UNIVERSIDAD
DE MURCIA
BIBLIOTECA
INC.
Nº 11

UNIVERSIDAD DE
MURCIA

UNIVERSIDAD DE
MURCIA

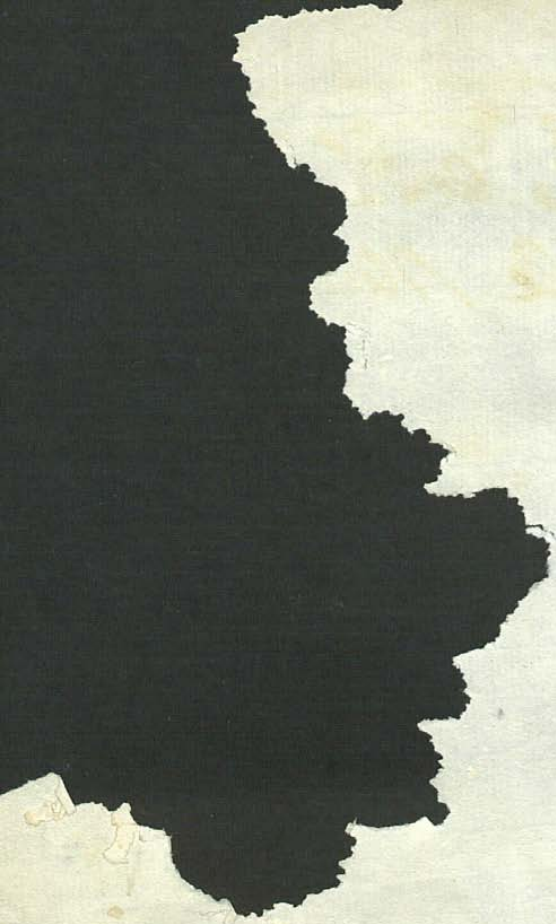

UNIVERSIDAD DE
MURCIA

Summa de exem
similitudinib
nouiter in
prel

¶ Qui inter omniū artium profeſſores quaſi in
vt de oratore primus omnium Gorgias leontinus
bus ſcire reſpondere. Necnon ad bene beateq; viuendum v
ſtudio curare debent: vt hanc ſimilitudinum ſummam: quam
atq; ſecretio: ibus germanie latebris occluſam: vbiq; tande
gorij de Gregorijs officio empturi inueniunt: ſue omnin
in typo eunctarum que ſub orbe ſunt rerum velati quod
tis ſpeculo altius ſpeculentur. Et ab omni errore ac me
creaturarum exemplis veluti gubernaculis ac medicam
pe in vita hominum eſt ita obſcurum erroribus: quod
deat. Eya igitur age lector ſuſcipe ſummā dignam quam
dominum gratia priuilegioq; exornarit ſingulari: vt nullu
gorum ipam valeat imprimere: ſeu imprimi facere: vel al
ris eiuſdē pena amiſſionis librorū z ducatorū decē p

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Incipit Tabula vniuersalis totius sume subsequentis. Que intitulatur de similitudinib⁹ rex sm ordinē litterarum alphabeti. Vbi vnūquodq; iuenietū se euidenter ostentat p libros et capitula.
¶ Abstinentia discreta cibox quātum sit hoibus vtilis in singulis simplicū corporum pōt ostendi naturis.cap. i.
Accidia assimilatur saturno.cap. ii.
Actiua vita assilat lune pp quattuor. iij.
Amor est multiplex.s.spiritualis.carnalis temporalis et cōmunis.cap. iiij.
Angeli assimilātur celo aqueo siue cristallino.cap. v.
Anima variat ad modū aeris nā aer isutis qualitatib⁹ hz variationē triplr. vi.
Aptitudines virtutum vitioz et arti in sunt hoibus ex nā non tm ex parte aie, sed ex pte corporis.et complexionis.quā aia vt plurimum sequit.cap. vij.
Auaritia assimilat vmbre pp septē. viij
Aureole sanctorum assimilātur coronis luminarium.cap. viij.
¶ Baptismus assimilat fonti pp septē.x.
Beatitudines q enumerantur in sermone domini in monte.cap. xi.
Bonitas et malitia humane vite multuz poenit ex exercitio et ocio pone. xij
¶ Charitas assimilat soli pp sex. xiij
Caro in mundo vt vt in pluribus spiritui pualere et esse fortior in eo.cap. xiiij.
Concupiscentia carnis assimilatur nebule propter septem.cap. xv.
Cōpunctiōes et inspiratōes sancte:hz ifint nobis principalr adeo tñ cooperante libero arbitrio.cap. xvi
Conuersio peccatoris assimilatur quoq; cōuersionibus corporum que methaphorice in scriptura traduntr.cap. xvij.
Corp⁹ hūanū assilat nebule pp tria. xviij
Christus assimilat soli.qz sol excedit oia lumiaria celestia corpea in ōttuor. xx.
Cupidi de terrēis similes sūt vallib⁹ .xix
Christiani iudei et saraceni differēt ad modum planetarum.cap. xxij.
¶ Discordia siue guerra assilatur grandini propter quinqz.cap. xx.
Diuitie huius mundi assimilāt montibus hyperboreis propter tria.cap. xxi.
Doctores sancte ecclesie sunt similes illis stellis q dicuntur hyades.cap. xxii.
Doctrina christi vera mentes credentiuz purificat.cap. xxiij.
Dona septem spiritus sancti assimilantur septem planetis.cap. xxiiij.
¶ Ecclesia christi assimilatur firmamēto propter septem.cap. xxv.
Electi dei reprsentāt in constellatiōe istaz stellarum q vocantur pleiades propter quattuor.cap. xxvi.
Elemosynarius et misericors similis est monti oliueti. xxvij
Exaltationem superborum semper sequitur detectio.cap. xxviij
¶ Feruor penitentie vel fidei suscitat furorē fortē et persecutionē diaboli. xxix
Fortis memoria representatur in cinere triplici ratione.cap. l.
Fides assimilatur riuoiq; fluit a fonte.i. a dño per influxū reuelatiōis. xxx.
Fructus spūs assilari pñt signis celi. xxxi.
¶ Gloriam eterne beatitudinis representat celum empyreum.cap. xxxij.
Gratia gratum faciēs assimilatur primo mobili propter quattuor.cap. xxxiij.
Gratie gratis date assimilantur circulis celestis sphere.cap. xxxiiij.
¶ Hereticorum vita assimilatur antris terre propter quinqz.cap. xxxv.
Humilitatis gradus assimilari possunt circulis planetarum.cap. xxxvi.
¶ Incarnatio filij dei assimilatur rori sue orationi.; xxxvij
Inconstans homo assimilatur mercurio cap. xxxviij.
Ignorantia vel error ratiōis inducit peccatum sicut ecclypsis solis inducit terremotus.cap. xxxix
Ira dei quanta super peccatores in fine apparebit.cap. xxxx.
Ira humana duplex est.cap. xxxxi.
Justitie exercitatē seruare docet nos.xxxxij
¶ Lachrymarum compunctio assimilat aque propter septem. xxxxiij.
Lasciuus hō similis est cāpo. xxxxiiij.
Lingua maledica ē cā diuisionis amicis

ſiẽ terre emot⁹ẽ cã ſciſiõis tre.cap. xxxv
Loca diuerſa adaptãt homines ad diuerſas ogationes.cap. xxxvi.
Luxuria aſſimilaꝛ igni.cap. xxxvij.
¶ Maria mr dñi aſſimilaꝛ ſoli.cap.xxxviij
Miſerie ⁊ tribulatiões preſentis vite aſſimilãtur aquis.cap. xxxviij.
Mundus ẽ locus obſcurus.q⁹ obſcuraꝛ ad modum aeris fumo vanitaꝫ.puluere cupiditat⁹:⁊ nebula carnalitatis.cap. .l.
Mutaꝛ hõ ſex modis ſpũaliter ꝟ qõ ſex modis mutaꝛ res corporaliter. li.
¶ Negocia ſecularia aſſimilãtur receptaculis aquaꝝ ⁊ viatibus ingentibus que ſunt in corpore terre.cap. liij.
¶ Obedire ſupioris mandato ⁊ cõſentire prudẽtioris ꝓfilio ꝺꝫ hõ celerius. liij.
Ordo fratrum predicatorum ſimilis eſt monti libani.cap. lv.
¶ Paſſio xpi aſſimilaꝛ monti moriã. lvi.
Paciẽter ſuſtinere grauia ⁊ nõ pturbare ex eis docet nos terra.capi. lvij.
Peccatũ aſſimilaꝛ igni triplici rõne. lviij
Peccator aſſimilaꝛ lune pp q̃ttuor. lviij
Penitentia aſſimilaꝛ tonitruo pp ſeptem que ſunt in generatõe ipſi⁹ tonitrui. lx.
¶ Penitentes aſſimilãtur planetis. lxi.
Perſeuerantiã in bono incepto nõ tenentes aſſimilaꝛ duabus ſtellis: que dicunt caput ⁊ cauda draconis.cap. lxij.
Prelatus perfectus debet habere condiciões iouis quo ad quattuor. lxiij
Preſeruatur aĩa a peccati corruptõe:ſicut corrꝛa pſeruant⁹ a putrefactione. lxiij.
Primapatus ſecularis dominij ſimilis debet eſſe orioni quo ad quinq;. lxv.
Proſperitas mũdi aſſimilaꝛ fumi. lxvi.
¶ Prudens homo aſſimilaꝛ monti oliueti.cap. lxvij.
¶ Religio aſſimilaꝛ cauerne imo diuerſe cauerne diuerſe ſunt religiones. lxviij.
¶ Sancti viri aſſimilantur celis quo ad quinq;.cap. lxviij.
Sapientia ſanctorum aſſimilatur luci ꝓpter quattuor.cap. lxx.
Solitaria ⁊ heremitica vita aſſimilaꝛ heremo:ãne ſolitudini. lxxi.
Spiritus malignus aſſimilatur vento aquilonari.cap. lxxij
Spiritꝰ ſanctus aſſimilaꝛ igni. lxxij.
Status hominis in vita ſpirituali diſtinguitur ad modꝰ anni.cap. lxxiij
Superbia eſt ſimilis marti.cap. lxxv.
Superbia aſſimilatur montibus. lxxvi
¶ Temperantia aſſimilatur mercurio ꝓpter tria. lxxvij
Tentatur fortius ⁊ frequentius penitẽs ꝙ peccatores.cap. lxxviij
Timere debent ſancti viri q̃diu ſunt in carne q̃tumcunq; videantur ſpiritu feruentes.cap. lxxviij.
Tribulatiões ⁊ amaritudines ⁊ quecũq; concuſſiones amicos dei nõ diſſoluunt. ſed fortiores faciunt. lxxx.
¶ Trinitas diuinaꝝ ſonaruꝫ in vnitate eſſentie repreſentatur generaliter in omnibus creaturis.cap. lxxxi.
¶ Verbũ dei aſſimilaꝛ lumini. lxxxij.
Virginũ ſanctaꝝ perfectio aſſimilaꝛ circulo galaxie pp quattuor.cap. lxxxij.
Virtutũ ꝓfectio ꝺꝫ ſimil arcturo. lxxxiij
Virtuoſi aſſimilãt ſtellis quo ad tria. lxxxv
Vita hominis naturalis ſeu corꝓoralis aſſimilatur vmbre.cap. lxxxvi
Vita hois moral⁹ ſiue bõe ſiue male diſpoſitionis ſit ſicut aqua ſit boni ⁊ malꝰ ſaporis. lxxxvij.
Vita hois ſpũalis aſſimilaꝛ vẽto. lxxxviij.
Vicia capitalia.que ſunt ſeptem.aſſimilantur ſeptem planetis.cap. lxxxviij
Voluptuoſus hõ ſimil⁹ ẽ ſaturno. lxxxx.
¶ Zelus dei aſſimilatur aeri qui ꝺꝫ tres regiones. cap. lxxxxij.

¶ Capitula libri ſecundi.

¶ Amatores dei aſſimilantur lapidibus ꝓpter octo.cap. .i.
Anima debet aſſimilari vitro. ij.
Auaritia aſſimilatur onycino. iij.
¶ Boni viri aſſimilantur marmoribus. quia marmor alijs lapidibus eſt ſolidꝰ compactius vtilius ⁊ pulcrius. iiij
¶ Charitas aſſimilatur bitumini. v.
Contẽplatio aſſimilatur ſaphyro. vi.
Cõtinẽtes ⁊ ꝓpue virgines aſſimilant margaritis .vij.
Correptio deliquẽtis ꝺꝫ ẽ ſimilis lapicidi

UNIVERSIDAD DE MURCIA

q dicitur cos. cap. viij.
¶ Dilectio vere amicitie assimilat calci. viij.
¶ Eloquētia assimilat eri. cap. x.
Eucharistie sacramētū assimilat lapidi: q dr diacistes q est pallid⁹ luces. cap. xi.
¶ Fides christiana assimilatur lapidi carbunculo. cap. xii
¶ Gratia dei assimilat iaspidi. cap. xiij.
¶ Hūilitas assimilat magneti. xiiij.
Humiles homines assimilāt celidoniis. xv
Hypocrita assimilat auricalco. cap. xvi.
¶ Ignē gehēne inextinguibilē q sēp dura bilē esse non est incredibile q papue p diuinam potentiaz. cap. xvij.
Iustitia dñi q̄ētū assimilat ferro. cap. xviii
Iustorū vita assimilat electro. cap. xviiij
¶ Luxuria assimilat Sulfuri. cap. xx.
¶ Maria mr dñi assimilat Calcedōio. xxi
Misericordia assimilatur illi lapidi. qui vocat irris. cap. xxii.
¶ Opus bonum assimilat illi lapidi qui dicit alabādina. cap. xxiij.
¶ Patientia assimilat auro. cap. xxiiij.
Penitētia est omniū vitiorū capitaliū q̄ sūt septem ex pulsiua. Et iō assimilantur saphyro ei⁹ vrtes. cap. xxv.
Penitens dz assimilari adamāti. xxvi.
Predicator: debet eē simil argēto. xxvii
Prudentia assimilat Iacincto. xxviij.
Purificatio cordi assimilat Corallo. xxviii
¶ Querendus est chr̄ist⁹ sicut topazius siue topazion. cap. xxx.
¶ Sancti viri assimilāt gēme. cap. xxxi
Sapientia assimilatur auro quadruplici ratiōe. cap. xxxij.
Sapientia vel scientia humana assimilāt lapidi siue gēme q̄ dicit achates. xxxij
Sobrietas potus assimilat lapidi qui dicitur dionius. cap. xxxiiij
Superbia assimilāt argēto viuo. cap. xxxv
¶ Temperantia assimilat stāno. xxxvi.
Timēs deum assimilat berillo. xxxvii.
Tribulatio assimilat plūbo. cap. xxxviij
¶ Virginitas assimilat lapidi illi q̄ vocatur asterites. cap. xxxviij.
Virtutes septē assimilant septem speciebus metallicis. cap. xxxx.
¶ Abdicatio temporaliū assimilat putationi arborū. cap. i.
Abiecit a mūdo recolligūt a deo. cap. ij
Abstinētia assimilat arbori que dicitur agnus castus. cap. iii.
Aduersitas mundi plerūque hominē ad seipsū reducit sicut ꝓsperitas ecōuerso educit homines a seipso. cap. iiij.
Amoris diuini ignis conseruat in asperitate carnis q humilitate mētis. cap. v.
Auaritia assimilat cepe. vi.
¶ Bon⁹ hō assimilat arbori bōe. cap. vii.
Boni a malis vel etiā inter se iuicē differūt moralit: sicut differūt inter se plante naturaliter. cap. viij.
¶ Charitas assimilat radici. cap. viiii.
Caro humana assimilat feno. x.
Castitas cōtinētie assimilat cynamomo. xi
Contēplationis q orationis cōtinuatio alaz i mel⁹ ꝓficit q a casu pci ꝓtegit. xii
Cor hominis spiritualis debz assimilari radici. cap. xiii.
Correctō seuera peccati assimilat carduo. xiii
Cupiditas assimilat radici. cap. xvi
Christus assimilatur illi herbe q̄ dr dragontea. cap. lxxxv.
¶ Deuotio assimilat oleo. cap. xvi.
Dignitatis status quāto altior tanto aduersitatibus q molestijs plenior. xvii
Diuitie assimilant spinis. cap. xviii.
Doctria sacre scripture assimilat appio. xviiij
¶ Elemosyna assimilat cardamomo. xx
Eloquentia sapientiū assimilat frondo sitati arborum. cap. xxi.
Exhortatio adhūc faciēdū vt ad malū diuertēdū diuersimode fieri dz ꝙz diuersa cōpassatē eorū quos hortari opz. xxij
¶ Feruor diuini amoris auget ex afflictiōe carnis q abūdātia bonorū. xxiii.
Fides assimilat amigdalo: qa amigdal⁹ ē arb⁹ cōf arboreā floritiua cib⁹. n. arborib⁹ priōr se florib⁹ vestit. cap. xxiiij.
Fili⁹ licz sit a pre ꝙz nāz ñ tñ dz imitari ei⁹ malitiā. cap. xxv.
Fortuna assimilat feno. cap. xxvi
¶ Gratia dei assimilat oleo. cap. xxvii
Gule delitias nō introduxit natura: sed. voluptatis culpa. cap. xxviii

¶ Capitula libri tertii.

¶ Humilis homo ⁊ dulcis ferocitatē mitigat hois superbi ⁊ crudelis. cap. xxviij
Hipocrita assimilat arūdini. cap. xxxij.
¶ Inconstās hō assilat sicomoro. xxx
Intentio assimilat radici. xxxi.
Justus assimilat palme. cap. xxxij.
¶ Lachryma pēitētis assilat succo aloe. 35.
¶ Mali homines assimilant zizaniis. 35.
Mansuetus nō pbak cui nulla iniuria dicti vel facti irrogat. cap. xxxvi
Maria mat dñi assimilat cedro. xxxvij.
Martyres assimilāt palmis. cap. xxxviij.
Misericordia assimilat oleo triplicit. 39.
Mors hominis assimilat colloquintide que est agrestis cucurbita. xl
Mortuus mūdo ⁊ humilitate fundat⁹ tribulatiões ⁊ aduersitates nō metuit: quia ei nocēr. cap. xli.
¶ Opa bona ñ st ostendenda sz p⁹ us occultanda. cap. xlij
Opa pnuz assilant fructib⁹ arboꝝ. xliij.
Opera ꝓficientiū in vita spūali assimilāt fructib⁹ hūb⁹ pyramidalē figurā. xliij
Opera contēplantiū ⁊ pseuerātiū assimilantur fructibus maturis. xlv.
Opera docentiū assimilant situationibus fructuum in arboze. cap. xlvi.
Oratio assimilatur gutte. xlvij.
Opera mala assimilantur malis ⁊ illauda bilibus fructibus. cap. xlviij.
¶ Passionis christi meditatio feruida remouet vtuini amoris impedimēta. xlviij.
Pacientia assimilatur cappari. l.
Pauper spiritu assimilatur abiecto li.
Pcōr ē p nāz bon⁹ sz p culpā malus. lij.
Peccatū assimilatur absinthio. liij.
Pena inferni assimilat ramno. liiij.
Penitentes assimilant arboribus medicinalibus siue aromaticis. cap. lv.
Penitentia assimilatur arbori. lvi.
Pnia diuersis vtutibus pficit: sicut arbor siue planta diuersis ptib⁹ integrat. lvij
Pnie opa q̄to magꝭ st hūlia ⁊ austera ⁊ ꝓpūgitiua tāto magis valēt ꝺ pcā. lviij.
Perficere nō pōt bonū ꝓpositum homo standō in seculi vanitate. cap. lviij
Perfecti viri assimilant gut. qō est gen⁹ legumnis colore nigꝝ q̄nitate pnū. lx
Pacientia assimilatur amomo. lxi
Perseuerantia assimilat lauro. lxi.
Prelatus ꝺz esse similis malo. lxij.
Proficere ſi velit hō impfectus ⁊ crescere in spū ꝺz pfectus ab⁹ adhere. lxiij.
Prosperitas tpalis assimilat fabe q̄ hūorē grossū ⁊ inflatiōez gignit sōacū ledit grossū ci⁹ sanguiné facit ⁊ fumū q caput offē dit ⁊ sōnia terribilia ⁊ vana inducit. lxiij.
Pulchritudo anim assimilatur pulchritudini arboris. cap. lxv.
¶ Religio assilat piee q̄ ē pini fruct⁹. lxvi.
Religiosus debet esse similis amiso quod est herba. cap. lxvij.
¶ Saluti ⁊ pfectioni ꝓprie debet homo primo intendere. cap. lxviij
Sanguis christi assimilatur opobalsamo. i liquori balsami. cap. lxix
Sancti viri assimilant floribus. lxx.
Scientia humana assimilatur illi herbe q̄ dicitur fumus terre. lxxij.
Scriptura sacra nutrit nos i vbis ⁊ edificat i exēplis ⁊ purificat i mēoriis. lxxij.
Societas sanctoꝝ virorum multum pdest homin peccatori. cap. lxxiij.
Spūalis hō nō ꝺz vacare otio: sz vno bono ope ꝓpleto ꝺz ad aliud se pare. lxxv.
¶ Tactus lasciui ⁊ dissoluti concupiscentias excitant ⁊ inflamant. cap. lxxvi
Timor dei assimilat feniculo. lxxvij
Tribulatio assimilat celidonie. lxxviij.
¶ Verbum dei assimilat semini sm illud luce. viij. semē ē verbū dei. cap. lxxviij.
Virginitas assimilat cedro. cap. lxxx.
Virtutes assimilātur alleis. lxxxi.
Virtuosi homies differūt a viciosis sicut plāte siue arbores masculie a fēmin. 82
Vicia assimilant alleis. cap. lxxxiij
Vita pfēs hūana assimilat flori. lxxxiij.
¶ Zelus carnalis ⁊ matrimonialis q̄ ē inter pinges assimilāt cepe marino. lxxxv.

¶ Incipiūt capitula libri quarti. 4
¶ Abiecti ⁊ despecti a mundo suscipiūt ⁊ nutriunt a deo. cap. i.
Abscōdere ꝺz hō opa bōa sua. vt ñ illa diabol⁹ p ianē gloriā ⁊ ostētōez corūpat. ij
Abstinētia discreta a cibis liberat hoiem

a patredine ⁊ ardore libidinis. iij.
Abūdātia pīperitatis fētire ꝓhibet vul
nera mentis.cap. iiij.
Accidie vicium ⁊ cōcupiscentie estus ma
xime nocent anime.cap. v.
Actiua vita frequntiā boīuꝫ ⁊ societatē re
gritꝫ;tēplatiua vo solitudiez diligit. vi.
Adulatores seu heretici qui suauibus v/
bis ac dulcibus quosdā simpliciores se/
ducunt:quibusdam marinis beluis pos/
sunt assimilari.cap. vij.
Amicus qui pp vtilitatē est assumptus rā
diu,honorat̄ vel in precio;habet̄ q̄
diu vtilitas durat.cap. viij.
Auaritia reddit homies insociales ⁊ cru
deles non solū ad extrancos sed etiam
ad suos domesticos.cap. viiij.
¶ Blasfemantes deum vel sanctos simi
les sunt cornicibus.cap. x.
Boni ac virtuosi viri assimilantur api/
bus quo ad tria.cap. xi.
¶ Cantica diuine laudis ⁊ ecclesiastici of
ficij si cū deuotiōe cordis ⁊ mentis attē
tione fundant:delectāt ēt angelos: sicut
cātus ⁊ armonie boium.cap. xij.
Carnales boies sūt vulturib⁹ similes. xiij
Cogitationes terrene facīūt incidere ani
mam in laqueum diaboli.cap. xiiij
Coniugū honestatē querere ⁊ seruare do
cent exempla animā.cap. xv.
Contēplatiua vita ⁊ aspera abstinentia si
gnant in illis piscibus seu natātib⁹ quo/
ruꝫ esus cōcessus est in lege moysi. xvi.
Continentia castimonie confert ad longi
tudinem vite.cap. xvij.
Conuersio nō est differenda.cap. xviij.
Cor hominis primus est innouandū ⁊ de
uotarum orationum odoribus imbuen
dum ꝙ intra sui thalamum possit susci
pere deum.cap. xix
Crudeles homines ⁊ raptores cōiter mo
riunt famelici ⁊ mendici. xx.
Curiosi ⁊ psumptuosi perscrutatores cu
riosibus assimilātur.cap. xxi.
¶ Diabolus assimilat buboni. xxij.
Diligentibus feruēt oleū nō obsunt:sed
potius pfunt quecūq; aduersa. xxiij.
¶ Doctrina sactoꝝ pdicatorū eripit ho/
mines a deceptionib⁹ demonū. xxiiij.
¶ Elemosynas pauperib⁹ salte de superflu
is facere docet exemplū aquile.cap.xxv.
Exaltat aliquādo diabol⁹ homine vtin
alitudie dignitatis frangat.qđ in hu
militate supare nō potuit. xxvi.
Exemplū humilitatis ⁊ pacientia christi cō
tra omnes aduersitatis procellas animū
fortem reddit.cap. xxvij.
Exempla mala prelatorū si fouēt corrū
pūt ⁊ inficiūt mores subditoꝝ. xxviij.
¶ Feruor deuote mentis insurgentes cō
tationes expellit qđ patet exēplo vultu
ris cap. xxviij.
Filios cē pios circa parētes patet i fene
cta vl̄ obilitate eoꝝ docēt nos aues cor/
uini generis.cap. xxx
Flagellū tribulatōis ⁊ afflictionis aliqs
ēt terrenos ⁊ lasciuos querit i fructuo
sas spirituales vitas.cap. xxxi.
Fraudulentia demonuꝫ vel hereticoruꝫ
assimilatur pdici.cap. xxxij.
¶ Garul⁹ ⁊ gulos⁹ hō affilat graculo qō
patet ex eius cantu .cap. xxxiij.
Gratia celesti nō reficit anima nisi q̄diu ē
a peccat⁹ mūda qđ pꝫ exēplo cornicuꝫ.xiiij
Gulos⁹ ⁊ vētri ōdit⁹ ociosꝰ ē ⁊ ad contem
plandum ineptus.cap. xxxv.
¶ Heretici vel hipocrita sicut decipiunt
alios ex aspectu sanctitatis simulate:ita
quoq; eos subuertunt ex affectu false
doctrine seu locutionis falsitate. xxxvi
Hypocrita assimilatur structioni. xiiij.
Humilitatis virtus nascitur in spiritu
dum infirmitas ⁊ corruptio carnis ad
memoriaz reuocatur.cap. xxxvii.
¶ Inconstans ⁊ leuis homo similis est
auī incarcere que quiescere nō pōt: sed
semper per capiolaz currit modo huc
modo illuc.cap. xxxviii.
Ingratitudo filios etiaz excludit a pater
na hereditate. xxxix.
Inertes ⁊ gulosi sunt dure castigandi ⁊ a
sue gulositate cohibendi.cap. xl.
Innocentium persecutores crudeliores
sunt belue marinis.cap. xli.
Inobediente culpam esse acriter punien
dam exemplo sui apes ostendunt. xlij.

Inuidus abscondit bona ne alius inde fructus habeat et si illis ipe ñ indigeat. lxxv
Ira siue odium primi tollit dulcedinem mansuetudinis et vitas mētis. xxxv
Iudicādus nō ē anim⁹ hominis sm apparentiā carnis qa q quisq est despectus in corpore magnus est i virtute. xxxvi.
¶ Lachrimas cōpunctionis sequit pugna tentationis cui apponendus est clamor orationis.cap. xxxvii.
Laus diuina tanto clarior est et laudabilior quāto ex feruētiori et pulctiori mēte procedit.cap. xxxviii.
Laudi hominus et choreaꝝ saltus inordinati cōiter sunt presagiū vel causa exitus mali.cap. xxxviii.
Luxuriosus qui impedire conatur i muliere cōceptionē ꝑlis vt securi⁹ vel diuti⁹ libidini vacāt possit filis ē panōi. l.
¶ Mali aliquando assimilant columbis sm illud factus est effraim quasi columba seducta osee. vii.cap. li
Monaci et solitarij assimilant piscib⁹. lii
Mortis et iudicij timorosa mēoria siue ꝑsideratio dz nobis p occultū fugit eē. liii.
Mundiciā mentis quā dz hō diligē exemplo suo apes ostendūt.cap. liiii
¶ Negligentia et pigritia anie aliquādo expellit flagello pcussiōis diuie et quādo ex subtractiōe tēporalis substātie qō pz exēplo aquile.cap. lv.
¶ Offerre dz homo religiosus scipz totū deo.s.corp⁹ q castitatē et animz per charitatem.cap. lvi.
Occupatō aliqua licita vel nō piculosa hominibus tentatis vel ad male agendum accēsis danda est.cap. lvii
Opa meritoria si pūt ab aia exire sine fide et dilectione: qō patet exēplo aquile. lviii
Opera remissa et molta licet sint laboriosa tū parum sunt fructuosa qō apparet per exemplū in milutis.cap. lviii.
¶ Pauper sicut in hoc mundo cōtēnunt: ita i alio glorificāt. sz diuites eō. lx.
Pacem cōem pturbātes et mutue societatis dulcedinē auferre volentes omnino esse cohibendos vel ab ipso congregationis collegio remouendos. lxi.
Peccatum assimilatur pisci ephymere q nascitur sine coitu.cap. lxii.
Peccatores assimilant piscibus: q ita nā liter sunt gulosi et ad cibum auidi: q nō aduertūt laqueum siue hamū. lxiii
Pie feruor et hūilitas peccatorē mortuū resuscitat: qō ondit exēplo femine. lxiii
Penitētes qui tepide et odiose viuūt faciliter ad putredinē peccati redeūt. lxv.
Peregrinos et viatores cē in suo itinere pia charitate iuuādos milti ondūt. lxvi
Perfecti vi assimilant optimis piscib⁹. lxvii
Perseuerātia i bono ope est hūda et multiplicitas siue varietas opis est plerūq vitanda: et hoc exēplo apis. lxvii.
Piguedo aie interior p ipsā pēurie aspitatē augeat p abūdāte vbertatē minuit. lxviii
Predicatores ēles eē ōbeāt i vita et doctrina et prudentia ondit in aubus. lxx.
Predantes alios efficiuntur ipi frequēter preda aliorum.cap. lxxi.
Prelatus dz ō subditis velut ō spūalib⁹ filijs diligētissimā hēre atgerere curā. lxxii
Presumptuosi et supbi sep altiora sequūt prudentes et humiles ad congrua sibi tendunt.cap. lxxiii.
Prospitates diuitū hoiuz et pcōz assimilant cuidā aui q bubo dr.cap. lxxiii.
Prudens hō tpa diuidit: qz prē gete mēti exēplatōi et oroni. et prē necessitatib⁹ corpis actōi laborē distribuit et ꝓcedit. lxxv
Pugnādū ē contra diabolum. sicut piscis contra cocodrillum.cap. lxxvi.
¶ Religionē itrare volēres vel statū mutare q̄rentes illā religionē vel statū magis eligere debent q magis cōpetit cōitz dispositōi et ordinī pz exēplo auiū. lxxvii
Renouat aia spūaliter sicut agla. lxxviii.
¶ Sancti et perfecti viri assimilantur columbis sm illud Isa. viii.cap. lxxviii.
Sapientia celestē nō pōt pape nisi mūdā et sordib⁹ culpe. pz p exēplū i apib⁹. lxxx.
Spiritus sanctus in columbe spē apparuit in christi baptismo.cap. lxxxi
Spūales vi similes stē piscib⁹. q̄z aliq i solo mari viuētes alii i stagnis et fluuijs commorantes.cap. lxxxii.
Subditi qualiter se habeant ad prelatus.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

suum ostenditur exemplo apum. lxxiij
Superbi assimilant locustis. lxxiij
¶ Tentationū laqueos cum hō aduertit dz sagaciter fugere ⁊ ab earum occasionibus se velociter elongare. lxxv.
Tyrannū assimilat aquilis. lxxvi
Tribulationū ⁊ tētationū ipe⁹ melio⁹ ꝓseruat iustos q̄ ꝓsolatiōuz applausus. 87.
Verbo dei aīa nutrit̄ ꝫ illud. Deuk. i. 88.
Vetule quedam mulieres inueniunt cornicibus similes. cap. lxxix
Vidualis continentia qualiter sit seruanda turtures ostendunt. cap. xc.
Vie ptōz sē similes vīs aniū i volādo. xci
Virginitatē carnis seruare cū fecunditate spūali docemur exemplo apum. xcij.
Virtutes cardinales docent nos habere exempla hirundinum. cap. xciij.
Vita spūalis hoīum proficit ⁊ ꝓficitur. sicut vita volatiliu m. cap. xciiij.
Vicia diuersa iudeis i lege moyī sub figuris diuerso⁹ volatiliū, phibita fuer. 95
Voluptates ⁊ superfluitates exēplo aquile abīcere docemur. cap. xcvi
Vsura assimilat plume siue pēnis agle: q̄ hñt quēdā virtutē corrosiuam. xcvij
¶ Xp̄s prefiguratus fuit in passeribus: q̄ offerebāt in purificatōe leprosi. xcviij.

¶ Capitula libri quinti.

¶ Abstinentia in pluribus hoībus iram vel impacientiā generat. cap. j.
Accidie tentatio similis est morsui canis rabidi. cap. ij.
Aduersitas hoībus supbis ⁊ aridis magis prodest q̄ prosperitas. iij.
Afflictio carnis indiscreta plus obest aie q̄ prosit vt p⁹ exemplo taxi. iiij.
Ambitio sic tz hoiez in statu periculoso. vt ip⁹ pp̄ periculum dimittere nō velit. v.
Amicus fraudulentus qui solum vtile sibi intendit deficienti vtili efficitur ali⁹ quando inimicus. cap. vi.
Amor spūalis trahit ad superna: ꝫ amor aialis ⁊ carnalis trahit ad terrena. vij
Anima quāto ē humilior ⁊ ab amore terreno magis vacua tanto est in spūalib⁹ exercitijs magis ingeniosa ⁊ oposa. viij.
Armatura spūalis hoīum assimilat armature nāli aialium terrestriu. viij
Auaritia assimilat sanguisuge q̄ os triangulare hz ⁊ fistulaz in ore cū q̄ sanguinē bibit ⁊ carni applicata sanguinē sugit. x
Beneficientie obsequijs deimitur feritas mentis exēplū in elephantibus. xi.
Blanditores assimilant scorpiōi qui blādiendo incedit. ꝫ cauda ferit. xij.
Bontas ⁊ malitia hoīum dependēt multum ex loco vbi morātur. ⁊ ex societate cum qua cōuersantur. ⁊ exercitio i quo occupantur. cap. xiij.
¶ Charitatis, fraterne legem iplere castores nos docent. cap. xiiij.
Carnalis homo assimilatur herindi serpenti. qui morat̄ in aqua: a quo pcussi obtigescunt in hydropisim. xv.
Caro nostra assimilat vacce. xvi.
Castitas hois assimilat castratōi bouis. xvij
Cautelis ⁊ circumspectionibus multis: sancti viri abundant maxime in exterioribus. ⁊ similes sunt pantheris. xviij.
Cecitatem mentis fugare nos docet lacerta. cap. xix.
Cibus spūalis doctrine qualiter sit recipiendus ondit exēplo cameli. xx.
Claustraliū vita assimilat tortuge. xxi.
Confiteri ⁊ purgari peccata canes docēt qui q̄n infirmant comedūt radicē cuiusdā herbe vt euomāt ⁊ sic curant. xxij.
Confidentia sanctorum virorum non est in exteriori apparatu. ꝫ in interiori spiritu ⁊ in xp̄i auxilio ⁊ virtute. xxiij
Compassionem ⁊ auxilium dñt homines impendere ei qui cecidit in peccatuz vel in aliquod graue infortunium ⁊ similes sunt elephantibus. cap. xxiij.
Compunctionis humilitas repellit tentationum sagitte. cap. xxv.
Conscientie sue domum debet homo q̄libet edificare. cap. xxvi.
Contemplatio ⁊ oratio congruit p̄ similitudinē hitationi aialiū terrestriū. xxvij.
Contritio humilis trahit de corde peccatoris venenum. cap. xxviij.
Cordis viciū diabol⁹ sup̄ oia diligit vt ip̄ sū nutriat: iterdū oia vicia extinguit. xxx
Crudeles hoies sē similes canib⁹ q̄ pcuss̄ū

canē ꝛ vlulātē oēs lacerāt ꝛ psequūt. xxx
Crux christi diabolum ligauit ꝛ eius virtutem prostrauit. cap. xxxi.
Cupiditas auaritie pduxit ad ititū aic. 32
Cura ꝛ occupatio tpalium multa euacuat hominē a virtute interiori. xxxii.
Curiositas nouitatū est instrumentū diaboli ad animas occidēdas. xxxiii.
¶ Delectatio peccati occidit mētem: sicut potus murem. cap. xxxv.
Desideria cordis bōa tūc ħnt efficaciā ꝛ pducūt ad bōa qñ sūt cpartitate iformata. ꝛ ō
Detractor assimilat serpenti. xxxvii
Deuoti homes ħto magis a se remouent delectabilia carnis: tanto magis pficiūt in bonitate ꝛ sapore mentis xxxviii
Diabolus assimilatur draconi. xxxix.
Dignitas ꝛ infirmitas hominis cognoscitur ex animalibus brutis. xl.
Diligē dz hō oēs homes ꝛ pcm odire. xli.
Doctrinas sāctoꝝ debem⁹ diligenter querere ꝛ i eis delectari ꝛ imorari. cap. xlii.
Dolosus homo assimilat migali qđ est aial dolosum. cap. xliii
Dōus mētis sue dz hō solicite edificare. xliii
Dure mentes nō emēdant flagellis. xlv.
¶ Electi assimilātur ouibus. cap. xlvi
¶ Euangeliste fuerūt christi equi. xlvii
Excōmunicatio assimilat morsui canis rabidi: ga oia aialia morsa a cane rabido efficiūtur rabida ꝛ furiosa. cap. xlviii
Exēpla sāctoꝝ q a gra ceciderūt ꝛ postea resurexerūt sūt alij valde pficua. xlviii.
¶ Fatu⁹ nō est sociādus sapienti. cap. l.
Feruor spūs cōsūit lasciuiā carnis sic feruor nālis caloris consumit pinguedinem corporis. cap. li.
Ficte penitēs similis est borati. lii.
Fides ad inuisibilia querenda nos trahit que tū itellect⁹ viatoris nō capit. liii
Filios debere parentibus obsequia pietatis impendere. cap. liii
¶ Gra spūssācti assimilat mēbro radicali. lv
Gratos esse benefactorib⁹ exēplū pāthē nos docet: qđ uis sit bestia valde seua suis bñfactoribus nullatenus ē ingrata. lvi
Gulos⁹ hō assimilat vrso qa idifferenter oia comedit vū p fructib⁹ arbores aſcendit: cācros ꝛ formicas p medicia cōedit. lvii
¶ Habentes abūdāciam temporaliū assimilant pinguibus animalibus. lviii
Boies tā bōi q̄ malī assimilant aialibus terrestribus. lviiii
Honestatē ꝛ pudicitiā opis cōingalis elephantes ꝓseruare nos docent: quibus est pudicitia admiranda. cap. lx
Humilis homo assimilatur damule. i. filie stre capre q̄ est aial timidū ꝛ imbecille neqz scit se defendere nisi bfitio fuge. lxi
¶ Ignis inferni post diē iudicij humana copa cruciabit: ꝛ tū nō occidet neqz cōsumet neqz icinerabit. cap. lxii.
Incestū abhorere eqa⁹ docet q maternū coitū sūme refugit. cap. lxiii.
Incōstans homo similis est hiene cuius nā dicit eē vt vna ꝛ eadē sexū mutet vū nūc masculus nūc femina iuenit. lxiiii
Incōtinentiā cōiugalē euitare cerui nos docēt q a tēpore cōceptus femine a marib⁹ discedūt nec a partu purgent. lxv.
Infirmitas corporis aliqñ est medicia cordis: ga. s. cohibz vicia. cap. lxvi.
Ingeniū aliqñ plus valet q̄ vires: qđ ps leopardo quē leo mirabilit odit. lxvii.
Impaciēs assimilat vrsē. n. aial ipacies ꝛ ira eundū volēs se de singulis vindicare. 68.
Inseuerantes: q bñ incipiūt ꝛ in fine deficiūt. similes sūt illis aialib⁹ mōstruosis. qui satyri dicunt: sine fauni. lxix.
Iustabit ꝛ icōstās hō assimilat cameleōti. q̄ ē bestia pua diuersa vietatē color respsa. 70
Inuidi sunt similes qbusdaz serpentib⁹ indie: qui statim fugiūt qñ vident florē arbores aromaticas. cap. lxxi
Ypocrita ei quem ledit falsam cōpassionē ostēdit ne ex crudelitate ledere credat ꝛ assimilat cocodrillo. cap. lxxii.
Ira ipellit frequēt hoiez ad picula mortifera pp appetitū vindicte vū iracūdus est similis apro. i. silvestri porco. lxxiii.
Iudicandū non est de hoie sm apparentiam sensus exteriorem. cap. lxxiiii
¶ Lachrymis pnie peccata ablnere elephantes docent q in noua luna gregatim conueniunt ꝛ in flumine se abluunt ꝛ sic ad locum suū redeunt. lxxv.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Leges huane fides sut telis aranee. 76.
Longanimiter ⁊ patienter tolerare defectu ⁊ penā quousq; sit tps cogruū subleuationi onagri nos docet. 77.
C Maria matre dni diligere ⁊ qrere debet et peccatores ⁊ ad eā recurrere sicut ad matrem misericordie. 78
Moris assimilat cuidā aiali qđ dr hiena: q hz vipe collu elephātis dorsuz fingit voces boiuz in quantitate ⁊ vocacitate representat lupum. 79.
Mudicia mētis signat imudicia illoz aliu q processa sut ad esuz in lege moysi. 80
Munera mitigant aium iudicis ⁊ prelati ⁊ frequenter corrumpunt. 81.
C Obedietie vel pnie onus hutlr suscipe ⁊ patiēter portare cameli nos docet. 82.
Offerre se dz hō ad dei suitiū eo mō quo aialia in lege Moysi offerebant in sacrificium. capitulum. 83.
Occasiones petoz ⁊ tētationu dz hō abscidere fic facūt elephātes ō dentib⁹ suis. 85
Occultare bonū op⁹ ne illud diabol⁹ per inanem gloriā rapiat elephas docet. 86.
Officiū eccle solicite ⁊ integre dicē. scōes horas diurnas ⁊ nocturnas onagri nos monet exemplum. 87.
Ornatus mulierū filis est scitali spēti. 89
C Passio xpi pfigurata fuit in imolatōe pascalis agni. capi. 90.
Patiētia dei ē mollis in sustinēdo: sed seuera ⁊ dura in puniēdo: vñ assimilatur terredini: qui terrēdo rodit lignū. xci.
Patiētia ⁊ pseuerātia fac hoiez victo. 91
Peccatores fides sunt illis animalib⁹ mō struosis que dicuntur satyri. 93.
Peccatum assimilatur cuidā animali mō struoso simile viso. xciij.
Penitētia lachrymosa facit deū dissimulare peccata. capitu. xcv.
Penitētes assimilant vngridi q ē animal ad modum sagitte in cursu velocissimū varijs maculis distinctum. 96.
Peregrinos ⁊ viatores dirigere ⁊ defendere nos docēt elephantes xcvij.
Perseuerare debet hō ⁊ eē firmus in doctrina bona quam audiuit. xcviij.
Predicator assimilat cani ex eo q: dñs suū diligit filr ꝓdicatorem vbi oportet esse amicuz dei. capi. cxix.
Prelatus dz eē filis arieti q: aries dux est gregis ⁊ ouium princeps. 100.
Proficere ⁊ crescere põt hō virtutibus. q̄diu durat pñtis vite tempus. 102.
Prudētiā docet nos hre erica⁹ tripliciter. 103
Pueri ⁊ puelle sut in puericia bōis ⁊ pgrūis operibus ⁊ studijs assuefaciendi exemplo aranearum. 103.
Puritas mētis est inter omnia magis diligenda. capitu. cuij.
C Religiosi dnt eē files dromedarijs. 105
C Sancti viri assimilant agnis. 106
Sapiēs hō filis est aranee. 107.
Scientia cū mala vita facit hoies files mō struosis aialibus onocētauris ⁊ hyppocentauris. capi. 108.
Scismatici ⁊ heretici sunt files leuncultis qui vterū matris laniant ⁊ ideo non sepe parit capitu. cix.
Solitarij ⁊ contemplatiui q. s. pfecti sunt in vita anachoritica similes sunt capris siluestribus. capit. 110.
Societatē malox dz fugē q. pposituꝫ saluū pseq vult ⁊ pcipe exēplo ceruox. 111.
Studens in sacra scriptura primus dz qre re sensum litteralem deinde inuestigare sensum spiritualem. 112.
Superbus assimilatur tauro. 113.
C Tentationes fraudulētas demonum sancti viri humiliter meruūt: prudēter fugiunt: efficaciter repellūt. cxiij.
Timens inchoare penitentiaz similis est asino. capi. cxv.
Tyrānus similis ē vnicorni: ⁊ similis elephanti in capite ⁊ equo in corpore. 116.
Tribulatio fortis vel predicatio feruida aperit cor peccatoris. 117.
C Vanagloria assimilatur tinee. 118.
Virtus fidei bonū ꝓpositum cōcipit humilitas custodit sed charitas ope pficit. 119
Vita spiritualis paucioribus indiget q̄ vita corporalis. 120.
Vitia assimilātur scorpionibus nam sicut scorpiones semuicem pariunt: ita semuicem occidunt. capi. cxxi.
Voluptas carnis assimilatur amphibene

UNIVERSIDAD DE MURCIA

serpenti. habet. n. duo capita vnū in pri
cipio ⁊ aliud in cauda. i.ii.
Diuitarij ⁊ alij q sunt ex iniquo mámone
diuites assimilant pigmeis qui cito cre
scunt ⁊ citio deficiunt. cxxij.
Xps assimilat rinoceroti. i. vnicorni q̄ h̄z
vnum cornu in fronte. cxxiij
Zelus carnalis. i. viri de pinge facit ruere
i stultas suspitiões ⁊ crudeles op. cxxiij
Capitula sexti libri.
¶ Accidia assimilat melancolie. .i.
Actiui ⁊ contemplatiui sunt filij mandi
bulis propter tria. capi. ij.
Amaritudo pēitētiū assi. feli pp septē. .j.
Amor charitatis assimilat pedi. sunt enī
duo pedes anime q̄bus ad deū accedit
amor dei ⁊ proximi. iij.
Amor sui inordinat⁹ assimilatur hydro
pisi propter tria. v.
Angeli l̄z sint incorporei tū in figura hu
mani corporis apparere legunt vi.
Ale scōr virorū filies sūt puellis. vij.
Appetu⁹ spiritualis nutrimēti. i. eorum
que nutriunt spiritum. viij.
Apostolorum perfectio ⁊ aliorum q̄ secu
ti sunt eos assimilatur lateri. ix.
Auaritia assimilatur lepre. io.
Auditus interior ⁊ perceptio vbi dei filius
debz esse corpori exteriori. xi.
¶ Beatorum q̄ sunt in celo refectio siue
sacietas assimilatur cene. ii.
Charitas assimilatur dorso pp ārtuor. i3.
Cibo spūali qualiter nutriendus sit spūs
ostēditur exemplo stomachi. xiij.
Cogitatiões assimilāt capill' pp tria. xv.
Contemplatio assimilat somno. xvi.
Cōuersi nouiter ad deū oz vt gubernent
⁊ foueant ad modū infantū nouit nati. i7.
Corpor humanor additioné ptes capitū
q̄ dñr tpa reputant quo ad ārtuor. i8.
Cura pastoralis assimilat mamille. xix
Curiositas mētis assimilat dolori vtici. 20.
¶ Deuotio assimilat pinguedini. xxi.
Deo in sacra scriptura attribuunt hūana
mēbra ⁊ hoc fit fm metaphorā. xxij.
Dilectio assimilat mento. 23.
Diuitie assimilant pillis. xxiij.
Doctrina spiritualis assimilatur cibo cor
porali. capitu. xxv.
Doctores sancti assimilant renibus. xxvi.
Dominari laudabiliter subditis docet ip
sum nomen domini. xxvij.
¶ Fides ecclesie assimilatur gutti siue pel
li propter. v. capi. 28.
Fortitudo viror spūaliū assimilat barbe. 29
¶ Sra dei assimilat medulle. 30.
Gulositas ⁊ voracitas assimilat gutturi. 3i
¶ Humiles assimilant genibus. 32.
¶ Infectiui aliorum ⁊ incorrigibiles sūt
eradicandi. capitu. 33.
Infirmitas corporalis interdū preseruat
hominem a peccatis. xxxiij.
Immūdicie spirituales vicior assimilan
tur immūdicijs corpalium morborū xxxv.
Impatiēria tollerādi vel sustinēdi onera
gratia in accidiosis ⁊ voluptuosis. 36.
Inuidia assimilat dolori siue putrefac. 37.
Justi ⁊ pfecti viri assimilant epati. 38.
Juuenū vicia faciliter corrigūt. xxxix.
¶ Labor penitentiū assimilat labori ⁊ ex
ercitio corporali. capitu. xl.
Loqui q̄liter debeamus labia ostendūt. xli.
¶ Memoria assimilatur ventri. xlij.
Mens hominis assimilat pectori. xliij.
Modestia siue moderatio ⁊ compositio
morum ⁊ motuum exteriorū corporis
assimilatur supercilijs. xliij.
Moris sanctor assimilat sōno pp tria. xlv.
¶ Obediētes debent assimilari cruribus
propter tria. capitu. xlvi.
Occasiones peccādi assimilantur umbili
co propter tria. capitu. xlvij.
Opera humana assimilantur manibus
propter quattuor. xlviij.
Oratio cum gratiarū actione h̄z similitu
dinem cum anhelitu. xlix.
Ociositas ⁊ recreatio hoc facit anime q̄
quies facit corpori. 50.
¶ Pacientia sanctoū assimilatur splēi. li.
Peccatum assimilatur semo. lij.
Peccator assimilatur seruo malo. liij.
Penitentia assimilatur pulmoni. liij.
Pigritia siue ociū spiritualium viroruz
assimilatur superfluo somno. lv.
Principes assimilantur humeris. lvi.
Potestas humana assimilat brachijs. lvij

Potatur anima ad modum corporis tri pliciter.capitu. lviij.
Predicator verbi dei assimilatur ori pro pter quattuor.capi. lix.
Prelatus assimilat capiti pp septē. lx.
Prudentia z discreto assimilatur odo/ratui z hoc patet ex quinq;. lxi.
¶ Regimen principantiuz z prelatorum assimilatur fronti ppter quattuor. lxij.
Religiosi assimilantur dentibus. lxiij.
¶ Sanctorū virorum perfectio represen tatur in corde. capi. lxiij.
Sapiētia assimilat gustui pp quq;. lxv.
Scientia hois assimilat naso. lxvi.
Seruorum dei mētes debent eē simules vents.capitu. lxvij.
Sollicitudo z cura spiritualium assimila tur vigilie.capitu. lxviij.
Spūssanctus tria operatur in aia lxix.
Spōsa xpi debet in se hre illa que ēt spō/sa hois vt sit frequens ad orandū z de/uota quō ad deuz subiecta quo ad mari tum.i.xpi obsequium. lxx.
Superbia inducit ruinam sicut ventosi/tas inducit epilentiaz. lxxi.
Tētatio peccati assimilatur incubo.lxxij.
Tribulatio diuina domat z excludit sup/biā:sicut febris lōga excludit epilētiā.7:
Tristitia pnie ō peccatis ppetratis assimi latur colere nigre.i.melācolie. lxxiij.
¶ Verba bonoz hoium debent eē simi/lia lingue.capitu. lxxv.
Virgines assimilantur femoribus. lxxvi.
Virtutes interiores anime quinq; sensi/bus corporis adaptantur. lxxvij.
Vnitas fidelū ecclesie dz esse sicut vnitas mēbroz in corpe quo ad septē. lxxviij.
¶ Xps habz se ad christianos sicut pater ad filios.capitu. lxxix.

Capitula libri septimi.

¶ Angeli quedā de diuinis secretis nob reuelant z quedam nobis occultāt. .i.
Antichristiani qui antichristum sequent erūt similes illis locustis de qbus hētur in visione beati Joā.apochalipsis.9. ij.
Apostoli z apostolici viri assimilant illis equis qui describunt in visione que ha/betur Zacha.i.capi. iij.
Assumptio beate marie assimilatur ppt ēqtuoz vtiliter sublimiter mirabiliter z honorabiliter.capitu. iiij.
Auaritia assimilat illi amphore vt hētur zacha.v.capitu. v.
¶ Carnales homines assimilātur equis: vt habetur Joānis Apocha.ix. vi.
Confortat deus hoiem ad bene ogandū pmittendo premiū z pfortādo eū. vij.
Contēplatiua vita ēqlis eē debeat oīdit p exēplū in sōnio Jacob gen.xxvij. viij
Corpus xpi sub sacro assimilat illi libro. quē vidit Joā.apocha.v. ix.
¶ Demones assimilant locustis de qbus hētur Joā.apocha.capit.xi. x.
Doctores noui testi assimilant illis aiali/bꝫ q describūtur in pria visiōe Esaie. xi.
¶ Euāgeliste figuran sūt p illa ēqtuor aia
¶ Bona spūssancti sunt septēque a septē oppositis vicijs euacuantur. xij.
Ira vt hētur Joā.apocha.iiij. xiij.
¶ Fides generat potēciaz vt habet ex vi sione Joānis apo.viij. xiiij.
¶ Gaudia beatorum signāt vt habetur per visionem Ezechie.i. xv.
¶ Hereses a diabolo pcedūt z b hētur in visione Joānis Apocha.viij. xvi.
Humilitas facit sanctos pficere z cresce re multipliciter.capitu. xvij.
Hypocrisis quadruplex est.s.platorū cle ricoz religiosoz z laycorum. xviij.
¶ Inspiratio dei interior in viris cōtem platiuis ofiditur p exemplum in visiōe eliphas que habetur Job.iiij. xix.
¶ Maria mater dñi assimilat illi sedi q hr p visionē imaginaria Jo.apo.iiij.xx.
Mūdꝰ assimilat illi mari vitreo:qō Joā. vidit p visionē imaginariā ap.iiij. xxi.
¶ Passio z pfectio xpi excessit passiones z pfectiones omnium sanctorum. xxij.
Petri prio hoiez ligat z p obstinationez iclusit.dīn ad iferni patibulū ōduc.xxiij
Pnia liberat hoiem a carcere pcti z resti tuit hoiem ad gratiam dei. xxiij.
Persecutio tyrānoz ō sanctos designat in illo eq ruffo quē vidit Jo.ap.6.xxv.
Predicatores euāgelij assimilant ill' eqs qs vidit zacha.vt hr zacha.vij. xxvi

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Prelati ⁊ clerici ⁊ religiosi ꝑ̄ fatuꝝ fūt circa vitia tēpora: vt hȳ apo. vi. xxvij.
Puniunt peccatores a deo i pñti: vt corrigant alīt in futuro si non emēdant vt habetur Jere. i. capitu. xxviij.
Sancti viri imitari cōnāt xp̄m redēptorē qō oñditur in visiōe Job. apo. v. 19.
Spes multa bona facit in anima. xxx.
Spirituales viri assimilāt illis rotis que describunt Eze. i. capitu. xi.
¶ Tentatio occulta in cordis cogitatiōe est sicut pollucio somnij ist dormitōe. 33.
¶ Vita hois spūalis assimilat illi statue q̄ sōniauit nabuchodonosor. dañ. ii. xxxiij
Virtutes ꝓcipales sūt. vij. qb⁹. vii. vicia opponuntur qō p̄z ex sōnio pharaonis Gene. xli. capitu. xxxv.
¶ Xp̄s vocat leo q hētur in visione Jobis Apocha. v. capi. 36.

Capitula libri octaui.

¶ Aduersarū homis spūalis. s. diabolus ⁊ mundus assimilāt prędonibus. .i.
Adulator ⁊ suggestor cuius falsa suggestione vel adulatione alicui damnū infert est duplici pena dignus. ij.
Amor dei q̄diu est operatur. iii
Ala dr viduata amisso celesti spōso deor: sic dr viduata eccl'ia carens epo. iiii.
Auctoritas ⁊ dispensatio superioris excusat inferiorum delicta. v.
¶ Bona q̄ qs facit exñs i charitate si trāsferat in alium nō ꝓpterea illa ipsa perdit q̄tum ad meritum. vi.
¶ Caro dr eē subiecta spūi ⁊ nō ecōuerso qz spiritualia maiora dignioza ⁊ fortiora sunt q̄ carnalia. capi. vii.
Casus malus non imputatur alicui nisi vbi culpa interuenit. capi. viii.
Circuitus ⁊ dispēdia vitāda sūt exēplum dr a cōsuetudie curie romane. ix.
Cogitatio iteror: peri sine ꝓsensu opis nō tollit gr̄am nec euacuat merita. x.
Confessionē dr p̄cedere diligēs ꝓscietie p scrutatio ⁊ examinatio. xi.
Cōscie grauamē nō est sustinendū. xii.
Corripiēdi sūt spūales viri nō p carnales sed p spūales sicut clerici non sunt corrigendi vel verberandi p laycos. xiii.
Corpa sanctorū post resurrectionez erūt ⁊ premiabūtur in celo sicut ⁊ spūs eorū ⁊ sic corpora dānatoū in inferno. xiiij.
¶ Dānati q fūt in inferno nec suffragia valent recipere in quo differūt ab his q sunt in purgatorio. capi. xv.
Dāni dati culpa aliqñ ē excusabil'. xvi.
Diaboli fnūciat dr hō ⁊ oib⁹ pōpis ei⁹. ij
Discordie vl odij ignē iccēdētes excludēt a ꝓcessu scōr sicut incēdiarij ecclīa. iij
Dubia in qb⁹ vtil' piculū aie dñt trahi ad grē ⁊ ꝓsūptōez tutiorē ex̄ de spō. nue. ij
¶ Elymarū dispēsator: si hz in domo vl familia vl collegio suo idigētez non debet eum negligere. capi. xx.
Error vtilis toleratur. xxi.
Excōicatū assistatur Ade q fuit expulsus de paradiso ⁊ sepat⁹ ab angelor cōsor. ii.
¶ Falsitas cōmittit in spūalib⁹ sicut ⁊ in tpalibus ⁊ corporalibus. 25.
Fautor mali exemplū appet in clericoꝝ defensione. capitū. xxiiij.
Fidelis dr eē hō multipliciter. xxv.
Fil⁹ dei oñdit eē aliqs tripliciter. xxvi.
Fraudulentus ⁊ hypocrita pdit meritus boni operis quod facit. xxvii.
Frequentatio confessionis quartuor bona facit anime. capitu. 28.
¶ Gratia tollitur siue perditur per vnū ad peccatū mortale. xxix.
¶ Heretici diuas scripturas deprauātes ⁊ malitiose exponētes grauem penitentiam merentur. capi. 30.
¶ Ignorātia iuris excusat ad tps. 31.
Inobedientia est grauis culpa: ⁊ iō sim ira cōtumacia graviter punitur. 32.
Inspirata hominibus a deo excipiuntur a cōmuni lege. 33.
Iniuriantur aliqui christo triplr. xxxiij.
Intentio bona non liberat a pena si op⁹ sit stultum ⁊ illicitum. xxxv.
Judiciū xp̄i qō fiet in fine mūdi erit i aliq̄ simile iudiciali foro homini. 36.
Judicium suspitiosum ⁊ incertum ō malo est vitandum. capi. 37.
¶ Juramētū nō violat q illud in melius commutat. capitu. 38.
Justi pauci bene viuentes preferunt multis peccatorib⁹ de qbus hȳ Mat. ii. 39
¶ Lex diuina differt a lege humana: q̄

UNIVERSIDAD DE MURCIA

lex diuina punit animū: sed lex humana punit manum. capitu. xl.
Locus non sanctificat hominem sed homo locum. xl. di. capi. xli.
Luxurie mediatrices vt sunt q̃dam maledicte vetule. capitu. xlii.
¶ Mimonij spuale affinitat carnali. xliii.
Mereri vitā eternā iz hō nō valeat ex cō digno: qz nō sūt cōdigne passiones huius tpis ad futurā gloriam. xliiii.
Miracula solus deus facit q̃uis sancti miracula dicant facere: qz non faciunt nisi in virtute eius. capitu. xlv.
Misericordie dei non preiudicat qō peccatorem finaliter desituat q diutius expectat redire per penitentiam. xlvi.
monēdi i mala dispōe seu volūtate oia pcedētia bōa fiūt irrita z a mercede vacua. 47
¶ Negligētia z dilatio operis tollit operandi potestatem. xlviii.
¶ Obedientia nō respicit precipiētis sanctitatem sed auctoritatem. xlix.
Opus hois acceptat a deo ꝑm intētiōem z mētem faciētis magis q̃ ꝑm illud qō factum est. capitu. l.
Orando postulari pōt a deo humilit ex gra qō nō debetur ex iustitia. li.
Ornātur aie nostre spualiter sicut monia les vellantur corporaliter. lii.
Parentū necessitati nullo mō debet desse re filius z precipue indigētie ꝑis. liii.
Passio innata vel vitium nullo conatu vel vsu totaliter tollitur. liiii.
Peccati vinculū faciliter nectitur sed nō faciliter solui tur. capi. lv.
Pctores assimilant filiis illegitimis quorū q̃dam dicunt nothi sicut qui natus est de adulterio. capi. lvi.
Puniri debēt illi qui sunt in culpa: tamē nō intelligitur de omni culpa. lvii.
Pnia sequēs petā pcedētia destruit sicut z petm sequēs ōstruit pcedētia merita. 58
Perseuerātia bōe vite excludit ius diaboli ab hoie z acgrit in eo ius deo. lix
Potestas nō solū spūalis sed etā tēporalis est apud papam. lx.
Prelator regimē in dnob⁹ ꝓsistit. s. i vga correctiōis z doctrina ꝺdicatiōis. lxi.
Purgatorij pēa assimilat excōica: ōi vel pene legali per quā. s. null⁹ sciꝑm ligare potest vel soluere. capitu. lx
¶ Rō cū sit vtus eminētior in hoie ꝺz regere totā aiam z oēs ptes eius. lxiij.
Recreatio geta z modesta cuilibet licz ꝑ parte: sed dissoluta z inquieta non competit spiritualibus viris. lxiiij.
Remitti nō pōt dānum alicui illatuz sine ꝓsensu illi⁹ nisi pp necessitatē pacis. lxv.
Restitutio presupponit tria. s. damnum factum z peccatum. lxvi.
¶ Sacramenta a xpo instituta ptim hñtur ex scriptura euangelica ptim vo ex traditōe apostolox siue scriptura. lxvij.
Salutatio beate vginis ꝓtinet bñdictōez cum dr benedicta tu in mu. lxviij.
Satisfactio debetur ei qui lesus est vel alteri qui sit loco eius. lxix.
Scripture sacre vba in gb⁹ fiūt gñales pmissiones vel ꝓcessiones alicui⁹ gre. lxx.
Simplicitas aliquando excusat errorem sed non totaliter. lxxi.
Stat⁹ laycox altioꝛi mūere gre idiget ad assequēdaz dignitatē regni celestis. lxxij.
¶ Tētatiōi nō resistes stari a pricipio dānum icurrit: q statiz resistit euadit. lxxiij.
Transgressor est ēt q bonū facit si illud si bene vel bono animo facit. lxxiij.
Tribulatiōes vanitates infirmitates q̃ pctōib⁹ in hac vita euenīūt sūt q̃si q̃dā nūcij ad cōmonendū cos z ꝓuocandus pnie. lxxv.
¶ Vsurarius assimilat ei q vult hēre lucrum z non stare periculo. 76.
Vxorem vnā habēs illa viuēte non pōt alij matrimonialiter copulari. 77.
Vicij nunq̃ ꝺz approbari. 78.

Capitula noni libri.

¶ Actiua z ꝓtemplatiua vita assimilātur sepulchro ꝓter tria. .i.
Amor dei conseruatur in suo feruore sicut mustum in suo dulcore. ij.
Alia hois ad modū agri ē diligēt colēda. 3
Armatura spūalis filij ē armatu. corpo. iiij
Auaritia trenox lucrox facit sterilescere alas a fructib⁹ spūalium operum. v.
¶ Bōi viri debēt custodire corda sua sic custodienda sūt apum aluearia. vi.
Charitate ꝺficiēte ñ pt alig⁹ bñ opari. 7.
Caro nō est delitijs nutriēda sed laborij

9

UNIVERSIDAD DE MURCIA

bus pnie ⁊ passionib⁹ exponēda. viij.
Clerici ⁊ ep̄i dñi ornari illis vestib⁹ spūal'r quibus pontifices ⁊ ministri iudeorum ornabant ⁊ vestiebant corporaliter. ix.
Cōfessio nēcia ē ad sanādū vulnera ale. x.
Cōpunctio cordis assīlat vino nā vinum semp emit. ēdo feces se purgat ⁊ semp ē in motu ⁊ tremore donec separetur purum ab impuro. capitu. xi.
Cōsolari nō pōt dolentē ⁊ afflictinus g̃ p tristitie compassionē ⁊ doloris ostensionem non concordat eius dolori. xij.
Cōsuetudo peccādi difficilius dimittitur si ei nō resistitur anteq̄ indurat. xiij.
Conuersatio bona assimilatur arce Noe ꝓpter quattuor. xiiij.
Cor custodiendū est vt vas oim⁹ thesaurox celestium: sicut castrum in terra inimicorum situm. xv.
Corpori seruire ⁊ animam negligendo: se totaliter corpori occupare. xvi.
Correptionē prelati etiam discoli d⁹ subditus humiliter portare. xvij.
¶ Demões repellēdi sūt sicut pulices cynifes ⁊ formice. xviij.
Diuitie terrene non p⁹sunt retente sed pauperibus erogate. xix.
¶ Ecclesie gubernatio ē sicut illius vinee cultura: quam plantauit noe. xx.
Elemosynam hilariter dans p⁹o deo hilariter remunerabitur ab eo. xxi.
Etas iuuenilis aptior est discipline vl'pe intentie q̄ senilis. capi. xxij.
Exaltatur interdum homo non ꝓpter suum meritum sed ꝓpter aliox. xxiij.
¶ Feruor spūalis qñ int⁹ calescit in sanctis viris non potest cohiberi. xxiij.
Fidelium christi status figuratus est in tabernaculo moysi. xxv.
Flagella diuine iustitie assīlant sagittē. xxvi.
¶ Gratia dei non infundit aie nisi pri⁹ sit purgata ⁊ munda. capitu. xxvij.
¶ Humilitas cogitationum firmat bene operantes ꝑ motum tentationū. xxviij.
¶ Incōstās ⁊ leuis hō ecdit oī tētatōi. 29.
Infernus assimilat domui dedali. 30.
Immūditia mētis repūtabat in lege moꝛi per immunditiam vestis ⁊ vasis. 31.
Impaciens hō semper est querulus sicut currus qui semper stridet. 32
Inuidus hō de ꝓfectu aliox deficit sicut ignis. q in ago ardet ⁊ seipm ꝓsumit. 33.
Ypocritax ꝓscie assimilant lubris falsis q̄x falsitas ñ agnoscat q̄diu clausi tenēt. 34.
Iracūdi hoīs mēs est sic̄ dom⁹ lignea. 35.
Judicij dies assimilatur porte vibis additus ⁊ dies iudicij porte regni. 36.
Judiciū suspiciosum ⁊ temerariū p̄cedit q̄nq; ex corruptōe iudicātis q: iudicat aliū ꝑm quod sentit in se. 37.
¶ Lachrime cōpūctiōis delēt sniaz ⁊ scripturā mortis sicut littere delēt aq̄. 38.
Luxurie ignē ñ sucedit de⁹s diabol⁹. 39.
¶ Mānsuetudo aias suat sic̄ lapides duroꝛ vboꝛ leuiter excipiēs ⁊ oēs ict⁹ sustinēs ⁊ hoīez a leōe custodiens. xl.
Mēdacū est sicut quoddā venenū tāte efficacie: q̄ in ipso ore existens hoīez interficit. Sap. i. capi. xli.
Moꝛs meditatio valz ad vite dilectōes. 42
Mundi totius vniuersitas repūtabatur in tabernaculo Moysi. xlij.
Murmuratores ostendun t se defectum hēre diuine gratie. xliij.
¶ Monitis siue de nouo cōuersis nō sūt sociādi nisi quox vita bona est. xlv.
¶ Obedientia mādatoꝛū dei hominem a malis custodit. capitu. xlvi.
Op⁹ bonū ⁊ ꝓfectū d⁹ assīlari illi timiama ri siue pulueri quem dñs fieri mādauit. Exo. xxx. capitu. xlvij.
Oratio cōpunctiua ⁊ feruida impinguat animam. capitulum. xlviij.
Ornat⁹ corpis mulieris est sicut rete diaboli ad decipiēdas alas intuentiū. xlix.
¶ Passio xp̄i ⁊ sanctoꝛ suoꝛ dulcorat nobis tribulatiōes nostras. 50.
Patiētia assimilat paquā rosacea odoriferе cōpunctiōis mel dulcedinē ꝓsolatiōis oleū fraterne cōpassiōis. zucharū suauitatem eterne refectionis. li.
Pacē cordis siue ꝓscie suare volēs d⁹ ipsuz cor siue ꝓsciaz custodire sicut custoditur castrum tempore guerre. lij.
Petūs opeipletum appetitum maluz nō saciat sed amplius accendit. liij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Penitentia amara facit in homine sicut scamonea in arbore. liij.
Perseuerantiā boni incepti nō debet homo dimittere ꝓpter aduersitatem siue difficultatem vel ꝓpter tēptationē. lv.
Predicator q assimilat seminatori qui vult seminare quattuor attendere dz. lvi.
Profectus anime in via dei habet quattuor gradus. lvij.
Prosperitas tēporalis est iudiciū pditōis q ecōuerso aduersitas signū saluē. lviij.
Pulchritudo corporalis vana existit: q est sicut pulchritudo parietis. lix.
Punitio peccatorꝝ quoꝝdam assimilat diploidi: de qua in ps. Induant sicut diploide confusione sua. lx.
¶ Ratione uti q ſm rationem viuere cōpetit homini ex ꝓpria forma. s. ex anima rationali. lxi.
Recidiuātes in peccata similes sūt sotularibus siue pellicijs veteribus qui futurā tenere nequeunt. lxij.
Resurrectionē humanorꝝ corporuꝫ virtute xpi fieri posse. lxiij.
¶ Satisfactio penitētie debet esse ſm mēsuram culpe. lxiiij.
Sensuꝫ cautella necessaria est ad cordis custodiam sicut clausura hostij ad custodiam domus. lxv.
Scriptura sacra assimilat speculo. lxvi.
Similis deo fit hō tripliciter. lxvij.
Simplicitas innocentie non cōuenit cuꝫ subtilitate malicie lxviij.
Sollicitudo q actio seculi assimilat molefarinam molenti. lxix.
Spes assimilatur anchore. lxx.
Subditi multum peccāt temere reprehēdendo facta suorum maiorum. lxxi.
Superbia secularis potentie assimilatur turri babel. Gen. xi. lxxij.
¶ Tacere dolorem q indignationem conceptam aliquando nō est bonuꝫ lxxiij.
Tentatorum vel peccantium infirmitas habet quasdaꝫ pronosticatiōes. lxxiiij.
Tempus presens concessum est homini ad merendum: sed in futuro erit tēpus domini ad iudicandum. lxxv.
Timor domini stabilit mentem sicut lapides suppositi asseribus siue tegulis sup tecta custodiūt eas ne a vento moueantur. lxxvi.
Tribulatio probat animum sicut pomū vel malum immissum dicitur probare mustum. lxxvij
¶ Vanagloria similis est molendino adventū qō sine vento nō molit. lxxviij.
Verba dei assimilantur sagittis. lxxix.
Verba q mores peccatorum q carnalium hominuꝫ displicent iustis sicut displicet gustui cibus insulsus. lxxx.
Virginitas assimilatur lampadi: qa sicut lampas fracta non reparatur: sic virginitas amissa non recuperatur. lxxxi.
Virtutes sanctorum assimilant vnguentis. capitulum. lxxxij.
Vite presentis ac future status figuratus est in tabernaculo q tēplo veteris testamenti. lxxxiij.
Vita hominis corporalis assimilatur tele propter tria. lxxxiiij.
Vita humana spiritualis assimilatur militie. lxxxv.
Vicia sunt prius extirpanda q postea virtutes inserende. lxxxvi.
Vnitas spiritualis assimilatur vnitati rerum corporalium. lxxxvij.
Vnctio spiritualis gratie quattuor signis ostenditur. lxxxviij.
Voluntati propie maxime cōsueuerunt inniti homines astuti q religiosi vel prelati. capitulum. lxxxix.
Vsurarius q̄diu detinet alienum bonuꝫ ipse a diabolo detinetur. xc.
Xps assimilatur statere ad pesanduꝫ vite nostre meritum. xci.
¶ Capitula libri decimi.
¶ Abiectos a mundo xps plerūq; suscipit: sic vna ciuitas suscipit expulsos ab alia. capitulum. .i.
Ablatio q priuatio tpaliū alicui fctā diuino iudicio nō obstat deū esse iniustū .ij.
Adulatores sibi sunt pditoribus. qui ex osculo eis traditur. .iij
Amor sui ipsius inordinatus quo aliqs nimis sibi parcit est ei cā perditionis. iiij.
Auari cum magno damno anime sue lu

UNIVERSIDAD DE MURCIA

erantur illicita. .v.
Audire dz hō libentius q̄ loq. vi.
¶ Beneficia p xp̄m nobis exhibita figurata fuer̄ in illis festiuitatib⁹ quas iudei ꝓfuerat celebrare. vij.
Bonū cōrūpitur ex admixtōe mali. S.
¶ Caro domāda est in iuuentute ⁊ in seruitute spiritus redigēda. ix.
Clericorum pfectio ⁊ dignitas ostenditur ex tōsura ⁊ rasura capitis eorū. x.
Cogitatōes male ꝓparāt locū diabolo. xi.
Confiteri dz hō ante mortē ⁊ peccatorum compunctionem facias anteq̄ dño tuo appareas. xij.
Compunctio que puenit ex desiderio superne patrie assimilatur lationi que fit cum nīue. xiij.
Consolationes diuine humilibus dātur non superbis. xiiij.
Contemplatiui viri dormientibus assimilantur: homines in lecto gescunt somniorum visione turbantur. xv.
Continentiam seruare volēs ⁊ a gule de lectationibus non abstinens similis est ei qui domuz suā illesaz custodire disponit ⁊ tamen ignem ⁊ ligna ꝓpijs manibus apponit. xvi.
Cor suum nō dz aliqs alicui rei apponere: misi prius bñ videat vbi appōat. xvij.
Crux xp̄i est sicut virga moysi qua ꝓpharao. i. diabol⁹ multipliciē flagellat. xviij.
Custodia sui mala ⁊ debilis est cā mortis ⁊ perditionis. xix.
¶ Delectatiōes presentis vite querens assimilat ei q̄ comedit vuam acerbā. xx.
Diabolus similis est mulieri volenti capere muscas. xxi.
Diuitie sunt causa timoris ⁊ pſecutionis ⁊ pauptas ē causa securitatis. xxij.
¶ Elatio ejcitur a mente aduenīente tēptatione: sicut tyrānus ejcitur aduenīente hoste. xxiij.
Electi dei assimilant suis triplici rōe. xxiiij.
Erubescentes benefacere debent: sicut fit equis vmbraticis. xxv.
Eucharistie sacramentū quante sit dignitatis: quātāq; idoneitatē gratie. xxvi.
¶ Familiaritas multa virorum cū mulieribus periculosa est. xxvij.
Fidem ꝓe omnibus alijs conat diabolus homini auferre. xxviij.
Flagella tribulationū assimilantur virgis scoparum. xxix.
¶ Gratia dei non infunditur nisi corde dispōsito. xxx.
¶ Humilitas mentis assimilatur illi stergilinio in q̄ legit Job sedisse. Job. vij. 31.
¶ Incipientibus ⁊ adhuc in spiritu debilib⁹ debent imponi leuiora. xxxij.
Inconstans ⁊ mutabilis homo similis ē infirmo in graui ⁊ afflictiua infirmitate. xxxiij.
Incōtinēres assimilant eis qui inuolutis tineribus pergunt. xxxiiij.
Infernalis pene meditatio valet ad contemptum mundi. xxxv.
Ypocrite assimilātur falsis nunciis q̄ portant arma regis picta in pixide: sed int⁹ non habent litteras. xxxvi.
Iracundi sunt similes illis materijs in q̄bus homo ignē accendit. xxxvij.
Judicium diuinum assimilatur statui humano. xxxviij.
Judicij dies cum venerit reddent hoīes de omnibus rationem. xxxix.
Judicans aliorum vicia debet ipse immunis esse a vicijs. xl.
¶ Lingua cōtumeliosa assimilatur flagello ꝑm illud Job. v. .xli
Loqui irreprehensibiliter volens dz ipe prius examinare q̄d dicit. xlij.
Luxurie ignis accendit̄ per exemplū maledictarum vetularum. xliij.
¶ Mandata dei debēt haberi in meditatione ⁊ opatiōe cū recta intentōe. xliij.
Miseria ⁊ grauedo humane vite ostenditur a defectibus corporis ⁊ ex varijs medicamentis. xlv.
Mors citius aliquādo inuadit iuuenes q̄ senes. capitulum. xlvi.
Mortuus est homo mundo ⁊ mundo ei q̄ nec mūdus curat de ipso nec ipse de mundo. capitulum. xlvij.
Mundum sequēs assimilatur fatuo qui sūme sequeretur vmbram: que semper eū fugiebat ⁊ nūq̄ eā apꝓhēdebat. xlviij
Mūera debeāt manus iudicis renuere.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ficut renuũt serpentem tangere vel venenosum vermen sup se tenere. xlix.
¶ Obedient deo obediunt oia:exemplũ Josue. vnde Josue.x. 50.
Opꝰ bonũ dz offerri deo puꝛ z pplete.li.
Ornatus corporis est signum meretricij z luxurie.capitulũ. lij.
Otio suis homo locum facit diabolo. liij.
¶ Passio xpi inflámat corda frigida ad amorem. capitulum. liiij.
Patiẽtia dei affilat grauide mulieri. lv.
Patientia hois quãta sit nõ nisi in tribulatione cognoscitur. lvi.
Peccato hõ nõ solũ non dz cõsentire:sed neqz in ciꝰ oblectatõe vl'aio ꝺtinere. lvij.
Pena gehẽne lz sit in ꝺnanis oibꝰ ab eodem igne cruciat.capitulum. lviij.
Penitẽs dz esse pturiẽti similis. lviij.
Perfecti viri studẽt resecare superfluas cogitationes vt in diuino amore fiant feruentiores. lx.
Perseuerãtia necessaria est in ope bono sicut caude animalis in sacrificio. lxi.
Piger hõ simil'est castro pluriũ dñoꝝ:inter qs ille q remissus ẽ totũ amittit. lxij.
Predicatores q dicũt z nõ faciũt similes sunt cecis z claudis.capitulũ. lxiij.
Proficere debet homo continue in operibus suis bonis. lxiij.
Prosperãtes in peccatis similes sũt illis qui per amena prata ad carcerem damnationis ducuntur. lxv.
¶ Rõ dz regẽ cogitatiões sicut dña regit ancillas z familiam. lxvi.
Religiosus dz cẽ mortuꝰ mũdo.i.ad modũ mortui se habere. Col.iij. lxvij.
¶ Sacerdotes xpi z clerici imunes debẽt cẽ ab illis macꝰ spũaliter a qbꝰ clericos seu sacerdotes indeoꝝ oportebat esse corporaliter.capitulum. lxviij.
Sancti viri assimilãtur mercenarijs.lxix.
Scripture sacre intelligentia mystica assidua eius lectione aperitur. lxx.
Silẽnũ feruoꝛẽ deuotiõis seruatisꝫ potꝰ coopꝰ colorẽ suũ z mũdiciã ꝓseruat.lxxi
Symoniacꝰ assilat leoni et latroni. lxxij.
Societatẽ bonoꝝ fugiunt malitie eoꝝ malitia apparcat lxxiij.
Sollicitudo temporalium est viro spirituali contemnenda. lxxiij.
Spes iuuatur ex bonis opibꝰ sicut securꝰ est q dz bonũ pignꝰ apud se. lxxv.
Supbire de grãa a deo data monstruosum est.capitulum. lxxvi.
¶ Tentat diabolus hominem de illa re qua magis consueuit decipere. lxxvij
Tps abbreuiat hoi ppt peccatuꝫ.lxxviij.
Tepiditas iram domini ꝓuocat:sicut aq̃ tepida ꝓuocat vomitum. lxxix.
Timor est sicut hostiarius anime. lxxx.
Tribulatio separat hominem ab amore mundi z peccati sicut puer aliqua amaritudine a lacte matris. lxxxi.
Verbi dei carentia assimilat fami. lxxxij.
Vita eterna erit in visione deiqne liberabit ab omni malo. lxxxiij.
Vocat deꝰ hominẽ multipliciter.lxxxiij.
Voluntatem bonam quidam nunq̃ hñt quibꝰ assimilãtur mulieres steriles que nunq̃ concipiunt. lxxxv.
¶ Xhristus nobis tradidit tria multum virtuosa.capitulum. lxxxvi.
¶ Zelo bono corripiens asperius q̃ debet assimilatur ei qui signum cedẽdo hominem preter intentionem percutit z occidit.capitulum. lxxxvij.

Explicit tabula generalis omnium materiarum libri de exemplis z similitudinibus rerum. ¶Dccccxcix.die.xij. Julij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Incipit summa insignis ꝛ perutilis predicatorib⁹ de quacunqz materia dicturis fratris Johannis de sancto Geminiano ordinis p̄dicatorū sacre theologie doctoris clarissimi. que intitulatur de exēplis ꝛ sil̄itudinib⁹ rer̄.

¶ Prologus primus.

Omnia facito ſm exēplar quod tibi mōſtratū eſt: Hebreo. 8. In oībus operib⁹ artiū videmus q̄ eorū opifices dirigūtur ꝛ regulant ſu plici exēplari. Nā qui ſunt in arte periti interius habent exēplar. ſ. formam artis ſm quā operātur. Qui vero artē ad diſcūt nōdū eruditi in ipa aſpicūt ad exemplar exteri⁹ per aliquē artificē factuz ſicut pueri qui ſcribere diſcūt tenēt p̄oculis exēplar magiſtri. Sed quēadmodum in operibus artium: ſic etiā in moribus ꝛ actibus virtutū duplex habem⁹ exemplum. Nā primo qdem per fidē habem⁹ intus xp̄m ſm illud Apl̄i Epl̄s. 3. Habitare chriſtum per fidez in cordib⁹ veſtris. Et hoc eſt exemplar p̄cipuū p̄fecte vite. Unde ꝛ ipſe ait Joānis. 13. Exemplum dedi vobis vt quēadmodum ego feci ita ꝛ vos faciatis. Et de hoc exemplari principaliter intelligi debet verbum p̄allegatum. Omnia facito ſm exemplar. ſ. xp̄i qō tibi mōſtratū eſt ſcilicet per fidez. Hoc eſt igitur exemplar intrinſecum exiſtēs in corde p fidem. ſ. chriſti vita: quod exēplar apls ſequens ꝛ ei cō formatus totaliter dicebat ad Gal. 2. Vivo ego iā nō ego viuit vero in me chriſtus. Sed eſt aliud exēplar extrinſecū ſcilicet natura creata rerū que ſunt extra animā quo dirigitur humana induſtria non tm̄ in operibus artium. in qbus dicit Ari. Ars imitatur naturā inquantum poteſt: ſed etiam in moribus ꝛ actibus virtutū. ita vt etiam de hoc exēplari poſſit dici verbum propoſitum. Omnia facito ſm exemplar qō tibi monſtratum eſt ſcilicet in rerū natura. Nā ex ipſis natura operibus ſumuntur ſimilitudines ꝛ plurima exēpla vtilia noſtris cōpetentia moribus. Et hic eſt q venerabilis doctor Gregorius Nazāzenus cuius teſtāte Hieronymo tanta auctoritas fuit vt nullus vnq̄ eius dictis calumniā inferre preſumpſerit. Imo inſuper vt teſtatur Rufinus tanta fuit eius auctoritas apud eccleſias chriſti vt eſſe putarek hereticus q illi fuiſſet auſus in aliquo contraire. Hic itaq; tas ꝑcipuus doctor hāc ſibi cōſuetudinez fecerat vt quicquid ei⁹ occurreret oculis de reb⁹ exterioribus interioribus anime moribus adaptaret. ſic enim refert ipſe de ſe in ſuo apologetico dicens. Mos mihi eſt ad meipſum ſingula queq; reuocare: precipue ſi ges mihi ſit ꝛ ſilentiuz: ſi vacet animi moribus adaptare quod videtur in oculis. Unde ꝛ oculorum viſio ſit mihi mentis eruditio. Huius igitur exemploz laudabile ſequi oportet ſi abundare volūt copia exemplorū. Que copia illis ſi affuerit: precipue de reb⁹ extrinſecis que nobis ſūt in aperto: ꝛ etiā de mirādis operibus que continue natura pducit vel adinuenit humana induſtria: nō eos tantum apud curioſos auditores faciet gratioſos quos mira nature opera vel humane inuentiōis ſtudia narrata ꝛ patefacta delectāt: ſed etiā apud vulgos ꝛ ſimplices fructuoſos ꝛ acceptos conſtituet dū per exēpla ad ſenſū ſpiritualia ꝛ ſubtilia declarabunt. ¶ Predicantiū igitur cōmodo curioſo deūderio ſimpliciū au

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ditoꝝ pfectui desideras in seruire. Ego inter fratres ordinis ꝓdicatoꝝ minimꝰ nomie Helvvicus natione theutonicꝰ de multarum rerum exemplis que diuersis hominū moribus ⁊ actibus adaptantur presens opusculum edidi ⁊ libros de exemplis ⁊ similitudinibus rerum ipsum intitulaui: exemplū sequi desideras patris nostri beati dñici: de quo inter alia legitur: q vbicunq; conuersabat edificatoꝝ affluebat sermonibus ⁊ habundabat exemplis quibus ad amorem christi seculi ve cōtemptum audientium animi flecterentur. Non autez visum est mihi de exemplis historialiꝰ aliquid in hoc opere ponere: ex eo ꝙ tā de historia biblie ꝙ etiam de vitis sanctoꝝ. Et insuper de factis gentiliuꝝ diuersa per diuersos opera facta sunt satis sufficienk. Intendo autē in opere isto sequi precipue rerum ordinem de quibus adducentur exempla: nihilominus tamē materias q bus aptabuntur exēpla reducam vt melius potero in singulis rerum generibꝰ in ordine alphabeti. Quod quidez qualiter fiat recto loco subsequens capitulum declarabit.

¶ Prologus secundus in quo auctoris intentio declaratur.

Via vō curiosis lectoribꝰ varietas, tollit fastidiuꝝ: in ponēdis vl' exponēdis exēplis nō semper eundē ordinē seruabo vel modum. Mā quādoq; generaliter tm̄ materie de qua ageꝝ exēpluꝝ adaptabitur. Quādoq; vō distincte ꝓprietates plures adducte similitudinis exponētur. Vnꝰ etiā eiusdēq; rei exemplū aliquādo vni tātū materie: quādoq; vero pluribus, put eiusdē rei exegerit diuersarum, ꝓprietatū ꝙgruitas adaptabo. Sicut Saturno tm̄ assimilat hō voluptuosus. Lune vō assimilabit nō tm̄ bta maria: sed et vita actiua: ⁊ similē modū inueniet in alijs exēplis. Adhuc et in adaptatōibus ipsis plerūq; ex sacra scriptura: ⁊ nōnūq; ex dictis sanctoꝝ auctoritatum, pbationes apponā: quādoq; etiam cā, plirtatis vitāde adaptatiōes ipas tātūmodo: pretermissis auctoritatibꝰ scribam. Intēdo et pleraq; exēpla p singulas suas ptes exponere: ⁊ quedā solū ex parte materie applicare. q; multa ad declarationē exēpla quādoq; sūt necessaria: que tm̄ ad adaptationē nil referūt. Et q; plura eidē materie exēpla cōueniunt interdū que in diuersis rerū generibus cōtinētur: oportebit vt de eisdē materijs: sed nō sub eisdē exēplis in diuersis tractetur locis. Sicut de gratia ageꝝ in primo libro sub similitudine pmi mobilis. In scdo vō sub similitudine saphiri. In tertio sub similitudine frumēti: ⁊ sic de alijs. Porro si qua in exēplis ponētur ꝓpue de virtutibꝰ lapidū vel herbaruꝝ siue etiā de interpretatiōibus aligbus sōniorū vel alijs qbuscūq; que forsitā ea legētibus minus credibilia videātur sciāt me ex meo ingenio ea nō cōfinxisse. sed ex magnoꝝ scriptis exscripta nō vt fidē detalibus facerē: sed vt verā istructionem ⁊ vtilē elicerē ex eisdē: qbꝰ quidē mō doctores sacri ⁊ etiā magni philosophi in suis doctrinis moralibus incredibilibꝰ vsi sunt exēplis fabularū: que ls in se vera nō cēnt: ad verā tamē disciplinā moralem vtiliter inflexerūt. Vñ etiā diuina scriptura de lignis expetētibus regē reci tādo in libro Judicū fabulaꝝ itroducit que a nōnullis expositoribꝰ moribus adaptatur. Nō ergo respuēda sunt exēpla nālia q; si nō semp vl' ex toto sūt vera ex pte tm̄ vt in pluribꝰ vera reperiunk: nec dz respuere sapiēs ea q; scripta repit: ex eo ꝙ ipemet talia nō, pbauit: ſz potiꝰ estimare de talibꝰ ꝙ mlta q; ipe ñ vidit alij sē expti. Si q; vō de celestiū corporū effectibꝰ iducētur q; se ad hūanos actꝰ extēdē videātur ea prudēs lector aduertat potiꝰ referēdo eē ꝙ asserēdo dcā: nec ea sic intelligat tāq; ex celestiū dūio corporū vla hūanis actibꝰ, put ex libero, pcedūt arbitrio nēcitas iponaꝝ. Nō. n. celestia corpora i liberū arbitriū hois aut volūtatē

vel itellectū q̄ vires incorpee sūt directe pūt ip̄rimere. Sz qm̄ cōplexio corporis quā aīa in plurib⁹ sequt̄ z organa corpea sensuū q̄ intellectuali cognitiōi deseruiunt: ceteraqz corpis mēbra p q̄ interior aīa act⁹ exteriores exequit̄ ipōrū dispōni celestiū corporuz directe supponunt. hinc ē q̄ act⁹ hūani pcipue q p corp⁹ explētur ex varijs ip̄ressiōib⁹ siderū varie disponūtur: ac ēt ex ꝓstellationū vtutib⁹ que hominū corpali cōceptui vel ortui dñant ipi hoies ad diuersa officia z mores inclinātur. Et q; hoies nō coacte: sz spōte hmōi frequēti⁹ inclinatōes sequūtur. Inde est q̄ de volūtarijs actib⁹ z moribus eorūdē nonnūq̄ a pitā astrologis z mira z veridica iudicia ꝓferunt: quāq̄ nō sit laudabile neqz tutū talib⁹ initi iudicijs vel ea in suis tpib⁹ oīb⁹ obseruare vñ i sacra scriptura dr. Ihiere. x. A signis celi nolite metuere. Multa ergo de ꝓpetatibus rerū quas in hoc libro ꝓ exēplo posuim⁹ ex libris sacri canonis sūt assūpta. Et nonnulla collecta sūt ex rerū experientia: sz z ex magnorū sapientū scriptis plurima sūt excerpta. ¶ Non aūt aliqs mirek de stili deformitate q̄ lz concedi soleat in ope tā plixo: ex hoc tñ spāliē accidet: q; plā ex scriptis quorūdā in ꝟ opeponētur exēpla in qbus nisi forte trūcādo vt breuiora sint nec sensū: nec verba mutabo ne. s. ex mutatiōe verboū mihi ascribere videar: que iā bñ sunt ꝓ alios cōscripta vel inuēta. Nō solū ēt in hoc ope de ꝓncipalib⁹ mūdi corpib⁹ introducētur exēpla. Sz ēt de his que sz aliquē ordinē in ea reducūtur: puta de motu tpe z lumine z alijs cōslib⁹ q̄ reducūtur in celū. Sīlr de ip̄ressiōib⁹ aeris vt grādine pruina niue z alijs qbuscūqz similibus q̄ spāliē ptinere vidētur ad aliquod elemētū. Et cōsilis modus seruabit ēt in illis que ptinēt ad aliq̄ corpa mixta: q; si mul vbi ponētur plātarū filitudines de frondibus floribus z fructib⁹ z semine introducētur exēpla. Et sic etiam si et de alijs corpibus quibuscunqz.

¶ Prologus tertius in quo habetur de ordine dicendorum.

NOticia rerū in homie triplici virtute perficitur vt dicit phūs. s. sensu imaginatiōe z rōne. Mā ab ipis exterioribus reb⁹ ꝓcio fit mot⁹ in sensu, ꝓpter qd̄ phūs dicit q̄ ois nostra scia oritā a sensu ꝓcio posterioꝝ. Ab ipo aūt sensu in actu fcō fit mot⁹ in fantasia siue imaginatiōe. Vñ idē phūs dicit tertio de aīa q̄ fantasia est motus factus a sensu sm actū: z lz Auicēna distinguat inter imaginatiōez z fantasiā dicēs eas diuersas potētias realiter distinctas: q; fantasia sz cū hz vltra imaginationez q̄ cōponit z diuidit formas imaginatas: vt pz cū ex forma imaginata auri z forma imaginata montis cōponimus formā mōtis aurei quā nunq̄ vidimus. Tamē q; ista cōpositio nō apparet in alijs ab hoie in quo ad lz sufficit virtus imaginatiua: cui etiā hāc actionē attribuit Auerroys in quodā libello quē fecit de sensu z sensibilibus. ¶ Jō vt alij dicūt eadē potētia realiter ē imaginatio z fantasia. Ab ipa aūt fantasia siue fātasmatibus ꝓ virtutē intellectus agētis pficitur intellectus possibilis ad actū intelligēdi. Vñ phūs dicit tertio de aīa q̄ non ē itelligē sine fantasmate. Ipe āt itellect⁹ ab vno i aliqd discurrēs siue ex ꝓncipijs pclones elicies siue pclones i ꝓncipia resoluēs rō vocaī ad quā scia ptinet: sicut phūs dicit in fine libri posterioꝝ q̄ ois scia in rōne est. ¶ Vt igit̄ in exēplis ponē dis sm pfatū hūane cognitiōis ordinē ꝓcedamus. ꝓcio ponenda sunt exēpla de sensibilib⁹. Scdo de imaginabilib⁹. Tertio de rōnabilib⁹. Sz de exēplis sensibilium corpoꝝ: adhuc est distinguēdū: q; q̄dam sensibilia corpa sūt simplicia: que. s. nō cōponūtur ex alijs corpibus sicut elemēta z corpa celestia: q̄uis i se hēant alās cōpositiones: vt materie z forme accidētis z subst̄ie z hmōi: quedā vo sensibilium corpoꝝ sunt cōposita ex ipis ele

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mentis. Et ista adhuc distinguuntur: qr quedā sunt inanimata vt mineralia vt ferrū ꝛ es ꝛ alia hmōi ꝛ lapides: quedaꝫ vo sunt animata que adhuc distinguuntur: qr quedā sunt animata tm̄ anima vegetabili vt plantre: quedā vlterius aia sensibili vt animalia bruta que distinguunt in natatilia que sūt i aqua ꝛ gressibilia siue reptilia que sūt in terra: ꝛ volatilia q̄ in aere volāt. Quedā vlterius aiata sūt anima rationali: vt hoies. Circa imaginabilia quoqꝫ est attēdēdū qr quarūdaꝫ rex imagines seu fantasmata intuemur dormiētes siue somniātes: quedam vo mira pcipimus vigilātes quēadmodum pphete ēt vigilādo hūerūt imagiarias visiões. Rationabilia aūt vocari possūt siue illa que ex rōne statuūtur sicut sunt leges ꝛ iura: siue ea que a rōne pducunt sicut sunt artificialia. Est.n. ars recta rō factibilū vt pl9 dicit in Ethi. siue etiā illa que a rōne regulātur vt mores ꝛ humana opa. Quia igitur de oībus pdictis exēpla sunt inducenda totum hoc pñs opus in decē distinguit libellos. In quorum pmo ponētur exempla de corpib9 simplicibus. s. de elemētis ꝛ corpibus celestibus: ꝛ ēt de aliqbus alijs que aliquo speciali ordine in ea reducūtur. In secūdo ponentur exempla de corpibus mineralibus. scilicet de metallis: ꝛ etiam de lapidibus. In tertio ponētur exempla de vegetabilibus .i. de arboribus ꝛ plantis. In quarto ponētur exēpla de natatilibus ꝛ volatilibus. i. de piscibus ꝛ auibus. In quinto ponētur exēpla de aialibus terrestribus. i. que gradiunt vel reptant super terrā. In sexto libro ponētur exēpla de homibus. In septimo de imaginibus somnioꝝ ꝛ visionū. In octauo vo libro ponētur exempla de legib9. In nono ponētur exēpla de artificialib9 In decimo siue vltimo libro ponent exempla ꝛ introducētur de humanis actibus ꝛ moribus. In singulis āt predictis decē libellis nō intēdo particulariter sequi ordinē exēploruꝫ: sed soluꝫ illas materias qbus adaptātur exempla locare seu ponere sub ordine alphabeti: verbi gratia. In pmo libro vbi ponūtur exēpla de corpibus simplicibus nō sequar in eis ordinē ipoꝝ simpliciuꝫ corporum vt. s. pmo ponantur exēpla de celestibus postea de elemētis: ꝛ inter elemēta prio de vno: postea de alio: sed mixtim ponētur oīa: nunc de vno: nunc de alio scōm qꝛ rebus diuersis quas ponā sub alphabeti ordine varie adaptātur. Et idē etiā ordo seruabit in ceteris libellis. Si qua igitur in hoc ope ex mea ipertitia indebite essent posita vel inepte relinquo atqꝫ sūmito beniuolētie fratrū ac studio corrigenda. De his aūt que bene dicta ꝛ adaptata cōgrue videbūtur regi immortali inuisibili soli deo honor relinquetur ꝛ gloria in secula seculorum.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum primum.

Abstinentia discreta aborum quantū sit hominibus vtilis in singulis simplicū corporū pōt ostendi naturis. Simplicia nāq; corpora duarum sūt naturarū .s. nature celestis ⁊ elemētaris. Primum exēplum notabile de fructu ipsius abstinētie quo ad naturā celestē oñditur in corpore lune. Est.n.nā celestis tāto magis lumini puia q̄to min⁹ sua subā hz ō grossa ⁊ corpulēta mā:hic igit ē q̄ appetti lūa q̄dā nigredis macula:qz luna,put tradit phs sic ē i situ locali magis vicia fre: ita ē vt ita dicā magis frestris nāe .i. cuiusdā sbe grosse ⁊ corpulēte:pp quā lumē sol nō recipit,pfūde sic alie stelle:sz tm̄ i supficie. Et idcirco i ipa tātūmō resultat macula vmbre. Est igit nā hois lūinari corpi silis:cui⁹.s.mēs iterior ad lumē sapie tāto ē min⁹ disposita q̄to vēter corpulētior fit aboꝝ affluētia. Nā multa repletio vētris obtusitatē gīat mēt̄. Vñ.ps.dicit. Repleti sūt q obscurati sūt. Et hz ē obscuritas lūe.i. vite dlicioſe q̄.s.nō replet splēdore sapie. Sapie.xiij. Lūa nō splēdebit i lumie suo. Opz ergo ad hz vt aſa fiat lumi sapie puia q̄ nō vtat supflue aboꝝ alimōia: pp qō apls dic ad Romañ.xiij. Induamur arma lucis sic vt i die hōneste ambulem⁹:ñ i comesatōibꝫ ⁊ ebrietatibꝫ. Est.n.armatura lucis sapia celestis:q̄ mē tē ō vītate illustrat ⁊ ab errozib⁹ defendit hz honeste velut i die nos ābulare faē:qz lumē nobis porrigit vitaꝫ sequēde. Sed q a cōmesatōibꝫ vl'ab ebrietate nō abstinet hāc armaturā,lucis iduē nō pōt. Vñ Jero.dic ō Jouinianū. Si qs estimat se abūdātia aboꝝ portionūq; pfrui ⁊ posse vacare sapie:hz i delicijs vsari ⁊ deliciaꝝ vicijs nō teneri seipz seducit. Et i eodem dicit. Sapie opaz dare nō possum⁹ si mē se abūdātiā q̄ labore nimio idiget ⁊ cura cogitem⁹. ¶ Sedz exēplū abstinētie q̄ ad clemētarē nāz oñdit elim fre. Terra.n.p̄mo nob oñdit q̄ abstinētia ⁊ attenuatio carnis ipetratiua ē gr̄e celestis. Nā q: fra de sui nā totalit̄ ē sicca ⁊ arida,puidit de⁹ auctor nāe q̄ ad hz vt fructꝫ p̄ducē possit ifūdat celesti pluuia:⁊ ita ad fructꝫ vberes,p̄ducēdos efficit fecūda. Sic nr̄i cordis fra si ab hūore luxurie nocio p abstinētiā cibi ⁊ potꝫ efficiat arida supfūdet talit̄ celestis gr̄e pluuia q̄ ad,p̄ducendos fructꝫ spūaliū opez erit fertil'⁊ fecunda. Vñ dr̄ Deb.vj. Terra.n.sepe veniētē sup se bibēs ibz̄ ⁊ gīans herbā oportunā illis a qb⁹ colit accipit bñdictōez a deo. Laro.n.nr̄a dr̄ fra qñ sit p abstinētiā ab humore ꝓcupie vacua. Scriptū ē.n. Scñ.j. q̄ vocauit de⁹ aridā frā:hz ibrez celestez bibit qz celestj gr̄e ꝓfortatōe pigescit. Ysa. lv. Descendit iber ⁊ nix de celo ⁊ inebriauit terrā. Sz tūc herbā oportunā,p̄ducit cū in meritorio ope spūi subseruit:ex q̄ a deo bñdictiōez accipit qz retributiōem eterni p̄mij simil cū ipo spū finalit̄ hēbit. Ergo nr̄i cordis fra tē ē pfecte dispositā: cū arescit ex abstinētia:hūescit celesti gr̄a fructescit p bona opa. Ex p̄rio vocat arida eo.s.q̄ ab aq̄ siccitate,p̄pe sit distincta q̄ ē qñ caro ipa ab aqs deliciaꝝ sepat ⁊ abstinētie tenuitate siccat. Sz ex scdo vocatur hum⁹a mari hūido cui fra p̄iūgit: qō ē sive qñ corp⁹ nr̄z celestis gr̄e ꝓticeps efficit sive cuz lachrimis irrigat. Ex tño vocat tell⁹:qz rollim⁹ fruct⁹ei⁹. Et hz qñ corp⁹ laborat i bōis opib⁹. Itē p̄z exēplo fre q̄ abstinētia a cibi tollit tētatōes carnis:qz qñ p̄sicitate nimia fra efficit sicut pulvis tūc tpis vent⁹ nō surgit eo q̄ vapor tē nō hēat ꝓtinuās hūidū ⁊ sine cōtinuatōe elevari nō pōt. Sz qñ pabstinentia valida terra siccat corpis:hūore deficiēte ꝓcupie carnal' fit pulvis.i. mortificatio hūlitaꝫ ⁊ cessat vēt⁹.i. spulsus libidinose tētatōis. ¶ Tertiū exēplū abstinentie appet in elto aque. Nā legit q̄ cocodrillus q̄ i aq̄ oculos hebetes hz ex aquā acute videt. Ex q̄ exēplo accipit q̄ aq̄ de-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

liciaꝝ hebetãt oculos mẽtiũ: ſz extractio ab aqs.i. abſtinẽtia a delicijs ad ꝓtẽpládũ ſpũalia acuit viſũ menẽ. Vñ dr Eccli.ij. Cogitaui a vino abſtrahẽ carnẽ meã vt uiaz meã tráſferrẽ ad ſapiaz. ¶ Itẽ aq̃ tã to magis eſt lípida quãto magis eſt ſubtilis ⁊ vacua. Si vo ſit aq̃ groſſa ⁊ ptib⁹ terreſtribus plena nõ eſt ſpeculabilꝭ vel límpida: ſz eſt imũda vel turbida. Sic caro nr̃a q̃ fluxibilis ẽ vt aq̃: ⁊ ſp ad mare tendit. i. amaritudinẽ mor̃: ſz illõ.ij. Regũ xiiij. Oẽs morimur ⁊ q̃ſi aqua dilabimur cẽ. Hec inquã aq̃ nr̃a. i. caro ſi a cibis per abſtinẽtiã teneat ſubtilis ⁊ vacua: vt nõ repleat ſuperfluoꝝ abũdãtia manebit p cõtinẽtiã clariſſima ⁊ mũda. Sz ſi ventꝰ bis terreſtrib⁹ frequenẽ repleat efficit ſic aq̃ turbida ⁊ imũda: vz p incõtinẽtie vicium qõ comitatur gulã. Jere.ij. Quid tibi vis i via egypti vt bibas aquã turbidã. ¶ Quartũ exẽplũ abſtinẽtie oñdit i aere q̃ quãto magis eſt vaporib⁹ ⁊ nubib⁹ plenus tãto magis ẽ obſcur⁹: quãtoq̃ ẽ magis vacu⁹ tãto eſt magis ſeren⁹. Et iõ in mõte olimpo eſt aer ſereniſſim⁹ q̃ tñ i altũ leuaꝝ vt ipſos vapores nubiũ excedẽ dicaꝫ ꝑm illud. Virgilij. Nubes exceſſit olympus. Et q: ibi ſp eſt aer ſereniſſim⁹ aſcẽdebat illuc phi vt videret ſtellaꝝ curſus. Sz ibi viuẽ nõ potuiſſent niſi ſpõgias aq̃ plenas ſecũ portaſſet: vt ſic p aq̃ attractionẽ aerẽ groſſioꝛẽ hauſiſſent. Sic aũt obſcuraꝫ ſerenitas ⁊ claritas aer̃ ex repletõe vaporis: ſic obſcuraꝫ ẽt ſenſus hoĩs ex nimia repletiõe ciboꝝ. Vñ greco rũ fuit puerbiũ ſic Hiero. refert q̃ venẽ pinguis nõ gignit ſenſũ tenuẽ: ⁊ iõ abſtinentia cibi facit ſerenitatẽ animi. ¶ Quintum exẽplũ abſtinentie accipit ab igne. Mã abſtinentia a cibis i multis eſt igni ſimilis. Quod declarari põt ex ſeptẽ ꝓpertatibus ignis. Pria accipit ex ignis officio. Secũda ex ipi⁹ auxilio. Tertia ex miſterio. Quarta ex ei⁹ ſuffragio. Quita ex dñio. Serta ex ꝓdigio. Septia ex ei⁹ ſtudio. ¶ Prio igit manifeſtat dicta ſilitudinem ignis ⁊ abſtinẽtie ipi⁹ ignis officium qõ ẽ triplex. Mã vtimur igne ad illumnãdũ abſcõdita ſiue tenebroſa ſicꝫ pz in lucernis acẽſis ſiue cãdelis: quoꝝ igneo ⁊ flãmeo lumie vtimur in nocte ſiue p viam ambulãdo. Yſa. l. Ambulate in lumine ignis vri ⁊c. ſiue ẽt i domo ſlãdo. Yſa. x. Ardebit q̃ſi ignis cõbuſtio ⁊ erit lumẽ iſrael in igne. Hec aũt illuminatio ignis vtuti abſtinẽtie cõgruit inquãtũ p eã aſſequmur ꝫ tenebras ignorãtie lumẽ diuine ſapiẽtie. Quod euidẽter appet triũ puerorꝝ exẽplo de qb⁹ dr Daniel. j. q̃ Mala ſar tollebat cibaria ⁊ vinũ pot⁹ eoꝝ: dabatq̃ eis legumia: ⁊ ſeq̃. Deꝺit puer his ſcias ⁊ diſciplinã i oi libro ⁊ ſapia. Et ita merito abſtinẽtie acceperũt lumẽ ſcie merito ẽt abſtinentie iſũdit lumẽ reuelationis ꝓphetice ſicꝫ legit Daniel. x. vbi dr ex ꝑſona Daniel. Ego daniel lugebã triũ hebdomadaꝝ diebꝰ: panẽ deſiderabilẽ nõ comedi: caro ⁊ vinũ nõ itroierũt i os meum: ſz nec vnguẽto vſus triũ hebdomadaꝝ diebꝰ. Poſtea ſubdit q̃ apparuit ei angelus ⁊ dixit ei. Ex prio q̃ poſuiſti vt affligeres te i ꝑſpcũ dei tui exaudita ſũt verba tua: ⁊ ego veni pp ſermões tuos ⁊c. Veni ãt vt docerẽ te q̃ ventura ſint pplo tuo i nouiſſimis diebꝰ. Adhuc ẽt p abſtinẽtiã carnis cõſuaꝫ refrigeriũ ⁊ lumẽ caſtitatꝭ. vñ i. ꝑs. Expãdit nubẽ i protectões eoꝝ: ⁊ ignẽ vt luceret eis p noctẽ. Abſtinẽtia eteni ẽ nubes protectões ⁊ refrigeriũ ꝑſtãs ꝫ eſtuz ocupie canalis: ⁊ ignis ẽt eſt lumẽ in nobis accẽdens vtutẽ caſtitatis. Et iõ Aug. in quodã ſermõe dicit q̃ abſtinẽtia teſtiuũ libidis ardoꝛẽ extinguit ⁊ caſtitatꝭ lumen accendit. Sexto vtimur igne ad coquendũ. Geñ. xij. Coḝm⁹ eos igni: abſtinentia ãt ſeruit nõ modicũ iteriori decoctiõi ciboꝝ ẽt corpali: q: cib⁹ tpate aſſumptus a calore nãli q̃ eſt in ſtõacho facilit cogtur ⁊ optime digerit. Econtra aũt ex nimio cibo vel potu calor ipe nãlis debilitatur vel extinguit: ſicut vt⁹ vini ex nimia appõne aq̃. Debilitato aũt calore nõ fit decoctio vel digeſtio cibi: ſz putreſcit cib⁹ ⁊ generãtur humores corrupti ⁊ febres putride vel podagre: q̃ hmõi. Et pp hoc tẽperãtia ꝓſeruat bonã valitudinẽz

⁊ abstinẽtia pducit ad ipaz. Vnde Eccli. xvij. dr q q abstinens est adijciet vitam. ¶ Tertio vtimur igne ad fabricádũ. Isa. liij. Ego creaui fabrũ suffiãtẽ i igne ꝓut nas: ⁊ pferẽtẽ vas in op9 suũ. Sic ẽt p ab stinẽtiã a voluptatib9 carnis nõ solũ gul le: sz etiã luxurie fabricat ⁊ ꝓpat vas dei q: p hãc hõ efficit vt vas sanctificatuz ⁊ diuine gre receptiuũ: vñ prie Tessal. iiij. Abstineatis vos a fornicatione vt sciat vnusqsq vestrũ vas suũ possidẽ i sancti ficatiõe ⁊ honore. ¶ Scõo dictã silitudi nem declarat ignis auxiliũ. Auxiliat. n. ignis hoib9 interdũ ad defensiõez ab ho stibus: sic legit de Alexãdro q dũ ẽt in desertis idie: iuꝛ stagnũ vbi bestie cõue niebãt ad potũ: ⁊ timeret ipe ⁊ sui nocte de isultu leonũ ⁊ aliaꝛ bestiaꝛ ferociũ fe cit i circuitu exercit9 copiosos ignes accẽ di: vt esset eis ignis ẽsi p muro i circuitu ipoꝛ. Dñ ẽt Zacha. ij. dr. Ego ero eis mu rus ignis i circuitu. Per ipz ẽt ignem ar ma erea ⁊ ferrea fabricãtur qb9 cõiter ho mines ad coꝛpoꝛ defensiõez vl offensio nem vtũtur. Vnde Apo. ix. Idoies sedẽ tes in equis hñtes loricas igneas Johã nes se vidisse testat: ⁊ sic tela ignea noiat Apo. Et Mañ. ij. Dicit clype9 fort9 ereus ignitus. Et hec oia abstinẽtie cõperunt: que tanꝯ murus vl clype9 ab asperitatũ postiũ nos defendit insultibus: ⁊ hec est armatura sanctoꝛ contra tentatiões illo rum, pter quod iter arma iusticie. Apo stolus ieiunia nomiat. ij. Corinth. vj. Et xps ad pugnã iturus hãc armaturã idu xit. s. abstinentiã. Vnde Mat. iiij. Ductus est iesus in desertũ a spũ vt tentaretur a diabolo. Et cũ ieiunasset. xl. diebus ⁊. xl. noctibus: postea esurit. Et accedens tẽta tor ⁊c. Est enĩ ieiunũ quasi ignẽũ telum quo pcussus inimic9 repellit: vñ Mat. ix. Hoc genus demonioꝝ non ejcitur ni si in oratiõe ⁊ ieiunio. ¶ Tertio declarat hãc silitudinez ignis misterium qõ est ad purgationẽ. Mã igne purgãtur metalla imo etiã peccata. s. in purgatoꝛij igne: vñ Numeri. xxj. Quod põt trãsire p flãmas ignẽ purgabitur. Sed sicut ignis purgat metalla sic abstinẽtia peccata: vñ Augu. in pdicto sermone dicit q ieiuniuz pur gat mentẽ sublcuat animũ carnẽ subijcit ⁊ cor9 ꝓtritũ ⁊ hũliatũ facit. Que oia ma nifesta sũt satꝭ exẽplo niniuitaꝝ. Jone. iij. Est ẽt misteriũ ad vidictã maleficõꝝ non solũ i mũdo isto: sz ẽt i iferno. Eccli. vij. Hũilia valde spũ tuũ qñ vidicta carnis ipij ignis. Quod ẽt abstinẽtie ꝓpetit per quã ⁊ spũs hũliat9 ꝓs illo. ps. Hũiliabã i ieiunio aiaz meã ⁊ carnal9 delectatio ipij vidicat: q: pena abstinẽtie vidicat delecta tiõez gule ⁊ luxurie. Dñ ⁊ ieiuniũ põit ps satisfactõis: q: hõ p abstinẽtiã pcti ꝓteriti p subtractiõez delectatõis recõpẽsat afflic tionẽ ẽt addens ⁊ futura pcã ipedit cõ cupiscẽtiã oblitas. Et h ad rõnẽ ptinẽt satisfactõis: q: sic dic Aug. Satisfactio ẽ pcõz cas excidẽ ⁊ eoꝝ suggõnib9 ꝓsensuz ñ phẽ. Quarto mãifestat dictã silitudinẽ ignis suffragiũ. Suffragabat. n. ignis an tigt9 ⁊ añ legẽ ⁊ i lege mosayca ad ipetrã dũ qõ petebat a deo sine ex eo q sacrifi cia deũ depcãtia ignẽ ꝓsuebanꝭ sz illo Le ui. vj. Oẽ sacrificiũ sacerdotũ igne ꝓsũct siue ex eo q i signũ exauditionis diuine igni sup sacrificia deũ rogãtiũ õ celo mit tebat sz illo pzio. Paralipom. xxj. Edifi cauit altare dño ⁊ obtulit holocausta ⁊ pacifica ⁊ iuocauit deũ ⁊ exaudiuit eũ in igne õ celo sup altare holocausti. Et sile hr trio Regũ. xviij. vbi helias dix ad pphetas Baal. Inuocate noia deoꝝ vro rũ: ⁊ ego iuocabo nomen dei mei ⁊ deꝰ q exaudierit p ignẽ ipe sit deꝰ. Silr ergo abstinẽtia carnis multũ suffragat ofonibus nris vt a deo exaudiant: pp qõ dixit angelus Thobie. xiij. q bona est oratio cũ ieiunio. Et pmi Esdre. viij. dr. Jeiuna uimus ⁊ rogauimꝰ deũ nr sz: ⁊ euenit no bis, pspere. ¶ Quintũ qõ adhuc manife stat hãc eãdẽ silitudinez est ipi9 ignis dñi um. Interdũ. n. diuina vtute sic ignis ꝓ dominat aq q eã imediate attingat: nec tñ attingat ab ea: sz poti9 illã extinguat qõ est cõtra nãz ⁊ supza virtutẽ ignis: cũ di cat. Eccli. iij. q ignẽ ardẽtẽ extinguit aq: ⁊ q tñ diuio miracl9 legit accedisse fz illõ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Sapiētie.xvj. Qō ingt mirabile erat aq̄ q̄ oia extiguit plus ignis valebat. ꝛ.j.co. ca.dicit quodā tpe in aqua supra virtu tē ignis ardebat. Sic ergo ignis diuina virtute ꝓsūebat hūorē aq̄: ita ꝛ nunc absti nētia diuia faciente gra ꝓsumit ꝛ restrin git flurū ꝓcupiscētie: Eccl̄j.xxxix. Vapor ignis vrit carnes.i.carnales ꝓcupiscētias annihilat ꝓsumit. Septio mānfestat ūlr dictā silitudinē ipi⁹ ignis ꝑdigū. Sic.n. erāt ꝑdigū q̄ frigida aq̄ exureret: sic etiā miraculū ē q̄ ignis ardēs refrigeret: qō certe factū legim⁹ i illis trib⁹ puer⁹ q̄ mis si sūt i fornacē ignis a rege babylōis: qa dr Dan.iij. q̄ angel⁹ dñi descēdit cū azaria ꝛ sociis ei⁹ i fornacē ꝛ excussit flāmā ignis ō fornace: ꝛ fecē medīū fornacis q̄si vētū roris flātē: ꝛ nō tetigit eos oīno ignis: neq; ꝓtristauit: neq; q̄q̄ molestie i tulit. Vbi nota q̄ pctores si aliq̄n iciūare cogūt: vl ex ifirmatē colē efficiūt ipatē tes ꝛ sic icēdūt ira: vl spū accidie efficiūt tristes ꝛ sic ꝓsumūt melācolia: vl ex prādū dilatiō efficiūt esurētes: ꝛ sic famis affligūt molestia. Sz scti viri q̄ ex charitate iciunāt: in sua abstinētia ad modum istoꝝ puerōꝝ recipiūt rorē diuinū.i. refrigeriū gre: ꝛ nec igne ipatiētie tāgūtur nec accidie spū ꝓtristāt: nec ēt famis esurie molestāt. ¶ Septimū q̄ vltio ōclarat ꝑdicta silitudo ē ignis ipi⁹ studiū.i. qō circa ignē p homies adhibet. Nā ignis ab hoīb⁹ oleo inedū succēdit lignis nutrit ꝛ sub cinere reſuat. Olcū itaq; cū sit ifl̄a mabile igne succēdit ꝛ nutrit: vñ dr Exo. xxxv. Quisq; vīm ē sapiēs veniat ꝛ faciat qō dñs impauit: g̃ indelabū ad luminaria sustētāda: vasa illi⁹ ꝛ lucernas ꝛ olcū ad nutrimēta ignū. Sic ār ipe ignis olei ligre fouebat: ita q̄z ꝛ abstinētia oleo pietatis impinguat: Matth.vj. Tu cū ieiunas vnge caput tuū.s. oleo pietatis: elemosinas faciēdo. Greg. Illū ieiuniū dē approbat qō añ eē oculos man⁹ elemosinaꝝ leuāt. Itē sūt lig̃ ignis ꝑdū nutrimētū: vñ Leuit.vj. Ignis i altari meo sp ardeb t q̄nē nutriet sacerdos subijciens ligna. Hec ligna sunt bona opa sine q̄b⁹ cēt ieiuniū oīno ipfectū: Joel.j. Sctificate ieiuniū. Vbi Grego. Ieiuniū sctificare est adiunctis bonis opib⁹ dignā deo carnis abstinētiā exhibere. Itē videmus q̄ ignis ēt modic⁹ sub cinere ꝓseruat: Job xliij. Agā penitētiā in fauilla ꝛ cinere. Et facit mētionē de fauilla q: ēt fauilla ignis i cinere ꝓseruat. ꝛ sic cōseruat meritū ieiunij i abscōsiōe ꝛ detētione hūilitat⁹. vñ Matth.vj. Me videaris hoīb⁹ ieiunās. sz pri tuo q̄ ē in abscōdito. Vñ ꝛ in pncipio q̄dragesimal⁹ ieiunij cinis sup capita ponit vt.s.cū abstinētia carnis teneē studeamus intus hūilitatem mentis.

¶ Capitulum iij.

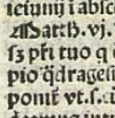

Lcidia assilat sarno. Mā saturn⁹ q̄ ē int̄ septē planetas supm⁹ ē inferiox i frigidatiu⁹ tarde icessiu⁹ ꝛ fetuū mortificatiu⁹. Est ergo pmo saturn⁹ frigidissim⁹ planeta: qō qdē Auerrois sup ō cc. ꝛ mū. p accidens dicit esse.s.quia tarde mouet ꝛ ideo calorē nō excitat. Sed Auicēna ꝛ alij cōit dicūt q̄ saturn⁹ ex nā sua hz ifrigidare sicut ꝛ mars calefacere. Silr ergo maxie accidia infrigidat corda. Mā reddit hominē tardū ad motū boni opis p quē.s. excitat ꝛ cōseruat calor amoris: q: si opari desinerit iā amor nō ē sic Grego. dicit. Habet ēt ꝫ accidia.s. q̄ infrigidat cor ex ipa nā sua ex eo q̄ ꝑm rōnē ꝓpriā opponit charitati q̄ ē calor aie vitalis. Et hec oppositio manifesta ē ipi⁹ charitatis effectu. Mā ꝓpri⁹ effect⁹ charitatis ē gaudiū de deo. Accidia aūt ē tristicia de bono spūali inq̄tū est bonū diuinū. Vñ pz q̄ accidia ex ꝓpria rone charitati ꝛriat. Sicut ergo ipa charitas aiam de deo inflāmat: sic ecōtrario accidia aiam de deo infrigidat. Vñ accidia ab accedine dr q̄a ea q̄ accidia sūt ēt frigida sūt. Itē saturnus ē tardissime incessiu⁹ ita q̄ null⁹ planeta ē ita tardi mot⁹ .s. ꝑpter magnitudinē circuli sui: cui⁹ rorat⁹ siue circulatio ꝓpē magnitudinē tardi⁹ pficit: qō pz specificādo in singulis. Mā luna q̄ est infima mouat in q̄libet signo duob⁹ diebus ꝛ sex

UNIVERSIDAD DE MURCIA

horis ⁊ in pisse cõplet cursũ suũ a pũcto vsq; ad pũctũ i. xxvj. dieb⁹ ⁊ octo horis. Alij tñ dicũt q; ipa lũa cursũ suũ i toto zodiaco quousq; solẽ attingat perficat in xxviij. dieb⁹ cũ dimidio. Jn ql̃bet em̃ signo morat p duos dies ⁊ dimidiũ minus xx. minutis. ℳercuri⁹ vo morat i quolibet signo p xxviij. dies ⁊. vj. horas. et cõplet circulũ zodiaci in. cccxxxix. diebus. Ven⁹ aũt morat in signo p. xxix. dies. Jn zodiaco vo p. cccxl viij. dies. Sol morat i signo. xxx. dieb⁹. xlx. horis. ⁊ semisse hore. Jn zodiaco vo. cccxlv. dieb⁹ ⁊ q̃dranta. i. vj. horis. ℳars morat in signo per lx. dies ⁊. xxj. horis. Jn zodiaco vo p duos annos. Jupiter in signo p annũ. Jn zodiaco p. xij. annos. Alfraganus autem dr̃ia decimasexta dicit q; luna i circulo signoz pficit cursũ in. xxxix. dieb⁹. ⁊. x). horj ⁊ dimidia. q̃rtali vm⁹ hore fere. ℳercuri⁹ vo ⁊ ven⁹ ⁊ sol. cccl xv. dieb⁹ ⁊ q̃rtali vm⁹ diei fere. ℳars aũt in anno pfecto et. x. mẽsib⁹ ⁊. xvj. diebus ⁊ dimidia fere. Jupiter aũt in. xj. annis ⁊ quattuor mẽsib⁹ ⁊. xiij. dieb⁹. Saturnus aũt in. xxix. annis ⁊. v. mensibus ⁊. vj. dieb⁹. Et patet ex predictis q; mẽsis lunaris duob⁹ modis accipit: vno mo p spacio tpis quo luna circũit zodiacũ ab vno pũcto exiẽs ⁊ rediẽs ad eundẽ: qđ sicut dictũ ẽ fit per xxvij. dies ⁊. viij. horas. Alio mo cõiori accipit mensis lunaris p spacio quo luna semel accẽsa fuerit ⁊ redit ad eundem locũ sue accẽsionis: iz cũ solẽ nõ inueniat: qz sol iã pcessit p vnũ signũ ipa luna attigit solẽ spacio duoz dieꝝ ⁊. xiij. horarũ: ⁊ sm̃ hmõi mensis lunaris ꝓtinet. xxix. dies et xij. horas exceptis fractionib⁹ suprascriptis. Ex dictis manifeste patet q; saturn⁹ iter oẽs planetas tardi⁹ circulũ vel cursum cõplet. Sic accidia inter oia vitia mentẽ reddit pigrã in ope diuino ⁊ spũali sine nõ ichoãdo qđ cognoscit: fiẽ a gbusdã dr̃ q; accidia ẽ torpor mentis bona negligẽtis. ℙroponit em̃ diabol⁹ añ mentẽ accidiosi difficultatẽ opis vt desperãs de labore nullo mo audeat illũ inchoare: sicut patet ꝑcipue de opib⁹ penitẽtie. Vñ ꝙ hoc Eccl. vj. sacra scriptura exhortat dicens: Subijce humeꝝ tuũ ⁊ porta illam ⁊ nõ accidieris in vinculis illi⁹: sine etiam bona inchoata nõ psequendo. Vnde qñqz diabol⁹ facit hoiem aliq̃ supẽ posse assumere vt postea ex nimietate põderj ac cidiosus effect⁹ ca totalr̃ cogat relinq̃re. vñ Aplus. ij. Cor. ij. nõ vult q; penitens maiori absorbeat tristicia de pctõ ne sic eũ aggrauet nimietas tristicie vt eum retrahat a pnie ope. Vnde est etiã q; diabolus illo ꝑcipue tpe abstinentẽ de accidia tentat quo eũ fames ieiunij magis grauat. s. circa meridiẽ qñ iã incipiũt sentire ieiunates defectũ cibi ⁊ vigere ab esti b⁹ solis. Vñ dicit Cassian⁹ in. x. libro de institutis monachoz: ℳaxime circa horã sextã monachũ ingerat vt q̃dã febris instruẽs tpe pstituto ardẽtissimos estus accẽsionũ suaz solitis ac statutis horis asse inferẽs egrotãti. Hoc igit facit diabolus vt vel famis grauedine ieiunium dimittãt: vel vt ex accidia ⁊ impatiẽtia meritum ieiunij perdant. Item saturn⁹ est mortificatiuus fetũ qui sub ei⁹ nascunt dominio. Vnde est em̃ vt dicũt astrologi q; pueri nati octauo mẽse nõ viuũt sed citi⁹ moriunt: ꝓptercа q; octauo mense dominat eis saturn⁹ q; vtraqz qualitate sua frigida ⁊ ficca fetũ mortificat ⁊ extinguit. Jn pcedentib⁹ em̃ sex mensib⁹ quilibet planeta p ordinez dominat fetui suo mense. s. ꝑmo mẽse saturn⁹: secũdo iupiter tertio mars: quarto sol: quinto venus: sexto mercurius: septimo luna: octauo ãt mense saturni dominũ redit a capite: et nono dominium ionis: et sic deinceps. ℂ Vñ nascẽs nono mẽse viuit ꝓpt dñm̃ ionis qui fetũ suũ tpato calore rcfouet ⁊ custodit. Similiter si nascat in principio decimi mensis põt esse natiuitas salubris. et vitalis ꝓpter dominũ martis cuius calore ⁊ ficcitate membra roborãtur nascẽtis. vñ fet⁹ caloris ⁊ ficcitatis bñficio egredit iã robustus. Sicut ergo saturn⁹ extinguit ⁊ mortificat fetũ: sic accidia mortificat spm̃ ⁊ tollit boni opis meritum. Vnde Aplus dicit. ij. ad Corinth. vij. q;

& tristicia seculi mortē opat̄ q̄ nō ē nisi accidia. Cui⁹ mor⁹ si ad rōnē ptingat ita vt in fugā & horrorē & detestatōez bom q̄ ē sm deū ꝓsentiat carne ꝫ spīm̄ qualēte oīno ipm̄ spīm̄ suffocat & est pctm̄ mortale. Dz q̄n est mor⁹ accidie ꝑpt repugnātiam carnis ad spīm̄ in sola sensualitate ñ hūs rōnis ꝓsensū tūc nō extinguit spīm̄ sz est venale pctm̄. Dñ etiā in viris pfectis huius accidie reditū aliq̄n inuenīt. ¶ Scdo accidia assimilat̄ igni: nā videm⁹ q̄ adustio ignis rē dulcē i amarā ꝟuertit: sicut cibi dulces & sapidi igne adusti nimiū efficiunt amari. Dñ etiā in corpe aialis colera est amara q̄ est q̄dā suptuitas cibalis adusta & ideo deriuat ad fel & recipit in eī⁹ fistula. Aq̄ etiā colata p cineres efficit amara ex eo q̄ cinis imixt⁹ alicui⁹ rei sz ligni reliquia est adusta. Patet igit̄ q̄ vstio ignis dulce in amar ꝟuertit. Hoc igit̄ accidie cōpetit q̄ dum q̄dā tristicie febre palatū aie inficit sp̄ualiū delitiar dulcedinē in amaritudinem ꝟuertit. vñ sm Isido. in li. de sum. bo. Ex ipa tristicia accidie nascit rancor & amaritudo anie. vñ Isa. v. Vē q̄ dicitis bonū malū &c. ¶ Tertio accidia assimilat̄ aeri. Aer em̄ est tā mobilis q̄ oi impellenti & subintrāti statim apit̄ & cedit. Dñ aer a vaporib⁹ terrēis. i. q̄ ventis impellit: vaporib⁹ aq̄is. i. nubib⁹ repleī & flāmeis ignitiōib⁹ nōnunq̄ i fumo succendit̄. Que satis etiā accidie congruūt. Mā accidia sicut dicit Isid. ociositatē & sōnolentiā generat. Dum aūt anīa sōnolenta & ociosa pigrescit oi prorsus temptationū impulsui facilime aperitur & cedit. Mā oīm cogitationū malar & temptationū inutiliū sentina receptiua ē ocium. Et hinc est q̄ accidiosus & piger vult quidā mobilis aer ipellit̄ a vento supbie: repleī aqs luxurie: succēdit̄ igne auaricie. ¶ Quarto accidia assimilat̄ pruine: ꝑpter q̄ttuor: Prio rōne ogelabilitat]: quia pruina est vapor ogelat⁹ in medio interstitio aeris p frigiditate loci & tpis in qb⁹ nō tst aliqua ps caloris: vt Aristo. dicit. Sic etiam p accidie vitiū dū calor charitatis extinguit: quodāmodo ipa aia frigescit & ogelat. Dñ sup illud ps. Percussit moros eoz in pruina. dicit glo. q̄ pruina est vitiū quo charitas ꝑmi stulticie tenebris quasi nocturno tpe frigore congelascit. Secūdo ratōe rigiditatis. Est em̄ pruina dura & ꝑpter magnā frigiditatez etiā rigiditatē inducit. Mā frigus aggregat ptes vaporis & ꝓtrahit & pruine substantiā durā reddit. Ex nimia aūt frigiditate canescit vel albescit & rigiditatem in ea re que ab ea tangit inducit. Sic accidiosus p frigus accidie efficit durus & rigidus vt nō moueat negz flectat ad bene opandū. Exo. xv. Obriguerūt oēs habitatores chanaan. & sequit: Fiant imobiles quasi lapis. Ps. Factus sz sicut vter in pruina: q̄ sicut dicit glo. nulli liquori aptus est & sic accidiosus nulli opi. Tertio rōne marciditatis: q̄ herbas & flores sup quos pruina cadit marcidos reddit & adurit. Sic etiā accidia oēs virtutes aie & mēbra corpis p ociū & pigriciā qdāmodo marcescere facit. Et q̄ etiā tristiciā spūs accidia inducit humorē de venis in aia exurit sicut exiccat & ꝓsumitur humor aduste rei. Mā spūs tristis exiccat ossa: vt dr̄ Prouer. xvij. Et sic patet q̄ accidiosus & piger dū paruū laborem vel incōmodū refugit maximū dānū incurrit sm illud Job. vj. Qui timēt pruinā irruet sup eos nix. Quarto rōne roriditatis: q̄ pruina radijs solis tacta subito euanescit & in rorem reddit. Pruina em̄ nihil aliud est q̄ ros ogelatus vt dicit Beda. Mā pruina est ex vapore roridо q̄ ogelat̄ anteq̄ ex ipo resolvat aqua. Sic interdū aia rorida. i. gra spūali pfusa accidie gelu inuadit & torpescit: sed rursum calore solis. i. feruore spūssancti tacta in rorē gre reddit & in humorē deuotionis liq̄scit. Mā dū aia se in accidiā cecidit se ꝓsiderat semetipam p humilitatez minuit & vilificat & ꝗsi dolore tundēs & penitens sollicitat: ita vt sicut nūc fuit frig⁹ pruine. i. accidie ita crescat & abūdet i ipa feruor gre. vñ Exo. xvj. dicit de rore qd̄ mane ros iacuit p circuitū castroz. & subdit q̄ appuit minutū quasi pilo tusum i

similitudinē ꝓuine.

Capl'm iij.

Actiua vita assilat lune ꝑ pter ꝺuo:. ꝓio ꝓꝑ officiū. Mā lune officiū ē inferioꝛa disponere. ſ. terre ſtria: ⁊ ꝫ ꝓpetit ei ex trib⁹ C Primo ex vicinitate q: ea q̄ nō multū distāt efficaci⁹ mouet: luna aūt ꝓpinqoꝛ est istis inferioꝛib⁹ q̄ aliqꝺ aliuꝺ celeste coꝛp⁹ ⁊ iō efficaci⁹ agit in eo. C Scōo ex virtuositate: q: cū sit infima ꝙgregate sūt in ea oēs vtutes mouētiū supioꝛ. Vñ ex sua vtute mouet oia humida: ⁊ ex lumine a sole mutuato q̄si qꝺā scōs sol bre uiter agit ⁊ explicat in istis inferioꝛib⁹ opationes solis. Et dico breuiter q: qꝺ sol facit in anno ſm variatiōez hūoꝛis ⁊ caloris luna facit in mēse. C Tertia causa ē ex materialitate: q: vt tactū ē. ē. ca. j. luna vt dicit Aristo. est q̄si terrestris nature. i. coꝛpulēte ⁊ mālis. Vñ ꝓpter ꝙformitatē terrestria magis variat q̄ aliqꝺ celestiuꝫ coꝛpoꝛ. Sic etiā vita actiuoꝛ ē circa terrena ⁊ tpalia oꝛdināda ⁊ disponēda. Et sicut ex dictis colligit luna respectu terrestriū hꝫ vicinitatē: virtuositatē: celeritatē ⁊ mālitatē: q̄ oia cōpetūt actiuis gaſez ꝓmo debēt esse indigētib⁹ vicini siue ꝓximi ꝑ cōpassiōem: Lu. x. Quis tibi videt ꝓxim⁹ fuisse illi q incidit i latrones: At ille ait: Qui fecit miscōiam in illum. C Scōo debēt esse supioꝛ vtutib⁹ pleni ꝙ imitationē: q: seq debēt vestigia sctoꝛ: ꝓcipue in laboꝛādo ⁊ patiēter tolerādo: Jaco. v. Exēplū accipite frēs exit⁹ mali ⁊ lōganimitatis laboꝛis ⁊ patiētie ꝑ ꝓphetas ⁊c. Tertio debent esse festini ꝑ subleuatiōis celeritatē: ꝓuer. iij. Ne dicas amico tuo vade ⁊ reuertere cras dabo tibi cū statiꝫ possis dare. Et Eccl. iiij. Ne ꝓtrahas datū angustianti ⁊c. C Quarto illi debēt actiue vite ꝓcipuis ministerijs deputari q̄ sunt magis māles ⁊ grossi et ad ꝺtēplatiōem minus idonei: Ephe. vj. Secularia iudicia si habueritis: ꝺtempti biles q sunt in eccliā illos ꝓstituite ad iudicandū. Scōo actiua vita assilat lune ꝑ pter dominū. nā luna specialiter macula habita humidis dominat ⁊ significat sup ea vt sup pluuiā ⁊ aquaꝫ inundationes. Dicit em̄ Beda q̄ qñ luna apparēs in sūmo cōmiculo suo maculis qbusdā nigrescit pluuiosum mēsis ꝓtendit exoꝛdiū. Itē dicit ꝛ Eſaiat q̄ si eclipsis lūe fuerit in signis aq̄ticis q̄ sunt tria. ſ. scoꝛpio: cancer ⁊ pisces nimiā significat abūdantiā pluuiaꝫ. Itē ꝓpter humiditatis dominū significat ſpāliter luna sup cerebꝝ sicut sol sup coꝛ. Ita actiuus bonus cōpassiōe plen⁹ affluit abūdātia humoꝛ et pluuiaꝫ. i. abuūdātiā lachrymaꝫ iplēs illud Ecc̄. viij. Ne desis ploꝛātib⁹ in cōsolatione ⁊ cū lugentib⁹ ambula. Sic em̄ faciebat Job q̄ dicebat: Flebā quōdā super eo q̄ afflict⁹ erat ⁊ cōpatiebat animamea pauꝑi: Job. xxx. C Tertio actiua vita assimilat lune ꝓpter aspectū: q: ſ. luna crescens vel decrescens in lumine q̄ñq; aſpicientib⁹ apparet arcualis: quandoq; circularis: sic bon⁹ actiuus ad vtrūq; statum debet se habere: ꝓphilippē. iiij. Scio abūdare: ecce luna crescēs: ⁊ penuriā pati: ecce luna decrescēs: Tob. iiij. Si mlti tibi fuerit abūdāter tribue: ecce augmentū: si exiguū tibi fuerit libēter illō exiguum ipartiri stude: ecce lune decremētuꝫ. Sꝫ tūc actiu⁹ ē arcualis q̄ñ se ꝓximo ꝑ mi sericoꝛdiā flectit siue pēdo siue cōpatiēdo. Tūc aūt ē circularis q̄ñ postq̄ ad exteriora exiuit se ad semetipm̄ interi⁹ sollicite reducit. Talis em̄ ē circulatio ab eo dē in idē: Ezech. j. Alialta ibāt ⁊ reuertebāt. C Quarto assilat actiua vita lune ꝑ pter multiplicitatē noim. hꝫ em̄ lūa tria noia ſm poetas. nā vocabat ꝓserpia eo q̄ semimb⁹ q̄ iaciunt; i terra dī esse dea. Vñ dī q̄ qñ luna ꝓmo incendit optimū est semina iacere: q: tūc virtutes planetaꝫ colligit q̄s inferioꝛib⁹ influit. In hoc aūt exēplo colligit q̄ actiue vite ꝙgruit elemosinaꝫ semina iacere ex qb⁹ si abundāter spargātur copiosus fructus colligit celestiū ꝓmioꝛ: ⁊ ecōtrario si iaciūtur auare ſm illud. ij. Coꝛ. ix. Qui parce seminat parce ⁊ metet. Vel ꝫ q̄ luna semi/

na fouet oñdit q illi q actiue vite deser uũt hẽpue debẽt assistẽ seminãtib⁹ vbũ dei. Vñ a qb⁹ recipiunt spũalia debẽt re pendi tpalia. Vñ Apo. j. Corinth. ix. Si spũalia vob⁹ seiaum⁹ nõ est magnũ si car nalia vr̃a metam⁹. Itẽ luna vocabat dia na i. dea siluaꝝ ꝛ nemoꝝ: q: feris de no cte pascua q̃rẽtib⁹ i nemoꝝ⁹ luis bũficiũ admistrat. Et ꝯ gẽtiles vocauerũt lunã deã venatoꝝ: q: venatio fit in siluis: ppt qõ dianã cũ arcu depingẽbãt eo q vena tores arcubus vtebãtur. Et ex, hoc accipitur q q vite actiue deseruiunt hẽpue subuenire debẽt solitarias vitam ducentibus: vt nõ oporteat eos ppter victum querendũ vagari ꝛ a sua solitudine exire. In cuius rei exẽplum xps populũ in solitudine pauit. Mat ix. Itẽ luna vocabat lucina: vñ p sincopã dr luna: de q Virg. Casta lucina ꝛc. Vñ antiqtus colebatur a vginib⁹ ꝛ seruãtibus castitatem. Ex quo ẽt colligit q hẽpue meritorius est per actiuã vitã seruire ꝛ subuenire sanctis vginibus ꝛ monalib⁹ caste viuẽtib⁹ ne pp victũ cogant exire ꝛ a suis claustrꝫ discurrere. Itez actiua vita assimilat colli. p mo pp ordinẽ ponitat⁹. Est.n. coll' pes mõtis. Vñ p collez ascendim⁹ ad mõtem qz. s. p vitã actiuã ad cõtẽplatiuã venim⁹ Jacob. n. post lyc cõnubiũ p quaz actiua vita signat ad Rachel' puenit ãplexuz p quã cõtẽplatiue vite formositas figurat. Scõo pp fructũ suauitatẽ: abũdãt. n. in colli⁹ sani ꝛ sapidi fruct⁹: pp ls q colles plus q̃ valles solarib⁹ radijs patẽt: ẽt ce lesti ibre ꝛ rore abũdãti⁹ madẽt. Sic abũdãt actiui hoies fructib⁹ meritoꝝ. Magna. n. sic Greg. dic sũt actiue vite merita q̃ sũt vt fruct⁹ sani pp itẽtõis sinceritatẽ. Nõ sũt. n. fruct⁹ corrupti: vt opa hypocritaꝝ. Itẽ sũt fruct⁹ sapidi p charitatẽ suauitatẽ. Jpi. n. sẽ q radijs sol'i. doctrinis ꝛ exẽplis xpi illustrãtur ꝛ q rore celestis gre abũdãti⁹ pfũdunt. ¶ Tertio pp graminũ salubritatẽ. Sũt. n. sic Cõstãtin⁹ dic i colli⁹ salubria gmina siue herbe pp aer̃ sobrietatẽ ꝛ puritatẽ. Hec gmina virẽtia sẽ vtutũ multaꝝ exẽpla q̃ i actiuis vir⁹ ꝓspicim⁹ valde ad inuitãdũ salubria: hũt. n. puritatẽ aeris. i. mũdiciã cordis: ꝛ ẽt sobrietatẽ. s. discretõis. ¶ Itẽ actiua vita q̃ misericordie itẽdit opib⁹ assilari pmõti garizim. Vñ garizim vt dic Hie. mõs est iuxta hiericho cui ex aduerso ẽ mõs Ebal. In his duob⁹ mõtib⁹ maledictões ꝛ bñdictões pplo itrãti trã pmissiõis pmulgate sẽ: vt p bñdictões pmouẽnt ad bonũ: ꝛ p maledictões retraherent a malo. Vñ sex trib⁹ in garizim, pmulgabãt bñdictiões ꝛ sex alie in Ebal maledictiões.

Modus ergo garizim ex quo bñdictiones pmulgatur meritũ est opeꝝ miseri cordie que ad vitã actiuã pertinent. Vñ in die iudicij benedicti pronũciabũtur a christo: sm illud Mat. xxv. Venite benedicti ꝛc. Et cõgrue sex tribus erãt que benedictiones pronunciabãt: q: misericordie opera sex ibidẽ a christo cõputãtur ppter que electi dei paternã benedictionem merenk. Esuriui inqt ꝛ dedistis mihi mãducare: sitiui ꝛ dedistis mihi bibẽre: hospes erã ꝛ collegistis me: nudus ꝛ cooperuistis me: infirm⁹ ꝛ visitastis me: i carcẽre erã ꝛ venistis ad me. Econtra aũt mons Ebal ex quo, pnũciate sũt maledictões signat auariciã ꝛ crudelitatẽ ipioꝝ q opa misericordie subtraxerũt quib⁹. s. iudex dicit. Jte maledicti ꝛc.

¶ Capitulum quartum.

Amor est multiplex. s. spiritualis carnal⁹ tpalis ꝛ cõmunis. Amor ãt spũalis s. charitas assimilat veneri q̃ est planeta celestis. Vñ ꝛ a paganis dea dicebatur amoris ex eo q icitat ad amãdũ. Dic aũt Ptolome⁹ q̃ sub venẽ ptinet via amor amicitia ꝛ pegrin⁹: ꝛ signat lucrũ ꝛ gaudium: q̃ oia cõueniũt amori charitat⁹. Vñ ipa charitas via ẽ q̃ ad celestia gradimur amor q̃ deo ꝓnectimur: amicitia q̃ simul ꝓsequimur. Itẽ ipa ẽ bacul⁹ pegrinãtiũ: lucrũ negociãtiũ ꝛ gaudiũ deo fruẽtiũ. Itẽ amor spũal' assimilat caliditati ire. Abũdat eni sic amor diuinus in aĩa sicut calor in terra. s. ex tribus sm q ex trib⁹ ptingit q

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vna terra fit calidior altera. Prio quidē ex radio⁹ solis multiplicatōe. Sol. n. plus oib⁹ ⁊ oꝛpib⁹ celestib⁹ emittit fortes radios pp suā magnitudinē coꝛpis ⁊ spissitudinē magis fortē materiā pūtē ⁊ lumē magis calidū: ⁊ qr ipe nālit mouet sphera ignis sicut sphera stellaꝝ mouet terra: ⁊ sphera lune mouet aquā: ⁊ sphera aliox quinq; planetaꝝ mouet aerē. Et ideo radij solis maxie calefaciūt vbi multiplicātur vel reflectūtur. Quasi āt radij solis sunt exēpla saluatoꝛis q. s. nos illūi nāt p instructionē: qr ois xpi actio nra ē illructio vt dicit Apo. i. Inflamāt p imitationē. Vñ apo. Eph. i. Ambulate in dilectiōe sicut ⁊ xps dilexit nos. Sicut ergo abūdat calor i terra ex radioꝝ solis multiplicatiōe: ita ⁊ feruor amoꝛis i aia ex exēploꝝ xpi ispectiōe ⁊ imitatiōe. Secūdo vna regio siue terra calidior ē altera ex vēti iflatōe. Nā qr vēt⁹ austral' calidus ē: aglonaris vo fridus: iō loc⁹ australi vēto expositꝰ calidior ē q̄ aglonari aptus. Quasi āt auster calefaciēs ⁊ pturbās aerē ē spūssanct⁹. de q̄ dr. Abachuc. iij. Deꝰ ab austro veniet: q aias fortit cōmouēs ⁊ calefacit p dilectōes ⁊ pturbat ad cōpūctōes. Job. xxxviij. Nōne vestimenta tua calida sunt cū pflata fuerit tra austro. Tertio quoq; vna tra vl' loc⁹ calidioꝛ ē q̄ alꝰ ex loci situatōe. Nā tra q̄ ē vicinioꝛ mari meridionali ē calidioꝛ q̄ tra q̄ ē vicina aglonari. Sil'r ille q familiarioꝛ ⁊ ppinquoꝛ est hōi scō feruentioꝛ fit ⁊ melioꝛ q̄ ille q cū pctoꝛe ꝓuersat: nā vita scōꝝ ē vt mare meridianū. Mare qdē ē cū amaricatur meroꝛe. Ezechiel. xij. Abij amarꝰ in idignatiōe spūs mei. Sz meridianū est cū adurunt amoꝛe. Eccli. xlviij. In meridiano exurūt trā. Peccatoꝛ āt est vt mare aglonare. Mare qdē pp ingetudinē coꝛdis. Ysa. lvij. Impij q̄si mare feruēs qō gescere nō pōt: ꝛ aglonare est pp subiectionē demonis. Est. n. pctoꝛ subiectꝰ diabolo ⁊ obedit ei q̄ dixit Ysa. xliij. Sedebo in mōte testamēti in lateribus aglonis: ascēdā sup altitudinē nubium ⁊ ero similis altissimo. ps. Ab aglone ⁊ mari ⁊c. ¶ Sz ē notādū q̄ astrologi ponūt tres alias cās: quare quasdā regiōes ⁊ terras dicūt calidissimas esse. Vna ē ex solis appꝛopinquatiōe que ē ex brevitate diametri. Vñ pp imēsitatē caloꝛis terra illa ē ihabitabil' vltra eqnoctialē: qō dicūt pp ecētricitatē sphere sol'. Et hoc ptinet ad xpi icarnatiōez quādo. s. ipe sol iusticie nobis maxie appꝛopinquauerat diametro nostre nāe se induens. Vñ ibi erat breviata maxima distantia q̄ erat inter nos ⁊ deū ⁊ ibi apparuit brevitas diametri: qr fuit verbū abbꝛeviatū in carne ⁊ hec ppinquitas solis. i. xpi multū debz nos ad eius amoꝛē iflāmare Apo. Ro. xiij. nūc ppioꝛ est nostra salus q̄ cū credidim⁹ ⁊c. ¶ Seōa cā ē ex sol' māsiōe vt in ꝓncipio capꝛicorni: ⁊ i ꝓncipio cācri vbi pp recurvationē Zodiaci sol vr stare in eodē loco. Tūc. n. Zodiacꝰ girās minimā ptē varlat ō circulo eqnoctiali q̄ sol q̄si vr stare pp qō caloꝛ ꝓfortak i locis supositis ill' gradibus: ⁊ h cā referk ad xpi passiōez: tūc. n. ver⁹ sol stetit imobil' cruci. s. affix⁹: ⁊ h xpi māsio fuit i duob⁹ solstitijs: qꝛ. s. ei⁹ affixio duplr fcā fuit. s. ex pte superioꝛi i māib⁹. ⁊ ex pte inferioꝛi i pedib⁹. Vñ h affixio ⁊ māsio xpi i cruce sup oia dz i nob caloꝛē amoꝛis accēdē: ita vt aia nra liq̄scat i lachrymis. Exo. xvj. Cū incaluisset sol liq̄fiebat. s. mana. i. mēs dulcedine duotōis plena. Tertia cā ex sol' oppōne. s. qñ ē oppō solis ad cenit capitū: vt sub cācro vbi sol nō declinat a capitib⁹: ⁊ h referk ad xpi resurrectōez vl' ascēsionē vbi sol xps suppositꝰ appuit oib⁹ capitib⁹ p ptātē ⁊ auctoꝛitatē: vñ dix. Data ē mihi ois ptās in celo ⁊ in tra. Itē fuit suppositꝰ oium capitib⁹ etiā loco in ascēsionē cū ascēdit sup oēs chooꝛos celoꝝ: vbi etiā nunq̄ amplꝰ declinare pt p mortē ⁊ iō amplꝰ a capitib⁹. i. aplis q fuerūt capita fidelīū. i. ꝓncipes nō declinabit vlteriꝰ sicut ipe dixit. Mat. xxviij. Ecce ego vobiscū sū oib⁹ dieb⁹ vsq; ad ꝓsūmatiōes seculi q̄ oia dñt nos i amoꝛe xpi accēdē. s. ⁊ icarnatōis ꝓpiqtas ⁊ affixiōis acerbitas ⁊ exaltationis dignitas. ¶ Itē amatoꝛes

assimilatur terre: que q̃uis sit frigida ſz nãm suã: tamẽ intra se ignẽ tenet inclusum. Sic amatores dei q̃uis sint fridi circa tpalia. i. negligẽtes ⁊ contẽnẽtes ea: intus tñ circa deũ ⁊ spũalia fũt ignei ⁊ feruẽtes. ps. Ignẽ ꝯburẽtes in terra ipoꝝ. Hic est ignis spũalis cõburẽs ⁊ cõsumẽs petã de quo Lu. xij. Ignẽ veni mittere i terra ⁊c. Itẽ amor spũalis sil's est ignitioni vaporis q̃ sepius appet i aere. Sũt. n. decẽ modi talis ignitõis repũtates decẽ effect⁹ diuini ⁊ spũalis amoris. Pria. n. ipressionũ talũ vocat colũna siue ignis ꝓpendicularis. Nec. n. ẽ qdã ignis q iterdũ appet in supiori regiõe aeris ad modũ colũne piramidal' hñs latitudinẽ iferius ⁊ supi⁹ tẽdẽs in acumẽ. Et rõ est q: generat ex vapore multũ ficco ⁊ calido. Vñ tráſit in duas regiões aeris. ſ. ſſimã ⁊ mediã: q: frig⁹ ea: nõ ꝑt ꝙuertẽ ipm: ⁊ tráſit ad regionẽ supremã: ⁊ q: talis vapor est incẽſlis hñs iferi⁹ multas ꝓtes terrestres dilatabiles: nõ iferi⁹ in basi de necessitate dilatat: ⁊ q: terrestre abũdãs repugnat elevatõi ⁊ cẽſlitati alia: ptiũ: ⁊ calidũ itez dirigẽs dilatat i reficiẽdo plus calidũ: cõtinue plus ⁊ plus tẽdit i acutũ. Vñ efficit sicut deũ est vt colũna piramidalis: ⁊ pp lõgitudinẽ vr̃ de supiori dimiſſũ sicut ꝓpendiculũ qõ iferi⁹ hz massaz ⁊ cõtinue vsq; i sublime conũ. Jn ꝟ igit ꝙ talis colũna supi⁹ est acuta cũ acuti sit penetrare ꝑz q: repũtat, ꝓpriũ effectũ amoris: qui est penetrare ad itima. Penetrat eni amãs vsq; ad interiora amati: ⁊ tõ de spũsancto q est diuin⁹ amor dicit Apo. j. Corinth. ij. q: scrutat' ꝓfunda dei. Itẽ in hñ q talis vapor ꝓmã ⁊ scdaz regionẽ aeris trãscendit ⁊ in trã se figit repũtat sub limitatẽ amoris spũalis. Sũt. n. q̃si tres regiões: mũdus: iferni⁹: ⁊ celũ. Quidã igitur hoies fũt q videnſ deũ diligẽ solum ꝓp tpalia bona: ⁊ isti fũt in regiõe infima. Quidã vo diligũt deũ vt euadãt eterna supplicia: ⁊ isti fũt i regiõe media. Quidã diligũt deũ ꝓp celestia ꝓmia siue ꝓp seipz q: ipse erit merces nr̃a: ⁊ isti fũt i regiõe suꝑma. Vñ isti hñt ignẽ sublimẽ. i. amorem excellẽtẽ. Itẽ i eo q talꝫ ꝓramis supi⁹ se restringit: repũtat amoꝛes ꝓfectũ. Nã ꝛ amor sctoꝝ iferi⁹ erga ꝓximos dilatat supi⁹: tñ in deũ se totũ restringit ⁊ vnit: q: qcqd h iferi⁹ amant solũ ꝓp deũ amãt. Itẽ i eo q talꝫ colũna nõ est breuis: ſz lõgitudinẽ hz signat diuturnitatẽ amoris ꝓ otinuitatẽ. Nã oi tpe diligit q amic⁹ est vt dr̃ Eccle. xvij. Scda ipressio ignea vocat lãcea: q̃ ẽ qdã ignis lõg⁹ sũtil' in altũ erect⁹. Est. n. ex vapore multũ sic co ⁊ calido ⁊ icẽſlr calido ⁊ sũtili. ſz sũter nõ hñs multa frestria q̃ dilatari possint. Vñ ꝓp lõgũ sũtile qõ ꝓdit figure vocat lãcea: ⁊ stat erecta acumẽ hñs supra se fic ignis ꝓpẽdicularis. Hunc ergo ꝓpetit alius effect⁹ amoris q ẽ vulnerare: lãcea. n. hoies ad vulnerãdũ vtunt. Daniel. xij. Erãt ãbo vulnerati amore ei⁹. Hoc vulnus amoris est fortis penetratio cordis. Hoc igit fuit lãcea q̃ cor xp̃i vulnerauit: sigdez ipe vulnerat' ẽ ꝓp inigrates nr̃as qõ totũ fecit amor. Vide ergo ꝙ xp̃s ex charitate vulnerat. Vide etiã ꝙ nos a deo ex charitate vulneramur ⁊ flagellis plerũq; ꝑcutimur: ipe. n. vulnerat ⁊ medet: q: ſ. ei⁹ vulnera nõ ſt ad occidẽdũ ſz potiꝰ ad sanãdũ: ⁊ tõ melioza ſt vulnera diligẽtis. ſ. xp̃i q̃ fraudulẽta oscula. ſ. blãdiñta odiẽtis. ſ. diaboli vl' mũdi. Tertia ipressio vocat cãdela ardẽs: h ẽ. n. flãma q̃dã q̃ qñ appet i aere vr̃ q̃si rotũda ⁊ spherica. Fit. n. ex vapore multũ calido ⁊ ficco: q ẽ eẽlr̃ subtilis ⁊ bñ tenuis: eẽlr̃ apt⁹ iflãmatõi q̃ eẽlr̃ ascẽdit i oib⁹ ptib⁹ ⁊ ẽ eẽlr̃ disgregabil' calore i oẽz ptẽ dimẽsionis: ⁊ sic efficit latũ q̃si rotũdũ natãs i supficie acris. Vñ h z sit latũ i supficie: tñ vr̃ rotũdũ ⁊ sphericũ ꝓp lõgingratẽ nr̃i visus. Hic ẽ tert⁹ effect⁹ amoris. ſ. iflãmare ⁊ ardẽ. Cãti. vij. Fortis ẽ vt mors dilectio dura vt ignis emulatio: lãpades ei⁹ lãpades ignis atq; flãmaꝝ. Talẽ ardorẽ hẽbat Johãnes baptiſta de q̃ dñs dixit Johãnis. v. Ille erat lucerna ardẽs ⁊ lucẽs. Tal' ardor amoris elevat aiaz ad culmẽ pfectõis Vñ ⁊ figurã ꝓdit circulare ⁊ spherica q̃ ſm philosophũ ẽ pfectiſ

fima figuraꝝ. Et ſ̃ charitas ab aplo dr̃ vinculū pfectōis. Coloſen. iij. ¶Quarta ipreſſio ſiue ignitio vocat aſub aſcēdēs: fit. n. ex vapore aſcēſo eēlr ſubtili. Sz cū extēdit ad ptē vnā ꝑhit i aliā. Aliq̃n át ē vapor eēlr ſubtil: iſz nō ē bñ cōtinu⁹ nec adherēs ſibi: ſz vna ps ei⁹ aliquātulus ē diſtās ab alia: ⁊ tunc vr̃ aſub aſcēdē poſt aſub ſic ſi eleuarenť ſcintile de fornace. Hic ē ārt⁹ effect⁹ amoris. ſ. eleuare. Facit eni aſcēdere aiam ꝑ profectū virtutū: ſz iſte mot⁹ ſiue ꝓfect⁹ in feruētioribꝫ eſt cōtinuus: in tepidioribꝫ eſt diſcōtinu⁹ ⁊ ālī ſi per tēpora frequēter iterrupt⁹. ꝑs. Ibūt de virtute in virtutē. ¶Quinta ignitio vocatur ignis diuſus. Hec eni generat ex vapore nō vehemēter calido ⁊ ſicco: ⁊ ſ̃ nō pōt trāſire mediā regionē aeris: q⁹ frigidiſſima: ⁊ ſ̃ vapor eſt diſgregat⁹ ⁊ ꝓpter calorē quē hz quādo occurrit in aere inferiori frigidā nubes fugiēdo cōfricat partē ad partē: ⁊ ex cōfricatiōe in flāmatur: ⁊ q⁹ diſgregate ſūt ptes vr̃ diuiſus ignis: ⁊ q⁹ fugit nubē frigidā tāgētē ſe: ſ̃ videt diſgregatim egredi: velut ſi ſtuppa exſuflet ex cāna. Hic aūt eſt alius effectus amoris. ſ. ſepare. Illi. n. qui ſunt in amore nō multū feruētes nec multū eleuati in ſpū debēt ſe ſepare a vicijs: fugiēdo quātuz poſſint occaſiōes peccatorū: ⁊ tales ſt̃ multi ſeculares boni quos amor dei facit fugere nubē frigidā. i. malicia carnis vel peccati. In eis aūt licz ſit ignis amoris: eſt tñ quodāmō diuiſus ꝓpter mlta⁹ rep curas ⁊ ſollicitudies ēgs illos hēre oz. ¶Sexta ipreſſio vocat cādela deſcēdēs. Hec. n. ē ex vapore ſilr nō multo calido ⁊ ſicco nec penetrare valēte mediā regionē. Eſt tñ tal⁹ vapor bñ cōtinu⁹ ⁊ expulſus ex frida nube tangēte ⁊ eſt modicus: ſz bñ cōpact⁹ nec mult⁹: ſed cōtinue cadit: ſed nō diuidit: ⁊ ꝓ cōtinuum caſū vr̃ quaſi ſtella cadēs. Hic ē alius effect⁹ amoris. ſ. hūiliare. Illā ſz ſanctis dei ſit amor dei cōtinuus tñ qñ rāgunt a tētatione carnis vel mūdi vel diaboli timentes ſe nō eſſe cōpactos bñ. i. firmos bene: ⁊ reputātes ſe modicos. i. nō multe virtutis humiliañť ⁊ deprimūt ſeipſos. Nichilomin⁹ tamē ſemp cōtinuāt q̃ bñ inceperūt. Aliq̃n tamē ꝓ cōtinuos ipulſus tribulationū vel tētationū ipſis ēſſi videt timendo ⁊ dubitādo q⁹ ēſſi a deo eciderūt: qđ totū pertinet ad eorum humilitatē ad quā amor dei eos inclinat. ¶Septima ignitio vocat lumē ꝑcedens. Hec eſt ex vapore cōtinuo calido ⁊ ſicco ⁊ bñ continuo: in quo eſt multa materia cōglobata ⁊ fortis: cui nichil i aere obuiat ſz accēdit ex cōfricatiōe ſui: ⁊ ſtat q̃ñq̃ in aere: ⁊ hoc ē qđ vocāt hi qui diſcurrūt de nocte lumē precedēs. Hic eſt ali⁹ charitatis effect⁹. ſ. deducēdo illuminare qđ eſt nobis neceſſariū in via tenebroſa huius mūdi. Vñ diuinus amor figurat⁹ eſt in illa colūna ignis que populū dei ꝑcedebat de nocte: ⁊ de quo ēt in. ꝑs. dr̃. Expādit nubē in protectionē eorum ignez vt luceret eis ꝑ noctē. Et i eodē. Eduxit eos in nube diei ⁊ tota nocte illuminatione ignis. ¶Octaua ignitio vocat vulgo ſtella cadēs: ſz a philoſophis aſub deſcendēs. Hec eni aſub deſcēdens ē ex vapore cōſimili ſicut lumen precedens: cui tamen occurrit aliquid deſup expellens ipm inferius: ⁊ ideo videt cadēs ſiue deſcendens. Hic eſt alius effect⁹ amoris ſcilicet inclinare per miniſterium vite actiue. Vnde neceſſitas proximorum occurrens expellit ſiue retrahit amicos dei ab arce cōtemplationis inclinans illos ad miniſterium infime actionis ſcilicet ad obſequendum proximis. ¶Nona ipreſſio vocatur draco volās: ⁊ hec eſt in nube calida ad latus vnum: ⁊ frigida ad aliud. Vnde tunc ꝓpter conuenientiam ad calidū attrahitur ad illud: ⁊ ibi incenditur: poſt primam autem partez fumat anteq̃ incenditur ⁊ dilatatur in medio ⁊ incuruatur ꝓpter incenſionē partis vnius ⁊ extinctionē alterius verſus humidū ⁊ frigidū. Vnde efficit velut draco volās: q⁹ anterior ps incēſa vr̃ velut ſpiramen draconis. Media aūt icuruata ꝓ hoc q⁹ attrahit a p⁹ia parte curuat ſe vt ſerpēs ⁊ volat ſz ad illud latus vbi cor/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ruscat ips latus calidū eo ꝙ sīle attrahit sibi. Frīū expellit cōtrariū. Hic est alius effect⁹ amoris q facit ḡsi volādo ad deus festinare. Nā sicut ḃ draco aere⁹ hz vnū latus. s. añrius calidū: posteri⁹ vo fridū. Sic amatores dei hñt gdē feruorē spiritus: sed cū frigore. i. fragilitate carnis pp qđ dñs dixit ꝙ spūs ꝓmpt⁹ est: caro autē infirma. Feruor igit spūs iflāmat vehemēter ⁊ suspiria ad deū facit: sed frig⁹. i. infirmitas carnis incuruat ⁊ trahit ad infima. Sed tū ex ista pugna volare cogit aia qz ex carnis angustia spūs magis incēdit ⁊ carnē post se violēter attrahēs in deum velocius tēdit. ¶ Decima ignitio vocat a sub quādoqz apparēs qñqz nō: ⁊ hec ē ex vapore sicco ⁊ iflāmabili medio mō p tingēte ad regionē mediā ⁊ nō penetrā te ipam: qz ex frigore loci expellit: ⁊ quia sub ipo nō sūt multe nubes: iō incēdēs nubē occultat ⁊ penetrās nubē appet ite rū: ⁊ iste est a sub terti⁹. Hic ē alius effect⁹ amoris. s. vtrāqz vitā alternādo aliquan do vacādo actiue aliqñ cōtēplatiue quā doqz latere ad cōtēplādū qñqz apparere ad obsequēdu: hec. n. opz fieri ⁊ illa nō omittē. ¶ Itē nota ꝙ amor spūalis crescit ⁊ minuit sicut cupiditas mūdi crescit ⁊ decrescit. Cui⁹ exēplū est qz decrescente vmbra crescit calor ⁊ crescēte minuit: ⁊ sic decrescēte amore tpalū crescit feruor charitatis ⁊ ecōuerso eo crescēte minuit ⁊c. Hiere. 5. De vobis qz declinauit dies ⁊ plriores facte sūt vmbre vesperi: ⁊ hoc est qz abūdauit iniqtas ⁊ refriguit charitas. ¶ Mat. xxiiij. ¶ Amor carnalis assimilat veneri. Nā venus vt dicit ptolo. ex p te corpis dispōit ad pulchritudinē: ⁊ ad voluptates tact⁹ olfact⁹ gustus ⁊ audit⁹ inclinat ⁊ ipellit ⁊ vestū mulieb: riū icisores efficit. Dom⁹ eius sunt libra ⁊ thaur⁹: regnat in piscibus: sz in vgine regnū ei⁹ deficit ⁊ absedit. Sic etiā amor carnal⁹ ad pulchritudinē corpis aspicit: sensuū voluptates exgrit: siue tactuū siue odoruz siue caboz siue cātionū ornamēta ⁊ mulieres appetit. Aliquādo ēt iustos viros ꝙ designātur i libra pp equalitatē iusticie quia in libra existēs sol facit egnoctia: ⁊ viros fortes q designantur in tauro aggreditur ⁊ ificat. Regnat aūt maxime in piscib⁹. i. in hoīb⁹ sub aqs delicias viuētibus: sed in vginibus. i. in ꝓtinētib⁹ deficit vigor ei⁹. ¶ Amor tpalis ꝓsperitatis impedit dulcedinē cōtēplatōis: ⁊ ꝓinat fructum boni opis. Cui⁹ exēplū appet in rore. Cadit. n. aliqñ ros fluens ⁊ viscosus ad modū mellis sup herbas ⁊ folia arboz. Sole aūt agēte in ips euaporat hūmidū ⁊ terrestre siccū cōburit ⁊ efficit ā si farina ipsa: que a sua siccitate siccat herbas ⁊ inducit sterilitatē. Quasi. n. dulcedoris est delectatio ⁊ tēplatōis: quā calor solis. i. amor tpalis ꝓsperitatis hūidum deuotiōis educēs ⁊ terrestrē affectū ac cēdens ⁊ mentē ad vana spḡs tollit ⁊ a fructu bōi opis aiaz sterilē reddit. ¶ Itē amor cōis put. s. ⁊ spūalē ⁊ sensibilē amorez icludit assimilatur radio. Prio qz radius hz penetrare. Vñ in pspectiua distinguitur triplex radi⁹. s. rect⁹ confract⁹ ⁊ reflexus. Rect⁹ siue ꝑpendicularis est: q a corpe radioso emissus rcō ⁊ lineari motu sine obligtate aliq̄ petit centrū: ⁊ huic assimilatur spūalis hō q tot⁹ est rect⁹. Vnde Lātico z. j Recti diligūt te. Et iste petit centrū. j. cor. Deuteronomij. vj. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo ⁊c. ¶ Cō fractus radi⁹ siue collateralis est: q a corpe lumioso egrediens ⁊ aliqđ diaphanum inueniens nō pfecte obediens nō recte icedit: sz ad aliquā ptem diuertit. Et tal⁹ obliqtio dr radij ꝓfractio: ⁊ huic radio ꝓfracto assimilat amor socialis siue ciuil q nō ē amor totaliter rect⁹ qz frequenter ñ ē pp deum: siue scōm deū: sed vtpl̄m hz respectū ad aliqđ mūdanū. ¶ Reflexus aūt radi⁹ est q dū a suo ꝓncipio recte vl̄ obliq̄ ꝓgredit dū corp⁹ densū icurrit repercutit ⁊ repellit: nec trānitus et dat. Dū cū nō pt se diffūdē in añrioza ad posteriꝰ necesse est vt redeat ⁊ se ibi multiplicet. Et talis repercussio dr radij reflexio. Huic aūt radio reflexo assimilat amor vtilis q. s. reflectit ad seipm. Vñ si proximum vel aliqđ diligit nō ex hoc ꝓficit ut

UNIVERSIDAD DE MURCIA

terius.s.in deum tendendo: sed potius retrocedēdo in seipm redeundo. Est etiam talis amor carnalis qui solū ad corpus proximi,pcedit:z interius ad aiaz ñ trāsit:sed potius retrocedit dū aliū corporaliter ad delectamētum sui vel,ppriū cōmodū diligit aut amat. ¶Sexto amor assimilat radio:q; radius hz colorare:nā radius solaris dū in nube rorida soli opposita includit diuersos colores in ipsa nube z aere opatur:sicut pz in arcu celesti. Ita silr z amor qui dū in aia tenera z molli intendit:diuersas ibidē passiões z affectões optur quib⁹ vz passionib⁹ ipsa aia velut quibusdā coloribus tingitur. Vnde sicut ipse arcus celestis hz colores rubeū iacinctinū ceruleum z viridē. Isti eni colores in eo principaliter nobis apparent. Ita silr etiā ex amore causant in aia passiões plures. Sed precipue ḡtuor .s.zelus excessus odiū z moꝛbus. Primo eni amor hz cāre zelum. Vñ beat⁹ Dio. dicit.xiij.cap.de diuinis noibus q de⁹ appellatur zelotes,ppter multū amorē quem hz ad entia:zelus ergo quocūq; mō sumatur ex intēsiōe amoris cātur. ¶Manifestum est eni q; quāto aliq; virt⁹ tēdit in aliqd tāto fortius repellit oē contrariuz vel repugnās. Cū ergo amor sit qdā motus in amatū vt Aug. dicit in lib. lxxxiij. qōnū:intēsus amor querit excludere oē qd sibi repugnat. Vnde in amore ꝓcipiscentie qui intense aliqd cōcupiscit mouetur ꝑ oē illud qd repugnat cōsecutiōi vel gete fruitiōi ei⁹ qd amat. Et hoc mō viri dñr zelare vxores ne,ppter ꝓsortiū alioꝛ ipediat singularitas quā in vxore querūt. Silr etiā qui querūt excellētiam monētur ꝓtra oēs qui excellere vident: quasi ipedientes eoꝛ excellētiaz. Et hmōi est zelus inuidie:de quo dicit in.ps. Noli emulari in malignātib⁹ neqz zelaueris facientes iniqtatez. Amor aūt amicitie q; rit bonū amici:z sm hoc aliqs dicit zelare,p amico quādo ea que dñr vel fiūt cōtra bonū amici hō repellere studet. Et p hūc ēt modū aliqs dicit zelare,p deo qñ ea que fūt ꝑ honorē vel volūtatē dei repellere,p posse conat hz illō.iij.Reg.xix. Zelo zelatus sum,p dño deo exercituū: z Jo.ij. Sup illud zelus dom⁹ tue comedit me:dicit glosa q; bono zelo comedit qui quelibet praua q̄ viderit corrigere satagit:si negt tolerat z gemit. ¶Scōo amor causat excessum. Vnde Dionys⁹ dicit.iiij. capitulo:de diuinis noibus q; amor diuinus extasim facit:z q; ipe deus ꝓpter amorē est extasim passus. Dicit aūt extasim pati cū extra se ponit. Quia cni vt dicit Augu. Alia verius est vbi amat q̄ vbi animat:qñ aliquis intenso desiderio vel amore ferf i aliquod:extra se quodāmodo rapitur:z si illud sit supra se quodaz modo supra se rapit:ita q; seipm traīscēdit z excedit. ¶Tertio amor cāt odium Mā amor consistit in quadā cōueniētia amātis ad amatū. Odiū vo cōsistit in quadam repugnātia vel dissonātia:pr⁹ autē considerat qd cōuenit rei:q̄ qd ei repugnat:qz per hoc aliqd est repugnās q; impedit vel corrūpit qd est quenies. Vnde necesse ē q; amor sit ꝑ odio z cā ei⁹:nā nihil odio habet nisi ꝑ hoc qd repugnat ei qd amat. ¶Quarto amor causat morbū siue lāguorē. Cantico ij. Fulcite me floribus stipate me malis:qz amore langueo. Mā amor peccati lāguidā facit animam ex eo q; facit ipam deteri⁹ se hēre: qz coarctat ipaz ad rē sibi incōuenientem: vñ legit z deterioraī sm illud Osee nono cap. Facti sūt abhominabiles sicut ea que dilexerūt. Q̄nqz āt si fit vehemēs leuit etiā corpus pp excessuz imutationis corpalis. Dicit ēt amor cāre languorē qz causat tristiciā de absentia amati. Vnde Tullius in.iij.libro de Tusculanis qōnibus tristiciā egritudinē nominat. ¶Tertio amor assimilat radio:qz radius habz inflāmare. Nam ex subito z ꝓtinuo motu radiorum contingit aerem circūfusū igniri:maxime cū concurrunt radij in loco fractionis Nam radij ibi multiplicati z coangustati dū mutuo conculcantur calor ibi in tātum aliquando generat q; aer circūfusus sepius inflāmatur: vt patet in cristallo:ex cuius oppositiōe cōtra

radios solis stuppa incẽditur vel ignis: Ita filꝰ exrecordatiõe continua vel visione rei dilecte feruor inflãmatur amoris. Et iste ardor ab amicis dei deriuatꝫ etiã ad circũstãtes: qꝫ sibi appropinquãtes ad amorẽ diuinũ sepius accendunt. ℔s. Ignis a facie eius exarsit: carbones succẽsi sunt ab eo. ℣Precipue autẽ hec inflãmatio cõperit charitati: de qua dr Lãticorum. viij. Fortis est vt mors dilectio: dura vt ignis emulatio. Lãpades eius ignis lampades atqꝫ flãmarꝫ: aque multe non poterunt extinguere charitatem.

¶ Capitulum quintum.

Angeli assistant celo aõ sue cristallino. Vnde ipsi intelligũtur p aquas que super celos sũt. Assimilatur ergo illi celo propter tria. ¶ Primo: ratione inuisibilitatis. Nã illud vocat ppie celũ .i. celatũ: qꝫ. s. ẽ nobis: inuisibile ⁊ occultatũ. Est. n. nona sphera quã nõ videm⁹. Et hoc cõpetit angelis quoꝝ natura inco: pea ⁊ intellectualis: licet in se maxime sit cognoscabilis: tamẽ nobis quoꝝ cognitio ortꝫ a sensu est inuisibilis ⁊ occulta. Nã ita se habz intellectus noster ad manifestissima nature: cui⁹modi sunt nature angelorꝝ sicut oculus nocticoracis ad lumẽ solis: vt dicit phs. ij. ℣Decta. Sapien. ix. Que in celis sunt quis inuestigabit. ¶ Secõdo ratione perspicuitatis siue luminositatis propter quã. s. quandoqꝫ vocatur celum cristallinum: qꝫ est vnifo: rmiter ad modum cristalli perspicuus ⁊ luminosus. Angeli aũt pspicui sunt p mũdiciã. Vnde beatus Dionysi. vocat angelum preclarissimus sine macula. Itẽ sũt luminosi p sapiẽtiaꝫ ⁊ est in eis lumen triplicis sapientie. Sapientie innate: quia per species innatas siue concreras omnia cognoscunt q̃ sũt a deo, pducta vt dicit Aug. Item sapientie inspirate. Suscipiunt enim angeli diuinas inspiratões ⁊ illuminatiões quas beatus Augu. vocat theophanias. Itez umẽ sapiẽtie beate que vocat in eis cognitio matutina ab Augustino sm qꝫ cognoscũt res in verbo: cognitionez autez rerũ in ppria natura vocat ipse Aug. cognitionem vespertinaz. ¶ Tertio ratiõe mobilitatis: vocãt eni illud aqueũ ppter mobilitatẽ. ℣Mobilitas aũt ẽt angelo attribuitur: qꝫ sicut dicit Damasc, angelus est substãtia intellectualis semp mobilis. Et dr angelus semp mobilis rõne nature intellectiue ⁊ voluntatis. Nã quippe cũ sit creatura hz eẽ mutabile: inquãtum omne creatũ est vertibile i nihil: nisi manu omnipotẽtis teneretur. Respectu ẽt intellectus dr semp mobilis accipiendo motũ equoce put intelligere motus dici tur: qm̃ angelus semp est actu intelligẽs: nõ qm̃qꝫ actu qm̃qꝫ potẽtia sicut nos. Et lz angeli quãtũ ad cognitões qua cognoscunt res in vbo oia simul itelligãt sicut etiã de nobis dicit Aug. x v. libro de trinitate q in patria nõ erũt volubiles cogitationes nre ab alijs in alia cũtes atqꝫ redeũtes. Sed oẽm scientiã nostraꝫ vno simul cõspectu videbimus: tamẽ ea cognitione qua cognoscũt res in ppria natura nõ oia simul intelligũt. Vnde ibi ẽ vicissitudo intelligentie. Et ideo Aug. dicit q oẽ ens creatum hñs intellectũ intelligit vnũ post aliud: ⁊ talis successus ẽ vt motus qdã: beat⁹ Dionysi. viij. cap. de diuinis noibus ponit triplicẽ motũ. s. circulare rectũ ⁊ obliquũ. Circularis ẽ ab eodẽ in idẽ cẽtrũ immobile. Et hunc motũ hñt in quãtũ recipiũt illuminatões a deo: ⁊ p illas reuertunt in deũ. ℣Motu aũt recto tũc mouent quando pcedunt ad ꝓuidẽtiã subiectoꝝ recte oia trãseuntes ⁊ non reuertũtur ab eodẽ in idẽ: sed de vno in aliud. ℣Motus aũt obliquus est in angelis cũ per cognitões inferioꝝ quib⁹ ꝓuident reflectũtur in deũ principiũ ⁊ finez pulchri ⁊ boni. Itẽ in volũtate mobilis est angelus: qꝫ nõ oia simul vult: sed modo vnũ: mõ aliud. Dr ãt angelus localr moueri equoce: sicut ⁊ esse in loco. s. p cõtactum virtutis. Mõ quidẽ q: ipe vel cõtactus iste siue motus loco cõmẽsuretur sicut accidit corpi: sed dicit moueri localiter inquatũ successiue virtus ei⁹ applica

tur ad diuersa loca. Dñ iste motus pōt e cōtinuꝰ z discōtinuus: scdz. n. q locum di uisibilez ad quē applicatur nō pōt simul totū dimittere: sed successiue sic dr motꝰ discōtinuus: vl totū simul dimittere z al teri loco se applicare sic dr cōtinuꝰ. Vnde ad hos celoꝝ. i. angeloꝝ motꝰ pōt referri illud Joelis. ij. Mouebit oti sunt celi ꝛc. ¶ Jtez angeli assistant igni. ps. Qui facis ágelos tuos spūs z ministros tuos ignē vrentē: z ista silitudo ādrupliciter pōt accipi. Primo si cōsiderem⁹ ignis subam. Scdo si cō sideremus eꝰ eminentiā. s. quo ad situm. Tertio si cōsideremus eꝰ potētiā. Quar to si cōsideremus eꝰ refulgētiā. ¶ Prio eni ignis inter oia elemēta hz subaz sub tilioꝛē. Dñ suba ignis pp suā subtilitatez repūtat nobis tria de angelis. Prio co rū imaterialitatē: pptereā qz ignis ē ma xime inter elemēta formalis. Nam mini mū hz de mā z plurimū de forma. Ange lus aūt lz ꝑm Dionꝝ. nihil de mā hz vt dicit Dio. de diui. no. q itellectuales sbe .i. angeli vitā hñt ideficiētē: ab vniuersa coꝛruptiōe mā z gñatione mūde exītes. Hñt tñ aliqd loco māe. s. potētialitatem cū nō sint actꝰ purꝰ vt deꝰ. Dñ angelus dr eē cōpositꝰ ex potētia z actu: siue ex q ē z qō est. Sicut igit ignis iter cetera elta mi nimū hz de mā z plm de forma: ita ágelꝰ iter oēs creaturas itellectuales minꝰ hz de potētia z plus de actualitate. Dñ ágeli gdē dr sūbe siue forme sepate. s. a mā. ¶ Scdo ignis repūtat angeloꝝ icoꝛporita tē. Mā pp suā subtilitatē ignis q̄si nō vr hēre coꝛpulentiā. Dñ addit⁹ alteri coꝛpi non videt ipm augere vt appet in ferro vel lapide ignito: quod tamen nō videt esse maius q̄ nō ignitū: cū tamē oē quā tum additū q̄to faciat ipz maiꝝ z oē coꝛ pus nāle sit qnātū: nec etiā videt ignis q est i ferro alīū locū q̄ ipz ferrū per se oc cupare: vel maioꝛē locū simul cū ipo coꝛ poꝛe q̄ ferrū solū: que oia cuidā icoꝛpei tati: imo vt verius dicā subtilitati ipius ignis attestātur. ¶ Jtē ꝓpter suā subtils tatem ignis est inclusibilis: qz sicut dicit Dio. x v. cap. celestis hierarchie ignis nō pōt teneri: qz ꝓpter suā subtilitatē z mo bilitatem penetrat oē coꝛpꝰ. Hoc igitur cōpetit angelis ex eo q̄ de sui nā nō solū sūt icoꝛporei. Propē qō dicit idē Dionꝝ. si. iiij. cap. ecclesiastice hierarchie q̄ ágeli sic imāles sic icoꝛporales itelligunt: ꝛ ēt non sūt coꝛporib⁹ alligati vt. s. in coꝛporib⁹ inclusi velut aie hūane teneantur. Dñ angeli in scriptura spūs nominant ꝑm illud Heb. j. Oēs sūt admistratoꝛij spūs ꝛc. Spūs aūt carnez z ossa nō hz: vt dicit Luce. xxiij. Et iō suba angeli nō solū nō est coꝛpꝰ sed nec ēt alicui coꝛpi vnita est vt forma: qō esset nāliter in coꝛpe detineri. Assumūt tñ ad tēpꝰ vt ex sacra scriptura pz interdū angeli coꝛpa hoibus apparētes: sicut Aug. testat. x vj. de ciuitate dei dicēs q̄ an geli in assūptis coꝛporib⁹ apparuerūt. Vbz he. que nō sunt eis nāliter vnita: in qua cūq; figura appareāt: sed formāt sibi illa cū volūt ex aere. Et assumunt sibi hmōi coꝛpa cū nobis apparēt angeli nō ꝓpter se: sed ꝓpter nos. s. vt familiariter cū ho minibus cōuersando demōstrent intelli gibile ē societatē quā hoies expectāt cum eis habendā in futura vita. Jtē hoc ipz q̄ angeli coꝛpa assumpserūt in veteri te stamēto fuit quodā figurale indicium q̄ verbū dei assumptuꝝ esset coꝛpus hūa num. Oēs eni appitōes veteꝛ testamen ti ad illā apparitōez ordinabant qua ipe filius dei appuit in carne. Est etiā notāduꝫ q̄ sicut in sacra scriptura ꝓprietates reꝝ intelligibilium sub similitudine reꝝ sen sibiliū describūtur: ita coꝛpoꝛa sensibilia que angeli assumūt diuina virtute sic for mātur ab eis: vt cōgruūt ad repꝛesentan dū angeli, ꝓprietates: ꝛ hoc coꝛpꝰ ē assūe re. Habemus ergo tres rōnes quare an geli cū icoꝛporei sūt in coꝛporibus tū nobis appent. s. tū ad ostendēdū futurā nobis societatē: tū ad figurandū xpi incarnatio nem: tū ad tradenduz nobis per sensibi lia de scipis cognitionē. ¶ Tertio ignis i sua sphera ꝓpter sui subtilitatē est no bis inuisibilis: vnde Dio. dicit in su ꝓad cto capīo. xv. q̄ ignis est incōtēplabilis oculis carnalibus. i. inuisibilis, ꝓpter suā

UNIVERSIDAD DE MURCIA

subtilitatē. Mā lucidum non vr a scipso nisi sit in mā spissa. Vnde dicit inuisibilis put est in materia tenui. Et in ℔ ignis re presentat angelo℞ inuisibilitatē: q̄ sicut de se sūt ico℞pales: ita ēt sūt iuisibiles ap pent nobis visibiles vt deñ est de igne℞ put est in mā spissa. Quod q̄dē sic vez est Quia tūc angeli sumūt co℞pa in q̄b⁹ visi biliter cōspectibus nostris apparēt. For mant igit talia co℞pa ex ipa vtute diuina quātum necessariū est ad co℞pis assumē di formationē. Mā ℔ aer in sua varieta te manēs figurā nō retineat vel colo℞: tñ quādo cōdēsat figurari ⁊ colo℞ari ꝑt sicut appet in nubib⁹. Ad oñdēdā igit ꝑ priā iuisibilitatē quā angelus ex se h℔ dir angelus Raphael Tobie. Videbar q̄dez vobiscum māducare ⁊ bibere: sed ego ci bo inuisibili ⁊ potu q̄ ad hoīb⁹ videri nō pōt vto℞. Quia. n. ex eisdez nutrimur ex q̄bus sumus sicut in scō de aīa pbus di cit: sicut angelus est ex natura iuisibili ita etiā inuisibili vtitur nutrimento. ¶ Itez ignis inter oīa elementa h℔ eminentiam altiorē. ſ. quo ad situm. Vnde Dionysius dicit q̄ ignis est altus. ſ. quo ad locū p℞o priuz qui est super oīa elemēta. ſ. imedia te sub orbe lune. Et hec altitudo sit⁹ cō penit igni ratione leuitatis: q̄ locus leui um est sursū sicut graui℞ deorsū. Ex hac aūt altitudine ignis ostēdit angelo℞ sub limitas quo ad sex. Primo quo ad situz localē: q̄ sicut sphera ignis est locata su per omnes spheras elemētoz̄um: ita an gelica natura creata ⁊ locata est sup oēs spheras celoz̄um. ſ. in celo empyreo q̄b⁹ statiz factū vt dicit Strabus angelis est repletū. Celum autē empyreū supremū celum est: ꝓpterea super illud Deutero nomij. Dñi dei tui est celuz celi. Dicit Ysi do. q̄ supremū celū est celum angeloz̄uz. Mā quia ex creaturis co℞palibus ⁊ spiri tualibus vnū vniuersum est constitutuz sic create sūt creature spūales q̄ ad crea turam co℞poralem aliquem o℞dinez ha bent ⁊ toti creature co℞porali ꝑsident: vnde conueniens fuit q̄ angeli in supre mo co℞pe crearent tanq̄ toti nature co℞ porce ꝑsidētes. Attēdendū est autē q̄ ignis ℔ sit in sūmo locatus: tū virtute so lis mouet ⁊ descēdit ad mixtionē alio℞ inferio℞. Quodlibet. n. elemētū h℔ in ce lo aliq̄d mouens ipm sicut terra moue tur ab orbe stellaꝝ fixaꝝ: ⁊ ideo diuerse rerū spēs in ipsa generāt⁹ vñ diuerse figure terrestrium respondent diuersis imaginibus stellaꝝ. Aqua vo ab orbe lu ne sicut pz in fluxu ⁊ refluxu mar. Ignis vo ab orbe solis. Aer vo ꝓpter multi tudinem motuum in ipso ab alijs q̄nq̄ planetis qui sunt multoz̄um motuū. Si cut ergo ignis quāq̄ sit altus: tamē vtu te solis descēdit ad mixtionē iferio℞: sic etiā angelo℞ plurimi quāq̄ fuerint in ce lo creati vel locati: iussu tñ ⁊ o℞dinatoe dei descēdūt ⁊ veniūt in mūdū ad reruz tēporaliū administratōez: ⁊ hūane saluꝝ ꝓcuratōez: vnde Apost. Hebre. j. dicit q̄ omnes sūt in ministeriū missi, ꝓpter eos qui hereditatē capiūt salutis. Ex hoc tñ q̄ Aposto. dicit omnes nō accipiendū est q̄ oēs vlr angeli mittant in ministeriuz q̄ sm Diony. quatuor superio℞es o℞di nes cherubin seraphin troni ⁊ dñatōes nūq̄ ad extreius misteriū mittunt: ℔ so lū q̄nq̄ iferio℞es. ſ. virtutes ptātes p℞in cipatus archāgeli angeli. Mihilomin⁹ tñ solum primi tres o℞dines dñr assistētes. reliqui vo sex o℞dines dñr ministrātes. Vñ dñationū o℞do inter mistrantes cō putatur nō tanq̄ exequēs misteriū: sed si cut disponēs ⁊ mādās quid ꝑ alios fieri debeat: sicut architecto℞es in edificijs ni hil manu operātur: sed solū disponūt ⁊ ꝑcipiūt quid alij debēt operari. Dicit er go apls oēs mitti: non q̄ supio℞es vt dī ctum est ad executōez ministerio℞ mittū tur: sed q̄ iferio℞es qui mittūtur ab eis ministerijs illuminātur. Vel itelligitur q̄ spūs illi q̄ sunt ad misteria deputati oēs ꝓpter eādem causam sunt administrato rij. i. in misterium missi. ſ. ꝓpter cos q̄ hereditatē capiūt salutis: q̄uis vlr oēs angeli sint tales. Et ℔ angeli venientes in mūdū exeāt a celo empyreo: in nullo tñ derogat ex hoc eo℞ dignitati: q̄ licet sit

UNIVERSIDAD DE MURCIA

stis essentia intelligētiā sibi a supiori data inferiori cōicat. Et posset ēt ꝓ tāto dici q̄ supiores illuiat inferiorē circū uelatis illūinatiōib⁹: qz ea de qb⁹ illūinant nō ita excellēter ⁊ clare recipiunt ab inferioribꝰ sic fūt i supioribꝰ: ⁊ nō supiores angeli⁹ vita tē quā accipit quodāmō vt ita dicā ignorāt vt ab inferiori capi possit. Et nō Dio. dicit in ꝑdicto ca. q̄ vnaq̄qz suba intellectualis data sibi a supiori itelligētiā ꝓpria virtute diuidit ⁊ multiplicat ad inferiores sursū ductrice analogia. Ilōres autē ab angelis circūuelatis illuminationib⁹ illūinant qz intellect⁹ hūan⁹ ipam itelligibilē vitatē nudā capere nō pōt cū nāle sit ei intelligere p ꝓuersionē ad fantasmata: vnde angeli intelligibilē vitatē ꝓponūt hoib⁹ sub similitudinib⁹ sensibilū. Et ideo Dio. dicit. l. ca. celest. hierar. q̄ impossibile est nob aliter lucere diuinū radiū nisi varietate sacroꝝ velaminū circūuelatū.

Caplm vj.

Anima variatur ad modū aeris. Nā aer in suis q̄litatibꝰ hz variationē triplē. ¶ Prio ex distātia celi: qa q̄to aer ē a celo remotior et terre vicinior tāto frigidior ⁊ grossior et terreni q̄litati similior: z aer terre vicin⁹ ex reflectione radiis aliq̄n incalescit. Sic q̄to ē a deo alia p ꝑtiū lōgingor tāto est p malicia frigidior ⁊ ad spūalia intelligenda grossior ⁊ ad tpalia p affectū terrestriora. Causat ēt immutatio aeris p solis approximationē vel elōgationē: qz approximatio ē cā caloris: sed elōgatio ē cā frigoris. Appropinquat aūt aīe sol iusticie christus p gr̄am q̄n. s. ipa alia appropinq̄t sibi p pniam: Jaco. iiij. Appropinq̄te deo ⁊ appropinq̄bit vobis. Et tūc causatur i aīa calor ⁊ feruor amoris. Elōgatio autē solis. i. christi ab aīa nunq̄ fit nisi ex culpa: ps. Lōge a pctōribus salus. Et tūc fit in aīa frigus qz extinguit affect⁹ ⁊ feruor circa spūalia. ¶ Itē sol si cū saturno frigido sidere in frigido signo cōuenerit in aere frigus intēdit. Si vo cū marte ⁊ calido planeta concurrerit fit in aere excessus caloris. Est aūt in aīa q̄si sol naturalis splendor ⁊ lumē ꝓprie rōnis: q si cum saturno. i. cōpe pigro ⁊ frigido cōuenerit id ē ꝓcordauerit in signo frigido. i. i suo carnali appetitu vel desiderio intendit ⁊ crescit in aīa frigus illud. i. peccati malicia. Frigus eīm ē q̄litas mortificatiua: q: si sm carnē vixeritis morieminī: Ro. viij. Sed tūc sol rōnis cōuenit cū marte quādo ꝓcordat rōnis deliberatio siue meditatio cū bona ⁊ feruēti volūtate. Et tunc crescit desiderij feruor vel affect⁹ amoris: ps. Lōculcauit cor meū intra me: in meditatione mea exardescet ignis. ¶ Sedo variat aer ex q̄litate venti. Nā aer i mōtib⁹ frigidior est: in vallib⁹ calidior. Et rō est sm Cōstātinū: qz boreas vētus frigid⁹ hz ortū ab eminēti zona. vñ libere expetit loca alta ⁊ mouet ibi ⁊ subtiliat aerē: et sic frigoris est cā. Dē eīm subtile dum modo exaltatione habeat p motū ifrigidat. Ecōtra aūt in vallib⁹ aer ē q̄et⁹ quez nō impellit de facili vētus frigid⁹: ⁊ sic est calid⁹. Macrobi⁹ aūt aliā cām huiꝰ assignat dicēs q̄ ⅓ ē ex aggregatiōe radiorū q multiplicant in vallib⁹ magis q̄ in mōtibus: imo si ad mōtes venūt nō ibi subsistūt sed ad valles descendūt vbi cū vltra ꝓcedere nequeūt: ibi multiplicant ⁊ ꝓcalent ⁊ sic calorē maximū generāt. Vñ nues in vallib⁹ liq̄scūt citi⁹ q̄ in mōtibus. Et huic sniē ꝓcordat phūs in lib. metheoro. Aer ergo mōtiū est vita magnoꝝ q̄ vē to agitata supbie abūdat in frigore malicie. Aer aūt q̄et⁹ vallū ē vita trāquilla humilū ad quā vēt⁹ ingetudinis ⁊ superbie nō ingredit. Ibi ēt radij. i. celestes illuminatiōes ⁊ ꝰsolatiōes multiplicant ex qb⁹ amoris ⁊ deuotiōis feruor plurimū augmentat. ¶ Tertio aer imutat ex situ loci qz in terra vicina mari septētrionali aer frigid⁹ ē ex vapore frigido a mari resoluto: vñ calor ibi ē debilis: ꝓpter qd illud mare paꝝ salsescit: ⁊ iō pōticū mare ē q̄si dulce. In mari aūt australi est ⅓ ex cōtraria cā. Mare aūt septētrionale vitam pctōꝝ signat: q̄ mare ꝓpter ingetudinem dicit. Septētrionale aūt a septē stellis fri

UNIVERSIDAD DE MURCIA

gidis arcturi que ibi ꝓsunt.i.a septē vitiis capitalib⁹ que in peccatorib⁹ dominantur:ibi est aer.i.anima frigida frigore peccati ⁊ malicie:vbi etiā deficit aqua salsa sive amara penitētie ⁊ abūdat aqua dulcis carnalis ꝓcipiscētie. Ecōtra aūt i australi.i.in ꝙuersione penitētie: de qua in ꝑdicit: Cōuerte dñe captiuitatē nr̄am sicut torrēs in austro. Cōsurgit vapor ꝓtritionis calidus ꝑ feruorē humilē: ꝑ lachr̄y mar̄ cōpunctionē ex quo fit aer calidus id est aia feruēs etiā in amore. Itē aia in vita ista tāto plus sentit de mūdi amaritudine ẽpto plus hz de terrena affectione: ⁊ ecōtra tāto plus ꝓcipit de celesti dulcedine ẽpto plus ẽ purgata a terreno amore ⁊ magis assidua in ꝺtēplatione. Cuius exemplū est q̄ aq̄ marina q̄ mixta ẽ grosso terreo cōbusto amara est sive salsa. Sz aqua dulcis est mixta aereo ⁊ purgata a pulvere terreno. Quasi aūt terreū grossum ⁊ cōbustū est amor terrenor̄ q aiam reddit terrenā ꝑ assimilationē:q̄ aia (vt dicit Hugo de sancto Victore)in illi⁹ rei quā diligit similitudinē trāsformat. Item reddit aiam grossam q̄ ad ꝺtēplationem spūalē:⁊ cōbustā quo ad affectionē tpalium:vt tpalia nimis ardēter diligat. Hoc ergo amore dū ania respergit̄ afflictione multiplici frequēter amaricat. Sed si fuerit aia aerea.i.spūali amore cōiuncta et a terreni amoris puluere purgata tūc celesti ⁊ spūali dulcedine ẽplures erit plena. Itē aia hz aspectus ⁊ affectiones similes aspectib⁹ signor̄ ⁊ domor̄ celi. Distinguūt eīm astrologi quīq planetar̄ aspectus scz cōiunctū oppositū:sextilē tertiū ⁊ quartum. Cōiūctus aspectus est q̄n vn⁹ planeta irradiat sup aliū in eodem signo circa qndecimū gradū ꝑm Azaelē. Et vt idem tradit fortissim⁹ ⁊ pessimus dicit ⁊ precipue q̄n duo planete maligni vt sunt saturnus ⁊ mars cōiungunt in signo eiusdē cōplexiōis puta i ariete vel tauro. Et hic aspectus signat amicitiā ⁊ cordiam malor̄ hoīm ad inuicē ꝙueniētiū in aliq̄ facto:⁊ hec vnitas pessima est:q̄ sicut piculosum est si vnitas desit bonis:ita periculosum ẽ si affit malis: ꝑut Greg. dicit. Alij tn̄ astrologi dicūt q̄ hic aspectus nō est semp malus sicut si Iupiter ⁊ venus cōiungant in libra vel in geminis: ⁊ sic iste aspectus q̄n est inter benivolos planetas nō est malus q: bonor̄ cōcordia ⁊ ꝙuenientia nō ẽ noxia sed bona. Oppositꝰ aūt aspectus est q̄n duo planete sunt i oppositus signis q dicit pessim⁹ ꝓpter ꝺiuersitatē signor̄:⁊ ꝓcipue q̄n planete habēt ꝺrias qualitates:puta si venus sit in ariete ⁊ saturnus in libra. Et hic aspectus designat inimicitiā ⁊ discordiā supbor̄ ⁊ tyrānor̄ ad inuicē:q̄ pessima est:q: causat fortissimas ⁊ piculosissimas guerras. Sextilis ãt aspectus ꝺr q̄n inter duos planetas sunt duo signa integra vt q̄n aliqs planeta in aliquo signo ascēdente aspicit tertiū ante se ⁊ tertiū post se:⁊ hoc ẽ a tertio i vndecimū. vbi gra. Si aliqs planeta fuerit i initio arietis aspicit illū q est in capite geminor̄ ante se: vl illū q est in initio aq̄rij post se q̄ est signū vndecimū. Et h aspectus vocat sextilis eo q tenet sextā ptē celi.s.q̄draginta gradus. Et talis aspect⁹ ẽ laudabilis bonus ⁊ fortunat⁹. Est eīm signum dom⁹ dilectiōis ꝑm astrologos.s.ꝓpter cordiā signor̄ in vna qualitate. Talis ergo ẽ aspectus dilectiōis spūalis ꝑficientis.s.charitatis in qua homo ꝑficit̄ ⁊ ascēdens aspicit tertiū ante se.s. spūsanctum q est tertia in trinitate ꝑsona a quo videlz causat ipe amor charitatis ꝑm illud Ro.v. Charitas dei diffusa est i cordib⁹ nr̄is ꝑ spūsctū q dat⁹ est nobis. Et tertiū post se.s.primū. Mā hō in se habz duo q̄ ꝓmo debet ex charitate diligere. s. aiam suā ⁊ cor ꝑ⁹ suū:postea debet diligere ꝓximū suū sicut seipm. Alius aspect⁹ q ꝺr tert⁹ ẽ q̄n duo planete sūt in signis filibus. Et fit a gnto signo ⁊ .ix. vbi gra. si planeta q fuerit i initio arietis aspicit eū q fuerit in leone añ se ⁊ eū q i sagittario post se q̄ ẽ signū nonū. Et ꝺr tert⁹ q: cōtinet tertiā ptem celi.s.cxx.grad⁹. Et hic aspect⁹ est optim⁹ q: est in signo ꝑ fidem amicitie vt dicit ꝛabisael. q: ibi nō est cōtrarietas in qualitatib⁹ signor̄ ꝓcipue si

fuerint planete in ẽlitatib⁹ cõcordantes vt iupiter z ven⁹. Hic repsentat aspectũ charitatis iam pfecte q dr tertius: q: tria sunt q debet hõ pfecta charitate diligere sz deũ seipm z primũ. ¶ Quartus aspectus est a ẽrto signo z decimo. vbi gra. si planeta q fuerit in initio arietis aspicit illũ qui ẽ in capite tauri ante se: z eũ q est in capite capricorni post se qđ est decimus signũ. vnde est aspectus ẽrtus qñ sunt inter planetas tria signa integra. Et hic aspectus dr ẽrtus q: cõtinet quartã partẽ celi. s. xc. grad⁹. Et hic aspect⁹ dr esse mal⁹ q: in illo signo sunt ire inimicicie z inuidie vt dicũt astrologi. s. ꝓpter ẽquietatem signoꝝ: puta si sol fuerit in ariete z saturnus in cancro. Possum⁹ aũt dicere q hꝫ aspectus mal⁹ repsẽtat aspectũ quattuor malaꝝ affectionũ: q semp aspectũ faciũt esse malũ. s. inuidia ira odium z luxuria. ¶ Malus em ẽ aspect⁹ inuidoꝝ: Eccl. xliij. Mequa ẽ oculus liuidi. z inuidi. Itẽ iracundoꝝ: vñ de saule irato ꝟ dauid dicit sic. j. Reg. q iã nõ rectis oculis ꝛspiciebat saul dauid. Itẽ odientiũ siue inimicorũ: quoꝝ est aspect⁹ insidiosus z fraudulẽt⁹: Eccl. xij. In oculis tuis lachrymabit inimicus: z si inuenerit tps nõ satiabit̃ sanguine. Itẽ luxuriosoꝝ: quoꝝ ẽ aspect⁹ infectus z corruptus. ij. Pe. ij. Oculos habentes plenos adulteriꝫ.

Caplm vij.

Ptitudines virtutũ vitiorũ z artũ insunt hoib⁹ ex natura nõ tñ ex pte aie sz etiã ex pte corpis z cõplexionis quã aia vtplurimuz sequit. Nam diuersi homies sunt apti z dispositi naturaliter ad diuersas artes: z hoc est ꝓpter vires z dominũ diuersoꝝ planetaꝝ. verbi gra. ẽtũ ad virtutes vel opa virtutũ: saturn⁹ vt dicit Ptolo. disponit hoies ad doctrinã: iupiter ad honestatem: mars ad magnanimitatẽ: ven⁹ ad amiciciam: mercurius ad eloquentiã et sapientiã. Vnde sm Ptolo. ¶ Mercurius dat esse studiosos z sciẽtie numerorũ amatores. Sol ad virtuosum spiritum z animã. Luna ad pudicitiã. Similiter ꝟ dum ad vitia Saturnus vt dicit Ptolo. disponit ad pigriciã. Jupiter ad vanam gloriam z pompã diuitiaꝝ z honorum z vestimentoꝝ. vnde dicit Pto. q sub Jone sunt honor z diuitie z optimũ indumentũ. ¶ Mars ad irã. vnde sm Ptolo. sub marte cõtinet⁹ preliũ carcer z inimicicie. preest em mars colere z igni z colerice complexioni. vnde disponit ad audacitatem animositatẽ z appetitum vindicte: z ideo mars ab antiquis de⁹ vocabat bellor. Ven⁹ disponit ad luxuriã z voluptates. Sol ad auariciã: vñ dicit Ptolo. q sub sole ꝓtinet spes lucri fortuna z heres. ¶ Mercuri⁹ ad furtũ z mercationum fraudes: vñ Ptol. dicit q sub mercurio ꝓtinet fortuna negociatoꝝ furtũ. Luna aũt sm Pto. z Albumasar existẽs i scõ signo post ascẽdẽs efficit z oñdit merorẽ z tristiciã. In ẽrto vo z quto z octauo efficit z designat rixã an rietatẽ fugã et mutabilitatẽ. Silr ẽtũ ad artes: Saturnus disponit hoies vt sint terraꝝ cultores et grauiũ põderum portatores trapazete. i. cãpsores argẽti tractatores z scriptores. ¶ Mars vo disponit ad artes z opatões igneas vt furnerios z ferrarios. Venus vo vt sint cãtatores musicoꝝ amatores spẽx pfectores artifices z vestiũ muliebrium incisores. ¶ Mercurius vo disponit ad sciam z vsum calculi z cõputatiõis: et iõ dr fuisse de⁹ mercatoꝝ. Sol vero abilitat hominẽ ad oñia opa auri si fuerit i exaltatiõe sua. Si vero in casu ad oñia opera eris abilitat z disponit. Luna vero disponit ad artes nauticas et aquaticas.

Caplm viij.

Varicia assimilat vmbre ꝓpter septem. ¶ Primo qa vmbra est luminis impeditiua: sic z cupiditas auaricie impedit anime lumen gratie. Nam sicut vmbra terre causat eclipsim lune. s. quãdo terra interponit inter lunam z solem: ita terrenoꝝ cupiditas causat eclipsim anime quãdo interponit̃

UNIVERSIDAD DE MURCIA

inter eam ⁊ deū: ps. Repleti sunt qui obscurati sunt terre domibus iniquitatuꝫ: Hiergo. Tenebra anime est diuitiaꝝ cupido. ¶ Secūdo qꝫ vmbra est caloris refrigerua. ⁊ sic cupiditas siue auaricia caloꝝē charitatis minuit vel extinguit. Minuit quidē qꝫ tanto minus diligitur deus ꝙ̄to magis diligit mūdus. Siergo amoꝝ cupiditatis sit in ordinatus: nō tamē in tm̄ ꝙ̄ pferat diuitiarū affectū amoꝝ diuino. ſ. vt ꝓpter diuitias nō velit aliquid contra deum vel proximū: diminuit quidē charitatez sed nō extinguit quia tūc est peccatū veniale: vnde Aug. in li. lxxxiij questionū. dic ꝙ venenū charitatis est cupiditas rerꝫ tpalium: augmentū eius cupiditatis diminutio: vnde in pfectis nulla cupiditas. Si autē auaritia intīm excrescat ꝙ̄ pferatur charitati. ſ. vt ꝓpter diuitiaꝝ affectū nō vereaꝫ facere contra amoꝝē dei ⁊ proximi: sic auaritia est pctm̄ mortale et totaliter charitatis amoꝝē extinguit: .j. Joh. ij. Si quis diligit mūdū nō est charitas patris in eo. ¶ Tertio qꝫ vmbra est sterilitatis inductiua qꝫ nihil quasi crescit vbi ē cōtinua vmbra. Sic semina diuinoꝝ verboꝝ nō possunt crescere ⁊ fructus ꝓducere vbi est auaricia ⁊ diuitiaꝝ cura sollicita: Matth. xiij. Sollicitudo seculi istiꝰ ⁊ fallacia diuitiarum suffocat verbum. ¶ Quarto qꝫ vmbra est serpentiū amica ⁊ colubroꝝ nutritiua. vnde dicitur coluber quasi colens vmbrā. Ita auaricia maxime est serpētibus infernalibus. i. demonibus accepta: qꝫ maxime per eā animas illaqueāt. vñ Apls dicit. j. Timo. vj. ꝙ̄ q volūt diuites fieri incidūt in tēptatiōem et in laqueū diaboli. ¶ Quia vmbra est maturitatꝫ fructuū ⁊ tardatiua. Ita tenacitas auaricie fructus penitētie: ⁊ si non oīno aliquādo impediat tm̄ retardat: quia nullū penitētie opus hoies sic difficulter vel negligēter faciūt: sicut male ablatoꝝ restitutiōes. Suggerit em̄ diabolꝰ illud verbū ps. Beatus qui timebit ⁊c. ¶ Sexto qꝫ vmbra est timoris excussiua ⁊ hoc qꝫ tenebrosa est. Ita simili mō auarus semp timet ne pdat qō acquisiuit: vel ne deficiat sibi qō habet. Et idco nō libere nec ꝓpie vtit eo. Propter quod dic Hieronym. Auaro tā qō habet ꝙ̄ qō non habet deesse fatemur. ¶ Septimo quia vmbra est somni ꝓuocatiua. hoc ꝓpter frigiditatē: Job. xl. Sub vmbra dormit i secreto thalami. Ita simiſiter auaricia inducit somnū. i. pfunditatē ⁊ immobilitatem peccati. Radix enim omnium malorum est cupiditas.

Caplm ix.

Aureole sanctoꝝ assimilantur coronis luminariuꝫ. Apparet em̄ circa solem et lunā ⁊ stellas notabilis corona quedā alba ꝙ̄ grece dicitur halon. Et ita quidā sancti notabiles. ſ. martyres virgines ⁊ doctores ꝓter ꝓmunē coronā gloꝛie que aurea vocatur: aphuc dicunt habere aureolas. Et designat aureola quoddā accidētale ꝓmium siue gaudiū de opibus a se factis qō habēt rōne victoꝛie excellētis: qō quidē est aliud gaudiū ab eo quo de cōuictione ad deū gaudēt qō gaudiū dicit aurea. vnde Exo. xxv. Facies super aureā alteram coronā aureolā. Significanꝫ ergo aureole in ꝫmōi coronis. ꝓmo rōne ordinis: qꝫ. ſ. fit in eis circulꝰ post circulus. Mā sicut lapis ꝓiectus in aquā quietam facit circulū post circulus qui paulatim euanescit. Ita cū vapoꝝ geto tpe ē in aere rarefactꝰ nōdū ictus in nubē si radiꝰ solis vel lune vel stelle cadat directe in centrū illiꝰ vaporis diffundit humidū circa radiū: ex ꝫ fit circulus post circulū: impulsum em̄ sequit̄ formā impellentis. Oīne aūt lumē nāliter est rotundū. ⁊ iō ille vapoꝛ rotūdat: ⁊ ita videt iuxta luminare cū sit ꝓpe terrā. Ordo ergo circuli post circulū. i. coꝛone in sanctis illuminatꝫ repꝛesentat ordinē aureole post aureā: vel vnaꝰ aureole post aliā in aliqbus beatis. Sicut qdā beati in celo habēt tm̄ aureaz q̄ est oīb⁹ cōis. ſ. pfectū gaudiū qō habēt oēs btī de pfecta ꝓuictōe ad deū. Et vocat aurea siue coꝛona: tū qꝫ cū quadā pu

eis celum empyreū ex quadā cōgruētia deputatū: nihil tñ ppter hoc dignitatis recipiūt ab eo: ⁊ iō quādo actu nō sūt in celo empyreo nihil eoꝝ dignitati subtrahitur sicut nec regi quādo nō actu sedet in solio regali. ¶ Itē ex angelorū occupatione exteriori cōtemplatōis iterne puritas nullatenus impedit: qr duaꝝ operationum: quaꝝ vna est regula ⁊ rō alterius vna nō impedit: sed iuuat aliā. Vñ cū angelus p̄ solā intellectualem actionē regulat suas actiones exteriores: sequitur q̄ interior actio ex ipsis exterioribus actibus impedimentū nō hēat: sed potius iuuamentuꝫ. Et iō Greg. dicit in .ij. moral. q̄ angeli fic foris nō exeūt q̄ interne cōsolatiōis gaudijs p̄riuent. Secūdo ex altitudine ignis ostēdit angelorū sublimitas quo ad sufficientiā substātialem. Mā ita sufficiēs est sibi ignis substātia q̄ absq; alicui⁹ nutrimēti vel māe extrance subsidio p̄ se subsistere ⁊ p̄seruari pōt: vñ Dio. dic̄ q̄ ignis est altero nō idigēs. Hoc aūt non cōpetit igni: nisi put est in loco ppio ⁊ altitudie sphere sue. Mā ex locū suū idiget aliena mā ad sui multiplicatōez ⁊ cōseruatiōez. Sīlr igit angeli sūt forme p̄ se exūtes subsistētes corpalis materie adiūctione non indigētes sicut indiget hūana aia corpore: quo ad tria. Prio quātū ad spēi cōstitutionē: qr ls aia posset subsistere p̄ se sine corpe sicut pz de aiabus sepatis: non tñ hz cōpletā rōnē vel cēntiā spēi humane cū ipa sit ps hūane spēi: vñ hō dr̄ qō ꝓpositū est ex aia ⁊ corpe. Et iō Aug. xix. de ciui. dei ꝑmēdat varronē q̄ hoiez nec solā aiam nec solū corpus: sed aiaz ⁊ corpus arbitrabat. Sz ágelus hz ēt sine alio quo corpe p̄ se cōpletuꝫ esse in spē. Et iō cōiter tenet q̄ intelligētia. i. angelus nulli corpi vnitur vt forma: sed tñ sicut motor: ⁊ ls mō vnit corpi celesti. ¶ Itez aie hūane indigēt corpibus ad sui multiplicationē siue indiuiduatōez. Mā sicut dic̄ Auic. ipossibile ē eē multiplicatōez idiui duoꝝ sub vna spē nisi ex diuersitate materie: qr ex diuersitate p̄ncipioꝝ formaliū sequit̄ diuersitas spēi. Cū igit aie nō habeāt materiaz ex qua sunt: opz q̄ in eis sit multiplicatio sm̄ diuisionē māe in qua sunt. s. sm̄ distinctionē corpoꝝ. Angeli āt qr nec mām habēt ex qua sunt: nec etiaz mām cuius sunt forme nō multiplicātur sm̄ diuisionē alicui⁹ māe: vñ est in eis multiplicatio solū sm̄ diuisionē formalē ad quā sequit̄ ēt diuersitas spēi: vñ p̄fectio nāe angelice regrit q̄dē multiplicatiōem spēz: iz nō idiuiduoꝝ sīb eadē spēi: ⁊ iō pz q̄ nō idigēt ágeli corpib⁹ ad sui multiplicationē sicut aie hūane. ¶ Tertio idigēt aie hūane corpibus ad itellectualē perfectionē, ppter h̄ q̄ aia hūana iperfecta est de se ⁊ in potētia exūs infima in gīe itelligibilium substātiaꝝ nō habēs in nā sua plenitudinez scie: ⁊ iō idiget vniri corpi vt a rebus sensibilibus per ipsius corpis sensus sciaz acqrat. Sed angeli sūt p̄fecti in nā itellectuali ita q̄ ñ idigēt cognitionē accipe a reb⁹ sēsibilib⁹: vñ nō itelligūt p̄ spēs a reb⁹ acceptas: sed p̄ spēs cōales scz sibi a deo in sua creatiōe ifusas: vnde Dio. dicit in. vij. cap. de diuinis noīb⁹ q̄ angeli nō cōgregāt diuinā cognitōez a rebus diuisibilibus aut sensibilibus. Et iō pz q̄ ppter intellectualē pfectionē seu cognitionē nō indigent vnīri corporibus. ¶ Tertio ondīt angelorū sublimitas ex altitudine ignis quo ad ipassibilitatē corpoꝝalē. Mā ignis vt i altitudine loci sui nō est noxiaꝫ vl turpiū passionū receptiuus: sicut est ira aq̄ ⁊ aer q̄ frequēter ificiūtur ⁊ fedātur sordib⁹ ⁊ imūdicīs ⁊ fetoꝝ reb⁹ aliorū corpoꝝ: vñ Dio. dic̄ q̄ ignis nō ē recipies pedestrē. i. ignominiosaz sīb iectionē: qr cū sit in sup̄mo loco nō pedibus cōculcāt seu terrīt: sicut terra que ē in īfimo: nec sūt sup ipm̄ imundicie sicut super terrā vel aquā. Et nota q̄ quanto corpus est in loco eminētiori tāto est nobilius sm̄ nām: qr hz plus de spē: species enī est in terminis vt dicit phs: ⁊ iō ignis sm̄ altitudinē loci sui nō recipit cōrumpi liam minoratōis. Sīliter angeli cum sint immāles ⁊ incorpei: nām habēt impassībilem: vñ corpeis ac sensibilib⁹ passionibus nō subduntur neqz minorant. Et iō

ps. Propter nam quaz suscepit passibilem dicit fuisse ab angelis paululu minorat9 sm illud. ps. Minuisti eu paulo min9 ab angelis. ¶ Quarto ostedit ignis sublimitatem angelo9 quo ad noticia intellectualem. Ma ignis vt Dio. dicit est sursuz latus. Hoc aut copetit igni: inquatu est extra locu suu: q3 naliter ad locuz suu qui est sursu redire conat. Sic angeli sm intellectu mouent sursu in deum: accipiendo motu, no sm qd est act9 iperfecti. i. existetis in potetia: sed sm quod est actus pfecti. i. existetis in actu. Dicit. n. sic Dio. iiij. cap. de diui. no. q3 metes angelice intelligedo mouent a sic angeli sursuz ferunt: q3 quecuq3 intelligedo cognoscut in deu referut. Distinguit. n. in eis Aug. iiij. super Gen. ad. xj. d ciuitate dei duplice cognitione rez. s. matutina, put. s. cognoscunt primo: diale ee rez: a hoc put res sut i verbo: a p tale cognitoez manifestu e q3 sursum feruntur. Ite vesptinaz, put. s. cognoscunt esse rez creataz fz qd in ppria na cosistut. Ma esse rez creataz fluit a verbo sicut a quodaz pmo: diali pncipio. Et hic effluxus terminat ad esse rez qd in ppria na habet a in hac etia cognitoe angeli beati referunt in deuz: q3 cognoscetes creatura no in ea figunt: sed hoc ipm referunt ad laude dei: in quo sicut in pncipio oia cognoscunt. Et hinc est q3 Genesis primo in creatione rez post vesperam no nominatur nox: sed mane q3 mane fit finis precedentis diei a initium sequetis: cu dicit factu est vespere a mane dies vnus: a ad signu q3 ipsi angeli cognitione precedetis operis ad laude dei referunt. ¶ Quinto ostedit ignis angelo9 eminetiaz quatu ad obedientia ministerialem. Ma ignis vt dicit Dio. est semper mobilis: alia aut trastatio dicit semp motus. Semp aut moueri no cope: it igni fz ppriu motu: sed sm qd est sursu in, ppria sphera a mouet motu celi: q3 no solum est vez in oribu9 q3 iferio: mouetur motu superioris. Sed etia in oibus coporibus attingit inferius motus superioris q natum potest. Vn quodlibet elemento-

rum mouetur ab aliquo oriu. Ignis at a sole a marte vt dicit Rabbi Moyses Et motus talis no est rectus: sed circularis: a sic pot esse semp no a virtute itrinseca semp mouete: sed a vtute extrinseca a iste est motus inalis igni fz qd e in spe sua: fz nalis sm qd est elementu: q3 aliter no posset venire ad mixtoem nisi ex qualibet parte deferret per radios solis. Sicut ergo ignis est semp mobilis siue motus sm Diony. Sic et angelus dicit esse substatia semper mobilis sm Damas. qd quidez qualiter intelligedum est expositum est supra in pncipio huius capituli. ¶ Item sicut ignis in sphera sua mouetur motu celi. Sic etiam angelus ad peragendi misteria mouetur motu voluntatis dei: vn. ps. Benedicite domino omnes virtutes eius: ministri eius qui facitis voluntatez eius. Et quantum ad hac obedientia ministerio9 inueniunt angeli a si no ex na sua. tame ex dei prouidentia semp mouentes a semper moti. Docet enim ores angeli sm philosophos: motu sempiterno: a sic sunt mouentes: sed q3 hoc faciunt diuine voluntatis imperio qd semp exequutur: ideo sunt quodaz modo semper moti: eo mo quo ille eius imperio aliqd fit dicit esse mouens ad illud. ¶ Sexto ostendit ignis excellentiaz angelo9 quo ad disparetiam visualem: dicit enim Dionysius quinto capitulo libri celestis hierarchie sm antiquiorem translatione q3 ignis est resiliens qd potest intelligi tripliciter. Uno modo resiliens a loco infimo. Videmus enim q3 flama ignis in candela si aliquis inclinet ea deorsum statim resilit a reflectit sursum scz versus locum suum naturalem qui e sursum. Sic etiam angeli fz quadoq3 ministrado descendunt a visibiliter interdum appareant: completis aut ministeriis disparent a ad summa resilire siue redire dicutur. Unde angelus Raphael expleto misterio dixit Thobie a filio suo. Tempus est vt reuertar ad eum qui me misit. Vos aut benedicite dominum ꝛc. Tho. xij. Et cu hoc dixisset ablatus est a

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cōspectu eorum. Tho. xij. Alio modo ꝓt intelligi ꝙ ignis resilit a ⁊corpore mixto. Elemēta enī sunt in corpe mixto �means esse primū. i. �means suas formas substātiales: sed nō �means esse ꝺm. ſ. suas qualitatū intēsarū: qz reducte sunt ad mediū. Sed etiam ne cesse est quādoqz ipm mixtum dissolui ⁊ resolui in elemēta: ⁊ tūc vnūquodqz elementū redit in suā naturam ⁊ locum: ⁊ sic ignis dicit resilire. ſ. a corpore mixto: vt quidā expositores volunt. Alij tñ nō cōsentiūt ꝙ elemēta sint in mixto actu. ſ. ꝺm formas substātiales: sed virtute tñ ⁊ tūc est tertia expositio ꝙ ignis resilit. ſ. a cōbustibili apphēso. Nā mā quā apphē dit vsqz ad eī cōsūptionē nō deserit nec apphendit dū apprehēdit: ſz cōsūpto eo in qō agit i se resilit: ⁊ ita dr resiliens. Sicut ergo ignis ꝺm primā expositōez resilit a corpe mixto cōpleto sue durationis periodo: ita etiā angelus resilit vel recedit a corpe assumpto cōpleto suo officio ⁊ tūc vt ipſz corp⁹ redit in suū ꝓncipiū sic etiā ipm mixtum redit in elemēta. Non aūt hāc silitudinē sic assigno vt dicere velim sic intelligēdo ꝙ angelus misceat corpori assūpto: sicut ignis cōmiscet elemētis alijs in mixtiōe: neqz ꝙ resolutio corpis assūpti fiat i ágelū sic resolutio mixti in ignē ⁊ in alia elta: ſz ꝙ ipſe angelus remanet ꝓ se dimisso corpe assūpto: sicut si ignis ꝓ se remaneret termiata resolutione mixti. Sed ꝺm aliā expositionez ignis resilit a cōbustibili: nō qz cōprehēdit: sed potius ꝓprehēdit ipſz: ⁊ sic ēt angelus dicitur resilire a loco in q̄ est vel vbi opat: nō qz cōtinet vel includit a loco: ſz potꝰ ipſe cōtinet locū. Nā cōtineri ⁊ includi a loco ꝓpetit corpi locato: put est quātuz q̄titate dimēsiua: que angelo nō ꝓuenit cū sit incorporeus: ſz est in eo q̄titas virtualis: cuius applicatōe ad aliquē locū dicit esse in eo. Sed tñ suba incorporea sua virtute cōtingēs rē corporeā cōtinet ipam ⁊ nō continet ab ea. Alia enī est in corpe vt cōtinēs nō vt contēta. Et silr angelus dicitur eē in loco corpeo nō vt cōtētus: ſz vt continēs aliquo modo. Itē ignis inter oia elemēta hz potētiā seu virtutem ampliorē ⁊ hoc ꝓpter excessiuā caliditatem. Et iō hz suā virtutē est iuisibilis impalpabilis inalterabilis ⁊ iulsibilis. Immēsurabilis est ignis. Dñ Dionȳ. in capitulo supi⁹ allegato. xv. celest⁊ hierarchie: qz. ſ. virt⁹ei⁹ nō determinat ad vnuz terminum vt cōmēsurata illi. Videmus. n. ꝙ in cōburendo nō extendit se virtus eius tñ ad vnū: imo q̄si ad ifinita si ifinita cō bustibilia inuenīret. Et silr in codē combustibili nō hz certū terminū. vt. ſ. cōburat tātaz partē ipſi⁹ ⁊ nō plus. Vnde si eēt aliquod cōbustibile ifinitū sine fine comburēdo ꝓcederet. Habz ēt ignis multos alios effectus facere. Dñ lz sit finite essentie tamē vtus ei⁹ nō coartat ad vnū effectuz sed in oia generata pōt: ꝓpter qđ virt⁹ eius dr nō eē cōmēsurabilis alicui eoꝝ. Hoc aūt cōpetit angelis qui lz essentiam habeāt finitā ⁊ limitatā virtutē: tamē habēt respectu inferiorum nō limitatam vel coartatā: sed quodámodo ifinitam iquātū. ſ. vtus angeli nō est ex se limitata ad vnū effectū tātū vel circa rē vnā tñ: ita ꝙ nō possit circa aliā opari. Virt⁹ etiā angeli nō cōmēsurat inferiori rei cui applicat: qz qlibet angelus ēt minim⁹ hz altiorē ⁊ vniuersaliorē vtutez q̄ aliqō genus corpaliū: ⁊ iō vtus angeli nō est cōmēsurabilis alicui corꝙ angeli diuersi diuersis reb⁹ ꝓponant est non: qz vtus angeli magis extēdatur ad hoc corp⁹ q̄ illud ꝺm suā nām: sed ex ordine diuine sapie que. ſ. diuersis reb⁹ diuersos rectores ꝓposuit. Dicit enī Aug. in lib. lxxxiij. questionū ꝙ vnaquecqz res visibilis in hūc mūdo hz angelicā ptātē sibi prepositam. Quia tñ vtus angeli simpliciter est finita ⁊ terminata oz ꝙ quādo applicat ad vnū tūc non applicet ad aliud. Et hinc est ꝙ angelus per applicationē vtutis dr esse in loco q̄ non potest eē angelus i plibus locis simul ſz tñ in vno determiate: maiori tñ vel minori ꝺm ꝙ volūtarie applicat virtutē suā ad corpus maius vel minus. ¶ Item ignis vt dicit Dionȳ. ē incō prehēsibiliter ipalpabilis. i. non compre-

hendiſur tactu: q; propter vehementiã
z iproportionẽ caloris ſoluit proportio
nem ſenſus. Angelus alia ratiõe non eſt
palpabilis. ſcz propter nãm ſpiritualem
z icorporeã: que nõ ſubijciũtur ſenſibus
aut qualitatibus ſenſibilibus vt tãgi vel
palpari poſſit. Item ignis eſt unalterabil'
a ſua caliditate: q; nõ poteſt ignis manẽs
ignis infrigidari: ſicut aq̃ manens aq̃ põt
calefieri. Sic ãgeli bti nõ recipiũt trãſmu
tationem de bonitate in malicia. Q̃uis ꝫ
nõ habuerunt primitus ex nã ſed ex gra
tia cũ fuerint creati i libertate arbitrij: z
econtrario demones de malicia in boni
tatez nequeunt trãſmutari. Vel etiã ange
li de ſcia in obliuionẽ vel ignorãtiã mini
me trãſmutãtur. Pñt tamẽ decipi demo
nes z errare nõ qdẽ quãtũ ad ea que nã'
liter rei conueniũt vel remouent ab ea:
ſed quãtũ ad ea tm: que a ſupnãli dei or
dinatione dependẽt ſicut ſi cõſideras La
zarũ mortuũ iudicaſſet eũ nõ reſurrectu
rum. Itẽ ignis eſt iuiſibilis: vñ Dio. dicit
q̃ eſt p ſe potẽs oium. Nã per ſuã virtu
tem actiuã videm⁹ q̃ ignis põt ſuper oia
iſta generabilia z corruptibilia: nec vinci
tur ab eis: vñ z oia trãſmutat ẽt ferrũ z
lapides z quccũq; fortia. Sic angeli hñt
dñiz z poteſtatẽ ſupra totã nãm corpo
ralem: ppter qõ Augu. dicit in. iij. de trini
tate q̃ oia corpora regũtur p ſpũm vite
rõnabilem. Et Bzego. dicit in. iij. dialog.
q̃ in hoc mũdo viſibili nihil niſi p crea
turã inuiſibilẽ diſponi põt: vnde nã cor
poralis ad nutũ obedit angelis quãtũ ad
motũ localẽ: ꝫ non quãtum ad alias trãſ
mutationes formales: niſi mediãte mo
tu locali alicuius corpis moti: vt tradit
Augu. iij. de trinitate. Itẽ ignis inter ele
menta hz reſplendentiã clariorum: nam
ignis eſt ex ſe lucidus nobis occultus: z
aliorum illuminatiuus propter primuz:
dicit Augu. q̃ ignis eſt oino ſplẽdẽs exi
ſtens. Vbi dicit expoſitor q̃ tã igneuz ele
menti q̃ igneũ celi lucidũ eſt in ſe: ꝫ non
ſemp viſibus noſtris ſubijciatur propter
mãm in qua eſt vt ſtatiz declarabit. Simi
ter etiã angeli in ſe quidem hñt naturaz
lucidam z maxime manifeſtã cuz ſint for
me ſepate z actu intelligibiles. vnde phs
ij. methaphyſice vocat eos manifeſtiſſi
ma natura. ¶ Secũdo ignis eſt nobis oc
cultus. i. inuiſibilis. ſ. in propria ſphera:
vt dicit Alexãder: vnde Dio. dicit q̃ nõ
obſtãte q̃ ſit in ſe lucidus: tamẽ nobis ẽ
occultus nõ adhibita mã in qua ſuã ope
rationem manifeſtat que eſt lucere. Maz
ppter ſui ſubtilitatẽ z tenuitatẽ non ſub
iacet viſibus noſtris dũ eſt i mã tenui: ꝫ
ſolum ſm qõ eſt in mã cuius partes con
ſtant z adunãtur: vñ dicit Aluic. q̃ ex cõ
gregatiõe diaphani fit lucidũ vt p3 in cri
ſtallo: z pp hoc ignis: vt dcm ẽ in mã ſua
nõ lucet. Et ſi obijciaf q̃ ẽ put eſt in ꝓpa
ſphera manifeſtat lumẽ eius in galaxia.
Dicẽdũ ẽ q̃ galaxia nõ ẽ ex ſplẽdore igni
qm̃ ſic ſemp eẽt in eadẽ pte celi: cõptũ eſt
ãt q̃ mouẽt in cẽtũ ãnis gradu vno. Sz
cã etiã eſt multitudo ſtellaz minutaz in
illa pte celi: quaz lumẽ videt primuũ: ſili'
ẽt angeli nõ obſtãte q̃ in ſe ſint maxime
itelligibiles: tñ q uo ad nos ſũt occulti z
ignoti niſi inquãtũ mãifeſtãt ſe nob in ſu
is effectib⁹ quos agũt in iſtis ſenſibilib⁹ z
h eſt ppter iproportiõez itellect⁹ nr̃i: q dũ
cõiũctus eſt ſic ſenſibus vel fãtaſmatib⁹:
vt dcm eſt ſe hz ad eos ſicut oculus no
cticoracis ad lucẽ ſolis. Intellect⁹ eni cõ
iũctus ſenſibus nõ poteſt intelligere niſi
ad conuerſionẽ ad fantaſmata z ſine con
tinuo z tẽpore. Sed angeloz nõ ſũt fan
taſmata nec tpi nec cõtinuitati ſubdũtur
quare eos put ſũt in ſe z hz ſuas qddita
tes itelligere nõ valem⁹. ¶ Tertio ignis
eſt alioz illuminatiua: dicẽ aũt Dio. ſupra
in dcõ capko in quo multiplices introdu
cit ꝓpietates ignis q̃ ignis ẽ circũuelaf
illuminatiuus illuminatiu⁹: ſic. n. hz anti
qua trãſlatio: z itelligit circũuelatis. i. cir
cũpoſitis ſubẽ eius. i. a lumie cãtis: q; ſcz
ignis ꝓprie ex ſe nõ hz illumiare: ſz ab ex
teriori hz q̃ cõicat celeſti corpi vt dicẽ phi
loſoph⁹: ſi ãt illumiatio cõperit ãgel: z q̃
tũ ad ſeipos hz q̃ ſupiores ꝺ his q̃ a ꝺo
recipiũt illumiãt iferiores: vñ Dio. dicẽ. xv.
capko celeſtis hierarchie q̃ vnaq̃q; cele/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

gna acquirit: q; regnũ celoꝝ ũm patur ⁊c. tum q; p hoc sancti efficiuntur participes regie dignitatis. Dñs hãc aure am habet beata ꝛſ Maria magdalena. Sz vlterius quidã alij sup hoc habẽt aureo lam. i. quoddã accidẽtale gaudiũ de aliꝫ excellẽti virtute puta de virginitate: ſi cut etiã beata ꝛſ Martha que etiã fuit vir go. Et quidã sup aureolã virginitatis ad huc habẽt aliã. ſ. ꝓdicatiõis ⁊ doctrine: ſi cut beatus Dominicus qui fuit virgo et doctor. Et quidã post hũc circulum ad huc habẽt aliũ. ſ. martyrij ſicut beat⁹ Pe trus martyr de ordine fratrũ ꝓdicatorũ qui fuit virgo doctor ⁊ martyr: ⁊ ideo aſcẽdit aureola triplici dotatus. ¶ Secũ do rõne tpis: q; fiũt hmõi corone tpe tẽ perati frigoris. Nã magn⁹ calor vapoꝛẽ diſſipat: ⁊ frigus intemperatum nimis cõdenſat. Eſt aũt in mũdo intẽperatum frigus malicie: ⁊ ideo nõ dant ibi aureo le: nec in inferno vbi intẽperat⁹ calor ge henne: ſed tm̃ in celo vbi eſt refrigerij tẽ perametũ. ¶ Tertio rõne ſignificatõis: q; hic circulus ſi circa periferiã ſpiſſatur et nigreſcit vel viridеſcit ſignificat hũ das impſſiones caſuras. Si aũt attenuaꝫ et ſic deficit: aut hoc eſt equaliter ⁊ tũc ſi gnificat quietẽ ⁊ ſerenitatẽ aeris: aut in vna pte ⁊ tũc exillis orit vẽtus. Si vero rũpit ⁊ lacerat in pluribꝫ locis ſignificat tẽpeſtas ſm Senec. Ergo ꝑma ſignifica tio. ſ. humectatio p pluuiã doctrine re fertur ad ꝓdicatoꝛes. Secũda. ſ. ſerenatio refert ad vgines in qbus ſerenaꝫ mẽs ad victoriã carnis. Sed tertia. ſ. vẽtus vl tẽ peſtas refert ad amatoꝛes diuine paſſio nis. Et in iſtis tribus tantum dantur au reole in celo.

Caplm x.

Aptiſmus aſſimilat fonti pter septẽ. ¶ Primo q; fons ẽ ſui cõſecratiu⁹. Nul li enim ſe fons occultat ſed eque paupi ⁊ diuiti ſe cõ cat. Ita ſimiliꝫ etiã baptiſm⁹ cõis eſt ⁊ nul li negat nec puero nec ſen: nec paupi nec diuiti: Zach. xxiiij. Erit fons patens do mui dauid in ablutionẽ peccatoꝝ. ¶ Se cũdo q; fons eſt foꝛdiũ ablutiuus: ⁊ ba ptiſmus oĩes abluit foꝛdes peccatoꝝ. ſ. ouginalis ⁊ actualis ⁊ venialis: Judith xv. Exibat in vallẽ bethune ⁊ baptizabat id eſt lauabat ſe in fonte. ¶ Tertio quia fons eſt locoꝝ adiacẽtiũ ſibi fecũdatiu⁹. Et ita etiã ſimili mõ baptiſm⁹ ſe ſuſcipiẽ tes dicit fecũdare inq̃tũ fruct⁹ gratie. i. virtutes ꝓfert nõ habẽti: ⁊ auget habẽ tibus. Dñs ſup illud pſ. Sup aquã refecti onis ⁊c. dicit glo. q; aĩa peccatoꝝ aridita te ſterilis fecundaꝫ p baptiſmũ: Prouer. vj. Veniet vt fons meſſis tua. ¶ Quarto q; fons eſt aq̃ multiplicatiu⁹. Nã q̃ulsꝫ i oꝛtu ſuo ſit paru⁹ tm̃ ꝑpter indeficientẽ fluxũ magnoꝝ fluuioꝝ ẽ cauſatiu⁹. Nul lus eſt fluui⁹ ita magnus qn occulte vel manifeſte a fonte alıquo naſcaꝫ. Ita ſimi liter baptiſm⁹ auget ⁊ multiplicat in ad ultis gratiã ⁊ vtutes: Deſter. x. Fons par uus creuit in fluuiũ ⁊ in aquas plurias redũdauit. ¶ Quinto q; fons limpidus eſt rex omniũ in eo exiſtẽtiũ oſtenſiuus. Quia. ſ. vſq; ad fundũ videnꝫ que ſunt in eo. Ita baptiſm⁹ dirigit in viſionẽ ſpũ alem interioꝛẽ ⁊ exterioꝛẽ. interioꝛẽ qui dem inq̃tũ baptiſm⁹ dicit fidei ſacrm̃ q̃ oculos mẽtis idoneos facit ad viſiõem diuinoꝝ. Exterioꝛẽ vero q; baptizat] cõ cedit inſpicere ſacrum euchariſtie ⁊ non alijs vt Dion⁹ dicit. Dñs baptiſm⁹ ꝑz Ba maſce. ⁊ Dion⁹ dicit habere vtutẽ illũi natiuã. Hiere. ix. Quis dabit oculis meis fontẽ: ¶ Sexto q; fons eſt caloꝛis refri geratiuus: q; baptiſm⁹ eſt ardoꝛis ⁊ ꝛcu piſcẽtie ⁊ fomitis mitigatiuus inq̃tuz in baptiſmo cõferꝫ gratia per quã adhibeꝫ remediũ ne fomes vel cõcupiſcentia do minet: Prouer. xvij. Fons vite vt deliet a ruina mortis. Ruina eſt mortis eſt cõ cupiſcẽtia: q; ſi ſm carnẽ vixeritis mori emini: vt dicit Romañ. viij. ¶ Septimo q; fons eſt in altũ aſcẽſiuus. nã q̃to pri mo deſcẽdit aqua fontalis tanto poſtea aſcẽdit. Dñs q; baptiſmatis gratia de celo venit in cuius rei ſignũ celi apti ſunt ſup chriſtũ baptizatũ: Luce. iij. ideo ipa facit

vsq; in celū ascēdere baptizatos: ⁊ iō dicitur baptism⁹ aperire ianuā celi: Jo. iiij. Fiet in eo fons aque salientis in vitā eternā. ¶ Jrē baptismus est figuratus in fluuio Jordanis. ¶ Primo qr iordanis leprā naaman syri mūdauit. ⁊ similiter aq̄ baptismi mundat leprā. i. infectionē peccati. ¶ Secundo qr iordanis regionem iudeoꝝ fideliū a regione infidelū diuidit. et similiter sacramentū baptismi distinguit religionē fidelū. i. christianoꝝ ab oīum infidelū populis: Job. xx viij. Diuidit torrēs a populo pegrinanti. ¶ Tertio quia iordanis cōtrā filijs israel se aperuit ⁊ ad terrā ꝓmissionis siccū iter exhibuit: in quo significat ꝙ baptismus ianuam gratie nobis aperit: ⁊ ad terrā ꝓmissiōis id est ad vitā eternā viā nobis facit: Jo. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spū sancto nō potest introire in regnū dei. ¶ Quarto quoq; qr Jordanis ex contactu mūdissime carnis christi sanctificari meruit: vñ eo mediāte christus vim regenerativā cōtulit aquis. Et ipm sacrm humane salutis. i. baptismū in aqua fieri instituit: Eph. v. Mundans lauacro aq̄ vē. ¶ Quinto quia in iordane ioānes baptista celos aptos vidit: vocem dei ptis audiuit: filiū in carne lauit: spūsanctum in colūbe specie sup ipm descēdere vidit. in qbus significat ꝙ baptismus ianuā celi aperit: ⁊ ad sancte trinitatis notitiam ⁊ visionem apertam in qua consistit vita eterna feliciter introducit.

¶ Capitulum xj.

Beatitudines q̄ enumerātur in sermone dñi in mōte Matth. v. possunt assimilari vētis. Nā ꝓmo vētus est nauigātium deductiuus ⁊ ꝓmotiuus. Fortissime em̄ i mari currit si bono ⁊ forti vēto nauicula impellatur. Hoc aūt ꝓprie cōpetit ꝑme beatitudini que est pauptas spūs. Nā pauperes spū sunt qui p mare hui⁹ seculi ad portū ⁊ quietē regni celestis expedite et sine impedimēto puemūt. Vñ dñs dicit: Beati pauperes spū qm̄ ipoꝝ est regnum celoꝝ. Vbi nota ꝙ in mari huius seculi tria impedimēta occurrunt que nauem anime frequēter submergunt. Vnum impedimentū est ex vndis siue fluctibus tumescētibus: ⁊ illud designat elationes et tumores honoꝝ mundanoꝝ. Hoc aūt impedimentū tollit pauptas spirit⁹. Nā sicut dicit glo. Pauperes spiritu sūt humiles dēi timentes: ⁊ tales ꝑfecto non ambiūt sed fugiunt honores: vnde vnda tumescentis superbie minime hos in uoluit. ¶ Secundū impedimentū est ex scopulis occurrēnb⁹ in quos quandoq; nauis impingit. Et isti scopuli sunt cure seculi ⁊ cupiditates diuitiaꝝ: a quib⁹ etiā liberat paupertas spiritus. Vñ dicit alia glo. ꝙ paupes spū sunt q̄ nihil habent ⁊ oia possident: quoꝝ. s. gloria est nihil in terra possidere ⁊ sine sollicitudine viuere. ¶ Tertiū impedimentū est ex syrtb⁹ absorbētibus. Sunt em̄ in mari syrtes. i. loca fabulosa intercise aquosa ꝑfunda nimis. Hec aūt ꝑfunditas aquaꝝ est voluptas illecebraꝝ carnis: a quo etiaz impedimento pauptas spūs liberat. vnde dicit glo. sup Lu. ꝙ paupes spiritu sunt qui nō querūt illecebrosa. Talibus ergo paupibus ꝓmittitur regnū celoꝝ: i quo sez assequunt ⁊ excellentiā honoꝝ ⁊ voluptatē spiritualtū delectationū. de qua in ps. Torrente voluptatis tue potabis eos. ¶ Secundo vētus est ardoris ⁊ est⁹ refrigerativus: sicut patet de aura et de vēto frigido aquilonari. Et huic assimilatur secūda beatitudo que est mititas: cuius est refrenare passiones irascibiles: et ꝑcipue ardorē ire ⁊ furorem. Et ō hac dicit dñs: Beati mites quoniaz ipi possidebunt terrā. Mititas ⁊ māsuetudo idē sunt realiter tamen posset dici ꝙ differant: quia mansuetudo dicitur ꝯtum ad effectum: vnde Cassiodo. dicit super ps. ꝙ mansueti dicūtur quasi manu assueti: hoc est tolerātes iniurias. Sed mititas dicitur ꝯtum ad effectum: vnde ille dicitur mitis quē nō afficit rancor ⁊ ira. Tales sunt beati quoniā possidebunt terrā. Et in hoc qō dicit possidebunt notatur

securitas. in hoc vero ꝙ dicit terraꝝ: notatur stabilitas. Vel ſm Auguſt. Poſſeſſio terre ſignificat affectum bonū anime quieſcentis per deſideriuꝫ in ſtabilitate hereditatis eterne que per terrā ſignificatur. ¶ Tertio ventus eſt imbrium ⁊ aquarum cauſatiuus: ſicut patet de vento auſtrali qui cum ſit calidus ⁊ humidus aerem cōdenſat ⁊ turbulētiam generat. vnde dicitur auſter ab hauriēdo aquas. Huic aſſimilat tertia beatitudo ſcilicꝫ luctus in quo imber lachrymarū effundi tur. Et de hac domin⁹ dicit: Beati q luget ſcilicꝫ peccata ſua vel etiam aliena. Chryſoſt. Beatus qui peccata ſua luget: beatior qui luget aliena. Qui enim aliena luget certum eſt ꝙ ſua nō habet que lugeat. ¶ Sequitur premiū: quoniā ipſi cōſolabūtur. ⁊ hoc quadrupliciter. Primo de peccatorū remiſſione: Iſa. x. Conuerſus eſt furor tuus ⁊ conſolatus ē me. Secūdo de penarū enatione: Apoca. vij. Abſterget deus omnē lachrymā ab oculis ſancto⁹: ⁊ iam nō erit neqꝫ luct⁹ neqꝫ dolor. Tertio de gratie ⁊ glorie adeptione: Iſa. lxvj. Gaudete gaudio vniuerſi q lugebatis ſuper ea. Quarto de vltione malorum: pſ. Letabitur iuſtus cum viderit vindictam. ¶ Quarto ventus ē ignis accenſiuus. vnde fabri habent conflatoria per flatuꝫ ſiue ventū ignem accēdentia. Hoc autē competit quarte beatitudini que eſt eſuries iuſticie: hec enim eſuries nihil aliud eſt ꝙ ſuccenſum ⁊ ardens deſiderium iuſticie. Nam eſurire eſt cum deſiderio velle. vnde eſurire debemus iuſticiam vt intelligamus nos ſemper indigere. Et ideo de hac dicit domin⁹: Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſticiam quoniam ipſi ſaturabūtur. Et dicit qui eſuriūt iuſticiam nō pecuniam: pſ. Diuites egenerunt ⁊ eſurierunt. Item dicit iuſticiā non ſapientiam: quia de ſapientibus ſeculi et curioſis dicit pſ. Eſurientes ⁊ ſitientes anima eorum in ipis defecit. Item dicit iuſticiam non potentiam. Prouerbiorū xxvij. Leo rugiens ⁊ vrſus impatiēs pnceps impius ſuper populum pauperez.

Item dicit iuſticiam non laſciuiam: Luce. xv. Quanti mercenarij in domo patris mei abundant panibus: ego autem hic fame pereo. Sequitur premiū: quoniam ipſi ſaturabuntur ſcilicꝫ cum viderint vindictam. Iſa. vltimo. Egrediētur et videbunt cadauera eorum qui preuaricati ſunt in me. Poſtea ſequit: Et erunt ad ſacietatem viſionis omnis carnis. Item ſatiabuntur cum apparuerit gloria domini. pſ. Satiabor cum apparuerit gloria tua. ¶ Quinto ventus eſt ſeminum productiuus nutritiuus ⁊ augmentatiuus: ſicut patet de vento auſtrali qui calorem cauſat: pluuiam ⁊ rorem adminiſtrat: poros terre aperit: gramina ⁊ ſemina producit: nutrit ⁊ auget. Et hoc competit quinte beatitudini ſcilicꝫ miſericordie que ſemina elemoſinarum: De qbus Apoſtol⁹ loquitur. ij. Corinth⁹. ix. dicens: Qui parce ſeminat parce ⁊ metet: prodicit exhibendo: nutrit compatiendo: auget continuando. De his ſeminibus fructus eternus colligitur: dicente Apoſtolo: Qui ſeminat in benedictione de benedictione metet vitam eternam. Hinc eſt igitur miſericordie ventus qui calorem amoris pluuiam ⁊ rorez gratie acquirit: poros terre id eſt viſcera terreni hominis aperit ⁊ ſemina elemoſinarum ꝓducit. De hac igitur miſericordia dicit dominus: Beati miſericordes quoniā ipſi miſericordiam conſequentur. Auguſti. Miſericordia eſt quedaꝫ aliene miſerie compaſſio. Hylarius: Miſericordes ſūt qui in qbuſlibet ſubueniūt miſeri. quoꝫ benuolo affectu ad oēs tm̄ delectatur deus vt eis miſericordiā ſuam pſtiturus ſit. Et nota ꝙ miſericordia mitigatur reſpectu cure ſue ꝓprie: Eccl. xxx. Miſere re anime tue placens deo. augmentatur reſpectu neceſſitatis aliene: Job. xxxj. Si comedi buccellā meā ſolus: ꝓſumatur reſpectu iniurie illate quādo homo orat ꝓperſequētibus. ¶ Sexto ventus ē aeris ſerenatiuus ſicut patet de vēto boreali q cum ſit frigidus ⁊ ſiccus eſt aeris depuratiuus: pluuiaꝫ ⁊ imbrū fugitiuus ⁊ ſere

nitatis inductiuus. Hoc igit competit sexte btitudini q ē mūdi ia cordis in q est p̄sciētie trāqllitas ⁊ serenitas. De hac dicit dñs: Bti mūdo corde qñ ipi deū videbūt. Dicunt aūt mūdo corde illi q sūt mūdi a vitijs quos nō arguit p̄scia petrū: q dicunt bti qñ ipi ⁊ nō alij deū videbūt in pātria p p̄tēplationē: in futuro per fruitionē. Aug⁹. De⁹ quē nō nisi mundi cernere pūt. Idē. Deus q̄ clari q̄ felices q̄ beati oculi q te p̄tēplant. Bern. Delectabilis est ad vidēdū: suauis ad habendū: dulcis ad pfruēdū. ¶ Septio vēt⁹ est corp⁹ p̄seruatiu⁹ ⁊ augmētatiu⁹: sic patet de vētis borealib⁹ q corpa p̄seruāt ex eo q aerē pestilētē sanāt ⁊ digestiuā aduuāt ⁊ rctētiuā p̄fortāt. Itē augmētāt vim regeneratiuā: vñ Arist. dicit q sub ℔ vēto generant masculi. ⁊ tō Jacob sub ℔ vēto dicit posuisse virgas varias añ ocl̄os ouiū vt generarēt. s. sub aglone. Hoc autē cōpetit septime btitudini. s. pacip quā pestilētie guerrap remouent vtutes confortātur ⁊ bona tā spūalia q̄ tēpalia augmentātur. Nā in pace interiori p̄scientie p̄seruātur ⁊ augent bona spūalia. In pace vo tpali p̄seruant ⁊ augent bona tē poralia: q: sicut dicit Piero. Concordia minime res crescūt: maxie vo discordia dilabunt. De hac ergo dicit dñs: Bti pacifici qñ filij dei vocabunt. Et dicunt pacifici pacē habētes ad seipos. ij. Cor. xiij. Pacē habete ⁊ de⁹ pacis ⁊ dilectiōis erit vobiscū. Itē dicunt pacifici pacē facientes inter p̄rimos. vñ Ber. nō dicit bti pacifici sz pacifici: q: nō tñ par est dicēda sz faciēda. Et sequit p̄mū: qñ filij dei vocabunt: tū q: ipe ē de⁹ pacis: tū q: ei⁹ pp̄riū est reconciliare. Item quia ipse fecit nobis pacem.

Caplm xij.

Omitas⁹ malicia humane vite multū pducit ex exercitio ⁊ ocio persone. Est eñ hūana vita velut terra q̄ q̄to plus fodit ⁊ vertitur tāto insita ei virtus cū singulis pti bus amplius pmiscetur ⁊ semper aptior reddit vt ex ea fructus multiplex generetur. Quādo vo nimis stat ociosa ad p̄ ductionē fructuū redditur minus apta. Sic etiā vita hominis q̄to bonis laboribus amplius exercet tāto fructus gloriosior finaliter ex ea colligit: Sapi. iij. Bonor labor gloriosus est fructus. Dñ cō cōsulit P̄rouer. xxiij. Diligenter exerce agrū tuū ⁊c. Sed cōuerso cuz vita hūana sine labore opis ⁊ penitentie cultura pigrescit: non fructus vtiles sed noxias herbas gignit: cū ℌ illud P̄rouer. xxiij. Per agrū pigri hominis trāsiui ⁊ vineā viri stulti: ⁊ ecce totū repleuerūt vrtice. Ager hominis pigri est vita hois ociosi quā replēt vrtice. i. vitior incēdia. Eccl̄ xxxiij. Multā malicia docuit ocios̄itas. Itē bonitas ⁊ malicia humane vite variatur ad modū aque. variat eñ aqua in malicia ⁊ bonitate sm Aluicenā ⁊ sunt regule sumpte a multis. P̄rima a motu: q: currētes aque sunt meliores stātib⁹. Itē currentes ad orientē sunt meliores currentibus ad septentrionē. Currētes vo ad meridiē peiores currētibus ad occidentē. Similiter inter hoies currentes per velocitatē ⁊ ptinuitatē bene operandi: vel p viā mandator dei remunerant tanq̄ boni: Matth. xx. Voca oparios et redde illis mercedē suā. Ociosi vero stātes obiurgant tanq̄ mali. Ibidē: Quid hic statis tota die ociosi. Vel currētes sūt feruēter amātes. Apls. j. Cor. ix. Sic curite vt comphēdatis. Sed quasi stantes sunt qui motu amoris carēt. ⁊ hoc stare cadē est: Apls. j. Cor. x. Qui se extimat stare videat ne cadat. Sed qui currūt ad orientē. i. ad chr̄m de quo Zach. vj. Ecce vir oriens nomē eius: isti sunt boni. Qui vero ad septentrionē. i. ad statum peccati vbi abūdat frigus malicie. vnde significat ip̄m p septentrionē. i. p vsum siue p arctur q cōtinet septē stellas geliadas. i. septē capitalia vitia qbus in ania extinguit calor charitatis: Isti inq̄ sunt male aque. i. male dispositi. Itē isti q currunt ad meridiem vbi est feruor solis. i. ad fauorē mūdane p̄solatiōs. s. vt velint

UNIVERSIDAD DE MURCIA

in hoc mũdo suas cõsolatiões hẽre peio
res sũt currẽtibus ad occidẽtẽ.i.ad casũ
aduersitatis: vñ Abrãa dixit diuiti epu
loni. Luce.xvj. Recordare quia recepisti
bona i vita tua. Ecce iste cucurrit ad me
ridiẽ. ⁊ lazarus si lr mala: ⁊ iste ad occidẽ
tẽ. Sequit nũc vo h cõsolat: tu vo crucia
ris. ¶ Delius est ergo h ire ad domũ luct⁹
q̃ ad domũ cõuiuij: vt dr Eccli. vij. ¶ Sc
cũda regula sumitur a gete aq̃. Mã statiũ
aquaꝝ sunt gradus. In prio eni ⁊ maiori
gradu malicie sũt aq̃ stãtes q̃ hñt viscosã
pellẽ in supficie: secũdo paludales: tertio
lacuales: quarto puteales: qnto fõrales.
Intelligũtur ergo p putealles q̃ sunt pfũ
de peccata cordis: p fontales q̃ extra, pde
unt petã oris: p lacuales q̃ se lati⁹ ⁊ patẽ
ter extẽdũt petã opis: p paludales aũt q̃
fumositates generãt ⁊ sũt cã corruptiõis
pniciosa exẽpla pcipue platoꝝ. Sz p aq̃s
viscosaz pellẽ hñtes inherẽtiã cõsuetudi
nis ꝓaue intellige q̃ est viscus tenaciter
inherẽs. Oẽs ergo he aque sunt male lz
plus ⁊ min⁹ vt pz p se. ¶ Tertia regula su
mitur a fũdo aque. Mã que hñt fũdũ lu
tosum sine corruptõe sũt bone: q̃ arenoſ
sũ sũt min⁹ bone: q̃ plũbeũ sũt male. Fun
dus aq̃ est cor qõ est fũdamẽtuz vite: lz
si esset lutosuz. i. imundũ cũ corruptione
pe ccati: tũc nõ faceret aquã bonã. i. bonã
vitã: lz si sit lutosũ. i. hũile. vt. ſ. hõ cõside
ret ⁊ cognoscat se eẽ vt vas luteũ ⁊ fragi
le: sicut dicit Aplꝰ. ij. Cor. iiij. Habemus
thesauꝝ istũ in vasis fictilib⁹: tũc qr tale
lutũ siue fundũ est sine corruptione pec
cati facit bonã aquã. i. inducit ad bonam
vitã. Sed si sit fundũ arenosuz. i. cor mũ
duz: sed ramẽ aliquãtulus graue. i. tardũ
⁊ tepidũ ad spũalia opera est aqua. i. vita
minus laudabilis. Sed si sit plũbeũ. i. ini
quitate grauatum: qr inqtas grauat ad
modũ plũbi. Ysa. xxiij. Grauabit eũ ini
qtas sua: tũc ẽ aqua. i. vita mala. ¶ Quar
ta regula sumit a vi minerali p quã trãse
unt. Mã que per auꝝ trãseunt min⁹ no
cent q̃ que p ferrũ: lz cõfortẽt interiora:
sz que p cuprũ sunt pessime ⁊ min⁹ vali
de. Per trãsitũ auri accipit cupiditas aua
roꝝ que est mala: p trãsitũ ferri truculẽ
tia tyranoꝝ q̃ est peioꝝ: p trãsitũ ãt cupri
ipuritas hereticoꝝ q̃ est pessima: plus. n.
nocuerũt ecclesie hereticꝰ animas corrũ
pẽtes q̃ tyrãni corpa pdentes. ¶ Quita
regula sumit a grauitate ⁊ leuitate: nã aq̃
leuiores sũt meliores: vñ aqua cocta le
uior ⁊ penetrabilior est q̃ cruda. Nõ. n.
vex est dictũ quotũdã rudiũ. ſ. q̃ cuz aq̃
coquit ſbtile euaporet ⁊ grossũ remane
at: ⁊ lõ sit grossior q̃ cruda qr solũ corpa
mixtũ ⁊ cõpositũ in spissat decoctõe: sim
plex aũt sit rarius qr p caliduꝫ qõ hz con
gregare homogenea sepantur ptes aq̃ a
terrestribus q̃ prius oẽs mixte erãt. Alia
etiã cã est: qr aqua cũ coquit subtiliat ⁊ lõ
ptes terrestres magis penetrãt p ipam ⁊
descẽdẽdo residẽt in fũdo. Vñ opz q̃ aq̃
cocta maiorẽ faciat residẽtiã q̃ nõ cocta:
ergo melior est aq̃ leuis q̃ grauis ⁊ cocta
q̃ cruda. Et sic ẽt mens tũc est bona qñ ẽ
ab onere pcti leuigata ⁊ a terrestri amore
separata. Sz tũc ecõtrario mala qñ est petõ
grauata ⁊ terrestreitate in terreno amo
re respsa. Sed tũc est mẽs pfecta: quãdo
est igne diuini amoris decocta vl igne tri
bulatõis purgata ⁊ pbata: qr patiẽtia opꝰ
pfectũ hz: sed si sit cruda igne amoris nõ
calefacta nec igne alicuiꝰ aduersitatis pur
gata: tũc nec laudabilis est nec sana.

¶ Capitulum. xiij.

Caritas assimilatur soli ppꝰ
ser. ¶ Primo qr sol est vtu
is vnitiue: planetaꝝ. n. vnit
⁊ cõciliat i effectib⁹ suis. Lõ
ciliat ẽt ꝓpria elemẽta inuꝫ
cẽ: sic ẽt charitaꝫ effect⁹ est
vnire spũaliꝫ: vnde Aplꝰ vocat cã vincu
lum pfectõis: qr. ſ. pfecte vnit ⁊ ligat aias
deo ⁊ corda fidelium inuicẽ in deo. Pro
pter qõ de ꝑmis fidelib⁹ ecclesie i qb⁹ cha
ritas abũdabat: dr Act. iiij. q̃ multitudi
nis credentiũ erat cor vnũ ⁊ aia vna. ps.
Ortus est sol ⁊ cõgregati sunt. ſ. fideles in
vnũ. Secõ qr sol est virtutis viuificati
ue qr nihil viuit vbi sol nõ attingit. Vñ
planete p absentiã solis videnꝫ i hyeme
mortue approximãte sole in vere: itez fi

unt viue. Ita charitatis dilectio de mo
re trāfert ad vitā ſm illud Joh3.iij. Nos
ſcim9 q trāſlati ſumus de morte ad vitā:
quoniā diligim9 ꝛc. Eccli.ix. Perfruē vi
ta cū vxore quā diligis cūctis dieb9 vite
inſtabilitatis tue q dat ſūt tibi ſub ſole.
Quaſi.n. vir ē ſpūs ꝛ ōſi vxor caro. Tūc
eni ſpūs cuz vxore ſua vita pfruit qñ ſi
mul cū ipa carne charitatis opib9 exerce
tur: ꝛ ipoꝝ dulcedine quaſi frnctib9 qbuſ
dā reficit: ꝛ ih cunctis dieb9 vite pntis q ē
inſtabilis: qz nunq̄ hō in eodē ſtatu per
manet ꝛ ſub ſole. i. ſub charitatis feruo
re. ¶ Tertio qz ſol eſt vtutis eleuatiue ſi
ne attractiue: qz vi caloris vapores a ter
ra ꝛ mari deducit: ꝛ eductos ſurſū attra
hit ꝛ cōdenſat in nubes. ꝛ ſic odēſatos in
uicē in niues grādines vel aq̄s reſoluit.
Ita charitas corda calefactēs vapores af
fectionū vel orationū vel cōpūctionum
ab eis educit ꝛ ſurſū ad deū attrahit: ꝛ tā
dez in lachrymas reſoluit. ¶ Quarto qz
ſol eſt virtutis pfectiue: qz calor elemēta
ris icipit agere generatōez corpoꝝ: ſola
ris aūt calor pficit ꝛ pducit ad debitū cō
plemētū vt dicē Alexāder. Ita vitā ſpūa
lē timor inchoat: ſed charitatis amor p
uehit ꝛ ꝺſumat, vñ pfecta charitas foras
mittit timorē. ¶ Quinto qz ſol ē vtutis
formatiue: qz ſ. p eius elōgationē ꝛ aproximationē facies hominū ꝛ corporaliū di
ſponunt vt dicit Iſido. ſicut pz in ethio
pibus ꝛ alijs ꝺtrarijs regionib9. Ita cha
tas forma eſt omnium virtutuz ſicut di
cit Ambro. Et hoc apparet quadrupliciter. Primo quia mouet omnes virtutes
ad opera per que perficiuntur virtutes
ꝛ merentur augeri. Secundo qz omnes
virtutes mouentur ad finem charitatis
ſcz ad bonum. Charitas enim hz bonuz
pro fine tantum. Tertio quia charitas
augmentat virtutuz delectationez ꝛ tollit faſtidium ꝛ alleuiat onera propter ipſius boni deſiderium. Quarto quia complet animam ꝛ perficit: non quidez in cē
nature ſed gratuito. ¶ Sexto quia ſol ē
virtutis immutatiue. Immutat eni ipos
dies quia ſm diuerſam ſolis diſpoſitionem immutationem recipit dies. Mane
primo rubet in mane: lucet in tertia: feruet in meridie: pallet in veſpere. Vnde ꝛ
quatuor equos fingitur in fabulis habuiſſe: primus erithe9. i. rubens: ſecundus
athericus. i. ſplendēs: tertius lāpas. i. ardens quartus philogeus. i. amās terrā.
Ita charitas quoſdā facit rubētes i martirij paſſione quoſdam lucentes in doctrine inſtructione: quoſdā feruentes in
dei affectione: quoſdā pallentes in carnis
maceratione. ¶ Item charitas aſſimilat
igni quo ad quatuor. Primo quo ad formalitatem: qz vt dictum eſt ſupra capitulo. v. Ignis inter cetera elementa eſt maxime formalis. Multum eniz hz de forma pax de mā. Sic amor charitatis quos
replet facit hēre modicuz de affectu materialiū ſiue temporaliuz rerum ꝛ pluriꝝ
mum de appetitu formalium ideſt ſpiritualium bonoruz: vt tā non carnalia carnaliter: ſz ſpiritualia ſpiritualiter diligat.
Diſtinguit eni Bernardus quatuor modos diligendi: ſcz diligere carnem carnaliter ſpiritum carnaliter carnez ſpiritualiter ꝛ ſpiritum ſpiritualiter. Secundo
quo ad mobilitatez: qz ignis ſemper ē in
motu. Sic ꝛ amor charitatis eos in quibus eſt ſemper facit eē in motu bōi operis. Vnde Gregorius dicit q nunq̄ eſt
amor dei ocioſus: operatur enim magna
ſi eſt: ſi autem operari deſinit iam amor
non eſt. Tertio quo ad virtuoſitatez: nā
ignis habet virtutem inclinandi alta ꝛ
eleuandi infima: congregandi ſparſa. Sic
amor ſm Dionyſium habet vim inclinatiuam: quia inclinat ſuperiora inferioribus. Item habet virtutem eleuatiuam:
quia eleuat inferiora ſuperioribus ꝛ coadunatiuā: qz coadunat equalia equalib9.
Quarto quo ad pprietatem hz eni ignis
multiplicez pprietatem vt ponit beatus
Dionyſius vltio capitulo celeſtis hierarchie quaz aliq̄ue cōpetut charitati: vz q
eſt ſui cōicatiuus. Nā ſicut dr ibi ignis oī
bus ſibi quoquomodo approximantibus nō ſecundum locum tantum: ſed ſe
cūdum congruentiam materie vnuo-

ce cõicatiuus est. Et ꝓpter h oc lz ignis in
sphera sua tágat orbez lune: nõ tñ imꝑi
mit in ipm cũ coꝝ nõ sit mä vna. Sic cha
ritas facit bona eé cõia z maxime iter ꝓ
ximos z domesticos: qz si gs suoꝝ z ma
xime domesticoꝝ curã nõ hñs fidẽ nega
uerit est infideli deteriꝰ vt dicit Aplꝰ. j.
Thi. v. Tenetur ẽt hõ ex necessitate cha
ritatis subuenire nõ oibus indigẽtibus
qz lꝫ esset ipossibile vnicuiqz: sed tenek sꝫ
uenire sibi appꝛximãtibꝫ. i. deꝓximo oc
currẽtibꝫ. Et nõ solũ charitas cogit ho
minẽ cõicare bona sua ꝓ subuẽtionẽ: sed
ẽt scipm in obsequiũ vel saltẽ ꝓ cõpassio
nẽ sm illud. ij. Cor. xij. Libẽter ipẽdar z
sup ipendar ego ipe ac. Itẽ ignis est maxi
me actiuꝫ: vñ inter elemẽta appꝛoꝑiat
ei eẽ actiuũ. s. ꝓpter calidũ cuiꝫ ignis ẽ ꝑn
cipiũ vt dicit phꝫs. ij. metha. Vnde calidũ
pꝛio z ꝑ se cõpetit igni: solũ aũt calidũ est
simpliciter actiuũ iter qualitates elemen
tares qz humidũ z siccũ sunt ãlitates pas
siue: frigidũ aũt nõ est simplr actiuuz vel
motiuũ: sed mouet ꝑuãdo motũ: vñ etiã
mouet ad cẽtrũ vbi sit ꝯgregatio z imo
bilitatio z nõ diffusio. Dñ lz alia elta aliq
mõ sint actiua: ignis tamẽ est magꝭ ꝑnci
paliꝝ actiꝫ. Et sic ẽ charitas respectu vtu
tũ. Dñ oĩs vtutis actio pfecta quodãmõ
attribuit charitati z ipa dr eẽ forma oiuz
vtutũ. Et ꝓpterea aplꝰ dicit Gala. v. qꝫ si
des ꝑ charitatẽ opaꝝ. Mã qz ꝑ charitatẽ
ordinat actꝰ fidei: z ẽt cuiuslibet alteriꝰ vi
tutꝫ ad vltimũ finẽ: iõ ipa dat formã acti
bus oiuz vtutũ. Dñ nulla vtus sine ea ꝑ
fectorie vel meritorie opat. Et iõ Greg.
dicit qꝫ nihil hz viriditatis ramus boni
operis nisi mãserit in radice charitatis.
¶ Itẽ ignis vt dicit Dionꝫ. adest inuisi
biliter oibus. s. mixtis: lz nõ actu lz vtute
z iõ inuisibiliter. Dñ videmus qꝫ ex oi fe
re corpe ignis ꝑ collisionẽ excutit. Et ꝓ
pterea Dio. dicit qꝫ est ꝑns oibus iuisibi
liter. Et posset h generaliter intelligi nõ
tñ de corpibus mixtis: sed etiã aliq mõ
de singulis ac oibꝰ corpibꝰ iuisibilit. ꝓpos
set eni dici qꝫ ignis sit pꝛio qdẽ in corꝑi
bus supꝛiorib⁹. s. celestibꝰ ꝑ principiuz sui
qz cũ ois alteratio reducak in celũ sicut ad
primũ alteras nõ alteratũ neqz dispositũ
ꝑ qualitates alterabiles oz in celo eẽ ꝑn
cipiũ oium ãlitatũ actiuaꝝ z passiuaꝝ: si
cut ẽBars ꝑncipiũ. est calidi z frigi. intẽ
perati z sol tẽperati: vel etiã vlteriꝰ in ali
qua stellaꝝ fixaꝝ: z sic i alijs. Est ẽt ignis
in corꝑibꝰ iferioꝛibꝰ ꝑ mixtionẽ: z ẽ in mi
xtis nõ actu: lz virtute vt dicit phꝫs in. i.
bio de generatõe z corꝛuptione: in se aũt
est actu. Sic ẽt ꝑ charitatez hõ oibꝰ adest
. s. ꝑ affectionẽ. Mã cũ teneak oẽs diligere
re: z alia verius sit vbi amat qꝫ vbi aiat vt
dicit Augu. Quia per cognitionẽ cognitum est in cognoscẽte: lz ꝑ amoꝛẽ ecõtra
rio est amãs in amato: oz qꝫ ꝑ ipam dile
ctionẽ oibꝰ quodãmõ quos diligit ꝑsens
sit: vñ Aplꝰ dicebat. Et si corꝑe absens
spũ tñ suz pñs ad Colosenses. ij. ¶ Item
ignis nũc est occultus nũc manifestꝰ: vñ
z Dionꝫ sius dicit. Cũ neglectus est. i. sub
cineribꝰ occultatus videt qñ si nõ eẽ sed re
motis cineribꝰ subito elucet qñ ꝓuocatꝰ
nãliter ad quãdã vindictã sue despectõis
sic lz charitas ex occupatõibꝰ exteriꝛibꝰ
seu necessitatibus qñqz videak tepescẽ
re: tñ subito z cito reaccẽdit z ex idigna
tiõe corꝑis ꝑmi amplꝰ inflãmak. ꝑs. Mũ
quid q dormit nõ adijciet vt resurgat se
cũdo machab. j. Refulsit sol q prꝰ erat i
nubilo z accẽsus est ignis magnus: vnde
amoꝛ diuinꝰ aliquãdo facit latere ad con
tẽplãdũ: aliqñ apparere ad agẽdũ. ¶ Itẽ
ignis sine sui diminutiõe ẽ sui distributi
uus z diuisiuus: vñ ad ignẽ vnius cãde
le inũerabiles ꝑnt accẽdi. Sic amoꝛ cha
ritatis nõ minuit hz augek ex eo qꝫ ad plu
res diuidak. ¶ Itẽ adhuc hz ignis ꝑs
alias conditiones que charitati conueni
unt: qz ex se ẽ lucidus calidus leuis z sꝫ
tilis qz charitas facit nos lucidos in di
scretione agendoꝝ: calidos in bemuo
lentia ꝓximoꝝ: leues z mobiles in
obedientia mandatoꝝ: subtiles sive te
nues in contemptu terrenoꝝ vel in
abstinẽtia ciboꝝ. ¶ Itẽ charitas assi
milatur caloꝛi. ꝓpꝛio quidẽ qz caloꝛ ẽ ge
neratiõis oiuz ꝑncipaliter effectiuꝰ sicut

UNIVERSIDAD DE MURCIA

patz de calore celesti. Et sic charitas est q̄ virtutuz oiuz opera generatur z ad pfectum finē perducunt. Secūdo qz calor ē inferiorum ad superiora reductiuus: qz dissoluit terrestria in aquosa: z aquosa i aerea: z aerea in ignea: z sic inferiora per media reducit ad suprema. Sic charitas facit incipientē proficientē z perficientē: z mediante etiā proximo reducit nos in deuz. ¶ Tertio qz est duroruz remolliti uus sicut pz in metallis que dissoluit z liquefacit etiā niues z grādines glacieſq; z sic charitas dura corda dū apprehēdit ad pietatez emollit. ¶ Quarto qz est liquoruz induratiuus: sicut patz in ouis in igne positis in quibus subtiliorib⁹ partibus resolutis remanētibus terrestrib⁹ res durescit: z simile facit calor solaris. Sic charitas dei mollia z nutātia corda cōsolidat z corroborat. ¶ Quinto quia est grossoruz z densoruz subtiliatiuus. Nam rē in quā agit dissoluit z sue actioni idoneaz facit: vnde cuz rez ad simplicitatem ducere laborat caz subtiliat: vt patet in glacie que duz dissoluitur subtilia tur. Sic charitas diuites grossiores metallis subtiliat dum eos facit oia dare in elemosinas. ¶ Sexto qz est metalloz depuratiuus z totius coruz rubiginis consumptiu⁹: z sic charitatis feruor omnis peccati rubiginē ab anima tollit. ¶ Septimo qz est grauiuz alleuiatiuus: qz duz humiditatē que grauitatis est cā in reb⁹ cōsumit pōdus rei diminuit. Caliditz enī humiditz euaporat qz vapor depuratus z in subaz aerea vel leuez mutatus rez leuiorē reddit. Corpa aūt alia duz dūr cē leuiora post prādiuz ppter caloris ꝓfortationē z spirituū generationē quib⁹ corpus leuiat z mortua corpa sūt grauiora viuis. Sic amor charitatis oia leuia reddit: vnde Aug. dicit i libro de verbis domini q̄ oia seua z imania tollerabiliaz pe nulla efficit amor. ¶ Octauo qz simili um congregatiuus z dissimiliū disgregatiuus. Vnde si auz plūbuz ferrū z lapides fiāt vna massa z proiiciant in fortem ignē calor vnūqōq; cōiūgit cū suo sili vt auz cū auro z sic de singulis si frigus oia simul cōgregaret. Sic charitatis amor est q iustos inuicē vnit z eos ab inigs distinguit. ¶ Item charitas assimilat argille pptria. Prio qz ex argilla vasa fabricāt. Mā argilla ē tra glutinosa z nemorosa ad varia opa figulorū apta z est ab argis sic vocata apud quos prio ex tali mā vasa sūt facta fictilia. Sic p charitatē efficitur cor hois vas diuinū. i. dei contētiuū: qz qui manet in charitate i deo manet z deꝰ i eo zc. Johis. iiij. ¶ Secūdo qz ex argilla formātur lapides z lateres generātur. Maz talis terra vt dicit Jsido. per actionē caloris liquiores ptes consumētis z terrestriores consolidātis facile in lateré commutatur. Sepe etiā terra frigiditate hūidi tandē mutat in lapidē. Mā sicut dr in quarto ✠ Methei. Vnctuosū tali trāsmutationi est valde aptū vñ vnctuosum est mediū inter viscosū z euaporatiuū. Mā gra euaporatini habz a calore coagulari: gra vo viscosi nō pōt ex toto educi: ſz hz amplꝰ cōpurimi z cōsolidari: z sic i lapidē trāsmutari. Sic p charitatē efficiunt homines vt lateres solidi: z vt lapides viui apti. ſ. collocari in edificio supne hierusalem. Vñ dr. j. Petri. ij. Ipſi tāq̄ lapides viui edificamini in domos spūales. ¶ Tertio qz cū argilla fluxus sanguinis refrenatur. Mā argilla frigiditate sua est sanguinis cōstrictiua vt ait Cōstātinus: vñ si cū forti accto fuerit distēperata: z tpib⁹ z frōti apposita, phibet de narib⁹ sanguinem fluere. Sic accū cōpūctiōis cū argilla dilectionis cohibet fluxuz peccati.

¶ Capitulum. xiiij.

Aro in mundo videt vt in plib⁹ spū pualere z cē fortior eo ſz i celo ecouerso totalr spūs dñabitur ipſi carni z caro erit p oia spū ſbiecta. Videm⁹. n. q̄ qlibet planeta celestj fortior ē i ppa q̄ in aliēa domo exſtit: z fortꝰ cē ide ipſumit z agit. Domꝰ. n. planetaz dñr signa celi in qbus qlibet planeta dr hēre domū suā. Mā domꝰ saturni vt dicit Albumasar p-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ria ⁊ ꝓpria est capricornus: ⁊ filii aquarii dom⁹ iouis pisces ⁊ sagittarii dom⁹ martis aries ⁊ scorpio dom⁹ veneris libra ⁊ taur⁹ dom⁹ mercurij virgo ⁊ gemini domus solis leo lune cācer. Et ꝑ q solis leone q est dom⁹ eius ꝓpria fortior est ꝯ in alio signo: ⁊ filie ē de aliis. Sic q⁊ i mūdo isto est ipa caro nāliter velut in domo ꝓpria spūs tanꝯ in aliena frequēter cōtingit q⁊ caro prevalet ⁊ dñat spūi. In celo vo vbi ecōuerso erit spūs vt in propria domo: ⁊ quasi in aliena patria erit quo dāmodo ipa caro: nō erit spūi tanꝯ potētiori totaliter subiecta. Vnde vocabit ꝟz Apostolum. j. Corinth⁹. xv. Corꝑ spirituale. ¶ Carnis ⁊ spūs pugna ingetudinē generāt cordis ⁊ aufert trāqlitatē mētis. Mā qñ in sublimi apparēt duo vēti fortes cōtra seinuicē pugnātes significat tēpestas maris ⁊ tūc pcella maris nō libere trāsit ad ptē vn ā: sed vna obuiat alteri ex ipa pugna vētorū: tū q supior est ex ipis ventis vincit eo q⁊ minus est admixtus hūori ⁊ iō min⁹ sedabilis. Quasi aūt duo vēti cōtrarij sibi in aere sūt duo appetitus aduersantes sibi in poie .s. spiritus ⁊ carnis qbus dicit Apls. Caro cō cupiscit aduersus spūm ⁊ spūs aduersus carnē. ij. Cor. iiij. Ex eoꝝ ergo pugna seqtur tēpestas maris. i. ingetudo cordis: qz cor nō pōt se libere ad ptē vnā trāsferre scz spūs carne repugnāte eidē. Vñ Apls Romañ. vij. Video ingt aliā legez in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: nec etiam ad ptez carnis spū retrahēte: vn⁹ ergo obuiat alteri: qz sibi inuicē aduersātur. Sed ps que est in ordine nāli superior. s. spūs tūc carnē vincit qñ hūori ādo idest carnali amori admixt⁹ nō existit. Iz quādo se tenet in sua puritate: tūc enim ipse spūs quasi carnē ⁊ ossa nō hz. Vnde Apls Rom̄. viij. Si spū facta carnis mortificaueritis viuetis. Carnis delectatio lz fit sensui dulcis int⁹ tñ animā occidit. Cuius exemplū est qz aliqñ cadit super herbas ⁊ folia arboꝝ ros fluens ⁊ viscosus ad modū mellis: ⁊ qz mel nō coctū laxat: iō aues comedētes herbas illas moriuntur de dissenteria ⁊ inueniunt intus crocee ꝓpter colerā que generat ex melle. Sicut ergo dulcedo roris in herbis est delectatio carnis in opibus voluptatis: q⁊ dulcedo in vētre colerā gignit ⁊ aūe extinguit: qz delectatio ipa carnis in mēte amaritudinē ⁊ cōsciētie remorsum relinquit que est amare colere filias ⁊c. Hoc ēt aīe inocētiā spūaliter occidit: vnde apls Romañ. viij. Si scōm carnem vixeritis morieminī.

¶ Capitulum. xv.

Oncupiscētia carnis assimilatur nebule ꝓpter septem. ¶ Primo qz nebula est ex corruptis vaporib⁹ resoluta. Nebula eni est ipressio ex resolutione nubiū generata ⁊ in pluuiā resoluta: vapores. n. resoluti ⁊ ꝑ singulas aeris ptes dispsi nebulaz faciūt. Qñ igit tales vapores sūt corrupti tunc generāt pessimā nebulā: aliqñ fetidā qua aer inficit. Ita ex corruptis ⁊ ipudicis colloqis vl aspectib⁹ generatur cōcupiscētia inordinata ⁊ inflāmata qua corpus incēdit ⁊ inflāmat. ¶ Scōo quia nebula est flor germinū ⁊ vineaꝝ corrupticia. Ita mala cōcupiscētia corrūpit flores bonaꝝ cogitationū gramina affectionum: ⁊ fructus vineaꝝ. i. opa penitētiaz Job. xxxj. Ignis est vsq ad cōsumationem deuorans ⁊ oia eradicās gemmina. ¶ Tertio qz nebula est multaꝝ egritudinū inductiua: qz ex inordinata luxurie cōcupiscētia multa oriunt vicia. Mā sm Greg. Filie luxurie sūt cecitas mētis qz ꝟz Aug. rō absorbet. Item incōsideratio. s. mortis ⁊ iferni icōstātia ad cogitādū nūc illud nūc aliud. Amor sui quo. s. desiderat lōgā vitā vt expleat voluptatē suā ꝓcipitatio ꝙ. s. aliqs ꝓcipitat se ad peccādū exponēs se ēt qñqz piculo vt luxuriā expleat. Odiuz dei qō fit qz de⁹ abstrahit se abeis ⁊ punit eos q sequunt carnis ōlicias ad ḡs iclinat luxuria. Itē affect⁹ pñris seculi. s. appetit⁹ honoris diuiciaꝝ sanitatis fortitudis ⁊ hmōi qb⁹ luxurios⁹ ꝓsequit fine ītēti. Itē desperatio futuri seculi: q⁊

est diffidētia venie.z glorie cōsequende. ¶ Quarto q: nebula ex eo q vias occultat est latr onib⁹ amica. Et sic ꝓcupia luxurie est demonib⁹ valde grata. vñ Job. xl. dicit de vehemoth: ꝓ quē itelligit diabolus q⁹ dormit in locis humentibus. i. gescit in luxuriosis. ¶ Quinto q: nebula est itinerātiū tardatiua. Tētatiões eni cōcupiscētie hoies ad eternā patriā festinātes aut totaliter ipediūt si eis cōsentit aut saltē tardiores reddūt dū eis resistit q: sine pctō saltē veniali vix aut nūq⁹ habētur quo. s. veniali peccato feruo: charitatis remittit z via retardat. ¶ Sexto q: nebula est radio⁹ solariū iterceptiua z aeris obscuratiua. Sic etiā cōcupiscentie nebula lumē gre vel rōnis intercipit: z aiam tenebr:osam reddit: vñ Augu. in libro cōfessi. dicit. Erhalabát nebule de limosa cōcupiscentia carnis z scatebra pubertatis z offuscabát cor meū. Et pbus dic in Eth. Cōcupiscētia cor:rūpit estimationē prudētie. ¶ Septio q: nebula est a calore sol' passiua: vñ q̄n est sursuz a sole attractiua reddit in nubis mās: z tūc future pluuie est significatiua: q: si ꝓcupiscētie motus sursū ad rōnē trahātur z per ipas rōnē refrenent: tūc trāseunt i materiam vtutis: z tūc nō culpā generāt: sz potius pluuiā diuine gre in aia augmentāt. Quādo vo a solis radijs nebula repcussa deor:sū cadit in suā originem reddit: z tūc penitus euanescit. Vnde dū inferius reddit future serenitatis signū existit: q: scz si cōcupiscētie motib⁹ p solē rōnis in ꝑncipio resistat: tūc ipsa cōcupiscētie caligo deor:sū pulsa penitus annulat: vñ z post hoc aia serenior:reperitur.

¶ Capitulum. z vj.

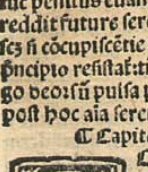

Ompunctiões z inspirationes sancte: sz insint nobis principaliter a deo tamē cooperāte libero arbitrio. Cuius exēplū apparet in terra. Mā itinera aquar⁹ z hyar⁹ z vaste voragines que sunt in cor:pore terre: sicut in corpe nostro sunt vene que sūt vasa sanguinis z arterie que sunt vasa spūs non sunt in ipsa terra ex natura eius cum qualitates terre. s. frigidum z siccum faciāt eā totam solidā: sed sunt ibi ex calore solis z stellaruz cōsumēte humidū terre: z ꝓ ꝓsequēs relinquēte fissuras magnas: sicut fiūt fissure magne in paludib⁹ que vehementer are scūt: ad qō ēt cooperat inclusus: qui vapor: qdē exhalare nō valēs sūma violētia eleuat terrā in loco vt addit in alio loco. Et ita fiūt specus magne z mōtes z receptacula aquar⁹ maxima z obscurissima z hyar⁹ igētes. Silr ēt in intimis cor:dis nr̄i sūt itinera aquar⁹. i. ꝓpūctiones lachr:myse z hyar⁹. i. suspirationes affectuose z specus magne. i. humiliatiões ꝓfunde ös tū aia a seipa non hz:sz ex virtute z actiõe solis z stellar⁹. i. dei z sanctorū ágelor⁹ coopat tū ad ih̄s vapor: iclusus. i. interior mot⁹ liberi arbitrij vt. s. fiāt i nobis specus magne. i. ꝓfūde meditatiões z mōtes. i. alte ꝓsideratiões receptacula aq̄rū. i. receptatiões grar⁹ vel ꝓpūctiões lachr:mar⁹ z hyar⁹ igētes. i. effect⁹ feruētes Itē ꝓpūctio lachr:mar⁹ assimilat pluuie ꝓp ꝗtuor. ¶ Prio q: pluuia calore sol' dissolui:t: ēt nale q⁹ quāto plus ē i nube ō mā pluuie tāto fit radio⁹ solariū fortior ipsi sio sup nubē pp aq̄ ad calorē solis ꝛrieta tē. Jn tali igit nube dū calor fortissimus generat nubes in pluuiam dissoluit. Jta quoq; i aia quāto plus ē lachr:myar⁹ int i marū tāto diuini caloris fit fortior ipressio sup eā donec tota resoluat in lachr:mis siue ꝓpūtionē totaliter lachr:mosaz Vnde post acutissimum solis calorez videm⁹ in aere seq pluuiā vehemētē: q: cū cor diuino amore calescit amaris z deuotis lachr:mis igemiscit: Dñ Beda dic q⁹ qñ fit caloris generatio circa hmōi nubē ex adustiõe vaporis fit nubes rubea qua si sanguis ita vt sanguis aliqñ pluere videat. Et sic aia deuota dū diuino calore i cendit tota in amoris rubedinē transformat. ¶ Scõo q: pluuia ad terrā aliqñ q⁹dē plane: qñq; vo ipetuose vehit. Nam quāto nubes ex qua generat pluuia est a terra remotior: z celo vicinior: tāto suauī

as terrā petit z guttis gracilioꝝ ad ima descēdit. Et quāto ecōtra est a celo remotior z terre ꝓximior: tāto est grauiorꝝ stillis z magis ipetuose terrā petere consueuit. Et ꝫ qz ꝯto aia est ꝑfectior z deo ꝓximior: tāto secretiores z suauiores lachrymas emittit: ꝯto vo se fuisse ꝑ petiꝫ a deo remotiorē z tre ꝑ affectū ꝓfectiorē aia ꝓpter tāto grauiores z vberiores lachrymas effūdit. ¶ Tertio qz ex pluuia aer serenat: z sic serenat ꝓscia ex ꝓfectione lachrymosa Thob. iij. Post lachrymationē z fletū exultatōez ifūdis: ꝫ exultatio est ex serenatōe ꝓscie. ¶ Quarto qz ex pluuia tra fecūdat ꝓpue ex illa q̄ cuz tonitruo cadit eo ꝙ tonitruū suo motu vaporē discutit: z sic aquā subtiliādo purioꝝ reddit: ita lachrymę ipiguāt z fecūdāt aiaz z reddūt eā aptā ad fructū bono rū opez: z maxie si sint cū tonitruo. i. cuz timore diuini iudicij: ꝫ. n. ē tonitruū qō maxie aiaz ꝓcutit ꝛore sui z maxie eā subtiliat ad discutionē pcti. Job. xxvj. Quis poterit tonitruū magnitudis ei⁹ intueri.

¶ Capitulum. xvij.

Onuersio peccatoris assimilat q̄nq̄ cōuersionibꝰ corpoꝝ que metaphoice in scriptura traduntur ¶ Prima est cōuersio solis in tenebras. Johelis ij. Sol cōuertet in tenebras: ꝫ fit per vere cūdiam z cōfusionē quādo hō lucēs in mūdo erubescit de peccatis z confūdit. ꝓs. Cōfundātur iniqua agētes supuacue ¶ Secūda est lune in sanguinē Johel. ij. Cōuertet luna in sanguinē. Et ꝫ fit i peccatore ꝑ displicētiā peccati z indignationem: luna eni est peccator q̄ est in ꝓtinua mutatiōe. Eccli. xvij. Stult⁹ vt luna mutatur: q̄ ꝙuertit in sanguinē q̄n cōuertit zelo odij z idignatōis ꝓra pcti. ꝓs. Iniq tatē odio habui z abhominat⁹ sū. ¶ Tertia ē petre in stagna aquaꝝ: ꝫ fit i hoie ꝑ dolorē peccati z ꝓfectionē. ꝓs. Qui conuertit petrā i stagna aquaꝝ. i. cor duꝝ in abūdātiā lachrymaꝝ q̄ debēt ꝓuenire ex dolore z ꝓfectiōe pcti. ꝓs. Exitus aquaꝝ deduxerunt oculi mei: qz non custodierunt legē tuā. ¶ Quarta est lapidis in es ꝫ fit per ꝓfessionē quādo tactus diuino calore duritiā suā frāgit z sonat vox confessionis. Job. xxviij. Lapis calore solutus in es conuertitur. ¶ Quinta est maris in aridā: qō fit per satisfactionē. Tūc eni amaritudo peccati in ariditatem penalitatis z satisfactiōis conuertitur. Job vij. Cutis mea aruit z cōtracta est. ¶ Jtē conuersi ad dēū feruent assimilātur carbonibus accēsis. ¶ Prio rōne ruboris. Mā carbo extict⁹ ꝫ nigredinē: ꝫ dū ignitur vtit in rubedinē. Sic peccator tanq̄ carbo extinct⁹ ꝫ nigredinem pcti. Treni. iij. Denigrata ē sup carbones facies eoꝝ ꝫ dū in ptritōe accēdit in ruborē pcti totus cōuertit. Et quāto magis de peccato rubescit: tāto magis reuiuiscit: vel dū ad penitētiā inflāmat nigredo pcti vertit in rubedinez amoris diuini. Amor. n. diuinus dealbat z rubricat: sm illud Cāti. v. Dilect⁹ me⁹ cādidus z rubicūdus. ¶ Secūdo rōne vigoris: ꝫ. n. vigore i scintillatōe in opatiōe z cōseruatōe. Jn scintillatiōe qdē: qz carbo accēsus cū fm suā substātiā nō possit ascēdere sursū ex eo ꝙ ꝑ tibus grossioꝝ z trestrib⁹ admixt⁹ violēter in ꝑioꝝ detinet: tñ crepitādo z scintillādo conat tēdē sursū. Sic ꝓuersus ad deum frequēter: qz corpore detentus non potest ire ad deuz: tamen crepitādo ideſt vehementer dolēdo z gemēdo scintillas feruentiū desideriorum vel oratio num. vel lachrymarum ad deum mittit. Eze. j. Et scintille quasi aspectus eris candentis: z ibid ē aspectus eoꝝ quasi carbonū ignis ardētiū. ¶ Jtē hñt carbones vtutem in operādo: qz carbo incēsus acutissimum ꝫ ignē z valde actiuū z penetratiuū: ita ꝙ remollit ipz ferrū: sic etiaz durissimū cor peccatoris qñq̄ emollit vt so exēplo alicui⁹ feruēter penitēt. Eccli. xxxj. Ignis ꝑbat ferrū duz. Jtē hz vigorē i cōseruādo. Dicit eni Augustin⁹ ꝫ esse imitādū in carbone q̄ est tāte fortitudis: vt si qs eū in aqua ponat. s. extinctū omni tēpore in ea iputribilis ꝑseuerat: sic in

aqua lachrymaꝝ vel tribulationū nutritur vita penitētis: ac ꝓferat a pcti putredine. Sapie. xvj. In aq̄ que oia extinguit pl⁹ ignis valebit. ¶ Tertio rone fractionis vel extinctōis: qz deficiēte hūiditatis glutino quo ptes sibi intcē coherēt facilius frangit z adhuc facili⁹ extinguit nisi bñ custodiat. Et sic penitēs ꝑdito glutio charitaꝝ facile a tētatōib⁹ frāgit: facilit ēt in eo spūs feruoꝝ extinguit nisi in timore dñi iugiter teneat ꝓ illud Eccli. xxvij. Si nō in timore dñi tenueris te instāter cito subuertet dom⁹ tua: dic. n. Grego. q carbo cinere inuolutus ignē acceptū custodit: ꝙ detectus z aeris frigiditati expositus subito euanescit. ¶ Sic sub cinē hūilitatis vt memoria moꝝ q timoꝛē inducit ꝓseruat gra penitētis sine q si frig⁹ malicie vel accidie ipz iuadit statim extinguitur z perit. Et iō dicit Job. xlij. Ago penitentiā in fauila z cinere.

¶ Capitulum. xviij.

Oꝛpus hūanū assilat nebule ꝓpter tria. Prio qz nebula a tra eleuat. Mich. io. Eleuās nebu las ab extremitatib⁹ tre: z sic coꝛp⁹ hūanū de tra sūptū ē. Gen. j. Fecit de⁹ hoiez de limo tre. i. quātū ad coꝛpus: vñ z finalit in tra resolui. ¶ Scōo qz nebula cito dissipat: z sic vita coꝛpis humani cito finit. Sapie. ij. Transit vita nra tanq̄ vestigiū pedis: z sic nebula dissoluet q̄ fugata ē a radijs sol⁹ z a caloꝛe illi⁹ aggrauata. ¶ Tertio qz nebula turbinib⁹ agitat: z sic hūanū coꝛp⁹ passionibus ingetak. ij. Petri. ij. Vi sūt nebule criminib⁹ agitate. ¶ Itē coꝛpis hūani infelicitas repsentat in puluere. Primo ratione varietatis. Mā puluis a vēto pcutit: mouet: leuat: z dispergit. Sic vigoꝛ hūani coꝛpis mō vēto aduersitatis pcutitur mō vēto tētatōis mouet mō vēto psperitatis exigit: mō vēto moꝝ dispgit ꝙs. Fiāt tanq̄ puluis añ faciē zc. ¶ Scōo rone obscuritatis: qz puluis sepe aerē obtenebrat: solē obnubilat z oculos sauciat Ita coꝛpis cōcupiscētia aerē. i. sensualitatem obtenebrat: solē. i. rationez obnubilat z oculos mētis. s. intellectū z volūtatem sauciat. s. per imundas cogitatiōes z per imundas affectiōes. Exo. ix. Sit puluis sup omnē terrā egypti. Egyptus. n. interpretat tenebroſa. ¶ Tertio rone fragilitatis: qz ex cōiūctione puluis z hūoris gignatur lutū imūdū: ita dū coꝛpi nr̄o iūgit hūoꝛ nutrimētalis gignit lutū imūdū luxurie. Job. vij. Induta est caro mea putredine z sordib⁹ puluis cutis mea aruit. Hoc puluere pascit serpēs infernal⁹. Ysa. lxv. Serpēti puluis panis eius.

¶ Capitulum. xix.

Opidi de terrenis similes sunt vallib⁹. ¶ Primo qz valles q̄nq̄z sunt sordide. nā ad valles ꝓfluūt sordes z ibi diutius ꝓseruāt. Ita in cupidis sūt sordes oīs malicie z pcti: qz radix oium maloꝝ ē cupiditas. Joel. iij. Replicata ē malicia populi in valle cōcisiōis. ¶ Scōo qz valles sūt obscure. Mā cito fumosis vaporibus obnubilant z dēsis tenebroſis obscurātur. Ita i cupidis est obscuritas ꝓpter vapoꝛes fumoſos. i. ꝓpter desideria terrena. ij. Mach. j. Acceptū ignē de altari absc̄derūt i valle. Ignis altaris ē lumen sapie celestis q̄ illūinat z iflāmat: q̄ tñ occultat mēti in valle cupiditaꝝ. ¶ Tertio qz valles sūt a celo remote. Ita cupidi a celesti desiderio. Hiere. xlix. Quid gloriaris in vallib⁹. i. in frenis cupiditatib⁹ defluxit vallis tua. i. tua mēs cupida de sūmis ad ima: de celestib⁹ ad frena: filia delicata q̄ sideraſi camer̄ tuis zc. ¶ Quarto qz valles sūt ifructuoſe: qz salices z ifructuose arbozes maxime in vallib⁹ crescere ꝓzobant. Itē in cupidis crescūt arbusta. i. opa ifructuoſa. Et hinc ē q. j. Para lipo. xviij. Edom q̄ interpretat frenū z signat cupidū pcussus est i valle saluaꝝ vbi nō erat fertilitas ꝓp salsuginē. Itē cupiditaſ terreno⁹ mētē obscurat z aliaꝝ venenat: z lō assilat terremotui q aerē obscurat z interduꝝ aialia hūtia oza iuxta terrā venenat z necat. Et hoꝝ rō est qz cuz terre/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

motus fit ex vapore terrestri grosso ⁊ fuliginoso ⁊ nigerrimo qñ elevat a solo opponit solũ sicut nubes magna ⁊ ita inducit aeris obscuritatẽ: ⁊ si etiã terra illa fuerit ante terremotũ sicca elevat ex superficie ei⁹ pulvis q reddit aerẽ spissũ ⁊ nigr. et sol ⁊ luna ⁊ stelle apparẽt ex hmõi pulvere ꝙñ sanguis ad nigredinẽ vergens. Et sic etiã hoc mõ indicũ obscuritas aeris: hic etiã vapor cũ sit venenosus occidit animalia q̃ hauriũt eũ habẽtia ora iuxta terrã vt oues. Vñ dicit Senec. q̃ tpe Neronis fuit terremotus in quo pũt grex sexcentar ouiũ. Ita ex terreno⁹ cupiditate tanq̃ ex terrestri vapore vel pulvere aia obscurat: Apoca. vj. Terremot⁹ magnus fact⁹ ẽ ⁊ sol fact⁹ ẽ niger tãq̃ saccus cilicin⁹: ⁊ luna tota facta ẽ sicut sanguis. Terremot⁹ magn⁹ est iordinat⁹ terreno⁹ affect⁹ q̃ solẽ. i. rõnẽ: ⁊ lunã. i. volũtatẽ q̃ mutabilis ẽ maculat ⁊ fedat. Hic est terremot⁹ q̃ vapore venenoso ⁊ pestilẽtiali. i. ope vel lucro doloso ⁊ iniusto alias eterna morte facit iterire: Lu. xxj. Terremotus magni p loca erũt ⁊ pestilẽtie ⁊ fames terrorescq;. Vbi nota q̃ terrene cupiditates hoies reddũt inquietos ⁊ iõ vocanť terremot⁹. Itẽ dolosos ⁊ fraudulẽtos ⁊ iõ vocanť pestilẽtie. Itẽ faciũt eos insatiabiles ⁊ famelicos ⁊ iõ vocanť fames. itẽ raptores ⁊ tyrãnos ⁊ iõ vocãť terrores.

¶ Caplm xx.

Discordia siue guerra assilãt grandini ꝓpter quq;. ꝓmo q̃ grando est frigidissima q̃ ad tactũ. Vñ grando est stilla pluuie frigoris ⁊ vẽti rigore in aere congelata: vt dicit Aristo. Fit cñ ex vapore frigido ⁊ humido ad interiora nubis fugato p dominiũ caloris circũstãtis: q̃ vapor in nube recipiť ⁊ a frigiditate cõdenſať. Haz qñ vapor elevat ita alte virtute caloris q̃ nõ ꝙsumiť fit nubes calidissima eo q̃ multũ de calore remanet i vapore. Ideo ex calore circũfuso in aere cõfortatur frigus ⁊ coartat in vnũ locũ: ⁊ ex calore ipius nubis agiente frigus repente intrans cõgelat ⁊ fit grãdo. Ita ex calore iracũdie dominãte ⁊ ex vapore superbie cor subintrãte: ⁊ ex frigore alicuⁱ⁹ iniurie vel aduersitatis generãť discordiez guerre q̃ corda hoim frigida faciunt expulso charitatis calore: ꝓñ. Ignis grando nix glacies spũs ꝓcellaꝝ ꝛc̃. ꝓper ignẽ intelligeirã: p niuẽ ⁊ glaciẽ aliquã aduersitatez vel iniuriã cor stringẽtez: p spũ intellige pestem ſupbie: ⁊ ex his sequunť ꝓcelle bellor. ¶ Secũdo q̃ grando est dura ad ictũ. Vñ grando fortiter pcutit ex eo q̃ dura exiſtit. Vnde⁊ grãna ei⁹ in scriptura lapides appellanť: Eccj. xlij. Cõfracti sũt lapides grandinũ. ꝓuenit aũt duricia grãdinis ex eo q̃ frigus vt dictũ est fugiens calorẽ aeris ad interiora nubis se recipit ⁊ ex sua aggregatiõe virtus ei⁹ inualescit. Vñ vaporẽ quẽ in nube inuenit sua virtute ꝓstringit ⁊ in duꝛã subam cõuertit: ⁊ iõ magis q̃ in hyeme fiũt grãdines in estate: q̃ virtus frigoris q̃ est in estate vnit ⁊ in vna pte aeris adunat. In hyeme p aerẽ totũ dispergit quare debiliorredditť nec ad cõgelandũ vaporẽ sufficiẽs inuenit. Ita guerre ⁊ discordie ex calore iracũdie. ſ. ex frigore malicie gñãte corda hoim sic indurãt q̃ vn⁹ erga alĩũ qui aduersať semp seniat: ⁊ nulla pietate seu benignitate mollescat. Vñ guerra si diu duret corda lapidea generat: Sap. v. A petrosa ira plene mittent grãdines. ¶ Tertio q̃ grãdo est subita siue impetuosa q̃ ad descẽsum. Vñ cũ de se sit grauis vẽto etiã impellẽte cũ impetu descẽdit. Et ita etiã fiť cũ impetu ire ⁊ violẽtie guerre ⁊ bella geruntť. Cũ tñ Jacobus moneat q̃ oĩs hõ sit tardus ad irã. Vñ ira nõ habet misericordiã neq; erũpẽs furor: Isa. xxviij. Sicut impet⁹ grãdis turbo ꝓfringẽs ꝛc̃. ¶ Quarto q̃ grãdo nõ ẽ totaliter rotunda quo ad aspectũ. Vñ habet figuraz quasi dentis vel mochi. Cuius causam q̃dam assignant: quia cum vapor vnde generať esset expãsus in latus frigus ꝓtrahens magis traxit de mã a lateribus q̃ a supiori pte ⁊ cũ lat⁹ esset magnũ ꝓgelauit ptẽ anteaq̃ alia flueret ad eã: ⁊ adhesit ei sicut cõgelata gutta: ⁊ si aliq̃n inueni

atur rotūda dicūt q̄ est p accidēs. Quia descēdēdo p inferiorē ptē acris q̄ p reflectionē radioꝝ est tpate calida liquescit et minuit ⁊ rotundat. Quia ergo figura rotunda pfectionē ſm plm importat deficit in grādine rotūditas figure. qꝫ cōmuniter bella ⁊ lites ꝓcingūt ex defectu charitatis vel impfectione. Charitas eñ est vinculū pacis: vt dr Coloſ. iij. Nam cui charitas pfecte adesset etiā iniuſte ledenti minime repugnaret: dicēte dño ℳat. v. Qui te pcusserit in vnā maxillā pbe et et aliā. Et Apls Rom. xij. Nō vosmetipſos defendētes charissimi: sed date locum ire. Sap. xvj. Fructus inimicoꝝ exterminabat ignis ardens in grādine. Ignis q̄dem ardēs in grandine est charitas feruens in pſecutione. Et hec frequēter inimicos exterminat dū eos ad benivolentiam mutat: vñ Apls ad Ro. xij. Si esurierit inimicus tu⁹ ciba illū: si sitit potum da illi. h eñ faciens carbones ignis ꝯgeres sup caput eius. ¶ Quinto qꝫ grando est noxia quo ad effectum. Nā cū impetu terrā petit: segetes fructus ⁊ flores plurimum ledit. vnde in ꝑs. Percussit i grandine vineas eoꝝ. Interdū etiā ex grādie aialia occidūtur ſm illud ꝑs. Occidit in grandine iumēta coꝝ. ꝑcipue q̄n grādo est multū grossa: qꝫ tūc grauior existit ⁊ impetuosius ruit. Et nota q̄ descēdit grando maior vel minor ſm q̄ altiori loco v terre viciniori cadit: qꝫ ex maiori motu in aere calido minuit ⁊ retardat: nō maior cadit a viciniori loco: Apo. xvj. Grādo magna sicut talentū descēdit de celo i hoies. ℳulto aūt magis p guerras q̄ p grādines arbores vastant ⁊ segetes etiaꝫ occidunt: hois aialia rapiunt ⁊ bona inmūerabilia dissipant ⁊ dispguntur.

Caplm xxi.

Iuitie hui⁹ mūdi assimilāt mōtib⁹ hyphoreis propter tria. ¶ Primo ꝓpter ꝑcio sitatē gemmaꝝ. Sunt enim montes sithie multū locupletes: auro abūdantes ⁊ gēmis. In eis eñ sunt ſmaragdi optimi ⁊ cristalli purissimi. Et talia ꝑcipue sunt mundanaꝝ diuitiaꝝ materia: qbus accumulādis ⁊ possidēdis cupiditas humana insistit. s. aurū et gēme ⁊ alia cōsimilia. Que tñ qꝫ amitti possunt vere diuitie nō sunt: vñ ℳatt. vj. dñs dixit: Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra vbi erugo ⁊ tinea demolit ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furantur: vbi oñe diuitiaꝝ genus ostēdit amissibile esse. Nā si de pānis vel pallijs sericis vel aureis suas qs diuitias fecerit corruptibiles diuitie sūt qꝫ possunt vastari a tineis. Si vero de metalloꝝ pecunijs adhuc patet destructibiles esse quas erugo pōt ꝛsumere. Si aūt gēme sint vel alia q̄cūq̄ que nō pñt ꝛsumi erugine vel tinea demoliri: saltē a furātis manib⁹ nō possūt esse secure. ergo vt ibidē ꝛsulit: thesaurizate vobis thesauros in celo vbi nec erugo nec tinea demolit nec fures effodiūt nec furant. ¶ Secundo ꝓpter aspitatem siluaꝝ. Nā circa illos mōtes vbi tales diuitie sunt aspime quedā silue p quas ad dictas diuitias difficilis est accessus. In q̄ intelligit qꝫ ls diuitie sint ad appetendum faciles: difficiles tñ sunt ad lucrādū ⁊ possidendū: ⁊ iō hoies vt eas lucrent maximos laboreſ assumūt: Eccl. xxxj. Laborat dives in ꝯgregatiōe sue. Et idcirco i excusabiles sunt q̄ ꝓpter celestes ⁊ pennes diuitias negligūt laborare. Et ꝓpter hoc dicit Greg. qꝫ si q̄ viā laboriosam existimāt sue desidie ē accusatio. Si eñ tempestas pelagi nautis plagas ⁊ vulnera militibus: glacies⁊ frigora agricultoribus leuia ⁊ portabilia sunt ꝓpter spem premij tpalis: multo magis cui celū placet nullū debet sentire piculū: maxime eñ labores mitigat in finē bonū venire. Me aspicias ergo qꝫ via ista aspera est: sed quo ducit. Nec alia q̄ lata est sed vbi definit. ¶ In hoc etiā q̄ difficilis ē accessus ad mōtes diuitiaꝝ ostēdit q̄ difficulter q̄ viues est intrabit regnū celoꝝ: vt dr ℳatth. xix. ¶ Tertio ꝓpter multiplicitatē ferarum. Sunt eñ in illis siluis. i. circa illos montes diuersa feraꝝ gīa q̄ hoies vehementer ipediūt ne ad loca diuitiaꝝ accedant.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Mā ibi sūt grifones imanes: ibi pdi: tigri des ⁊ pāthere. Ibi eē dicūt pcipue i albania hircania q̄ sūt fithie regiōes tāte magnitudinis ⁊ feritatis canes vt tauros ꝑmāt ⁊ leones occidāt. In grifonib⁹ q̄ eqs ⁊ hoīb⁹ sūt infesti: significat violētia raptoꝝ. In pdis aūt varijs ⁊ maculosis varie intelligunt fraudulētie mercatoꝝ. In tigrib⁹ velocissimis significat festinata ⁊ velox suba vsurarioꝝ: q: vsura in puncto tēpe multū multiplicat ⁊ crescut: vñ dr ꝓuer. xiij. Suba festinata minuit q: diuitie vsurarie sicut festināter crescūt: ita cōiter cito deficiūt. Sz in pātheris q odore alias bestias ad se attrahūt ⁊ attractas eas rapiūt ⁊ comedūt: intelligit malicia ꝗrundā hypocritaꝝ q̄ sub ḡdā scītatis spē lucra seculi ꝗrūt: vñ ab illis rapiūt ꝙs odore bone fame ⁊ scītatis traxerūt: ꝑ canes intelligit malivolētia inuidoꝝ q̄ pcipue i illis abūdat q eadē lucra ꝗrūt vz inter illos q̄ sūt eiusdē artis ⁊ inter medicos et iudices ex eo q̄ vn⁹ putat ipedire lucrū alteri⁹. sic pbs in Rheto. dicit. Oēs has feras. i. vitia diuitie mūdi gignūt ꝓpt cupiditatē: de q̄ dicit ꝓs. In ipa pertranſibunt omnes bestie. i. oīa vitia.

¶ Capitulum xxij.

Octores sctē ecclie sūt ſiles ill' stell' q̄ dñr hyades. Be qb⁹ fit mētio Job. ix. vbi dr: Qui facit arctuꝝ ⁊ orionas ⁊ hyades ⁊ interioꝝ austri. Intelligunt ergo doctoꝛes in eis ꝓpter ḡtioꝛ. ꝓpio ꝓpter eaꝝ ortū. Mā hyades q̄ oriūt i vere sūt stelle pluuiales in q̄ ortu iundāt pluuie ꝓpt ꝙs q̄ tūc tpis vapoꝛes a mari ⁊ a tra ꝑ caloꝛis solaris violētiā foꝛti⁹ ad supioꝛa trahunt q̄ motu hyadū i pluuiā rcoꝛuunt. Hyades ergo a qb⁹ē iundātia pluuie doctoꝛes ecclie sc̄ a qb⁹ sup arētes animas effūdit imber doctrie: Deut. xxxij Cōcrescat vt pluuia doctria mea. ⁊ tō dic. Bre. Doctoꝛes sci hyadū nūcupatōe signāt. Greco gppe eloqo hyados vōc pluuia: ⁊ hyades nomē a pluuijs acceperūt q: orte ꝑculdubio ibꝛes ferūt. Vñ igit hyadū appellatōe exp̄ssi sc̄q ad statū vltis ecclie ḡsi i celi facie ḡducti sup arētē terrā hūam pectoꝛis scē ḡdoctōis ibꝛes fudert

¶ Scdo ppt eaꝝ situ: q: iste stelle hyades situ suū hñt i frōte tauri vt dic̄ Marcia. Et i. xvj. ḡdu tauri vt dicit Ysa. Ex coꝛpoꝛe hois dñant colla ⁊ gutturi. Cōstat aūt q̄ i collo ⁊ gutture voꝛ ꝑdicatōis foꝛmat: vñ ḡsi hyades sc̄ i tauro dū sci ꝑdicatoꝛes ꝑdicatōis vocē foꝛmātes dñiū ⁊ auctoꝛitatē hñt i ꝑdicādo. Sz sicut dicit Bea. Greg. loq̄ndi auctas pdit q̄ voꝛ ꝑdicatiōis ab ope nō iuuat. Vñ necesse ē sicut ic̄ē be. gre. dicit. j. pasto. q̄ ꝑdicatoꝛ q̄sq̄ pl⁹ actib⁹ q̄ꝝ vocib⁹ itonet ⁊ bñ viuēdo ve stigia seq̄ntib⁹ ipiimat q̄ loq̄ndo ⁊ ꝑdicādo q̄ḡdiāt oñdat.

¶ Tertio ppt effectū. Mā q̄n oriūt hyades crescūt dies ⁊ sol incipit eē feruētioꝛ: fruges et vberi⁹ crescūt q: tūc a pluuijs irrogāt. Sic ēt p doctrinā ⁊ ꝑdicatiōes scoꝝ doctoꝝ crescūt i auditib⁹ dies. i. claritas cognitiōis ⁊ feruoꝛ dilectiōis ⁊ fruct⁹ opatōis.

¶ Quarto ꝓpter aspectū: q: s. ostellatio hyadū hꝫ stellas plēs ⁊ clarissimas aspectui nſoꝝ ēt ordinatas p gꝫ: q: s. sci doctoꝛes fuerūt vt stelle icoꝛrupti p vitā: Dañ. xij. Qui ad iusticiā erudiūt plurimos erūt ḡsi stelle i ꝑpetuas eternitates. Itē multiplicati per gram: Gen. xvj. Inspice celum ⁊ numera stellas si ꝑces. Itē clarissimi p doctrinā: Baruch. iij. Stelle dederūt lumen in custodijs suis. Itē ordinati p giꝫ ḡsi vallantes ⁊ defendētes ecclam: Judicū. v. Stelle manētes in ordine ⁊ curſu suo aduersum sisarā pugnauerūt. Itē doctoꝛes sci assimilāt mōrib⁹ ꝓpter decē ꝓpietates: quas btūs Ysiō. tangit in lib. ethimolog. Quarū prima est q̄ montes sunt a terra elevati. Sicut etiā sancti doctoꝛes elevati esse dicunt ꝑ ꝓtēptum terrenoꝝ: Vnde Ysa. xl. Sup mōtē excelsum ascēde tu qui euāgelizas sion. vbi Greg. dicit: Qui celesti ꝑdicatione vtit terrenoꝝ opeꝝ ifima deserēs in rex culmine stare videat quo tāto facili⁹ subditos ad meliora ptrahat ḡto per vite meritum de supnis clamat.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Secūdo mōtes sūt solidi ⁊ cōpacti. Et tales sūt doctores sācti p patiētiā aduersor: Prouer. xix. Doctrina viri p patientiā noscit. Prouer. viij. Necdū montes graui mole cōstiterāt. Mā doctores sācti etiā graui mole tribulatiōis pressi: tñ ꝑsistūt solidi ⁊ alti. ¶ Tertio montes sunt a terra vsus celū erecti ⁊ tñ terre radicit⁹ cōiuncti. Et sit r sacri doctores sunt vsus celū erecti p desideriū ⁊ cōtēplationē eternor: Philip. iij. Cōuersatio nra in celis est. Isti tñ mōtes sunt terre. i. corpi cōiuncti radice. i. radicali ⁊ ineuitabili necessitate corpalīū passionū: Deut. iij. Accessistis ad radices mōtis q ardebat vsq; ad celū. Hic mons est eminētia sanctor doctorū quor radix inferior. s. necessitas carnis terre cōiuncta est: mens tñ ⁊ desiderium vsq; ad celū ardet: Pſ. Montes excelsi ceruis. i. doctorib⁹ sanctis. ¶ Quarto sūt montes aquar arctatiui eo q terra alta est ſpōgiosior ad attrahēdū: Ita doctores sancti attrahūt aquas gratiar ꝑ vacuitatē siue porositatē hūilīū affectionū siue orationum: Pſ. Sup mōtes stabunt aq̄. ¶ Quinto sūt mōtes aq̄r emissiui fōtiū ⁊ fluminū causatiui. Mā voragines q̄ sūt ꝓncipiū indeficiētiū fluminū ⁊ matrices magis sunt in altis locis vel sub eis. Ideo maxima flumina a mōtib⁹ oriunt. Sicut de maximo in meridie mōte q dr athlas patet: ⁊ de alio mōte maximo i agalone vsus orientē. Huius eñ tanta est altitudo q̄ habitātes sub ipo vident in ei⁹ cacumine radios solis in mane p q̄ttuor horas vltimas noctis: ⁊ sic in sero p q̄ttuor ꝓmas horas noctis. Et in eiusdē pede siue fundamēto habitāt gētes diuersar linguar: a quo monte oriunt diuersa ⁊ magna flumina. Ita etiā sancti doctores sunt aquar. i. doctrinar emissiui per exercitiū ꝓdicationū fontiū ⁊ fluminum effusiui p scripturas libror ⁊ predicationū. Sūt eñ interi⁹ plen ꝑfundis voragin⁹. i. ꝑfundis ꝓsideratiōib⁹: ex q̄b⁹ causant doctrinar ꝑfluui: Pſ. Rigās montes de supioribus. Isa. xlj. Apīā in ſubmissis collib⁹ flumina ⁊ in medio cāpor fōtes.

¶ Sexto q̄ mōtes sunt metallor nobilium ꝓtētiui. Et sic sunt doctores cōtētiui habituū nobiliū virtutū ⁊ donor: Zach. vj. Mōtes ærei. ¶ Septimo sunt diuersor fructuū ⁊ herbar medicinaliū ꝓductiui: Quia eñ puriores sūt aeris q̄ valles: fructus faciūt puriores sapidiores ⁊ saniores: q̄us faciāt pauciores. Ita sancti doctores ꝓducūt herbas ⁊ fructus. s. bona opa ⁊ meritoria: Pſ. Qui ꝓducit i mōtib⁹ fenū ⁊ herbā. Et cor fruct⁹. i. opa habēt puritatē intētiōis: saporē deuotionis: ⁊ sanitatē discretiōis. ¶ Octauo mōtes sunt radior solariū susceptiui ⁊ diutius retētiui. Sic sci doctores sunt susceptiui ⁊ retētiui radior solariū. i. diuinar reuelationū. j. Machabeo. vj. Resplenduerunt montes.

¶ Capm xxiij.

Octrina christi vera mentes credētiū purificat. Vñ assimilat illi aque q̄ est macedonie ab ouib⁹ bibita facit eas albas. Et sic doctrina christi recepta in mētib⁹ credentiū reddit eas mūdas: Ezech. xxxvj. Effūdā sup vos aquā mūdā ⁊ mūdabimi. Econtrario aūt ꝓua hēticor doctrinā q̄ ē terrena ⁊ carnalis corda recipiētiū sordidat ⁊ denigrat: sicut aq̄ calidar terrestris maltū denigrat pelles aialiū. Mā calor aq̄ adurēdo pellē ꝓuat ea ꝓspicuitate ⁊ p ꝓsis lanā: q̄ oē aial ꝓter hoiem variat pilum ſm varietatē pellis. Vñ tales sūt aq̄ hēti cor q̄ falsitatib⁹ ⁊ mēdacijs aias denigrāt id ē obscurāt: Hiere. xv. Facta ē mihi ſsi mēdaciū aq̄r iſidelū. Ite doctria christi assimilat fōti: Prouer. xviij. Aq̄ ꝑfūda vba ex ore viri ⁊ torrēs redūdās fons sapie. Eccl. j. Fōs sapie vbū dei i excelsis. Et hic fōs tres hz ꝓditiōes. ꝓma q̄ erudit: Prouer. xvj. Fōs vite eruditio possidēt. Secūdo q̄ vitā adducit: Prouer. xvij. Lex sapiēt fōs vite vt dēclinet a ruina mortis. Tertia q̄ aq̄s ꝓsolatiōis tribuit. Isa. xij. Hauriet aq̄s i gaudio ō fōtib⁹ saluator. Hi fōtes st apli q nob⁹ fuerūt aq̄s ꝓfectōis euāgelice: Exo. xxv. Venerūt i heli vbi erāt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

xij. fontes. ¶ Itē doctrīa verbi dei assimilatur pluuie: ſm illud Deut. xxxij. Ló crescat vt pluuia doctrina mea. ⁊ hoc ꝓpter quattuor. Primo qz pluuia ē aeris purificatiua ⁊ letificatiua. Et sic doctrina verbi dei cor mūdat: Jo. xv. Vos em̄ mūdi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis. ¶ Rundádo aūt letificat: ps. Letabor ego sup̄ eloga tua. Secūdo qz ē oris saporatiua. Nam ſm Constantinū aqua pluuialis sapidior est alijs aquis. Est em̄ vt ipe dicit ex se lucida clara subtilis leuis sapida ⁊ oibus impuritatib⁹ impmixta. Que oīa cōpetūt sacre doctrine: qz est lucida ad dirigēdū: Apoca. vltimo Ostēdit mihi fluuiū aque viue splēdidū tanq̄ cristallū ⁊c. Itē est clara ad intelligēdum: ps. Declaratio sermonū tuox illuminat ⁊ intellectum dat paruulis. Subtilis ad exponendū: Sap. vij. Est in illa spiritus intelligentie multiplex vnitus subtilis. Item leuis ad obseruandū. j. Joan. v. ¶ Mādata eius grauia nō sunt. Itē sapida ad meditandū: ps. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua sup̄ mel ori meo. Eccl̄j vj. Sapiētia doctrine ſm nomē ei⁹. Nomen ei⁹ est sapiētia a sapore dicta. Itē est oīmbus impuritatib⁹. i. falsitatib⁹ impmixta ad credendū: Matth. xxij. Viā dei in veritate doces. Tertio qz est caloris mitigatiua. Ita doctrina sapiētie mitigat ardorē carnis: Hieron. Ama sciam scripturaꝫ: ⁊ carnis vitia nō amabis. Eccl̄j. iij. Ignē ardentē extingue aqua. j. sapientie ignē luxurie. ¶ Quarto qz piscū est nutritiua. Quasi em̄ pisces aquatici sunt homines tribulati quos aqua doctrine salutar] nutrit ꝯ solat⁊ ꝯ fortat: ps. Hec me cōsolata est in hūilitate mea: qz eloquiuz tuū vinificauit me. Et hinc est qz doctrīa spūalis assimilat etiā piscine: qz piscina sue piscaria ꝓprie dicit ad nutriendū pisces collecta: qz. j. spūalis doctrina est piscū. i. spūaliū virox nutritiua. ¶ Sz nota qz ad bonitatē piscine requirunt tria: scz fundi soliditas: aque influxibilitatis puritas: ⁊ influētis cōtinuitas. Ita vt doctrina spūalis nutriat aiam requiritur ꝑmo recipiētis soliditas. j. vt nō sit vas cōfractū nō retinēs ſm illud Eccl̄j. xxj. Cor fatui quasi vas cōfractū oēm sapiam nō tenebit. Itē doctrine puritas. j. vt doctrina pura sit ⁊ catholica nō heretica vel infectiua. Itē doctrine cōtinuitas: qz cum ipa sit cibus mentis oportet qz quotidie ipa reficiatur.

¶ Capitulum xxiiij.

Dona septē spūssancti assimilant septē planetis. Quia sicut septē planetaꝫ viribus format ⁊ pficitur hois corpus. Ita septē donox gradibus format ⁊ pficitur spūs. Vnde ſm astrologos ⁊ medicos saturn⁹ materiā concepta in matrice mollē ⁊ fluidā frigidita te ⁊ siccitate sua coagulat ⁊ cōdensat. Et hoc spūaliter cōpetit dono timoris qui ꝓpriatē ⁊ fluxibilitatē homis ad peccandum cohibet ⁊ restringit. Unde vt dicitur Prouer. xvij. Per timorem dñi declinat oīs a malo. ¶ Jupiter aūt secūdo mense spīm ⁊ mēbra tribuit: in qbus ⁊ ex quibus est postea robur operādi. Et hoc cōpetit dono fortitudinis: quo ⁊ spūs ⁊ mēbra roborant ad bene operandum: Prouer. vlti. Accinxit fortitudinē lūbos suos ⁊ roborauit brachiū suum. ¶ Mars tertio mense subtiliat sanguinē ⁊ humorem cōdensat ⁊ ordinat ⁊ cōponit. Et hoc cōpetit dono cōsilij quo. j. mens subtilia tur ad bene disponendū ⁊ ordinandum actus ⁊ motus suos. ¶ Sol quarto mense vitalē calorē ⁊ spīm epati ⁊ cordi tribuit. Hoc em̄ cōpetit dono sapiētie qua anima vinificat inflāmatur ⁊ spūssancti habitaculū efficit. ¶ Venus qnto mense organa sensibilia ⁊ officialia mēbra aures ⁊ nasum ⁊ hmōi pficit ⁊ disponit. Hoc competit dono sciētie quo organa sensibilia ⁊ tpalia ordinant ⁊ regulant. ¶ Mercurius sexto mense oīa corpis foramina ⁊ porosa ⁊ linguā ⁊ nares cōponit. Hoc cōpetit dono intellectus quo foramia. j. sensus corpis cōponunt. nares etiā id est vis discretiōis tribuit: ⁊ lingua ad rhetorice loquendū dirigit. ¶ Luna mense se-

primo suis limitib⁹ membra diuidit et distinguit: Qđ ptinet ad donū pietatis: q̄ diuidunt & distribuunt elemosine ſm exigentiā vniuſcuiuſq; ſm illud pſ. Disperſit dedit pauperibus.

Laplm xxv.

Ecclesia christi assimilat firmamento ꝓpter septem. ¶ Primo q̄ firmamentū secūda die factū recitatur Gen̄.j. Sz notādū q̄ ſuppoſito q̄ celū nō ſit de natura ẽthoꝝ elementoꝝ ſed de nā ꝗnte eſſentie vt ponit Ariſto. tūc nō pōt intelligi factū ſcā die ꝛ̄tū ad ꝓductionē ſubē ſiue formē ſue ſubalis: q̄ ſi mā corpalium ꝑceſſit tpe formationē ſuā vt cōiter ſancti ponūt: tunc ſeq̄ret q̄ ſi firmamentū fuit ſcā die ꝓductū ẽthū ad ſuā formā ſubalē q̄ mā fuit ꝓmo ſub alia forma ſubali: qđ eſſe non potuit: q̄ nā celeſtis cū ſit incorruptibilis ꝫ mām q̄ nō alīs formē pōt ſubeſſe: vnde impoſſibile ē q̄ ſit formatū ex mā prius tpe exiſtēte. Et iō ꝓductio ſubē firmamenti ad tps creatiōis ptinet: ſed aliqua formatio eī ptinet ad opus ſcē diei: ſic etiā Dion⁹. dicit. xiij. ca. de diuinis noib⁹ q̄ lumē ſolis fuit informe i ꝓmo triduo et poſtea fuit in quarto die formatū. Et ſic pōt dici q̄ firmamentū fuit a ꝓncipio creatū ſm ſuā ſubam: ſed ſcā die ꝗ̄ōri formatiōe decoratū & ornatū. Ita etiā ecclesia fidelīū fuit ab initio mūdi inchoata. ſ. in ꝓmis parētib⁹: vl ſm alīqs i Abel ꝓmo iuſto: ſed ꝑfecte formata & decorata fuit ſecūda die. i. in tpe plenitudinis gratie q̄ſi chriſtus venit in mundū. Prima eſt dies. i. totū tps ꝑcedens fuerat nubilosa. i. ſub caligine culpe vel figuraꝝ vmbra: q̄. ſ. patres noſtri oēs ſub nube fuerūt vt dr̄. j. Coꝝ. x. Sed ſcā dies fuit luminoſa ꝑ plenitudinē gratie & ꝑ ꝑfectam chriſti: qui ait: Quādiu ſum in mūdo lux ſum mūdi. Et iō ꝓma die chriſtus fuit ḡ̄ſi informis ſub obſcuritate figuraꝝ. Sz i ſecūda ḡ̄ſi format⁹ i ꝑfectia & vitate: Heb. xiij. Jeſus chriſtus heri & hodie. ¶ Scdo quia firmamentū octaua ſphera vocat. Nam ſub eo ſunt ſeptē ſphere planetaꝝ et ipm ponit octaua ſphera. Hoc aūt eccleſie chriſti cōpetit q̄ octaua reſurrectionis expectat & octaua die. ſ. dominicā celebrat & de octauis etiā ſanctoꝝ feſtiuat. Septenari⁹ aūt numer⁹ orbiū ſeptē planetarū ſub firmamēto ad vetus teſtm̄ refert vbi ſeptima celebrat dies. ſ. ſabbatum. vñ dr̄ Eccl̄. xj. Da ptes ſeptē necnō et octo. ¶ Tertio q̄ firmamētum multis ſtellis decorat: vñ dr̄ Gen̄. j. q̄ deus fecit ſtellas & poſuit eas in firmamento. Sic ergo firmamētū ꝫ quaſi innumerabiles ſtellas: i ta eccleſia quaſi innūerabiles ſctōſ: Gen̄. xv. Inſpice celum & numera ſtellas ſi potes. ¶ Notandū eſt q̄ ſtellaꝝ ſiue celi ſtellati a nobis ſolū medietas videt q̄ medietas ſphere celeſtis hemiſpherū vocat. Et hec medietas a nobis totaliter videt ſed ꝓpter defectū viſus nr̄i terre cōiūgi putat. Vñ circulus vbi finit orizon id eſt viſus terminatio vocat. Sic etiā eccleſie ſiue ſanctoꝝ eius ps eſt a nobis viſibilis ſcz hi q̄ ſunt in terra: & ps a nobis inuiſibilis. ſ. illi q̄ ſunt in gloria. ¶ Quarto q̄ firmamentū inter duos polos rotat ḡ̄ſi ſcz ſeptētrionalis nunq̄ nobis occidit q̄ dicit polus articus. Alter. ſ. auſtralis qui antarticus dr̄ nunq̄ a nobis videt. Sūt aūt hi duo poli inter quos firmamentū vertit quoꝝ vnus viſibilis eſt & alter inuiſibilis duo teſtamēta qbus eccleſia i ſua fide innitit quoꝝ vnū. ſ. teſtm̄ vet⁹ bona viſibilia & ꝑtia ꝓmittebat: aliud vero. ſ. nouū futura & inuiſibilia ꝓdicat. Vel hi poli ſunt due nature in chriſto. ſ. diuina et humana circa quas eſt tota fides eccleſie. Et vna eſt viſibilis. ſ. humana & altera inuiſibilis. ſ. diuina. Vel duo poli imobiles qbus celū in ſuo motu innititur ſunt duo charitatis ꝑcepta qbus imobiliū innixi debet vita fideliū eccleſie: quoꝝ vnū eſt de dilectiōe dei q̄ nō videt: alterꝝ de dilectione ꝓximi q̄ videt. j. Jo. iij. Qui nō diligit ꝓximū ſuū quē videt deū quē nō videt quō pōt diligē? ¶ Quito q̄ firmamētū in. xij. ſigna diſtinguit. ſ. ſm circulū zodiacū q̄ in. xij. ꝑtes diſtinguit equales q̄

sunt .xij. signa q̄: s. nobis signāt in qua pte celi ⁊ sol ⁊ planete īmorant. Et sunt ista xij. signa. xij. spacia cēliter distincta stellis notabilib⁹ ab astrologis denotata. ⁊ vnū quodq; signū p. xxx. diuidit grad⁹. ⁊ gradus p. lx. minuta. ⁊ minutū p. lx. secunda ita q⁹. lx. secūda minutū vnū. lx. minuta gradū vnū. xxx. gradus signū vnū facūt Sūt etiā signa hec aialiū specialiū nomib⁹ nūcupata: q⁹ pmū vocat Aries. secūdū Taurus: tertiū Gemini: quartū Cancer: qntū Leo: Sextū Virgo: septimū Libra: octauū Scorpio: nonū Sagittarius: decimū Capricornus: vndecimū Aquari⁹ duodecimū pisces. Sic ergo circulus zodiaci sive firmamēti distinguit. xij. signis. Ita fides ecclesie distinguit. xij. articulis q̄rū sex ptinēt ad diuinitatē ⁊ sex ad hūanitatē. ¶ Mā pmus articulus est vt credamus diuine essentie vnitatē. i. q⁹ deus vnus est. ¶ Secūdus est vt credamus in vna essentia esse psonas trinitatē. s. pris ⁊ filij ⁊ spūssancti. ¶ Terti⁹ est vt credam⁹ rex creationē. i. oia tā visibilia q̄ inuisibilia esse a deo creata. ¶ Quartus ptinet ad effectus gratie p quam viuificamur a deo. s. credē in vnā sanctā ecclesiā catholicā: ⁊ oia ecclesie sacramēta ⁊ remissionē peccatorū fieri p ea. ¶ Quint⁹ est credere corpoꝝ resurrectionē. s. q⁹ oēs homines resurgēt cū corpib⁹ suis. ¶ Sext⁹ est credere resurrectionē bonoꝝ in vitā eternā: et punitionē malorū. s. in inferno. ¶ Septimus ē credere christi cōceptionē. s. q⁹ christus sccep⁹ ē de sancto spū ⁊ ci⁹ natiuitatē ex maria virgine. ¶ Octau⁹ ē credere ei⁹ passionē ⁊ mortē. s. q⁹ crucifixus est sub pylato ⁊ q⁹ vere fuit mortuus et sepultus. ¶ Nonus ē credē ei⁹ resurrectionē. s. q⁹ tertia die resurrexit a mortuis. ¶ Decimus est credere q⁹ descendit ad inferos. ¶ Vndecimus est q⁹ ascendit ad celos ⁊ sedet ad dexterā dei patris. ¶ Duodecimus est de aduentu ad iudiciū die nouissima. Et sicut oīa duodecim signa cōtinent in zodiaco qui dicit circulus signoꝝ: Ita oēs isti articuli cōtinentur in symbolo qui dicit Apostolorū. s. Credo in deum ⁊c. Qui dicit in ecclesia secrete ex eo q⁹ fuit editus fide christi nondū ꝓpalata. Et dicitur omni die in prima et cōpletorio id est in pncipio diei ⁊ in pncipio noctis ad ostendendū q⁹ a fide debēt oīa opa nostra incipe: ⁊ q⁹ ipa fide munimur in ꝓsperis ⁊ aduersis. ¶ Duodecim zodiaci vero animalia a qbus signa denominant repsētat duodecim apostolos qui symbolū ediderūt. Nam in arte qd est nomē pmi signi repsentatur beatus Petrus qui fuit dux apostolorum. Aries em cōsueuit esse dux gregū: vnde beatus Petrus symbolū incepit dicens: Credo in deū patrē omnipotentē creatorē celi ⁊ terre. Joānes aūt sm quosdaz subiūxit: Et in iesum christū filium eius vnicū dōm nostrū. Jacobus aūt zebedei addidit: Qui cōceptus est de spiritu sctō natus ex maria virgine. Andreas autem apposuit: Passus sub pontio pylato crucifixus mortuus ⁊ sepult⁹. Philipp⁹ aūt adiunxit: Descendit ad inferos. Thōas autē dixit: Tertia die resurrexit a mortuis. Bartholome⁹ vero protulit: Ascendit ad celos sedet ad dexterā dei patris oīpotētis. Mattheus quoq; intulit: Inde venturus ē iudicare viuos ⁊ mortuos. Jacobus autem alphei cōfessus est dicens: Credo in spīmsanctū. Simon aūt adiungēs ait: Sanctam ecclesiam catholicam sanctoꝝ cōmunionem. Judas vero Jacobi qui ⁊ thadeus addidit: Remissionem peccatorum. Ultimo Matthias vel sm quosdam iterum Thomas concludit dicens: Carnis resurrectionem et vitam eternam amen. Aliqui tamen aliter ꝓdictos articulos attribuunt apostolis: sed non est magna vis. ¶ Sexto quo ad motum: Quia firmamentum triplici motu mouetur. Nam sm astrologos pmus motus eius est diurnus: qui est ab oriente in occidentem super polos mundi ⁊ cōpletur in. xxiij. horis diurnis et nocturnis. Alter motus firmamēti ē stellarum fixarum sive signorum ecōtrario ab occidente in orientē qui complet totus. i. xxxvj. milibus annis: ⁊ sic in oibus

annis per vnū gradū: q̄uis hunc motus stellaꝝ ignorasse videt Aristoteles q sup ponit in secūdo de celo celū siderēū esse vltimā sphērā: cui attribuit vnicū tantū motū ⁊ vniformē: ⁊ in eo esse stellas fixas ⁊ immobiles asseruit: sicut clauos in rota. Vnde ꝑdictus stellaꝝ motus adhuc nō clare patebat astrologis contēporaneis aristotelis. Primi eū qui hūc ꝓcepert ⁊ tradiderūt posteris fuerūt Abrachis ⁊ Felix: vt Ptolomeꝰ refert a quibus ⁊ ipe habuit: Et hi fuerūt post Alexandrum magnū. Dictus vero Ptolomeꝰ fuit pᵒ tpa christi circa tps Adriani impatoris: quē ipe Ptolomeꝰ in suo libro almagesti sepius nominat. C Tertꝰ motꝰ firmamenti siue celi stellati est motus accessionis ⁊ recessionis qui fit in. lxxx. annis per vnū gradū sm abbategni. Et ita etiā similiter fideles ecclesie hoc triplici motu mouenť. Primus motus est motꝰ nature: ⁊ iste est ab oriēte in occidentem. i. a natiuitate ad mortē ⁊ iste est cursus naturalis q̄ omnes morimur: Apls. j. Corint. ix. Omnes quidē currūt. Secūdus est penitētie ab occidēte in oriēte. i. ab occasu peccati ad ortū gratie p quā efficiunť stelle fixe ⁊ fulgide: Deut. j. Estis hodie sicut stelle celi. Tertius ē glorie: ⁊ iste ē accessionis ⁊ recessionis: quo recedim⁹ a miseria mūdi ⁊ accedim⁹ ad felicitatem paradisi. Itē recedim⁹ a corpis mortalitate ⁊ accedimus ad vite eternitatē: Dañ. xij. Qui docti fuerint fulgebūt quasi splendor firmamēti: ⁊ q ad iusticiā erudiunt multos erunt sicut stelle in ꝑpetuas eternitates. C Septimo q̄ firmamentū. i. celū stellatum spāliter elemēto terre dñat. Vnde i terra diuerse res generanť ⁊ diuerse imagines in eis figuranť sm diuersitatē stellarū ⁊ cōstellationū. Similiter ecclesia dominū ⁊ auctoritatē hꝫ sup terrā sup eos id est q viuūt in terra nō solū spūalē de qua dñs dixit Matth. xvj. Quodcūq; ligaueris sup terrā erit ligatum ⁊ in celis.

Sed insup vt quidā dicūt hꝫ ptātē tpalē cū tpale ordinet ad spūale. C Itē ecclesia assimilat monti syon. C Primo quidem q̄ mons ille fuit magne sublimitatis: et sic ecclesia magne sublimitatis est q̄tū ad tēpalē ⁊ spūalē auctoritatem: Isa. ij. Erit mons domꝰ dñi. i. ecclesie auctoritas ⁊ dominiū in vertice montiū ⁊c. C Secundo q̄ mons est magne fortitudinis ⁊ firmitatis: ⁊ sic ecclesia magnā fortitudinem ⁊ firmitatē habuit ꝓ ꝑsequētiū seueritatē: Isa. xxvij. Vbs fortitudinis nostre syon ⁊c. C Tertio q̄ fuit fons magne vbertatis: ⁊ sic ecclesia ꝓpter meritoꝝ christi et sanctoꝝ fecunditatē: ps. Lauda deū tuū syon q̄m ꝓfortauit seras portaꝝ tuaruꝫ benedixit filijs tuis in te. C Quarto q̄ fuit mons magne amenitatis: ⁊ sic ecclia hꝫ magnā amenitatē in varietate diuersoꝝ statuū: Apoca. xiiij. Agnus stabat sup montē syon ⁊ cū eo centū quadragintaquattuor milia. C Quinto q̄ fuit mōs magne seueritatis: ⁊ sic ecclesia secura ⁊ intrepida est ꝓpter dei ⁊ angeloꝝ custodiā et ptātem. Et ideo dicit Isa. x. Noli timere populе meus habitator syon ⁊c. C Sexto q̄ fuit motus magne sanctitatis: q̄ ecclesie etiā cōperit ꝓpter sacramentoꝝ efficaciā ⁊ virtutē: ⁊ ideo dr ibi esse saluatio ꝓpter sacrāmēta saluts: Isa. xlvj. Dabo in syon salutē. Et Abdie. j. In monte syon erit saluatio. C Septimo fuit mōs pfecte eruditiōis: ⁊ hoc magis ecclesie cōperit ꝓpter euangelice legis pfectionem: Isa. ij. De syon exibit lex.

Caplm xxvj.

Lecti dei repsentanť in constellatione istaꝝ stellaꝝ que vocanť pleiades ꝓpter q̄tuor. C Primo ꝓpter nūerum. Mā sm Grego. pleiades a pluralitate dicte sūt. Sūt eīm septē stelle que inter genua tauri site et vicine sibi sunt ⁊ diuise a seinuicē. Vnde per eas oīm electoꝝ vniuersitas insinuať que inter vite ꝓsentis tenebras spūs septiformis gratie lumine nos illustrāt qui a mundi origine vsq̄ ad eius terminū diuersis tēporibus missi quasi distincti sunt ⁊ cōiuncti ꝓintentionē mentis. Vñ Job. xxxviij. Nunqd cōiungere valebis micantes stel

UNIVERSIDAD DE MURCIA

las Pleiades. Vel septem stellis decoraꝫ constellatio Pleiadum .qꝛ. vij. virtutibus fulget vniuersitas electoꝝ sc̃z quatuor cardinalibus que sunt. iusticia temperantia fortitudo ⁊ prudentia. Et trib⁹ theologicis. scilicz fide spe ⁊ charitate. Que quidē virtutes ⁊ si sint inter se distincte adeo tamen sunt confederate ⁊ ꝓiunc te in anima vt nūq̄ possint haberi separate. Vnde sm doctrinaꝫ stoicoꝝ quaz in hac parte approbat doctrina sanctoꝝ virtutes sic connexe sunt ad inuicez. vt q̄ vnaz habet omnes pariter habeat. ⁊ qui vna caret omnibus carere necesse est.

¶ Secundo pp eaz ortum. Vernali.n. tē pore Pleiades oriunt ⁊ quāto aer sereni or est ⁊ frigidior tāto ab alijs stellis melius discernunt. qꝛ. s. electi dei maxime per tribulatiōis frigus ad virtutes cōsurgūt ⁊ in eis virtutes oriunt. melius q̄z̄ virtuosi sint cognoscunt qñ tribulationū frigoribus constringunt. ¶ Tertio pp aspectum qꝛ. s. vna ex illis stellis latere vr. ita sc̃z q̄ nec ex toto se occultat: nec ex toto se manifestat. Nec est electoꝝ humilitas q̄ bona sua occultare desiderāt ne illa ventus vanitatis dispergat. Nec tñ ex toto occultant sed vt tā sibi p̄ humilitatis custodiā q̄ alijs per diuinoꝝ operuz exempla proficiant. sic opa in publico faciunt vt eoꝝ semp intētio maneat in occulto. ¶ Quarto pp effectum qꝛ cum sol p̄ pleiades iter facit aeris caliditas vernalib⁹ pluuijs tēperatur. ⁊ terra tunc tpis florū pulchritudine adornatur. qꝛ sc̃z electi et virtuosi viri sunt diuino amore calidi ⁊ deuotis lachrimis madidi. semper tamē sobrij ⁊ bonorum exemplorum odoriferis floribus redimiti.

¶ Capitulum. xxvij.

Elemosynarius ⁊ misericors similis est monti oliueti. Mons mons oliueti sm Aug. fuit mōs chrismatis ⁊ vnctionis pinguedinis ⁊ refectionis medicaminis ⁊ curationis. ℞ hoc propter abundantiā olei ibi crescentis. qꝛ oleuz est vnctuosuz virtuosum ⁊ deliciosum. ¶ Primo cuz elemosyna sanctificat tribuentem. ⁊ hoc significatur in vnctione chrismatis de qua dicit Exo. xl. Omnia vnctionis oleo consecrabis. Hoc enim est oleum misericordie ⁊ pietatis quo omnia consecrantur. qꝛ sicut dicit Apostolus prima. Thimo. quarto. Pietas ad omnia valet. ¶ Item elemosyna reficit esurientem. ⁊ hoc significatur in olei impinguatione. De qua dicitur in Psalmo. Impinguasti in oleo caput meum. Et nota q̄ erat oleum quo ungebatur tabernaculum ⁊ hoc est oleū idest pietas elemosyne corporalis. q̄ refouetur tabernaculum ventris siue corporis. ō quo dicitur Exo. quadragesimo. Assumpto vnctionis oleo vnges tabernaculum. Aliud vero oleum erat quo ungebatur caput. ⁊ hoc est elemosyna spiritualis per quā inungitur caput mētis de quo ibidem p̄mittitur. Oleum vnctionis fundes super caput eius. Et ō ꝺ oleo ēt habet Wester. ij. q̄ oportebat q̄ puelle que seruabantur regi sex mēsibus oleo vngerentur ⁊c̄. Iste puelle sunt anime deuote que christo regi seruātur que oleo inunguntur sex mēsibus qñ solicite insistunt sex elemosynaꝫ spūalibus operibus que in hoc versiculo cōtinentur. Cōfule castiga solare remitte fer ora. ¶ Tertio elemosyna curat egrotantem sc̃z peccatorē. ⁊ hoc designatur in vnctionis medicamine de quo Matth. vj. Vngebant oleo multos infirmos ⁊ sanabantur. Sic oleo misericordie ⁊ elemosynarum sanātur ⁊ curantur vulnera peccatorum. Thob. iiij. Elemosina ab omni peccato ⁊ a morte liberat ⁊c̄.

¶ Capitulum. xxviij.

Exaltationem superboꝝ semper sequitur deiectio sc̃z illud Prouer. xvj. Ante ruinaz exaltatur coꝛ Vnde superbi similes sunt planetis: qꝛ sicut planeta habet i

auge sua ascensum ⁊ exaltationem sic in oppositio augis descensum ⁊ depressionē vnde sicut dicit Plinius. A centro terre absides altissime sunt. Saturno in scorpione. Ioui in virgine ✠Marti in leone. Soli in geminis. Veneri in sagittario. ✠Mercurio in capricorno mediis ptibus ⁊ econtra ad terre centrum humillime atq; proxime. Alij etiam dicunt q̄ quilibet planeta sicut inaliquo vno signo habet regnum ⁊ gloriam suam sic in aliquo alio abiectionem ⁊ tristiciam. verbi gratia. Nam sicut dicunt sol hz gloriaz suā in. xix. gradu arietis ⁊ casum in eodē gradu libre. Per solē ergo intellige mundana sapia refulgētes. qui extollunt in arie te in alioz ducatu q̄ suas opiniones ⁊ cōsilia multi sequant Aries. n. apud pastores ꝓsuescit esse dux gregis. Sz ista gloria annihilat in libra. i. in diuina sapia oia recto pondere libráte ⁊ pōderante. vñ apostō. dic̄ Corin. iij. q̄ sapia huius mūdi stultitia ē apud deū. ¶ Itē venus gloriā suā hz in pisibus. xxviij. gradibus. ⁊ casuz suuz siue tristiciā suā in ꝓsimili gradu signi oppositi. s. vginis. Intellige ergo p̄ vener ē eos q̄ carnali pulchritudine sūt venusti. q̄ in pisabus. i. in delitijs corpis gloriā tur volentes. s. molliter viuere in aqs delicias. Sz gloria coz in virgine deficit. q. castitas siue vginitas i ipsis delicijs perit Bernard⁹. Perit humilitas in diuitijs. castitas i delitijs. Apo. Thimo. v. Nidua q̄ in delitijs est viuens mortua ē. ¶ Itez ✠Mercurius in vgine. xv. gradib⁹ gloriat ⁊ cadit in pisabus totidē gradib⁹. ✠Mercurius q̄ gloriat in vgine significat hoiez honestū q̄ supbit ⁊ extollit de carnis castitate. quē q̄nq; de⁹ in pisabus aquaz. i. in tētatiōib⁹ ꝓ cupiscētiaz cadere ꝑmittit vt humiliet. vñ Phil. iij. Gloriamini in xp̄o nō in carne. ¶ Itē luna erigit in tauro trib⁹ gradib⁹ ⁊ totidē cadit in scorpione. Per lunā intellige terrenā ptātes. q̄ p̄cipue luna terrestribus dñans in tauro erigit dū p̄ supbiā in tyrānidē ꝑuertitur. Sed in scorpione deiect. q. ois tyrānus in fine male deprimit. Scorpio. n. cauda idest fine percutit. ¶ Item Saturnus in libra regnat. cadit in ariete. per Saturnū intellige abundantiam temporalem. Nā saturnus a saturādo ē dict⁹. Cuius vxor a paganis fingitur fuisse vocata Ops ab opulentia. s. q̄ hanc tribuit mortalibus hec regnat in libra idest in mēsura vel tē perantia. q̄ sine temperantia ⁊ mensura ēt si abundet non durat talis substātia. Sed in ariete. i. in morte penitus annullat. Psalmista. Dormierūt somnū suuz ⁊ nihil inuenerunt oēs viri diuitiarū. Est autem mors velut aries duobus cornibus idest modis percutiens q. est mors naturalis ⁊ violenta. ¶ Item mars erigitur in Capricorno vigintiseptez gradib⁹ ⁊ cadit totidem in cancro. Per martem intellige humanam fortitudinem que in capricorno erigitur idest i strenuitate bellorum fulget ⁊ ascendit. Sed in cancro. i. in tpe pacis occultatur ⁊ marcescit. Nam cancer non est aial belligez sed in cauernulis se absondit. Vel fortitudo humani corporis in Capricorno. i. in iuuentute ascendit ⁊ claret. Est. n. caper aial superiora petens Sed in cancro. i. in senectute retrocedit ⁊ deficit. Est. n. cancer aial retrogradiens. ¶ Itē iuppiter sm quosdā regnat in Cancro ⁊ in capricorno facit ō scensum. Alij vero dicūt q̄ Iuppiter erigitur ⁊ caput draconis in geminis trib⁹ gradib⁹ ⁊ cadit in Sagittario totidem. Per Iouē intellige gloriā humanā que erigitur in geminis. q. in diuitijs ⁊ honoribus crescit. Sed in Sagittario idest in psecutione vel delectione cadit vbi etiaz caput draconis. i. supbia q̄ est caput peccati dcijcitur. ¶ Item cauda draconis erigitur in Sagittario tribus gradibus ⁊ cadit in geminis totidem. Per caudā draconis intellige fraudulentiam ⁊ astuciaz hominis. Hec est enim cauda draconis idest quedaz imitatio demonis q. homines inuidi atq; fraudulenti post diabolū vadūt. Hec in Sagittario idest in lingua de qua Hieremie. ix. Sagitta vulnerans lingua eorum ascendit tribus gradibus. Primus est mentientium Ysaie. ix. Pro

pheta docens mendatium ipse est cauda Secundus est in detrahentibus Apocalypsis.ix. Laude eorum similes serpentibus. Serpenti enim proprie detractor assimilatur. sm illud Ecclesiastici.x. Sicut si mordeat serpens in silentio. Ita nihil minus eo habet qui occulte detrahit. Tertius gradus est in blandientibus Apocalypsis nono. Habebant caudas similes scorpionum Greg. Scorpiões sunt oēs blandi z malitiosi qui bonis quidem in facie non resistunt. sed post dorsum pertant. vnde venena fundunt. Hec cauda in geminis cadit. quia mala z fraudulenta ligua dupliciter obmutescit. Uno modo quando non auditur. Alio mō quando aspere revellitur vel repellitur. Eccli. xxvii. Sepi aures tuas spinis z noli audire linguam nequam. Ille spinis aures sepit qui male loquēti asperis z increpatorijs verbis resistit. Sed ille non audit q aurem ab ipso abducit.

¶ Capitulum.xxix.

Furor penitentie vel fidei suscitat furorem fortem persecutionem diaboli. Nam diabolus quanto videt hominem exurgere vel agere feruentius tanto eum persequitur acrius. Dicunt enim naturales q in magno estu fiunt fortissimi venti sicut in diebus canicularibus. venti enim qui tunc fiunt licet raro tali tempore fiant tamen fortissimi sunt eradicantes arbores z edificia subvertentes Et est ratio quia tunc non eleuatur nisi vapor grossus z qz calor fortis qui tunc est expellit a se frigus vndiqz ad vnū locum. ideo illud frigus impetuose pellit vaporem. z sic tempus illud est causa fortium ventorum. Quod ergo in magno estu fiunt fortissimi venti repzesentat q in magno mentis feruore exurgunt contra eam persecutiones vehementissime. Job.xxx viij. Diuiditur estus super terram qui dedit vehemētissimo imbri cursum. vehemens enim imber cum forti vento esse consuevit. Post estuz ergo sequitur vehemētia imbris. qz post feruorem mentz sequitur procella tēptationis. Sed est notandum. q est duplex canis celestis scz canis qui lucet ad pedem oriētis. z alius canis ē qui lucet ad pedes gemiorum versus cācrum ad meridiem. Et de vtroqz verum est qz in diebus cāicularibus fiunt venti. Sunt aūt illi dies calidissimi cū illi canes oriuntur cū sole quando sunt sub radijs solis. qz tunc est quadruplex causa calozis. Una quia sol est in domo ꝓpa scz in leone. Alia causa ē directa oppositio solis ad habitabilem nostrā Tertia est ex reflexione circuli. qz diu radij mozant circa eundem locuz circuli signozum. Quarta est ex cōiunctione duarum stellarum calidarum Alio autem tempoze dicti canes oriūt helice sub radijs solis quādo sol ꝓcedit eos. ita q mane in auroza videri possūt hoc autem ē sole existente i ꝓncipio virginis. tunc enim sunt venti naturalit ꝓpter qualitates tēporis cōnaturales vētoque sunt frigiditas z siccitas non sic vehemetiosi. In occasu quoqz istozum canuz etiaz fiunt venti sed aliter. Mā canis occidit cosmice in hyeme sole existēte i ꝓncipio capricorni. z qz tunc frigus strigit terram magis de nocte q̄ de die non fiunt venti nisi de die quādo sol apit terram z elenat vapozes. Occasus autē canum helyceus est quando in estate occultantur sub radijs solis a visib⁹ hominū z tūc sunt dies caniculares. Sic ergo patet q tam in oztu q̄ in occasu canuz sine cosmico sine helyceo fiunt vēti z tāto fortiozes quāto canes dicti sunt calidiozes. In duplici ergo cane accipit duplex feruoz scz fidei qui fuit a principio nascētis ecclesie sub radijs solis idest sub apostolis z discipulis xpi. z tunc flauerūt maximi vēti idest fortissime persecutiones fuerūt Iterum post solis occasum. i. post xpi tēpora z apostolorum adhuc fuerūt vēti persecutionum in alijs fidelib⁹ z martyribus. Unde dicitur de ecclesia sub simili tudine dom⁹ xMathei. vij. Flauerūt vē

ti ꝛ irruerunt in domum illam ꝛ nō ceci-
dit. fundata.n. erat supra firmaꝫ petram
idest xp̄m: Alius vō feruor est penitentiū
ꝛ tunc ēt sole xp̄o aperiēte terraꝫ. i. aiam
ꝛ eleuāte vapores cōpunctionū ꝛ oratio
num sequunt venti magnaꝫ tentationū.
vñ dr prouer. xi. Qui conturbat domuꝫ
suam possidet ventos. ꝛ est sensus: q con
turbat domum suā. i. conscīam suam per
compunctionē peccatoꝝ possidet vētos
. i. impulsus tentationū. Sed ꝑcipue soli-
tarijs qui occultati a visibus hoīum fer-
uent amore celestium fiunt vēti calidi tē
tationū ꝛ tribulationū quas diabolus su
scitat eis. vñ Job. j. Ventus vehemens ir
ruit a regione deserti. regio.n. deserti est
feruēs vita solitarij. ꝛ ibi ē vehemēs vē-
tus. i. impetus tētationis diaboli. ¶ Itez
feruor cōpunctionis assi'lat flāme ignis.
Primo qdē. q. flāma ex violētia sui mo-
tus ptes materie in quā agit alliēdo ad
inuicē cōcutit. ꝛ ideo aliqñ quēdā sonitū
facit. Sili' hō compunct⁹ dū dolenter me
minit. qō per oculos qō p os, qō p cetera
mēbra sua, deliquit. quasi ptes sue mate-
rie adinuicē collidit ꝛ aliqñ sonū vocis
ꝛ doloſi eiulatus emittit Joel. ij. Exilient
sicut sonitus flāme ignis ꝛc. ¶ Scō q.
flāma tenebrosa pandit ꝛ abdita prodit.
Ita hō cōpunctus peccata sua abscondi-
ta in ꝑfessiōe revelat. vñ de peccatore q
peccata sua nō cognoscit nec de eis cōpū
git nec ꝓfitet dr Job. xviij. Nōne lux im-
pij extinguet. s. vt peccata sua nō videat.
Et sequit. Nec splēdebit flāma ignis eius
q. nec hz ignē feruētis cōpūctiōis nec ēt
flāmā lucētē revelate ꝓfessiōis. ¶ Tertio
q flāma semper i motu existit. Ita ēt hō
ꝓpunctus p motū boni opis ꝓtinue satis
facere satagit. Et hec ē flamma que pur-
gat rubiginē peccati. s. satisfactio feruens
Mūeri. xxj. Oē qō pōt transire p flāmas
igne purgabit. ¶ Quarto q. flāma viā cū
offendiculis suis oñdit. ꝛ hō de peccatis
cōpunctus ne amplius offendat vias su
as diligēter attendit. vñ Isaie quinquage-
mo. Ambulate in lumine ignis vestri ꝛ i
flāmis quas succēdistis. ¶ Quinto q. flā
ma materiā cui se cōiungit ab infimis ad
superiora trahere nō desistit. Et sic cōpū
ctio feruida aias a terrenis affectibus ab
strahit ꝛ ad celestia dēsideria erigit. Et tūc
aia ad pugnandū ꝫ tentationes valenti-
or existit. Dñ dicitur Judicuꝫ. xx. Cū cer
nerent flāmas in sublime ferri: qui prius
fugam simulauerāt versa facie fortiꝫ resi
stebāt. ¶ Sexto q. qñqz flāmā vehemēs
vētus extinguit ꝛ dissipat q. nōnunq cō
punctionez tollit vehemens impetus tē
tatiōis. ꝛ tō necessaria ē magna custodia
sensuum ꝛ cautela sicut claudunt ꝛ custo
diunt lampades accense ne extingnātur
Lañ. viij. Lampades eius lāpades ignis
atq; flammaꝝ. ¶ Septimo q. flamma ex
oi pte rei accēse in acutū ꝛ in conū tēdit.
Ita verus penitens a supfluis ꝛ illicitis.
imo ēt a licitis undiq; ꝗtum pōt magis
ac magis ingiter se restringit. Ecci. xxj. cō
sumatio illorum flamma ignis.

¶ Capitulum. xxx.

Fides assimulatur riuo. q. flu
it a fonte idest a dño per in-
fluxuꝫ revelatiōis. vñ Apo.
dicit ad Ephe. ij. q. fides do
nuꝫ dei ē: sed nota q. riuus
ē imr. iunditiaꝫ purgatiꝫ. Quia. s. fides
purgat immūditias erroꝝ vel terrenaꝝ
affectionū vñ dicit Actuū. xv. fide puri
ficans corda eorum. Itē riuus ē terre fe
cūdatiuus q. fides fecūdat aias merito
rijs opib⁹ Hebre. xj. Sāctī per fidē opati
sūt iusticiam ꝛ adepti sūt repromissiōes
¶ Itez riuus ē potus aialiꝫ administra
tiuꝫ q. fides potū vē sapie administrat
aiabꝫ. Ecci. xv. A qua sapie salutaris po
tauit eum Ezech. xxxiij. Pascaꝝ eos in
montib⁹ ꝛ riuis ꝛc. ¶ Item riuus est vi
roris ꝛ pulchritudinis in plātis conserua
tiuus q. fides confnat in sanctis viroꝝ ē
carnis. i. virginitatez ꝛ pulchritudinem
sancte conuersationis. sicut ꝑz in sanctis
virginibus que fidei virtute armate cor
rūpi non poterant sicut rose sup riuos
plantate non marcescunt Ecci. xxxix. q̄si
rose plantate super riuos aquaꝝ. ¶ Itē
riuus est lapillorū ꝛ arenaruꝫ cōgregati

UNIVERSIDAD DE MURCIA

uus.q; fides ẽ humilium qui in puis lapidis signãtur ⁊ tribulatoꝝ sine patiẽtium q signant in aremis que stant sub q quis tribulationũ ꝯgregatiua sc̃z per vnitatẽ dilectiõis ⁊ pacis ℣sal. Congregans sicut i vtre aquas maris. Aqua.n. maris sunt aie in amaritudine ⁊ tribulatione posite que tũ in vtre fidei cõgregate ab vnitate dilectionis ⁊ pacis minime sepant. ℭ Item riuus est geminũ multiplicatiꝰ. Quia sc̃z fides ẽ multiplicatiua fidelium ⁊ credentiũ. ℣sal. Riuos ciꝰ inebrians multiplicãs gemmia eiꝰ. ℭ Itẽ q; riuus est penetrãs ⁊ trãsitiuus: q; sc̃z fides ẽt dura corda penetrat ⁊ irrigat Job xxviij. In patris riuos excidit.

ℭ Capitulum.xxxj.

Ructus spiritus assimilari possunt signis celi. De quibus dicitur Hieremie.x. A signis celi nolite timere. Et hec similitudo declarari ꝑt tripliciter. Primo quidem per numerũ signoꝝ. Sunt enim signa celi siue zodiaci circuli duodecim numero. Et similiter Apo. ad Gala. enumerat duodecim fructus spiritus dicens. Fructus autem spiritus est charitas: gaudiũ: pax: patientia: longanimitas: bonitas: benignitas: mansuetudo: fides modestia: cõtinentia: castitas. ℭ Sed notandu; q; horum duodecim signoꝝ tria dicuntur eẽ ignea. sc̃z aries: leo: ⁊ sagittarius. Tria vero dicuntur esse terrea sc̃z taurus: virgo: ⁊ capricornus. Tria vero aerea. scilicz gemini: libra: ⁊ aquarius. Tria aquea. sc̃z scorpio: cãcer: ⁊ pisces. ⁊ sic in.iiij. celi partibus ordinantur. q; ignea sunt in oriente aerea in occidẽte in austro terrea in septentrione aquea. Ita etiaꝫ simili modo in duodecim fructibus tres sunt igneꝰ. s. ꝺm tria que sunt in igne. Nam ignis habet illuminare inflammare ⁊ consolidare. Sunt ergo hec tria ignea fides illuminans charitas inflammans ⁊ patiẽtia cõsolidans. Naꝫ fides illuminat intellectũ charitas incendit affectum patientia vero ꝯsolidat per aduersoꝝ contactũ sicut solidatur incus per malleoꝝ ꝑcussionem. Tres etiam alij fructus sunt aerei ꝺm tres aeris effectus. Nam aer letificat modificat ⁊ inflammat. Ex aere.n. illuminato letificatur affectus. vñ Thobie. v. Quale mihi gaudium erit qui in tenebris sedeo ⁊ lumen celi non video. Item ex temperato modificatur corpus quia corpus animalis modificatur ꝺm temperiem aeris. Si enim aer ẽst temperatus. ⁊ corpus bene se habet ⁊ si intemperatus corpus se habet male. Item ex aere inflammato feruescit humor coleri cus vt ꝑz in estate. Sic ergo ista tria sunt aerea gaudium modestia ⁊ benignitas. Nam ex ꝑsentia spiritus sancti oritur gaudium in interioribus. sequt modestia i exterioribus. ⁊ etiam benignitas ad subueniendum indigentibus. Benigni enĩ dicuntur quos bonꝰ ignis feruere facit ad bñfaciẽdũ ꝓximis. Tres aũt alij fructꝰ sũt aq̃i sc̃z mãsuetudo ꝓtinẽtia ⁊ castitas. Nam aqua hz frigiditatez lubricitatem ⁊ coagubilitatem sed ciꝰ frigiditas ignez extinguit. ⁊ hoc competit mansuetudini que iracũdie ardorem cohibet ⁊ extinguit. Nam mansuetudinis ẽ irã vicere ⁊ indignatiões cohibere vt dic̃ Ambrosius. Itẽ lubricitas aque coarctaꝫ ⁊ restringitur terminis alienis sicut fluxꝰ maris coarctaꝫ litoribus ⁊ fluxus vẽaꝝ in puteis ⁊ fontibus. Est.n. humidũ bñ terminabile termio aliẽo vt dicit ꝓbus i li. de generatõe ⁊ corruptiõe. Et hec coarctatio cõpetit cõtinẽte q̃ fluxuꝫ carnis restringit. Nã cõtinẽs patiẽ. sed nõ ỏdu cit vt ꝓbus dicit in Ethi. Coagulaꝫ ẽt aq̃ ⁊ fit imobilis sicut ꝑz i glatie. Et hoc cõpetit castitati. q; castus est qui neq; patit neq; deducit. Tres alij fructus possũt oci terreꝰ. sc̃z pax longanimitas ⁊ bõitas. Nã terra hz tranglitatẽ q; nõ agitatur vl ꝰmouet. neq; ab exterioꝝ sicut aer q vẽto agitaꝫ. neq; ab interioꝝ sicut aq̃ fluctuans. vñ ℣sal. Etenĩ firmauit orbem terre qui nõ cõmouebitur. Et hoc cõpetit paci. q̃ sc̃z facit vt nec ab exterioribus ꝑturbemur. neq; interioꝝb⁹ ỏsiderijs

angustientur: vñ Luce. ij. Angeli dixerūt In terra pax hominib⁹ bone voluntatis Item terra habet perpetuitatez Eccl. j. Terra aūt in eternū stat. ¶ Ib cōperit lōganimitati. Itē terra hz bonoꝝ fructuū vbertatē vl cōcationē. ¶ hoc cōperit bonitati qua primis cōicamus in bōis. vñ bonū ē diffusiuū suiipsi⁹ Apo. In omni bono opc fructificātes. ¶ Scdo declarat dicta similitudo scz signoꝝ ¶ fructuū per proprietatem nois. Hz. n. quodlibet signū suum nomē pprium competens alicui fructuum. Mā primum signū vocat. Aries q: sicut aries aial iacendo super latus vnū equaliter mutat vices. q: tanto tempoze iacet sup latus dextrum quanto sup sinistrum. Tota. n. estate dormit i latere vno ¶ tota hyeme in altero. Sic sol existens in illa parte circuli zodiaci q̄ dicitur Aries facit equinoctium ¶ equales facit dies artificiales ¶ noctes. Hoc āt adaptatur fidei per quam equanimiter se habet homo ad diem prosperitatis ¶ ad noctem aduersitatis. Nam vera fides nec prosperitatem temporalez ambit nec aduersitatem metuit. sicut patet de moyse Hebreorum vndecimo fide inquit. Moyses grandis factus negauit se esse filium Pharaonis filie. Ecce q̄ prosperitatem non apperijt. ¶ sequitur. magis eligens affligi cum populo dei q̄ temporalem habere iocunditatem. Ecce q̄ aduersitatem non timuit. ¶ Scōm signum vocatur taurus quia taurus terram sulcando fecundat ¶ locupletat ¶ tunc quando sol est in signo tauri terra ē arabilis ¶ cōgrua agriculture. Et hoc competit paci. Nam pacis tempoze terre coluntur ¶ ē abundantia frugum sic etiam dicitur Jacobi. iij. q̄ fructus iusticie in pace seminatur ¶c. ¶ Tertium signum vocatur gemini quia sole existente in illo signo virtus ad fecundandū inferioza geminatur: vel quia in estate cuz noctes sunt brevissime quando vna pars illius constellationis occidit alia pars anterior oritur ¶ ascendit. Et ideo dicunt poete q̄ illorum geminorum fratrum quos fabule vocant castorem ¶ pollucem vnus celos alius inferos possidet. Hec autem cōperunt caritati que in nobis spiritusancto precedente ad fecundandum vitam nostram geminatur. scilicet in dilectione dei ¶ proximi. Vnde pars anterior ascendit superius scilicet amoz dei. alia posterior est inferius scilicet amoz proximi. vnde nec ⁊ us sine proximo nec etiam vere proximus diligitur sine deo. i. Joan. iij. Hoc mandatum habemus a deo. vt qui diligit deum diligat ¶ fratrem suū. ¶ Quartum signum vocatur cancer. Cancer cui est animal retrogradum ¶ sol peragrans illam partem zodiaci facit retrogradationem in. viij. gradu cancri ¶ hoc competit modestie scilicet vt in exteriozibus motibus ¶ ornatu debitum modum non trāseat. sed potius se in ipsis in mensuram debitam retrahat Apostolus Phil. iij. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. ¶ Quintum signum vocat leo quia sm Jsido. Leo est fortissimum animal ¶ maxime caliditatis precipue i parte anteriori scilicet pectoris. Sic sol itrās illud signū acrius igniferos radios emittit q̄ faciat in fine quando inde exit. Et hoc competit benignitati idest bone ignitati amoris. qua ad benefaciendum alijs inflammamur que intus in corde incipiens plus facit hominem velle facere q̄ possit finaliter opere implere Apostō. ad Ephe. quarto. Estote inuicem benigni. ¶ Sextum signum vocatur virgo. ¶ hoc propter sterilitatem quia sol illud in trans. suo calore humores consumit ¶ a suo fructu terra efficitur sterilis ¶ hoc competit castitati ¶ precipue virginali. q̄ caloꝝ diuini amoris adiuncta humores lubricos sic in carne consumit vt sterilis permaneat a generatione carnali ¶ vberior ¶ fertilior fiat in fructu spirituali Jsaie. xl. Letare sterilis que non paris ¶c. ¶ Septimum signum vocatur Libra ꝑz Jsidorum ab isto instrumento ponderādi quia sol in illo signo existens dies adequat noctibus: sicut res equatur ponderi in lance. Vnde ibi fit equinoctium au-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tumnale. Hoc autem mansuetudini competit que dum iras comprimit mala illata a primo equo animo ferre facit Epł. octauo. In mansuetudine cum patientia supportantes. Vel dies noctem equatur q̄ iuxta nocumentū illatum pensatur mansuetudinis meritum. ¶ Octauum signuz vocatur Scorpio. quia scorpio retro ferit ⁊ caude aculeo pungit. Sol enim existēs in illo signo ē cā le sōis ⁊ pūctionis corpis hūani q̄ tūc declinās min⁹ calescit. vñ aer distēpatus i frigiditate cito ledit ⁊ pūgit. vt dicit Ysidor⁹. Hoc ät cōtinentie competit que ex distemperantia carnis tentationis aculeo quandoq; acriter pungitur. ⁊ licet aliquando ex tētatione ledatur non tamen si non consentit occiditur Romanorum. viij. Si spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. ¶ Nonum signum vocatur sagittarius q̄ sicut sagittarius emittit sagittas sic sol in hoc signo existens ad nos mittit grandines pluuias ⁊ niues. Hoc autem competit patientie que grandines persecutionum pluuias tribulationum ⁊ niues afflictionum suscipit atq; portat. ¶ Decimum signuz vocatur capricornus. q̄ scz caper est animal cornibus petēs superiora. Naz ibi sol facit solstitium vernale ⁊ tunc ascendere incipit versus superiorez arietem ⁊ versus cancrum. Hoc autem competit gaudio. Nam nemo habet verum gaudiū nisi qui superiora petit. veruz enim gaudiuz est qō non de creatura sed de creatore concipitur. vnde apostolus ad Philip. iiij. Gaudete in domino semper. ¶ Undecimuz signuz dicitur aquarius qui ꝫ fabulas dicitur fuisse piscerna deoruz manibus eoruz aquā fundens. ⁊ ideo tenet vrnaz. Sed ꝫ veritatez dicitur aquarius. q̄ quando sol ē ibi aer condensatur in aquas multas ⁊ fiūt pluuie plusq̄ alio tempore. sicut dicit Ysidorus. Hoc autez competit bonitati scz gratiam ⁊ misericordiaz abūdanter effūdere ⁊ prestare q̄ bonum est diffusiuum sui ipsius. vt dicit Dion⁹. ¶ Duodecimū dicitur piscis quia illo tempore fit generatio pisciuz ⁊ cōfricatio. q̄ calore solis ascēdente ⁊ humores dissoluente solēt tunc pisces effundere semen suum. Hoc autē cōpetit longanimitati. per quā homo ad modū piscis ēt in aqua tribulationis nō deficit sed viuit. ¶ Tertio declarat dicā similitudo per distinctionez graduū siue facierum. Nam quodlz dictorum signorum dicitur habere facies .i. partes. Cum.n. quodlz signuz diuidatur per. xxx. gradus inmum prime facies est a primo gradu. ⁊ durat vsq; ad. x. gradum. scda vsq; ad. xx. gradū. tertia facies vsq; ad. xxx. Et quelibet facies signi datur alicui planete. vbi gratia. prima facies arietis datur marti. scda soli. tertia veneri. ⁊ sic de alijs. Sicut ergo quodlibz genus signorum continet tres facies ita quelibz xij. virtutuz ꝫ tres modos siue tres effectus. Nā primo fides que assimilat arieti cuius prima facies est martis. scda solis. tertia veneris. est ꝑncipium fortitudinis. ⁊ hec est facies martis. Unde fidei ascribitur victoria. Heb. xi. Sancti per fidem vicerunt regna. Et ibidem. Fortes facti sunt in bello. Item est principium luminis spūalis. ⁊ h̄ est facies solis. Jo. xij. Credite in lucem vt filij lucis sitis. Item est principium charitatis sicut cognitio ē pricipiuz amoris vt hec ē facies veneris cuius ē ad amorem incitare. ¶ Secūdo pax que assimilatur tauro cuius prima facies ē mercurij. scda lūe. tertia saturni ē etiā triplex est itaq; prima pax pectoris idest ꝛscientie. ⁊ hec est facies mercurij qui semp comitatur solem q̄ tunc ē conscientia pacata quando sequitur xp̄z ⁊ ei adheret. secūda ē pax temporis. ⁊ hec est facies saturni q̄ saturnus dicitur a saturitate ⁊ abūdātia ꝯ tribuit pax tēporis. Tertia pax eternitatis. ⁊ hec est facies lune. ꝫ illud ps. Luna perfecta i eternuz. ¶ Tertio charitas que assimilatur Geminis, cuius pria facies est Jouis scda mercurij tertia lune. Est etiā triplex. s. incipientiū. ⁊ hec est iouis. q̄ ex parte. superioꝛi ꝓprius planeta benīuolus ⁊ calid⁹. Itez

est proficientium ⁊ hec est facies mercurij qui dicitur fuisse deus mercatorum propter hoc q̄ natum vel conceptus sub eo disponit ad vsum computationis ⁊ ratiocinij vt dictum fuit supra ca. vij. ℳercatorum enim est semper in lucro proficere. Tertia est charitas perfectorum. Et hec est facies lune q̄ luna dominatur aquis ⁊ charitas perfecta dominatur tribulationibus. Cant. viij. Aque multe non potuerunt extinguere charitatem. ¶ Quarto modestia que assimilatur Cancro. Cuius prima facies est veneris. secunda martis tertia lune est triplex. Prima est circa vestium apparatum. ⁊ hec est facies veneris Nam venus vt dictum est supra in eodem cap. vij. dicitur disponere natos vt sint vestium muliebrium inuentores vt dicit Ptholomeus. Secunda species modestie est circa exteriores corporis motus. Et hec est facies martis. quia mars ſm Ptholo. disponit ad mobilitatem ⁊ leuitatem. Tertia est circa ludum. ⁊ hec est facies lune. quia luna vt idem Ptho. dicit existens in secundo signo post ascendens ostendit merorem ⁊ tristiciam per quam scilicet temperantur ludi. ¶ Quinto benignitas que assimilatur leoni. cui⁹ prima facies est saturni. secunda Jouis. tertia martis est triplex. prima scilicet in supportando. ⁊ hec est facies saturni q̄ in motu suo ē tardissimus. q̄ homo qui benignus est tardissime mouetur ad irā ꝯ alium. vnde sat supportare. Itez etiā dz esse benignitas in cōmunicando. ⁊ hec ē facies Jouis q̄ omnibus dicitur prodesse ⁊ nulli nocere. Itez in cōuersando. Et hec est facies ℳartis. Maz ℳars dominatur colere. Et ille qui vult benigne cōuersari oportet q̄ dominetur ire. Maz lz ℳars sit de se incensiuus tamen coniunctus veneri temperatur. Et sic homo cōiunctus proximo vt bene conuiuat ei. etiā si de natura sua esset aggressus ⁊ asp debet tamē seipsum per benignitatez tēperare. ¶ Sexto castitas q̄ assimilat virgini. cuius prima facies est solis. secunda veneris. tertia mercurij est triplex. Prima est castitas virginalis. Et illa ē facies solis q̄ est preclarissima Sapiētie quarto. O q̄ pulchra est casta generatio cū claritate. secunda ät est castitas coniugalis. Et ista est facies veneris. Quia licet venus incitet ad amorem tñ est temperata in qualitatibus. Et taliter amor carnalis cōiugus si sit temperatus ⁊ honestus castitas vocat. Tertia vidualis ⁊ hec est facies mercurij. Nam mercurius cuz sole graditur ⁊ non longe a sole recedit. nunq̄ pl⁹ triginta gradibus distans ab eo. ⁊ dicit prodesse seminibus vñ significat vitaz vidualem que semper dz vacare deo. sicut legitur de sancta Anna Luce. ij. q̄ ieiuniis ⁊ obsecrationibus erat seruiēs dño die ac nocte. Item dz vacare elemosynis. q̄ sūt semina quibus recolligitur fructus eternus. De quo semine dicit Apo. ij. Corin. ix. Qui pce seminat pce ⁊ metet. ¶ Septimo mansuetudo que assimilat libre. Cuius prima facies est lune. scda saturni. tertis Jouis. dz esse triplex. ſ. in appetitu. vt ad vindictā nō excandescat Ecci. x. Fili i mansuetudine aiam tuā serua. Et hec est facies lune que tpat calorem solis i illis inferioribus. ⁊ sic māsuetudo tēperat feroz ire. ℳansuetudo eni ē tēperantia irarū. vt dicit phs in. iij. Ethi. Itez dz cē mansuetudo in motu siue actu sez vt nō ipetuose vel rabide sed plane ⁊ modeste opa sua pficiat. Et hec est facies saturni. Cuius motus nō ē ipetuosus vel rabid⁹ sed plan⁹ ⁊ morosus Ecci. iij. Fili in mansuetudine opa tua pfice. ¶ Tertio dz haberi māsuetudo i auditu. sez vt ex tra veritati non ꝓtradicat Ecci. v. Esto māsuetus ad audiēdū vbū. Et hec ē facies Jouis. Quia Juppiter vt dicūt astrologi in uenit veridicus in suis significatoib⁹. ⁊ significat sapiam ⁊ rōnem. Sapia. n. ⁊ ratio veritati nota ꝓtradicūt. ¶ Octauo ꝓtinētia q̄ assimilatur scorpioni. Cuius prima facies ē martis. scda solis. tertia veneris. ē triplex. Vna ē a ꝓcesso ⁊ licito. vt cū qs cōtinet simpliciter ab oi actu venereo. ēt a matrimonio. ⁊ talis cōtinens oportz q̄ habeat continuū bellum cū carne. qz ca-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ro cõcupiscit aduersus spm̃. Et hec ẽ facies martis qui disponit ⁊ incitat ad bella. Secũda ẽ a turpi ⁊ illicito: sicut cõtinere a fornicatione ⁊ adulterio ⁊ stupro ⁊ huiusmodi. Et ista ẽ facies solis: cui⁹ radius nõ coinquinatur immũdiciis. Tertio ẽ ab immoderato ⁊ superfluo vsu cibi vl matrimonij. Et hec ẽ facies veneris q̃ temperat malicia: malicia. s. id est inordinatam concupiscentiam cibi vel actus venerei. ¶ Mono patiẽtia que assimilatur sagittario: Cui⁹ prima facies est mercurij: secũda lune: tertia saturni: est triplicater cõmendabilis: Primo qñ quis patitur vtiliter puta quãdo patitur ꝓpter iusticiã: qz talis patiẽtia acquirit meritũ eterne beatitudinis: sm illud Matth. v. Beati q̃ pseccutionẽ patiunt ꝓpter iusticiã. Talis ẽ qui sequit̃ christũ qui passus est ꝓpter iustificationẽ nostrã. Hec est facies mercurij q̃ vt dictũ est sequit̃ motu suo solem. Christus em̃ est sol iusticie. Secũdo quãdo qs patitur libẽter. i. voluntarie. j. Petri. iiij. Nemo vestrũ patiat̃ quasi homicida et fur: qui. s. iuste patiunt̃. Apls. ij. Lox. xij. Libẽter gloriabor in infirmitatib⁹ meis. Et hec est facies lune que suo⁹ motu eclipsat̃: Talis ẽ qui sua volũtate patit̃. Tertio quãdo quis patit̃ firmiter siue longanimiter vt. s. nõ deficiat ꝓpter passionis diuturnitatẽ: Apls Eplb. iij. Obsecro vos ne deficiatis in tribulationib⁹. Et hec est facies saturni qui hz motũ longũ ⁊ diurnũ: ⁊ cõplet cursum suum in. xxx. annis. ¶ Decimo gaudiũ sancto ꝓ quod assimilatur capricorno: cuius prima facies est iouis: secũda martis: tertia solis: est triplex. Primo q̃ quis gaudeat de ꝓsperitate ꝓximi: sicut membrũ de cõmoditate cõmẽbri sui. j. Lox. xij. Si gl̃iatur vnum membrũ cõgaudent oia mẽbra. Et hec ẽ facies iouis de quo dicũt astrologi q̃ hz exaltationẽ ⁊ gaudiũ suũ in geminis tribus gradib⁹. Mã dũ qs gaudet de bono ꝓximi gaudiũ geminat: ⁊ hec debet habere tres gradus: qz debet gaudere de bono ꝓximi spũali: corpali: tempali. Secundũ est gaudere de aduersitatib⁹ mundi: q̃ hoc em̃ homo cõsociat̃ christo. j. Pet. iij. Cõicantes christi passionib⁹ gaudete. Et hec est facies martis: quia mars erigitur et exaltat̃ in capricorno: ⁊ ibi est gloria sua siue gaudiũ: vt dictũ est. ꝯ. ca. xx viij. Quasi em̃ capricornus est mundus cornibus. i. aduersitatibus suis nos impetens ⁊ pcutiens in quo vir sanctus nõ conturbatur sed gaudet: Jaco. j. Oñe gaudiũ existimate fratres charissimi cum in tẽptationes varias incideritis. Tertiũ est gaudere de nixu siue exercitio interiorus habit⁹ virtuosi: Prouer. xxj. Gaudiũ est iusto facere iudiciũ. Et hec est facies solis q̃ gloria luminis sui quod valde est gaudiosũ nõ habet ab extrinseco sed a seipo: Ps̃. Omnis gloria eius ab intus. ¶ Undecio bonitas que assimilatur aquario: Cui⁹ prima facies est veneris: secunda mercurij: tertia lune: est triplex. s. delectabilitatis: honestatis ⁊ vtilitatis. Unde ambrosi. in lib. de officijs diuidit bonum in tria. s. delectabile quod solũ ratione delectatõis est appetibile: vnde tale quandoq; potest esse ⁊ norũ ⁊ proficuũ: honestũ ⁊ inhonestum: sicut patet in amore coniugali et in vsu matrimoniali: Et hec est facies veneris. Item in bonũ honestũ quod ex seipso habet rationẽ appetibilis sicut sapiẽtia: Et hec est facies mercurij. qui dicitur disponere ad sapientiã. Item in bonum vtile quod. s. est appetibile in ordine ad aliud: Et hec est facies lune: que multum cõfert istis inferioribus. Quia sicut dicit Basilius: Ipa est decor noctis: mater roris: ministra humorũ ⁊ dominatrix maris. ¶ Duodecimo lõganimitas. i. perseucrantia in bonis que assimilat̃ pisci: Cuius prima facies est saturni: secũda iouis: tertia martis: causat̃ ex tribus: Primo ex abundantia virtutis: quia q̃to aliqs pl⁹ habet de virtute tãto plus tolerat difficile: Et hec est facies saturni: qui vt dictus est dicit̃ a saturitate id est abũdãtia. Secundo ex temperantia operis: quia q̃to quis moderat⁹ agit tãto diutius durat Et hec facies iouis est planeta temperatus in suis qualitatibus. Tertio ex ma/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

gnanimitate cordis: & hec est facies martis qui disponit ad ammonitatē. Et sic patet quomodo fructus spiritussancti assimilantur signis celis qbus scz fructibus per ipm spiritū virtutes celorū idest celestium mentū perficiūtur & firmātur in bono: Unde ps. Verbo domini celi firmati sunt & spiritu oris eius omnis virtus eorum.

Capm xxxij.

Lorum eterne beatitudinis representat celum empyreū. Oportet enim locum et locatum inuicem continuari. Unde cum celum empyreum sit locus glorie beatorū oportet q eorum statui conformetur. Et ista conformitas attenditur ꝗtuz ad septem. Nam primo celū empyreū dicit proprīū dei habitaculū. De hoc enim ipse deus dixit Isa. lxvj. Celum sedes mea et terra scabellum pedū meorum Hec enim duo corpora in mundo maxime repsentant dei eternitatē & immutabilitatē scilz corpus supremū quod vocamus empyreum: quia illud solū inter spheras celestes ponimus immobile: & ideo assimilat sedi in qua sedes quiescit. Et corpus infimum. s. terra qō a suo situ nunqm mouet. Et ideo assimilat scabello qō etiā oportz esse quietū & firmū: Eccl. j. Terra in eternum stat. Quia i celo empyreo maxime refulget diuine virtutis operatio. Ideo specialiter dicit ibi esse sedes dei & habitatio dei: ps. Dns in celo sedes ei⁹. Et hic est q homines orare volētes manus ad celū leuant tanqm dominū eius. Hoc aūt competit bene glorie beatorum: in quib⁹ deus immobiliter habitat ita vt nunqm ab eis separet: & ideo replet eos leticia eterna & gloria sm illud ps. In eternum exultabunt habitabis in eis & gloriabūtur in te. ¶ Secundo celum empyreū est claritate lucidū. vnde empyreum dicitur celum igneum nō ab ardore sed a splendore. Conueniens eīm est (sm Basilīū) vt sicut damnati habent extremas tenebras: ita beati habeant extremā lucem. Et hoc etiam competit beatis quorū mens per lumen infusum glorie confortata & eleuata ineffabile & increatū lumen attingit: sm illud ps. In lumine tuo videbimus lumen. Representat etiam illud splendidissimū celum claritatē gloriosam quā corpora gloriosa post resurrectionez habebunt: Sapien. iij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. ¶ Tertio celum empyreum est capacitate maximū. Nam infra se includit omnia corpora. Et hoc etiam competit beatorum felicitati que scilicet includit & continet omnia desiderabilia: Unde Boetius dicit q beatitudo est status omnū bonorum aggregatione perfectus. & iō ibi satiabitur solū human⁹ appetitus: sm illud ps. Satiabor cum apparuerit gloria tua. ¶ Quarto est figura sphericum. Figura autē spherica cum careat initio & fine representat eternitatem dei: quā beati participant: ipsum deū per essentiam videndo sm illud Joan. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum deum verum &c. Et ideo beati dicūtur esse in vita eterna id est in vita interminabili & perfecta. Nam eternitas est interminabilis vite tota simul & perfecta possessio: vt Boetius dicit in. v. de consolatione. Unde quia beati habent vitaz interminabilem & intransmutabilē non solum sm esse sed etiam vlterius sm operationem: quia ꝗtum ad illam operationem qua verbum vident nō sunt in sanctis volubiles cogitationes: vt Augusti. dicit. xv. de trinitate. Et ideo dicitur Danie. xij. q erunt quasi stelle in perpetuas eternitates. ¶ Quinto est ab oīni motu quietum. Nam si esset motū motus ei⁹ deprehēderetur per aliquod corpus apparens sicut deprehenditur motus aliarum spherarum quod minime apparet. Et ideo celum empyreum est oīno quietum. Unde Basilius dicit in. ij. hexameron q remuneratio que pro dignis operationibus restauratur in ea luce que est extra mundū quietis domicilīū sortiet. Sic etiam status beatorū vltimo fini inherentiū est status omnimode quietis et

UNIVERSIDAD DE MURCIA

pacẽ: ſm illud ꝓ̄. Poſuit fines tuos pacem ⁊c. Habent eñ quietem ab omni labore ſm illud Apoca. xiiij. A modo iam dicit ſpiritus. vt requieſcant a laboribus ſuis. Item ab oñi moleſtia vel inquietatione: ꝓ̄. In pace in idipſũ dormiã et requieſcã. Sed nota q̄ q̄uis celũ empyreũ ſit immotũ: habet tñ ſm aliquos influentiam ſuper alia corpora que mouentur: ſicut etiã ſupremi angeli qui aſſiſtunt habent influentiã ſuper medios ⁊ vltimos qui mittuntur q̄uis ipi non mittantur. Inſluit autẽ celũ empyreum in primum mobile non ad tranſiens ⁊ ad veniens ꝓ motũ ſed ad fixum ⁊ ſtabile puta virtutem continendi ⁊ cauſandi vel aliud huiſmodi ad dignitatẽ pertinens. Similiter beati qui ſunt in patria influunt nobis qui ſumus in via ſuffragia et beneficia multa: ⁊ precipuę ſpiritualia que ſunt fixa ⁊ ſtabilia bona. Vnde Job hortatur hominẽ viatorẽ dicens: Voca ſi eſt qui tibi reſpondeat ⁊ ad aliquẽ ſanctorũ convertere: Joan. v. ¶ Sexto eſt a difformitate remotus. Eſt eñ totaliter vniforme nõ habens partiũ difformitatẽ ſicut celũ ſtellatũ. Quod etiã comperit beatitudim ſanctorũ nõ quidẽ ex parte beatorũ cum beatitudo vnius ſit maior q̄ beatitudo alterius: ſm illud. j. Cor. xv. Stella differt a ſtella in claritate. Et ſic ex parte beatorũ eſt ibi quedã difformitas graduũ: propter quod dixit chriſtus Jo. xiiij. In domo patris mei manſiones multe ſũt. Sed ex parte dei beatificantis qui eſt beatitudinis obiectũ: ex cuius cognitõne ſaluus aliquis efficitur ⁊ beatus: ꝟ illud Auguſti. in. iij. confeſ. Beatus qui te nouit etiã ſi alia ignoret. Ipa beatitudo ſanctorum eſt ſimplex ⁊ vniformis: Quia ly dicantur eſſe ibi congregata oñia bona: tñ illa congregatio bonorũ eſt in deo: non ꝓ modũ cõpoſitionis ſed per modũ ſimplicitatis: quia que in creaturis multiplicia ſunt in deo preexiſtunt ſimpliciter ⁊ vnite. Et hinc eſt q̄ diuina beatitudo vna et ſimplex exiſtens: nihilominus omnẽ beatitudinẽ complectitur: Quia quicquid eſt deſiderabile in quacunq; beatitudine vel vera vel falſa totum eminẽtius in diuina beatitudine preexiſtit. De contẽplatiua eñ felicitate habet certiſſimã ⁊ continuam contemplationem ſui ⁊ aliorũ omnium. De actiua vero gubernationem totius vniuerſi. De terrena autem felicitate que conſiſtit in voluptate: diuitijs: poteſtate: dignitate ⁊ fama: ſm Boeti. iij. de cõſo. habet gaudiũ de ſe ⁊ de omnib⁹ aliis ꝓ delectatione: ꝓ diuitijs oñimodam ſufficientiã quã diuitie promittunt: ꝓ poteſtate omnipotentiã: ꝓ dignitate oñe regimen: ꝓ fama ámiratiõnẽ totius creature. ¶ Septimo celũ empyreum eſt ſitu ſupremũ: quia a cẽtro maxime remotum: Iſa. lv. Sicut exaltãtur celi a terra ⁊c. Ita etiã beatitudo ſanctorũ eſt ſummum: oñia bona tranſcendens. Nam q̄ tum ad obiectum eſt ſummũ bonum ſimpliciter: ſed q̄tum ad actum in creaturis beatis eſt ſummũ bonum non ſimpliciter ſed in genere bonorum participabilium a creatura. Et tanta eſt excellentia illius britudinis quã deſignat celi empyrei excellentia localis: q̄ vt dicit Apoſto. j. Cor. ij. Nec oculus vidit nec aur[illegible] au. ⁊c.

Caplm xxxiij.

Ratia gratum faciens aſſimilat primo mobili ꝓpt̃ q̄tuor. ¶ Prio q̄ illud celũ eſt empyreo celo immediatũ. Celum eñ empyreũ deputatũ glie beatorũ idipm repſentat. Sic ergo illud celũ imediate ſe hꝫ ad empyreũ ita gr̃a imediate ſe hꝫ ad gr̃iam: ſicut motus ad terminũ: vel ſicut impſectũ ad pfectũ: Ro. vj. Gr̃a dei vita eterna. ¶ Scõdo q̄ illud celũ eſt in ordine celorũ mobiliũ decimũ. Mã ſm ꝓtol. ⁊ ſm Abdellath in lib. de ſphera mota. ⁊ ſm Alphetragi. in aſtrologia nona: ſupra firmamentũ. i. celum ſtellatum q̄ eſt octaua ſphera oꝫ ponere aliam ſpheram nonam quã vocamus celum criſtallinum in quod reducit motus orbis ſignorum qui eſt ab occidẽte in orientem. Et ſimiliter ſupra hanc oꝫ ponere ſpherã decimam: in quã reducit

UNIVERSIDAD DE MURCIA

motus diurnus qui est ab oriente in occidentē. & hec decima sphera (vt dicunt) est primū celū mobile. Dicit igit ordo siue numerus huius sphere que. s. est decima cōperit etiā gratie sine qua decem pcepta decalogi nō implētur. Ipa eñ est lucerna cum qua decima dragma pdita per peccatum. i. humana natura recuperatur id est iustificat: Lu. xv. Unde Apls ad Timot. ij. Justificati ergo xpi heredes sum⁹ sm spem vite eterne. ¶ Tertio q̄ hec sphera decima inter oēs speras mobiles obtinet principatū. Est eñ primū mobile et ideo nō habet nisi vnicū motū. s. diurnum. Oportet eñ multitudinē ab vnitate causari. Et natura (sicut dicit phs i. ix. de aiālib⁹) nō trāsit de extremo ad extremum nisi per mediū. & ideo nō est saltus nature ab eo quod habet vnicū motum ad aliud q̄ habet tres nisi per medium q̄ habet duos. Cū ergo in sphera stellarum firarū deprehensus sit ab astrologis triplex motus vt dictū est. ē. ca. xxx. scilicet diurnus ab oriente in occidentem supra polos mundi. Et alter stellarum fixarum econtrario ab occidente in orientē. Tertius accessionis & recessionis ptz sm predicta q̄ sphera stellarum fixarū nō potest esse primū mobile sed oportet ante eam esse alias duas speras. s. vnam que habet tñ duos motus scz diurnū ab oriente in occidentem: & declinū qui est econtrario ab occidente in orientem: & ista est sphera nona. & aliā decimā ante istaz que habeat tantū vnicū motum. s. diurnum. Illud enim quod est primum in genere corporum mobiliū nō potest esse multiformes varium in motibus: quia ab vno motore primo & simplici in eo quod mouetur ab ipo nō potest esse nisi vnus motus. Quia ergo diuina gratia id est quo anima primo mouetur ad iusticiam: recte in celi primo motu designatur. Est etiam motus gratie vnicus inq̄tum nō inclinat nisi ad bonum. ¶ Malum eñ quia multipharie contingit (vt dicit Dionysius) habet motus multiformes. Ipsa eñ gratia est qua deo vnimur. Et est motus eius diurnus id est lucidus & velox. Nescit enim tarda molimina sancti spiritus gratia. ¶ Quarto firmamentus siue celum stellatū est omniū motuum causatiuum & mensuratiuū. Nam illud quod est primū in aliquo genere est causa & mēsura aliorum: Quare cum motus localis sit primus motuum vt philosophus p̄bat. Et inter motus morales gratia est p̄mus motus omniū virtutum & motuus qui sunt in nobis ad actus virtuosos et interiores. Omnes enim virtutes gratuite causantur a gratia: sicut omnes potentie anime ab essentia anime. Unde gratia est in ipa essentia anime: virtutes autem sunt in potentijs tanq̄ in subiecto. Item gratia illuminat animā ad cognoscendū defectus suos quos peccati tenebra occultat. Nam sicut aduenīente lumine solis fugatur tenebra noctis & pulchritudo vniuersi apparet. Ita cum gratia illuminat animā videt defectus suos quos primo nō videbat: sicut atomi in radijs solis apparent & in vmbra nō. Ita minima peccata in conscientia illuminata: Jps. Accedite ad eum & illuminamini. Sed nota q̄ sicut sol nō illuminat cecos q̄nus oriatur super bonos & malos: Ita nec gratia peccatores: quia peccatores sunt in contraria dispositione scilicz per obstaculus peccati. Joan. j. Tenebre eum nō comprehenderunt. s. lucem gratie. ideo dicitur Ephes. v. Exurge qui dormis. Item gratia assimilatur rori. ¶ Primo quia ros ex alto manat. generatur eñ ros in alto flante vento calido id est austro. quia gratia descendit nobis infundente spiritu sancto. Non est eñ ros (teste phō) nisi pluuia pauca. Auster autē rorem gignit quē aquilo sua frigiditate dispergit. q̄ gratia quā de⁹ hoibus infundit diabolus si pōt eā corrūpit dum culpā contrariā gratie introducit. Dicit tamē Basilius q̄ luna est mater rotis. quia. s. domina nostra in luna significata toti⁹ gratie ipetratrix existit. Et ideo quicquid ros gratie i nobis facit totū pōt dici opus virginis. ¶ Secūdo q̄ ros serenitatē & temperiē amat.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Nam ros nō generat nisi in sereno z tēpore tēperato qz si nō sit serenū impedi tur appropinquatio solis vapozē elcuā tis qui est materia rozis. Si aūt est estus consumit ipe vapor subtilis. Vapor enim rozidus subtilior est inter vapores hūi dos: z ideo elevat ad suprem̄ interstic̄ aeris exclusiue: qz ille locus tēperatus ē eo qz medium est inter calidissimū z frigidissimū: ideo ibi equaliter agit calor congelationē impedies z frigus cōpimens. Vnde ille locus strictus ab Aristo. dicit: qz clausus est inter duo extrema. Ros ergo est diuina gratia q̄ nullo modo inuenitur in anima nisi serena sit z a peccato pura. Non em̄ sol lumē gratie influens appropinquare pōt vbi mētis serenitas deest. Itē estus concupiscētie destruit vapozē gratie: z ideo oportet vt reprimat remedio tēperātie siue abstinētie. ¶ Tertio qz ros terras inebriat. s. qz diuina gratia mentes a terrenis delitijs alienat. ¶ Quarto qz ros in seminib⁹ medullam ampliat. Ita diuina gratia in nobis omnia bona multiplicat. ¶ Quinto qz ros ostreas z pisces mari impiguat: quia gratia mētes humanas p amozē charitatis dilatat. ¶ Sexto qz margaritā in conchilia generat: quia p diuinā gratiā filij⁹ dei i vtero virginali est generatus. ¶ Septio quia pullos corvinos sustentat anteq̄ ni grescāt: quia gratia animā nō deserit quā spūaliter pascit nisi postq̄ per culpam nigrescere incipit. Est em̄ gratia cibus spūalis anime sicut panis est cibus materialis corpis. ¶ Octauo qz ros causat dulcedinem. Nā q̄uis videat insipidus: est tamē potestate dulcissimus z melius in herbis z floribus causatiuus. Nihil em̄ sapientes mel aliud esse dicūt q̄ rozem calore digestum in aere. Ita similiter gratia diuina que est in penitētia modo nō sentit sic sapida q̄uis sit p̄dulcissima sicut apparebit in patria. Itē gratia diuina assimilat aq̄. ¶ Primo qz aqua ē estus refrigeratiua. Est em̄ aqua frigida ex natura: quare in calore estatis homies balneāt se ags: ante z anseres sunt ob hāc causam cōtinue in aquis cōmorātes. Et ita etiā simili modo diuina gratia anime refrigeriū tribuit dum calorē cōcupiscentie inflāmantis extinguit. ¶ Secūdo ratiōe cōiunctiōis: qz est separata⁊ partiū cōiunctiua. Nam terra p̄e siccitate in puluerē caderet nisi eius partes aqua cōnecteret. Vnde caseus capnus quia parū habet de humiditate totus est interi⁹ oculatus z discōtinuat⁹, nō sic pecorinus qz magis humore ē plenus. Ita similiter gratia diuersoz cordium est vnitiua vt sit in diuersis volūtas vna. ¶ Tertio quia ē viriditatis conservatiua: quod apparet in oīibus herbis et plantis quarū virores pendēt ex ags. Arescit em̄ in brevi quecūq̄ planta si nō in vigore suo per aquā fuerit cōseruata. Et ita gratia dei est in bono cōseruatiua dū in peccata cadere nō pmittit. ¶ Quarto quia est resistētiū subuersiua. Nā omnia resistentia sibi vastat z alta in planum humiliat. Quādo em̄ aqua terrā vel aliquod aliud intrat terrā excauat z a fundamentis oīa sublevat: z sic omnia cōplanat. Ita gratia oīa sibi resistētia i regno anime destruit dū altissima corda cōuertit: z suo dominio subijcit. ¶ Quinto quia est vacui repletiua. Nā replet omnes fossas sibi obuias vt nihil esse vacuum pmittat in loco quem inhabitat. Et sic gratia est beator⁹ hominum repletiua dū nihil in anima vacū derelinquit: eo q̄ oīes virtutes ibi gignit qbus omnes patientiā perficiūt z ad suū complementum addūt. ¶ Sexto ratiōe caloris: quia ab alto cadēs est caloris causatiua. Nam in alueo fluens nō calescit quia tarde movetur: sed aqua cadens ab alto citi⁹ movetur z descēdit velocius. Motus enim nisi sit velox calorē nō inducit. Quasi autem aqua fluida est gratia humana. Hec em̄ cito labit quia faciliter amittit: et hec nō calefacit: quia diuinū amozē nō inducit immo frequēter oppositū. Vnde apostolus dicit: Si adhuc hoib⁹ placerē xp̄i seruus nō essem z̄. Sed aqua cadens ab alto est gratia veniens a deo. Et hec est aqua que velociter descendit: Quia ne-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

fcit tarda molimina sanctispūs gratia: sicut dicit glosa Hieronymi sup illō Actum: Et factus est dē celo repēte son⁹ ꝛc. Unde hec etiā est aqua que charitatis igne animā calefacit. ¶ Itē ipa gratia diuina superabundans facit in quocūq; homine cessare temptationes diaboli: sicut in multa pluuia cessant vēti eo q; vapor siccus qui est materia venti impeditur: ꝛ nō elcuatur amplius vētus ꝛ hoc abundante suo contrario: cum contrariū magis forte impedit cōtrariū minus forte. Quasi ergo multa pluuia in terra ē abundantia gratie in anima in qua cessant vēti malarum temptationum: eo q; vapor id est appetitus peccati nō elcuatur i corde suo contrario scilicz dei gratia ibidez abundantie. ¶ Item gratia dei assimilatur fluuio de paradiso egredienti: qui diuiditur in quattuor capita id est in quattuor flumina: Gen. ij. Hec enim in diuersis quattuor habet modos. Est enim in penitētibus turbida: ꝛ hec gratia assimilatur Geon id est nilo qui est fluuius mesopotamie semper turbidus: ꝛ circūit terram ethiopie id est mentes hominū denigratorū. Ethiopes em̄ nigri sunt: ꝛ descendit per egyptū id est per corda superborum que sunt tenebrosa: lumine vero sapientie carentia. Egyptus cm̄ interpretatur tenebra: cuius planiciem id est humilem cognitiōem nilus id est gratia penitentie irrigat cumulis arenarum id est memorijs peccatorum claudentib⁹ ostia eius. Nam peccatoꝝ memoria superbaz mentē humiliat: ꝛ ipa humilitas gratiaz retinet ne defluat. Hic fluuius habet cocodrillos id est demones infestātes. Sed bestiola quedam que dicitur endros luto se inuoluens intrat per os in ventrez eius ꝛ rupit oīa interiora eius: eumq; occidit. Hec bestiola humilitatem christi significat: qui luto carnis nostre se vestiens diabolicum ventrē id est virtutē dirupit ꝛ quos sibi incorporauerat extraxit. ¶ Secundo gratia christi est in obedientibus plurima: ꝛ hec assimilatur phyſon qui circūit terram euilath id est indiam. Nam india in scriptura interpretatur nutus vel dilucidus: quia scilicz vir obediens nutu alterius scilicz superioꝛ sibi dilucidato id est oīno mouetur. Et dicitur phyſon grece decem latine eo q; decem in se recipit flumina id est obseruantiam ꝛ implētiōem decem preceptorum legis. Hic fluuius abundat arenulis aureis ꝛ gemmis pciosis: ꝛ in eius etiam litore crescunt aromatice ꝛ medicinales herbe. Arenule auree sunt exempla speciosa: gemme pciose sunt merita copiosa: ꝛ medicinales herbe sunt vitioꝝ remedia virtuosa: que oīa abundanter inueniuntur in vere obedientib⁹. ¶ Tertio gratia christi in patētibus est subita siue festina. Unde assimilat fluuio tigris q; ad instar tigris animalis velocissime curit ad modum sagitte: vt dicit Joseph⁹: quia scilicz passiones ꝛ tribulationes presentes faciunt nos ad deum currere velōciter: ps. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ postea acceleraverunt: sicut equus calcaribus percussus velocius curit. Hic pergit contra assyrios qui interpretantur dēmentes: quia scilicz patientia contra persecutiones ꝛ depressiones hominē inuictum reddit. Itez post multos circūitus intrat mare rubrum: quia quandoq; post multas passiones perducit ad martyrium quod propter rubedinem effusi sanguinis per mare rubrū designatur. ¶ Quarto christi gratia est fructifera in diligētibus. Et hec assimilatur eufrati qui interpretatur frugifer: Nullus em̄ est fructus operis sine gratia dilectionis: Hic est fluuius mesopotamie q̄ interpretatur altitudo cuiusdam vocationis: quia scilicz altitudo christiane vocationis consistit in dilectione charitatꝭ. Hic est copiosus in gemmis: quia charitas abundat in operibus virtuosis ꝛ meritorijs. ¶ Item gratia dei assimilatur q; busdam fontibus mirabilibus qui inueniuntur in quibusdā prouintijs ꝑm q; differentias que sunt in effectib⁹ gratie. Refert em̄ August. ꝛ etiā Jsido. q; sūt duo fontes in boetia: quorum vnus me-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

moriam ⁊ alter oblionem inducit. Et hec est prima cōtrarietas in effectib⁹ gratie: quia gratia facit oblionē tēporaliū et memoriā spiritualiū: Et hec fuit i apostolo dicente: Que retro sunt obliuiscēs secz temporalia. Ad ea vero q̄ sunt priora extendens me. s. ad spūalia: Philipp. iij. ¶ Secūdo refert Aug. q̄ est quidā fons in egypto in quo faces extinguantur accense ⁊ accēdant extincte. Et hec est secūda cōtrarietas gratie: quia extiguit vitia ⁊ accēdit virtutes: Ro. xiij. Abijciam⁹ opa tenebr⁹ ⁊ induamur arma lucis. ¶ Tertio dicit quidā esse fons apud garamantes: q̄ fons est tam algens de die vt nō bibatur: tā calidus de nocte vt nō tangat. Et hec est tertia differentia gratie: Quia gratia in die pſperitatis facit algidum. i. humilē ita vt nō bibat siue absorbeatur a superbia: ⁊ i nocte aduersitatis facit calidum. i feruentē ⁊ deuotum ita vt non tangat ab impatientia. ¶ Quarto legunt duo fontes fuisse in sicilia quor⁹ vn⁹ sterilem faciebat: alter vero fecunditatē inducebat. Et hec est quarta differētia gratie: quia facit aliquos steriles in carnalib⁹ sepper cōtinentia: ⁊ fecundos in spūalic⁹ secz per doctrinā ⁊ bona opera. ¶ Quinto legitur fuisse quidā fons in idumea q̄ tribus mensibus anni est turbidus: trib⁹ sanguineus: tribus viridis: ⁊ tribus limpidus. Et hec est vera differentia gratie: que in quibusdā est turbulenta vt in tribulatis siue actiuis qui frequēter turbātur sicut Domin⁹ dixit Marthe: Turbaris erga plurima: In quibusdā vero limpida sicut in contēplatiuis: In quibusdā vero sanguinea sicut in martyribus: Et in quibusdā viridis sicut in virginibus. ¶ Item gratia spiritussancti assimilatur aque puteali. ¶ Primo ratione saporis: quia a terra circūstante sapore attrahit. Vnde nūc salsam nunc dulcē se ostendit: Ita gratia spūssancti q̄diu anima terreno corpori circūdatur non vniformiter sed varie in anima sentitur. Nam nunc est salsa in anima penitentis: nunc dulcis in anima contēplantis. ¶ Secundo ratione laboris: ad hoc enim vt aqua putealis melior⁹ etur oportet vt sepius vacuetur vel hauriatur. Vnde q̄to frequentius in extrahendo eam de puteo laboratur tanto melior ex motu efficitur. Hauriatur cū aqua ex puteo profunde bonitatis divine orationis assiduitate. Et iō q̄to crebrius oratur tanto magis gratia impetratur: per quam anima proficiens melior⁹atur. ¶ Tertio ratione dulcoris: quia tanto aqua putealis est dulcior q̄to est terre viue vicinior. Terra autem viuentium dicitur vita beata: Ps. Portio mea dñe in terra viuentiū. Hanc terre q̄to magis anima propinquat p̄ contemplationem vel affectionē tanto magis gratiā percipit dulciorem: ⁊ etiam carnis vel mundi intrinsecus refrigerationem. ¶ Quarto ratiōe calor⁹is: quia puteus nunq̄ de leui in hyeme congelat: eo q̄ calor a suo contrario ad interiora putei repellitur. Vnde nō solum nō congelatur id est nō coartatur a frigore: immo magis tūc feruescit ⁊ iflammatur. Et ita etiā simili modo est de anima que p̄ gratiam in hyeme tribulationis magis i amore dei calescit ⁊ accenditur.

Caplm xxiiij.

Ratie gratis date assimilant circulis celestis sphere de qbus meminit Salomō Eccj. j. vbi dicit: Lustrās vniuersa in circūitu pgit spūs et in circulos suos reuertitur. Nam gratie gratis date sunt ille quas enumerat Apo. j. Cor. xij. Alij datur per spiritum scientie. Alij autē sapiētie sm eundē spiritū. Alij gratia sanitatis in vno spiritu. Alij operatio virtutū. Alij pphetia. Alij discretio spirituū. Alij genera linguarū. Alij interptatio sermonum. Prima igitur est sermo sapiētie. Et hec assimilatur celesti circulo q̄ dicitur solstitialis estiualis. Sermo enim sapienter loquentis ad tria tendit que nobis ille circulus representat. ¶ Primo ad instruendum intellectum specialiter de diuinis ⁊ spūalib⁹ cir-

ea que ppie est sapientia. Tūc aūt intellectus instruit dum aliquis sic clare loqtur q̄ doceat. Et hoc repsentat circulus ille solsticialis: qui ideo solstitialis estiualis dicit quia sole ibi existēte fit solstitius estiuale. vbi aūt existit sol psens oīa clare ⁊ lucide videnť. Sic qui loquēdo ustruere desiderat necesse est vt ea que loquit clare ⁊ lucide ostēdat. Et talib⁹ dicitur ex persona Sapientie Ecc̄j. xiij. Qui eluciḋant me vitā eternā habebūt. ¶ Secundo qui sapiēter loquitur intēdit ad mouendū affectū vt. s. libēter audiant verbum dei. Sed ille q̄ vult delectare oportet q̄ loquat temperate. i. nō nimis prolixe: quia plixa locutio nō delectat sed attediat. Et si vult mouere affectū oportet q̄ loquat feruēter: verba eīm inflāmare nequeūt que frigido corde pferuntur vt dicit Grego. Et hoc significat circul⁹ solstitialis estinalis: quia ē quasi cōiunctiu⁹ nostre habitabilis ⁊ torride zone. In nostra habitabili est tēperies aeris. In torrida vero excessus feruoris. Vnde in sermone pdicantis debēt hec duo ꝓiungi. s. temperamentū locutiōis. s. a. plixitate: et feruor. pnunciatiōis: vt. s. per primū placeat: per secundū moueat. ¶ Tertio sermo sapiēter pdicantis tendit ad flectēdū ad actū. i. ad hoc vt auditor amet ea que ipe predicās dicit ⁊ ipa implere velit: q̄ fit dum sic aliquis loquit q̄ auditorē flectit. Ad quod quidē spūsanctus vtitur lingua hominis quasi quodā instrumento. Ipe aūt est qui pficit operatione interius: Vnde Grego. dicit in Omel. pēthecost. Nisi corda audientiū spūsanct⁹ repleat ad ardorē amoris vox dicentium incassum sonat. Et hoc etiā ostendit circulus solsticialis estiualis ex eo q̄ iste circulus tangit zodiacū in cancro. Nam zodiacus dicit a zoda q̄ est vita: quia viuificatiuus est spūsanctus: quia spūs est q̄ viuificat: vt dicit saluator. Vnde tūc estiuali cōiungitur zodiacus quādo ipius pdicatoris sermoni adiungitur spūsancti virtus. Que cōiunctio fit in cancro vbi sol reflectit ⁊ retrocedit. Nam i octauo gradu cancri sol retrogradationes facit: quia sol intīn extollitur versus tumorē sphere. s. nostrā habitabilē ⁊ situm in terra q̄ nō pōt plus extolli: ⁊ tunc retrogradit descendendo per signa infertora. Tunc ergo zodiacū solstitialis in cancro tangit quādo sermo pdicatoris virtute spūsancti adiuncta superbū cor peccatoris ad humilitatē penitentie flectit et reducit. ¶ Secūda gratia gratis data ē sermo scientie. i. gratia loquēdi efficaciter ꝑ inferiorib⁹ ⁊ specialiter de humanis. Et hec assimilat alteri circulo solstitiali hyemali. Nam ille qui vult docere hominē scientiā non vanā sed salutiferā debet intendere ad tria. Primo ad instruendū. s. vt minuatur tenebra ignorātie ⁊ crescat lumen scientie. Et hoc significat solsticialis hyemalis: quia. s. sole in eo existēte fit solsticiū hyemale: postq̄ incipiunt crescere dies ⁊ noctes decrescere: Roma. xiij. Abijciam⁹ ergo opera tenebra⁹ ⁊ induamur arma lucis sicut in die ⁊c. Secundo debet intendere ad afficiendum. s. timore supplicij ⁊ amore premij. Et hoc significat solsticialis hyemalis: quia ē ex parte torride ⁊ alterius habitabilis. Nā in torrida vbi est excessus ardoris intellige suppliciū inferni. In alia habitabili vbi temperies ⁊ amenitas est aeris intellige suauitatem celi. Quoꝝ primū est timendus: reliquū appetendū. Tertio debet intendere ad ꝓmouendū. s. vt homo per scientiam humanā⁹ etiā practice ꝓficiat ascendendo de virtute in virtutē. Quod iterū ostendit circulus solstitialis hyemalis: quia tangit zodiacū in capricorno. Caper eīm est animal cornib⁹ superiora petens. Vnde dicit capricornus: quia sol ibi existens post solstitiū hyemale incipit ascendere per signa versus superiorē aplerem et versus cancrū: vnde ascensum significat hominis p̄ pfectū virtutū. ¶ Tertia gratia gratis data dicit fides. Et hec assimilat circulo galaxie propter quatuor. Primo ꝓpter puritatē. quia galaxia dicitur via lactea: in qua significat nitor puritatis quā fides facit: ſm illud dictū Pe

ri. Actuū. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Secundo pp firmitatē. qz galaxia sēper stat i eodē loco celi. vt dicit plis. Nō intelligit ēptuz ad apparentiaz pp tarditatē motū: qz in rei veritate expertū ē q galaxia mouet in cētū annis ḡdu vno. Fides aūt put gratia gratis data accipit p̄o aliqua fidei excellentia sicut p̄ ꝓstantia fidei. vt dicat glosa. Vnde fides dr̄ substantia pp firmitatez Hebre. xj. Tertio p pter claritatem. Mā galaxia circulus tūc est clarior qñ aura nocturna fuerit frigidior z serenior. qz scz constantia fidei tāto amplius clarescit ēpto aura psecutiōis vel frigus mūdi tenebrosi magis ꝑ eā excrescit. Quarto pp vtilitatem. Mā galaxia pp suam claritatē z serenitatē dirigit nauigantes z itinerantes de nocte. Similiter fides vera z cōstans dirigit nauigantes per mare mundi. Vnde dicitur de filijs Israhel ad Heb. xi. q fide transierūt mare rubꝝ tanq̄ per aridam terraz. Et ēt est fides viatorum directio ne in tenebris ignorātie vel infidelitatis exorbitando pereant. Vnde dr̄ ad Heb. x. Iniciauit nobis viam nouam z post cum ascendamus cum vō corde in plenitudine fidei. ¶ Quarta gratia gratis data est gratia sanitatum. Et hec assimilatur circulo paralello septētrionali q est diuisio nostre habitabilis z frigide. Dicitur enim paralellus. i. eque distans a para quod est iuxta z lele quod est distans. equaliter enim distat ab alio australi siue antartico paralelo. Hoc autem competit gratie sanitatuz. qz omnis infirmitas est equaliter z indifferenter curatiua z nō videlicet minꝰ vnius q̄ alterius qz inmittitur diuine virturi cui nihil est impossibile vel difficile. non sic autez de virtute medicine create que aliquas infirmitates curare pōt z aliquas non. Et rursus curabilium infirmitatum quasdam tardius z quasdā citius curat. ¶ Item iste paralellus dicit septentrionalis. septētrio denominatur de stellis arcturi que circa polum articū vertitur. Vnde iste circulus. vij. stellaꝝ significat septē modos gbꝰ gra sanitatis corporalis i euāgelio legit cē cōcessa: in quibus etiam significantur. vij. mōi quibus infirmitates spūales curantur. Primo .n. legit fuisse ꝑcessa grā corporalis sanitatis discipulorꝝ oratione fiēbatur Luce. iiij. ō socru petri febricitāte q discipli roguerunt ihesum ꝓ ea z segē q stās super illam iperauit febri rē. Et simlr ab infirmitate peccati curat homo p orationes istorū Ja. v. Oratō fidei saluabit infirmū z alleuabit eum dominus z si i peccatis sit dimittetur ei. Scdo potestatis ꝑcessione fit Luce. x. Dñus mittēs discipulos ad ꝓdicādū dedit eis potestatē vt lāguores curarēt significās q vbo ꝓdicationis curat infirmitas peccatoris. Sapiētie. xvi. Sermo tuꝰ dñe sanat oia: Tertō precepti expssione fit dixit cēturio Mat. viij. Dicam vbo. s. ꝓcipiēdo z sanabit puer meꝰ: i q̄ significatū ē q obediētia sānat morbos spūales spūaliter supbie z negligētie sicut infirmꝰ obediēs medico curat. ¶ Quarto appropinq̄tōe qz q sic appropinquabāt xpo vt eum tangerent sanabantur Mat. ix. Mar. vi. Luce sexto. Quotquot tāgebāt eū salui fiebāt. Iste tact⁹ ptinet ad actiuos vel ad imitatores operum christi qui etiaz sanāt spiritualiter. ¶ Quinto manuuz ipositiōe Luce quarto. At ille singulis manꝰ ponēs curabat eos. Ista manū i positio est p penitētie absolutionem. Vel tactus manuum christi est flagellatio dei que etiā expellit infirmitatem peccati. ¶ Sexto aque lotiōe siue fit infirmitas cecitatis sicut dominus misit cecū a natiuitate vt lauarēt ad natatoria siloe z abijt z lauit z vidit Joan. nono. ūgnās q̄ cecitas ignorantie tollitur per aquaz sapientie. Siue fit infirmitas lepre sicut dominus introduxit de naamā lepꝛoso curato in lotione aque Jordāis. Luce quarto. naz lepra naaman ꝓncipis militie Syrie est corruptio in prelato. q̄ curatur in descensu humilitatis. Jordāis .n. interpretat descensus. Siue sit quecūq̄ alia infirmitas sicut sanabatur vnus qui primo descendebat in piscinā. Joannis quinto. Et ita est lotio baptismi vel pe

ea que ꝓprie est sapientia. Tūc aūt intellectus instruit dum aliquis sic clare loqtur q̄ doceat. Et hoc repsentat circulus ille solsticialis: qui ideo solstitialis estiua lis dicit quia sole ibi existēte fit solstitiuꝫ estiuale. vbi aūt existit sol ꝑsens oīa clare ⁊ lucide videnť. Sic qui loquēdo ūstruere desiderat necesse est vt ea que loquit clare ⁊ lucide ostēdat. Et talꝫ dicitur ex persona Sapientie Eccl̄i. xiij. Qui eluciđant me vitā eternā habebūt. ¶ Secundo qui sapiēter loquitur intēdit ad mouendū affectū vt. s. libēter audiant verbum dei. Sed ille q̄ vult delectare oportet q̄ loquať temperate. i. nō nimis p̄lixe: quia ꝓlixa locutio nō delectat sed attediat. Et si vult mouere affectū oportet q̄ loquať feruēter: Verba eīm inflāmare nequēūt que frigido corde ꝓferuntur vt dicit Grego. Et hoc significat circul⁹ solstitialis estiualis: quia ē quasi cōiunctiuꝫ nostre habitabilis ⁊ torride zone. In nostra habitabili est tēperies aeris. In torrida vero excessus feruoris. Vnde in sermone p̄dicantis debēt hec duo ꝓiungi. s. temperamentū locutiōis. s. a ꝓlixitate: et feruor ꝓnunciatiōis: vt. s. per primū placeat: per secundū moueat. ¶ Tertio sermo sapiēter p̄dicantis tendit ad flectēdū ad actū. i. ad hoc vt auditor amet ea que ipe predicās dicit ⁊ ipa implere velit: qđ fit dum sic aliquis loquit q̄ auditorē flectit. Ad quod quidē spūsanctus vtitur lingua hominis quasi quodā instrumento. Ipe aūt est qui ꝑficit operationē interius: Vnde Grego. dicit in Omel. pēthecost. Mīi corda audientiū spūsanctꝰ repleat ad ardorē amoris vox dicentium incassum sonat. Et hoc etiā ostendit circulus solsticialis estiualis ex eo q̄ iste circulus tangit zodiacū in cancro. Nam zodiacus dicit a zoda qđ est vita: quia vnificatiuus est spūsanctus: quia spūs est q̄ vnificat: vt dicit saluator. Vnde tūc estiuali cōiungitur zodiacus quādo ipius p̄dicatoris sermoni adiungitur spūsancti virtus. Que cōiunctio fit in cancro vbi sol reflectit ⁊ retrocedit. Nam i octauo gradu cancri sol retrogradationez facit: quia sol intrīn extollitur versus tumorē sphere. s. nostrā habitabilē ⁊ situm in terra q̄ nō pōt plus extolli: ⁊ tunc retrogradiť descendendo per signa inferiora. Dunc ergo zodiacū solstitialis in cancro tangit quādo sermo p̄dicatoris virtutē spūsancti adiuncta superbū cor peccatoris ad humilitatē penitentie flectit et reducit. ¶ Secūda gratia gratis data ē sermo scientie. i. gratia loquēdi efficaciter ꝺ inferiorib⁹ ⁊ specialiter de humanis. Et hec assimilať alteri circulo solstitiali hyemali. Nam ille qui vult docere hominē scientiā non vanā sed salutiferā debet intendere ad tria. ꝓmo ad instruendū. s. vt minuatur tenebra ignorātie ⁊ crescat lumen scientie. Et hoc significat solsticialis hyemalis: quia. s. sole in eo existēte fit solsticiū hyemale: postq̄ incipiunt crescere dies ⁊ noctes decrescere: Roma. xiij. Abiciam⁹ ergo opera tenebraꝝ ⁊ induamur arma lucis sicut in die ⁊c. Secundo debet intendere ad afficiendum. s. timore supplicij ⁊ amore premij. Et hoc significat solsticialis hyemalis: quia ē ex parte torride ⁊ alterius habitabilis. Nā in torrida vbi est excessus ardoris itellige supplicū inferni. In alia habitabili vbi temperies ⁊ amenitas est aeris intellige suauitatem celi Quoꝝ primū est timendus: reliquū appetendū. Tertio debet intendere ad ꝓmouendū. s. vt homo per scientiam humanaꝝ etiā practice ꝓficiat ascēdendo de virtute in virtutē. Quod itez ostendit circulus solstitialis hyemalis: quia tangit zodiacū in capricorno. Caper eīm est animal cornib⁹ superiora petens. Vnde dicit capricornus: quia sol ibi existens post solstitiū hyemale incipit ascendere per signa versus superiora retrorsum et versus cancrū: vnde ascensum significat hominis p ꝓfectū virtutū. ¶ Tertia gratia gratis data dicit fides. Et hec assimilať circulo galaxie ꝓpter quattuor. ꝓmo ꝓpter puritatē. quia galaxia dicitur via lactea: in qua significaťur nitor puritatis quā fides facit: ꝙm illud dictū ꝓpe

tri. Actuū. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Secundo pp firmitatē. qz galaxia sēper stat i eodē loco celi. vt dicit plīs. Nō intelligit ꝯtuz ad apparentiaz pp tarditatē motū: qz in rei veritate expertū ē qꝫ galaxia mouet in cētū annis ḡdu vno. Fides aūt put gratia gratis data accipit pro aliqua fidei excellentia sicut pōstantia fidei. vt dicit glosa. Vnde fides dr substantia pp firmitatez Hebre. xj. Tertio pter claritatem. Nā galaxia circulus tūc est clarior qñ aura nocturna fuerit frigidior z serenior. qz sēs constantia fidei tāto amplius clarescit ꝯto aura psecutiōis vel frigus mūdi tenebrosi magis ꝛ eā excrescit. Quarto pp vtilitatem. Nā galaxia pp suam claritatē z serenitatē dirigit nauigantes z itinerantes de nocte. Similiter fides vera z cōstans dirigit nauigantes per mare mundi. Vnde dicitur de filijs Israhel ad Hebr. xi. qꝫ fide transierūt mare rubrū tanqꝫ per aridam terraz. Et ēt est fides viatorum directio ne in tenebris ignorātie vel infidelitatis exorbitando pereant. Vnde dr ad Hebr. x. Iniciauit nobis viam nouam z post eum ascendamus cum vō corde in plenitudine fidei. ¶ Quarta gratia gratis data est gratia sanitatum. Et hec assimilatur circulo parallelo septētrionali q est diuisio nostre habitabilis z frigide. Dicitur enim paralellus. i. eque distans a para quod est iuxta z lele quod est distans. equaliter enim distat ab alio australi siue antartico paralello. Hoc autem competit gratie sanitatuz. qz omnis infirmitas est equaliter z indifferenter curatiua z nō videlicet minꝰ vnius qꝫ alterius qz innititur diuine virturi cui nihil est impossibile vel difficile. non sic autez de virtute medicine create que aliquas infirmitates curare pōt z aliquas non. Et rursus curabilium infirmitatum quasdam tardius z quasdā citius curat. ¶ Item iste paralellus dicit septentrionalis. septētrio denominatur de stellis arcturi que circa polum articū vertūtur. Vnde iste circulus. vij. stellaz signific at septē modos qbꝰ gra sanitatis corporalis i euāgelio legit cē cōcessa: in quibus etiam significantur. vij. mōi quibus infirmitates spūales curantur. Primo in legit fuisse ꝓcessa grā corporalis sanitatiꝭ discipulorꝫ oratione fit hētur Luce. iiij. ō socru petri febricitāte qꝫ discipli rogauerunt illum p ea z segit qꝫ stās super illam iperauit febri z. Et simlr ab infirmitate peccati curat homo p orationes iustorū Ja. v. Oratō fidei saluabit infirmū z alleuabit eum dominus z si i peccatis sit dimittetur ei. Scō potestatis ꝓcessiōe sic Luce. x. Dīus. mittēs discipulos ad pdicādū dedit eis potestatē vt lāguores curarēt significās qꝫ vbo pdicationis curat infirmitas peccatoris. Sapiētic. xvi. Sermo tuꝰ dne sanat oia: Tertō precepti expsiōe sic dixit cētur io mdat. viij. Dic tm vbo. s. ꝓcipiēdo z sanabit puer meꝰ: i q̄ significatū ē qꝫ obediētia sanat morbos spūales spūalr superbie z negligētie sicut infirmꝰ obedies medico curat. ¶ Quarto appropinqtōe q: q sic appropinquabat xpo vt eum tangerent sanabantur Mda thei sexto. Quotquot tāgebāt cū salui fiebāt. Iste tactꝰ ptinet ad actiuos vel ad imitatores operum christi qui etiaz sanāt spiritualiter. ¶ Quinto manuuz ipositiōe Luce quarto. At ille singulis manꝰ iponēs curabat eos. Ista manuū i positio est p penitētie absolutionem. Vel tactus manuum christi est flagellatio dei que etiā expellit infirmitatem peccati. ¶ Sexto aque lotiōe siue sit infirmitas cecitatis sicut dominus misit cecū a natiuitate vt lauaret ad natatoria siloe z abiit z lauit z vidit Joan. nono. signās qꝫ cecitas ignorantie tollitur per aquaz sapientie. Siue sit infirmitas lepre sicut dominus introduxit de naamā leprosō curato in lotione aque Jordāis. Luce quarto. naz lepra naaman principis militie Syrie est corruptio in prelato. q̄ curatur in descensu humilitatis. Jordāis .n. interpretat descensus. Siue sit quecū qꝫ alia infirmitas sicut sanabatur vnus qui primo descendebat in piscinā. Joannis qnto. Et ita est lotio baptismi vel pe

nitentie que omne peccatum purgat. ¶ Septimo vulnerum alligatione sicut patet de Samaritano qui curauit vulneratum. vulnera eius alligando. vinum z oleum infundendo. Lucc decimo. Hec alligatio é iustitie adhibitio per correptionem in qua debet cē vinum mordens z oleum liniens quia miscenda est lenitas cum seueritate z misericordia cū iustitia vt dicit Gregorius. Itez circulus ille paralellus diuidit nostram habitabilem a frigida. Habitabilis autez siue habitatio anime est in corpore. Frigus autē est qualitas mortificatiua. Vnde per gratiam sanitatuz habitabilis nostra. i. corporis nostri natura diuiditur a frigida. i. sepat z liberatur ēt a morte. qz sez habentes hanc gratiā mortuos suscitant. ¶ Quinto gratia gratis data est operatio virtutum. i. signorum vel miraculorum. Vnde hec assimilatur zodiaco circulo q dicitur eē circulus signorum. Nam miracula que facultatē nature excedunt vocantur virtutes. Quia vō sunt ad manifestanduz aliquod supernaturale vocantur signa. propter excellentiam autem dicuntur portēta vel prodigia quasi procul aliqd ostendentia. ¶ Sexta gratia gratis data ē prophetia: Et hec assimilatur illi circulo celestis sphere qui dicitur Colurus solstitial' qui incipit a polo septētrionali: z per Lārum z Capricornum circulariter procedens iterum redit ad suum principium. Nam prophetia vt dicit Grego. qñqz incipit a preteritis. sicut de ꝓphetia Moysi patet qui ꝓphetauerat de ꝑncipio creationis reruz. quandoqz vō est de presenti occulto quādoqz de futuro. z quādoqz a futuris redit ad preterita. sicut expresse patet in libris prophetaruz. Dicitur aūt colurus a colon vri ideſt membrum silvestris bouis. Colon enim est membruz vrus vō bos siluestris dicitur. i. cauda. s. bouis siluestris qui erigens caudam circulum facit imperfectum. Vnde colurus quasi circulus imperfectus. Naz sicut dicit apls. i. Corin. xiii. Ex pte cognoscimus z ex parte prophetamus. Vnde prophetia imperfectionē habet. ¶ Septima gratia gratis data est discretio spirituuz. z ꝑ assimilatur circulo orizontis qui sez diuidit duo hemisperia. hec autē hemisperia sez inferius z superius sunt duo spūs. s. creator z creatus. Qui autez habent hāc gratiam diuidunt z discernūt quādo id quod suggeritur vel inspiratur ē a spiritu creatore ideſt a spūsancto. vl'a creato. i. a spū. ꝓprio vel maligno. vident ēt ea que dicūtur quo spiritu dicantur. Vnde dicitur. i. Jo. iiij. Probate spūs si ex deo sint. Et ibidez. Nolite omni spūi credere. ¶ Octaua est gratia linguarum. Et ꝑ assimilatur alteri circulo paralello sez australi. Naz paralellus vt dictum est dicitur eque distās qz sez habētes donū linguarum omnes linguas quantūcūqz distātes siue differentes equaliter loquebātur. sicut patet de apostolis. Actuuz seōo Sed hoc qō dixi equaliter intelligendū est quantum ad ea que pertinebant ad fidei doctrinam. In quibus diuina gratia nulla linguarum distantia fuit apostolis ignota. sed quantum ad ea que supra addūntur humana arte ad ornatum z eloquentiam locutionis quilibet apostolus instructus erat in sua lingua nō aūt aliēa Vnde apostolus maior facundia vsus ē in epistola ad hebreos quaz scripsit in ꝓpria lingua q̄ in alijs quas greco sermone composuit. Sicut eziaz in sapientia et scia fuerūt sufficiēter instructi quā reqrebant i doctrina fidei. nō aūt quātū ad oia que per scientiam acquisitam cognoscuntur. puta de cōclusionib⁹ arithmetice vel geometrie ꝛc. ¶ Nona gratia ē interpretatio sermonum. Est ista assimilatur alteri coluro sez equinoctiali qui per libram in arietem procedens iterū redit ad suū punctum. Assimilatur autem interpretatio sermonū coluro qz imperfectionem habet sicut z prophetia. Nam qui scit interpretari vnuz: nescit quandoqz interpretari aliud. Sicut Daniel interpretatus ē visionē siue somniū Nabuchodonosor z tunc in alia visiōe quā ipsemet habuit dixit. Ego audiui z nō intellexi Dan. xii.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Et ideo interpretatio sermonum reducitur ad prophetias. in quantum sęz mens illuminatur ad intelligendum ⁊ exponēdū que sunt in sermonibus obscura siue propter difficultatem rerū significatarū siue etiā propter ipsas voces ignotas q̄ proferunt siue pp similitudines rez adhibitas ꝺz illud Dani. v. Audiui ō te q̄ possis obscura interpretari ⁊ ligata soluere.

¶ Capitulum. xxxv.

Ereticoꝝ vita assimilat antris terre propter quiqz. ¶ Primo qz antrū ē latibulū tenebrosa latet tamē sub specie pietat]. vñ Mat. vij. Attendite a falsis ꝓphis q̄ veniūt ad vos in vestimētis ouiuz ⁊c.i. Re. xiij. Abscōderūt se in speluncis ⁊ i abditis in petris q̄q; ⁊ i antris ⁊ cisternis. Hec enim diuersa loca diuersi modi sunt quibus heretici se occultant sub specie pietatis. ¶ Secūdo qz antrū habet intuitū capacitatis. Vnde ātrū dicit specus ad speculandum qz i suas ꝑdas animalia speculant vt dicit Ysido. Sic heretici in scriptur] malicios⁊ ⁊ sophisticas subtilitates speculant quibus simplicium animas rapere ⁊ peruertere possint Job. xxxix. Quando cubāt in antris ⁊ in specubus insidiāt. ¶ Tertio qz antrum habet intemperamentū contrarietatis. Nam antrum est i estate valde frigidū ⁊ in hyeme valde caliduz. sic heretici in operib⁹ charitatis sūt valde frigidi: sed in operib⁹ iniquitatis sūt valde calidi. i. feruētes ⁊ soliciti. Vñ in eis impletur illud. ✠ Mathei. xxiiij. Quoniā superabūdabit iniquitas tua. refrigescet charitas multoꝝ. Job. xxviij. Ingredietur bestia latibulū suuz ⁊ i ātro suo morabitur. ab anteriorib⁹ egredietē tēpestas ⁊ ab arcturo frigus. ¶ Quarto qz ꝺz nutrimētū vilitatis. Nā antrum est fetibus bestiarum nutriendis aptuz. Sic heretici nutriūt filios bestiales ⁊ carnales cōcedendo eis libertatez operum carnis dicētes fornicationez non esse peccatum ⁊ multa alia similia Judith. vi. Fecerunt sibi antra ⁊ speluncas in montib⁹ .i. opiniones corruptas ⁊ carnales i mōtibus. i. i exemplis. ⁊ doctrinis suoꝝ maiorum. ¶ Quinto qz est habitaculuz ire mitatis. Nam antrum ex vaporib⁹ ⁊ sudoribus animalium sepe est fetiduz ⁊ corruptum. ⁊ ideo in eo habitare volētib⁹ est infirmum: Sic verbis ⁊ exēplis pestiferis ⁊ corruptis ipsoꝝ hereticoꝝ cohabitantes ⁊ coherentes eis inficiunt ⁊ infirmantur in fide ⁊ bonis moribꝫ. ꝑs. Corrupti sunt ⁊ abominabiles facti sūt ⁊c. ij. Thim. iij. Errantes ⁊ in errorē mittētes. Item heretico⁹ doctrina assimilatur alluuioni. ¶ Primo rōne inundationis qz alluuio dicitur latēs ⁊ lata inundatio aquarum. Doctrina aūt hereticа sub specie pietatis ⁊ colorate veritatis quasi ꝑ omnes ptes orbis hactenꝰ i undauit ⁊ se dilatauit. ¶ Secūdo ratiōe cōsumptionis. dicitur enim alluuio ab abluendo qz terram per quaz transit abluit ⁊ abluendo cōsumit. Sic hereticoꝝ doctrina licet videatur exterius mūdiciā quandam ꝓtendere tamē finaliter cōsumit. dum anime omnez bonam dispositionem tollit Job. xiij. Alluuione paulatiz terra cōtsumitur. Paulatim enī heretici decipiunt incipiendo a bonis ⁊ trahendo ad mala. ¶ Tertio ratiōe dissolutionis. naz quanto per absconditas riparum cōcauitates maiori se fluxu alluuio diffundit tanto periculosius luttorib⁹ soliditatez dissoluit. Sic hereticoꝝ doctrina quanto occultius mētib⁹ simplium infunditur tanto periculosi⁹ vite vł fidei in eis saliditatez dissoluit. ¶ Quarto ratione deceptionis. Quia ripe superficies exteri⁹ solida videtur. sed consumptio interius occultatur. Et ideo per calcāris ripam facile labit. qz iteriori soliditate cōsumpta latens vacuitas non videt. vt dicit Gregorius. Sic etiam faciliter sim-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

plices ab hereticis seducunt ⁊ in hereſiz eorum labuntur. q̄ falſitas eorū ⁊ prauitas ſub quadam veritatis ſpecie ⁊ verborū dulcedine occultat. ſcđa Thimo. iiij. Videtes quidē ſpeciem pietatis virtutē autem eius abnegantes.

¶ Capitulum xxxvi.

Humilitatis gradus aſſimilari poſſunt circulis planetarū. Nam vt Ptholomeus dicit Planetis aſſignantur tres circuli ſcz deferēs equans ⁊ epicyclus. Deferens eſt circulus planete per cuius circūferentiam ſemper mouetur epicyclus ipſius planete. dictus ideo deferens q̄ defert circulum epicycli. Huic aſſimilat̄ primus humilitatis gradus qui eſt ſubdere ſe maiori non ſolum quia maiori deferēdum eſt: ſed etiam q̄ ſm eius imperium ⁊ obedientiaz ſubditus moueri ⁊ incedere debet in omnibus. vt ſic ſm circunferentiaz huius circuli ideſt ſm diſpoſitionem prelati deferatur circulus epicycli. i. vita ⁊ voluntas ſubditi exemplo ſcz xpi qui dicit Jo. vi. deſcendi de celo nō vt faciam voluntatem meam. ſed volū. eius qui miſit me. ¶ Secūdus circulus vocatur equans ſcz ſuper cuius centrum mouetur deferens q̄ in illo tenet vniformiter planeta curſū ſuū. Et huic aſſimilat̄ ſecūdus humilitatis grad⁹ qui ē non preferre ſe equali. ⁊ ille eſt equans q̄ ſcilicet equalitates ſue menſure homo non excedit Eccl. xxxi. Noli extolli ſed eſto in eis quaſi vnus ex illis. ¶ Tert⁹ aūt qui vocatur epicyclus eſt quidam parvus circulus quē deſcribit planeta motu corporis ſui per cuius circūferentiā mouetur corpus planete. Vnde in ſuperiori parte ſui epicycli mouetur ab occidente in oriēs. In inferiori vō parte mouetur ab oriente in occidēs. ⁊ huic aſſimilatur tert⁹ gradus humilitatis qui eſt minorē nō ſperner̄e ſed ei ſe cōformare. Et ille eſt vt circulus minor epicycli cuz homo ſe parui ficat obſequēdo vel condeſcendendo minori ſicut xp̄s q̄ dixit apoſtolis Luce vigeſimoſecūdo capitulo. Quis maior eſt qui recūbit an q̄ miniſtrat: ⁊ poſtea ſubdit. Ego aūtez in medio veſtruz ſuz qua ſi qui miniſtrat. Hunc circulū ⁊ gradum humilitatis deſcribit nobis mot⁹ corporis noſtri qui. ſ. docet vt nos ſuperbire i nullo debeamus. Et hic motus ē duplex vnus in morte ⁊ hic eſt ab occidente in orientem inquantum corpus per mortē redigitur in puluinam ſuā originem Genēſis tertio. Donec reuertaris in terraz de qua ſumptus es. Secundus eſt in vita qui continue tēdit ab oriēte in occidē tē. i. a natiuitate ad mortem Eccl. primo. Oritur ſol ⁊ occidit. i. homo primo naſcitur poſtea mouitur Sapiētie. v. Nos nati cōtinuo deſinimus eſſe ⁊ poſtea erim⁹ quaſi nō fuerimus. ¶ Itez aſſimilat̄ aer i ꝓpter q̄nq̄. ¶ Primo q̄ aer ex ſui natura eſt perſpicuus. ſic humilis eſt perſpicuus per ſapiētie ſuſceptibilitatem que ē lux ſpiritualis. Prouer. xviij. Vbi humilitas ibi ſapia. ¶ Secundo q̄ eſt ſui in omnez partem extenſiuus ſic humilis p ſui ad omnem ſtatum coactiuem. Vnaz ſicut dictuz eſt humilis homo maioribꝫ obedit: equalibus ſeruit: minoribꝫ cōdeſcendit: ⁊ ſic ad omnez partem humilitas ſe extēdit. Gloſa tamen dicit Math. iij. Super illo verbo decet nos ſplere oēm iuſtitiam: q̄ humilitas habet tres gradꝰ Primus eſt ſubdere ſe maiori ⁊ non preferre ſe equalibus. ⁊ hec ē humilitas ſufficiens. Secundus eſt ſubdere ſe equali ⁊ non preferre ſe minori ⁊ hec eſt humilitas proficiens. Tertius eſt ſubdere ſe minori. ⁊ hec eſt perficiēs q̄ in hac humilitate tertia ē perfecta iuſtitia. ¶ Tertio q̄ aer eſt celeſtis influentie receptiuus. q̄ humilis e ſt ad diuinam gratiam recipiēdā diſpoſitus. Ja. iij. Deus ſuperbis reſiſtit. humilibus aūt dat gratiam. ¶ Quarto q̄ aer ē virtutis reſpiratiui adminiſtratiuus per quā reſpiratiōnē conſeruatur vita corporalis. Dñ ⁊ aer per reſpirationez attractus ſpiritus vocatur. ſm illud ꝑs. Os meum aperui ⁊ attraxi ſpiritum. Sic etiaz per humilitatem attrahit ſpi-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ritus sanctus per quez est ⁊ cõseruatur in anima spiritualis vita. Dñi Isa. xl vi. fz alti am translationem. Super quem requescit spiritus meus nisi super humilez ⁊ quie tum trementẽ sermones meos. ¶ Quinto qz aer est volatilium locus. locus aũt est locati conseruatiuus. qz humilitas est hominuz spiritualium ⁊ contemplatiuo rũ conseruatiua. Vnde sicut aues in aere volant. sic viri virtutum in humilitate ambulant. Nam qui ceteras virtutes si ne humilitate congregat quasi puluerez in ventum portat sicut dicit Gregorius. Item humilis assimilatur terre. quia q̃uis sit infima tamen celestis influentie est maxime receptiua. Cum enim sit ccli centrum in omni sui parte ab ipso influẽtie sue capit effectum. Et ideo inter omnia mundi corpora est fecundissima ⁊ reruz multaruz in esse productiue. Similiter ⁊ anima humilis maxime receptiua est influxus gratie celestis. ⁊ qz cõfluit aq̃ gratie ad concauitatem terre idest humilitatem anime ad cuius scz abundantiaz sequitur fecunditas vite per opera meritoria virtutũ. sicut in plantis ad abundantiam humorum sequitur fecunditas fructuum. ps. Erit tanq̃ lignum quod plantatũ est secus decursus aquaz qõ fructũ suũ dabit in tempore suo. Et iterum. ps. Terra nostra. i. humilis anima dabit fructum suum. Item humiles assimilãtur vallibus. ¶ Primo quidẽ qz valles sunt aquose. Cum enim vallis sit terra declivis ⁊ depressa inter medium montiũ collocata oportet q̃ aquarum desuper fluẽtium sit receptiua. Et talis est anima humilis que duz se volũtarie inclinat ⁊ deprimit inter duos mõtes. i. modos superbie. quoruz vnus est extolli de spiritualibus. alij extolli de tẽporalib⁹. ab vtroq declinãs quasi media transit. ⁊ iccirco supernaruz gratiarum influxum copiosissime recipit. ps. Inter medium montiuz pertrãsibũt aque. Abundat etiam in vallibus idest i humilibus aqua lachrymarum. ps. Ascensiones in corde suo disposuit i valle lachrymaz. ¶ Secũdo qz valles sunt fructuose. Nam propter humoris copiam. in herbis ⁊ floribus ⁊ fructibus fecũdantur. frondium ⁊ florum decore citius adornantur. Ita in humilib⁹ abundant herbe virtutũ fruges operuz frondes verboz. flores affectionum. ps. Valles abũdabunt frumento. i. humiles vite merito. ¶ Tertio qz valles sunt vmbrose. qz scz a montibus ⁊ collibus obũbrantur. ⁊ sic in humilib⁹ sũt vmbre mõtium. i. exempla sãtorũ Zach. xiij. Fugietis ad vallem montiũ meoz. ¶ Quarto qz sũt estuose qz scz sit in eis maior solarium radioz cõcursus. Quia dũ ibi multiplicantur ⁊ detinẽtur. nec vltra eis dilatari conceditur maior ibi q̃ i montib⁹ calor generatur. Vnde in eis nives citius dissoluuntur ex q̃ resolutiõe loca circũadiacentia humectant. Similiter i humilibus diuine consolationes ⁊ ispiratones ⁊ gre ẽsi radij in valibus multiplicãt quibus mẽtes eoz ad amoꝛẽ supne patrie inflãmantur: vnde õne frigus accidie vel peccati citi⁹ quasi nix resoluta repellit. scõo Macha. j. Acceptũ ignẽ de altari absc̃derunt i valle. ignis altaris ẽ amoꝛ spũalis qui absc̃dit ⁊ seruat i valle. i. i hũilitate mẽtis. ¶ Quito qz valles sũt gete. Nã edificia i vallib⁹ sstituta minus vẽtoꝛ ipulsiõib⁹ agitant q̃ ã mõtibus colocant. nã montiũ obiectu a pcellarum inundantiũ impetu valles defendũtur. ⁊ terremotib⁹ incole valliũ rari⁹ molestant eo q̃ ptes terre in vallib⁹ magis iter se cõpunct qz vẽti illas ptes difficilt subintrant. qz ergo mime sũt porose a vẽtis modicũ agitãt sicut dicit phs. Silr ẽt hũiles sũt magis geti ⁊ tuti ⁊ a vẽtis psecutionuz ⁊ a motibus tẽtationũ. Dñs sicut dr Judicũ. i. Judas qui habitatores mõtiuz obtinuit habitatores vallis delere ñ potuit

¶ Capitulum. xxxvij.

Incarnatio filij dei assimilat roꝛi siue roꝛationi sm illud Isaie. xl. Rorate celi õ sup. ⁊ nubes pluãt iustũ hec autẽ similitudo attẽ

ditur quo ad quinq;. Nam filius dei incarnatus est vt mundum malignitate inflamatū refrigeraret. Ros enī calorē teperat ⁊ refrigeria pstat. Ita ille ros tē perauit estum concupiscentie Eccl. xliij. Ros obuians cādori venienti humilē efficiet eu; ⁊ adducet refrigeriū gratie. Danielis tertio. Fecit medium fornacis quasi vētu; roris flantem. ¶ Secundo incarnat⁹ est vt mundum aridum impinguaret. Ros enim quosdam pisces maris impinguat. Et in aliqbus regionib⁹ oues rore pascuntur ⁊ impinguantur. sic ille ros mundū aridum impinguauit genesis vigesimo septimo. In pinguedie terre ⁊ rore cēli desuper erit benedictio tua Impinguamur enim in christo ex considerationē sue humanitatis. ⁊ hec est pinguedo terre. ⁊ etiaz ex contemplatiōe sue diuinitatis. ⁊ hec ē pinguedo roris. ¶ Tertio vt mundū sterilem fecundaret. locus enim vbi ros non descendit sterilis existit. Sic mūdus erat sterilis a bona operatione. sed descendit ros ille in ipsum ⁊ germinare fecit Osee. xiiij. Ego ēt ros ⁊ israel germinauit quasi lilium. ¶ Quarto vt mūdum famelicum pasceret Numeri. xi. Cūq; descēderet nocte super castra ros descēdebat pariter ⁊ mana. Isto tamē rore non pascuntur homines corum idest per peccatū denigrati sed parvuli idest homines mansueti per puritatem albi. Mā pulli corvorum ē diu habent pilos albos a parentibus relinquūtur ⁊ tunc eleuantes capita ⁊ aperientes rostra celesti rore pascūtur. Vnde in ps. Qui dat iumentis escam ipsorum ⁊ pullis corvorum inuocantibus eum. Quando autem nigrescere incipiunt a parenti b⁹ suis nutriūt. ¶ Quinto vt ptārē ōmo num coerceret. Ros enim nocturno tēpore cadēs venenosa animalia arcet. ⁊ iō vt nenū eorum non tm̄ nocet de nocte quā tum de die sm̄ plm̄. Raro etiaz pungūt serpentes ēdiu stant inter herbas roridas Sic ille ros celestis ad nos veniens malitiam demonis refrenauit. Isa. xxvi. Ros lucis ros tuus: ⁊ terrā gigantum. i. superborū demonuz betrahes in ruinā.

¶ Capitulum. xxxvij.

HOmo cōstās homo assimilat mercurio q; ēuis sit desiderate nature ⁊ durn⁹. tū frequēs⁹ variat q; modo masculin⁹ modo femineus inuenitur. Cito enim se vertit ad natura illius planete cui coniungit. vt cū bonis bon⁹ ⁊ cum malis malus. cū mediocrib⁹ mediocris vl malicios⁹ statiz efficiatur. Et talis ē icōstāns siue inconstans homo sm̄ ps. Cum sancto sanctus eris ⁊ cum viro innocente innocēs eris ⁊ cum electo electus eris ⁊ cuz puerso peruerteris. Item incōstans homo a similatur aeri in tribus. ¶ Primo q; aer ē substantialiter leuis. ⁊ sic homo icōstās est leuis in credendo. Ecclastici. xix. Qui cito credit leuis est corde. prime Joānis iiij. Nolite omni spiritui credē Bernardus. Utrumq; vicius est ⁊ omnibus credere ⁊ nulli. ¶ Secundo q; aer est facilis mobilis. Sic homo inconstans ē mobilis in operando q; sc; nō pdurat i opere incepto. sed faciliter dimittit vnum ⁊ incipit aliud Ja. j. Vir duplex animo inconstans est in omnibus vijs suis. ¶ Tertio q; aer ē multipliciter alterabilis ⁊ variabilis etiam in opositas qualitates. Vnde ex fetidis cito corrumpitur dū ei vapor pestiferus admiscet ⁊ ex odoriferis sanꝰ ⁊ redolens inuenitur. sic incōstās homo alteratur inconuiēdo ⁊ ex bonis exemplis aliorum vl ex malis ⁊ ex pestifera societate inficit ⁊ ex bona familiaritate dirigitur. Vnde congrue assimilatur aeri q; ad omiē ventū vl nubiū vadoziē alterat Job. xxxvij. Subito aer congregat in nubes ⁊ ventus transiēs fugabit eas.

Capitulum. xxxix.

SNoziātia vel error, rationis iuducit peccatū sicut eclipsis solis inducit terremotū. Est enī eclipsis solis cā ⁊ signū teremot⁹ eo q; i ra ad quā quertit vmbra

eclipsis intēditur frigiditas poros terre

constringens ⁊ reflectens vaporem in se ipsum. Et verius signum in cauda q̄ in capite draconis ⁊ tanto verius q̄to maior fuerit ⁊ vbi spissior fuerit vmbra. Similiter quanto maior ⁊ crassior est error ⁊ ignorantia mentez obscurás: tanto magis mouetur anima iordinate ad peccandū. Et precipue si ē eclipsis in cauda draconis. i. si est error vel etiaz ignorantia finis qui prior est in intētione. Vnde tunc opus sequens est inordinatum ℣ Mathei vi. Si oculus tuus. i. intentio neq̄ fuerit totum corpus. i. processus opis tenebrosum erit. Maz qualis est intentio que precedit tale est omne opus quod sequit̄ vt dicit Gregorius ⁊ intelligitur de intētione finis. ¶ Item ignorantia assimilatur tenebre. ¶ Primo q̄ tenebra est visus impeditiua. vnde dicitur tenebra a tenēdo. q̄ ligantur ⁊ tenentur oculi ne lumen videant. Sic ignorantia tenet oculos mentis ne videāt lumē veritatis Thobie. v. In tenebris sedeo ⁊ lumē celi nō video. ¶ Secūdo quia est egressus prohibitiua Non enim tutuz est in tenebris ambulare Jo. xij Qui ambulat i tenebris nescit quo vadit. ¶ Tertio q̄ est casus inducitiua. Nam qui ambulat in tenebris facilter ⁊ frequenter cadit precipue vbi lubricum esset. Sic etiam ignorantia boni inducit casuz peccati. Prouer. iiij. Via impiorum tenebrosa: nesciunt vbi corruāt. Frequētior aūt est casus vbi est tenebra ignorātie. cū lubrico concupiscentie. ps. Fiant vie eorum tenebre ⁊ lubricum. Et frequēter vnus ignorās facit errare alīū ℣ Mathei. xv. Si cecus ceco ducatū prestet ambo in foueam cadunt. ¶ Quarto q̄ est timoris incussiua. timet enī homo in tenebris sz illud. ps. Timor ⁊ tremor venerunt super me ⁊ contexerunt me tenebre. Similiter ignorantia timorem inducit. Sicut enim ignorantes artem bellandi timent frequenter que non sunt timenda vt fragorez armorum ⁊ similia. Similiter ignorantes viā dei timent frequenter que non sunt timenda. ps. Illic trepidarunt timore vbi non erat timor.

¶ Quinto q̄ ē verecūdie diminutiua. Dñ q̄ volunt turpia facere tenebras querūt vt verecundiā fugiant. sz illud Eccli. xxiij. Ois homo qui transgreditur lectū suum contēnens in aiaz suam ⁊ dicēs qs me videt: tenebre circūdant me ⁊ parietes cooperiūt me ⁊ nemo circūspicit mē qd vereor. Sic ēt ignorātia culpe minuit vel tollit ruborē penitentie. Itē vi. Cōfusiōe ñ sunt ꝓfusi ⁊ erubescere nescierunt.

¶ Capitulum. xl.

IRa dei quanta super peccatores in fine apparebit. nā feruor solis sub nube tegitur sz q̄ñ discoopiēt̄ sit ardoris oñdit̄. Sic xp̄s q̄ nūc est quasi sub nube misericordie quāte sit iusticie ⁊ potentie manifestabit in fine. ps. Cognoscetur dominus iudicia faciēs Item ira dei assimilatur irridi siue arcui lune. ¶ Primo rōne significationis. differt enim significatio iridis solis ⁊ lune. quia arcus solis vt sacra scriptura tradit Ecñ. ix. Apparet in signum diuine clemētie. Vnde etiam apud grecos dicebatur arcus deymonis. i. sapiētie. Quia Ysiodiste qui omnia naturalia attribuebāt dijs. dicebant q̄ arcus ille est signum clementie. q̄ calor mixtus ex aqua ⁊ igne signū est q̄ neq̄ per aquam neq̄ per ignē eueniet periculū deymone. i. sapientia prudēte. Vnde ante tempus iudicij quando nos igne conflagrandi finem mundi expectamus venturum. dicunt quidaz doctores catholici q̄ per. xl. ānos arcus nō apparebit. vt ostendat diuiná clementiā. a mundo amotá diuini iudicij ira appropinquāte. Arcus aūt lune ſm phos tempestatē longá ⁊ auram instabilē. Et magis diuina ira assimilāt ei q̄ clementia. ps. Ignis exardescet in ꝓspectu eius ⁊ in circuitu eius tēpestas valida. ¶ Scdo rōne coloratōis. q̄ vt dicit Arist. color lunaris iridis ē albus eo q̄ lumē in nocte videt albū vt dicit. qđ ē q̄ frigus noctis cōdēsans nubē nō sinit raditū lune cuz sit de-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

bilis penetrare in ꝓfundū ei⁹. ideo tm̄ i superficie illustratur nubes. ⁊ ſ̄ per ꝓ̄s non generaꝫ nisi albedo q̄ in sola superficie habet fieri. Nam rubedo ꝓstituit ex i murationē lucis in profundū hūidi fūo si ⁊ viriditas ex lumine penetrāte in humidū aqueū. Albedo ergo iridis lune significat claritatē ⁊ tranqllitatem ire diuine. Non.n.eo modo ira est in deo sicut i homine scz vt sit ex eo passio perturbās ⁊ offuscans siue obscurās iudiciū rōnis. Est ergo ira dei alba. i clara ⁊ tranqlla in nullo mentem ei⁹ offuscās. ps. Deus iudex iust⁹ ⁊ fortis ⁊ patiens nunqd irascetur per singulos dies. Et ideo vt dicunt doctores nō est in deo ira que est passio afficiens sz solū ira efficiens vt scilicet ipsa pena illata a deo puniente ira dei vocet. ¶ Tertio rōne apparitionis. q̄ cū arcus solis frequēter appareat arcus tm̄ lune rarissime apparet. Mā vt dicit Arist. in qnquaginta annis non videt nisi bis. Et ideo hoc pōt eē. q̄ arcus talis nō apparet nisi luna decimaquarta ⁊ cū fuerit in ortu vel occasu suo. Luna ergo exñs in signis aqlonaribus nec ad aqlonē nec ad meridiem hz illam oppositionē q̄ requritur ad iridē. Si aūt ē in signis meridionalib⁹ ⁊ est plena sequit⁹ q̄ sol ē in aqlonaribus. ⁊ ideo tūc vix sūt nubes i aqlone q̄ sint semē iridis. Si ät luna decimaquarta sit in ortu vel occasu scz sero vel mane ps q̄ sol ē ei oppoſit⁹. ideo hz oppositio recta sit q̄ reqrit. tanta sit disgregatio aeris q̄ vix ibi pōt eē nubes in tāta dēsitate ⁊ cōtinuitate ꝗtaz reqrit. nisi hoc faciat aliqua spālis stella q̄ forte non est i tali dispositione in qnquaginta annis nisi bis. Et iō forte hoc dicit plīs. licet quidā dicant cū hoc dixisse tm̄ referēdo nō asserendo. Qō ergo arcus solis q est signū clemētie frequēcius appet. arcus vo lune q ē tempestatis pſagiū apparet rarissime. significat q̄ deus ꝓnior ē ad misericordiā ꝗ̄ ad iram ⁊ prestabilior ad parcendum ꝗ̄ ad puniendū. Eze. xviij. Non ē volūtatis mee mors impij. Et Joē. ij. Conuertimini ad dominū deū vestrū q̄ misericors est ⁊ prestabilis super malicia.

¶ Capitulum. xli.

IRa humana duplex est. Vna q̄ rōnez a rectitudine ꝓhibet. ⁊ hec ē ira p vicium. Alia q̄ appetitus sensitiuꝰ ꝓtra vicia ⁊ mala mouet ſm ordinē rōnis. Et hec ē ira p zelum. put Grego. distinguit in. v. Mor. ¶ Prima ira similis ē stelle q̄ canicula nūcupatur. Et hoc ostendunt tria. ¶ Primo canicule effectus. est.n. illa stella in effectu feruētissima. qō cōpetit ire i ordinate ⁊ furie. De qua plīs dicit q̄ est accensio sanguis circa cor. vñ qui ad iras alios puocāt dñr eē incēdiarij diaboli. ꝰ ḡbus in ps. Incēderūt igni sanctuariū tuū. i. Cor. qō dz eē deo dicatum. ¶ Secōo hoc oñdit canicule ortus. Mā ſm Albumasar canicula oritꝝ in. xix. gradu cāeri. in cuius ortu fit magna turbatio i aere. Itaēt dum ira exurgit ⁊ excādescit fit magna turbatio in hoīe. Et hec pturbatio ꝓmo fit interius in corde. q̄ sicut dicit Greg. in Mora. Cū tranqllitatē mentis ira diuerberat dilaniatā quodāmō scissāq̄ perturbat. Vñ p iras sapia pdit vt qd quoue ordie agēdū sit oīno nesciat. sicut scriptū est. Ira in sinu stulti regescit. q̄ nimiꝝ intelligētie lucē surripit cū mentē ꝓmouēdo ꝓfundit. Itē fit pturbatio i ope sicut scriptū ē. Ira pdit ēt prudētes. q̄ scz ꝓtusus aius nequaq̄ explere ēt si qō intelligit prudēter valet. Itē fit p irā turbatio in corpe. q̄ sicut dicit ibidē Greg. Dū ire fue stimulis accensum cor palpitat. corꝰ tremit. lingua se ꝓpedit. facies igneſcit. ex asperantur oculi. ⁊ ꝗ̄ recognoscūt notī. notus q̄dea ore clamorem formaꝫ. sed sensus quid loquit ignorat. Inquo itaq̄ iste arrepticius lōge est q̄ actionis sue cōscius non est. Itez fit p irā turbatio in cōuersatione. q̄ per eā sicut Grego. dicit. Bña vite socialis amittit sicut scriptū est. Moli esse assiduus cū hoīe iracundo ne discas semitas eius ⁊ sumas scandalum anie tue. Quia qui se ex humana ratione non tēperat necesse est vt bestialis solus

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vinat. Item fit per irā turbatio in cōgregatione: qz sicut dicit Grego. per irā concordia rumpitur: sicut scriptū est: Vir animosus parat rixas: ⁊ vir iracūdus effundit peccata. Peccata quippe effundit: qa etiam malos quos ad discordiā ꝓuocat peiores facit. ¶ Tertio declarat dictā similitudinē canicule tempus. Ab hac eīm stella dicunt dies caniculares: in quibus sanguinē minuere vel medicinā accipere est valde periculosum ꝓpter excessum distemperātie aeris i calore. Vnde Ypocras dicit in amphorismo ante canē ⁊ post canem ⁊ sub cane molestē sunt purgatiōes et pharmatie. Et ibi dicit in cōmento qz ante ortū ⁊ in ortu ⁊ post ortū illius statim dare potionē laxatiuā periculosuz est: quia tūc aer est calidus ⁊ siccus. s. a calido signo ⁊ a calida stella. s. sole ⁊ leone cū canicula existente. Vnde ex modica medicina sumpta corpus fieret nimis caliduz et siccum: ⁊ febris fortitan sequeretur. Vnde dicina etiā isto mō sumpta euacuaret et nimis etiā operaret: cū corpis pori tunc ex calore aeris sint aperti. Dicit eīm ibidē Galienus qz calor extraneus vires extrahit medicie. Vnde aqua calida repugnat solutioni: sed calor aeris tūc est fortis: ꝓpterea virtus interior tūc est debilior et per potionē vel minutionē plus debilitat. Sicut ergo sub feruore canicule exhibenda nō est potio medicine: sic etiā in feruore ire exhibenda nō est correptio disciplīne. Quia nec a furioso correptore modeste vel ordinate corrigit: nec ab ira to peccatore patiēter vel vtiliter sumit: ꝓpter qō ⁊ ira viri iusticiā dei nō operatur vt dicit Jsa. j. Nam dū perturbata mens iudiciū sue ratiōis exalperat ofīe qō furor suggerit rectū putat: sicut dicit Gre. ¶ Jtē impetus ire dissipat animam sicut pluuia impetuosa destruit plantā. Frigiditas eīm que tunc maior est in pluuia est qualitas mortificatiua. Quādo vero pluuia est suauis cuz humido aereo ⁊ terre/stri sicco fecundat terra. Jta etiā ira impetuosa rationis iudiciū ledit ⁊ ad refrenandū seipm lentū ⁊ frigidū reddit. Sed suauitas māsuetudinis gratiā dei recipit qua nostre anime terra fecunda fit ⁊ pinguescit: sm illud ꝓuerbiorum. Mansuetis dabit gratiā. ¶ Jtez ira assimulatur aque torrētis. ¶ Primo quia talis aqua ē impetuosa. Torrens eīm est aqua cum impetu veniens ⁊ recedens. vnde dicit torrēs quia impetu crescit sed ficcitate torrescit et arescit. Talis est ira cor qui subito et multū accendunt ⁊ cito reuertunt. Vnde tales vocant impetuosi. Jsa. xxviij. Conuertent torrentes eius in picem. s. ꝓpter subitam inflāmationē ire. ¶ Secundo qz talis aqua est dānosa. Nam vias destruit terrā corrodit ⁊ vicina loca submergit. Sic ira nimia destruit vias rationis: corrodit vires corpis: ⁊ interdum sibi ꝓpinquos iratus inuadit ⁊ ledit. Vnde de huiusmodi furioso posset etiam illud dici Jsa. xxx. Spiritus eius velut torrens inundans vsqz ad medīū collis ad pdendas gentes in nihilum. ¶ Tertio quia talis aqua est periculosa. Nam quia cū impetu venit ofīa sibi obuiantia diluit q̄ cum impetu sequuntur. Nec etiam lapillos ⁊ paleas coaceruans post se vestigia derelinquit: ⁊ sic in mare descēdit vbi omnis sinuius nomen ⁊ dulcedinem perdit. Sic etiā ira cum impetu crescit: sibi obuiantes ideſt resistētes si potest prosternit: et cum impetu alios sibi vnitos secū ad periculū attrahit: lapillos ⁊ paleas ideſt paruas ⁊ leues iniurias ante oculos mētis coaceruando ideſt remuniscēdo reducit post se vestigia rationis ⁊ mansuetudinis per oblitionē dimittit. Et hec ira est torrens iniquitatis que animā per odiū turbat. ꝑs. Torrentes iniquitatis cōturbauerunt me. ¶ Secunda est ira ⁊ indignatio sanctoꝝ contra mala que est sm rationem: ⁊ que dicitur ira per zelū non est contenuenda sed valde timēda: vtputa cuius uerbaꝝ maledictiones effectum inueniuntur habentia. Et hoc apparet p exēplum in montibus Gelboe: quos iratus Dauid de cede populi in ipis facta maledixisse legitur. ij. Reg. j. Gelboe enim (vt dicit Hieron.) erant montes alienige/

tiarum in quibus saul cū filijs suis corruit: ppter quod indignatus dauid eis maledixit: ⁊ maledicendo eos in sterilitatem perpetuam cōmutauit. Et ideo vt glosa ibidem dicit: Vbi montes ante maledictionem vberes fuerunt quos maledictōi postea subiacere testatur: eo q̄ nunq̄ ibi pluerē vel roreē descēdere repiatur.

Caplm xlij.

IVsticie equalitatem seruare docet nos terra que ſm philosophū est eque libra ta in medio propijs ponderibus. Quelibet cñ suarum partiū suo pondere nititur ad mūdi medium: ⁊ in declinatione suarū partium singularū tota eque libiata suspenditur circa centrū: propter quod equaliter in medio immobilis retinetur. Ex q̄bus patet q̄ in terra ē de sui natura partium equalitas loci medietas: ⁊ quietis stabilitas. Est cñ in suis partibus eque libiata in medio mundi locata: ⁊ in eodez situ perpetuo stabilita. Hec aūt tria virt⁹ iusticie requirere videtur. Nam primo virtus iusticie requirit equalitatē quod ipsum nomen demonstrat. Dicunt enim ea que adequant iustificari. Vnde Cōstantinus iurisconsultus dicit q̄ ius est ars boni ⁊ equi. Jus aūt est quo cognoscitur quid sit iustum. C Secundo pertinet ad iusticiā mediū tenere. Vnde philosoph⁹ v. ethico. assignat mediū iusticie ſm proportionabilitatem arithmeticam qō est mediū rei. Alijs enim virtutibus moralibus assignatur mediū rationis tantum: sed iusticie mediū rei. Nam alie virtutes morales consistunt pncipaliter circa passiones quarū rectificatio nō attēditur ni si ſm comparationē ad ipm hominē cuius sunt passiones: ſm qō irascitur ⁊ concupiscit prout debet ſm diuersas circumstantias: ⁊ ideo mediū talium virtutum nō accipitur ſm proportionē vnius rei ad alterā sed solum ſm comparationem ad ipm hominē virtuosum: ⁊ propter hō in ipis est mediū solum ſm rationē quo ad nos. Sed materia iusticie est exterior operatio ſm qō ipa vel res cuius etiam vsus debitā proportionē habet aliā personam. Et ideo medium iusticie consistit in quadam proportionis equalitate rei exteriozis ad personam exteriozē. Equale autem est realiter medium inter maius et minus: vt dicitur. x. Methaphi. et ideo iusticia habet mediū rei. Sed hoc mediū rei est etiam mediū rationis: ⁊ ideo in iusticia saluatur etiam ratio virtutis moralis. C Tertio iusticia requirit stabilitatez et firmitatem. Et ideo diffinitur a viris peritis q̄ iusticia est constans ⁊ perpetua voluntas ius suū vnicuiq; tribuens. Ex qua diffinitione habetur q̄ ille iustus est qui est in operādo voluntarius: firmus: diuturnus: ⁊ rectus. Vnde in hac diffinitione ponitur primo voluntas: ad ostendendū q̄ actus iusticie debet esse voluntarius. Ps̄. Exultent ⁊ letentur qui volunt iusticiam meam. Secundo additur constans: ad designandū firmitatem propositi ſ. vt in proposito faciendi iusticiā firmiter persueret. Job. xvij. Tenebit iustus viam suam ⁊ mūdis manibus addit fortitudinem. Tertio additur perpetua: ad ostendendum perseuarantiā siue diuturnitatē. Vbi nota q̄ voluntas potest dici perpetua dupliciter. Vno mō ex parte ipius actus iusti qui perpetuo durat: et sic solius dei volūtas est perpetua. Alio modo ex parte obiecti: quia scz aliquis vult perpetuo facere aliquid: ⁊ hoc requritur ad ratōnem iusticie: quia nō sufficit ad ratiōem iusticie vt aliquis velit ad horam in aliquo negotio seruare iusticiam quia vix inuenitur aliquis qui velit iniuste in omnibus agere. Sed precipue requritur q̄ homo habeat voluntatem perpetuo ⁊ in omnibus iusticiam seruandi. Ps̄. Beati qui custodiunt iudicium ⁊ faciunt iusticiam in omni tempore. Quod autem vltimo subditur ius suū vnicuiq; tribuens: ponitur ibi actus iusticie p habitu qui per actū specificatur. Item habitus reducitur ad actum. Vnde si quis velet hanc diserctionē ad debitam formam diffinitionis reducere diceret sic: Justicia

est habitus ſm quez aliquis constanti et perpetua voluntate ius suum vnicuiq; tribuit: ⁊ quasi est eadem diffinitio cũ ea quam philosophus ponit in .v. ethicoꝝ dicens q; iusticia est habitus ſm quez aliquis dicitur operatiuus iusti. Nota etiam q; vnicuiq; reddere ius suũ nõ soluz pertiner ad iudicem vel ad principem ſicut ad dirigentem vel operantẽ quod iustum est: quia iudex est iustuz animatum ⁊ princeps est custos iusti: vt dicit .v. Ethi. Sed etiã ad subditos sicut ad exequẽtes Hec est igitur forma iusticie quã repsentat nobis vt dictum est ipm elementum terre. Miere. xxiij. Faciet iusticiã in terra.

Caplm xliij.

Lachrymarũ compunctio assimilatur aque propter septem. ℂ Primo quidez quia aqua est sordium lauatiua. Nam videmus q; ea que sordidantur per lotionem aque mundãtur. Vnde pannus lineus videtur esse sordidus dum est a tela succisus ags sepe lotus efficitur valde albus. Oues etiam anteq; tondeant prius in aqua lauantur. Ita aqua lachrymarum est omnium peccatorũ absterſiua: mũdificatiua ⁊ dealbatiua. Job. ix. Si lotus fuero aquis niuis ⁊ fulserint velut mundissime manus mee. Nam quasi aque fluentes ex resolutione niuium sunt aque fluẽtes ex recordatione peccatorum: ⁊ he sunt maxime ablutiue. Et hanc aquarum virtutem cognoscunt esse animalia: ⁊ huiusmodi lotionis manifesta nobis prebent exẽpla. Nam leena dum adulterium cõmittit cũ pardo tanq; malefecerit virumq; offenderit ad ipm nullatenus redit nisi prius lota fuerit aquis. Similiter ciconia dum cum alio masculo concũbit nisi prius se lauerit ad comparẽ nõ redit. Lignus alba est anis nõ solum adulterium refugit sed et si cũ coniuge coierit tanq; rem turpem ⁊ fetidam fecerit: nisi prius se lauerit nunq; cibum sumit. Et tamẽ multi miseri multis adulteriis ⁊ sceleribꝰ fedati sine lotione penitentie ad corpus christi accedere nõ verẽtur: Elephas cum multo rubore ad vxorẽ accedit latebras querit: videri refugit tanq; turpe ⁊ detestandum quid fecerit: nisi prius se aquis lauerit ad socios nunq; redit. Et habent elephantes hoc proprium q; semper in luna noua turmatim ad aquas accedunt et ab omnibꝰ sordibus in aqua se abluũt: ⁊ filios quos ante se ire faciũt semp similia facere instruũt. Sed multi miseri relicta aq; mãda penitentie ad modũ porcoꝝ querunt aquam lutosam luxurie. Ezech. xvj. Non est precisus vmbilicus tuus ⁊ aqua nõ es lota in salutem. ℂ Secũdo quia aq; est vinificatiua. Vnde arbores que videntur in hyeme mortue ex defectu humiditatis aquee ascẽdere humore iterũ fiunt viue. Ita anima in peccatis mortua vinificat penitẽtie lachrymа. Et sic etiã piscis absq; aq; nõ viuit sed remotus ab aquis mortuꝰ ⁊ putrescit. Ita etiam peccator sine lachrymis viuere spũaliter nequit. Isa. l. Computrescãt pisces sine aqua. i. penitẽtes sine lachrymа ⁊ morientur in siti. Nam et piscis quidẽ q; allec dicit ex sola aqua viuere perhibet: sicut talpa ex terra: camelion ex aere: ⁊ salamandra ex igne viuere referunt: q; vis sapientiores dicãt q; nullũ animal nutriatur vel viuat ex puro aliquo elemento. Dicit eũ esse vnum genus plante qđ q; tumcũq; aridũ fuerit in aqua missum ꝓtinus reuiuiscit. Vnde etiã aia mortua si in lachrymaꝝ ags fuerit balneata ex mortua fit viua. Et qđam auicule q; miro modo ex qbusdam arboribus generant ⁊ loco fructuz in eis nascuntur: qđin tamen ad arborem suspẽdũtur nunq; vinificantur. Sed quando ruptis tenaculis in aquam cadũt aniam cum vita recipiũt. Et est notandus q; he auicule modicum valde habẽt de carne ⁊ minus de sanguine: quare ad esum nõ sunt apte. Sed q; est arbor producẽs has aues nisi mundus ꝓducens homines: et quid est nõ vinificari in arbore sed in aq; nisi qa nõ spũaliter viuimus q; diu mundo vel peccato inheremus. Sed dum a mũdo recedimus ⁊ ags deuotiõis attin-

gimus tūc deo viuere incipimus. Tales eñ qui mūdo adherent sunt carne multi ⁊ sanguine pleni. Sed qui aquis penitentialibus sunt attriti sunt carni ⁊ sanguine quasi nulli: quia nō sequuntur que carnis sunt sed que dei. Apostolus. j. Corinth. xv. Caro ⁊ sanguis regnum dei nō possidebunt. ¶ Tertio quia aqua est impinguatiua ⁊ fecundatiua. Dixerunt eñ philosophi q; si terra fuerit nimium indurata nec aquis balneata semen non recipit: ⁊ receptū nō permittit erumpere ⁊ germinare: sed vomere sepe confracta semina nutrit ⁊ per aquā pluuie remollita quandā in se pinguedinem colligit: quaꝫ receptā ⁊ in se decoctam radicibus ad ꝓductionem seminis fundit. Sic per omnia corda dura nulli sunt fructui apta: sed vomere penitentie commolita ⁊ per fusa deuotionis aqua fiunt pingua et fructifera. Propter quod est quidam lapis pretiosus qui dicitur enidros qui ad nostrū exemplum de se perpetuas stillat guttas. Videmus etiam q; nulla est terra adeo bona de se cui subtrahtur aqua nisi fiat infecunda ⁊ vana: nec alicui vsui apta quin potius resoluta in pulverem vertitur. Et econtra terra conuenientibus temporib⁹ recipiens in se aquam fit mollis arabilis ad serendū apta ⁊ valde fecunda. Hoc patet in terra egypti que nō irrogatur pluuia: sed crescente nili fluminis aqua terram irrigat: ⁊ crescente riparum suarum flumine irrigat vniuersa fitq; ibi sterilitas magna ⁊ rerū penuria quādo ex aliqua causa nō ascenderit ipa aqua. Tempore etiam Helie quādo non fuerunt pluuie perierūt pre siccitate omnia. Sed cum oraret vt descēderet aqua redūt rerum abundantia. Que etiam est arbor tam fertilis ⁊ amata que nō protinus sterilescat ⁊ ex viridi ficca fiat si humor aque⁹ ei deficiat. Ita etiā sine lachrymarum irrigatōne nullus esse potest fructus penitentie. Job. xij. Si continuerit aquas oīa siccabūtur. ¶ Quarto quia aqua est lassorum confortatiua. Nam et oues ⁊ oīa animalia dum calore estuāt in estate: si aquā cogente vel sponte transeunt mox se excutiūt: ⁊ resumptis viribus auidius cibū sumunt ⁊ fortiora ad opera redeunt. Cerui etiā ꝗtumcunq; lassi ⁊ canibus fatigati si possunt aquas intrare ⁊ flumina transnatare mox pristinas vires sumūt: spretis canibus siluas petūt. Ita etiā lachrime mirabili modo lassos et laborantes confortant ⁊ vires pditas reparāt. Vnde anima ꝗtumcūq; demissa vel debilitata miro modo confortat his aquis balneata. ¶ Quinto quia aqua est durorum emolitiua. Nam panis bis coctus qui est natura durissimus i. aqua positus mollis efficitur. Ita lachryme compuncti deuote orantis dei seueritatem emollit ⁊ ad parcendū ⁊ miserandum flectit. Joan. v. Mouebatur aqua ⁊ sanabatur vnus. ¶ Sexto quia est sitis sedatiua. Nam sitis est appetitus frigidi⁊ humidi. Vnde cū aqua de natura sua frigida sit et humida recte sitis est extinctiua. Ita lachryme penitentie extinguunt ardorem culpe. Eccl. iij. Ignem ardentē extinguit aqua. i. ardorem culpe compūctionis lachryma. ¶ Septimo quia aqua est castrorum fortificatiua. Nam babylonia fortissima dicitur fuisse: nō tm quia murus altissimus ⁊ fortissimus sed quia insup vndiq; fluuijs vallaretur. Nullus enim locus potest esse fortis vbi aqua deficit sicut patet de Bethulia in Judith. Ita lachryme penitentium mirabiliter protegunt contra impetus temptationū ⁊ persecutionum. Exō. xiiij. Erat aqua quasi murus a dextera eorum ⁊ leua. In tali enim aqua egyptij idest hostes persequētes submerguntur: ⁊ capita draconū idest demonū temptationum vires confrigūtur. Ps. Tu cōtribulasti capita draconū⁊ in aquis. ¶ Itē lachrymaꝝ compunctio assimilat pluuie propter quīq. ¶ Primo quidē qa pluuia calore solis dissoluitur. Est eñ naturale q; ḡto in nube plus est de materia pluuie tanto fit radios⁹ solarium fortior impressio super nubē⁊ ppter aque ad solem cōtrarietatem. In tali igitur nube dum calor fortissimus generat

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nubes in pluuiā fortē dissoluit. Ita ergo similiter in anima ꝯto plus est de lachrymarū materia tāto diuini caloris fit fornax impressio super eā donec tota resoluatur in lachrymas siue cōpunctionē totaliter lachrymosam: Judicum. v. Nubes stillauerūt aquas. i. penitētes lachrymas. Vnde post acutissimū solis calorē videmus sequi in aere pluuiā vehementem: quia dū cor diuino amore calescit amarū ⁊ deuotis lachrymis ingemiscit. Vñ Beda dicit ꝙ quādo fit caloris exaggeratio circa hmōi nubes ex adustiōe vaporis fit nubes rubea quasi sanguis ita vt sanguis pluere videat. Et sic anima deuota dum diuino caloꝛe succēdit tota in amoris rubedinē trāsformat. ¶ Quinto quia pluuia terre aliquādo quidē plane: aliquando vero impetuose infundit. Nam ꝯto nubes ex qua generat pluuia ē a terra remotioꝛ ⁊ celo vicinioꝛ tāto suauius terram petit ⁊ guttis graciliꝛibꝰ ad ima descendit: ⁊ ꝯto ecōtra est a celo remotioꝛ ⁊ terre primioꝛ tanto cū grauioꝛibꝰ stillis ⁊ magis impetuosis terrā petere consueuit. Et hoc est quia ꝯto anima ē perfectioꝛ ⁊ deo primioꝛ: tanto suauioꝛes ⁊ secretioꝛes lachrymas emittit. Quāto vero fuisse per peccatū a deo se remotioꝛes et terre per affectū cōiunctioꝛ ē anima respicit tāto grauioꝛes ⁊ vberioꝛes lachrymas effundit. ¶ Tertio quia vt ex pluuia aer serenat ita serenat ꝛscientia ex cōpunctione lachrymosa: Tobie. iij. Post tempestatē tranquillū facis ⁊ post lachrymationē ⁊ fletū exultationē infūdis. Nec enī exultatio est ex serenatione cōsciētie. ¶ Quarto quia ex pluuia terra impinguatur precipue ex illa que cū tonitruo cadit: eo ꝙ tonitruū suo motu vapoꝛes discutit: ⁊ sic aquā subtiliando puriꝛem reddit. Ita lachrymę impinguāt ⁊ fecundant animā ⁊ reddūt eam aptam ad fructus bonoꝝ opeꝝ ⁊ maxime si sint cū tonitruo. i. cum timoꝛe diuini iudicij. Hoc enī est tonitruū quod animā maxime cōcutit terroꝛe sui: ⁊ maxime eam subtiliat ad discussionē peccati. Vnde hoc est tonitruum in quo fiunt fulgura. i. cōsiderationes minātes ⁊ terrētes ex qbus sequūtur pluuie. i. lachrymę animā fecundantes. Pſ. Fulgura in pluuiā fecit. ¶ Quinto quia ex pluuia ventus quietat. Solet enī dici ꝙ ad puā pluuiā accidit magnus ventus. Et ita modica lachryma magnā temptationē extinguit. Flammā enī suggestionū cito extinguit vnda lachrymarum. ¶ Itē cōpunctio lachrymarū assimilatur mari rubro quod aliqñ habuit magnā abundantiā aquarū ⁊ aliquando habuit aquā nō multā sed paucā. Vñ primo ꝓpter aquaꝝ abundantiā vocatum est mare viride. Inuenit enī ꝙ aliqñ tota egyptus fuit cooperta mari ⁊ priꝰ ꝙ cooperiret habebat aliud nomē ꝙ nūc. Tunc ergo illud mare viride vocabatur scz ꝓpter resistentiā resistētis caloꝛi solis adurēti: sicut folia plantaꝝ sunt viridia ꝙdiu ex hūiditate resistunt caloꝛi. Postmodū aūt ꝓpter paucitatē diminute vocatū est mare rubrū: quia ꝓpter paucitatem aque aduritur fundus eius et harena fit rubea. Unde modo forte ꝓpter paucitatē aque possunt fieri fossata in mari in quibus esset nauigatio tutioꝛ que volūt quidā reges facere: sed geometrice ꝓbatum est eis ꝙ ibi erat in tīn altioꝛ terraꝝ omnia flumina fuissent facta salsa ꝓpter mare quod omnia flumina vicisset. Sicut ergo illud mare aliqñ habuit abundanti am aquaꝝ aliqñ paucitatē. Ita quoq; sancti viri aliqñ habēt copiā aliqñ penuriā lachrymaꝝ: ꝓpter qō debēt dari lachryme ad mensurā: sm illud Pſ. Potū dabis nobis in lachrymis in mēsura. Item lachryme feruide cōpunctōnis ꝓueniūt ex intimo cordis desiderio patrie celestj. Cuiꝰ exemplū apparet in elevatione aq̄ ad ostia fluminū ⁊ fontiū: quia vapoꝛ ex motu ⁊ caloꝛe coꝛpoꝝ celestiū generatus ⁊ in terra inclusus nō valens exalare calet ⁊ sua caliditate attrahit aquas ad concauitates terre: ⁊ ibi retētus aperit terrā actione sua ⁊ eleuat aquā. Et ideo aqua scaturit: saltādo ⁊ buliendo sicut olla: sicut patet in ostijs fluminū vel fontium ⁊

UNIVERSIDAD DE MURCIA

exiret actu calida nisi frigus expulsum a calido interiori ad crustā terre exteriorē infrigidaret eā statim. Ita desideriuz vel affectus generatus in cordibus sanctoꝝ ex amore ⁊ contēplatione celestiuz dum fortiter interius incalescit aquas lachrymarū ad cōcauitates oculorum attrahit ⁊ velut olla bullēs eas exterius effudit. Unde ps̄. dicit: Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum quādo veniam ⁊ apparebo ante faciem dei mei ⁊c. ¶ Item lachrymarum cōpunctio purificat ⁊ fortificat ⁊ clarificat cor nostrum. Cuius ē exemplum quādo in fundo fluminū inuenitur gallum album: quia ibi terra vincit aquam in cōmixtione: ⁊ illic lapis leuiter fit calx ⁊ indurarur fortiter ꝓpter suam adustionē: ⁊ de se emittit splendorem quasi cristallus: eo ꝙ in eo miscetur terrestre cum aqua: ergo in aqua fluminum inuenitur gallum album durum et lucidum. Quia in aqua lachrymarū cor penitentis efficitur album ideſt mundū ad operandū: durum ad tolerandum: et lucidum ad contemplandū. ¶ Sed notandū ꝙ compūctionis lachrymas equaliter sancti viri nō habent: sed aliquādo quidem habent: aliquādo vero carent q̄busdam fontibus similes: qui quandoq; aqua sunt pleni: quādoq; totaliter vacui sicut narrat Seneca in libro de naturalibus questiōibus: ꝙ sunt quidam fontes alicubi qui senis horis sunt pleni ⁊ senis horis vacui. Cuius causa est proportio vaporis aquas eleuātis: ipius aque que eleuatur: quia si vapor qui eleuat fuerit fortior vincens aquā tunc cito elenat aquam iam cōgregatā. Sed ad hoc vt iterum eleuet oportet intercidere tempus aliquod quo aqua iterū congregēt: et sic interrūpitur fluxus. Si autē vapor eleuans fuerit debilior eleuabit aliquā partem aque sue virtuti proportionatam: et tunc deficiet donec ipe vapor reperietur et confortet ex radijs celestiū corporum. Similiter sm quantitatem interioris affectionis ⁊ sm abundātiā lachrymabilis humoris est vel nō est in hoie fletus corporalis. Unde ix. Quis dabit capiti meo aquā ⁊ oculis meis fōtē lachrymaꝝ

Caplm xliij.

Lasciuus homo similis est campo. Est em̄ campꝰ planus ⁊ incultus nec vomere sulcatus: nec fimo impinguatus: sed deambulatiōi ⁊ lusibus iuxta ciuitatū habitacula deputatus. Sic quoq; lasciuus homo vomere penitētie nō sulcat. Deut. xxj. Tollēt vitulam de armento que nō traxit iugū nec terrā scindit vomere ⁊ ducent eā ad vallē asperā atq; saxosam que nunq̄ arata est nec sementē recepit: ⁊ cedent in ea ceruices vitule. Hec vitula est anima vana ⁊ lasciua quā nec iugū obedientie domat nec aratrū penitentie fangat. Hanc ergo finaliter demones de armento trahunt ⁊ ad asperam ⁊ saxosam vallem ducunt quādo eā de corpe vel mūdo educētes ad penā eternā deferūt: que dicit vallis ratiōe ꝓfunditatis: aspera rōne acerbitatis: ⁊ saxosa rōne eternitatis: q̄ saxa valde durabilia sūt: ⁊ iō ibi etꝰ ceruices. i. lasciue ceruicositates penitus deponūt. Itē lasciuus hō ad modū campi fimo. i. recognitione ꝓprie vilitatis nō respergit ⁊ iō ad fructū penitētie nō impinguatur. Sed ecōtra hō prudēs dicit de cōsciētia sua sm illud Lu. xiij. Fodiā circa illam ⁊ mittā stercora. Ille terrā cōsciētie fodit q̄ eam discutiēdo reuoluit: sed ille stercora mittit qui suoꝝ peccatoꝝ vilitates attendit ⁊ recognoscit: ⁊ ꝓ hoc anima diuine misericordie susceptiōe impinguat et ad fructū penitētie disponit ⁊ adaptat. Itē lasciuus hō velut cāpus discursibus circa publica loca iugiter immorat. Unde ō muliere lasciua dicit ꝓuer. vij. Garrula ⁊ vaga q̄etis impatiēs nec valēs in domo consistere pedibus suis: nunc foris nūc in plateis ⁊c.

Caplm xlv.

Lingua maledica est causa diuisionis amicicie sicut terre motus est causa scissionis terre. Sepe enim fit terremotus per diuisi-

onem terre a terra sicut narrat Sene. de naturalibus questionib⁹ q̄ sicilia quandoq; adhesit apulie: z per terremotū diuisa est z mare fluxit i mediū. Simili modo hyspania adhesit aphrice. Ita lingua maledica cōmouet corda z inducit inter amicos z cōiunctos aliquādo discordiaz z ponit inter eos mare. i. amaritudinem rancoris z odij. Vnde hoc est vnū de septem q̄ deus plus detestari dicat. Prouer. vj. Virū qui seminat inter fratres discordias. Talis etiā est lingua tertia de q̄ Eccl̄j. xxviij. Lingua tertia multos cōmouit z dispersit illos de gente in gentē ⁊c. Sed ecōtra lingua dulcis z mollis frāgit iram: z duriciam cordis sicut aer q̄uis sit mollis: z tenuis: tamē in tonitruo scindit ligna z lapides: z multo magis hoc facit vapor qui est grossior aere. Hoc aūt non est a fortitudine corporis z mot⁹. Sicut ergo mollis aer vel vapor scindit lignuz et frangit petrā: ita mollis z dulcis respōsio siue lingua placat z frangit iram. Sermo durus suscitat furorē. Eccl̄j. xxv. Lingua mollis confringit duriciam.

Capm xlvj.

Loca diuersa adaptant homines ad diuersas operationes. Cuius exemplum vel similitudo apparet in planetis: ex quo z cōiunctione sequuntur diuersi effectus sm diuersitatem locorum idest signorū in quibus cōiunguntur: verbi gratia: Si plures cōiuncti fuerint in signis aquaticis scz in scorpione cancro vel pisce in reuolutione anni sequitur multitudo pluuiarum. Si vero fuerint cōiuncti in signis igneis scz ariete leone vel sagittario signat subtilitatem z igneum excessum caloris z siccitatis. Si autem in signis aereis. s. gemis libra vel aquario signat multitudinē ventorum. Sed si in frigidis siue terreis signis. s. tauro virgie z capricorno signat grauitatē frigoris z temperamentū caloris. Ita q̄dam ad spiritualia opera videmus q̄ etiam loca multum adaptant homines z quodāmodo disponunt ad illa sicut solitudo ad contemplandū ecclesia ad orandum: cella ad studendū ⁊c. Possemus etiā moraliter dicere q̄ in signis aq̄ticis conuenīt incipientes idest penitentes qui viuunt in aquis lachrymarū. Et hec lachrymarum compunctio vel est in scorpione qui cauda pungit idest in consideratione mortis vel supplicij in quas est cauda idest finis peccati: quia stipendium peccati est mors. Roma. vj. Vel i cancro qui retrogradit idest in consideratione vite preterite: vel in pisce id est in angustia imminētis tribulationis: quia pisces moratur in aqua. Per aquā intelligitur tribulatio. Vnde oīes hi producūt abundantiā lachrymarū. In signis vero aereis cōueniunt ꝓficientes quorum ꝓfectus est in geminis idest in geminata dilectione dei z proximi z in geminata vita scz actiua z contēplatiua: vel in gemino studio. s. scientie z virtutis. Item in libra idest in pondere iusticie vel in pondere lingue: de quo Eccl̄j. xxj. Verba sapientis statera ponderabūtur. Item in aquario idest in lachrymis deuotionis vel doctrine sapientie: de quo Eccl̄j. xv. Aqua sapiētie salutaris potauit eum. Isti tamen sic proficientes patiūtur tempestatē ventorum idest persecutione demonū: qui q̄to hominē magis proficere conspiciunt tanto fortius contra ipsum insurgunt. ¶ In signis vero igneis cōuenīt perfecti in charitate feruentes. De quo numero fuit Helias. Eccl̄j. xlviij. Surrexit helias quasi ignis. Vnde quidam taliuz sunt in ariete qui est dux gregis idest in statu prelationis sicut Petrus appostol⁹. Quidam vero in leone idest in vigore vel actu maxime fortitudinis scilicz in martyrio pro defensione fidei siue veritatis sicut fuit Joannes baptista qui fuit lucerna ardens z lucens. Joan. v. Quidam vero in sagittario id est in officio predicationis. Nam p̄dicatores ex arcu scripture amittūt sagittas acutas verbo z penetrātium corda auditoz. Oēs etiā isti debēt esse subtiles in contēplatione: z ignei i dilectione: z ficci per abstinentiā in carnis

UNIVERSIDAD DE MURCIA

affrictione. ¶ In signis aũt frigidis ⁊ terreis sunt deficiẽtes.i. peccatores terreni per auariciã ⁊ frigidi per maliciã:⁊ isti vel sunt in tauro qui terrã vertit ⁊ arat.i. in cupiditate auaricie: vel in virgine.i. in sterilitate luxurie vbi luxuria designat i virgine nõ ratiõe incorruptibilitatis sed ratione sterilitatis. Nam dñs sol est i signo virginis terra efficit sterilis:quia tũc fructus nõ pducit. Sic dñs luxuria viget in carne sit spũaliũ fructuũ.i.operũ sterilitas in homine:quia sicut dicit Job de luxuria:ignis est vsq; ad cõsumptionẽ deuorãs⁊ omnia eradicãs genimina:Job.xxxj. Vel sunt peccatores in capcorno.i. ascẽsu supbie. Et oẽs isti habẽt grauitatẽ frigoris.i.excessum iniquitatis ⁊ carentiaz caloris.i.defectũ charitatis: ¶Matt.xxiij. Quoniã abũdauit iniquitas refrigescet charitas multorum.

Caplm xlvij.

LUxuria assimilat igni. Nã ignis ferrũ durũ⁊ frigidũ immutat⁊ quasi ignẽ efficit. Sic mẽtes ferreas libido domat. Hieron. Flãmigero igne percutit mulier cõscientiaz. ¶Itẽ ex duob⁹ lapidibus si inuicẽ colliduntẽ erit ignis. Et quid mirũ si ex contactu impudico viri ⁊ mulieris erit ignis cõcupiscẽtie ⁊ luxurie. ¶Itẽ si mur⁹ non cõburat a candela appposita: tũ denigrat. Hieron. Si cũ viris femine habitãt viscariũ diaboli nõ deerit. ¶Itẽ nix iz frigida tũ iuxta ignẽ liquescit. Sic virginitas familiaritate ⁊ colloquijs mulierum deperit. ¶Item luxuria assimilat. fouee: Primo ꝓpter principiũ: Fouea eñ a fodiendo est dicta eo ꝙ fit in terra fodientium manu pfundata: Sic vitiũ luxurie est pfundatũ ⁊ radicatũ in terra.i.in carne humana:⁊ pcipue ex corrupto ⁊ pessimo ingenio hominũ adinuenientium diuersos modos delectationis ⁊ corruptionis hmõi vitij: De qbus in Ps. dicitur: Abũt in adinuẽtiõib⁹ suis. Prouer.xxiij. Fouea pfunda est meretrix. ¶Secundo ꝓpter augmentũ: quia in fodiendo ẽ̃to plus terra in sua supficie cumulatim erigitur tanto ampli⁹ interius pfundatur. Sic luxuriosus ẽ̃to magis visum ⁊ intentionem dirigit⁊ erigit ad supficiẽ terre.i. ad pellẽ⁊ pulchritudinẽ carnis. tãto magis interius in appetitu pfundat⁊ crescit ardor libidinis:⁊ iõ Job dicebat: Pepigi fedus cũ oculis meis vt nec cogitarez quidẽ de virgine: Job.xxxj. Patet autez ꝙ dictũ est in holoferne⁊ dauid. ¶Tertio ꝓpter periculũ quia ẽ̃to fouea fit pfundior: tãto ei⁹ trãsitus est periculosior: et ideo a principio est repellẽda. Dñs Isido. dicit: Calca serpẽtis caput: calca praue cogitationis initiũ. s. anteꝙ fiat fouea pfunda vsq; ad cõsensum: Hiere.xviij. Foderũt foueã anime mee. ¶Quarto ẽ̃tũ ad exitũ. Nã sicut Grego. dicit: Fouea hõ cadendo facile ingreditur: sed post casum non facile egreditur. Et licz sic sit de oĩ peccato tũ specialiter sic est de ipo peccato luxurie: tum ꝓpter corruptionem fomitis⁊ cõcupiscẽtie carnis quam homo fert secũ semp: tum ꝓpter fomẽtorũ preparationẽ: qr tota die cucurrũt preocculis luxurie fomẽta: sicut aspectus multarũ⁊ colloquiũ⁊ repletio vẽtris⁊ hmõi.

Caplm xlviij.

MAria mater dñi assimilatur soli. ¶Primo qa sol habet nobilitatẽ in ortu. Ortũ eñ ex alto ⁊ cũ splẽdore multo. Sic beatissima virgo maria orta est ex alta ꝓgenie qr. s. ex regali stirpe⁊ nata cũ sanctitatis splẽdore. Nõ eñ nata est infecta originali peccato sicut alij cõiter nascunt. Hinc est ꝙ ecclesia festat ẽ ei⁹ natiuitate: Eccl.xxvij. Sicut sol ortes mũdo in altissimis dei:sic mulieris bone species ꝛc. ¶Secũdo qr sol hz sublimitatem in situ: qr vz sol est positus i medio planetarũ habẽs tres supra se⁊ tres infra se. Sic beata maria exaltata⁊ sublimata est in gloria in sua assumptiõe. s. vt supra se habeat tres psonas diuinas: infra se sue sub se tres angelorũ hierarchias et ꝑ ꝓsequens totã essentiã hoim beatorũ: qa

UNIVERSIDAD DE MURCIA

homines in celo nō faciēt ordinē p se vt dicit Aug. ſz aſſumēdi ſunt ad ordines angelor. ps. Thron⁹ ei⁹ ſicut ſol in ꝓſpectu meo. Tertio qr ſol hz velocitatē i motu vñ ⁊ ſatis cito ꝓficit ſuū circulum q tñ ē valde magn⁹ ꝓtinue. n. ſol mouet velocius q̄ ſagitta lz in aſpectu nr̄o quaſi non moueri videat. Pręnimia. n. claritatis in cēſiōe ſicut ⁊ eius quantitas ſic ⁊ ei⁹ velocitas ſubterfugit viſus nr̄s. Silr beata v̄go maria velocitatē habuit in motu obdiētie. qr diuine volūtati p angelū ſibi exposite cito ꝓſenſit dicēs. Ecce ancilla dñi ꝛc. Itē in motu benivolētie qr ſtatiz aſcēdit i mōtana cū feſtinatiōe ⁊ ſaluauit heliſabet. In q̄ dedit exēplū ꝓcēdendi ad ſuperiora p ꝓfectū vtutū ſine negligētie tarditate. Itē in motu pñie qr dolenter ⁊ ſolicite filiū ſuū requiuit quē ex aliqua forte ſui negligētia ſe pdidiſſe timuit. Lu. j. Ecce pr̄ tuus ⁊ ego dolētes q̄rebamus te Quarto qr ſol hz pulchritudinē i aſpectu ⁊ pp h̄ eſt oculꝰ valde delectabilꝰ ad videndū ſm illud Eccli. xi. Delectabile eſt oculꝰ videre ſolē. Mā ſol ſicut dic̄ Ambroſius in hexamerō ē oculus mūdi ſocūditas diei pulchritudo celi meſura tpm vtus ⁊ vigor oiuz naſcētiū dñs plāctarum decor ⁊ pfectio oiuz ſtellar. Et iō in fabula cū pēnatis veſtigijs ſol depingit ⁊ facie puerili pp qđ ēt pheb⁹. i. pulcer dic̄t ē. ſic ⁊ beata v̄go maria plena pulchritudine fuit: vñ Cāti. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō ē in te. Et dic̄ tota. ſ. int⁹ ⁊ eī ad dr̄iam hypocritar̄ q h̄nt ſolū eī in apparētia pulchritudine ſcitatis: ſz ipa pulcra fuit intus p puritatē extra p virginitatē Et iō ēt ſignificat per arcā q̄ intus ⁊ extra erat deaurata. ¶ Quinto qr ſol hz efficaciā in effectu: hz. n. vtutem calefactiuaz ⁊ inflāmatiuam. Maz ex motu radiorum ⁊ eor ꝓfractiōe ⁊ multiplicatiōe calor generat in obiecti corpis ſupficie. ⁊ maxime ſi corpus obiectū fuerit ſpeculare ſic dr̄ in ſpectiua: quare ſi circa ſpeculū ꝓcauum ſtuppa ponat̄ a calore gīato incēdit. Sic quoq; beata v̄go mētes puras ⁊ ſibi deuotas q̄ ſunt vt ſpecula munda inflāmat ad dei dilectionem: vnde ipſa dicitur mr̄ pulchre dilectōis. Eccli. xxiij. Et h̄ ē inflāmatio amoris q arefecit fenū ꝓcupiſcentie carnal̄. Ja. j. Exortus ē ſol cuz ardore ⁊ arefecit fenū. Itē ſol hz vtutē fecundatiuā. Dia. n. h̄ inferiora fecūdat ⁊ gīatiūs eor potentiā excitat adiuuat ⁊ ꝓfortat: vñ videmus ad ſenſū q mhil fructificat neq; creſcit: vbi ſolaris radius nō attingit. Illud ät qđ facit aiam bonis opibus fecundā eſt timor dei: vñ dic̄t Eccli. xv. Qui timet deū faciet bona Sz beata virgo maria ēt dr̄ eē mater timor. Eccli. xij Qr. ſ. ſibi deuotos ad deū timendū ſolicit ⁊ eis ſuis meritis donū timoris acquirit ex quo eos in bonis opib⁹ fecūdos efficit: ſed oz eā ꝓuenire p deuotionē ſi qs vult ꝓperrare ſue gr̄e bñdictionē. Sapie. xvi. Opz ꝓuenire ſolē ad bñdictionē tuā ⁊ ad ortū lucis te adorare. ¶ Itez ſol hz virtutē diſcretiuam qr p eius lucem oia detegentes nunc colores oēs diſcernim⁹ ⁊ nigrū de albo diſtinguimus. Similiter ipſa eſt q̄ mētibus ſibi deuotis acqrit lumen diſcretionis ⁊ verā cognitionē vicioꝝ atq; virtutū: vnde dicitur mater agnitionis. Hoc lumine carent illi miſeri q reuerētiā nō h̄nt ad eā ſed potius contra eā infelices ſuas linguas relaxāt blaſphemantes: qui vere pñt dicere. Sapie. v Juſticie lumē non luxit nobis ⁊ ſol iuſticie non eſt ortus nobis. Et illud Eccles. vi. Non vidit ſolem nec cognouit diſtantiam boni ⁊ mali. Itē ſol habet virtutez fortificatiuā. Dñ videmus q̄ in eius aſcēſu ſuper nr̄m orizontē virtutes aialium roborant̄ ⁊ fortiores efficiunt̄ ⁊ vſq; ad diē mediā augmentantur: ⁊ q̄n ſol tēdit ad occaſum debilitant̄ ⁊ ideo in ſomnuz aialia reſoluuntur. Dñ etiā flores in ortu ſolis aperiuntur q i occaſu claudūt. Ita beata v̄go maria ſibi deuotos confortat ⁊ roborat dñ eis ſubueniēdo ad ſpez ⁊ fiduciā ſui mētes eor ſublenat. Dñ ipa dic̄t eē mater ſpei ſancte. Eccli. xxxiij. Propter oēs ergo dictas ꝓpr̄ietates dicitur eē electa vt ſol. Cant. iij. Et mulier amicta ſole. Apoca. xij. ¶ Itē beata

virgo Maria assimilat lune ꝑpter. vij. Nam luna ꝛm basilium in suo libro hexameró ē decor noctis: mr rotis: ministra humoris: dñatrix maris: mēsura temporis: emulatrix solis imitatrix aeris. Que oia dñi cōpetūt sanctissime matri christi. ¶ Primo ergo luna est decor noctis: nō solū qz noctē illuminat: sed ēt qz i nocte decor ipsi⁹ apparet: precipue tunc cum ē plena. Ita beata virgo Maria in nocte. i. obscuritate pēnis vite existēs fuit plena luce siue luce gratie diuine sicut angelus dixit. Aue gratia plena ꝛc. siue luce diuine ꝑtie: propter qō subdidit dñs tecū dñs. s. pater te despōsans: dñs filius te impregnās dñs spiritus sanctus te sanctificans. Dñ ipsa fuit totius trinitatis nobile triclinium: siue luce virginalis mundicie que tandor est lucis eterne ꝛ speculū sine macula vt dicit Sapiē. vij. Propter quaz lucez addidit angelus. Benedicta tu in mulieribus. Siquidem ante eam mulieres in virginitate permanentes propter sterilitatē erant maledictioni legis obnoxie. Sed ista in mulieribus ēt virginibus benedicta ex eo qꝛ quāꝫ virgo nō tamē sterilis sed diuinitus fecunda. ꝛ ideo mater intacta. ꝛ sic patet qꝛ beatissima virgo Maria quasi luna plena in diebus suis lucet. Eccli. i. Sed est notandū qꝛ luna plena non tm habet pulchritudinē lucis: sz ēt perfectionem figure circularis qꝛ tūc tota est rotunda ꝛ ideo magis pulcra: qō ēt beate virgini congruit. Et ideo in. ps. Vocat lūa pfecta in eternuz. Hec est perfectio sue charitatꝭ p quā ad modū figure rotūde fuit mobilissima. i. promptissima ad dñi opandū capacissima ꝛ aptissima ad oia suscipiendū Eccli. xxiij. Trāsite ad me omnes q concupiscitis me ꝛc. Ite sine carēs. i. deficiētissima ad pseuerāndū: vñ ibidē Vsqꝫ ad futurū seculū ñ ō finam ꝛ tó ēt dicit perfecta in eternū. Luna enī qñ plena est lucet ꝓ totā noctē: sed qñ nō est plena qñqz lucet in principio noctis. Et significat dñi incipiētes ꝛ cito deficientes qñqz in fine noctis ꝛ significat bene finientes. Sed beata Maria velut luna plena fulsit in suo ꝓncipio qꝛ i vtero sanctificata. in medio qꝛ filio dei illustrata ꝛ sancte ꝛ innocēter ꝑuersata: i suo vltimo qꝛ aia ꝛ corꝑe glorificata: ꝓ noctē ēt significat tribulatio ꝛ tēptatio. Quidā ergo sancti adiuuāt in ꝓncipio: quidā in medio quidā in fine ipa ât ad iuuat. sem per. Et in ꝓncipio dādo audatiā ꝛ in medio conferendo perseuerantiam ꝛ in fine dando cōronam. Hec est etiam luna. que noctem ideſt peccatorum tenebrositatem lumine sue gratie siue misericordie non desinit illustrare. Vnde ꝛ ipsa sicut lūa vocat regina celi qꝛ de nocte absēte sole iter sidera ꝑmatū tenet ꝛ tāꝫ ab sēte rege. i. sole vt regia reginū gubernat Sirꝛ qñ rex xꝑs ex aliꝫ cā facie suaz alicui absēdit tūc Maria marie misericordias suaz oñdit ꝛ fulget ei luce misericordie q̄ ꝑ se erat itēbrij culpe. Et sic pz qō vgo bta ñ solū ē electa vt sol: sz ēt pulchra vt lūa sē dr Cāti. iij. ¶ Scdo beata vgo assimilat lūe qꝛ lūa ē mater rotis. Mā vm sue hūiditatis aeri ipsimit et aerē subtiliter alterans ꝛ imutās i ipi⁹ superficie rorem gignit vnde manifeste videmus qꝛ estiuali tēpore quāto luna ē serenior tanto habūdantior ros sup gramina se oñdit. Rotis aūt assimilat filius dei incarnatus ꝓpter ipsius rotis generationem. Vnde ros gignatur in interstitio medio aeris ꝛ tēperate calido ꝛ tēperate frigido. Tria aūt interstitia sūt celū mūdus infernus. Hec ergo irrotatio. i. filij dei incarnatio nō est facta in supremo interstitio. i. in celo qꝛ naturam angelicam nō assumpsit nec in fimo. s. in inferno qꝛ dēones nō redemit: sed in medio. i. in mūdo qꝛ nature humane se vnuit. Osee. xiiij. Ero quasi ros Huius rotis mater fuit beata Maria qꝛ inter eꝰ virginea viscera ros iste celestis descendēs nostre se carni vnuit. Est enim quoddā genꝰ piscis qui coclea vocat: qui tempore rotis ad littus procedens ꝛ ibi se aperiēs rorē celestem itra viscera suscipit ꝛ se claudens margaritā gignit. Ista coclea est beata vgo maria que rore celesti perfusa genera

uit de suis viscẽribus margaritaz preciosam de qua ẓMath. xiij. Inuenta ãt vna preciosa margarita abijt ⁊ vendidit: hec margarita xps est ꝓpter quez debemus oia vendere que habemus. s. terrenã substantiã: volũtatem ꝓpriã ⁊ conuersatiõez mũdanaz ⁊ caz emere. Ista rore deus totuz posuit in vtero virginis: ⁊ ide pcedẽs totũ mũdũ irrigauit. Ber. Rigatur⁹ aerem deus celesti rore totũ vellus pri⁹ infudit. Redẽpturus ẽt genus humanũ pciuz cõtulit in martã. Tertio q̃ luna ẽ ministra humoris. naz in augmẽto lune humores crescũt in corpe: crescũt. n. ⁊ hy mescũt in capitib⁹ cerebella in ossib⁹ medulle ⁊ breuiter i corpib⁹ ois humoralis substãtia. Et sili⁹ in eius diminutione oia diminuũtur. Ob hanc cãm meli⁹ est minuere in lune augmẽto q̃ in et⁹ decremẽto. Sz ligna ꝓ edificijs icidere ⁊ arbores iserere vel plãtare ẽ meli⁹ i decremẽto q̃ i augmẽto. Cui⁹rõ est q̃ cũ augmẽto cresc̃t hũores: si tũc arborẽ iserentes vl' plãtares humor nimi⁹ q in plãta abũdaret q̃ a natura bene regi nõ posset fructꝰ faceret vermiculosos: ligna ẽt tũc icisa edificijs nõ sunt apta. Quia ꝓ humiditatez inclusam ad putredinem sunt parata a vermibus nichilominus faciliter corrodenda ⁊ deturpãda. Beata ãt virgo humoꝝ ministra fuit: q̃. s. suis filijs triplicẽ hũorẽ ifudit. s. ꝛceptõis nutritionis ⁊ denotiõis. Cõceptiõis administrauit spiritui sancto nutritõis administrauit xpo: humorẽ ãt gre ⁊ deuotionis cuilibz suo filio adoptiuo. Siquidẽ in ꝛceptione xpi beata virgo maria ex purissimo humore sanguinis sui materiã ministrauit in conceptiõe corporis xpi. Sz sanctus spũs ipm corp⁹ organizauit ⁊ formauit. Vnde beata virgo vera mater xpi fuit: q̃ hoc solũ sz plm pertinet ad rõnẽ matris v̊ t materiam det cõceptui. Vñ ẓMath. j. Cum eẽt desponsata mater Jesu ẓMaria. Itez dedit filio humorẽ nutrimẽtalẽ. s. quãdo eũ lactauit vbere de celo pleno ꝓpter q̃ Lu. xij. dicit. Beat⁹ vẽter qui te portauit ⁊ vbera que suxisti. Sũt ẽt duo vbera q̃ bus lactat beata v̊go filios suos adoptiuos. s. ex vno ifundẽs humorẽ gratie in istis ex alio humorẽ misericordie peccatorib⁹. Et iõ ab ecclesia vocat ẓMaria mater gratie mr̃ misericordie. ¶ Quarto q̃ luna est dñatrix maris. Nã sicut adamas trahit ferruz post se: sic luna mouit ⁊ trahit post se occeanũ. Vnde in suo ortu intumescit mare ⁊ crescit ex pte orientali: ⁊ decrescit ex pte occidẽtali. ⁊ ecõtra q̃ est in occasu: sm aũt q̃ luna plus vel mi⁹ ꝓficit in lumine: ita plus vel minus se extendit vel retrahit ipm mare. Et sicut dicit ẓMaurus in libro Ciceronis Ocean⁹ incremento lune retinet modum istum. ¶ Primo enim die crescentis lune fit eo prosior soluto ⁊ abũdat i sũmo: sed secundo minuit: ⁊ sic crescit vsq̃ ad diẽ septimũ. Deinde itez crescit ꝑ septẽ dies. Ita q̃ in decimaquarta die itez est plenus in sũmo. Vnde in nouilunio mare est sũme plenuz ⁊ in plenilunio. ẓMare aũt mortaliter accipit tribus modis. Maz vno mõ dicitur mare hui⁹ vite amaritudo ⁊ sup illud mare beata virgo habet virtutẽ. s. q̃ eius pietas ostenditur super illos q̃ sunt in tribulationis amaritudine positi. Nã vẽti ⁊ mare obedit⁹ ei. ẓMath. viij. Venti sunt aduersitates exteriores: mare sũt interiores amaritudies vel vẽti sũt vitia lẽtie tentationũ: mare perturbatio tribulationũ. ¶ Secũdo modo mare vocatur peccatoz ingetudo Ysa. lvij. Impij quasi mare feruẽs q̃ quiescere nõ pot̃: sz quando ista luna ortꝰ peccatorib⁹ eos luce sue misericordie illustrãdo: tũc crescit ex pte orietis ⁊ decrescit ex pte occidẽt̃: q̃. s. ei⁹ auxilio ortꝰ ⁊ crescit in ipsis peccatorib⁹ lux gre ⁊ aqua misericordie: ⁊ ofícit cãus culpe. Sed ecõtra si ista lũa occideret peccatoribus. s. vt eis ꝑ suã grãm nõ adesset tũc crescꝛet ex pte occidẽtis ⁊ deficeret ex pte orietis. i. deficeret lux gre ⁊ crescꝛet casus culpe. ¶ Tertio vocat mar̃ mũdi vicissitudo siue mutabilitas. Sicut ãt ostensuz est mare virtute lune hz q̃dru ꝑ licẽ mutabilitatẽ. Vna ẽ repletionis ⁊ illa est in nouilunio. Secũda diminutionis

UNIVERSIDAD DE MURCIA

& illa est vsq; ad septimū lune. Tertia augmentationis p altos septē dies siue sex. ¶ Quarta iterate repletois: & hec in plenilunio. Silr virtute & auxilio beate ygis peccatores i mūdo existētes replent aqua penitētie & decrescit in eis mare cupe & augef pfect⁹ gre & tandē peruenitur ad plenitudinē glorie. ¶ Quīto q; luna ē mensura tpis: q; sm motū lune accipiūtur anni lunares q apud iudeos observabant: vñ Eccli. xliij. Luna in ordine tēporis suo ordinatio tēporis & signū eni. Et ptinet annus lunaris. cclxiij. dies: vñ p3 q; ann⁹ solaris supat lunarē in. xi. dieb⁹ vñ Hebrei & Arabes annū seruāt minorem q; fit noster. xi. diebus prer quadrantem vnius diei. ¶ Itē sm lunam distinguūtur menses lunares vñ mensis dicit a mene qđ est luna eo q; Hebrei ex cursu lune mēses vocabāt. Et accipit mēsis lunaris apud iudeos & arabes sm cursū lune i toto Zodiaco donec solē attigat: qđ facit in. xxix. dieb⁹ cū dimidio vt astrologi dicūt. Dies āt lunares p3 arabes incipiunt de sero ab occasu solis eo q; ort⁹ lune fit tpe occasus solis: & sic sm eos nox pcedit diem. Sed greci & Romani & alie gētes que nō vtūtur in mēsibus suis visione noue lune cōputant diē ab ortu solis cū nocte vsq; ad ortum sequētis diei: & sic sm eos dies pcedit noctem vt dicit Alfraganus differētia prima. Patet ergo q; luna p3 dies mēses & annos: sed tū mēses & annos p3 breuiores. Quia. s. beata virgo p3 plenitudinem gratiaꝝ & virtutū & donoꝝ sicut & chr̄ystus qui soli assimilatur: tū in minori gradu p3 excesserit oēs alios sanctos. Eccli. xxxij. Quare dies diē superat & annus annū. ¶ Sexto beata virgo assimilatur lune: q; luna est emulatrix solis. Mā aliquādo ipsi soli est ante: aliquādo super aliquādo subter. Vnde luna aut est cū sole in piunctione quādo ascēdit: aut a latere vt qñ a sole recedit: vel qñ ad solez reuertitur: aut in plena oppositione qñ. s. totaliter soli opponitur. Sic beata virgo ante xp̄m: q; etiam est sol iusticie: fuit quātum ad eā tem carnis sicut mater añ filiū: & hoc quātū ad humanitatē: q; quātū ad diuinitatem xp̄s fuit añ eā sm illud. Post me veturus est: q; ante me factus est. ¶ Itē fuit post xp̄m quantū ad mortē: q; xp̄s añ eā mortu⁹ fuit. Mā vt qdam dicūt supuixit filio vndecim annis. Erat. n. vt dicūt quādo xp̄m cōcepit decē & quatuor anno⁹ & māsit cū eo ānis. xxxiij. & post mortē chr̄isti supuixit vndecim annis & sm ꝟ quando obijt erat anno⁹ quinquagintaocto. ¶ Itē ipa fuit sup xp̄m materna auctoritate. Cui xp̄s in pueritia hūlit se subiecit & reuerēt obediuit p3 illud Luc. ij. Descendit cū eis & venit nazareth. s. cū virgine & Joseph & erat subditus illis. ¶ Itez ipa fuit sub xp̄o nō solū dignitate sed etiam situs localitate cū esset in cruce suspē sus. Tunc eni ipa stetit iferius sub eo iuxta crucē. Jobil. xxix. Sed notādū q; qñ luna ē sub sole ita q; recto diametro sint nos & solem sit interposita solet esse eclypsis. i. defect⁹ solis cōcausatiue. Et ꝟ fuit in passiōe xp̄i q; beata mater sub ipso merens stetit: & tūc ipsa eclypsis solis. i. mortis chr̄isti p tāto causatiua fuit inquātū natura q; pati & mori posset ex ipsa chr̄istus assumpsit. Sed notandū q; eclypsis solis accidere nō potest p3 naturā nisi in coniunctione solis & lune qñ de nouo accenditur: & dū ipsa cōiūctio in linea ecliptica celebrat: & hoc est semp quādo sol ē in capite draconis. & luna in cauda vl̄ econuerso. Vnde dicit Albumasar i libro de motu planetaꝝ. Si luna inter nos & solē obuiat defectum radioꝝ nobis facit i capite vel cauda draconis. Quid aūt sit caput & cauda draconis dicē i capitulo. lxij. Et silr beata virgo dupliciter ipsū solez chr̄istū quodāmodo obscurauit. Primo qñ ipm pcepit & carne vestiuit: tūc. n. minorat⁹ ē paulo min⁹ ab angelis: q; exinaniuit seipsū formā serui accipiēs. Vñ ꝟ fuit quasi in capite draconis. i. in muliere vt humana carne q; fuit caput. i. principiū peccati. ¶ Itē in cauda. i. in morte xp̄i vbi fuit quodāmō finis peccati: vbi draco infernalis sūū dominiū pdidit et

UNIVERSIDAD DE MURCIA

terminauit. ¶ Nota ēt q; quādo luna est sub sole ꝙnis lumen ꝓdat ex pte terre: non tamē ꝓdit ex parte celi: vnde quādo luna ipsi soli contūgitur nihil omnino lum inis ad terrā dirigitur. Sed tamē ex parte celi in plena illuminatiōe ꝑmanet z insistit. Et ita filr beata virgo: ꝙnis i. passiōe videret ex pte corpis eclypsata z obscurata per trīstitie imēsibilitatē: tamen ex pte anīme semper fulgorē tenuit p fidei firmitatē. Vñ licz alia luminaria mūdi. s. apostoli fuerūt eclypsata tūc fidē p dendo ipsa tñ sēp luxit fidei lumē seruādo. ¶ Item ista nostra luna tūc fuit in cōiunctione cū sole quādo inmixa sup dilectum suū ad celū assūpta fuit. ¶ Jtē xpi soli a terre stetit: qz i celo iuxta thronū filij locatus est thronus matris sicut legitur in figura. iij. Reg. ij. de matre Salomonis. Fuit aūt, opposita soli in annūciatione. qz tūc quādo sol. i. deus vel angel⁹ annūciās plus ipsam cōmendabat z magnificabat dicēs. Aue gratia: tanto ipsa econuerso se humiliauit dicēs. Ecce ancilla. Vñ qz humilitatē deus ancille sue respexit. ideo eā suo lumie replenit sic luna implet lumine quādo est soli oppositā. ¶ Septimo beata virgo assimilat lune qz lūa est imutatrix aeris z medāte aere maxime imutat corpora humana: vñ Ypoc. in pncipio pronosticoꝝ de luna loquens ait. Est quoddā celest] sidus i quo ops medicum prouidere cuius, puidētia est mirabilis z stupenda. Et Galien⁹ in cometo de diebus creticis dicit: Rez certam que nō fallit intendat medicus quā docuerūt astrologi egyptioꝝ qz per cōiunctionē corporis lunaris cū stellis fortuitis fiunt egritudines terminabiles ad bonum. Cum contrarijs vō contrarie. s. ad malum. Et iō cautus z pfectus medicus ꝑm doctrinā Ypocratis aspicere debet p mam lunā z quādo est plena lumine: qz tūc crescūt humores in omnib⁹ vt dictū est. Quādo ergo i febres aliqs cadit multum necesse est vidē vtrū luna tūc exeat de cōiunctione. Tunc enim crescat infirmitas quouscz veniat ad oppositiōis gradum. s. in plenilunio. Nec tūc si fuerit cū malo planeta aut in malo signo z aspexerit dñm domus martis q; est signū occultū. s. scorpionis. Vel si aspexerit mortez que dicitur dom⁹ signi scorpiōis tūc de morte timendū est. Si vō fuerit cū bono planeta z in bona domo siue signo z aspexerit dominum domus vite. s. mercuriū z venerem que est domus arietis siue primi signi tunc de vita sperandum est: z sic de alijs vt patet in libro Ypocratis quez dicitur cōposuisse. de viciis infirmitatis ꝑm lunaz. Sic ergo luna habet dominiū super infirmitates corporales: sic etiā domina nra habet dominiū sup morbos tā corpales q; spūales: vt faciat eos esse ad vitam vel ad mortem ꝑm hominum merita z deuotionem ad ipsam. Nam eam reuerentes vitali aspectu aspicit z curat. Ipsam vō blasphemātes vel pētinentes nisi per penitētiā redeāt mortali aspectu aspicit z necat. ¶ Jtē beata vgo vocat ab ecclesia stella maris ex eo q; illa celestis q; dicit stella maris est primo quo ad situm altissima. Sicz vgo beata altissima ē per glorie dignitatē. s. sup oēs chorōs sanctorū z angelorꝝ iuxta filiū in gloria sublimata. Eccli. xxiiij. Ego in altissimis habito. ¶ Jtē illa stella est q; ad motū velocissima. Licet. n. stella maris q; vulgo dr tramōtana a loco suo moueri nō videat: tamē in sphēr sue circulo circulariter circūuoluit sed qz circulū hēt breuissimū ꝙi nō moueri vr. Sic beata vgo maria ꝙnis in statu gre immobiliter ꝑmanserit z ab ipso p motuz alicuⁱ⁹ criminis nunq; recesserit: motu tñ dilectiōis diuine velocissime cucurrit. Dicit. n. Bernardus q; q amat ve hemētius currit velocius z puenit citi⁹. Ipsa pomnibus sanctis plen⁹ z feruētius dilexit. Vñ ipsa dr mater pulcre dilectiōis. Eccli. xxiij. Fuit āt amor suⁱ⁹ p modū circulatōis: qz mot⁹ circularis ē ab eo dē in idē: qz ipsa deum sic diligebat q; oia alia nō nisi pp ipz amabat: z sic ois amor eiⁱ⁹ a deo icipiebat z in deū redibat. Eccli. xxiij. Siz celi. i. celest] amor] circuiui sola. z dic̄ sola, qz nulli⁹ sci amor fuit ita i de

um totalr direct' sic btē virgis. Vñ z bis
nissimū circulū hēbat q; post ptēplatocz
oia q occurrebāt statiz referebat in deū.
Jō dicit Aug. de ipa. Dnū scimus p certo
q; ois marie vita z actio itēta fuit ſeper i
dño. Jtē hmōi stella quo ad aſpectū nr̄z
est minima q̄uis in ſe ſit valde magna.
Sil'r btā ygo exteri' exhibuit ſe minimā p hūlitatē q̄uis eēt valde magna p
ſanctitatē: vñ dixit Lu. i. Quia reſpexit
humilitatē ancille ſue ecce. n. ex hoc beati
me dicēt oēs generationes. Jtē stella illa
ē quo ad effectū vtiliſſima ꝓpterea q;
ipa est nauigātiū directiua z iō vocatur
stella maris. Mā ꝓpter ſitus ſui īmobilitatē hois ad ipam aſpiciētis marie certificat: ſic beata ygo nauigantes p mare
mūdi dirigit: qb'. ſ. lucē ſue miſericordie
nunq̄ ſubtrahit vel abſcondit: vñ illa
ſtella vocat polus q; ſp nobis pollet z
nunq̄ occidit: nz ſp ſup nos exiſtit: vnde
polus a pollēdo ē dict' q; ꝑtinue mūdo
pollet. ¶ Jtē illa stella est rōne ſui. ſit' medij toti' celi oñſiua. Mediū ät celi ē filius
dei q mediator est dei z hominū. hūc no
bis illa stella oñdit q; eū nob visibilē genuit. Ad hāc ēt stellā astrologi potiſſime
recurunt q; p eā ſitus diſcernūt termini
z ſit' alioz ſideꝝ z celeſtiū circulorū. Sic
ſācti q ſūt viri astrologi celeſtia ꝓtēplātes
potiſſie ad eā recurrūt z attēdūt: q; ſit'
fidei. i. mānōes beatoꝝ q̄s hūt in celo. z
termini celeſtiū circuloꝝ. i. pfectiōes āgeloꝝ p ipaz diſcernunt tanq̄ p ipſoꝝ oiū
dominā. z regiā z p ipam ēt tāq̄ per celi portā oēs q ſaluāt illuc introducuntur.
¶ Jtē illa stella p gyrū arcturi ſibi ꝓpiq
ab aliis stellis ē diſtincta: a cui' vicinitate
pol' artic' ē vocata vt dicit Bed. in arcturus. n. ē ſeptē stellaꝝ curſ' q̄ iſta stellā circuerūt faciēteſ ei q̄ſi circulū z coronā. Q;
ſ. beata virgo oiuz ſanctoꝝ coronis q; ad
ſeptē gradus ꝑtinēt coronat z decorat.
Mā ꝑm' gradus est angeloꝝ: ſcōs ē patriarchaꝝ tert' ē ꝓphetaꝝ: ārt' apoſtoꝝ:
gnt' martyꝝ: ſext' confeſſoꝝ: ſeptim' vginū
Notādū ēt q; iſta stella ſiue polus ē axis
celi ex vna ꝑte receptiua ſiue termiatiua
Axis. n. vocat linea q̄dā imaginata q̄ ab illo
polo ārtico vſq; ad ultimū polū articū
recto diametro ſicut linea a ꝑncto vſq; ad
ꝑnctū eēt tracta. Axis ergo iſte fuit do
lor paſſiōis xpi q; ab vno polo. ſ. a filio
cruci affixo vſq; ad aliū. ſ. vſq; ad cor ipſi' matris imobile a fide z gra ꝑtāſijt ſic
et Symeon ꝓdixerat. Lu. ij. Tuā ipſi' aiaz
ꝑtāſibit gladius. i. dolor paſſiōis xpi.
¶ Jtē beata Maria aſſi'r luci ꝓpi. vii.
¶ Primo q; lux tenebras pellit. Jobis. j
Lux in tenebris lucet. ſ. tenebras expellēdo. Damaſ. Auſer lucem z oia tenebris oia incognita remanebūt. Sic beata
ygo dū vere lumē mundo effudit cecitatis z infidelitatis tenebras effugauit. Vnde
maria interpretatur illuminatrix. Ipſa
ēt est illa lux de qua dr. iſ. Reg. xxiij. Lux
aurore oriēte ſole mane abſq; nubibus
rutilat. Ipſa namq; peccatores purgat
a tenebris peccatoꝝ lūme gre ſue. Et iō dr
lux aurore q; expellit tenebras culpe z introducit lucez gratie. Ipſa frigidos ac
cēdit calore charitatis ſue z iō aſſimilat lucī ſol' oriētis q; lux ſolis calefacit. Jtem
ipa eſtum cōcupiſcētie refrigerat z nubibus carnaliū paſſionum animas ſerenat: Et iō aſſimilatur luci matutie que ē
cū refrigerio z luci ēt ſerene. ſ. q̄ est abſq; nubib'. ¶ Secundo lux merores diſſoluit. Et hoc est inquantum hz aſpectū
letificatiuum: dulce enim est lumen z delectabile oculis videre ſolem vt dicitur
Eccli. xi. Hoc autem competit beate virgini q̄. ſ. ē merētū conſolatrix. Mā ſpūales
conſolatiōes z gaudia deuotis ſibi mētibus frequēter infūdit. Ib'. Eſter. viij. Noua lux oriri viſa est gaudiū z honor z tripudiū. Est. n. gaudioſa incipiētibus qb'
ſpūales conſolationes impēdit honorabilis proficientibus quos ab omnibus
impugnationibus protegit: tripudioſa
est perueniētibus quos in celeſte gaudium introducit. ¶ Tertio q; lux inſidias
ꝑdit. Nam latebras illuſtrat z patefacit
in quibus inſidie abſconduntur. Sic beata ygo inſidias diaboli deuotis ſuis patefacit ne ab ipſis deciꝑāt. Et ideo di-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

bolus ista lucem multū timet. Jobis.iij. Nō venit ad lucē vt nō arguāt opa ei⁹. ¶Quarto q⁹ lux securitatē parit: vñ homines q̄ de nocte pauescūt i die securi vadunt: ⁊ hoc est q⁹ nō timent offendiculū Jobis.xi. Qui ambulat i die nō offendit q⁹ lucē huius mūdi videt. Nō.n. timēt q̄ in die vadūt aut pedis offendiculuz aut positis latētis incursum vel fantasmatis terrētis aspectū. Sic qui beatā Mariaz sequūtur ⁊ ei p deuotionem adherent illuminātur ⁊ ptegunt ab ea vt neq; peccādo cadant nec eos demones fallāt nec ipsos fantasmata terreāt. Roma.xiij. Induamur arma lucis sic vt in die honeste ambulem⁹. Arma lucis sunt exēpla beate virginis q̄ quicunq; indutus fuerit eā .s. sequendo tutus erit ab oibus pdictis. ¶Quinto q⁹ lux visum pascit. ⁊ hoc p̄prer suam pulchritudinez in cuius aspectu anima delectatur. Prouer.xv. Lux oculoz letificat aiam: sic spūalis pulchritudo beate virginis p̄fideratā visum alletificat ⁊ pascit. Eccli.xliij. Pulchritudinē.n. decoris eius admirabit oculus. Si quidē cādor eius admirabilis fuit tā in interiori puritate q̄ in exteriori virginitate. Sapiētie.vij. Cādor est lucis eterne .s. q̄tū ad puritatē mētis ⁊ speculuz sine macula quantū ad honestatez carnis. In hoc speculo q̄libet poterat secure respicere q⁹ tāta erat lux honestatis q̄ emicabat in facie virgis q̄ vt dic. Hieron⁹m⁹. q̄cunq; respiciebat in faciē virginis hui⁹ois turpis tentatio extinguebatur in eo Job.xxix. Lux vultus mei nō cadebat i terrā. ¶Sexto q⁹ lux celestiū corporum virtutes ad nos vehit. vñ sm Auicēnaz lux est vehiculum virtutū celestiū q⁹ sez celestia luminaria mediāte luce agunt et mouēt ista inferiora. Sed sciendum sm quosdā q̄ lux h3 causare effect⁹ naturales inquātū mot⁹ sibi adiūgit nō q̄ i motu sit vtus causatiua p̄cipaliter effectuum nāturaliū: sicut est in luce: sz q⁹ p motū determinat vtus solis inquātuz corpus agit in corpus p̄tractuz ⁊ p̄cretionē aeris moti. Et iō cessante motu qō erit i fine mundi lux nō causabit effectus nāles sed solū intentionales dando cē coloribus ⁊ se diffundendo in medio absq; eo q̄ causet aliquē effectum nālem. Habet .n. corpus celeste inquantū corpus quod agat p motum hoc.n. est p̄pium corpis vt motum moueat. Et ex hac pte h3 vt moucat ad transmutationez nature. Sz hoc p̄ lucem. h3 vlterius q̄ solum causet esse spirituale inquantū attingit ad ordinē substantiaz separataz ⁊ participat aliq̄d de mō ipsaz. vñ si motus auferat lux habebit solū se multiplicare in medio ⁊ causare effectus spirituales in corpibus ⁊ ex pte hac habet lux aliquā similitudinem cum forma intentionali: maxime cuz fiat in medio ⁊ rollat ad p̄sentiaz ⁊ absentiam luminaris pp quod non h3 esse fixum ⁊ ratum sicut forma naturalis: vñ rōne debilis esse quod lux h3 in medio ⁊ rōne effectus intentionalis quē solum causabit motum cessante. posset forte aliquo modo tolerari dictum eorum q̄ dicunt q⁹ lux h3 in medio esse intentionale. Sicut ergo mediante luce deuenit ad inferiora virtus celi ita mediante virgine deuenit ad nos virtus dei. i. filius dei de quo Lu.j. Dixit āgelus virgini: virt⁹ altissimi obūbrabit tibi: sed h̄ factum nō est nisi addito motu fidei. s. per virginis consensum dicentis. Ecce ancilla dñi ⁊c. Mediāte etiam ista luce celestis gra nobis infundit ⁊ deueniunt ad nos diuine miserationes. Vnde Eccli.xxvi. Miserere nostri deus oium ⁊ ostende nobis lucem miserationū tuaruz. ¶Septimo q⁹ lux diuersas res gignit. Dicit enim Dyonisius. iij. capitulo de diuinis nominib⁹ q⁹ lux oibus corporibus generationem confert. Sic beata virgo genuit illuz qui multos filios adduxit secum in gloriam quos non contēnit vocare fratres vt dicit apls ad Hebreos. ij. Omnes autē qui xpi fratres sūt possunt dici filij spirituales beate virginis que mater christi ē naturalis. Dñs ipsa dicit. Eccli.xxiij. A generationibus meis implemini. Et ideo oēs xpiani sunt filij huius lucis. Jobis.xij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Ercdte in lucē vt filij lucis sitis. ¶ Itē maria mater dñi assimilat̄ auroze ꝓpter.iiij. ¶ Primo qz ē noctis ac diei mediatrix est enim terminus noctis z iminū diei. et ō aliquid hz de obscuritate z aliqd ō claritate. Et talis fuit bta virgo i vtero matris: qz.n. in ipsa terminari debebat nox culpe z initiari dies gre hz illud. Roma. xiij. Nox pcessit dies aūt appropinquabit. Ideo ipa tāq vera auroza in ipo suo pncipio aliqd tenuit ō nocte culpe: qz fuit in originali peccato concepta z aliqd de die gre: qz fuit i vtero sanctificata z gratia sanctificatōis ab ipso peccato purgata. Dñ Job. iij. dicitur de die originalis peccati q incepit qñ aperti sūt oculi. Adā z eue. Obtenebrent stelle caligine eius expectet lucē z nō videat nec ortū surgētis auroze. Stelle enī. j. sancti illo die sūt obtenebrati. qz fuerūt cū originali peccato cōcepti z cum originali nati. Sed ista dies culpe nō fudit lucem. i. xpm: qz nec in suo cōceptu nec in ortu originale habuit peccatū ideo dicit expectet lucē z non videat. Auroza aūt. i. beatam virginez nō vidit. s. quantū ad ortū. qz nō est nata cuz originali licz viderit quantū ad cōceptū. Et iō signāter dixit nec ortū surgentis auroze. ¶ Secūdo qz auroza est latronū expulsiua. Naz latrones q de nocte in tenebris exeūt auroza. i. adueniente die fugiunt z se abscōdunt. Job. xxiiij. Si subito apparuerit auroza arbitrāt vmbrā mortis. Ita demōes tanq̄ isani z exteriti fugiunt cū nra auroza. i. virginē gloriosā in corde alicuius per deuotionē fulgere cognoscūt. ¶ Tertio qz auroza est roris infusiua: vnde dicitur auroza quasi aura roiās. Ita beata virgo maria diuine gre rorez nobis abūdanter infundit. Quod significatuz est. Geñ. xxxij. in lucta iacob cum angelo. Nam cum ei dixisset angelus dimitte me: qz auroza est. Rñdit nō te dimittā nisi bñdixeris mihi. z postea segtur: et bñdixit ei in eodem loco. Nec .n. est bñdictio ō qua dicit. Geñ. xxvi. In roze celi desup erit benedictio tua. Et ḃ est ros supne gratie quem nobis hec auroza infundit. Et iste ros auroze est decoratiuus z refrigeratiuus z dulcoratiuus Decoratiuus quia dicitur q̄ conche marine vt supra tactuz est in auroza se aperiunt z roē suscipientes margaritas cōcipiunt que scilicet in ornamentis ponūtur. Et sic anime deuote duz se isti auroze idest beate virgini per affectum deuotōnis aperiunt roremgratie superne suscipiūt per quam margaritas candidas idest affectiones purissimas cōcipiunt q̄ sunt anime ornamēta. Et ideo isti auroze dicitur Ros lucis ros tuus idest affectiones tu generas lucidas z mundas. ¶ Itez iste ros auroze est dulcoratiuus. Exodi. xvi. Dicitur q̄ in auroza colligebatur manna: manna quidem est interne dulcedinis gratia quam his qui tribulato sūt corde ifundit ḃ auroza. ¶ Itē iste ros est refegerantiuus scz ardoris feruentis concupiscētie sm illud Eccli. xliij. Ros obuians ardori venienti humilem efficit eum: z ideo auroza est caloris temperatiua. ¶ Quarto qz auroza est lucis a sole impetratiua. Vnde dicitur. ij. Reg. xxiij. Lux auroze oriente sole mane absq̄ nubibus rutilat. Sic ista auroza scilicet virgo beata impetrat lumen diuine cognitiōis z inspirationis. Nota q̄ ista lux auroze que est mane oriēte sole multa bona operatur. Est enim infirmorum confortatiua auium letificatiua florum de nocte clausorum apitiua: herbarum de nocte depressaruz erectiua. Que omnia hec iaz predicta facit in nobis beata virgo Maria Est enim ipsa auroza que debiles confortat: siquidem infirmi confortantur in auroza. ex eo q̄ sanguis in auroza dominatur. z ideo somn⁹ dulcior est in auroza ¶ Item quia tūc virtutes animales corroborantur. Vnde ḃ medicos melius se habent infirmi: z ideo dicitur auroza quasi aurea hora idest optima. Ita similiter per beatam virginem infirmi spirituliter recipiunt sanitatem vires anime recipiunt vigorem sanguis dulcedinis z deuotionis recipit augmētationez. ¶ Item in auroza aues letificā-

tur: ⁊ ideo ad cantandū excitantur. Vnō aurora quasi auctū hora, quia .s. beata virgo est que deuotos excitat ad dei laudē. Ipa enī est que flores clausos .i. mētes humilū operit ad bene operandū vt odorem boni exēpli vndiq; circūfundāt. Ipsa etiā est que deprēssos per miseriē erigit per spem ⁊ consolationē. Item beata maria assimilat nubi, ppter septē. ¶ Primo quia nubes est omniū impressionū celestiū de facili susceptiua. Quia .s. domina nostra receptaculum fuit omniū celestiū gratiarum. Nam ceteris sanctis per partes: marie autem tota se infudit gratie plenitudo sicut Hieron⁹ dicit. Vnde angelus dixit dei: Aue gratia plena. Et ideo pre ceteris sanctis exitit gloriosa. Exo. xvj. Gloria dñi apparuit in nube. ¶ Secundo quia nubes est sua leuitate sursus ascensiua: quia .s. virgo beata cōtēnens terrena semp erat ad celestia elevata. Isa. xix. Ascendet dñs super nubem leuem .i. virginē a terreno amore alleniatā ⁊ celesti calore subtiliatā ⁊ ingredietur egyptū id est mundū. ¶ Tertio quia nubes ē solar[] radij incorporatiua: sed tamē radius q in ipa nube incorporat ipam penetrans nō eam scindit nec ipa nubes diuiditur. Ita ipsa domina nostra filiū dei in se recepit ⁊ carne vestiuit ⁊ sine sui corruptiōe etiā mundo peperit. Ezech. xxxij. Solem nube tegam. Act[] j. Nubes suscepit eū. ¶ Quarto quia est caloris mitigatiua et vmbratiua: quia .s. virgo maria est omnium malorū nostrorū mitigatiua. Ps̄. Expandit nubem in protectionem eorum. Sapientie. x viij. Nubes lucida obumbrauit eos. ¶ Quinto quia nubes est laborātium recreatiua ⁊ siti estuantiū refrigerativa: quia .s. domina nostra est omnis nostri laboris consolatiua ⁊ refrigeratiua. Eccl̄j. xxxv. Speciosa misericordia domini in tēpore tribulatōis quasi nubes pluuie in tempe siccitatis: Ipsa enī est regina misericordie. ¶ Sexto quia nubes resoluta in pluuiā est terre fecundatiua ac seminum nutritiua: impinguatiua: augmētatiua ⁊ multiplicatiua: quia .s. domina nostra per impetratiōem gratie terram anime nostre fecundat: bonas affectiones in nobis nutrit ⁊ impinguat ⁊ opera nostra augmentat ⁊ multiplicat. Isaie. x viij. Nubes roris in die messis. Nam ipa infundendo diuine gratie rorem facit nos multiplicare bonorum operum messem. ¶ Septimo quia nubes est amaritudinis in dulcedinē mutatiua. Nam ex marinis aquis generata in altum: tamen sublimata ⁊ contra solem suspēsa solis beneficio amaritudine deposita fit in dulcedinem tota conuersa. Item etiā domina nostra ꝛ amare vt dictum est fuerit in originali peccato generata: tamen a spiritu sancto sanctificata: ⁊ a sole iusticie grauidata facta est pdulcissima ⁊ mater pia. iij. Reguꝫ x viij. Ecce nubecula parua quasi vestigiū hominis ascendebat de mari ⁊c. Et dicit beata virgo nubecula parua quantitate humilitatis: leuitate sanctitatis: quia .s. ab omni peccato imunis ⁊ subtilitate paupertatis. ¶ Item beata maria assimilat mari. Primo q; mare cōtinet amaritudis poculum .i. aquā amarā: cui⁹ amaritudinis cā est sm plīm: Quia in mari sūt duo vapores .s. humidus ⁊ siccus: siue subtilis et grossus p calorē. ergo solis ⁊ motū a mari resolui pars subtilior ⁊ remanet grossior q̄ nimiꝫ calefacta fit salsa ⁊ adusta efficit amara. Et ita in beata maria fuerūt duo vapores .i. amores .s. ad filiū: vn⁹ nālis ad illū humanitatē: q crat vt vapor grossior: alius spūalis ad illū diuinitatē. Et sm hoc habebat de ipo duas ꝛsolationes. Vnā sm sensualitatē q̄ erat vt pars grossior. Aliā sm rōem q̄ erat vt ps subtilior. In passiōe aūt filij sui ppter calorē solis .i. ppter feruorē penaꝫ ⁊ dolorum christi ⁊ motū mortis eī⁹ exhalauit pars subtilior .i. remissa ē in ea ꝛsolatio rationis ⁊ abūdauit vapor grossior .i. affectionālis: ppter quā in tm calefacta ⁊ adusta est dolore q tota fcā est amara. Vñ maria interptat amaꝫ mare. Job. xl. Feruescere faciet sicē ollā, pfundū maris .i. cor vguis qō q̄tū feruebat amore vrebat dolore. Et ió ipsa ad modū olle bulliētis extra e

fundit aquā lachrymaꝝ. Ruth. j. Vocate me mariā hoc est amaram: quia amaritudine repleuit me omnipotēs. ¶ Secundo mare est fluminū hospitium. Nā omnia flumina intrant mare: vt dicit Eccēs. j. Et ita omnia dona spiritualia ⁊ omnium gratiaꝝ charismata influxerunt in beatā mariam. Eccj. xxiij. In me gratia omnis vite ⁊c. ¶ Tertio quia mare est omnium aquarū principiū. Nam mare est sui diffusiuum. Vnde tam fluminibus q̄ fontibus (ſm Hieron.) est aque ministratiuum. Hoc etiā probat Seneca in. ix. lib. naturaliū questionū. ſ. q̄ mare est principium omnū fluminum ⁊ fontium. Sed Aristoteles ⁊ Auicēna ⁊ Algazel ⁊ cōmuniter peripatetici volūt q̄ fontiū ⁊ fluminum pluuia sit causa. Et huic sentētie videtur attestari q̄ crescente pluuia vt i hyeme crescunt flumina. ⁊ econtrario i estate contingit. Sed positio prima magis videtur cōuenire scripture. Eccēs. j. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur ⁊c. Potest tamē dici q̄ ꝯtum ad continuationē attractionis aque ad aliquam vastam voraginē que est principiū fluminis verius videtur dictū Senece. ſ. q̄ mare sit principiū: eo q̄ pluuie nō videt sufficere posse ad indeficientē exitū fluuiis alicuius: sed ꝯtum ad facilitatē attractiōis et cōgregatiōis aque verius est secūdum: eo q̄ terra spongiosior est in loco descensus pluuie q̄ alibi in pfundo ⁊ ideo magis attractiua est: ⁊ aqua pluuialis subtilior est ab alto cadens: ideo penetrat cū inuenit poros terre ad hoc aptos: et ita vtraq; sentētia de facili sustinetur. Sed ſz terra attrahat ab vtroq; ſ. a pluuia et a mari: quia ex oīm pte attrahit: tñ vnda videt copiosius attrahere: vnde cōtinue attrahit. ſ. a mari pcipue cū aqua pluuialis eo q̄ pauca est ⁊ raro cadens nec tota nec semp peruenīat ad locū vnde flumē oritur. Et hmōi cōgregatio aque nō fit solū ex attractiōe ad vnū locū sed ex cōcursu pluriū venaꝝ siue p naturā siue per artē quō aggreganť vene artificialiter cuz put ei fodiūť. Et sic patet q̄ aqua fluminuz ⁊ fontiū ⁊ est a nubib⁹ p pluuiā: ⁊ est a mari p attractionē cōtinuā: sed magis continue ⁊ abūde a mari. Vnde etiā Aristo. dicit in libro ℳetaphi. q̄ mare occeanuz ē cōtinue pncipiū oīm fluminū. Ita similr q̄uis a nubib⁹ q̄ sunt in aere. i. a sanctis q̄ sunt in celo ⁊ fluminib⁹ ⁊ fontib⁹ q̄ sūt in terra. i. viris ⁊ mulieribꝰ eos oratibus in ecclesia infundat. i. impetret a deo freq̄nter gratie pluuia: tñ a mari plenissimo. i. a beata virgine magis cōtinue ⁊ abunde attrahit aqua gre. Ipsa eñ (vt dicit ℳbernar.) sinū pietatis sue oīmbus aperit vt de plenitudine eius accipiāt vniuersi. vnde gratie aliox sanctox minime sunt respectu gratiaꝝ eius. Eccj. xviij Quasi gutte aque maris deputati sunt. ¶ Quarto q̄ mare est in necessitatib⁹ refugium. Ita bta virgo est refugiū miserox in tribulatione positox. Vnde ipa est spes omnium miserox in terra habitantiuz. ℙs. Spes omnū finiū terre ⁊ in mari ⁊c. ¶ Quinto q̄ mare est itineris compendiū. Ita similiter siue ad statum gratie siue ad portus glorie beate virginis auxilio citius pernenitur. ℙs. In mari via tua. ¶ Sexto quia mare est laboris lucrū. Vnde negociatores ipsum maxime frequātant. Ita qui volunt celestis gratie thesauris ditari ad beatā virginē sepius ire debent siue ad contemplandū eius exempla siue ad salutandū ⁊ cōmendandū eius preconia siue ad impetrandū ⁊ obtinendū ei⁹ suffragia. In cuius figurā dicit Jo. vj. q̄ prexerunt discipuli eius ad me. ¶ Septimo quia mare est vndaꝝ ppulsiuū ⁊ equalitatis ⁊ trāquillitatis reductiuū. Vnde mare vocatur pelagus quia pellit vndam. Et vocatur etiam equor ab equalitate. quia⁊ si fluctus eius velut montes erigūtur: sedatis tamen tempestatibus adeq̄ntur vt vt dicit Jsidorus. Ita beata ℳaria a sibi deuotis ⁊ amicis vndas temptationum repellit ⁊ fluctus id est furores persequentium ⁊ tempestates id est impetus aduersantium ad equalitatē pacis et trāquillitatem reducit: Quod figuratuz est Jone. j. vbi dicitur q̄ tulerunt ionam et

miserunt in mari ⁊ stetit mare a feruore suo. Per ionam intellige oratōnem puram ⁊ deuotam que tunc in mare mittitur quando beate virgini porrigitur: et tunc mare id est mūdus seuiens cessat a feruore suo id est persecutionis furore. ¶ Item beata ꝛ̄Maria assimilatur terre propter .xiij. Nam terra ſm Basiliū est corpus infimū: orbis medium: celi cētrū: elementuz maxime corpulentum: mundi fundamentū: naturaliter frigidum et siccum quantitate minimū qualitate obscurum figura sphericū aque glutino mā situm ſm se totum quietū: licz in partibus suscipiat sepe motum: omniū viuentium receptaculum: ⁊ pedum dei scabellum. Primo igitur beata virgo assimilatur terre: quia terra est corpus infimum scilicz inter quattuor elementa ſm ordinem naturalem elementorū: sicut celum est supremū in ordine corporum. Pro. Iuuenal. .xv. Celum sursum ⁊ terra deorsuz. Ita beata virgo fuit infima omniū sanctorum per sui reputationē. Vnde ⁊ appellauit se vilissimo ⁊ infimo nomine feminarum scz ancillam: Ecce inquit ancilla dñi. Lu. j. Secūdo quia terra est orbis medium: quia. ſ. beata virgo est media. i. mediatrix nostra per reconciliationē. Ps. Operatus est salutē in medio terre. Tertio quia terra est celi centrū. Tale aūt cētrū celi hz stabilitatē ⁊ fixionē sic btā v̄go ex dono dei hz stabilitatē ⁊ fixionem in gra ⁊ fide. Ps. Firmauit orbez terre q̄ nō. Quarto qz terra ē elemtū maxie corpulentū. Ita btā virgo fuit corpulentissima p̄ priuilegiatōz qz corp⁹ virgineū posse dit in mundo corpus diuinum portauit in vtero ⁊ corpus gloriosum possidet in celo. j. Paralippo. iij. Inuenerunt terrā latissimam quietam ⁊ fertilem. Corpus enim beate virginis fuit terra quieta a passionibus: fertilis per prolis fecunditatem: latissima per glorie immortalitatem. Quinto quia terra est mundi fundamentum scilicz propter immobilitatem quia quasi omnia corpora mouentur circa eam scilicz celum ignis aer et aqua: sed ipa stat sicut fundamentum immobile. Ecclesiastes. j. Terra autem in eternum stat. In beata ꝛ̄Maria tanq̄ fidei fūdamentum fuit semper stabilis in ea apostolis ab illa recedentibus tempore passionis. Item ipa stat pro mundo peccatoribus semper assistens ⁊ nunq̄ eis deficiens. Ecclesiastici. xxiiij. Vsqz ad futurum seculum nō desinam id est vsqz post diem iudicij peccatoribus assistere nō cessabo. Sexto quia terra est elementū naturaliter frigidum ⁊ siccum. Et ita beata maria fuit frigida ⁊ sicca per carnis incorruptionem: quia caruit humore luxurie ⁊ ardore concupiscentie. Judicum. j. Terraz arentem dedisti mihi. ⁊ Deuteron. xxiij. Terram quam calcas ferrea est. Ferreum enim est frigidum ⁊ siccum. Septimo qa terra est quantitate minima. Et ita beata virgo fuit per paupertatis extenuationem minimū habens de mundo. Gen. xlj. Crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. Hieremie. iiij. Aspexi terram ⁊ ecce vacua erat. Octauo quia terra est qualitate obscura. Ita beata virgo obscurata ⁊ turbata est in filij sui passione. Isaie. lx. Ecce tenebre scilicz afflictionis ⁊ doloris operient terram. ſ. beatam virginē. Et in eodem xxxiij. Luxit ⁊ elanguit terra. Nono terra est figura spherica. Et btā virgo fuit figure sperice inq̄tum habuit plenitudinem gratie. Nam sicut figura spherica probatur a philosopho esse perfectissima figurarum: et ipsa fuit perfectissima feminarum. Istud autem quod philosophi vocāt spherā terre sacra scriptura v ocat orbem terre. Vnde eadem est figura spherica ⁊ orbicularis. Be qua in psalmo dicitur: Orbem terre ⁊ plenitudinem eius tu fundasti. Decimo quia terra est aque glutino mansiua. Quia scilicet propter humiditatem. aque tenent se adinuicē partes terre. Et sic beata virgo aque glutino id est diuine gratie dono constans ⁊ firma fuit. Vnde ipsa fuit terra rore celestis gratie madens: vt haberur Judicum. vj. Undecimo quia terra ſm se tota ē quieta. Et ita

UNIVERSIDAD DE MURCIA

etiam similiter tota quieta fuit beata virgo maria per mentis abstractionem: et a discursibus vacationem. Vnde et ei attribuitur Sabbatum quod est dies quietis. Leui. xxv. Sabbatū erit terre. ¶ Duodecimo q3 terra est oim viuentū receptaculū. Ita ⁊ btā maria oēs recipit ad se ꝓfugientes: imo ipa inuitat dicēs: Transite ad me omēs qui cōcupiscitis me ⁊c. Eccl. xuij. Et hoc ē q3 ipa est plena miseri cordia. 6m illud ꝑs. Misericordia dñi plena est terra. Et iō ipsa data est in refugiū. ꝑs. Terrā aūt dedit filijs hoim. ¶ Decimo tercio q3 terra dr pedū dei scabellū. Et sic fuit btā vgo p filij dei susceptōnē. q3 eīm pedes dei qb9 mediatib9 stetit i ei9 vtero fuerūt cor.p9 ⁊ ania xpi. Dñ Isa. lxvj. Terra scabellū pedū meorū. Itē btā vgo maria assilat mōti sinai ꝓpter octo. Primo quia mōs ille fuit mōs miscōie ⁊ ꝓmissiōis. est eīm mōs synai in ꝓuincia Madian: cui ps est oreb vbi apparuit dñs moysi i rubo cōpatiēs afflictiōi ppli sui: ⁊ ꝓmisit liberare eū a seruitute egyptioꝝ p manus ei9: vt hr Exo. iij. Ita btā vgo maria tāq3 miscōie regina fuit ꝓmissa ⁊ ꝓfigurata in illo eodē rubo in quo dñs moysi appuit sicut ecclia dicit: Rubū quē viderat moyses ⁊c. Et in alijs ꝓphijs multis ⁊ exꝓssis. Et in ea iplete sunt ꝓmissiōes fcē de liberatione hūani generis a seruitute diaboli. Mā in eā descēdit fili9 dei et carnē nostrā assumpsit p nra liberatiōe. Exo. xix. Descendit dñs sup montē synai ⁊c. Secūdo q3 mons ille fuit mōs angelice frequētationis. Ibi eīm frequēter angel9 ex psona dñi appuit ⁊ locut9 est moysi. Vnde dicit Act. vij. q3 appuit ei in deserto mōtis synai in igne flāme rubi ⁊c. Et in eodē ca. dicit etiā de moyse: Hic est q3 fuit in ecclesia in solitudine cū angelo q loquebat in monte syna ⁊ cū patrib9 nris q accepit vba dare nobis. Ita similiter btā maria fuit ab angelo visitata salutata ⁊ de vbo vite edocta: sicut ꝑ Lu. j. Tertio q3 synai fuit luminis mōs ⁊ inflāmatiōis vt cū appuit ibi dñs in flāma rubi. Exo. iij. Et itez Exo. xix. dr q3 mōs synai fumigabat eo q3 descēdisset dñs super eū in igne. et ascēderet fumus ex eo quasi de fornace. Et hoc factū est de beata virgine quādo scz spūssanctus in eaz superuenit qui est ignis. Amor diuinus: ⁊ eā exuanti desiderio fumigare fecit ⁊ mentē totā ipius illuminauit ⁊ inflāmauit. Luc. j. Spūssanctus supueniet in te ⁊c. Quarto quia fuit mons pluuie ⁊ roris. Et sic fuit virgo maria in filij dei cōceptione. ꝑs. Descendet sicut pluuia in vellus ⁊c. Mane pluuiam siue rorem celestē meruit btā virgo suscipere: quia humillima fuit. Mā a superbis ⁊ elatis fugit. ij. Regū. j. Montes gelboe nec ros nec pluuia veniat super uos. Quinto quia syna fuit mons diu ine habitatiōis. Nam 6m Josephus erat opinio hominū habitare ibi deum: ꝓpter qđ nō pascebāt ibi oues: nec pastores cōmuniter appꝛoximare audebant. Ita similiter beata virgo fuit habitaculū dei. ꝑs. Mons in quo beneplacituz est deo habitare in eo. Et itez ꝑs. Dñs i eis in syna ⁊c. Sexto quia fuit mons sapientie ⁊ eruditiōis. Ibi eīm data est populo lex per manū moysi. Leui. xxvj. Hec sūt ꝓcepta atq3 iudicia ⁊ leges quas dedit dñs inter se ⁊ filios israel in monte synai per manum moysi. Ita similiter btā virgo Maria illum mundo peperit qui est verbum ⁊ sapiētia patris qui est dux ⁊ legifer noster per quem reges regnāt et legum conditores iusta decernunt. Septimo quia est mons iusticie ⁊ cōminationis. Nam beatissima virgo Maria sicut sibi deuotis ⁊ eam reuertētibus est salutis refugium: ita ⁊ contēnentibus ⁊ blasphemantibus erit ad mortis ⁊ perditionis iudicium. Vnde Exod. xix. dixit moyses de monte synai: Cauete ne ascendatis in montem nec tangatis fines illius. Omnis qui tetigerit mōtem morte morietur. Octauo quia erat mons pascue et refectionis. Vnde dicit Josephus q3 est mons excelsus ad pascua egregius: cuius in aliqua parte eius (vt dictū est) pastores ante Moysen ꝓpter reuerētiā nō auderēt pascere oues. Sed moyses dū ap-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

proximauit rubū ardere sine cōbustione vidit ⁊ deū sibi loquentē .i. angelum sibi oquentē pſentialiter ex pſona dei audiuit: vt habeꝫ Exo.iij. Vnde dicit ibi q cū minasset gregē ad interiora deserti venit ad montē oreb: apparuitq; ei dñs in flāma de medio rubi. Ita beata virgo in assumptione fuit qñ puenit ad paſcua eterne beatitudinis: ad que etā gregē fideliū ad eam confugientiū exemplo ⁊ auxilio fugiter introducit.

Cap̄m xlix.

Mſerie ⁊ tribulatiōes pſentis vite assimilant aquis: de quib⁹ in ꝑs. Saluum me fac deus qñ intrauerūt aque vsq; ad animam meā. Iste aque sunt trāseunde auxilio .ſ. diuine gratie. Ipe em deus dixit Isa.xliij. Cū trāieris per aquas tecū ero. Sz iste trāsitus pōt fieri multipliciter. Prio calcando per fidē: sicut de beato Petro legitur Matth̄ xiiij. Itē trāseundo p fortitudinē quēadmodū legit.iij. Reg.xxix. vbi dicit semei cū mille viris de bēiamin irrūpentes iordanē: qō fuit p fortitudinem ante regē .i. christū tranſierūt vada miseriarū pſentiū. Item natādo qō fit p prudentiā. Quicunq; em natare vult necesse est q habeat natādi prudentiā: et h̄ significatū est Act̄. xxviij. vbi dicit q centurio iussit eos qui possent natare mittere se in mare. Itē nauigando qō fit p penitentiā. Nauis em penitentia est. Exod. xiij. Transeuntes mare per ratē liberati sunt. Itē aquas diuidēdo qō fit per virgam diuine iusticie. Exo.xiij. Eleua virgam tuā ⁊ extende manū sup mare ⁊ diuide illud. Itē saltādo in baculo diuini adiutorij per contēplatōnē: qō significatur Ben̄.xxxij. vbi dixit iacob. In baculo trāsiui istū. Jacob contēplatiu⁹ est qui iordanem miseriaꝝ pſentiū debet trāsire apodiando se baculo diuini adiutorij. Item miseriaꝝ tribulatiōes licz de se nō sint homini grate vel placite: pñt tñ effici faciles et quasi dulces ad sustinendū. Qō patet exēplo aquaꝝ. Nam de se nullū h̄z aqua saporē: acquirit tamē saporē vel per collationē quā habet in poris terre: vel per calorē solis qui dulcedinē facit in aq̄ eleuando subtilⁱ⁹ eius ⁊ pnuisēdo humidū aereū qō pinguescit ⁊ dulcorat ⁊ salsedinem inducit cōburēdo terrestre quod remanet. Ex his colliguntᵉ tres modi qb⁹ aqua tribulatiōis efficit ale sapida: vnus est per passiōis christi inspectionem. Hec em̄ est collatio aque in poris terre. Fuit em̄ corpus christi carneū ⁊ terrestre sicut corpa nostra. ⁊ ideo p poros terre vulnera corpis christi possum⁹ accipe: in qbus tunc aquā nostrā tribulationū colamus: qñ nihil esse qō patimur respectu doloris eius quē ipe p nobis pertulit iudicamus. Et sic dulce ⁊ leue nobis fit si p illo parua qui p nobis maxima ptulit patiamur. Heb.xiij. Recogitate eū qui talem sustinuit aduersus semetipm a peccatoribus cōtradictionē vt nō fatigemini animis vestris deficientes. Grego. Si passio christi ad memoriā reducet nihil ē adeo dur⁹ qō nō equo animo toleret. Secūdus modus est per cōtēplatiōis eleuationem. Et hec est calor⁹ solaris in sublime sublenatio ⁊ impinguatio. Nam calor solis .i. feruor diuini amoris id qō subtilⁱ⁹ē hominis .ſ. mentē eleuat ad contēplādu celestia ⁊ tūc anima pinguescit aereo humore .ſ. spirituali deuotiōe que et omnez tribulationē dulcorat. Vnde habeꝫ Exo. xvj. q dum incalesceret sol liquafaciebat manna: est em̄ vt calor solis feruor diuini amoris qui manna liquefacit dū mentem afflictā in deuotiōis dulcedinē resoluit. Tertius modus ē p vrentē cōtritiōnē: ⁊ hec est terrestris vaporis adustio: quia .ſ. feruēs cōtritio aduritᵉ ⁊ consumit omnē terrenū affectū ⁊ aqua tribulationis que erat peccati insipida fit homi cōpunctio sapida: nō quidē saporē dulci sz salso. Est em̄ tribulatio homini compuncto ex vna parte sapida .i. grata .ſ. vt a peccato purgetur: sed ē ei salsa ratione cause quia .ſ. displicet ei cōmisisse vnde patiat. Vnde h̄ ē mare deserti .i. penitētie qō est mare salsissimū: vt dicit Josue.xij.

Capitulum .i.

Mortis memoria repsentat ī cinere triplici ratione. ꝓmo quia cinis terrā secundat. ita memoria mortj ad bene operādum sollicitat. Bre. Valde se sollicitat in bono ope qui cogitat de extremo vite. ¶ Secūdo quia ignis p cinerē cōseruat ⁊ maxime si cinis est calidus: qz si frigidus ignē extinguit. ita memoria mortis feruēter impssa gratiā spūssancti ꝓseruat. Sūt tñ qui frigidā memoriā habēt vtilli q aniam cū corpe morturā credūt: talis memoria potꝰ extinguit gram q̄ cōseruat. ¶ Tertio q cinis maculas lauat: ⁊ similiter memoria mortis abluit omniū peccatoꝝ maculas. Ecc̄s. vij. ℳemorare nouissima tua et i eternū non peccabis. Lauat eīm maculas luxurie si quis cōsideret quale futuꝝ est quod diligit. Bre. Nihil sic ad domandū carnis desideria valet q̄ q vnusquisq; hoc quod diligit quale sit mortuū pēset. Itē lauat peccatū superbie si cōsideret q ipse ē morturꝰ qui se eleuat. Ecc̄j. x. Quid superbis terra ⁊ cinis. Lauat peccatū auaricie si cōsideret quid finaliter de mundo portat. Job. xviij. Saccū meū ꝓsui supercutē meā ⁊ operui cinere carnē meam.

Capim̄ lj.

Mundus est locus obscurus quia obscurat ad modum aeris fumo vanitatis puluere cupiditatis: ⁊ nebula carnalitatis. j. Jo. ij. Omne quod est in mūdo cōcupiscentia carnis ē et cōcupiscētia oculoꝝ ⁊ superbia vite. Itē aer vt dicit Jsid. vehemētius cōcatus rētos tonitrua ⁊ coruscatiōes efficit: contractus nubila gignit cōspissatus pluuiaf facit cōgelatus nives ⁊ grādines introducit. Sed rarefactus serenitatem adducit. ℳundus aūt aliquādo ꝓcitat p superbiā: ⁊ tūc generat vētos ꝓcutionū: tonitrua cōminationū: ⁊ coruscatiōes siue fulgura ꝓcussionū. Aliqñ vō ꝓhīt p auariciam ⁊ tūc obnubilat ⁊ obscurat. qz sicut dicit Bre. Tenebra aīe ē diuitiaꝝ cupido. Aliqñ vō cōspissat ⁊ impinguat p gulā: ⁊ tūc pluuias facit. i. fluxū luxurie. ꝓma enīz sibi. sunt (vt dicit Bre.) vēter ⁊ genitalia. Aliqñ vō ꝓgelat p accidiā: ⁊ tunc si faciat opa q̄ videant alba. i. pura vel bona sunt tñ frigida ⁊ cito destructibilia. Qñqz vō rarescit. i. subtiliat p pniam: ⁊ tūc serenat p gram. ¶ Itē mūdꝰ assimilat mari. ꝓmo qz mare est multoꝝ ꝓculoꝝ ꝓtentiuum. Est eīm mare piculosum. ꝓpio ꝓpter motū. ℳatth. viij. ℳotus magnꝰ factus est in mari. ꝓpter quē motum mare ē tēpestuosū: pcellosum ⁊ tumultuosum. Et ita mare mūdi ē tēpestuosuꝫ ex guerra: pcellosum ex infortunijs: tumultuosum ex iniquitatibꝰ ⁊ vitijs. ij. Corinth. xj. ꝑiculis in mari. Secūdo ꝓpt vētū. Est in mari impulsio ꝺuoꝝ vētoꝝ. Dan. viij. Quattuor vēti pugnabāt i mari. Mā vt vētus auster ē ꝓsens ꝓsperitas vt aq lo aduersitas: oriētalis inspiratio grē: occidētalis suggestio malicie. Tertio est piculosum ꝓpter defectū rā. s. nauis q̄ naute. i. gubernātis. Nauis eīm siue lignū cuz quo habem⁹ trāsire. hoc mare ē h corpꝰ qō est vas fragile ꝓpter passibilitatē: grue ꝓpter peccati onerositatē ⁊ multis foraminꝫ penetrabile ꝓpter cēsuū susceptibilitatē. Sūt eīm sensus vt foramia q̄ dā p q̄ multa mala ingrediunt. Itē ē frequēter defectꝰ naute periti. i. rōnis prudēter regētis. Oia hec picula sentiūt hoies piti in mari hui⁹ mūdi. Ecc̄j. xlviij. Qui nauigāt mare narrāt picula ei⁹. ¶ Secūdo mare ē animātū ⁊ multiplicū mōstroꝝ ꝓductiuū. Vñ sm Rabba. plura monstra producit mare q̄ terra. ℙs. Hoc mare magnum et spaciosum manibus: illic reptilia quoꝝ non est numerus. Ita i mari mundi sunt animantia diuersa ⁊ mōstruosa multa: nō tñ coꝝpaliter sed etiā spūaliter. Sūt eīm in mūdo hoies aialesi. i. sensuales ad modū piscū: sm illud: Facies hominis sicut pisces maris. Et dicuntur aialesi. i. sensuales nō sapiētes illa q̄ dei sī: qz aialis hō nō ꝑcipit ea q̄ sūt spūs dī: vt vt dr. j. Coꝝ. ij. Itē sūt mōstruosi velut ille belue de qbꝰ hr Dan. vij. q surgebāt de

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mari. Mā ꝑma q̄ erat filis leoni signat superbiā vite. Scā q̄ erat filis vulpis signat voluptatē carnalis cōcupiscētie. Tertia q̄ erat filis pardi signat cupiditatē auaricie. Quarta q̄ habebat dentes ferreos terribiles signat crudelitatem malicie. ¶ Tertio q⁹ mare est nubiū ⁊ nebule et ventoꝝ generatiuū. Et similiter etiā mūdus generat nebulas erroꝝ: nubes vitiorū: ventos psecutionū siue tēptationum ꝓpter quas peripiant ⁊ suffocant multi. ℣Matth. v. Grex ꝓcipitatus est in mare: ⁊ fuit grex porcoꝝ .i. hoīm carnaliter viuētiū. ¶ Quarto q⁹ mare est lune imitatiuū Dicit enī phs in libro de ꝓpietatib⁹ elementoꝝ q⁹ mare imitat naturā lune. Mā sicut adamātem segtur ferꝝ sic mare seqt lune cursum. Vñ semp est mare in sūmo augmēto ⁊ vigore qñ luna est plena siue versus celū vt in nouilunio siue versus terrā vt in plenilunio. Et sicut luna i suo lumine plus ꝑficit vel deficit: sic mare crescit amplius vel decrescit vt .ō. dictū est ca. xl viij. Sed licet mare ipm imitatur lunā ita mūdus sequit fortunā. Vñ sicut crescit vel minuit fortuna alicui⁹ ita multum vel parum cū appetecia mūdus. Vñ metrice dicit: Cū fueris felix multos numerabis amicos. Tēpa si fuerint nubila solus eris. ¶ Ite mūdus assimilat deserto. ¶ Primo q⁹ desertū est locus infructuosus: nō enī colit nec serit: Sic mundus .i. mūdani hoīes nō scindunt aratro penitētie nec recipiūt semina doctrie vt eis appleat: nec semen diuine gratie ⁊ ideo nec fructus operū ꝓducūt meritorios eterne glorie. Hiere. x vij. Erit q̄si miricē in deserto q̄. s. sunt infructuose. ¶ Secūdo q⁹ desertū est locus spinosus. i. spinis ⁊ veperib⁹ plenus. Et sic etiā in mundo abūdāt spine .i. sollicitudines tpalium q̄ mentē ingetāt: vel spine .i. pūctiones tribulationū q̄ cor vel corpus cruciant: vel spine .i. inordinatiōes pctoꝝ q̄ ꝑsciaz pūctūt ⁊ lacerāt. Iud. viij. Lōterā carnes vestras cū spinis tribulisq; deserti. ¶ Tertio q⁹ desertū ē locꝰ piculosus. Est enī venenosoꝝ aialiū domicilium: ferarū latibulū et latronū habitaculū. Sic in deserto mūdi sunt aialia venenosa pluxuriā. ℣Malach. j. Posui hereditatē eius in dracōes deserti. Ite sūt fere .i. feri p superbiā. Vñ superbo regi Nabuchodonosoꝛ dictū est: Ejciēt te ab hoib⁹ ⁊ cū bestijs feris erit habitatio tua. Ite sūt in deserto mundi latrones ꝓ auaritiā. Qui eīm paupes vsuris ⁊ exactionib⁹ ⁊ aliis tributis spoliant mūdi latrones vocant j. Loꝝ. xj. Periculis latronū. ¶ Quarto q⁹ desertū ē locus defectuosus q⁹ ē locus sitis ⁊ ariditatis. .s. aqua carēs. ℣Ps. In terra deserta in via ⁊ in aquosa. Ita in hoib⁹ mūdanis ē ariditas ⁊ sitis inordinati appetitus ⁊ insatiabilis circa petā ⁊ tpalia. ℣Ps. Esurientes ⁊ sitientes aia coꝝ in ipis deficit. Et hīs est q⁹ deficit eis aq̄. s. gr̄e q̄ hāc sitim inordinatam extinguit. Jo. iij. Si quis biberit ex aqua quam ego dabo ei nō sitiet in eternum. Vbi ergo hec aqua deficit est sitis insatiabilis. ℣Ps. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. ¶ Quinto q⁹ desertum est locꝰ estuosus. .s. arboribus solis expositus. Habent enim mundani continuū ardorem solis .s. inordinatum amorem prosperitatis. Joel. j. Iguis comedit speciosa deserti. Et vocat ignē ardētissimū ardorem solis qui est inordinat⁹ affectus cupiditatis. De quo in ℣Ps. ℣per diez sol nō vret te neq; luna per nocte. ¶ Sexto quia desertum est locus meticulosus: qa est locꝰ horroris ⁊ vaste solitudinis. Est enī mūdus illa solitudo deserti ō qua dr̄ Deu. viij. Ductor tuus fuit in solitudine magna atq; terribili in qua erat serpens flatu adurēs ⁊ scorpio ⁊ dipsas. Serpēs flatu adurens est ipe mundus qui flatu siue cupiditatis inficit. Scorpio in facie blandiēs ⁊ retro pungens ē caro siue voluptas corpis. Dipsas aūt latenter interficiens est diabolus: ⁊ hec timorē debent incutere ⁊ horroꝝ. ¶ Septimo qa desertum est locus deuius. Locꝰ enī est desertum deuij ⁊ erroris. Vnde ℣Ps. Errauerūt in solitudine in inaquoso: viā ciuitatis ⁊ habitaculi nō inuenerūt. Sūt enī in deserto vie deuie fruticib⁹ plene arenoseꝫ la

pidose pulueulēte fetulente ⁊ alijs inēō modis onerose. Similiter in mundo sūt vie deute iracūdor quia paupe ira facit a ratione deuiare sed fructib⁹ ⁊ veprib⁹ plene sunt vie pigror: ſm illud ℙrouer. xxiij. ℙer agrū pigri hominis transiui ⁊ per vineā viri stulti ⁊ ecce totū repleuerant vrtice: operuerāt superficiē eius spine ⁊c. Osee. vij. Sepiā viā tuā spinis. Vie aūt arenose sunt vie auaror qui aur q̄runt. Omne eīm aur tanq̄ harena ē exigua vt dicit Sap̄. vij. Sed lapidose ⁊ scandalose sunt vie superbor. Eccl. xxj. Via peccantiū cōplantata lapidib⁹. Sed vie pulueulente sūt vie gulosor q nutriūt pulueres i. corpus in pulueren reuersur. Eccl. xij. Reuertat puluis in terrā suā. Fetulente aūt sunt vie luxuriosor q fetent p carnis corruptionē. Dis q̄ppe caro corrupat vi am suā. Ecl. vj. De cadauerib⁹ eor ascēdit fetor. Isa. xxxiij. Vie aūt onerose et difficiles sūt vie inuidor q ex multi torquent. Sap. v. Lassati sum⁹ in via iniqtatis ⁊ pditionis: ambulauim⁹ vias difficiles. Dis ergo peccator via ē ficut via deserti de qua dicit. ij. Reg. iiij. Abierūt per viam deserti tota nocte. ℂ Itē mūdus ē similis spelūce. Est eīm spelūca fouea subterranea a speculando dicta. Habet enim ex parte lucis introitū latū: sed terminū habet acutū. vnde locus ē lucidus in ingressu obscurus i pgressu: sed arct⁹ ⁊ insipidus in egressu. si tamē inueniat egressus vt dicit Damasce. Sic hō mundū ingrediēs hz introitū lucidū dū in vitā nascitur: qr vita erat lux hominū: sed hz pgressum obscur: qr. s. in mūdo viuendo multis tenebris ignorātie ⁊ pctōr inuolui. Sed hz egressum artū ⁊ insipidū duz mouetur. Mihilomin⁹ tamē mūdus ē locus ad speculandū. Apls. j. Corinth. xiij. Videm⁹ nūc p speculū in enigmate.

Capm lij.

Mutatur homo sex modis spualiter ſm q̄ō sex modis mutant res corpalit. Sex eīm sunt ſm pbm species mutationis que competunt vite spūali. s. corruptio ⁊ generatio: augmentū: diminutio: alteratio ⁊ loci mutatio. Corruptio fit salubriter i homine penitēte per peccati destructionem. Rom. vj. Destruat corpus peccati vt vltra non seruiamus peccato. Gen. xxxv. Mūdamini ac mutate vestimēta vestra. Ipa eīm peccati destructio ē mētis mūdatio. Generatio vero fit in penitēte p gratie reuocationē qua. s. cōfertur homini nouū esse gratuitū. j. Petri. ij. Quasi modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac concupiscite. Sed quia talis gratia pendet ex deo gratiā infundente dicit in ℙs. Mutabis eos ⁊ mutabunt. Augmētum fit in pficiente p virtutū extensionē ℙrouer. iiij. Justor semita q̄si lux splendens procedit ⁊ crescit vsq; ad pfectū diē. Et quia talis pfectus est p gradus septē virtutū vel septē donor dicit Dan. iiij. Septē tpa mutabunt sup te. ℂ Diminutio fit i pnitēte p hūilitatis reputatiōes: ſm illud Apli. j. Corinth. xv. Ego sū minimus apostolor q nō sum dignus vocari apostolus. ℂ Alteratio vero debet fieri in pficiente p mor mutationē. Maxime ad platonē assumptus mutare ⁊ corrigere debet mores inordinatos sicut dictū fuit sauli. j. Reg. x. Mutaberis in virū alterū. ℂ Loci mutatio fit in sapiēte p diuersor contēplationē. Est eīm triplex motus localis: rectus: circularis ⁊ obliquus. Hunc eīm triplicē motū beat⁹ Dionysius attribuit anime. iiij. ca. de diuis nominib⁹ sic. Nam quia motus circularis ē ſm quē mouet aliquid vnifor: miter circa idē centrū: ideo opatio intelligibilis q̄ simpliciter habet vnifor: mitatē dicitur esse circularis: r hoc ē q̄n anima relictis exterioribus ad seipam regressa cessante discursu figit intuitū suū in contēplatione vni⁹ simplicis vitatis: ⁊ tandem pretermissis oīmbus in sola dei contemplatione pfitit. Talis eīm anime mor⁹ dicitur vnifor: mis q: remouet triplici diffor: mitate. ℂ Primo a diffor: mitate rerū exterior p hoc q illis relictis anima redit ad seipam. Et iste erat mor⁹ sine circu

lus sanctorum aialium Eze.j. Aialia in/quit ibant ad exteriora cõsideranda. ⁊ reuertebant ad interiora cõtemplanda. ¶Scdo a ỗformitate discursu rõnis figat in tuitũ suum in contẽplatione vnius simplicis veritatis. Vnde hec est vniformitas de qua dominus dixit ad Marthe Lu. xi. Porro vnum est necessarium. ¶Tertio remouetur difformitas intellectus cũ prętermissis omnibus in sola dei cõtemplatione persistit. Et hanc vniformitatẽ appetebat Philippus dicens Joannis. xiij. Domine ostende nobis patrẽ ⁊ sufficit nobis. ¶Notui autem recto assignat beatus Dionỹ. illaz operationem intelligibilem qua proceditur de vno i aliud. sicut quando anima procedit ab exterioribus sensibilibus ad intelligibilem cognitionem. ¶Notui autẽ obliquo qui compositus ẽ ex recto ⁊ circulari assimilatur illa operatio intellectꝰ que habet aliquid vniformitatis simul cum processu ad diuersa. put scz anima illuminatiõibus diuinis rõcinando vtitur.

¶Caplm. liij.

Negotia secularia assimilãtur receptaculis aquarũ ⁊ hiatibus ingẽtibꝰ q̃ sũt in corpore terre i qbꝰ: vt dicit Theofrastꝰ ⁊ Seneca refert generãtur animalia informia ⁊ tardi motus ⁊ ceca vt plurimum sicut sũt talpe. pisces etiam pinguissimi. vt dicit generãtur i illis fluminibus de quibus qdam comederunt ⁊ mortui sunt. Sic qui negocijs secularibus implicantur efficiuntur aniales per concupiscentiam Jude. ij. Vbi sunt qui se gregant semetipsos animales spũm nõ habentes. Item informes per maliciam contra quos dicit apostolus. Roma. xij. Nolite conformari huic seculo sed reformammini. Tardi motus per negligentiam. Prouer. vigesimo. Dicit piger leo est in via. Item ceci p ignorãtiam ad hei quintodecimo. Sinite illos ceci sũt. Item comedentes de talibus eos imitãdo vel eis se conformando spiritualiter moriunt. ⁊ propterea dicitur secũdo ad Thimotcum. ij. q̃ nemo militãs deo implicat se negocijs secularibꝰ vt ei placeat cui se probauit. vbi ostẽdit apostolus q̃ negotia secularia tria malafactũt hominẽ. ¶Primũ est q̃ impediunt dei militã. Vnde dicit. Nemo militãs deo. ⁊ figura tum est in Dauid. j. Reg. ⁊ vij. qui indutꝰ armis Saulis nõ poterat ire ad pugnã contra philisteũ quousq̃ exuit illa. Saulis. n. arma sũt secli negocia. qbꝰ miles dei ne pugnare valeat ꝑ tra diabolũ. vñ talia arma impediunt nõ defendunt q̃ arma militie nostre non carnalia sed spũ alia sunt vt dicit Hieron. in epla ad paulinum. Secundum malum q̃ implicant humanam vitam. Vnde subdit implicat se negotijs secularibus: Negocia enim se cuili hominem implicant ⁊ inuoluunt ⁊ inuoluendo detinent vt non possit ab eis cum vult exire. Faciliter enim tales in mundo superantur. ij. Pet. ij. Vbis rursus implicati superant Item negotia secularia implicant ⁊ inuoluunt hoiez ita vt faciant cũ in multa peccata cadere. Et pp hoc dr Eccli. xxxiij. Qui iplicatus ẽ abundabit malitia. ¶Tertium malũ est q̃ ipediunt diuinã grã per quã homo deo ẽ acceptus. ⁊ ideo subdit vt ei placeat cui se probauit. quasi dicat si se implicaret non ei placeret. Et ratio est q̃ subtrahunt hominem a spũalibus. Hebreo. x. Si subtraxerit se non placebit aie mee.

¶Capitulum. liij.

Vedire superioris mãdato ⁊ consentire prudẽtioris cõsilio dr hõ celeriter. sz proprio sensui credere vel ꝓprium appetitũ implere tardius cum opz. Cuius exemplũ apparet in motibꝰ planetarꝝ. q̃ motu supioris orbis. s. firmamẽti qui est ab oriẽte in occidentẽ mouẽtur velocius. s. in vna die. Mã raptu firmamẽti singulis diebus ab ortu ad occasũz rapiunt. motu aũt suo q̃ mouent cõuerso ab occidente in orientẽ tardiori tẽ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

pore perficiunt cursus suus. Nam sm cō putationē astrologorum vnusquisq; tā to mouetur tardius. quāto magis distās est a centro. vnde sm eos motui lune de putatur tempus vnus mensis soli mercurio. ꝛ veneri deputatur tēpus vnī⁹ anni. marti aūt dantur duo anni. ioui. xij. saturno. xxx. Stellis aūt fixis. xxx vi. milia annorū. Et sic pz q planeta seu stella quanto altior tāto i suo motu tardior. q; quāto aliquis é maior vel sapientior tanto debet eē i sensu suo humilior ꝛ in facto suo maturior ꝛ ꝑsultior. Non enim tarde fit qō bene fit. sicut Octauianus imperator legit dixisse scz sub alijs verbis satis iquit cito fit quicquid bene fit Prouer. xix. qui festinus est pedib⁹ offendit.

¶ Capitulum. lv.

Ado fratrū predicatorū similis é mōti libani. vñ in honorē patroni ci⁹. s. beati Dominici legit. euā gelīū Mathei. v. vbi dr Non pōt ciuitas abscondi supra montē posita. Mas ciuitas istuz montē protegens ꝛ decorans est ipse. ergo ordo eius ꝓgrue monti libani assimilat. ¶ Primo ꝓpter culmen eminentie. Est enim libanus mons fenicis altissimus q omnes montes illi⁹ regionis excedit. Et sic ordo fratruz predicatoruz omnes alios videt excedere quodammodo ordines ex ipsa sua origine ꝛ nomine ex eo q; maxime assimilatur religiōi xpi ꝛ apostolo Joh. ipse enim xpus apostolos suos priciꝑaliter elegit ꝛ religionē coh instituit ad officium predicandi. vñ ait Jo. xv. Ego elegi vos vt eatis ꝛ fructum afferatis. scz animarum ꝛc. Nulla aūt é hodie alia religio que a suo principio fuit. ista instituta ad hoc officium nisi ordo fratrū predicatorum. Vnde fundatori ipsius ordinis scilz beato dominico dictum est per visionez ab apostolis Petro ꝛ Paulo quoh vn⁹ sibi baculum ꝛ alter librum obtulit. vade ꝛ predica quoniam a deo ad hoc ministerium es electus. quod ꝛ ipsum nomē declarat. q; ordo predicatorū vocatur. Et ideo merito de hoc mōte. i. ordine itelligi potest illud Ysaie. ij. Erit mōs domus domini in vertice montium ꝛc. ¶ Secūdo ꝓpter libamen obediētie vel reuerētie. Dicitur enim libanus a thure qō ibi nascit ex eo q; th⁹ deo libat ꝛ cultui ei⁹ offertur. Similiter in ordine fratrū predicatorum precipue reperit libamē obedientie p quā seipsos deo oferunt i odorem fuauitatis. eo modo q̄ dicebat apostolus. ij. Thi. iij. Ego enim iā delibo ꝛ Can. iiij. Vadam ad montem myrrhe ꝛ ad collem thuris. ¶ Tertio ꝓpter cādorem continentie. Nam libanus candid⁹ interpretatur q; perpetuis niuib⁹ decoratur. Hic candor est i ordine predicatorum ꝓpt observantiam perpetue castitatis que est vt quidā candor carni. Dicre. xvij. Numqd ō petra agri deficiat nix libani: quasi dicat non deficiet. ps. Mitte de alabastro in selmō mons dei mons pinguis. ¶ Quarto ꝓpter emanatiōez sapientie. Est enim libanus mons aque indeficientis. vnde ibi erant putei viuētiū aquarum que impetu fluebant de libano. vt dicitur Can. iiij. Item est libanus fons ꝛ origo fluuiorum. ex cu⁹ radice oriuntur duo fontes scilz Jor ꝛ Dan. qui simul iuncti Jordanis nomen efficiūt vt Hierony. dicit. Ita in ordine predicatorum est putens aque viuētis ꝛ indeficiētis. i. profunditas sapientie salutaris. Dñi emanant flumina doctrine spiritualis. sed duo eius precipui fōtes fuerūt duo ei⁹ eximij doctores. scz frater Albert⁹ ꝛ frater Thomas qui simul iuncti non solū tē pore sed etiam oponionū cōcordia mirabilem fluuium sapientie profuderunt religiōi israel itarū. i. ecclesie fidelīū. ꝓut in eorum libris qui sūt quasi innumerabiles euidentius claret. Plures etiam alij putei viuentis aque. i. doctores profūdissimi pleni aquis salutaris scientie in hoc ordine fuerūt ꝛ sunt. ā quibus aqua sapientie huⁱ⁹ ordinis ideficiēs perseuerat. Josue. iiij. Stererunt aque i loco vno ꝛ adinstar mōtis ꝛc. ¶ Quito ꝓpter suauitatez redolentez. Est enim mons liba-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nus mons redolentie ⁊ aromaticitat: ꝓpter quod dicitur Ecclesiastici trigesimo nono. Quasi libanus odorem suauitatis habete ⁊c. Ibi enim sunt arbores thurifere ⁊ herbe odorifere plurime crescūt ibi Et ita etiā simili modo in ordine predicatorum sunt arbores thurifere. i. plurimi fratres magne deuotiōis ⁊ multe orationis. Nam thura siue incēsa signant orationes sanctorum. vt habetur Apoca. viij Ité sūt ibi herbe odorifere. i. ꝙplurimi fratres magne opinionis odorem bone fame vndiq; diffūdētes Eccli. xxiiij. Quasi libanus nō incisus odor meus. vnde inter montes aromaticos israel inter religiōes sanctoꝝ seu ordines ordo iste beati Dominici preciptuum locum tenet. Et de his aromaticis montibus dicit Cañ. viij. Fuge dilecte mi assimilare capree hinuloq; cernorum super montes aromatum. ¶ Sexto propter fertilitatez gratie Nam propter roris abundantiam ⁊ pluuiarum frequentiā herbis abundant ꝑcipius. pascuis vberrimis ⁊ fructib⁹ optimis. Sic in ordine predicatoꝝ abundat ros diuine gratie pluuia spūalis doctrie Et ideo sūt ibi herbe virtutū pascua scripturarum. ⁊ optimi fructus animarum. Osee. xiiij. Erumpet radix eius vt libani ibunt rami eius. ⁊ erit quasi oliua gloria eius. ⁊ odor eius vt libani. Cōuertentes sedētes in vmbra eius viuēt tritico. ⁊ germinabūt quasi vinea memoriale ei⁹ quasi vinum libani. Vnde iste inter montes fructiferos siue herbiferos. i. ordines salutiferos de qbus dicitur in. ps. Qui producit in mōtibus fenū ⁊ herbam ⁊c. pinguissimus ⁊ fertilissimus existit: ⁊ ideo ē mons eius pinguis vt supra allegatuz ē. ¶ Septimo ꝓpter quietem confidentie. Nam ē mons confidentie ⁊ securitatis qz qui ibi deueniunt a venenosis oibus tuti sunt que aromaticitate suafugere cogūtur. Ita in hoc venerabili ordine confidenter requieuit ecclesia tuta. s. ab ombus venenosis. i. vniuersis hereticis ꝑsertim iste ordo fugauit sua sapientia et virtute. vnde iste ē mons firmissimus ⁊ secur⁹ de quo dicitur Exo xv. Introduces eos ⁊ plantabis in monte hereditatis tue firmissimo habitaculo tuo qō operatus es domine. ¶ Octauo ꝓpter pulchritudinē ⁊ amenitatem apparentie. s. ꝓpter virentiam arborum. Et sic ordo predicatorum etiam in apparentia exteriorꝭ habitus pulchritudinem ⁊ decentiā habet. ⁊ hec repsentat pulchritudinē spiritualem que debet cē in eis qui talez habitum portant scz ⁊ albedo mundicie et nigredo penitentie Isa. xxv. Gloria libani data ē ei decor carmeli ⁊c. Isa. lij. Quā pulchri sunt montes ⁊c. ¶ Nono ꝓpter medicamen prudētie. Sunt enim in hoc monte species ⁊ herbe aromatice contra diuersa genera morborum. Can. iiij. Mardus ⁊ crocus ⁊ fistula ⁊ cinamomum cum vniuersis lignis libani. Sic in ordine predicatorum sunt prudentissimi cōfessores ⁊ cōsiliatores scientes contra omnes animarum morbos debita consilia ⁊ remedia adhibere. ꝓpter quod de isto monte dicitur Genesis. ij. In monte te saluum fac ne ⁊ tu simul pereas.

¶ Capitulum. lvj.

Assio xpi assimilat mōti moriā. ¶ ꝓximo rōne immolatōnis. Mā hic fuit ille mons in q̄ Abraam Isaac filū suum suparaz posuit ad immoladū. Et sic xps in passiōe fuit positus in ara crucis vt ymolaret ꝑ nobis. Vnde dr Genesis duodecimo. Cum colligasset Isaac filiuum suum posuit eum in altari super struem lignorum extenditq; manuz ⁊ arripuit gladium vt immolaret filium suum. Sic qui dez Isaac xpm dei prefigurauit qui fuit pro nobis ligatus a patre etiā pro nobis passiōi expositus in altari. i. in alto aere super lignum crucis affixus ⁊ vehemētissimi doloris ⁊ passionis gladio confossus ⁊ pro nostris peccatis deo patri immolatus. Et totum hoc fuit in mōte predicto idest i altitudine diuine dispo-

tionis preordinatus. Gen. xxij. Tolle filium tuū vnigenitū quē diligis atq; in holocaustū offer cū super vnū mōtium: quē monstrauero tibi. ¶ Scdo rōne mortis. Mā fuit ille mons in q̄ Jacob dormiuit ⁊ scalam porrectā vsq; ad celū conspexit. Gen. xxviij. Dormito ait Jacob in monte fuit mors xpi in cruce. ⁊ q̄ vidit scalaz ad celū oñdit q̄ per humilitatē mortis i cruce meruit gloriā ascensionis in celum ſm illud Luce vltimo. Nōne oportuit pati xpm. ¶ Jtē per hoc idē ostēdit q̄ p passionē crucis aperta est ianua regni celestis. ¶ Tertio ratione redemptionis. Nam hic est mons gratie quem mouente angelo duz populus cederetur Dauid ab ornā iebuseo iusto precio emit. vbi altare instituit: ⁊ hostias imolauit. ficq; placato deo populi plaga cessauit. i. Paralipomenon. xxi. Jn quo prefigurata est et humāi generis iusto precio sāguinis xpi redēptio. ⁊ ipsa xpi immolatio ⁊ dei placatio siue reconciliatio ⁊ electorum liberatio. ¶ Quarto ratione orationis. Mā ibi Salomon domum orationis. i. templuz edificauit. iij. Regū. vi. Jta edificauit xps multipliciuz orationum genera in passione vel cruce: siue pro calicis translatione. Luce. xxij. siue pro inimicorum compunctione Luce. xxiij. siue pro spūs sui susceptione: in eodē. Et oibus exauditus est p sua reuerētia vt dicit Apostol⁹ Hebreo. v. Jtem passionis xpi frequens meditatio eleuat aiam a terrenis. Maz testa ouis plena ruze bene clausa in calore forti posita: iuxta hastam ascendit a terra per hastam. Qui testa est mens deuota que roze plena est quando est ad lachrymas p cōpunctionem parata. sed tūc est bene clausa quando stat sub humilitatis custodia. Tunc autem iuxta hastā ponitur q̄ iuxta crucem locatur. ⁊ si sit in forti calore. i. feruēti passionis xpi meditatōne vel feruenti christi amore. scilicet vt bene contempletur ⁊ sentiat q̄ vehementem ⁊ ineffabilem amorem in cruce nobis christ⁹ ostendit. tunc mirabiliter eleuabitur ⁊ rapietur a terrenis. Unde xps dixit Joānis duodecimo. Ego si exaltatus fuero a terra omnia trahā ad me ipm. Nam si calor solis attrahit vaporē multo fortius amor ⁊ virtus christi attrahit mentem.

¶ Capitulum. lvij.

Attenter sustinere grauia ⁊ nō perturbari ex eis docz nos terra. que ꝓ Jsidoro vocatur soluz q̄ē elementū soliduz cuiuslibet pondero si corpis sustinēs tota molem: pp quod quelibet grauia sursuz mota quouisq; stabilem tāgant terrā manent penitus ingrata. ⁊ continuāt motū suum q̄ inceperunt moueri: sed getantur cū peruenerunt ad eā. Similiter fortis ⁊ patiens soliduz hz animum ad quelibet onerosa ⁊ grauia equanimiter tolerāda. nec generat grauis res aliqua perturbationem vel inquietudinem in eo qui etiam inter inquietudines solus quietus manet ⁊ firmus. Sed istam soliditatem ⁊ firmitatem charitas operatur in anima quia charitas patiēs est ⁊ omnia suffert vt dicit prime Corin. xiij. Nec vera sufferētia est que sine charitate est: q̄ vera patientia est que ipsum amat quem portat. Nam tolerare ⁊ odisse non est virtus māsuetudinis sed velamen furoris sicut Grego. dicit. Sed notādum est q̄ terra licet sit summe stabilis quo ad situz est tamen summe passibilis per effectum. Et similiter homo patiens licet de propria non irritetur iniuria nec tribulatione turbetur tamen aliene miserie valde ⁊ ex corde compatitur. Unde Apostolus qui de sua infirmitate cōmotus non fuit aiebat. ij. Corin. xi. Quis infirmatur ⁊ ego non infirmor ⁊c.

¶ Capitulum. lviij.

Peccatum assimilatur igni triplici ratōne. ¶ Primo ratione ardoris. est enim aliquis ignis qui maxime excedit in ardore scilicet infernalis. aliqs excedit in fetore. s. sulphu-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mos. Apo. xj. Terremot⁹ fact⁹ est magn⁹ ꝛ quarta ps ciuitatis cecidit: ꝛ etiam qa dñs hō diu⁹ in pctō manet de⁹ eū subito pcutit ꝛ subuertit: sicut qñqz terremot⁹ subito fit q cōmouet ꝛ subuertit. Actū xvj. Subito terremot⁹ fact⁹ ē magn⁹ ita vt mouerent fūdamēta ꝛc. Et iō bñ ꝓsulit. Eccl. v. Ne tardes cōuerti ad dñm et ne differas de die in die: subito enī veniet ira illi⁹ ꝛ in tpe vindicte dispdet te.

Lapl'm lix.

PEccator assimilat lune ꝓpter quattuor. ¶ Primo qz luna est solis eclipsatiua siue obscuratiua inter nos ꝛ solē interposita qñ cōcurrūt sil' in eadē linea ecliptica: ꝛ de ⁊ dictū est. ē. ca. xl viij. Ita sil' petrus eclipsat ꝛ obscurat in alia lumē rōnis: vel qz iterponit se petrus inter nos ꝛ deū tollit aniē lumē gre ꝓpter qō vie pctōr vocant tenebrose ꝓm illud Prouer. iij. Via impiorū tenebrosa. ꝛ Apls dicit Ro. j. Obscuratū est insipiēs cor eor. Joe. ij. Sol conuertet in tenebras ꝛ luna in sanguinem. ¶ Scōo qz luna ē oculor viciatiua. Mā ꝓm Ptolo. luna efficit hoiem male dispositū in oculis ꝛ inordinatū. Efficit em in homie vnū oculū maio⁹ ꝛ altero aut stra bonē siue ordinū in vno oculor. Et subdit Homo aūt in cuius complexiōe lune cōstellatio dominiū habuerit vicio in oculo nō carebit. Ita similiter peccatores in oculis mentis ꝓaue sunt dispositi: quia oculum ad terrena habent magnum: sed ad spiritualia paruuz. Et similiter hypocrite qui vident festucā in oculo fratris sui: trabem autē in oculo suo nō vidēt. Habent oculum ad videndū se paruum ꝛ ad videndum alios magnuz. Specialiter inuidie vitium vel ire videtur facere hominem in oculis ꝓaue dispositū. Vnde de Saule hoste Danid dicitur. j. Reg. xviij. qz iam nō rectis oculis respiciebat saul danid. Sed talem aspectū inuidie auferunt iusticia ꝛ pax. Nam pax removet odium: iusticia rectificat aspectum ꝛ actū. Vnde in psalmo. Orietur in diebus eius iusticia ꝛ abundātia pacis donec auferatur luna. Tertio quia luna est temporalium eventuū indicatiua. Eccl. xliij. Luna in oīb⁹ in tempore suo ostensio temporis ꝛ signum eui. Luna enim vt dicit Beda si in principio rubeat vt aurū ventos ostendit. Si in summo eius cornicu lo maculis quibusdam nigrescat pluuiosum mensis pretendit exordium. Si vero nigrescit in medio plenilunium serenum. Cum vero in doctrina nauigationis scintillat ad rhemos: in breui tempestas futura erit. Que oīa peccatoribus competunt. Quorū quidā sunt rubētes per ignita desideria. Quidam nigrescentes per turpia opera. Et aliqui scintillantes per praua eloquia. Item quidā sunt ventosi per superbiam. quidam pluuiosi siue aquosi per luxuriam. quidam vero sereni videri volunt per vanam gloriā. quidam tempestuosi ꝛ inquieti sunt per cupiditatem ꝛ auariciam. ¶ Quarto qa luna est sui status mutatiua: nec vnq̄ in eodem statu permansiua. Et est luna nō solum in se mutabilis sed etiā in effectu. Nam vt dicit Ptolo. luna efficit hominem instabilem ꝛ mutabilem de loco ad locum discurrendo. Est etiam in hominibus quadruplex mutatio que adhuc designatur in luna. ¶ Prima est nature ꝑm qō homo variatur per quattuor etates. Prima est augmētatiua. s. in iuuentute. Secūda est statiua: que. s. dicit virilis. Tertia dicit diminutiua. s. virtutis: ꝛ hec est senectus. Quarta est decrepita siue scium que minuit substantiā ꝛ virtutem. Hec mutatio etatum ꝑm Ptolo. in alma gesti accipitur ꝑm circulū lune que quadrupliciter variatur. Nam primo luna crescens quousqz efficiatur dimidia est i effectu suo calida ꝛ humida: ꝛ talis ē prima etas. Deinde luna vsqz ad plenilunū est calida ꝛ ficca: ꝛ talis est secunda etas in qua hominis cōplexio calido paulatim humidus consumente efficitur calida et ficca: tertio luna cadens a plenilunio q̄usqz redeat ad medietatē est frigida ꝛ ficca: ꝛ talis est etas tertia in qua cōplexio: qa

cum humido egrediēte deficit calidū effi
citur frigida ⁊ ficca. Quarto luna a me
dio vsq; ad defectū est frigida ⁊ humida:
⁊ talis est etas quarta in qua complexio:
quia frigiditate inualescente inducit hu
midum extraneū nō nutriens nec augēs
sed humectans extrinsecus quod est hu
midum phlegmaticū efficitur frigida per
se ⁊ humida per accidens. ¶ Secūda mu
tatio est fortune prout homo variatur
ſm diuersos euentus bonos ⁊ malos: qs
etiam luna signat. Nam luna vt dicunt
Ptolo. ⁊ Albumazar aliquādo significat et
efficit euētus malos: aliqñ vero bonos.
Nam in secūdo signo existēs post ascen
dens merorē designat ⁊ tristiciā ⁊ ablatio
nem substātie per fures. Et etiam in quar
to quinto ⁊ octauo rixam fugā ⁊ mutabi
litatem. In ipo etiam signat q; qui tūc in
cipit regnare cito deponetur. Jn. xij. autē
impedimentū rixam duriciē ⁊ carcerem
ex parte amicorū. Jn omnibus alijs do
mibus siue signis bonum efficit ⁊ pretē
dit. ¶ Tertia mutatio est culpe quam eti
am sacra scriptura mutabilitati lune assi
gnat. Eccl. xxvij. Stultus autem vt luna
mutatur. Nam luna apparet paruas cor
niculata ⁊ tunc dicitur monoides. quan
doq; vero apparet quasi per medium se
cta. s. quādo est octaua: vnde dicitur dico
thomos. quādoq; vero nō apparet oīno
no plena. s. quādo est. xj. vnde dicitur am
phitracos quasi de sua plena rotūditate
dubia. quādoq; vero apparet tota plena
scz. quādo est. xiiij. vnde dicit grece pansē
lenos. Jta peccatum paruū est quādo in
cogitatu concipitur mediū cum cōsensu
statuitur: integrū cum opere agitur: sz to
taliter plenū cum in consuetudinem du
citur. ¶ Quarta est mutatio miserie ſm
corporis defectū: de qua Job. xiij. Homo
natus de muliere breui viuens tempore
replet multis miseriīs: qui quasi flos egre
ditur ⁊ cōteritur ⁊ fugit velut vmbra et
nunq̄ in eodē statu pmanet ⁊c. Et hanc
etiā luna ostendit dum minuē cadens a
plenilunio in defectū. Eccl. xliij. A luna si
gnum vlei festi luminare quod minuitur
in cōsummatōe. Vnde significat vitā hu
manā que incipit a festo. Lā gaudio: quia
lete suscipit homo cum nascitur: ſm illō
Jo. xvj. Jam nō meminit pressure ꝓpter
gaudiū q; natus est homo in mūdū. Sz
tandem vita humana cōtinue diminuta
consumit. Sed hec mutatio ⁊ diminutio
cessabit in futuro post resurrectionem.
Jsa. xl. Luna tua nō minuet qa dns erit
tibi in lucē sempiternā ⁊ cōplebunt dies
luctus tui. ¶ Jtē peccator assimilat marti
Nam Mars est planeta in effectu cali
dus ⁊ siccus masculinus ⁊ nocturn⁹. Jta
peccator est calidus qñ ferueſcit p iracun
diā. Eccl. xxxiij. Anima calida quasi ignis
ardens nō extinguit donec aliquid glutī
at. Et homo nequā in ore carnis sue nō
desinet donec incendat ignem. s. ire i alijs
vel in se. Jtē peccator est siccus dum mar
cescit per inuidiā. Nam sicut dicit poeta:
Jnuidus alteri⁹ rebus macrescit opimis.
Jnuidia (sicut dicit phs) est tristicia i alie
nis bonis. Et Prouer. xiij. Spi
ritus tristis exiccat ossa. Jtē est masculus
cū resoluit per luxuriā: ⁊ precipue p viti
um cōtra naturā. Rom. j. Masculi relī
cto naturali vsu femine exarserūt in desi
derijs suis inuicem masculi in masculos
turpitudinē operātes ⁊c. Jtē ē nocturn⁹
p auaricia q̄ animam precipue obtenebrat.
Jtē qi fures quos facit cupiditas ꝓcipue
de nocte ⁊ in tenebris furantur. Thes. v.
Sicut fur ita in nocte venient. ¶ Jtē pctō
rū vita assimilatur aque. ¶ Primo qi ē tur
bida p affectū cupiditatis. Hiere. ij. Quid
tibi i via egypti vt bibas aquā turbidā?
Via egypti via sollicitudinis. Aqua tur
bida anxietas temporaliū. ¶ Secūdo qa
est immūda q̄tum ad lasciuiam carnis.
Exo. iij. Ad pcussionē virge moysi ver
sa est aqua in sanguinē. vnde Ps. Cōuer
tit aquas eor in sanguinē moyses xp̄us
cui⁹ virga diabolus: de qua Jsa. x. Ve as
sur virga furoris mei qui cum temptat p
cutit. Sed aqua cōuertit in sanguinē cuz
aia cōsentit ad carnis lasciuiā. Exo. xxviij
Vidi te cōculcari in sanguine tuo. ¶ Ter
tio qi est sterilis p accidiā. iij. Regū. xx.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

habek de aquis hiericho q̄ steriles erāt. Et ideo vīa peccatoris significant accidio si qui sterilis ē a fructu bone opationis. ¶ Quarto quia est frigida p̄ inuidie malicīa ardoris charitatis extinctiuā. Iheſ. vj. Sicut cisterna frigida facit aquā suam sic frigidā facit malicīa suam. ¶ Quinto quia infidelis per p̄sumptionē. Iere. xv. Plaga mea desperabilis renuit curari: facta est mihi in mendacīū aquārū infidelium: sicut aque ⁊ herbas occultantium. ¶ Sexto quia est congelata per obstinationem. Eccl. xxiij. Ventus aquilo flauit et gelauit cristallus ab aqua. Ventus aquilo est diabolica suggestio. Cristallus ē aqua summe congelata: ⁊ significat animā obstinatam ⁊ induratam. ¶ Septimo quia est amara per īrā. Apoca. viij. Stella ardens cecidit in tertiā partē fluminū ⁊ in fōtes aquarū ⁊c. e multi homines mortui sunt de aquis q̄ amare facte sunt. Aq̄ amara sūt peccatrix: stella ardēs ira que cū cadit in aquā amaritudinē generat. i. rancorē. ¶ Octauo quia est maledicta per desperationē. Nume. v. Ingrediant aque maledicte in ventrē tuū ⁊ vtero tuo tumescēte putrescat femur. Veter cōsciētia est aq̄ maledicte fluxibilitatis peccatorū animam desperare facientes: ⁊ ex hoc sequit diruptio vteri que signat vehementiā doloris vermis interioris conscientiā corrodentis: ⁊ putredo femoris in qua significatur priuatio spei eo q̄ in femore ē vis generatiua. ¶ Nono quia mortua est p̄ pene ipius illationē. Iosue. iij. Aque inferiores. i. peccatores ad infima peccatorū descendentes descenderūt in mare mortuū. i. in amaritudinē mortis eterne. Sz nota q̄ hec aque. i. peccatorum fluxibilitates sunt quadrupliciter diuidende. ¶ Primo per donū fortitudinis qō significatur Gen j. vbi dicit: Fiat firmamentum in medio aquarū ⁊ diuidat aquas ab aqs. Firmamētū est donū fortitudinis p̄ quā diuiduntur aque culpe ab aquis gratie. ¶ Secundo per virgam penitētie quod significatur Exo. xiij. vbi p̄ virgā moysi diuise sunt aque maris. Et erat aqua quasi murus a dextris ⁊ a sinistris. Virga ē penitentia: ⁊ aqua a sinistris vita peccatorū qui sinistra querunt id est temporalia: aqua a dextris vita sanctorum qui querūt eterna. ¶ Tertio per arcaz gratie. Iosue iij. vbi dicitur q̄ cum portaretur arca p̄ fluuium iordanis aque diuise sunt: quia inferiores decurrebant in mare mortuum: ⁊ aque superiores crescebant. Arca est gratia: aque inferiores peccatores ad ima peccatorum defluentes quousq̄ veniant ad mare mortuum id est amaritudinem mortis eterne. Aque vero superiores sunt viri sancti qui semper in merito crescunt. ¶ Quarto per pallium charitatis sicut habet. iiij. Reg. ij. q̄ diuise sunt aque p̄ pallīū helie. ¶ Ite peccatoris cor assimulatur glebe terre: q̄ gleba si nimius fuerit indurata semen nō recipit et receptū in germen p̄rumpere nō permittit: sed vomere sepe cōfracta semē tegit ⁊ nutrit ⁊ per pluuiā remollita ūndā in se pigue dinē colligit quā ad semis p̄ductionē radicib⁹ circūfūdit vt dicit Gregō. Sic q̄z cor hois si fuerit per peccati cōsuetudinem induratum semen spūalis doctrine vel inspirationis penitentie: aut nō recipit: aut si recipit fructum siue germē operis nō p̄ducit. Sed si vomere penitentie seu lingue confitentis peccatū sepe fuerit confractū tunc semen huiusmodi in eo recipitur ⁊ nutritur. Job. xxxix. Confringet glebas vallium post te. Glebe vallium sunt corda humiliter penitentiū: q̄ dū p̄fringunt aratro p̄nie suscipiunt semen spūalis doctrine ita q̄ auxilio pluuie. i. diuine gratie circūfusa radices affectionum mittunt. Iere. xvij. Ad humorē mittit radices. Ite in germē operis p̄rumpit. Ezech. xvij. Plantabo illā ⁊ crēscet in germen ⁊ dignum fructū penitentie pariet. Isaie. xxvij. Iste est oīs fructus vt auferatur peccatum. Assimulant etiaz peccatores finibus terre: p̄m illud Prouer. xvij. Oculi stultorū in finibus terre. Respicunt enim homines stulti magis ad fines terre q̄ ad medium. i. magis ad extrema vitiorum q̄ ad medium virtutū.

Unde magis eis placent opera peccatorum q̄ exempla iustor̄. Vocantur ergo peccatores fines terre. Primo quia terre fines sunt a medio remoti. Et ita etiaz similiter peccatores a medio salutis: de q̄ i ps̄. Opatus est salutem in medio terre. Itē quia sunt mali cōiuncti: quia. s. peccatores sūt amaritudini eterne damnationis vicini. Itē q̄ fines sunt vltimi. i. viles z despecti. Itē peccatoris anima assimilatur deserto: quia desertū ē locus ineptus habitationi humane: ꝑm illud Job. xxxviij. Ablaq; homine in deserto vbi nulli⁹ mortaliū cōmorat. Ita anima peccatoris est inepta habitationi sapiētie diuine. i. filij dei. Sapien. j. In maliuolā animā non intrabit sapiētia nec habitabit in corpore subdito peccatis. Sapiē. xj. Iter fecerūt per deserta que nō inhabitātur. Nec aūt ineptitudo habitandi accidit in deserto. Primo ꝓpter terre vilitatē. Ita anima efficitur vilis ꝓpter peccata abhominationem. Ezech. xxix. Proijciam te in desertum tē. Et dicit proijciam tā q̄ rem vilem z abhominabilem: maxime aūt vilificat animā peccati reiteratio. Hiereⁱ. ij. Quā vilis facta es nimis iterans vias tuas. C Secūdo ꝓpter loci sterilitatē: q̄ sterilitas accidit anime per meritorū euacuationem. Sunt em̄ peccatores opera a fructu meriti vacua. Hiere. xvij. Erit q̄si mirice in deserto. Mirice em̄ infructuose sunt. Tertio ꝓpter aeris intemperiem: que intemperies accidit anime ꝓpter concupiscētie inflāmationē. Joel. j. Ignis. s. concupiscentie comedit speciosa deserti. Et Ecc̄. xliij. Exurget desertum z extinguit viride sicut ignē. Quarto ꝓpter aquarum defectibilitatem: quia scilz in peccatoribus deficit tam aqua gratie q̄ aqua sapientie. Hiere. xxix. Arefacta sūt arua deserti. Quinto ꝓpter hostiū vastitatem: quia patiūtur peccatores demonum eos vastantium frequentem intorsionem. Threno. iij. In deserto insidiati sunt scilicet demones in peccato. Apostolus. j. Corinth̄. x. Prostrati sunt in deserto.

Capm̄ lx.

Penitentia assimilatur tonitruo ꝓpter septem q̄ sunt in generatione ipsius tonitrui. C Primo est vaporis inclusio. Est enim materia tonitrui ꝑm philosophū vapor siccus z calidus inclusus in nube aquosa et concaua. Talis enim vapor de facili totus incenditur z in forti calore ambo simul vapores eleuantur. Scilicz vapor humidus nubis z vapor siccus tonitruū; et quia vapor terrestris nō est adeo dilatabilis vt aqueus constringitur in medio eius z vapor humidus expanditur sicut corium circa ipm. Huic itaq; elevationi vaporis assimilatur compunctio cordis. Nam tūc vapor terrestris sursum elevatur quādo peccatū cōmissum ad memoriam reuocatur. Sed tunc claudit in nube aquosa q̄ peccati memoriā sequit cōpunctio lachrymosa. Eccl̄. xxxv. Sic nubes pluuie in tpe siccitatis. C Secundū ē incluſi vaporis inflāmatio. Nā q; ꝓtium ꝓtiū fugit interior vapor siccus fugit exteriorē humidū in ꝓfūdū nubis exterioris. exterior etiā vapor nubis loci frigiditate ꝓhibet z ampli⁹ interiorē exagitat: z interior exagitatus ꝓfricat ptē ad partē adiacentem exterioris z ex ipo motu z ꝓfricatione ꝓtingit ipm igniri. Talis aūt vaporis inflāmatio ē feruens pcti detestatio z ad ipm destruēdū accēsio. Nā dum pctā sua hō ꝓfiderat z peccator delectamēta q̄ ibi trāsierūt cōparat ad maria dāna q̄ reliq; runt q̄si quedā ꝓfricatio fit vni ad aliud ex q̄ mēs exagitata incēdit z ad pcti reatū tollendū vehemēti⁹ ignit. Eccl̄. xxxviij. Vapor ignis vrit carnes. i. feruor contritionis cōsumit peccata carnis. Sed attendendū est q̄ q̄q; vapor inclusus deficit z de nube egredit ita q̄ tonitruū non facit. Et ista egressio q̄q; est ante inflāmationem q̄q; post inflāmationē. Ante inflāmationem quidē q̄q; incipit comprimi i profundū acumen sui eo q̄ siccus est et penetrat nubem z egreditur ad aerem et ipsum cōmouet fortiter vel debiliter ꝑm

para dos ojos.

ris.aligs vo in terroze vt ignis fulguris. ¶ Primus ignis infernalis est ignis luxurie Ezech.octauo. Ab aspectu lumborum eius deorsum ignis. A lumbis enim deorsum sunt instrumēta luxurie. hic autem ignis est denigratiuus. Vnde infernales nigri pinguntur propter obscuritatem culpe z pene. Ignis autem luxurie ō nigrat per sumuz ifamie Joel tertio. Dabo prodigia in terra deorsum sanguinē ignem z vaporem fumi. Terra deorsum est caro de terra sumpta. que est pars hominis infima. ex cuius videlz luxurie plurimum sequitur sanguis.i.sanguin] effusio z ignis .i. concupiscentie inflāmatio z etiam vapor fumi.i. fame denigratio. Itē iste est ignis consūptiu⁹ . Job.xxxj. Ign] est vsqz ad consūptionez devorans. Devorat enim luxuria vsqz ad cōsūptionez anime per gratie expulsionez: vsqz ad cō sumptionez vite per humoris resolutionem. z vsqz ad consumptionē tēporal] substātie p diuitiaz effusionē. Luce.xv. Dissipauit substātiā suā viuēdo luxurioſe. Item iste ignis est detētiuus non.n. ex igne iferni pōt aliquis erui nisi diuio miraculo. sicut erutus dr Lazar⁹ resuscitatus a xpo. Vnde dicit q postea nūq̄ ruit ex horroze illaz penaz iferni quez cōceperat. Sic etiaz ex igne luxurie nō potest aliquis liberari nisi diuio miraculo z gratie ipsius suffragio Sapiēn.viij. Nō possum eē continēs nisi deus det. Vnde necessaria est sanctorū oratio ad talē gratiam impetrandam. Numeri.xi. Orauit Moyse z absorptus est ignis. Item iste ignis luxurie est fomentoruz susceptiu⁹ Siquidem hunc ignem luxurie nutriūt z fouent iuuenuz lasciuie Psalmista. Juuenis eorum comedit ignis scilicet luxurie. Item diuinarum copie Psalmista. Exarserunt sicut ignis in spinis. Spine enim dicunt diuitie propter pūctionem solicitudinum que multum tñ luxurie prebent opportunitatem Itez deliciarum affluentie. Job .xxix. Terra de q orīebatur panis scz deliciaruz i loco suo igne subuersa est. Item ornamentorum pompe que homines alliciunt z apetitū accendunt Jsaie.xi Gloria eius succensa dabit ignem z vermes. ignem idest ardorem concupiscētie. z vermes idest corruptiones luxurie. vel vermes idest remorsus conscientie. ¶ Secund⁹ ignis scilicz igens sulphure⁹ est ignis auaritie. qui vidclicz est insaciabilis. Prouer.xxx. Ignis nunq̄ dicit sufficit. Eccl. v. Auaritia non implebitur pecunia. Item ē extinguibilis. Jsa.lxvi. Ignis eorum non extinguitur. z pptерea assimilat igni sulphureo. Dicitur eni q quedaz cauerne sūt i monte ethne que semper ardēt z ib p pt abundātiam sulphuris. cuius pprietatem tenet auaritia. q̄ semper ardet. ps Pluit sup peccatores laqueos ignis sulphur z̄c. Et dicit laqueos ignis q: p auaritiaz multi illaqueātur a diabolo. j. Thimo. vi. Qui volunt diuites fieri incidūt intentationē z i laqueuz diaboli. Itē iste ignis semper est augmentabilis q: crescēte pecunia crescit etiam amor nūmi. Sic etiam augmentatis lignis crescit ignis. ¶ Tertius ignis scz fulguris est superbie Ezech.i. De igne fulgur egredies. hic est ignis descēdens siue ruens per delectionem. Nam licet superbus primo ascendat per elevationez tamen postea ruit p dejectionez Job primo. Ignis cecidit de celo. hic ignis de celo cadens fuit superbia angelorum qui de celo ceciderunt per superbiaz. Sicut enim vapor fulguris primo ascendit nube inclusus. sed postea cū impetu descēdit a suo cōtrario expulsus Ita accidit pmo angelo superbiēti. Vnde dominus dixit. Videbaz sathanam sicut fulgur cadentez z̄c. Item hic ignis est ardens p ambitionem. ps. Exarsit ignis in synagoga eorum. Itez hic ignis est fumescens per ostētationem. Exo.xix. Mons synai fumigabat. Mons synai altitudo superbie. Item est nocens oculis per offuscationem Apo.ix. Dicitur q de fumo egrediente de puteo obscuratus est aer z sol. ¶ Item peccatum assimilatur nubi propter sex. ¶ Primo nubes ad modū spōgie tota est cauernosa vana z vacua nul-

la stabilitate suffulta sed a vētis hincide deducta. Quia homo qui in peccato exi stit omni bono est vacuus ro⁹. in operi bus est inanis i nullo bono proprio situ firmus sed magis a vento idest a tētatio ne diaboli vel vanitate mundi ad ōnia mala deductus Vnde in epistola Judei. hi sunt nubes sine aqua que a ventis cir cūferuntur. ¶ Secundo qr nubes ē ex grossis ⁊ terrestribus vaporibus genera ta. quod competit specialiter auaritie q̄ est ex terrenis ⁊ metallicis desiderijs cau sata Hieremie quinquagesimoprimo. Qui leuat nubes ab extrēo tere. ¶ Tertio qr nubes aliquando est obscura ⁊ ideo sola rium radiorum occultatiua. qr peccatuz dum animam obtenebrat ⁊ obscurat vi dere non sinit irradiatōes diuinas. Exo. xiij. Erat nubes tēebrosa. ¶ Quarto qr nubes sicut resoluta i pluuiam est valde profi cua sic resoluta i ventum est valde nociua. Quia tempestatis est i mari ⁊ in terra generatiua. ⁊ ex collisione sua aer i inflammatiua. ⁊ corruptionis ⁊ tonitrui causatiua. ⁊ maxime illa que ex vaporib⁹ fetidis ⁊ putridis generata valde est ife ctiua ⁊ corruptiua. Hec autē precipue cō petunt vicio superbie que omnia pertur bat rixas generat. corda ad mala inflam mat ⁊ turbat ⁊ tōitrua timoris ⁊ mo rum corruption em causat. iij Reg. xviij. Celi obtenebrati sunt ⁊ nubes ⁊ vētus ⁊ Exe. xxx viij. A scendens quasi tempestas venies ⁊ quasi nubes ⁊ operies terraz. ⁊ in ps. Nubes transierunt grando ⁊ car bones ignis. Et iterum in ps. Vocem de derūt nubes scz tonitrui sm illud. Vox tōitrui tui in rota Exod. xix. Ceperūt au diri tonitrua ⁊ micare fulgura ⁊ nubes densissima operuit mōtez. ¶ Quito quia nubes est hominū deceptiua qr cū fue rit nubes ex siccis vaporibus generata p tendit aquam esse futuram. sed i fine cau satiua vēti ⁊ turbinis ē persolutiua. Ita peccatum mortale omnes homines dece pit. qr dū suauia ⁊ saporosa promittit in fine nihil aliud ꝙ penam inferni persol uit Prouer. xxv. Nubes ⁊ ventus ⁊ plu uia non sequēs vir gloriosus ⁊ promissa non complēs. ¶ Sexto qr si nubes vna sit alteri contraira tempestatis ē causati ua. qr homis ad hominē discordia ē om nium malorum inductiua Ezech. xxx. Di es nubis tempus gentium erit ⁊ veniet gladius in egyptum. ¶ Item peccatuz ai similator tōitruo ꝓpter quatuor. ¶ Pri mo quia tonitruum omnia conquassat. Eccl. xl. Substantie iniustoruz sicut fluuius siccabuntur ⁊ sicut toritruum ma gnum in pluuia personabūt. ¶ Secūdo quia tonitruum cerebrū perturbat. quia scz peccatum rationem offuscat. ps Ful gura multiplicauit ⁊ cōturbauit eos. ful gura cum tonitruis pdeunt Apoca. iiij. Procedebāt fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua ¶ Tertio quia tonitruum timorē gene rat. ps. A voce tonitrui tui formidabūt. Et similiter peccatum pauorem causat. Prouer. x. Pauor his qui operātur ma lum. ¶ Quarto qua tonitruū vinuz in dolijs mutat. Ita peccatum mutat vinuz charitatis in vinum corruptū iniquitat. Vnde fit per peccatum pessima mutatio anime de statu gratie ad statuz culpe ⁊ a spe glorie ad reatum gehēne Isate. xxix. Visitabūtur in tonitruo ⁊ cōmotiōe ter re. ¶ Item peccatum assimilatur mari. ¶ Primo qr est timoris incussiuum. ⁊ ꝫ pertinet ad peccatuz auaritie. quia auar⁹ si non habet semper est in solicitudine lu crandi. sed si habet sēper est in timore q dendi. Osee vndecimo. Formidabūt fi lij maris. ¶ Secundo quia mare est ama ritudine sua dulcedinem fluminū ⁊ fon tium absorbiū. Ita luxuria amaritudi ne sua absorbet dulcedinem precedētiuz delectationem. Prouer. v. Nouissima il lius amara quasi absinthium Apoc. viij Multi homines mortui sūt de aqs qr amare facte sunt Boetius. Voluptates tristes habere exit⁹ g̃ quis libidinuz sua ruz recordari volet intelliget. ¶ Tertio quia mare ē appetitus cibi ⁊ potus abla tiuum. Hoc facit sacietas ⁊ dulciositas gule. quia viuentes in deliciis perdūt ap petitum corporalem ⁊ spūalem. Vnde et

Sapientia que a sapore dicitur quia ꝯ sperna sapere. ſm illud apostoli. Col. iij. Que sursuꝫ sunt sapite. dicitur non esse cum mari neqꝫ inter deliciosos reperiri. Job. xxviij. Sapientia vbi inuenit et qs est locus intelligentie. Nescit homo pretium eius nec inuenitur in terra suauiter viuentiuꝫ. Abissus dicit. Non est in me ⁊ mare loquitur. nō est mecum. ¶ Quarto quia mare cuꝫ nebulas ⁊ nubes generat est caliginis ⁊ obscuritatis in aere inductiuum. Hoc competit superbie qꝫ propter ambitiones honorum ⁊ dignitatuꝫ offuscat intellectum ⁊ rationem. vt scz p priam mensuram homo non videat nec attendat. Et ideo superbus assimilat dormienti qui habet sensus vapore somni ligatos ⁊ offuscatos. Prouer. xxiij. Eris sicut dormiens in medio mari. ¶ Quinto quia mare est radiorum solis interemptiuum. Et hoc cōpetit inuidie que radios solis idest gratias' datas a deo impedire ⁊ intercipere conatur. Et ideo inuidi quoꝝ gratiam offuscare conantur ⁊ aliquando hic confunduntur ⁊ tandem ad eternas tenebras perducuntur. Vnde dicitur in epistō. Jude. Vi sunt fluctus feri maris despumantes suas confusiones sidera errantia quibus procella tenebrarū cōseruata est in eternum. ¶ Sexto quia mare est sui coloris immutatiuū. Et hoc competit ire. qꝫ dum hō irascitur mutat faciem ⁊ colorez Ezech. i. Apparuit rota vna iuxta animalia habēs quatuor facies ⁊ aspectus rotarum ⁊ opus earū quasi visio maris. Talis rota est homo iratꝰ qui stridēdo ⁊ clamando vadit ⁊ mouet ⁊ per impetuꝫ ire sequitur animalia bruta qꝫ efficitur similis feris crudelibꝰ ⁊ impetuosis. Et habet quatuor facies ⁊ gradus: vnaꝫ prout ira est in corde. aliam ꝓut effunditur ore. scz i verbis clamorosis ⁊ cōtumeliosis. tertiam prout prodit ꝓ aliquod aliud signum siue oris siue digitorum sicut Italici intercludunt pollicē inter duos digitos collaterales qō vocant facere ficum siue filbectum vt grammatici dicunt vel alio signo ꝓsimili. quarta cū opera perficitur percutiēdo vel occidendo. ⁊ aspectus vultus variat ⁊ mutatur sicut mare. ij. ¶ Dacha. iij. Facies et color immutatus declarabat internum animi dolorem. ¶ Septimo quia mare est caloris solaris repressiuum. Et hoc competit accidie que sua frigiditate repimit calorem solarem. idest amoris spiritualis feruorem ⁊ aliquando accidia ipsum spiritualem ⁊ vitalem calorem idest amorem totaliter in anima extinguit et mortem spiritualem inducit Apoca. xvi Omnis anima viuens mortua est in mari. ¶ Item peccatum assimilatur lacui. ¶ Primo ratione retentionis quia ſm Isidorum Lacus dicitur quasi locus aque. quia stat et non fluit: Nam aquas recipit alijs non effundit. Et ideo ꝓpter quietem est aquis ceteris grossior et ad portandum pejor. Et hoc competit peccato auaricie. quia auarus bona que recipit ⁊ congregat sibi soli retinere conatur ⁊ alijs non infundit vel communicat largiendo. vnde vult semper recipe ⁊ nunq̄ tribuere. Hec scilicet auaritia vel cupiditas est quodammodo ceteris aquis deterior qꝫ ficut Apoc. dicit. Radix omnium malorum est cupiditas Auari ergo ⁊ cupidi qꝫ intendunt solum ad cōgregandū ⁊ cumulandum diuitias mundi congregabuntur ipsi ⁊ colligabūtur simul in lacu. idest penis inferni. vt sicut profunda ei sunt i lacum auaritie ita profundenſ in lacum miserie Isaie. xxiiij. Congregabuntur congregatione vnius fascis in lacum ⁊ claudentur ibi in carcere. et tangit duplices penam que respondebit duplici culpe. Nam qꝫ fuerunt auidi ad congregandum. ideo cōgregabuntur congregatione vnius fascis in lacum. qꝫ vero manum habuerunt ad largiendum clausam ideo claudentur ibi in carcere. ¶ Secundo ratione indurationis. Nam in reatinis paludibus ⁊ lacu dicūtur tumentoꝝ vngule indurari. Quasi autem vngule tumentoꝝ sunt mentes peccatorum que maxime per superbiam indurantur Daniel. vi. Miserunt eum in lacum leonuꝫ

Quasi enim lacus leonum est malicia et crudelitas superborum. et talis crudelitas et feritas idurat cor superbi Job. xl. Cor eius idurabitur quasi lapis. ¶ Tertio ratione submersionis. Mas in iside est lacus in quo nihil natat sed omnia sumergũtur. et hoc pertinet ad vicium gule. qõ primo parentes nostros cuz tota posteritate summersit. Et multi sumergũtur hodie in aquis deliciarũ. Unde gulosus similis est David qui desiderauit aquam de lacu idest suauitatem et deliciositatem gule. ij. Reg. xxiij. Desiderauit David aq̃ de lacu etc. ¶ Quarto ratione ebrietatis. Mam in italia dicitur esse lacus qui bibentibus tedium facit. Hoc pertinet ad iram que quando excrescit nimis q̃si vinuz inebriat et rationem absorbet. et ideo hõ iracundus est etiam socijs et amicis in tedium et grauamen. Quia enim homo iratus quasi cecus in homines impingit ex eo q̃ rationis et veritatis consiliũ seu iudiciũ non expectat Psal. Nõ expectabunt qui descendunt in lacum veritatez tuã. ¶ Quinto ratione profundationis. Mam in quodam lacu iudee seu palestine nihil viuum vel habens animaz põt mergi vel pfundari. Et hoc ptinet ad viciũ accidie quo nõ absorbetur vl̃ mergit qui hz aiaz viuentẽ p charitatez q̃ charitas qua aia spũaliter viuificatur nunq̃ ẽ ociosa seu accidiosa. Unde quando preeminet in anima nõ sinit animam cadere in lacum accidie. Et si aliquis labit in vitium accidie sicut crescit accidia ita labit et perditur ipa spũalis vita Dren. iij. Lapsa est in lacum vita mea. ¶ Sexto ratiõe variationis. q̃ in tracomitide ẽ lacus ter in die dulcis et totiẽs amarus vt dicit Isidorus. Hoc aũt cõpetit inuidie. q̃ quotiens ex vna pte dulcorat et delectat totiens ex altera ẽria amaricat et contristat. Letatur. n. inuidus et exultat de dãno pximi tripliciter. s. de dãno psone. de dãno substantie: et de dãno fame siue honoris et glorie. Sed ecõtrario tripliciter amaricatur. s. de prosperitate psone. de augmẽtatione substantie. et de exaltatione fame et glorie. Et ex tali varietate et tristicia inuidia est quedam miseria. vere. n. miser ẽ qui de aliqua miseria letus est. Sz adhuc miserabiliorem censẽt qui de alterius felicitate torquet. Unde de lacu huius miserie se eductũ a deo letabatur propha dicẽs. Exanduit preces meas et eduxit me de lacu miserie. ¶ Septimo rõne generationis q̃ lacus sodomorũ dr mare mortuũ. ¶ Dare pp suam magnitudinez. mortuũ q̃ nihil generat viuuz. Dñ nec pisces hz nec volucres et ideo illud refertur ad vicium luxurie. pcipue sodomiticũ cuius actus non ordinatur ad generationem sed solum ad delectationem. Et iõ vocatur vicium cõtra naturã. ex eo q̃ natura actũ carnis ordinauit ad generationem prolis. Et iõ est viciũ magnũ prouocans irã dei Apoc. xiij. ¶ Misit in lacuz ire dei magnũ et calcatus ẽ lacus. ¶ Itẽ peccatũ assimilat fonti pp tria. ¶ Primo pp occupationẽ auaritie. q̃ circa terrena intẽdit Sñ. ij. Fons ascẽdebat de terra irrigans etc. ¶ Secõ pp ardorẽ luxurie Ecc. xxvi Sicut viator sitiẽs ad fontem os aperit et loquitur de muliere luxuriosa. ¶ Tertio pp corruptionẽ societatis pure q̃ rũpit p malũ exẽplũ Prouer. xxv. Fons turbatus et vena corrupta. Itẽ peccatũ i ꝓscia clausuz ẽ cã timoris et piculi sicut vapor siccus siue vẽtus inclusus in visceribus terre et coartatus aliquo ꝓsimili supueniẽte et cõprimente ipm et nõ valẽs expirare pp profunditatẽ terre et soliditatem cõcutit terrã sibi obuiãtẽ et obstantẽ et sic causat terremotũ et facit terrã tremere. et aliq̃s est cã magnoruz periculoꝝ q̃ q̃nq̃ fac diluuia et effusiões aq̃ꝝ et hiatuũ q̃nq̃ scidit terrã et euertit eã et supibꝰ sit inferius. Ita similiter peccatum in ꝓscia clausum et retentũ est cã terremotus. i. timoris zDath. xxvij. Viso terremotu et his que fiebant timuerunt valde. Senec. nihil timidum facit animuz nisi reprehensibilis vite conscia. Est etiam periculosum. tũ q̃ peccatũ qõ p pniam non delet mor suo põdere ad aliud trahit. et sic est cã cadẽdi sicut terremotꝰ facit cadere do

a. ojas altos.

diuersitatē sue ⁊utis. Et inde est q̄ ante tonitrua venti sunt validi ⁊ fortes. Sic q̄ memoria peccati est ficca sine lachry/ma⁊ cōpunctiōe ⁊ non inflāmata peccati dolore egredit cito ꝺ nube. i. corde ita q̄ nō generat tonitruū. i. cōfessiōis sonū sed potius tēptatiōis ventū. In inflāmatiōe aūt accidit egressio vaporis q̄s vterq; va/por rarus ē ⁊ debilis. ⁊ tūc quia nō inue/nit resistēs egredit sine sono vel vento q̄ ad nostrū auditū ꝓueniat sicut in estate i serotinis paruis corruscationib⁹. Sic q̄s tam peccati recordatio q̄ ipa cordis com punctio debilis est ⁊ rara ⁊ non feruens sed quasi tepida etiā multotiēs deficit et perit ipa contritio ita vt non sequat toni truū. i. debita peccati cōfessio. Post inflā/mationē aūt fit: eo q̄ vapor paruus exi/stens pulsando latera paⁱ facit soni: sed anteq̄ ptrāseat extinguit: ⁊ tūc audit so/nus sine corruscatione. Sic similiter est q̄s aliquis paruā contritionē habēs cōsi tetur: quia bona volūtas etiā extinguit ⁊ nō pertrāsit ad satisfactionē. ¶ Tertium est nubis aquose scissio. Postq̄ em ignit⁹ est vapor in nube expellitur a contrario frigido nubis aquose: ⁊ tūc vis ignis scin dit nubem aquosam. Scissio aūt nubis aquose est aperitio mentis cōpuncte per actū ꝓfessionis. Sed hec scissio primo de bet esse interius p ꝓpositū ꝓfitendi: ⁊ tūc si aliquo impedimēto legitimo interueni ente nō posset quis sacerdoti alicui confi teri: pura morte ꝓuentus vel alis oīno impeditus: sufficeret cōtritio cū ipo con/fitendi ꝓposito ad peccati remissionem: ꝟm illud Pſ. Dixi. s. in ꝓposito cordis cō fitebor: aduersum me iniustitiā meā dño et tu remisisti impietatem peccati mei. ¶ Quartū est scisse nubis sonatio: q̄ qui/dem sonatio tanta est q̄ vsq; ad nos ter/ribiliter venit. nec mirandū cum pānus violenter scissus sic stridcat. Et vesica vē to plena q̄uis sit parua tñ fortiter stricta ⁊ confracta maximū sonitū faciat. Hic so nus ē confessio oris facta sacerdoti in q̄ nubes aquosa. i. mens compuncta de pec cato salubriter aperitur ⁊ pestifer vapor peccati exterius expellitur. Sed nota q̄ son⁹ tonitrui habet tripliciter fieri. Mā quādoq; fit violēta expulsio vnius vapo ris ab alio: ⁊ tūc ꝓpter nubis scissurā fit in cadē nube fortissimus sonus tonitrui Et sic quādo vapor cōpunctiōis expellit vapore criminis fit sonus confessionis: ⁊ sic violentia cōpunctionis ꝓducit sonus ꝓfessionis. Job. xxxviij. Quis dedit vehe mentissimo imbri cursum ⁊ viā sonantis tonitrui: Quādoq; vero fit iste sonus ex collisione alicui⁹ nubis alteri⁹: q̄ vapor paulatim scindens nubē suā i qua ē euo/lans inuenit aliā nubē siccā cōstrictam et spissam ⁊ impingit in illam: ⁊ ex collisiōe facit sonū. Et hic sonus fit cū corruscati/one interdū quādoq; sine corruscatione. Pſ. Vocē dederūt nubes. Sic etiā sunt q̄ dam qui dum cōfitentur incipiūt qdem tepide dicere facta sua: sed occurrēte ma/teria inter serūt aliena ⁊ ibi colliduntur ⁊ sonū faciūt: q̄ plus aliena ⁊ extranea fa/cta q̄ ꝓpria cōfitent peccata. Vnde nō de/beret dicere sacerdos: Absoluo te sed ab soluo eos. Quādoq; vero egreditur va/por paruus rarus ⁊ inflāmatus ex nube tenui ⁊ nō multū aquosa: ⁊ tunc videt il/le ignis sicut alba flāma per multum fu/mum: ⁊ nō facit sonū in ꝓpria nube: sed obuiat ei alia nubes valde aquosa ⁊ spis/sa: ⁊ quia debilis est flāma extinguit in il/la aquosa nube potius susurādo q̄ sonā/do: sic susurrat ferrū ignitū cadēs i aqua. Talis est susurro q̄ cōfessio maligna qui nō vadūt ad ꝓfessionem vt dicant pecca ta ꝓpria sed potius vt reuelēt peccata ali ena ⁊ vt malā opinionē generent in ꝓfes sore vel prelato de aliena psona: vel pro/pter aliquā aliā violentiā: ⁊ talis cōfessio potius est excusatio. ¶ Quintū est vapo/ris egredientis corruscatio. Nam dū va/por ignitus ⁊ inflāmatus egredit de nube appareat corruscatio: ⁊ fiūt tunc simul tē pore corruscatio ⁊ sonus sed nō simul de prehendunt: quia visus velocior ē q̄ au ditus. Vnde licz nubes prius scindat q̄ emittat ignis: ⁊ ideo tonitruū prius fit na turaliter q̄ fit corruscatio: tamē corrusca

sto prius attingit sensum visus: eo q̄ visibile spūalius est in aere. s. per esse magis spūale ⁊ intentionale ⁊ ideo statim fit i aere. Audibile aūt in aere est vt in propria materia: quia materia cause soni nō est nisi in aere: ⁊ intētio soni ⁊ nō esse recipit i aere: ⁊ ideo sonus nō fit in aere subito sz successiue: sicut cum mulier lauat pānos eminus homo prius videt percussionez q̄ audiat sonū: ⁊ ita est in tonitruo ⁊ coruscatiōe. Eccj. xliij. Accelerat coruscationes emittere. Debet igit esse in penitēte nō tantū sonus confessionis sed etiā coruscatio bone cōuersationis: de qua dns dixit Mdatth. v. Sic luceat lux vestra coram hominib⁹ vt videant opera vestra ⁊c. Debet etiā penitens euidenter vitam suam in melius mutare. Et hec est coruscatio que ḡto est rubicundior et magis ignea id est charitate feruidior tāto ē potior ⁊ efficacior. Sunt enim tres colores coruscationis. s. rubeus clarus et albus flāmeus ⁊ rufus quasi vinosus. Primus est ex vapore nō multum sicco: humidus enim dat ei colorem rubeū sicut est flamma viridium lignorū: et est timendus color ille: quia humidū continet materiam ita q̄ nō spargitur ⁊ ideo facilius ⁊ fortius incendit. Flāma aūt albi coloris est vaporis valde sicci sicut est flāma siccorum lignorū: ⁊ ideo spargitur ⁊ nō ledit nisi facile cremabilia vt stuppam ⁊ huiusmodi. Rursus aūt color penetrabilior est eo q̄ ille est vaporis conglutinati valde terrestris ⁊ multus frequenter simul incendit ⁊ scindit. Ex his igitur colligitur q̄ vbi plus abundat humor cōpunctionis ⁊ rubor: id est feruor amoris ibi est efficacior coruscatio boni operis. ¶ Sextū est in tonitruo fluminis percussio. Fulmen autem tonitrui extinguit venenū animalis percussi. Nam penitiens serpentē vel aliquod aliud venenosum extinguit in eo humidū naturale quod ē in eo licz non ei. Vnde huiusmodi cadauer fulminatiz vermiculat quod nō fieret si esset venenum: quia venenū inde prohiberet nasci vermes ⁊ ex eo cibari. Similiter penitentie virtus extinguit in peccatorib⁹ nequitiam ⁊ venenū peccati ⁊ producit vermes id est remorsus conscientie magnos quia multū remordetur ⁊ dolet de p̄ccatis preteritis conscientia confitētis: sed tamen plures vermes non eam sedant sed purgant. ¶ Septimū est nubis aquose in pluuiam resolutio: quia scz post tonitruum nubes in pluuiā resoluitur terrā fecundantem ⁊ plantas nutrientem. Et hec est satisfactio per elemosinas per quas pauperes nutriuntur. ¶ Jtē in pluendo aer reddit terre per nubiū resolutiōez quod acceperat per euaporationē in quo restitutio designatur male ablatorū que etiaz est pars satisfactionis: Nō enim remittitur peccatum nisi restituat ablatum vt dicit Augu. Et hec duo bene simul conueniunt. s. fulgor ⁊ coruscatio bone cōuersationis ⁊ pluuia satisfactionis vt. s. ipsa penitentis opera: ⁊ sint coruscantia ad edificationē proximorū ⁊ pluentia ad absolutionē peccatorū. Pō. Fulgura in pluuiam fecit. ¶ Item penitētia assimilatur niui propter septem. ¶ Primū est q̄ nix est malarū herbarum mortificatiua. Et sic per penitentiā mala vitiorū incentiua extinguunt̄ que ex terra nostre carnis oriuntur. Prouerb. xxvj. Nix in estate et pluuia in messe. Sicut enim frigus niuis in estate temperat incendiū estus: ita penitentia si est in pectore temperat incēdium culpe. ¶ Secūdo quia nix est terre impinguatiua. Mā dum super terrā morantur pori terre claudit sua frigiditate et calore reuocato interius fit humorū attractio ad radices: vnde terra calescit ⁊ p consequēs impinguescit. Isa. lv. Descendit nix de celo ⁊ inebriat terrā ⁊ infundit eam. Et ita etiā similiter penitētia q̄uis corpus attenuat animā tamē impinguat: quia dum pori terre id est carnis appetitus restringit: calor amoris ⁊ humor gratie in radice. i. in corde interius vberius excrescit. ¶ Tertio quia nix est fetidorū locorum coopertiua siue occultatiua. Et ita multi qui primo per peccatorū infamiam fetebant per penitentiā quam postea

UNIVERSIDAD DE MURCIA

faciunt infamiā suam cooperiūt ⁊ famaz recuperāt: sicut patet de ℳagdalena. Tetigit ⁊ penitētia peccata quecunqz fetida vt sez ea nō videat deus ad puniendum. ℙs. Beati quoꝝ remisse sunt iniquitates ⁊ quoꝝ tecta sunt peccata. ¶ Quarto nix fuit ipius diffusiua est ⁊ super terram nō cum strepitu sed plane applicatiua ga scilz penitentiam suam homo vociferare nō debet vel inaniter iactare seu publicare ad ostentationē. ℳatth. v. Attendite ne iusticiam vestrā faciatis coram hominibus vt videamini ab eis ⁊c. ¶ Quinto quia nix propter sui pulchritudinem est oculoruz attractatiua. Sic penitentia aspicientes edificat ⁊ attrahit per exemplū ad imitatōnem. Interdū tamen nix oculos aspicientiū disgregat: ⁊ similiter etiam quādoqz aliquos male dispositos quorūdam penitentia scandalizat. Unde clamant eos hypocritas sicut christus dixit de iudeis ⁊ ioāne ℳatthei. xj. Venit ioannes neqz manducans neqz bibens ⁊ dicūt demoniū habet. ¶ Sexto ratione proficuitatis. quia nix calore soluta ē terre valde proficua quia scilicz eam remollit ⁊ iebriat quā prius frigiditate sua fortiter indurabat vt dicit Grego. Sic si aliquī penitētie rigor fraterne charitatis amore nō gule vel corporis delectatione soluatur vel recreetur discrete nō obest immo prodest. ℳam nimia rigiditas quandoqz cor indurat: sed ipm charitatiua et discreta remissio siue recreatio remollit. Unde dominꝰ cū publicanis ⁊ peccatoribus manducauit ⁊ bibit. Luc. vij. ¶ Septimo quia nix est alpiū siue montiū dealbatiua. ℙs. Nive dealbabuntur in selmon mons dei ⁊c. Sicut magni peccatores denigrati per culpam purgant ⁊ dealbantur per veram penitentiam. ℙs. Lauabis me ⁊ super niuem dealbabor. Isa. i. Si peccata vestra fuerint vt coccinum quasi nix dealbabūtur. ¶ Item penitentia assimilatur mari. ¶ Primo qdem quia mare est nausee ⁊ vomitus ciboꝝ prouocatiuū. Et ita similiter pnia generat peccatoꝝ abominationē. Nā qō primo peccatori videbat pciosum ⁊ delectabile videt penitēti ignominiosum ⁊ abominabile. Un Abacuch. iij Domine ignoratie sup gllam tuā. Eze. xxvj. Turbabūt insule in mari. i. mētes penitētiū p peccati detestatonem ⁊ abominationē. ¶ Secūdo quia mare est doloris capitis inductiuū: sic pnia facit cōsciētie remorsionē. Nā dolor capitis est tristicia mētis ex peccati recordatione prouenies. ℙs. Conuertet dolorem eiꝰ in caput eius. Ex tali eiꝰ dolore mens penitentis amarticat vehementer sibipsi indignatur. Abac. iij. In mari indignatio tua. ¶ Tertio qz mare ē sordiū reiectiuū ⁊ sui purgatiuū qz nihil retinet immūdū ⁊ hoc fit p penitētis cōfessionē per quam peccata mortalia extra cōsciētiā abijciunt sicut mare proijcit mortuoruz cadauera. Apoca. xx. Dedit mare mortuos suos q in eo erant. ¶ Quarto qz mare ē durissimoꝝ ⁊ pciosoꝝ generatiuū. ℳam q̄uis mare sit liqdū generat tñ durissima vt pz in piscib⁹ q sunt dure testez in gēmis et lapidib⁹ quos pducit. Et hoc est qz penitēs lz sit mollis ⁊ liqdus in lachrymarū cōpūctione: tñ durissima tolerat in satisfactione vt eiumādo ⁊ sese affligēdo. Un etiā producit gēmas ⁊ lapides pciosos i. opera salutifera ⁊ deo grata que sunt q̄dam diuitie ipius penitentis. ℳaum. iij. Aque in circūitu eius diuitie mare aque muri eius. ¶ Quinto qz mare non est vltra sua litora progressiuū: qz lz sit liqduz quod p se nō bene terminatur ⁊ sistitur: tñ bene terminatur p aliud. Sic penitēs facit quādo nō trāsgreditur precepta diuine legis vel limites a discreto confessore sibi impositos vel etiā sue ꝓprie rationis. Job. xxxix. Circūdedi mare terminis meis ⁊ posui vectē ⁊ ostia ⁊ dixi: hucusqz venies ⁊ nō procedes amplius: ⁊ hic confringes tumētes fluctus tuos. ¶ Sexto quia mare est piscū nutritiuū ⁊ cōseruatiuum: qz. s. penitentia nō solum pctōres purgat: sed etiam deuotos ⁊ spirituales nutrit ⁊ conseruat: qz licz habeāt amaritudinē exterius: habēt tñ dulcedines interius. Unde etiā homies de aqua maris

suscipiunt vulces cibos piscium siue auium quibus reficiuntur. Sapiē.xix. Postulauerunt escas epulationis ⁊ in allocutiōe desiderij ascēdit illis de mari ortigometra. ¶ Septimo quia est de amaritudine siue salsedine in dulcedinē cōuersuum: Dicit cūm phs in libro metheororū q ab aqua maris potest remoueri salsedo: qa si quis accipiat vas terreū nouū ⁊ crudū et clauserit bñ eius orificiū ⁊ ipm in mare iecerit vacuū ⁊ dimiserit ipm p vnus diem naturalē aquā dulcē inueniet intra ipm. Hoc ergo vas est cor penitētis qō si fuerit terreū per humilitatē: crudum. i. nō coctum per libidinum igneitates: ⁊ bñ clausum p custodie sedulitatē: ⁊ vacuū a peccati fecditate q̄tūcunq; circūdetur exterius quacūq; amaritudine: implebitur tamē interius inefabili dulcedine: quia. s. illuminabitur anima in contēplatione diuinorū operū: quecōtēplatio ipam totā dulcorat. Psā. Qui descendūt mare in nauibus facientes operationē in aquis multis: ipi viderūt opera dei ⁊ mirabilia eius in pfundo. ¶ Itē penitētie onus assimilatur harene ꝓpter quattuor. ¶ Primo quia harena hz virtutē restrictiuā. Nā harenaꝝ multitudine maris impetus sistitur: ⁊ ad eius cumulos se constringens ne vltra assignatos a deo terminos effluat impeditur vt dicit Hiero. super illud Hiere. v. Posui harenam terminū mari. Similiter penitentia coercet ⁊ restringit impetū temptationū ⁊ fluxū peccati ne trāsgrediat homo māndata dei. Psā. Terminū posuisti quē non trāsgrediētur neq; cōuertentur operire terram. ¶ Secundo q: harena hz virtutē purificatiuā. Purificatur enim aq̄ per harenā colata: ⁊ penitētia animarum purificat ⁊ mundat. Et ad hāc purificatiōem hortatur Jacobus dicēs: Emūdate manus peccatores ⁊ purificate corda: Jaco. iij. ¶ Tertio q: harena habet virtutem dulcoratiuā. Nā aq̄ etiā salsa per harenā colata nō solum efficitur purior sed etiaz dulcior. Quod etiā penitētie cōgruit: q̄ amaritudor tristicia penitētium finaliter conuertet in dulcedinē ⁊ gaudiū. Matt. v. Bti qui lugēt quoniā ipi consolabuntur. Unde populo in deserto penitentie aque amare dulcorate sunt. Exo. xv. Judith. v. Egressis mare rubrum deserta syrna montis occurrerūt ⁊ post illic fontes amari obdulcorati sunt eis. ¶ Quarto q: aliq̄ harena hz virtutē tumoris expulsiuā. Dicit enim Constātinus medicus q harena ex fabrili lapide resoluta ē metallorum purgatiua ⁊ etiā repercussiua deopilatiua ⁊ tumoris expulsiua. Que omnia penitētie competūt que purgat culpam: deopilat. i. ad confessionē aperit conscientiā repercutit ꝓsumptionis audaciā ⁊ repellit tumētē superbiā. Primum pz p exēplum i magdalena in q̄ feruēs penitentia multa purgauit facinora sm illud Lu. vij. Remittuntur ei pcta multa: quoniā dilexit multum. Secundum pz in Dauid: cuius cor dum penitētia tetigit protinus se peccasse confessus fuit dicēs: Peccaui domino. ¶ Tertium quoq; patuit p exēplum in publicano: qui penitētia humiliatꝰ nō audebat oculos leuare ad celum sz pcutiebat pectus suum dicēs ꝛc. Lu. viij. Quartum pz in Paulo cuius cor superbia prīus tumidum ⁊ contra christi discipulos seuicia plenum expulso tumore superbie per humilitatē penitētia paratum se christo obtulit dicēs: Domine quid me vis facere: Mutata ē seuicia lupi in mititatem ⁊ māsuetudinē agni. Actj. ix. ¶ Itē penitētia assimilatur terremotui: ⁊ hāc similitudinē declarāt motus tēpus ⁊ locus terremotus. Modi. n. terremotus sm Aristo. duo sunt. q: aliquis tremotus ē sicut tremor: ⁊ hoc ē quādo vētus siue vapor inclusus ē modicus. Quidā vo tremotꝰ est sicut sonus cor pore confricātium se: ⁊ hoc semp ē cum ruptura occulta vel manifesta. Possidonius autē dicit q tremotus ē quādoq; tm sursum ⁊ deorsū: quādoq; vo ē inclinatio ad alterā ptē in modum nauis: ⁊ iste motus ē piculosus q̄ signum ē q̄ cauerna latet in qua terra declinat. Ideo si terremotus tales sunt in aliqua ciuitate tutius est habitionem, di-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mittere ꝓpue si aq̃ ẽ ibi ꝓpe q̃ alluuio
ne aliqua cauernaz augeat. qz tũc disꝑsi
tus est locus ad voraginẽ. Cõcomitatur
autem terremotũ sepius sonus qui quã
doq; nõ gescit donec terra sit scissa. Vñ
turta corinthũ in quadã insula fuit ter
remotus elcuans locum i altitudinẽ col
lis ⁊ cũ vent⁹ subterrane⁹ non cessaret: ſz
semper multiplicaretur collis fuit rupt⁹
⁊ exiuit ide ventus fortis qui tñ cinerj
exufflauit ꝰ collo sup ciuitatẽ illã q̃ꝑstru
xit eã ⁊ opꝛessit. Et añ tremotũ audiebaꝫ
sonus ex collisione vẽtoꝝ in cauernj ter
re ad solida corꝑa. Cinis aũt fuit ex ꝟ q̃
calo: frigiditate maris conclusus ⁊ ꝙ for
tatus icinerauit loca circa cauernas. et si
fuisset ibi sulphur hmõi fecisset incẽdiũ.
Istꝫ ãt soni sũt diuersi in principio in me
dio ⁊ in fine: licz nõ omnes sint inquolibz
terremotu. Paret ergo ex omnibus pre
dictis q̃ in terremotibus cõingũt sex. s.
tremoꝛ scissio son⁹ mot⁹ vet⁹ ⁊ cinj. Sic
penitens debet tremere timoꝛe psal. Ti
moꝛ ⁊ tremoꝛ venerũt sup me. ¶ Iez de
bet scindi doloꝛe. Joel. ij. Sindite corda
vestra ⁊c. ¶ Item debet sonare in confes
sione psal. In voce exultationj ⁊ cõfessio
nis sonus epulantis. ¶ Item debet mo
ueri in bona operatione siue surſũ in cõ
sideratione celestis premij siue deoꝛsũ ex
consideratione infernalis suplicij: siue in
partem alteram i dest in opositum vicij.
Nam baculus curu⁹ non dirigitur nisi
in partem cõtrariã flectaꝫ ⁊ ois cura fit ꝑ
opositũ. Apo. Ro. vi. Sicut exhibuistis
mẽbꝛa vestra seruire imũdicie ⁊ iniqtati
ad iniqtatem. Ita nũc exhibete membꝛa
vestra seruire iustitie in sanctificationez.
Opꝛ eni penitentẽ sustinere ventũ tenta
tionis. Vnde. ij. Eccli. Fili accedens ad
seruitutẽ dei sta in iustitia ⁊ timoꝛe ⁊ ꝓ
para animã tuã ad tẽtationẽ. Sed tñ ꝓ
pter hũc vẽtũ nõ debet hõ dimittere bo
nũ: qz vt dicit Eccli. xi. Qui obseruat vẽ
tũ non seminat. Debet etiam penitens i
cinerari idest humiliari ex moꝛtis mẽoꝛ
ria. Eccli. ix. Quid superbit terra ⁊ cinis
¶ Secũdo assimilatur penitentia terrẽo
tui quo ad tempus. Nam tempoꝛa apta

terremotui sunt illa in quibus vincit hu
miditas sine frigiditate sicut est ver: vl̃
quibus vincit siccitas sine caliditate vt ẽ
autũn⁹: qñ siccitas multiplicat materiaz
vaporis ficci humiditas vo non permit
tit exire. In estate aũt calo: fortis ⁊ dõi
nans consumit vapoꝛem: i hyeme vo fri
gus dominãs euaporationem prohibet.
Si tamẽ ista tẽpoꝛa. s. hyẽale ⁊ estiuũ ex
aliquo accidẽte sint vernalia vel autum
nalia nihil prohibet in eis fieri terremo
tum: imo si tunc cõiungat erit magnus ⁊
diuturn⁹. Similiter homines sũt ad pe
nitentiã apti in quibus abũdat hũiditas
idest lachꝛyme: ita tñ q̃ sint sine frigidi
tate accidie. Et talis fuit magdalena. Si
militer in quibus, viget siccitas abstinen
tie sine calore cõcupiscentie. Vbi aũt vin
cit calo: estatis. i. feruoꝛ cõcupiscẽtie car
nalis vel frigus hyemis. i. accidie toꝛpoꝛ
ibi terremotus nõ fit qz in talibus pẽitẽ
tia perit. Misi fortc contingat q̃ tales ex
dei virtute tangãtur ⁊ ad temperãtiã de
bitã reducantur. ¶ Ita nota q̃ terremo
tus magis fit in nocte q; in die: quia i die
sol euocat calo: em terre exterius ⁊ tõ ſ
elcuat vapoꝛem. In nocte vo clauditur
⁊ vapoꝛem itus multiplicat qui multipli
catus comꝑimit aliũ ãte se elcuatum: ⁊
fit motus terre. Similter i nocte. i. tem
poꝛe aduersitatis magis cõuertũtur ho
mnes ad penittentiam q̃ i die ꝓsperita
tis. Maz mala que nos hic premũt ad de
um nos ire compellũt. Reuocat eni ad
uersitas hominẽ interi⁹ ad seipsũ ⁊ mul
tiplicat in eo vapoꝛes. i. compunctiões.
¶ Tertio pẽitẽtia assimilat terremotui
quo ad locum. Maz loca terremotui ap
a sũt loca cauernosa in cauernosis va
poꝛ congregat ⁊ ex alio superuẽiẽte coar
tatur. Vnde in locis mõtuosis sepius fit:
qz sub montibus sũt cauerne ⁊ loca mõ
tuosa vniuersaliter sũt poꝛosa. ¶ Itẽ sũt
apta terremotui loca inundationib⁹ ali
cuius aq̃ propinqua: qz ipsa aqua vndj ꝑ
cutiẽs est in talibus locis cã congregatio
nis vaporis ⁊ coartatiõis. Vñ loca mari
propinqua etiã si nõ sunt cauernosa: non
tamẽ sunt a terremotibus libera vt dicit

calestenes: qr. s. ex raritate loci vapor liberus exitū habeat tamē ex percussione vndarum vnus vapor ipellens aliū replet locū: z ideo ēt in plano loco si tangit mari vel mōtibus fiunt terremotus vt in lūbardia. In cuius multis ciuitatibus fuit quādoq; terremotus magnus z diuturnus. Et similiter in pistoria q̄ est ciuitas tuscie. Et tpe etiā Bonifacij pape octaui fuerūt terremotus magni in ciuitate beate Marie q plurib⁹ diebus durauerunt existente curia romana ibidem: que tñ ciuitas in plano sita est aquis plena et lacui vicina z montibus ꝓpinqua. ¶ Item sunt apta terremotui loca que hñt mollia latera: qr mollicies oppilat porosz z coartat eos. Patet ergo ex his q̄ loca terre motuū sunt loca cauernosa z loca vndis aquaz percussa z loca que hñt mollia latera. Per loca ergo cauernosa z ꝓcaua intellige humilium cordā q̄ sepe penitētie tremoribus cōmouētur. Per loca ab vndis ꝓcussa intellige homines in aduersitatibus positos: quos duz impetus tribulationum percutiunt cōmouent ad compunctionē z ad penitentiam festinare cōpellunt. Per loca aūt que hñt mollia latera intellige hoies pios z proximis qui circa eos sunt compassiuos quos pietatis mollicies ēt si potētes sint ad penitētie cōmotionem z vite mutationē disponit z perducit. Sicut patet Actuū quinto Cornelij centurionis exēplo quē pietas z elemosyne sue ad fidē z ad baptismum perduxerunt. Et nota q̄ sunt quedā loca in quibus raro vel nunq̄ fit terremotus vt egyptus que nunq̄ vel modicum tremuit. Quod est sm pindaz: qr egypt⁹ q̄ñqz tota cooperta fuit aquis sicut etiaz Aristoteles dicit: ideo limus paulatiz aggregatus est z ita crevit terra quasi tota limosa z mollis z bene continuata in partibus: ideo vapor non hz vbi coartetur In quo significatur q̄ illi qui sunt coopti aquis. i. qui molles sunt z assueti deliciis difficulter et raro ad penitentiam cōmouentur. Nam penitentia non inuenitur in terra suauiter viuentium. Vnde Math. xi. Quid existis in desertum videre homines mollibus vestitum? Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt z non in deserto penitentie.

¶ Item penitentia hypocrite hominis est exterius in corpore nō aūt in toto qr non interius in mente: z ideo assimilatur etiam terremotui qui nunq̄ cōmouet totam terram sed solum partem. Nam sm Senecam non occupat simul locum vltra centum passus: quod est qr vapor expellit ab vno loco ad alium: ideo nō potest terra simul tremere. Sed contra talē penitentiā dicit Joel. ij. Cōuertimini ad me in toto corde vē..

Cap'lm. lxi.

Penitentes assimilāt planetis. Mā planete in suis circulis alīq̄ vident retrogradi q̄ñqz stationarij q̄ñqz vo directi. Directo⁹ dr planeta q̄n directe mouet a principio signi versus finem. Retrogradus vero q̄n econuerso tēdere dr a fine signi versus principium. Stationarius autem q̄n stare dr quasi in medio. Ita q̄ neqz ad principiū dr accedere neqz ad finē. Fit aūt directio plane te semp in pte epicycli superiori. Retrogradatio semp in parte inferiori. Statio fit in medio. Similiter in penitentia sunt quasi retrogradi ad peccatorum vilitatem redeuntes: de quibus dicitur. ij. Petri. ij. Melius erat eis non cognoscere viam iustitie q̄ post cognitionem retro conuerti ab eo quod illis traditus ē sancto mandato. Contingit enim eis illud. vi. Prouer. Canis reuersus est ad suum vomitum et sus lota in volutabro luti. Et luce. ix. Nemo mittens manum suam ad aratrum z aspiciens retro aptus est regno dei. Stationarij vero sunt in penitentia perseuerantes Apo. Phi. iiij. State in domino charissimi. Hec statio magnam cautellam et circumspectionem requirit. Vnde Apo. i. Corinth. x. Qui se

existimat stare videat ne cadat. Sed qua si directi in cursu sunt feruent ꝓficientes ſm illud Apo: ad Philippenſes. iij. Que retro sũt obliuiscẽs ad ea que sũt priora extendẽs meipsum ad ostinatũ ꝓsequor brauium superne vocationis. ¶ Item ad huc pñtis purgatio ẽ vt purgatio maris. Mare enim se purgat qꝫ vapor eleuat de fũdo eius virtute lune q facit effluere aquam super litus. Hec violẽtia proiicit cadauera ꝛ sordes ad litus. Sic ẽt vapor cõtritiõis exurgẽs de fũdo cordis virtute lune. i. diuine gratie facit effluere aquã lachrymose cõpũctiõis ꝛ cadauera. i. malas peccatoꝝ carnalũ ꝛ sordes peccatoꝝ spiritualiũ proiicit extra ad litꝰ pfessionis ꝛ ita cõscientia remanet mũda interius. Jacob. i. Abicientes omnẽ imũdiciã ꝛ abũdantiã malicie ꝛc. ¶ Item pentens assimilatur terre. ps. Humilians autem peccatores vsqꝫ ad terrã. i. vsqꝫ ad hũilitatẽ penitẽtie. Nam penitentes ad modum terre primo terrunt angustijs. Dicitur enim terra eo ꝙ frak. ¶ Itẽ humectãt lachrymis. Vñ terra vocat humus a mari humido cui coniũgitur. ¶ Item abundãt fructibꝰ. i. operibus bonis. Vnde terra vocat tellus qꝫ tollimus fructus eiꝰ ¶ Item extenuãt ieiunijs. Vñ terra vocatur arida ex eo ꝙ ab aq̃ sit ꝓpria siccitate distincta: qꝫ. s. caro penitẽtis ab aquã deliciaꝝ separatur ꝛ abstinẽtie tenuitate siccatur. ¶ Ites pentens assimilat agro ꝓpter tria. ¶ Primo ꝓpter laboriositatẽ. Nam ager cũ labore excolit qꝫ vomere aperit: ligone fodit ꝛ euertit: semine seritur. rastro retegit: imbre perfũdit: sepibꝰ cingit. Sic cor pententis aperit vomẽ cõtritionis: fodit ꝛ euertit ligone cõfessionis. i. lingua cõfitentis: seritur semine. i. elemosynis: retegit rastro aspero. i. abstinẽtia ꝛ ieiunijs: perfũdit imbre. i. fletu ꝛ lachrymis. ¶ Ites vs vallari sepe. i. diligenti custodia ꝙ sensum: ſm illud Eccli. xxviij. Sepi aures tuas spinis ꝛc. Hec est ergo agricultura q̃ persuadet. Prouer. xxiij. Prepara foris opus tuum ꝛ posteaedifices domum tuam. ¶ Secũdo ꝓpter varietatem. Nam ager gelu hyemali cõstrictus vernali tẽpore vestit: calore estiua induratur. Similiter anima penitẽs quãdoqꝫ tangit frigore accidie: qñqꝫ angustiatur feruore cõcupiscentie: qñqꝫ decorat viroꝛe diuine gratie. Luce. xij. Fenus qꝫ hodie in agro est cras in clibanũ mittit Sic enim variat penitens: qꝫ nunc viret humore deuotionis: nũc vritur feruore tẽtatiõis. ¶ Tertia ꝓpter cõtinuitatem vicissitudinꝭ. Nã ager i autũno collectꝭ frugibꝰ iterato prescindit: ꝛ sic alternatꝭ laboribus cõtinue lacessit. Sic homo penitens q̃ diu vivit debet cõtinuare ꝛ esse i laboꝛe penitẽtie ꝛ ñ cessare a bonꝭ opibus Eccli. xj. Mane semina semen tuũ. ꝛ vespere ñ cesset manus tua. ¶ Itẽ pẽitens assilat mõti oliueti qꝫ ds i eo plantari oliuetũ penitẽtie. Cuiꝰ oleũ sicut dicit hyeronimus ex radice amaritudinis surgit in pabulũ luminis in medicamẽ vulneris: ꝛ in refectionẽ esurientꝭ. Nẽ penitẽtia ab amaritudine cõtrictiõis icipit lumen diuine gratie in aia nutrit peccati vulnus sanat ꝛ obstruitur anima panꝭ la chrimaꝝ ꝛ pauperẽ elemosynaꝝ reficit ꝛ nutrit Vnde merito in hoc mõte pingue dinis debẽt firmari pedes. i. affectus pẽ nitentis. Zacha. xiij. Stabunt pedes eiꝰ super montẽ oliuarum.

¶ Capitulum .li.

Erseuerantie in bono icepto nõ tenẽtes assimilant duabus stellis q̃ dicunt caput ꝛ cauda draconis q̃ sẽper mouẽtur cũ firmamẽto ꝛ cõsequũt cursũ suũ. Vñ a leone transeũt in cancrum ꝛ a cancro in geminos: ꝛ sic deinceps. Et si caput draconis est in aliquo signo sẽper in oppposito est cauda ꝛ venter in aquario: vt si caput fuerit iã cro venter erit in Ariete ꝛ cauda in Capricorno ꝛ sic de alijs. Et sic ꝓpter aspectuꝫ oppositus caude est totalis venenosa. Similit illi qui bene inceperunt ꝛ postea retrocedũt transcũt a leone i cancrũ Nã leonis ãalis a quo illud signũ dens

minatur virtus ⁊ fortitudo ẽ in anterioribus vt i pectore collo ⁊ pedibus añoribus. ⁊ iõ signat fortiter inchoãtes: sz cãcer est animal retrogradũ ⁊ iõ signat retrocedentes. Vnde quasi a leone in cancrũ trãsẽũt qui fortiter icepta relinquũt Sz inde transeũt in geminos qui retrocedentes ⁊ recidiuãtes efficiũtur duplo peiores q̃ primo fuissent dicẽte xpo. Fiunt nouissima hominis illi⁹ peiora prioribus. Math. xij. Tales ergo hoies hñt caudã oppositã capiti. s. principiũ bonũ ⁊ finez malũ. Et tales erant illi quibus dixit Apo. Cũ spiritu ceperitis nunc carne cõsummamini. Gal. iij.

Capitulum. lxiij.

Relatus pfectus dz habere ꝯditiones iouis quo ad iiij. Primo quo ad effectuz Nam iupiter est in effectu suo beninolus calid⁹ hũid⁹ diurnus ⁊ in suis qualitatib⁹ tpatus. Similiter prelat⁹ dz cẽ beninolus i affectio ne: calidus in dilectione: humidus in cõpassione diurnus: in cõuersatione sm illud Ro. xiij. Sicut in die honeste ãbulemus ⁊ item temperatus in omni recreatione vel in omni correptione. ¶ Secũdo quo ad aspectũ. Nã iupiter in colore ẽ argenteus: sic prelatus dz esse argẽteus idest sonans p eloquẽtiaz: cãdidus p mũdiciaz: clarus per famã. ¶ Tertio quo ad situ quia iupiter quando in superiori pte circuli sui circulo saturni ꝓungit̃ bonitate sua tẽperat malicias saturni. Sic prelatus habz resistere ⁊ reprimere malicias lupoꝝ gregem corrũpentiũ vel dispantiũ vt hereticoꝝ vel tyrãnoꝝ vel aliox hoium. ¶ Quarto quo ad iudiciũ qz in iudicijs sm astrologos signat sapiẽtiã ⁊ rõnez ⁊ est veridicus. Expedit enim plato sapiẽter agere: rõnabiliter viuere veraciter loq ⁊ docere Itẽ iupiter quando apparet in ascẽdẽte signat sm astrologos reuerẽtiam ⁊ honestatẽ fidem ac disciplinã: que ẽt prelatum exornant. s. reuerẽtia sũditox: honestas mox ⁊ disciplina correptionũ. ¶ Itẽ prelati debẽt cẽ similes mõtibus. ¶ Primo qz mõtes sunt ad speculandũ apti. s. pp altitudinẽ: qz. s. prelati debẽt cẽ eleuati per contẽplationem ⁊ speculatiui per cõsiderationẽ. ps. Ascẽdũt montes. i. contẽplatiui ⁊ descendũt cãpi. i. actiui. Illi eni ascendũt ad cõsiderationẽ eternox. Isti vo descẽdũt ad subuentionẽ primox. ¶ Secũdo qz mõtes sũt ad defendẽdũ tuti. Vñ qz sũt fortes ⁊ solidi sũt apti castrorum edificatõi. Mã pp suã duriciã nõ de facili pñt suffodi ⁊ pp altitudinem non facile pñt adiri Et prelati debent esse constantes ⁊ firmi ad defendendum. Judith. vij. Filij israel non in lancea nec in sagitta confidunt sz montes defendunt illos ⁊c ¶ Tertio qz montes sunt ad pascendũ fecundi. Sunt .n. in mõtibus gramina puriora ⁊ nutrimenta aialium meliora: q̃uis in vallibus sunt gñaliter pinguiora. Humor. n. quo gramina nutriunt subtilior ẽ in montibus ⁊ purior q̃ q continet in vallib⁹ pp ꝺ q̃ calor celestis illũ hũorẽ facili⁹ digerit ⁊ in subaz graminũ cõmutat pfecti⁹ ⁊ cõuertit: tũ pp illius subtilitatẽ: tũ pp aeris ibidẽ puritatẽ. Sic ẽt prelati debẽt subditos sollicite pascere puris exẽplis spũalibus vbis ⁊ pijs ⁊ largis elemosynis. Job xxxix. Circumspicit montes pascue sue. ¶ Quarto qz mõtes sunt pri⁹ q̃ valles celestiũ imbriũ susceptiui. Vñ aq̃ a mõtib⁹ deriuant ad valles ⁊ non eõrio. Sic prelati debẽt celesti doctrina inferiores subditos irrigare. Job. xxvij. Quos imbres montiũ irrigant ⁊c. ¶ Itẽ qualis debeat cẽ vita platox oñdit per exẽplum mõtis thabor in quo dñs quatuor fecit p q̃ designant quatuor opa siue officia platorũ. Nam in ꝺ monte spũaliter docuit: in ꝺ monte o rõnis gra pernoctauit in ꝺ mõte aliq̃n turbas pauit. In huius etiam supercilio montis se transfiguravit coram discipulis suis ⁊ futuram gloriam suã reuelauit. In quibus. s. instruuntur prelati q̃ eox officium est spiritualiter docere instanter orare indigẽtibus puidere: ⁊ futuram gloriam nõ presentem querere.

¶ Capitulum. lxiij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Reseruatur anima a peccati corruptiõe sicut corra pseruãt a putrefactiõe Sunt eni ⁊tuor accidentia putrefactõez phibẽtia scz: callidtas: frigiditas: mobilitas: ⁊ cõtinuitas. ¶ Primũ ergo ẽ caliditas pcipue intẽsa. Res eni multũ calide nõ putrescũt pcipue cũ siccanť: vt pp galãga. Zinziber aũt putrescit ppť inatuz hũidũ. Similit aqua inquantum seruet nõ putrescit qz calor ignis i ea maior est q̃ calor aeris: iõ nõ vincit sed vincit. Similiter pseruať anima a corruptiõe peccati ⁊ a tẽtatione per feruẽtez oratiõem. Vnde dominus hortabať discipulos Luce. xij. Orate ne intretis i tentatiõnem. ¶ Secũdũ ẽ frigiditas si sit ab extrinseco. Nam si est frigus extrinsecũ pcipue est ipediẽs: qz p se repugnat calido alieno ⁊ extrinseco. vnde in hyẽme ⁊ vniuersaliter in aere frigido cõseruať corpa putredine: qz caliditũ extrinsecũ ẽ paucũ ⁊ frigus sibi cõtrariũ est multũ nec in talibus apparet motus putrefactionis nisi recedente frigore. Si aũt est frigus intrinsecũ sic ipedit putrefactionẽ qz coagulat hũidũ nec pmittit illud exhalare sicut ẽ in oibus metallis ⁊ alijs frigido coagulatis inquibus frigus claudit poros ⁊ vincit calidũ extrinsecuz ne de hũido aliqd exhauriat nisi pauꝝ vt quãdo generať rubigo: ideo in auro nõ est rubigo ⁊ maior est in eo duratio qz eius humidũ naturale magis cõstat. Tanquã ergo frigus extrinsecũ ẽ tribulatio mũdi siue afflictio carnis que calorem extraneũ. i. ardorẽ cõcupiscentie siue luxurie: per quẽ extrãeã carnẽ ⁊ occupiscit: ⁊ mitigat extiguit. Mã malicia vnꝰ nore oblionem facit luxurie sicut dicit Eccli. xi. Sed tanꝝ itrinsecum refrigerium est cõtẽplatio celesti um. Hec enim est que poros. i. corporis sensꝰ claudit. Hec est que deuotionis humorem coagulat nec exhalare pmittit: ita insuper est q̃ extraneũ calorẽ. i. ãorẽ mũdi supat ⁊ vincit. Quia aia sic dicit Bre. quãto maiori studio exercebať ad sũma tanto maiori fastidio frigescit ad infima. ¶ Tertiũ ẽ mobilitas. Mã aqua vl vinũ quod mouet impedit putrefieri eo q̃ calor naturalis exiccať a motu ⁊ nõ preualet et calor extrinsecus. Dñ vinũ potens efficit melius ex motu: qz calor naturalis magis digerit subtile humidũ: ex quo ẽt sapor meliorať ⁊ penduluz vinũ ⁊ motuz etiã si sit corruptũ quãdoq; reuertit ⁊ reparať. Et ecõtra vinum nõ motũ ⁊ pcipue soli expositũ corrũpit ⁊ cõuertit in accetũ: qz dũ calor exterior exhaurit calida interiꝰ ⁊ hũidũ subtile exhalat cũ ipso ⁊ perit vinũ. Sitit mobilitas obedientie vel motus frequẽs opez bonoꝝ pseruat a peccati putredie ad quã pigritia ⁊ ociũ iducit. Eccli. xxxiij. Mitte illũ i operationem ne vacet. n. multã maliciã docuit ociositas. ¶ Quartũ putrefactionẽ impediẽs est continuitas. Nam mare totum non putrescit sed diuisum p partes paludales putrescit: in naturalibus eni multiplicato subiecto multiplicať q̃litas ⁊ vťꝰ: ⁊ iõ totũ simul plus ťt ptinere q̃ calor aeris pŏt dissoluere: si tñ ipse ptes sit in toto cõtinue alias ñ. Quia videmus q̃ grana multa vel gramina vel germina simul adunata citius putrescũt q̃ pauca propter hoc q̃ illa grana non sunt cõtinua: ⁊ cũ sint parua egredit naturale calidũ ab vnoquoq; cor ⁊ trahit secũ humidum ⁊ caliduz exiens fit alienũ ⁊ cum exeat a multis cõfortatur ⁊ corrũpit. Si militer continuitas ⁊ perseuerantia bõi operis pseruat a corruptõe peccati. vnde potes colligere ex predictis q̃ preseruant animã a putrefactiõe peccati caliditas charitatis que excludit putredinẽ iudicie: de qua putredine dr Prouer. xiiij. Putredo ossium inuidia. hãc enim putredinem charitas excludit qa charitas nõ emulatur: vt dicit. i. Corinth. xiij. Itẽ frigiditas castitatis q̃ excludit putredinem luxurie: de qua dicitur Joel. i. Computrecrũt tumenta in stercore suo. i. hõines carnales ⁊ bestiales i feroze luxurie. Hanc putredinẽ excludit castitas a cõcupiscentie ardoribus velut quodã frigꝰ

resistēs Vnde de predicta caliditate charitatis ⁊ hac frigiditate castitatis dicitur Apoc.iij. Vtinā frigidus esses aut calidus ¶ Ité mobilitas obediētie excludit pugredinē superbie ō q̄ dicit. Joel.ij Ascendit putredo eius q̄ superbe egit ¶ Ité⁹ cōtinuitas perseuerātie excludit peccatū accidie:ō qua Job.xli. Quasi lignū putridum es.lignū enim putridum nullum p̄ducit fructus talis est accidiosus ⁊ q̄ non perseuerat q̄ nō peruenit ad fructū operis sui:est enim fructus vltimū q̄d expectatur ex ardore:⁊ iō signat meritū siue p̄mium:operis q̄ accidiosus ⁊ iperseuerās amittit. Est enim continuitas gratie per quam mēbra christi adinuicem colliguntur ⁊ continuātur ⁊ excludunt putredinem omnis peccati.

¶ Capitulum lxv.

Principat⁹ secularis dñij filis dr esse ozōi q̄ ad.v. in q̄bus signant.v. virtutes vel cōditiōes q̄ debēt esse in bono p̄ncipe. Et p̄mū est patiētia aduersor⁹ hanc designat orionis ortus. Maz orion est astrum tēpore hyemali exortū aq̄rum ⁊ tēpestatū excitatiuū. Hyems enim q̄d est tps acuti frigoris est status vite seculāris:in quo frig⁹ malicie abūdat. Cui videlicet malicie dū creat⁹ p̄nceps ad obuiandū vel resistendū se per iustitiā preparat sibimet iēpestates ⁊ ipetus.i. persecutiones ⁊ scandala suscitat:q̄ scilicet subpoz negtia dū tāgit irritat ⁊ q̄si modo ignī dū flatus iustitie sentit p impatientiam exandescit. Vnde iustus princeps necesse est vt se primo per patientiam mūiat vt propter insurgentium maloz ipet⁹ a iustitie rectitudine non cadat. Scriptū est ¶ Math.v. Beati qui persecutionem patiunt ꝓpter iustitiam Vnde notabile est q̄ orion i ortu suo tēpestatē significat sed post serenitatem:q̄ nimiz iusto p̄ncipi post tēpestatē aduersitatis sequit serenitas pacis. ¶ Secūdū quod ē necessarium iusto principi est potentia armoz:q̄ sic possit contueri subditos ⁊ expugnare aduersarios:⁊ hāc signat orion aspectus. Nam sicut Jsidorus dicit. Gladiati militis ⁊ accincti etiam stellaz ordie faciem pretēdit. Vnde modo armati militis pedes ⁊ brachia extendēt⁹ dispont ⁊ ideo etiam in signo Tauri quod in terra est animal ferox ⁊ carnib⁹ armatū orion maxime fulget. Est ergo necessarius p̄ncipi vt inigtates q̄s benignitate repellere nequit violētia ⁊ coactione dirūpat. Vnde dicit Eccli. vij. Noli querere fieri iudex nisi valeas virtute dirūpere iniqtates. ¶ Tertiū necessariū p̄ncipi ē iustitia respectu subditoz.i. q̄d in suis subiectis iustitiam bene seruet ⁊ hoc designat orionis situs nā orion ab ariete vsq̄ ad geminos se extēdit ⁊ tota illoz trium signoz superficiem:s. Arietis Tauri ⁊ Geminoz fulgoris sui plenitudine clariores reddit. Dic ergo fulgor orionis ē iustitia p̄ncipis: Et sicut dicit Tullius in li. de officijs. Jō iustitia splendor est maximus ex qua boni viri nominātur. Sed splendor orionis per tria signa extendit:q̄.s. virtus iustitie per tria diuiditur. Maz est iustitia iudicatiua in punctionib⁹ ⁊ dz esse in ariete.i. in equalitate sc̄z vt p̄m modū delicti sit ⁊ plagarum modus. Aries enim est signū equalitatis i quo equinoctiū fit Item est iustitia distributiua in dispensationibus que vnicuiq̄ q̄d suū ē distribuit ⁊ hoc est i signo Tauri q̄ dū sol est in Tauro terre sulcāt: vt videlicet vnicuiq̄ culture debitum semen mittat. ¶ Jté est iustitia cōmutatiua in mercationibus sc̄z in emptionibus ⁊ vēditionibus. ⁊ hec ō signatur in geminis ex eo q̄ ꝓmutatio talis sit inter duas ptes. ¶ Quartū necessarium p̄ncipi est prudētia agēdoz ⁊ hanc designat orionis virt⁹. Mā existēte sole in signo orionis.i. in Tauro ⁊ geminis ola oriunt ⁊ germināt que nutrimētū recipiūt ex aquis ⁊ aere vt ¶ Marcus cels⁹ dicit:⁊ operat etiā ad terre fecunditatez. Tūc aūt sol existit in signis orionis q̄n i uenitur prudētia in operibus p̄ncipis ⁊ sub tali p̄ncipe ola bona germināt ola necessaria abūdant. Et est notabile q̄ splen

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dor orionis vt idē Marcus dicit ē signū future sere nitatis. Et ecōtrario eius obscuritas future ē presagiū tēpestatis. Qz scz prudētia principis est cā ⁊ signum serenitatis pacis. Et ecōtrario eius obscuritas. i. stultitia signū ⁊ cā est scissure ⁊ tēpestatis: sicut ꝓz de Salomone ⁊ Roboam filio suo de qbus dicit. Eccli. xlviij. Salomon regnauit in dieb⁹ pacis cui subiecit deus oēs hostes vt ꝓderet domū i noie ei⁹ quemadmodū eruditus est in iuuētute sua ⁊ ipletus est quasi phytson sapia. et ita finē habuit Salomon cū patrib⁹ suis ⁊ dereliquit post se de semine suo gentis stulticiā: ⁊ imminutum prudētia roboā qui auertit gentē ꝓ filio suo ⁊c. Est ēt satis notabile qz sole existēte in Tauro orion sub eius radiis q̄si se absc̄dit: nec tūc suā manifestat iferioꝛib⁹ claritatē. quia. s. prudēs princeps q̄n clarioꝛa ⁊ fortioꝛa exterius opa facit tūc se ante dei cōspectū intus p humilitatē absc̄dit: ⁊ ipsa solis pūtia suam claritatē ab iferioꝛib⁹ retrahit: qz in ꝓspectu diuini iudicij quicqd splendoris vel glorie apud hoies attnet pūpendit. Omnē suā iusticiā quandā tenebrā reputat dū subtilitatem diuini iudicij trepida mēte pensat. Vnde dauid q teste scriptura princeps sapiētissimus fuit sub hui⁹ solis radijs offuscatus dicebat. Nō intres in iudiciū tū cū seruo tuo domine: qz ñ iustificabitur in conspectu tuo omnes viuēs. ¶ Quintū necessariuz principi est diligētia vel cautela ꝓtra inuidos. Et hoc designat orionis emulus. Quia. s. cōstellatio nez orionis sequit quedā stella q̄ canicula dicitur: que. s. ab astrologis maliuola ⁊ nociua eē iudicat. Sed nō est illa canicula que ouīt in leone: de qua denominantur dies caniculares. Iz est alia stella de complexione martis. Hec ergo canicula est inuidoꝛ maliuolētia: q principū claritati ⁊ glorie inuidētes eos multē modis ⁊ vijs subuertere moliūt. Vnde necessaria valde est principibus ꝓtra tales magna diligētia ⁊ cautela. ¶ Itē princeps etiā dulcis ⁊ benignus q̄nqz a malo consiliario ⁊ suggestore sibi coniuncto ad irā inflāmatur ⁊ pestilēs ⁊ periculosus efficitur. Cuius exemplum apparet in Ioue qui de se est planeta benivolus. Sed Martī conīunctus efficitur pestilens ⁊ maliuolus. Antiqui. n. poete Ioui attribuunt tonare qz illius stelle est elevare vapoꝛē terre strem: precipue cū iungitur Martī in signis aquilonaribus in estate. Tunc. n. certissime pōt dici q̄ erūt multe scintillationes tōitrui ⁊ pestilētes: qz Jupiter cū sole vapoꝛes elevant. Mars vero incēdit eos: ⁊ sic efficitur aer pestilentialis: ⁊ ita Martis inordinata calliditas Jouis temperies ad maliciam ⁊ pestilentiā trahit. Ita siīr malignus consultoꝛ mentē benigni pūcipis aliq̄n ad furoꝛē accēdit ⁊ ad nequitiā opis ⁊ nocēdi pestilētiā trahit: sicut patet de Aman ⁊ assuero. Vñ dicit Hester. xvi. Multi aures principū simplices ex sui nā alios extimantes calida fraude decipiūt. Que res ⁊ ex veteribus probat hist oꝛijs ⁊ his q̄ gerūt quottidie q̄ ex malis quoꝛūdam suggestionibus regum studia deprauentur.

¶ Capitulum. lx vi.

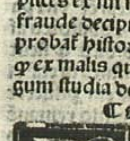

Prosperitas mundi assimilatur fumo. ¶ Primo quidem qz fumus est domoꝛū denigratiuus. Et similiter prosperitas mundi multis peccatis animas deformat ⁊ denigrat. Ysa. vi. Domus impleta est fumo. Et dixi. ve mihi qz vir pollut⁹ labijs ego sum. Nam quando domus ecclesie cepit repleri fumo mundane prosperitatis tunc cepit magis abundare vel ⁊ pollutio iniquitatis. ¶ Secundo qz fumus nō est diu duratiuus. Subito enim ascendit sed cito deficit. Et talis est pspe-ritas peccatoꝛ. ps. Mox vt honorificati fuerint ⁊ exaltati deficientes quemadmodū fumus deficiēt. ¶ Tertio qz ē oculoꝛ lesiuus. Prouer. x. Actū dentibus ⁊ fumus oculis ⁊c. Nā fumus ex materie sue grossicie amaritudinē cōtrahit ex cuius acumie oculos ledit. Similiter pspe-ritas nimia cecat oculos mētis vt nō cōsideret neqz videat quid sequat. Lu. xix.

Nunc qdem in hac vie tua q̄ ad pacem tibi sed abscondita sūt ab oculis tuis ⁊c. ¶Quarto qr fumus est cerebri sive capitis grauatiuus. Nā fumus cerebrū pene trat ⁊ spiritū animalē grauat. Similiter tēporalis psperitas caput rōnis grauat ⁊ deprimit ad infima p auaritiā Amos.ix. Auaricia in caput omniū Apo.xv. Impletū est tēplū dei fumo. Tēplum dei est mens humana q̄ tunc replet fumo qñ replet terrena psperitate. ¶Quinto fum⁹ candele extincte ē mulier pgnātiū abortiuus vt dicit phs in libro de animalib⁹. Quasi.n. mulieres pgnātes sunt ipse aie bonum ppositū cōcipientes: qō tñ ꝓceptū mūdi psperitas destruit anteq̄ veniat ad cōplementū operis. Dñ sicut talis fumus extinguit cōceptos fetus: ita ēt psperitas mūdi extinguit bonos affectus Judi.xi. Factū est vt fumo ⁊ igne necarēt viri pariter ⁊ mulieres. i. fortiores ⁊ ōbiliores affectus ꝓpter quod Grego. dicit q̄ sicut ipossibile ē imo difficile ficulneā iuxta vi am posita vsq̄ ad maturitatem ꝓducere grossos suos ita. hoiez in seculo remanē tez vsq̄ ad finē boni peruenire. ¶Sexto qr fum⁹ est angulo⁹ petitiuus. Sic psperitas mūdi detrahit ad angulos. i. ad sordes luxurie. In angulis. n. vt dicit Ber. sordes ꝓgregant. Unde est ꝓsperitas mūdi q̄si qdā fum⁹ incēdū: qr. s. incendit in aīa primo ignis cōcupiscētie ⁊ tandem ignis gehēne. Apo. xviij. Flebūt ⁊ plāgēt se sup illā reges terre q cū ea fornicati sunt ⁊ in deliciis vixerint cū viderint fumū incēdij eius. ¶Septimo qr fumus est fetor delatiu⁹ sicut qñ res fetida ⁊ corrupta fumat. Et similiter psperitas mūdi dū vitā corrūpit fetorē infamie inducit Unde isto fetēti fumo obscurat claritas solis ⁊ aeris. i. claritas rōnis ⁊ gloria hominis Apo. ix. Obscuratus ē sol ⁊ aer de fumo putei. ¶Itē psperitas tēporalis i homine peccatore signū ē future calamitatis. Cuius exemplum est qr tranquillitas aeris eo tēpore ⁊ loco qñ ⁊ vbi deberet causari vētus signū ē futuri terremotus. Quod ē qr tūc vapor ingreditur in cauernā ⁊ non expirat extra. Sic qñ hō peccator q esset dignus vento aduersitatis ⁊ pene male agēdo hz tranquillitatē ꝓsperitatis signū est venture calamitatis. Unde Boetius dicit q̄ fortuna est, quodam future calamitatis indicium.

¶Capitm. lxvij. Rudēs hō assimilatur monti oliueti: q mons erat ad partē orietalē templi: ⁊ iō mane sole oriente il luminabatur: vespere vo ⁊ nocte ex lumine tēpli illustrabatur pp qō mons trium luminū dicebatur: tū qr sol ipsum illuminabatur: tū qr lux tēpli ipm ō nocte illustrabat: tum qr materiam luminis. i. oleū ministrabat. Similiter homo prudēs debet hoc triplici lumine illustrari. s. lumine vespertino per memoriā preteritoꝝ. Lumen enim vespertinū sequitur post diē preteritū. ¶Itē lumine matutino solis: ⁊ ꝫ ē ꝓ prudētia futuroꝝ qr lumē solis matutinū futuꝝ diē ichoat ⁊ respicit. Bz ēt esse lucidus prudens homo in dispositiōe pītiuꝫ. Et ꝫ est prudētia que a Tullio vocatur intelligentia. Et hec designatur in oleo: quod ē materia luminis qr ꝑsentia que sensibus subiacēt materia ⁊ origo sunt intellectualis cognitiōis. Unde de hoc triplici lumine prudentis loquit Seneca dicens. Si prudens est animus tuus tribus tēporib⁹ dispēsetur: pītia ordina: futura ꝓuide: preterita recordare. Est ergo prudēti necessariū habere preteritoꝝ memoriā ex eo q̄ prudētia est circa ꝓtingētia agibilia in q̄bus opz dirigi ex his q̄ vt in plurib⁹ contingunt. Hec aūt per multā experientiaꝫ accipi oz: experimentum aūt ex pluribus memorijs bene habet bz phs in principio ꝫ Methaph. Unde maxime prudētia regit ꝑteritoꝝ memoria. Deu. xxxij. Adde mēto diez antiquoꝝ cogita generatiōes singulas. ¶Item necessaria est ei ꝑsentium intelligētia. Cognitio. n. ꝑsentiū siue necessarioꝝ siue ꝓtingentiū dicitur in

UNIVERSIDAD DE MURCIA

telligẽtia siue intellectus. Et accipit pro recta estimatione ⁊ acceptiõe finis. Omis enĩ deductio rationis ab aliquo intellectu procedit. Prudentia aũt est recta ratio agibiliũ: sicut phs eam diffinit in .vj. ethi. Et est tertio sibi necessaria ,puidentia futuro ꝝ. s. vt ordinet aliquod ad cõmodũ ⁊ expediẽs ad finẽ. Importat eĩ puidentia respectũ quendã alicui⁹ distantis ad quod ea que in psenti sunt ordinãda cõcurrunt. Prudentia aũt proprie est circa contingentia agibilia: cuius modi sũt proprie futura: quia phitia ⁊ pterita necessitatem quandã habent. Et ideo precipue ad prudentiã pertinet prouisio futurorum. Deu. xxxij. Vtinã saperent ⁊ intelligerent ac nouissima prouiderent.

Caplm lxviij.

Religio assimilat cauerne imo diuerse cauerne diuerse sunt religiones. ¶ Primo qa cauerne sunt paressentium presidiũ. Nam ad cauernas arboꝝ vt petraꝝ fugiũt volucres. s. colũbe vel turtures qñ aquilã vel accipitrẽ timent. Cañ. ij. Colũba mea in foraminibus petre ⁊ in cauerna macerie. Similiter erinacij: cuniculi: lepores fugiunt ad cauernosos lapides qñ sentiũt canum voces. Ps. Petra refugiũ erinacijs. Prouer. xxx. Lepusculus plebs invalida qui collocat in petra cubile suũ. Ita similiter homines qui volunt esse tuti ab aquila regina auiũ. i. a superbia regina vitioꝝ: vel accipitre. i. ab auaricia que rapit ⁊ accipit aliena: vel a cane id est a canis immũditia q̃ est luxuria seculũ relinquũt ⁊ ad religionem tanq̃ ad tutissimas cauernas cõfugiunt. Isa. ij. In die illa proiiciet homo idola argenti sui que fecerat sibi vt adoraret talpas ⁊ vespertiliones ⁊ ingredi ꝯ scissuras petrarum ⁊ cauernas saxoꝝ. Per idola argenti auaroꝝ diuitie signant: quia auaricia ẽ idoloꝝ seruitus sm Apo. Per talpas q̃ ceciatẽ oculoꝝ hñt dicunt intelligunt carnis illecebre q̃ cecitatẽ mentis inducunt.

Sed p vespertiliões q̃ in tenebris i alto volant intelligunt dignitates ⁊ glorie superboꝝ q̃ in tenebris hui⁹ vite volũt ambulare in magnis. sed ista oia ,picere nubet q̃ cauernã religiõis ingredit. ¶ Secundo qr cauerne sunt fructificatiũ hospitium. Mã in cauernis arboꝝ vel petraꝝ mellificãt apes ⁊ nidificant aues. Isa. vij. sibilabat dñs api q̃ est in terra assur ⁊ veniẽt ⁊ requiescẽt oẽs in torrẽtib⁹ valliũ ⁊ cauernis petraꝝ ⁊ in frutectis ⁊ i vniuersis foraminibus. sic in religiõe fructificãt actiui q̃ sunt apes breues p humilitatẽ: solliciti p operositatẽ: mellifici p benignitatẽ: ingenioſi p discretiõis sagacitatẽ. Itẽ pficiunt ibi cõtẽplatiui q̃ sunt vt aues leues p paupertatẽ: pẽnate p virtutũ multiplicitatem: veloces p charitatẽ: alte volãtes p ꝓtemplatiõis sublimitatẽ: q tñ post ꝓtẽplationis volatũ ad cauernas seu fenestras suas redeũt dũ ad regulares obseruantias hũiliter se reducũt. Vñ Isa. lx. Qui sunt ibi q̃ vt nubes volãt ⁊ quasi colũbe ad fenestras suas. Hiere. xlviij. Estote vt colũba nidificãs in summo ore foraminis. Sũmũ enĩ os foraminis est sũmũ votũ religionis. s. obedientie in quo potissime nidificat ⁊ fructificat colũba. i. spũalis ⁊ pura psona. ¶ Tertio qr cauerne sũt nocentiũ alaliũ latibulũ. Mã sepe i cauernis latitãt mures. Judith. xiij. Egressi mures de cauernis suis auſ sunt ,puocare nos ad pluũ. Itẽ vermes ⁊ serpẽtes. Isaie. xj. In cauerna reguli q̃ ablactat⁹ fuerit manũ suã mittet ꝛc. Itẽ in cauernis q̃nq; flỹ intrãt vẽti ⁊ includunt vapores ⁊ facũt terremotũ. Vñ terra cauernosa sepe patitur terremotũ. sic sũt q̃dã religiões dissipate ⁊ dissolute in q⁹ habitãt sub habitu religionis mures. i. detractores alios corrodentes: ⁊ vnces. i. carnales alios corrũpẽtes: ⁊ serpẽtes insidiosi ⁊ inuidi latẽter ledẽtes: ⁊ interdũ terremotus. i. ambitiosi vel tyrãni collegii vel ordinẽ periculose cõmouẽtes ⁊ plurimũ pturbantes. Job. xix. In desertis habitãt torrentium vel in cauernis terre.

Caplm lxix.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Sancti viri assimulant celis quo ad quinq. ¶ Primo q̄ ad substātiā. Nā celū hz in suba simplicitatē q: nō est ex ꝯrijs. Dñs nullā hz ꝯpositē. Licz eñ ponat cōiter ex materia & forma cōpositū: tñ materia talis tota est sue forme subiecta & ab ea totaliter cōprehēsa. Et iō in celo nō est discordia sicut Empedocles dixit sed solū cōcordia. Similit sancti viri in se ꝯpositē nō habēt: q: licz sit i eis materia & forma. i. caro & spūs: tñ ipa caro subijciūt spiritui: sm illd Apostoli. j. Cor. ix. Castigo corpus meū & i seruitutē redigo ꝛc. Nō etiā ipi habēt cum alijs discordiā sed oīmodā q̄tū possūt tam in se q̄ cū alijs diuina fauente gratia concordiā habere nituntur. Job xxv. Faciēs concordiā in sublimib⁹ suis. Lu. xix. Pax in celo. i. in hoie celesti & sancto: & gloria i excelsis. s. in beatis. ¶ Itē hz celū in suba immutabilitatē: quia in celo nō est generatio nec corruptio: nec in toto nec i parte. Et hoc competit spūaliter virginibus & illis sanctis q cōtinenter viuūt: qui nec carne per luxuriā nec spiritu p aliquam mortalē culpā corrūpūt: nec est in eis generatio carnaliū filioꝝ. Sed hz celū non sit ita se generabile aut corruptibile: in inferioribus tñ est generatiōis & corruptionis coꝝ principiū effectiuū & regulatiuū. Quod quibusdā sanctis aliqualiter competit: qui hz ipi per se generationi filiorū carnaliū vel matrimonio non intendant tamē circa hoc alios fideles mouent & ordinant. Sicut patet de apostolo Paulo qui hz ipe in se esset virgo tñ alijs diceba. j. Cor. vij. Vxori vir debitū reddat: similiter & vxor viro. Et ite. j. Timothei. v. Volo aūt iuniores nubere & filios procreare ꝛc. Nō eñ sancti viri etiā cōtinentes matrimoniū damnant in alijs sed approbant & cōmēdant: hz virginitatis mūdiciā nuptijs & matrimonio pferant. ¶ Item in celo nō est augmentus vel diminutio. Et sancti ad hoc summe student vt non eueniat in eis vel augmētū culpe vel diminutio gratie. ¶ Secūdo sancti viri assimulant celi circularitati. Nā figura spherica est capacissima: q: vndiq; equalit cōcaua: & ideo valdē competit celo quod ē omniū corpoꝝ contentiuum. Vnde dicit Mesue. xiij. Tu em fecisti celū & terram et quicqd celi ambitu cōtinet. Ita similiter sancti viri p humilitatē sunt vndiq; cauti & omnino diuine gratie capacissimi. ¶ Itē figura spherica est deitati conformis & simillima que & principio & fine caret: & ideo cōpetit celo qō est nobilissimū corpoꝝ vt sit sui opificis pfectioni cōforme & eius eternitatē glorie representat. Pō. Celi enarrāt gloriā dei. Ita similiter sancti viri etiā in hoc mūdo diuinā pfectionē imitari conant & q̄tum pñt similari & conformari. ppter quod dicit. j. Corinth. xv. Qualis celestis tales & celestes. ¶ Itē figura spherica est ad motū habilissima & aptissima q: nō habet angulum impedientē se & detinentē. Et ideo dñs cōpetit celo cui⁹ motus est circularis & cōtinuus & maxime necessarius: quia ē vt vita quedā natura existentibus oīmibus: sicut phs dicit in. viij. phyſic. Ita similiter sancti viri ad motū bone opationis & ad exitū pſentis pegrinationis studentq̄tū possunt esse habiles & expediti. Vnde ab impedientibus q̄tum possunt se abstinēt & restringunt: sm illud. j. Petri. ij. Obsecro vos tanq̄ aduenas & pegrinos abstinere vos a carnalibus desiderijs q̄ militant aduersus animā. ¶ Tertio sancti viri assimulant celo quo ad situ. Habet eniz celū altitudinem situs: q: sicut nobilitate ita & localitate preeminet oīmbus corporibus. Eccl. j. Altitudinē celi & latitudinem terre & pfundū abyssi qs dimēsus ē. Hāc altitudinē habēt sancti viri in conuersatione: sm illud Phil. iij. Nra cōuersatio in celis est. Itē in ōtēplatiōe siue in oratiōe: sm illud Thren. iij. Leuemus corda nra cū manib⁹ in celū. ¶ Itē in intētiōe: sm illud Matth. vj. Thesaurizate vob thesauros in celo. ¶ Nā vt ibidē subditur: Vbi est thesaur⁹ tu⁹ ibi est & cor tuū. i. intentio. ¶ Quarto sancti viri assimulant celo q̄ ad motū: q: motꝰ celi ē nālis circularis &

inceſſabilis. Licz eñ motꝰ celi ſit effectiue a motore ſepato.i.ab intel igẽtia ſpũali q̃ nõ haberet celo vt forma ſed ſolũ vt motor ⁊ mouet ipm impio volũtatis: qz ſic dicit Augꝰ.iij. de trinita: materia corpalis q̃tũ ad motũ localẽ obedit angelis ad nutũ. Sicut etiã in nobis appet in qbus ſtatim ad impiũ volũtatis ⁊ imaginatõis ſequit motꝰ corpaliũ mẽbroꝝ. Et adhuc in motu celi vt dicũt aliqui ſupra voluntatis imperiũ addit etiã influxio virtutũ illiꝰ. Eñ motꝰ celi dicit nãlis q̃tũ ad hoc q̃ hz nãlẽ aptitudinẽ vt tali motu ⁊ nõ alio moueat. Vñ ſic ex ſe nõ hz aliqd impediẽs talẽ motũ: ⁊ iõ etiã eſt figure circularis. Dicit ẽt phs.xij.metaphꝫ. q̃ primus mouẽs mouet celũ ſic ꝓcupitũ ⁊ deſideratũ. qõ gdẽ intelligi poſſet nõ ſic ꝓcupitũ ⁊ deſideratũ a celo ſed ab intelligentia mouẽte celũ q̃ iõ mouet celũ vt aſſimilẽ in cauſando deo. Et ſicut ꝓmo colligit q̃ in motu celi ẽ obediẽtia mouẽtis intelligẽtie cuiꝰ.ſ.impio celũ obedit. Itẽ aliq̃ influẽtia virtutis motiue. Et tertio deſideriuz aſſimilatõis ꝑme cauſe: ⁊ ãrto ex ꝑte celi aptitudo nature ꝓprie. Et ſilr iſta ſunt qbꝰ ſcti ad bñ opandũ mouenẽ inceſſanẽ. ſ. influẽtia celeſtis gre ⁊ charitatis ⁊ obediẽtia diuine volũtati: q̃.ſ. manifeſtat i obſeruãtia ꝓceptoꝝ ⁊ implẽtõe diuie legꝫ: qbꝰ diuina volũtas nobis innotecit. Itẽ eſt in eis deſideriũ ⁊ amoꝝ eterne felicitatis: inq̃tũ ipe deꝰ apparuerit ſibes ei erimus vt dicit.j. Joh.iij. Eſt etiã in eis aptitudo ꝓprie volũtatis ⁊ liberi arbitrij coactio ad diuinã volũtatẽ implẽdã ꝑm illũ ꝓs. Vt facerẽ volũtatẽ tuã deus meus ⁊c. Vñ in orõe dñica petere docemur: Fiat voluntas tua ſicut in celo ⁊ in terra.i. vt ipleẽ in hoie celeſti atqz ſancto ſic etiã impleat in peccatore tetreno. ¶ Itẽ motꝰ celi ẽ circularis. Circularis eñ motꝰ eſt ab eodẽ i idẽ: ⁊ hũc motũ habẽt ſancti: qz ſpũ quẽ a deo habẽt p creationẽ ſtudent in ipum reducere p finalẽ inheſionẽ: ꝑm illũ Eccl̃i xi. Reuertat puluis in terrã ſuã vñ erat ⁊ ſpũs redeat ad dominũ qui dedit illuz. Eccl̃i.xxxiij. Gyz celi circũiui ⁊c. ¶ Item motus celi eſt inceſſabilis ⁊ infatigabilis ꝓpter hoc q̃ ſubſtantia mouens ipm eſt infinite virtutis. Quelibet enim virtus ſuperioris ordinis licz ſit finita in ſe et reſpectu ſupioris ſui: eſt tamẽ infinita reſpectu inferioꝝ ſuoꝝ: ſicut etiã virtus ſolis eſt infinita ad reſpectũ omniũ inferioꝝ generabiliũ ⁊ corruptibiliũ: p quoꝝ ꝓductõnem etiã ſi infinita eſſent non mirabimur: ⁊ ſimiliter virtus intellectus eſt infinita reſpectu formarum ſenſibiliũ. Itaꝫ virtus ſubſtãtie ſpiritualis qua mouetur celum infinitum eſt reſpectu motꝰ corporalis: vnde nõ ſequitur fatigatio. Similiter ſancti viri ſunt in motu bene viuendi ⁊ bene operãdi inceſſabiles ⁊ infatigabiles: ſm illud Apo. Gala.vj. Bonum facientes nõ deficiamus. Et ad Heb. xij. Nõ fatigemini animis veſtris deficientes. Et hoc habent ſancti viri ex virtute dei confortantis ⁊ impellentis cuiꝰ virtꝰ omnipotens ⁊ indeficiens eſt. Vñ Phil. iiij. Omnia poſſum in eo q̃ me cõfortat. ¶ Quinto ſancti viri aſſimilãt celis q̃ ad numerum. Sunt eñ decem celi ſiue ſphere mobiles ſm modernos aſtrologos. Quaꝝ prima eſt, incipiendo ab inferiori orbis Lune. ſecũda orbis Mercurij. tertia orbis Veneris. quarta Solis. quinta Martis. ſexta Jouis. ſeptima Saturni. octaua Celum ſtellatum. nona Celũ cryſtallinum ſiue aqueũ. decima eſt primum mobile ſm poſitionẽ quorundã. Hic autem denarius numerꝰ competit ſanctis viris ꝓ obſeruationẽ decẽ ꝓceptoꝝ decalogi quibus inceſſanter mouenẽ curſu ſuo in deũ ſm illud Pſ. Diã mãdatoꝝ tuoꝝ cucurri. Sz ſicut ſup has ſpheras ſiue celos ꝓdictos ſm theologos ẽ celũ empyreũ ſiue igneũ. i. ſplẽdidiſſimũ q̃ ẽ oĩm ptẽtiuũ. ita ſup oĩa iſta ꝓcepta ẽ ꝓceptũ charitatꝫ: oĩa alia ꝓcepta ptinẽs ꝫ icludẽs vt patz ꝑ Apo. ¶ Iſti ergo ſũt celi ad qs nos ꝓtores currẽ debemꝰ vt eoꝝ bñficõ diuinã miſcõiã ipetremꝰ. Qui ipe deꝰ dic Oſee.ij. Exaudiã celos ⁊ ipi exaudiẽt trã. ¶ Itẽ ſcti viri aſſimilant ſtellis: qz ſic ſtelle ornãt celũ ita ipi ornãt eccl̃iã. Eccl̃i.xlij. Spe

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ces celi gloria stellarū. ¶Nam ꝓmo stelle sunt natura purissime. Licet cū dicatur Job.xxv. q stelle nō sunt munde in conspectu eius tū hoc dicit per respectū ad puritatē diuinā respectu cuius oīs creatura ē ꝑmixta ⁊ impura. Vnde signanter dixit in conspectu eius. i. in comparatiōe eius qui est actus purus. Sed tamen in se stelle vel in comparatiōem ad alia corpora mūdissime sunt nature. Ita similiē viri sancti sunt puri nulla peccati fedita te turbati. Vnde de eis dicit ¶Matthei.v Beati mūdo corde ⁊c. ¶Secundo stelle sunt simplicissime nō ex contrarijs cōposite. Ita similiter viri sancti sunt simplices per intentionē ⁊ nō duplici corde. Prouer.x. Siplicitas iustoꝝ diriget eos. ¶Tertio stelle sunt incorrupte. Et similiter sancti per virginitatē vel mentis et corpis integritatē. Talibus dicebat Apostō.ij. Corꝝ.vij. In omnibus exhibuistis vos incōtaminatos. ¶Quarto stelle sūt luminose ⁊ radiose. Isa.xij. Stelle celi et splendor eaꝝ expandēt lumen suū. Et similiter sancti spūaliter illumināt alios ꝑ radios doctrine ⁊ ꝑ fulgores. i. exempla bone vite. ¶Matth.v. Sic luceat lux vestra corā hominibus ⁊c. ¶Quinto stelle sunt figure spherice. Et similiter sancti ꝑ paupertatē ⁊ cōtemptū temporaliū: quia ad modū sphere nō attingunt terram nisi in puncto. i. per solā vite sustentatiōem. Apīs.j.ad Timoth.vj. Habentes alimēta ⁊ his qbus tegamur his contēti sum⁹. ¶Sexto sunt stelle quo ad substantiā solide nō porose. Sic ⁊ sancti viri sunt clausi nullis vanis aperti per aliquā vanitatem vel curiositatē: sed habent mētis stabilitatem veram. Judi.v. Stelle manentes in ordine ⁊ cursu suo ⁊c. ¶Septimo stelle sunt quo ad superficiē plane: nō angulose: nō aspere. similiter sancti viri sūt plani per mentis tranquillitatē ⁊ pacem: nō anguloſi per singularitatē: nec asperi per inordinatā rigiditatē sed mites ⁊ dulces per lenitatē. ¶Octauo stelle sunt situ altissime a corruptione eleuate. similiter sancti eleuati sc ꝑ animi magnitudinē vel cōuersationem celestem. ¶Nono stelle sunt motu velocissime: sic etiam sancti velocissimi ⁊ ꝓmptissimi per obediendi velocitatem. Baruch.iiij. Stelle vocate sunt ⁊ dixerunt assumus: ⁊ luxerūt ei cuꝝ iocūditate. ¶Decimo stelle sunt aspectu parue q̄uis in veritate sint maxime: sed paruitas apparet ratione distantie. similiter sancti apparent parui per humilitatē et sunt altissimi per sanctitatē siue gratie sublimitatem. Eccl̄j.xliij. Dedit illi ficut stellas exaltare semen eius. s. christi ex cuius semine id est doctrina siue gratia sancti regenerati sūt: ſm illud.j. Petri.j. Renati nō ex semine corruptibili. ¶Vndecimo stelle sunt nobis innumere soli deo note: qui numerat multitudinem stellaꝝ et eis nomina vocat. sic etiam soli deo cognitus est numerus electorum in superna felicitate locādus. ¶Duodecimo stelle sunt potestate maxime. ⁊ hoc patet ex multis effectibus. Nam sunt stelle inferiorum generatiue. Quod competit sanctis coniugatis vel predicatoribus qui generant filios spūales deo: ſm illud Apost.j. Corꝝ.iiij. Ihesu cū iesu per euangelium ego vos genui. ¶Itē sunt temporū immutatiue. sic sancti eorum orationibus q̄ndq tempa mutant: sicut patet in Josue qui solem stare fecit ⁊ diem ad bellandum prolongauit. Et in Ezechia qui dies vite orando ⁊ flendo augmentauit. Et in Helia q tempus siccitatis sua oratione i pluuiam mutauit. vnde Jaco.v. Helias homo erat similis nobis passibilis ⁊ oratione orauit ⁊c. ¶Item sunt conseruatiue. Quod competit specialiter sanctis prelatis quoꝝ specialiter est gregē subditorum custodire ⁊ cōseruare in bono. Baru.iiij Stelle dederūt lucē in custodijs suis ⁊c. ¶Itē sunt radioꝝ emissiue. ⁊ hoc cōpetit sanctis doctoribus q emittūt radios doctrine. Dan.xij. Qui ad iusticiam eruditos multos erunt sicut stelle. ¶Itē sunt noctis illuminatiue: q̄ sanctis suis exemplis illuminat in nocte peccati cristētes. Sap̄.x. Fuit illis in lucem stellaꝝ per noctem. ¶Itē sūt sui luminis occultatiue.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Et hoc cōpetit sanctis cū per humilitatē occultant virā suā. Joelis. ij. Stelle retraxerūt splendorē suū. ¶ Item sunt aeris purgatiue. Et hoc competit nō solū doctoribus q purgāt ecclīam ab errorībus: sed etiā sacerdotibus q per sacramentuz baptismi vel penitēcie purgant animas. ¶ Jtē sunt serenitatis causatiue. Et ita ēt similiter sancti turbatiōes ⁊ scandala removendo ⁊ ad serenitatē pacis ⁊ concordie reducēdo. ¶ Jtē sunt nauigantiū directiue: qa. ſ. sancti suis consiliis dirigunt fluctuātes ⁊ dubitātes. ¶ Jtē sunt sui luminis cōmunicatiue: quia. ſ. per pietatem ⁊ charitatē cōicant se ⁊ sua. ¶ Jtē ⁊ stelle sunt in suis circulis ordinate ꝓgressiue. Quia quilibet sanctus in suo gradu vel statu ordinate viuere studet. Wiere. xxj. Dat ordinem stellarū in lumine noctis. ¶ Jtē sancti viri assimilant nubib⁹. Naz nubiū quedā sunt albe ⁊ hoc ē qñ vapor nubis est subtilis ita q nō spissat. Tunc enī recipit lumen supiorū in ꝓfundo: et sic fit nubes alba: que si reputāt ad terrā ex aliquo frigore fit inde nebula alba. Talibus ergo nubib⁹ albis assimilant inocētes qui ⁊ lumē gratie interi⁹ ⁊ candorem cōtinētie exterius cōseruāt. Apoca. xiij. Vidi nubē candidā ⁊ sup nubē sedentem simile filio hois. Wec enī nubes candida est innocentiū vita q cū christo ꝓsident et ei inherēt. Ps. Innocētes ⁊ recti adhesserunt mihi. Aliqñ vero sunt nubes nigre ⁊ hoc est qñ color circūstans expellit frigus ad interiora nubis ⁊ p cōsequens inspissat ⁊ aufert pspicuitatē luminis recceptam ⁊ fit nubes nigra. Et his nubib⁹ nigris assimilant penitētes q calore contritionis calescētes frigus malicie sue itroꝛsus ad mētis cōsiderationē trahūt: ⁊ dū se p humilitatē diuine gratie lumine idignos aspiciūt seipos etiā exterius despiciendo in oculis aliorꝛ nigrescūt. Exo. xiiij Erat nubes tenebrosa illuminās. Mā penitentiū humilitas ꝛ videat obscura et despecta exterius illuminat interi⁹. Aliqñ vero sunt nubes rubee vel purpuree Et hoc est qñ humidū nubis subtile est admixtū adusto terrestri. Tūc enī recipiē do lumē supius fit rubea. Sed si tunc vapor humidus fit inferi⁹ tā ꝓparatus et ductus a sole in mane vl sero erit nubes purpurea ⁊ figurat pluuiā eodem die. Et talib⁹ nubibus assimilant patrētes: ⁊ precipue martyres qui fuerūt rubenti sāguie cruentati. Jsa. lxiij. Quare rubiū est indumentū tuū. Sed tanꝙ nubes purpuree sunt amici dei fruētes amore q ⁊ nitent puritate ⁊ rubēt charitate. Cañ. v. Dilectus meus cādidus ⁊ rubicūdus. ⁊ Prouer. xxxj. Bissus ⁊ purpura indumentū eius. In bisso cādor puritatis: in purpura seruor charitatis accipit. Qñq; autez sunt nubes virides qō eū si nubes sit lazrorans ⁊ cōuertēs se in pluuia ꝓpter frigus cōuertēs cā in aquā: q: si tūc recipit lumē a supiori fit viridis. Et talib⁹ nubibus assimilant virgines siue cōtinentes. Est enī virginitas in carne velut viriditas in aq̄ siue aquosa nube. Eccj. xl. Sup omnē aquā viriditas. Hoc enī erit in resurrectiōe: q: in oīm carne glificata incorruptio erit castitatis. ¶ Jtē sancti viri assimilant ꝓtis. Mā ꝓtata aqs crescētib⁹ irriganꝛ: herbis ⁊ floribus diuersi generi decorant. vnde ⁊ videre dicuntur. Ꝓtata suo viroꝛe delectāt visum: suo odoꝛe affectūt olfactū: graminū sapoꝛe delectāt gustum. Jta similiter sancti viri irrigantur aquis gratiaꝛ: decorant herbis ⁊ floribus id est habitib⁹ ⁊ actib⁹ virtutū diuersaꝛ: delectāt visum pulchritudine moꝛ: affectūt olfactū odoꝛe exemploꝛ: gustū anie saporē ⁊ dulcedine verboꝛ. Prouer. xxvij. Aperta sunt ꝓtata ⁊ apparuerūt herbe virētes. ¶ Jtē sanctoꝛ vita assimilat arcui celesti qui dicit iris ꝓpter qnq;. ¶ Primo ꝓpter ei⁹ generationē: qi. ſ. arcus ce. estis generat de reflectiōe radij solaris in nubē cōcauā lucidā ⁊ aquosam sic ue rotidā. sicut nos videmus q radi⁹ fulgēs in aqua relucet ad parietē: ⁊ sm hūc modū fit in aiab⁹ sanctoꝛ infusio gratie. q: sunt vt nubes cōcaue p humilitatem: lucide p cōsciētie puritatē: ⁊ aquose siue rotide p lachrymaꝛ irriguitatē: ⁊ iō sūt

susceptine radij diuine gratie: & ita efficiu
tur arcus dei. Eccj.xliij. Vide arcu & bene
dic qui fecit illu. ¶ Secundo ppter colora
tione. Nam arcus ille (vt Beda dicit) ex
quattuor elementis ꝟhit qttuor colores:
qz ex igne ꝟhit rubeu in summo: ex terra
viride in infimo: ex aere hyacinctinus: ex
aqua ceruleu. sm aut Aristo. in lib. meth.
primus color. s. rube⁹ vel vinosus ex ra
dio sit tangẽte superficiẽ rotudit⁊ nubis:
huc sequit color mixtus. s. glaucus vl ce
ruleus sm qualitatẽ dominãtẽ in medio
nubis. Tandẽ apparet color viridis vbi
vapor magis est terrestris: & iter istos co
lores sensum distinguere est impossibile:
qz. s. per nullã lineã potest distingui vnus
ab alio: & ideo nullus pictor (vt ipe Ari
sto. dicit) pot colores arcus depingere: qz
sp puncta p lineas distinguunt. Redeun
do aut ad quattuor dictos colores quos
Beda accipit distinguẽdo mediu i duos
put ꝟtingit ipm mediu variari sm duas
distinctiões. Dicendu est qz sancti viri ha
bent ad modu arcus rubore ex inflãma
tione charitatis: mitore ex mũdificatione
sanctitatis: viride ex cõseruatione castita
tis siue virginitatis. Habet etiã & colorez
ceruleu ex compassione pietatis: sm illud
Pſ. Factu est cor meu tanq̃ cera liq̃scẽs i
medio ventris mei. Ex istis ergo virtuti
bus refulget sancti ad modu celestis are⁹
sm illud Eccj.xlv. Quasi arcus refulgẽs
inter nebulas glorie. ¶ Tertio ppter fi
gurationẽ. Habet eĩ iris figurã semicir
culi. i. arcualẽ. Quãuis etiã sol cui⁹ imago
est iris sit rotundus: qz tñ lõge ẽ altior nu
bibus supiorẽ ptẽ nubis tangẽs impmit
ei figurã arcualẽ. Vnde q̃to sol est ortui
vel occasui ppinquior tãto in pte oppo
sita apparet are⁹ maior. Appent ergo q̃t
tuor in hmõi arcus figure q̃ hz sanctorũ
vita. Mã hz mediu cõnexu & eleuatus su
perius: hz extrema. i. cornua inclinata in
ferius. Nec ẽ etiã extẽsus: qz nõ appet cũ
corda: nec etiã est sagittarius: qz nulla ibi
est sagitta. Similiter sancti viri habẽt me
diu. i. cor eleuatu sp supius ad deum: ex
trema siue cornua inclinata inferi⁹ ad p
ximũ. Quasi eĩ duo cornua sũt duo stu
dia eor qbus inseruiũt primis: vnu cir
ca salutẽ aiaꝝ qõ inclinat ad primũ per
elemosinas spũales q̃ sunt docere: p eis
orare: cõsulere & hmõi. Aliud circa salutẽ
corpis: & hoc inclinat primo p elemosi
nas corpales q̃ sũt pascere famelicos: ve
stire nudos & hmõi. Sũt etiã nõ extẽsi. i.
sine tensione & corda nimie rigiditatis et
crudelitatis: neqz suis sagittis peutiũt ꝛ
rantes p̃auitatis. Sũt eĩ benigni ac mi
tes plus erga alios q̃ etiam erga seipos.
Hec est ergo figura arcus q̃ appet in nu
bibus celi. i. in sanctis & celestib⁹ viris. Be
ne. ix. Arcu meum ponã in nubibus celi.
¶ Quarto ppter significationẽ: sm illud
Pſ. Dedisti metuẽtib⁹ te significationẽ vt
fugiãt a facie arcus. Mã arcus iste celestis
qñqz significat pluuie inundatiõem et ꝟ
est qñ apparet in meridie: qñqz vero nu
biũ tonationẽ & hoc est qñ apparet circa
occasum qz tũc significat q̃ tonabit & leui
ter pluet: aliqñ vero significat aeris sere
natõez & hoc est qñ apparet i oriente vel
circa. Sic etiã viri sancti qñ apparẽt seq̃
tur pluuia. i. abundãtia doctrine: & toni
truum. i. terror diuine iusticie & serenitas
anime p purgationẽ ꝟscientie. s. p pniam:
Hec studẽt sancti viri peccatorib⁹ assidue
impendere. ¶ Quinto ppter opatiõem:
quia. s. arcus celestis sua interpositiõe so
lis calorẽ tẽperat. Quia sancti viri se in
terponẽdo inter deu & peccatores irã ei⁹
mitigãt: sm illud Pſ. Dixit vt disperderet
eos si nõ moyses electus ei⁹ stetisset i cõ
fractione in conspectu eius vt auerteret
irã eius &c. ¶ Item arcus p sui resoluti
onẽ in pluuias inferiora fecundat. Et si
militer sancti p alijs orãdo & se in lach⁹y
mis resoluẽdo gram ei⁹ impetrãt q̃ aiã fe
cundãt ad fructus bonoꝝ opm pducen
dos. ¶ Item arcus p suã speciẽ supiora
pulchrificat. vñ Eccj.xliij. dicit de ipo q̃
valde speciosus est splẽdore suo. Et simi
liter sancti splẽdẽt nõ solũ mũdo. i. hoi
bus sed etiã celo. i. deo & angelis. Ipi etiã
sunt supior speciosior & illustrior portio
gregis xpi. ¶ Itẽ arcus aerẽ inhumidat:

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vnde ſm Beda p. xl. annos ante iudiciū nō apparebit arcus: qō erit ſignū deficcationis elementoꝝ. Silr ſancti viri aereꝫ ſuis lachrymis molluīt: qꝛ frequenter et vberrime ploꝛat ſiue p reatu culpe ſiue p incolatu miſerie ſiue p timoꝛe iuſticie ſiue p dilectione patrie. ¶ Itē arc⁹ pacez inter deū ⁊ mundū denūciat. Et ſilr ſancti viri dū mūdū ⁊ peccatoꝛes deo recōciliant. Eccj. xliij. In tpe i racūdie fact⁹ ē reconciliatio. ¶ Itē ſctūs hō aſſimilat materie vapoꝛali quia idē coꝛp⁹ dicit vapoꝛ: ether ⁊ fumus. Ná ſm q̄ hz cōtinuās dr vapoꝛ: ſm vero q̄ hz ſubtile aereū inflámabile dicit ether: ſm vero q̄ hz in ſe caliditū adurēs ptes dr fumus: ⁊ iō ē niger. Silr ſanctus vir primo eſt aq̄us in lachrymali cōpunctione: ſecūdo ſubtilis et aereus in ſpūalīū ꝓtēplatione: tertio calidus ⁊ fumás in feruēti dilectione. Sap. vij. Vapoꝛ eſt enim virtus dei.

Capſm lxx.

Apiētia ſanctoꝝ aſſimilatur luci ꝓpter quattuoꝛ. ¶ Primo ꝓpter mūdiciam vite. Lux eñ puriſſima eſt ⁊ incoinqnabilis. Vnde p ſoꝛdes trāſiens nō inquinatur. Hoc bene cōpetit celeſti ſapie qua ſancti illuminanť: de qua dicit Sap. xij. q̄ nihil inquinatū in illā incurrit. Landoꝛ eñ eſt lucis eterne ⁊ ſpeculū ſine macula: ⁊ ideo celeſtis ſapiētia mundicā ꝓſupponit. Dñ dicit Sapienti. j. q̄ in maliuolā animá nō intrabit ſapiētia: nec habitabit in coꝛpore ſubdito peccatis. Et idē dicit Gregoꝛ. nazāzenus q̄ ꝑma ſapiētia eſt vita laudabilis ⁊ apud deū mens pura: per quā puri puro iungunť ⁊ ſancti ſancto ſociant. ¶ Secūdo ꝓpter excreſcentiam noticie. Habet eñ lux in medio ſcipam multiplicare ⁊ augmētare: ſm illud ꝓuerb. iiij. Lux ſplendēs ꝓcedit ⁊ creſcit vſq; ad pfectū diē. Similter ſapiētia ſanctoꝝ i vita iſta ſp augmētabilis eſt quousq; ꝓueniat vſq; ad pfectū diē. i. ad perfectā et claram dei viſionē. Ꝓpter quod dr Eccj vj. Vſq; ad canos inuenies ſapientiā. Et ideo dicebat Gregoꝛius nazāzenus: Dicta ⁊ facta que ad ꝓpꝛietatē pertinent ſemper diſcere potius ignoꝛans malo q̄ docere. Optabile eñ mihi eſt ⁊ pcarum vſq; ad vltimā diſcere ſenectutē: quoniā nulla etas ad diſcendum ſufficere poteſt. ¶ Tertio ꝓpter euidentiā iuſticie. Videmus eñ q̄ lux eſt radioꝝ emiſſiua et diffuſiua: ſicut patet de luce ſolis. Sic et q̄ñ eſt lux vere ſapiētie interius emittit ⁊ ꝓducit radios nō ſolū verboꝝ bonoꝝ: ſed etiā bonoꝝ exemploꝝ exterius: ſm illud ꝛMatth. v. Sic luceat lux veſtra coram hominibus vt videant opera bona veſtra ꝛc̄. Vnde dicit Jacobi. iij. q̄ ſapientia que deſurſum eſt: eſt plena miſericoꝛdia ⁊ fructibus bonis. Et idcirco etiā dicit Gregoꝛ⁹ ſuꝑ ꝛadictus: Ille inquit ſapiens mihi videť qui de virtutibus anime pauca quidē cōmonet ⁊ ꝓloquitur plura aūt in ſuis factis ⁊ moꝛibus oſtendit: ⁊ fidē verbi opeꝝ ſuoꝝ a ſtipulatiōe confirmat. Clara eñ ſapientia eſt illa nō que verbis volat ſed que in virtutibus conſtat. ¶ Quarto ꝓpter efficaciaz doctrine. Nam ſicut lucis eſt alijs ſplēdere: ita ſapientis eſt alios docere ⁊ ſapientes efficere. Dñ dicit de ſapiente Tobie. xiij. Luce ſplendida fulgebis. Nic eſt ſplēdoꝛ doctrine ꝓcedens a luce ſapientie. Eccj vj. Sapientia doctrine ſm nomē ē eius. Habet aūt doctrina ſapientie multos effectus lucis. Nam lux eſt contrarioꝝ conciliatiua. Sic ſapiētes ⁊ ſancti viri ſtudent diſcordes pacificare ⁊ federe pacis eos tam deo q̄ inter ſeipſos vnire. Iſaie xlij. Dedi te in fedus populi ⁊ in lucem gentium. ¶ Item lux eſt debiliuz confortatiua. vnde multum confortantur infirmi dum audiunt diem fieri. Sic ⁊ ſapientie ꝓꝛium eſt confoꝛtare. Vnde Eccleſiaſtes. vij. Sapientia confortauit ſapientem ſuper decem principes ciuitatis. Et ideo ſapientibus dicitur illud Iſaie. xxxvj. Confoꝛtate manus diſſolutas et genua debilia roboꝛate. ¶ Item lux eſt groſſoꝝ ſubtiliatiua. Subtiliat eñ lux aerem nō ſolū de die ſed etiā de nocte. vnd

Ypocras dixit q̄ nisi stillāret lux de nocte ⁊ subtiliaret aeris densitatē destruerz oīe corpus animatū. Similiter subtiliat sapientia mentes hominū simpliciuz ad oīa recte diiudicandū. Sapien. vij. Omnium artifex docuit me sapiētia. Est eīn in illa spūs intelligētie sanctus: simplex: vnicus: subtilis. ¶ Itē lux est duoꝝ liquefactiua sicut patet in cera ⁊ aqua congelata q̄ liquescūt ad calorē lucī solaris. vnde Exo. xvj. Cum incalnisset sol liquefaciebat manna. Sic verba sapiētie liquefaciunt corda dura. ps̄. Emittet verbū suū ⁊ liquefaciet ea. Judith. xvj. Petre sicut cera liquescent. Item lux est abscondito-rū manifestatiua. Sic p doctrinā sapienti um manifestant nobis abscondita scripturarū: ꝟm illud Job. xxxij. Profunda fluuioꝝ scrutat⁹ est ⁊ abscondita produxit in lucem. ¶ Item est corpalis vite regitiua. Sic p sapientiā ꝓsidentū regit vita plebiū. Unde. ij. Paralipp. j. Salomon orauit deū dicens: Fecisti me regē sup populū tuū multū qui tam innumerabilis est quasi puluis terre: Da mihi sapientiā ⁊ intelligentiā vt ingrediar ⁊ egrediar coram populo tuo. ¶ Itē lux est dormientium excitatiua ⁊ sollicitatiua. Nam qui de nocte dormūt aduemēte diei luce excitant ⁊ surgūt. ps̄. Ad te de luce vigilo. Sic sapiētia sollicitat dormientes in peccatis excitās eos stimulo timoris vt a lecto peccati surgant. vñ ps̄. Initiū sapiētie timor dñi. Timor eīn dñi expellit peccatū: vt dicit Eccl̄. j. ¶ Item sapiētia sacre scripture assimilat aque ꝓpter septem. ¶ Primo q: ipa est faciex rep̄sentatiua. Apoca. xxvij. Ostēdit mihi dñs fluuium aque viue splendidū tanq̄ cristallum. In aqua eīn viua ⁊ splendida facies intuentium tanq̄ in speculo ostēdunt. Prouer. xxvij. In aquis resplendēt vultus ꝓspicientiū: ⁊ talis est sacra scriptura. Sireg. ij. Moral. Scriptura sacra mentis oculis quasi quoddā speculū opponit vt ibi interna facies nostra videat. Ibi enim feda ibi pulchra nostra ꝓspicim⁹: ibi sentimus q̄tū ꝓficimus: q̄tū a ꝓfectu longe distamus. ¶ Secūdo quia est sordiū mundificatiua. Ezech. xxvj. Effundā super vos aquā mundā ⁊ mūdabimini. Jo. xv. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis. ¶ Tertio quia est sterilitū fecundatiua. Isa. xliij. Effudā aquas sup sitientē ⁊ fluenta sup aridā supple vt fecundet. per aridā intellige animā i suis naturalibus cōsideratā. Nume. xj. Anima nostra arida est. Sed p sitientes intellige phyſicas doctrinas que sine aqua istī⁹ sapientie nō ꝓficerēt. ¶ Quarto quia ē frigidoꝝ calefactiua. Gen. xxxvj. Anna inuenit aquas calidas in solitudine. Ue aq̄ calide sunt sacre scripture verba siue documenta ignita. ps̄. Ignitū eloquiū tuū vehemēter. ¶ Quinto q: est ꝓmissorum impletiua. Isaie. xxxiij. Panis ei datus est aque eius fideles. Panis eīn reficiēs animam est doctrina sacra: cuius aque. i. promissiones sunt fideles sine fraude ⁊ deceptione. Dicunt eīn aque fideles vbi non sunt fouee vel herbe latentes: per quas fraudes ⁊ deceptiōes verboꝝ signantur a quibus sacre scripture doctrina penit⁹ ē mūda. ¶ Sexto q: ab amaritudine dulcorativa. Nam ipa cōtinet lignū qō fuit positū in aquas marath. Exo. xv. Ostendit ei lignū quod cum missset i aquas in dulcedinē verse sunt: hoc est lignū crucis. ps̄. Quā dulcia faucibus meis eloquia tua. ¶ Septimo quia est inferioꝝ elevatiua. Ioan. xvij. Aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitā eternā. Itē sapiētia humana in ista vita siue naturalis siue fidei est impfecta. Et iō assimilatur aque ratione impfecte figure: quia aq̄ nō habet sphērā completā. Nō eīn aque sphera vndiq; circūdat terrā: quia. ſ. terra est in pte discooperta. Et dicūt phi illud naturaliter esse: quia aqua cum nō sit corpus ita naturale sicut ignis ⁊ aer ſz sit valde materialis minus habet de loco ⁊ de figura spherica q̄ aer ⁊ ignis: ⁊ iō non potest implere concauū alicui⁹ sphere cū humidum eius fluat in seipm̄ in partes contrahātur: ideo nō habet figurā sphericam sed circularē quasi semicirculares.

Vnde dicit alpetragi⁹ q ignis velociter ⁊ vniformiter imitatur circularem motu3 celi ⁊ per ꝓ̄ns locum. Aer vo imitatur sed non vniformiter. Aqua vo nec vniformitater nec cōplete sed semicirculariē Terra vo in nullo imitat. sed spericam figurā cōplet nō imitādo celū sed recedēdo a celo per hoc q partes sua grauitate cōprimunt ad centrū. Locus ergo naturalis aq̄ ñ ē tota supficies terre sz supficies aeris sz illa q̄ magis abūdat in qualitatib⁹ consilib⁹ aque sc3 in frigido ⁊ humido. ⁊ superficies terre sibi similis: illec aūt ē tātū in aglone. Vbi ē purissim⁹ loc⁹ aq̄ quo ad generationē. in meridie autez nō ē aq̄ nisi q⁹ illuc fluitat aglone. Nec ē ꝓtra theologos dicētes q terra nō appebat in principio. q⁹ tunc aqua erat in circuitu terre vapo⁹aliter q⁹ nōdū habebat ꝓpriū locū ⁊ distinctionē. Sicut ergo terra ē tm̄ ex pte cooperta aq̄ ita nos i vita ista sine noticia naturali sine fidei tātū ex pte cognoscimus. Ex pte eni cognoscimus ⁊ ex pte ꝓphetamus vt dr̄. j. Corin. xiij. Vñ scia nostra ē imperfecta sicut ⁊ aq̄ figura Isai. xj. Repleta ē terra scia diuia ⁊ q̄si aque maris opientes. sc3 non ex toto sed ex pte sz scia beator assimilat igni Isa. x. Erit lumē isrl̄ in igne. Isr̄l iterpretatur videns deum ⁊ significat beatos q dei visione fruunt quox lumē. i. scia igni assimilatur q⁹ est velox ⁊ vniformis. Velox. n. est q⁹ sine discursu. Mō. n. vt dicit Aug. crūt i patria volubiles cogitatiōes nostre ab alijs in alia cūtes atq; redeūtes sed totā sciam nostrā vno simul ꝓspectu videbum⁹. ⁊ sic nō solū velox sed ēt vniformi. q⁹ vnico reali medio siue fo'a oia cognoscūt beati q̄ ad eox beatitudinē facit sz diuia essentia. Scia aūt āgelica naturalis sit cōpleta q⁹ omniū creaturax habēt plenā notitiā nō tm̄ vniformis q⁹ nō ꝓ vnā spēm siue formā sed ꝓ multas cognoscūt. Vñ dr̄ in libro de causis q̄ intelligentia ē plena formis. ⁊ ideo similis aeri q̄ nō vniformit imitat celū. ⁊ ita nec ipsi sapia habent diuinā. q⁹ q̄ de⁹ cognoscit vniformit ipsi vt ita dicā cognoscūt multiformit. Sz scia hoīs viatoris ē vt dixi similis aque. q⁹ nec pfecta nec vniformis sed varia ⁊ multiformis. Illi vo qui celestem sapiam fugiunt q̄ dicūt deo Recede a nobis sciam viax tuax nolumus. similes sūt terre q̄ recedēdo a celo cōpletā facit sphera. q⁹ recedēdo a celesti sapia cōpletā quādā acciptūt neqtie figurā que pon⁹ ē tenebra q̄ lumen Isaie. lx. Ecce tenebre operient terram. Mā sapia huius mūdi stultitia est apud deum.

¶ Capitulum. lxi.

Olitaria ⁊ heremitica vita assimilat heremo siue soliti tudini. Maz hz quatuor spūalit̄ q̄ hz herem⁹ coz galiter. ¶ Primo liberta tez q⁹ ibi fere siluestres liberius euagant. Sic etiaz alia a curis ⁊ tumultibus seculi separata ē liberior ad cōtēplandū Threñ. iij: Sedebit solitari⁹ ⁊ tacebit ⁊ leuabit se supra se. Vñ ibi liberi⁹ ꝓcipit diuinas reuelationes Osee. ij. Ducaz eam i solitudinem ⁊ loquar ad coz eius Ibi ergo petra xps aie o rāti ⁊ sitiēti sapit ⁊ aq̄ sapie salutaris vberi⁹ infūdit. ꝓs. Interrupit petrā i heremo ⁊ adaq̄uit eos velut i abyssо multa. ¶ Scdo q⁹ hz dubietatē vel deceptibilitatē. Mā ꝓpter siluestres feras que i heremo cōmorank loca talia a vēatorib⁹ frequētank. ⁊ laqi ibi ⁊ retia ocultank. Et sic etiam solitarij maxime molestank ⁊ tētank a demonib⁹. qui sunt venatores animarum diuersas deceptiōes inuenientes. Et hinc ē q⁹ diabolus xp̄s in deserto tētauit. Vnde multo magis tenat ⁊ vēak ibi simplices hoies Ecci. xij. venatio leonis onagri in heremo Leo eni est diabol⁹. onagri vo simplices heremite. ¶ Tertio hz difficultatē siue asperitatē. Mā talium locorū habitatores plurib⁹ laborib⁹ exponunt: ⁊ nunc gelu nūc frigore cōstringūtur nūc estu exurūt nunc roze nūc ꝓruina nūc multib⁹ perfūdunt. Sic ēt spūaliter solitarij diuersox vicioz molestis fatigank. q⁹ q̄nq; rigescūt gelu accidie. q̄nq; feruescūt estu ꝓcupiscētie. Sed si viriliter resistūt pfunduntur

rore gre siue ꝓsolationis diuine. Vnde deus q̃ꝫ ad horam vt eis iratus. s. q̃ tot viciorum tẽtationibus cõmouẽtur. sed statim vt placatus. qz. s. post tentatiõ victoriã magne dulcedinis ꝓsolatiõibus pfundunt. Vñ dr Sapie. xviij. Tetigit aũt et iustos tẽtatio mortis. et cõmotio facta est multitudinis sed nõ diu permãsit ira tua. ꝛc. ¶ Quarto hꝫ tranquillitatẽ Nam ꝙuis talis locus multũ habeat afflictiõis multũ tñ hꝫ quietis. qz ibi habitantes raro nisi a latrombus molestant. Silr solitarij hoies hñt solũ pugnam latronũ. i. demonũ. Sunt. n. vt dicit Antõius a tribus bellis erepti visus auditus et locutiõis ſꝫ remanet eis pugna cordis pp demones infestantes. Et sic ꝫ hec vita ex vna pte videat aspera et terribilis. tñ ex ptibus multꝫ ẽ secura et pertrãsibilis. Deute. i. Trãsiuim⁹ p heremum terribilez et solitudinem magnaz.

¶ Capitulum. lxxij.

Spiritus malignus assimilat vẽto aglonari. ¶ Primo qz aglo est vẽtus frigidus. Et hoc habꝫ ex loco sui exitus. Et simlr spũs malignus est frigidus feruorẽ mẽtis extinguẽdo Eccli. xliij. Frigidus vent⁹ aglo flauit et gelauit cristallus ab aqua. ¶ Scõo qz ẽ vẽtus siccus. et hoc simlr hꝫ ex loco exitus sui. Simlr spũs malignus siccus ẽ. i. deficcatiuus humorẽ deuotiõis cõsumẽdo. Vñ ꝓuerbioꝝ. xxv. Ventus aglo dissipat pluuias. i. deuotionẽ lachrymaꝝ. et Eccli. xliij. dr q̃ ventus aglo flauit ꝛc. Et postea loqtur q̃ deuorauit mõtes et exuret desertũ et extinguet viride sicut ignẽ. s. deficcãdo deuotiõis humorẽ. ¶ Tertio qz est vent⁹ subtilis. et hꝫ qz aglo pp nimiã ogelationẽ minime vaporat. et iõ nõ ingrossat ex vaporibus humidis. Silr malignus spũs subtilis. i. astutus ẽ in fraudulẽter decipiẽdo. et iõ tẽtatio eius pp subtilitatẽ et obscuritatez assimilat fumo sm illud Isa. xliij. Ab aglone fumus veniet et nõ est qui effugiat. ¶ Quarto qz aglo est vẽtus vehemẽs et hoc qz exit a locis frigidissimis et mõtibꝰ sub qbus ꝓtinet multus vapor terreus. Eccli. xlij. Tẽpestas aglonis et ogregatio spũs ꝛc. Silr malign⁹ spũs ẽ vehemens et violentus crudeliter persequẽdo Job. i. Ventus vehemẽs venit a regione deserti et cõcussit quatuor angulos domus ꝛc. Ezc. i. Ventus turbinis veniebat ab aquilone. ¶ Notandum q̃ spũs malignus et spũssanctus ꝙ̃ro mõ operant. Ille quidẽ in hoibus peccatoribus. et hic in iustis. sicut accidit de vento aglonari et australi. Nam auster ogregat et inspissat vapores in nubes et rorem eo q̃ aperit pp caliditatem suã et congregat pp suaz tortuositatem. Sed aquilo ꝙ̃ro dissipat et dispgit oẽm vaporem. In corintho tñ cõtingit oppositũ sez q̃ aquilo inducit ibi vapores et auster dissipat. qõ est qz illa ciuitas hꝫ ad austrum terraz arenosam et desertã cuius ficcitate minimus vapor resolnitur. e contra hꝫ ad aglonez paludes et maria ex qbus ventus aglo ingrossat et accipit tortuositatem et generat ibi pluuias et alios vapores. Similter in mõtibus sanctoꝝ auster ideſt ſpũſſanctus de quo dr Abacuc. iij. Deus ab austro veniet inducit siue congregat nubes et vapores ideſt sanctas cogitationes et affectiones quas aquilo ideſt malignus spũs dissipare et dispergere conatur. Sed in peccatoribus econtra diabolus tanq̃ aquilo in corintho inducit et congregat vapores. i. malas et terrenas vl carnales et affectiones. Sed auster. i. spiritusſanctus eas dissipat et dispergit dum ad puritatez reducendo malas affectiones ab eis repellit. Et propterea aquilonem odiens et austrum diligens sponſa in canticis dicit. Surge aquilo et veni auster perflaortuz meum et fluent aromata illius. Cantico. iiij. ¶ Item malignus spũs quãdoq; vt deuotos et spũales viros decipiat transfigurat se in angelũ lucis et tunc ei⁹ simulario est similis spelunce. qz spelunca ex pte lucis hꝫ itroitũ latũ sed terminũ artũ. Vnde locus lucidus est in ingressu obscurus in ꝓgressu. Sed artus et hispidus in

egressu. ſi tamē unctiā egressus vt dicit Damasc e. Sic etiam q̄q̄ diabolus apparens in forma bonⁱ ągeli vt dicit. Se da in p̄ncipio dat splendorem ⁊ stupozē in progressu dat timozem sed in exitu dimittit errozez. Et propterea dicit. ps. q̄ ridiatur quasi leo in spelunca sua.

¶ Capitulum. lxxiij

Spūssanctus assimilat igni Act. ij. Apparuerūt illis diuisiones ligue tāq̄ ignⁱ sedituq̄ supra singulos cozū spūssanct⁹. ¶ Primo propter gram scz donozum hz eni ignis. vij. virtutes designates septiformē gram septem donoz spūssancti. Hā spūssanct⁹ ad modū ignis alta humiliat per donum timoris emollit dura p donū pietatis illuminat obscura p sciaz restrigit fluida p cōsilū cōsolidat mollia p fortitudinē clarificat metalla tollendo rubiginē p donū intellect⁹ sursū tendit. p donū sapiētie altissima cōprehēdit. ¶ Scdo assimilatur spūssanct⁹ igni ꝓpter excellentiā. Ignis cni excedit oia elementa in tribus scz in spē i ordine ⁊ virtute. In spē quidem. i. pulchritudine ratione lucis i aspectu. In ordie rōne sublimitatis in situ. In virtute rōne vigoⁿ i actu. Silr spūssanctus in his oia excedit. Primo in pulchritudie lucis Job. xxvij. Spiritus eius ornauit celos. Ornamētū eni celoz ē pulchritudo lucis. ps. Expandit ignē vt luceret eis p noctē. Item in altitudine originⁱ Thren. j. De excelso misit ignē in ossibus meis ⁊ erudiuit me. Itē in multitudine virtutis. ps. Spū oris ei⁹ omnis virtus eoz Heb. xij. Deus noster ignⁱ cōsumēs ē. ¶ Tertio ꝓpē violētiā Nam ignis ex violētia sua hz alia iclinare: grauia eleuare. ⁊ fluida coadūare. Et hoc facit spūssanctus q̄ inclinat excelsos ad humilitatem. eleuat infimos p supernozum auiditatem. coadunat inuicē diuisos per moz vnionitatē. ¶ Quarto propter munificentiam. Est enim munificus ⁊ vt ita dicam liberalⁱ cōicando se ⁊ suā. nam cōicat suā formam. i. ign⁹ eitatem: ⁊ sic spūssanctus per gratiam quo dāmodo cōicat suā deitatem nam qui spū dei agunt hi filij dei sunt sicut dicit Ro. viij. Item cōicat suaz potentiā. i. caliditatem q̄ est ei⁹ virt⁹ actiua. Et sic spiritussc̄us suā charitē per quā opat magna Apost. Ro. v. Caritas dei diffusa est i cordib⁹ nostris p spūssanctū qui dat⁹ ē nobis: Item cōicat suā efficaciaz. i. opatōnem que multiplex ē. et sic spūssanct⁹ cōicat suas opationes que multe sūt sm diuersas gras gratis datas. nam alij datur per spm sermo sapiētie ⁊c. vt dr. i. Cozi. xij. Et postea subdit q̄ hec oia operat vnus atq̄ idem ipūs Et spūssancti opationes assimilantur opatiōib⁹ ignis. nam ignis hz alterare scz calefaciēdo deficcādo ⁊ denigrādo. ⁊ multⁱ aliis modis trāsmutādo p suā virtutē actiuā. et silr spiritussanctus in diuersas q̄litates siue virtutes eos in quos venit alterat ⁊ transmutat. vnde. i. Reguz. x. dictuz fuit Saul. In filiet in te spiritus domini ⁊ pphetabis mutaberisq̄ in virum alterum.

¶ Secundo ignis habet renouare. Est enim ignis. vt dicit Dio. vlti. cap. ecclestis hierarchie sui renouatiuus in materia scilicet aliena se generando vt per nouas generationes seipsum extra speram suam conseruet. Nam extra spheraz suam ignis se renouando melius custodit ⁊ conseruat natūrā suam in materia aliena q̄ faceret ibi in materia ꝓpria. quia materia grossa tardius euellitur per actionem contrarij. Sic spiritussanctus q̄nis in sphera sua idest in natura sua ꝓpria non remouetur vel imutetur tamē in nobis existens quodāmodo renouatur per nouos effectus gratie quos efficit in quib⁹ operatur vnde propheta petebat dicens. Spiritum rectum innoua in viscerib⁹ meis. et Eze. xxxvi. Ecce dabo nobis coz nouum ⁊c. Ipse ergo renouari dr dum nos per ipm⁹ gratiam innouamur. ps. Emitte spm tuum ⁊ creabunt ⁊ renouabis faciez terre ¶ Tertio ignis habet augmentari. Dicit eni Dionys⁹ q̄ ignis ē latēter augmentatiu⁹ sui ipsius ⁊

alia translatio dicit. crescens a seipso. i. a ꝓpria virtute actiua. nō ꝙ in ipso sit materia sui cremēti. ꝛ tñ non crescit nisi addito cōbustibili. Et simil͂r spūssanctus ꝙ ꝙ ex se nām nō habeat vt crescat vel minuat tñ in nobis crescere dr̄ qz crescere nos facit in gra. Vnde dr̄ de Joanne baptista Luce. i. cap. ꝙ puer crescebat ꝛ confortabat spū. Sic etiam multiplicari dicitur: qz i nobis sua dona multiplicat. Vñ Esa. vij. dicitur spūs multiplex. Et Heliseus duplicem spūm. i. duplex donum siue duplicē gratiam dr̄ habuisse. s. ad ꝓphetandū. ꝛ miracula faciendū. iij. Regū. x.

¶ Quarto ignis habet segregare. Vnde Dionysius dicit ꝙ ignis est discretiuus. Segregat enim ignis ꝛ discernit in metallis purum ab impuro ꝛ grossum a subtili vt plumbum ab argento. Assumit enim subtilia similia sibi ꝛ reijcit grossiora propter quod dicitur ꝓgregare homogenia sibi. vnde patet ꝙ ignis habet congregare ꝛ segregare. Habet enim congregare similia ꝛ dissimilia disgregare. vtraqz autē operatio attribuitur spiritui sancto. Segregat enim ab alijs illos quos sibi elegit ad aliquod speciale. vnde ꝛ Actuum tertiodecimo dixit. Spiritus sanctus segregat mihi Paulum ꝛ Barnabā in opus mini sterij ad quod assumpsi eos. Item ei attribuitur bonorum congregatio Ecclesiastici. xliij. Tempestas aquilonis ꝛ cōgregatio spūs. Tempestas enim aqlonis est congregatio superborū qz est ꝓgregatio illi⁹ qui dixit Isa. q͂rtodecimo. Sedebam in mōte testamenti in lateribus aqlonis scz diaboli: sz congregatio spūs est congregatio humiliuz.

¶ Quinto ignis habet penetrare. vnde Dionysius dicit ꝙ ignis ē acute pergens. Illud enim qō est acutum pergit penetrando. Ipse enim spiritussanctus amor est. Amor aūt facit penetrare amātez ad intima amati ꝛ ci⁹ secreta perscrutari. vnde Apo. dicit. i. Lo xiij. ꝙ spūssanctus oia scrutat̄ ēt profūda dei. Et ideo ēt mentes diligentiū deū perducit ad secreto͂ dei ꝓtemplationē. Notandū ēt ꝙ ignis acute pergit in quā tum est in mā aliena quā successiue ꝓuertit ꝛ ideo conuertendo q̄libet ptem postptē sp in acutū vadit. Si enim simul conuerteret moueret in rotundū vel in latū vnde ꝙ plꝰ in. iij. celi ꝛ mū. negat ignem esse acuto͂ angulo͂ sicut qdā posuerūt qz non dāt elemētis ꝼm nām aliq̄ figurā nisi forte rotundā qō intelligitur de elementis scōm ꝙ statuunt in ꝓprijs spheris suis. intelligit ēt ꝙ ignis nō hz angulos ꝓmanentes. ꝙ quidē vez est qz semp variant. Sicqz spūssanctus mentē hois nō statim totaliter ꝓficit. sz paulatim ꝓficere facit. vñ Gre. dicit ꝙ nemo repente fit sūm⁹. sz in bona ꝓuersatiōe a minimis qs incohat vt ad maiora perueniat. Jō q̄to pl⁹ hō per spūm ꝓficit tāto ab exterioribꝰ ampli⁹ se restringit sicut accidit de celo ꝙ acute figure existit qz sēp vsus cuspidem stricti⁹ sit. ¶ Sexto ignis hz se alijs icorpozare siue alia sibi vnire quasi vt ita dicam sicut materia vnit͂ forme: sic patet in ferro ignito ꝛ carbone inflāmato. in qbus ignis ꝼm oēs partes suas sic ptibus carbonis siue ferri ꝓiungit. ꝙ inter vni⁹ ꝛ alteri⁹ substātiā sensibilis dr̄ia nō habet. vnde ꝛ corpa talia dicunt esse ignis materia vt dr̄ in quarto Methеo. Quia spiritussanctus quos p suam gra͂z ad se trahit secū quodāmodo vnū facit. vñ dr̄. j. Corin. vi. ꝙ q adheret deo vn⁹ spūs est cū eo. ¶ Septimo ignis hz eleuare. vnde Dionysius dicit. ꝙ ignis est sursum ferēs. salia. ꝛ ꝫ in quantū cogit alia in qbus hz victoriā sequi motuz suū. qz sicut ꝓticipat de fōra eius ita ꝛ de motu. Sic ēt spiritussantus qbus formā sue gr̄e tribuit leuat ꝛ post se trahit. Eze. i. Quocunqz ibat spūs illuc eunte spū ꝛ rote pariter leuabant͂ sequētes eum. Spiritus enim vite erat in rotis cū euntibus ibant ꝛ cū stantibus stabant. ꝛ cuz eleuatis a terra pariter elevabant ꝛ rote sequentes eum. qz scz spiritus vite erat i rotis. vbi attēde ꝙ spūssanctus facit ire ꝓficiēdo: stare perseuerando. ꝛ eleuari a terra celestia contēplando vel terrena contēnendo. ¶ Item spūssanctus assimi

UNIVERSIDAD DE MURCIA

lak nubi. Primo qa nubes a terra vl ma
ri eleuak. iij. Re. xviij. Ecce nubecula pua
ascẽdebat ō mari. Qz scz spūssanct⁹ qs re
plet eleuat terẽs p ipōrum terrēox ptẽ
ptuz. Eze. viij. Eleuauit me spūs inẽ celū
z terrā. ¶ Secūdo qz ex nube refrigerū
pstat qz scz spūssactus refrigerat etiam in
cētiua viciox. Dñ āgel⁹ dixit virgini ma
rie. Lu. i. Spūssact⁹ supuenietin te et vir
t⁹ altissimi obūbrabit tibi. i. te ab omni
estu viciorū refrigerabit. ¶ Matth. xx vij.
Nubes lucida obūbrabat eos. ¶ Tertio
qa ex nube pluuia generatur. Ecci. xxxv.
Quasi nubes pluuie in tẽpore siccitatis
Quia scz spūssactus resoluit aiaz in abun
dātiaz lachrimaz siue in ppūctiōe siue in
ostone. Dñ dicit Aposto. ro. viij. q spiri
t⁹ postulat p nobis. i. postulare nos facit
gemitib⁹ ienarabilib⁹. ¶ Itē spūssanctus
assimilat vento. Primo quia uētus habz
originem occultaz. Et ista similitudo tā
gitur. Jo. iij. vbi dominus dixit nicodēo
Spūs vbi vult spirat z vocez ei⁹ audi scz
nō scis vnde vēiat aut quo vadat. Sic ē
omis q nat⁹ ē ex spū. Ad Chrisostom⁹ ex
pōit ō vēto q etiā in. ps. dicit spirit⁹ pcel
laz. et tangit dñs pmo ei⁹ ptātē. qa vbi
vult spirat. i. vētus q vult flat. et si dicas
vēt⁹ nō habet voluntatem Dicēduz ē q
volūtas sumit p appetitu naturali. q ni
hil aliō est q inclinatio naturalis ō q di
cit. Job. xxx viij. Qui creauit pōd⁹ vētis.
¶ Scdo tāgit venti indiciū. qz vocez ei⁹
audis. i. sonitū eius ex pcussiōe ad aliqd
corpus. Sic. n. dr i. ps. Vox tonitrui tui
rota. ¶ Tertio ponit vēti originē q oc
culta ē. qz nō scis vñ veniat aut quo va
dat. Sed diceret aliqs vtiqz scit vñ vēiat
aut quo vadat. Mā auster vēit a meridie
z vadit ad aglonē. Boreas vō vētus ve
nit a sptrio ab aglone z vadit ad meridiez
Respōderi pōt q principiū vēti potest
sciri dupliciter. vno modo i generali eo
modo scit q auster venit a meridie z va
dit ad aglonē. Alio modo in spāli. z hoc
modo nescit vnde vēiat. i. a qua plaga ō
terminate icipit z quo vadat. i. ad quam
plagā determinate terminet. Sic est om
nis qui natus ē ex spū. Quasi dicat. si vē
tus qui ē corporeus hz sic occultā origi
nem z pcessum vt sciri non possit vñ ve
niat aut quo vadat. multo magis est oc
culta origo z processꝰ regenerationis spi
ritualis z adhuc multo āplius origo z p
cessus ipsius spūssācti. ¶ Secūdo qz vē
tus hz impulsionem ingetā. est eni vētus
mobilis z totus ingetꝰ. Quod qdez spi
rituisancto cōpetit per effectū. i. ēt tū mo
uet ad bonū z non pmittit nos qescere p
ociū Isa. vij. Cōmotū ē cor eius z popli
ei⁹ sicut ligna siluaz ante faciē vēti Bre.
Mente quā spūssanctus replet i amari
tudinē tpalium z delectationē eternoz cō
mouet. et notandus q ad modus vēti
spūssanctus multipliciter cōmouet. Mā
ad modū vēti mare. i. cor peccatorꝰ ptur
bat ad pniam delictoz aerem cōpēsat. i.
peccatorē ad se restrigit z resoluit in plu
uiam. i. in abūdantiā lachrimaz. ignez. i.
amantē inflāmat per desideriū eternoz.
Mōtes. i. supbos pcutit z apit per delec
tionē z pūsillationē ipsoz. postea corpo
ris apit. z exteri⁹ calorē euaporādo edu
cit qz oculos mētis apit z caloreē. i. amo
rē charitatis extrahit. i extra ppalari fa
cit ad obsequiū primoz. et nota q Sa
piētic. vij. spūs esse dr mobilis z stabilis.
Qz videlz spūssact⁹ cōmouet ad bñ opā
dum z ēt stabilitat ad pseuerāduz vel fa
cit mobilē ad bōuz z stabilē contra malū
¶ Tertio qz vent⁹ hz opationez fructuo
saz. Sunt. n. diuersi venti scz in vniuerso
xij. Quoz quilibz hz aliqd vtilitatis. fa
cere in mūdo ppter quod de thesauris di
uine ppidētie exire vel pduci dicunt
sm illud. ps. Qui producit vētos de the
sauris suis. Vnde pūt. xij. ventis fructus
spūssancti quos esse facit i nobis ogrue
adaptari. Mā hz spūssanctus vn⁹ sit in se
est tamen multiplex in effectu. Vnde z sa
piētie. vij dr spūs multiplex: Adaptant er
go fructus spūs vētis: ¶ primo in gnā
li q ad numez. Sunt. n. venti in numero
xij. sm plozum doctrinā. Licet enim sa
cra scriptura quatuoz tm ventos celi no
minet z ponat. zach. vi. In quatuoz ven

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tis celi disposi vos dicit dñs. Et iterū Daniel.viij.z.viij.z zach.vi.z Apoc.viij.qua tuor venti tñ simpliciter noiant qui sc3 sūt principales a quatuor mundi ptibus venientes que sunt Oriens Occidens Meridies z Septentrio. Et sumuntur prout tradunt plūi.3 coniugationem q tuor qualitatum. Tamen quilibet quatuor ventorum3 principalium duos alios h3 ventos.hincinde collaterales. Nam subsolanus qui est principal' veniens ab oriente h3 a dextris ventu3 qui dr vulturnus z a sinistris eurum. Auster vo q est principalis a meridie habz a dextris africu3 z a sinistris notu3. Aquilo vo q est principalis a Septētrione habz a dextris eorum z a sinistris boreaz. Fauonius vo ab occidēte h3 zephyrum a dextris z a sinistris cirtium. z sic sunt venti in vniuerso.xij.quorum numerum quidaz sm numerum signorum celi siue domorum xij.accipiūt.Dicit.n.Arist.q astronomia altera pars est physice.z ptho.dicit q op3 in hmōi cōsideratione celi physicū eē.Domos aūt celi.xij hoc modo sumūtur.q planeta dr signū ascendens seu emergēs ab oriente sup orizontem. Inter qō z quartū qō est in angulo sub medio terre oppositū medio celi sunt duo sc3 scōm z tertium. Similiter illud quartum et signum occidens qō opponitur ascendenti sunt duo sc3 quintu3 z sextū Eodem modo inter septimum z illud qō est in medio celi super terram quod ē ab ascendente sunt duo sc3 vndecimū z duodecimū. Nec.n.signa liez sm ptholomeum causalitatē habeant super omnia q oriuntur in mundo. tamen pcipue causant ventos.z in nullo ita cito depthendit̄ motꝰ celi sicut in ventis. Et ita p3 q hec signa vel domus ita sunt dispsite sicut venti. Aliqui tamen sūt qui numerum ventorū accipiunt sm diuersos ortus z occasus solis. Est enim ortus equinoctialis vt cum sol est in ariete z libra.z hic facit in vere subsolanū. Item contra hunc sunt duo ortus.s.duo solsticiales z sunt ab oriente vt dictum est tres. Opposita rōne sunt ab occidēte alij tres. A septētrione vo sunt tres sm medium z extrema: q aquilo ē medius. collaterales vo boreas z circius vel sm alios medius ē septentrio collaterales vo aquilo z circius silr est a meridie. Sed Seneca z Varro sumunt.xij vētos sm. xij.circulos quibus repondent totidem discrimia in aere. Nam duo coluri equi nocticales cum duobus tropicis cum sint quinq intersecātur ab orizōte.z sic intercepti faciunt decez partes: sc3 quinq ab oriente:z quinq ab occidente. Meridianus vo circulus duas partes adiicit dū silr i duo secat.z ita sūt.xij. Et silr ipi vēti. Et l3 in hac descriptione Seneca z Varro cōueniant differunt tamen in modo ponendi circulos z sectiones coruz. Sed quicquid sit ō eis oēs tamen cōuenter asserunt.xij.cē ventos.z in eodez etiam nūero sc3 duodenario apo. Gal.v. fructus spūs commemorat dicens. Fructus aut spūs est charitas gaudiu3 pax patientia lōganimitas benignitas bonitas māsuetudo fides modestia continētia castitas. ¶ Scōo magis i spāli possūt predicti venti fructibus spūs adaptari sm ꝓpetates aliōs singulos. Nam subsolanus qui est principalis ab oriente veniēs:z subsolanus nōminatur. q nascitur sub radiis solis competit primo fructui spūssancti sc3 charitati. Quasi enim radius qui a sole.z eius luce emittitur spiritus est qui ex patre filioq procedit. sub quo z a quo charitas in nobis exoritur Ro.v. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris.per spūssanctum qui datus est nobis: Hic tamen subsolanus ventꝰ ōnis a calidissima venit regione.temperatꝰ tū ad nos pertingit. Ita similr ōnis charitas a spūsancto procedit qui est amor increatus z imēsꝰ tamē ipsa que nobis infunditur qualitas quedam est creata z limitata l3 ōdiu sumus in via semp possit augeri charitas itēsiue. ¶ Secūdꝰ autem ventꝰ a dextris subsolani qui dicitur vulturnꝰ eo q alte tōat. Vnde Lucretiꝰ poeta altitonans vulturnus z au

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ter fulmine pollens. competit castitati q̃ ardua est ad seruandu3. quia in carne preter carnem viuere angelicum est non humanum. Hic ventus habet deficcare aeris humores. quia castitas constringit humorem idest lubricitatem carnalis concupiscẽtie. ¶ Tertius ventus a sinistris subsolani qui dicitur eurus quasi ab eo ruens. scilicet ab oriẽte competit fidei que a christo introducta ẽ qui visitauit nos oriens ex alto. De quo dicitur Zacha. sexto Ecce vir oriens nomen eius. Iste etiam ventus generat nubes que lumen solis obumbrãt quia per ipsam fidem nõ omnino claram z apertam sed vmbratilem z obscuram de deo cognitionem habemus. ¶ Quartus ventus scilicz principalis veniẽs ab occidente dicitur fauonius eo q̃ faueat eis que nascuntur in terra z foueat ea. z hoc competit cõtinentie qua caro nostra de terra sumpta fouetur z cõseruatur in mundiciam z sanctitatem. Hic etiam ventus facit nubila. sed in india serena. Similiter cõtinẽtia q̃uis carnem mortalem que per mortem occidit restringendo vel refrenãdo quasi pertubet tamen anime serenitatem tribuit. ¶ Quintus vẽtus a dextris fauonij versus meridiez qui dicitur zephyrus. quia scilicet flores z germina eius flatu viuificantur zai. enim idez est quod vita z zoe viuere competit gaudio q̃ vitam cõseruat z prolongat. sicut ecõtrario a tristicia festinat mors. Item iste ventus producit flores. quia scilicet animus gaudens etatem floridã facit vt dicitur Prouer. xvij ¶ Sextus ventus qui est a sinistris fauonij versus aquilonem dicitur circius. eo q̃ coro sit coniunctus. Hoc competit patientie. per quam homo in regno celorũ choro angelorum iungetur Math. v. Beati qui persecutionem patiuntur p̃pter iusticiam quoniam ipsorum est regnum zc. Vnde dixit Abbas Effrez. patiens homo consortium merebitur angelorum. Sub hoc vento fiunt pluuie z fulgura z tonitrua. Vnde iste vẽtus purgat pluendo. illustrat fulgurando. terret z excitat tonando. que omnia tribulatio facit anime si sit patienter portata q̃ videlicet eam purgat z illuminat z excitat ad terrorem. ¶ Septimus ventus principalis a meridie veniens dicitur auster. quia scilicet aquas haurit. Et hoc competit bonitati. que scilicet aquas gratiarum quas a deo hausit alijs abundanter communicat z effundit. Nam bonũ sm Dionysi. est diffusiuum sui. Vnde auster gignit flumina z prebet pluuias largas. ¶ Octauus ventus qui est a dextris versus orientem dicitur aphricus scilicet eo q̃ frequenter in aphrica initium accipit flandi. Hoc competit benignitati. Nam hic ventus est calidus z est a dextris austri. In calore igitur designatur amor. in dextris vero amoris rectitudo figurat. Vnde signat aphricus rectum amorem erga proximum. z talis amor est qui benignum facit. Dicitur enim benignus q̃ est bene ignitus scilicet bono igne amoris ad bene faciendum proximo. ¶ Nonus ventus qui procedit a sinistris austri versus occidentem dicitur nothus qui licet sit temperans. tamen aliquãdo pestilentias inducit. Et hoc competit mã suetudini. cuius scz est iras temperare refrenare z cohibere. Nihilominus tamẽ aliquãdo mansuetus prelatus zelo iusticie coactus percussiones z correptiones exercet cui3 digna seueritate. vnde Moyses qui erat mitissimus propter peccatũ populi qui vitulum adoraverat zelo iusticie accensus occidit vna die. xxiij. milia ỗ populo vt habetur Exo. xxxij. ¶ Decimus vẽtus qui est principalis veniens a septentrione vocatur aquilo. quia scz ligat aquas z strigit. Et hoc competit longanimitati idest pseuerãtie. que ligatas z confirmatas tenet aquas gratiarum et virtutum in anima. ¶ Undecimus ventus qui est a dextris aquilõis dicitur eorus. qui circulum ventorũ quasi claudit z ad se trahit. Hoc ergo competit paci. q̃ omnes per appetitum sui trahit ad se. qz omnia pacem exoptant. Vnde dicit Augustin. xix. de ciuitate dei. Et Dionysius. ix

capi. de diuinis nominibus. Hec etiã vel lut finis claudit circulum omnium virtutum ⁊ affectionez anime. Vnde. ps. Posuit fines tuos pacez. Hic etiam ventus infrigidat. quia pax iracundie accẽsiones reprimit. ⁊ ita cordi refrigerium tribuit.

¶ Undecimus vẽtus qui procedit a sinistris aquilonis dicitur boreas quia p hyperboreis montibus. Et hoc competit modestie. Hẽ enim generat nitẽ que candoreꝫ pulchritudinis habet ꝺz illud Eccli. xliij. Pulchritudie decoris ei⁹ admirabitur oculus ⁊ per modestiã exteriorum motuum hominꝫ conuersatio redditur pulchra ⁊ grata oculis intuẽtiũ scz quãdo aliquis exteriores mores suos siue mot⁹ ordinat ⁊ moderat ꝺm ꝓgruẽ tiam suã ⁊ negocioꝝ ⁊ locorum ⁊ aliarꝫ personarꝫ. vnde Ambrosius in primo li. de officijs dicit. Hec ẽ pulchritudo viuẽ di bñ ꝓgruẽtia vnicuiq; serui ⁊ persone reddere. hic ordo gestoꝝ optim⁹. Hẽ ornatus ad oẽz actionẽ accõmodat⁹. Sunt tñ quidam phi qui ordinem istorum ventorum aliter assignant. Dicunt enim q; fauonius qui est principalis ad occidentez habet a dextris zephyrum. qui ꝺm eos ẽ idem qõ aphricus a sinistris vo habz eorum. Item zauster qui est principalis a meridie. ⁊ ꝺz eos idez est quod nothus hz a dextris eurꝰ austrum. ⁊ a sinistris austrũ aphricum. qui sic dicitur. eo q; cõiunctus sit austro ⁊ aphrico. ¶ Item a septentrione est ventus principalis qui vocatur septentrionalis habẽs a dextris aquilonẽ ⁊ a sinistris circium qui etiaz dicitur boreas. In ventis aũt qui veniũt ab oriẽte nõ differunt a ꝓmis. sed hec ꝺria parum vel nihil refert quantum ad moralẽ doctrinam siue similitudinem quam ex eis principaliter querimus. ⁊ generaliter intẽdimus de oibus in hoc libro. Quia vo in sacra scriptura sepius spũssanctus ꝺz expositionẽ doctoꝝ assimilat australi vẽto q; alijs ventis predictis. sicut econtrario malignus spũs principaliter aglonat. vt patuit in precedẽti capitulo. Est notãdum q; ista simiitudo est congrua ꝓpter tres qualitates quas hz ventus australis ¶ Prima est qr vẽtus est calidus. ⁊ hoc non hz ex natura sua. cuz ois ventus sit ex vapore terreo ⁊ frigido. sed hz caliditatem ex loco exitus sui qr ꝓcedit de locis calidis. Et hoc cõpetit spũsancto in ẽtum mentẽ accendit ad amorẽ celestis premij. Unde Job. xxvii. Nunquid vestimenta tua calida sunt cũ pflata fuerit terra austro: Vestimenta. n. calida anie sunt eius affectiones feruẽtes ab austro. i. spiritusancto inflãmãte. ¶ Scõa est qr ẽ vẽtus turbidus. qr scz aerẽ facit turbidum ⁊ nubilosum. ⁊ hoc competit spũsancto in quãtum mentẽ perturbat in cognitione defectus ꝓprii siue peccati sui. Zach. ix. Dominus deus in tuba canet ⁊ uadet in turbine austri. Tũc spũssanctus canit tuba i corde hoĩs. qñ imittit ei timorẽ in dicij qr dñs i tussu ⁊ in voce archãgeli ⁊ i tuba dei descẽdet de celo. scz veniẽs ad iudiciũ vt dicit Apost. i. Thesa. iiij. Iz tũc in turbine vadit qñ mẽtẽ ipaz timore cõcussaz pturbat ad pniam ⁊ ad ꝑsideratiõnẽ peccati sui. ¶ Tertia ẽ qr ẽ nubilosus siue pluuiosus. Iz eni vapor huiꝰ vẽti i locis calidis vñ oriẽ nõ fit multũ humidus cum ibi pp siccitatẽ nimiã sit humiditas modica. postea tñ paulatiz appropinquãdo ad aglonẽ fit humidus. eo q; suo calore apiendo humidũ in uẽtũ sibi attrahit. ⁊ ibi ẽt semp crescit ⁊ fit nubilosus ⁊ pluuiosus. et hoc cõpetit spũsancto in ẽtũ facit flere ⁊ lachrymari ex ꝑsideratiõe presentis exilij. Psalmist. Conuerte dñe captiuitatẽ nostram sicut torrẽs in austro Glosa. quando flat calidus vẽtus austri soluũt glacies ⁊ implent ⁊ fluũt torrẽtes similiter aspirante spiritusancto soluunt mentes frigide ⁊ implentur oculi aquis ⁊ fluxibus lachrymarum.

¶ Capitulum. lxxiij.

Tatus hoĩs in vita spũali distinguitur ad moduz anni. Annus enim principaliter distinguitur per quattuor tempora. Habet enim hyemem in quo est frigoris

asperitas: ⁊ ver in quo est pullulationis arbor nouitas: estatẽ in qua solis caliditas: autumnũ in quo fructuũ maturitas. Igit̃ per hyemem accipit asperitas tribulatiõis: p ver nouitas cõuersionis: p estatem feruor dilectiõis: p autumnũ maturitas pfectiõis. ¶ Primo igit̃ p hyemẽ repsentat status tribulationis: p quã incipit homo a malis respicere ⁊ ad bona disponi. Et ista similitudo patet quadrupliciter. ¶ Primo quia in hyeme fit i homine augmentatio phlegmatici humoris. Humor aũt phlegmaticus est frigid⁹ ⁊ humidus: qr. s. in tribulatione refrigescit ardor carnalitũ desideriorũ: ⁊ abũdat fletus ⁊ humor lachrymar. ¶ Secundo qr tempe hyemis varia est habitudo humane cõplexionis: quia. s. in hoc tpe melius se habẽt colerici: peius phlegmatici: melius iuuenes: peius decrepiti. Vnde in tali tpe proxima est infirmitas que fit ex phlegmate: vt febris quotidiana. ¶ Min⁹ aũt illa que ex colera: vt tertiana. Iuuenes ⁊ colerici calidi sunt ⁊ sicci: phlegmatici ⁊ decrepiti frigidi sũt ⁊ humidi. Qui aũt adhuc peccata sua deflent nec tñ adhuc vllo amore celesti feruẽt: isti sunt vt phlegmatici qui tempe hyemis. i. tribulationis siue tẽptationis corruptioni mẽtis faciliter subiacent. Sed illi qui spiritu feruent ⁊ carnis humore carẽt isti tẽpore tribulatiõis vel temptatiõis similes iuuenibus ⁊ colericis melius se habent: proxima autem est infirmitas que puenit ex phlegmate. i. ex ppria mentis corruptione. Ex ppria em̃ mentis corruptione puenit cõtinuus ardor carnis q̃si ex corruptione phlegmatis quotidiana febris.

¶ Tertio qr in hoc tempe necessaria est discretio cbatiõis: Quia in hyeme vtendũ est calidis ⁊ siccis vt. s. amore eternor tpe tribulatiõis sint opa sanctispũs ardore succensa ⁊ ab hũore desiderior carnalĩ penit⁹ arefacta. ¶ Quarto qr in ⅋ tpe est intẽsio frigoris: qđ accidit ex solis nimia remotiõe. Tũc em̃ capcornum sol intrat: qđ dicit esse inferius signũ. ¶ Notemus ergo aial: vñ signũ hoc nomen accepit: qr capra similitudinẽ delinq̃ntiũ tenet: qr ex psuetudine peccãdi petor vt capra fetet q̃ tñ in altis rupib⁹ pascit: Dñ petor verbis ⁊ exẽplis sublimiũ viror delectatur. In hoc ergo tpe sol capcornũ intrat dñ. s. sol iusticie petrẽ sanctispũs radijs illustrat. Post capcornũ vo intrat aquariũ: vt feror carnis ablnat lachrymis. Ascẽdit etiã vsq; ad piscẽ: qđ est tertium signũ ⁊ obtinet finẽ hyemis: vt quasi pisces sub aquis sic petor viuat in lachrymis. ¶ Secũdus status aie est in nouitate cõuersiõis: ⁊ ille significat in vere in q̃ est renouatio arbor ⁊ plantar. Mã pmo in hoc tpe fit augmẽtatio sanguis: qr cuz aliqs de nouo cõuertit spũali dulcedine multiplicẽ delectat. Itẽ in hoc tpe mala ẽ infirmitas que fit ex melancolia ⁊ quarta na pessima q̃ fit ex sanguine vt synocha. Itẽ in initio conuersionis dñ delectatur anim⁹ cõtẽplatis. s. ex abũdãtia boni opis quasi ex inundatiõe sanguinis nascit timor elatiõis: tũc quasi ex corruptiõe sanguinis nascit synocha febris. Et ꝓtingit vt sanguis q̃ est amic⁹ nature fiat inimic⁹ vite. Dicũt em̃ phisici synochos eẽ mortis amic⁹. Itẽ in hoc tpe melr⁹ se habent senes peius iuuenes: melr⁹ decrepiti: pei⁹ pueri: qr ex natura cõsilis tpis augmẽtat materie infirmitatis: Sicut in contrario tpe cũ infirmitas ꝓtraria tpi nascit: dolor ꝓtarie infirmitatis leuiat: qr cõtraria cõtrarijs curant. Silr etiã cõuersionis tẽpe maiori tẽptatiõis feruore impinguantur qr senes ⁊ pueri molesti⁹ ferũt iciunia et labores. Itẽ in vere vtẽdũ est frigidis et siccis. Me em̃ p desideriũ vane glorie feruor sanguinis ebulliat necesse est vt animus frig⁹ tẽptatiõis ⁊ sterilitatẽ siccitatis ad memoriã reducat. Vtat ergo hmõi bñficio diete vt sanior fit in vere: me i initio cõuersionis appetat amor laudis. Nota etiã q̃ in vere ex calore ⁊ humore tẽpis apiunt pori terre: pcreant diuersi colorꝫ herbar ⁊ arbor flores: ⁊ sic in aia penitẽ tis ꝓuersi ad deũ diuersi generꝫ virtutes/ uunt: ⁊ fit quasi nouũ ver interi⁹ i men

o Vñ in psalmo: Ver ⁊ estatẽ tu plasma

Ari es. In vere intellige nouiter cõuersos
másuetudine tẽperatos in estate ꝓfectiores igne charitatis feruentes. In h̃ etiã
tempe sol ascendens tria signa dicit obtinere Arietẽ: in initio: Cancrũ in medio
Geminos in fine. Attende ergo in ariete
ducatũ: in tauro iugũ: in geminis consortiũ. Ducatũ plationis: iugũ subiectionis:
consortiũ cohabitationis: Vt scias ꝓesse:
subesse ⁊ coesse. Solet etiã hoc tps inconstans esse: modo pluuiosum ex vicinitate hyemis: modo siccũ ex vicinitate estatis: modo eadẽ ratiõe frigidũ: modo calidũ. Et ideo boles citꝰ infirmant i Marcio. Quia cũ corpora hũana apta sint ex
calore statim corrũpunt ex subito frigore. Sic nouiter siquidẽ cõuersi incõstãte
motu solẽt agitari. ⁊ ꝯ corda eoꝝ sint apta calore dilectiõis: tñ corrũpunt q̃nq; subito frigore ipsoꝝ: ꝙ ꝓuise suggestiõis. Et modo inundatiõe ꝓcedentiũ delictoꝝ quasi
pluuijs humectant: modo vo desiderio
celestiũ quasi solis radio deficcant. ꝓuidendũ est aũt ne infirmitas q̃ in frigore hyemis orta fuerat in martio. i. in initio cõuersionis redeat ⁊ occidat. ¶ Tertius status hois est sub feruore dilectiõis: ⁊ istũ statũ mentis signat tempus estatis.
¶ Primo eñ in hoc tpe sit augmentatio
caloris: p quã. s. designatur ira cõtra peccatũ. Mã ẽro plus abundat charitas tanto plus odio habet iniquitaſ. Itẽ in hoc
tpe melꝰ se habẽt phlegmatici peꝰ coleri
ci: melꝰ decrepiti peꝰ iuuenes. Senes eñ
⁊ phlegmatici frigidi sunt ⁊ humidi: iõ
isti melius se habẽt si infirmant in estate
idest in cõtrario tpe. Citꝰ eñ ꝑsit curari:
qz cõtraria ꝯrarijs curant. Sed iuuenes
⁊ colerici q̃ sunt calidi ⁊ sicci ex consimili
tpe peꝰ habẽt videlz si nimis alta sapiãt:
si nimis platõis desiderio succẽsi calent.
Dñi in hoc tpe pessima ẽ infirmitas q̃ venit ex colera: minꝰ mala q̃ ẽ ex phlegmate
qz augmẽtat materia infirmitatis ex ꝓsimili natura tpis. In hoc igit tpe vtile est
vti frigidis ⁊ humidis. Vtatur ergo frigidis. i. ꝓsideratiõibꝰ ad feruorẽ inducẽtibꝰ ad
reprimẽdũ nimiũ calorẽ. i. nimiã ꝑsũptiõez
indiscreti feruoris. Vtẽdũ etiã ẽ humidis
idest ꝓsideratiõibꝰ ad fletũ inducẽtibus ꝯ
ariditatẽ supbie: q̃. s. q̃nq; ꝓsẽit ex nimia
ꝓsidẽtia sui. Dñi ad hoc valet ꝓsiderare eius ⁊ lapsus sctoꝝ viroꝝ: ⁊ etiã hũilitatẽ
et lachrymas eoꝝ: vt Dauid ⁊ petri apli
⁊ altoꝝ filiũ. Itẽ in hoc tpe ascẽdit sol vsq; ad Cãcrũ ⁊ fit ibi estiuale solstitiũ. Solstitiũ aũt solis est in via charitatis sũm⁹
grad⁹ amoris. s. vt nihil vltra deũ siue sup̃a diligat. Vocat etiã Cãcer tropicũ signũ. i. ꝙersiuũ vt ab amore dei ꝙertaris
ad amorẽ ꝓximi. Hic est eñ regressus a
Cãcro ad Virginẽ. a feruẽti amore dei vsq
ad castũ amorẽ ꝓximi. Sol aũt i eadẽ
estate tria signa dicit obtinere: in ꝓncipio
Cãcrũ: in medio Leonẽ: in fine Virginẽ.
vt habeat charitas in Cãcro ad ꝓximũ
in cõuersiõe cõpassiõis: in Leone vigilantia circũspectiõis: in Virgine in puritate
dilectõis. Cãcer vo retrogradit: Leo dormiẽs aptos oculos hz. Virgo est q̃ carnalẽ cõmixtionẽ adhuc ignorat. Hui⁹ etiã
tpis ꝓuiũ ẽ radices herbaꝝ ⁊ arboꝝ siccare. Sicca eñ ẽ spes hui⁹ mũdi: ⁊ siccant
herbaꝝ ⁊ arboꝝ radices dũ nullo terrene delectatiõis humore nutriunt fideles.
¶ Quart⁹ status anime est sub maturitate discretiõis siue pfectiõis quã designat
tps autũni. Mã ꝓmo in autumno crescit
melãcolia: p quã significat tristicia de peccatis: qz ẽro plus accedis ad maturitatẽ
sensus ⁊ eratis in tñ magis debet crescere immẽsitas doloris de defectibꝰ ⁊ peccatis. Dñi Eccl. j. Qui addit sciam addit dolorẽ. Itẽ in hoc tpe melꝰ habẽt sãguinei
peius melãcolici peꝰ senes melius pueri.
Habuisti p sanguinẽ dulcedinẽ charitaſ
habes nũc p colerã magnã tristiciã ꝺ peccatis. In vere vite nouitatẽ. in autumno
maturitatẽ vt tẽperet maturitas vite nouitate: vite nouitas ꝓfiũ maturitate: vt
noi ꝙersus puenire desideret ad maturitatẽ pfectiõis senex recogitet q̃ feruẽs
fuerit in initio ꝙersionis. Si ergo sic in
vere ⁊ in autũno etates hũores alternando cõsideras in cõtrarijs tẽpib⁹ vtroq; incolumes seruas Itẽ oportet in hoc tẽ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

pore vti calidis ⁊ humidis. Nō em̄ sufficit ad cōseruandū anime sanitatē siccari ab humore voluptatū refrigerari ab citu vitioꝝ: nisi etiā infundaris superne ꝑtē platiōis rore ⁊ sanctispūs simul accēdar amore. Itē solet in autūno sol tria signa obtinere: Librā videlz in ꝓncipio: Scorpionē in medio: Sagittariū i fine. Libra i qua sol existēs egnoctiū facit equali lance ponderat dies ⁊ noctes: ⁊ tu equali lāce pōderes bonas ⁊ malas opatōes. Scorpio vero cauda minat: aculeo pūgit. aculeus in cauda dolor est in fine. Cū aūt ad maturitatē etatis ꝑueneris time piculuz mortis. Sagittari⁹ aūt ex duab⁹ natur cōstat: ferina. s. ⁊ humana: supior vo hominī inferior vo assīlat animali. Qui vo rationabiliter viuūt digni sunt celo: q vero bestialiter digni sunt inferno. arcū tenet idest sagittā iacit. Est aūt iusto⁹ arc⁹ spūalis intelligētia corda doctrina: sagitta verba doctrine: pharetra vo memoria. Hūc arcū tetēdit dñs ⁊ parauit illū. Arcū em̄ nobis parat dñs cū nobis sacre scripture intelligētiā explanat. Ex hoc arcu mittunt sagitte potētis acute q̄ sic vulnerant vt corda trāsfigāt. Monit em̄ dñs (vt dic beatus Aug⁹.) sagittare ad amorez. Hac sagitta vulnerat cor hois deuoti: vt dicat Vulnerasti cor meum ꝛc. Cantico. iiij. Vti nam percussus per hec iacula morerer mundo.

Capitulum lxxv.

Superbia est similis marti. Mars sm̄ Ptolo. disponit natū ad mobilitatē ⁊ animi leuitatē: ⁊ animi animositatē: q̄ oia cōpetunt superbie. Mā facit hominē mobilē. i. inconstantē. Est em̄ sm̄ Aug⁹. superbia p uerse celsitudinis appetitus: ⁊ ideo sicut q dā vētus q excelsas summitates arboꝝ. i. elatas mētes hoīm cōmouet: eas firmas ⁊ getas nūq̄ esse ꝑmittit. Itē facit animū leuē. Mā sicut ligna siccata ab hūore aq̄ efficiūt leuia. ita p superbiā cōsūpto hūore ire efficit mēs leuissima ⁊ ē superbo⁹ aius vel ut vter vēto plen⁹. Job. xxiiij. Leuis erit sup̄ facie aq̄. Itē facit hoiez iratū ⁊ aiosū. s. vt nimis audeat: ⁊ nihil sufferat. pp̄ qđ dr̄ Prouer. xiij. q̄ iter supbos sp̄ sūt iurgia. ¶ Itē supbia assīlat comete ꝑt̄ q̄tuor. ¶ Primo pp̄ ascēsū q̄ cometa siue cometes nihil e aliud q̄ vapor terre⁹ ⁊ grossus: cui⁹ ꝑtes sibi multū cōiacēt q. s. ē bñ cōmixt⁹ ⁊ viscosus ascēdēs paulatim ab inferiori ꝑte aeris ad supior. ē. s. vltra medīū frigide regiōis aeris ad illā ꝑtē. s. vbi aer cōcauitatē ignis ꝓtigit q̄ dr̄ regio est⁹ ⁊ ibi talis vapor diffūdit⁹ ⁊ inflāmat⁹ ⁊ in medio remanet supspiss⁹: ⁊ ibi ēt cōtinue nutrit⁹ de thesauro suo q̄ sub eo est. s. de ipo fumo paulatim ascēdēte: ⁊ ideo ē in medio flāma alba valde ⁊ spissa. Illud aūt ideo distat a medio diffusū ē ad lat⁹ alte ⁊ est tenue: ⁊ ideo hz flāmā tenuē ad modum nubis albe: ⁊ hec vocat cometa. Et hoc cōstatin⁹ dicit sup̄ lib. Meth. ꝓcor. dās. s. cū Auicēna ⁊ Algazele. Ex his aūt hr̄ q̄ cometa est ex vapore terrestri multū exaltato: igne inflāmato ꝓtinue eleuato ⁊ comato siue caudato. Et talis ē superbia hois q̄ in altū se erigit: vehemēter incēdit: cōtinue ascēsum petit ⁊ caudam post se trahit. Primum est contra naturā quia homo est nature terrestris tam origie q̄ resolutione quia de terra est ⁊ in terrā redit. Terre aūt cū sit grauis non est ascendere sed descendere. Ex quo patet q̄ nō est hominis superbire sed potius se deiciendo humiliare ꝛc. Et ideo Eccl̄j. x. exprobādo dicit ei: Quid superbit terra ⁊ cinis. Secōm aūt. s. ignirit: q: hō supb⁹ frequent ⁊ faciliter ⁊ p modico indignat ⁊ excandescit in ira. Hoc inquā inest ei ꝓter naturā. Mō em̄ ex natura ꝑtis vapor hz caliditatē sed potius frigiditatē cū terra sit elemētū naturaliter frigidū. Inest ergo illi incēsio ex loco ad quē elevat. Sic hoī ꝓter naturā q̄ ferueſcat in irā nimis: cuz hō sit aīal māsuetū natura. Inest ergo in flāmatio iracūdie ex ipa elatione supbie Eccl̄j. x. Mō ē creata a deo hoib⁹ supbia: nec iracūdia nationi mulier. Est supbie ꝑtū expetere in hoibus cōtinuū inere

mentū: ideo nunq̄ cessauit q̄ semp petit ascēsum: sm illud ps̄. Superbia eoꝝ qui te oderūt ascendit semp. Paret etiā q̄ superbia dū sp̄ vult preire alioꝝ sequelam expetit tanq̄ caudā vel comā hre. Nullum eīm vult se pcedere sed oēs retrouerire. Unde romanoꝝ siue tusc oꝝ vulgare puerbium dicit: Ad homo arrogante nullo dominante. Ad homo arrogante la teda tranāte. Et ideo dicit Apoca. xij. q̄ cauda draconis trahebat tertiā partez stellaꝝ celi. ¶ Secūdo supbia affilat Comete ꝓpter aspectum: q̄ cometes de die nō apparet sed solū de nocte cōspicit: quez hō superbꝰ dū lucē gratie amittit tenebras ignorātie necessario icurrit. Job xxxvij. In mambꝰ abscondit lucē. i. supbis. Unde glosa dicit ibi q̄ immanes sūt q̄ se elatis cogitationibꝰ extollūt qbus lux abscondit: q̄ veritatis eis cognitio denegatur. ¶ Tertio ꝓpter motū: q̄ comete rotant ad modū stellaꝝ z sequunt eas quouisq; abscondant. Et p̄ hoc Alpetragius in astrologia sua noua ꝓbat ignē moueri circulariter: q̄. s. iste vapor incensus ei adherēs in circuitu rotat. Unde z ptol. in cētiloquio ꝓpositione. iij. vocat cometas secūdas stellas sm expositionē Maliz Abraaz z Bugafari. Sic etiā supboꝝ est ꝓpriū inuolutiones z circuitus querē sm illud ps̄. In circuitu ipi ambulāt. Quia dū interiora nō appetūt in exteriore laboze fatigant. ¶ Quarto ꝓpter signum: quia comete signāt mortem magnoꝝ: destructionē regnoꝝ z cōcitationē belloꝝ. Unde recitat Seū. in. iij. lib. de naturalibꝰ questionibꝰ: q̄ post mortē Demetrij regi paz ante bellū Achaicū cometa fulsit nō minoz sole sm apparentiā. Similr ante aduentū Caroli comitis ꝓuincie z fratris regis Francie q erat ꝓ papā Urbanum facius rex Sicilie: z vocatꝰ ab eo vt veniret in regnū: quod. s. fuit Anno. mͦ. cclxiij. Sequenti anno domini. mͦcclxiij. apparuit cometa maximꝰ in mense Augusti iuxta signū Cancri paulatim procedēs versus meridiem donec ad stellationem roientis appropinquauit: z nūc ad vnaz parte nūc ad alia dirigebat comam: durauitq; per plures menses: cuius cauda se extendebat in longitudine per quartam partē nostri hemisperij. Et sequenti anno. s. Anno dñi. mͦ. cclxv. debellatus est Manfredus cū exercitu suo per dictuz regem Carolū apud Beneuentū. vbi ipse Manfredus occubuit cuz magna strage gentis sue. Ratio aūt ꝓdicte significationis comete est: quia comete sunt de cōplexione Martis: z sunt abipo vt a primo efficiēte lz cōiunctio eius cū Ioue augeat hoc. Dominū aūt Martis signat mortē violentā qua magis moriunt magni q̄ parui. Et quia Mars est inclinās ad iram cōcitat caloꝝ regentiū populos cuius cōmotio fortior est in magnis q̄ in paruis. Hec oīa signata per cometas superbia sequūtur. s. occasio magnoꝝ dum vnꝰ cōtra alīū insurgit ex supbia. Et ideo dicit Isa. xiiij. de rege caldeoꝝ superbo Tu vulneratus es sicut nos: nostri similis effectꝰ es: detracta est ad inferos supbia tua: cōcidit cadauer tuū. Item destructio regnoꝝ: quia. s. p superbiā diuidunt gentes z regna: z oīe regnū in se diuisū desolabitur: vt dicit Lu: xj. Itē cōcitatio belloꝝ. Unde ꝓuerb. xxij. Arma z gladius in manu supbi. ¶ Itē superbia assimilatur tonitruo. ¶ Primo q̄ tonitruum oua auiū pullificantiū ledit. Et simlr supbi[illegible]ua spūalīū viroꝝ destruit. Aug. S[illegible]onis opibus insidiat vt pereāt. Et [illegible] Greg. dicit q̄ perit oīe qđ agit si nō [illegible] humilitate sollicite custodit. ps̄. Fulgura corruscationes z dissipabis eos. Fulgura eīm z corruscatio sit in tonitruo sm illud ps̄. Vox tonitrui tui in rota illuxerūt corruscationes ꝛc. Superbi enim spiritualiter dissipantur quia tonāt seipsos magnificādo: fulgurant alios despiciendo: corruscāt opera sua ostendēdo. Et nota q̄ vox tonitrui. i. superbi dicit esse in rota: q̄ q̄cquid etiā de alijs dicit i laudem propriam reflectit. ¶ Secūdo q̄ tonitruum pregnantes aboztire facit. Et similiter superbia bona proposita i corde precōcepta ne pariātur. i. ne opere cōtē-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

plantur efficit: vnde mouet homo. Eccj xxxij. Age cogitationes tuas nō in delicijs ⁊ verbo superbo. ¶ Tertio quia tonitruū turres altas concutit: ⁊ aliquādo deijcit. Quia. ſ. superbia pfectiſſimos viros inuadit: ⁊ aliquādo etiā eos vincit. Ipa etiam deiecit angelos de celo ⁊ hominē de paradiſo. Sap. xiij. Ab initio cum perirēt superbi gygantes ⁊c. Sunt em̄ gigantes oēs viri virtutibus eminentes: quos dum elatio superbie vincit protinus pertire facit. Vnde Apoca. xvj. dicit q̄ facta ſunt tonitrua. Et poſtea ſubdit q̄ ciuitates gentiū ceciderunt. Quaſi em̄ quedam tonitrua ſunt hominū ſuperbientiū corda: que tamē ciuitates deijciunt quia ipa munimēta virtutū annihilant ⁊ deſtruunt. ¶ Quarto quia tonitruum arbores euellit. Quia. ſ. ſuperbie vitiū etiā homines actiuos ⁊ fructuoſos ſubuertit. Eccj x. Radices gentium ſuperborū arefecit deus. Nam ſicut perit fructus arboris arefcente radice: ita perit virtus boni operis ſuperbiente corde. ¶ Quinto quia tonitruū magis in altis locis q̄ in iſimis ledere conſueuit: quia videlicz elationis temptatio magis eos qui ſunt in ſublimi q̄ eos q̄ ſunt in humili inuadere conſueuit. Iſa. xxviij. De corone ſuperbie ſiue accipias de corona clericoꝝ ſeu prelatorū ſiue de corona dominoꝝ ⁊ regū. ¶ Sexto quia tonitruū diuerſimode ledit ⁊ pcutit. Et ponunt̄ precipue quinq; modi percuſſionis ⁊ fulminationis tonitrui q̄ ſatis congrue ſuperbis ⁊ tyrānis hominibus adaptāt. ¶ Primus eſt quia ex tonitruo quādoq; egredit̄ ſagitta que dicit tela tonitrui: ⁊ de hmōi ſagittis dicitur i Pſ. Etenim ſagitte tue trāſeunt vox tonitrui tui ⁊c. Hec autē ſagitta ſcindit ⁊ incendit quicquid inuenit. Generatur em̄ talis ſagitta in nube viridi profunda ex vapore ſicco ibi inflāmato hoc modo: q̄ vapor alis cōmixtio terreſtris vaporis incenditur: ⁊ cum tangit viridem nubez in qua eſt incluſus que eſt iam in conuerſione ad aquā conglutinatur vt farina i paſta: fortiſſima autez incenſio obuiat ita q̄ humore nubis nō extinguit: ⁊ ſic conglutinatus vapor fit humidus ⁊ ideo in inferiori parte acuitur vbi primo incipit diſtillare ⁊ eſt groſſus in parte⁹ ſic poſtea induratur in lapidē: qui. ſ. eſt rube⁹ et ad modū ſagitte inflāmatus egrediens ſcindit ⁊ incendit quicquid inuenit. Quaſi ergo ſagitta lapidea in reſolubili nube eſt cor tyrannicū ⁊ ſuperbū in mortali carne. Hec ſagitta eſt lapidea ignea acuta et noxia: ⁊ talia ſunt ſuperborꝝ ⁊ tyrānorū corda ⁊ opera. ſ. lapidea per duriciā crudelitatis: ignea per ambitionē dignitatis: acuta per aſtutiā malignitatis: ⁊ noxia p violentiā poteſtatis: ⁊ ideo nō immerito tonitruum ſuperbie formidatur tales ſagittas emittens. Vnde in Pſ. A voce tonitrui formidabunt ⁊c. ¶ Secūdus modus percuſſionis tonitrui eſt quando talis vapor terreſtris eſt minus conglutinatus ⁊ in nube minus aquoſa: tunc em̄ nō cōtinuatur ſed incenſus ibi egreditur cū impetu ⁊ ſcindit ite⁹ ⁊ incendit: ſed non ſcindit niſi ligna ⁊ non lapides niſi raro. Scindit aūt ex impulſu ⁊ incendit ex inflāmatione. Et huic aſſimilatur illoꝝ ſuperbia qui impulſu faſtu gloie vel malorum ſuggeſtione ⁊ inflāmato impetu ire: nō lapides duros. i. nō ſibi reſiſtere valentes ſed ligna mollia. i. impotentiores ⁊ ſibi reſiſtere nō valentes inuadūt. Pſ. Dū ſuperbit impius incendit pauper. ¶ Tertius modus eſt qui ſcindit corpora ſolida ſed nō rara: ⁊ hic eſt vapor rubeus clarus qui nunq̄ facit lapidē: ⁊ ſua flamma nūq̄ ſeparat a vapore: ⁊ hic nunq̄ ſcindit niſi ſint valde compacta corpora que ſūt magne quātitatis quia hec reſiſtunt ei: et hic interficit homines et apparet in eis odor cōbuſtionis ⁊ nō videtur vulnus. Quia cum vapor ſit ſubtilis intrat ſine vulnere: ⁊ ſi inuenit aurū in burſa cōminuit aurū ⁊ nō ledit burſam: quia burſa vt rarū corpus dans locum pertrāſitur de facili. Aurꝝ aūt vt cōpactū reſiſtit: ⁊ nō quādoq; minuit i partes quādoq; i puluerē. Vnde aliquādo occidit q̄ perforauit gladiū ⁊ nō leſit vaginam. Huic autez

assimilatur superbia eoꝝ qui solum magnis ⁊ potētibus se opponunt: subiectis aūt ⁊ impotētibus se opponere dedignātur: sicut dicitur de leone q̄ fortia animalia inuadit: sed vilibus subiectis ignoscit. Talis sicut dicit Aug⁹. fuit antiquitus superbia populi romani qui .s. sibi voluit per poetā in laudem suam ascribi quod nostra scriptura sacra attribuit soli deo scz sibi proprīū esse parcere subiectis ⁊ debellare superbos: quod .s. Jacobi.iij. attribuitur ipi deo. Deus inquit superbis resistit: humilibus aūt dat gratiam. ¶ Est etiā ciusdē vaporis alius quidē modus cum ex minus aquea nube egredit quia subintrat ⁊ nō ledit dividendo: vel aperte incendendo: sed est corruscatio rubea valde nociua: ⁊ illa nocet vineis sicut dicunt vinitores: ⁊ precipue botris illis q̄ sunt multis foliis cooperti cuz per aliqō foramen proijcit corruscatio illuc vaporū cuz radio suo: eo q̄ ille vue lese euaporare nō possunt. Et hec corruscatio non adeo est nociua corpibus cum directe cadit: sed suus radius ei quē attingit est nocuus quia corrūpit ipm eo q̄ hoc sit de natura illius vaporis. Vnde hac de causa quidam aspicientes inflati sunt in facie et quidam excecati in oculis. ¶ Huic ergo assimilatur superbia ⁊ malicia quorundam proditorum qui minus habent de nube aquea. i. de humanitate ⁊ pietate: ⁊ habēt corruscationē rubeā. i. astutiam malignaz ⁊ ideireo nō manifeste sed occulte ⁊ prodtorie ledunt: ⁊ bonoꝝ opera que per fructus vinee significantur per aliquod foramen id est per aliquē malicioſum modum calumniare impedire ⁊ dissipare conantur ⁊ nō solum suos aduersarios directe sibi oppositos tales ledunt: sed etiam sibi adherentes frequēter ledūt ⁊ decipūt fraudulēter qō est quasi eos excecare. Mā laterer aliū fraudare est lumen ei agnitiōis subtrahere. Quartus mod⁹ est vaporis albi qui egredit ex flāma ficca nō coadunata ⁊ ideo spargitur in aere: ꝫ tū egredit magno impetu propter nubē profundā in qua est: que est aquosa multum ⁊ ideo scindit ⁊ scindendo extinguitur: ita q̄ ea que scindit videntur alba et nō apparēt in eis signa cōbustiōis: ⁊ qūqz interficit quādo est bene fortis impulsus ⁊ quādoqz propter suā disgregationē p̄cutit in loco vno ⁊ nō ledit socium iuxta eum stantē sed percutit eum qui stat remote. Quādoqz etiā reflexus a pariete vno progreditur ad aliū ⁊ percutit illum. Et huic assimilatur superbia eoꝝ qui q̄q̄ videntur albi idest māsueti ⁊ pacifici: tamē habēt spiritū inimicitias latentē: ⁊ iō qñ cunqz reputāt se inhonoratos subito accendūtur ⁊ cum magno valde impetu p̄siliunt ad nocendū ⁊ quādoqz ad occidē dum cū fortiori ira impellūtur: ⁊ quia ira tollit eis discretionē quādoqz nō discernentes quod faciūt modo prosiliunt ad ledendū vnū modo aliū: ⁊ quādoqz talez qui est ab offendente remotus ⁊ sine culpa. Sed quādoqz taliū ira cito post fctm extinguitur: tunc dolēt de eo qō fecerūt. ¶ Sed notandū est q̄ aliquādo talis vapor fulminis tam debilis est q̄ pertingēs ad hominē cōsumit vestem vel aliquod hmōi ⁊ extinguitur ⁊ cessat eius violentia ⁊ nō ledit. Sicut ego vidi quendaz in terra originis mee. s. in castro sancti Geminiani quod est in partibus Tuscie p̄pe ciuitatem Florentie ad viginti miliaria: qui de seipso referebat q̄ a fulmie tonitrui subito pcussus in terrā corruit stupidus. Et cū post longā moram ad seipm redisset lumbare brachaꝝ suaꝝ quod .s. de corio fuerat totaliter consumptū sine exustum repperit: In carne vero sua vel corpore nullā lesionē inuenit. Cuius ego rationē vel causam existimo extitisse: q̄ vapor ille fulmineus ꝓpter debilitatem sue adustionis alterauit quidē siccuz qō sibi prius occurrit. s. ipm corīū. Humidū aūt post ipm inuentū vt erat caro vel sanguis nō fuit sufficiens vel potens alterare: nisi forte q̄ pilos circūstantes insensibiliter incendit: quia pili sunt valde inflammabiles. Huic ergo vapori debili assimilatur eorum superbia qui sicut cito indignantur ita cito reuocātur ⁊ ideo ex eo

rum indignatione vel elatione parua vl̃ nulla damna sequũtur. Sic dauid prouocatus contra Nabal cameli cũ cogitasset eum extinguere ⁊ nõ derelinquere ex eꝰ familia vsq; ad mingentẽ ad parietem: p vxorem eius Abigail subito est placatus ita q̃ nullum damnũ eidẽ postea fecit. j. Reg. xxv. ¶ Quintus modus est eiusdẽ vaporis ex nube debilitata: ille nihil nocet: quia statim ad tactum aeris extingui tur ⁊ retundit ita q̃ cessat incendiũ eius ⁊ violentia impulsus. Et hinc assimilatur superbia eorum qui libenter nocerent si possent: sed debilitati paupertate vel aliquo tumore quiescunt ⁊ dimittũt nullũ nocumentum inferentes. ¶ Item superbia assimilatur vento. ¶ Primo quia vẽtus est aeris concitatiuus turbatiu⁹ ⁊ obscuratiuus siue inspissatiuus. Nam superbia intelligentias mentis obscurat: corda ad malum incitat: ⁊ hominũ pacem perturbat. Ezech. j. Ventus turbinis veniebat ab aquilone id est superbia perturbans venit ⁊ orta est a demone. ¶ Secũdo quia ventus est in mari tempestatẽ generatiuus: vndarum eleuatiuus: ⁊ p consequens maris inflatiuus ⁊ in partes cõtrarias extensiuus: et ideo nauigantium summersiuus. Quia superbia in mundo bella ⁊ rixas concitat: vndas id est affectiones humanas extollendo eleuat mare cordis etiã inflat ⁊ in partes contrarias separat donec nauigãtes in naui penitẽtie omino summergat. Jo. vj. Mare vẽto magis flante exurgebat. Matth. xiiij: Nauicula in medio mari iactabatur fluctibus: erat enim ventus cõtrari⁹. ¶ Tertio quia ventus est mõtium concussiuus ⁊ diruptiuus: domoꝝ subuersiuus ⁊ arborum impulsiuus ⁊ eradicatiuus: Videlicꝫ quia superbia etiã viros eminentes spiritu pulsat temptando ⁊ subuertit assentiendo. iij. Reg. xix. Spiritus grandis ⁊ fortis subuertens montes: domos diruit ⁊ collegia diuidendo. Matthei. vij. Flauerunt venti ⁊ irruerunt in domum illam: ⁊ facta est ruina eius magna. Prouer. v. Domus superborum demolietur dñs. Arbores. i. homines fructuosos et multis gratijs ditatos aliqñ eradicat destruendo ⁊ deijciẽdo. Sap. iiij. Si i ramis in tempe germinauerint infirmiter posita a vento cõmouebunt ⁊ a nimietate vẽtoꝝ eradicabunt: confringent rami incõsummati ⁊ fructus illoꝝ inutiles ⁊ acerbi ad manducandum ⁊ ad nihilum apti. Eccl. xxj. Substãtia superbie eradicabit. ¶ Quarto ventus est spume in aqua generatiuus: vesice inflatiuus ⁊ extẽsiuus: paleaꝝ ⁊ pulueꝝ leuatiuus. Quia superbia quem adquerit nõ deijcit in spumã vanitatis (si potest) adducit: ⁊ per vanam gloriã inflando ⁊ eleuando summergit. Sap. v. Spes impij quasi lanugo est que a vento tollitur ⁊ tanq̃ spuma gracilis q̃ a procella dispergit. Apostol. ij. Coꝝ. xij. Timeo ne inflationes ⁊ seditiones sint iter vos. Deu. j. Tumentes superbia astẽdistis ⁊c. Job. xxj. Erunt sicut palee ante faciẽ venti. ¶ Quinto quia vẽtus est in aqua dissimilitudinis ⁊ inequalitatis inductiuus ⁊ multarũ egritudinũ causatiuus qñ. i. in corpore generatur vel ibi includitur. s. quia superbia dissimilitudines voluntatũ ⁊ inequalitates rerũ ꝓcurat. Vnde multas egritudines in aia generat. Eccl. iij. Synagoge superboꝝ nõ erit sanitas. Eccl. v. Miserabilis prorsus infirmitas quõ venit sic reuertetur. Quid ergo prodest ei q̃ laborauit in ventum.

Caplin lxxvj.

Superbi assimilant montibus. ¶ Primo quidẽ qa sunt tumidi. Mons eñ sm Ysiõ. est tumor terre. Superbi eñ terrenis diuitijs precipue intumescunt. Deu. j. Tumentes superbia ascendistis in montẽ. ¶ Secũdo qa sunt elati. Nam montes se in altũ erigũt. Vnde sm Ysiõ. dicuntur montes quasi eminentes. Superbi eñ per elationẽ mẽtis erigunt se in altũ. Job. xj. Vir vanus in supbiam erigit ⁊c. ⁊ Ps. Ascendunt montes. s. per supbiã se extollẽdo. ¶ Tertõ qr sũt terreni. i. de terenis cupidi. Mõs ei pede solũ

terrā tangit: quia superbi affectū suū solum in terrenis ponunt. Sunt cū velut anime pedes ipius affectiões. Pſ. Non veniat mihi pes superbie. Hiere. iij. Nolite elevari: quia dñs locutus: Date domino deo vestro gloriā anteq̄ offendāt pedes vestri ad montes caliginosos: expectabitis lucē & ponet eam in umbriā mortis & caliginē: qđ ſi hoc non audieritis in abſcondito plorabit anima mea a facie ſuperbie. ¶ Quarto quia mōtes ſunt nubium generatiui & per cōſequens aeris obſcuratiui. Exo. xxiij. Operuit nubes mōtem. Quaſi cū nubes in mōtibus ſūt: terrena deſideria vel appetitus dominandi in ſuperbo⁹ cordib⁹: & ex his aer obſcuratur. i. mens & ratio errat & obfuſcatur. Exo. xiij. Erat nubes tenebroſa. ¶ Quinto quia ſunt turbinū & ventoꝝ & fluminū plus q̄ valles paſſiui. Quia. ſ. ſuperbi turbatiões percuſſiões violentias & deiectiones frequēcius patiūtur: & ideo cōtritionibus & doloribus implētur. Abacuc. iij. Cōtriti ſunt montes ſeculi. Et in eodez. Doluerūt montes. Exo. xix. Leperūt audiri tonitrua ac micare fulgura & nubes denſiſſima operuit montē. ¶ Sexto ga montes ſunt niuium diutius ſeruatiui. Quia. ſ. ſuperbi ſunt niuis. i. frigoris malicie & peccati diutius retētiui. Vnde in frigore malicie diabolus hominē ſuperbum ad eternū interitum trahit. Quod figuratū eſt. j. Paralip. x. vbi Banaias interfecit leonē tempe niuis. Leo ſignificat ſuperbū quē in tempe niuis. i. in frigore malicie diabolus extinguit. Vnde in his mōtibus frigidis ſuperbie multi pereūt eterna morte. ij. Reg. j. Inclyti iſrael ſup montes tuos interfecti ſunt. ¶ Item ſuperbientes de pulchritudine ſiue fortitudine corporis aſſimilātur collibus. Mas collis eſt tumor terre breuis. vnde & dicitur tumulus quaſi tumēs tellus. Mam ſuperbi tales de vanitate intumeſcūt: ga de terra. i. de corpore & cito vaſtantur: ga breues dies hominis ſunt: & ideo mors ſequens hanc ſuperbiā colliū in puluerē redigit. Iſa. xlj. Colles quaſi puluerē pones. Et ideo talis ſuperbia multū decipit & fallit gloriātes & cōſidentes in ea. Dieſ. iij. Vere mendaces colles fuerunt. Fallax eſt gratia & vana eſt pulchritudo: vt dicitur Prouer. xlvi. Et ſimile eſt de fortitudine. Vnde Hiere. ix. Nō glorietur fortis in fortitudine ſua. ¶ Item ſuperbi aſſimilantur fluctibus maris. ¶ Primo qz fluctus ſe mutuo collidunt. & ſimiliter ſuperbi mutui ſe invadunt & ledūt: & hoc ē de diuina ſententia vt ſuperbi ſe inuicē deijciant & expellant. Eccj. xxix. Cōmouit illos quaſi fluctus maris viros potentes gigantes migrare fecit & vagati ſunt i gētibus alienis. ¶ Secūdo quia fluct⁹ nunc ſurſum nunc deorſum mutuo ſe impellunt. Similiter ſuperbi nūc extolluntur nūc deijciūtur. Vnde aliquando ſuperbi ſunt in exaltatiōe. Pſ. Exaltati ſunt fluctus eius: quādoq; vero in fractōne ſiue deiectiōe. Job. xxxviij. Cōfringes tumentes fluctus tuos. Quaſi cū mare tumentes fluctus ſuos cōfringit cum mundus ipe ſeuiens potētes & ſuperbos oppōmit. ¶ Tertio quia fluctus ſpumā & vētuz gignunt. Similiter ſuperbia gignit ſpumā iniquitatis & vētum vanitatis. Vnde dicitur in epiſtola Jude: Vi ſunt fluctus feri maris deſpumātes ſuas cōfuſiões. Jac. j. Similis eſt fluctui maris qui a vēto. ſ. vanitatis mouetur & circūfertur. ¶ Quarto quia fluctus harenulas inuoluūt & ſuperius ſecum ferunt ſic ſuperbi inuoluūt alios mitiores ſecū. i. ad cōſenſum ſue ſuperbie trahūt ſicut lucifer traxit alios angelos. Exo. xiij. Inuoluit eos dñs. i. inuolui permiſit in medijs fluctibus. ¶ Quinto quia fluctus piſces allidunt: Quia ſuperbi alios quos inueniūt molles & impotētes perſequuntur & opprimūt. Vnō. Job. xxx. in perſona ſic oppreſſi cōquerit dicens: Pedes meos ſubuerterūt & oppreſſerūt quaſi fluctib⁹ ſemitis ſuis diſſipauerunt itinera mea inſidiati ſunt mihi & prevaluerūt & nō fuit qui ferret auxilium. ¶ Sexto quia fluctus maris nauces i periculo ponūt. Per naues intelligūtur ecclesie quas ſuppi perſequunt & deſtruere

molluntur ⁊ Mathei.viij. Venti ⁊ fluct⁹ i naui. Vẽti tentationes demoniꝝ ⁊ fluct⁹ i deſt perſecutiones ſuperboꝝ i naui. i. in eccleſia xpianoꝝ. ¶ Septimo qꝝ fluctus ſemper in motu ſunt ⁊ quieſcere nõ poſſunt. ſꝫ vel omnio deficiũt. vel ſe agitant ⁊ propellunt. ſimiliter ſuperbi ſemp ſunt inquieti in ſe ⁊ etiam i alijs quouſq; vel ipſi deficiant vel alios vnde volũt propellãt Iſa. lvij. Impij quaſi mare feruẽs quod quieſcere non poteſt redũdãt fluctus eius in conculcationem ⁊ lutum. ⁊ non ẽ pax dicit dominus deus impijs. ¶ Item ſuperboꝝ ſcientia ſicut inflat eos in corde ita reddit eos tumidos i locutione. ⁊ ideo aſſimilãtur aque mõtane Aqua enim montana que extra ebulit cũ ditu bibitur facit gulas ſtrumoſas ⁊ ppẽ nimiã frigiditatez multiplicat phlegma groſſum in gutture. Aqua enim montiũ eſt ſcientia ſuperboꝝ que ſtrumoſitatẽ facit i gutture. i. tumorem in voce ſiue locutiõe. Mã facit eos verba fatuoſa ⁊ ampulloſa proferre. ſm illud Oracij. Proijcit ampullas ⁊ ſexquipedalia vba. ⁊ ideo ſuperboꝝ faſtuoſe locutiones ſũt aqs ſonantibus ſimiles qꝝ magnum ſonituꝝ faciunt ⁊ mhil diſtinctum ſeu rationabile proferunt Pſal. Sonuerunt ⁊ turbate ſunt aque eorum Job. xxxiij. Verba illꝰ non ſonant diſciplinam.

¶ Capitulum. lxxvij.

Emperãtia aſſimilat mercurio ꝓpter tria. ¶ Prio ꝓpter dominiũ. qꝝ mercurius dicitur aquis dñari. Vñ Lucanꝰ loquẽs de mercurio ait. Quem deꝰ aquaꝝ percuſſit. Similiter temperantia aquis cõcupiſcẽtie dominat. ⁊ fluxuꝝ carnis. i. luxurie lubricitatem reſtringit. Vñ ſine tẽperamento virtutis huius muruſ cõtinẽtie ruit Eze. xiij. Dic ad eos q liniunt abſqꝫ temperatura q caſur⁹ fit. Illi enim abſqꝫ temperatura liniunt qui carnes ſuam innumeris delitijs nutriunt. ⁊ qꝝ non eis adeſt temperãtie modus cadit ꝓtinus continẽtie murus. ¶ Secũdo ꝓpter effectum. qꝝ ſcꝫ mercurius cõceptum vel natum ſub dominio ſuo diſponit ad ſapientiam. Vnde a ſapientibꝰ deus eloquentie dictus eſt. Et ideo gentiles Act. xiij. vocauerunt Paulum mercuriũ qꝝ ipſe erat dux verbi. Similit tẽperantia tam ciborum ꝙ venereoꝝ diſpõit ad ſapientiam. Quod ſigno nature oſtẽditur ſeu creationis. Nam deus corpus hominis qui preceteris animalibꝰ i ſapientia pollet i maximo temperamẽto conſtituit ⁊ ad equalitatez complexionis in ter oĩa corpa maxime reduxit. j. Corin. xij. Deus tẽperauit corpus ⁊c. Et ideo circo nos ipſum a ſuperfluis ⁊ inhoneſtis temperare debemus. Dicitur etiã mercurius fuiſſe deus paleſtre ſm Iſido. eo qꝝ cum ſole luctatur dolens eum ſuperare. ſẽper enim iuxta ſolez graditur nũꝙ plꝰ diſtans ab eo ꝙ per tres gradus. Vnde raro videtur qꝝ fere ſẽper ſub radijs ſolaribus occultatur. Hec luctatio cum ſole eſt pugna carnis cuꝝ rõne volentis eã ſuperare: hanc luctam caro excitat ſed tẽperantia ſedat ipſaꝝ carnem rõi ſubijci eius vt eam ſequatur ⁊ iuxta eaꝝ vadat ſicut mercurius iuxta ſolem. ¶ Tertio ꝓpter principatum. Nam ſm ptholo. ſub mercurio ſunt gemini. regnat in virgine. in piſcibus regnum eius abſcedit. Sic tẽperãtie ſubſunt gemini. i. ſenſus corporis qui ſunt gemiati vtpote qꝝ due ſunt aures duo oculi due nares. i. duo foramina narium. ⁊ ſic de alijs. Habet enim temperantia ſenſꝰ corporis refrenare ⁊ caſtificare. regnat in virgine qꝝ potiſſima temperantie ſpecies eſt virginitas. ſed deficit in piſcibus ideſt in his qui viuũt i aquis delicijs. Perit enim caſtitas in delicijs ſicut Ber. dicit.

¶ Capitulum. lxxviij.

Entatur fortius ⁊ frequẽtiꝰ penitẽs ꝙ peccatores. Et hoc apparet per ſimilitudinẽ venti. Mã ſicut Seneca in quarto libro de naturalibus queſtionibꝰ dicit circa auroram fit ventus qꝝ tunc vapoꝝ

h

ventum faciens est collectus ⁊ radius solis appropinquãs, percutit gelidũ aerem. Sz in prima pte noctis raro fit vẽtus qr ille vapor nõ est copiose collect⁹. Per aurorã ergo intellige penitentis conuersionẽ per quã nox peccati expellit ⁊ dies gre illucescit ⁊ tũc diabolus marie tẽtationis vẽtũ suscitare conat. Sed existente hoie i tenebris seu nocte peccati raro fit vent⁹: qr parum tentat diabolus. Et ideo super illud Eccl. ij. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iustitia ⁊ timore ⁊ prepara aiam tuam ad tentationem: notat Gre. dicens. Non ait ad requiem sed ad tentationez qr hostis noster nos adhuc i hac vita positos quanto magis sibi rebellare conspicit tãto amplius expugnare contendit. Illos enim pulsare negligit quos quieto iure possidere se sentit. Contra nos vo vehementius incitatur cuz ex corde nostro quasi ex iure proprie habitatiõis expellit. Item deficiente estu tẽtationis abundãt lachrime compunctionis. Mam in autũno precipue circa finez abundant pluuie eo q calor estatis qui ꝛsumebat vapores remissus est ⁊ plus eleuat q̃ cõsumit. Est enim quasi calor estatis feruor tẽtationis. quo deficiẽte ⁊ tẽperie subsequẽte sequũtur pluuie. i. abũdãtes cõpũctiões lachrime Iere. viij. Finita est estas ⁊ ita subdit ⁊ gs dabit capiti meo aquaz ⁊ oculis meis fontẽ lachrymaz. ¶ Caplm. lxxix.

IMere debẽt sancti viri q̃ diu sũt in carne q̃rũcũq; videant spiritu feruẽtes. ¶ Primo pp ipsius carnis fragilitatẽ. Sunt. n. similes terre q̃ lz per nãm sit solida igneis tñ ptibus cũ aereis est pmixta. Sic ẽt sancti viri lz habeant ex pte spũs soliditatẽ sanctitatis ⁊ igneitatẽ. i. feruiditatẽ charitatis tñ imixtã ⁊ ꝛiũctaz aeri. i. fragili ⁊ passibili carni. Vnde dr Matth. xxvi. Spũs prõptus ẽ caro autẽ infirma. Vnde Apo. ij. Lorin. iiij. Hemus thesauz in vasis fictilib⁹. ¶ Scdo timẽt sancti pp suoz defectũ multiplicitatẽ. terra. n. interius ẽ cauernosa ⁊ spõgiosa. Sancti. n. cũ se itrorsus ad semetipsos reducũt vt eis vita sua mult⁹ defectib⁹ plena nõ solũ paruis lz ẽt magnis. Sũt. n. defectus vite velut ꝛcauitates terre. Cauerne ãt sunt concauitates magne significantes defectus maiores. Sz velut spõgiositates pue sũt culpe ⁊ defect⁹ leuiores. Dũ ergo sancti i ꝛspectu diuini iudicij vitã suã itrinsecus reuoluũt velut terrã ꝛcauitatibus. sic vitã suã defectib⁹ plenã eẽ recognoscũt. de q bus apud iudicẽ vehemẽter iudicari metuũt. vñ ps. dicebat. Nõ i tres in iudiciũ cũ seruo tuo dñe. Sik. Iere. sub terre fi multitudie defect⁹ hũane vite ꝛsideras dicebat. Aspexi terrã ⁊ ecce vacua erat Iere. iiij. ¶ Tertio timẽt sci suaz cogitatõuz ⁊ affectionũ impuritatẽ ⁊ tentationũ ipe tuositatẽ. Nã sicut terra in suis ꝛcauitatibus ẽ diuersoz vapoz susceptiua ⁊ ẽt vẽ toz quoz violẽtia aliqñ concutit rũpit ⁊ terremot⁹ maximi interdũ generant. Sic ẽt sci viri qñq; ex suis defectib⁹ vapores malaz cogitationũ vl immũdaz affectionũ sentiũt ⁊ vẽtos subintrãtes. i. tẽtatões vehemẽtes p quas ꝓcutiunt ⁊ interdũ p cõsensũ rũpunt. ⁊ ita fit terremot⁹. i. anie mot⁹ in pcm Mest. xi. Appuerunt terremot⁹ ⁊ turbatio sup terrã. ¶ Timor mũdanoz assimilat terremotui qui sp fit ad latus ⁊ p modũ tremoris nõ sursũz neq; deorsuz. Sic eni vapor ille monet q terre motũ facit. Sursum. n. dr de⁹ eẽ deorsuz infern⁹ lz quasi ad lat⁹ ẽ nobis mũd⁹ monet ergo sursũ q timet dñm. deorsũ q timet infernũ. lz quasi ad lat⁹ monẽt ⁊ tremũt q timẽt mundũ ⁊ trãsitorias penas. lz frequẽter peccatores timẽtes ⁊ fugientes penas transitorias incurrunt penas eternas Psal. Cadẽt a latere tuo ꝛc.

¶ Caplm. lxxx.

TRibulatões ⁊ amaritudines ⁊ quecũq; concussiões amicos dei nõ dissoluũt: sed fortiores faciũt. vñ sũt similes terre q̃ vt dic Beda vndiq; mari cingit. vndiq; quatit ⁊ tñ nõ dissoluit lz potius solidatur: qr dũ eius siccitas marĩ bñficio humectat ptes terre

UNIVERSIDAD DE MURCIA

coadunanf que alias in puluerē verterē tur. Sic ex tribulationū ⁊ amaritudinuz circūdatione stillaf mētibus electorū hu mor ꝓsolatōis iterne q̄ aia roborafꝫ ꝓsoli daf. ⁊ sic i seipsaz tota coadunaf. vt p iraz vel ipatiētiā minime dispgaf ꝑsal. Firma uit orbē terre q nō cōmouebiſ. ¶ Itē tribu lationis amaritudo turiores reddit scōs viros q̄ ꝓsolatōis dulcedo. Sicut nauis tutior ferf ⁊ natat i amara siue salsa q̄ in dulci aq̄. ex eo q̄ aq̄ amara siue salsa gros ſior ⁊ grauior ē dulci. vñ in ea natat ouū recēs. ⁊ i mari palestine mortuo nihil vi tū imergiſ. Jō nauis vt dcm̄ est tutiꝰ ferf ⁊ natat in amara aq̄ q̄ dulci. Sic ala si hz amaram aqua tribulatōis tuta eē potest Quia aut ē ci ad purgationē aut ad aug mētū meriti. Sed in aqua dulci ꝓsolatio num dubitat ne per eas aut resoluaf aut forte in eis principaliꝑ ꝑmiet si qd fecisset boni. Vñ ꝑsal. Renuit ꝓsolari aia mea Et iterū Spi. xiiij. Trāscūtes mare per ratē scz patientie liberati sūt. ¶ Itē tribu latio assiſmatur mari. ¶ Primo q̄ licz ma re non sit potabile vel dulce quo ad gu stum est tamen quo ad multa vtile ⁊ ꝑfi cuū. Nam multaꝫ ifirmitatū ē curatiuū Sanat enim hydropicos vlcerosos ⁊ sca biosos. Ita ēt tribulatio hz non sit dele ctabilis sed penal' carni in sensualitate ē tamen vtilis ⁊ proficua spūi. videlz q̄ sa nat infirmitates mētis. Curat. n. hydro piscos. i. auaros. vlcerosos ideſt luxuriosos ideſt supbos: scabiosos ideſt luxuriosos qui habent pruritum carnis. q̄ tribulatio castigat Dñ ꝛdichee. vij. Proiiciet in ꝑfundū maris oia peccata. ¶ Scōo q̄ mare q̄uis ex se sit salsū ⁊ amarum ꝓ dulcedine ta men venaꝫ p quas facit transitum ē sui saporis variatiuum. Sic tribulatio licz videaf amara vt in pūti. tñ ꝓpter dulce dinē ⁊ patientiam eoꝝ q ea tpaliter ⁊ trā sitorie sustinēt mutabiſ in eterni premiū dulcoraz. Judith. v. Fōtes amari obdul cati sunt eis ad bibendum. ¶ Tertio q̄ mare hz sit inquietum est tamē ꝓpter continuum motum sue substantie a sua corruptōe cōseruatiuū. Sic tribulatio hz ingetet m ētē vel carnē tñ cōseruat eaz ⁊ corruptōe ⁊ luxuria Eccli. xi. Malicia vnius hore oblitionem facit luxurie Job. xiiij. Recedūt aq̄ ō mari ⁊ fluni⁹ vacuefa ct⁹ aresc̄at. Aq̄ eni. i. cōcupiscētie carne re cedūt de mari. i. de amaritudie tribulatio nū. ⁊ tūc vacuefactus sit fluuius. i. luxurie fluxus. ¶ Itē tribulatio feruētē spūi cō punctiōis gignit. ⁊ vētū vanitatis exclu dit. Cuius exēplū ē q̄ tpestatis in pte se ptētrionali generatur spūs multꝰ. ⁊ va por coartaf q̄ facit terrā tremere. Jbi. n. iuxta mare q̄si quotidie terra tremit. ⁊ tā fortis ē ibi motus eq vel hois ita q̄ vas sa plena liquoribus effūdūtur. Vnde q dā pforauit terrā septētrionalē lācea lō ga. ⁊ exiuit vētus tāt⁹ q̄ fere diruit ma gnā domū. Per terraz septētrionis inte ligiſ aia peccatoris frigida a calore cha ritatis. Est eni subiacens septē capitaliū⁹ vicijs que tñ estate charitatis calescēte cō cipit spūs multū cōtritionis. vaporem cō punctionis. ⁊ tremorē humiliationis. ita q̄ uas cordis plenū liquore peccati eua cuet effusione cōfessionis. ⁊ interdū dum terra. i. corpus pforaf lancea longa actra ctione diuturne maceratiōis ⁊ afflictōis excluditur ⁊ exit ab hoie ventus ois pec cati ⁊ uanitatis.

¶ Capitulum. lxxxj.

TRinitas diuinaꝫ psonaꝫ i vnitate cētie repzesent af generaliꝫ in oibus creaturis Et hec repñtatio in creatu ris irrōnalibus vestigiū ap pellaf. Quelibz. n. creatura subsistit in suo eē ⁊ hz formā p quā deter minaf ad spēz. ⁊ hz ordinē ad aliq̄d aliud. Per ꝑmū repñtat patrē p scōm filiū. per tertiū spūsanctū. ¶ Itē in magnitudine creaturaꝫ cognoscit potētia pris. i dispo sitiōe siuū sapia. in ornatu bōitas spūsācti ¶ Itē i quolibet indiuiduo inuenies vni tatē spēz ⁊ utilitatē. quoꝫ primū q̄uenit patri scōm filio. tertiū spūsancto. ¶ Itē scriptura dicit q̄ omnia constituit deus in nūero pōdere ⁊ mēsura Sapi. xi. In om ni enim creatura est unitas ueritas ⁊ bo/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nitas. siue mod⁹ species ⁊ ordo vt sit in omni creatura. quo vna ostenderet prin cipij vnitas ⁊ quo trina personaꝝ trini tas. ¶ Item inuenitur in omni creatura quod est quod discernit ⁊ quod cōgruit. Sed omnes iste distinctiōes siue assigna tiones vestigij ad personarum trinitatē reducuntur vt per se ē manifestū. ¶ Ytez apparet representatio trinitatis in omni bus substātijs. Nam in omni substantia creata ſm Dionȳ. inuenitur essentia vir tus ⁊ opatio. quoꝝ primū cōuenit patri secundum filio tertium spūisancto. Spe cialiter aūt reperitur sancte trinitatꝭ rep lemtio in substātijs incorporeis ⁊ ima terialibus scz in animabus ⁊ in angelis. Generaliter át in tres diuiditur spēs. q̄ sūt vegetabilis q̄ est in plantis. sensibilis q̄ ē in bruȳ. ⁊ rōnalis que est in hoibus. Sz oib⁹ trib⁹ ꝓpetit vna rō aie cōis. Et in vna cōi aie rōe repñtat vnitas eēntie. sed i triplici aie distinctōe repñtat psonarum distictio. Sz excellētior adhuc repñtatio trinitatis est in aia rōnali. s. pp modū ima ginis pp quā dr. q hō ad imaginē dei fa ctus est. Nā sic sunt in vnitate eēntie di uine tres psone ita in vna eēntia rōnalis aie tres potētie sūt. s. memoria intelligen tia ⁊ volūtas. imago. n. trinitatis diuine nō inuenit in hoie nisi ſm mētē. In alijs vo ptibus oīdit ibi repsentatio soluz p modū vestigij. Sz adhuc trinitatis ima go attendit in mēte ⁊ magis ſm actus di ctaꝝ potētiaꝝ q̄ ſm potētias ipsas. Pro pterea qz psone diuine distinguūt ſm p cessionē vbi a dicēte ⁊ pcessionē amoris vtrūq; ꝓnectentis. Verbū át in aia sine ac tuali cognitione nō pōt cē vt Aug. dicit. Dñi pncipaliter attēdit imago trinitatis i mēte ſm actus put. s. ex noticia rei quaz hēmus cogitando interius vbū ꝓcipim⁹ ⁊ ex hoc in amorē prorūpimus. Sed qz pncipia actuū sūt habitus ⁊ potētie. vnū qōq; aūt est virtualiter in suo pncipio se cūdario ⁊ quasi ex ꝓsequēti imago trini tatis pōt attēdi in aia ſm potētias ⁊ habi tus put in eis actus virtute existūt. Sed adhuc attēde q imago nō attēditur i no ticia vel amore sui vel alterius rei sz per respectū ad hoc qō deus. qz scz mens pōt meminisse intelligere ⁊ amare deū a quo facta est. vt dicit. Aug. Quia vt dictuz est diuine psone distinguūt ſm pcessionem vbi a dicente ⁊ pcessionē amoris. Verbū aūt dei nascitur de deo ſm noticiā sui ip sius. ⁊ amor pcedit ſm q se ipsum amat. ⁊ manifestū est q diuersitas obiectoꝝ di uersificat speciē verbi ⁊ amoris qz non ē idem verbū de lapide ⁊ equo conceptuz. Dñi attēditur diuina imago ſm verbum cōceptum de dei noticia. ⁊ ſm amorem ex inde derinatum. Ipsa. n. rōnalis aia trib⁹ theologicis virtutib⁹ pficitur scz fide spe ⁊ charitate in via. Ipsa aūt in patria tri bus dotibus dotabit que sunt visio suc cedens fidei. ipheso succedēs spei. ⁊ frui tio correspōdens charitati. Dñ patet q in aia rōnali est sanctissime representatio tri nitatis ⁊ ſm esse nature ⁊ ſm pfectionez gratie ⁊ ſm statū glorie Adhuc autem ex pressior ⁊ nobilior representatio trinita tis est que in angelis reputr. vnde ſm. Grego. Angelus dicitur signaculuz simi litudinis. qz in eo similitudo diuine ima ginis illuminatur expressa. ⁊ hec similitu do inuenitur in quolibet angelo. Repre sentāt etiam angeli sanctissimā trinitatez in cōmuni. qz distinguūtur omnes p tres hierarchias. ⁊ quelibet hierarchia adhuc tres ordines continet. vñ deus est in tro nis vt maiestas. in cherubin vt veritas. i seraphin vt caritas per que notatur tri nitas personarum. ⁊ similiter inuenitur in alijs hierarchijs. Item apparet repre sentantio trinitatis in substantijs corpo reis ⁊ materialibus. Nam in oi corpore ſm Phos tres dimensiones existunt scz lōgitudo i linea. latitudo in supficie: spis situdo siue pfunditas dicitur esse in cor pore. qz est ei⁹ dimensio ꝓprie: ppria li nea est tm̄ pducens. ⁊ ideo ꝓpetit pri q ē pncipiū nō de pncipio. Linea cni secūdū Phm. dr. ē producēs qz ē pncipium a q̄ supficies fluit sz dicitur esse non pducta Quia licet dicat fluere a puncto vsqz ad pūctū. qō ñ ē in ꝓtinuo nisi linea ducē ta

mẽ nõ potest habere a ꝑncto aliquã quã titatẽ cuꝫ ꝑnctũ sit indiuisibile ỹñ linea ꝑut cõtinua nõ diuidit i ꝑncta sed i ptes ꝯtinuas. Et ideo phisic⁹ nõ ꝓsiderat ꝑncta cũ iste dimensiões ñ fluãt a ꝑncto sed a materia. Corp⁹ vo ẽ tiñ ꝑductũ. qz ꝑ fũdũ qõ ẽ ꝑpriũ corpori fluit a superficie Aliogn idẽ ꝑducẽt a seipso si i plão eẽ set plures superficies. sed tũ dicit corp⁹ ñ esse ꝑducẽs qz nõ intelligibilꝫ vltra corp⁹ alia spẽs magnitudiꝫ diferẽs ab istis. Vñ ꝑfudita sue corp⁹ ꝯgruit spiritussãcto quia ab aliquo ꝓcedit ꝓncipio. s. ꝑre z filio sz nulla alia diuina ꝑsona ꝓcedit ab ipo. De quo etiã dicit. Apo. i. Corin. ij. q scrutatur ꝑfunda dei. Superficies autez ꝑducens z producta est producitur eni a linea z ipsa simul cum linea producit ipz corpus sine ꝓfunditatez. z ideo cõpetit filio qui nascitur ex patre. z ab eo simꝫ z patre spũssanctus procedit. ¶ Itẽ beata trinitas repzesentatur in naturis. Lõpetit enim ternarius numerus omnibus rebus naturalibus. Et qz sm Pithagoraz esse completum in natura habet ꝑncipium medium z finem. Ideo Pithagoras docuit deum nature ꝓprietatibus eminentẽ colere ter in die. Quia ipsa cognitio que de possibili est perfica tribus sez sensu q̃ manuducimur. imaginatiõe qua indagamus verum ex his que nos manuducũt. z intellectu q̃ conspicimus inuẽtum. Ideo etiam honoramus deũ ter sm termegistum sm tria puncta hemisperij idest mãe meridie z vespere. vñ lex pithagoricorum z christianoꝝ adorat ad orientẽ. Lex termegisti z machometi ad meridiez. lex Moysi ad occidẽtem. ¶ Itez posita sũt a philosophis magnis in cultu dei tria. sez adoratio propt reuerentiam thus propter distributiõẽ suauissime cognitionis diuine z virtutũ celestiũ. terestrium. hymnus sm Pitha goram ꝓpter concentum celi. ¶ Itẽ ẽ repzesantatio trinitatis in celo. i. corporibus celestibus Computãtur enim ab apostolo tres celi. qz dicit se raptũ ad tertium celuꝫ ꝓptere a qz in spheris celorum trꝑlex est diferentia. Quia est aliqꝫ celum mobile z stellatum sicut firmamẽtum cum quo etiaꝫ computantur septez planetarum orbes qui sũt sub eo. Aliqꝫ vo est mobile sed non stellatum sicut crystallinum. vel si quod aliud supra ipsũ qõ sit primuꝫ mobile sm astrologos. Tertium aũt quod nec est mobile nec stellatũ sicut empyreum quod est beatorũ locꝰ. In celo etiaꝫ relato ad terram inuenitur triplex dimensio. sunt enim tres vie cõtinue sez lõgitudo a surſuꝫ in deorſũ vl econuerso. latitudo a dextro ad sinistrũ Altitudo ab ante ad retro. Igitur in celo ad terrã relato relatio circunferentie ad centrum causat longitudinem ascẽdẽdo z descendendo. Ordo vo signorum i circulo obliquo facit altitudinẽ qz ab occidẽte in orientem facit ante. sed retro ẽ ab oriente in occidentem. Alius vo motus facit latitudinem. i. dextrum ad sinistrum. ¶ Item repzesentatio sãcte trinitatis i planetis est. Assignatur enim eis triplex circulus. sez deferens equãs z epicyclus. ¶ Item in eorum cursu dicitur esse triplex gradus. Quia quãdoqꝫ planeta ẽ retrogradus. qñqꝫ directus. quãdoqꝫ stationarꝰ. Nam quasi stationarius pater a nullo est procedẽs. sed quasi retrogradus est filius carnem assumens. tunc eni sol retrocedit vsqꝫ ad decimaꝫ lineã. vt figuratũ est. Isa. xxxviij. idest vsqꝫ ad humanam naturam. que quasi decima est post nouem ordines angelorũ. z in decima dragma figurata Luc. xv. Sed quasi directus est spiritussantus. qui missꝰ est ad directionem fideli um. Vnde Psal. Spũs tuus bonus deducet me ⁊c. Sed ꝓcipue sancta trinitas. repzesentatur i sole. qui est maximus planetarum. In eodem sole sm Aug. tria hec considerã⁹ q̃. est. q̃ lucet. q̃ calet. Primum competit patri a quo filius habet esse z spũssãct⁹ Scõm filio. Tertium spũssancto. ¶ Itẽ est repzesẽtatio trinitatis in locis. Est. n. triplex locus deputatus creature rõnali. sez locus sũmus idest celũ vbi sola letitia z est infimus. s. infernus. vbi sola tristitia.

& est medius hoc est mundus in quo sūt summa speranda & infima timēda. Unde Phil. ij. In nomine iesu omne genu flectatur celestium terrestrium & infernorū. In nomine iesu vt dicit Ambro. tota trinitas representat qz iesus interpretatur vnctus. in quo intelligitur vngens. & vnctio & ipse vnctus. Vngens pater vnctus filius & vnctio spiritus sanctus. Et ideo i nomine iesu olim in apostolorum temporibus credentes baptizabātur in nomie trinitatis. ¶ Itē repīt trinitas in eis que distinguunt sm plm tripliciter. qr sūt simplr leuia vt ē ignis: vel simplr grauia vt est terra. vel media grauia & leuia sicut aer. qui est grauis respectu ignis. leuis āt respectu aque. & aqua q̄ est leuis respectu terre. grauis aūt respectu aeris. Item in elementis inuenitur quedaz alia trinitas respectu loci: qr solum tria elemēta se cōtingunt i loco generationis. scz aer aqua terra. Aer enim non plus habz de natura grauis q̄ aqua de natura leuis. Specialiter aūt ignis representat sanctam trinitatem. qr ignis apparet tripliciter in flāma luce & carbone. Item qr ignis hz triplex esse. est. n. ignis purus in propria sphera. ignis ꝑiunctus rei cōbustibili. s. in aliena mā. & est ignis mixtus. s. in re elemētata. i qua sm quosdam ignis & etiam alia elementa sunt actu. Nō quo ad esse primuz scz formaz substantialium. sed quo ad eē scōm scz qualitatum suaz que sunt reducte ad mediū. & ideo sūt ibi sicut extrema in medijs. & sm aliquos nullo modo sūt ibi actu. sed sunt ibi virtute. Representat etiaz trinitas beata in aere qui distinguit per tria interstitia. supremum quod dicit ethereum & medium ac infimum qō dicit aereum. In supremo est calor & lux ꝓpter ignis & solis propinquitatē. Similiter in infimo ꝓpter repercussionem radiorū a terra. In medio aūt ad qō non pōt pertingere reflexio radioz est frigiditas & obscuritas. Aqua etiam representat psonas trinitatis. qr inuenitur aqua triplex. s. cōdensata vt in nube. vel congelata vt i glacie. vel liquida vt in fōte vel flumine. Est enim aqua vnū ex illis trib⁹ que testimoniū dant in terra ipsi trinitati beatissime Jo. v. Tres sunt qui testimonium dant i terra spiritus. aqua. & sanguis. spūs iquā sanctificationis. aqua ablutionis. sanguis redemptionis. Terra quoq; representat beatam trinitatem. Dicitur enim Isa. xl. Quis appendit tribus digitis molē terre: per quos tres digitos intelligi possūt tres personе diuine in orbe terre representate. Unde & terra que inhabitatur tri farie a sapiētibus est diuisa. Unde vna dicitur asia. altera europa. tertia aphrica ē. Et est asia mūdi totius pars media a meridie per orientem vsq; ad aquilonem ꝓtensa a quadam muliere sic vocata. que apud antiquos regnum tenuit orientis vt dicit Isido. Europa vero a septētrione vsq; ad occidentem est extensa. que sic vocata est ab europa filia regis libie. quā Juppiter rapiens ab aphrica duxit increta. hanc tertiaz partē orbis vocauit europam. Et sic in europa. liij. gentes sunt vt dicit Chrysostomus. Aphrica vero ab occidente vsq; ad meridiem est protensa sine porrecta & sm quosdam dicta aphrica quasi aphrica eo q̄ soli omnino sit apta & nulli quasi frigori sit subiecta vt dicit Isido. Aliqui autem dicunt ab afer filio Abraam ex certa causa esse dictam q̄ versus lybiam dicitur duxisse exercituz & ibi victis hostibus consedisse. & aphrica cum europa est totius orbis medietas. Quidā vero dicūt q̄ has tres partes mūdi tres filij Noe diuiserunt postq̄ egressi sunt ō arca. ita vt Sem cum sua posteritate futura occuparet asiaz Japhet europaz & chā possideret aphricam sicut dicit glosa Bene x. & idem dicunt Chrysosto. & Isido. Plinius & alij plures concordant cū eis. ¶ Item beata trinitas representatur in motibus. Est enim motus sm locum triformis. rectus circularis & obliquus. Itē distinguitur motus sm aliquos in naturalem. cuius principium est natura. & violentum cuius principium est ab extra. et animalem cuius principium ab intra. qz ab anima que mouet multipliciter. ¶ Itē

In numeris est representatio trinitatis. Nam primum impar ē ternarius numerus in quo pfectio primi repsentat. s. dei qui trinus ē z vnus. Jō ois res q̄ hz ista tria. scz pncipium mediuz z finē dicitur eē pfecta. vtpote qz in trinario numero finis conformatur principio z iō sic dicit phs primo celi z mundi sm translationē arabicā. Per hūc numez scz ternariū ad hibuimus nosmetipsos magnificare vnū deum eminērē propterea tibus eorum q̄ sunt creata Unde z hermes trimegistus ponūt mūdum pfici in trib⁹ pmāmene. qō est impulsio vel iplexio causaz. necessitate que est exequatio causarum p motum ad eē z ordine qui est distributio cuiuslibz pducti i locū et officiū suū. C Itē numer⁹ diuitur in tria. qz numeroz sm Jsidō. alius linealis alius superficialis. alius vero solidus. Linealis est qui ab vnitate incipiēs ordinate pcedit vt vn⁹ duo tres z sic i infinitū. Superficialis vero nūerus est duct⁹ in se in aliū semel vt bis duo bis tria. Solidus aūt est q̄ ducit in se vel i aliū semel z postea semel ductū i totū. vt cū dr bis duo bis ter tria ter z sic de alijs. Vel alia distinctio nūeri per tria ē. qz nūmerorū alius digit⁹ alt⁹ articulus z alius cōpositus. Digitus eni cōtinet nūeros simplices ab vnitate vsq̄ ad decē. Articulus cōtinet decem z alios denarios. vt viginti. trigita. quadraginta. z sic de singulis. Cōpositus vō vtrūq̄ cōplectitur. vt vndecim duodecim. tredecim ⁊c. C Item repsentatur trinitas i figuris. Naz prima figura dr rectilinea. Hec est triangulus habēs triangulos equales duobus rectis. Cui comparatur anima vegetabil⁹. q̄ hz tres vires nutritiuā augmentatiuam. z gnātiuaz. Est ergo triangulus tribus licis iclusus in trib⁹ agulis extēsus. z p tres spēs diuis⁹. q̄ sūt sm phz eqlater⁹ q̄ hz oia latera eq̄lia: Jsocheles q̄ hz duo latera tm eq̄lia. z gradalis q̄ hz latera ineq̄lia. Figura circularis representat trinitatē qz de⁹ ē circulo silis. Dicit eni hermes suprādictus q̄ mōas gignit monadē. z in se suū reflectit amorez. Qō quo ad nostrū itellectū trahētes dicim⁹ q̄ pater vn⁹ vnicū generat z genuit filiū ab eterno cū q̄ ēt simul ab eterno spirat spūsanctū. q̄ ē nexus z amor ambozum. Nā de⁹ pater ab eterno se pfecte itelligit z itelligēdo se diligit. quā dilectionē extra se ad aliū nō extēdit. sed i se reflectit qz ad itelligētē z itellectū ad patrē z filiū a gbus pcedit ipsa dilectio ad modū circuli in seipsū reflecūt. Unde omino deus in essentiaz vnus pat intelligēs z itelligendo filiū gignens z amoz ab vtroq̄z pcedens vt in vtrūq̄z se referēs z reflectens Propter q̄ trimegistus fuit interrogatus quid eē deus: R espondit De⁹ ē sphera itelligibilis. cui⁹ centruz est vbiq̄z circūferentia vō nusq̄. Nam qz de⁹ corpus nō ē nec ēt eē potest eo q̄ sūme simplex est qz omne perfectissimuz opz eē simplissimuz eo q̄ posteri⁹ componē tibus sit omne compositū ideo ad differentiā sphere corporalis dicit q̄ est sphera intelligibilis. vnde in centro quod est quid minimuz z simplicissimum circumferētie comparatū diuinam simpliciratē itelligē. sed per circūferentiā que est maxima imensitatem diuinā accipe. Est ergo sēs⁹ descriptiōi s pdicte. deus ē sphera. i. pncipio carēs z fine multo magis q̄ circulus siue sphera. vt sic ei⁹ notet eternitas. intelligibilis vt notet ei⁹ imateria litas. Cuius centrum idest indiuisibilis z simplex cētia vbiq̄z tota est. sed circūferentia eius idest eius immensitas nusq̄ est. qz a loco cōprehendi nō pōt. sic ēt circūferētia primi celi dicitur minime loco contineri. qz primum celum cēt in loco cū loc⁹ sit terminus corporis continentis vt phs in phyficis dicit extra celum aliud corpus eēt q̄ celum includeret. z sic sequeretur q̄ de illo alio corpore. z sic de alijs. z ita pceederet in infinitū q̄ ē incōueniēs Unde sm Alexādrū vltima sphera nullo mō ē in loco. Jz auerroys dicit q̄ licz vltimū celū nō sit in loco p se idest sm circūferētiā. est tn in loco per accidens rone cētri circa q̄ mouetur. q̄ ipm cētrū hz fixionē in loco. Sz rōnabili

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ns vt dicũ Themistiꝰ .s. q vltima sphera ⁊ ꝑm circũferẽtiã dr eẽ in loco rõne ptiũ. qr ptes mutãt locũ subsãtia ⁊ rõne is nõ actu ꝫ potẽtia tñ cũ non sit ps actu diuisa. Si. n. eẽt pars celi actu diuisa tũc esset actus in toto siẽ in loco. Dñ q aliqd dr de toto rõne ptiũ in ẽtũ ptes vltime sphere sũt in loco i potẽtia. tota vltima sphera est i loco per accidens rõne partiuꝫ qõ sufficit ad motũ circularẽ. Quicqd autẽ sit de sphera corporali. de deo tamen qui est sine quãtitate immensus ⁊ omnino indiuisibilis. hoc est verum q nullo apprehẽdatur loco. Sic ergo deꝰ dicitur sphera ꝓpter suaꝫ eternitatem. intelligibilis ꝓpter suaꝫ immaterialitatem ⁊ dicitur habere centrum ꝓpter suaꝫ simplicitatẽ. item. vbiqꝫ totus ꝓpter suaꝫ indiuisibilitates. ⁊ dicitur esse nusq̃ idest a nullo loco comprehẽsus ꝓpter suam immensitatem. ¶ Item representatur trinitas in consonantijs musicis. Sunt enim musice tres partes. scz armonica rithmica ⁊ metrica. Item armonica fit tripliciter Nam ꝑm Isidoꝝ. omnis sonus armonicus aut voce editur scz per fauces. aut flatu scz ꝑ fistulas. aut pulsu sicut ꝑ timpana psalterium ⁊ citharam ⁊ huiusmodi. Pulsus importat potentiaꝫ patris. vox refertur ad sapientiam filij. flatus ad bonitatem viuificatiuam spiritussancti. Sic patet q beatissima trinitas in omnibꝰ licꝫ vario modo representatur suis effectibus q deus omniũ auctor est non solum vt vnus sed etiam vt trinus. ex quo omnia: per quem omnia. in quo omnia cui semp sit honor ⁊ gloria ⁊ erit in secula.

¶ Capitulum .lxxxij.

Erbũ dei affimilat lumini iuxta illud Psal. Lucerna pedibus meis verbũ tuuꝫ ⁊ lumen semitis meis. ⁊ ꝫ similitudo attẽdit quãtuꝫ ad septem. ¶ Primo q lumen est diuersorum corporum diuersimode penetratiuum. Vnde auctor perspectiue dicit q lumen est triplex. scz reflexum fractum ⁊ directum. Reflexum sicut a speculo ⁊ alijs politis corporibus que lumẽ a se receptũ reijciunt. Et tales sunt qui verbũ dei audiũt sed ipsum auditum reijciunt vel cõtradicendo vel contrafaciendo ꝑm illud Job. xxxiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini vel reijciũt illud obliuiscẽdo. ꝫ illud Ja. i. Comparabitur viro cõsideranti vultuꝫ natiuitatis sue in speculo. Psal. Proiecisti sermones meos retroꝝ sum: sed Luce. x. dicit. Beati qui audiunt verbum dei ⁊ custodiũt illud. Aliud est lumen fractuꝫ. sicut quando lumen venit ad corpus alꝝ quantulum densum vel durum. Tale. n. corpus lumen in se recipit sed ꝓpter mãꝫ q̃ ꝺino non obedit vt trãsire lumẽ possit lumẽ nõ recte incedit ꝫ ab incessu recto diuertit. ⁊ talis incessus dr fractio radij. Sic frangitur verbum dei in �pis qui audiendo ipsuꝫ suscipiunt sed non obediũt faciẽdo. Vnde nec recte ipsum suscipiunt ⁊ ideo dr Ja. i. Estote factores vbi ⁊ non auditores tñ fallẽtes vosmetipsos ꝛc̃a thi. vi. Vide ne lumen qõ in te est tenebre sint. Nam res quã radius nõ penetrat licet ex vna parte vbi lumen recipit sit illuminata ex alia tamen ad quã non transit remanet tenebrosa. Vnde tales licet illuminentur in eo qõ audiũt: tamẽ tenebrosi sunt in eo quod non faciunt. Tertium lumen dicit directum quando non repellitur nec materiaꝫ inobedientem reperit sed libere trãsit. ⁊ operationes perfectas facit. Sic simili modo etiam verbũ dei ẽ cũ diligenter ⁊ perfecte auditur ac deuote. qr tũc memoriter retinet ⁊ obedienꝫ ac sollicite implet. Vnde tunc perfectam operationem faẽ. quia ad eternã beatitudinem perduc: ꝑm illud Ja. i. Si quis perspexerit in lege perfecte libertatis. non auditor obliuiosus factuꝫ sed factor operis vel verbi hic btũs in facto suo erit Psal. Deducet quasi lumen iusticiaꝫ tuã. Nam lumẽ ꝺmõi transeũdo deducẽ a principio ad medium ⁊ de medio ad extremum. sic verbum dei quando audit aure: retinet corde. perficit opere. tũc iustificat hoiem ⁊ dignũ reddit eterne beatitudis. ¶ Secũdo q lumen est formaꝫ vel figuraꝫ

declarationū ⁊ manifestationū. sic verbū dei manifestat nobis formas ⁊ figuras vitiorū ⁊ virtutū. Ephe. v. Omne qđ manifestat lumen est. ¶ Tertio q; lumē est oculorum letificatiuum. Ecclesiastici. xj. Bulce lumē ⁊ delectabile est oculis videre solem. sic verba dei interiores oculos aie illumināt ipsamq; letificant ⁊ delectant. Prouer. xv. Lux oculoꝝ letificat aiam. ¶ Quarto quia lumē ē egris oculis odiosum ⁊ molestie illatiuū. Similiter verba dei in hoīnib⁹ prauе dispositis sunt molesta. Joh. iij. Dilexerūt homines magis tenebras qꝫ lucē: Erant eīm coꝝ opera mala. ¶ Quinto quia est pigricie excitatiuū. Nam lumē dei aduenies excitat mentē ad surgendū a lecto peccati ⁊ etiā ad bene operandū. Isa. lx. Surge illumināre hierusalē ⁊c. Sunt eīm verba bona quasi stimuli. Eccl. xij. Verba sapientū qsi stimuli. ¶ Sexto quia lumen ē formaruꝫ ⁊ specieꝝ in superficie speculi vel alterius corpis politi impressiuū. Nam lumē polite materie superficiē ptingens in angulis equalibus se reflectit ⁊ omniū subiectoꝝ formas imprimit. Vnde quod est extra substantiā in superficie collocat speculi per imaginem ⁊ figurā. Sic etiā per verba dei imprimunt mentibus hominum diuerse cogitationes ⁊ affectiones quasi diuerse imagines. Nam qñq; verbum dei auditū mentes audientiū elenat in contēplationē ⁊ amorē celestiū: qñq; etiam imprimit timorē supplicioꝝ infernaliū: qñq; etiā contemptū ⁊ dispectū omniū mūdanoꝝ: qñq; fugam ⁊ odiū omniū vitiorum. Et hec precipue facit verbum dei in mentibus politis ⁊ a peccatoꝝ rubigine tersis. Vnde hoc est lumen sapientie qō mentes multipliciter informat. Sap. vj. Diligite lumen sapientie. ¶ Septimo qa lumen sm dispositionē materie quā subintrat est variationis susceptiuū. Mā eī claritas intendit in materia pspicua ⁊ pura: ⁊ remittitur in materia feculenta. Sic verbum dei in mente pura ⁊ tersa a vitiis lumen sapientie plurimū inducit. sed in mente impura ⁊ feculenta peccatis lumen sapiētie vel gratie nō immittit. Itē in diaphana materia quia obstaculū non inuenit: ideo per eam irradiās proprios fulgores exprimit ⁊ ostēdit: vt Dion. dic. ⁊ ꝫto pfectius in illo pfundat tanto latius ex ea refusa ad alia deriuat. Sum aūt lumen materie grosse infundit impfecte ab ea recipit. Vñ solū se diffundit extrinsecus. Sic verbū dei in mente peruia nō habēte opacitatē vel grossiciē materialis amoris fulget vel splendet: sm illud Tobie. xiij. Luce splēdida fulgebis. i. nō solū in te splēdida eris sed etiā alijs p doctrinam vel bonoꝝ opeꝝ exempla fulgebis: sm illud Matth. v. Sic luceat lux vestra coꝝ hoīnib⁹ vt videant opa vestra ⁊c. Vnde de talib⁹ dicit Baruch. iiij. Stelle dederūt lumen in custodijs suis. Stelle eīm sunt mūdissime substātie ⁊ lumē a sole recipiūt qō alijs refundūt. sed in mente vbi est dēsitas amoris materialis ⁊ tēpalis lumē diuini verbi solū exterius in auditu recipitur: ⁊ si aliquo mō ad coꝝ transeat nō ibi figit vel aliquid opatur sed citius a cōtrario facti siue affectus repellitur. Sic lumen a grossis vel cōpactis coꝝporibus, repulsam patit: nec ad interiora admittit: etiā in superficie esse videt. ¶ Itē verbū dei assimilat ipi radio solari: ex cuius reflectione generat flāma ignis: vt dr ij. Machab. j. Sol refulsit q p⁹ius erat i nubilo ⁊ accēsus est ignis magn⁹ ⁊c. Ita frequenter diuinū verbū generat in mente hominis mirabilē flammā amoris. Ps. Eloquiū dñi inflāmauit euꝫ. Et nota qꝫ radius inflāmationē causans oportet qꝫ sit a corpe terminato solido ⁊ firmo. i. pmanente. Vñ radius solis in aqua fluente inflāmationē vel ignitionē causare nō pōt: ex eo qꝫ hmōi aqua nō est solida nec pmanens nec etiā terminata: ⁊ iō nullam formā retinēs. Posset tamē fieri in aqua cōtenta in aliquo vase valde rotūdo ⁊ solido ⁊ terminate ⁊ gescente puta i ampulla vel hmōi. Et ita fit etiā ad hoc vt ex verbis diuinis coꝝ hoīs inflāmet oportꝫ qꝫ sit terminatū per inquirendi sobrietatem. s. vt nō plus velit sapere qꝫ oportet

sed sapere ad sobrietatē. ¶ Itē oportz q̄ sit solidū.i.nō confractū siue obliuiosum vt.s.qō ex vna parte recipit ex alia parte effundit. Vnde dicit Eccl̄j.xxj. Cor fatui quasi vas confractū oēm sapientiā nō tenebit. Vel debet esse solidū.i.nō molle: quodcūq; molle est sicut faciliter impressionē recipit ita faciliter amittit. Et talis etiā sicut faciliter ad verbū dei accēditur ita faciliter extinguit. ¶ Item oportet q̄ sit p̄manens vt nō ad tps credat & in tpe tēptatōnis recedat: ꝟm illud Jo.j. Si mānseritis in sermōe meo vere discipuli mei eritis &c. Cor ergo quod habet stabilitatem & soliditatē vehemēter inflāmatur & incendit per diuini eloquij.i.sacre scripture radiū. Lu.xxiij. Cor nostrū ardens erat in nobis dū loqueret nobis in via &c. ¶ Item verba dei frequēter predicata assimilant scintillis. ¶ Primo qa scintille habent igneitatē. Nam scintilla est modica ignis particula ex materia ignita caloris impetu resoluta. Quia.s.ex mente celestis desiderij vel superm zeli igne accensa verbum deuote p̄dicantis egredit cum impetu fernoris: quo mentes audiētium succendunt & inflāmantur: ꝟm illud Ezechi.j. Scintille quasi aspectus eris candentis: vt dicit Biego. vita p̄dicantiū sonat & ardet: ex quo scintille p̄dcunt id est verba ignita. ¶ Secūdo verba dei freq̄nter audita assimilantur scintillis ratione mobilitatis quia habēt mobilitatē: quia scintilla mox vt resoluitur sursum mouetur: sed dū ex partib⁹ terrestribus granatur ad centrū iterū reclinat: & ideo scintille discurrūt nūc ascendēdo nūc descendendo. Sap.iij. Tanq̄ scintille in harūdineto discurrent. Sic sancti p̄dicatores nituntur per suū verbū corda audientium ad celestia eleuare: & tunc eor verba sunt vt scintille ascendentes. Sed interdū p̄pter auditorū imbecillitatē coguntur ipsa verba que predicāt tēperare: & ea potius auditor⁹ fragilitati q̄ sue auiditati cōcordare: & tunc eorum verba sunt quasi scintille descendētes. Sic faciebat Aplus Roma.viij. Humanū dico propter infirmitatem carnis vestre. Interdum etiā ea temperant propter infirmitatem proximam: ꝟm illud Cor.xij. Parco autem ne quis existimet aliquid esse supra id quod videt in me aut audit ex me. ¶ Tertio quia scintille habent luminositatem: sic sanctorum predicatorū verba illuminat audientium corda ad considerandū dei opera. Eccl̄j.xlij. Desiderabilia omnia opera eius & tanq̄ scintilla que est considerare. ¶ Quarto quia scintille habent virtuositatem. Ex modica enim scintilla fit sepe maximus ignis. Ita similiter ex breui predicatōne immo aliquādo ex breui sermone sequitur magnus fructus. Ecclesiastici.xj. Ab scintilla vna augetur ignis. Vnde Actuū.x. dicitur q̄ predicante Petro cecidit spūssanctus super omnes qui audiebant verbum dei. Sapientie.ij. Sermo scintille ad cōmouendū cor nostrum. ¶ Item verba dei assimilant guttis & stillis roris & pluuie. Vnde Deuteri. xxxij. Cōcrescat vt pluuia doctrina mea: fluat vt ros eloquiū meū q̄si imber super herbam: & quasi stille super gramina. Ecclesiastici.j. Guttas pluuie id est verba doctrine celestis quis dinumerauit? Nam sicut sapientie eius non est numerus ita nec verborū eius. Dutte etiam siue stille terram humectant: radices ingrossant: semina fecundant: plantas & arbores vegetant: pisces in mari recreant: ostreas impinguant ac in eis margaritas generant: insuper etiam lapides cauant. Ita similiter etiam verba diuina audita deuote vel lecta animā humectant deuotione: radices cordis id est cogitatōnes & affectōnes ingrossant augmentatione: semina id est bona proposita fecundant operatione: plantas & arbores id est nouiter conuersos & penitentes qui debent fructus dignos penitentie facere: vegetant id est confortant spirituali refectione: pisces in mari id est positos in amaritudine & tribulatione recreant interiori consolatione: ostreas id est claustrales & inclusos impinguant religionis obseruatione: ac in eis margaritas puritatis generant sollicita

UNIVERSIDAD DE MURCIA

castificatione ⁊ emendatione: item lapides idest lapidea ⁊ dura secularium corda peccatorum emollium ⁊ cauant idest ad compunctionē ⁊ penitentiaꝫ disponunt frequenti auditione: sicut gutta cauat lapidem nō vi sed sepe cadendo.

Caplm lxxxiij.

Irginum sanctarum perfectio assimilatur circulo galaxie propter quattuor. ¶ Primo propter decorem ⁊ pulchritudinē. Nā galaxia est circulus celestis ceteris circulis pulchrior. Et similiter de virginitate dicit Cyprianus q̄ est flos ecclesiastici germinis decus atq; ornamētum gratie spiritualis ⁊ illustrior portio gregis christi. Et Ambrosius de ipa dicit i libro de virginitate: Pulchritudinē quis potest estimare maiorem decore virginitatis: Que amatur a rege: probatur a iudice: dedicatur a domino: consecratur a deo: semper sponsa semper innupta. Vnde nec amor fratrem habet nec damnū pudor. ¶ Secundo propter honorem. Est enim virginitas tanto honorabilior ꝯro sublimiori. Eius autem sublimitatē ostendit galaxie situs que medium tenet inter duas partes celi inequales: virginitas similiter medium celi tenet. Namq; angelis debetur ⁊ hominibus: inter quos quasi media est virginitas habens cum hominib⁹ cōmunem carnis fragilitatem: sed cū angelis habet cōmunem ⁊ quasi supra homines incorruptionis integritatē. Propter quod dicit Hieron. q̄ in carne preter carnem viuere angelicum est non humanum. Damascenus dicit q̄ abstinentia a nuptijs est angelorum imitatio. Dicit enim Ptolomeus i almagesti libro octauo capi. ij. q̄ circulus galaxie duplex est. Vnus quasi intra alium ⁊ ille qui est intra continuus videtur incipiens a pedibus geminorum ⁊ regyrans in geminos per principium sagittarij. Et alter est supra illum nō vbiq; cōiunctus ei sed in aliquibus partibus coniunctus ei ⁊ in aliquib⁹ distinctus ab eo ⁊ iterum ille exterior circulus nō videtur omnino continuus ab aliquo puncto in punctum idem: sed in multis locis videtur intersectus. Similiter etiam duplex est perfectio siue incorruptio virginalis. Vna interior in proposito mentis: ⁊ nec cōtinua ⁊ perpetua debet esse. Alia est extra virginitas scilicet carnis: ⁊ nec interrumpitur seu corrumpitur per violentiam absq; consensu mētis: ⁊ tunc non amittitur meritum virginitatis sicut dixit sancta Lucia: Si me invitam feceris violari castitas mihi duplicabitur ad coronaꝫ. Ide autem due integritates in quibusdam inueniunt coniuncte quia vtranq; habent: in quibusdam disiuncte idest integritas carnis sine integritate mentis: vel econuerso. ¶ Tertio virginitas assimilatur galaxie propter candorem. Nam galaxia quendam cādorem habet: ⁊ ideo vocatur via lactea siue circulus lacteus: Et iste cādor competit virginitati que est candor lucis eterne vt dicitur Sapientie. vij. Quedaꝫ sunnt que habent lucem ⁊ incorruptibilitatem eternam idest interminabilem vt sol ⁊ stelle: ⁊ sic habebunt corpora sanctorum post resurrectionem que erunt sicut stelle in perpetuas eternitates vt dicitur Danielis. xij. Huius autem eterne lucis ⁊ incorruptibilitatis est quidam candor virginitas carnis in qua nihil coinquinatum incurrit vt habetur Sapientie. vij. Est enim in carne corruptibili perpetue incorruptionis meditatio: vt dicit Augustinus Ecclesiastici quadragesimotertio capitulo: Pulchritudinem decoris eius admirabitur oculus. ¶ Quarto propter splendorem. Nam galaxia inter omnes circulos celestes meliorem habet claritatem. In locis enim illis vbi videtur galaxia sunt stelle multe parue quasi continue in quibus diffunditur lumen solis omnino luminose: Et magis refulget fulgor: ille: ⁊ ibi materialis est pars orbis idest spissior: Et ideo aptior ad tenendum lumen et terminandum visum. Et ideo apparet locus iste ma

gis radiosus. Similiter virgines in celo habēt singularem splendorē glorie. Mā virginitati debeť aureola. Vnde corpus virgineū est in celo sicut circulus splendidissimaꝝ stellaꝝ. Isa.xiij. Stelle celi splendor earuꝫ. ¶ Quinto propter fixionem. Nam galaxia (vt dicit phs in libro de theo.) nō recedit ab vno loco orbis. qđ intelligitur ꝯtum ad apparētiā propter motū tardissimū quia in rei veritate cōpertum est ꝙ galaxia mouetur motu stellarum fixarū. scīn cētū annis vno gradu: Et hec immobilitas competit virginibꝫ sacris que ita inhęserunt christo ꝙ nūq̄ ab eo potuerūt separari. Apo. ad Rom. viij. Quis nos sepabit a charitate xpi:

Caplm lxxxiij.

VIrtutū pfectio dicit similis arcturo: ō quo Job.ix Qui facit arctuꝝ et oriona &c. Nam arcturꝰ a septem stellis in axe fixis et in se reuolutis constituit: vt dicit Ysido. Hoc ergo signū septē stellarū significat i anima pfectionē septē virtutū propter quinq̄. ¶ Primo ppter numeꝝ: quia vt septē sunt stelle illud signū decorātes: ita sunt septē virtutes aiam pficientes. scīn septē que in nobis regenda sunt: tria ex parte anime: ꝛ quattuor ex parte corpis. Anima eiī cōstat ex tribus potētijs: corpus vero ex quattuor elemētis. Maz ex pte aie ꝑma est vis rōnalis q̄ illustrat fide ad cognoscendū veꝝ. secūda est vis irascibilis: que erigit spe ad malū declinandū. Tertia est vis cōcupiscibilis: que incenditur charitate ad diligēdū bonū. sed quo ad quattuor elementa ex qbus constituit corpus. Primo in igne fulgente accipe iusticiam de qua dicit phs in .ij. Ethi. ꝙ ē pclarissima virtutū. Et sicut ignis purgat feces metallorum: ita iusticia purgat vitia malefactoꝝ. In aere vero illustrāte ꝛ viā qua eundū est ostēdente accipe prudentiam dirigentē. In aqua ardorem refrigerante ꝛ terrā ne dissoluat in puluerē suo humore cōtinente accipe temperantiam: ardorē cōcupiscentie restringentē: ꝛ carnis cōtinentiam conseruantē. In terra ꝑcussa undiq̄ aquis ꝛ tamē immobiliter permanēte accipe fortitudinē in periculis roborantem. Iste ergo gyrus arcturi est quem nulla hominum potest violentia dissipare. Job.xxxviij. Nunquid gyꝝ arcturi poteris dissipare. ¶ Secundo representatur haꝝ virtutū perfectio propter situm. Nam ſm Grego. inter oēs circulos superiores altior est circulus arcturi: ꝛ polo stellis altissimis stelle eiꝰ fūt vicine: ꝛ nos per altitudinem dictarū virtutum maxime approximamus deo et angelis beatis qui sunt in celis. ¶ Tertio propter aspectum. Apparent eīm stelle ille radiose ꝛ rutilantis forme. Quarum quattuor anteriores in modū quadranguli alternis lateribꝰ ordinant. Tres vero sequētes stelle in modū semicirculi ordinant ꝛ disponunt. similiter ꝛ he virtutes quādo in homine sunt euidentium opeꝝ radijs se ostendūt. sed ꝑme quattuor quadrangulares sunt quattuor cardinales virtutes qbus humana vita ex ꝙtuor lateribus ordinat ꝛ roborat. Nam prudentia dirigit in eligendis: temperantia disponit in vtendis: fortitudine roborat in sustinendis: iusticia vero i distribuendis. Alie vero tres que quasi semicirculum faciunt sunt tres virtutes theologice: que nos in presenti vita respectu pfectionis patrie nō ex toto ſz ex parte perficiunt: ꝛ ideo nō totū circulum sed quasi semicirculum faciunt. Nam ex parte fide cognoscimus: spe imperfecte tenemus: charitate diminute diligimus. ¶ Quarto propter motum. Nam ille stelle sub polo circa axem locate semper (sicut dicit Grego. ius) vertuntur circa axem sicut visa circa stipitem. Et hinc est ꝙ ille circulus vocatur visa maior: sic Macrobius dicit. Item sicut dixit Grego. ille circulus semper vertitur ꝛ nunq̄ ad ima dimergitur. Et quando tres stellas elevat quattuor ad ima declinat. Et econuerso cum quattuor sursum erigit: tres alias stellas ad ima submittit. Quia videlicet he virtutes semper circa

rectū se vertunt ⁊ nunq̄ ab eo recedere vel ad ima seu obliqua vitioꝝ ruere permittunt. Et quia tres ad cōtēplatiōem sc̄z theologice. quattuor vero cardinales ad actiuā vitam pertinēt: cū ille dimittūt iste leuant: ⁊ ecōuerso. Quia ꝙto magis cōtemplatiue insistim⁹ tāto magis remittimur in actiua. Propter qō dixit Beda q̄ cōtemplatiua est ab oīi actione quiescere. ¶ Quinto virtutes assimilant arcturo ꝓpter effectū. Mā arcturus dr̄ ab arctādo: q⁹ suo frigore arctat ⁊ ostringit terrā. Vnde dicit Job. xxxvij. Ab inferioribus egredit tēpestas ⁊ ab arcturo frig⁹. Ipa em̄ parte surgit frigus ꝓpter elōgatiam a calore solis: frigore vero posit terre arctant. Similiter etiā q̄ in istis virtutibus est pfectus totaliter refrigescit contra terrena ⁊ coarctat ꝙtū pōt poros terre. i. necessitates corporis: sm̄ illud Apo. j. Timoth. vj. Habētes alimenta ⁊ his q̄bus tegamur cōtenti sum⁹. ¶ Itē septem virtutes assimilant septē planetis. Nam in luna qui est p̄mus planeta versus terram ⁊ partim vmbrosa noctis tñ illuminatiua ⁊ rōis generatiua repsentatur fides q̄ est oīm̄ virtutū p̄ma. Et licz sit enigmatica: est tñ intellect⁹ ab errōis tenebris purgatiua ⁊ rōis. i. doctrine celestis administratiua: vel rōis. i. diuie gratie impetratiua. ¶ Veneri aūt q̄ p̄cedit solem ⁊ etiā dicē ⁊ er dici approximatiōe hȝ egros erigere assimilat spes: q̄ nūc precedit vez solem ⁊ eternū diem ⁊ confortat animū deficientē quousq̄z pueniamus ad patriā. ¶ Soli aūt inflāmanti ⁊ oia decorāti assimilat charitas: qua corda inflāmant ⁊ opera deo deuota ⁊ accepta efficiuntur. ¶ Mercurio cuius dicit esse animam disponere ad sapientiā ⁊ eloquentiam assimilat prudentia. ¶ Marti cuius dicit esse ad animositatē disponere: et sic animā deiectā erigere ⁊ ad bella ꝓparare: assimilat fortitudo: cuius est tēptationes cōstanter ⁊ viriliter ferre. ¶ Ioui cui⁹ est oīmbus puidere assimilat iusticia: que oībus prodest: dū bonos defendit ⁊ malos corrigit ⁊ refrenat a noxijs. ¶ Saturno aūt qui est planeta frigidissimus: ⁊ cui⁹ est calorē firmamēti vel solis in istis inferioribus tēperare assimilat tēperātia: q̄ habet estuantes passiones ⁊ cōplexiones in corpe humano tēperare. ¶ Itē de quattuor virtutibus cardinalibus siue de vsu. ipaꝝ instruit nos tēpus. Mā ꝓmo quidem instruit nos tēpus de vsu prudentie. Est em̄ homini prudentia triplr̄ necessaria. ¶ Primo in agēdo: quia sicut dicit ph̄s vj. Ethico. Prudentia est recta ratio agibilū. Pertinet igit̄ ad prudentiā ea que agit mēsurare sm̄ mensurā debite rōnis: ⁊ de hoc nos instruit tēp⁹ sicut dicit Alkindus in lib. de quinq̄ essentijs: quia est mensura rerū mutabilū. Vnde quia omnis actio hominis est cū tempe⁊ mēsura: debet prudens in actionib⁹ suis se tēpori cōformare vt. s. omnia faciat cum debita mensura. Itē docet nos tēpus ordinate opari vnū post aliud: Quia tēpus fic̄ dicē ph̄s in. iiij. phisi. est numerus motus sm̄ prius ⁊ posterius: Et hoc ad prudentiaꝫ pertinet. s. nō oīa simul velle agere sȝ ordinate vnū post aliud. Vnde Eccl̄j. xj. Fili ne in multis sint actus tui. Et ideo metrice dicit: Pluribus intētus minor est ad singula sensus. ¶ Secundo necessaria est prudentia in disponēdo: Et hanc docēt nos habere tres ptes tempis quib⁹ tres partes prudentie adaptant. Diuidit enim tēpus in ꝑsens ꝓteritū ⁊ futuꝝ. Et sm̄ hꝫ assignat Tullius tres partes prudentie sc̄z memoriā in recordatione ꝓteritoꝝ: Intelligentiā in ordinatione ꝑsentiuꝫ. ⁊ ꝓuidentiā in ꝓuisione futuroꝝ. De qbus Deut. xxxij. Vtinā saperēt. s. ꝓterita ⁊ intelligerent ꝑsentia ac nouissima prouiderent. i. futura. ¶ Tertio necessaria est prudentia in cauēdo. s. futura pericula. Et ad hoc sollicitat nos tēpoꝝ alterabilitas. Nam tempe nihil alterabilius. et ideo corpori nihil est piculosius. Quia dicit Ypocras: ¶ Mutatōes tempoꝝ maxime generant morbos. Subita em̄ mutatio caliditatis in frigiditatē corpa alterat ⁊ mutat. Et ideo quia natura nō patitur repentinas mutationes: subita muto

ta mutatio tempis est causa infirmitatis. Sunt enī precipue quattuor tempis qualitates. Quarū distemperātia causa ē suo modo tam corpalis q̄ spūalis infirmitatis: a quibus quia moderna tempa precipue abundare vident summe debet cauere homo sapiēs videlicz calidū frigidum humidū ⁊ siccū. Que quia his modernis tempibus exemplariter loquendo oīnia simul inordinate abundāt: vident adesse tempa de quibus pdixit Apls: Instabūt tempa periculosa. Estuat enī tēpus nunc ardore inordinato. i. desiderio peccandi. Isa. ix. Succēsa est quasi ignis impietas. Itē abūdat frigiditas malicie ⁊ iniqtatis ex defectu caloris vitalis ⁊ ordinati scilz charitatē. Matth. xxiiij. Abūdabit iniquitas refrigescet charitas multoꝝ. ij. Tim. iij. Erūt homies seipos amātes: vix hodie amat aliquid propter deū sed ppter propriū cōmodū. Unde oīnis amor ē reciprocus in seipm ⁊ ideo oportet vt remittat in proximū ⁊ in deū. Itē est sup abundātia siccitatis que fit per ingratitudinē que desiccat humorē vitalē in mundo. Unde ꝑm Bern. Ingratitudo est ventus vrens rorem gre fluēta misericordie venas pietatis exiccās. ij. Timo. iij. Erunt homies ingrati scelesti sine affectiōe. ⁊ iō mūdus est hodie in pede statue vbi coniungebat ferrū teste. Dan. ij. Quia. s. circa finē mundi erūt hoies sine federe ⁊ sicci ab humore gre. Itē est intēperātia noxij humoris voluptatū carnaliū in qbus homines ꝑ posse abundāt. ij. Timoth. iij Erūt homines magis amatores voluptatum q̄ dei. Secundo tps inducit nos ad iusticiā cui⁹ est cōmunitatē seruare sine psonaꝝ acceptione. Hanc cōitatē iusticie tps pcipue seruat: quia nihil est in eo cōius ⁊ oibus equaliter est cōc. Unde nequissimi sunt vsurariī qui eo qō deus fecit cōe vrunt vsurarie dum tēpus aliis vēdunt. Sunt aūt qui nihil cōe esse vellent vt cupidi. Alij vero qui ⁊ si qñq̄ cōia distribuant tamē amore pecunie vel persone distributionis ⁊ iusticie equalitatē nō seruant: quos oīnes redarguit temporis cōmunitas ⁊ equalitas. Tertio tēpus inducit nos ad fortitudinē. Pertinet enī ad virē fortē nō ocio vel ignauia torpescere nec ꝑpter difficultatē aliquā ab opere virtutis desistere. Sed si aliqñ remitti cōtingat cōtinuo reuiuiscere: que oia tēpus docet. Nam tēpus nunq̄ quiescit et vicissim cursum peragit. In quo. s. docet nos pigriciā ⁊ ociositatē vitare. Ad qō insuper sollicitat nos ipius tempis pciositas. Nam sicut dicit Aug⁹ nihil est tempore pciosius. Quia de oīni possessione simul duo haberi possunt sed duo momēta simul haberi nō possunt. Unde tēpus recuperationē nō recipit: ⁊ ideo perdit a nobis per ociū nō debet. Sollicitat enim nos tempis breuitas. Quia ly tempus sit longū nobis tamē est curtū. Quia pereximus ⁊ cū tedio est tēpus vite nostre: et ideo sollicite ⁊ nō pigre operandum est. Ad hoc quoq̄ sollicitat nos tempis icertitudo ⁊ imperceptibilitas: Quia vt dicit Isido: Tēpus per se nō dinoscitur sed solum p actus humanos. Itē vbi deficit ibi incipit: quia nūc quod est finis, ꝑteriti est initiū futuri: vt homo dicat semp illud Ps. Ego dixi nūc cepi. Itē tēpus si in hyeme senescit in vere reuiuiscit: vt si homo quādoq̄ remittitur cōtinuo renouetur. Quarto inducit nos tēpus ad tēperantiā: que maxime necessaria ē ad cōseruationē sanitatis ⁊ gratie spūalis. Ob etiā tēpus indicat: quia moderato tempe in suis qualitatibus tēperato corpori nihil salubrius. Unde dicit Ypocras in amphoris. de tpibus moderatis: Si tempora tempaliter se habuerint boni erūt status: ⁊ maxime bone enūciatiōis fiūt egritudines: ⁊ hoc tpaliter ⁊ spūaliter accidit de medio ⁊ tēperamēto delectationū: qa confert tpantia saluti corpis ⁊ anime.

Caplm lxxxv.

Virtuosi assimilant stellis q̄ ad tria. Itē primo quo ad stellaꝝ essentiaꝝ. Nā stelle ꝑm suā essentiā sunt pure: sunt altre: sunt spherice. qz virtuosi viri sūt puri ꝑ ptinētia: alti ꝑ pa

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tientiã:⁊ sũt spherici p obediẽtiã. ¶ Secundo quo ad stellaꝝ pmanentiã. Quia stelle sũt incoꝛruptibiles:infatigabiles et ineclipsabiles. Sic virtuosi viri sunt incoꝛruptibiles p tolerantiã: infatigabiles per cõstantiã:ineclipsabiles p perseuerantiã. ¶ Tertio quo ad apparentiã. qꝛ stelle sunt paruę:sunt pulchꝛe:sũt proxime. Et virtuosi viri sunt parui p humilitatem:pulchꝛi p honestatẽ:primi p amoꝛ vnitatẽ siue charitatem. ¶ Quarto quo ad influentiã. Quia stelle sũt virtuose:operose ⁊ luminose. Similiter viri virtutuꝫ sunt virtuosi per gꝛam. Eccꝫ. luij. Boies diuites in virtute pulchꝛitudinis studiũ habentes. Itẽ operosi p iusticiã. Hebꝛ. xj. Sancti p fidẽ vicerũt regna opati sunt iusticiã. Itẽ sunt luminosi p doctrinam. ℳatth. v. Vos estis lux mundi ⁊c.

Caplm lxxxvj.

VIta homis naturalis seu corpalis assimilat vmbꝛe. ¶ Primo ꝓpter causam. Quia vmbꝛa (sicut dicit Bseg.) ex lumine formaꝫ ⁊ corpoꝛe. Est em̃ obiectio corpis opaci ad luminosum. Sic vita humana causat ex cõiunctiõe aie intellectiue ⁊ corporis humani. Alia aũt intellectiua ꝓput intelectualis est lumini cõparat. Vnde ⁊ phs. iij lib. de anima. Intellectũ agentẽ q est i aia dicit esse vt lumen. Et de hoc etiã lumie dicit in ꝑs. In lumine tuo videbim⁹ lumen. Itẽ: Signatũ est sup nos lumẽ vultus tui dñe. Et ideo vita humana ex vna parte habet nobilitatẽ. s. ex parte lumis idest anime intellectiue a qua oꝛitur. Jo. j. Vita erat lux hominũ. Ex alia vero vilitatẽ. s. ex parte coꝛporis quod viuificat: de cuius oꝛigine dicit Bcñ. ij. Formauit deus hoiez de limo terre. Et hec duo tãgit ꝑs. Quasi admiras tam disparũ cõiunctionẽ: Die inquit quid est homo qꝛ innotuisti ei aut filꝰ hois qꝛ reputas eũ scꝫ q̃tum ad animã. Nam q̃tum ad coꝛpus ibi subdit̃:Homo vanitati similis factus est dies eius sicut vmbꝛa pterẽunt. ¶ Secunda humana vita assimilat vmbꝛe ꝓpter figurã. Quandoqꝫ enim vmbꝛa habet figuram latã:quãdoqꝫ rotundã:quãdoqꝫ acutam. Nã si coꝛpus luminosum minus sit q̃ coꝛpus obiectum tunc facit vmbꝛã tendentẽ in latum ad modũ calathi. Et tali vmbꝛe assimilatur vita peccantiũ que est vita vitiosa. Hec ẽ lata poꝛta ⁊ spaciosa via que ducit ad pditionẽ: vt dicit ℳatth. vij. Et hoc accidit qꝛ luminare est minꝰ q̃ coꝛpus obiectum:qꝛ scz minus põt in talibus ania q̃ coꝛpus. Vñ caro in eis dominat. Si vero coꝛpus luminosum coꝛpi obiecto est cõle facit vmbꝛam equalẽ ⁊ rotundã. Talis vita est pfectoꝛ que est vita virtuosa ⁊ pfecta. Vnde assimilat vmbꝛe rotũde ꝓpter pfectionẽ figure rotũde siue figure circularis que sm phm est pfectissima figurarũ. Talis vita est coꝛ in quibus luminare parificat coꝛpi obiecto. i. in qbus caro spiritui cõformat vt ambo pariter seruãt iusticie ⁊ virtuti. Si vero luminare sit maius coꝛpoꝛe obiecto: tũc facit vmbꝛam tendentẽ in acutum. Vnde cum sol maioꝛ sit terra facit vmbꝛã pyramidalẽ. Et huic vmbꝛe que incipit a lato ⁊ tẽdit in strictũ assimilat vita hoim imꝑfectoꝝ q̃ adhuc sũt pugna. ⁊ ly aliqd sentiãt de latitudine vitioꝝ tñ pugne nõ succũbunt: qꝛ. s. se coartãt p pniam scientes q̃ arcta via est que ducit ad vitam. ℳatth. vij. ¶ Tertio assimilat vmbꝛe ꝓpter fugã: sm illud Job. xij. Fugit velut vmbꝛa ⁊ nũq̃ in eodẽ statu permanet. Maꝫ vmbꝛa ad motum coꝛporis mutatur similiter ⁊ ipa vita. Nã nõ est eadem sanitas coꝛporis mane ⁊ vespere: ⁊ hoc ꝓpter varietatem humoꝝ: in quoꝝ adequatione sanitas consistit. Est autẽ sciendum q̃ vmbꝛa est coꝛporum insequentium fugitiua fugiẽtium insecutiua. Quia plurimi qui plus vitam suam diligũt citius eam perdunt. Et de talibus erat qui dicebat: Preciosa est velut a terẽte vita mea ⁊c. Jsa. xxxviij Econuerso etiam plurimum accidit q̃ qui plus cupiunt mori illi diutius viuunt. Et de talibus erat qui dicebat: Heu mihi quia incolatus meus prolongatus

est ꝛc. ꝑs. ¶ Quarto assimilatur vmbre propter mensurā: quia ꝙto dies ē maior tanto vmbra est minor. Quod sit: q; tūc sol est in celo altior ꝛ capitibus nostris ꝓximior. Vnde corpus minus lumini opponitur ꝛ ita fit vmbra minor. Et ō si sol directe sup nos esset nulla sup nos vmbra appareret. Econtra ꝙto dies est minor tanto vmbra fit maior: quod ē quia tunc sol a nobis est remotior: sicut quando est in occidente vel oriente. Sic etiam accidit in hominibus. Quia ꝙto dies ꝓsperitatis est altior tanto vite vmbra fit brevior: ꝓm illud Eccl. x. Dies potētatus brevis vita. Quod accidit vel ex inuidia quia plures inuident magnis ꝙ paruis: et circo frequētius occidunt ab emulis. Vel quia immoderatius delitijs vtunt: ꝛ ideo ꝙtocitius infirmant ꝛ moriuntur. Vel hoc ctīs prouenit ex diuina prouidē tia vt ostendat diuitias ꝛ potētias humanas esse contēnendas. Sicut ꝑtrus rauennēsis dixit de vita summoꝝ pontificum reddens ratiōem quare parū viuūt cōmuniter cum summo gradu dignitat. Econtrario aūt quibus deficit tēporalis prosperitas prolixior vita videt: ꝛ talis erat ille qui dicebat: Tedet aīam meam vitē. Job. x. ¶ Item vita hominis assimilat fumille propter tria. ¶ ꝓmo propter ꝓncipium. Nam fumilla (vt dicit Ysido.) est cinis modicus ex extinctione scintillaris materie derelictus. Tanꝯ enī scintille fulgentes fuerūt primi parētes: ex quorum materia ꝓpagata sunt nostra cinerea corpora. Sed ex eorū extinctione. s. peccati transgressione relicta ē nobis fumilla modica. i. brevis vita. Quia per vnū hominem intrauit peccatū in mundū: ꝛ p peccatū mors vt dicit Aplūs Roma. v. Job xxviij. Assimilatus sum fumille cineri. ¶ Secūdo propter effectū. Nam fumilla inherens carboni ignito fulgorē eius occultat. Tanꝯ aūt carbo igneus est spiritꝰ purus qui ex fumilla ꝛ cinere. i. ex corpore vite necessitate minoratur ꝓmo i cōceptione. Sap. ix. Homo infirmus ꝛ exiguī tēporis minorat intellectū. ¶ Item in operatione: Quia spūs ꝓmptus est: caro aūt infirma. Matth. xx. Isa. ij. Erit fortitudo nostra vt fumilla stuppe ꝛ opus nostrū quasi scintilla. ¶ Tertio propter motū. Repsentat enī scintilla triplicem motū. ꝓmo motū nature: quia fumilla (vt dicit Greg.) ad modicū ventū dispergitur: qua dispersa pulvis nunꝯ colligit. Ita humana vita a modico cōtrario destruit ꝛ in pulverē mortis dispergit: sed tamē mortuus homo vir ad vitā reducitur. Job. xxj. Erunt sicut palee ante faciē venti ꝛ sicut fumilla quā turbo dispergit. ¶ Secūdo motū culpe: quia fumilla de facili inflāmatur: sed subito propter defectum nutrimēti extinguit. Sic homo viuens in carne luxurie vel auaricie ignes vel cuiuscūq; peccati ardore de facili inflāmatur sed cito labente materia cum vitijs vita finitur. Isa. ij. Erit sicut fumilla ꝓtransiens multitudo eoꝝ. ¶ Tertio motum gratie: quia fumilla dum est ignita vēti raptu sursum tendit: sed derelicta ꝓpꝛio pondere tendit ad ima. Sic aīa hominis in hac vita posita calore charitat inflāmata vel flatu spūssancti elevata sursum ad celestia tendit: sed sibi relicta ꝓpꝛio ꝓnitatis pondere ꝛ corruptibilis corporis mole aggravata semper ad ima descēdit. Vel quādoq; anima surrū ascendit per oratiōnē feruentē: ꝛ quādoq; ad ima descēdit per penitentiam humilem. Job. xij. De repehēdo ꝛ ago penitentiam in fumilla ꝛ cinere. ¶ Item vita humana assimilatur vapori propter quattuor. ¶ ꝓmo rōne elevationis. Sicut enim ꝓbatur in lib. de crepusculis: vapores in aere nō ascendūt lōgius tribus miliarib⁹ Vel saltē distinguunt tres regiones aeris in quibus elevant vapores. Quaꝝ vna ē calidissima. s. suprema ꝓpter ignis vicinitatem. Alia frigidissima. s. media. Tertia temperata. s. infima. Tales etiam sunt tres etates quibus humana vita deduci tur. ¶ ꝓmo est augmentativa que. s. durat vsq; ad viginti vnū annū ꝑm augmētū lōgitudinis: vel vsq; ad. xxv. ꝛ hec ꝑm quosdā ē etas calidissima. ¶ Secūda aūt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

etas statiua:⁊ ꝫ est a.xxi. vel.xxv. vsq; ad xl.si sit homo bone cõplexionis. Et ꝫ ſm aliquos est magis tpata etas q̃ prima:q̃ alij contrarius dicant. ¶Tertia defectiua est.⁊ ꝫ est vsq; ad finem ⁊ hec etas est frigida. Sed sicut quidam vapores resoluũtur aliqñ in principio sue eleuationis.s.i primo aeris interstitio sicut patet i nebulis ⁊ alijs vaporibus humidis. Quãdoq; in medio sicut patet in nubibus. Quãdo q; vero in supremo sicut patet de vaporibus siccis. Ita etiam de hoibus accidit:q; quidam moriuntur in adolescẽtia siue iuuentute:quidam in media etate:quidã in senectute. Vñ mors etati non parcit. Et ideo beatus Ambrosius dicit q̃ mors est sensibus in tanuis ⁊ inuentibus in solijs. Et ideo stultus est qui perpetuitatem de vita confidit. ¶Secundo assimilatur vapori ratione distinctionis. Distinguitur enim triplex vapor scilicet siccus siue terreus.⁊ humidus siue aque⁹ ⁊ tertius ex vtroq; mixtus. Solum enim aqua ⁊ terra sunt vaporabilia elementa. In his ergo,tribus vaporibus tres modos accipere possumus hominum male viuentiuꝫ Quorum vꝫ quidaꝫ sunt terreni per auaritiam.quidam vero aquei per luxuriam ⁊ quidam ex vtroq; mixti per superbiaꝫ. Nam multi sunt superbi qui idcirco status altos ⁊ dignitates querũt ⁊ vt terrenas possideant ⁊ vt voluptatibus affluãt. i. Joh.ii. Oẽ quod ẽ in mundo aut ẽ concupiscẽtia carnis aut ꝓcupia oculorũ aut superbia vite. ¶Tertio assimilatur hũana vita vapori rõne durationis.q; vapores durant parum in aere ⁊ cito resoluũtur. Sic homines paruo tẽpore viuunt in corpore ⁊ cito moriuntur. Jacobi.iiij. Que ẽ vita nra: vapor ẽ ad modicum parens. Dicitur enim decurratus humane vite decursus ſm augmentũ peccati. Nã a principio mundi qñ non erat peccatuꝫ adhuc multiplicatuꝫ hoies viuebant diutius sicut patet de prima etate q̃ fuit ante diluuium:in qua homines diutissime viuebant vel vixerunt. Nam adam vixit nongentis.xxx.annis. Seth eius filius nongentis.xij.annis cuius filius enos nongentis quinq; annis.⁊ cayn eius filius vixit nongentis annis ⁊.x. ⁊ sic de alijs patet. Gen.v. Postmodum vo multiplicato velhemẽter peccato tẽpore noe induxit deus diluuium ⁊ abrenuari voluit deus deinceps tẽpus hũane vite dicẽs ad noe. Non permanebit spiritus meus in homine in eternuꝫ.q; caro est. Erunt q; dies illius centum.xx.annorum. Quãuis Augustinus hoc verbum exponit q; tantum tẽpus fuit abinde q̃ hec deus dixit noe usq; ad diluuiũ. Vnde erunt dies illius sc; ad penitẽtiã indulti siquis redire noluerit centũ ⁊ viginti annoꝝ.sañ̃ inducã diluuiuꝫ. Primus tamen sensus adhuc saꝫ põt tolerari:q; certũ est q̃ post diluuiũ homines minus uixerũt. adhuc autem ulterius q; a tempore diluuij semper inualescentẽ peccato amplius decurtata est intãtũ ut Dauid dicat in psal. dies annorum nrorum i ipsis.lxx.annis. Si ãt in potẽtatibus.lxxx.anni amplius eorum labor ⁊ dolor. ¶Quarto rõne resolutiõis q; sc; diuersi vapores diuersimode resoluũtur:⁊ sic diuersi homines a diuersis uitijs absorbent. Nam quidaꝫ vapores sunt qui resoluũtur siue cõuertũt in ignem sicut illi qui ascendũt sursuꝫ ad supremam aeris regionẽ que dicitur regio estus:ubi incẽduntur ⁊ in ignez ꝓuertunt. Et tales sũt multi ad statũ dignitatꝫ eleuati. Qui uel incẽdunt igne iracundie ⁊ seuicie sicut Nero q fuit crudelissimus ⁊ iracundus. Vel auaritie sicut de rege antigono Seneca dicit q̃ fuit rex auarissimus uel igne concupiscentie ⁊ luxurie. sicut de Sardanapalo refert Orosius qui fuit rex assyrioꝝ luxuriosissimus. Quidã võ vapores sunt qui resoluũtur in aerez siue uentum ⁊ iste uẽtus quãdoq; eleuatur in altum ⁊ generat in aere uel in mari tempestatẽ ⁊ talis est uita quorundam inquietorum qui semp in iurgijs litigijs ⁊ seditionibus delectantur ⁊ pacẽ uidentur odio habere. Sicut dicitur q̃ Alexãder cuidam querẽti quare mundum ita infestaret ⁊ in pace stare non posset. Respõ-

dit quoniã pax ei esset guerra si adesset. Quãdoq; vo ventus per cauernas ⁊ foramina terre ingressus facit terremotus qui faciunt terram tremere. Et sic quorundam vita ita tyrannica est ⁊ terribilis q̃ faciũt alios tremere ⁊ in hoc quasi ponunt beatitudinem suam vt potentes reputentur nec non terrori habeantur. Sicut dicit Seneca de Alexandro in libro de beneficijs ducebat summum bonum terrori esse: ignorás q̃ ignaua queq; animalia timentur ob virus malũ sicut scorpiones ⁊ serpentes ⁊ huiusmodi. ¶ Alij autem sunt vapores qui in altuz eleuati efficiũtur nubes. Et talib⁹ assimilatur vita iustorum qui a terrenis per affectum eleuati sunt ⁊ segregati. ⁊ ideo ad velociter eundum ad dominum parati ⁊ expediti. Itez ideo dicitur Ysa. lx. Qui sũt isti qui vt nubes volant ⁊c. Unde sicut ex nubibus sunt pluuie fulgura siue sagitte et tonitrua: ita ex talibus sunt doctrine correctiones aspere ⁊ quãdoq; manifesta miracula. Tales nubes habent intus ignẽũ vaporem. i. feruorem spũs ex quo prouenit talia. Et est sciendum q̃ tales vapores nubiũ quandoq; eleuantur ⁊ trahũt aliquando secum paleas: pilos: ligna: vel lapides, ppter quod postea q̃q; talia pluunt ⁊ non est hoc q⁹ talia fuerunt in nubibus generata sed cuz eis eleuata. Et sic sunt cupidi qui volunt omnia rapere et secum trahere. Sed sicut nubibus resolutis omnia talia cadunt. Sic quando huiusmodi hoies per mortem resoluuntur necesse est hec omnia descendere ⁊ hic remanere. Job. xxij. Dives cum dormierit nihil secum affert. ¶ Item vita humana assimilatur aque fluuij propter septem.

¶ Primo q⁹ fluuius habet continuitatẽ in fluxu. Unde a fluendo dictus est. Non est. n. vt dicit Isidor⁹ aliud fluuius q̃ perennis ⁊ continuus aque fluxus. Et nos ad modũ fluuialis aque fluendo continue labimur ad mortem tendentes. Jux ta illud Ouidij. Pretercunt anni more fluuentis aque. ij. Regum. xiiij Omnes morimur ⁊ quasi aque dilabimur in terram ⁊c. ¶ Secundo habet amaritudines in ortu ⁊ in exitu: quia a mari omnes fluuij oriuntur ⁊ ad mare reuertuntur. Sic etiam humana vita ⁊ a planctu incipit: ⁊ in luctu finitur. Plorando enim homines nascuntur ⁊ plorando moriũtur Ec clesiastici. i. Ad locum vnde exeunt flumina reuertuntur. ¶ Tertio habet volubilitatem perpetuam in rotatu ⁊ velocitatem in cursu vel motu. Et quid est aliud omnis vita nostra q̃ quidaz fluxus in rota in qua semper rotata ⁊ nunq̃ ad modicum manens fixa vita continuo diminuta ⁊ semper de ea aliquo subtracto ad mortem currimus cursu velocior q̃ fluius absq; mora Joel. ij. Fluuius circundedit me. Inter omnes enim motus: motus vtiq; celi est velocissimus. Et quo causatur omnis alius motus. Unde fluuij rotatus illi motui comparatus ẽ quasi nullus. Sed vita nostra in fluxu motum celi sequitur. Unde omni die de vita nostra minuitur: ergo multo fortius q̃ fluuij⁹ ad mare vita nostra currit ad mortem. ¶ Quarto ratione profunditatis ⁊ pulchritudinis: habet enim aqua profunditatem in situ ⁊ pulchritudinem in aspectu. Quia vita nostra ⁊ si nunc apparet pulchra ⁊ aspectu venusta tanq̃ tamen imo siue profundo status vanissimi constituta: vana tota est sicut spuma: ⁊ sicut via nauis in aqua ⁊ auis per aera: cuius post transitum nulla est apparentia.

¶ Quinto habet dulcedinem in transitu ex progressu quia. s. vita hominis in medio suo esse videtur dulcis dum homo est sanus ⁊ iuuenis. Sed quia medium non concordat cum extremis ideo nec recta consistit. Rectum enim vt dicit philosophus est cuius medium non exit ab extremis. Quare si vita nostra esset recta qualis ẽ in ortu ⁊ exitu: talis deberet ẽ i transitu sez luctuosa. ¶ Sexto ratione circulationis. Flumen eni habet circularitatem in motu dum a mari exit multa circuit ⁊ ad mare vltimo redit. Sic filij modo etiaz vita a doloribus incipit dolores decurrit ⁊ doloribus definit. ¶ Septimo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ꝑ virtꝰ ositatem in ꝑcutiendo:qꝫ fortiter i oē
resistens ipingit omnia frágit nihil ei re
sistit:sed dum ad mare redit:penitus no-
men perdit. Sic ⁊ homo omnia in mun-
do disponit oia voluit oia rumpit ⁊ fran
git nullū interdū resistens inuenit:sed ad
mortē dū venit omne superbie nomen
amittit. Ysa. lxix. Quasi fluuius violent⁹
vita quā spūs dñi cogit. ¶ Ité vita hūa
na assimilatur vento ꝓpter quattuor.
¶ Primo ꝓpter infimum ortum qꝫ ori
tur materialiter ex vapore terrestri sc̄z
ficco ⁊ hui⁹ signū ē qꝫ vēti fortes ꝑcipue
sunt in autūno sole existente circa equio
ctiū hyemale:qꝫ tūc sol comburēdo exic
cauit elementa ⁊ ideo vapor tūc eleuat⁹
magis ē siccus ⁊ terre⁹:ꝓpter quod i au
tūno dominat complexio terre. s. frigida
⁊ sicca. Sicut igit est ventus materialiter
ex fumo terre sic etiaz est homo materia
liter ex terre limo. Gen. j. Fecit deus ho-
minem de limo terre. Nec obstat qꝫ cor-
pus humanum dr̄ esse compositum ex
quattuor elementis:qꝫ fit denominatio
predominante elemento. Unde dicitur
homo quasi ab humo. i. terra. Apparet
ergo similitudo aque in humoribus v̄/
tus ignis in calore naturali:cuz naturali
tas acris i respiratione:soliditas ⁊ gra
uitas terre in carnibus ⁊ ossibus. Ex q̄
ꝑz qꝫ in compositione humani corpo-/
ris. multum ponit deus de terra:parum
de alijs elementis. Paruz quidez de igne
posuit: vt homo parum haberet de ar-
dore cōcupiscentie. ⁊ de incensione ire:⁊
vredine auaritie. Parum de aere vt ho
mo paruz haberet de eleuatōe superbie.
Parum de aqua vt parum haberet de
mobilitate inconstantie. Multum aūt
ponit illi de terra qa hz frigiditatē con
tra estum auaritie. Infirmitatem contra
eleuationem superbie ⁊ stabilitatem con
tra morum inconstantie. ¶ Notandum
est autem qꝫ vapor siccus non potest
ventū causare nisi eleuet a sole. Maz ca
lor solis eleuans vaporez siccū terrestrē
⁊ non cōsumens ipsū ē etiā cā venti. Ca
lor igitur solis ē vigor anime ratiōalis
que ipsum humanum corpus quāc̄ gra
ue ⁊ terestre viuificat ⁊ erigit sursuz. Un
de solus homo ē recte statute caput hūs
sursum. Unde Augu. de hoc loquens ait
Beluas prostratas in faciem deus fecit
pastus querentes de terra. te autez in du
os pedes erexit de terra. faciem tuaz sur
suz haberi voluit:mō ergo discrepet cor
tuum a facie tua: vt facies tua sit sursū ⁊
cor tuum sit deorsum. ¶ Secundo hūa
na vita assimilat vento ꝓpter obliquū
motuz. Non enim talis ē vapor vēti q̄
habet motum rectum sed obliquū ⁊ tor
tuosum nunc sc̄z descendendo nunc as/
cendendo. Cuius ratio est. Quia talis va
por terrestris ⁊ siccus eleuatur a colore
solis ad mediam aeris regionem:que sci
licet est maxime frigoris. Unde cum talis
vapor sit per naturam frigidus ⁊ grauis
obuians ei frigus loci:quod etiam ipsuz
inspissat ⁊ grauat facit ipsum descendere
aliquantulum:sed calor solis qui est in
ipso:cum non sit ab ipso facile separabi
lis qꝫ magis conseruatur in ficco terre/
stri q̄ in vapore humido iteruz releuat
ipsum ⁊ inde fit inuoluta impulsio ae
ris que ventus vocatur. Nam superior
pars vaporis cū sit grauis de se: ⁊ inspi
sata ex frigiditate loci deprimitur valde
vehementer:⁊ cum sit latissimus vapor
⁊ inspissatus a frigore multum agitat ae
rem:⁊ ꝺ dat flatum donec descendat con
uersio superioris extremitatis ipsius su/
per inferiorem fere. Deinde resurgit ca-
lor ex radio. Et interim calido radio fic
co iterum eleuante iterum ipsum ⁊ sub
ministrante materiam ex eleuatione plu
ris vaporis in ipsum. Et ideo cōfortan
do iterum dat ascendendo alium flatuz
fortiorem. Fortior autem est flatus des/
censionis venti q̄ ascensionis ꝓpter
hoc qꝫ superior extremitas inspissata a
frigore loci descendit. ⁊ spissum fortius
impellit aerem q̄ rarum. Patet ergo qꝫ
motus venti non ē rectus sed tortuo
sus scilicet per medium descensus. Maz
vna flatio descendit ⁊ alia ascendit: ⁊
quia non est motus continuus sed in

UNIVERSIDAD DE MURCIA

terruptus. Nam in omni motu reflexo oportet intercidere quietē: vt probat phs in libro phys. ¶ Item patet q̄ vna flatio de bilior est altera: scilicet ascendens q̄ descendens. Et hec omnia competunt humane vite. Nam homo in corpore viuens nunc ascendit per augmentum scz in iuuentute: nūc descendit per decrementū nature ꝛ virtutis. scz i senectute ꝛ plixius est tempꝰ senectutis q̄ iuuētutis. ꝛ tō maior est descensus q̄ scensus. nec vnuz tempꝰ continuaꝫ alteri. qz etas statina. i. virilis est intermedia. ¶ Itez homo i corpore viuēs nūc ascendit per prosperitatē nūc descendit per aduersitatē. nūc ascendit per supbiam ꝛ gloriam. nunc descendit per confusionem ꝛ ignominiam. ¶ Item nūc ascendit viuens nūc descendit mortuēs. ¶ Tertio assimilaꝫ vēto p dit incertum terminū. Nam ventus parum durat nec scit homo qñ flat vbi vl qñ qescē ōbeat ꝼz illō. Joh. iij. Spūs vbi vult spirat ꝛ nescis vñ vēiat aut q uo vadat. Hoc enim ꝑm Luc. christus dixit de vento. cuius initiū ꝛ finis nobis occulta sunt. Similiter vita hominis paꝫ durat. Job. vij. Memento mei domine. qz vētus est vita mea. Nescit enim homo vbi vel quādo finiatur ꝼz illud Eccli. ix. Mā nihil ē certius morte ꝛ nihil incertꝰ hora mortis. Vult eni deus sicut dicit Gregoriꝰ q̄ hora mortis sit nobis incerta ꝛ semp sit nobis suspecta ꝑm illud ℳat. xxv. Vigilate qz nescitis diez neq̄ horaz ¶ Notanduz tamen q̄ fūt tres cause abscisiōis q̄ ēt suo modo abscidūt vitā humanam. ¶ Prima est intensū frigus qō terram vehemēter cōstringes vaporem venti elevari non simit. ¶ Secūda ē itez sus calor qui vaporem elevatum cōsūit ¶ Tertia est magna pluuia que aerem in frigidans vaporem granat ꝛ intantuz descēdere facit q̄ nō potest subito a calido elevari. ¶ Item terram ꝛ vaporem superficiei constrigit vt nō possit alius vapor elevari ad augendū materiā venti ꝛ omnis vapor cito deficit nisi cōtinue aliqd generetur. in istis ēt signantur tres cause mortis humane. Quia in intenso frigore intelligitur malicia trāsgressionis: qz frigus signat maliciā peccati. malicia enim animam frigescere facit. dū caloreꝫ charitatis extinguit. Unde dicitur Hiere. v ij Sicut cisterna frigidam facit aquā ita frigidam facit maliciam suam. Hoc ergo frigus est scz peccatū. qō mortem introduxit ꝑm illud Apo. Ro. v. Per vnū hōinem intrauit peccatū in mūdū ꝛ per peccatum mors. Intenso vō calore accipit di lēperantia complexionis que ē naturalis causa humane infirmitatis ꝛ mortis vt pz precipue i febribus. Sz per pluuiam supercadentez intelligit iusticia diuine ordinatiōis per quā sicut dicit apls ad Hebre. ix. Statutū ē hominibus semel mori. vel per pluuiam superuenientez intellige occisionē homis violentam dum vnꝰ p aliū peutit ꝛ occidit. ¶ Quarto assimilaꝫ hūana vita vēto propter flatōis sonitū. Est eni sonitus venti per moduz vndaꝝ confringētiuz sese eo q̄ vna inūdatio vincit alias ꝛ extēdit se super eam ventus ergo dum perflat fortiter sonat sed sonādo trāsit ꝛ nullū sui post sonitū vestigiū derelinquit. Sic quātūcūq̄z homines in mūdo viuentes magnū sonitū facitūt: siue magnas dignitates adipiscendo siue bellozꝝ victorias assequendo. siue magnas diuicias cumulādo. siue magne sapiētie nomen habēdo oia tamen citoperēūt sicut ꝛ sonitus venti. et post hec ita sunt ac si quasi nūq̄ fuissēt. vñ dic. ps Perijt memoria coz cum sonitu.

¶ Capitulum. lxxx vij.

Vita hois moralis siue bōe siue male dispositiōis sit sicut aqua sit boni ꝛ mali saporis. variatur eniz sapor aquaꝝ. ꝑm Sene. in li. ō nāli. Sub questionibus ex quatuor. s. ex pncipio ex loco ex consortio ꝛ ex spū. i. aere in aquā trāsformato. variatur eniz aqua ex originali pncipio. i. ex re a qua oriꝛ vt aqua rosacea ex rosis ꝛ sic ō similib⁹. Et sic etiaz homo ex origine ꝑm plm cōtrahit dispōnes quasdā ad quasdā pas-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

siones ⁊ vicia. Vnde narrat in. vij. Ethi cox q̃ ex patre iracũdo nascitur ét interdum filius iracundus. Et simíliter ſm fidem catolicam nos omnes ex ꝓmo parente pecñ originale contraximus propter qđ Apostolus dicit Eph. ij. q̃ eramꝰ filij ire natura. ¶ Secundo variatur ex loco scz vnde ipsa aqua tranſit vt patet in aquis sulphureis ⁊ in cicilia inuenitur aqua habẽs saporez aceti qua vtuntur incole ꝓ acero. Similiter ét ſm loca ⁊ regiones varias in quibus homines habitant videmus variari ét mores cox. Vnde ét in sacra scriptura viri iusti a locis maloꝝ hominum ⁊ infectaruꝫ regionum recedere iubentur. Sicut iussus est Abrahám de vr caldeorum exire ⁊ ꝺ regione sodomorum loth descendere. Gene. xix. Me stes iquit angelus nomini circa regione. Et loca quedam solitaria ad diuinas reuelationes disponere vel adaptare videntur ſm illud O see. i. Ducam eá in solitudinem ⁊c. ¶ Tertio variatur ex vicioso consortio. i. ex vicio ⁊ nã quam acquirit ex re vicia vl' ex mala vicina etiá si non ꝑmisceatur sibi vt aq̃ posita iuxta ąphorá sapit ꝺ ąphora ꝛs ñ tetigerit eá. Sílr familiaritate ⁊ consortio bono vel malo efficiuntur multi mali vel boni. Mores enim ſm Tullium formantur ex quietu ꝓ. xiij. Qui cuz sapientibus graditur sapiens erit amicꝰ aũt stultorum efficietur similis illis. ꝑs. Cum electo electus eris: ⁊ cum peruerso puerteris. ¶ Quarto variatur sicut ibidem Seneca dicit ex ſpũ in aquam transformato. i. ex diuersitate aeris immutantis. Vnde dicit q̃ sunt aque quedam ita venenose ex ſpumali mã minerali ⁊ iõ magis actiue q̃ statiz bibite interficiunt. Et in macedonia sunt aque que ab auibus bibite faciũt eas albas. Iste ſpũs siue aer ẽ doctrina moralis siue ſpũalis q̃ aliqs iformat: q̃ si bona ẽ bõuz facit recipiẽtez. Si vꝺ prana generat pranos mores. Vnde doctrina hereticoꝝ venenosa statim animam credentis occidit Apo. i. Thi. ij. Sermo cox vt Cancer serpit.

¶ Capitulum. lxxxviij.

Vita hominis spiritualis assimilatur vẽro. Primo ratione augmẽrabilitaſ. Mã omnis ventus est a principio debilis: sed postea fortificatur ſm qđ materie eius crescit ⁊ ſm qđ fortiori frigido repercutitur. Sílr in vita spirituali primo homo est debilis ⁊ imperfectus: postea efficitur fortis ⁊ perfectus. ij. Cor. i. v. Primum qđ aiale postea qđ spirituale. Crescit autem homo in ſpũ ſm augmentuz materie. i. bonorum opez. Et iterum re percussio frigoris. i. tribulatiõis ⁊ aduersitatis est ét sanctis viris cã crescendi ⁊ proficiendi. qz virtus in infirmitate perficit. ij. Corinth. xij. ¶ Secundo ratione obliquitatis. Quia sicut omnis ventus mouetur oblique siue tortuose. ita omnis homo viuit defectuose. Tunc enim homo habet tortuosuz motum quando ꝺ clinat ad pecñ. ꝑs. Omnes declinauerũt simul inutiles facti sunt. Est aũt triplex ratio quare omnis ventus mouet tortuose. ¶ Prima est qz ventus immittat corpora celestia sicut effectus cãm. Jupiter enim specialiter mouet ventos aquilonares. Sol orientales. Luna occidentales. Mars australes. Jdeo etiam Aries Leo Sagittarius dicunt triplicitas ignea. qz mouent ventos orientales ⁊ illa signa sunt calida ⁊ sicca. Taurus vꝺ Virgo ⁊ Capricornus frigida ⁊ sicca que mouent australes. Alia vꝺ calida ⁊ hũida dr triplicitas aerea que mouent occidentales. Alia frigida ⁊ humida que mouent aquilonares. sicut ergo celestis vtus causat in ventis motum tortuosuz ita celestis ſpũs. i. diabolus qui de celo cecidit causat i homine peccatũ. Propter qđ Sapie. ij. Dicitur q̃ inuidia diaboli mors introiuit in orbem terrarum. Jste est qui suis tentationibus mouet hominem ad peccandum siue inflammãdo ad auaritiaz siue iram vel ad luxuriam que est triplicitas ignea vel aerea siue in frigidando. per inuidiam accidiam ⁊ pusilla-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nimitatem que est triplicitas terrea vel aquea. ¶ sic de alijs. ¶ Secunda causa siue ratio obliquitatis venti est ex loco siue generationis. Nam ventus iferius habet calorem qui expellit ab eo frigus. Similiter superius est estus idem faciēs. Vnde cuz vent⁹ agitetur a frigore. oportet q agitetur a loco frigoris circulariē vt supra ¶ infra claudatur vt dicunt quidam. Similiter homines a loco siue generationis. i. a mundo tentantur ¶ allicuntur ad peccandum vel ad peccatuz vt sez non recte ambulent neqz viuant. Mā mundus superius p:osperitatibus inferius vo aduersitatibus nos obsidet ¶ icludit. ¶ Tertia causa est qz ipse vapor terrenus qui est materia venti inferius impellitur a calore elevāte: superius vo a frigore insissante. Iste igit vapor terrenus signat carnem que aut cōcupiscentie aut frigore siue torpore accidie ¶ tristicie hominem ad peccatum ipellit. Ergo iste sunt tres cause quare homines ñ recte ambulant. s. diabolus caro ¶ mūd⁹ que suis tentationibus homines ad vniuersa vicia impellunt. ¶ Tertio assimilatur vento vita spiritualis rōne discontinuitat⁹: qz ventus non est cōtinuus. vel continui flatus sz vna exufflatio est post aliam: qz frigus non ꝓtinue repellit sed cum semel deprimit: tunc confortatur calore loci inferioris. ¶ assumptione pluriſmāe: ¶ elevatur iterū ¶ itez scōo repercutitur: ¶ sic alternādo vices ascendendo ¶ reflectendo paulatim deficit. Similiter vita spūalis non est semper vniformiter continua sed aliquando sācti viri elevantur ad contemplationem aliqñ deprimūtur ad actionē ¶ sic vices alternando cōtinuāt donec moriēdo deficiāt. ¶ Quarto rōne inequalitatis: qz vētus nō ē eq̄l⁹ sufflatiōis: cū frigiditas repercutiēs sit maior ¶ minor ¶ vapor inequaliter spissus ¶ rar⁹. Inter duos ēt flat⁹ fortes sūt multi ꝺbiles. Sic⁹ sācti viri sūt diuersis tēpori b⁹ magis ¶ min⁹ deuoti quātū ad ꝺuotionem actualē forti⁹ ¶ debili⁹ operātes quātum ad vitā actiuā. vel aliqñ debiliores: aliqñ fortiores ad toleranda aduersa. ¶ Item aliquando frequentius aliquando rarius aliqua operātur. ¶ Item vita hominis spūalis diuiditur. per actiuam ¶ contemplatiuam Et vtraque repūtat in aere qz aer ꝑ partē sui sicut dicit Beda q̄ ꝓmunicat cuz natura celesti. Est eni pura geta ¶ clara: ¶ ió repūtat vitā cōtēplatiuā. est eni aer supior pur⁹. qz mulli terrenis exalationibus est infectus. Simil⁹ vir contēplatiuus ad celestia elevatus terrenis affectionibus nō inficitur ꝑm illud. Col. iij. Que surſū sunt sapite nō que super terrā. ¶ Gre. sup Eze. dicit q vita contēplatiua ad quandā mentis libertatē trā fit: tēporalia bona nō cogitās sed eterna. ¶ Ité ille aer est getus. i nullo vento cōmotus. Sic vir contēplatiuus ventis. i. cōmotionibus curaz secularium nō impellitur. Vnde xp̄s de Jo. Baptista dixit q̄ non erat arundo vento agitata. ¶ ideo Grego. dicit ēt super Eze. q vita cōtemplatiua calcatis curis oibus ad videndū faciem creatoris sui inardescit. ꝑs. Vacate ¶ videte. vacate. s. a curis ¶ actionibus exterioribus cessando videte. s. contemplādo. Mam sicut dicit Augu. de ciuitate dei Otium sanctū querit charitas veritatis. Item ille aer est clarus quia celesti lumine perfusus. Sic vir contēplatiuus celestis inspirationis lumine frequenter perfunditur. Vnde vt idem Gre. dicit super Eze. Contemplatiua vita amabilis valde dulcedo est q̄ super semetipsam aiam trahit. celestia aperit ¶ spūalia mentis oculis patefacit. Alia vero vt idē Beda dicit est pars aeris inferior que ꝓpinquat ad naturam terrestrem. ¶ ideo est grossa turbulenta ¶ tetrenis vaporibus plena multarum tamen rerum generatiua vt pluuie grandinis ¶ huiusmodi. Et hinc assimilatur vita actiua. Vita enim actiua ē grossa quia mentem ingrossat. ¶ hebetat circa intelligibilia. Vnde Grego. super Eze. dicit q lya que actiuam vitam designat lippa est ¶ fecunda qz duz occupatur in opere minus videt. ¶ Item actiua vita ē turbulenta: qz. s. perturbatur circa agibilia.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Vnde marthe que vitã actiuam designat dixit dñs Lu.x. Solicita es ⁊ turbaris erga plurima. ¶ Ité actiua vita est terrenis vaporibus.i. sollicitudinibus plena. q̃ occupat aiam circa terrena ministeria. Et ĩ dñ Lu.x. q̃ martha q̃ sc̃z vitam actiuã eligerat satagebat circa frequẽs ministeriuz. ¶ Ité ẽ vita multoz meritoz generatiua siue acquisitiua. Et ĩ vt dictũ est designata ẽ per lyam que multos filios peperit. Vnde etiaz Grego. dicit super Eze. q̃ magna sunt vite actiue merita.

¶ Capitulum.lxxxix.

Vicia capitalia q̃ sunt septẽ assimilantur septem planetis. Mã primo in sole preceteris gloriosius incẽdẽte nota superbiã que semper appetit gloriosa. ps. Per diẽ sc̃z prosperitatis: sol sc̃z superbie non vret te. ¶ Secũdo in mercurio qui est coloze argenteus ⁊ semp iuxta solẽ incedit accipe auaritiam que argentuz querit ⁊ semper supbiaz sequit. Quia dũ supbus appetit gloriosa non põt assequi nisi abundet metallina mã aurea vel argẽtea ⁊ ideo se totũ dat ad acqrendã pecuniaz. Similiter ⁊ auari diuitijs pleni semp vt in pluribus sunt superbi ⁊ q̃runt ab alijs honorari. Dñ Apo.i. Thi.vj. Diuinibus huius seculi pcipio non sublime sapere. Augu. Vermis diuitũ supbia. ¶ Tertio i luna inspissante aerem ⁊ quandã semper vmbrã siue obscuritatem in se habente intelligẽ accidiã q̃ menti ingerit quandã nigredinẽ per quã inspissat ⁊ conturbat aie rõnem. Hec precipue canẽda est in nocte aduersitatis. ps. Neq̃ luna per noctez. i. accidia per tps aduersitat] vret te supple ¶ Quarto per martẽ sanguinez circa coz accendentẽ accipe iram q̃ est accensio sanguinis circa coz vt dicit pls. ¶ Quinto i Ioue qui quantũ in se est prodest cum sit planeta benuolus accipe gulam q̃ de se necessaria est oibus rõne vite. nec vlli inuenitur obesse si eaz scinerit debite cohibere. Sed sicut Jupiter ex conunctione cũ alio efficitur noxius: sic etiaz q̃n necessitati voluptas coniungit vicium gule incurritur quod obest. ¶ Sexto qdẽ in Venere q̃ ad luxuriã disponit pcin carnis intellige. ¶ Septimo in saturno q̃ est stella coloze plũbeo siue liuido accipe inuidiaz q̃ est qdam liuoz de bono ꝓximi plumbeam ⁊ grauẽ faciens aiam. ¶ Ité vicia assimilantur arene pp septem. ¶ Primo pp ariditatẽ. Mã arena ab ariditate est dicta ⁊ ꝯ pertinet ad supbiam. Superbia. n. dũ pluuiã seu roꝛẽ diuine gre impedit. q̃ deus supbis resistit aie ariditatem inducit. Hanc ariditatẽ patiebant q̃ dicebãt. Mu. xi. aia nra arida est. Et sicut arena si manu pressa fuerit prenimia siccitate vel ariditate stridoꝛem facit. Sic̃ superbus quali tercunq̃z pressus vel tactus stridoꝛẽ quẽ dã impatiẽtie statum ꝓducit. Eccli. xxv. ascẽsus arenosus in pedibus. i. affectibus veterani. i. adã quãdo audiuit critis vt dij vestri. ¶ Secundo pp ponderositatem. Mã arena est pondere grauissima: ⁊ ꝯ põderositas refertur ad iraꝫ per quã hõ efficitur alijs importabilis. ¶ Prouer. xxvij Graue saxũ ⁊ onerosa est arena: sed ira stulti vtroq̃z grauioꝛ. ¶ Tertio pp aque vicinitatẽ que refert ad incontinẽtiã. Inuenit. n. arena sub aqs sicut in fluuijs aut iuxta aquas sicut in littoꝛib⁹ maris. Sic sunt incõtinẽtes quorũ qdã sub aqs voluptatũ ⁊ fluxu peccatoꝛũ carnaliũ viuũt ⁊ immoꝛãtur: vt fornicarij adulteri ⁊ huiusmõi. Quidã vo ad modum arene que est in littoꝛe maris. ⁊ si aqua nõ inundãtur tñ ea aliq̃n fluctuãte infundũt. Et tales sunt ꝯiugati: q licz matrimonio licite pñt vti tñ inundãte in eis ꝓcupiscẽtia in ipso carnali opere q̃q̃z foꝛdidantur.

¶ Quarto ꝓpter partiũ discontinuitatẽ Mon. n. arena hz partes ꝑ pñt ꝓglutinari ⁊ cõtinuari. Et hic est q̃ ex arena non fit lapis. Mã arena in aqs maris ab oĩ lutea viscositate absoluitur. Dñ vincens in ea siccitas in lapidẽ coagulari non patit vt dicit Ari. in. li. de proprietatib⁹ elemẽtoꝛ. Et sicut dicit in lib. Methẽo. Terra pura nõ fit lapis: q̃ siccitas vincens non facit partiũ terre ꝓtinuationẽ: ꝛ potius

dissolutionē pp qđ non vtitur in lapidē. Et multo fortius ħ est in arena: cum sit terra nāliter ⁊ subaliter siccior ⁊ durior. Hec aūt diuisio ⁊ discōtinuatio arenarū partiū ad inuidiā pertinēt que glutinuz charitatis excludēs tenet hoīes adinuicez diuisos vt ēt lapidi angulari xp̄o incorpari nō possint. ¶ Quinto propt̄ sterilitatē. Est eni arena sterilis ⁊ ifecūdatuz pp defectū caloris ⁊ humoris: tū pp dñium siccitatis ⁊ frigoris. Dū imbre supueniēte nō dissūdit nec dissolui: sed magis p̄primit ⁊ indurat. Hec sterilitas pertinet ad accidiā que calorez charitatis ⁊ humorem deuotionis excludens ariditatē mētis ⁊ frigiditatem inducēs aiam sterilē et infecūdaz reddit vt fructū bonoz opez non p̄ducat. ¶ Sexto pp mineralitatem. Habet. n. arena vtutē mineralē vel saltez ei silem. Dū inter arenas fluuiales ⁊ marinas inueniunt arene auree ⁊ lapides politi ⁊ gemme pretiose. Hoc aūt ptinet ad auaritiā: q̄ circa metalla auz̄ scz ⁊ argentū ⁊ hmōi insudat sapien. vij. Omne auz̄ tā q̄ arena est exigua. ¶ Septimo pp obstātiā. Obstant. n. arene q̄nq̄ fluminibus ne intrent mare. Nam cumulate arene ⁊ in maris hostijs. sine fluuij adūate q̄uis sint paruc: qr tū sunt multe flumen impediunt ⁊ retardāt ne itret mare. ⁊ ideo faciūt flumen interdū retro redire ⁊ p̄ cāpos spargere. sicut pz de nilo. q ħ mō irrigat totaz terrā egypti. sicut dicit Hiero. sup Amos viij. Hoc aūt ptinet ad viciū gule. Nā gula flumē plenū aqs. i. peccatoz nō mollem ⁊ assuetū delitijs detinet ⁊ retardat ne itret mare penitentie ⁊ religionis. Et aliq̄n ēt si ingreditur ipz retroire. i. q̄ cito facit exire ⁊ redire ad seculum. Ysido. tū dicit q̄ nilus aglonis flatibus repercussus aquis retro luctantibus intumescit ⁊ inundatio oē facit egypti. s. a medio augusti vsq̄ ad mediū septēbris. Hanc vo dicūt inundatiōnē fieri vtute stellaz. sicut ēt vtute stellaz fit. vt in egypto nūq̄ pluat sicut dicit Plato in Thimeo. Et sicut videmus ēt q̄ vtute stellaz certis tp̄ibus vbiq̄ tēpestates fiūt in mari. vt circa festū oium sanctoz. Dū naute tūc maxime portū querūt Aliqui vero attribuūt diuine virtuti ex quo talis dispositio data est specialiter illi regioni sicut etiā impetū maris. Ambro. n. attribuit diuine virtuti sic disponenti in prima creatione.

¶ Capitulum. xc.

Voluptuosus hō similis ē saturno. Naz saturnus a saturādo est dictus vt dicē Ysido. Cui⁹ vxor ops dcā est ab opulentia quā tribuit mortalibus. In saturno. n. delectatio gutturis. In vxore delectatio significatur carnis in qbus delectatiōibus corpis voluptas cōsistit. Sed adhuc oñdunt voluptuosū hoīem esse saturno simile voluptatū exitus effectus tp̄s ⁊ affect⁹. Exitus qdē q: Saturnus pingebat olim mestissimus. Cui⁹ cām assignant fabule. qz a filio suo Ione fingitur fuisse castrat⁹. qđ ꝓpterea forte dr. qz planeta Jupiter impedit ⁊ tēperat maliciā saturni. Sz verior cā tristitie ē qz vt dicit Ptolomeus in lib. de iuditijs astroz saturnus dat hoīem sub eius dñio natū vel concептū eē tristē: raro hylarē vel ridentē. Dū ēt in iuditijs merozē ⁊ tristitiaz designat. Hec aūt tristitia cōpetit fini voluptatū qz vt dicit Boe. Voluptas tristes hz exitus sm illud Pro. v. Nouissima illi⁹ amara quasi absinthiū. ¶ Scdo si ꝑsideret̄ effectus. Nā saturnus est effectu frigidus et siccus ⁊ pōderosus. ⁊ sic ēt in fabulis pingit. Que oia congruūt voluptati q̄ infrigidat spūalis affectiōis calorē extinguendo: deficcat humorē deuotionis ꝑsumēdo: ⁊ grauat mētē ad inferiora deprimendo. ¶ Tertio q̄tuz ad tp̄s. Nā saturnus dr planeta nocturnus qz voluptas carnis q̄rit tenebras noctis. Job. xxiiij. Oculus adulteri obseruat caliginē. ¶ Quarto tenet si militudinē si ꝑsideret voluptuosi affect⁹. Nam sicut dicit Ptolo. Nati sub saturno turpia ⁊ imūda nō abhorrēt vestimēta ⁊ alia ēt diligunt fetida. Quod totum moraliter cōpetit luxuriosis q nō abhorrēt notā ifamie exteriorē. Insup diligunt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

opa fetida ⁊ immūda. ¶ Item voluptas generat temptatōnes carnis sicut pluuia suauis generat vermes. Mā quādo pluuia est suauis miscetur cum humido aereo ⁊ terrestri sicco: ex quo formatur corpus aquaticū cui statim virtute stellaruꝫ datur anima. Humidū enim bene cōmixtum cū terrestri ex ipo aere fit viscosuꝫ: ⁊ sit sicut pellis in qua cōtinue pulsās calidum facit spiritū: cui tanq̄ ꝓprio subiecto datur anima sensibilis. Quasi autem suauitas pluuie est voluptas delitiose vite: que vermes in terra generat: quia in carne temptationes suscitat. ¶ Item voluptas ⁊ abundantia diuitiaꝫ ⁊ delitiarū est pedicaꝫ laqueus diaboli qua hominē quem psequitur capit. Vnde Laban persequēs Jacob in mōte galaad cū cōphendit. Gen. xxxj. ¶ Dons cū galaad fertilissimus ⁊ delicioſissimus esse dicitur in pascuis frugibus ⁊ fontibus. In monte ergo galaad ⁊ Laban Jacob capitur. Quia in fertilitate ⁊ abundantia deliciaruꝫ homo a diabolo temptatur ⁊ illaqueat.

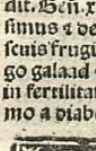

Laplin xcj.

Christus assimulatur soli: Quia sol excedit oīa luminaria celestia corporea in quattuor. ¶ Primo in quantitate. Nam ſm traditionē Alphagrani differētia. xxij. in fine sol dicitur maior oībus corpib⁹. Post illū. xv. stelle que in prima magnitudine inter stellas fixas ponūtur ab ipo tertio Jupiter: quarto Saturnus: quinto oīes stelle fixe suis ordinibus posite: quas Ptolo. in. vij. distincti. almagesti. et Alphagranus differētia. xix. in sex gradus magnitudinis diuidunt: sexto loco Mars: septimo terra: octauo Venus: nono Luna: decimo Mercurius. Sicut autem Dion⁹. dicit in his que nō mole sūt magna idem est magnū esse quod bonū: ⁊ idem maius quod melⁱ⁹. Vnde sicut sol excedit oīa alia corpora in magnitudine quantitatis: ita christus excessit oīes sanctos in magnitudine bonitatis nō inq̄tum deus sed etiā inq̄tum homo: quia ipse habuit plenitudinē gratie pre oībus sanctis. Vnde dicit habuisse spiritum nō ad mensurā ideſt totaliter nō particulariter q̄tum ad oīes gratie effectⁱ⁹. Vel nō ad mēſuram super omnē proportionem respectu aliorum hominū. ¶ Secūdo sol excedit in claritate: Quia in alijs ē luminis principiū vt dicit Aristo. in lib. de proprietatibus elemētoꝝ: ⁊ cū eo concordat Auicē. ⁊ Ptolo. ⁊ Mesalach. Dicunt enī q̄ sicut omniū calidorum ē vna prima causa. s. ignis: ita oportet q̄ omnium luminoſoꝝ sit vnū principiū. Et hoc nō erit niſi sol: ⁊ iccirco vocatur sol ideſt solus lucens. Sic etiam in homine q est vt minor mūdus vnū membrum influit oībus. s. cor. Oportet ergo q̄ sol cuius sit principiū luminis plus habeat de lumie q̄ aliquod aliud corpus: sicut ignis plus habet de calore ⁊ cor de vitali virtute. Si militer ergo christus qui est principium vite spūalis vel luminis sapientie: ō quo Jo. j. Erat lux vera ⁊c. Et Eccl. j. Fons sapientie verbū dei. Oportuit vt pre omnibus alijs sapientie splendore fulgeret. Eccl. xvij. Quid lucidius sole. i. quid sapientius christo: de quo dicit Apls Col. ij. q̄ in ipso sunt oīes thesauri sapientie, ⁊ scientie absconditi. ¶ Tertio sol excedit in dignitate. Vnde sol dicitur esse vas admirabile ſm illud Eccl. xlij. Sol in aspectu annuncians in exitu vas admirabile opus, excelſi in meridiano exurit terrā ⁊ in cōſpectu ardoris eius quis poterit ſuſtinere: Similiter ⁊ christus excedit etiā in dignitate: quia inq̄tū deⁱ⁹ est equalis patri in dignitate nature inq̄tū homo excedit oīes sanctos in dignitate glorie. Jo. j. Vidimus gloriā eius ⁊c. Et ad Hebre. j. Sedet ad dexterā maiestatis in excelſis: tanto melior angelis ⁊c. ¶ Quarto sol excedit in potestate. Mā maioris virtutis est ⁊ plus influit in inferiora. Immo sol habet quandā potestatē ⁊ virtutē super oia corpa dū oīa illuminat ⁊ fupiora ⁊ inferiora. Vnde omnia respicere dr. Eccl xlij. Sol illuminās per oīa respexit. Si militer christus dixit Matth. xxviij. Da-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ta est mihi omnis potestas in celo ⁊ in terra. Specialiter aũt sol habet virtutẽ illuminatiuã. Et ipe christus dixit Joh. viij. Ego sum lux mũdi. Itẽ virtutẽ inflámatiuã. Eccj. xliij. Tripliciter sol exurẽs mõtes radios igneos exufflans. Et de christo dictũ est Lu. vlti. Nõne cor nostrum ardens erat in nobis ⁊c. Itẽ renouatiuã: quia dũ poros terre aperit virtutẽ latẽtem in radicibus ad actũ pducit: ⁊ quod mortuũ videbat reuiuiscit: ⁊ renouatur quod vetustate tabuit. Et ita similiter p christũ renouamur ⁊ regeneramur i nouam vitam ꝑm illud Ephe. iiij. Renouamini spiritu mentis vestre ⁊ induite nouum hominẽ ⁊c. Hic cñ nouus hõ christus est. Itẽ virtutẽ purgatiuã. Mã tenebras fugit ⁊ fetores cõsumendo purgat. Sic christus purgat tenebras ignorantie ⁊ fœditates peccatoꝝ. Heb. j. Purgatõem peccatoꝝ faciẽs. Itẽ vtutẽ nutritiuã: ga dũ suo calore terre humiditatẽ resoluit vi sua arctatiua quod radicibꝰ est simile de illa attrahit ⁊ in terre nascẽtiũ nutrimentũ cõuertit. Sic xps nutrito: fideliũ dixit: Ego sum pastor bonꝰ. Qui calore amoris resolutꝰ in mortẽ: corpus suũ nobis ſe tradidit in cibũ ⁊ sanguinẽ in potum. Et iõ ipe dicit: Caro mea vere ẽ cibꝰ ⁊c. Jo. vj. ¶ Itẽ sol habet virtutẽ conciliatiuã. Dñ virtute sua cõciliat in corpibꝰ cialiũ quattuor elemẽta. Sic xps reconciliauit nos deo p mortẽ suã ꝑm illud Ro. v. Reconciliati sumꝰ deo p mortẽ filij sui. ¶ Itẽ sol habet virtutẽ imutatiuã. Mas ꝑm q ascẽdit ⁊ descẽdit p zodiaci signa: sic variat ⁊ imutat tpa. Mã existẽs in nro hemisperio diem facit existẽs in alio nocte inducit. Silr xps existẽs p gram i alia illuminat eã ⁊ die ibi facit. Sed recedens ab ea p culpã tenebrosam ⁊ nocturnã dimittit. ¶ Itẽ sol hꝫ virtutẽ distinctiuã: qr ꝑm quattuor vsiones distinguit q̃tuor tpa anni. Quia existẽs in Ariete ver facit. ascẽdẽs ad Cancrũ estatẽ efficit. ad Libram autumnũ ꝓstituit: sed dũ ad Scorpionẽ hyemẽ introducit. Dñ Eccj. j. Oritꝫ sol et occidit ⁊c. Nõ ꝑm Hugonẽ de sancto Victore sic exponit: Oritꝫ qñ. s. p vnale egnoctiũ ingredies ad nrm polũ cõsurgit. Occidit qñ p autũnale exies ad inferiora descendit. Syrat p meridiẽ qñ in hyemalibus signis cõmorat. Flectit ad aquilonez qñ in estiuis signis q̃ polo boreali vicinior a sunt circũfert. Silr sol spũalis xpus ortus est p incarnationẽ. Ps. Oritꝫ est sol ⁊ cõgregati sunt. Occidit p passionẽ. Vnõ Ps. Sol cognouit occasum suũ. Ad locũ reuertit p ascẽsionẽ. Dñ Abachuc. iij. Sol ⁊ luna. i. xps ⁊ triũphãs ecclesia stetere runt in tabernaculo suo. s. in celo. Flectit ad aqlonẽ per suã ad iudicandũ reuersionem. Hiere. j. Ab aquilone pandet omne malum sup omnes habitatores terre q̃tũ ad peccatores. In iudicio stabit christus sicut sol in medio celi. Josue. x. Stetit sol in medio celi. Et dicit sterit: qr non plus flectetur nec ꝓece nec ꝓcio. ¶ Itẽ christus assimilatur luci: quia lux est altissima in ortu: velocissima in motu: speciosissima in aspectu: ⁊ efficacissima i effectu. ¶ Primo dico q̃ lux est altissima in ortu: quia causat ⁊ oritur de celo. s. a sole et stellis que sunt altissima corpa situ et dignitate. Eccj. xliij. Ego feci in celis vt oriretur lumẽ indeficiẽs. Nam sicut calor ẽ qualitas actiua cõsequẽs formã substãtialem ignis. Ita lux est qualitas actiua consequens formã substantialẽ solis vel cuiuscũq; alterius corpis a se lucẽtis si aliquod tale est. Cuius signũ est. Quia radij diuersaꝝ stellaꝝ habẽt diuersos effectus ꝑm diuersas naturas corpoꝝ. Sed sicut lux oritur de substãtia solis vel corpis a se lucẽtis. Sic christus filius dei genitus est de substãtia altissimi. s. dei patris. Eccj xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij ideſt de substantia patris. Nam sicut verbum sapientie nostre spũaliter sine inuisibiliter ꝓcedit ab ore: ita filius a patre. Vnde fit lux est coeterna ⁊ coeua soli: quia q̃cito fuit sol fuit lux sua ita q̃ si sol fuisset ab eterno fuisset etiã lux ab eterno: ita filꝰ est coeternus patri vt dicit August. Nec obstat qõ Sen. j. dicit fuisse ꝓducta lux: postea sol q̃rto die. ga ꝑm btm Dionyſ. iiij

ca. de diuinis nominib⁹: Illa lux primo die creata fuit lux solis sed informis q̄tum ad hoc q̄ iam erat substātia solis et habebat illuminatiuā virtutē in cōmuni sed postmodū data est ei specialis z determinata virtus ad particulares effectus. ¶ Secūdo filius dei assimilat luci: q: lux est velocissima in motu. Videmus enī q̄ sole apparente in puncto orientis fit illuminatio totius hemisperij nostri vsq; ad punctū oppositum. Ex quo patet q̄ lux nō est corpus: quia si lux esset corpus: illuminatio esset motus localis. Null⁹ autē motus localis corpis alicui⁹ pōt esse i instanti: q: oīe qđ mouet localiter: necesse est vt prius veniat ad mediū magnitudinis q̄ ad extremū. Illuminatio aūt fit in instāti: q: q̄ subiectū alicui⁹ forme susceptiuū est in vltima dispositione tunc forma introducitur in instanti: si aūt subiectū esset indispositū tunc quidē regreretur tempus: nō quidē ex parte forme introducende sed ex pte subiecti susceptiui. Sed aer inq̄tū dyaphanus est in vltima dispositione ad lumen: z iō illuminatio fit in instāti. ¶ Iteꝝ q: illuminatio nō est tm̄ motus sed terminus. Termin⁹ aūt motus localis z cuiuscūq; motus semp̄ ē in instāti sicut generatio q̄ est termin⁹ alterationis fit in instāti. Hoc aūt cōpetit filio dei p quē omnia creata sunt. Creatio enī est p̄ductio instantanea. Vnde sicut a luce in instanti fit aeris illuminatio ita a filio dei est istāti facta rei create p̄ductio. Jo. j. Erat lux vera que illuminat ⁊c. Vel per subitā incorporationē vel receptiōez luminis in aere possumus intelligere ipsam incarnationē verbi. Que q̄tum ad hoc fuit in instanti: quia ipm corpus xp̄i fuit in ipo sue cōceptionis exordio in instanti formatū z organizatū. Non enim erat cōueniens q̄ filius dei corpus assumeret nisi formatū. Si aūt ante pfectam formationē tēpus aliquod cōceptionis precessisset: nō posset tota cōceptio attribui filio dei q̄ nō attribuit ei nisi ratione assumptiōis: z p hoc fil⁹ dei cōcept⁹ dicit: qđ aliter dici nō posset. Et iō ipa distinctio membror̄ z formatio in instāti facta est ꝓpter infinitā virtutē agētis z formātis. Dñ Greg. dicit q̄ angelo nūciāte z spiritu sancto superueniente mox verbum in vtero mox intra vterum verbū caro. Localis tamen motus sanguinis ad locum generationis qui conceptionem p̄cedit non fuit in instanti: nec etiam augmentū corpori se conformans quod sequitur conceptionem. Quia hoc est contra rationem motus localis z augmenti qđ etiam nō fit sine motu locali. s. q̄ fiat i instanti. Nota igitur q̄ filius dei aliquādo vocatur lux ꝑm illud Job. viij. Ego sum lux mundi. aliquādo vero splendor. Hebre. vij. Qui cū sit splēdor glorie. aliquādo lum̄ ꝑm illud Jo. j. Nō erat ille lux sed vt testimoniū phiberet de lumine. Lux aūt ꝓprie dr̄ put est in sole lumen prout recipitur in aere: sed splendor prout resultat ex polito z terso corpe, ꝑ illō Habachab. vj. Refulsit sol in clypeos aureos z resplēduerūt montes ab eis. Similiter filius dei ꝓprie dr̄ lux prout est i patre. j. Timo. vj. Lucē habitat ⁊c. Sed lumen ꝑut est in carne. Isa. xl. Surge illuminare hierusalē q: venit lumen tuū. Sz splendor appellat ꝑut exiuit de virgine. Isa. xlij. Bonec egrediat vt splēdor iust⁹ eius. Scriptura tamē varie z diuersimode his interdū vtit noibus. ¶ Tertio filius dei assimilat luci: q: ē speciosissima i aspectu imo ēt sine luce nil appet plenū. Dñ Ambro. dicit q̄ lux ē plenitudo ois creature visibilis. Cui⁹ ē maxima gr̄a q̄ i suo ⁊spectu oia mūdi corpa laudib⁹ facit digna. Sic ēt fil⁹ dei de quo dr̄ Sap. vij. Speciosior ē sole z sup oēm stellarū dispositionē ē pulchritudo z ornamētum ois creature nō tm̄ visibilis sz etiā inuisibilis. Et iō nota q̄ ꝑm Dio. iij. ca. de diui. nominib⁹ filius qui z verbū dei dicit hz pulchritudinem substantiuā causatiuam z excessiuā. Primo fil⁹ dei nō hz pl̄chritudinē accidētalē sz substātiuā z essentialem. Nā pulchritudo ei⁹ nō ē ab alia re causata vel pricipata. Et iō dicim⁹ ipsum ñ tm̄ pulchr̄ sz z pulchritudinē. In cre-

turis eñ differunt pulchritudo ⁊ pulchrum sicut causa ⁊ causatum ⁊ sicut participans ⁊ participatum: quia pulchrum dicitur quod participat pulchritudinem. Pulchritudo eñ creature est quedã participatio cause omnia pulchrificantis: et ideo creatura dicit pulchra sed non pulchritudo. Sed deus qui est essentialiter pulcher ⁊ nõ per participationẽ alicuius alterius dicitur pulchritudo. ¶ Secũdo habet pulchritudinẽ excessiuã. Dicit eñ verbũ dei pulchrũ sicut pulcherrimum ⁊ superpulchrũ vt dicit Dionys. qr pulchritudo sua excedit in pluribus omnẽ pulchritudinẽ. ¶ Primo i veritate: quia nõ est pulchritudo eius ficta vel artificiata ſz naturalis ⁊ vera. Itẽ in perpetuitate: qa nunq̃ destruitur nec ipe deus aliquando sua pulchritudine destruitur. Itẽ in vniformitate: quia pulchritudo sua nõ augetur nec diminuitur. Itẽ in totalitate siue vniuersalitate. quia nõ vno respectu pulcher ⁊ alio turpis: neq; hic pulcher ⁊ illic nõ: neq; aliquibus pulcher ⁊ quibusdam nõ pulcher: sed sicut ipse ſm scipm cum seipso semper existens vniformiter pulcher: ⁊ sicut ꝑsens in sen[illegible] ipso excedens formã ⁊ pulchritudine omnẽ pulchri. ¶ Tertõ pulchritudo sua ẽ pulchritudo causatiua omnis pulchritudis tripliciter. Primo efficienter quia. ſ. pulchrificat oñia existẽtia ſm ipoꝝ propriã proportionẽ ⁊ causat vniuersalẽ armoniam ⁊ claritatem iuxta significationẽ solaris luminis cum fulgorẽ emittit ⁊ vniuersitatem rerum pulchrificans distributione sui fontani radij. Vnde istud pulchrũ est sicut principiũ effectiuũ oñis pulchritudinis. Secundo exemplariter. Oñis eñ pulchritudo ⁊ oñe pulchrũ vniformiter ⁊ causaliter ꝓexistit in simplici ⁊ supnaturali natura omniũ pulchrorũ: ⁊ ipa est causa exemplaris omniũ in verbo: quia ſm ipm oñia denominant. Propter qõ Boetius dicit de deo. iij. de cõsolatione: Mundũ mente gerens similiq; potẽtia formãs pulchrũ pulcherrimus ipe. Itez tertio quia. ſ. finis est omniũ pulchrorũ. Omnia eñ sunt causa pulchritudinis ⁊ propter hoc pulchrũ idẽ est qõ bonũ: quia oñia desiderãt pulchrũ ⁊ bonum. ¶ Quarto christus assimilatur luci ex eo q̃ lux ẽ efficacissima in effectu. Vnde Dionys. dicit q̃ lux oñibus corporibus cognitionem confert ⁊ vitã ⁊ motũ. Et quicquid i istis inferioribus causatur mediãte luce ꝑducitur. Et hoc etiã dicit Auicẽna. Ex quo etiã cõcluditur ⁊ arguitur q̃ lux non habet in aere tñ esse intẽtionale sed etiã reale ex eo q̃ intẽtiones nõ causant transmutationes naturales. Nec obstat q̃ nimia albedo vt in niue oculũ transmutat. Et ita videt q̃ intentio ſ fortis sit possit trãsmutari realiter. Dicendum q̃ albedo q̃tũcũq; magna nõ hz oculũ realiter transmutare ratione qua color vel ratione q̃ intẽtionẽ suã multiplicat in medio: ſz ea rõne qua aeré facit lucidiorẽ siue lucem adauget: ꝓpter qõ reddit visui obiectus improportionatũ rõne nimie claritatis. Et aer sic fortiter illuminat' oculũ cõtingit realiter ⁊ ita ipm trãsmutare põt rõne excellẽtis lucidi ⁊ nõ rõne intẽtiõis colorate. Possumus ergo effectus lucis filio dei adaptare: cu' exist̃ere in carne hũana nõ fuit intẽtionale ⁊ fantasticũ vel imaginariũ sed vez ⁊ reale: sicut ⁊ lucis esse est reale in aere. Fuit eñ ver' de' ⁊ ver' hõ. ⁊ ideo ipe est filius luci. Primo quia lux est rez generatiua: qõ qdẽ hz lux inq̃tũ instrumẽtaliter agit in virtute corpoꝝ celestiũ ad ꝑducẽdas formas subales. Ita et iam similiter p ipm verbũ. i. p filiũ dei oia ꝑducta sunt: ſm illud Joh. Omnia p ipm facta sunt. i. creata: ⁊ sine ipo factũ est nihil. Sed itelligẽdũ p ipsum nõ sicut p instrumentũ. Vnde in hoc non est simile de luce: sed intelligendũ est oñia esse facta per verbum sicut artificata dicunt esse facta per artificẽ. i. per rationẽ artis preconceptam. Nunq̃ eñ aligs faceret aliquid niſ ꝑexisteret actualis preconceptio sue sapientie q̃ est forma ⁊ rõ rei facte: sic forma arce in mẽte artificis preconcepta est rõ arce faciẽde. Et similiter deus pater nihil opatur niſ per ꝓceptũ sui intellectus

UNIVERSIDAD DE MURCIA

qui est sapientia ab eterno cõcepta .ſ. dei verbum ⁊ dei filius: ⁊ ideo impossibile est ꝙ aliquid faciat nisi per filiũ. Et ideo Augustinus dicit ꝙ verbum est ars plena rationũ viuẽtiũ. Dicit etiaz patrẽ per filium oñia fecisse inq̃tum filius ab ipo patre habet ꝙ sit causa omniũ factoꝝ: ⁊ ideo nõ sequit ꝙ sit vt instrumentũ vel minister patris quia eandẽ numero ⁊ eq̃lem virtutẽ quã pater habet ⁊ filius ab ipo habet per quã operatur. ¶ Secũdo quia lux est sui luminis oñibus cõmunicatiua: Ita christus q̃tum in se est lumen gratie vel misericordie sue cõmunicat vniuersis. Jo.j. Illuminat omnẽ hominem venientẽ in hunc mundum. Crisosto. dicit ꝙ illuminat q̃tum de se ẽ omnem hominẽ: quia ex parte sua nulli deest immo vult oñes homines saluos fieri ⁊ ad agnitionẽ veritatis venire. j. Timothj. ij. Vnde si quis nõ illuminat nõ ẽ ex parte dei sed ex parte hominis auertentis se a lumine illuminãte. Sicut etiaz homo nõ illuminat a sole: vel quãdo in domo tenebrosa se includit: vel quando oculos claudit: vel quãdo obstaculũ interponit. Sic etiam spualiter nõ illumiatur a christo: vel qui in tenebris ignorantie voluntarie se claudit. Job. xxiij. Ipsi fuerunt rebelles lumini. Vel qui oculos anime intellectũ. ſ. ⁊ voluntatẽ deo non aperit. Dañ. xiij. Declinauerũt oculos suos vt nõ viderent celũ neq; recordarent iudiciox iustox. Vel qui peccati mortalis obstaculũ interponit. ps̃. Supercidit ignis ⁊ nõ viderũt solem. ¶ Tertio q; lux est errantiũ siue deuiantiũ directiua. Et christus est dux ⁊ director quẽ sequẽtes errare nõ possunt. Jo. viij. Ego sum lux mundi qui sequitur me nõ ambulat i tenebris. ſ. deuij vel erroris. Mõ eñ seq̃ns christũ ambulat in tenebris ignoratie: qa ipe est veritas: Neq; in tenebris culpe: q; ipe est via: Neq; in tenebris dãnationis eterne: quia ipe est vita. ¶ Quarto quia lux est oculox manifestatiua. Hoc autez christus faciet in vltimo iudicio quãdo illuminabit abscondita tenebrarũ ⁊ manifestabit consilia cordiuz. j. Corinth̃. iiij. ¶ Item christus similis fuit monti olimpo: qui est mons macedonie ita excelsus vt nubes sub eo esse dicantur. Tante eñ altitudinis est ꝙ omnes aeris turbines ⁊ impressiones excedit: Quem philosophi ascendẽtes vt cursus stellaꝝ inspicerent ibi vinere nõ poterãt nisi spõgias plenas aqua portarẽt: vt sic per aque attractionẽ aerẽ grossiorẽ hauirrent: vt dicitur in hystoria. Hec aũt omnia christo competunt qui omnes nubes idest sanctos excessit altitudine vite: omnes turbines passionũ vel tribulationũ altitudine patientie: omnes philosophos altitudine sapientie: nec altitudinẽ sue diuinitatis philosophi contingere potuerũt: nisi cum spõgijs. i. creaturis plenis aq̃ ipsius celestis sapientie. Omnes eñ creature (vt prius dictũ est) diuinam sapientiã representant. Dominus eñ illam effudit super omnia opera sua: vt dicitur Eccj. j. Et ipi philosophi nõ cognouerũt deum nisi ex creaturis. Ro. j. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur: sempiterna quoq; virtus eius ⁊ diuinitas.

Laplm xcij.

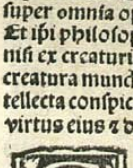

Christiani iudei ⁊ sarraceni differũt ad modũ planetarum. Mã planete aliqui sunt boni qui nulli nocẽt sed tam suos quorum natiuitati dominãtur, q̃ nõ suos ad iuuare dicũtur. Tales ergo dicunt̃ christiani quibus Apostolus dicit: Clemini dantes vllã offensionem. Vnde tam suis q̃ nõ suis benefacere iubent̃. Lu. vj. Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderunt vos. Quidam vero planete sũt mali vt mars ⁊ Saturnus qui nõ suis obsunt suis tamẽ prosunt. Tales hodie iudei: qui ly suis nõ fenerẽtur tamen fenerant nõ suis vt christianis ⁊ aliis nationibus. Item dicunt se sm legẽ suam ad diligendũ amicos teneri ⁊ ad odendum inimicos. Vnde ad illud preceptum: Diliges amicũ vel proximũ tuũ: addiderunt

in suis traditōnibus: & odio habebis inimicū. quā additionē coꝛrexit Bñs Mat thei. v. Quidā planete vero mediocres sunt: vt sol luna mercurius. Mā suis bona ingerunt nō suis modo bona mō mala. Tales aūt videnk esse sarraceni. Quia nō solum inter se sunt misericoꝛdes: sed etiam quandoqꝫ christianis misericoꝛdiam impendūt: licz eos tamē frequenter impugnent. In hoc tamen sunt minꝰ mali sarraceni q̄ iudei: quia christū reuerentur quē iudei blasphemant. Confitentur eñ sarraceni Ihesum ex ℳaria virgine sine viri semine natū. Hoc est certum. Et ego qui inter eos fui frequēter hoc audiui ab eis: & a suis sacharijs qui religiosi sunt dicti apud eos: & muschetis. i. q coꝛ eccas officiant. Vnde in libꝛo qui dicitur alcoran. i. lex quā condidit ℳahumet proponitur questio vna sic: Que femina de masculo tm̄: & quis masculus de femina tm̄: Et respōdet: Eua ex Adam. Christus ex ℳaria virgine. ¶ Item querit q̄ sunt tria que sine seminis cōmixtōne edita fuerunt: Respōdet: Adā: Aries abrae & Christus. ¶ Item cōfitenk sarraceni beatam mariā fuisse per angelos cōmendatam: & de christo nasciturꝰ fuisse edoctaz & certificatā. Et in eodē libꝛo ꝓmo sic dicitur: Angeli ℳariam alloquētes inquiunt: O maria oīm̄bus viris & mulieribꝰ splendidioꝛ: mūdioꝛ atqꝫ letioꝛ: soli deo perseueꝛāter studens ipm̄ cum humilibꝰ gentibus deo se flectentibus adoꝛās & nequaq̄ in terrenas sordes ꝓficientibus et curam agentibus: quis ℳarie custos efficeretur: Hec arcana secretissima cōmitto angelis dicentibus: O ℳaria cui summi nunciꝰ gaudiū cum verbo dei cuiꝰ nomen est Jesus Christus filius ℳarie: q̄ est facies omniū gentiū in hoc seculo et futuro. Senes & infantulos cunabula seruantes cōueniens: preses sapiens vir optimus ab vniuersitatis creatoꝛe mittit: Respōdet illa: O deus cum virum nō tetigerim quomodo cōcipiā: Respondent angeli: Deo nihil occurrit ipossibile omnia prout vult operāti. Cuius mandatū omne suum placere perficit: ipseqꝫ filium suum cū diuina virtute veniente: libꝛis legiferū omniscz magisterij peritiam & testimonium ac euangeliū mandatumqꝫ filijs israel edocebit. Ille nanqꝫ formis volatilium luteis ac compositis insufflans volare facit: cecos & mutos curabit: morpheticos & leꝓsos mundabit: mortuos creatoꝛe cooperante vinificabit: quicquid cōtecturis quidue disputatione disputatum sit ꝓpalabit: similiter cuncta que in deum credētibus mirabilia censētur. ¶ Item cōfitetur eadem lex sarracenoꝛum Christum fuisse summū omniꝫ ꝓphetarū apud deum. Vnde in codez libꝛo machumet introducit deum loquētem & dicentem: Omniū ꝓphetarū alto super alium per me sublimato: & eoꝛum quibusdā cum deo locutus Christo marie filio animā nostrā ꝓprie cōferentes vim atqꝫ virtutem ꝓe ceteris prebuim̄. ¶ Item cōfitentur christū esse verbum & virtutem dei: & ideo ibidem dicitur q̄ qñ deus iudicabit mundū clamabunt homines ad eum & dicent: Jesu christe spiritꝰ & verbum dei & virtus dei mouea te pietas tua intercede ꝓ nobis. Et tunc dicet eis: Esuriui &c. sicut est in euangelio p̄ omnia. ¶ Item cōmendat idem liber legem & euangeliū christi: & dicit tres leges esse a deo in quibus recte vie traduntur scz legem ℳoysi & euangeliū & suum alcoꝛanum. Et ideo dicitur in primo libꝛo Deus pius & misericoꝛs vinus et altissimus qui ꝓius testamentū: deinde euangeliū rectam viam hominibus tradidit: postremū libꝛum veracissimū alcoꝛā desuper prebuit. ¶ Item in eodē introducit deum sibi loquentē & dicentē sibi ꝓcepta legum & moꝛes: sicut Noe & abrae moysi & christo tradidimus. ¶ Item cōfitetur eadem lex q̄ in resurrectione generali omnes perfecti in forma christi resurgent. Vnde dicit perfecti omnes i statu ade & forma christi resurgēt: nunq̄ incrementū aut decrementum patientes. ¶ Item eadez lex vsurarios detestatur. Vnde ibidem dicitur: Boni viri deum

UNIVERSIDAD DE MURCIA

timete ⁊ fenerari pretermittite. De fenore enī homies viuentes nō nisi quasi demoniaci resurgent. ¶De omnia magnifica de christo euangelio ⁊ virgine scripta sunt in alcoran. i. in lege sarracenoꝝ quā eis machumet dedit. Que ꝛ multa falsa contineat ⁊ immunda: tamen etiā multa testimonia perhibet nostre fidei veritati: vt. ē. patuit. Que omnia introduxi ad exaggerandum infidelitatem iudeorum christum blasphemantiū: cum tamē scripture eorum testimonia perhibuerint christo sicut dixit eis: Scrutamini scripturas: quia ille testimoniū perhibent de me. Et tamen ceci negant quem sarraceni ignorantes scripturas venerantur et adorant.

Capm̄ xciij.

Celus dei assimilatur aeri qui habet tres regiones: quaruꝝ suprema que igni coniuncta est rara est: et vehementer calida propter vicinitatem ignis et propter radios stelarum ⁊ lumen que sibi sunt vicinora: ⁊ illa pars est locus inflāmationis per se: ⁊ dicitur regio estus. Huic similes sunt qui magno zeli ardore feruescunt. ℣s̄. Zelus domus tue comedit me. glosa. Zelus est bonus feruor animi quo mens p defensione veritatis accēditur: eo q̄ que libet prāua que videt corrigere satagit. ſi nequit tolerat ⁊ gemit. Iste zelus causat i sanctis ex inflāmatiōe ignis spūssancti vī charitatis diuine ⁊ ex radijs stellarum. i. exemplis sanctoꝝ patrum sicut phinees helie ⁊ aliorum qui multū zelauerunt p deo ⁊ lege eius. j. ℳachab. ij. Phinees pater noster zelando zelum dei accepit testamētum sacerdotij eterni. Helias dixit iij. Reg. xix. Zelo zelatus sum pro domino. ¶Secunda regio aeris siue media zona est locus frigoris: quia illa non habet calorem ex vicino igne sicut regio superior nec ex reflectione radioꝝ sicut regio inferior eo q̄ radij nō reflectunt ad transparens siue puium: aut ad multum diaphanum sed tm̄ ad solidū planum: ⁊ plus si fuerit tersum: vt est aque superficies vel speculi vel alio modo politum vel planum. Huic aeri similes sunt qui sunt totaliter frigidi ita vt nec zelo dei tanganꝝ: quia nec igne diuini amoris incendūtur: nec radijs. i. exemplis sanctoꝝ tangūtur: ⁊ ideo aufert ab eis diabolus zelum bonum. Tales sunt prelati mali qui de gregis sui dissipatione nō curant. Isa. xj. Auferetur zelus ephraim. Ephraim interpretatur augmentū vel fertilitas ⁊ signat prelatos qui cogitant de temporalium augmentatiōe ⁊ nihil de animarum perditione. ¶Tertia regio aeris est tepida vel tēperata suscipiens aliquod de superiori et aliquod ab inferiori. Est tamē itemperate calida ſm̄ q̄ vincitur ab inferioribus quibusdam tēporibus ⁊ intēperate frigida ſm̄ q̄ vincitur a superioribus quibusdā tēporibus alijs. Huic similes sunt qui zelum dei habent vel inordinatum. Nam aliquādo vincūtur ab inferioribus passionibus ira vel odio ⁊ tūc nimis incādescūt. Quādoq̄ vero superiorum vel potētiorum timore pterriti oīno a zelo tepescūt ⁊ frigescūt. Tales habēt zelum sed nō ſm̄ sciētiam. i. discretionē. Roma. x. Patet ergo q̄ zelus frigidus cum sit nullus est damnabilis: tepidus: reprehēsibilis: feruidus ⁊ charitatiuus laudabilis qui meretur celeste prmium. j. ℳachab. ij. Helias dum zelat zelum legis receptus est i celum. Ad quod nos ꝓducat christus q̄ est benedictus. Amen.

Explicit liber primus de similitudinibus rerum.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Incipit prologus libri Secundi de Metallis atq; Lapidibus.

Habet argentū venarum suarum principia: Et auro locꝰ est in quo cōflatur: Ferꝝ de terra tollit: Et lapis calore solutus in es conuertitur: Job. xxviij. Diuine prudentie largitas: a qua quecunq; creata sunt cōnexionis mirabilis ordine gubernātur: rationali creature. i. homini sic corpora inferiora subiecit vt ei in subsidiū adessent infirmitatis: z documentū insup porrigerent veritatis: z in exemplū illi fierēt etiam bonitatis. Nam ex vsu vario sensibilium corporꝫ humani corporis labilitati succurrit: quod ex eisdē ex quibus constat corporibus enutrit: ex eorundē quoq; corporꝫ speciebus informantur sensus z ratio erudit: vt sic humana cōditio a sensu sumat initiū: z nō per se res sensibiles idest per suas substātias z essentias: sz tm̄ per suas species anime illabunt: ex quibus humana ratio dum hinc inde inuestigando discurrit: ratiōes formatꝫ ēplurimas ex quibus intelligibiles elicit varietates: nō solū de rebus infimis sed etiā de sup̄mis. Sic em̄ inuisibilia dei a creatura mūdi per ea que facta sunt intellecta conspiciunt. Quia vero opus nature est opus intelligētie ex eo q̄ corpalia mediantibꝰ angelis a deo gubernant etiā ex ipis corporibus humana dirigit ratio ex motibus eorꝫ z ordine exempla sumens et regulas suaꝫ actionū nō tm̄ artificialiuꝫ in quibus ars imitatur naturā: sed etiā moraliū operꝫ directiua. Et q̄m̄ inter cetera talia potissime mineralia corpora vt sūt ferrū vel argentū vel aurꝫ z alia quecūq; metalla: z cum eis etiaꝫ lapides humane necessitati deseruiūt: scripturā sacra diuinitus inspirata: In qua testante Apostolo. Quecunq; scripta sunt ad nostrā doctrinam scripta sunt. De eis frequēnius legit vt nō tm̄ ad cōmodū corpis illa concessa putemus sed etiā ad morꝫ exemplū inspicere studeamus. Quapropter Job diuersas metallorꝫ origines in verbis p̄missis declarat siue describit. Ex qbus beatꝰ gregorius in libro suo Moraliū perutiles moralitates assumit. Ait em̄ beatus Job Habet argentū venarꝫ suarꝫ ꝛc. In qbus verbis pensandū est q̄ nequaq̄ tam sanctissimus vir aut de minera argēti: aut de loco conflationis auri: aut de ferri origine: aut de solutione lapidis: z de eris formatione tam serioꝰ tractasset si talia ad nostrā doctrinā p̄ficere non nouisset. Et ideo beatus Grego. dicit per argentū significari predicatorꝫ doctrinā: cuius venarū principiū est sacre scripture pagina. Nam qui ad vere p̄dicationis verba se preparant necesse est vt initiū a sacre scripture pagina sumant. In auro vero significat martyrꝫ patiētia: Cuius cōflationis. i. probatiōis locus catholica est ecclesia. Quia nō nisi in catholica ecclesia veri martyres sunt ex eo q̄ sine fide: spe z charitate quibus mēbra iūguntur ecclesie nō habet passio meritū sicut in hereticis patet. Vnde Aplus dicit. j. Corꝫ. xiij. Si tradidero corpus meū ita vt ardeam: charitatem aūt nō habeam nihil mihi p̄dest. In ferro aūt accipitur bonū opandi potētia seu fortitudo sanctorum: quod ferrum de terra tollitur quia fortiores viri a terrena quam prius tenuerāt actione separātur z pugnatores ipius ecclesie ac pugiles deputātur. In lapide vō significat interior cordis duricia z in ere charitatis cōstātia. Vndē tūc lapis calore solui dicitur quādo cor durum z a diuini amoris igne frigidū feruore spiritus tāgitur z ad amorē mollitur: z tūc in es cōuertitur quādo charitate solidatum ad bona opa roboratur: vt sicut prius durus fuerat in amore seculi: ita se postmodū fortem exhibebat in amorē dei. Et quia de alijs hmōi talibꝰ metallis seu lapidibus

de quibus in scriptura legitur frequēter ⁊ in pluribus locis est idē estimādū vz q̄ ad nr̄am conferant disciplinā. Est nostre intentionis propositū post exempla simplicīū corporū q̄ tā sunt i primo libro addu cta. In hoc secundo libro de metallis atq̄ lapidibus tā pcciosis q̄ cōibus ⁊ alijs mineralibus exēpla introducere varia ⁊ moribus adaptare cundē seruando ordi nem quē sc̄z in principio tenuimus. tā in capitulor materijs q̄ in exemplis.

¶ Explicit prologus libri secundi.

¶ Incipit liber secundus de exemplis et similitudinibus rerum.

¶ Capitulum primum.

Amatores dei assimilā tur lapidibus pp octo ¶ Primo qdē. q̄ lapi des sunt nāliter frigidi ⁊ sicci. eo q̄ ex ptib⁹ terre solidis ⁊ ꝓpactis lapidis substantia gīa tur. Vex est tū vt dicit Aristo. iiij. Methe. ex sola terra nō fit la pis. q̄ vincens in ea siccitas nō pmittit vt in lapidē coagulari possit. Sz ex cōmixti one terre ⁊ aq̄ fit lutū quod inter terram ⁊ petrā est medium qō dū per partū sua rum fortiter coagulationē ꝓstringit in la pidē mutatur. Vñ tali trāsmutationi lu tū vnctuosū ē aptius. Habz ergo lapis ex terra siccitatē. ⁊ ex aqua simul ⁊ terra fri giditatē. Vñ est nāliter sicut dcm̄ ē frigid⁹ ⁊ siccus. Et ista cōpetunt spūaliter amicis dei quos charitas facit frigidos ab insa ciabili auaritia. Charitas. n. non querit q̄ sua sunt. sicut dr̄. j. Cor. xiij. Itē facit eos siccos a fluxu ꝓcupiscentie. q̄ virtus diui ni amoris restringit lubricū carnis. sicut patet in magdalena. Et tales sunt lapides sancti q̄ sunt affectiōe carnis ⁊ mundi. Za ch. ix. Lapides sancti eleuātur sup terraz eius. ¶ Scdo lapides sunt substātialiter cōpacti. Q̄ sancti sunt in seipsis coagula ti vinculo siue coagulo dilectionis ⁊ grē. Vñ charitas dr̄ ee vinculum perfectiōis. Col. iij. ¶ Tertio quoq̄ lapides sunt mi rabiliter duri. ⁊ amici dei sunt duri p soli ditatē pattētie. q̄ charitas patiēs est. Vñ sicut lapis a sua duritia ex aq̄ infusiōe nō soluit. Sic amicus dei ex tribulationis cō cussione a sua pattētia nō mouet Job. xli Cor eius indurabit quasi lapis ꝛc. ¶ Itē sancti sibīpsis duri sūt p austeritatē pnie. Item q̄q̄ duri sunt alijs p correctiones ⁊ seueritatē iusticie qua tāq̄vga ferrea ali os regunt Deut. viij. Cuius lapides ferr̄ sunt. ¶ Quarto q̄ lapides sunt grauiter pōderosi. Sic amici dei sunt graues ⁊ pō derosi per grauitatē morū ⁊ deliberatio nē prudētie siue in factis siue in dictis. Hz illud Eccli. xxi. Verba sapientū statera, pō derabunt. ⁊ talū opa vel verba sunt ma gis grata bonis. ps. Placuerūt seruis tu is lapides eius. ¶ Quinto q̄ lapides sūt virtualiter igniti. q̄uis. n. lapis ex se sit fri gid⁹ ignē tū emittit si fortiter sit percussus. Mā ex forti ⁊ violēta aeris collisione in superficie ferri ⁊ lapidis subito aer allisus ignitur ⁊ scintillādo de lapide egreditur. Sic ⁊ amatores dei quāq̄ sint frigidi ab estu amoris mūdani. cū tū ab ipso mūdo fortiter allidunt. tunc diuino amore fer uentius igniunt. Vñ ꝑcipue in tribulationib⁹ ⁊ psecutionibus positi ignitis scintillis vl oper̄ emicāt vel verbor̄. ⁊ talū opa sunt sacrificia de accepta. ij. Macha. x. De igni tis lapidibus igne ꝓcepto sacrificiū obtu lerūt. ¶ Sexto q̄ lapides sunt infimi loci petitui. Quia amici dei ifima petunt per humilitatē Lu. xiiij. Recūbe i nouissimo loco. j. Cor. in. iij. Ministratio mortis de formata in lapidibus fuit in gloria. Hec ministratio lapidū est humiliuz abiectio. cuius est ministrare obsequia. mortificare vicia. deformare eorum corpora. q̄ hu miles nec corpora eor̄ ornant nec colūt. Vñ apparent in corpore despecti: ⁊ ideo signātur per lapides impolitos Job. xiij. Edificant altare. i. altitudinē ecclesie de la pidibus impolitis. i. de hoibus despectis ⁊ incultis. Item eius est glorificare Pro uer. xxix. Humilem spū suscipiet gloria. ¶ Septimo q̄ lapides sunt terre cōpes

sui q; scz amici dei terram corporis sui cõprumunt ⁊ domant p laborem penitẽtie ⁊ abstinentie. ꝓm illud. j. Corin. ix. Castigo corpus meũ ⁊ in seruitutez redigo ⁊c. Eccli. xliij. Lapides grãdes desuper irruẽtes. Sunt. n. amatores dei lapides grãdes quo ad spiũ desuper irruẽtes p corporis dñium q; spũs in eis carnem sibi subiugat potenter ⁊ violenter. ¶ Octauo q; lapides sunt diuersaꝝ partiũ terre ne dilabant' unitiui. Dñ Ambro. dicit q; lapides sunt ossa terre. q; hoc in terra ꝓbant facere qõ faciunt ossa in corpore. Sic' amici dei dum hoies terrenos adinuicẽ discordes ad concordiam ⁊ pacẽ reducũt: quasi qdã lapides mediꝰ diuersas ptes terre adinuicem ꝯiungũt. Immo ẽt sic in muro mediãte calce lapides ꝯnectunt. ita ẽt amatores dei mediãte charitate inuicẽ coniunguntur. j. Macha. x. Jonathas dixit faciẽtib⁹ extruite muros i mõte syon ⁊ i circuitu de lapidib⁹ quadratis. Isti lapides quadrati sunt amici dei q; deũ quadrupliciter diligũt. s. ex toto corde: ex tota aĩa et ex tota mẽte ⁊ ex oĩbus viribꝰ sicut dicit Lu. x. Et ẽ itelligendũ ex toto corde. i. ex tota itẽtiõe vt scz tota nostra itẽtio ferat i deum: ex tota mente. i. itellectu scz vt intellectus ei totaliter subdat. ex tota aĩa. i. volũtate scz vt appetitus ꝓm ipsam regu letur. Ex oĩbus viribus scz q; ois actꝰ noster interior ei obediat ⁊ pp ipsum fiat.

¶ Capitulum. ij.

Anima dꝫ assimilari vitro. ¶ Primo q; vitr ẽ sũme perspicuũ. Nã i aliis vasis metallicis qcqd intus ponit visui occultatur. In vitro autez qlibet liquor positus qualis est intus talis exterius oculis repũtatur. vt dicit Ysido. Nec perspicuitas sit in anima penitentj. qñ qcqd ẽ intus in conscia extra p confessionẽ pdit iudicio sacerdotis. ¶ Mathe. viij. Vade et ostende te sacerdoti ꝓuoluer. xxiij. Splẽdet in vitro color eiꝰ scz vini ⁊ silr cuiuslibet alterius liquorj imissi. ¶ Scdo q; vitrũ ẽ totaliter lumini quiuꝫ. Nã massa vitrea que nũc fit ex cinerib⁹ arborũ ⁊ herbaꝝ per fortissimã ignis cõflagratiõez ex qb⁹ cinerib⁹ fit vitrũ sicut cũ nũc vitrũ q; admiscẽt cum i fornace fuerit liquefacta ⁊ pfecte depurata cõtrahit substantie puritatez ⁊ perspicuitatem ꝓpter quã totaliter a lumine penetrat. Silr anima p mũdiciã puritatis ⁊ pspicuitatem simplicitatis efficitur luc' diuine gre plenissime susceptiua Apoc. xxv. Platee ciuitatꝭ aurũ mũdũ ⁊ tãꝯ vitrũ plucidũ. ¶ Tertio q; vitrũ est imaginũ ⁊ vmbrarum representatiuũ. nulla enim alia materia est sic specularis vt ista. Vnde de vitro preciue conficiuntur specula. Nec autem representatio aie conuenit tripliciter. Uno modo dꝫ naturaz: q; scz inter oẽs naturas siue formas materie vnitas magis representat ipsa anima in se imaginem trinitatꝭ. licz hec representatio sit ꝑm partem intellectualem qui non est actus materie alicuius in quantum hmõi. Vnde dr Gen. j. Faciamus hominem ad imaginem ⁊ similitudinem nostram. Sed ad hoc aia ꝑm naturam est representatiua alicuius vmbre: q; vt dicunt phi. creata est in vmbra intelligentie. Alio modo cõpetit ꝫ representatio aie ꝑm noticiaz q; ania cognoscit res exteriores nõ qdẽ q; ipse res sint i aia: sed p ipsarũ rerũ imagines siue similitudines quas ipsa aia recipit ab eis ꝓm quidẽ in sensu. postea i intellectu p abstractionẽ intellectꝰ agẽtis a fantasmatibus. Dñ pbus dicit i. iij. ð aia. q; lapis non ẽ i itellectu: sed eiꝰ spẽs vñ quasi ad modũ speculi vitrei ẽ imaginũ siue spẽz suo modo receptiua licz aliter fit in sensu. ⁊ aliter in itellectu. ⁊ per ꝑs est ipsarum rez repñtatiua ⁊ cognoscitiua: ẽ ẽt repñtatiua vmbrarũ. i. naturarũ spũalium quas non nisi p naturas sensibiles ⁊ fãtasmata capit quodãmo inũbratas. ¶ Tertio hec repsentatio imaginũ competit aie ꝑm gram. Quia scz anima p memoriã debet sibi sepe repñtare imaginẽ i. exempla virtutũ ⁊ vmbras vicioꝝ ⁊ priorꝝ defectuum ad deserendũ. siue alie nocꝝ ad cõpaciendũ vel corrigẽdum vel

vitandum. ¶ Quarto qz vitrum est sum me ductile sicut ligdum. Tantam enī recipit ductibilitatem ꝙ facile ad flatum artificis i formas varias ⁊ figuras contrarias subito transformatur. Aliquando etiā corio tegitur. aliquādo argenti more seu lapitur sicut Jsido. dic̄. Sic anima debet fieri ductibilis per obedientiam. vt per flatum. i. ad ictum: vel per mandatum dei vel superioris sui moueatur ⁊ transmutetur ⁊ velociter obsequat. Et si diuersa ⁊ varia iniungantur ⁊ alterius voluntate potius ꝙ propria tāꝙ corio circundatur. ⁊ argenti more quālibet sculpturaz sibi ipressam. i. quodlibet iuxta nozmam sibi traditam tussuz suscipiat ⁊ firmiter teneat. ¶ Quito qz vitrū sūme frāgibile est cū est frigiduz. Sic aia per peccatū calore charitat] extincto frigescit et a qbuslibet tentatōibus facilr frangitur. ¶ Sexto qz vitrū nō ē reparabile nisi fuerit iterū liq̄factū ꝙuis antiqtus dicat aliquē scisse vitrū fractum reparare per malleatōem. Vnde fialam tali de vitro factā Tyberio cesari ipse artifex i terram piecit quā nō ruptam sed malleo plicatam emendauit. quē Cesar decollari fec̄. ꝛsideras ꝙ si tale sic repabile fabricek aurū ꝓ luto haberek ⁊ ideo precium alioꝝ metalloꝝ oīno. perderek: ⁊ hoc est cōe dictum. Quidā tamen alchymiste dicunt ꝙ pōt ēt hodie fieri vitrū malleabile ⁊ flexibile si cū puluere balisci aspgatur super ipsuz quando liqueat i fornace. quod vtruz verum sit igno ro. Sed ſm p̄mum dictum quod est magis cōmune dicimus. ꝙ sicut hodie vitrū fractum non est reparabile nisi iterum liquescat ita anima per peccatuz fracta nō est raparabil ad gratiaz nisi liquescat per penitentiā. ¶ Septimo qz vitrum ē omnium colorum susceptiuum. Omni enim colore tigitur. vt iacintino vel smaragdino. ⁊ omnes lapides imitatur scz i colore licet non i valore. Et ideo dic̄ Auicenna ꝙ vitrum est iter lapides sicut stultus inter homies. Declinat enim ad omnez tinctura. sic anima ad omnem fortunam vel statum quem deus vult dare dz se humiliter inclinare ⁊ sanctorum colores. i. virtutes imitari. nec curare si h̄ ad stultitiaz reputatur. qz qō stultū est dei sapientius est hoibus. deridek enī iusti simplicitas ab hoibus sed non deridetur a deo.

¶ Capitulum. xij.

Auricia assimilatur onycino. ¶ Primo per aspectū. Nam onycinus indicus habet aspectum ⁊ similitudinez vnguis. Et ideo vocatur onyx siue onycinus qz greci vnguem onycem dicunt sicut dicit Jsido. Habet.n. colorem permixtum ad similitudinē hūani vnguis. Jn h̄ ergo ꝙ onycinus hz silitudinē vnguis ōsignatur auaroꝝ rapacitas qz aues vngue p̄daz rapiunt. ⁊ ideo que sunt rapaces habent nigros vngues. Sed onycinus arabicus est nigri coloris cū candidis zonis. Quod competit diuitum auaricie. qz diuites auari licet tingantur exteri⁹ zonis albis. idest honoribus ⁊ prosperitatibus mundi: iterius tamen habent nigredinez ⁊ deformitatez peccati. propter quod dominus dixit eis Luce. vj. De vobis diuitib⁹ q̄ habeſ consolationē vestram i hoc mundo. ¶ Secundo propter effectum. Maz scōm Blascoz. Onycini zona collo vel manu portata tristitiam excitat. timores multiplicat. animos commouet ad lites ⁊ rixas. Sic etiam prosperitas mundi quaz appetunt auari si in collo gestek. hoc ē ad pectus pēdens siue manu. idest siue habeak in affectu cordis. qz cor infra pect⁹ pcludik. sine i effectu operis quod ē gestare māu. vtroqz mō exc tat tristitiā Et iō Señ. xiij. dr ꝙ lapis onycinus iuenik in terra ciulath gō interpretak dolēs Mā mūdi substātia nō habita sic in cupidis generat tristitiam si acquiri nō possit scz ire. qz ipse non assequik. Jta ⁊ tristitiaz iuidie que tristak tñ si aliqs assequatur. Si aūt actu habeak. vt est in diuitib⁹ auaris adhuc excitat tristitiā ire si pdatur vl minuak. ⁊ inuidie si ab alio superek vel p̄rificek. Jn vtrisqz multiplicat timores qz cupidi timēt ne eis lucrū ipediak. Auari

timēt ne eis id qō habēt auferāt. Itē animos cōmouet ad litē. Quia cupidus litigat vt accipiat. auarus aūt vt teneat: Dñ auaritia siue cupiditas mater est litium & causaꝝ et questionū. Itē rixe & bella ex cupiditate & auaritia vtplurimū oriūt. ꝓpt. h. Sene. dicit. q̄ quietissime viuerēt hoies si hec duo ꝓnomia scz meū et tuū de medio tollerentur. ℣Deum eni et tuū oēs q̄stiones & lites generant auaroꝝ.

℣Tertio ꝓpter remediū. Mā onycinꝰ i pūtia sardij nocere nō potest. Mā sardiꝰ q̄ mentes acuit cū flāmei siue rubei est colozis ōsignat amorē christi. qui mētes acuit ad eterna ꝓsideranda. et etiā inflāmat ad ea ōsideranda. et iō facit vilescere oia tpalia. nā sicut Greg. dicit Vilescūt tpalia cū desiderant eterna. Qō ergo onicynus nō nocet i pūtia sardij ē. qa aliū auaricia nō inficit in quo ē amor dei. quia vbi est amor dei nō habet locum amor mundi. et econuerso. i. Jo. ij. Si qs diligit mūdū non est charitatis dei in eo.

℣Capitulum. iij:

Boni viri assilank marmoribꝰ q̄ marmor alijs lapidibꝰ est solidius. compactius. vtilius & pulcrius. Boni eniꝫ viri sūt solidi ꝓpatientiaꝫ siue fortitudinem bene compacti ꝓ temperantiam pulcri ꝓ prudentiam et vtiles per iudicium. Vnde ipsi sunt columne marmoree. i. virtuose psone qbus tentoria ꝑ curiā regis. i. ecclesie christi fulciūt. ℣Dester. i. assimilatur ergo ꝑmo boni et vtuosi viri marmoribus rōne soliditatis. ℣Marmor eni solidū ē. Maz ꝓpter sui soliditatez difficile rumpit. Similiter boni viri sūt solidi. i. fortes et ꝓstātes ita vt aduersitatibꝰ si cedant. et sculpuras id ē impressiones violētas et iuriosas que sunt odiū. ira. tristicia & hmōi non facile suscipiūt. ℣Notanduꝫ ē de soliditate marmoꝛj q̄ mirabilissimū accidit q̄ marmori lapidi nec calibe nec ferro vl̄ serra vl̄ malleo ꝓ violētia edomāt. sz ꝓ laminā plūbeam assribꝰ mollibꝰ interserta. ℣Plūbo eni et nō ferro lapides marmorei diuidunt et secātur int̄ asseres & equāt. S militꝛ fortitudo quoꝝdaꝫ. nec calibe fortis inuasiōis. nec ferro dure ꝓcussionis. nec serra dentata dentibus de tractionis. nec malleo violēte ꝓcussiōis nec violētia cuiuscūq; tribulatōis frangitur nec vincit. Et tamē plūbum. i. vita voluptuosa q̄ i aquis ꝓcupiscētie sūmergit. ℔z illud. Exo. xv. Sūmersi sūt q̄si plūbū in aquis vehementibꝰ inter asseres mollissimos carnis omēz duriciā marmoris frāgit idē oēm mētj fortitudinē eneruat & destruit. Dñ ꝓbissimi viri & fortissimi bellatores qui nūq̄ vinci potuerūt belli aspitate. victi tñ & debilitati sūt luxurie voluptate. sicut ꝓz ō Sansone Dauid & ō multis alijs. ℣Sedo boni viri assilānt marmori rōne cōpactionis. Sūt. n. marmorea valde cōpacta corpora quoꝝ ꝑtes sūt ad inuicē colligate vl̄ ꝓglutinate vel ꝓstrincte. Et hāc cōpactionē facit eē i bono viro virtꝰ tēperantie. Hec eni ē q̄ efficit. vt caro spūi. & sensualitas rōni ꝓcordet & cōfederet quā. s. tēpantia remota valde sibi inuicem adūersārēt & mutuo diuiderentur. Vnde tēptātia ē q̄ tenet has ꝑtes hois adiuicē ꝓcordes et ꝓformes. q̄ scz concordia & cōformitas est vt quedā salubris ꝓpactio q̄ est in bonis viris.

℣Tertio boni viri assimilantur marmori rōne speciositatis siue pulchritudinis. Inueniuntur enim marmora pulcherrima diuersorum colorum & generum. sicut dicitur. i. ℣Paralipo. xxix. Diuersorum colorum omnem lapidē preciosuꝫ. & marmor parauī abundātissime. Hec aūt pulchritudo & varietas cōpetit prudētie. q̄ oium prudētiū opa grata videt & pulchra. Diuersa aūt genera & colores marmoꝝ sūt diuerse ptes prudētie & diuersi modi prudētie. Inueniunt eni marmora cōit octo coloꝝ. Qui inueniuntur marmor album nigrū & rubeuꝫ & variū siue serpētinū. Et ℔ quoꝫ modo rū quoddā molle candidū & nigrū. quoddā durū q̄ ō dr̄ purpurites. eo q̄ vt purpura rubeuꝫ ē cādidis tū interuenientibꝰ pūctis. & hoc ē ex egypto. Est aliud coral

ficuz i alia repertū nō habens vltra duos cubitos in dimensiōe ⁊ mensura. ⁊ tale marmor est cādidū. sicut ebur. tū habz quasdā maculas quadā ꝓportiōe diuersas ⁊ nigras. Est ⁊ aliud genꝰ thebaicum aureis gutt̄ tictū: ē ⁊ caristeū viride optimū. quod valde gratū hūt q gēmas sculpunt. eo q eius viriditas oculos reficiat Et ēt silr assignāt a doctoribꝰ octo ptes integrales prudētie quaꝝ q̄dā ad prudētiā ptinēt sm q ē cognoscitiua agibilium ⁊ q̄dam sm q ē opatiua. scōm enīz q cognoscitiua ē si ꝓsiderat ipa cognitio aut ē pteritoꝝ. ⁊ sic ē a Tull̄ vna ps prudētie p memoria. aut ē cognitio pnūtī si ue necessariorū siue ptigētiū ⁊ hec ē alia pars prudētie q̄ ab eodē intellectꝰ vocat siue itelligētia. Si vō ꝓsideret cognitionis acqsitio. aut fit p disciplinā ⁊ sic ē tertia pars prudētie. q̄ a Macrobio sup sētias Platonis pletini vocat docilitas aut fit p iuētionē. ⁊ sic ē quarta pars quā Arist. in. vij. Eth. vocat eustochiā. i. bonā ꝓiecturationē. cuiꝰ ps vt dr in eadē ē solertia que ē vera ꝓiecturatio medij vt dr in. i. posterioꝝ. Si vō ꝓsideret cognitionis vsus sm scz q ex cognitione aliquis ꝓcedit ad alia cognoscēda vel iudicāda. sic ptinet ad aliā ptem prudētie que vocatur rō p Macrobiū. Secūdū vō q prudentia est operatiua siue operis ꝓcepti ua. ¶ Primo necessariū est vt ordiet ad cōmodū aut ad finē. ⁊ hoc ptinet ad aliā ptem prudētie quā Tulliꝰ puidētiā vocat. ¶ Secūdo vt attēdat circūstācias negocij. quod ptinet ad aliā ptem prudētie quā Macrobius vocat circūspectionez ¶ Tertio q̄ vitet impedimenta que ptinēt ad octauā partē prudētie quā vocat Macrobius cautionē. Sūt ergo octo ptes prudētie dicte. scz memoria: itelligentia: docilitas: sollertia: rō: puidētia. circūspectio ⁊ cautō. ¶ Quarto boni viri assimilāt marmori rōne vtilitatis. Nā marmor ꝓpt̄ suā frigiditatē ⁊ vnguētoꝝ aromaticoꝝ ꝓseruationē vtilissimū inuenit. Et hāc vtilitatem boni viri faciūt p iusticiā. Nā quasi vnguēta fouētia ⁊ recreātia sunt bona opa in qbus vnꝰ hō alteri cōicat ad q̄ recte faciēda ⁊ ꝓseruanda ordinatē hō p virtutē iusticie. Cui inter alias virtutes ꝓpriū ē vt ordinet hoiem i his q̄ sūt ad alterū. Importat.n. iusticia cōparatē quādā vt ipsuz nomē demonstrat. Dicuñ enim vulgariter ea q̄ adequātur iustari. equalitas aūt ad alterū ē. Alie aūt morales vtutes pficiūt hoiez in his que sūt sm seipsū Et ꝺ ergo sūt illa marmora scz sancti viri qbus pauimētū tēpli. i. fertor ecclesia scilicz militans sternitur. ij. Parali. iij.

¶ Capitulum. v.

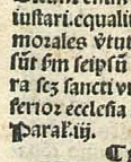

Caritas assimilat bitumini. ¶ Primo rōne igneitatis q̄ bitumē ē sm Isiō. quedā terra glutinosa in xta lacū mortuū. cuiꝰ natura ē ardens ⁊ ignita. sic charitas ē q̄dā virtꝰ ꝓglutinativa ⁊ vnitiua. cui⁹ quasi locus ē ꝓpriꝰ cor mortuum ⁊ mortificatum peccato ⁊ mundo. q̄ siquis diligit mundum non est charitas patris in eo vt dicitur. i. Joan. i. Nec ēt virtus spiritualiter ardens ab igne sācti⁹ est derivata. sm illō Can. viij. Lāpades eius lampades ignis atq; flāmarū Lampades enim dei sunt mentes hoiuz ⁊ pure sanctispūs ꝓtemplatiōes ⁊ flāmis charitatis succense Beñ. xiij. Vallis fluestris habebat multos puteos bitumis Vallis est mens hūilis. que si ē siluestris ⁊ a tumultu mundi ⁊ affectu remota habet multos puteos bitumis. i. multoſ ⁊ pfūdos siue altoſ affectus charitaſ. ¶ Secōdo rōe tenacitatis. Nā bitumē ē tante tenacitatis vt nec aqua nec ferro dissolui possit sed sanguie menstruali. Sic charitatis glutinū taz tenax ē vt nec aqua tribulatōnis. nec gladio ꝓcussiōis soluat Can. viij. Aque multe ñ poterūt extinguere charitatē. Et tō archa Noe vt eēt fortis ꝓtra aquas diluuij bitumine liniri eā deꝰ precepit Beñ. vj. Bitumie linies intrīsecus ⁊ extrinsecus. Arca eni Noe. i. mēs iusti ꝺz cōtra aquas diluuij. i. cōtra tribulationes mūdi. bitūine. i. charitate liniri intri

secus quo ad deū. extrinsecus quo ad ꝓximū. Ferrū siue gladiꝰ ꝓsecutionꝫ charitatis bitumen separare nō pōt. ꝫm illud Apost. Ro. viij. Quis nos sepabit a charitate christi. an āgustia. an nuditas. an fames. an gladiꝰ ⁊c. Soluit tñ ⁊ tollit bitumen charitatis sanguie mēstruali. i. peccato mortali quod ab itimo fluit ad modū sanguinis. ⁊ ad modū mēstrui ⁊ abomiabile ⁊ infectiuum existit. ¶ Tertio ratiōe vtilitatis. Est enim bitumē vtile ad multa. qꝝ multiplicem hꝫ effectum. Nam hꝫ virtutem cōpaginandi lapides. Vnde lapides viui. i. viri iusti hoc glutino cōpaginant ad inuicem in fabricam ecclesie. et ēt lateres. i. peccatores ad deum conuersi ⁊ igne doloris seu contritionis excocti lꝫ glutino coniungunt. Gene. xi. Faciamus lateres ⁊ coquamus eos igni. habuerunt lateres ꝓ saxis ⁊ bitumen ꝓ cemēto. Similiter ligna ⁊ tabule nauium alicubi bitūmine cōpaginantur. per quas naues aliorum onera portantes intelligunt prelati. quibus ne dissoluantur ags concupiscentiarum ⁊ vndis tribulationū necessarium est glutinuꝫ ⁊ inuamē charitatis.

¶ Item hꝫ bitumen virtutē attrahendi cōsumendi ⁊ ꝓsolidandi si puluerizeſ ⁊ sup vulnus ponatur si ēt fumus naribꝰ attrahatur multū reuma in capite cōsumitur vt dicit Plato. Ita charitas ad deuꝫ attrahit hꝫ illud Eze. xi. In funiculis adā trahā te in vinculis charitatis. Item malos humores. i. malas affectiones. Et reuma capitis. i. fluxum mentis scz malarum cogitationum consumit. Itē ipsam mentis mollicie consolidat dū ēt timorez seruilem foras mittit. Nam perfecta charitas foris timorem mittit sicut dī Jo. iij.

¶ Ytez charitas assimilatur lapidi sardio qui sicut dicit Ysido. vocat sardius. qꝝ in sardis fuit primo inuentus qꝝ hec simili tudo est cōperēs. ¶ Primo rōne coloris qꝝ scz sardius est rubei coloris. Rubeus autem color est sicut igneus color ⁊ pretē dit dominium caliditi in permixto. ⁊ attribuitur amori ⁊ ꝑcipue charitatis q̄ est vt quidam ignis diuinus mentez feruere faciens ⁊ rubere Can. v. Dilectus meus candidus ⁊ rubicundus. Candidus pp puritatem carnis. rubicundus pp inflāmationem mentis Apo. iiij. Qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis viridis. intellige virginitatem carnis. Est enim lapꝫ viridis coloris. sed in rubore sardinis intellige amorez charitatis quo mens ignita rubet. ¶ Secundo ratōe virtuose operationis qꝝ vt dicit Biasco. Hic lapis gaudium accendit. timorem pellit. audacez facit. ⁊ mentem acuit. ⁊ se gestantem ab incātationibus ⁊ maleficijs tutuz reddit. que omnia suo modo competunt charitati. Hec enim est que de presentia amati scilz dei in anima gaudiuz generat Gal. v. Fructus spiritus sunt gaudium ⁊c. Quia sic charitas est a spiritu sancto. ita gaudiuz a charitate deriuatur. Item hec est q̄ timorem pellit. ⁊ per consequens fortez ⁊ audacem facit. j. Jo. iiij. Timor non ē in charitate. Item hec est que mentem acuit ad celestia contemplanda. ⁊ ideo est similis igni qui habet figuraz pyramidis superius acutaz. Vnde mens lꝫ igne flammescēs ingreditur in ipsum. j. Joan. iiij. Qui manet in charitate in deo ma. ⁊c. Hec est etiam que demonum incantationibus idest blandis tentationibus ⁊ maleficijs eoruz resistit. quia fortis est vt mors dilectio Cant. viij. ¶ Tertio ratione resistentie et vigoris. quia tanti vigoris est lꝫ lapis q̄ onyx eo pīte ledere ñ potest. Jn onyce. n. qui dī tristicia excitare pōt intelligi quodcūq; aduersuz. Onyx ergo sardio ꝓsente non obest. qꝝ vbi caritas adest nulla aduersitas nocet. Nam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum sicut dicitur Roma. viij.

¶ Capitulum. vj.

Ontemplatio assimilatur saphyro. Primo propter aspectū coloris. Est enim saphyrus gemma cerulea celo sereno in colore simili lima. Similiter contemplatiui viri habent colorem. i. conuersa-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tionem serenam ⁊ celestem. ℌm illud Phi li. iiij. Mostra conuersatio in celis est Eze. i. Supra firmamentum quod erat immi nens capiti eoꝝ quasi aspectus lapidis saphyri. ¶ Secundo propter excessū va loris. quia saphyrus inter gemmas est summe preciosa. et regum digitis magis apta. ⁊ inter omnes melior est indica. ma xime quando habet quosdam pulueres aureos intermixtos. Similiter ⁊ inter vi tas vita contemplatiua est preciosissima. Est enim maioris meriti. dulcioris exer citij. quietioris animi. Vnde ℳaria opti mam partem dicitur elegisse. Hoc maxi me competit regibus idest prelatis et re ctoribus vt sicut alijs preeminent hono ris dignitate. Ita etiaꝫ alijs preemineant mentis sublimitate. Est autem contępla tio optima que sic mentem eleuat ad cele stium eminentiam. q̄ tū ei non tollat pro prie fragilitatis memoriaꝫ: vt sęꝫ contem platiui animus ⁊ sit per contemplationē sublimis. ⁊ per sui cognitionez semper re maneat humilis. Et talis est saphyrus q̄ habet pulueres aureos intermixtos. Est .n. ꝓprie fragilitatis vel mortis ituꝝ? ve lut quidaꝫ pulvis aureus. pulvis per hu militatez. aureus per vtilitatez. qꝫ seruat animaꝫ ne a peccato coꝛrumpat. sicut au rum dꝛ cōseruare a lepre coꝛruptione si eius pulvis vel limatura sumatur i cibo vel potu vl medicia vt dicit Plato. Job xxviij. Locus saphyri lapides eius ⁊ glę be ille? ⁊c. Ecci. viij. ℳemorare nouissi ma ⁊c. ¶ Tertio propter defectum fulgo ris. Est enim saphyrus depressus non p lucidus vt dicit Ysido. Sic contęplatio presentis vite non est lucida sed obscura. qꝫ videmus nūc per speculum ⁊ in enig mate Eze. x. Vidi ⁊ ecce in firmamento quod erat super caput cherubin quasi la pis saphyrus. per firmamentum intelli gitꝫ firmitas ⁊ stabilitas glię celestꝫ q̄ dicit super caput cherubin: quia sęꝫ omnē mē tem ⁊ scientiam transcendit. ⁊ est quasi la pis saphyrus. quia scilꝫ contemplatiōis eius intuitus in hac presenti vita quātū cunqꝫ sit nobis delectabilis ⁊ gratus no bis tamen non est purus ⁊ clarus sic? sa phyrus est aspectui quidem gratus: ſꝫ ta men condensus non lucid?. Et ideo phi losophus dicit de proprietatibus anima lium q̄ de diuinis in vita ista parum pos sumus in contemplādo proficere. Tamē illud modicum non est negligendus. qa delectabilius est adhuc q̄ aliqua alia om nia que apud nos sunt. ¶ Item contem platio celestiuꝫ assimilat zimethi. i. vene terre de qua fit lazurij. ¶ Primo ratio ne coloris. Quia lapis hic est tanto meli oꝛ quāto colori celesti similioꝛ. Et habꝫ q̄dam coꝛpuscula quasi aurea interserta Ita contemplatiui viri tanto sunt melio res quanto celestibus ciuibus sunt in cō templatione ⁊ conuersatione similioꝛes. Vnde virginitas comugio prefertur qa incoꝛruptiōi vite celestis similius cōfoꝛ matur Luce. xx. In resurrectiōe neq; nu bent neq; nubētur sed erunt sicut ągeli dei in celo. ¶ Secundo ratione comimu niōis. Nam hic lapis sine terra valet cō tra sincopiz. sed nūq̄ penitenti datur ni si subtilissime cōteratur ⁊ multotiēs ab luatur. ⁊ est signū perfecte ablutiōis. qñ aqua in qua abluitur parum aut nihil coloꝛatur nec debet dari cum decoctio ne. quia descenderet ad fundum ſꝫ ante vel post detur ⁊ hoc cum sero vt dicitur in lapidario. Nota q̄ serum est liquoꝛ qui fluit de recenti caseo cum premitur vt dicit catholicon. In quibus ſignificatur q̄ ea que sancti viri per altitudinem contemplationis percipiunt. hec vt in feriōribus prosint debent eis cōmunica re lucide. Vnde oportet q̄ subtilissie cō terrantur. i. diligēter exponātur. Ite dis crete. Vnde non cum decoctione. i. ñ cū illo feruoꝛe cū q̄ ab eis recipiunt. sed ſm cōuenientiā inferioꝛis auditoꝛis. ¶ Ite munde sine administratione fantasiaꝝ siue errorū. ⁊ ideo oportet vt frequēter abluantur. Item sic dari debēt vt possit qui accipit facilius capere. ⁊ ideo cum se ro quod est lacteum ⁊ facile ad deglutie dum apposito. i. Corin. iij. Tanq̄ parvulis in christo lac vobis dedi ⁊c. ¶ Tertio ra

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tione curationis. Valet enīz miro modo talis puluis siue potio ad soluendūz ꝛ curandum quartanam. q nia ea que sancti viri ex celestium contemplatione percipiunt aliīs vt dictuz est debito modo data idest cōmunicata soluunt ab eis quartanam idest accidiam. Naz quartana ex putredine humoris frigidi ꝛ melācolici prouenit que etiaz ad accidiam disponit. sed verba celestia audita mentem frigidā accendunt. ꝛ sic accidie frigus repellūt. Hec requies ꝛ dulcedo contemplatiōis habetur post certamina laboruz ꝛ subiugationem passionum. Vnde vita contemplatiua assimilatur terraneo qui est lapis crystallo simil' ceruleo colore infectus vel refectus. ꝛ hic apud germaniā est. Alius est hyspanicus rutilans sicut flamma. Vnde per primum qui est crystallo similis designatur cordis puritas. per scōz quidē flameum designatur feruēs charitas. Et ī duo maxime ad cōtemplationem disponunt. Sz notandum q vtriusqz virt⁹ dī eē ad plia ꝛ causas vincendas. ꝛ valent. ét ad dulces somnos sicut in lapide dicitur. In quo significatur q post prelia superata laborum ꝛ tentationuz. post causas dulcedo etiam passionum in quibus caro sub iudicio rationis aduersus spūm contendit sequitur dulcis somn⁹ idest requies contemplationis.

¶ Capitulum. vij.

Ontinentes ꝛ pcipue virgines assimilantur margaritis. ¶ Primo ratione geniture siue gīatiōis q margarita gīatur ex celesti roſ. quē certo tpe anni cōche hauriunt. Et dī margarita q in conchis maris. inuenīt. Et dī in lapide. q qñ margarita gīatur ex roze q̄to rotāris aeris haustum plus fuerit tanto rotatio maiorē generat margaritā. Et dī q cum margarita incipit generari. si coruscatio vel tonitruū superueniat ꝛ concha claudat q sic abortum patīt. Hō ergo margarita ex celesti roze gīatur significat q continentia carnis ex dono celestis gre possidetur Vñ dī Sap. viij. Hō possum eē cōtinens nisi deus det. Et hō dicebat Augu. deo in lib. pfessionū. Da qō iubes ꝛ iube qō vis impans nobis ꝓtinentiā. Et ideo q̄to plus hauriē de gra tanto maioꝛ ꝛ prioꝛ est cōtinētia. sic q̄to plus hauriē de roze. tanto maioꝛ gīatur margarita. Hō aūt in conchis maris inuenīt significat q continētia nō in delicīs reperīt ſm illud Job. xxiij. Hō inuenīt in terra suauiter viuētiū Ber. Humilitas pit in diuiciis ꝛ castitas in delicīs: sz in cōchis reperīt. i. in duris ꝛ amaris potius ꝓseruat. Hō aūt tonitruo ꝛ coruscatiōi se claudēs abortit. signat q ꝓtinēs nisi diuine magnitudinis timoꝛi seu inspiratiōi q̄ in tonitruo designat se p humilitatē apiat. interioꝛ margarita. i. interioꝛ puritas nō integra seruat sed pditur. Vñ Eccli. xvj. nisi i timoꝛe dei tenueris te instanter cito subuertetur domus tua. ¶ Scōo rōne excellentie. q̄ quedam margarite sunt aliīs excellentiores. Quedam. n. vniones vocant eo q tantuz vna ꝛ nō plures simul reperiant: ꝛ in his designat prerogatiua continētie siue virginitatis xpi ꝛ matris sue. Quia christus tantū vnus inter hoies ꝛ mater eius tantum vna inter mulieres est vera ꝛ pfectissima margarita pp singularē ꝛ perfectissimā continentie puritatez. Vnde ¶ Math. viij. Inuenta vna preciosa margarita q̄. Cōmuniter autem inter margaritas sūt meliores cādide q̄ que aliquo modo sūt flaue. Nam iuuentus aut matutini roris ꝓceptio facit claras. has vo senectus vel ros vespertinus reddit obscuras. vt dic Ysido. ¶ Margarite ergo candide sunt virgines. quasi aūt flaue sunt vidue continētes. sed meliꝛ ꝛ clariꝛ est cōtinentia virginalis que ab ipsa iuuenture quasi matutino roze. i. tempestiua gratia decorata virginitatis decorem retinuit q̄ que in senectute que quasi vespertio roze. i. tarda gratia superfusa contimentiaz incepit. Inueniūtur quedā naturaliter perforate. ꝛ ille adhuc meliores sunt aliīs. ꝛ tales sunt virgines fideles. que scz verbo fidei pforatuz habent auditum. Nam fides est ex

UNIVERSIDAD DE MURCIA

auditu:⁊ auditus per verbū dei qō pene trabili⁹ est oīm gladio ancipiti. Sunt ergo ille margarite pre aliis eligende q̄ sūt albe clare speculares ⁊ rotūde. Quia ille cōtinentes sunt aliis meliores q̄ sunt albe per carnis virginitatē:clare per mētis puritatē:speculares per cōuersatiōis sinceritatē:⁊ rotūde i.mobiles per operositatē:quia corpus rotūdū motui ē aptū. Non em̄ oportet virgines manere ociosas. ℙrouer. vlti. ℙanē ociosa nō comedit. ¶ Tertio ratiōe apparētie. Videntur em̄ ⁊ sunt margarite parue in quantitate vt nec vltra se inuicē crescere vnq̄ putētur:sed tamē sunt magne in valore. Sic virgines ⁊ cōtinentes decet esse paruas per apparentiā humilitatis exemplo illo summe virginis que dixit:Quia respexit humilitatē ancille sue ⁊c. Sed tamen debent esse magne per existentiā ⁊ valorem virtutis. ¶ Quarto ratiōe efficacie:quia habent virtutē malox humox abstersiuam:fluxus ventris ⁊ sanguinis restrictiuam ⁊ etiā cordis confortatiuā. Vnō valent cōtra cardiacā ⁊ sincopim. Sic virgines ⁊ cōtinētes debēt in scipis malos humores.i.malas affectiōes siue immūdas cogitatiōes expellere:fluxū carnis ⁊ sanguinis.i.peccati per abstinentiā ⁊ honestatem restringere:⁊ spūalibus ⁊ pijs optib⁹ oratiōibus ⁊ elemosinis sui cordis debilitatē cōfortare:ne pusillanimitate deficiant ex aliqua tribulatione vel tēptatione. ¶ Jtē cōtinēs assimilat calibi. ¶ ℙrimo quia calibs est substātia purior ferro: quia ferrū est magis terrenū in substantia:⁊ habet terrestre lutulentū ⁊ nō pax. Et ecōtrario calibs habet minus de terreno:nec ita lutulentū est sed magis purum. Tanq̄ ferrū ergo impux homo incōtinēs est habēs lutulentiā carnalis immundicie:sed tanq̄ calibs est homo cōtinens habēs parū de terrestri.i.de concupiscentia carnis:⁊ fine lutulentia.i. carnali immūdicia. ¶ Secundo quia calibs est ferro cōpactior⁊ ideo etiā solidior. Similiter etiā cōtinēs est bene cōpactus.i.bene cōpositus in moribus:⁊ solidior.i.stabilior. Sed econtra incōtinēns incōpactus est.i.incōpositus sed mollis magis ad cedendū tēptationibus sicut ferrū facilius mollificatur ab igne. ¶ Tertio quia ē durabilior:quia ferrū ꝓpter impuritatē citius rubiginē contrahit que ipm consumit. Similiter homo incōtinens citius senectutē incurrit que ipm corpaliter debilitat ⁊ consumit:sed homo cōtinēs diutius viuit quia nō cito senescit. ¶ Quarto quia ignis citius adurit ferrum: quia minus compactū citius penetrat. Tanq̄ ergo ignis adurēs est mulieris pulchre consortiū vel cōuictus:que cor hominis incōtinētis cito penetrat ⁊ inflāmat. Hieron. Flāmigero igne percutit mulier cō scientiā ⁊ inflāmat. Sed cōtinens est sicut calibs in quē ardor carnalis mortis non faciliter intrat.

Caplm viij.

Orreptio delinquētis debet esse similis lapidi qui dr̄ cos. Dicit em̄ sic eo ꝙ ad incidendū ferrū acuat Cotis em̄ grece incisio latine dr̄. Quia.s.correptio debito mō facta etiam a mente ferrea ⁊ dura nō tm̄ vitia amputat ⁊ incidit:sed ad bona eā aptat ⁊ acuit. Sed quedā cos est(vt dicit Jsido.) que ad acuendū indiget oleo: quedam aqua. Quia videlz,discreta correptio qn̄q̄ indiget oleo lenitatj ſm illud Gal. vj. Si ꝓoccupatus fuerit homo i aliquo delicto vos qui spūales estj corripite hu iusmodi in spū lenitatis. Etiā qn̄q̄ indiget aqua austeritatis. Nam sicut idē Jsido. dicit. Oleū cotj additū lenez:aqua vero acerrimā acie reddit. Hoc aūt agēdo cos ꝓpriū habet ꝙ dum acuendo alteri seruit se paulatim cōsumit vt Greg. dicit. Et talis est plat⁹ malus vel ꝑdicator q dū aliis ꝑdicādo vel corrigēdo ꝓficit:seipsum male viuēdo vel se nō emendādo amplius ꝑdēnat ⁊ destruit. Debet ergo esse vt cos iusticia vel zelus rectoris: q dū linguā vel manū mouet ad corrigendū vitia delinquētis quasi ferx acuit ad incisionē vlceris. Corrigere volēs delicta dr̄

intendere ad extirpandū vitio⁊ radices ideſt illa ꝓncipalia vitia cohibere: ex qb⁹ quaſi oia delicta precipue oriūt ſicut ſūt ſuperbia auaricia luxuria. Et ideo corrector vitio⁊ dz eſſe ſimilis lapidi Zigniti. Zignites enī dr lapis quaſi vitrei coloris eſſe. Qui geſtatus ad collū (ſicut dicit Diaſc.) ſanguinē ſtringit: mentis alienatiōez expellit: ⁊ applicatus ligno ardenti flammā eius extinguit. Fluxus ſanguinis refertur ad luxuriā. ꝓxima enī ſibi ſunt ſm naturā ſanguis ⁊ ſemen. Mētis alienatio refert ad ſuperbiā: qua quis a vera ſui cognitione alienatus eſtimat de ſe qō nō eſt. Sed flāma ligni deſignat cupiditatē ⁊ ardentē auariciā animi. Vnde cū iſta refrenant oia vitia cum eis cohibent.

Caplm ix.

Dilectio vere amicicie aſſimilat calci. C Primo ratione igneitatis. Nam ſm Iſido. ꝓpter hoc calx viua dr: quia q̄uis actu ſit frigida: occultū tñ in ſe cōtinet igné. Dñ ſi aqua perfuſa fuerit mox igneſcat. Et q̄dam valde mirabile accidit vt Aug. dicit in lib. de ciui. dei: quia calx ex aqua incenditur ex qua oīs ignis extinguit: oleo vero extinguitur quo oīs ignis nutritur. Similr vera amicicia ⁊ ſi aliq̄n ēptus ad exteriores actus videat frigida. i. q⁹ nō opet vel oſtēdat exteriori ſigno: ſiue ꝓpter occupatiōes alicui⁹ impedimentū: ſiue q⁹ nō ſit oportunū: tñ ſēp igné diuini amoris ſeruat in intimis cordis. Et pp̄ dr Proner. xvij. q⁹ oi tpe diligit q amic⁹ eſt. Sed ſupueniēte aqua alicui⁹ tribulationis ſeu angustie vel neceſſitat⁹ tūc ſtatiz ille ignis interioris. i. amor erūpit ⁊ exteri⁹ in ope ſe oſtēdit. Et iō Salomon ibidem ſubdit q⁹ frater in angustia cōꝑobat. Dñ ignis vere dilectōis in aq̄. i. in tribulatiōe ⁊ aduerſitate magis accēdit: ꝓpter qō dic⁹ Valeri⁹ maxim⁹ q⁹ ſincere fidei amici ꝓpue in aduerſis cognoſcunt. Sz ex oleo ꝛ ſolatiōis ⁊ ꝓſperitatis calx dilectiōis q̄ſi extingui videt: ſiue q⁹ ꝓſperitas mundi q̄ſq̄ extinguit ⁊ tollit dilectionē dei: ſiue q⁹ hoi in ꝓſperitate poſito nō ē neceſſariū magna ſigna vel obſcga dilectōis oſtēdere. Quia ſicut dicit idē Valeri⁹ ꝓſpera fortuna cū diuina largitiōe foueat hūana min⁹ indiget. Nō dez enī hoiem amico in ꝓſperitate poſito magna ſigna dilectōis vel obſega oſtēdere me ſorte eſtime tur q⁹ ꝓpter illa⁹ ꝓſperitatē ⁊ ꝓpriā vtilitatē cū diligat. Dñ ꝑbs dicit in Ecclē. q⁹ ad amicū in aduerſitate poſitū eundū eſt cito ⁊ ſepe: ſed ad amicū poſitū in ꝓſperitate raro ⁊ tarde. C Secūdo dilectio vere amicicie aſſimilat calci rōne vnitatis: q⁹ lapis lapidi nō dñ cōiungi niſi ei calce media vniat. Mā ex calce cū admixtiōe hare ne ⁊ aq̄ fit cementū quo lapides adinuicē ſtricti⁹ vniunt. Ita hō hoi nō vere ſociat niſi ei dilectiōe animi imediate vniatur: q̄ſez dilectio ſi cū harena patiētie que ſub aquis tribulatōnū moꝛat: ſiue ſit harena que abſtrahat a fluuio vel ſaltē pedib⁹ terat⁹: ſiue ſit que fodiat a terra: quoꝝ vtrūq; patiētia tolerat: ⁊ ite⁊ cū aqua ſapiētie miſceat: cementū. i. glutinū faciet ꝓfecte vnitatis. Mā inter quos charitatis dilectio cū patiētia ⁊ ſapia viget ibi ꝑfecta vnio ⁊ iocūda ſocietas adeſt: de qua dr in Pſ. Ecce q⁹ bonū ⁊ q⁹ iocundū habitare fratres in vnū. C Tertio ratione vtilitatis ⁊ bonitatis: quia ſicut dicit Iſido. Illa calx eſt melior ⁊ vtilior que ex lapide albo ⁊ duro generat. Et ſic illa inuenitur vera ⁊ vtilis amicicia que ex animo puro ⁊ vero generat. Vnde ꝑbs ꝓbat in Ecclē. q⁹ ꝓuo⁊ amicicia que nō ſe puro animo diligit nō eſt amicicia vera. Et ſm Aug. Amicicia q̄ deſeri potuit nunq̄ amicicia vera fuit. Vnde vera amicicia debet eē pura ⁊ firma. C Itē dilectio ꝓximi aſſimilat tartaro. C Primo rōne terreſtreitatis. Mā tartar⁊ eſt vini feculētia ⁊ terreſtreitas que ad modū terre vel mollis lapidis circa partes dolij indurat ⁊ vulgariter apud Tuſchos dr gromma. Vino aūt aſſimilat charitas: cuius pars ſubtilior ⁊ purior dilectio dei eſt: ſed feculētior pars ⁊ terreſtrior eſt dilectio ꝓximi: que tamē in dolio cordis debet circunqua⁊

diffundi ꝛ firmari ꝑm illud Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris. ¶ Secūdo ratiōe qualitatis: qz talis vini crusta calida est ꝛ ficca in tertio gradu: qa sez dilectio ꝓximi calefacit coꝛ per compassionē ꝑm illud. ij. Coꝛ. xj. Quis scandalizat ꝛ ego nō vroꝛ. ꝛ desiccat omnē inordinatū humorē idest omnē prauā affectionem erga ꝓximū. Est etiā in tertio gradu: quia ꝑmus gradus ē dilectio del: secūdus dilectio sui: tertius dilectio ꝓximi, ꝑpter quod dr Matth. xij. Diliges ꝓximū tuum sicut teipsum. ¶ Tertio ratione vtilitatis: quia tartarū (sicut dicitur in Platone) extenuat ꝛ mundificat ꝛ consumit: ꝛ ideo valet contra scabiem et serpiginem ꝛ pruriginē ꝛ contra capitis immūdicias. Similiter dilectio ꝓximi extenuat substantiā siue diuitias homis qñ facit largiri superflua ꝑm illud Lu. xj. Quod superest date elemosinā. Sz tūc magis consumit qñ facit largiri necessaria. Job. xxxj. Si comedi buccellā meā solꝰ. Et tūc mūdat immūdicias capitis hoc ē impuritates mētis hmōi elemosinas largiendo ꝑm illud Lu. xi. Date elemosinaz ꝛ ecce oīa vobis mūda sunt.

Caplm x.

Loquētia assimilatur eri. ¶ Primo ratione gīiationis: qz ex sue cuꝑ gen̄atur sicut cetera metalla ex sulphure ꝛ argento vivo: sed hoc accidit qñ plus est de sulphure ꝙ de argento vino. Et sulphur ē terreum nō pure rubeū habens caloꝛē aduren̄te. Argentū vero vinum est mediocre nec nimis grosse nec nimis subtile. Ex tali enim cōmixtione es generaꝝ. Similiter eloquentia cōponitur ex duobꝰ: sez ex meditatiōe interioꝛi que sulphuri assimilatur qz in inferioꝛibꝰ venis generatur terre. Itē ex ꝓnūciatiōe exterioꝛi q̄ ꝑpter labioꝝ ꝛ lingue motū argento vivo assimilaꝝ: quod. s. multū est mobile: et ꝑpter motū (vt dicit Plinius) viuū appellaꝝ. Sed debet hoc esse mediocre. s. inter grossum ꝛ subtile: qz nec nimis rudia verba nec etiā nimis subtilia. i. difficilia sed aperta ꝛ mediocria audiētibꝰ cōueniētia sūt accepta in elocutōe vel ꝓnūciatōe vulgari. Et de tali eloquētia dr Hieremi. xlviij. Coꝛ meū ad moab quasi tibia eris sonabit. Et noīat ꝑmo coꝛ qz in locutiōe debet precedere meditatio ꝛ deliberatio cordis. Ps̄. Os iusti meditabit sapiētiā. i. meditatā sapiam loquet. secūdo nomiat tibiā eris: in qua attēdit armonia siue ꝓportio ꝛ mediocritas quedā soni que ꝓtinet ad eloquentiā ꝛ ꝓnūciatōis suauitatem. ¶ Secūdo ratiōe distinctōnis: sicut em̄ Ysido. dicit: es ſ mixtū fuerit aliis metallis colorē ꝛ vtutē cōmutat. Vñ quoddam est albū ad modū argenti: quoddaz fulvū ad modū auri est. Et aliud est genus eris qō ex ductibili ere attenuatum in laminas ꝛ felle tauri tinctū speciez auri ꝓtendit: ꝛ poni cōsueuerat i histrionū coronis: ꝑpter quod coronariū est vocatum. Similr est triplex eloquētia: q̄dam ſpūalis sicut ꝓdicatoꝝ: ꝛ hec ꝓcipue intēdit ad animaꝝ purgatōnem ꝛ dealbationem: vñ assimilaꝝ eri qō est albū ad moduz argēti. Ps̄. Eloga dñi eloga casta argētū igne examinatū. Prouer. x. Argēti tum ele etū lingua iusti. Alia vo est eloqntia secularis sicut rhetoꝝ ꝛ alioꝝ ploctoꝝ: seculariū: q̄ vt plurimū ordinaꝝ ad lucꝝ auri vel cōmodū alicuꝰ tpalis rei auro appetibilis. Vñ nō icongrue assimilaꝝ illi eri qō fuluū est ad modū auri. ¶ Tertia vero ē eloquētia iocularis que est ad delectādū ꝛ solaciandū: sicut ꝛ poete hacten̄ faciebant: ꝛ hec assimilaꝝ illi eri qō ponitur i histrionū coronis. Quocūqz ergo modo sit eloquēs hz aspectū siue similitudinez eris ꝑm illud Ezech. xl. Cuiꝰ erat spes q̄si species eris. ¶ Tertio ratiōe coꝛruptōis: qz es cito rubiginaꝝ nisi oleo ꝓfundatur. Vasa em̄ crea fiūt rubiginosa nisi cōfricētur harena. Et quo accipiē ꝙ ois eloqns ꝛ lignosus cōtrahit ꝛ tenet peccati rubiginē. Job. xl. Est quasi lignū putridū es nisi ꝑseruetur gratie siue charitatis vnctione: ꝑpter qō dicebat Apls. j. Coꝛ. x. Si linguis hominum loquar ꝛ angelorꝝ

charitatē aūt nō habeam factus sum velut es ꝛc. Vel nisi ab hac rubigine purgeꝫ asperitate penitētie. Et iccirco (vt Hiero ny. dicit) melius est habere rusticitatē sāctam ꝙ eloquentiā peccatricē. ¶ Quarto ratione sonationis qꝛ es maxime conuenit officio cāpanarū ꝛ tubarum ꝓpter sonoritatē. Quasi aūt campane optime sonātes ꝛ a remotis partibus audibiles fuerunt sancti apostoli: quia in oēm terraꝫ exiuit sonus eoꝝ ꝛ in fines terre verba eoꝝ: vt dr in Pſ. Sz quasi tube erec sunt doctores ꝛ pdicatores alij. Predicatori eiñ dr Ysaie. lviij. Clama ne cesses ꝛ quasi tuba exalta voce tuā. Hiere. xlvj. Vox ei⁹ quasi eris sonabit. ¶ Quinto ratiōe curationis: qꝛ es contra infirmitates multas virtutē habet. Mā sicut dicit Plinius et etiā Diasc. es exustum ꝛ pulueriz̄atū habet virtutē dissoluēdi ꝛ cōsumendi extenuandi ꝛ purgādi noxios humores: vulnera sanat: caliginē oculoꝝ purgat: superfluas carnes corrodit ꝛ vltra crescere nō pmittit. Sic eloquētia ꝛ lingua pdicatorī si fuerit adusta. i. igne spūssancti ignita et inflāmata ꝛ pulueriz̄ata. i. humilitate fūdata: vel pulueriz̄ata. i. diligēter ꝛ subtiliter declarata: quia quasi es durū cōterit dū verbū difficile vel obscuꝝ diligenter exponit. Talis iñ eloquētia habet virtutem dissoluēdi duriciā cordis ꝛ consumendi humorē carnis. i. luxuriā: extenuandi plenitudinē diuitū duz eos monet ad diuitiaꝝ largitionē ꝛ mundi contemptum. Itē purgandi noxios humores. i. noxios affectus hominū peccatoꝝ: sanat etiā plurimū vulnera. i. vitia temptationum: purgat caliginē erroꝝ: corrodit superfluas carnes. i. ingluuedinē gulosorū: ꝛ etiā eas retinet ne crescant per abstinentie ꝛ temperātie remediū. Omnia eiñ hec sancti predicatores operātur frequenter in cōuersione peccatoꝝ. Et ideo ipi sunt instrumenta curationis ꝛ ablutionis peccatoris. Exo. xxx. Precepit dñs fieri labrū eneum ad lauandū: per quod labrum eloquentia signatur seu doctrina predicatorum que ablutiua ꝛ mūdificatiua est vitiorum ꝛ sordiū hominū peccatoꝝ.

Caplm xj.

Eucharistie sacramentum assimilatur lapidi qui dicitur Diacletes qui ē pallidus lucens vt Berillus qui (vt dicitur in lapidario) si mortuo applicetur statim solitas perdit vires. Sanctus enim hic lapis est ꝛ quē mors sternit abhorret. Sic eucharistie sacramentū abhorret eum qui ē in peccato mortali: a quo si assumatur non ei prodest sed obest. Non eñ iste cibus ē cibus mortuorum sed viuoꝝ. Johan. vj. Qui manducat me ꝛ ipe viuet. ¶ Item christus sub cibo sacramētali contentus similis est illi lapidi qui dicitur Eschites qui inuenitur in nidis aquilarū: de quo dicitur ꝙ si de veneni fraude aliquis suspectus fuerit si reꝰ fuerit: ꝛ hic lapis sub cibo positus fuerit cibū eū deglutire nō finit: sed si subtractus fuerit lapis mox eum deglutiet. Sic christus qui inuenit i nidis aquilarum. i. in cordibus contemplatiuorum virorū positus idest contentus sub cibo sacramentali: reum veneni idest peccati mortalis glutire non finit: vel reum fraudis idest hypocritā vel fictum ipm cibū deglutire nō finit. s. spūaliter. Mā ly fictus vel in pctō mortali existēs māducet ipm sacraliter nō tñ spūaliter vt sacri ipi⁹ gr̄ie effectū. Dñ spūaliter quo ad aiam ipm nō deglutit. Et tō sicut Aplus. j. Coꝝ. xj. dicit: Probet se homo vnusqsq; ꝛ sic de pane illo edat ꝛc.

Caplm xij.

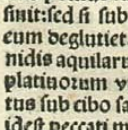

Fides christiana assimilat lapidi Carbunculo. ¶ Primo ratione fulgoris. Dicitur enim carbunculꝰ quia videtur quasi carbo ignitus nō ardore sed splendore. Cuius fulgor est tantus ꝙ nec nocte vincitur. Lucet eñ in tenebris adeo vt flāmas ad oculos vibret. Sic fulgor fidei christiane tantus est ꝙ nocte. i. tenebrositate hereticorum vel obscuritate persecutionū vel caligine pctoꝝ vinci vel extingui non pōt.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Nam in oībus hmōi tenebris sic fides catholica fulgeret vt flāmas interdū excecantes: interdum vero illuminātes ad oculos interioꝝ mentū vibret. Vnde de lumine fidei aliqui excecāt. s. nō recte credentes: vel quod credūt nō tamen facientes. Quidā vero illuminātur vt veri ⁊ vi ui fideles qui habent fidem p dilectionez operātez. Eccl. xxxij. Cēmula carbūculi i ornamento auri ⁊c. Mā per ornamentū aureū intelligitur charitas: per gemmam vero carbūculi fides. Vnde carbūculꝰ ponitur in auro cū fides catholica charitatiue opatur: ⁊ hec est que vere illuminat ⁊ ad salutem opatur. ¶ Secūdo ratione distinctōnis. Sūt enī duodecim genera carbunculi fulgentis ⁊ radios ad modum ignis emittētis ⁊ candida zona precincti vt dicit Ysido. In quibus duodecim significant articuli quibus ipsa fides distinguit: de quoꝝ distinctiōe dictū est. s. in primo libꝝ ca. xxv. Qui articuli oēs duodecim mirabilibus radijs vere cognitionis eoꝝ que ad nostrā salutē ptinent nos illuminat. Sed quasi zona alba est simplex fidei veritas qua intellectꝰ credētis astringitur vt vnicuiq; articulo firmiter inhereat etiā si rationē non videat. ¶ Tertio ratiōe variatiōis: quia carbūculi ppium est q̄ pcutus in ignē velut inter mortuos carbones extinguitur: sed aqua perfusus exardescit. Sic fides quasi in ignē pūcitur q̄n fidelis quisq; in peccatū mortale ꝓlabitur: Quia peccatū perpetratū appetitū peccādi nō extinguit sed amplius accendit sicut lignū appositū igni. Et ꝓpter hoc peccatū assimilat igni: quod dū opa fidei cessare facit: ipam fidē mortificat ⁊ extinguit: quia fides sine opibꝰ mortua est vt dicit Jaco. ij. Sed tūc carbunculus aqua pfundit ⁊ quasi reuiuiscit quando fidelis mens ad penitentiā reuertit et lachrymaꝝ aquaꝰ pfundit. Tūc enī redeunte diuina gratia ⁊ reparata charitate amissa restituit etiā fidei vita. i. vigoꝝ operandi: quia fides per dilectionē operatur vt dicit Gal. v. ¶ Quarto ratiōe valorꝭ vel cōparationis: quia est quedā species carbūculi in qua inter lucidos ignes apparent quedā gutte auree: ⁊ hec gēma respectu aliaꝝ est quasi precij incōparabilis. Quasi aūt gutta carbunculi aurei in lucido igne est patiētia fidelis hois in tribulatione sua ⁊ psecutione quā patit precipue p ipsa fide: ⁊ hec vocat ꝓbatio fidei que est quasi incōparabilis precij ꝑ illū j. Petri. j. Vt ꝓbatio fidei vestre multo pciosioꝝ sit auro. ¶ Quinto ratione vigoris: quia carbūculus sculpturis ⁊ simulacris resistit sine idoloꝝ: quia fides idolatriā horret sine auaroꝝ: quia auaricia est idoloꝝ seruitus vt dr Gal. v. ¶ Item fides sanctoꝝ assimilat lapidi qui dr Amiathon: a quo (vt dicit Ysido.) si vestis tacta fuerit ptra ignē resistit: ⁊ si supra ignē posueris nō ardebit sed splendoꝛe accepto nitidioꝛ erit: Hic oībus maleficijs magoꝝ resistit. Nam fides sanctoꝝ est q̄ igni. i. psecutionis feruoꝛi sine psequētiū furoꝛi a ꝓncipio ecclie resistit ⁊ finaliter ipm supans vicit ꝑm illud Heb. xj. Sancti per fidē vicerūt regna. ⁊ ita extinxerit impetū ignis. Et hec est etiā que splendoꝛem miraculoꝝ accepit: ⁊ que p ꝓcessum temꝑis nitidioꝛ ⁊ purioꝛ apparuit. Et hec in supꝛ est que oīa magoꝝ ꝓstigia ⁊ maleficia repulit ⁊ damnauit quibus totꝰ mūdus erat fere plenus.

Capm xiij.

Gratia dei assimilat Jaspidi. ¶ Primo ratione gratiositatis: quia iaspis ē lapis viridis smaragdo similis sed est grossioris coloris. Color aūt viridis sup oēs colores est gratioꝛ oculis. Vnde dr Eccl. xl. Gratiā ⁊ speciē desiderabit oculus ꝛ super hec oīa viridem. Et similiter gratia dei super oīa facit animā magis gratā ⁊ placidā ⁊ perlucidā coraz oculis dei: ⁊ iō vocat gra quasi gratū faciēs. Vñ sicut iaspidis aspectus est gratus oculo humano sic aspectus hois i quo est gra gratus est oculo diuino. Apoca. xxj. Qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis. ¶ Secundo rōne diuersitatis. Habet tm̄ iaspi

UNIVERSIDAD DE MURCIA

diuersitatē speciē: quia sicut dicit Ysido. sunt. xxviij. species iaspidis. ¶ Ité habet diuersitatem coloꝝ: qz q̄uis pcipuus color eius sit viridis multos tñ habet alios colores interm xtos. Sic gra dei habet multos modos ⁊ varios in hoibꝰ facit affectus. j. pe. iij. Sicut boni dispensatores multiformis gre dei. Et Aplꝰ. j. Coꝝ. xij. Diuisiones grarū sūt ⁊c. ¶ Tertio ratione vtilitatis quia valet ad multa. Nam pmo iaspis febrē refrenat. Et similiter gra dei repmit morbū febrilem. i. inordinatū cupiditatis ardorē: qui est vt febris anime dans ei sitim ſatiabilē quaz tamē diuia gra repmit ⁊ extinguit. ¶ Ité iaspis hydropisim iuuat q̄ deferꝝ a patientibus caste. Similiter gra dei valet cōtra superbiā que est hydropisis quedā. i. inflatio animi pzedens contra eam medicinā humilitatis: que pcipue est necessaria virginibus ⁊ continēter viuentibꝰ: ne p superbiā virgitatis perdant eminentiaz. Nam quādoqz (sicut dicit Grego.) deus punit occultā mentis superbiā per manifestam carnis ruinā. ¶ Item iaspis interpercula facit hominē tutum. Iuuat etiā parientē: Que etiā competit gre contra vitium accidie: quia frequenter accidiosus ⁊ piger bona refugit timens difficultatem ⁊ periculū vbi nō oportz. Prouer. xx. Dicit piger leo est in via ⁊c. Sed hunc timorem gra dei expellit: ⁊ ideo facit hominem tutū ⁊ sollicitū. Quandoqz etiam homo piger ⁊ accidiosus ly bonuz opus concipiat. i. facere pzoponat: tamen ipm nimis tardat: ⁊ ideo similis est mulieri q̄ concipit quidem sed tempe debito nō parit. Contra quod gra dei modo iaspidis iuuat ad pariendū. i. ad bonū pzoposituz opere cōplendū. ¶ Item iaspis interiorē ardorem refrigerat: quia gra dei mitigat tram que interius accendit ⁊ vrit. ¶ Itez iaspis luxuriā coartat: ⁊ multo magꝭ hoc agit gra a qua ꝓtinentie donū manat ꝑ illud Sap. viij. Nō possum esse ꝓtinens ⁊c. ¶ Ité iaspis puluerizatus ⁊ cū lacte datus vlcera inueterata sanat. Vlcera autez inueterata sunt gule vitia siue damna q̄ i ipō mundi exordio in nostris ꝑmis pzrentibus inceperūt ⁊ nunq̄ plene sanari potuerunt. Hoc etiam gule vitium siue vlcus cū quolibet homie ab infantia nascitur ⁊ semper cuz eo crescit ⁊ nutritur. Vnde nec hoc vlcus sic inueteratū sanatur nisi per gram dei. ¶ Ité iaspis sordes oculoꝝ purgat. Oculoꝝ aūt sordes pertinent ad inuidiā: quia nequā est oculus inuidi vt dr Eccl. xiij. Etiā inuidentiꝫ murmurāti de gra aliꝰ facta vt dictū ē xxdat. thei. xx. A patrefamilias: An oculus tuus est nequā q⁊ ego bonus sum ⁊c. Hanc ergo nequitiā ⁊ impuritatem oculorum purgat diuina gratia: quia inuidiā expellit dum qui nō emulat charitatē infundit. Et sic patet q⁊ murus virtutū protegens ab insultu ommū vitioꝝ ex gra dei cōstituit: ⁊ ideo congrue (vt dictū est) iaspidi assimilatur: de quo dr Apocal. xxj. Structura muri eius. s. ciuitatꝭ anime ex lapide iaspide. Vnde in ea oportet ꝑncipaliter animā esse fundatā si vult euadere vitioꝝ ruinā. Apoca. xxj. Fundamentum ꝑmū iaspis. ¶ Item gra dei assimilatur saphyro q⁊ generat in nobis septem virtutes ꝑm septem cōditiones saphyri. ¶ Primo q⁊ saphyrus habet scintillam relucentē p cuius relucentiā iudicat virtus eius. Simlr aīa existens in gra dei habet verā relucentiā fidei: quia in peccatoribus gra dei carentibus fides est nō vez lumen sed mortuū vel extinctū. Vnde fides talis est sine operibus meritorijs et gratuitis. ⁊ fides sine opibus mortua est. vt dr Ja. ij. ¶ Secūdo dr saphyrus habere virtutē firmādi animū in bonis. Et hoc competit gre que i nobis causat spez future vite: quā Aplus Heb. vj. assimilat anchore: quia aīam firmā tenet i mari penitentie. Et ꝓpter hanc firmitatē dr fundamentū. Apoca. xxj. Secundū fundamē-tum saphyrus. Et dr spes ꝑm fundamētū respectu fidei q̄ est ꝑmū. ¶ Tertio dr habere virtutē timorē expellēdi: qđ competit etiā gre ingītū in nobis generat ⁊ pficit charitatē: cui beat⁹ Joānes attribuit expellere timorē. j. Jo. iij. Dū in hac anīa

firmak ⁊ solidak cõtra mundanũ timorẽ. Edeo dr Ezech̃. x. Ecce in firmaméto qõ erat sup caput cherubin q̃si lapis saphyrus. In firmaméto hoc est in deo in quo oia stabilita sunt ⁊ firmata sunt: qõ caput cherubin. i. oẽm scientie subtilitatẽ transcendit: est quasi saphyrus lapis: quia. s. in ipo deo nos collocat ⁊ firmat gr̃a charitatis ⁊ quasi ei similes p firmitatẽ ⁊ fortitudinem facit. j. Jo. iiij. Qui manet in charitate in deo manet ⁊ deus in eo. Et ideo i tam tuto loco positus nihil timere põt seu debet. ¶ Quarto saphyrus hz vim vulnex sanativã: si puluerizatus et lacti admixtus supponak. Quod etiã cõpetit gr̃e ꝓpter zelũ correctionis iustitie q̃ vulnera vitioꝝ dñ puniunt purgant ⁊ curãtur. sed etiã debet rigor iustitie lactis suauitati misceri. i. misericordie seu lenitatis dulcedini: qz misericordia superaltat iudiciũ vt dr Ja. iij. ¶ Quinto qz saphyrus vegetat ⁊ integra mẽbra ꝑseruat. Qõ etiã competit gr̃e inq̃tum in nobis generat temperãtiã: p quã nõ solũ aia sed corpus vegetak ⁊ in sanitatis omniũ mẽbroꝝ integritate seruak. Cañ. v. Venter tuꝰ eburneus distinctus saphyris. Sũt eñ quasi distincti saphyri in ventre diuerse partes temperãtie in carne vt sobrietas abstinẽtia ⁊ castitas ꝛc̃. ¶ Sexto saphyrus audacem ⁊ victorẽ facit. Qõ etiã facit gr̃a inq̃tũ in nobis fortitudinẽ generat q̃ contra Picula facit audere ⁊ saltẽ anio vincere. ¶ Septimo qz q̃ñz saphyrus inuenik i venis minerar in qbus inuenik lazuriũ. In qbus etiã venis quasi in medio sicut in quodã ventre q̃dã spẽs carbũculi inuenitur. Vnde a multis saphyrus mak carbunculi credik: eo q̃ in eiꝰ venis generek. Sic gr̃a in nobis generat carbũculũ fulgentem. i. prudentiã nos in agibilibꝰ dirigẽtẽ ⁊ illuminãtẽ. Hꝫ aũt ꝓdicte virtutes que saphyri cõditionibus cõgruunt sunt velut fundamentũ in qbus fabrica mentis erigitur. Isa. liij. Fũdabo te in saphyr]. Item ipe eedem sunt lapides ex quibus domus dei construik. Job. xxviij. Locus saphyri lapides eius. Tobie. xiij. Porte hierusalem ex saphyro. ¶ Item gr̃a dei assimilatur onycino. ¶ Primo ratione coloris. Onycinus enim arabicus est nigri coloris cum candidis zonis: quia gratia dei licz denigret per aspectum humilitatis tamen circumcingit zonis puritatis. Mam vna zona alba est continentia carnis: alia puritas mentis. Cant. j. Nolite me considerare q̃ fusca sim quia decolorauit me sol. Et in eodem. Nigra sũ sed formosa. Nigra per humilitatẽ. Formosa per puritatem. ¶ Secundo ratione virtutis: quia onycinus arabicus fm Biasc. triticiam excitat: timores multiplicat: animos cõmouet ad lites ⁊ ad rixas. similiter diuina gratia excitat tristiciã penitentie in homine: multiplicat timores mortis iudicij ⁊ gehenne animos cõmouet ad lites ⁊ rixas iusticie. Ex diuina eñ est gratia cum homo penitens cum seipso rixatur ⁊ litigat vt de seipso iusticiam faciat. Apostolus prime Corinth̃. xj. Si nosmetipsos diiudicaremus nõ vtiqz a domino iudicaremur. Et hinc est q̃ i rationali positi sunt lapides onycini: quia dum homis mens rationalis diuine gratie radijs perfunditur ad seipsum diiudicandum vel puniendum protinus excitatur. Exodi. xxv. Accipere debetis lapides onycinos ad ornãdum ephot ⁊ rationale. Tam enim ex gratia penitentie q̃ ex subsequẽte ratõnale hominis idest mens hominis seu anima rationalis ornatur. ¶ Item gratia dei conseruatur in corde sicut vnguentũ in alabastro. Mam ex alabastro sunt vnguentaria vasa eo q̃ seruet vnguenta oĩa tempe incorrupta. Vñ zMatth̃. xxvj. dicit q̃ accessit ad Jesum mulier habens alabastrũ vnguenti pretiosi. Est enim alabastrum solidũ frigidum candidum ex varijs coloribꝰ tinctũ Et tale, debet esse cor hominis vt sit gr̃e diuine cõseruatiuum scilicz candidum per mundiciam: solidum per patientiam: frigidum per continentiã ⁊ varijs coloribꝰ tinctum per bonarum cogitationum siue affectionũ copiã. ¶ Item gratia dei assimilak nitro: de quo salomon loquitur

Prouerb.xxv. dicens acetū in nitrosū. Nam nitrū ſm Plinium ⁊ Dia. mundificat ſaniem ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ ex apoſtemate ꝓcedentē ſaniem etiā capitis detergit: ſpuma eius corroſionibus ⁊ inflāmationibus ſubuenit. Vnde etiam hydropicis proficit: ⁊ cum melle mixtū caliginem oculoꝝ detergit: venenū repellit: ⁊ paralyſim lingue potenter diſſoluit. Similiter diuina gratia mundificat ſaniem ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ. i. vitū gule. Item tergit ſaniem capitis. i. ſuperbiaꝫ mentis expellit. Ite nitri ſpuma. i. gra dei ſeruoꝝ corroſionibus ⁊ inflāmationibus ire ſubuenit: hydropicis. i. his in quib⁹ exuberat fluxus inordinat⁹ humoris aquoſi. i. lubricū luxurie proficit: ſed mixta cū melle. i. cum amoris dulcedine caliginē oculoꝝ abſtergit i. cecitatē mentis quā inducit inuidia. ſ. bona opera videri mala et venenū charitatis. i. cupiditatis repellit. Dicit eñ Aug⁹. q venenū charitatis eſt cupiditas. Item paralyſim lingue. i. impedimentū confeſſionis tollit. ¶ Item gra dei aſſimilat ſali ꝓpter multas virtutes ſalis quas Auicēna ponit. ¶ Primo ga ſal habet virtutē diſſoluendi: q. ſ. diuina gra plerumq; diſſoluit duriciā hominuꝫ quaroꝝ ⁊ ad pietatē ⁊ cōpaſſionē emollit corda eoꝝ. ¶ Secūdo quia habet virtutem mundādi. Quia. ſ. gra purificat imūdiciā luxurioſoꝝ. Habet eñ ſal virtutem putridas carnes corrodēdi maxime q̄ eſt exuſtum: ⁊ hoc eſt quia gra remouet putredinē luxurie. ¶ Tertio quia habet virtutem ventoſitatē extenuandi ⁊ diuidendi maxime ſi pulueriz̄atū ⁊ coctum ⁊ calidū ſuper ſtomachi orificiū ſacelletur. Aqua etiā ſalinaria tumores ⁊ inflāmationes ⁊ hydropicas paſſiones ſoluit. Quia diuina gra vane glorioſoꝝ ventoſitates extenuat eos humiliando ⁊ tumiditates ⁊ inflationes etiā ſuperboꝝ ſoluit aqua ſalinata. i. tribulatione: morte etiā aſpera eos implendo. ¶ Quarto quia habet virtutē humores putridos ⁊ corruptos cōſumendi. Quia. ſ. diuina gra putridos et corruptos affectus conſumit inuidoꝝ. Dicit eñ Prouer. xiij. q putredo oſſiuꝫ inuidia. ¶ Quinto qz hꝫ virtutē humiditatem naturalem coadunādi ⁊ ſeruandi ⁊ innaturalē reſoluendi ⁊ abſtergēdi. Quaſi aūt virtus naturalis eſt virtus māſuetudinis: quia homo eſt animal manſuetū natura. Econtra aūt innaturalis eſt hoi iracundia que manſuetudini opponitur Vnde diuina gra que eſt nature cōplectiua manſuetudinē hominis coadunat vt eam diuerſa perturbantia nō diſpergat ⁊ cōſeruat eam ne ſupereꝫ ab ira. Econtra aūt inordinatā iram que humane nature nō cōgruit reſoluit cor humiliando ⁊ abſtergit per patientiā ⁊ triſticiā ⁊ impetum ire refrenādo: vel reſoluit. i. annihilat iram in corde ⁊ abſtergit ne creſcat vl impleat in ope. ¶ Sexto quia habet virtutem ventrē remolliēdi ⁊ ſuperfluitatem educendi: ⁊ maxime ſalgēma qđ clarꝫ eſt ſi cut gemma. Hoc aūt cōpetit diuine gre inḡtum remouet vitū gule a qua eſt vitium ⁊ ſuperfluitas ventris. ¶ Septimo qz ſal habet virtutē venenoſo humori reſiſtendi. Vnde ſal cum melle ⁊ cū pane ſanat antracē vt Auicen. dicit. Quaſi ergo venenoſus humor ſua frigiditate calorem cordis extinguens eſt vitium accidie qđ ſua frigiditate. i. puſillanimitate vigorem ⁊ calorē cordis q eſt ex charitate extinguit. ſed hoc accidie venenū ſal. i. diuina gra cum melle. i. cum dulcedine contemplationis ⁊ cum pane doctrine ſpūalis ſiue cum pane lachrymoſe compunctionis penitus expellit. Propter omnia predicta dr Lu. xiij. Bonū eſt ſal. Col. iij. ſermo veſter gratie ſit ſemper ſale cōditus.

Caplm xiij.

Humilitas aſſimilatur magneti.

¶ Primo ga magnes habet virtutem attractiuam. Nam adeo attrahit ferrū ſm Auguſt. vt carnā faciat amoueri. Et vt idē dicit tanta eſt eius

vis q̄ si quis eundem magnetem sub au reo vel eneo vase tenuerit ferrūq; desup posuerit ad modum desubter lapidis ferrum desuper mouebitur. Sic etiam est tā ta humilitatis virtus vt etiam mētes ferreas ꝛ diuisas aliquando moueat ꝛ placz ꝛ attrahat ad dulcedinem ꝛ mititatem. Sic etiam humilitas ꝛ benignitas dei sustinentes cor peccatoris etiam durum deberet mouere ꝛ ad penitentiam attrahere. ℟oma. ij. An ignoras q̄ bēignitas dei te ad penitentiam adducit? Et si vas aureum ideſt cor sapiens vel vas eneum. i. os eloquens se medium interponat tūc maxime magnes ideſt humilitas visa mouebit mentem duram. Vnde humilis vita predicantis adiuncta ei sapientia cordis eloquentia oris quasi omne ferrum. ideſt omne cor durum mouebit. Sed notandum q̄ in ethiopia est alia species magnetis que ferrum non attrahit sed fugit ꝛ respuit. sicut ꝛ apō nos videmus q̄ aliquando idem magnes in vno angulo ferrum attrahit ꝛ in alio a se pellit. Ex quibus accipitur q̄ homines superbos expedit quandoq; humiliter ꝛ dulciter attrahere. quandoq; vero expedit eos sagaciter fugere ꝛ declinare quandoq; expedit eos violēter expellere ꝛ fugare. ¶ Secundo quia magnes habet virtutem reconciliatiuam. Quia secundum Biasc. reconciliat maritos vxoribus quod siue verum sit siue nō de magnete. de humilitate plerumq; verissimū esse ꝟtingit. q̄ per humiles rēsponsiones vel blanda verba mulier maritum suum durum vel iratū frequentius emollit ꝛ placat. Sic anima peccatrix sponsū suum christus p̄o peccatis offensum per humiles lach̄ymas placat. ꝛ caro aduersa spiritui per humiles abstinentias ipsi sibi humiliter confederat. ¶ Tertio q̄ magnes habet virtutem gratificatiuam. auget enim vt dicunt gratiam ꝛ pulcritudinem in sermone q̄d quidem de humilitate verissimum eē cōstat. q̄ humilitas predicantis auget ei gratiam sermonis. Nam deus superbis resistit ꝛc. vt dicitur. Ja. iiij. Quarto quia magnes habet virtutem curatiuam. Nam cum mulsa valet ad curandū hydropisiz splenem ꝛ alopiciam. Sic humilitas curat hydropisim. i. inflationez superbie. et splenem. i. dissoluti̊onem inepte leticie. q̄ dicitur q̄ splene ridem⁹ sicut felle irascimur. ꝛ allopiciam que capillos cadere facit siue fluere ex capite. i. casum siue fluxū spiritualium virtutuz ex mente quia humilitas virtutes ꝟseruat i mente propter q̄d dicit. Greg. q̄ p̄ virtutes ceteras sine humilitate congregat quasi puluerem in ventum portat: Item prelatorum humilitas assimilatur cuidam gemme que dicitur allectoria. Est enim lapis qui inuenitur in ventriculis gallinacijs cuius magnitudo est ad fabe quantitatem. Hic vt Biaſ. dicit venenum excitat. grarum facit ꝛ constantem victoriem discretuz ꝛ oratorē. amicos reformat. ꝛ sitim mitigat. Hec ā de illo lapide siue vera sint siue non. tamen humilitati verissime cōpetunt Hec enim sc̄z humilitas inuenitur in ventriculis gallinacijs. i. in cordibus prelatorum ꝛ imitantium xp̄m qui se galline comparauit. vt dr̄ ℳath. xxiij. Quotiēs volui cōgregare filios tuos quemadmoduz gallina ꝟgregat pullos suos sub alas ꝛē. Hic inq̄ lis parue sit quantitatis per reputationem tamē est curatiue virtutis. que licet venenum excitet demonum vel etiaz inuidorum. tamen facit prelatum gratuz in conuersatione. constantem in persecutione. victoriez in tentatione. discretuz in correptione. oratoriem. i. facundum ꝛ gratiosum in exhortatione. amicabiles in reconciliatione. ꝛ mitigat etiam sitim ideſt appetitū ambitiosuz dominādi. Hec oia facit humilitas vera in bono prelato.

¶ Capitulum. xv.

Vmiles homines assimilātur celidonijs. Maz humiles plerūq; quanto in apparentia videntur minores tanto sunt in virtutibus excellentiores ꝛ in opibus efficatiores. Sic. n. accidit de celidonijs qui sunt lapidi de ventre hirūdinis

extracti quoꝝz vnꝰ ē niger ⁊ alter rufus qui licz sint parui ⁊ deformes in virtutibus tñ multis alijs sunt maiores. Mā rufus valet cōtra lunaticam passionē cōtra insaniam ⁊ contra antiquū languorē ⁊ facit hoiem facundū placentē ⁊ gratū. Niger vo valet contra noxios humores rixas ⁊ febres.⁊ lotꝰ aqua sanat oculos vt dr̄ in lapidario. vñ in illis duobus lapillis duplex humilitas repñtatur. ¶ Primo sapientium qꝝ sicut dr̄ Prouer.xvi. vbi humilitas ibi sapientia. vñ Ptho. dixit q inter sapientes sapentior est q humilior existit. Hec est ergo que valet contra lunaticā passionem.i. mutabilitatem stulticie.qꝝ sicut stultitia facit mentem instabilem ⁊ variabilem ad modū lune ita sapia facit hoiem stabilem ad modum solis qui semper est in se vniformiter lucidus. Et ideo dr̄ Eccī.xxvi.q homo sanctus in sapia sua manet sic̄ sol:stultus vero sicut luna mutat. Item valet contra insaniā.i.contra furorem iracundie qꝝ homo dum sapienter respondet ⁊ humiliat se furenti ⁊ humiliter cedit ei frangit furorem ire eius vel saltem euadit. Itē valet humilitas contra antiquū languorem ideſt contra inueteratuz odium. quia frequenter sapientes humili ⁊ dulci lingua vel ope antiqua etiam odia conciliant. Hec ēt est scz sapientis humilitas qui sic facit verbum facundum sic ēt ⁊ gratum. ¶ Scdo aūt celidonius qui est niger repsentat humilitatem penitentiū. Hec est.n. que noxios humores.i.nocuas affectiones purgat.iras frenat.⁊ febres .i.carnis calores refrigerat ⁊ ēt oculos mentis a cecitate superbie sanat.

¶ Capitulum.xvi.

Gnem gehēne inextinguibilem ⁊ semper durabilez cē non est incredibile ⁊ pcipue per diuinā potentiaz. cum legat fm nām albestō qui est lapis archadie ferrei coloris ⁊ ab igne sic dictus.qꝝ semel accensus nunqꝫ extingui pōt. Vnde in quo dā tēplo diane erat lucerna ex huiusmōi lapide semp ardens ita vt nulla tēpestate nullo imbre extingui posset sicut Jiō.refert. Dñ pagani maximū sue diane miraculum esse arbitrabant. Ergo si hoc fieri pōt virtute nature in mā lapidea. ita vt non amplius ignis succendat nec vnqꝫ extinguat.quanto magis fieri hoc pōt virtute dei i alia quacūqꝫ materia vt.s.ignis inextinguibilis perpetuo conseruet. Dñ Grego.dicit in libro moza. exponēs illō Job.xx. Deuorabit eum ignis. Ignis corporeus qui nunc succendit vt vltra corporeis indigeat fomentis nec valet nisi succensus esse ⁊ nisi refotus subsistere ac cōtra gehēne ignis cum sit corporeus ⁊ i semetipso reprobos corpaliter exurat nec studio humano succendit nec lignis nutritur sed datus semel durat inextinguibilis ⁊ succensione nō indiget ⁊ ardore non caret. Rō huius diuersitatis est qꝝ ignis iste qui apō nos ē qui lignis nutrit ⁊ ab hoie succendit est artificialiter ⁊ p violentiā in alienā materiam introductus. sed ignis ille lignis nō indiget qbꝰ foueatur vel qꝝ est in mā propria existēs vel in mā aliena non p violentiā sed per nām a principio intrinseco sicut ēt accidit in sulphure. Vnde nō est accensus ab hoie ſz a deo qui illam naturā instituit. ⁊ hoc est quod dr̄ Isa.xxx. Flatus dñi sicut torrens sulphuris accendens eam.

¶ Capitulum.xvii.

Ypocrita assimilat aurifico. ¶ Primo qꝝ aurifici cuz est alieni coloris ostentatiuū. hz enim auro simile colorē sed eius nō hz valorē. Sitr̄ hō hypocrita hēt qdem exterius apparētiā sanctitatis. sed tñ non hz interius existētiā veritatis. vñ dr̄ hypocrita ab hypos qō est sub ⁊ crisis qō est auz quasi aliquid hns sub auro.i. sub apparētia auri.s.sub apparētia sanctitatis malitiā iniqtatis vñ Ath.xxiij. Vos qdem a foris apparetis hoibus iusti. iterius aūt pleni estis hypocrisi ⁊ iniqtate. Tales abundabūt in fine mūdi in ecclesia qñ multi ēt descendent ⁊ declinabunt a vera

ſanctitate ad fictam religionē. Vnde legit. iij. Re. vij. q̄ vaſa q̄ fecit Jrā de auricalco erant. Jram. n. interptat ciuitas deſcēdēs ⁊ ſignat ſtatum eccleſie in fine deſcendentē ⁊ declinantis a celeſtibus ad terrena. cui⁹ vaſa erunt de auricalco ſcz clerici ⁊ religioſi hypocrite ficti. ¶ Scdo q̄ auricalcū interiorū eſt infectiuū. Nam cibaria nimis diu in vaſis ō auricalco ſeruata vicio eoꝝ ſaporem horribilem contrahūt ⁊ odorē. Et ſic deſideria ⁊ verba iniqua q̄ diu hypocrite in cordibus abſcondita tenuerunt. q̄ ea producere ⁊ opere exequi poſſunt inueniunt horribilia. ⁊ hoc ē q̄ hypocriſis interiores affectus corrumpit Apoca. i. pedes eius. i. affect⁹ ſimiles auricalco. q̄ ſcz ſunt per hypocriſim infecti ⁊ ſimulati. ¶ Tertio q̄ auricalcum ē ſue vtilitatis paulatim detectiuum. Nāz vaſa ex auricalco facta in ſui nouitate ſunt tam pulchra vt videantur aurea. ſed paulatim a fulgore primo hebetantur ⁊ quaſi rubiginant ⁊ ſic ſemp quaſi in peius traxodore q̄ colore cuprea ſua originem ꝓtendantur. Auricalcū. n. fit ex cupro. ſ; ex cō mixtione eris ⁊ ſtagni ⁊ auripigmēti ⁊ q̄ busdam alijs mediantibus producitur i igne ad colorē auri vt dicit Jſido. Sic hypocrita cū ſit vere malus in quibuſdaz ſi ctionibus ⁊ conatibus ꝓtendit quandam exteri⁹ ſpēm ſanctitatis: ita vt primo q̄ſi ab aliquo nouiter vſ vel de nouo incipit inter aliquos conuerſari videatur eis ſanctiſſimus. ſed q̄ nihil fictum eſt durabile ſi diu ibidem permaneat paulatiz ex ꝓtrarijs operibus ſeipſum manifeſtat. Et ideo dñs dixit ¶ Math. vij. A fructib⁹ eorum cognoſcetis eos. Quidam tñ ita coperti ſunt vt vix vel nūq̄ cognoſci poſſint. ⁊ tales cū ſint auricalcū frequenter recipiunt ꝓ auro. econtra aūt illi q̄ ſunt vt verū aurū ab ipſis reputantur vt auricalcū qui dicūt eos eē hypocritas. Eccli. xlvij. Collegiſti quaſi auricalcum aurum. ¶ Item homo hypocrita aſſimilatur lapidi criſolemo. qui eſt ſpēs quedam lapidis criſoliti. Dic ſcz criſolenius eſt colore aureus ſed de mane eſt pulchrioris aſpectus poſtea hebetatur ⁊ eſt ignis capaciſſimus. Vnde ſi igni approximatur citius inflāmatur vt dicit Jſido. Similiter hypocrita colore eſt aureus. q̄ ſanctitatem pretendit. ⁊ de mane apparet pulchrior quia feruenter incepit. ſed poſtea hebetatur q̄ proſequendo deficit. ignis eſt capaciſſimus q̄ inflāmationes tentationum facilime ⁊ delectanter recipit.

Capitulum. xvij.

Juſtitia bene regentiū aſſimilatur ferro. ¶ Primo pp duritiā. Ferrum enim vt dicit Jſido. dictū ē a feriendo q̄. ſ. duritia ſua feriendo domat oīa genera metallorū. Et iuſticia regētis domare ⁊ ferire dz omnia genera rebellium ⁊ ſuperbo rū ⁊ reipublice pacē turbantium. ꝑs. Reges eos in virga ferrea ⁊ tanquam vas cē. ꝓuer. xx. Rex qui ſedet in ſolio iudicij diſſipat oē maluz intuitu ſuo. ¶ Secundo propter temperiem. nam ferramēta mos eſt cuz oleo temperare ne frigiditate aque nimium indurentur vt dicit. Jſido. Sic ⁊ plerunq̄ temperanda eſt ſeueritas iuſtitie cum oleo miſericordie. vn de ſamaritanus Lu. x. ſauciati vulneribꝰ oleum infudit ⁊ vinum. Vinum autem mordens ſignificat ſeueritatem iuſtitie ſz oleum leniens ſuauitatem miſericordie. Et in arca moyſi que gerit typum regiminis non tantum fuit virga percutiens ſed ⁊ manna dulceſcens vt per virgam rigor iuſticie per manna vero dulcedo miſericordie ſignificaretur. Eccli. xxxix. Initium neceſſarie rei vite hominum aqua ignis ferrum ⁊ lac cē. In aqua accipe mollities miſericordie. in igne feruorem iuſtitie. in ferro correptionis aſperitatem. i. lacte remiſſionis ſuauitatez. que omnia neceſſaria ſunt regentibus vt ſubditorum vita pacifice gubernetur. ¶ Tertio propter rubiginem: rubigo enim vt dicit Jſido. eſt vicium rodens ferrum. ⁊ hoc accidit ſibi ex ſue ſubſtantie ipuritate. ſiue ex terre ꝓtactu ⁊ vicinitate ſiue ex ſanguinis

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vel cuiuslibet infecti vaporis qualitate. Et addit ad hec. Ysido. q̄ a ferro se humanus sanguis vlciscitur. q̄ nullius alterius rubigine sic ferrum consumitur sicē quando humano sanguine maculat. Simili quoq; modo iustitia p̄sidentis rubiginat. i. corrumpitur ⁊ maculatur quā doq; quidem ex malicia ⁊ impuritate regentis. q̄ non habet puram intentionez in facto scilicet non intendens ad bonū reipublice sed potius ad aliquid p̄pū quandoq; vero ex contactu terre. i. acceptione vel spe alicuī⁹ muneris terreni ⁊ lucri temporalis. quandoq; vō ex ifecti one sanguinis vel alicuius vaporis. i. extra vel odio vel alia inordiata passiōe si ue affectione sed nulla deterior ē vel maior corruptio q̄ si puerso iusticie iudicij iudicio sanguis fūdat inoxius. Numeri. xxv. si quis percusserit ferro ⁊ motu⁹ fuerit qui percuss⁹ ē reus erit homicidij ⁊ ipse morietur. ¶ Quarto p̄pter vtilitatem multiplicē. Mā vsus ferri magis est vtilis ⁊ magis necessarius q̄ vsus auri licet aurum amplius ab auaris diligatur. Nam sine ferro respublica tute non agitur non acquiritur nec secure seruat nec sine ferro ab hoste defenditur ferro regitur cōmunis potentia. defenditur inocētia tuta sunt regna. ⁊ reprimitur malorū superbia. Item sine ferro nullū mechanicum opus quasi perficitur. nullū quasi opus vel edificiuz erigitur. agricultura non exercetur. vestis non inciditur. pāis non editur ⁊ breuiter quasi in humanis rebus sine ferro nihil ad perfectionem aducitur. Omnia autem hec magis competunt iustitie q̄ ferro q̄ horum nō potest esse perfectio vbi iustitia non seruat. Nam neq; reipublice neq; cōmuni potentie neq; bonorum innocentie neq; regno seu patrie ibi potest esse tutella vbi ñ viget iusticia. Neq; enī sine iustitia aut malorum p̄teruie reprimunt. aut artes mechanice libere exercentur. aut ab agricolis terre vtiliter excolunt: q̄ vbi non seruatur iusticia ibi omnia bona pereunt ⁊ oia vigent mala.

¶ Capitulum. xix.

Plotinus vita assimilat electro. ¶ Primo ratione distinctionis. sunt enim tria genera electri: vnū quod ō piro fluit arbore quod dicitur siccum. Mas primo ōn do fluit de arbore est gūmi liquidum. postea induratur calore ac frigore in duricī em lapidis perspicui vt crystalli. Nam pri⁹ minuitur humidum operatione calidi. q̄ cum humiditas indigesta ex pelitur ab arbore tunc calor continue resoluit humidum subtile. ⁊ ita viscosa efficitur. ⁊ postea humidum paucum remanens extra premitur frigidor. ⁊ sic coagulatio eius completur frigore. Huic ergo assimilantur iusti incipientes sicut penitentes. qui a principio quando de arbore. idest de mundo vel peccato exeūt sunt molles. ⁊ teneri timore. ſ postea paulatim calore charitatis crescente mollicies timoris excluditur ⁊ refrigerio abestu carnis superueniente solidantur in fortitudie spūs mirabiliter velut lapis. ⁊ efficiuntur perspicui i conscientie mūdicia ⁊ vite sinceritate Ezec. viij. Deorsum ignis a lumbis eius. ⁊ sursum quasi aspectus splendoris ⁊ visio electri. In q̄ oñditur q̄ viri sancti ⁊ iusti inferius ardēt vt ignis i dilectiōe proximi superi⁹ splēdent vt electrum in cōtemplatione dei. ¶ Secundum genus electri metallū dicitur quod in precio melius inuenitur ⁊ habent. ⁊ hoc cum sit magis serenosum q̄ primus competit proficientibus ⁊ i soliditate ⁊ in gratia doctrie. ¶ Tertiū autem sit de tribus pecijs auri. ⁊ vna argenti. Et huic assimilantur perfecti. In auro enim significatur anima in qua est sancte trinitatis imago. vnde tres partes auri i electro ponuntur sed minima pars q̄ est argenti cop⁹ representat. quod licz sit vilius tamen auro iungitur idest anime rationali. Ō ergo in electro multum de auro ponitur ⁊ parum de argento significat q̄ perfecte iusti multum de anima curant de corpore vō pax. ¶ Secundo ra

tione ostensionis. Electrum enim vt dicit Isido. in comuni⁹ clarius cunctis metallis fulget ⁊ venenum prodit si assit. stridorem facit ⁊ in colores varios ad modum celestis archus mutare se subito p̄sueuit: Sic anima iusti est fulgida per gratiam. ⁊ si aliquando venenum peccati adest siue in pugna tentationis siue in lapsu operationis statim stridore luctus ⁊ confessionis prodit ipsum ⁊ in varios colores scilz confusionis ruborem. timoris pallorē se mutat. Vel varij colores ad modum archus sunt varie compunctiones. que sūt quatuor quasi quatuor iridis. idest archꝰ celestis colores. P̄imus de perpetratione culpe vel protractione. Secundus de incursione miserie. Tertiꝰ de r̄atu pene. Quartus de amissione glorie. ¶ Tertio ratione commixtionis. Dicit enim Gregorius super Eze. q⁹ in electro aurum cuz argento miscetur. argentum quidē ad auri claritatez exercescit. Aurum vō cum claritate argenti temperatur. suaz virtutē nō pdit sed a decore ex admixtione argenti aliquantulum expallescit. Ita similiter in viro iusto sensualitas rationi p̄iuncta velut argentum auro in electro ad claritatē auri exercescit. q⁹ sez per participationem efficitur rōnalis. vt dicit ps̄s in. i. Eth. Et dicitur sensualitas rōnalis. q⁹ eius passiones ⁊ motus regulantur ⁊ modificantur. ⁊ tunc ipsa ratio velut aurum ex tali cōmixtione sensualitatis in sua contemplatione remitti videtur. nō tamē sue virtutis detrimentum patitur. q⁹ per ipsas virtutes morales modificatam ad contemplā dū amplius adaptatur. ¶ Quarto ratione attractionis. q⁹ electrum verum si manu teneatur. vt a digitis calorez recipiat rapit ad se omnia folia ⁊ paleas ⁊ vestimentoz fimbrias vt dicit Isido. Sic vir iustus per bona opera desiderio p̄ficiendi calefactus q̄quid videt vel audit ad suū p̄fectum assumit. siue folia. i. verba. siue paleas. i. etiā leuia bona exēpla dūmodo ipm inflammare possint. siue sunt fimbrie vestimentoz. i. extrema opa virtutū Eze. i. Et de medio eius quasi ispēs electri.

¶ Capitulum. xx.

Luxuria assimilat sulphuri ¶ P̄imo rōne ardoris. Mā sulphur est vena terre aereitatis ⁊ igneitatis multum hūs in cōpositione. vñ sulphur dr̄ quasi solus vrens vt dicit Isido. vrere. n. ignis dicit. Vñ sulphur sm̄ auicennā est calidus ⁊ sic cum in quarto gradu ⁊ est terra partibus aqueis ⁊ terrestribus in igneas trāseuntibus in nām sulphuris trāsmutata. Et⁹ āt ignea virtus ab ags feruentibus sentitur Sicut aūt sulphur est vena terre ita luxuria est carnis terrestris viciū ⁊ corruptela. que quidē multū hz igneitatis. q⁹ multuz corpus calefacit ⁊ appetitū delectationis incendit. ita vt tā partes aque. i. hūores corporis q̄ et terrestres partes sez caro ⁊ membra videant trāsire in igneas. i. vehementer accēdi. ⁊ ē in quarto gradu calouris. q⁹ luxuria ē quartū vicius cui ardor ⁊ calor appropriatur. Mā p̄imꝰ gradus est ardor auaritie. que mundi appetitum insatiabiliter incendit. Vnde ipsa est ignis qui nūq̄ dicit sufficit. P̄ouer. xxx. Boetius de consolatione libro secundo metro quinto. Sed seuior ignibus ethne feruēs amor ardet habēdi. ¶ Secūdꝰ est ardor ire q̄ secundū ps̄m est accensio sanguinis circa cor. Tertiꝰ est gule cui attribuitur ardor tū q⁹ delectatio cibi ⁊ potus appetitū accendit ⁊ acuit. in cuius delectationis inordinata concupiscentia viciū gule consistit. tū q⁹ gule sacietas libidinē inflāmat vnde Iero. dicit q⁹ sine cerere friget venus. i. per abstinentiā cibi ⁊ potus refrigescit luxuria. Quartus gradꝰ ardoris ⁊ caloris est ignis consumptionis omnium virtutum p̄s. Ignis sulphur ⁊ē ignis sez auaricie. sulphur luxurie. ⁊ spiritus superbie. ¶ Secundo ratione fetoris Nam aque per venas sulphureas transeuntes ex vi ignea sulphuris contrahūt calorem saporem efficaciam ⁊ fetorem. Aque autem sulphuree. i. persone luxuriose contrahunt calorem in cogitatione saporem in delectatione. efficaciam. i. affe

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ctum in operatione. fetoꝝ plerunq; infamie in publicatione. Ideo de luxuriosis dr Ysaie. xxxiij. De caducis eorum ascendet fetor. ¶ Tertio rone coloris. nā sulphur aliqñ est album. purum. clarum ⁊ cum hoc subtile. Aliqñ vero est feculentū grossum ⁊ crassum. qñq; vero mediocre. Opus. n. carnale cū intra limites matrimonij ⁊ rōnis continetur tunc est albū qz famā nō denigrat. puꝝ qz mētem non sedat. clarē qz rōnem nō offuscat. ⁊ subtile qz ratio carnez regulat vt nō sequatur appetitū delectationis sed sinceritatez intentionis. Sed si fiat extra matrimoniuz tunc est feculentuz per inordinatā delectationē crassum per inordinatam delectationez, grossum siue spissum per nimiaz frequentationem vel mentis hebetationez. Quādo vo sit inter coniuges sed nō cuz debito mō vel debita moderatione. tunc quasi mediocre participat de vtroq;. Mā in quantuz infra matrimonium sit sic est excusabile tñ magis vel minus ꝑm q; plꝰ vel minus receditur ab ordine rationis.

¶ Capitulum. xxj.

MAria mater dñi assimilatur calcedōio. ¶ Primo rone generationis. qz calcedonius vt dicit Ysido. diuturno imbre generatur. Sic beata vgo fuit gñata imbre. i. gre diuine operatione sez per miraculum ex parētibus sterilibus sicut legitur de eius natiuitate Apoc. xxi. Fundamētuz tertiū calcedonius. Tria enim sunt humane ꝓductiōis principia seu fundamenta. Primum est gratia sicut in his qui producti sunt immediate a deo vt adam per creationem ⁊ eua per miraculum de costa. qō fuit de gratia liberali. Scōm principium siue fundamentū est nā. sicut in his que ꝓducunt per viā generatiōis absq; miraculo sicut seth ⁊ caym ⁊ sequentes. Tertiuz est mixtū ex gratia ⁊ nā. sicut hi qui ꝓducunt ex viro ⁊ muliere tñ sterilibus. ⁊ iō partim per nām ⁊ partim ꝑ miraculi gratiam sterilitatē remouentē. sicut fuit cōceꝑta beata virgo ℳaria. ⁊ ideo ipsa fuit calcedonius hūs tertium fundamentuz. ¶ Scōo rone inuentionis. qz calcedoniꝰ vt idē Ysido. dicit ad repcussum lune plene inuenitur. Quasi. n. plenitudo lune est plenitudo tēporis gratie in quo beata vgo est nata ⁊ mater saluatoris inuenta. ꝓpqō dicit Aposto. Gala. iiij. q; qñ venit plenitudo tpis misit deus filium suū factum de muliere. ¶ Tertio rone colorationis. qz calcedonius pallido colore ē coloratꝰ. Pallor át ꝓuenit timēti qz timētes pallescunt. ⁊ ēt multū cōuenit abstinēti. ꝓpter qō dicit abbas Ysaac in libro suo de vita solitaria siue monastica. q; decor mōachi est pallor ⁊ macies. Qō dicit qz monachꝰ dz esse abstinēs ⁊ macies ⁊ pallor ex abstinētia causāt. vtrūq; pallorē. i. pallorꝭ cāz habuit beata ℳaria. ſ. timorē dñi Eccli. xxiij. Ego mater pulchre dilectōis ⁊ agnitiōis ⁊ timoris ⁊c. ⁊ ēt abstinentie qz ipsa nō vacauit delicijs. ¶ Quarto rone vigoris qz his lapis sculpture resistit. Mā tante soliditatis est vt nō sit inctiōis ⁊ extra nec impressionis susceptiuus. Sic beata virgo ℳaria nullius carnalis ipressiōis seu corruptionis susceptiua fuit. qz sez virgo ante partū ⁊ post ptum. Itē dicit Biasco. q; hic lapis tāti vigoris est ⁊ efficacie q; perfortatus ad collum ligatus facit vincere cām ⁊ contra illusiones demonuz adiuuat. ⁊ virtutē cōseruat. Hec aūt siue vera sint siue non de calcedonij virtute verissime tñ competunt beate marie. qz ipa est aduocata nr̄a. ⁊ ideo apud sūmum iudicē ꝓ causis nr̄is assistit ipsa est nostra protectrix. ⁊ ideo ab illusionibus demonū nos frequēter defendit. Ipsa ēt ē mater nostra. ⁊ ideo pie filios suos virtute ⁊ bonitate custodit. ¶ Itē beata ℳaria assimilatur smaragdo. ¶ Primo rone coloris. nam smaragdus vt dicit Ysido. Gemaꝝ oium viridiū obtinet principatum. Nulli enim gemme vel herbe maioꝝ inest viriditas q̄ smaragdo. vnde viriditate sua virides herbas supat. Quasi autez gēme vel herbe vrides sunt sacratissime virgines que carnis viroꝝ semp conser-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

uant inter quas beatissimas beata virgo ℳaria obtinet principatum. vñ. ps. Adducēt regi vgines post eā. dicit non tm̄ de ordine. sz ēt ō dignitate. qz. s. vginitati ei⁹ nullus vnq̄ potuit coequari. decebat nimiq̄ reginā virginū vt tāta puritate niteret qua maior sub celo neq̄ inuenīri: vt dicit Anselmus. vñ eius virginitas ⁊ humilitas ita deo grate extiterūt q̄ fuerunt quasi due porte p̄ quas xp̄s in eā intrauit .s. virginitas sūma in carne. humilitas p̄funda in mēte. ⁊ ideo dr̄ Thob. xvij. Porte hyrlm ex saphyro ⁊ smaragdo edificāt. Mā per saphyr̄ q̄ hz rumorē sedare intelligit eius humilitas. qz vtus humilitatis soluit tumorē elatōis sz p̄ smaragdū virtutis coloris vginitatem intellige carnis.

¶ Scdo rone nitoris qz tantus est nitor smaragdi q̄ nec in sole aliquo mō obumbraf. Et similiter tātus fuit nitor virginitatis ⁊ nitor puritatis vginis marie q̄ sole iusticie xp̄m gignendo vel pariēdo in nullo eius integritas vel virginitas siue vginitat̄ nitiditas fuit diminuta. ¶ Tertio rone gfationis qz sz corpus smaragdi si extersum fuerit ⁊ politum ad modū speculi imagines reddit. Item smaragd⁹ ex se generat radium qui suo nitore tingit aerem circunfusum. Beata autem virgo primo habuit corpus suum ab origiali peccato politum sz in vtero matris in sua sanctificatione. Secundo habuit ip̄m politum a spiritusſancto sz in filij conceptione. quia tunc spiritusſanctus superuenit ⁊ virtus altissimi obumbrauit ei vt angelus dei predixerat Luc. i. Et ideo ad modum speculi imaginem reddidit diuinam ⁊ humanam. qz verbum incarnatus genuit quod inquam verbum est imago patris ⁊ figura spiritus eius ⁊ ꝺm carnem siue humanitatem est vt ita dicam imago matris sz homo ex homine in similitudinem hominum factus ⁊ habitu inuētus vt hō vel beata virgo que fuit speculum politū ⁊ tersū p̄ suā maximam puritatem repzesentat nobis imagines oīuz virtutū vt eas imitemur. Item genuit ex se radium. s. dei filiuz. qz sicut sidus radium protulit virgo filiuz pari forma: qz neq̄z fid⁹ radio. neq̄z mater filio fuit corrupta. quo filio sua viriditate. ideſt sua virginali carne qua ipsum vestiuit non tantum circūstantes ⁊ proximos et iudeos sed etiam totum mundū tinxit tinctura baptismali. Mā christus tactu sue mundissime carnis quam sz de virgine traxit vim regenerativam contulit aquis quibus. s. fideles tinguntur ideſt baptizantur. ¶ Quarto ratione virtuose operationis. Nam smaragdus: vt dicit Blasc. opes augmentat sic beata vgo spirituales opes siue diuitias nobis augmentat dum gratias multiplices impetrat vel cum nos ad dñ⁹ operandum ⁊ merita cumulandum iuuat. ¶ Item smaragdus collo suspensus morbum caducuz sanat. Hoc beata virgo nobis facit non tantum per auxilium sed ēt per exemplum sz sue virginitatis ⁊ honestatis. ¶ Item smaragdus valet contra illusiones ⁊ fantasmata demonum. quod de beata virgine magis est certum. ¶ Itē smaragdus memoriaz perditam reparat. Sic beata virgo que conseruabat facta sancta ⁊ verba puericie christi conferēs vniuersa in corde suo. ⁊ postea creditur sanctis euangelistis ⁊ precipue beato Luce plurima enarrasse que ipsi de xp̄o scripserunt. videlicet de eius desponsatione: annunciatione: purificatione: xp̄i natiuitate ⁊ magorum adoratione: ⁊ multis aliis quibus nec ipsi euāgeliste per se interfuerant. nec etiam per hystoriarum scripturas. vel forte per aliam personam q̄ per beatam ℳariam virginem scire tunc tēporis poterant. ¶ Item smaragdus visū confortat. Similiter beata virgo spūalez visuz nostruz confortauit producēdo verā lucem xp̄m qui illuminat totum mundū vel omnem hominem venientem in hūc mundum. ¶ Item smaragdus tempestatibus resistit. Et sic ipsa contra mundi tēpestates seu aduersitates bēigne auxilium impendit. Vnde etiam ab ecclesia vocatur stella maris. qz nos in huius maris mūdi sz tempestatibus seu fluctibus dirigit ⁊ defendit. ¶ Item dr̄ ℳaria id

est dominatrix maris: qz velut pia domina in omni casu amaritudinis nobis iuocantibus eaz deuote impetrat remedium ioconde consolationis. Vnde dr Ecci. xxxij. Sicut in fabricatione auri signū est smaragdi. sic numerus musicoz in iocundo z moderato conuiuio. Quasi enim in auro signum smaragdi est beata virgo maria refulgens vt gēma in gloria celesti. De quo etiam signo dicitur Apoc. xij. Signū magnum apparuit in celo mulier amicta sole zc. Ex quo videlicet signo proueniunt p nobis in amaritudinib9 positis infunditur aliquando musicalis iocunditas modulationis. Et hoc est quando per voces seu per sonum alicuius exhortationis ea ꝓcurante infunditur nobis dulcedo alicuius consolationis. Aliquando vero p pinatur nobis iocunditas per eam interne refectionis. puta quando ea impetrante infunditur cordi nostro gratia interne inspirationis seu alicuius dulcedinis animam consolantis z reficientis: z hoc est conuiuium iocundum quidem sed tamē moderatum. ¶ Item beata ꝛMaria assimilatur lapidi sardonyco. ¶ Primo rōne coloratiōnis. Nam sardonyx vt dicit Ysido. ex sardio z onyce nomen suscepit. Constat enim ex tribus coloribus. nā niger est in imo. candidus in medio. z rubeus quasi vinum in supremo. Sic beata vgo maria fuit nigra in imo per humilitatem sm illud Can. i. Nigra sum sz formosa zc. Sed candida in medio per puritatem mentis z virginitatem carnis Eccli. xxvij. Pulchritudinē cādoz eī admiratur oculus. Itē rubea in supremo per feruentem charitatem. Prouer. vltimo. Purpura indumentuz eius. purpura. n. rubeum habet colorem. ¶ Secundo rōne sigillationis. quia hec sola gemma in sigillatione de substātia cere nihil euellit. z sic sola beata ꝛMaria generando de corruptione carnis vel peccati nihil accepit. ¶ Tertio ratione virtuose actionis propter quam iste pretiosissimus appellatur Job. xxviij. Nec lapidi sardōyco zc. Mā lapis luxuriam repellere dicit: humilez efficit z pudicum. Sic domina nostra denotos suos docet esse castos in coꝛporibus. humiles in coꝛdibus. z etiam pudicos in moꝛibus.

¶ Capitulum. xxij.

Misericoꝛdia assimilatur illi lapidi qui vocatur iris. ¶ Primo rōne figure. qz hic lapis est ex sex angulis vt dicit Ysido. Qui sex anguli competūt sex operibus misericoꝛdie que christus enumerat ꝛMathe. xxv. Esurivi z dedistis mihi manducare zc. ¶ Secundo ratione tincture siue resplendentie. propterea enim dicitur iris: qz sub tecto positus z sole ꝓcussus coloꝛes iridis. i. celestis arcus in ꝓximos parietes repreſerat. Similiter homo misericoꝛs sb tecto. idest sub tegumēto humilitatis positus z sole. idest luce diuine gratie perfussus coloꝛes arcus celestis. idest affectus siue effectus christi in ꝓximoꝛ sibi paupes repreſentat. ¶ Tertio ratione efficacie. quia ꝑ lapi coopeꝛata parienti vt citius pariat vel vt saltem doloꝛes partus facilius ferat z nō tantuz de periculo timeat. Cōsimili modo misericoꝛdia siue misericoꝛdie opatio cooperatur penitenti vt citius satisfaciat. vl saltez vt angustiam z laboꝛem penitentie facilius ferat z de tentationuz periculo minus timeat: ꝓpter primum dicitur Baniel. iij. Peccata tua elemosynis redime z iniquitates tuas misericoꝛdijs paupeꝛum. ꝓpter scōm dr in. ps. Beatus q intelligit super egenum z pauperem. z postea Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius: ꝓpter tertiuz dr Ecci. xxix. Cōclude elemosynaz in sinu pauperis z hec ꝑ te oꝛabit ab omni malo. Et postea Super scutum potēter z sup lanceam aduerꝛus inimicum pugnabit.

¶ Capm. xxij.

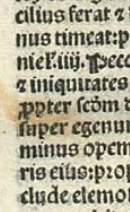

Pus bonū assimilatur illi lapidi q dr alabandina. De quo dicit Biase. qz est gemma clara z subtusa vt sardis. cui9 ē ꝓtus sangui-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nem augmentare ꝛ prouocare. Similiter opus bonum debet esse clarum. i. factum cum claritate hoc est cum mundicia conscientie ꝛ intentionis puritate. Prouer. xxj. Qui mundus est rectū est opus eius. Grego. Incassum exterius opus agitur si nō pro eo interius innocentie victima in ara cordis immoletur. Vnde econtrario opa cū immūda cōscietia vel non recta intētione facta erūt opera tenebrosa. de quibus Ro. xiij. Abijciamus opa tenebrarum. Itē debet esse subtilium: ꝛ hoc per feruorē dilectionis. Eccl. ix. Bibe cū gaudio vinū tuū quia deo placent opera tua. Vbi innuit ꝙ tunc deo grata sūt opa nostra quādo cū vino charitatis ꝛ gaudio deuotionis fiunt. j. Cor. iij. Vnuscuiꝙ opus quale sit ignis probabit. Tūc est enim opus probatū quādo est igne charitatis inflāmatū. Sed ad litterā exponat de igne purgatorij. Itē debet esse sanguinis prouocatiuū ꝛ augmentatiuū. i. deuotionis. Sanguinis humor est calidus et humidus: quia. s. deuotio boni operis in mente auget caliditatē. i. spūalem feruorem: sicut nutritio olei auget ignem ꝛ auget etiā humorē. i. lachrymaꝝ compunctionem sicut operatōnis vehementia producit sudorem.

Capitm xxiiij.

Atientia assimilatur auro ℭ Primo ratione soliditatis: quia auro quo ad substantiaꝫ nihil solidius aut cōpactius. Vnde in igne positum nec euaporat nec in pōdere minuitur neqꝫ consumitur: sed quādo vi caloris dissoluitur si quid habet impuritatis admixtum depuratur: ꝛ tunc fulgidꝰ inuenitur. Similiter vere patiēs tantā habet mentis solidꝫtatē ꝙ in igne tribulationis positus neqꝫ euaporat per irā neqꝫ in pondere virtutis minuitur per diffidētiam neqꝫ consumit per accidiā sed potiꝰ depuratur per pene tolerantiā ꝛ fulget per virtutis euidentiā. Eccl. j. Quasi vas auri solidū. j. Petri. j. ℭ Nodicū nūc si oportet contristari in varijs tribulationibus vt fides vestra multo preciosior sit auro quod per ignē transit. ℭ Secūdo ratiōe ductibilitatis: quia auro nihil ductibilꝰ. Nam tam ductibile est ꝙ inter incudem ꝛ malleum sine dimissione fine interruptione partium in tenuissimas laminas dilatatur. Eodem modo perfecte patiens persecutiōni nō resistit: sed se duci ꝛ malleari permittit ita vt nō rumpatur per inconstantiam nec diuidatur etiā a persequēte per mallinolentiā: ꝛ ideo dilatatur i charitate per patientiā. Vnde de tali auro fiunt vasa domini: de quibus Exo. xxv. Vniuersa ductibilia ō auro purissimo facies. Tale enim fuit aurū candelabri. i. patientia christi. Vnde in eodē dicitur: Facies candelabrū ductibile de auro purissimo. s. christū qui tanꝙ onis ad occisionē ductus est. ℭ Tertio ratione trāquillitatis. Nam auro inter metalla nihil quietius: quia percussum nō resonat sicut facit es vel argentū. Et cōsimili modo homo patiens nō resonat nec murmurādo nec maledicendo: detrahendo: vel contra cōtumacem linguā rixando: sicut de christo legitur. j. Petri. ij. Qui cum malediceret nō maledicebat: cum pateretur nō cōminabatur ꝛc. Talis etiā fuit martyꝝ patiētia qui percussi ꝛ mortificati tota die per patientiam nō resonabant aut resistebāt. Vnde ipsi erāt quasi mortariola templi: de quibus. j. Paralip. ij. Facta sunt mortariola ad mortificatione tunsionuꝫ. i. passionuꝫ. Ps. Propter te mortificamur tota die. ℭ Item patiētia assimilatur lapidi crysopasso: qui est lapis ethiopicus quē lux celat ꝛ obscuritas manifestat. De nocte enim igneus de die vero apparet aureus vt dicit Ysido. In die enim (vt ipse dicit) est euanescens ꝛ splendore amittēs velut aurum expallescit. Similiter patiētia cordis in luce prosperitatis abscondi tur. Vnde Grego. dicit ꝙ improuidꝰ miles est qui se fortem in pace gloriat: quia scꝫ fortitudo vera nō ostēditur tempore pacis nec etiā tempore prosperitatis patientia. Et ideo patiētia in tenebris aduersitatis agnoscit: quia qualis quisqꝫ apud

se lateat illata cõtumelia probat vt ibidẽ Grego. dicit. ℘s. Mox. s. aduersitatis illuminatio mea. Nam ibi illuminat ania vt cognoscat qualis sit. ¶ Jtez si est vera patiẽtia in nocte aduersitatis efficitur ignea. i. in amore diuino magis feruida: lucida: sed in die ꝓsperitatis pallescit idest efficitur timida. Nam viri perfecti in aduersitate per patientiã feruent: de ꝓsperitate timent. ℘s. Ab altitudine dici timebo idest ꝓsperitatis.

Caplm xxv.

Penitentia est omniũ vitiorum capitaliũ que sunt spreem expulsiua. Et ideo assimilantur saphyro cĩ virtutes. Nam primo saphyrus (vt dicit Diasc.) habet virtutem sudoris ⁊ sanguinis restrictiuam. Et hoc conuenit penitentie inq̃tum restringit vitium gule ex qua prouenit superfluitas sanguinis ⁊ sudoris. ¶ Secundo habet virtutẽ castitatis amatiuã. Nam omnes auctores cõsentiunt q̃ hec gemma amatrix est castitatis: ⁊ ideo ne eius virtus ꝑ immũditiam portãtis impediatur oportet eam portantẽ caste viuere. Hoc etiam competit penitentie inq̃tum tollit vitiũ luxurie: ⁊ castitatem seu continentiam diligit ⁊ requirit: q̃uis aliam in coniugatis aliam in viduis: aliã in virginib⁹. ¶ Tertio habet virtutẽ tumoris ⁊ inflature sedatiuam. Vnde ⁊ apostemata reprimit si in principio norie collectõnis cito appositus fuerit. Et hoc competit penitentie inq̃tum expellit tumorem ⁊ inflaturam superbie: ⁊ maxime si in principio anteq̃ superbia inueteraseat ad humilitatẽ penitentie oñino conuertatur. ¶ Quarto habet virtutẽ caloris febrilis repressiuã: si iuxta venas cordis pulsatiles suspẽdatur. Est autem anaricia inordinat⁹ ardor velut quidam febrilis calor qui quietem omniũ tollit ⁊ sitim inextinguibilem gignit. Hunc calorem penitentia mirabiliter extinguit vt patet de euãgelista Mattheo: quem fecit relinquere ꝓpria qui rapere solebat aliena: vt dicit Beda. ¶ Quinto habet virtutem venenositat[i] ⁊ antracis expulsiuam: ⁊ ideo veneno cõtrariam habet virtutem: ⁊ virtutis eius penitus extinctiuam. Vnde si araneam in pixidem posueris ⁊ verum saphyrũ super eius orificium aliquantulum tenueris: eius virtute aranea subito moriet̃: vt dicit Diasc. Similiter penitentia expellit ⁊ extinguit venenum inuidie: que facit hominem venenosum: ⁊ calorẽ charitatis extinguit. ¶ Sexto dicit Diasc. q̃ habet virtutem discordium reconciliatiuã. Nam plurimũ dicitur valere eius ꝓsentia ad pacem inter aliquos reformandã. Quod quidem competit penitentie non solum inq̃tum animam reconciliat deo: sed inq̃tum de cordibus penitentiũ iras ⁊ odium fugat: ⁊ ad remittendum offensas receptas: ⁊ per consequens ad pacem inclinat. Vnde etiam dicitur ad litteram q̃ saphyrus se portantem reddit benignum ⁊ mitem: quod de penitentia magis certum est q̃ de saphyro. Hec enim fuit que lupum seuissimũ idest ℘aulum contra christianos ferocissimum mutauit in mansuetissimũ agnũ. ¶ Septimo saphyrus habet virtutem cordis letificatiuam ⁊ confortatiuam. Vnde valet contra cardiacam ⁊ melancolicam passionem. Et illud penitentie competit inq̃tum expellit accidiam: que animam reddit tristem et grauem. Vnde ea expulsa anima letificatur. ¶ Jtem penitentia assimilatur ligurio. ¶ Primo ratione generationis. Notandum est enim q̃ plerunq; mala nascũtur ex bonis: sicut de prosperitate nascit inuidia: ⁊ de virtute nascitur superbia. Quandoq; econuerso de malis nascunt bona sicut de tribulatione patientia: ⁊ de peccato penitentia. Et hoc est quod repsentat generatio ligurij. s. originẽ penitẽtie ex corruptione culpe. Mã ligurius (sicut dicit Jsido.) qui in colore est electro similis sic vocatus est a lince bestia: quia. s. ex eius vrina inter harenulas generatur. Sicut ergo ligurius q̃uis sit gẽma ꝓciosissima generatur tñ ex vilissima materia. s.

ex animalis vrina. Ita penitẽtia q̃uis sit
pciosissima tamẽ oritur ꝛ causat ex cor-
rupta materia. s. ex hominis culpa. Nisi
nisi precessisset culpa nõ sequeret penitẽ-
tia. ¶ Secundo ratione virtutis quia li-
gurius (vt dicit Biasco.) paleas attrahit:
sedat dolorẽ: fluxũ ventris restringit: pdi
tum colorem restituit. Sic ad penitentiã
attrahunt palee. i. pauperes qui exonera
ti a diuitiarũ mundi farcina leuiores fũt
ad motũ conuersionis. Diuites enim ad
patriam rarius ꝛ difficilius conuertunt.
Lu. xviij. Quam difficile qui pecuniã ha
bent in regnũ dei intrabunt. ¶ Item pe-
nitentia dolorẽ ventris. i. remorsum cõ-
scientie qui est ex recordatione peccati se-
dat dũ ipm peccatũ tollit ꝛ purgat. ¶ Itẽ
penitẽtia fluxũ. i. pnitatẽ ꝛ labilitatẽ pec-
candi restringit: q: facit preterita peccata
plangere ꝛ plangẽda nõ cõmittere. Colo-
rem. i. gram ꝛ meritũ in quibus consistit
anime pulchritudo perdita p peccatum
restituit. ¶ Itẽ penitẽtia assimilatur cry-
stallo. ¶ Primo per aspectũ. Nã cristall⁹
est clarus ꝛ ita paruus q̃ lux omnium q̃
sub eo sunt est manifestatiuus. Hec ergo
claritas sit in penitẽte p confessiõis mun
diciam. Nam dum penitẽtia que in con-
scientia latebant peccata manifestat ipam
miro modo purificat ꝛ clarificat. ¶ Item
crystallus est luminis susceptiuus q: aia
p pniam luminis gre fit susceptiua. ¶ Itẽ
est colore aqueus. Sic penites est plorati
uus ꝛ lachrymosus. Apoc. xxij. Ostendit
mihi flumen aque vite splendidũ tanq̃
crystallũ. ¶ Secũdo ꝓpter generationis
modũ. Generatur eñ crystallus ex aqua
que p multa annoꝝ spacia in crystalli du
ricia vertit. Vñ vt Greg. dicat habet ex aq̃
fluxibilitatẽ: sed per frigoris virtutez in
crystalli vertitur firmitatẽ. Eccl. xliij. Be
lauit crystallus ab aqua. Nõ tñ (vt dicit
Biasco.) sola vi frigoris sed etiam ratiõe
terree siccitatis. Sic penitentes licet sint
a principio molles ꝛ fluxibiles et proni
ad relabendum ꝓpter quod oportz q̃
semper sint pauidi: tamen postea per p
fectam perseuerantiam in penitentia effi-
ciuntur fortes ꝛ solidi. Vnde dicit Gre-
gorius q̃ in via dei a timore incipitur vt
ad fortitudinez perueniatur. j. Corinth⁹.
xv. Prius quod animale est deinde qõ
spirituale. Hec enim solidatas precipue
fit vt fragilitatis idest continentie que re-
frigerat ardorem libidinis ꝛ restringit flu
xibilitatem carnis. Itez fit virtute terree
siccitatis idest abstinentie corporalis que
deficcat humorem veneris. ¶ Tertio ꝓ-
pter virtutis effectum. Nam crystallus
habet virtutem inflammatiuam repleti-
uam: sitis extinctiuam: ꝛ dolorum visce-
rum expulsiuam. Inflammatiuam qui-
dem quia si exponatur radijs solis adeo
flammam rapit vt fungus aridus siue sti
pula ibi posita incendatur vt dicit Isido
rus. Sic ꝛ cor penitentis radijs solis id-
est christi exemplis vel verbis vel inspi-
rationibus sic aliquando incenditur vt
aliquos sibi per exemplum proximos si-
bi incendat. Repletiuam virtutem ha-
bet: quia si tristis bibatur vbera lacte re-
plet vt dicit Biasco. Similiter vbera mẽ
tis scilicet intellectum ꝛ affectum penitẽ
tis gratia penitentie adimplet lacte dulce
dinis consolatõnis. Vnde de Augustino
ad penitentiam conuerso legitur q̃ non
satiabatur illis diebus pre dulcedine mi-
rabili: considerare altitudinem consilij su
per salutem generis humani. Item ha-
bet etiam crystallus sitim sedare vt dicit
Biasco. Sic penitentia sitim extinguit in-
ordinati appetitus vitiorum. Item cry-
stallus valet etiam portatus contra coli-
cam ꝛ viscerum passionem si nõ affit con
stipatio. Similiter penitentia remorsum
ꝛ amaritudinem interiorem conscientie
expellit postq̃ ipsum peccatum purgauit
nisi affit constipatio idest duricia ꝛ dila-
tio satisfactionis. ¶ Item penitentia assi-
milatur nitro. Nitrum enim sm Biasc.
est quasi lapis subalbidus et perspicuus:
Cuius virtus est dissolutiua ꝛ attractiua
ac abstersiua ꝛ humoris superflui cõsum
ptiua. Et similiter penitentia duriciam
peccati dissoluit: gratiam dei attrahit: sor
des conscientie abstergit: ꝛ superfluos hu-

mores in abstinentia consumit. Item ſm Plinium nitrum est vena terre ⁊ est calidum ⁊ siccum leue rubeum ⁊ album vel citrinum. Que etiam omnia penitentie cōpetunt per effectum: quia penitētia mentem inflāmat ⁊ ideo calida corpus extenuat ⁊ ideo sicca: conscientiam exonerat ⁊ ideo leuis: verecundiam causat ⁊ ideo rubea: conscientiam mundat ⁊ ideo alba: vultum deformat ⁊ aliquando etiam ad litterā citrinat per ieiunium: quia ieiunare in estate ſm medicos inter alia que facit est q̄ vultum citrinat: ⁊ ideo citrina. ¶ Item penitētia assimulatur auripigmēto. ¶ Primo quia auripigmentum habet virtutem dealbatiuam. Habet enim (vt dicit Diasc.) fulguris naturam. ſ. calefactiuā ⁊ desiccatiuam. Vnde si aliquod metallum apponatur ipsum sua virtute in album transmutat. Similiter penitentia dū corpus calefacit per offense meditationē: ſm illud Pſ. Concaluit cor meum intra me ⁊ in meditatione exardescet ignis. Et desiccat per tristicie consumptionē: Quia spiritus tristis exiccat ossa: vt dicitur Prouer. xvij. Dealbat conscientiam per culpe purgatōnem. Isa. j. Si fuerint peccata vestra vt coccinum velut lana alba erunt. ¶ Secundo quia habet virtutem curatiuam. Nam auripigmentū vt dicit Plinius conuenit medicine. Habet enim virtutem dissoluendi attrahendi ⁊ mundificandi. Vnde valet malum anhelitum habentibus si fumus eius capite inclinato accipiatur. Sic etiam penitētia curat peccatorum infirmitates: dissoluit corda dura ⁊ attrahit ea ad bona opera: mundificat animē intima. Et si quis inclinato capite idest mente humili ⁊ deuota fumum eius idest penam satisfactoriam iniunctā sibi recipiat: anhelitum malum idest malam vitam vel malū peccandi vsum corrigit ⁊ rectificat. ¶ Tertio quia habet virtutem depilatiuā. Nam ex auripigmēto fit vnguentū depilatoriū quādo cum calce ⁊ vino decoquitur. Similiter penitentia cuz calce. ſ. cum feruore ⁊ puritate: gacalx est alba ⁊ feruor ignis in se cōtinet. Et cum vino compunctionis lach: ymo se de quo in Pſ. Potasti nos vino compunctionis. Aufert pilos idest desideria carnis extinguit. Pili enī ex carne procedentes designant appetitus carnales.

¶ Quarto quia vim habet vngium renouatiuam. Habet enim auripigmentus naturā incisiuam ⁊ corrosiuam. Vnde et vngues facit cadere deformes vt crescāt meliores. Quasi autē vngues deformes sunt inordinati mores qui ex vsu quasi in se parabiliter inherent peccatori: sic vngues tenaciter inherent carni. Sed tanta est vere penitētie virtus q̄ vngues veteres idest pristinos mores deformes facit derelinquere ⁊ in meliores immutare ſm illud Ro. vj. In nouitate vite ābulem⁹.

¶ Item penitētia assimilat illi gemme q̄ dicit argarites que est argēto similis. Habet enī stigmata aurea: cuius forma quadrangulata est: ⁊ habet fortitudinē adamantis: ⁊ putat vulgus tale nomen sibi impositū eo q̄ frenet iras ⁊ impetus animorū. Sic hō penitēs debet esse argēte⁹ per cōscientie claritatē: sed stigmata tribulationū habere aurea per patientie pciositatē formā quadrangulatā per oppationū pluralitatē. Habet enī penitētia quattuor angulos. i. quattuor opa exteriora. ſ. cōfiteri ieiunare orare et elemosinas dare. ¶ Itē debet fortitudinē habere. i. constantie firmitatē. Et talis penitētia ē que frenat ⁊ placat iram dei ⁊ impetū furorū ſcz iudicij sui.

Lapis xxvj.

Eniteus debet assimilari adamanti. ¶ Primo ratione paruitatis: q̄ est lapis paruus ⁊ modicus. Nūq̄ enī in magnitudie nuclei auellane inuenit. Sic penitens debet esse paruus per hūilitatem. ſcz reputatiōe sui se parificando. Matth. xviij. Nisi conuersi fueritis ⁊ efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum celorum. ¶ Secūdo ratione claritatis. Nam adamas hz habeat colorē ferrugineum tū hz splēdorē crystallinū. Sic hō penitens licet sit despectus in colore. i. in apparētia

exterioꝛi:habet tamē mūdicie interioꝛis ⁊ gratie splendoꝛē.¶Tertio ratione soliditatis. Nam tante soliditatis est ꝙ nulli violētie cedit:qꝛ nec ferro frāgit nec igne soluit immo nec vnq̄ calescit. Et cū sit inuictus ignis ferriq; cōtemptoꝛ rūpit sanguine hirci calido ⁊ recenti. Sic penitēs debet esse ita constās vt nec ferro.i.violētia frangat aduersitatis: nec igne.i.calore ꝓsperitatis soluat:tū sanguis hirci.i. xpi ꝓ peccato mūdi immolati. Etenim hirc⁹ in lege ꝓo peccato immolabat:dū recenter ⁊ feruēter ad memoriā reducit:debet coꝛ penitentis celefacere ⁊ in lachꝛymas deuotōnis seu compassionis dissoluere. vel hoc signat ꝙ virtute sanguinis christi soluit duricia peccati in peccatoꝛe penitente.¶Quarto rōne cōtrarietatis. Habet eñ iste lapis cōtrarietatē quandā ad magnetem:quia positus iuxta ferrū non patitur attrahi a magnete immo iam attractū quādā violentia retrahit. Sic penitens retrahit animā ne attrahat a peccato:⁊ iam attractā adhuc habet virtutē retrahendi ⁊ reducendi ad gr̄am.¶Quito ratiōe vtilitatis:quia adamas(vt dicit Ysido.)dr venena rep̄mere:metus expellere:magicis artibus resistere. ⁊ sm Bias. habet etiā separata cōnectere. Est eñ gēma(vt ipe dicit Bias.) reconciliationis et amoꝛi. Et ideo dic ꝙ si vxoꝛ fuerit viro odiosa vel ab eo separata:per virtutem adamātis in eius gr̄am faciliter reuocat. Sic penitentia venenū peccati deꝓhendit ⁊ objcit:timoꝛē etiā humanū quo quis timet aspera peccati expellit:quia voluntarie homo penitēs aspa assumit.¶Itē anima per peccatū a christo sp̄oso suo separata:virtute penitentie ad eius amoꝛē ⁊ gr̄am reuocat. Habet etiā magicis artibus.i.diabolicis tēptationibus quas diabolus quadā fallaci arte ingerit resistere⁊ obuiare.¶Itē penitens debet esse similis lapidi Absintes:qui est gēma nigra pōderosa venis rubentibus distincta:q; igne calefacta septē diebus calorē seruat vt dicit Ysido. Sic anima penitētis debet esse ⁊ igra per penitentiā:ponderosa per prudentiā:venis rubētibus distincta ꝓ amoris ⁊ charitatis flāmā:⁊ septē diebus caloꝛem amoris ignitū seruare ꝓ pseuerantiā.ꝑ septē eñ dies septimane totū tēpus vite pūtis diuoluit. Vnde vite ꝑsentis septē diebus calorē seruat: qui.s. i dei amoꝛe offi tempe perseuerat. Item penitens assimilatur quibusdā metallis quoꝝ quidā sunt qui nunq̄ funduntur sicut lapides qō est ꝓpter dominū terreꝛ defectū humidi aquei. Et his assimilant hoies obstinati qui nunq̄ ꝓ penitentiam emolescūt. Job.xlj. Coꝛ eius indurabit quasi lapis. Quedā vero totaliter fundūtur vt metalla. Et his assimilant veri penitentes qui toto coꝛde ad deū conuertūtur sm illud Joelis.ij. Conuertimini ad me in toto coꝛde vestro. Quedam vero partim funduntꝛ partim nō vt almacrasia:que est lapis qui caloꝛe solutus in ea cōuertit:eo ꝙ habeat in se venas minerales. Huic assimilant hi qui partim penitent ⁊ partim nō.s.qui de vno peccato penitent ⁊ de alio nō:vel qui plangūt ꝓteritum nō vitāt futuꝝ. Ferrū aūt mollescit adi gnē sed nō fundit nisi ꝓ aliquod sibi adiunctū vt arsenicū. Et huic assimilant qui ꝓ tribulatione immutant: sed nō tīm vt peccata dimittant:sicut faciebat Pharao qui imminēte plaga populū dimittere ꝓmittebat:sed ea cessāte retinebat. Sz si arsenicuz.i.virtus diuine gr̄e infundit tunc omino coꝛdis duricia soluitur et mundatur.

Caplm xxvij.

Rdicatoꝛ debet esse similis argento. Nam argētuz est puꝝ clarꝝ duꝝ sonoꝛis igne liquefactibile. Sic ꝑdicatoꝛ verbi dei debet esse purus quo ad conscientiā. zMalac.iij. Sedebit conflans ⁊ emundās argentuz. Debet eñ ꝑdicatoꝛ cōflare alijs ex verbis sacre scꝑture salutifera documēta ⁊ emūdare cōscientiā ꝓpria abijciendo peccata. Apo.j.Timoth.iiij. Attende tibi ⁊ doctrine. Itē debet esse durus per patientiam. Isa.vj. ꝓo ferro afferā argentū ꝓ duri

tiam ferri fortitudo secularium per solidi-
tatē argenti cōstantia p̄dicantiuz intelligi
pōt. ¶ Itē debet esse clarus per sapientiā
precipue p sapientiā diuinoz eloquioz:
de quibus ps. Eloquia dñi eloquia casta
argētū igne examinatū ,pbatū terre pur-
gatū septuplū. ¶ Itē debet esse sonorus
per doctrinā. Prouer. x. Argentū electū
lingua iusti. ¶ Itē debet esse liquefactibi-
lis per cōpassionē z misericordiā. Zach.
xiij. Nostrū es sicut argentū vitur. Ar-
gentū enī dum vitur liquat. Sicut vi-
batur z liquebat ille predicator Paulus
cum dicebat. Quis infirmat z ego nō in-
firmor: quis scandalizat z ego non vror:
¶ Itē debet esse ductibilis per obedienti-
am. Numeri. x. Fac tibi duas tubas argē
teas ductiles. Tubas per sonū doctrine
argenteas per mūdiciā vite: ductiles per
motū obedientie. ¶ Itē argentū est bal-
sami cōseruatiuū z virtutis in taspide cu
stoditiuū. Vnde maiorē virtutem habet
taspis in annulo argenteo q̄ aureo. In q̄
signatur precipue q̄ p̄dicator debet intē-
dere ad conseruandū odorē bone fame
z honestatē vite. Nam virtus taspidis ē
honestas homis vel cōtinentia carnis: et
odor balsami suauitas boni exēpli z no-
minis. ¶ Itē argentū ex tactu terre rubi
ginē contrahit sed ex cōfricatione salis z
harene pristinū colorem resumit. Simili
ter predicator quādoq; cogitādo vel tra
ctando terrena contrahit rubiginē alicu
ius cupiditatis: sed ex confricatōe salis. i.
contēplatione siue studio sapientie: que
eternoz nobis saporē repsentat cui⁹ cō-
paratione tempalia vile sūt: z etiā ex con
fricatione harene. i. ex mundatione peni
tentie: que ratione grauedinis harene as
similat ad pristinā restituitur puritatē ef-
fectionis. ¶ Itē qui digne vult exequi of
ficiū p̄dicandi debet effici similis cuidam
gemme que dr Astrion: que est cristallo
ppinqua z in centro lucet vt stella fulgo
re plene lune. Vnde sic est dicta ab astris
eo q̄ fulgoꝛ: eoꝛ in se rapit vt dicit Isi-
do. Sic p̄dicator cristallo debet esse simi-
lis per cōsciētie puritatē lucere i cētro. i.
in corde per sapientie claritatē astroꝛ. i.
sanctoꝛ z perfectoꝛ fulgorē. i. doctrine
vel vite in se rapere per studiū z viuēdi
conformitatē. Dan. xij. Qui ad iusticiam
erudiūt plurimos erūt velut stelle.

Caplm xxviij.

Rudentia assimilat iacin-
cto. ¶ Primo ꝓpter ful-
goris mediocritatē. Nam
iacinctus qui est saphirei
coloris ille est optimus: si
cut ille qui in ethiopia inuenitur: nec ni
mis est clarus nec nimis obscurus iz me-
diocriter fulgidus. Similiter prudentia
hominis requirit mensurā quandā me-
diocritatis. Prouer. xxiij. Prudēter tue
pone modū. s. vt neq; pl⁹ sapias q̄ opor-
tet: nec plus ignores q̄ quod scire nō de-
bes. Quāuis alij dicāt q̄ hoc salomonis
dictū nō est sic intelligendū q̄ ipsa prude
tia sit in se moderāda: sed quia ꝑm prude
tiam est alius modus imponēdus. Opus
eīm prudentis sic mediū tenet recte ratio
nis vt neq; excedat qō est nimis sapere
vel fulgere vel deficiat quod est quasi ig-
norare vel obscuꝛ esse. Cant. v. Manus
illius tornatiles auree plene iacinctis. Ve
manus sūt opera prudentie que sūt ple-
ne iacinctis. i. moderationib⁹ debite ratio
nis. ¶ Secūdo ꝓpter sculpture susceptī-
bilitatē. Quia iz iacinctus sit ad sculpēdū
durissimus nō tñ est inuictus: qz ab ada-
mante sculpit z signatur. Similr hō pru-
dens iz nō sit faciliter ad credendū oīi
verbo z oīi dicenti inducēdus: sed ad
multa credenda sit durus. i. ita vt non a
quolibet informet: tñ veraciter z ratione
biliter loquēti siue corripienti etiā si du-
ra dicat nihilominus credit z eius impl-
siones humiliter suscipit. Et talis impl-
sio est sicut adamantis. Nā adamas ē la-
pis durissimus q nullo metallo cedit. Ta
lis debet esse facies p̄dicātis seu corripiē-
tis. Ezech. xiij. Vt adamantē et silicē dedi
faciē tuā. ¶ Tertio ꝓpter aeris cōformi-
tatē. Nā sicut dicit Bas. iacinctus aeri se
maxime cōformat vt sit in nubilo nubi-
losus z in sereno serenus. Similr hō pru

dens ꝓformat sc̃ decenter statui aliorum cum ḡbus habet cõuenire. ſ. vt sciat gaudere prudẽter cũ gaudentibus ⁊ flere cũ flentibus. Hoc eñ dicebat Aplꝰ. ij. Cor. ix. Omnibus oĩa factus sum. Sed sicut dicit quedã glosa. Prudens ⁊ diuinꝰ apostolus ita oĩbus cessit ꝙ formam vere honestatis nunq̃ excessit. ¶ Quarto ꝓpter effectus vtilitatẽ. Est eñ iacinctꝰ eñ car ⁊ vtilis ad multa. Nam iacinctus (vt dicit Dias.) habet letificare: quod ꝓuenit prudenti inq̃tũ inuitat inuitdiã que ẽ tristicia in bonis alienis vt dicit pbus. Sed prudens de alienis bonis ecõtrario letatur. ¶ Itẽ iacinctus habet melancolicã qualitatẽ fugare: ⁊ hoc cõpetit prudenti inq̃tũ vitat accidiã que ad modũ melancolici humoris infrigidat charitatis feruorem ⁊ desiccat deuotionis humorem. Melancolia eñ est frigida ⁊ sicca. Sz ecõtra homo vere prudens conat esse feruens ⁊ deuotus. ¶ Itẽ dr ꝙ iacinctus facit suspitiones vitare: ⁊ hoc cõpetit prudenti inq̃tũ vitat superbiã. Superbꝰ eñ suspitiosus est: quia cũ pax est ⁊ securitas ille sup insidias suspicatur. ¶ Itẽ iacinctus habet diuersis pestilentijs aeris obuiare: ⁊ hoc cõpetit prudenti inq̃tum vitat iram: que facit hoiez multipliciter pestilentẽ. ¶ Itẽ iacinctus habet mẽbra vigorare ⁊ neruos vegetare: ⁊ hoc competit prudenti inq̃tũ vitat vitium gule ⁊ intemperãtie que membra faciũt ecõtrario debilitari atq; infirmari. ¶ Itẽ q̃tum etiã vitat vini ebrietatẽ que neruos specialiter ledit ⁊ etiã lesos eneruat. ¶ Item iacinctus habet dulcẽ ⁊ salutifer saporẽ dare: ⁊ hoc cõpetit prudenti inq̃tum vitat luxuriã: que ꝛz videat dare saporez. i. delectationẽ: tñ ille sapor siue delectatio nõ est salutifer⁹ sed vanabilis ⁊ finaliter sentitur nõ dulcis sed amarus sm illud Proner. v. Nouissima illi⁹ amara q̃si absinthiũ. ¶ Itẽ iacinctus q est bene similis saphyro ꝛz venenũ expurgare: ⁊ hoc cõpetit prudenti inq̃tũ vitat cupiditatez ⁊ auariciã. Nam sicut dicit Aug. Venenum charitatis est cupiditas,

Caplm xxix

Vrificatio cordis assimilatur Corallo. ¶ Prio rõne ḡiati onis: qr corallꝰ nascit ⁊ ḡiatur i mari maxime in rubro. Silr purgatio peti. maxime in mari rubro. i. in amaritudine cõtritiõis ⁊ ruboꝛe cõfessiõis repit. ¶ Secũdo rõne trãsmutationis: qr corallus q̃diu tegit sub aqs lignũ ẽ sine herba habẽs ramos cãdidos ⁊ molles: ⁊ statim dũ abstrahit de aqs et aere tãgit in lapidẽ indurat. Dñ tũc rami eius rubescũt ⁊ durescũt. Jta penitẽs q̃diu manet sub aquis pnie vel tribulationũ est vt lignũ ramifex⁹ p operositatẽ et cãdidũ p cordis ⁊ opis puritatẽ: ⁊ molle p flexibilitatẽ. i. ad bonũ flexibile. Si aũt ab hmõi aqs extrahat statim tegit rubedine peccati ⁊ infectiõe. Dñ dr Isaie. j. Si fuerint peccata vestra quasi vmicul⁹ rubra ꝛc. ¶ Itẽ indurat ꝙ peccati obstinationẽ. ¶ Tertio rõne distinctiõis: qr corallus duplex est rube⁹ ⁊ albus. Possumus eñ corallũ rubedinẽ inflectere in bonam ptẽ vt. ſ. corallus alb⁹ repsentet puritatẽ innocẽtie. Rube⁹ vo ruboꝛe pnie siue cõfessiõis. Penitẽtia eñ q̃to magis est verecunda tãto validioꝛ: qr erubescẽtia cũ sit pene magna pars satisfactiõis sm Augustũ. Vtrũq; aũt corallũ dr magis valere ꝛtra fulmẽ eiq; resistere. Quia. ſ. vtrũq; dictoꝝ. ſ. puritas innocẽtie⁊ purgatio penitentie valet cõtra fulmẽ. i. ꝛ impetum ire dei siue pestilẽtie. Nã de puritate innocẽtie patet in sodomitis: qr dñs asserut Abrae: qr si fuissent inter eos decẽ tñ innocẽtes inuẽti pepciss⁹ oĩb⁹ illis. Gen. xviij. De purgatiõe pnie ptz in niniuitis q bus de⁹ pepcit pnia a plaga quã p Jonam pphetã pdixerat: qr pniam egerũt ad pdicationẽ illius. Jone. iij. ¶ Quarto rõne virtuose opationis. Nã corallꝰ ⁊ maxime rufus valet cõtra oẽm fluxũ sanguinis: cõtra epilensiã: cõtra diabolica monstra: fruct⁹ multiplicat: sines ⁊ pncipia ne-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

gotioꝝ abbreuiat. Que siue vera de corallo sint siue nō: purgationi tñ penitentie cōpetūt veriſſime quia ipſa reſtringit fluxū ſanguinis. i. refrenat odia ꝛ rixas q̄ ſunt cauſa effuſionis ſanguinis. Ipſa valet contra epilenſiā ſiue morbū caducū: quia a caſu peccati ꝓſeruat: ipſa diabolica monſtra. i. diabolicas illuſiōes ſiue deceptiones fugat: fructus ipſa meritorum multiplicat. ipſa ꝓncipiū vite ſpūalis ꝛ finem que eſt gloria eterna abbreuiat. q. ſ. breuis penitētia ꝛ innocentiā reſtituit: et gloriā eternā acquirit. ¶ Ité purgat homo a peccato ſicut ferrū a rubigine. ſ. per ignis decoctionē vel plume corroſionez vel per lapidis duri ꝛ aſperſionis hare ne cōfricationē. Ignis decoquēs eſt dilectio feruida. Lu. vij. Remittunt ei peccata multa q̄m ꝛc. Grego. Tanto amplius peccati rubigo conſumit ḡto peccatoris cor magno charitatis igne crematur. Lima corrodēs correptio aſpera. Prouer. xx. Liuor vulneris abſtergit mala criminis. Lapis aūt eſt tribulatio dura: Bern̄. Quod facit fornax auro hoc facit tribulatio iuſto. ſ. purgat. Sed grauis harena eſt penitentia. Act. iij. Penitemini ꝛ conuertimini vt deleant ꝓcta veſtra.

Caplm xxx.

QVerendus eſt chriſtus ſicut Topazius ſiue topazion. Nam tradit ḡy in traconitide dū in colle loci fame maxime labozarēt ꝛ radices herbarū euellerent gemmā effoderūt quā in lingua ſua topazion vocauerūt qō ſonat idem qō querere: quia eaz multi querūt ex eo q̄ eſt omniū gemmaꝝ maxime preclariſſima lz in effectu variabiliſſima. Et eſt etiā vtiliſſima ꝓpter que oīa querēdus eſt chriſtus. ¶ Primo ergo querendus eſt chriſtus multo amplius q̄ topazius ꝓpter ſuā maieſtatē. Dicit enī Plinius hanc gemmā. ſ. topazion tante magnitudinis fuiſſe repertā vt ex ea philadelphi facerent ſtatuā quattuor cubitorum. Nec aūt magnitudo cōperit etiā chriſto homini qui omniū hominū maximꝰ fuit. ſ. ſanctitate ꝛ poteſtate dignitate ꝛ felicitate. Vnde chriſtiani merito de ipſo faciunt ſtatuā ꝛ eius adorāt imaginē crucifixi: quia per crucē maxime oſtenſa eſt virtus eius. Et hec eſt ſtatua quattuor cubitoꝝ immo potius fuit quattuor lignoꝝ ex eo q̄ virtus eius per mūdi quattuor partes ſe diffundit. ſ. orientē occidentez meridiē ꝛ ſeptentrionē. ¶ Secūdo querendus eſt chriſtus ꝓpter ſuā claritatez. Nam topazius eſt gēma ꝑclariſſima eo q̄ ex virenti genere oīmoz colore eſt reſplendens. Vnde ſic lucet qñ tangitur radijs ſolis vt oīm gemmaꝝ aliaꝝ ſuperet claritatē. Nanc ſi polis eam obſcuriorez facis ſed ſi ſue nature reliquis clariorē. Similiter aūt ꝛ chriſtus ex genere virenti. i. ex carne virginali eſt ꝓgenitus ꝛ oīm coloze. i. oīm gra ſiue virtute ſplenduit. ꝛ tactu ſolaris radij. i. ex vnione ad verbū tanta claritate ꝛ ſplendoze gre ꝛ ſapientie plenus fuit vt omniū gemmaꝝ. i. omniū electoꝝ claritatē exceſſerit ſiue in miraculis ſiue in virtutibus ſiue in meritis ſiue in doctrinis. Vic paſſionibus penarū expoſitus. ſ. in morte in coꝛdib⁹ apl̄oꝝ ꝛ oculis indeoꝝ obſcurior factus eſt. In cuius ſignū tūc obſcuratus eſt ſol: ſed ſue nature divine relictus ꝓ reſurrectionem clarior eſt effectus. ¶ Tertio querend⁹ ē chriſtus quēadmodū topazius ꝓpter ꝑcioſitatē. Eſt enī topazius gemma ꝑcioſiſſima quia nihil ea in theſauris regū preciоſius inuenit: eo aūt preciоſior quo rarior. Et habet duos colores. ſ. ex auro et ex aerea claritate ꝛ tante eſt ſpicuitatꝫ q̄ gemmaꝝ ſibi obiectaꝝ in ſe recipit claritatem. Sic chriſto in theſauris regum in ſpūalibus diuitijs. i. hominū bene ſcipos in mūdo regentiū ſiue premijs in celo iā regnantiū nihil preciоſius nihil clarius poſſidet. Vnde ſancti vt iſtū tanti lucrifaciant oīa alia vt ſtercora reputāt. Et merito q̄ in ipſo ſunt oīes theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie dei abſconditi. Vnde iſte ē theſaurus de quo dī Matth. xiij. Simile ē regnū celoꝝ theſauro abſcondito i agro

UNIVERSIDAD DE MURCIA

quem qui inuenit,homo abscondit. Hic est etiam thesaurus rarus immo singularis ⁊ solus:cui similis nullus alius inuenitur. ℘s. Singulariter sum ego do.ⁿc. Eccl.iiij.Virum de mille vnum repperi.i. christū qui fuit vnus.i.singularis in perfectione quā millenarius signat numer⁹. Hic etiā habet duos colores.s.aureū deitatis ⁊ aereū mundissime humanitatis. Hic aliarum gemmaꝝ claritatē in se recipit:quia que alijs suis mēbris siue fidelibus fiunt sibijpsi ascribit. ℳatthei.xxv. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis.Vel in se eoꝝ claritatē recipit:quia eoꝝ meritis seipm in premiū tribuit. Ben.xv. Ego merces tua magna nimis. ¶ Notandū aūt q⁹ ly topazius sit gēma ꝓciosissima est tñ a luna passiua. Sentit em̄ motū lune ⁊ cursum. Vnde dr̄ valere contra lunaticā passionē. Sed maiorem dr̄ habere effectū ꝑm q⁹ luna recipit incrementū. ℘per lune motū siue cursum accipe humane nature passibilitatē ⁊ motum quē christus in se sentit dum nostrā mortalitatē ⁊ penales passiones assūpsit. Assumpsit em̄ passiones pene ⁊ abstulit passiones culpe . Et isto modo topazius valet contra passiones lunaticas.i. cōtra peccatū ipsum.s.a nobis tollendo ꝑm illud Jo.j. Ecce qui tollit peccata mundi. Sed virtus eius ꝑm augmentū gratie dr̄ dupliciter. Vno mō q⁹ christ⁹ natura mutabili assumpta que per lunā designatur ꝑm incrementa etatis plus ⁊ plus alijs ō sua virtute ostēdit ꝑm illud Lu.ij. Jesus aūt ꝓficiebat sapiētia ⁊ etate ⁊ gra . Etate etiā crescebat ꝑm veritatē:sed sapientia ⁊ gratia ꝑm ostēsionē.ly etiā in veritate ꝓfecerit in sapientia exprimētali. Alio modo ꝑm augmentū lune virtus eius creuit vt per lune mobilitatē eius passibilitas exprimatur:quia q̄to passus fuit tāto pl⁹ nobis meruit ⁊ tanto plus exaltat⁹ fuit. Philip.ij. Christus factus est ꝓ nobis obediens vsq; ad mortē mortē aūt crucis: ꝓpter quod ⁊ deus exaltauit illum. ¶ Quarto querēdus est christus quēadmodū topazius ꝓpter vtilitatē. Nam topazius est gemma vtilissima. Nec ē em̄ (vt dicit in lapidario) que feruentes vndas compescat ebullire. Sic christus feruētes persecutiones contra suos fideles extinxit ⁊ eas contra eos ꝓualere nō permisit. In cuius signum dicitur ℳatth.viij. Imperauit ventis ⁊ mari ⁊ facta ē tranquillitas. Hic est qui fluxū sanguinis i. lapsum peccati restringit dicens:Vade ⁊ amplius noli peccare. Jo.viij. Et nō solum ꝫ facit ꝑ documentū sed etiā per auxiliū dando contra peccata ⁊ peccādi ꝓnitatem remedia oportuna. Nec est etiā gemma que ꝑm Diasco.iram sedat.Sed quis sic iram sedat vt christus qui ait ℳatt. x. Ego aūt dico vobis quia oīs qui irascitur fratri suo reus erit ⁊c. ¶ Item hec est gemma que tristiciā fugat.quia ⁊ christus ait ℳatth.vj. Nolite fieri sicut hypocrite tristes. ¶ Itē est que noxios motus sedat:quia christus nō tñ actus peccatorum exteriores sed etiā motus interiores condēnat dicens:Omnis qui viderit mulierem ad concupiscendū eam iam mechatus est ⁊c. ℳatth.v. ¶ Itē hec est que frenesim curat:quia christus stultam ⁊ inutilē locutionē(sicut est frenetic⁹ vel insipiētiū) solet rep̄mere:dum etiaꝫ de ocioso sermone idest inutili iudicandos esse hoies dicit ℳatth.xij. De omni verbo ocioso quod locuti fuerint homines reddent de eo in die iudicij rationem. Hec etiā vt dicatur mortē subitaneam vitat:quod etiā si qs nō esse vex vel possibile de lapide hoc crederet:tamē de christo vex esse patet q⁹ nos ad vigilandum ⁊ mortē preuenicndū sollicitat dicens:Vigilate quia nescitis diē neq; horā ⁊c. ℳatth.xxv. Et hoc dicit ne sit nostra mors subitanea ⁊ improuisa. Patet ergo q⁹ christus est querendus sicut topazion: res maxima res pulcherrima res preciosissima res vtilissima. Ideo ait ℘s. Dilexi mandata tua super aurum ⁊ topazio. Si certe sua mandata multo magis mandantem diligere debemus idest christum qui dicit: ℳandatum nouum do vobis vt diligatis vos inuicem. Johan.xij.

¶ Cap'm.xxxi.

Sancti viri assimilantur gēmis. Primo rōne nominis quia vocantur gēme preciose sine lapides preciosi. Dicuntur enīz preciose qz rare. Quod .n. rerūz est dr̄ pciosuz sicut dr̄ .i. Re.iiii. Sermo dñi erat pciosus .i. rar⁹. Vñ sancti ⁊ electi sunt pciosi. qz sancti ⁊ electi pauci sunt ⁊ rari. Mam arta via est que ducit nos ad vitam ⁊ pauci sunt qui ambulāt in ea vt dicitur Matth. vii. Via enim ista sancta est ⁊ vir pollutus non transibit p eam vt dr̄. Isa. xxxviii. Sequit̄ q̄ sancti pauci sunt ⁊ rari. Dicunt etiā gēme preciose. i. virtuose vt in lapidario dicitur. Vnde Isido. dicit nulli esse debet dubiuz qn sit sua virtus diuinitus insita gēmis. Et in lapidario dr̄. Ingens est herbis virtus ⁊ maxima gēmis q̄ virtutibus abundant gratuitis ⁊ diuinit⁹ sibi collatis. Mā virtus vt dicit Augu. est bona qualitas mentis qua recte viuitur: qua nemo male vtitur. quam in nobis dominus operat Talibus virtutibus sancti homines abūdant ⁊ diutes fiunt ꝑm illud Eccli. xliii. Homines virtutis in virtute studiuz habentes. ¶ Secundo ratione origīnis. Mā gemmarum pciosarum quedam tantum ex venis terre cum metallis effodiūtur. quedam vō ex profundo maris ad littora proiiciuntur: quedam vero ex corporibus animalium reptilium extrahunt. Et in his tribus ostenditur triplex origo virtutum que in diuersis sanctis reperitur. s. hominibus: prima est ex nature aptitudine: secūda ex gratie plenitudine tertia ex perfectorum similitudie. Sūt enim varie aptitudines ad virtutes sicut vene terre ad pciosos lapides. Vnde sicut diuerse minere siue vene terrarum sunt diuerse complexiones corporuz. Et iō sicut diuerse vene generant diuersas gemmas ⁊ pciosos lapides. ita diuerse cōplexiones bone que diuersas constelatiōes sequūtur adaptant siue disponūt ad virtutes diuersas sicut ecōtrario diuerse complexiōes male inclinant ad diuersa vicia Et signāt dico qz cōplexio nature bone ad virtutes aptat. nō aūt qz per se vtuosū efficiat: qz sicut ꝓbat. phs. ii. Eth⁹. virtutes nec totaliter a natura in nobis sunt nec p̄ter naturam. est enim in nobis quedā naturalis aptitudo ⁊ dispō ad suscipiendū ⁊ acquirendum virtutes. earum autem p̄fectio sit completa ex consuetudine ⁊ loquitur de virtutibus moralibus. hec tamen aptitudo de qua loquitur non tantum pēdet ex anima sed etiam ex corpore. tamen qz anima sequitur in pluribus complexionem corporis. tum qz opera virtutū sez ex quib⁹ talīū habit⁹ generatur in nobis cōiter per corpus explētur. ¶ Quarto origo virtutū ē ex gre plēitudine que manifestior apparet i cōuersione penitentiuz per quā plurimū videm⁹ sceleratissimos peccatores effici virtuosissimos homines vñ ipsi sunt velut lapides qui de profūdo mar. i. de pfūdo vicio ⁊ virtute lūe. i. celestis gratie mouētis ⁊ apientis euominūtur ⁊ ad littora penitentie solitudin⁹ vl̄ soliditat⁹ deducūt sez vite ⁊ inter pciosissimos lapides colligunt ¶ Tertio origo virtutū siue virtuosoz ē ex pfectoz similitudine. Mam sepe p exēpla vel vba sanctoz ⁊ perfectoz virorūz que vt quedam imagines ⁊ repsētatiōes sunt interne pfectiōis eorum alii ad virtutes accenduntur ⁊ virtuosi ⁊ sancti similiter efficiuntur. Et isti sunt lapides pciosi qui de animalium corporibus sez reptiliuz ⁊ volatilium extrahuntur siue quantum ad vitaz actiuaz que est reptilium vel animalium grefsibiliuz super terram qz. s. actiui terrenis rebus dispensandis insistunt siue quantum ad contemplatiuam que pertinet ad volucres celi. i. ad hoies meditantes celestia. ¶ Tertio sancti viri assimilant gēmis rōne icertitudinis. Quia sicut dicit Isido. Inquibusdaz gēmaz similitudinib⁹ aut gñib⁹ veraz a falsis discernere ē magna difficultas. Eo qz sepe q̄ false sūt ⁊ sophistice vis videt̄ similes. Quia vt ipe dicit quidā ꝓ smaragdo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vitrū arte inficiūt ⁊ oculos videntiū fallūt Fallit eni ſepe mortaleſ ſimilitudo rerū. Qz eni iter ſactoſ viroſ q̄ hñt veras virtutes ſepe ſūt admixti hypocrite qui habēt ſolas virtutū imagines. valde diſficile ē p ſimilitudinē mox exterioꝝ iter vtroſq; cognoſcē eo q̄ frequēter hypocrite ſimilia vel maiora ſigna exteriora ſanctitatis ⁊ deuotionis ſanctis viris oſtendūt, ꝓpter quod frequēter fallitur hōi num iudiciū ⁊ precipue ſimpliciū circa talez. Et ió dominus dixit Matth. vii. attēdite a falſis ꝓphetis q̄ veniunt ad vos in veſtimentis ouiū intrinſecus aūt ſūt lupi rapaces. Sicut igitur de lapidibus huiuſmodi nō eſt ad oculū iudicandū. Qz plus virtutis eſt ſepe in paruo adam añ ferrugineo ⁊ obſcuro q̄ vitro lucidiſſimo ⁊ i pua margarita q̄ berillo. Sic etiā de hominibus non eſt iudicandū ſic dominus dixit Joh. vii. Nolite iudicare ſz apparentiam exteriorē ſed iuſtū iudiciū iudicate. ¶ Itē viri ſācti aſſimilāt lapidi reſten q ſm auicē. eſt lapis inuēt⁹ in capite cēri. Et hec ſimilitudo attēdit primo ratione coloris: qz aliquādo albus. ⁊ aliquādo flauus. Siñ ſācti viri aliq̄n ſunt albi per innocētiā ſeu⁹ exercitus āt flaui per temperātiaz. Maz ſm auice. color flauus generatur in materia temperata ſcz reſpectu coloris viridis. vnde folia arborum que primo quando multum abundat humiditas ſunt viridia in autūno diminuta ⁊ temperata humiditate ſcz a calore eleuante ſed non totaliter aſſumpta efficiunt glauca ſiue flaua Et ita humor ⁊ vigor carnis per temperantiam quidem minuitur ſed non funditus extinguitur quo diminuto caro māſueſcit ſpiritui ⁊ ei humiliatur. ¶ Secundo ratione humoris quia hic lapis reſten eſt frigidus ⁊ humidus. Et ſimiliter viri ſācti ſunt frigidi a mundi amore ⁊ humidi in lachrymarum deuotiōe. ¶ Tertio ratione vigoris, quia dicitur valere hic lapis contra morſum ſcorpiōum ⁊ mutelle ſi contritus more emplaſtri ſuperponatur ⁊ etiaz contra morſuz canis rabidi ſi puluis eius bibatur. Per ſcorpiones qui retro pungunt intellige occulte detrahentes. Per muſtellam aperte maledicentes: ſed per canes rabidos tyrannice perſequētes. Cōtra quoſ omneſ valet vti emplaſtris ideſt ſanctoruz exemplis ⁊ puluere. i. coꝝ humilitate qua ꝓtra detractores vſi ſūt ligne placabilitate. cōtra maledicēteſ loquele taciturnitate. cōtra tyrānos vere pentētie firmitate.

¶ Capitulum. xxxii.

Apientia aſſimilatur auro quadruplici rōne. ¶ Prima rōne claritatis. Habet .n. aur inter alia metalla maiorē claritatē ⁊ ſplendorē Vñ aur dicit obrizum eo q̄ ſplēdore radiet ⁊ fulgore. Similiter ſapientia preclaros hoies ⁊ preſulgidos reddit ñ ſolū apud ſeipſos. ſz apud alioſ Vñ dicitur de ſapientia. Habebo ꝓpter hāc claritatē ad turbas in multitudine videbor bonus. Sapiē. viii. De h auro dicit Daniel. x. Ecce vir vnus veſtitus lineis ⁊ renes eiꝰ accincti ſunt auro obrizo ⁊ corpꝰ eius quaſi chryſolitꝰ ⁊c. Et nota q̄ aur amplius fulget luce alia reperuſſuz ⁊ hoc naturale eſt oibus metallis. i. Machabe. vi. Refulſit ſol in clypeos aureos ⁊ reſpleduerūt mōtes ⁊c. Similiter hō ſapiēs ſapiētioz efficitur. Aliquādo ſapientes audiēdo. ſm illud. Prouerbioꝝ. i. Audiēs ſapiēs ſapiētioz erit ⁊c. Et tūc ſapiens aliena luce repercutitur quando cōtra dicta ſua ſubtiliter obicit ⁊ tūc lucē ſue ſapiētie magis oſtēdē cogit Prouer. ix. Da occaſiōez ſapiētie ⁊ addetur ei ſapiētia. ¶ Secūdo ſapiētia ſimilat auro ⁊ ſ rōne pōderoſitat]. ē. n. aur ponderoſiꝰ argēto. Et huiꝰ rō ē. qz ſic dicit phs i ſine libri metheo. aur ſic alia metalla ꝓcreat mālit ex ſulphure ſubtili ⁊ rubeo ⁊ ex vino argēto ſubtili ⁊ albo. Plūs ꝓcurrit ad eiꝰ ꝓpoſitionē ō ſoliditate ſulphuris q̄ ō aereo aquoſo viui argēti ⁊ ideo aur eſt ſolidiꝰ ⁊ pōderoſius q̄ argēto. qz i auro plꝰ ē de ſulphure q̄ de argēto vino i argēto cōrio ē. Sic ergo aur

multā habet ponderositatē sic homo sapiens habet pōdus gravitatis ⁊ maturitatis. Nō eñ sine pondere loquitur nec sine pōdere graditur nec sine pōdere debito aliquid opatur. ¶ Tertio rōne vtilitatis. Nā inter metalla nihil efficacius ē auro. Habet eñ aurū (vt dicit Plinius) virtutē confortatiuā. Vnde etiā aurū comestū confortat oñia mēbra q̄uis non nutriat illa. Hoc eñ facit sua asperitate ea purgādo ⁊ a superfluis abstergēdo. Vnō etiā habet virtutē superfluitatū corp̄z corrosiuā siue extersiuā: ⁊ ideo valere dr̄ plurimū contra lepr̄ā. ¶ Jtē aurū calefactum positū sup̄a membrū pilos ab eo tollit ⁊ vltra crescere nō permittit. Et similiter sapiētia habet virtutē cōfortatiuā. Vñ dr̄ Eccl̄j. vij. Sapiētia confortat sapientē sup̄ decē p̄ncipes ciuitatis. ¶ Jtez est superfluitatū remotiua. Propter qđ dr̄ Sap̄. vij. q̄ sapiētia sobrietatē docet. ¶ Jtē est lepr̄ā infectionis peccati impeditiua. q: sicut dr̄ Prouer. xiij. Sapiens timet ⁊ declinat a malo. Jpa ēt remouet pilos. i. opa carnis: quia pili in carne ⁊ ex carne nascunt. Vñ dr̄ Prouer. vij. Dic sapientie soror mea es: ⁊ prudentiam voca amicā tuā vt custodiat te a muliere extranea. Ex quibus patet q̄ sapiētia vtilior ē auro: quia qđ aur̄z facit corp̄aliter vtilis sapientia facit spūaliter. Et ideo dr̄ Prouer. xvj. Posside sapientiā que auro melior est. ¶ Quarto rōne incorporabilitatis. Nā aur̄z q̄q̄ melius ⁊ nobilius nō est sociabile ⁊ incorpabile argento. Sic sapiens cū sit humilis nō dedignat cōdescendere paruulis ⁊ simplicibus ⁊ q̄nq̄z socia re se eis. Sed notandū q̄ argentū p̄ malleationē nō pōt incorporari auro nisi p̄caueat a tribus. s. a puluere vētō ⁊ humore. Nā quodcūq̄z se interponat non pōt fieri vnio. Ex quo accipit q̄ simpler non pōt fieri sapiens: nec pōt quis sapiēti vera amicicia vel cōformitate vniri nisi remoueatur puluis auaricie ventus superbie ⁊ humor luxurie. Vñ amicicia que est inter auaros vel superbos vel luxuriosos nō est sapientiū amicicia nec amicicia vera. ¶ Jtem sapiētia assimilat lapidi corneolo: de quo in lapidario dr̄ q̄ collo suspensus vel in digito portatus in disputando proficit: surgentes mitigat iras: et sanguinis fluxū ex quolibz membro sistit maxime in mulieribus. Que quidē siue vera sint siue nō: de corneolo tamē de sapientia verissima sunt. Nam sapiētia ad oēm veritatis disputationē ꝓficit. Quia sapientis est scire oñia ⁊ difficilia p certitudinē ⁊ causas vt phs dicit. j. Methaphā. Et ideo qui talis est scit de oñi veritate disserere. ¶ Jtē sapientia iras compmit. Scōm eñ stoicos nulla ire pturbatio cadit in sapientē. Sed sm Aristo. cadit quidem ira in sapiētē sed nō inordinata. Vñ dicit in Ethi. q̄ nō irasci q̄ñ oportet ⁊ sic oportet insipiētis esse videt. Ex quo patet q̄ sapientia iras totaliter non euellit. sed sub rationis moderamine cohibet et restringit. Et hoc pertinet ad virtutē mā suetudinis. ¶ Jtē sapiētia fluxū sanguis. idest peccandi voluntatē siue ꝓnitatē sistit ⁊ impedit. Eccl̄j. iij. Sapiēs cor ⁊ intelligibile abstinebit se a peccatis ⁊ in operibus iustitie successus habebit.

Caplm xxxiij.

Sapientia vel scientia humana assimilatur lapidi siue gemme que dr̄ achates. quia hec gemma sm Diasco. triplicis generis reperitur. Nā quedā est que est nigra hñs venas albas: ⁊ hic credit valere magicis artibus. quia cū ipa torrentes cōuertūt ⁊ sistunt vt dr̄: Et sm Diasco. valet etiā ad regū formas ⁊ simulachra mōstrāda somnioꝝ. Talis ergo repsentat superstitiosā scientiā necromanticoꝝ: que ad modum huj⁹ lapidis nigra est deformitate et obscuritate peccati ex eo q̄ semp est cū aliq̄ demonū reuerentia expressa vel occulta vt dicit Aug⁹. Habet tamē venas albas: quia in quibusdā necromanticis actibus ad decipiendū homines quedā obseruātie fiunt vel iciuniorum vel orationum ⁊ huiusmodi: que vident pretendere quādam albedinē idest quandā puritatē illi⁹

UNIVERSIDAD DE MURCIA

artis ⁊ sic quandam speciem sanctitatis sicut fit in arte notoria. ⁊ multis aliis nec cromanticis opibus siue sint circa quedam aquaꝝ ⁊ fluminꝝ ⁊ aliorꝝ corporum que mirabiles apparent siue circa diuinationes p somnia vel alios modos varios. qui pertinent ad diuinos. Secundū genus achatis est cū venis carneis Et hoc genus sm Dias. vitat pericula ⁊ placentem ⁊ psuasorez ⁊ facūdū facit ⁊ virez confert. Et hec gemma signat scientiam fructuosaz eoꝝ qui venas quidē carneas habent. i. necessitatez siue infirmitates corporales. sz tamen sm carnem nō militat qn sciāt picula viciorꝝ in serenitate ⁊ tranquilitate conscientie p penitentiā vel cautelam vitare deo per oia placere alios facūde ⁊ vtiliter dirigere ⁊ bōa quecz opera constanter ⁊ viriliter agere. ¶ Tertius genus achatis est cum gutis sanguineis varium quod visum fouet. contra siti p dest ⁊ accensio eius odorifera est. Et talis est quoꝝndā scientia delitiosa quā Beatus Augustin⁹ i libro de quātitate aie vocat miserādā siue miserabilē. Distinguit. n. i bi triplicē scientiā scz superstitiosā ⁊ vtilem ⁊ miserabilē. Et hec vltima est que mirabili sagacitate discernit cibos odore Vnde scientia siue peritia hec illos cibos ⁊ potus approbat ⁊ cōmendat qui visum refouent colore ⁊ sitim seu famē mulcēt sapore ⁊ cerebrū siue olfactum recreant odore ⁊ talem scientiam Apo. vocat prudentiam carnis Ro. viij. dicens Prudētia carnis mors est scz anime.

¶ Capitulum. xxxiij.

Sobrietas potus assimilat lapidi qui dicit diom⁹. q vt dicit Isido. est niger siue rufus rubeis venis asperꝝ qui aque mixtus vt vinum fragrat: tamen quod mirū est ebrietatem sistit. Et sic pz q iste lapis admixtionem aque requirit odorez reddit ⁊ ebrietati resistit. Quod etiā competit sobrietati. Hec enim in vino potenti aque temperamentum exigit. maxime in eo qui pz debile cerebrum: ⁊ etiam in viro religioso in quo etiam deformior ē nota ebrietatis. Et ideo ipsi precipue debent vti temperamento vini ⁊ in qualitate ⁊ quantitate. Vnde dicit Benedictus in regula sua. Legimus vinum non esse monachoꝝ: sed quia monachis nostri tēporis hoc persuaderi non potest saltē sic in hoc consentiamus. vt nō vsqz ad saturitatem bibant. ¶ Itē sobrietas odorem. i. honorem non impedit. Est enim sobrietas honorabilis sicut ebrietas! vituperabilis. Et ideo sobrietas ⁊ abstinentia vini inducitur his q in gradu honoris ⁊ dignitatis existūt scz episcopali. i. Thi. iii. O portet episcopum irreprehēsibilē esse vnius vxoris virum sobriū prudentē. ⁊c. ¶ Item regibus. Prouer. xxxi. Nolite regibus dare vinum. ¶ Item sobrietas ebrietatem impedit qz ei contrariatur vt pz ab eis nomibus. Etenim ebrietas dicit ab e qd ē extra ⁊ bria qd ē mensura scz qz ebrius bibit extra mensurā debitam sed sobrietas dicitur quasi briaz. i. mēsurā seruās. Vnde Eph. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria.

¶ Capitulum. xxxv.

Superbia assimilatur argento viuo. ¶ Primo qz argētum viuum non ē adhesibile. Est eni argentum viuum ex substātia aquea subtili freo mixta mixtiōe fortī ⁊ indissolubili. ⁊ hoc pz ex magna siccitate terrea nec adheret tangenti sic illud qd ē liquidum. Similiter homo superbus ex magna siccitate. i. ex magna inconsideratione sue vilitatis nō considerans se esse terram ⁊ cinerem nō liquescit in superficie plana. i. non vult se coniungere vel conformare scz viliori vl minori persone. nec inheret tāgenti. i. nō cōsaciabilis cōcini vel cohabitanti tali. Cum enim preferat se ceteris eos socios hīe contēnit. ¶ Scōo qz argentū viuum non est coagulabile. hoc. n. proprium est ei q nō coagulat per se nisi cū sulphure ⁊ plūbi substātia coagulet. propter qd argēum viuum cuz sulphure est materia omniuz metallorꝝ sicut dicit phs in ii. De/

theo. Sisr homo superbꝰ non est per se coagulabilis coagulo vnitatis. Nō.n. diligit vnitatis pacez sed potius discordiaz ꝛ diuisionē. sicut pz de superbientibus angelis qui se ab ageloꝝ societate diuiserūt propt quod ꝓuerb. xiij. dicit ꝙ iter superbos semper sunt iurgia. Si tamē superbie squaloꝛ cū sulphure. i. charitatis amore qꝛ sulphur ē inflamabile quod competit charitati ꝛ cū plūbo. i. hūilitate qꝛ plūbum ē coloꝛis cinerei ꝛ competit humilitati qua quis se in plumbū. i. in cinerez ꝛ in puluerem redigendū cognosci coaguletur. tūc ē homo coagulabilis. i. ad vnitatem reducibilis. ¶ Tertio qꝛ argentuz vium nō est admiscabile. Nam ē tāta coherentia eiꝰ ꝛ fortitudo ꝙ nulli rei potest admisceri nisi primꝰ extinguaꝫ. extinguit autez cū saliua quādo cū ea fricaꝫ ꝛ maxime cū cinis saliue addit ꝛ ꝓcipue qñ cinis ossis ꝓsipie ꝑdictis associaꝫ. Simili ter nō est superbus cōmiscabilis aliis. i. aptus ad cōiuuendus aliis nisi eius primo superbia extinguaꝫ ad quam extinguendā valet cōfricatio saliue. i. redarguti sapiētie sez ꝙ hō supbꝰ sapienter redarguaꝫ ꝛ ad sui notitiā reducaꝫ ꝛ ꝓcipue si addaꝫ cinis. i. memoria mortis vel ꝓprie vilitatis sic dicit eccla. xl. Memēto ꝙ cinis es ꝛ in cinerē reuerteris ꝛ ꝓcipue ad hoc valet cinis ossis ꝓsipie. i. visio vel considerario mortis alicuiꝰ potentis vel alicuiꝰ nobilis viri. ¶ Quarto qꝛ argētum viuū est cito euaporabile cuius fumus multū nocet astantibus eo ꝙ paralisim ꝛ tremorez iducit relaxando nerꝰos ꝛ remolliēdo. Simili homo superbus cito vaporat per iram ꝛ impatientiaz cum aliquid fit vel dicitur in eius displicentiam. Unde. ꝑs. Tange montes ꝛ fumigabunt. i. superbos ꝛ coꝛuz ira quandoqz terret astātes faciēs eos tremere ꝛ stupere. ¶ Quinto argentum viuum semper est mobile. immo quasi nunqꝫ quiescit ꝛ propterea vocaꝫ viuū sicut ꝓlinius dicit qꝛ a seipso ꝛ circulariter mouetur. ex eo ꝙ humidū nititur ascendere super terreū stabile qō retinet ipm. Similiter hō superbus leuis ꝛ inconstans est ꝛ semper inquietꝰ qꝛ appetitus dominādi semp impellit ipsū ad ascensuz ꝛ contra repugnantes sibi cōmouetur ꝛ inquietatur. ¶ Sexto qꝛ argētū viuum est ad penetrandum subtile. est.n. argentum viuū calidū ꝛ humidū i quarto gradu ꝗuis aliqui contrariū dicant nō recte. Quia quod sit calidū ꝓbatur ꝑ eius effectuz. eo ꝙ penetrat dissoluit ꝛ incidit. Et maxime in vitreis seruaꝫ vasis qꝛ alias materias penetrat ꝛ incidit. Sicut ergo argentum viuuz penetrat corpora. ita superbie vitium subtiliter itrat corda sicut insidiatoꝛ malignus. Maz bonis spiritualibus insidiatur vt pereant. sicut dicit Augu. in regula. ¶ Quinto qꝛ argētum viuum nō est subtabile nec etiā rep̄ deroſe. Tante est eni virtutis ꝙ si super sextariū argenti viui centum saxa superponas statim resilit Sic superbus tante est superbie vt nihil sibi graue sustinē velit. Et ideo statiz resilit ꝛ se grauanti resistere nititur vl saltez cū effugere. ¶ Jtē superbia assimilaꝫ magneti ꝓpter tria. ¶ Primo qꝛ magnes eleuat grauia. Nā si magnes quātitatis equalis sursum teneaꝫ eleuabit attrahēdo ferrū quod erit inferius. Unde dicit Augu. ꝙ in quodaz tēplo simulacrū erat de ferro ita stās per scipm suspensuz vt i aere pēdere videretur. ꝛ hoc ꝓpter testudinē de magnete q̄ ipm circumstabat. Ferrea nāqꝫ simulacra sunt auaroꝝ corda. Nā auaritia sm apostolū est simulacroꝝ seruitꝰ. Ferea eni sūt qꝛ grauia ꝛ dura. grauia qdē esse oñdunt ur dū ima petunt per affectum cupiditatis. sed dura dū ꝛ mole sciunt ꝑ aliquā penitentiam vel per affectū pietatis. Nec ergo simulacra ferrea licz auaricie grauitaſ deoꝛsum premat superbie tamē vanitas sursū leuat. ¶ Secūdo qꝛ magnes inolui cerebrū qꝛ si arsura pulueris eius ꝙ quatuoꝛ āgulos domus aspergaꝫ sup carbones existentibus i domo videt subito domꝰ ruere ex cerebri vertigine ꝛ cōmotione. Quasi ergo arsura magnetis que est reliquia ignis ē cogitatio ꝛ existimatio q̄ reliquit ex operibus superbie. Ne eni re

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ſque per quatuor angulos. i. per quatuor modos ſuper carbones. i. ſuper ardentes appetitus ⁊ ambitiones que i eis ſũt aſperguntur. Vnde ſicut dicit Grego. quatuor ſunt ſpecies quibus arrogantibus omnis tumor ſuperbie demonſtratur. Cum bonum a ſemetipſis habere exiſtimant. Aut ſi hoc datuꝝ deſuper credunt ꝓ ſuis ſe meritis accepiſſe putant. Aut certe cũ iactant ſe habere qđ non habẽt. Aut ceteris deſpectis ſingulariter videri appetunt habere qđ nõ hñt. Sic ergo ꝑ hoſ quatuor angulos aſperſos in domo mẽtis ſuperbia ſenſum peruertit ⁊ decipit. vt videatur id eſſe qđ non eſt ⁊ timeat ne videatur eſſe qđ eſt. ⁊ timeat qđ non eſt timendum. ¶ Tertio qꝛ magnes diſſoluit nauigia. Nam ex hoc lapide mõtes in mari ſunt qui naues ad ſe trahunt ⁊ diſſoluũt ⁊ a ſe amplius ſepari non ſinunt. Sic in mari penitentie quandoqꝫ ſunt mõtes magnetum. i. tumores ⁊ elcuationes ſuꝑbie. qui naues. i. penitentiũ opa quibꝫ ad portum gratie vel glorie tendãt ad ſe trahunt ſcz vt non fiant ad deletionez culpe ſed ad denunciationem ſuperbie ⁊ lucrũ laudis humane. eo qꝫ ad modum nauis diſſipantur ⁊ vanitati ac iactantie inſeparabiliter ſociantur. ſcz vt nihil tale fiat niſi ad vanitatem ⁊ iactantiam.

Caplm. xxxvj.

Temperantia aſſimilatur ſtanno. ¶ Primo ratione compoſitionis. Nam ſtannuꝫ ſm Ariſto. componitur ex argẽto viuo bono ⁊ ſulphure malo. Et hec duo non ſunt bñ mixta ſed tanq̃ perꝑte compoſita ꝓꝑ quod ſm colorem imitatur argentũ ſed non eius ſoliditatem. Similiter tẽperantia cõponit ex argento viuo bono. i. ex moderatione ⁊ vigore rõnis regulantis ⁊ ſulphure malo. i. delectatione ⁊ voluntate carnis. Vnde Tullius dicit in rethorica ſua qꝫ temperantia ẽ rationis in libidinem atqꝫ in alios non rectos impetus firma ⁊ moderata cohibitio. Nam temperantia principaliter pertinet ad impetus animi in delectationem luxurie ⁊ gule. q̃ dicunt delectationes tactus vt ratione regulent: ſecundario etiã aliarum cõcupiſcentiarꝫ ſcz impetus ſiue motus hꝫ moderare. Sed qꝛ rõnis ⁊ ſenſualitatis non ſit perfecta cõmixtio quin ſemper ſit ibi aliqua diſſenſio. ideo licet temperantia participationem habeat rationis ſicut ſtannũ colorem argenti. ad ꝑfectam tamen puritatem rationis nõ pertingit. ſicut nec ſtannum ad ſoliditatem ⁊ puritatem argenti. Nec enim reſeruatur homini in reſurrectione beata vbi ſtannum efficiet argentum. i. corpus animale reſurget ſpirituale. qꝛ erit totaliter ſubiectum ſpiritui ⁊ erit ſenſualitas totaliter rationi conformis. ¶ Secundo ratione fractionis. Vnde dicit Hermes in libro alchimie qꝫ ſtannuꝫ omnia metalla ⁊ corpora frangit qbus admixtuꝫ fuerit. Et hoc ꝓpter nimiam ſiccitatẽ que ductibilem naturam in eis deſtruit. Sic temperantia ⁊ abſtinentia cõtinuata frangit ſuperbiaꝫ ⁊ rebelliones oẽs corporis. Vnde eccleſia dicit in hymno. Carnis tergat ſuꝑbiã potus cibiqꝫ parcitas. ¶ Tertio rõne temperiei perfectõis ⁊ confectiõis. Nam ex ſtãno ſpecula temperãt ⁊ ceruſa ſicut ex plũbo ex eo conficit vt dicit Iſido. Ex qbus ſignat qꝫ tpantia corporis valet ⁊ adiuuat ad ſpeculationem ſapientie. i. contemplationem mentis. ⁊ qꝫ etiam in contemplatione ⁊ ſpeculatione ſapientie oportet hꝫ habere quandam ſobrietatem temperantie ſm illud Apo. Non plus ſapere ꝙꝫ oportet. ſed ſapere ad ſobrietatem. ¶ Item qꝛ valet ad conſeruationẽ innocẽtie ⁊ puritatis. quod in ceruſa alba ſignificatur.

¶ Quarto ratione corruptionis. quia ſi quis argentum viuũ cũ ſtãno miſcuerit ſtridorem eius tollit ⁊ albeſcit: ſed poſtmodum ad nigredinem ducit ⁊ corrumpit. Poteſt autem in hoc loco aſſimilari hypocriſi que licz ex apparentia ſanctitatis videatur argentea. i. preclara ⁊ pura: tamẽ in veritate adhuc viuit in peccato immũdo. Vnde eſt hypocrita argentũ ratione apparẽtie ſed viuũ. i. nõ mortifi

catum ratione culpe. Hoc igitur quod ē hypocrisis si misceat stanno scz temperā tie siue abstinentie vt scz ex hypocrisi aliquis se tēperet z ieiunet z finaliter tamen denigrat z corrūpit ipsum ieiuniū.i.tollit ieiunij sācritatē z meritū. Ñ dr Matthei vi. Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes. de qbus postea subdit. Āmē dico vobis receperunt mercedem suam.i. perdiderūt. ¶ Item temperantia assimilatur amethisto qō pz ex colore z ex distinctione z valore. Est enim bonus amethistus duplicis coloris mixtione ornatus. qz est colore purpureo z violaceo pmixtus quasi rosa nitens z leuiter fundens quasdā flāmas z emittens vt dicit Isid. Et sic etiā simili modo tēperantia ad hoc vt sit hominibus ꝓficua opz qz sit duob9 coloribus.i.duabus vtutibus ornata scz charitate que designatur in colore purpureo z humilitate que designatur in colore violaceo. Nā hec virtus temperātie siue abstinentie siue charitate z humilitate modicum valet qz corporalis exercitatio ad modicum vtilis est sicut Apo. dicit Sed charitas est que facit vt qz homo sibi per temperantiam subtrahit alteri largiatur z humilitas facit ne de sua abstinētia vel continentia in superbiam relenetur. ¶ Secundo pz hec similitudo ex distinctione. qz Isidorus dicit qz quinq; sūt species amethisti quibus.s. designantur quinq; partes temperantie principales. Quarū prima est circa cibū .i. cibi moderationem scz abstinentia. secunda est circa potum scz sobrietas. tertia circa actū verecundie principaliter circa coitum vt castitas: quarta circa delectationes circumstantes puta que fiunt in obscuris tactib9 z amplexibus z huiusmodi vt pudicicia. gnta autem circa alios motus z corporales actus moderationem facit z vocatur modestia. ¶ Tertio ex efficacia z valore qz virtus amethisti scz purpurei que est omnibus nobilior ē efficax ad. v. vt Biasco. dicit. Primo contra ebrietatem z hoc cōpetit sobrietati q̄ est tēperantia spiritualiter contra potū nō quēcunq; sed cū qui sua fumositate natus ē caput ptur bare sicut vinus z oē qō inebriat vel inebriare pōt. cuius.s. vsus moderatus multū ꝓfert. z modicus excessus multū ledit qz impedit vsum rōnis z ēt excessus cibi. Ñ dr Eccle. xij. q̄ sanitas est anie z corpis cibus sobrius z potus. ¶ Secunda virt9 amethisti ē qz dicitur facere vigilē. z hoc cōpetit abstinentie q̄ duz cibos subtrahit fumositates capitis z per consequens sōnum minuit z vigilantiā crescere facit. ¶ Tertio dr amethistus malam imaginationē seu cogitationez tollere qō siue verum sit siue non cōpetit tū temperantie vere q̄ dū impudicos fugit tactus z aspectus malas ꝓ consequens imaginationes z cogitatiōes auertit ꝑm illud Job. xxxj. Pepigi fedus cum oculis meis vt nec cogitarem quidē de virgine. ¶ Quarto dr hēre dispositionē amethistus ad bonum intellectum. Et hoc cōpetit spūaliter sancti tati castitatis ex eo qz act9 venereus z ei9 dilectio vehemens in tantum rationē absorbet. q̄ impossibile est aliqd intelligere in ipso vt ꝑphi. dicit i n. vij. Ethi. z Hyero. etiam dicit qz illo actu ēt matrimonialiter facto sanctus spiritus non tangebat corda prophetaz. Ex quo argui potest q̄ castitas multum confert econtrario. ¶ Quinto dr amethistus mollis ad sculpendum. Et hoc competit modestie que reddit hominem mollē.i. facilem z accōmodum ad oēm pulchrā scripturaz.i. ad oēm bonam informationem z cōpositionem seu actionem. Ñ Ambrosius dicit in libro de officiis qz in modestia consistit pulchritudo viuēdi z ornatus ad omnē actionem accommodus.

¶ Capitulū. xxx vij

Imens deū assimilat beryllo. ¶ Primo rōne coloris qz licz beryll9 lapis viridis i viriditate sua smaragdo sit similis. Tū decem sunt genera eius vt dicit Biasc. z qz inter beryllos q magz pallet melior est. Et qz homines timore subito pcussi pallescere cōsue-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

uerunt. Ideo significatur q̄ sicut inter berillos ille est melior qui magis pallet. Sic inter bonos hoies ille est melior q̄ magis timet deū. s. timore filiali q̄ est timor reuerentie. ¶ Secūdo rōne vigoris q̄ virtus berilli est vt dicit. Biasco. q̄ cōtra pericula hostiū inuictū reddit hominem ⁊ cū facit mitem. Sic timor domini erga bonos homines reddit hoiem mitem. Sed cōtra spūales hostes facit eū inuictū ⁊ terribilez. Timor enī ſm Grego. ſm viaz ſeculi facit hominē debilem sed ſm viā dei facit hominē fortem. ¶ Tertio rōne agnitionis q̄ berillus facit bonum ingenū q̄ cōperit timori dñi q̄ dicit esse initū sapientie. psal. Initium sapiētie est timor dñi. ¶ Quarto rōne humoris q̄ berillus sanat oculos hūidos humor enī oculos cecans est peccī siue peccandi affectus quem timor dñi expellit Eccl'ij. j. Timor domini expellit peccī. ¶ Quinto rōne caloris. q̄ berillus manum gestātis exurit si radio solis opponatur. Sic timor dñi cū radio solis. i. cuz amore christi icalescit. Dñ si sit timor dñi cū amore manū gestantis exurit sic q̄ faciet eū feruētissime opari: ita vt nihil negligat Eccl'ij. vij. Qui timet deū nihil negligit. ¶ Sexto rōne honoris q̄ berill⁹ vt dr̄ homines magnificat. Quod de timore dñi verius puto q̄ de berillo: q̄ timet deum alta timent eum. Eccl'ij. xlv. ℳagnificauit eū in timore inimicoꝝ ⁊c. ¶ Septimo rōne amoris. ℳaxime. n. berillus diligere ⁊ fouere dr̄ copulam cōiugalem. q̄ timor dñi necessarius est cōiugatis. Prouer. xxxj. ℳulier timēs deū ipa laudabitur. Tho. vj. Accipies vginem cū timore dei ⁊ amore filiorum magis q̄ libidinis ductus.

¶ Capitulum. xxxviij.

TRibulatio assimilat plumbo. ¶ Prio rōne genitu re: q̄ aliq̄n plūbū siue materia eius gignit ⁊ inuenit cū auro. q̄nq̄z cū argento. q̄nq̄z p̄ se solū in suo loco Propio. i. vena. Nā in aurifodinis cum materia auri q̄dam lapilli nigri inueniūtur qui ab auro p̄ se separatim cōflantur ⁊ in plumbū totaliter per se resoluūtur. Et inde est ſm Ysid. q̄ tāta est pōderositas auri vt plūbi: plūbum vero q̄ est nigrū aut ex sola vena funditur: aut cū argento nascitur mixtimq̄z p̄flatur. Et in illa cōflatione primo procedit stānum: deinde argētū. tertio vo q̄ remanet p̄ conflationē est plūbum nigrū. Tunc aūt spiritualiter inuenitur plumbuz cum auro quādo grauis est tribulatio ⁊ portat cum quodā gaudio. Hoc enīz facit sola charitas q̄ auro assimilat: cuius p̄ptium est letificare coz. Et huius signū est cū ex iniuria quā patr̄ contra inferentē non irritatur nec eū diligere deserit. Et ꝫ duo simul iuncta sc̄z iniurie passio ⁊ iniuriātis dilectio q̄ sunt in cōiunctione auri ⁊ plūbi perfectā patientiam facīt. Vnde perfecta patientia est q̄ ipsum amat quē portat. Nā tolerare ⁊ odire nō est vtus mānsuetudinis. sed, velamentum furoris. Vn de charitas ſm aplm nō solū patiens est sed etiā benigna. Sed plūbū inuenīt cuz argēto qñ ipsa tribulatio portat sapienter. Nā argētū claritatē sapientiā sīgnat de qua dr̄ Sapiē. vj. q̄ clara est que nunq̄ marcescit sapiētia. Sapiētis enī est cōstāter ferre aduersa ⁊ ñ deficere animo. in eis. Tūc aūt inuenitur plumbū per se solū ⁊ in vena sua qñ ipsa totaliter grauis est in peccatore q̄ destitutus est oi honore vel vtute: ⁊ tūc ipsa tribulatio portat insipiēter ⁊ est in vena sua q̄ vena ⁊ causa tribulationū cōmuniter est peccī. Ro. ij Tribulatio ⁊ angustia in oēm aiam operantis malum. Prima ergo tribulatio ē sanctoꝝ que sc̄z portat letanter. Secūda fuit phoꝝ quoꝝ quidā tribulatōes portauerūt valde sapiēter. Tertia est peccatoꝝ que portat insipiēter. i. ipatiēter. ¶ Secūdo rōne tincture qñ plumbū aliq̄n albescit qñq̄z rubescit qñq̄z nigrescit. Albescit quidē q̄ sicut dicit Hermes in libro sexto alchimie si plūbum sup acetū effundas cōdēsat ipsū. Nā acetū eius penetrabit substantiā ⁊ in pulueres conuertet ⁊ in

colorē album ipsuz ceruse cōmutabit. sz si super ipsum plumbum acetuz fuderis albescit: z tūc acetuz destruitur. Tunc autē super acetū plumbū effundit quādo grauis tribulatio quā quis patī ab ipso patienter ꝓ penitētia peccati sui suscipitur z portatur. s. vt reputet z acceptet se ꝓ peccato suo pati. Maz sicut per plumbū grauis tribulatio sic per acetū fortis z cō punctiua penitētia designaf. Et talis penitentia que tribulationem amplectitur plumbū conuertit in puluerez. i. ipsaz tribulationē in anime humilitatez. z in albedinem ceruse. i. in purificationem z claritatem conscientie vel anime claritatez. Sed tunc econtrario super plumbū effunditur acetum quando ipsa penitētia ꝓ tribulatione reputatur sicut est in accidiosis quibus penitētie onus graue est z penosum. Vnde penitentia videtur eis magna tribulatio z tedium. Et ideo tunc virtus aceti destruitur qz talis penitētia in angaria portata inutilis efficitur. Tūc aūt plumbū bene rubescit quādo igne incendit. Nam plumbū adustum colorem vermileum z obscurum generat. Tūc autem plumbum aduritur quando patientis cor diuino amore incēdit: z tūc ipsuz plumbū generat colorem vermileū z feruorem igneum: qz feruentior z inflāmatior ex ipa tribulatiōe efficit: ꝙuis iste feruor ꝓpter sensualitatis penam semper aliqd obscuritatis habeat admixtū. Tūc autem nigrescit plumbum quādo in sua vena generatur. Nam ſm Aristo. in. iiij. Methco. plumbuz generatur ex sulphure grosso nō depurato sed feculento z argento viuo nō puro. Vnde ex imundicia sulphuris contrahit nigredinem z quandam humiditatez: ex cuius cōtactu manus tangentis inficitur. Et hec imundicia ad horam per absterſionem aliquantuluz a plūbo remoueri potest: sed ex toto remoueri nō potest. Quia quātūcūqz plumbuz abstergatur vt etiam argentuz esse videatur: naturaz tamen eius quod est plumbuz non imutat. Plumbum autem in sua vena est quando peccator tribulatur ꝓpter sua peccata. Et hoc est ex sulphure feculento. i. ex imundicia peccatorum suorū carnaliū z argento viuo. i. suoruz peccatoꝝ spiritualiū: vt superbia inuidia z vanagloria z hmōi in quib⁹ ipe peccator tribulatus persistit. tūc plumbū ipz denigrat z inficit: qz ipa tribulatio quē omnino ad penitentiam non mutat amplius corrumpit z fedat. qz dato q pena occupatus ab actu peccati desistat. tamen tentatione z euasione pene habita statim redit ad pristina z adhuc ad deteriora.

¶ Tertio ratione efficacie. Maz plumbū habet primo vtutem dissolutiuam. Dicit enim Hermes q plumbum in sua ebullitiōe oiuz corpoꝝ solidoꝝ duriciā soluit etiam adamātis. Sic tribulatio feruens freḡnter dura corda emollit etiā magnorum peccatoꝝ. ¶ Item habet vtutem refrigeratiuam. Vnde ſm Augu. Contra vstionem ignis z apostema calidum miro modo valet. Quaſi autez vstura ignis incensa est concupiscentia carnalis z quasi apostema calidum est feruens delectatio carnis cōtra que tribulatio grauis miro modo est efficax z vtilis. Maz malitia vnius hore oblitionē facit luxurie marime: vt dr: Eccli. ij. ¶ Jtez plumbū habz vtutem conseruatiuam z purificatiuam. qz ſi cut dicit Hermes plumbum quibus miscetur partes homogenias congregat z etherogenias separat z mundificat. Et iō cum argento ponitur in fornace vt argētū facilius mundificetur. Partes eni argenteas a consumptione preseruat. z sua consumptione argentum purgat. Hoc idem dicit Hyeroni. super illud Jere. v. Consumptum est plumbū etc. Similiter tribulatio patienter portata animam ad seipsam colligit z congregat mala desideria ab ea separat ipsamqz a malo purgat z in bono conseruat.

¶ Capitulum. xxxix

Virginitas assimilat lapidi. illiq vocat asterites. Hec gemma inclusam in se ꝓtinens lucez sicut stellam in tus ambulantez reddit re

dios candidãtes. Similiter ṽginitas exterius est cãdida per carnis incorruptionem lucida per gratie splendorem. Vnde intus in mente est vt stella que habet incorruptibilitatem ⁊ luminositatẽ ⁊ mobilitatem. Similiter mens interior ṽginis debet esse incorruptibilis per virginitatis amorẽ. i. qz virginitas est in carne corruptibili perpetue incorruptionis meditatio ⁊ fulgens per dei agnitionem ⁊ mobilis per orationis frequentationẽ. ¶ Nouetur enim mens ⁊ ascendit per orationem in deum ſm Damascenũ. Item radios. i. considerationes ⁊ contemplationes rationis debet facere candidos. i. mundos. Virginitas enim multis confert ad contẽplationis puritatem vel ṽgo carne ꝺz habere interius lumen diuine gre in mente quod reddat eam vt stellam in se incorruptam per castitatem fulgidã aliis ꝑ morũ honestatem ⁊ mobilem ad operandum. i. ad bonorum operum studiositatem. ſ. vt ocio non resoluatur.

¶ Capitulum. xl.

Virtutes septem assimilantur septem speciebus metallicis. Primo enī argẽto viuo qꝺ est elemẽtum ſm ꝓbm siue materia omniũ metallorũ assimilat fides. qz ſm Apostolum fides est ſuba. i. fundamentũ oiuz vtutũ q̃ tunc est vt viuũ argentũ qñ bonoꝝ operũ hz ꝓtinuũ motũ Fides. n. sine operib⁹ mortua est. ¶ Scõdo assimilat spes rõne duricie siue soliditatis. Est. n. ꝓp suã duritiã ⁊ soliditatem maxime durabile. Lapis. n. q ꝑ decoctiones educit maxie duricie cẽ ꝓbat. Sz est interdũ ꝑ decoctionẽ maxime caloris ꝑducit. Mã lapis solut⁹ calore in es ꝑcurrit vt ꝺr Job. xxvij. ḉuius es cõit frigido coagulet nec es de facili frãgit. Hãc soliditatẽ facit eẽ in hoie spes celestiũ ꝓmiorũ vt tribulatiõib⁹ ⁊ ꝓsecutiõib⁹ minime frãgat ꝓp qꝺ dicit. Job. xxxvij. q̃ celi. i. celestium premioꝝ spem certã hñtes quasi ere solidissimo diffusi sũt. ¶ Tertio charitas assimilat auro qz preeminet aliis vtutib⁹ sicut auꝝ ceteris metallis. Mã inter metalla nihil est pulchrius ⁊ preciosus vel in vtute efficacius auro: sic etiam charitatẽ ꝓfert Apo. ceteris vtutibus: qz dicit. j. Cor. xiij. Nũc aũt manẽt fides spes charitas tria hec maior aũt horũz est charitas. Et si preeminet vtutib⁹ theologicis multo magis aliis. ¶ Quarto argento solido assimilatur iustitia rõne claritatis. qz argentũ album est ⁊ clarꝝ. est. n. post aurũ omniũ metalloꝝ clarius. Qꝺ bene iustitie cõpetit de qua ꝓbus dicit in qnto Ethi. q̃ est preclarissima virtutũ q̃ neq; lucifer: neq; hesperus est ita clarus ¶ Itẽ argentũ ḉuis sit durum est tñ liq̃bile ⁊ ductibile. Sic est homo iustus q ḉuis sit rigidus. tñ ꝑ correctionẽ est flexibilis ⁊ ductibilis per compassionẽ. Mã ſm Gregoriũ vera iustitia cõpassionẽ hz falsa vo dedignationem. ¶ Quinto stanno assimilat prudentia qz stannũ est inter metalla sepatiuũ ⁊ discretiuum. Ab auro enim ⁊ argento es diuidit ⁊ plũbũ discernit. Sic enī prudentia hz distinguere vel discernere q̃ sunt magis vel minus bona aut ꝓferentia aut vtilia. ¶ Item prudentie discretio oẽs vtutes alias dirigit ⁊ custodit: qz ois vtus sine discretione periret sicut etiã stannũ alia metalla ab igne defendit. Vnde cũ natura eris ⁊ ferri sit durissima si tamen absq; stanno igni apponantur vruntur ⁊ cremantur. Vnde si stanno vasa erea superstannantur malicia eorum compescitur ⁊ cibus in eis gratiosior efficitur. Similiter omnia opera efficiunt grata cum sunt prudenter ⁊ discrete facta. ¶ Sexto ferro assimilatur fortitudo. Nam ferrum a feriendo dicitur: qz sua fortitudine ⁊ duritia feriendo domat omnia metalla. Sic vir fortis vbi expedit suo vigore aggreditur ⁊ vincit omnia genera periculorum. ¶ Septimo temperantia assimilatur plumbo. Nam plumbum ſm Constantinũ cum sit humidum ⁊ frigidũ in secũdo gradu venerem ꝓhibet si plũbi lamina duobus lũbis apponatur. Et ió frater Ambro. ô senis de ordine predicatorũ singulari gra

ꝑditus apud oēs ⁊ ad cuius sanctitatem ⁊ merita declaranda multa post mortē ei⁹ dñs miracula ondit: inuēt⁹ fuit portasse in morte lūbare de plūbo oi eni ingenio vsus ē ad suam vginitatem dño conservandaz. Nec suo fraudatus ē voto: q̄ ꝑ ut eius ꝓfessores testati sūt integrā ⁊ illibatam cordis vginitatem ac vginitatem carnis sue omni tpe custodiuit. Qua igit ad tempantiā ptinet libidinē ⁊ venerē ꝑ hibere: vñ castitas ē ps tempantie. ꝑz q̄ nō incōgrue tēperantia plūbo assimilat.

¶ Item ꝑm eūdem Cōstantinū ict⁹ scoꝝ pionum ⁊ draconum mitigat. Et sic temperantia carnis etiaz demonis tentatōes mitigat ⁊ eas superare facit.

¶ Capitulum.lxi.

Christ⁹ assimilat petre ꝑm illud Apo. i. Corinth. x. Petra aūt erat xp̄us. Mā in petris cōsiderat substātie solicitas: materie puritas. figure diuersitas. virtutis speciositas ⁊ multiplex vtilitas. Que oia competūt xp̄o q̄ ipse fuit solidus ꝑ patientiaz: purus per innocentiaz virtuosus ꝑ efficatiam ꝓpue, miraculoꝝ speciosus ꝑ apparētiam diuersas figuras habuit diuinaz ⁊ humanam Hebre.x. Cum sit splendor glorie ⁊ figura substantie eius. ¶ Itē multipliciter vtilis ꝑ virtuz ⁊ doctrinā. Sūt. n. petre vtiles in edificijs ꝓstruēdis: plateis sternēdis. i. pōtib⁹ faciendis. i hostib⁹ expugnādis. i. lupis ⁊ canib⁹ effugandis: ꝑ infirmitatib⁹ varijs sanandis ꝑ turribus regis ampliandis. ꝑ castris ⁊ ciuitatibus muniendis. ꝑ hostibus feriendis ⁊ se defendendis. Que oia xp̄s fecit. Ipse eni in mundū veniens spūalis ecclesie edificiū cōstruxit: cuius ipsemet angularis lapis ad fundamentū fuit. Ipe etiā plateas. i. latitudines populoꝝ vel humiles ⁊ planas mentes fideliū diuersis lapidibus idest donis vel virtutibus strauit Ipse quoq; pontem penitentie ad flumē peccati pertranseundū fecit. Ipse hostes spirituales ꝑ nobl expugnauit. Ipe lupos i. dest hereticos ⁊ canes idest persecutores effugauit. Ipse autem infirmitates varias taz carnales q̄ spirituales sanauit. Ipse turres regis idest potentias bene regentium ampliauit. Ipse etiam ciuitates ⁊ castra idest fideliuz habitacula angelorum scz custodia muniuit. Ipse etiā a demonibus ⁊ quibuslibet tentationib⁹ nos ꝓtegit ⁊ defendit. ¶ Christ⁹ etiaz assimilatur chr̄y solito qui est lapis egyptiacus vt auruz lucens sicut ignis scintillans. ⁊ mari similis ad viroꝝ declinās Ita dominus noster Jesus christus fuit sicut aurum lucens per sapientie splēdorem. scintillās per doctrine feruorē. mari similis per passionis dolorem. ad viroꝝ incorruptionis tendens per carnis resurrectionē. Jtez dicit Biasco. q̄ chr̄y solitus in auro positus ⁊ in sinistro lacerto portat⁹ terrere ⁊ fugare demones dicitur. ⁊ cōtra timores nocturnos iuuat. ⁊ melancoliam euacuat. Que siue vera sint siue non. tamen per similitudinā verissime christo competūt. Qui tunc ponitur in auro quando ꝓ cunctis diligitur q̄ sicut aurum precedit omnia metalla ita amor christi debz excedere omnes alios amores. Sz tūc in sinistro lacerto portatur quando aduersitas ⁊ tribulatio ꝑ eo patienter substinetur. Vel quando i tribulat iōc eius exemplū ꝓ oculis habet vel ipsius auxilium in vocatur. Ipse eni deuote inuocatus fugat demōes idest tētatiōes manifestas ⁊ timores nocturnos idest tentationes occultas que magis sūt timende. ⁊ euacuat melācoliam. idest tristicias ⁊ accidias scz consolationes infundendo. ¶ Ipse enim electos suos ꝺ refouet per gratie cōsolationem. sed i futuro replebit eos perfecta consolatiōe eterne glorie. Jn qua ipse cum patre ⁊ sancto spiritu viuit ⁊ regnat deus ⁊ nunc ⁊ semper in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit liber secund⁹ de similitudinibus rerum.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Incipit prologus libri tertii.

Idete ficul-
neam ⁊ oēs ar-
bores cū produ-
cunt iam ex se
fructū scitis qm̄
prope est estas:
ita ⁊ vos cū vi-
deritis hec fieri
scitote qm̄ ꝓpe
est regnum dei:
Lu.xxj. Verbū eterni patris ⁊ dei vnige-
nitus filius nostre pditioni cōpatiens et
puidēs saluti sicut nobis similis fieri vo
luit in natura: quia scz exinaniuit semet-
ipsum formā serui accipiēs in similitudi-
nem hominū factus: et habitu inuentus
vt homo. Ita etiam nobis se ꝓformauit
in doctrina. Nam sicut verbū caro factū
est ⁊ verus homo est: sic hominū doctor
effectus est ⁊ modo humano nos docuit.
Naturalis nanqz modus est hominum
quo⁊ intellectiua cognitio a sensu sumit
initiū ex sensibus intelligibilia capere: et p
visibiliū similitudines corpo⁊ etiā in-
visibiliū ⁊ spūalium noticiam deuenire.
Quē modū factor hominū vt homines
instrueret tenens cum nos de spūalibus
docere voluit: frequētissime de corpali-
bus rebus tam naturalibus q̄ politicis
methapho⁊as introduxit: sicut in euan-
gelijs patet. Has aūt similitudines reru
christus tanto moderamine tradidit vt
in eis nō tm̄ rudes facillime informaret:
sed ⁊ quozūcūqz excelsa ingenia sublimi-
ter exerceret. Quapropter in verbis po
positis plantaꝝ seu arbo⁊ exemplū in-
troduxit ad regni dei tempa designāda.
Videte inquit ficulneam ⁊ oēs arbores
⁊c. Vbi nō ociose dominus inter omnes
generaliter arbores de ficulnea solū cu-
rauit facere mentionem vtpote de cuius
singulariter folijs leguntur primi nostri
parentes post transgressionē ꝑcepti nu-
ditatis sue ignominiam cōtexisse. Nam
Genes.iij. dicitur: Aperti sunt oculi am-
borum scilicz Ade ⁊ Eue. Cumqz cogno-
uissent se esse nudos consuerunt folia fi
cus ⁊ fecerunt sibi perizomata. Vult er
go nō incongrue dominus q̄ sicut ficul-
nea in mundi principio humane trans-
gressionis primum exuit tegumentum
Ita quoqz in mundi termino fiat vicine:
humane reformationis indicium. Cum
producunt inquit ex se fructum scitis q̄
niam prope est estas. Vbi nota q̄ non in-
congrue dominus per fructificationem
cōmuniter arborum que tempore fit esta
tis regni dei ⁊ iudicij vltimi presentiam
designauit. Quia cum illud iudicium ve-
nerit bonitas dei apparebit in sanctis.
Nam virtus radicum in hyeme non vi
detur quia ramos vacuos foliis et fru-
ctibus dimittit que tamen in estate appa-
ret: cum eisdem videlicz arbores fructi-
bus ⁊ frondibus replet. Similiter in cō-
muni iudicio bonitas virtutis dei i san-
ctis apparebit: cum eos omni infirmita-
te ⁊ penuria deposita decorabit. Ita inqt
cum vos videritis hec fieri scitote quo-
niam prope est regnum celorum. Regnū
vtiqz de quo dicet: Venite benedicti pa-
tris mei percipite regnum quod vobis
paratum est ⁊c. ✠Matth.xxv. Hoc quip-
pe regnum in quo conformabit saluato⁊
corpus humilitatis nostre configuratus
corpo⁊i claritatis sue ita vt regnum dei
intra nos sit. Sed quia nos gene-
raliter dominus ad omnes arbores con
siderandas inducit. Videte inquit nō so-
lum ficulneam sed ⁊ omnes arbores ⁊c.
vt hanc ipius doctrinam melius nos im
plere possimus. In hoc tertio huiꝰ ope-
ris libro expletis mineralibus: de plan-
tis ⁊ arboribus ac de iparum partibus ⁊
varijs proprietatibus earundem intro-
ducemus exempla: quibus non de vltr
mis temporibus tantum (vt introduxit
in verbis prefatj dominus) instruamur:
sed in nostris magis actibus ⁊ moribus
dirigamur.

Explicit prologus libri tertij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum primum.

Abdicatio tēporaliuꝫ assimilat putatiōi arborum. ¶ Primo qꝫ putatio arboris facit arboꝛē magis crescere. Videmus enim qꝫ arboꝛ amputatis inferioꝛibus ramis circūstantibus eam magis crescat in directum superius: quia humoꝛ qui tendebat ad ramoꝛum nutrimentum totus conuertitur in arboris augmentum. Sic etiam simili modo amputatis temporalibus curis per assumptionem videlicet volūtarie paupertatis duꝫ totus animus ad spūalia trahitur miro modo in spirituali gratia proficit ⁊ augetur. Vnde Genesi. dicitur. crescere me fecit deus in terra paupertatis mee. ¶ Secundo putatio arboris facit eam magis virescere. Videmus enim qꝫ arbores interdum dum multū veterascunt efficiuntur aride ⁊ suam viriditatem amittunt ex eo qꝫ postꝫ planta senuit decrescit corteꝛ eiꝰ. ⁊ ex frigiditate claudunt pori radicis eius ita qꝫ humoꝛem qui plantam nutriꝛit ingredi pꝫ hibet ⁊ sic ipsa arboꝛ arescit. sed si tūc pꝫ scinduntur ⁊ putant rami arefacti superius. ⁊ scindatur radix inferiꝰ. multo fiꝛmius trahꝫit succum per lignū radicis. ⁊ non per corticez. ⁊ sic incepit emitere surculos ⁊ ramos virentes. Sic ⁊ tiā simili modo solicitudo ⁊ occupatio tēporaliū velut quoddam anime senīū corticem arboris idest exercitium extrinsecuꝫ viri spiritualis facit decrescere qꝫ tanto miꝰ exeꝛcitatur quis in spūalibꝰ quanto plus occupatur in temporalibꝰ. ¶ Item radicem cordis infrigidat. ⁊ poꝛos eius idest affectus claudit. Quia quanto plus cure temporaliū crescūt tāto spirituales affectiones in mente frigescunt ⁊ deficiūt. Est ergo necessaria vt arboꝛ renuiscat amputatio ramoꝛum idest abdicatio tē poꝛaliū occupationuꝫ. Et postꝫ radix cordis cultello cōpunctionis se deo multis scisuris idest cōsiderationibus ⁊ affectionibꝰ deuotis aperuerit. fiet noue pululatio gratie. ⁊ apparebit noua viriditas. i. noua cōuersatio plāte. hoc ē spūalis psone Et de hac renouatiōe viriditaꝭ loquitur Apost. ad Epheſi. iiii. dicēs Renouamini spiritu mētis vestre ⁊ induite nouum hominē ⁊c ¶ Tertio qꝫ putatio arboris facit eaꝫ magis fructescere ex eo qꝫ per putationez purgat a superfluo humoꝛe aquoso. q ipedit humoꝛē vnctuosuꝫ ex quo fructus pꝛoducūtur. Nā humoꝛ vnctuosus est materia fructuū ex qꝫ pducunt fructus. sicut humoꝛ aquosus ē materia foliozum. Vnde Johānis decimoquinto dicitur. Omnem palmitem qꝫ fert fructum purgabit eum vt fructum plus afferat. Ita etiam similiter amputatis ⁊ abdicatiꝭ temporalibꝰ curis humoꝛ aquosus deficit. idest mundanus amoꝛ. qꝫ est materia foliozum idest vanitatuꝫ ⁊ leuitatum. ⁊ humoꝛ vnctuosus idest amoꝛ gratuꝫ ⁊ spūalis proficit qui fructꝰ bonoꝝ operuꝫ facit abūdare Lo. i. Amplectis digne deo per omnia placētes et omni opere bono fructificantes ⁊ crescētes in scientia dei. ¶ Capitulum. ii.

Abiecti a mundo recoligūtur a deo. Cuius exemplū apparet in balaustia que ē flos malogranate. que duꝫ cadit ab arboꝛe siue ramo recolligitur a medico. Est enim hic flos frigidus ⁊ ficus ⁊ habet virtutem restringendi ⁊ deficcandi humoꝛem. Vnde valet contra dissenteriam ⁊ sanguinēū fluxum ventris. vomitum etiam colericum stringit si coctus in aceto super furculam pectoris apponatur. Illi autem quasi de arboꝛe cadunt qui ō mundo despiciuntur ⁊ abūcuntur. sicut pauperes qui sunt frigidi ab estu auaricie. ⁊ continentes qui sunt sicci ab humoꝛe ⁊ fluxu luxurie. ⁊ mites qui restrin gūt vomitum colere. i. impetum ire. Nam pauperes despiciuntur ab auaris tanquam homines inutiles. continentes despiciuntur a carnalibus tanꝙ homines steriles ⁊ aggrestes. Mites vō despiciꝙ

tur a superbis tanq̃ homines pusillanimes. Sed hi tales ejiciantur ab arbore. i. a mundo tanq̃ inutiles tamen recolligũtur a medico. i. a xpo tãq̃ pciosissimi flores. Vnde Apostol⁹ dicit. i. Cori. i. Que stulta sunt mundi elegit deus vt confundat sapientes: et infirma mundi elegit deus vt confundat fortia. et ignobilia mũdi et cõtẽptibilia elegit deus et ea que nõ sunt vt ea q̃ sunt destrueret. vt nõ glorietur omnis caro in conspectu eius. Vñ patz q̃ hec abiectio mũdi bona ẽ propter qõ dicebat. ps. Elegi abiectus esse in domo dei mei q̃ habitare in tabernaculis peccatoz

¶ Capitulum. iii.

ABstinẽtia assimilatur arbori que dr agnus castus. Que scz est arbor calida et sicca. vnde flos eius siue semen potos corpori aperiendo. spũs euaporãdo: humiditatem naturalem cõsumendo castitatem inducit. Et ideo flos eius maxime agnus castus dr. q: suo odore et usu: ut dicit Biasco. homines castos reddit. Similiter etiam abstinentia et afflictio carnis certum est q̃ castitatem inducit et etiam custodit. tum qz vigorem carnis minuit. tum qz materiam luxurie scz humorem seminalem. qui ex cibo causatur subtrahit. Nota ergo q̃ agnus cast⁹ tria facit sine quibus abstinentia paruz valz. ¶ Primũ ẽ q̃ potos aperit. q̃si aũt porta sũt sẽs corpori qui ad spiritualia et vtilia ꝺbẽt aperiri. s. oculi ad vidẽdũ vtilia. ad plorãdũ peccata. et ad legẽdũ spũalia documẽta. Itẽ narres ad atrahẽdum odores. idẽ bonorũ exẽpla et os ad pfitẽdũ peccata. et ad illtruẽdũ proximũ ad laudandum deum. ad percipiendum cibũ sacramentalem. ¶ Secundus est qz agn⁹ castus spũs euaporãdo educit. Sic similiter ab anima ieiunãtis euaporari spirit⁹ debent hoc est progredi spũales meditatiões: spũales affectiões. et spũales orationes. ¶ Tertio rõne minutionis. qz agn⁹ castus humorem nutrimẽtalem minuit siue consumit. Hic est humor cibalis ex quo luxurie materia fluit que dum absti nens subtrahendo minuit luxurie fluxũ consumit. propter quod dicit Hieron. q̃ sine cerere et bacchο. id. ẽ sine cibo et potu friget ven⁹. Et redditur homo ita p abstinentiam corpore castus et spũ mansuetus vt recte agnus castus dicatur. ¶ Itẽ abstinentia a delicijs corpori alibus pseruat spũm a viciorum passionibus. Cuius exemplus apparet in pino. Nam pinus diu durat si a suis corticib⁹ fuerit spoliata. eo q̃ inter lignũ et corticẽ vermes fiũt qui lignum corrodunt. Quasi eni exteriores cortices arboris sũt exteriores ẽlicie carnis. ex quibus inter carnem et spũm. s. in sensualitate vermes idest carnalitũ desideriorum passiones generantur quib⁹ spũs vehemẽter corrodit. id ẽ molestatur et dissipatur. Sz corticibus idest delicijs amoꝺ hmõi vermes idest carnis passiones pereunt et cessant. et tunc spũs ẽt liber a carnis corruptela incorruptibili pserual Aplis ad Coloceñ. iii. Expolites veterem hominem cũ actibus suis

¶ Capitulum. iiii.

AVeritas mundi plerũq̃ homines ad seipsum reducit. sicut ꝓsperitas ecõuerso educit hominẽ a seipso Cui⁹ exẽplus appareret in floribus qui frigore noctis contrahũtur et calore diei foras euocãt Quasi enim frigus noctis est rigor aduersitatis. hic florẽ contrahit dum hominẽ tangit. ad seipz redire seqz recognoscere cogit. Sed quasi diei calor ẽ ꝓsperitas fauoris. qua duz homo inaniter extollitur extra seipsuz vagatur. Itẽ aduersitas seculi sic homini habẽti gratiã dei ꝓdest. sic ei habẽti nocet. Cui⁹ exẽplũ apparet i piro quia piruz post cibum comestum prodest ex eo q̃ laxatiuum est. Nam comprimit cibaria ad locum decoctionis et neruos orificij stomachi cõfortat. Sed ante prandium sumptum cõstipat. Et si quis multa et sepe ex eis comedat. vermes in ventre generat. et colicas passiões duras et incurabilem prouo-

cant. Cibus aũt ꝛ nutrimentũ anime est gratia dei. Nam sicut dicit pbs ex eisdez nutrimur ex quibus sumus ꝛc. Sumus eñ spũaliter per gr̃am dei sm illud Apo. j. Cor xv. Gr̃a dei sum id quod sum. Ergo ex gr̃a dei nutrimur. Si quis ergo ex hoc cibo vel nutrimento refectus sit scz q gr̃am dei habeat in se vtiliter piruz sumit: quia nõ obest, sed prodest si tribulationem incurrit. Quia licz tribulatio gratuis sit ad portandũ tñ laxat. i. purgat peccatũ ꝛ confortat etiã animã ac roborat in bonũ. Mã virtus in infirmitate perficit: sicut Aplus dicit. ij. Cor. xij. Sed si quis esset ab hoc nutrimento vacuus ꝛ ieiunus. s. gr̃am nõ habens: tunc ei tribulatio nocet ex eo q generat ei plerũq; aut constipationẽ. i. duriciã mentis ꝛ desperationem: aut vermem. i. impatientie inquietationem: aut colicam. i. implacabilẽ iracundie passionem.

Caplm v.

Moris diuini ignis conseruatur in asperitate carnis ꝛ humilitate mentis. Cuius exemplũ apparet i Junipero q̃ est arbor aspera ꝛ aculeata habens folia signans asperitatẽ penitentie. Juniperus etiã ignẽ conseruat: quia si a ccenditur vix extinguit in eñ vt si prune eius sub cineribus operiantur vsq; ad annũ (vt dr̃) minime extinguantur. vt dic̃ Jsido. In asperitate ergo iuniperi accipe asperitatẽ carnis. In cineribus vero eiusdem intellige humilitatez mentis in quibus diutius perseuerat diuini feruor amoris. ¶ Jtẽ amor charitatis etiã mala conuertit in bona. Mã sicut dicit Aplꝰ Ro. viij. Diligẽtibus deũ omnia cooperanꝫ in bonũ. Huius exemplũ apparet in piro: quia pira immatura que sunt pontica ꝛ dura ꝛ grossa ꝛ ad esum mala per decoctionẽ ignis efficiuntur bona. Sic per decoctionẽ ꝛ vigorem ignis charitatis etiã magne ꝛ grosse aduersitates cedunt homini in bonũ saltẽ animeper patientiã quã charitas generat. Mazpatiẽs est charitas sicut dicit Aplus. j. Cor. xij. ¶ Jtẽ amor charitatis assimilatur Zinziberi quod radix ẽ herbe calidũ ꝛ humidũ ꝛ valet contra frigidas causas pectoris ꝛ pulmonis: stomachi dolorem ꝛ intestinor mitigat ventositates extenuat. Quanto aũt est albius ꝛ recentius tanto acutius ꝛ melius. Sicut zinziber igit radix est herbe sic charitas est radix iusticie ꝛ sanitatis anime. Eph. iij. In charitate radicati et fundati. Ipsa etiã cum sit ignis spũalis est calida quia facit mentẽ fervere: ꝛ nihilominus est humida faciens lachrymas fundere. Pr̃s. Trãsiuimus p ignẽ ꝛ aquã ꝛ eduxisti i refrigeriũ. Ignis est charitatis feruor: aqua lachrymarum humor. Ex quibus duobus in anima refrigeriũ magnũ relinquitur. Hec est que repellit frigus accidie causãtis in pectore ideſt in intellectu frigidas cogitationes ꝛ in pulmone. i. in voluntate frigidas affectiones. Hec est etiã que mitigat dolores interiores impatientie vel ire: ꝛ extenuat ventositates ꝛ inflationes vane glorie et superbie. j. Cor. viij. Sapiẽtia inflat: charitas edificat. Similiter est amor dei etiaz tanto melior ꝛ acutior q̃to albior. i. mundior ꝛ recentior. i. feruẽtior ne. s. vetustate tepescat. ¶ Jtẽ charitatis amor assimilatur petroselino. ¶ Primo propter originem quia maxime in petris ꝛ in locis petrosis oritur: ꝛ pptercꝫ dicit petrosilium. Loca aũt petrosa sunt corda imitatorum christi: de quo dicit Aplus. j. Cor x. q̃ petra erat christus. Et in talibus inuenitur verus charitatis amor. Dñs ipse dixit: Hoc est preceptũ meũ vt diligatis inuicẽ sicut dilexi vos. ¶ Secũdo ppter odorẽ. Mã petroselinũ est odorifer q. d. amatores dei etiã primos per bonorum opez recreant odorẽ sicut Aplꝰ dicit. ij. Cor. ij. Christi bonus odor sum⁹. ¶ Tertio propter calorem: quia petroselinum est herba calida ꝛ sicca diuretica ꝛ aperitiua diuisiua ꝛ cõsumptiua: stomachi confortatiua ꝛ appetitus excitatiua. Similiter charitatis amor mentẽ calefaciendo ꝛ inflãmando habet virtutẽ aperitiuã q: corde aperit: ꝛ diuisiuã quia a mundo per

estēptū diuidit. Item consumptiuam q̄ humorem. i. amorem peccati consumit. Item confortatiuaz. q̄ cōfortat ad bene operandum et appetitus extinctiuam q̄ scz mentē excitat ad celestia appētēdū

¶ Capitulum. vi.

Varicia assimilatur cepe. ¶ Primo ꝓpter complexiōis frigiditatē q̄ cepe ꝑm Diasc. est frigide ⁊ viscose nature maxime qō est oblongū ⁊ illud qō est rufuz ⁊ illud quod est crudū. Sic auaritia ⁊ inordinatus amor tpalium aiam infrigidat calorem charitatis excludendo. Itez iuscat cā fortiter capiēdo ⁊ tenēdo. ⁊ ꝙpue si sit oblonga. i. diuturna scz in homine i ueterata. q̄ tūc semp crescit. Item si rufa. i. deest inflāmata ex pauptatis necessitate: Itē si cruda. i. nō cocta tribulatiōis ignēque aliq̄ purgat aiam vel saltem minuit amorē mūdi. ¶ Scōo ꝓpter nutrimēti modicitatē. q̄ cepe crudū modicū imo nullū quasi nutrimētuz corpi tribuit vti dicit Diasc. Similiter accumulatio auri modicū nutrimētū frequēter cōfert etiā eius auari corpori q̄ multi ꝓpter auariciam etiam ꝑm corpus misere ⁊ tenuiter viuunt. sed anime penitus nullum q̄ vtiliter pro anima sua auarus sua bona nō tribuit. ¶ Tertio ꝓpter nocumēti multiplicitatem. Mā cepe crudū ⁊ comestū colericos offendit. q̄ videlz auaricia irā ad quaz colera inclinat incēdit. Item hmōi cepe inflationē gignit. q̄ diuitiarum abūdantia quam auaricia colligit inflationē superbie inducit Itē acumine suo caput pcutit ⁊ nimis comestū insaniā facit ⁊ terribilia somnia oñdit. Sic nimia ꝑspitas diuitiaz quā auari habent facit eos insanire. Itez ad literam habent quandoq̄ auari somnia terribilia somniantes latrones ⁊ predones. vel q̄ post somnuz mortis faciliter eoz diuitie tanq̄ vana somnia euanescunt Job. xx vii. Diues cū dormierit nihil secuz affert. apperiet oculos suos ⁊ nihil inuenier. Item suo odore facit lachrimari. Quia frequenter auaricia est causa fletus ⁊ doloris. q̄ quando auarus perdit que diligit cruciatu suo ⁊ dolore cogitur lachrimari. Itez auaricia assimilatur tusquiamo que est herba venenosa ⁊ mortifera. ꝓpter quod dī insāia Et hec vt dicit Diasc. hz virtutez constrigendi ⁊ somnum prouocandi. Similiter auaricia veneno cupiditatis extinguit vitalem calorem charitatis. ⁊ ita est causa mortis spūalis. i. Joan. ii. Si quis diligit mundū non ē charitas patris in eo. Itē ꝙstringit coz auari ad non subueniendū pauperi. ⁊ bursam ad non restituendum. Hec etiam est que causat circa spūalia pigricie ⁊ negligentie somnum ꝓ. Dormierunt somnum suum ꝛc.

¶ Capitulum. vii.

Omnis homo assimilat arbori bōe. Bona enī arbor illa iudicat i q̄ ē fructuū maturitas fructuum pluralitas. ⁊ fructuū suauitas. Et hec tria tāgūtur. Math. vii. Bōa arbor fructꝰ bonos facit i eo q̄ dū facit fructꝰ tāgit fructuū maturitaſ. Sed i eo q̄ dicit fructus in plurali tangitur fructuū copiositas. in eo q̄ dicit bonos itelligitur fructuū suauitas. Quedā ergo arbores sunt ex quibus nullꝰ nascatur fructus ꝓpter defectum humoris. ⁊ sūt homines ociosi ⁊ inertes. qui ꝓpter defectū amoris nihil bom operantur. Unde arbores huiusmodi ne ocio se terrā occupent excidētur ⁊ in ignē mittentur. Quedam vō faciunt fructum sed paucum. qō est ꝓpter paucitatē humoris ⁊ caloris. Et tales sunt in quibꝰ ié modicꝰ humor cōpunctiōis. ⁊ modicꝰ calor dilectiōis inuenit fine frequēta bōe opatiōis. Sūt etiā quatuor cause alie quare scz arbores aliq̄ sunt fructū modicū facientes. ¶ Pria est q̄ si sunt nimis frōdose. q̄ humor q̄ deberet trāsire ad fructus cōuertitur ad folia Et tales sūt qui delectant tm̄ i foliis verborū. Unde assimilantur ficulnee cui dns maledixit Math. xi. ¶ Scōa cā est quam

UNIVERSIDAD DE MURCIA

do nimis sūt ꝓcere. Humor enim a radice ascendēs ꝙ arboris altitudinem ⁊ latitudinē late se diffundit ⁊ ad ramos trāsiens paulatim euanescit. Magni ergo viri ⁊ plati aliqñ sunt in fructuosi. qz ea que ꝺ̄ beret dare pauperibus expēdūt in suis vanitatibus Ambro. ꝺicit. Alius se ꝺelectat equibus ⁊ pecus pecoribus. piscis piscib⁹. sol⁹ tu hō consortes excludis. feras includis. parietē vestis auro. ⁊ pauperē nudas vestimēto. panem petit paup ⁊ nō accipit. equus tu⁹ aurū sub dentibus mandit.

¶ Tertia cā ē quando sūt nimis vetuste. qz tūc vt ꝺictū ē supra capl'o. i. radix iduratā ⁊ frigiditate constringunt ꝓut radicl ita ꝙ humor ingredi non pōt quo plāta nutriatur ⁊ fructificet. Sed si pforet radix aut scidatur ⁊ illi scissure imitat lapl tunc trahit succus per lignū radicis ⁊ purificatur ⁊ fertilior efficitur. sic ꝺicit pbs ꝺ̄ amigdalo antiq̄ si pforet radix ei⁹. Qñ igitur aliquis ē vetulus i peccato tria forāmia siue scissuras i corde suo opz facere. primū ꝙ ꝺolorē contritionis scōm ꝙ pudorē ꝺ ofessionis tertiū per laborē satisfactiōis. ¶ Quarta cā est quando arbor nō amputat. qz tūc humor qui ꝺuerteret i fructū cōuertit i ramusculos supfluos ⁊ inutiles. Vnde arbor melius fructificat si homo ab eo supflua remoueat eo ꝙ humor qui trāsit i nutrimētū supfluoꝝ illis remotis trāsit i fructum Joan. xv. O ēm qui facit fructū purgabit eū vt fructū pl⁹ afferat. Et ideo purgationi plātaꝝ in vere ē insistendum. Similiter si hō resecat a se superfluitates cibi potus ⁊ somni ⁊ aliorū hmōi efficit aptus ad magis abundandū in spūalibus fructibus ⁊ pnie operibus. Et nota ꝙ rami arborum quanto plus sunt onusti fructibus tanto magis i clinant. qz sancti viri quanto plus abundant bonis operibus tanto magis humiliantur. ¶ Quedam autem arbores sunt que licet fructus multos habeant: non tamen faciunt eos malos Mathei. vi. mala arbor fructus bonos facit. Quandoqz tamen contingit ꝙ arbor mala a sua malicia transmutatur in arbores bonas. ⁊ ꝙ bonos fructus producens efficitur. Sed ad hanc transmutationem arboris sunt quatuor necessaria. ¶ Primo labor. Nam sicut Aristoteles ꝺicit. Arbores silueſtres per ꝺebitam culturam efficiuntur ortenses ⁊ ponit exemplum de amigdalo que si est amara per culturam efficitur dulcis. Sic homo ꝺebet cor suum colere ⁊ purgare ⁊ tunc bonos fructus faciet. ¶ Secundo necessarius est locus. Dicit enim pbs ꝙ quedaz plante in vno loco faciunt fructum pernicios̄ū que transplantate faciunt fructum bonum. Et ponit exemplum de iusquiamo quia qō in persia est natum translatum in egyptum est pernitiosum. sed inuersim trāslatus fit comestibile ⁊ bonus. Similiter animus hominis per translationez pnie de malo statu in bonum conuertitur. Vnde in egypto. i. in tenebris peccati positus ē perniciosus ⁊ malus sed in hirl̄m. i. pace iustitie ⁊ conscie per pniam transplantatus efficitur bonus ⁊ salutiferus. Nota tamen ꝙ peccatori non prodest transmutatio loci sine mutatione ai. Nam sicut ꝺicit Bernar. Nec lucifero profuit locus celi. nec ade locus paradisi nec lothe loc⁹ mōt excelsi nec filius israel locus ꝺeserti. Vnde interrogatus Socrates a quodam cur locorum mutatio nihil prodesset ad mutationem vitiorum Respondit. Nō est mirum si mutando locum non mutas vitium. quia circumfers semper teipsum. ¶ Tertio necessarium est tempus. Dicit enim Aristoteles. ꝙ plures plante plāt̄ tur in vere. i autumno pauce. pauciores in hyeme. paucissime in estate. Plantatio ergo spūalis cōuenientius sit in vere. ideſt in tempore iuuentutis q̄ in autumno mature etatis. vel in hyeme senectut̄ vel in estate. ideſt in feruore male cōsuetudinis vbi totus humor ꝺeuotionis ⁊ gratie ꝺeficcatur. ¶ Quarto necessarius est surculus qui trunco insertus totā ei⁹ virtutem trahit ad suaz qualitatez. Et significat verbum ꝺei quod animam sic imutat ꝙ que primo faciebat fructus amaros ⁊ noxios postea facit fructus ꝺulces ⁊ sa

lutiferos Jac. primo. In mansuetudine suscipite insitum verbum quod potest salvare animas vestras. ¶ Item nota q̄ bonus homo malo associatus nonnunq̄ ei⁹ malitiam impedit aut tollit. Cuius exemplū apparet in piris. q̄ hoc habent pira p̄ prius maxime silvestria. q̄ cum fungis malis accepta omnem ab eis auferunt lesionem. pulvis etiam piri silvestris bibit⁹ valet similiter contra fungos. Quid autem per silvestre pirum nisi hominem intelligimus bonum a malorum hominum quidem consortio ⁊ contagio semotum ⁊ orationum solitudini deditum vel i sepe penitentie positum? Vnius tamen societas ⁊ penitētia fungi malitiam. idest hominis mali nequitiam suis plerunq̄ aut exemplis aut monitis vel meritis impedit vel tollit. eius etiam pulvis idest humilitas visa. vel pulvis idest mors eius corpus inerans ⁊ animam glorians etiam quandoq̄ malitiam peccatorum imitat. Mālē etiam post mortem sancti nonnunq̄ peccatores convertunt ⁊ evellunt. ¶ Item nota q̄ bonus homo assimilatur croco. In quo primo possumus notare bonitatis indicium. Quia crocum est optimus quod est recens. odoriferus: idest redolēs i hominum opinione. Item longus idest p̄severans in bona conversatione. albus idest purus in intentione. integer idest castus sine carnis corruptione. ⁊ bonus in spiramine idest in conversatione sive exhortatione. colorativus manus tangentis idest impressivus sive virtutis in sui adhesione. Ille enim manum tangentis se suo colore tingit qui sibi adherentem ad imitationem suorum operum vel suarum virtutū trahit vel ille manum tangentis. se suo colore tingit qui se ledenti beneficium porrigit quod pertinet ad viros perfectos. ¶ Item qui est acutus leviter in aliorum correctione sive increpatione. Debet enim esse acutus in pungendo sed levis in percutiendo. Est enim necessarium in correctione delinquentis acumen severitatis cum dulcore lenitatis. ¶ Secundo notamus in croco naturalitatis locum. Nam sicut dicit. Diasc. Orientalis melior est q̄ occidentalis. q̄ scilicet contemplativus melior est q̄ activus ex eo q̄ contemplativus est calore solis. i. amore christi magis calefactus. ⁊ splendore. i. sapientia ei⁹ magis illustratus sicut pars orientalis excedit in calore ⁊ splēdore. ¶ Tertio notamus in croco floretatis aspectum. p̄ducit enim crocum florem caput habentem ad viole modum ⁊ in medio tres ramulos. Quasi autem flos croci est conversatio viri boni que debet eē purpurea per charitatem. violacea per humilitatem. ⁊ triplicata per fructificationes scilicet vt fructificet deo sibi ⁊ primo. Vel sic dicit Bern̄. vt vivat humiliter deo. ordinate sibi. ⁊ socialiter proximo. ¶ Quarto notamus in croco complexionis temperamentum. ē enim calidum ⁊ siccum in primo gradu ⁊ in suis qualitatibus temperatum. Sic etiam bonus homo ⁊ prudens ⁊ in caliditate idest spirituali feruore ⁊ in siccitate. i. in abstinentie extenuatione temperatus est secūdum debitum gradum. i. discretionis modum. ¶ Quinto notamus in croco vtilitatis effectum. Nam crocum multum est cōfortativum ⁊ valet contra debilitatem stomachi ⁊ contra cordis defectū q̄ boni multum alios cōfortant. debiles. i. tepidos ⁊ corde deficientes idest pusillanimes vigorando suis consilijs exhortationibus ⁊ exemplis.

¶ Capitulum. viij.

BOni ⁊ malis vel ēt iter se in vicē differunt moraliter sicut differūt inter se plante nāliter. Differunt. n. plāte vel arbores a se invicem. Primo in seminibus. q̄ q̄dā earū ex semine bono generantur q̄dā vo ex malo. Et dicit Albuin. q̄ ex malo semine nō proveniunt de facili bone plāte. nec ex bono de facili male. q̄vis i ani-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

malibus ⁊ potissime in hominibus sepe videatur contrarium. Cuius ratio est vt idem dicit. qz planta est terre affixa ꝓpter quod vniforme a terra recipit nutrimentum: animalia vero non sic. tum propter varietatem complexionis. tum propter volubilitatez voluntatis. similiter ergo i ter homines illi homines ex malo semine nascũt qui malorum exempla imitantur. Sed qui bonorum imitantur vestigia illi ex bono semine oriuntur. ¶Balum enim semen est semen vitiorum quod seminauit diabolus. Maz superbiam seminauit in adaz. inuidiam in cayn. incontinentiaz in lamec. gulam. in esau. Auariciam in balaam iram in saul accidiam in achitofel. Vnde qui in huiusmodi vicijs illos imitantur hi sunt qui ex malo semine nascũt Vnde dicitur in epistola iude. De illis qui in viam Cayn abierunt. ⁊ errore balaam seducti sunt. Bonus autem semen est qđ seminauit christus scilicet humilitatez in matre. fidem in centurione. abstinentiam in Johanne baptista. continentiaz virginitatis in Joanne euangelista ⁊ sic de aliis virtutibus. in quibus qui eos imitantur ex optimo semine nascũtur. Nota tamen ꝙ arbor siue planta ex malo semine nata bona effici potest auxilio culture.

Vnde dicit Aristo. in libro de vegetabilibus ⁊ plantis. ꝙ si scindatur radix arboris ⁊ illi scissure imitatur lapis secũda fiet si erat sterilis. Cuius ratio est secundum albumasar qz per scissuram fit grossi ⁊ nox ij humor⁹ euaporatio ⁊ caloris aeris circunstantis attractio cuius virtute fit illius mali humoris consumptio ⁊ quedaz plante innouatio. Ipse etiaz ꝓbs dicit malagranata stercore porcino simata et aqua dulci rigata meliorarẽ. Sicut ergo de malitia mutatur in bonitatem auxilio culture. ita malus homo efficitur bonus auxilio penitẽtie. Sed debet fieri scissio. i. apertio radicis. i. cordis per contritionez ⁊ oris per confessionẽ. ⁊ immitti lapis. i. ꝑ severãtie firmitas vel constãtie soliditas apponi. ⁊ simus humilitatis cum aqua cõpunctionis vel doctrine spiritualis que dulcis est. vel aqua hec apponenda est elemosina quia ignem ardentem extinguit aqua ⁊ elemosina resistit peccatis. Eccli. iii. ¶ Secundo differũt plante siue arbores quo ad locum siue situm secundum que inuenitur in eis triplex differentia. vna ẽ quo ad abundantiã humoris. qz quedam plante nascuntur in terra quedam in aq̃ quedam in petra non tamen omnino sine terra. quedaz vero in arena. Sed que in petra parũ crescunt qz humor est paucus ⁊ cito arescunt nisi per appositionem humoris ⁊ terre ab hominibus adiuuentur. Sic quidaz homines spirituales sũt plãtati in terra. i. humilitate fundati. Terra enim est elemẽtum infimum ⁊ stabile. ⁊ ideo designat humiles. ⁊ bene proficiũt. qz ois qui se humiliat exaltabitur. Luce. xiiij. Quidam vero plantati sunt in aqua gratie vel penitentie vel sapientie. ⁊ isti ẽt crescunt vel proficiunt. ꝑs. Erit tanq̃ lignum quod plantatũ est secus decursus aquaz ⁊c. Quidã vo in petra. i. in corde duro ⁊ paz deuoto. ⁊ illi cito deficiũt. nã petra est dura ⁊ paz humorosa Luce. viij. Aliud cecidit supra petrã ⁊ exortuz aruit qz non hẽbat humorẽ. Quidã sunt plãtati in arena: in qbus scz nullus est humor gre diuine. Nã arena dr ab ariditate. Isti sunt peccatores quoz fructus vani ⁊ inutiles sunt. Nota ergo sicut dicit Aristo. ꝙ plante que nascunt in locis aridis sunt parue quãtitatis ꝓ paucitatem humoris. Que vo in locis humidis fluuialibus ⁊ maritimis sunt maioris quantitatis ꝓpter abundantiam humoris. Ille tñ que crescunt iuxta ripas marũ salsorum non multũ crescunt ꝓ arenarũ multitudinem ⁊ attracti humoris siccitatem. Sed sicut idẽ ꝑbs dicit iuxta mare rubrũ hoc fallit vbi arbores magne fiunt ꝓ habundantiam humoris ⁊ caloris. Ex qbus ꝑz ꝙ i hoibus sicut in arboribus tãto magis fit augmentũ in arboribus qdem corporale in hoibus vero spũale: ẽ tanto magis abundat calor ⁊ humor. scz. in hominibus calor dilectionis ⁊ humor deuotionis. Sz cauendum est ne fit humor salsus. i. deus

tio tristis ⁊ ficca sicut hypocrita⁊ de quibus dñs dixit ẓMath. vi. Nolite fieri sic hypocrite tristes sed dz eē deuotio leta ⁊ dulcis. nisi eēt forsitan tristitia ꝓueniens. vel ex pnia hoc est peccati recordatione. vel ex passionis xpi cōpassione. q̄ quidez ambo p mare rubrū designant. Qz vtraq; ꝓpunctio seu deuotio ꝛ salsa vel amara sit. tñ aiam ipinguat ⁊ auget. ¶ Scōa dria localis attendit in plantis respectu caloris solaris: Ná plante q̄ site sunt vsus ori entē citius conualescūt pp aspectū solis ⁊ sufficientiā calozis. Sz versus occidentez econtrario se hñt pp defectū calozis solis. vt dicit Arist. Ex quo habet q̄ aia citius cōualescit in spū. si sit in ea aspectus solis. i. discretio rōnis. ⁊ sufficientia calozis .i. debita mēsura dilectōnis. De qua dr. oliges dñm deum ex toto corde tuo ⁊c.

¶ Tertia dria localis attendit in plantis sm tēperiē aeris. Ná sicut dicit Albumasar si aer vbi nascit planta fuerit nimis calidus. poris aptis calor nālis euaporabit ⁊ ita planta siccabitur. Si vo frigidus nimis plantā suffocabit. ꝛ tēperies eius nutriet ⁊ ꝓseruabit. Sic plantationē pnie in hoie ardor luxurie vel gule euacuat. frigus accidie dissipat. Sed tēperata abstinētia nutrit. ⁊ conseruat. Nota ergo q̄ sm Arist. planta quatuor indiget. scz semine terminato ⁊ in sua spē perfecto. maturo ⁊ a putredine seruato. Itē loco plante cōgruo. ¶ Tertio humore moderato ⁊ dico moderato. q̄ ex humoris tēperie magis seruat plante nutrimentū. Quia si humiditas fuerit nimia pororuz oppilatio fit per quos nutrimentū transit ad incrementū arboris. Et codē mō siccitas si sup abundauerit. porozum ⁊ viaz constrictio erit. ⁊ sic vtroq; mō impedietꝫ nutritio arboris. Sed si contēperatio fuerit calozis ⁊ humoris erit ꝓcessus plante ordinatus ⁊ vtilis. ¶ Quarto indiget planta vt dcm̄ est acre mediocriter tēperato. Codē mō aia penitentis indiget semine spūalis doctrine. De quo Luce. vi. Semen est verbū dei. ⁊ istud semen dz eē terminatū ⁊ mensuratū sm capacitatē audientiū. ⁊ ꝛ regulas fidei catholice. Item semine elemosyne. De quo Apostolus. Qui seminat i benedictiōibus ⁊c. ij. Corinz. Et hoc semē dz esse in sua spē perfectū per charitatem scz vt elemosyna in charitate fiat. dico in sua spē. q̄ plures sunt elemosynarū spēs ⁊ modi siue corporaliū siue spūaliuz. Itē indiget semine opationis bone. De quo Eccli. xi. ẓMane semina semē tuū ⁊ vespere ne cesset manus tua. i. bona opa operari ne desinas ⁊ in mane inuentutis ⁊ in vespere senectutis. Hoc semen dz esse maturū ad discretionez vt scz cū debita maturitate ⁊ discretione bonū opus fiat. Itē semine diuine gre sine quo alia nihil valerent. Et de hoc semine dr. i. Joan. iij. Semen eius. i. gra in eo manet. hoc semen ō bet conseruari a putredine peccati cum qua esse non potest. ¶ Secundo indiget plantatio pnie loco sibi congruo: Ná alius locus competit ploranti vel oranti. s. secretus. alius elemosynam facienti. quia publicus vbi sint vel conueniant pauperes sed non publicus ad ostentationem. similiter alia loca competūt actiuis ⁊ alia contemplatiuis. ¶ Tertio indiget humore. s. nutrimentali ⁊ cibo temperato vt sit quedá abstinētia. sed tñ discreta. ¶ Quarto indiget aere mediocriter tēperato. In aere enim qui multarum varietatum est susceptiuus penitens intelligitur spiritus qui temperatus esse mediocriter debet. Quia nec nimis calidus vt aliquid sibi sua vires assumat tanq̄ presumptuosus nec nimis frigidus vt. s. spiritualia ⁊ sibi congruentia negligat tanq̄ sit accidiosus sed debet esse per discretionem ordinate temperatus. ¶ Tertio differunt arbores in partibus scz partium suaꝝ multitudine ⁊ paucitate. magnitudine ⁊ paruitate fortitudine ⁊ debilitate. Cuius diuersitatis cā est diuersitas humoris. q̄ in aligbus est lacteus vt in ficubus. ⁊ talis in latuz et in longum est ad se diffundenduz idoneus. In quibusdam vero est viscosus. vñ nec ad extensionem aptus. In quibusdaz vero est acutus qui ex sua fortitudine ad multam extensionem est aptus. Et rari/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tas arboris accidit propter insufficientiá humoris. spissitudo vero propter sufficientiam caloris ad condensationem humoris. Quasi autem humor lacteus quo paruuli. i. incipientes nutriũtur est deuotio actiuorum. Sed quasi humor acutus ⁊ subtilior est contemplatiuorum in quibus etiam est caloris charitatis habũdantia. Et ideo tales habent partes idest ramos operum plures per frequẽtiam. maiores. i. longiores propter perseuerantiaz ⁊ fortiores propter constantiam siue patientiá. Sz quasi humor viscosus est amor proprius auarorum qui ab eis non separatur nec faciliter ad alios extenditur. Vnde deficit in eis calor ⁊ charitas quia charitas non querit que sua sunt. Et tõ eorum partes ⁊ rami idest opera siue dona sunt pauciora minora ⁊ debiliora.

¶ Quarto differũt arbores in frondib⁹. Et primo in frõdium variatione. qz que daz arbores siue plãte habent folia aspera propter dñium terrestreitatis ⁊ siccitatis. Quedá vero hñt folia leuia propter equalitatẽ aque humectantis ⁊ ꝓportionez debitá caliditatis. Sic ꝛspbi in quibus dñatur amor terrestris ⁊ siccitas. qz carẽt humore pietatis hñt folia. i. verba aspera hoc ẽ ꝓtumeliosa ⁊ alios aspantia. Sz illi qui humectant aqua diuine sapie in quibus existit debita caliditas charitatj ⁊ benivolẽtie hi hñt folia. i. verba lenia ⁊ dulcia. ¶ Itẽ differũt arbores si foliox duratiõe. qz quibusdá arboribus folia cito cadunt propter humorẽ rarum nõ vnctuosuz ⁊ cito siccabilem. In quibusdam vero permanent diu propter cám contrariam. Sil'r in illis quibus deest vnctuosus humor gre ⁊ deuotiõis cito cadunt folia. qz cito deserunt promissa. Má sicut faciliter vbis ꝓmittunt. ita faciliter ⁊ cito a ꝓmissis deficiũt. Sed illi in quibus ecõtrario est gra ⁊ deuotio firmi sunt in ꝓmissis. ⁊ isti sũt sicut arbores ex quib⁹ folia nõ cadũt. ꝓs. Et foliũ eius nõ defluet. Dñ tunc folium defluit qñ facit cõtrariũ eius quod alijs dicit. ¶ Item folia arboruz differũt in figuratione. Quia quarũdam arboruz sunt folia stricta quarũdam lata. quarundam acuta. quarundam rotunda. quarũdaz scissa. quarundam solida que omnia variantur sm varietatem humoris magis vel minus terrestris vel viscosi. ⁊ propter caloreꝫ equaliter vel inequaliter humorem extendentem. ¶ In hoc autem significatur ꝙ verba siue correctionis siue docentium siue consulentium nõ semper debent esse vniformia. sed diuersificari debent non solum in substantia. sed etiam in modo proferendi sm exigentiam personarum negociorum locorum ⁊ temporuz. ¶ Quinto differũt arbores in floribus. Qz quedá arbores floret qõ ẽ ꝓpuri ⁊ subtilis humoris existentiam i medulla. Quedam vo sunt que non florent propter nimiaz viscositatez humoris. eo ꝙ subtiliari non possit. nec propter suam vnctuositatem in subtilem florum substãtiam dilatari vt patet in ficu. Quedam ẽt nõ hñt flores propter liquiditatem q̃ nõ potest in florum substantiam coagulari vt patet in palma ⁊ similibus de quibus exẽplificat phs. Per flores ergo qui ex subtili ⁊ puro generãtur liquore itelligũtur subtiles meditatiões ⁊ pure. ⁊ cõsiderationes contemplantium que requirunt puritatez affectus ⁊ subtilitatem intellectus. Vnde non in omnibus arboribus. idest in omnibus hominibus etiam bonis hec inueniuntur: ex eo ꝙ in quibusdã licet sit humor vnctuosus deuotõis ⁊ gratie tamen est grossus. Quia licet qdaz habeant mentẽ deuotam tamen habent eam simplicem ⁊ grossam. ⁊ ideo non aptam ad subtiliora contẽplanda. ⁊ licet nõ habeant flores tamẽ possunt habere dulces fructus idest opera sicut habẽt iste arbores ficus ⁊ palma. ¶ Illi autez in quibus abundat liquidus ⁊ fluidus humor carnis. idest amor carnalis multo minus apti sunt ad flores contemplationis habendos. ¶ Sexta differentia ẽ in fructib⁹ Quia quedaz arbores sunt infructuose que fructus nõ ꝓducunt sz folia tñ emittunt. Et talibus assimilãtur mali christiani qui verba confessionis fidei habẽt sed

UNIVERSIDAD DE MURCIA

opera fideī nō hñt Apostolus Thi.j. Cō/fitentur se nosse deus factis autez negant ¶ Itē mali doctores ⁊ prelati qui solum habēt verba doctrine sed non opera vi te. xxiij. Dicūt enim ⁊ non faciunt ¶ Item illi qui verbis promittūt vel vo uent sed facto promissa vel vota non i plent. De quibus dicitur Eccli. v. xxiij. De lius est nō vouere q̄ post promissa vota ta non reddere. Displicet enim deo iſide lis ⁊ stulta promissio. ¶ Quedā vo arbo res sunt fructuose. Circa quod notāduz q̄ arbor ad fructificandū indiget triplici exteriori fomēto. scz humore terre nutri ente. Nam ſm phylosophuz terra ē ma ter plantarum. eo q̄ suo humore plantā more matris nutriat. ex quo etiaz nutri mento. ⁊ humore fructus ꝓducitur. In diget ēt sole hūorez sitū in medulla dige rēte ⁊ ꝓparāte. qz humor nutrimētalis ñ potest in planta transire ad māz fructuū nisi ꝑ calore ipsius plante adūcto calo re solis decoquatur ⁊ digerat ⁊ ad locuz emissionis fructus attrahatur. Et hic est q̄ in vere quādo calor solis incipit auge ri plante folia ⁊ fructus incipiunt emitē quia sol suo calore partes plāte ⁊ humo res strictos a frigore precedēti resoluit ⁊ digerit. ⁊ ad loca ꝺbita attrahit ⁊ deducit Et hic est etiam q̄ in locis multum a so le remotis plante pauce sunt ⁊ nō fructi ficant. vt dicit Aristote. Cuius ratio ē se cūdū Albumasar. qz illi qui sunt directe sub septentrione diem habent per di midium annum continue. ⁊ per alium dimidium annum habēt noctem. In esta te igitur non potest ibi crescere planta ꝓ pter nimium calorem. nec in hyeme ꝓ pter maximam frigoris continuationē. ꝓpter quod sicut dicit Aristo. planta ibi generata non habet vires ad fructꝰ pro ducēdos deficiēte eā. Nā calor q̄ est cau sa plātarū ⁊ fructuū i vna pte āni oīno modū excedit. in alia vo pte oīno deficit. ¶ Tertio idiget plāta tēpore. idiget enim hyeme ad humoris seminalis agregatio nem ⁊ vere ad humoris emissionem. tūc enim non est frigus vehemens humorē comprimens. nec calor vehementer ad/durens vel humorem cōsumēs. Indiget etiam estate ad fructum maturationem ⁊ autūno ad fructuū repletionem ⁊ cole ctionem. Sicut ergo planta his tribus i diget ad fructificandū. sic etiaz homo ad bene operandum ⁊ precipue in operibus actiue vite scz calore charitatis cum hu more pietatis ⁊ discretiōe siue oportuni tate temporis. Omni enim operi siue rei tps est vt dicit Eccli. octauo. Vel ad fru ctificandū per opera pnie indiget homo his tribus. scz humore compunctiōis. q̄ scz est plante. i. anime plangētis quoddā nutrimentum. scz humor lachrymarū ꝑ illud: ps Fuerūt mihi lachrime mee pa nes die ac nocte. ¶ Item feruore dilectio nis per quez mens que primo fuerat pec cato cōstricta resoluitur. humor ꝺuotio nis attrahitur ⁊ decoquitur dum feruēs efficitur ad bonoruz operum productio nē perducitur. Sed attende q̄ feruor pe nitentis vt bene fructificet debz esse tem peratus ideſt discretus vt etiam dictū est supra. ita vt neq̄ deficiat per accidie fri gorem neq̄ excedat per idiscretionē. In diget enim hyeme ideſt tēpore suo quo se ab exteriorib⁹ ad interiora recolligat. ⁊ vere ideſt tempore quo abūdanter hu morē pietatis ꝑ opera misericordie emit tat. Item estate in qua per contemplatio nis meditationem vel oratiōnem seipsū ad feruoreꝫ accendat. vt sic fructus matu ros ideſt opera pfecta exhibeat quousq̄ finaliter sequatur autumnus ideſt mort̄ tempus quo sue vite ⁊ totius tpis fructꝰ ideſt premia colligat.

¶ Capitulum. ix.

Caritas assimilat radici

¶ Primo ratiōe originī

Quia ex humore de terra accōmodato ⁊ caloris cele stis bñficio radix generat: ⁊ a calore celesti tota penetratur nutrit ⁊ conseruatur. Similiter ex humore de uotiōis attracto ꝑ feruorem orationis ⁊ beneficio celestis caloris. i. supni ⁊ increa ti amoris qui ē spūssanctus generatur id

UNIVERSIDAD DE MURCIA

est diffunditur radix charitatis. & ab ipo calore celesti idest spiritusancto nutrit & cõseruat. Vnde apostoli in oratione vna nimiter perseuerantes & cum deuotione expectantes spũm sanctũ acceperunt per quẽ charitas diffusa est cordibus eorũ & nutrita & cõseruata Hiere. xvij. Ad humorem mittit radices. ¶ Scõo rõne firmitatis siue profunditatis: q̃ quãto matrici terre profundius se infigit tãto fortius arboris solidi⁹ & firmius fundamẽtum existit. sic quãto charitatis amor iest cordi, pfundius & ifixius tanto spiritualis homo firmi⁹ est & solidius fundatus. Vnde Apost. Ephe. iij. In charitate radicati & fundati. ¶ Tertio rõe vtutis. q̃ ꝙuis radix siti substãtia mollis. tñ fortissimos lapides vi calorꝭ penetrat & effodit. Sic charitatis amor ꝙuis per patiẽtiam sit mollis. Nam molle nõ resistit tãgenti & sic pfect⁹ non resistit ledenti scilꝫ iniuriaꝫ pro iniuria reddendo. sed potꝰ ei parcit. Item ꝙuis sit per mansuetudinẽ dulcis q̃ charitas patiẽs est & benigna est tamen fortissimos lapides. i. imanissimas persecutiones seu cruciatus virtute spũssancti superat & vicit imo radices diuinę amoris in petris duris magis condẽsank. Quia scz charitatis affect⁹ & effectus in duris & asperis passiõibus magis multiplicantur Job. viij. Super accerũ petrarũ radices eius dẽsabunk. ¶ Quarto rõe actualitatis: q̃ charitas omni tpe agit & crescit. Mã radix tpe hyemali calorẽ & humorẽ in se colligit quẽ vernali tpe foras effundit. Sic charitas tpe aduersitatis in semetipsa piguescit. Sz, pspe ritatis tempore aliꝭ se effundit & p vigorẽ opis, primis reuiuiscit Oscee. ix. Erũpet radix eius vt libani. Aug. Radix omnium bonorꝭ est charitas radix omniũ malorꝭ est cupiditas. ¶ Quinto rõne viroris q̃ scz sicut ex radice ẽ viror arboriꝭ ita ex charitate meritũ operis. Vñ Grego. dicit. in omelia q̃ sicut multi arboriꝭ rami ex vna radice prodeũt. sic virtutes multe ex vna charitate generantur. Nec hꝫ aligd viriditatis ram⁹ boni operis sine manet in radice charitatis. Hiere. xij. Plantasti eos & radicem miserunt proficiunt & faciunt fructꝫ Grego. quisquis in charitatis radicem se infert nec a viriditate deficit. nec a fructu inanescit. ¶ Jtẽ charitas assimilatur cypresso. ¶ Primo rõne subẽ. Est. n. substantia similis cedro q̃ sua substantia est imputribilis & semp sua permanet firmitate. Videmus aũt q̃ ligna putrefiũt ex humore aqueo superabundante. Sed hoc modo charitas putrefieri vel corrumpi nõ potest. q̃ aquositas. i. vehementia tribulationis non prevalet ꝓtra eam Cañ. viij. Atque multe nõ poterunt extinguere charitatez. ¶ Secũdo charitas assimilatur cypresso & hoc ratiõe figure. q̃ cypressus in rotunduꝫ ei⁹ se erigit. Vñ etiã ei⁹ fruct⁹ figuram imitatur. Et ideo cypressi coniferi appellank. Rotunditas autem figure perfectionem charitatis significat. Quia figura rotunda siue circularis ẽ plꝰ est perfectissima figurarum. Vnde rotunditas cypressi est perfectio charitatis. Et ideo ẽ apostolum Collocen. iij. Charitas est vinculũ perfectiõis. Nec enꝫ virtus est que mentem deo ligat & iungit & coniungendo p̃fic. Qõ ãt figura cypressi sursũ tẽdit signat q̃ charitas sursũ trahit Eccl'ast. i. Quasi cypressus in altitudinẽ se tollens. Qõ autem figura cypressi in conuz se stringit & acuit significat q̃ diligentes deum quanto plus in charitate proficiunt semp magis se restringunt. scz ab illicitis. a superfluis. & etiam a necessarijs. Sic ergo ex figura cypressi ostenditur q̃ charitas hominem perficit perficiendo erigit. & erigẽdo stringit & vnit. ¶ Tertio ratiõe redolentie. Est enꝫ cypressi lignum ẽ ẽ fi. suauissimum in odore. vnde folia habet licet amara tamen odore vinolẽta vt dicit Plinius. Similiter odor charitatis tam suauis est deo vt sine ipso nihil redoleat. Nam: neq; eloquentia: neq; elemosyna: neq; scientia: neq; fides: neq; prophetia: neq; quodcunq; opus siue donuz habz charitate deficiente meritum apud deuz Sicut expresse explicando per singula. j.

Corinth. tertiodecimo. Apostolus ostendit dicens. Si linguis hominum loquar ⁊ angelorum charitatem autem non habeam factus sum velut es sonans ⁊c. Augustinus. Charitas ē fine qua nihil valēt omnia. ⁊ que vbicunq; fuerit ad se trahit omnia. Charitas ergo rota est odorifera. ita vt eius folia idest verba licet amara ⁊ aspera videantur interdum esse in delinquentium correptione. tamen odorifera sunt in corripientis intentione. ⁊ medicinalia sunt in correcti emendatione. Et iō Prouerbiorum decimoseptimo dicitur. q̄ meliora sunt vulnera diligētis q̄ fraudulenta oscula odientis. Nam diligens non vulnerat nisi vt medicus qui solum modo vt sanet egrotum icidit ⁊ percutit vlcus. Vel q̄ cypressus habet folia amara sed odorifera. significat q̄ ille q ex charitate diligit debet delinquentem amaricare ad penitentiā inducendo. ⁊ pusillanimem odore recreare benigne consolādo. ¶ Quarto ratiōe vmbre. quia cypressus vt dicit Plinius habet vmbram multum gratiosam. hec vmbra gratiosa ad quiescendum est gratiosa mors ⁊ requies deū diligentiū. de qua dicit Psal. Cum dederit dilectis suis somnum ⁊c. Vel hec vmbra cypressi est refrigerium anime in quo per charitatem extincto viciorum ⁊ passionum estu dulciter quieuit anima in sui dilecti fiducia Cant. scō. Sub vmbra illius quem desiderabam sedi. Vel vmbra charitatis est protectio diuina quam dilectio dei ⁊ proximi que sūt quasi ale charitatis acquirunt. Psal. sub vmbra alarum tuarum protege me. ¶ Item charitas assimilatur casiefistule. ¶ Primo ratione productionis. quia sc̄z fructus ē ex arbore productus. Arbor igitur est spūs sanctus. Ipse enim est arbor vite in medio paradisi idest media in trinitate persona. cuius est p gratiā viuificare animas scōz illud Joan. sexto. Spiritus est qui viuificat. Huius arboris fructus est charitas Gala. sexto. Fructus autem spiritus est charitas gaudium ⁊c. ¶ Secundo ratione augmentationis: quia sc̄z casiafistula producit longa semina. que ingrossantur in actione caloris. exterius condēsantur. medulla interius existēte nigra dulci ⁊ humida. ⁊ ad modum faui mellis iteriusdistincta. Sic quoq; etiam charitas p̄ducit longa semina idest diuturna ⁊ vsq; in finem continuata opera. Que etiaz ingrossantur per augmentum deuotiōis ⁊ condensantur dum feruenter frequentantur. sicut ingrossantur membra cū p pinguedinem augentur interius. ⁊ illa dicūtur esse condensa vbi sunt multa ⁊ frequentia. sicut dicitur condensa silua vbi sunt multa ⁊ frequentia ligna. sed medulla interior idest intentio ⁊ mens ex charitate operantis debet esse nigra per humilitatem. Nam nigrum est quod parum ostendit de claritate. Quia bona intentio operantis non debet esse ad sui ostētationem etiam si opus sit publicum. sicut nigrum etiam ad lucem deductus non pretendit claritatem sed obscuritatem. Vnde vt dicit Gregorius. sic opus sit in publico vt intētio semper maneat in occulto. Item debet esse dulcis per benignitatem. quia charitas est benigna: vt dicit Apostolus. Item debet esse humida per pietatem sc̄z vt sit interius compassibilis ⁊ exterius faciliter effusibilis ad subuenīendum. Quia humiduz est passibile ⁊ ad exteriora faciliter fluxibile. Item charitas debet esse distincta ⁊ ordinata. precipue i elemosynis dādis Can. scō. Ordinauit i me charitatez. ¶ Tertio ratione electionis. quia illa casiafistula est eligenda que est grossa. quia signat multam humiditatē sibi inesse. Vnde leuis ⁊ sonora reūcit q̄ vana esse dr̄. Eodē mō vera ē ⁊ ꝓbata ē charitas q̄ ē grossa per patientiam. Mā id quod ē grossum non resonat: sed subtile. grossum est metallum ⁊ ferruz. Et sic charitatem habens licet patiatur. nō tamē resonat alicuius impatientie sonum vel vocem reddendo. Item que est ponderosa idest firma per constantiam. Nam vera charitas est patiens ⁊ constans.

¶ Quarto ratione operationis. ga casia fistulū multa operatur. Nam habet vtu-

tem mollificandi. ꝛ hoc competit charitati que inquá emollit dura ꝛ crudelia suꝑ borum corda. Vnde assimilatur etiá igni cuius carbones sunt beneficia ei⁹ inimico duro ꝛ superbo impẽsa ꝯm illud Roma. xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illum. si sitit potum da illi. hoc enim faciens carbones ignis cõgeres suꝑ caput eius idest hoc erũt suꝑ caput eius hoc est mentem eius duram tangẽ carbones ignis ad molliendum eius duritiam.

Item cañafistula habet virtutem mundificandi. quia charitas cor emundat a rubigine peccati. ꝛ precipue auaricie Greg. Tanto amplius peccati rubigo consumitur quanto peccatoris mens magno charitatis igne crematur. Item habet virtutem feruorem sanguinis mitigandi quia charitas iram mitigat que est feruor sanguinis circa cor ꝯm plm. Nam charitas non irritatur. Item habet virtutem coleram etiam purgandi. quia charitas luxuriam purgat quaꝫ calor colere incitat ꝛ inflammat. Item habet virtutem gule apostemata dissoluendi. qz charitas gule delectamentũ dissoluit ꝛ abijcit. Item habet virtutem sanguinis purificádi. Quasi enim impurus sanguis est sanguis inuidorum qui semper contra proximuꝫ malinoli ꝛ turbulenti sunt. Vnde per hoc significatur ꝙ charitas inuidiam purgat. Nam charitas non emulatur. Vel qz sanguis impurus ꝛ grauis ꝛ turbulentus est sanguis melancolicus. Per hoc ꝙ purgat sanguinem impurum significatur ꝙ purgat accidiam ꝛ tristiciam ꝛ grauedinẽ spiritus. ꝛ facit eum leuem ꝛ solicitum.

Item charitas assimilatur calamento. qõ est quedá herba similis mente. ꝛ hanc similitudinẽ declarat. Primo eius gradus qz est calamẽtũ calidum ꝛ siccũ in tertio gradu. Et sic sili mõ etiá a sacris doctoribus charitatis gradus tres esse ponunt. Quia est charitas incipiẽtiũ ꝛ proficientiũ ꝛ perfectorũ ꝛ in quolibet gradu ꝫ nõ vnifoꝛmit᷑ aliquo mõ ẽ calida ꝛ sicca i effectu. qz calefacit mẽtẽ. ꝛ desiccat carnez id est carnales fluxus. ¶ Secundo declarat illam eius virtus quia calamentũ habet virtutem dissoluendi ꝛ consumendi: Similiter ꝛ charitas dissoluit mentis duriciam ad bonum suscipiendum. consumit humoris molliciez. i. fluxibilitatez ad malum. Vnde per charitatez efficitur mens humana mollis ꝛ facilis ad bona. ꝛ dura ꝛ difficilis ad mala. ¶ Tertio hoc ostendit eius effectus. Nam calamentum suꝑfluitates humidas in corpe desiccat. ꝛ ꝫ competit charitati in quãtuꝫ excludit viciũ gule. ¶ Item calamentum libidinem frenat. quod multo magis cõpetit charitati que castitatẽ diligit ꝛ libidinem odit ¶ Item intestinorum ꝛ stomachi dolorẽ sanat quod competit charitati in quãtu sedat vicium ire quod est cuꝫ interiori dolore. Item morsus reptiliuꝫ curat. quod competit charitati in quãtũ resistit morsibus inuidorum ꝛ detractorum. Itez cõtra reumaticas ꝛ frigidas cãs iuuat qõ cõpetit charitati in quantum expellit ab anima humana frigus accidie. Item contra lepram iuuat. hec lepra est auaricia q̃ fere omnia membra ecclesie inficit. Nam a minori vsq; ad maiorem omnes auaricie studẽt. ꝛ hoc est ex defectu charitatis. quia qui diligit mundũ non est charitas patris in eo vt dicitur. j. Jo. ij. Item calamentum venenum ad exteriora euocat. quod competit charitati que venenũ nociuũ suꝑbie de corde extrahit ꝛ abijcit Item charitas assimilatur carice q̃ est ficus ficca a copia sic vocata. ¶ Primo qz carica confert senibus. Nam carice a senibus in cibum sumpte dicuntur eos defendere ne rugeꝫ eorum cutis. Ratio huius est quia rugositas accidit in membꝝ. qz membra a naturali humido desiccata intrinsecus contrahuntur ꝛ obrigescunt. ꝛ pellis corrugatur frigore ꝛ induratur. Sed carica humida est ꝛ calida. ꝛ propt humiditatem non permittit membra cõtrahi. ꝛ propter caliditatem nõ permittit a frigore cõstringente corrugari. Per senes autem intelligũtur illi qui diu peccata cõtinuant. in his destituti ab humore deuotiõis ꝛ abundante in eis frigore ini-

quitatis ſez ꝓpter defectuz caloris charitatis non ſoluz interius contrahuntur mẽbra ꝙ retractionẽ a bóis ſz ẽt pellis.i. ꝙuerſatio exterior corrugat ꝺformat ⁊ immutat. Sz charitas repellẽdo frigꝰ malicie ⁊ replẽdo alaz deuotiõis pinguedine ꝓhibet contractũ mẽbrorũ.i.retractationem a bonis ⁊ rugositatez pellis.i. deformitatez exterioris conuerſationis. ¶ Secundo quia carica cõfert debilibus. habz eñ debiles confortare ⁊ ratione ſaporis quia eſt iter fructus dulcior ⁊ ratione cõplexionis bone qz calida ⁊ humida. Sic charitas iter omnes virtutes plus debilitatem anime roborat ⁊ cõfortat. Et ipa etiaz enumerat ab apoſtolis inter.xij. fructus ſpiritus Gal.v. Inter omnes illos dulcior reperitur. Ipſa etiam eſt calida ꝓ inflammationez ⁊ humida per compaſſionem vel lachrymarum deuotionem. ¶ Tertio quia carica confert tenuibus.i. macilentis. quia ficus ſiccę multũ ſanguinem groſſum generant ⁊ multum impinguant. Similiter charitas multũ ſanguinez.i. multum meritum generat. ⁊ adiuit anime. Vnde ⁊ multum impinguat eam. Quia diligentibus deũ omnia cooperãtur in bonuz vt dicitur Ro. viij. Quarto confert vocibus quia carica pectus mũdificat. tuſſim ſedat. ⁊ vocem clarificat. Similiter charitas pectus.i. cor mundificat ⁊ tuſſim ſpiritualez ſedat. ⁊ vocem clarificat. ſiue in confeſſione peccati ſiue in laude dei. ſiue in exhortatione proximi. Itẽ charitas aſſimilatur mẽte. que licet frigida ſit ⁊ ſicca tamen habet virtutez diſſoluendi. confortandi. ⁊ appetituz promouẽdi. Similiter charitas frigida eſt inquantum extinguit ardorez auaricie. ⁊ ſicca in quantum deſiccat humorez luxurie. Vnde habet virtutez diſſoluendi ſez amoris mũdi vincula. ⁊ confortandi corda debilia. ⁊ promouendi deſideria ſancta. Itez mente cocta in aceto fetorez minuit. purgat gingiuas putridas. matricem mundificat ⁊ cõfortat. Item decocta in vino dolorẽ viſcerum ⁊ renum placat. Dicit enim Iſaac. ꝙ abominationem amputat ⁊ ſin gultũ ſedat. Que etiam omnia congruũt charitati: que tollit fetorem oris.i. viciũ gule. ⁊ mũdat matricem.i. viciũ luxurie ⁊ placat dolorem viſcerũ.i. viciuz ire. ⁊ am putat abominationez.i. viciũ accidie: que ſpirituales delicias abominat ⁊ faſtidit. Itẽ ſedat ſingultũ.i. vicium inuidie. Vnaz ille cui aliquis inuidit dr ei eſſe in ſingultum.i. in diſplicentiam ⁊ in ſcandalũ. ꝑs. Pax multa diligentibus legez tuam ⁊ nõ eſt illis ſcandalum.

¶ Capitulum.x.

Caro humana aſſimilatur feno. ſz illud Iſa.xl. Omnis caro fenũ ⁊c. Dicit ibidem gloſa ꝙ fenũ naſcendo hz virorem. crescendo hz decorem. ⁊ habet vltimo florem. ſed tandem ſiccatũ ſolis ardore redigitur in puluerem. ¶ Item preciſus ⁊ ſiccũ nutrimẽto eſt aliquando deputatũ. Similiter humana caro naſcẽdo habet virorez vite crescendo decorem forme. ⁊ poſt augmentũ quãdoqz florem fortune ⁊ temporalis glorie. Sed ſolis ardore. i. granis tribulationis vl'ifirmitatis feruore ſiccata. ideſt exhauſta redigit in puluerẽ vel mortis vel infime deiectionis. ¶ Item hoc fenũ ideſt corpus per mortez preciſum ⁊ p totalem priuationem vite preſentis ſiccatũ ſicut quando eſt in ſepulchro clauſuz vel humatũ ipſum efficit nutrimẽtũ animaliuz.i. eſca vermium. Eccl.x. Cum morietꝰ homo hereditabit ſerpentes beſtias ⁊ vermes. Vnde vſificator quidam dicit. Poſt hominẽ vermis poſt vermez fetor ⁊ horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo Bernar. ſuper Cant. Cur carnem preciosis rebus impiguas ⁊ adornas quã poſt paucos dies vermes deuorabunt in ſepulchro ⁊ animam tuam bonis operibus non adornas que ẽt deo ⁊ angelis pñtanda eſt in iudicio. Cur aiam tuaz vilipendis ⁊ ei carnem preponis? dominam ancillari ⁊ ancillaz dominari magna eſt abuſio. ¶ Itez caro aſſimilatur taxo. que taxus ẽ arbor venenata ex cuius ſucco fiunt venẽa. ⁊ cuiꝰ vmbra dormi

UNIVERSIDAD DE MURCIA

entibus sub ea est mortifera. Dicit enim Biasc. q lignum hoc si ignem arripiat. inextinguibilem ignem seruat. Habet. n. taxꝰ principaliter hec tria. scz venenosū succū mortiferū vmbraculū. inflāmabile lignum. Succus taxi est carnis delectatio que animā venenat. sed vmbra taxi ē carnalis vita siue conuersatio que animam necat. ꝟm illud Roma. viii. Si ꝟm carnē vixeritis morieminī. Sed ignitio taxi est concupiscentie vel fomitis iflāmatio que in perpetuuꝫ durat. Potest enim in hac vita fomes peccati mitigari sed non extingui dum scz homo est i carne corruptibili. Licz in beata virgine ex priuilegio gratie. ꝟmo quidem in sua scificatione scz in vtero matris sue fomes dicatur fuisse nō ꝟm essentiam extinctus sed mansisse ligatus. Deinde in conceptione filii credendum sit q totaliter fuit extinctꝰ. In aliis tamen hominibus cōmuniter semper, viget. propter qō semper est in eis aliqua repugnantia carnis ad spūm. Et ideo dicebat Apo. ad Ro. vii. Inuenio aliam legē in membris meis repugnantez legi mentis mee Hierony. in quadam epistola. Nos gestamus laqueū nobiscum. circūferimus inimicū. carnem nostraꝫ loquor de peccato nutritā corruptam nimis ipa origine. sed multo amplius praua consuetudine viciatam. Hinc est q tam acriter aduersus spūm concupiscit q assidue murmurat z impatiens est discipline. q illicita suggerit. q nec ratiōi obtemperat. nec vllo timore inhibetur.

¶ Capitulum. xi.

Castitas cōtinentie assimilat cinamomo. ¶ Prio ꝑpter gēituram. Mā cinamomū verū iter arboreſ z tribulorꝫ vepres z rupes densas gignit: z ideo cuꝫ magna difficultate colligitur. In quo significatur. q cōtinentia carnis nō in mollicie delicioſe vite gignit vel seruat sed in aspietate pnie z i austeritate abstinētie. Vnde dicebat Apo. i. Cori. ix. Castigo corpus meū z in ſuitutē redigo tē. Iūdo. li. ii. de sūmo bono. Sex sūt que incorruptam seruant castitatem. scz sobrietas: operatio: asperitas cultus. cohibitio sensuum cauta. sermonis honestas: cuitatio opportunitatis. Vnde patet q cum magna difficultate continentia conseruatur vel habetur. Nam sicut dicit. Aug. lib. iii. sermonuꝫ super ℳath. Iter omnia certamina xpianoꝝ duriora sunt prelia castitatis. Nam ibi continua pugna z rara victoria. Vnde dominus ℳath. xix. cum discipuli dixissent ei. Si ita est hoi cū vxore nō expedit nubere. non oēs capiunt verbū istud sed q buſ datum est. In quo arduitatē cōtinētie dñs oñdit q ab eius cōsecutione deficat hoium virtus cōis. ¶ Scdo pp staturam. q cinamomuꝫ ē virgultum in india vel ethiopia tantūmodo duorū cubitorum. Subtiles enim z replicatoſ habet culmos crocei vel nigri coloris. Duo ergo cubiti cinamomi signāt duos gradus continentie. vn⁹ ē abstinere se ab illicito coitu q oibus competit ēt inconiugatis. Alius est abstinere. a licito. scilicet etiam a coniugio vel cōiugali vſu. z ista continentia nō est omniuꝫ ſꝫ paucoꝝ vt patet ex verbo dñi supradcō. q nō oēs capiunt verbuꝫ istud. Culmi autem cinamomi subtiles z replicati qui sunt crocei vel nigri. z terminatio arboris z ramoꝝ sunt perfectiones continentium: Consistunt ergo perfectiones continentiū in subtilitate cōtēplatiōis i replicatōe dilectiōis. vt scz habeant dilectionē dei z primi. ita vt amor ꝓximi ide reflectat i deū qō ē cū ipe ꝓximꝰ ꝓpter deū diligit. z iterū amor dei i ꝓximū repēdat. scz vt q diligit deū diligat z fratrē suū. Itē nigrēdie hūilitat]: q. ſ. niger color vtutē ꝺz visū ogregādi: qō ſpectu aliaꝝ vtutū opetit hūilitat. Or q ceteraſ vtuteſ sine hūilitate ogregat ḟſi pulueꝛē in ventū portat. vt dicit Greg. Scdꝛe cipue humilitaſ debet castitati adesse qꝛſi cut Grego. in ℳoza. dicit Nulla est castitas carnis quā nō cōmendat humilitaſ In croceitate veroꝛ deuotionis ſignificatur. ex eo q color croceus itensionē caloris demonſtrat. Vnde aues que calidiſſi

me cõplexionis sunt extrema habẽt cro cea. vt pedes atq; rostra quod accidit ex abundantia humoris sicci ⁊ calidi quez natura ejcit ad extrema. ⁊ propter hoc sic colorant. Et sil'r color croceus interi' signat intensionẽ caloris ex distẽperãtia sanguinis in epate . Ergo moraliter illi habẽt colorem croceũ qui habent feruo rem intensum sez ad deuz ⁊ ad proximũ. ⁊ hic est charitatis color. sine quo nihil castitas valet. Nã sicut dicit Bernar. ca stitas sine charitate est lampas sine oleo. subtrahe oleum lampas non lucet tolle charitatem castitas nõ placet . Ex oibus ergo colligit. q illoz continentia est per fecta qui sunt casti in cãrne subtiles in cõ tẽplatione. replicati in dilectione nigri ⁊ despecti in sui humiliatione ⁊ feruidi in deuotione. ¶ Tertio ꝓpter fracturam. qz quando cinamomũ frangit quoddaz de eo spiramen ad modũ nebule emittit. Vnde culmi eius fracti reddunt visibile spiramẽtũ. Fractio aũt cinamomi. i. casti tatis est peccatum luxurie in quo est spi ramentum sensibile qz. s. in actu luxurie euaporat sensibiliter de corpore multz de spũ ⁊ naturali calore ⁊ ideo coitus de bilitat corpus vt physici dicũt. Sed mul to magis ab aĩa dum per peccatũ luxurie castitas frangit. euaporat ab aĩa ⁊ perdit spũalis gratia ⁊ calor charitatis. Et ideo post peccatum aĩa remanet debilis. ita vt tenta tionibus carnis postea superueniẽ tibus resistere non possit. ¶ Quarto ꝓpt siccaturã. qz. s. cinamomũ nõ redolet. ni si siccum. Vnde opz ꝙ aresc̃at ad hoc vt odorẽ reddat vt dicit Plini⁹. Sil'r nisi ca ro aresc̃at ꝑ abstinentiã ab humore luxu rie. non reddit deo odorẽ continẽtie. De hoc odore dr Eccl. xxiiij. Sicut cinamo mũ ⁊ balsamũ aromatizans odorez pedi Balsamũ enĩ cõiũgitur cinamomo. qz si cut per cinamomum continentia. ita per balsamum abstinentia signatur. Maz bal samuz corpora mortua incorrupta seruat qz quantum dissoluit tantum consumit: ⁊ ideo abstinentiã recte signat. que a mul tipluci corruptione tam infirmitatum ꝙ superfluitatum corpora mortalia conser uat. ⁊ quantum resoluit de humore pin guedinis tantum consumitur de humo re ⁊ vigore libidinis. Vñ cinamomo bal samum subiungitur. qz castitati abstinen tia obsequitur. ¶ Quinto propter colle cturam qz cinamomum cum magna dif ficultate colligitur. Ante enim solis ortũ vel post solis occasum nulla licentia col ligendi admittitur nec datur. Vnde non colligitur in nocte sed solum in die. Col lectum aũt cum fuerit sacerdos metam diuidit ⁊ partem deo deponit reliquam mercator emit. Quod aũt cinamomum non de nocte sed tm̃ de die colligitur si gnificat ꝙ cõtinentiam diligens nõ amat latibula tenebrositatis. qz hec luxuria ẽrit Job. xxiiij. Oculus adulteri obseruat caliginem. Nam sicut habet caliginosum animũ ita querit tenebrosum locum. Sz continẽs diligit diez honestatis ꝓm illud Roma. xiij. Abijciamus opera tenebra rum ⁊ induamur arma lucis sic ut in die honeste ambulemus. ¶ Sexto ꝓp pter mensuram. Attenditur enim in ci namomo duplex mẽsura sez quantitatis ⁊ qualitatis. Quantitatis quidez. qz sum ma bonitas est in sũmitate virgultorum ad longitudinẽ vnius palmi. quod autẽ duorum est modicum valet. qz modicuz habet corticis in quo bonitas eius consi stit. Similiter sũma bonitas ⁊ perfectio continentie est in sũmitate virgultorum idest in virginum puritate. qz virginitas tenet in carne sũmitatem. i. extremitatez. Est enim quasi radix comugium. medius viduitas. sed extremum ⁊ sũmum virgi nitas. Vnde hec extremitas est tantum vnius palmi ad differentiam cõiugij qđ est quasi duorum palmorum qđ sez in vtro qz coniuge mensuram exigit debite ho nestatis: Item viduitas est duorum pal morũ. Quasi enim vnũ palmum habuit dũ in ꝓiugio fuit. aliũ vo opz ꝙ habuerit dum vidua remãsit. Mam in vtroq; sta tu debita quedã mensura regrit habẽde honestatis. q̃ꝑ aliter ⁊ aliter. Sed virgi nitas vnũ solũ hz. qz videlz honestaꝫ mẽ

sura in sumo semper vniformiter tenet. Alia est cinamomi mensura in qualitate duplici qua hz. qz cinamomum vt dicit Plato est calidum in tertio gradu z siccu in scdo. Similiter in continentibus vt se conseruare possint oportet esse triplices gradum caliditatis idest triplicem amoris. Nam tres latrones thesaurum quez habemus in vasis fictilibus idest i fragilibus corporibus tollere moliuntur. s. mundus qui persequitur. caro idest carnis appetitus qui blanditur z diabolus qui latenter decipere z inuisare nititur. Sed contra hec omnia defendit amor dei si tamen vt dicit Bernardus sit amor fortis vt scilicet non frangatur a mundo persequente. ¶ Item amor dulcis vt nō attrahatur a carne blandiente. ¶ Item amor sapiens vt non decipiatur a diabolo insidiante. Et est triplex gradus caliditatis cinamomi. sed adhuc necessarius est triplex grad⁹ siccitatis. idest duplex modus abstinentie corpus desiccantis. vnus qui desiccet carnis humorem subtrahendo ei cibum scz iciunium. alius subtrahēdo siue temperando potū z hic est sobrietas Nam luxuriosa res est vinuz. z ideo subtrahendū. sicut dicit Valerius maximus q⁹ vini vsus romanis feminis olim incognitus fuit ne scilicet in aliquid deterius prolaberentur. Proximus enim intemperantie gradus a libero patre ad incessum venerem esse consuevit. vel saltez est temperandus sm illud Apo. i. Thi. v. Modico vino vtere propter stomachū ¶ Septimo propter electuram. Nam illud cinamomum est eligendum qō ē subtile. z acutū habens sapores dulcedini inter mirtū cum multa aromaticitate z colore subrufum. In quib⁹ significat q⁹ electorū cōtinentia est cum subtilitate abstinentie cū acumine prudētie. cuz sapore z dulcedine deuotiōis interne. cū aromaticitate z odore mūdicie z cum rubedine charitatis inflāmāte. ¶ Item qz castitas amat tenuitatez cibi z sobrietatem potus assimilatur lenti que amat terram tenuē magis q⁹ pinguez. z aerem siccum magis q⁹ humidum. Similiter enim castitas magis diligit victus tenuitatem q⁹ deliciarū pinguedinem qz perit castitas in delicijs sicut Bernar. dicit. ¶ Item poti⁹ sobrietatem potus q⁹ nimiam vim humiditat ē vt dictum est supra. Et ideo nazarei dño consecrati non solu3 mente sed carne vinum nequaq⁹ bibebant.

¶ Capitulum. xij.

Ontemplationis z orationis continuatio animam in malis prouehit z a casu peccati protegit Cuius exemplum apparet in oliuis. de quibus dicit Plinius q⁹ ḡdiu sunt in arbore nō pereunt sed quanto diutius ibi sunt tanto meliores fiunt. Semper enim vt dicit nouas vires resumūt z difficilit⁹ ide cadūt: Qua si. aūt oliua suspensa in arbore est anima leuata in contemplatione vel oratione. q̄ quanto diutius ibi potest persistere tanto manifestius est eam magis in deo proficere. quanto qz ibi melior fit tanto difficilius cadit in peccatū. vel quāto aliquis continuat quietatē contemplationis tanto difficilius inde cadit. i. tanto molestius recedit. ¶ Item cōtemplatio assimilatur mandragore. Primo propter suauitatez odor. Mādragora eniz sic ē dicta. eo q⁹ mala. i. poma habeat mire redolētia Cā. tico. vij. Mādragore dederūt odorē suū in portis nostris. Hanc herbam quidaz fingūt habere radicem humane persone similem. sed contrarium dr̄ in Platone. Quasi aūt poma mandragore sunt studia contemplatiue vite que multuz redolent deo. Et ideo Gen. xxx. Rachel que contemplatiuā vitam signat mandragoras a lya accepit z sibi viri thorū z filioz partū concessit. Quia. s. vita activa que p lyam signatur viro suo idest deo in laboribus z doloribus presentis vite fructificat. qui per partū filiorum significātur p quibus Rachel mādragoras obtinet. qz scz contemplatiua vita suauia deo z grata valde studia possidet, Et iō dic̄ Prosp in libro. i. de vita cōtēplatiua. Activa vi

ta hꝫ solicitum cursum contẽplatiua gaudiũ sempiternũ. Jn hac acquirit regnuꝫ. in ista percipit hec facit pulsare bonorũ opeꝛ velut qbusdã manibꝰ ianuã. ista vocat consũmandos in patriã. Jn hac cõtẽmũdus. in illa videbit deꝰ. ¶ Scõo ꝓpter insensibilitatẽ saporis qꝛ huꝰ hꝫ herbe corter vino imixtus ⁊ potatꝰ hoiem insensibilẽ facit. Vñ illis quoꝝ corpus incidendũ est dat ne doloꝛ sentiat. Vnã sicut dicit Biasco. ista potata vt dictũ ẽ ita dormire facit ꝙ oẽs dolores cõpescit ita vt nec ferri nec tꝑis sentire doloꝛẽ quis possit. Sic continue contemplationis ituitꝰ cũ vino etiam diuini amoꝛis atqꝫ eterne cõsolationis admixtus abstrahit animaꝫ quandoqꝫ a sensibilibus sicut ꝑm Augu. fuit abstractus ꝓ Paulus in raptu. Et ideo dixit scõe Corin. xij. Sine in corpoꝛe siue extra corpus nescio. deus scit. Vnde ipsa contẽplatio est que sanctos martyꝛes dũ secarẽtur ⁊ vrerẽt ⁊ moꝛtibus afficerentur varijs ita insensibiles fecit vt nihil de illis penis curarẽt tanꝯ si eas nullatenꝰ sentirẽt. Aspiciebant enim per contẽplationeꝫ deum remuneratoꝛẽ. ¶ Tertio cõtemplatiua vita assimilatur mãdragoꝛe ꝓpter fecũditatẽ ꝓlis. qꝛ ꝑm Constãtinũ ⁊ ꝓplinũ mãdragoꝛa dr̃ ꝓbere seminis virtutẽ ad concipiendũ. ⁊ hoc si ex nimio caloꝛe matrix sit impedita. qꝛ cũ hec herba frigida sit ⁊ sicca matriceꝫ ad conuenientiam reducit. ⁊ sic ad cõceptuꝫ disꝑõit. ꝓpter ꝙ mulieres frigidas nõ inuaret sed potꝰ impediret. Sic contemplatio celestis premiũ dũ ad bene opandũ solicitat ipsaꝫ animam fructibus meritorũ fecũdat. si tamen non sit in cõtemplando anima per acciditam vel negligentiam frigida. Jtem contemplatiua vita actiue addita fecũditoꝛem eam facit scꝫ operibꝰ bonis ⁊ facit etiaꝫ eam perfectius operari. Cuius exemplũ ẽ in ficu. qꝛ ficus sicut Jsi. dicit remedio cuiusdã arboꝛis q̃ vocatur caprificus ꝓcitur fecundari. Est. n. caprificus ficus nunq̃ maturescẽs. sꝫ qõ in se non habet alijs tribuit. Vnde si caprifici surculus cortici ficus inꝰfixꝰ fuerit eaꝫ fecundaꝫ efficit ⁊ citius maturescere facit. Caprificus ergo siue ficus siluestris est cõtemplatiua vita q̃ siluas ⁊ solitudines diligit. Sꝫ velut ficus domestica que ad manus hominũ existit ⁊ nutrimentũ fructꝰ tribuit homo actiuꝰ ẽ. qui per misericordie opera tribuit pauꝑibꝰ vite nutrimẽta. ⁊ in frequẽtia ⁊ multitudine hominũ est eius habitatio ⁊ vita. Sꝫ si radici ciuꝰ .i. coꝛdi surculus caprificiꝫ idest cõtẽplationis affectus ⁊ sancte oꝛationis studiũ inseratur ad fructus bonoꝝ operũ ꝓducẽdos fecũdioꝛ ⁊ maturioꝛ efficitur idest ꝓfectioꝛ qꝛ plura ⁊ magis cõpleta opatur Vnaꝫ fructus est completus qñ est maturus. Sed adhuc notãdum est ꝙ cõtẽplatiui custodiẽdi sunt maxie ab accidie frigoꝛe. Et in hꝫ iterũ assimilant arboꝛi fici. qꝛ ficus est arboꝛ tenera ⁊ delicata. ⁊ ideo facile a frigiditate leditur ꝑcipue quãdo i cipit germinare. ꝓpter quod versus aq lonem raro vel minus ꝓcuit ⁊ citiꝰ arescit timẽtes aglonaria frigoꝛa. Sic quia cõtemplatiua vita facit coꝛ tenerũ ꝙ affectionẽ amoꝛis ⁊ delicatũ ex nimio cõtẽto celestis ꝓsolationis facile ledit a frigoꝛe aglonis. i. ab accidia quã malignꝰ spũs immittit qui dixit. Sedebo i mõte testamẽti in lateribꝰ aquilonis. Nec enim vbi coꝛ subintrauerit rigiduꝫ ⁊ frigiduꝫ facit. Rigidũ quideꝫ .i. inflexibile ad compassionẽ ⁊ frigidũ ad opationẽ ⁊c. ¶ Jtez contemplatiua vita assimilatur nuci muscate. ¶ Primo ꝓpter continentiã. Quia est circũdata quadam pellicula. tenuissima. infra quã eius continetur substantia: Sic simili mõ etiã vita ac mẽs cõtẽplatiua oꝛ ꝙ captiuetur ⁊ includatur in fide idest nocitia. que tamen tenuissime attingit ad diuina ⁊ superna. ⁊ ideo est tenuissima pellicula idest tenuissima notitia diuinoꝝ. Sꝫ nihilominꝰ est sufficies ad saluãdũ nucis medullã. i. ad saluãdã aiaꝫ. Secũdo ꝓpter excellẽtiã qꝛ nux muscata tãto ẽ melioꝛ quãto ẽ põderosioꝛ ⁊ in odoꝛe suauioꝛ ⁊ saporeacutioꝛ. Sic cõtẽplatiuꝰ homo tãto est melioꝛ quanto est ponderosioꝛ ꝑ mentis stabilitatẽ. qꝛ gꝛauia ⁊ põderosa

UNIVERSIDAD DE MURCIA

difficulter mouent & firmis stabilius tur. & quāto odore suauior p conuersatōis sanctitatē. & quāto sapore acutior per fruitiē subtilitatē. ¶ Tertio ꝓpter efficaciaꝫ quia nux muscata hꝫ virtutē calefaciendi. & stomachū ꝓfortandi. ventositates extenuādi. dolorem capitis auferendi. Sic & cōtemplatio inflāmat amātē. ꝓfortat opātē expellit vētū. i. vanitatē. & aufert dolorē exteriorē infundēdo interiorē cōsolationē. Juxta illud pē. Secundum multitudinē dolorꝫ in corde meo consolationes tue letificauerunt animam meam.

¶ Capitulum. xiij.

Or hois spūalis dꝫ assimilari radici. Nam radix vt arborē nutriat dꝫ esse vina fixa solida & humida. Sic & cor hois vt ipꝫ spūaliter nutriat dꝫ cē viuū p fidē. qz iustus ex fide viuit vt dr Hebreo. x. Dñi dr ꝓuerbi. iiij. Omni custodia custodi cor tuuꝫ qm̄ ex ipso vita procedit. Scdo dꝫ esse fixum per spem pē. Paratū est cor eius sperare in dño &c. Item dꝫ cē solidum per charitatē Apo. Ephe. iij. In charitate radicati & fundati. Stulti autez peccatores extra charitatem existētes, habent cor confractuꝫ eccli. xxj. Cor fatui q̄ si vas cōfractū &c. sed charitas exigit integrum & solidū Luce. x. Diliges dominum deum tuuꝫ ex toto corde tuo ex tota anima tua. & ex omnibus viribꝰ tuis. Item vt sit humidus per deuotiones vl pietatis compassiones Mic. xvij. Ad humorē mittit radices suas. Jsaie. i. Dē cor virens &c. ¶ Item cor serui dei debet cē sicut semen rose. Nam in medio rose est semen minutuꝫ croceum & valde odorifera rum. Hoc semē in medio rose est gratia dei in corde. quod est minutuꝫ per humilitatez ¶ Bathel. xj. Discite a me quia mitis suꝫ & humilis corde Grego. Semper conscientia sīm deum humilis & tristis debet esse. vt. s. per humilitatem non superbiat & per vtilez meroꝛez cor ad lasciuiaꝫ nō dissoluat. Item debet esse croceum p haritatez. Deutero. xx. Circūcidet dominus cor tuuꝫ & cor seminis tui vt diligas eum ex toto corde tuo &c. Item debet cē valde odorifer per orationis & deuotionis suauitatez. Apoca. v. Habentes phialas plenas odoramētorum que sunt oratiōes sanctorum Jsido. Oratio cordis est non labioꝝ tantū. Iste fumus siue odor orationis procedens ex feruore cordis mirabiliter virtute demonis ꝓfrngit. Thobie. vj. Cordis eius particulā si super carbones posueris. fumus eius extricat omne genus demoniorum.

¶ Capitulum. xiiij.

Or rectio seuera peccati assimilat carduo. ¶ Primo rōne figure qz cardus herba ē aculeata hīs hastas & in summo capitella habens spinosa. Per hastas aculeatas itellige cor rectionē grauiorem flagelloꝝ & huiusmodi. Sed per capitella spinosa itellige correctionē asperoꝝ verborū. s. pungitiuorum que. s. mentem delinquentis excitando ad proprīū sensuꝫ reducit. Eccli. xij. Qui pungit cor ꝓfert sensum. Itē Eccles. xij. Verba sapientū sicut stimuli & quasi claui in altū defixi &c. Gregio. in regist. Clauis atqz stimulis verba sapientuꝫ comparantur. quia culpas delinquentium nesciunt palpare sed pungere ¶ Secūdo ratione efficacie quia succus cardui capilloruꝫ fluxum curat. Similiter seuera correctio capillos capitis. i. virtutes mētis conseruat & confirmat. Mazdꝫ vnius vicium seuere corrigitur alterne defluat timore seruat. Idemqꝫ qui flagellatur dum de vno vicio corrigitur ab alio ꝓseruat Job. v. Visitatio tua custodiuit spiritum &c. ¶ Tertio ratione medicine. Etenim cardui sunt matrici pernules quia scilicet correctio aspera ad penitētie gratiaꝫ reuocat. que scilicet est vt matrix in qua peccator penitens iterato cōcipiē & formatur in esse spirituali. Itē carduus mulieres plurimū iuuat. & ad litterā correctio aspera necessaria ē omnino mulieribus ifirmitis. Et adhuc talis correctio necessaria est mulieribꝰ. i. mentibus que

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nimis molles ⁊ fragiles sunt ad peccādū Maz sicut dicit Cassio. iniquitas mortalium sine fine vagaretur. si eam medicialis increpatio minime resecaret. Et ideo sicut idem Cassio. sup ps. xxx viii. dicit Occurrendum ē ne tractu temporis intemperata malicia conualescat ⁊ vires iniquitati dissimulatio vl indulgentior gratia sum ministret. Sed clarī audita correctio doceat impericiam ⁊ compescat audaciam.

¶ Capitulum. xv.

Vpiditas assimilatur radici. Primo quia p radicē arbor terre iheret ⁊ ab ea humorez accipit q̄ nutrit. Vnde bm Plīm. radix habet otiis officiuz. quia per eaz planta suscipit nutrimentum sicut animal p os. Similiter per cupiditatem anima inheret terrenis. Et sic planta mediante radice nutrit terre humido. sic coz hominis mediante cupiditate pascitur terreno lucro Vnde cupiditas est os cordis insatiabile Proner. xxx. Tria sunt insatiabilia. infernus ⁊ os vulue ⁊c. Sene. xxv. epistō. Vidisti aliquando canem frusta panis aperto ore captantem. quicquid accepit protinꝰ integrū deuorat. ⁊ semper ad spem futuri hiat. Idez euenit nobis quicquid expectantibus fortuna p̄iecit id sine vlla voluntate dimittimus. statiz ad rapinam alterius erecti ⁊ attoniti in epicuroz istud chaos incidimꝰ quod inane ⁊ sine termino est. ¶ Secundo. quia radix seqtur cōplexionez terre in qua nascitur. ⁊ sic cupiditas sequitur conditionem hominis i cuius corde concipitur. Vnde diuersa est in diuersis. Nam auarus est cupidus de diuiciis. superbꝰ cupidus de dominijs. curiosus de rebꝰ vanis. ⁊ sic de alijs. Nam in omni peccatore est cupiditas immoderata alicuius rei. ⁊ isto modo considerādo cupiditatez siue maliciam est quoddā vitium generale quod icluditur in omnibus vitijs. Et ideo dic Aug. in li. de libero arbitrio q̄ auaritia q̄ grece philargiria dicitur nō solum in argento vel nummis sz in omnibus rebus que immoderate appetuntur intelligenda est Et Gregō. dicit in quadam omelia. q̄ auaritia nō solum pecunie sed etiam scientie ⁊ altitudinis est cum supra modum; sublimitas ambitur. ¶ Tertio quia radix ē causa diuersarum pullulationū. Nam virtute radicis pullulāt stipites rami frōdes flores ⁊ fructus. Mihil enim est in arboze quod prius non fuerit in radice. Eodē modo multa sunt mala que pullulant ex radice cupiditatis Apost. i. Thi. vi. Radix oīuz malorum est cupiditas. Super quo vbo dicit in omelia Basilꝰ. q̄ cupiditas ē trāgressiōis mater: magistra nocendi. primi pilaria iniqtatis. auriga malicie: siccaria virtutum. sedicionis origo: fouea scādalorum. Dicit ergo. cupiditas pecuniarum ⁊ diuiciarum de q̄ proprie Apostō. loqꝫ ficut patet ex eo quod p̄miserat. Qui volunt diuites fieri ⁊c. Jccirco dicit esse radix omnium malorū. nō quia omnia mala ex cupiditate semper oriātur sed quia nullum maluz est quod non interduz ex auaritia siue cupiditate nascatur. Nam sicut dicit Innocētiꝰ: hec est que sacrilegia committit ⁊ furta ⁊ rapinas exercet ⁊ predas ⁊ bella gerit ⁊ homicidia simonia ce vendit ⁊ emit inique petit ⁊ recipit in iuste negociatur ⁊ feneratur instat dol. immiet fraudibus dissoluit pactū ⁊ violat iuramentum corrumpit testimoniuz ⁊ peruertit iudicium.

¶ Capitulum. xvi.

Euotio assimilatur oleo. Primo qz oleū habet virtutē illuminatiuā. ⁊ ideo infunditur i luminaribꝰ ⁊ propter ꝟ significat deuotionē in puritate ⁊ claritate conscientie. Et ꝟ est oleuz quod p̄cipitur offeri. Exo. xxv. ad luminaria continuanda. quia deuotio puritatis ⁊ claritatis conscientie nutrit in nobis reuelationes diuinas. ¶ Secundo quia oleum habet virtutez aleuiatiuā. ⁊ ō medetur doloribus. Vnde oleum designat deuotionem in tolerantiā p̄sentis miserie. Deuotio etiam passionis christi consideratione al

teniat nobis presentes tribulatiões Cañ. i. Oleum effusum nomen tuum adolescentule dilexerunt te nimis. i. feruenter vt exponit Ber. ¶ Tertio hꝫ oleuꝫ virtutem enatatiuam. ⁊ ideo superfertur liquoribus propterea signat deuotiõez ex pregustatione celestis glorie ps. Dilexisti iusticiã ⁊ odisti iniquitatẽ propterea vnxit te deus oleo letitie pre cõsortib⁹ tuis Et est notandum qꝺ oleum iccirco aliis liquoribus superfertur videlicet qꝫ modi tum habet terrestreitatis multum aereitatis. i. aeree leuitatis. Et sic deuotio iterna tãto magis animam eleuat ad celestia degustanda quanto min⁹ habet de terrena cupiditate ⁊ plus abũdat in aerea leuitate. idest diuina charitate. Nam charitas amor est qui animam alleuiat ⁊ sursuꝫ leuat. Vnde dicit. Augu. super ps. lxxxv. nõ putrescit cor si leuetur ad deum Frumẽtũ tuũ si hꝫres i inferioꝛib⁹ ne putresceret leuares illõ ad supioꝛa. Frumẽto tuo immutare queris locũ ⁊ cor permutꝫ iterra putrescere: frumentum leuares ad supioꝛa cor leua in celum Et vñ inquit possuꝫ q funes q̃ machie q̃ scale op⁹ sũt: Grad⁹ effectus est. iter tuũ voluntas tua est amãdo ascendis. negligendo descendis. stans in terra in celo es si diligis deum.

¶ Capitulum. xvii.

DIgnitatis status quãto altioꝛ tãto aduersitatib⁹ ⁊ molestiis plẽioꝛ. Vñ in dignitatibus positi assimilãt arboꝛi. Flagella eni vt dicit Isi. dicuntur vitium ⁊ arboꝛum summitates eo qꝺ sepe ventis ⁊ turbinibus flagellãtur. sunt autẽ quasi summitates arboꝛuꝫ altitudines dignitatum in quibus qui sublimati sunt multarum aduersitatum ventis frequentiuꝫ anxietatuꝫ turbinibus flagelãtur. Et id eo non incõgrue de statu dignitatis posset suggeri illud ꝓuerbiũ. ii. ¶Dacha. iii. Si quem habes hostem cẽ mitte illũc ⁊ recipies flagellatum Tulius. Quo celsioꝛ es eo magis te solicituꝫ ⁊ anxiũ esse oportet. Vñ ps Ab altitudie diei timebo idest abaltitudine tẽporalis dignitatis Item ad dignitatis gradũ ambitiosus homo qñqꝫ paulatiꝫ exaltatur sed subito ducit sic arboꝛ q̃ cũ difficultate eleuat sed subito vi vẽtoꝛũ ducit. Vñ dicit Ber. Paulatim ascendisti sed non paulatim descendes sed tanq̃ fulgur ⁊ sic sathan. Item dignitatis altitudo quanto min⁹ est in humilitate fũdata: tãto min⁹ crescit ⁊ min⁹ durat. Cuius exemplũ patet in feno ò q̃ dicitur in ps. Fiant sicut fenum tectoꝛuꝫ qõ priusq̃ euellatur exaruit. vbi dicunt. Glose qꝺ quanto fenum altius stat ⁊ minus pfunde radices eius inferius deprimit tanto minus crescit ⁊ citius arescit. Sic homo quãto est in altioꝛi statu si radices cordis non pfundantur in humilitate. i. sui humili cognitiõe ⁊ custodie se dulitate paruꝫ ꝓficit ⁊ cito deficit. ps. Vidi impium. i. superbum superexaltatum ⁊ eleuatum sicut cedros libani. ⁊ transiui ⁊ ecce non erat.

¶ Capitulum. xviii.

DIuitie assimilant. spinis. Primo quidẽ qꝺ spine ẽt sub floꝛe sũt se carpentiũ pũgitiue. ⁊ similiꝫ diuitie etiaꝫ in floꝛe mũdane glorie se assequentes pungunt pũctione laboris in acquirẽdo timoris in possidendo ⁊ doloris in perdendo Vnde Petrus. Rauenen dicit in quodam sermone. Auri custos seruatoꝛ argenti securitatez nõ hꝫ nescit quietez. ⁊ cui deest securitas gestit: pẽa diues ẽ ille nõ cẽsu. Innocẽt⁹ dicẽ i supfluitate resoluit iactãtia effrẽat currit ad libidinẽ ⁊ coꝛruit ad illicitũ ⁊ fiũt ei istꝛa pẽaꝫ que fuerũt oblectamẽta cui paruꝫ laboꝛ in acquirendo. timoꝛ in possidendo. doloꝛ in amittendo mentem etsẽp fatigat solicitat ⁊ affligit. ¶ Scõo qꝺ spine sunt vestium laceratiue sic diuicie lacerant interioꝛes vestes virtutum. Vñ Gre. in omel. xx. super illud Exiit qui seminat dicit. Diuitie spine sunt. quia cogitationum suarum punctionibus mẽtem hamanam lacerant ⁊ cum vsqꝫ ad pecca tuꝫ pertrahunt ẽẽ inflicto vulnere cruẽ

rant. Tertio quia sunt serpentum comunicatiue. s. occultatiue propter qđ Eccli. x dicitur. qui dissipat septem mordebit eũ coluber scilicet qui latitat inter spinas. Sic diuitie latibulum sunt serpentium infernalium prime Thi. vi. Qui volunt diuites fieri incidunt in tentationem et in laquem diaboli ⁊ in desideria multa ⁊ inutilia que mergunt hominẽ in interitus. Quarto quia spine sunt sui inuicem complexiue Sic enim se mutuo complectuntur ꝙ facilius fasciculus spinarum excutitur q̃ partes separentur. Sic diuitie habite difficulter bene dispensantur. ⁊ ideo consultius est totum simul onus deponere ꝓm illud ẽ Mat. xix. Vende oia que habes ⁊ da pauperib⁹. ¶ Quinto qr spine sunt ignis incensiue. Diuitie enim sunt materia ignis cupiditatis in psẽti ps. Exarserũt sicut ignis in spinis. ⁊ ignis infernalis in futuro. Isaie. xxxiij. Spine congregate igni cõburentur. ¶ Sexto qr spine sunt seminum suffocatiue. Nam ꝓpter suas densitatem radios solis intercipiunt. ⁊ roriferas celi guttas ad ea q̃ sub eis sunt descẽdere nõ permittunt. ⁊ ideo que iuxta spinas vel infra seminantur non de facili coalescunt. Vnde. Luce. viij. Aliud semen cecidit inter spinas ⁊ simul exorte spine suffocauerunt illud. Similiter diuitie suffocãt sua solicitudie fructum seminis verbi dei Et ideo dicit ibidem Luce. viij. Quod autem in spinis cecidit hi sunt que audierũt ⁊ a sollicitudinibus diuitijs ⁊ voluptatibus vite suffocantur ⁊ nõ referunt fructus. ¶ Item diuites qñ abundãt diuitijs visitãtur ⁊ frequentantur. qñ vo sunt pauperes contẽnuntur ⁊ abijciuntur sicut arbor que diligenter seruatur ⁊ custodit qñ fructus ẽ in ea. sed ablato fructu negligitur ⁊ exponitur. vt patet in vineis que claudũtur ⁊ custodiũtur tempore fructus. sed postea exponuntur ꝓ. ix. Diuitie addũt amicos plurimos. a paupere autẽ ⁊ hi quos habuit separantur.

¶ Capitulum. xix.

Doctria sacre scripture assimilat apio ¶ Primo qr apium est herba q̃ splenẽ ⁊ epatis opilationes. i. vias opilatas aperit. p epar autẽ ⁊ splenem que sunt duo membra intrinseca ⁊ multum vtilia corpori intelligimus duas intimas ⁊ vtilissimas potentias anime scilicet intellectum ⁊ affectum. Et sicut splẽ atrahit nutrimentum ab epate scilicet humorem quo nutritur. sic voluntas ab intellectu trahit presens obiectum a quo mouetur Nam bonum apprehensum in intellectu est voluntatis obiectũ ⁊ mouẽs ipaz vtriusq̃ autem potentie vias aperit doctrina sacre scripture. qr intellectui aperit viam ad deum cognoscendum. ⁊ volũtati ad deum diligendum De quibus vijs dicitur ꝓ. iij. Vie eius vie pulcre ⁊c. ¶ Secundo quia apij vis semen ⁊ radix morsib⁹ venenatis succurrit. vt dicit Diasco. Morsus venenosi sunt tentationes diaboli quibus verba sacre doctrie optime docent hoiem obuiare. Vñ dominus Mat. iij. a diabolo in deserto tẽtatus sacre scripture vba in oĩlibet tentatione oppossuit. Induxit ẽt ꝺ̃ eũ tria testimonia de lege qbus ipz vicit ⁊ repulit. sicut figuratũ fuerat. i. Reg. xviij. in dauid q̃ goliã pstrauit tribus lapidibus de torrente. ⁊ sic xp̃s diabolũ supauit tribus testimonijs de lege vt dr̃i glosa. Quo exẽplo ẽt nos docemur sacre scripture vbꝫ repellẽ tẽtatorẽ Maz si tentat te de supbia ⁊ appetitu honoꝝ responde ei. scriptum est Eccli. ix. Quid superbit terra ⁊ cinis? ⁊ iterꝫ Eccli. vii. Noli querere ab hoie ducatum neqꝫ a rege cathedram honoris. Si tentat de appetitu diuitiarum. rñde scriptum est. Thi. vi. Nihil intulimus in hũc mundũ haud dubiũ qr nec auferre qđ possum⁹ Et iterum. Qui volunt diuites fieri incidunt in tentationem diaboli Item si tentat de appetitu deliciaruꝫ carnaliuꝫ. Respõde ei. i. Cor. xv. Caro ⁊ sanguis regnũ dei nõ possidebunt. Glosa per carnem ⁊ sanguinẽ vẽter ⁊ libido. i. peccata carnalia

UNIVERSIDAD DE MURCIA

designantur. ¶ Tertio q̄ apiū tristitiā ex pellit ⁊ leticiā inducit. Mā est quoddā genus apij quod dr apiū risus. eo q̄ humoris mellancolici sit purgatiuus tristitie expulsiuū ⁊ letitie inductiuū. imo dr q̄ si qs ipm in magna quantitate reciperet ridendo eum occideret. Sic doctrina sacre scripture melancolicā. i. tedū expellit Dñ Sapi. iij. Non hz amaritudinem conuersatio illi⁹ nec tedū conuictus ipsius. Item tristitiam interdicit Mathe. vi. Nolite fieri tristes. Item ad leticiam inducit. ps. Seruite domino i leticia. Vnde libri sacre scripture magnū solatiū prebēt ptra hui⁹mi serie incolatū. i. Macha. iiij. Habentes solatio libros sanctos.

¶ Capitulum. xx.

Elemosyna assimilat cardamomo. ¶ Primo rōne originis. q̄ cardamomū ē semē arboris q̄ qsdā tūrositates facit in qb⁹ semē ptinetur Arbor ergo est penitētia q̄ in intimis cordis radicata i terra. i. in corpore nostro. pficere ⁊ fructificare dz. Vel in terra hec arbor fructificare dz q̄ supra terraz. i. in celo vel etiam sub terra. i. in inferno penitentia locum non habet. Nam in celo non est locus penitudinis vbi nullus angit p̄scientia criminis. In inferno vero nō hz penitentia fructum vbi non potest expiari delictum Ex hac ergo penitentie arbore pducit semē elemosyne. Est enim elemosyna opus satisfactionis q̄ quidez ad penitentiam pertinet. Sed ideo semen vocatur q̄ in aliena terra scilicet indigentis ꝓximi carne seminata mirabiles fructus affert. Hoc autem semen elemosyne ab arbore. i. a penitentia in quibusdam tumorositatibus .i. cordis ꝓpassiōibus pducit q̄ tota virtus elemosyne ē ex cordis compassione Aug. In affectu cordis p̄sanda est elemosyna tribuentis. Et idcirco. vt in Mora. Beat⁹ Gre. dicit Ille perfecte tribuit qui cum eo q̄ afflicto tribuit affligi quoq; aliqz in se sumit vt pr⁹ in se dolentis passionez transferat ⁊ tunc contra dolorem ipsius per ministeria cōcurrat. ¶ Scō rōne coloris. q̄ illud cardamomi semen ē melius q̄ subrufum ē aliquantulus. Rufedo etiā elemosyna est ex dilectionis feruore nec dubiū quin tāto melior sit elemosyna quāto plus rubz ex charitatis flamma. Dñ sine charitate elemosyna est oīno infructuosa Apostolo dicente. i. Corin. xiij. Si distribuero i cibos pauperuz oēs facultates meas charitatez autem non habeam nihil mihi prodest. ¶ Tertio rōne saporis q̄ illud ēt est melius q̄ est acutū ⁊ dulcedini intermixtus Debet enim dari elemosyna cum acumine. i. cum subtilitate discretionis. ⁊ cum dulcedine allocutionis q̄ interdū vbiz est melius q̄ datum Aug. in Ep. ad quēdaz comitem Laue prenidens discretiōz elemosyne ita vt vtriusq; dātis ⁊ accipiētis sit solatium. Quarto rōne virtutis q̄ hz virtutē ꝓfortandi cor cerebrū ⁊ stomachū. in corde quidem est dilectio. in cerebro sensificatio. in stomacho vero nutritio q̄ scilicet ex elemosyna puocatur recipientis dilectio. In ea etiam demonstratur largientis sensus ⁊ discretio. ex ea etiam prouenit vtriusq; partis nutritio q̄ dantis quidem per meritum elemosyne refouetur spūs. sed recipientis p̄ opportunū auxilium refocillatur corpus. ¶ Itē elemosyna assimilatur semini. q̄ bonitas seminis ꝑm Plinū. psiderat ex tribus Primo ex tpe q̄ illud semē est bonum ad seminandum q̄ est bimū vel trimū. Quedam est elemosyna que disponit hominē ad vnum. s. ad hoc vt liberet a culpa sicut elemosyna peccatoris Dan. iiij. Peccata tua elemosynis redime. Et ista est quasi semē anniculum. i. vnius anni tm̄. Quedam vo elemosyna valet ad duo. s. ad satisfactionē culpe ⁊ redēptionē pene vt elemosyna penitentis Thob. iij. Elemosyna liberat a morte. s. culpe. ⁊ non patitur aiam ire in tenebras. s. pene. ⁊ ista est vt semen bimum. Quedam aūt valet ad tria scilicet ad pseruandū a culpa. ad euadendus supplicia. ⁊ ad intrandum pmia. sicut elemosyna iusti ⁊ est quasi semen trimuz. ¶ Scō cōsideratur bonitas seminis ex

UNIVERSIDAD DE MURCIA

pondere qz illud est optimū quod ē gratuitissimū. pondꝰ autē elemosyne ⁊ cuiuslibet boni operis est ex charitatis affectu: qz tāto elemosyna plꝰ valet dāti quāto cū maiori charitate dat. ¶ Tertio pfidera tur ex colore. qz illō semē meliꝰ ē qō magis albū iteriꝰ ē Sed q̄ medulla alba ē i tentio pura. Vñ illa eleōsyna ē bōa q̄ datꝰ cū itētōe pura. ¶ Mat. v. te át faciēte ckinā nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua

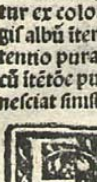

¶ Capitulum. xxi.

Loquētia sapiētū assimilat frondositati arborum ¶ Primo rōne grositat j qz viriditas ⁊ copiositas foliox reddit arbor ē gratā aspiciētib⁹. Similit efficacia ⁊ affluētia vboz reddit sapiētē gratiosū audientib⁹ ps. Diffusa est gratia in labiis tuis. ¶ Sz n ō. h q ad grosā eloquētiā plura requrūt Mā ꝑz Valeriū maximū. Doctrine ⁊ eloquētie ornamēta ⁊ pnūtiatōe apta ⁊ pue nienti corpis gestu cōsistūt. Quibꝰ q se instruxerit tribus modis homies aggredit Aures penetrādo. oculos demulcēdo. ⁊ animos inuadēdo. sic etiā Sene. in epla dicit. De apta aūt pnūtiatōe vboz logt Cassio. sup ps. lxxiii. Eloquēs ē ille q scit pua sūmisse. medie tēpata. magna grādi ter dicē. q scit inuēire pclare. enūciare magnifice. disp̄ere apte. figurare varie. Idē ēt dicit. q bonꝰ doctor phēiat apte. narrat apte. arguit acriter. colligit fortiē. ornat excelse. docet delectat ⁊ afficit. ¶ Secundo ratōne utilitatis. qz folia tenellos fructꝰ a vētis pluuiis ⁊ caumatibꝰ muniunt. ⁊ p eis tāq̄ scutū ictus recipiūt. Sic sapiētū vba tenellos hoies. i. spū ōbiles siue pusillanimes a vētis psecutionū. ⁊ a pluuiis. i. impetu inundātium tribulationū ⁊ a caumatibꝰ internaꝝ tētationū. cō fortādo. instruēdo. minādo. muniūt ⁊ ō fēdūt. Et iterdū etiā sapiētes ⁊ eloquētes viri ꝑ patria seu ciuibꝰ suis siue aduersātib⁹ ꝓtradicēdo siue salubriꝝ ꝓsulēdo siue vsucias ⁊ negcias ōtegēdo iuidētiū vl hostiū ictibus. i. odiis ⁊ psecutōibus se exponunt Isa. xxxxii. Posuit os meum quasi gladium acutum. Vnde contra eos qui hoc non faciunt dr Eze. iij. Nō opposuistis vos murū ꝑ domo israel. Tul. in rhetoricis. Qui ita se armat eloquentia nō vt oppugnet cōmoda patrie. sed vt ⁊ ꝑ his pugnare possit is mihi vr ⁊ suis ⁊ publicis reb⁹ vtilissim⁹ atq; amātissimus suis. ¶ Tertio rōne firmitatis qz folia cito a vēto mouēt. ⁊ hinc inde q̄si sank. sed ꝓpter abundantiā humoris nō facile ab arbore diuidūt. Similiter gratiosi in vbis licz a vēto vane laudis ⁊ fauoris hominū plerūq; agitētur. tū si hñt abundātiā humoris. i. diuini amoris siue interne deuotionis nō faciliter ab arbore christo vl ab arbore virtuose vitelp elationē vel vanā gloriā scpant ps. Foliuz eiꝰ nō defluet ⁊ oia q̄cūq; faciet ꝓspabūt Vel tūc folia ꝓpter ventū ab arboribus cadunt. qñ viri eloquentes ꝓpter metū obmutescūt. Sed hoc amicis dei nō accidit. qz eos intimi amoris vtus ab omni timore defendit Actuū. iiii. Petrus ⁊ Johānes hoc humore. i. amore spūs cō fortati principibus sacerdotū ꝓhibenti bus ne docerēt in nomine iesu rūderūt Non possum⁹ que audiuim⁹ ⁊ vidim⁹ non log. Quarto rōne fructuositatis. qz fructꝰ sub foliis sunt primo virētes. tādez matureſcunt. ⁊ calore solis dulces fiunt q ꝓius amari fuerant. Sic sapiētes viri sub foliis vboz producunt fructꝰ opuz. q fructꝰ apparent virides. i. gratiosi aspiciētib⁹. ⁊ maturi. i. discreti discutiētib⁹. ⁊ dulces. i. sapidi suscipiētib⁹. Faciunt eni viri sapiētes opa gratiosa discreta ⁊ fructuosa. vl eoz fructꝰ. i. actꝰ sūt vt rides ꝑ fidē. maturi ꝑ spēz. dulces ꝑ charitatē. Et hic ē calor solis. i. amor christi q̄ oia facit dulcescere ēt amara quecq;. Cañ xx. Fructꝰ eiꝰ dulcis gutturi meo. Et ar tēde q̄ sicut modici ꝓfit ē in arbore frō dositas sine fructib⁹. ita modici valoris vbositas sine opib⁹. ꝓpter qō dicit. Sic. i vi. li. Mādza. q ille bñ loquendi facūdiā ꝓcipit. q finū cordis ꝑ recte viuēdi studia extēdit. nec loquētē cōscientia ꝓpedit cū lingua vita ātecedit. ¶ Quinto ratiōe mu

tabilitatis. qz quarundã arborum folia in estate viridia si decora sunt in autumno pallescunt. sed in hyeme cadunt z in terra putrescunt. Sic eloquentia sapientum se cult in estate. i. in tpe fauoris vireſcit p vigorem. sed in autumno sole decrescente i deficiente humano fauore pallescit. i. deb litat per timorem. In hyeme aũt. i. persecutionis tpe cadit. i. penitus deficit p obmutionẽ. z aliqñ in terra putrescit p mali cõmendationẽ z approbationez siue fauorationem. Et tunc dicendum est eis illud Ysaie. xl. De vobis qui dicitis bonum malum z malum bonum.

¶ Capitulum. xxij.

Exhortatio ad bene faciendum vel ad malũ dimittendũ diuersimode fieri dz ſm diuersam q̃litatem eoꝝ quos hortari oz. Cuius exẽplũ apparet in ficu. Nam si eius sterilescit aliqñ ob defectum humoꝛ aliqñ vero pp nimiam abundantiam humoris. sed si accidit ob defectuz humoris subuenitur ei p quotidianẽ fimũ z aquam dulcẽ. sed si supabundat humoꝛ arborem clauis perforant z sic humorem euacuãt. Illi autez hoies sterilescunt. i. a fructu bonoꝝ operum deficiunt z hoc est pp defectum humoris id est propter defectum vigoris qui vicio subiecti sunt pusillanimitatis z timoris. z isti iuuandi sunt cũ fimo qui plantam calefacit. i. cum doctrina vel exhortatione inflammante z accẽdẽte ad bonuz z cũ aq̃ dulci. i. cũ dulcedine doctrine z verboꝝ. vt attrahãtur ex ipa dulcedine exhortationis ad humorẽ bonitatis. Nam si contra tales pusillanimes qs vteretur asperitate verboꝝ potius desperarent q̃ proficerẽt z ideo qui talis est ficut dicit prosper in libro secundo de vita cõtemplatiua leuiter castigatus reuerentiaz exhibet castiganti: Asperitate autez nimie increpationis offensus nec correctionem recipit nec salutem. Patet ergo q̃ in exhortatione talium si appareat calor amoris impellens z dulcedo verboꝝ demulcens sequitur bonorum operum fecunditas crescens. Illi autem ad modum ficus sterilescunt propter humiditatis excessuz. qui bona opera ex superbia dimittunt. vel ex nimia abundantia temporaliũ que inducit ad superbiam z contemptum spiritualium. z tales perforandi sũt clauis. i. terribilibus z asperis vbis Eccls. xij. Verba sapientum sicut stimuli z quasi claui in altum defixi.

¶ Capitulum. xxiij.

Fruor diuini amoris augetur in afflictione carnis. z abundantia deuotionis. cuius exemplum apparet in pino. Nam pinus que exterius habz durum z grossum corticem sed interius multum humorem pinguẽ. de facili z multum inflammatur si ignẽ aliquo casu applicatur. Ille ergo exterius habz durum corticem z asperum qui carnem suam per duram abstinentiam vel asperos labores affligit. Ille interius habet multum pinguedinis qui multam habet deuotionem mentis. z ꝫ per diuinum amorem faciliter z fortius inflammatur: dum alicui ignite. i. affectuose rei applicatur siue affectuosa verba audiendo ꝓs. Eloqz. Sine deuotas scripturas intelligendo. Luc. vltimo. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via z aperiret nobis scripturas? Sine de passione iesu christi meditando. quia ibi ostensus ẽ singularis amor saluatoris scilicet in opere nostre redemptionis: z ideo maxime debet in nobis accendere ignem amoris. Vnde Ber. super Cañ. sermone. xx. dicit Dilexit nos deus dulciter sapienter z fortiter. Dulciter nempe dixerim q̃ carnem induit sapienter q̃ culpaz vitauit fortiter q̃ mortem sustinuit. sed super omnia reddit te mihi amabilez bone Jesu calix quẽ bibisti opus nostre redemptionis. Hoc enim omnino amorem nostruz vendicat sibi ꝫ inq̃ nostram deuotionem blandꝰ allicit. iustius erigit: artius stringit z vehementius affigit. ¶ Capitulum. xxiiij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Fides assimilatur amigdalo q; amigdal⁹ ē añ omnes arboresf lorituas. oib⁹ eni arboribꝫ prior se floribꝫ vestit. ⁊ ad fructuꝫ añ ceteras arbores se disponit. Sic ⁊ virtus fidei debz in corde hominis ante omnes virtutes florere. Mā fides est sicut dispositio mētis ad charitatē ⁊ ad alias virtutes. Dñ sicut flos ē dispositio ad fructū ita act⁹ fidei q ē credē ē dispō ad act⁹ charitatꝫ ⁊ ceterarū vtutū. Ex q̄ repatet q̄ dum fides credendo preuenit ante omnes virtutes floresc̄it ⁊ ad fructus virtutum idest opera se ante ipsas disponit. vnde Apost. Hebr. ii. Fides ingt est sperādarū substātia rerū nō. Nam sic substantia natura antecedit ⁊ accidentia cōsequūtur quodam ordine substantiaz. ita fides antecedit spē ⁊ ceteras virtutes. Et ideo ipsa fides a sanctis fundamentū vocatur virtutum tam infusarum q̄ acquisitarum super qō construitur totum edificium spūalium virtutum Et ēt assimilatur radici ex qua tota arbor exurgit. Et ideo Aug. dicit super Joan. Sicut in radice arboris nulla prorsus apparet pulchritudinis spes. tamen quicquid est in arbore pulchritudinis vel decoris ex illa procedit. Sic ex fidei humilitate quicquid meriti quicquid beatitudinis anima susceptiua est ex fidei fundamento procedit. ¶ Secundo q; amigdalus est culture exposcitiua Nam vt dicit Arist. hec arbor cultura indiget marime cum antiqua ē. ⁊ plus fructificat antiqua q̄ nouella precipue si sit bene culta. Unde vt possit magis esse fructifera clauis est in radice perforanda. Similiter fides indiget cultu ⁊ custodia bōi operis. Alio qn est infructuosa ⁊ vt arbor mortua vt patet Isa. ii. Fides aūt quañ nouella fuit in patribus antiquis qui fuerūt ante xpi aduentū. Et ideo minus fructifera. Sed nūc in nobis qui sumus in quos fines seculoꝝ deuenerūt est quasi ātiqua. ⁊ tam ē nostra fides post xp̄m si studiosis operib⁹ fuerit culta ē merito fructib⁹ magis copiosa. sed est in radice cordis clauis timoris ⁊ amoris perforanda. vt timore excitetur ⁊ amore operetur q; fides per dilectionez operatur vt dr Gal. v. Aug. Cū dilectione fides xpiani sine dilectiōe fides demonis. Qui aūt non redunt pelores sunt q̄ demōes ⁊ tardiores ¶ Tertio q; amigdalus est morboꝝ curatiua. Dicit enim Dias. q; tota arbor amigdalorum est medicinalis Habet enim medicinale solidum. i. radicem q; radix eius elixata ⁊ trita maculas vultus purgat. Sic fides clixata charitatis calore ⁊ trita tribulationum perpessione purgat maculas facie. conscie Actuū. x v. Fide purificans corda eoꝝ ¶ Item habet medicinalem comam. i. corticem ⁊ frōdes q; cortex eius ⁊ folia sunt ēt mūdificatiua ⁊ sanatiua Cortex aūt ⁊ folia fidei sunt verba confessionis fidei quibus interior fides exterius ostendit. ⁊ hec ēt sunt sanatiua. q; sic dicit Apo. Roma. x. Corde creditꝫ ad iusticiaz. ore aūt cōfessio fit ad salutē. ¶ Item habet amigdal⁹ medicinale oleum. q; oleū de amigdalis cōtra multas valet infirmitates. Nam vermes ⁊ lumbricos i corpore necat. menstrua purgat. contra surditatez efficaciter iuuat. ⁊ auriuz sanem mūdat si auri tepidū instilet. Flores etiam eius decocti in oleo caducos ⁊ lethargicos curant cum melle triti morbibus obuiant ⁊ vlcera sanant. Oleū aūt fidei est oleum sacramentale. s. vnctionis extreme quod ēt i virtute fidei valet contra infirmitates corpales ⁊ spūales. Dñ dicit Ja. v. Infirmat quis ex vobis inducat presbyteros ecclesie ⁊ orent sup eū vngentes cum oleo i nomine domini ⁊ oratio fidei saluabit infirmū ⁊ alleuabit eū dñs. ⁊ si in peccatis sit remittentur ei. ¶ Item habet medicinalem fructū. Nam fructus amigdali homini proficit quia de dulci amigdalo dicit Diasco. q; si recens cū suo folio comedat stomachuz confortat ⁊ ebrietati resistit. Et tamen dicit q; si vulpes amigdala comederit morit. Qz sepe quod est medicina homini est venenū alteri animali ⁊ ecōuerso Sic fructꝰ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

idest opera fidei ostensa ⁊ folia.i. verba fidei audita stomachū.i.appetitus homis sęs fideliter ⁊ deuote recipientę confortāt ⁊ accēdūt ad bonū.⁊ ebrietati.i. stultitie ⁊ deuotioni hereticę prauitatis resistunt. vulpes.i.fraudulent⁹ hereticus ide moritur. Quia dum ex verbis fidei vel exemplis occasionem ⁊ fomentum erroris assumit. vñ fidelis vitam accipit.ipse mortem incurrit. ¶ Item fides assimilatur castanee. ¶ Primo ratione edificatiōis. qr ex hac arbore,sumūtur ligna solida ⁊ fortia ad domos cōstruendas. Hec ligna fuerunt Apostoli ⁊ eorus discipuli solidi p vitam . fortes per patientiam. vel solidi i sustinēdo. fortes in operando ex quib⁹ domus dei.i. ecclesie primitus construcre fuerunt. ¶ Secundo ratione pullulationis.qr hec arbor dicit Ysidorus vt ex cisa fuerit tanq̄ silua pullulare consueuit Sic accidit beatis martyribus. qr quāto magis opprimebant eos hostes tāto magis crescebant. ¶ Tertio ratione castrationis. Dicit enim castanea a castrando. eo q̄ fructus eius dum assant castrari ē necessarium. In fide autē xpi multi sunt q vt diuino amore magis inflāmētur. ⁊ vt ad regnum celorum introducantur semetipsos castrant.nō ferri violentia,sed voluntaria continentia. sicut xp̄us dixit. Mathe.xix. Sunt ⁊ eunuchi qui semetipsos castrauerunt p̄opter regnum celorum. ¶ Quarto fides assimilat castanee ratione administrationis. Quia castanea administrat nobis p̄mo ex suo ligno carbones ardentes.quib⁹ fabri vtuntur ad emolliendū ferrum. Isti carbones sunt fidei exempla feruentia.quib⁹ etiam pectorum corda dura ⁊ ferrea inflāmantur ⁊ emolliuntur ad bonū. Item ex suo fructu dat nobis alit⁹ dulces. Et ita sunt doctorū sanctorum fidei dulcia verba que mentes audientiū delectabiliter nutriūt. ¶ Item ex suo cortice siue foliis habem⁹ medicinales virtutes . Mā cū sale trita ⁊ cū melle temperata morsus canis rabidi sanat. Hec sunt fidei sacramenta quibus morsus canis rabidi.i. mors peccati quā diabolus ex inuidia in hominē imp̄ressit curatur. Itē fides assimilatur sinapi . sm illud. Luce.xvij. Si habueritis fidem sicut granum sinapis ⁊c. ¶ Et primo ratione cōplexionis.qr est calida ⁊ ficca in ūrto gradu. Quia.i.fides debet quadruplicīter calescere ⁊ feruere primo in corde assentiendo. Roma.x. Corde creditur ad iusticiam. Item in ore predicando. Romano.x. Ore autem confessio fit ad salutem Item in opere se manifestādo. Ja.ij. Ostēdam tibi ex operibus fidem meam. Item oratione nō hesitando. Ja.i. Postulet autem in fide nihil hesitans. ¶ Secūdo ratione purgationis.qr comesta ad cerebrū fumat.⁊ ipsum mirabiliter purgat. Vnde Augustinus.i.de trinitate. Mentis humane acies inualida in tam excellenti luce non figitur nisi per iustitiā fidei emundetur. ¶ Tertio ratiōe curationis qr dicitur valere contra multas infirmitates. Valet enim hydropicis,epilēticis,lethargicis.⁊ paralyticis. Nam poros aperit.⁊ humores neruos oppilantes dissoluit. Sz fides multo magis valz ad oēs infirmitatē tam corporalē q̄ spiritualē sanādaz Mathe.ix. Fides tua te saluum fecit.

¶ Quarto rōne multiplicationis. qr ex minimo grano sinapis multa grana producuntur.que fronde flore ⁊ semine in immensum dilatantur. Et ita etiaz hec herba se multiplicat vt vbi semel seminatur vix locus inde vlterius liberatur. Similiter fides xpi quamuis fuerit a p̄ncipio parua per humilitatem ⁊ in paucis semi nata tamen postea,est in imensum augmētata ⁊ dilatata in fidelibus ⁊ in predicationibus ⁊ in virtutibus.

¶ Capitulum. xxv.

Filius licet sit a patre secundū naturā nō tñ debet imitari eius maliciā. cuius exēplum apparet in rosis que ex spina dura oriunt. sz naturā spinarū non sequunt. Mā spina non est odorifera nec pulchra nec est mollis sed aspera. nec etiam ad medicinam reperitur valida. Sed econtra

tio rosa suo odore olfatum afficit. suo decore visum pascit. suauitatis mollicie tactum lenit. Sed virtute sua multis. languoribus rosa succurrit. Sic filius si habuit patrem per infamiam ferentem debet ipse studere vt habeat famam redolentem. Et si habuit patrem moribus displicentem debet ipse studere vt habeat morum pulcritudinem complacentem. Item si habuit patrez asperum ⁊ pestilentem debet ipse conari vt habeat conuersationem mitem ⁊ lenez. Item si hūt patrē lingua vulnerātē dz ipse cōari vt habeat linguā medentē. Vnde patet q̄ parētes in eo q̄ mali sunt a filijs sequēdi non sunt nec etiā diligendi. qz in quantuz mali sunt sūmo patri ꝓtrarij sunt ⁊ sicut dicit Augustin⁹. Amādus est generator. ſz ꝓponendus est creator. Hebreo. xij. Patres carnis habuimus eruditores ⁊ reuerebamur eos. Nā multo magis obēperabimur patri spirituum ⁊ viuem⁹.

¶ Capitulum. xxvi.

Fortuna assimilatur feno. Fenum enim q̄diu viret ⁊ frondet mōtes ⁊ prata vestit ⁊ ornat. ⁊ sua venustate intuētiū oculos reficit ⁊ delectat. sed feruente sole humiditas eius ꝯsumitur ⁊ herba que florendo ridere videbat a sua gloria totaliter spoliatur ⁊ pabulū ignis efficitur. similiter fortuna hois viret quādo est cuz corporis incolumitate vel venustate. frōdet quando est cū vbertate diuitiarum. vel quādo est cū cōsanguineoruz seu amicorum circūstantium pluralitate. sed tūc montes vestit quādo est cū honore ⁊ dignitatum sublimitate. Tunc enim vestit prata. quando est cuz fame dilatatione ⁊ claritate. Talem aūt fortune venustatem vniuersoꝝ oculi cū ámiratione intuent. in eius intuitu amici reficiūtur ⁊ delectatur. sed feruente sole. i. forti ꝓsecutione deiciente vel aduersitate deprimēte vel vehemēti infirmitate consumente humiditas eius. i. nature vel fortune ꝯsumitur vigor. ⁊ a sua gloria per priuationez horis. vel p ruinā mortis totaliter spoliatur ⁊ pabulū ignis. i. furoris ꝓsequentis. vel gehēne alūnus infernalis efficit. Ja. j. Exortus est sol cū ardore ⁊ arefecit fenū ⁊ flos eius decidit. ⁊ decor vultus eius deperijt. Sene. in ḡdā ep̄. Hāc imaginem aio tuo ꝓpone ludos facere fortunaz. ⁊ etiam hanc mortaliū curā. honores diuitias. gratiam excutere. quoruz alia interrapientium manus scissa sunt. alia infida societate diuisa. alia magno detrimento eorum in quos deuenerunt protensa.

¶ Capitulum. xxvij.

Gratia dei assimilat oleo. ¶ Primo rōne ꝓseruationis qz diuisiue ⁊ penetratiue est vtutis. ⁊ iō in vasis vitreis vel vitreatis melius q̄ in ligneis ꝓseruat. Vasa nāq; lignea porosa sūt. ⁊ difficilius mundant a sordib⁹ q̄ vitrea q̄ sunt oino solida. Sic grā dei in vasis vitreis. i. in cordibus mūdis ⁊ solidis esse dz. Requirit. naiam mūdā per inocētiam. vel saltē p penitentiā. ⁊ solidā p sapientiā qz cor fatui q̄si vas confractum vt dicitur. Eccli. xxi. ¶ Scdo rōne effusionis. Maz si in aqua se qs miserit ⁊ oleum in ore posuerit. ipsumq; i aq̄s effuderit aquas adeo claras facit. vt ea que sunt in fundo videri possint. Sic hoi in aqua tribulatiōis posito. oleū diuine gre ipsaz aquā. i. tribulationē ei clarā facit vt. s. ex ea illuminetur ad sui cognitionē vel dei ꝓtemplationez. Posset etiam hoc referri ad gratiaz doctrine q̄. est in sanctis predicatorib⁹. qui oleo ex ore effuso. i. gratia ⁊ dulcedine sermōis siue doctrine aquā sapie salutarj ignorantibus vel errātib⁹ dilucidāt ⁊ declarant vñ talib⁹ ipsa sapiētia pmūi ꝓmittit dicēs. Eccli. xxxiij. Qui elucidāt me vitam eternaz hēbūt. ¶ Tertio rōne vnctiōis. Est enim multiplex vnctio olei diuersos effectus vel mōs gre rep̄sentās. Est enim quedaz vnctio dignitatis. sicut ē vnctio regum de qua dicitur. iij. Reg. j. Assumpsit sadoch sacerdos coznu olei ō tabernaculo. ⁊ vnxit. Salomonez ⁊ cecinerunt buc

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cina. ⁊ dixit omnis populus. viuat rex salomon. Hec est ergo vnctio gratie que ad illos pertinet qui se vel alios per iusticiã bene regunt. Esa. xxxij. Ecce in iustitia regnabit rex. Itẽ est quedã vnctio sagacitatis sicut erat olim vnctio pugillũ. que fiebat ad cautelã: ad quã referri posset vnctio q̃ habetur primo. Regũ. xvj. Quia samuel dixit Dauid in medio fratrũ ⁊ directus est spũs dei in eo die illa. Hec est illa vnctio gratie q̃ pertinet ad oẽs qui pro iustam pugnam vincunt alios. ¶ Item est quedam vnctio iocũditatis ⁊ hec vnctio ẽ mulierũ que se ad iocũditatẽ ⁊ puchritudinẽ vngũt. Daniel. xvj. Dixit ei sanna. Afferte mihi oleum ⁊ smigmata ⁊c. Et hec est vnctio spũalis letitie que pertinet ad nitorem ⁊ decorem conscientie. ¶ Item est vnctio sanitatis sicut sacerdotum. De qua dr Exo. xxx vij. Composuit ⁊ oleum ad sanctificationis vnguẽtũ ⁊c. Et hec est vnctio deuote orationis q̃ competit non tñ sacerdotibus sed oibus deuote orantibus. ¶ Itez est vnctio credulitatis. i. fidei sicut vnctio baptizatorũz q̃ est ad fidei susceptionem. de qua vnctiõe dicit Rabanus. In vnctiõe baptismi descendit spũs sanctus ad habitationẽ deo consecratã. Hoc igitur pertinet ad omnes illos qui fidem susceptam bene conseruant. ¶ Itez est vnctio firmitatis sicut vnctio confirmatorũz: vt dicit eps. Cõfigno te signo crucis. cõfirmo te chrismate salutis. Hec pertinet ad omnes qui sunt cõfirmati ⁊ solidati per charitatẽ. ¶ Itez est vnctio sanitatis sicut ẽ extrema vnctio infirmorũ. De qua Ja. v. Ungentes eum oleo sancto ⁊c. Hec pertinet ad oẽs qui se infirmos per humilitatem reputant. ¶ Item gr̃a dei cõseruatur in asperitate ⁊ in humilitate. Vnde assimilatur frumẽto. Cuius proprium est includi ⁊ cõseruari in thecis asperis habẽtibus in sũmitate spicas pungẽtes contra incursum auium nocentes: Vnde ab illis spiculis spicam defendẽtibus spica dr. quibusdam quoq; foliis seu variis culmis ambitur ⁊ fulciatur. ne fructus pondere incurueꝫ. Quasi enim spice aspere vel quasi spine pũgẽtes sunt aduersitates ⁊ tribulationes presentes. in quibus per patientiã gratia cõseruatur. ne ab auiculis idest tentatiõibꝰ diabolicis auferatur vl spice ⁊ ariste asperе sunt opera penalia penitentie in qbus etiã gratia cõseruatur. Pagina autem includens ⁊ tenens granuꝫ seminis ne cadat ẽ humilitas cordis sine qua gratie semen minime seruaretur. ¶ Item gratia dei assimilatur cepe. ¶ Primo qr cepe comestuꝫ secundum. Diasco. venenum educit ⁊ hoc competit diuine gratie in quantum de corde hominis extrahit venenũ cupiditatis. Nam cupiditas rerum temporalium secundum Augꝰ. est venenum charitatis. ¶ Secundo qr suecꝰ eius caliginem oculorum detegit. Hec caligo est cecitas siue obscuritas superborum qui euanescunt in cogitationibus. ⁊ obscuratur insipiens cor eorum. Sed hanc caliginem cepe succꝰ. i. diuine gr̃e virtꝰ siue lux detegit ⁊ expellit. ¶ Tertio qr cepe comestum fastidium tollit. Quod cõpetit diuine gratie in quantum excludit accidiam que fastidium spirituale delitiaruꝫ inducit. ¶ Quarto qr cepe comestum pcipue coctum oris fetorem minuit ventrẽ mollit. ⁊ cibos cõdit. Que omnia competunt gratie inquantum refrenat vicium gule. quia gulositas facit os fetidum propter cibi superfluꝫ i stomacho corruptionem. Item quandoq; facit ventrez durꝫ propter superfluꝫ cibi indigestionẽ. Itez cibum facit insipiduꝫ propter nimiam saturationes. qr anima saturata calcabit fauum. vt dicitur. Prouer. xxij. Vñ gratia ista remouet ⁊ inducit cõtrarium. dũ gulam excludit. qr per cibuꝫ parcum ⁊ temperatum nec os feret. nec venter indurabitur. nec cibus desipit sed sapit ⁊ maxime condimento famis quod abstinentia immittit. ¶ Quinto qr cepe comestuꝫ viscosos humores incidit. Quasi enim viscosi humores sũt luxuriosi amores quos diuina gratia precidit ⁊ tollit. ¶ Sexto qr cepe cepe auribus instillatus cum lacte mulieris eius doloreꝫ minuit. Quia sed

licet diuina gratia mitigat dolorem ire q̄ precipue generatur in auribꝫ. i. in auditu verborum displicentium. sed ad hoc etiā adiuuat lac mulieris. i. dulcedo lingue excusantis satisfaciētis auribꝫ instillata ira ti. ¶ Septimo q̄ morsus canis rabidi extinguit ⁊ curat. Morsus enī canis rabidi est detractio hominis inuidi quē gratia diuina extinguit inuidiā expellēdo vl̄ saltem contēnēdo. ¶ Itē gratie diuine abūdātia eleuat ad contēplandū ⁊ corroborat ad patiēdū confortificat ad pferendū Cuius exemplū apparet in pino q̄ est arbor valde abūdās in pinguedine humoris crescit tamē in locis mōtuosis valde aridis ⁊ lapidosis. Et ité nullo calore vel frigore tacta deponit viroreꝫ vel folia. Ille aūt abūdat in pinguedine in q̄ est abūdātia gratie sicut patefecit. ps. ad deū dicens. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur aia mea. Et talis in monte. i. in altitudine conte platiōis crescit ⁊ loca aspera ⁊ lapidosa diligit. i. aduersa nō refugit ⁊ viroꝛē virtutū nec calore ꝓsperitat̄ nec frigore aduersitatis depōit. ¶ Itē gratia dei assimilatur cucumeri. ¶ Primo q̄ cucumer hꝫ virtutē refrigeratiuā. Est enī humoꝛo sus ⁊ frigidus natura. Vnde dat febricitantibus. Sic gratia dei refrigerat aiam ab inordinato ardoꝛe viciox. siue auaritie siue ire. siue cuiuscūqꝫ inordinati appetꝰ. ¶ Secūdo q̄ hꝫ virtutē purgatiuam ex eo q̄ soluit ventrē ⁊ per cōsequens purgat. Sic gratia dei soluit mētē peccatorꝝ ⁊ purgat per fluxū compūctiōis. i. per lachrymas penitētie. ¶ Tertio q̄ hꝫ virtutē sanatiuam. Vnde folia cucumeris si fricētur medenē vulneribus que ipressit canis morsus. Caninus enī morsus tentatio prima fuit diaboli inuidentē qui nobis in primis parētibus ipressit vt Beda dicit quatuoꝛ vulnera scꝫ ignorantiā cōcupiscentiā infirmitatē ⁊ malitiā. Sed hec vulnera folia cucumeris. i. sacramēta gratie remouēt atqꝫ curant. Mā cōtra ignorantiaꝫ est sacramentū ordinis. cuiꝰ vna clauis est scia discernēdi. Contra cōcupiscentiā est sacramentū coniugij contra infirmitateꝫ valet cōfirmatio. Contra malitiā vō valet eucharistia que est sacramētum charitatis. que per se opponitur malitie. Valēt enī hec folia gratie ad sanandū generaliter omniū peccatoꝝ vulnera q̄ ab originali sanat baptismꝰ ab actuali mortali penitētia a veniali extrema vnctio. Apoca. xxij. folia ligni ad sanitatem. ¶ Quarto q̄ cucumer hꝫ virtutem ꝓfortādi quibꝰ animꝰ deficit odoꝛe succurrit. Sic gra deficiētibꝰ i tēratōe vl̄ tribulatōe succurrit. Nec. n. est q̄ trib⁹ pueris i camino ardēti positis fecit mediū fornacis q̄si ventū roris qui ipsius flāme calorem repressit vt habet Danie. l'uij. Vnde Apoc. Fidelis est deus qui nō patietur vos tentari supra id q̄ potestis. sed faciet etiā cū tentatiōe prouentū vt possitis sustinere. ¶ Item gratia dei assimilatur diptanno que est herba eiciēs partū cōsumens vermes ⁊ excutiēs ferrū. Nam primo quidem diptannus hꝫ virtutem dissoluēdi attrahēdi ⁊ consumēdi venenum. ¶ Itē hanc herbā primo cerue ostēderūt. Maꝝ eam māducant vt facilius pariāt. ⁊ si sagitta fuerint percusse quer̄t diptānum quo ferrū in vulnere iflictū excutiāt. sicut Basi. ⁊ Ambro. dicunt. Similiter gratia dei cōsumit venenū auaritie. Hoc enī est venenum vt supra dictum est q̄ sua frigiditate calorem cordis. i. charitatē extinguit. ¶ Item educit partum. i. expellit luxurie peccatum. q̄ partus concipitur ex opere luxurie. ¶ Item exeunt ferrum. i. duriciam superbie.

¶ Capitulum. xxviij.

Vle delicias nō itroduxit natura sed voluptatis culpa. Cuius exēplū apparet in quercu q̄ quercus dicitur a querendo eo q̄ antiqui ad esuꝫ glādes quercus querebant. Et sic ieiunium non carnibus aut deliciis. sed sola glande soluebant vt dicit Boetius in libro de consolatione. Vnde humanum genus in tota prima etate fuit sine carnibus

& delicijs varijs ciborum. & ideo mirandum
ē quomodo voluptas tñ creuit que a tā
ta parcitate inchoauit. Eccli. xxix. Initiū
vite hominis panis & aqua. & tamen ho-
die sicut Innocētius dicit de vilitate cō-
ditiōis humane gulosis nō sufficit fructꝰ
arborum. nō grana leguminum non etiam
radices herbarum. non pisces maris. nō
bestie terre. non aues celi sed querunt pi
gmēta. parātur aromata & nutriunt altī-
lia. capiūtur obesa que studiose parantur
ante cocos. que laute preparāt officio mi-
nistrorum. Alius tundit & colat. alius ꝓfūdit
& ꝓficit. substantiam ꝙuertit in accidens.
naturam mutat in famem vt saturitas trā-
seat in esurīē. reuocat appetitum ad irritā
dum gulam nō ad sustentandū naturam.
non ad necessitatem supplendam sed ad
auiditatem explendam. ¶ Item gule vici-
um assimilatur coriandro ꝓpter quinq;
Primo qr eius semen q̄ est minutum et
candidum in vino dulci datum homines
ad luxuriam proniores facit. Similiter gu
la per splēdidum cibum & dulcem potum
inclinat ad luxurie actū. Hieronymus in
quodā sermone. Semper saturitati iūcta
lasciuia ē. vicina sunt sibi venter & genita
lia: pro membrorum ordine ordo vicioꝝ
¶ Secūdo qr si quis ex coriādro nimis.
accipit amentiam & freneſim incurrit.
Similiter per superfluitatem gule. & preci-
pue quantum ad potum homo per ebrie
tatem efficitur velut amens & freneticus.
Vnde sicut dicit Petrus rauen. in quodā
sermone vbi regnat ebrietas ratio exulat
intellectus obtūditur consilia deuiant iu
dicia subuertuntur. ¶ Tertio qr hec her
ba cuius suo semine canibus venenosa exi-
stit. Canes enī ꝓtra lupos latrantes & lin-
guas medicinales habentes predicatores
sunt q̄bus gule viciū precipue est nociuū.
Vnde dicebat Apostolus. 1. Corinth. ix. Castigo
corpus meū & in seruitutē redigo ne forte
cū aliis predicauero ipse reprobus efficiar.
¶ Quarto qr coriandrū in cibo sumptus
calefacit & somnū inducit. Similiter gule
vicius inducit somnus corporis & somno
lētiā. i. pigritiā mētis. iij. Re. xix. Comedit
& bibit & rursus obdormiuit. ¶ Quito qr
hec herba licet integra sit & odorifera tñ
fricata manibus. fetida fit. Sic etiam gu
le materia scz cibus q̄uis primo odorife
rus & optime sit paratus: postea tñ efficī
tur fetidus in exitu de ventre. Et ideo si-
cut dicit Algazel. Quicūq; cura vel solli
citudo versatur circa id qđ ventrē ingre
ditur eius valoris est qđ inde egreditur.

¶ Capitulum. xxxv.

Vmilis homo & dulcis fe-
rocitatem mitigat hominis
superbi & crudelis. Cuius
exemplum apparet in ficu:
qr si tauri ferocissimi ad ar
borem ficu ligēt ꝓtinus ac re
pēte mansuescere ꝓbantur. Per ficū
enī q̄ que habet interius lacteū humorem
& vnctuosum & exterius producit dulces
fructus intellige hominem qui intus ha-
bet mentem humilem: extra vō conuer-
sationem mitem sicut xps dixit Mat. xi.
Discite a me qm̄ mitis sum & humilis cor-
de. Mansuetas interioris humoris de
signat humilitatē mentis ex eo q̄ lac esse
consueuit cibus paruulorum qui gerunt
typum humilium sed dulcedo & mititas
fructus exterioris mansuetudinem signat
operis & cōuersationis. Et hec duo bene
inuicem conueniunt quia sicut dicit Hu-
go de sancto victore libro. iij. de claustro
anime. Coniungi oportz mel humilitatis
cum dulcedine mansuetudinis: quia sicut
mel concordat in confectionibus medici
ne cum omnibus diuersitatibus specierū
sic & humilitatis dulcedine condiunt om
nia genera virtutū. Sed vnctuositas hu-
moris signat affectionem pietatis. Et ita
patet q̄ ficus representat hominem par-
uum reputatione pium in affectione mi
tem & dulcem in cōuersatione. Sed per
taurum accipe hominem elatum & fero-
cem cui dicitur. Eccl. vi. Non te extollas
in cogitatione anime tue velut taurus &c
Quod ergo mansuescit taurus ferox ad
arborem fici ligatus signat q̄ superbus
humili associatus mitigatur. Nam eius
humilitas vincit illius cervicositatē &c

UNIVERSIDAD DE MURCIA

pictas confundit illius crudelitatem. sed eius mititas lenificat illius asperitatem. Vnde Cassiodorus dicit super illud. ps. Humiliatus sum vsquequaq. Per humilitatem membra xpi sciunt diaboli vicisse superbiam. Per hanc fideles supra regna proficiunt: per hanc supbi tyranici superantur: per hanc delecti ⁊ infimi exaltantur: per hanc in eternum martyres coronātur: nec potest dici perfectus qui hac virtute est priuatus. ¶ Item humilitas in asperitatibus ⁊ tribulatiōibus magis excrescit ⁊ demōibus maxime inimica exstitit. Vnde assimilatur fraxino. que est arbor alta ⁊ rotunda vt pinea in locis altis ⁊ montanis crescens cuius arboris tanta est vis vt serpētes eius vmbrā matutinam vel vespertinam attingere non audeant. Vnde si inter ignē ⁊ folia fraxini ponant prius ad ignem q̄ ad folia fugere comprobatur. Tanq̄ igitur loca mōtana ⁊ aspera sunt aduersitatū ⁊ tribulationum contingentiū discrimina. in qb⁹ crescit fraxinus. i. humilitatis virtus: q⁹ tribulationes magis mentem humiliāt: ⁊ ideo tribulatio ⁊ dejectio hūliatio vocatur. Vnde Beran epistola: tribulatio via est ad humilitatem sicut patientia ad mansuetudinē sicut lectio ad scientiā. Si lucem appetis hūlitatis viam non refugias humiliationis. Vmbra autē fraxini matutina est humilitas penitentis in iuuenili etate: sed quasi vespertina ē humilitas penitētis tardioris etate: ⁊ vtrāq⁹ infernales serpentes idest demones odiūt ⁊ detestantur. Vmbra etiam matutina potest dici humilitas in prosperitate: ꝫ vmbra in vespere est humilitas in aduersitate. Quālibet autem humilitatem serpēs idest diabolus nō odit q̄ ipse p̄ se potius vult eterno igne gehēne cruciari q̄ ipse elegerit penitēdo hūliari. Dñs ipse dixit beato Machario q̄ in re nulla alia superbat eum nisi in humilitate: quā nullo modo poterat habere. ¶ Item hūlitas assimilatur bdellio. ¶ Primo ratione coloris: q⁹ sm Plinium bdellium est arbor nobilissima nigra in foliis ⁊ ligno olive sillima. Similiter hūlitas penitētis p̄fert folia. i. verba. de se quidem nigra. i. sui despectiua ⁊ accusatiua. Iaz iustus. i. hūilis prior est accusator sui. Prouerb. xix. Nomine eni iusti sue iusticie q̄q⁹ significatur hūlitas sm illud Math. xxx. Decet nos implere omnem iusticiam. i. omnez hūilitatem. ¶ Secūdo ratiōe humoris. quia bdellij lachryma siue gutta est translucida gustu amara bene odorifera. sed maxime aromatica quando est vino ifusa. Sic lachryma humiliter penitentis est amara quia mentem perturbat est etiam lucidissima quia mentem serenat. est odorifera quia deum delectat: est aromatica ⁊ medicialis quia morbos vitiorum sanat. ¶ Tertio ratione vigoris. Vigent eniz in tali gummi bdellij mirabiles virtutes Nam valet contra apostemata: tam etiam interiora q̄ exteriora si fuerint ex eo peruncta. Vebet etiam substantiam glutinosam constrictiuā ⁊ attractiuam. ⁊ ideo multū stringit disenteriaz ex acuta materia factam. ⁊ etiam fluxum ex fortissima farmacia morsibus etiaz reptilium occurrit. Sic humilitas penitēq̄ apostemata interiora. i. peccata cordis ⁊ exteriora. i. peccata carnis curat ⁊ purgat fluxum disenterie ⁊ farmacie. i. pronitatē peccandi siue sit ex propria inclinatione siue ex exteriore timore refrenat. ¶ Item morsus reptilium idest detractorum verba curat. ¶ Item humilitas assimilatur casie. ¶ Primo propter locum generationis: quia nascitur casia in locis aquosis vbi multum crescit: ⁊ bonum odorē reddit. Sic humilitas nascitur in cordibus eoruz in quibus est aqua vere sapientie. Dicitur enim Prouerb. xvj. Vbi humilitas ibi sapientia: vel quia nascitur humilitas in aqua tribulationis et crescit in aqua compunctionis. Et reddit etiam deo bonum odorez. Vnde multū est deo grata. Cap. j. Mardus mea dedit odorez suū. Mardus eni que est herba brevis ad hnc humilitatē signat Hyeronim⁹. Nihil ē qō nos ita hominibus gratos ⁊ deo facit q̄ si vite merito magni: hūlitate vo

infimi simus. Glosa tamen super ps. dicit q̄ casia que crescit in aquis est fides q̄ crescit in baptizatis. ¶ Secūdo designatur humilitas in cassia propter successuz varij coloris. Dicit enim Plinius q̄ casia primo canescit: secundo rubescit. tertio nigrescit. Sic humilis canescat per prudētiam q: senes ꝛ cani ꝓpter experientiam longi tēporis consueuerunt esse prudentes. ¶ Itē rubescit per penitētiā ꝛ nigrescit per cōpassionis tristiciā q̄ ē q̄dā mentis nigredo ꝛ obumbratio. ¶ Tertio propter modū probationis q: bona casia ꝓbatur per odorem per colorem ꝛ per vigorem. Nam casia nobilis est subdulcis ꝛ acuti saporis ꝛ iocūdi odoris ꝛ subnigri coloris ꝛ ponderis grauioris ꝛ maxime laudatur que de facili non frangit sed primo flectitur. Similiter q vere humilis est ꝑ dulcedinem in cōuersatione odorem iocundum in fama ꝛ opinione ꝛ subnigrum colorem in sua despectione. Quia claritatē suam non ostendit sed abscondit. Nec frangit tribulatiōe quacūq̄ sed flectitur compassione ꝛ discretiōe. ¶ Quarto per effectum curationis. quia casia reuma purgat cerebrūq̄ capitis cōfortat ꝛ fetorē oris amputat. Sic humilitas penitentie reuma. i. peccati fluxū purgat cerebrū. i. sensum confortat q: humilitas reddit hominē magis sensatuz. i. sapientem. ¶ Item fetorē oris. i. iactantiā sermonis amputat: quā homo discretus odit sicut naris fetoreꝫ eo q̄ laus in proprio ore foedescit ꝛ ideo odor fame perditur per iactantiaz cōmendationis proprie sicut narrat Valerius maximus de Mario q̄ cum multa feciſſet vna sui iactatione gloriā fame perdidit. ꝛ q: sibi ꝑsumpsit ascribere q̄ ex ore alieno debuerat captare publice cōmendationis vota demeruit. ¶ Item humilitatis clausura ꝺz se homo munire postꝫ diuinas consolationes recepit. Cuius exemplum est in etiriopia, que sez est herba que in solsticio estiuali florem incipit. Unde solsequium vocata est a latinis eo q̄ sole oriente flores suos apperit: sed ipso occidēte iterum se recludit. Tunc enim sol christus quasi alicui oritur quando sez ei consolationis sue lumen infundit: ꝛ tunc debet homo quantum potest flores suos. i. affectus deo aperire. Tunc autem sol ei occidit quando ipsa consolatio transit: ꝛ tunc debet se homo sub custodia humilitatis claudere ne latro. i. vana gloria subintret. Unde dominus. Matth. xvij. post transfigurationem descendens de monte mandauit discipulis dicens. Nemini dixeritis visionem. ¶ Itez humilitas sicut dicit Cassiodor⁹ assimilat Ysopo. ¶ Primo ratōe stature q: ē herba brevis ꝛ modica q: videlicet humilis est modicus in sui reputatione. Unde Greg. dicit q̄ humilitas vera est qua quis de se parua estimat ꝛ bona alterius sine inuidia ꝛ liuore cōmendat. ¶ Item homo humilis ē brevis in locutione. Unde ꝺm beatū Bene. in regula sua. Unus de duodecim gradibus humilitatis est pauca ꝛ rationabilia verba loqui ꝛ nō in clamosa voce. ¶ Secundo ratione inherentie quia Ysop⁹ in terra petrosa crescit in radicib⁹ petre solide se infigens. Similiter humilitas crescit in terra petrosa. i. i. anima amore christi solidata. Unde humilis homo mediante charitatis radice solide petre. i. christo inheret. ij. Re. xxij. Dñs petra mea ꝛ robur meum. ¶ Tertio ratione efficacie. q: pulmones ꝛ omnia vicia pectoris ex causa frigida purgat si. s. cum ficubus siccis in vino coquatur. in pulmōe sicut dicit Cassiodorus sunt inflatōes superbie quā purgat hūilitas ꝛ purgat pect⁹ q: cohibet iflāmatōes ire ꝑcipue sociata cū vino charitatis ꝛ ficu dulci sez mansuetudinis. ps. Asperges me domine Ysopo ꝛ mundabor. ¶ Itē humilitas assimilat anheto. Primo quo ad partiuz pluralitatē. Nam anhetum est herba habens radicē semen ꝛ herbā. In qb⁹ tripler hūilitas designat. Nā radix ē hūilitas cordis herba hūilitas oris semen hūilitas operis. ¶ Secundo quo ad vtutis multiplicitatem. Habet. n. radix anheti viridis virtutē apertinā vēlositatis. ꝛ inflationis extenuatiuaz ꝛ tot

UNIVERSIDAD DE MURCIA

sionis ventris mitigatiuam. Simili etiaꝫ modo humilitas cordis que est vt radix deo vt mentem aperit ⁊ ad eius gratie susceptionem preparat ⁊ disponit. ventositatem vane glorie ⁊ inflationem superbie expellit ⁊ torsionem ventris. i. turbationem ⁊ indignationem mentis excludit. Tertio quo ad valoris varietatē. qꝫ radix anheti viridis alicuius est valoris eo qꝫ cōpacta diuidit. calculum frangit. ⁊ singultum ex plenitudine abscindit. Sed postꝙ fuerit radix anheti ficata nullius est ponderis. Tunc aūt radix anheti. i. humilitas cordis est viridis quando nutritur ⁊ fouetur humore diuini amoris. ⁊ tunc timor dei mentem humilians cor frigore peccati compactum per compunctionem diuidit. calculū. i. duriciā peccati frangit ⁊ singultū. i. indignationes superbam ⁊ turbationes repellit. Sed remota viriditate diuini timoris: tunc siccatur. i. euacuatur humilitas mentis: ita vt nullius sit valoris vel virginitatis. ¶ Item humilitas cōtinet gratiā ne defluat sicut Psillū dicitur continere vinum. Nam si psillū misceat vino calor vini pellit frigiditatem psillij ad superficiez. ⁊ viscositas eius pellit viscositatez eius in circuitu ⁊ non exibit vinum etiā fine vase. Similiter humilitas reddit hominem circūspectum vt nō effundat gratia eius per aliquam fatuitatem: propter qꝫ dicit Greg. Qui ceteras virtutes sine humilitate cōgregat quasi pulverem in ventuꝫ portat.

¶ Capitulum. xxx.

Inconstans homo assimilatur sicomoro. Sicomorus enim est fatua ficus: in foliis moro similis. Et dicitur a ficos quod est ficus ⁊ moros qꝺ est fatuus quasi fatua ficus. De qua dicit Diascorides qꝫ fructus facit subdulces sed nunqꝫ ad maturitatem veniētes. Quasi autē fatua ficus est hominis instabilis animus. Unde Eccli. xxvij. dicitur. Stultus autem vt luna mutatur. Uel licet aliquos fructus. i. bona opera facere incipiat in eis tamen vsqꝫ ad maturitatem. i. vsqꝫ ad finem debitum nō perseuerat. ¶ Item inconstantes ⁊ imperseuerantes qui bona incepta non cōtinuant assimilant lactuce. Nam lactuca qñ est tenera ⁊ iuuenis habꝫ multas ⁊ magnas virtutes. qꝫ cū sit frigida ⁊ humida temperate ⁊ subtilis substantie ⁊ facile digestibilis stomachi calorem sedat sanguinē bulientē refrigerat: insomneitatem placat capitis dolorez ex fumo colerico sanat. In masculis veneris motum refrenat lac in mulieribus multiplicat ⁊ sanguinez augmentat ⁊ in qualitate pfecta bonum sanguinē generat. Sed qñ antiquatur ⁊ iduratur humilitas nimiū amaricat. Quare ex eiꝰ vsu sanguis pessimus generatur ⁊ vtus ex ea visiua debilitatur. Nam ex sua ponticitate sensum animalem mortificat. ⁊ naturalem spiritum suffocat. Unde talis lactuca generare volentibus plurimum est nociua. Hec omnia dicit Isaac in dietis particularibus. Eodem modo quidam a principio sue ꝑuersationis vel in iuuentute sūt optimi ⁊ videnꝫ magnas virtutes habere ⁊ multas qui postea in processu in senectute efficiuntur pessimi ⁊ indurantur in malis vt efficiantur pleni multis ⁊ magnis vicijs Apostolus ad Gala. iij. Cum spiritu ceperitis nunc carne consūmamini.

¶ Capitulum. xxxj.

Intentio assimilatur radici. ¶ Primo quia radix est totius herbe vel arboris principium. Et sic intentio est principium totius veri vel operis. ¶ Intentio enim est ipsius finis. Finis enim licet sit vltimum in opere est tamen principium in intentione. quia finis mouet agentez vt dicit philosophus. Unde finis secundum eum dicitur causa causarum. ¶ Secundo quia radix expetit latibulum. Naꝫ radix ꝺiu sub terra latuerit nutritur ⁊ proficit. Sed si euulsa fuerit mouꝫ ⁊ arescit. Ita intentio si cum humilitate latuerit opus bonuꝫ nutrit ⁊ crescit. Sꝫ si per ostentationez euulsa fuerit ab hu

militate extinguit ⁊ deficit. Vnde Greg. dicit. Sic opus sit in publico vt semper intentio maneat in occulto. ¶ Tertio ratiõe effectus. q̃ radix est initium bonitatis ⁊ malicie arboris causatiuũ. Mã bonitas ⁊ malicia radicis ad ramos ascendit. ⁊ sepe apparet in fructu ⁊ flore qualis ẽ humor in radice. q̃ nõ potest alium humorẽ ramis infundere q̃ in se hz. Sic etiã bonitas ⁊ malicia operis ex intentione pcedit. Apo. Si radix sancta ⁊ rami sancti. Ro. xj. Lu. xij. dicitur. Si oculus tu⁹. i. intentio fuerit simplex totum corpus tuũ .i. opus lucidum erit ⁊ si oculus tuus nequ fuerit etiam corpus tuum tenebrosus erit. Ambro. Intentio tua operi tuo nomen imponit. Grego. i. mdora. Si semel cor intentione corrumpitur sequentis actionis medietas ⁊ terminus ab hoste calido secure possidetur. quoniam totaz arborem sibi fructus ferre conspicit quã veneni dente in radice viciauit.

¶ Capitulum. xxxij.

Hypocrita assimilatur arũdini. Primo q̃ arundo in arena radicatur. q̃. s. hypocrita radicem amoris hz in terrenis. Illud. n. qõ in arena plantatum est vel fundatũ tria timet. s. ventum pluuiã ⁊ flumen vt habeẽ mdathei. vj. Per ventũ q ab aere pcedit ⁊ venit intelligitur tentatio demonis. qui in aere cõmoratur. per pluuiam que de celo descẽdit intelligitur aduersitas que a deo venit. p flumẽ quo q̃z quod per terram fluit intelligitur persecutio quam tyrannus infligit. Ex quo patet q̃ ille est vt arũdo in arena fundata. qui vel vento tentationis frãgitur vl in pluuia aduersitatis per impatientiam corrumpitur: vel flumine mũdane persecutiõis eradicatur. que omnia contingũt hypocritis. ¶ Secũdo q̃ arundo a vẽto agitatur. mdat. xj. Sed quid existis videre arũdinem vento agitatam: Sed hypocrita est inconstans q̃ modo vento aduersitatis inclinatur ad tracundiã modo vento prosperitatis erigitur in superbiam. Isa. j. Vir duplex animo inconstans est in omnibus vijs. ¶ Tertio q̃ arũdo medulle plenitudine non solidatur. Vnde est exterius pulchra ⁊ interius vacua. Sic hypocrita non habet soliditatem ⁊ plenitudinẽ interioris gratie. sed solus pulchritudinẽ exterioris apparẽtie. Vnde dominus dixit mdatth. xxij. Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite. ⁊ post. Vos q dez a foris apparetis hoibus iusti Grein mdora. Quid est vita hypocrite nisi quedaz visio fantasmaq̃ que hoc ostẽdit in imagine quod non habet in veritate. ¶ Quarto q̃ arundinis viriditas breui tpe terminatur. Nam cito crescit ⁊ cito arescit. Mã arundo ab ariditate nomen accepit. Sic hypocrite gloria parũ durat Cito enim crescit ⁊ cito decrescit. Iob. xx. Gaudium hypocrite ad instar puncti. ¶ Quinto q̃ arundini manus intentis pforaf q̃. s. hypocrita decipit ⁊ ledit adherentes sibi. Isa. xxxv. Ecce cõfidis super baculũ arundineũ confractũ ⁊c. ¶ Item hypocritaꝝ penitẽtia assimilatur vmbre nucis. Nux enim facit vmbrã in apparentia gratas sed in existentia ⁊ effectu nociuã. Vnde nux a nocẽdo est dicta q̃ rebus nocet eius vmbra. Vnde ipsa ẽ dormientibus sub ea nociua ⁊ multarus infirmitatus generatiua. Similiter hypocritarũ penitentia licet in apparentia exteriori videatur pulchra. tñ intrinsecus est mala ⁊ multorũ viciorum in homine generatiua mdat. vij. Veniũt ad vos in vestimentis ouium intrinsecus aũt sunt lupi rapaces. Vnde hypocrisis est vmbra mortis fera. de qua Luc. j. In vmbra mortis sedẽt

¶ Capitulum. xxiij.

Iustus assimilatur palme. ¶ Primo quidem q̃ palma in radice inferius habet asperitatẽ ⁊ similiter iusti habent asperitatem laboris. Apo. ij. Cor. xi. In laboribus plurimis ⁊c. ¶ Secundo quia superius in coma habet venustatem sc̃z q̃ iusti superius in celo habent venustatem ⁊ pulchritudinez glorie immortalis.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ps. Justus vt palma florebit in domo domini. Tertio qꝛ palma in fructu habet tarditatem. Nam cum difficultate ⁊ tarditate peruenitur ad eius fructum. Non enim ante centum annos fructum facit ⁊ tūc primo perfecte vires accipit vt fructificare possit. Vnde quāto palma ē annosior tanto eius fructus est melior. Hoc autez significat qꝛ iusti viri post diuturnitatem laboris perueniunt ad fructum consolationis Ja. v. Ecce agricola expectat preciosum fructum rē. ⁊ quanto diutius expectant tanto copiosiorem recipiunt fructum mercedis.

¶ Capitulum. xxiii.

Lachryma penitentis assimilatur succo aloe. ¶ Primo ratione materie. Dicitur .n. aloes succus qui ex quadam herba expritmitur. ad ignem decoquitur ⁊ postmodum ad solem deponitur vt siccetur. Hic succus est lachryma penitentis q̄ ex amara herba. i. compunctione exprimitur ⁊ ad ignem interioris doloris decoquitur. sed solis calore. i. charitatis ardore siccatur. quia cum timor est in amorem xpi conuersus iam lachryme timoris ⁊ doloris siccantur. i. cessant ⁊ refriguntur: qꝛ in quadam securitatis fiducia anima solidat. Et hmōi lachrymas significauit. Jo. i. aqua i vinū cōuersa. Vñ Ber. dicit sup Cañ. Illas lachrymas vere in vinū mutari dixerim que fraterne compassionis affectu in feruorez pdeūt charitatis: pro qua ēt ad horā tui ipsi⁹ memor sobria quadā ebrietate videris. Vnde patet qꝛ aqua in vinum conuertitur q̄do fiue timor de seipso fiue dolor ⁊ luctus de primo prodit in charitatis affectum. ¶ Secundo rōne excellentie. qꝛ tāto de sui natura a penitentis lachrima debet esse amarior. quanto plus habet de fetore peccati. Et iō simpliciter loquendo lachryma penitentis tanto dulcior ⁊ melior est quanto minus amara ⁊ fetida. i. quanto minus habet de amaritudinis materia siue cā. i. de fetore peccati: ¶ Tertio ratione efficacie. Nam lachryma penitētis omne peccatum ablut qō significat efficatia aloe qꝛ aloes lz sit amarum tamen est multipliciter salutiferus. ¶ Primo qꝛ visum clarificat qō competit lachrymis penitentie inquantum purgant vicium auaritie que mentis visum obscurat sicut pulnis terre oculos corporis. ps. Repleti sunt qui obscurati sūt terre. i. ex effectu terrenorum. ¶ Item aloe ab hydropisi preseruat ⁊ in principio curat: quod competit lachrimis penitentie in quantuz mentē humiliāt ⁊ tumorē siue istationē superbie curāt. ¶ Itē aloe melancoliā mūdificat: qō cōpetit lachrymis penitētie iquātū purgāt viciū accidie. ¶ Itē aloe caput a dolore relevat quod cōpetit lachrimis penitētie in quātū expellūt viciū iuidie: q̄ causat capitis dolorē. i. mētis tristiciā. qꝛ iuidia ē tristitia in alienis bonis vt dicit ps. ¶ Itē aloe colerā purgat ⁊ h̄ competit penitētie in quātū mittigat viciū ire ad qō valde colera īclinat. ¶ Itē aloe mēbroꝝ genitaliū vlcera sanat si ei⁹ puluis cū melle sumat qō lachryme penitētis prestāt dū viciū luxurie curāt. ¶ Itē idez puluis aloe cū melle vermes vētris necat. Et similit lachryma hūilis penitētis cū dulcedie deuotionis neccat vermes vētris: dū gule inordinatos motus siue appetitus restrigit. Omnia nāq; ista apparent in penitēte postq̄ bñ ablutus ē lachrymis penitētie. ⁊ iō Cassiodorus dicit sup psalmos. Fuerūt mihi lachrime mee panes die ac nocte dū dr mihi p singulos dies vbi rē. q̄ fletus ē ab⁹ aia⁹ corroboratio cēsuū absolutio peccatoꝝ refectio mentiū lauacrū culpaꝝ. ¶ Itē lachrime penitētē amaritudinem conscientie conuertunt i dulcedinem gratie. cuius exemplum est in lupinis que cū sint legumina amara per madefactionez i aqua efficiuntur dulcia sicut dicit Jsaac. Similiter aq̄ lachryma rum amaritudinem peccati conuertit in dulcedinem gaudii. ps. Eūtes ibant ⁊ flebant mitentes semina sua. venientes aūt veniēt cū exultatiōe rē. Ber. super. Cañ

r

Lachrime penitentium vinus sunt ágelorum. quia in illis odor vite. sapor gratie: et gustus indulgentie. sanitas redeuntis innocentie. recōciliationis iocunditas et serenate cōscientie suauitas. ¶ Item lachryma cōpunctionis causat affectum dilectionis et patientia: tribulationis cuius exemplum apparet in pino. Nam arbor pini est per sudorem siue lachrymá picis generatiua. Et item de pino in germania gignitur lachryma que dus fluit calore vel frigore indurescit et gēmam facit: quá esse electrum. Isido. dicit. Sic lachryma compunctionis dus mentem et affectum accendit generat picē idest glutinum dilectionis et dus amor lachrymá emittit ipsa anima amplius inflammatur calore amoris diuini et frigescit ab amore mundi et sic solidat et firmatur et vertitur lachryma amoris in gēmá patientie et fortitudinis. ¶ Item lachryma veri penitētis animá a malis opib⁹ refrenat et a bonis operib⁹ fecūdat. Cuius exēplū apparet i poro. cui⁹ succ⁹ vt dicit ipe Diascorides et etiá ¶ Sacer valet cōtra vomitū sánguinis. Vñ hūc solū Hypocras ōdisse dicit cuidá sánguinē vomēti. Valet etiá cōtra sterilitatē si a puellis sepius comedatur quasi ergo pozri succus est penitētis fletus: q sanguinis vomitū. i. peccati fluxum restringit et sepius a penitēte fusus animá a bonis opibus sterilem ad eoz fecunditatē reducit.

¶ Capitulum. xxxv.

MAli homines assimilāt zizaniis. ¶ Primo p aspectū ceptiuū: qz zizania. i. lolū q est feminini generis i singulari sed neutri i plurali vt dicit Isidorus iter triticum nascit: nec ḡdiu in herba est a tritico plene discernitur. Et ió decipit aspicientes vt putet esse triticum cum sit lolium. Vnde ei assimilant hypocrite q inter bonos cōuersantes et bonitatis et sanctitatis spēm extrinsec⁹ oñdentes credū tur esse boni cū sint mali. Vnde ḡdiu sic viuunt zizania in herba similis tritico se oñdūt. ¶ Secūdo ppter cōsortiū infectiuum: qz zizania tritico mixta aliquando ips suffocat nisi ab eo cautius separetur. Et similiter plerūq hypocrite i bonoz collegio incogniti cōmorantes inficiunt quosdá simplices et ad suas negciaf occulte seducēdo ptrahentes spiritualiter eos suffocāt. ¶ Tertio ppt iudicii dilatiōem qz enim ppter similitudinē quam habere zizania cuz tritico videtur sepe dū zizania euelli credit triticū pro ea euellit: ē separatio progáda ḡdiu sunt ita similia vt cognosci nó possint et tpe messis zizania colliguñt per fasciculos componūt et igni tradūtur. triticū aūt i horreū recōditur vt hētur Mat. xiii. Ex quo habet qz mali tolerātur ḡdiu sūr occulti vl ḡdiu extirpari ñ pñt sine periculo tritici. i. sine scándalo bonoz et dáno. Sz aduēiēte messe diuini iudicii: tūc fiet vniuersalis separatio maloz a bonis: et ad modum zizaniorz mali alligabunt fasciculis ad cōburendū igni. qz scz in igne gehēne similes associabūtur sibi⁹ vt eadē eos retineat pēa quos similis tenuit culpa. Sed triticū. i. bonoz collegiū recōdet in horreo celi. ¶ Quarto ppter effectū nociuū. nā zizania hz vim acutá quodāmō veneōsam inflatiuá et vētosz. Vñ ebrietate inducit mentē percutit et caput ledit panez cui ad miscet inficit. De q si qs comedat in magna quātitate nó solū eū graviter ledit: sed ēt occidit. Igitur in quantū hz viz acutam repzesentat vicium auaritie qz auari sunt valde acuti ad decipiendū Vnde. ps. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. In quantum vero habet vim venenosam significat luxuriam que est venenum aspidum insanabile vt dicitur: Deutero. xxxii. In quantum vero habet vim ventosam et inflatiuam significat vanam gloriam siue superbiam. Pro. x. Qui immittitur mendacijs hic pascit ventos. In quantum vero ebrietatem inducit significat vicium gule. Contra qō dicitur ad Eph. v. Nolite inebriari vino zc. Sed inquantum mentem ledit et caput percutit significat iram que caput ra

tionis perturbat et claritatem mentis offuscat. Inquantum autem panem insicit significat accidiam que gustum anime ledit ⁊ spūalem panē verbi insipidū reddit. Sed inquantum grauiter ledit ⁊ occidit significat inuidiam que inuidentē corporaliter ⁊ spūaliter occidit. Job. v. Parvulum occidit inuidia.

¶ Capitulum. xxxvi.

Mansuetus nō pbat cui nulla iniuria dicti vel facti irrogatur. Arbor. n. que nullo vento flante agitat non propterea immobilis reputatur. Sicut nec lignū qō non arderet absente igne dicerētur incōbustibile. Eodē mō non dr hō mansuetus appellari dū nulla iniuria fit ei. Unde Ber. dicit. Sunt quidā mites dū nihil fit eis vel dr nisi pro eorum arbitrio. Patebit aūt q: longe sunt a mansuetudine si leuis oriatur occasio. ¶ Jtez mitis hō ⁊ devotus linguas maledicoꝝ pungentiū nō formidat. Cuius exēplū est qd malue succus oleo admixtus tante virtutis esse dr vt liquis eo perunctus fuerit a punctu ris apum ⁊ araneaꝝ ⁊ scorpionū tutus fiat sicut dicit Plinius. Malua enim que est herba mollis mansuetudinem signat. Unde malue succus est mansuetudinis vtus. cui si admixtū fuerit deuotionis oleum: ita cor hois liniendo corroborat: vt neqꝫ apū. i. pungitiuoꝝ qui aculeos figūt neqꝫ araneaꝝ. i. impositoꝝ que tela texunt ⁊ venenū ferunt. neqꝫ scorpionum. i. detractoꝝ qui retro pcutiunt puncturas linguaꝝ formider. Dñs Greg. super Eze. dicit Cum lingue detrahentiū vel opprobria irrogantiū corrigi nequeūt equanimiter pia tollerande. nec obtrectationis sermo timendus est ne dñs peruersoꝝ lingua metuitur recti opis via deseratur. ¶ Jracundus aūt homo similis est ligno spinoso qō pungit amplectentē se. Mā licet hō amet oēs arbores q̄ sunt in orto suo: spinosas tñ declinat ⁊ fugit ne lacerent eum. Sic licet oēs hoies sunt amandi familiaritas tñ iracundorum declinanda ē. Pro uerbiorum. xxij. Noli esse amicus homini iracundo.

¶ Capitulum. xxxvij.

Maria mater domini assimilatur cedro. Eccli. xxiiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Sunt. n. duo genera cedroꝝ q: sunt cedri que nascūtur in libano q̄ sunt valde pcere ⁊ odorifere quaꝝ odor fugat serpentes ⁊ interficit vermes. Libanus autem vbi nascuntur cādidatio interpretat. Alie sunt cedri maritime que sunt pue sed fructuose: quaꝝ poma cedrina triplicē hñt substantiā. ¶ Prima est calida media tēperata vltima frigida. Per vtranqꝫ cedrū beata Maria significatur. Ipsa enim instar prime cedri fugat serpentes. i. demōes extinguit vermes. i. prauas cogitationes ⁊ reddit candidas mentes. Sili instar secūde cedri fructū protulit de nedictū scz xp̄m in quo fuerūt tres substātie. scz deitas aia ⁊ caro. ¶ Prima scz deitas est valde calida: qr oium viciorum cō sumptiua ⁊ oium sanctoꝝ cordiū inflāmatiua Heb. xij. Deus noster ignis cōsumens est. Media scz aia fuit valde tempata qr omnes virtutes in ea sūm medium tenuerunt ⁊ illa nunqꝫ declinauit ad aliquod extremū. Ultima scz caro fuit frigida: qr fuit ab omni cōcupiscentia penitus aliena.

¶ Item assimilatur cipresso. Eccli. xxiiij. Quasi cipressus in monte syon. Nam cipressus dicitur esse arbor tota medicinalis scz in cortice foliis ⁊ fructu. Quia quicquid in virgine extitit totum virtuosum ⁊ medicinale fuit ⁊ cortex. i. exterior conuersatio sancta ⁊ folia. i. verba suauia ⁊ fructus. i. opera vtilia. ¶ Jtē assimilatur cinamomo Eccli. xxiiij. Sicut cinamomū aromatizans odorē dedi. Mā hec planta est ficca calida ⁊ aromatica. Ipsa enim beata virgo fuit ficca in carne per temperantiam ⁊ parcitatē. Calida in anima per feruorem ⁊ charitatē. ⁊ aromatizans in vtroqꝫ per mundiciā ⁊ puritatem. ¶ Jtē assimilatur nardo. Cā. i. Nardus mea dedit odorem suum: quod dicit ecclesia de beata virgi

ne. Quia nardus est herba modica ⁊ calida odorifera ⁊ spicosa. Similiter ꝛMaria fuit modica per humilitatē cū dixit. Ecce ancilla domini ⁊c. calida per charitatem. odorifera per puritatē. ⁊ spicosa p̄ fecunditatē. Nam spica quā produxit ista nardus fuit dñs ihesus xp̄s. Spica enim nardi vt dicit Diasco. hꝫ virtutē confortādi cerebrum scz naribus applicata. ¶ Itē confortandi stomachū qz valet contra stomachi debilitatē. ¶ Itē confortat cor qz valet contra cordis defectū. In cerebro est sensus. in stomacho appetitus sed in corde amoris affectus. Christus ergo quasi spica nardi sensum nr̄m confortauit per fidem appetitū excitauit per spē affectum inflāmauit per charitatē. docuit eni nos cognoscere diuina appetere superna: diligere eterna. vel qz docuit nos in deū credere de deo cōsidere ⁊ deū diligere. ¶ Itē nota q̄ nardus sine spica eius masticata humorē lingue deficcat. ¶ Item surditatē aurium sedat: ⁊ qz est incisiua ⁊ diuisiua vsq; ad intima penetrat. Vnde ⁊ lapidē frangit. Et hoc cōpetit beate ꝛMarie: que suo exēplo nos docuit linguā continere aures deo aperire ⁊ gladio doloris aiam penetrare. Sigdem ipsa panca ⁊ rōnabilia v̄ba dixit: aures angelo diligenter aperuit ⁊ tēpore passiōis filij sui eius aiam gladius doloris pertransijt. In pmo docuit nos humorem lingue deficcare. i. lubricitatē loquacitatis refrenare. In secundo circa dei verba auriū cordis surditatem fugare ne forte dicatur nobis. Aures habent ⁊ non audient. Sed in tertio docuit nos gladio verbi dei vel doloꝛe cōtritionis aiam perfozare: ita vt lapis. i. vt cordis duritia frangatur. ¶ Item assimilatur ōliue p̄m illud Eccli. xxiij. Quasi oliua speciosa in campis. ¶ Primo qz oliua in arboꝛe siue ligno habet soliditatem. Nam lignum olive est cōpacte soliditatis. imputribilis puritatis ⁊ in medulla multe humoꝛositatis. Nam beata virgo fuit cōpacta ⁊ solida in fide imputribilis ⁊ purissima in carne ⁊ plena humoꝛe gratie in mēte: p̄m illud Lu. i. Aue gra plena ⁊c. ¶ Secundo qz oliua hꝫ in fronde viriditatē. Nam folia olive semper virēt. Sic folia marie semp fuerant viridia. i. virtuosa. In omni enim verbo suo vigoꝛ virtutis apparuit siue virtutis prudentie in inquirendo sicut qñ dixit angelo. Quomodo fiet istud: ⁊c. Luc. i. siue humilitatis in cō sentiendo vt cū dixit. Ecce ancilla domini ⁊c. siue deuotionis in laudādo vt cum dixit. ꝛMagnificat aia mea dñm ⁊c. siue dilectionis in conquerendo vt cum dixit. Fili qd fecisti nobis sic: siue pietatis in compaciendo vt cū dixit. Vinum non hñt ⁊c. ¶ Tertio qz oliua hꝫ in flore suauitatem Nam eius flores suauiter redolent. Flores ꝛMarie fuerunt eius mores qui odoꝛe honestatis plurimū redolebant. Nam tanta pollebat beata ꝛMaria moꝛ honestate vt solū in ei⁹ aspectu omnis ab aspiciente tentatio: sicut testatur Hieron⁹ in⁹ fugaretur. ¶ Quarto qz oliua hꝫ i fructu vnctuositatē. Et nota q̄ olive quāto sunt nigriores exterius tāto ⁊ ipse sunt maturiores interius ⁊ ad expumendū ab eis oleum sunt apriores. Similiter fructus. i. operationes ꝛMarie q̄uis essent exteri⁹ nigre. i. per apparentiam humiles: tamen interius vnctione deuotōis ⁊ gratie erāt plene. Vnde ꝛMarie virginis opera fuerunt nigra per humilitatem vnctuosa p̄ pietatem. ¶ Quinto qz oliua in liquoꝛe habet vtilitatem. Nam liquoꝛ olive est oleum. Cuius vsus est multus vtilis moꝛtalibus. Nam oleum vt dicit, Ysidoꝛus ē in pabulum luminis in medelā vulneris ⁊ in refectionem esurientis. Nam in lucerna ponitur ad ignem nutriendum languidis mēbris apponitur ad medelam ⁊ cibis additur ad comedendum. Oleū ergo olive est misericordia ⁊ pietas ꝛMarie. Nam ipsa illuminat tenebꝛosos homines in dei agnitione. Vnde mater agnitionis vocatur. Eccli. xxiij. Ipsa languidos curat solidando in dei timoꝛe. Nam timoꝛ domini expellit peccatum quod ē languoꝛ anime. Vnde etiam ipsa dicitur mater timoꝛis. ¶ Item ipsa etiam cibat ⁊ nutrit sibi deuotos multiplici consolatiō

ne. Vñ ipsa inuitat eos. Eccli. xliij. Trāsite ad me oēs qui cōcupiscitis me ⁊ a generatiōibus meis implemini. ¶ Item beata ✠aria assimilat palme. Cāti. vij. Statura tua assimilata est palme. ¶ Primo q⁹ palma habet radicis profunditatem. Habet enī palma radicē in terra multus defixam. Sic beata ✠aria habuit radicis profūditatē. i. cordis profūdā humilitatem Luce. i. Quia respexit humilitatez ancille sue. ¶ Secundo q⁹ habet stipitis firmitatē. Est enī trūcus eius mire ⁊ imputribilis firmitatis. Sic trūcus virginis. i. corpus virginis habuit imputribilē firmitatem idest incorruptibilem virginitatē: q⁹ virgo ante partū vgo i ptu ⁊ virgo post partum. ¶ Tertio quia palma habet viroris perpetuitatem. Nam diuturnis vestitur foliis sine vlla successione ea cōseruans tempore hyemis ⁊ estatis. Sīc beata ✠aria virorez fidei semp tenuit ⁊ eā nūq̄ amisit: nō solū tēpore estatis. i. prosperitatis: sed ēt tēpore hyemis. i. aduersitatis scz paſſiōis quādo discipuli ⁊ alij fideles eam perdiderunt. ¶ Quarto quia palma habet culminis sublimitatem quia est arbor magne proceritatis ⁊ altitudinis: sed cedri altitudinez non pertingit quia beata virgo licz magnam habuerit altitudinem meritorum ⁊ etiam premiorum. Vnde Eccli. xliij. Ego in altissimis habitaui. non tamen sicut christus ⁊ ideo non peruenit ad altitudinem cedri idest christi. Ecclesiastici. xliij. Quasi palma exaltata sum in cades. ¶ Quinto quia palma habet fructus suauitatem scilicet dactili. Quius fructus tanto dulcior ⁊ sapidior esse probatur quanto immediatius solis radijs exponitur. Cantico. vij. Ascendam in palmam ⁊ apprehendam fructus eius. Suauissimus autem fructus ✠arie virginis. alle est de quo Elisabeth ei dixit. Benedictus fructus vētris tui. Iste fructus fuit dulcissimus ⁊ sapidissimus: quia radijs solis id est diuinis splendoribus immediate conīunctus immo ipse est splendor glorie ⁊ figura substantie diuine. ¶ Item beata maria assimilatur platāo. hz illud Ecclesiastici. xxiij. Quasi platanus exaltata sum iuxta aquas. ¶ Primo ratione dilationis. Est enim arbor latitudine foliorum sic dicta eo q⁹ patula ⁊ ampla ⁊ plana. Mam platos greci vocant planum vt dicit Isidorus. Folia autem ✠arie fuerunt eius virtutes quibus ornata fuit eius vita. Et hec folia fuerunt patula p exemplum ⁊ ampla per meritum. Et tamen plana idest humilia per despectum: quia quantuncunq̄ esset gratia ⁊ virtutibus plena: tamen semper se humiliabat ⁊ despiciebat ancillam dei se vocans. ¶ Secundo ratione complexionis: quia platanus est arbor frigida ⁊ ficca: Quia beata ✠aria fuit ab omni feruore auaricie frigida ⁊ ab humore concupiscentie ficca quia terrena toto corde despexit ⁊ nihil in se concupiscentie habuit. ¶ Tertio ratione curationis. Mam folia platani ad curandum causas calidas ⁊ humidas infirmitatuz sunt valde vtilia. quia humorem deficcant ⁊ calorem temperant reuma restringunt ⁊ contra tumorem calidum oculorum iuuant. Mam folia ✠arie fuerunt non tantum eius exempla. sed etiam verba que quandoq̄ ardorem auaritie temperant. sicut quando dicit in suo cantico. Esurientes impleuit ⁊c. quandoq̄ vero humorem luxurie deficcant sicut quando dixit Angelo: qm̄ virum non cognosco: quandoq̄ vero fluxus reumatum. i. cogitationum coartant. Mam velut reuma capitis ad inferiora fluens est cogitatio mētis ad inferiora tendens quaz beata virgo suo verbo ⁊ exemplo ad superiora reuocat ⁊ restringit dicens. ✠agnificat anima mea dūm ⁊c. Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo: in deo nō in mūdo. ¶ Item contra tumorem. i. superbiā ad tuuat cū dic. Fecit potētiā i brachio suo ⁊c ¶ Item beata ✠aria assimilatur vge ¶ Primo rōne nominis q⁹ virga dicit a vrute. Mam vtus que latet in radice spdit in vigore vge. Vñ beata vgo recte virge assimilatur in qua omnis virtutis

perfectio reperitur. Eccli. xliij. In me omnis spes vite ⁊ virtutis. In eius ēt vigore ac fructu refulsit omnis virtus radicis. Radix. n. ex qua hec virga est producta: fuerunt patriarche i quibus quicqd gratie ⁊ virtutis fuit totum in beata virgine eminētius apparuit. Vnde in eiꝰ natiuitate cantat ecclesia euangelium beati ℳathei. in quo scribuntur genealogie patriarcharū. Nota etiam q in virga inuenitur triplex virtus sm q virga componitur ex triplici substantia. s. cortice ligno ⁊ medulla. ℳediante ergo medulla nutritur: mediante ligno surſum' erigitur ⁊ mediante cortice contra omnes exteriorīs iniurias defensatur. In beata igitur virgine tanq̄ medulla nutriēs fuit eius interior gra de qua angelus dixit ei Luc. i. Aue gratia plena. Sz lignum erigens contemplatio assidua. Cant. ij. Que est ista que ascēdit quasi virgula. ⁊ c. Et nota q virgula ex quo ascendit semper surſum tendit ⁊ suam summitatem versus celuz dirigit ⁊ quanto a terra recedit ⁊ surſum tendit tanto semp subtilior fit Silr beata virgo surſum tendebat intentione ⁊ affectione. Vnde odilio cluni in quodam sermone. Vnū quippe scimꝰ p certo q ois ℳarie vita ⁊ actio sp fuit i dño. C Ité sūmitatē. i. mētē ad celū dirigebat scz in oratione ⁊ cōtēplatiōe ⁊ quāto a terra per despectionem recedebat tāto subtilior in cōtēplando erat. Tāq̄ cortex defensans exterius fuit in beata vgine diligēs sui custodia: propter quā Cañ. iij. Vocatur ortus conclusus. Igitur ipa fuit vt vga vtuosa de qua. ps. Virgā virtutis tue emittet dō minus ex ſion. C Secundo assimilat vge rōne germinis. Nascitur eni siue germiat ex vga flos ⁊ flos ipe de vga egrediēs virgam nō violat sz fecūdat. Virga eni non accipit fecūditatis gratiā nec germinādi potentiā ex aliq̄ semmis cōmixtiōe sed solū a calore solis ⁊ celesti rore. Silr ex vga nostra. i. virgine beata egressus est flos xps incarnando ⁊ nascēdo sine vteri eiꝰ aliqua violatione. Vnde sic est fecūdata q tamen nō violata. Nam ⁊ ante partū vgo extitit ⁊ post partū virgo permanſt. Meq; eni ex materiali semine habuit generandi potentiam: sed ex rore celestis spūs ⁊ ex solis calore. i. spiritus sancti ope. Luc. i. Spūs sanctus uperueniet in te ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi Ysa. xi. Egredietur virga de radice ieſſe. ⁊ flos de radice eius ascendet ⁊ requiſet super eum spūs domini. C Tertio assimilat virge rōne culmi nis. Vtuntur enim virga precipue qui sunt positi in culmine dignitatis vel alicuius officij sicut reges ⁊ domini. Vnde nota q vsus virge est ad quatuor. C Primo ad dominij ostensionem ⁊ sic virga vtuntur reges ⁊ principes. Et hoc modo beata ℳaria dr virga q data est nobis tanq̄ domina ⁊ regina. Et tō maria interpretatur dominatrix. ps. Virga directionis virga regni tui. C Secundo ad defēſionem siue percussionem ex: ⁊ sic vtuntur virga bellatores. Et hoc modo beata virgo data est nobis ad persecutiēdū ⁊ repellendū hostes spūales scz demones. ℳūc. xxiiij. Consurget de virga israel ⁊ percutiet duces moab. C Tertio ad regimē ⁊ directionem sicut vtūtur pastores Sic deus per beatam virginem nos dirigit ⁊ ad pascua vite perducit. ℳich. v. Pasce populum tuum in virga tua vt sit vbum patris ad filium in virga tua idest in virgine. C Quarto ad sustentationem sicut vtuntur virga siue baculo infirmi ⁊ debiles. Sic similiter etiam beata virgo data est ad fulcimentum. ps. virga tua ⁊ baculus tuus ipsa me consolata sunt. Ipsa enim est vt virga ad expellendum demones. Ipsa quoq; est vt baculus ad sustentandum mestos ⁊ debiles C Item assimilatur viti. C Primo in radice. Nam vitis vt fructificet bonum liquorem debet esse plantata ⁊ radicata in loco vbi sit calor solis puritas aeris ⁊ dulcedo humoris. Calor enim solis vtilis necessarius est: quia quanto directius ⁊ diuturnius respicit solem tanto exhibet fructum dulciorem. C Item vitis dicitur diligere aerē purus ⁊ clarū ⁊ odire

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nebulosus. ¶ Item dulcem ⁊ nō amaram dilexit terram. Unde in collibus bene altis soli expositis ratione pulcis humoris et fortis caloris vineis locus aptus existit. In cuiusmodi loco hec nostra virgo .i. beata virgo maria habuit radicem cordis. s. in feruore charitatis in nitore puritatis ⁊ in dulcore benignitatis. Ipsa enim habuit feruorem charitatis in mente nitorem puritatis in carne ⁊ dulcorem benignitatis in conuersatione. ¶ Secundo fuit similis viti in stipite. Stipes enim siue lignum vitis inter arbores crescit multū. Unde super domos ⁊ arbores ⁊ circa villas circunduci pōt. Sic beata virgo super oēs sanctos ⁊ sanctas magis creuit in merito ⁊ gre cumulo Pro. xxxi. Multe filie congregauerunt diuitias tu autem supgressa es vniuersas. ¶ Tertio fuit similis viti in palmite. Palmes enim vitis est natura flexibilis. Et illud qō apprehendit quibuda capreolis quasi quibusdaz brachijs cō stringit quoz adminiculo in alta se erigit ⁊ a ventis ⁊ a pluuijs tutus consistit. Sic eius etiam beate virginis fuit per fidē ad consentiendum flexibilis cum dixit angelo. Ecce ancilla domini ⁊c. ¶ Item christū filium suum non solum brachijs carnis dulciter strinxit ⁊ tenuit. sed etiā brachijs anime scz intellectu per fidem ⁊ affectū p charitatem ita q xp̄s nunq̄ dimisit. Can. iij. Tenui illum nec dimittā. Unde nec vēto persecutionis nec pluuia tentatōis ab eius fide ⁊ dilectione recessit. ¶ Quarto est similis viti in fronde. Frondes enim siue folia vitis vulnera mundant ⁊ ipsa mundata sanant. Sunt igitur sicut folia vitis verba beate virginis que vulnera vitiorum mundant ⁊ sanant. Nam vt tā supra tactum est mundare volens vulnꝰ superbie dixit. Deposuit potentes de sede ⁊ exaltauit humiles. Sed vulnus auaritie volens curare ait dicens. Esurientes implenit bonis ⁊ diuites dimisit inanes. ¶ Item vt mundaret vulnus luxurie. dixit quoniam virum non cognosco ⁊ sic de alijs. ¶ Quinto fuit similis viti in flore. In estate enim vitis flos ⁊ odor florum tis vitis omne venenosuz expellit. Unde fugiunt serpentes dum vinea floret. Tanq̄ igitur flores vitis fuerunt mores beate marie qui tanti odoris .i. tante honestatis fuerunt q omnes serpentes .i. venenosas tentationes a cordibus aspicientium effugabant. Dicitur enim q eius facies tanta pudicitia ⁊ sanctitate pollebat vt quisqs eam tentatus aspiceret mox omnis ab ipso tentatio fugaretur. Ecclesiastici. xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatem odoris ⁊ flores mei fructus honoris et honestatis. ¶ Sexto assimilatur viti in liquore. Habetur eni ex vite primo liquor aque .q a vite putata ⁊ abscisa exit ad modum lachrime. Nam cum vitis vulnerata tempore veris lachrymam de se emittit. Fuit autem beata virgo in passiōe filij vulnerata qñ suam ipsius aiam gladius p transiuit ⁊ tunc lachrymas emisit que tante fuerunt q ad cōpassionem filium suum inclinauerunt. Unde eaz ex compassione discipulo recōmendauit dicens in cruce. Fili ecce mater tua. ¶ Item ex vite habetur liquor vini: qui cū sobrietate sumptꝰ plus corpora omni liquore confortat corletificat morbos euacuat ⁊ nutrimentum corpori prestat. Que oia beata maria suis facit deuotis qz confortat deficiētes letificat merentes curat languētes ⁊ nutrit deuotos ⁊ feruentes. ¶ Ytez beata virgo maria assimilatur balsamo Eccli. xxiiij. Sicut cinamomum ⁊ balsamum ⁊c. sicut dicit glosa super illud Canti. iij. Botrus cypri dilectus meus mihi ⁊c. Olim balsamum in engadi nascebatur. ⁊ instar vinee colebatur scilicet in duobus regijs ortis quorum maior viginti iugerum erat. Sz sicut legitur in quadā historia Cleopatra regina illas vites in egyptum trāstulit et in quodā cāpo iuxta. vij. fontes illas plātauit. In quorum fontium vno virgo dū in egyptum fugeret dicitur puerum balneasse: Unde dicuntur ille vites non ferre fructū nisi a xp̄ianis solūmodo excolāt Sicut dicit glosa sup verbo prealligato ēt oia que in balsamo sunt virtuosa sunt Per lignū nāqz intelligitur eius corpus

virgineū per corticē eius cōuersatio exterior per semē eius anima bñdicta in terra mūda.i.in carne virginea seminata.q liquore vo qui dr opobalsamum intelligitur eius filr preciosus q̄ omnia plena fuerūt celesti virtute z odore. Eccli.xxiij Quasi balsamū nō mixtū odor meus.

¶ Capitulum. xxxviij.

MArtyres assimilant palmis. primo propter signum qr palma est signum victorie. Est enī arbor victorialis sic dicta. Quia manus victorum se palmis ornabāt vel qr similis est in foliis palme manus. Vnde recte pertinēt ad martyres qui fuerunt glorioſissimi victores. Apoc.j. Palme in manibus eorum. Palmas etiā manuū suarum frequentissime z largissime ad pauperes extenderunt. sicut patet de beato Laurētio z multis alijs. Prouer. xxxj. Manum suā aperuit inopi. z palmas suas extendit ad pauperem. Secundo propter fructum. refert enim palma suauissimos fructr. quos appellāt dactylos sic dictos quasi ad similitudinem digitorum manus hominis. qui sunt saporis dulcissimi z puriſſimi. Vnde significāt merita martyrum expugna variorū tormentorum acquisita. de quibus in. psal. Qui docet manus meas ad prelium z digitos meos ad bellū. Manus ecclesie pugnantis fuerunt sancti martyres. In quibus fuerūt diuersi digiti. i. diuersorū supplicioꝝ modi quibus diuersas victorias z glorioſas consecuti sunt coronas. ¶ Tertio propter sexū. sunt enim palme z mares z femine. de qbus dicit Aristo. q femina non fructificat sine masculo nisi sit ita propinqua vt mediante vēto sal tem odore masculi perfundatur. Quandoq; vo ex conjunctis simul semimbus eorum masculus simul z femina generantur. qui tandez sibi mutuo coherentes q̄si ad modum retiū miro nature artificio se cōnectūt. In hoc aūt significatur. q ad martyrū palmam z gloriam non tantum viri sed etiam femine puenerunt. Sed tamen ipse femine ad tantam fortitudinez z constantiam minime peruenissent nisi fragilitati femine virilem z masculinum animum coniunxissent z sicut dicitur. ij. Machabeo. vij. De illa sancta matre septem fratrum machabeorū q̄ repleta sapientia z feminee cogitationi masculinū inferens animum dixit ad eos zc.

¶ Capitulum. xxxix.

MIsericordia assimilat oleo tripliciter. naz primo assimilatur olei expressioni. primo quidem qr quanto oleum de torcularī egreditur z expr̄imitur citius tāto iudicatur melius. ¶ Item tanto nobilius quanto recentius. qr per vetustatez viciatur. vt dicit Plini. In quibus duobus significatur q̄ opus misericordie scilicet elemosyne regrit celeritatem dationis. Tempore enim indigentie tanto elemosyna melior efficitur. quanto indigenti citius porrigitur z quasi recens oleum est acceleratum donum. Sed quasi antiquū oleū est diu detentū datum vel illud quod datur frequentius postulatum. qō non ita iudicatur gratum z acceptum. ¶ Item secundo vt idez. Plini dicit melius in torcularibus oleum eliquatur si oliua prius aqua calida perfundatur. Ex quo accipit quod in opere misericordie scilicet in elemosyna debet precedere affectuositas compassionis qr quasi aqua calida est cordis cōpassio feruida: que tunc oliue. i. elemosyne superfunditur quādo ipsa elemosyna cum magna compassione datur. ¶ Item tertio oleum tāto pinguius z suauius ē quāto cū terrestreitate ad miscetur minus. Ex quo accipitur q̄ in misericordie ope siue elemosyna requiritur puritas intētionis. vt non admisceatur intētio terrena. scilicet vt non detur elemosyna intuitu alicuius terrene, retributiōis. Vnde elemosyna tāto est pinguior. i. celesti merito plenior z deo suauior quāto est a terrena intētione remotior.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Mat. v. Te aũt faciẽte elemosynam nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua. Nã per dextrã celestis intẽtio ꝑ sinistraz vo terrena significatur intentio. ¶ Secũdo assimilat elemosyna olei effusioni. qz cum oleum effunditur quiete ⁊ nõ cũ sonitu cadit sicut aqua vel vinũ. ⁊ hoc rõne aeree leuitatis ꝑpter quã etiã omni li quoꝝ supfertur ⁊ subesse alijs dedignat. In ꝟ aũt instruimur qz opera misericordie. s. elemosyne fieri debent nõ cum sonitu vane ostẽtionis. sed cũ silẽtio humilis intẽtionis. Vnde Mat. v. Cum facis elemosynaz noli tuba canere ante te. Q̃ autem oleum supfertur omnibus liquoribꝰ ostendit qz sicut dicit Aposto. j. Thi. iiij. pietas ad omnia vtilis est promissionem hñs vite que nunc est ⁊ future. quasi pietas seu misericordia quãdam potestatez ⁊ excellẽtiam habeat in omnibꝰ bonis. s. presentibus ⁊ futuris. Vel refertur hoc ad misericordias dei. qz miserationes eius sup oia opera eius vt dr in. ps. ¶ Tertio misericordia assimilatur olei operationi hz eni oleũ multiplicẽ opationẽ. Nã oleum ꝓtractos relaxat. Quasi ꝓtracti se iuuare nõ valẽtes sũt exñtes in purgatorio sed opa misericordie ꝑ eis ꝟ facta eos relaxãt ⁊ liberãt a pena. ¶ Itẽ oleũ aposte mata dura mollificat. Quasi. n. dura apostemata corda sunt in peccato indurata: q̃ tñ assiduitate elemosynaz emolliunt ⁊ ad pniaz disponunt. ¶ Itẽ olcũ corpa lassa ꝓfortat: qz elemosyna ꝓfortat corpus recipiẽtis ⁊ aiam danꝫ ⁊ etiã ipugnantis diaboli vires ꝑhibet. ¶ Itẽ oleũ purum ferrũ politũ a rubegine seruat. Et si fuerit corruptũ ⁊ aquosuz cũ fece mixtũ ipsuz corrũpit vt ꝑlinꝰ dicit. Sic elemosyna cũ pura intẽtione facta aie mũdiciã cõseruat. Vñ dñs dixit iudeis. Lu. ij. Date elemosynã ⁊ ecce oia mũda sunt vobis. Sz si fiat elemosyna cũ intẽtiõe corrupta vel cũ fece peccati: puta de rapina vel symonia vel hmõi: tũc amplius fedat ⁊ corrũpit Augu. de verbis dñi. De iustis laboribꝰ facite elemosynas. Nõ. n. corrupturi estis iudicẽ xp̃i vt nõ vos audiat cũ pauperibus quibus tollitis. Nolite vele elemosynas facere de fenore ⁊ vsuris.

¶ Capitulum. xl.

MOrs hois assimilatur colloquntide que ẽ agrestis cucurbita. ¶ Primo rõne amaritudinis. Est cuiz hec herba amara imo quasi amarioz omni herba ⁊ simplr amarissima. Sic mors est ꝑ sui memoriã amara diuiti ⁊ auaro. Eccli. xli. O mors q̃ amara est memoria tua hoi diuiti. ¶ Item est amarioz ꝑ sui expiẽtiam hoi luxurioso. Eccles. vij. Inueni amariorẽ morte mulierez. Hec mulier est voluptas carnis q̃ mortẽ amariorẽ reddit. Et si ducit hominem ad mortẽ gehẽne ẽ amarior morte nature. ¶ Itẽ mors ẽ amarissima pp ꝓsequẽtiã hoi superbo ⁊ ipio cui. s. erit duriꝰ iudiciũ ⁊ terribilis occursus demonũ ⁊ ꝓfundior vorago penaꝝ. Deute. xxxij. Devorabunt eos aues morsu amarissimo. Hic morsus est mors q̃ partẽ tollit. s. aiaz ⁊ ptẽ in terrã dimittit. s. cadauer sic̃ mordet pomũ. Rõne ergo amaritudinis maxime mors assimilat colloquntide. Vñ. iiij. Re. iiij. Filij ꝓphetaꝝ ꝑpter colloquintidas missas in ollam cum gustassent. ⁊ cibum amarissimum inuenissent clamauerunt ad Heliseuz. Mors in olla vir dei. ¶ Scõo ratiõe latitudinis qz colloquintida quasi ad modũ vitis iuxta terraz ramos expandit. Vnde. iiij. Reg. iiij. dicitur quod egressus est vnꝰ in agrũ vt colligeret herbas agrestes. inuenitqꝫ vitẽ agrestem ⁊ collegit ex ea colloquintidas. Rami colloquintide sunt vires mortis siue modi moriẽdi quos ita super terrã expãdit vt nullus eam effugere possit. Oẽs. n. morimur ⁊ quasi aqua in terrã ꝛẽ. ¶ Tertio ratiõe solitudinis qz sicut dicit. Bias. si herba hec iuenit sola venenosa ẽ ⁊ mortifera sicut cepe marinũ. sed cum multis inuenta non ita per omnia est nociua. eiꝰ aũt medulla i medicina est optima. Vñ manifestum est aũt qz si homo moriẽs solus sine socio esset qz corporaliter male moreretur. Et milto magis male moritur. cuꝫ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

morte debita cōsortia nō comitant. Sū mors sit sola vt nō comitet eaz vel pura conscientia vel vera penitētia & alia etiaz debita ecclesie sacramēta mors vertitur homini in deterius q̄ venenū. s. in eternuz supplicium. Sed si hec morienti assistant mortis malicia mitigat vt animam saltē nō pdat. Colloquintide aūt medulla est ipsi⁹ mortis memoria seu meditatio intima que viuēti homini plurimuz est pficua. Eccli. vij. ¶ Memorare nouissima tua & in eternū nō peccabis. ¶ Quarto mors hominis assimilat colloquintide ratiōe bonitatis qz illa colloquintida est bona & laudabilis que ē alba & cui sūt semina ſm ¶ Marcū bene inserta. Sz parū est attēdēda que cū cōcutitur multū sonat. Similiter mors est melior & laudabilior q̄ est albior. i. mūdior & clarior. i. in q̄ ipse moriēs purior & mundior recedit & cui semina bonoz opez sunt magis inserta. Apo. xiiij. Opera enim illoz sequunt illos. Illoz aūt mors in quoz obitu vel sepultura multe cāpane vel voces resonāt paz est attēdenda qz perijt memoria eoz cū sonitu. ¶ Quinto ratione valitudinis & virtuū qz colloquintida valet ad multa. Nā ab amaritudine hz virtutem dissoluēdi & consumendi & ex subtilitate substātie diuidēdi & multas alias hz vtutes. Similiter ipa mors dissoluit naturalez colligationē. s. animē & corporis & cōsumit corporalē pfectionē siue fortitudinis siue pulchritudinis siue valitudinis. ¶ Item diuidit. i. separat ab homine temporalem possessionē siue possideat honores siue amicos siue diuitias siue delicias oia ab eo in morte diuidunt & separātur ps. Homo cū interierit non sumet omnia neqz descendet cuz eo gloria eius.

¶ Capitulum. xli.

MOrtuus mūdo & in humilitate fundatus tribulationes & aduersitates non metuit qz non nocentem cuius exēpluz apparet in pino. Nam pinus sub terra pfunde coopertus etiā si aq̄ sit mersus in duriciē conuertitur & imunis a corruptiōe seruatur. Sed si super terrā ponitur & pluuie exponit cito corrūpit. Ille ergo est sub terra pfundatus q ē omnino mūdo mortuus qz mortui sub tra absconduntur. Apo. col iij. ¶ Mortui enī estis & vita' vestra absondita cē. Talis est qui est corde & profunde humilis vt nō curet esse abiect⁹. Talis inḡ in quandam duriciaz versus aquā tribulationis non timet quantūcūq; sit in ipsa imersus. sed ab omni corruptione peccati manet penitus illesus. Sed ille q̄ super terrā exaltari querit a pluuia tribulationis superuenīē te faciliter corrūpitur & deficit. Et iō Isa. cōsulit dicens. Isa. ij. Ingredere petraz. i. xp̄m & absconde in fossa humo. i. profunda humilitate mundo morere.

¶ Capitulum. xlij.

OPera bona nō sunt ostendenda sed potius occultāda. Maz semina q̄ nō sunt operta humo tollūt aues & cōmedūt. Sic diabolus tollit' bona opa. Luc. viij. Aues celi cōederūt illō. s. semē qđ cecidit in via Greg. Depredari desiderat q thesaurū publice in via portat Isido. de ofli cio vicioz. Occulta qđ agis inḡtum vales. qđ ex toto non vales. sit in animo occultādi voluntas & non erit de ostentatione vlla temeritas. Notandum etiam q̄ opera humilia tūc precipue efficiunt vtilia qñ sunt feruenter & affectuose facta. Qđ apparet in seminibus milij. Nā milij semina hz sint valde minuta & de se paruz nutritiua qz frigida sūt & sicca. assata tñ & igne calefacta torsionē vēris sedāt. Qua si ergo miliuz assatum & igne calefactum est op⁹ humile cum feruore & deuotione factum. qđ fugat torsionem ventris qz expellit tristiciā siue accidiā nostre mentis. ¶ Item sunt hominū bona opera velut quedam plantaruz germina. Primo rōne continentie qz germen plante multuz caloꝛem & humoꝛez continet in se. Vnde ſm Isi. germen est pregnās surculus a gignendo vel a gerendo dict⁹. Continet. n. germen in se tria inuicez coniuncta qz est

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ſu eō humor nutrimentalis ⁊ hūor semi
nalis ⁊ viget in eo calor nālis. Quaſi eni
humor nutrimentalis eſt deuotio fidei.
qz iuſt⁹ ex fide viuit vt dr̄ ad Heb.x. Sic
ut planta vel germen viuit ex nutrimē
to humoris. Sed q̄ſi humor ſeminalis ē
mot⁹ ſpei. qz ille q̄ ſeminat ſeminat in ſpe
fruct⁹ ⁊ alias ſemē nō ꝓiceret. Sed q̄ſi ca
lor nālis ē charitas. Vbi ergo ſūt iſta tria
ſcz fidei vigor ſpes ꝓmiſſ. feruor amoris
ſequit̄ germinatio fecūda boni opis. Vel
nota q̄ humor nutrimēt̄alis ē lachrȳma
penitent̄ ſz illud ꝑs. Fuerūt mihi lachrȳ
me mee panes die ac nocte. Humor autē
ſeminalis eſt gr̄a de q̄. i. Joh. iij. Semē ip
ſius in eo manet. i. gr̄a vt exponit gloſa ſz
q̄ſi calor nālis eſt charitas. Et vbi cōcur
runt iſta tria. ſ. diuina gr̄a compunctio la
chrȳmoſa ⁊ charitas feruida copioſa ſe
quunt̄ ⁊ fecunda pnie germina. ¶ Scōo
opera bona ſunt velut plantaꝝ germina
rōne ꝓſequēte. Sunt. n. in germinantib⁹
plura ſe ſucceſſiue ꝓſequēta. Prima eniz
eſt radix ex q̄ erūpit ipſuz germen ex ger
mine ſtip⁹. ex ſtipite flos ex flore fratres
Radix ergo gr̄a. germē eſt vtus precipue
charitatis. ſtipes eſt intentio finis flos ac
tus. fructus meritum operis. Igitur ex
radice gr̄e ꝓcedunt germina virtutū ⁊ ex
germine charitatis ꝓcedit ſtipes recte in
tētionis ⁊ ex rectitudine intentionis ꝓ
cedit flos. idest puritas ⁊ ſuauitas operis
⁊ ex ope puro ꝓuenit mercedis pulchri
tudo. Eccl̄ſ. li. Opamini opus vr̄m añ tē
pus ⁊ dabit vobis mercedē vr̄az in tem
pore ſuo. ¶ Tertio rōne ꝓſeuerātie ⁊ cō
tinuitat̄ ⁊ ꝓfectus bene opādi q̄ eſt ex
gratia dei. Nam calor celeſtis penetrans
ad medullā radicis partes liq̄diores ⁊ vn
ctuoſiores ⁊ puriores ſupi⁹ ad ſe trahit
eaſq̄z coagulat ⁊ cōiungit. ⁊ coagulatas ꝑ
terre poros inducit. ⁊ in ſubſtantiam ger
minū eas conuertere nō deſiſtit. Siliter
gratia celeſtis penetrans ad medullā cor
dis cogitatōes ⁊ affectōes liq̄diores id
eſt magis compunctas ad flendum ⁊ vn
ctuoſiores. i. magis deuotas ad inflāman
dū. ⁊ puriores ad exequendu⁹ trahit ſu
perius ad deū ⁊ coagulat ⁊ cōiungit eas
coagulo ⁊ vinculo charitatis. ſ. dum di
ſponit homo ſuas bonas cogitatōes fine
affectiones implere ꝓpter amorē dei ⁊ vti
litate ꝓximi. ⁊ ſic eas ꝑ poros terre ideſt
per ſenſus vel membra corporis iducit ⁊
in ſubſtātiā germinū non deſiſtit conuer
tere dum eas opere perficere ꝓſeuerāter
non definit. Mā qz non ceſſat attractiōis
hūoris cōtinuatio i radice nō ceſſat aug
mentū in germine quouſq̄z ad debitu⁹ p
ueniat. i. ad pfectā quietem beatitudinis
eterne. ¶ Quarto rōne redūdantie. Naz
cōfortato calore in medulla incluſo radi
cis humorē attrahit neceſſariū ſibi radix
ex vtute ipſi⁹ calozis. Qō autē de humo
re neceſſariū nō exiſtit a ſe exterius repel
lit: qō aūt ex calore incluſo ſurſum leuat
in materiā germinis trāſmittit. Sic ex ca
lore charitat̄ icluſo in corde hō de bonis
que habet humoꝛez. i. nutrimentum cor
poris ſibi neceſſariū ſumit. qō vo neceſſa
riū nō ē ſz ſuperfluū ad nutritiōes exterio
rū germinū. i. paupū ꝑ pias elemoſynas
mittit. qō ꝓinet ad redūdātiā pietatis. ⁊
charitat̄. De qua dr̄ Lu. xj. Quod ſupeſt
date elemoſynā. ¶ Quito rōne cuſtodie.
qz germē ꝓlo emittit frōdes mutuos ſe
nectētes. qō natura facit inati caloris ad
cōtuitōez germinis. Mā cū teneat ſic ei⁹
ſubſtātia ab aere frigido facile ledi niſi
tutela frōdiū munirek. Alter aūt nō ſolū
a frigore. ſed a grādine ⁊ a vēto ⁊ a nozio
roze ficcaret facilit̄. Sic germē boni opis
vaſtaret facilit̄ ſiue a frigoze accidie. ſiue a
grādine ſupbie. ſiue a vēto vanegloie. ſi
ue a nozio roze fraudis ⁊ decepcōis dia
bolice niſi debitis circūſtātijs vndiq̄z ve
ſtiret ⁊ cautelis ⁊ cuſtodijs vndiq̄z muni
ret ¶. Sexto rōne efficacie. naz q̄uis ger
men ſit modice quātitatis eſt tñ maxime
virtutis. naz virtus radicis trāſit i ſubſtā
tiā germinis. ⁊ ıō herbe q̄diu ſunt in ger
mine ⁊ viget in eis humor trāſfuſus a ra
dice maxime cōuenīūt medicine. Silr̄ q̄
uis opa que ſancti viri faciūt videañt eis
modica, ꝓpter hūilitatē. tñ maxime virtu
tis ſunt apud alios ꝓ exēplū. ⁊ apud deū

per meritū. nam virtus radicis. i. charitatis de qua dicit Aplūs. ad Ephe. v. In charitate radicati ⁊ fundati. transit in substantiā germinis. i. i soliditatē ⁊ bonitatē operis. Et pp̄ hūiusmodi opa q̄diu manet in ipsis humor deuotionis ⁊ affectionis trāsfusus scz a radice charitatis medicinalia fiunt nō solū ipsi opanti quē pungunt sed ēt peccatori intuenti quē ad iusticiam ꝓuocāt. ¶ Itē opa bona assimilant fructibus bonis. ¶ Primo rōne generatiōis. generat. n. fructus ex humore arboris ⁊ calore solis ⁊ generat fructus bon⁹ ex nobiliore humore q̄ fit in arbore. Sic opa bona ex timore ⁊ amore generantur. nam timor ad bñ opandum sollicitat Eccli. xv. Qui timet deū faciet bona. Et p̄cipue timor reuerētie siue filialis q̄ iste est nobilior timor qui possit esse in hoīe. Amor vō ad bene operandū fructificat. ita vt nūq̄ sit otiosus sicut Bre. dicit. ¶ Secūdo rōne defensionis. q. fructus generat⁹ cooperculo folioꝝ defendit. Hoc cooperculū ē humilitas q̄ bonorū opum fructū interduz abscondendo conseruat. pp qđ dñs dixit Math. v. Attendite ne iustitiā vestrā faciatis coram hoib⁹ vt videamini ab eis. nota ēt q̄ fructus oēs generaliter in loco sicco melius ꝓseruant. ⁊ in humido citi⁹ corrumpūtur. Similiter i humido. i. in mollicie, deliciarū bona opera corrūpuntur dum homines in delicijs resoluunt ⁊ carnales efficiuntur. In sicco vero abstinentie melius cōseruantur. ¶ Tertio ratione maturationis. maturatio enim fructus a calore est nā calore exteriore interiorē cōfortante ⁊ humorem terreū dissoluente ⁊ digerente fructus crudi fiunt maturi. Sic calor amoris interior aie cōfortatus ab exteriori calore. vel alicuius verbi auditi. vel alicuius exempli visi. vel alicuius huiusmodi talium dissoluto siue expulso timore vel amore terreno ꝓducit fructū opum ad maturitatē. i. ad cōplemētum. Et nota q̄ illi fructꝰ citius matureſcūt q̄ alti⁹ in ramoꝝ sūmitatib⁹ crescunt. eo q̄ radīs directis se opponūt. Sūmitates. n. ramoꝝ sunt affectōes cōtēplatiuoꝝ. q quanto solis calore. i. christi amore directi⁹ accēdunt tāto bona opa solicitius ⁊ pfectiꝰ opant. Itez nota q̄ signū maturitatis fructuum ē mutatio coloris viridis in pallidū vel rubeum ⁊ mutatio saporis insipidi vel amari in dulcē ⁊ gustui suauem. Ip̄se etiam tactus discernit aliqñ inter fructus ⁊ illū iudicat maturū. quē digitis cōpressum cedere inuenit. ⁊ qui mollez se eē ostidit ⁊ dicit Isaac in dictis particularib⁹ Ex qbus colligit q̄ illi fructus maturi sūt. i. opa cōpleta ⁊ pfecta q̄ sunt pallida. i. cuz timore facta Job. ix. Verebar oia opera mea. Itē q̄ sunt rubea. i. cuz amoris feruore. Item que sunt sapida ⁊ dulcia. i. cuz deuotione ⁊ delectatione non cuz accidia ⁊ aggrauatione. Itez q̄ sunt mitia siue mollia. i. cū mansuetudine facta Eccli. iij. i mānsuetudine opa tua pfice. ⁊ nota ꝑ dicit Isaac ibidē ⁊ fructus dulces sūt in quatuor qualitatibus alios excedētes. Sunt. n. tēperatiores calidiores suauiores ⁊ nutribiliores. Ex quibus collige q̄ opa nr̄a tāto sunt deo dulciora quanto sunt magis tēperata per discretionē. calida per dilectionē. suauia p deuotionē. ⁊ nutribilia per cōfortationē. ¶ Quarto opa bona assimilant fructibus rōne multiplicationis nam q̄dam plante paucos quedā vero multos fructus faciūt. Et ista ēt multitudo diuersificat qz quedam fructificant tm̄ semel in anno quedā vero pluries. sed non maturantur fructus vltimi sed remanent crudi eo q̄ vicinitate frigoris hyemalis calor ad digerendū non sufficit. Vnde semel fructificare pfecte magis vtile est ⁊ consonuz plus nature. ¶ Itē quedā arbores sūt fertiles omni anno per multa tempora propter abundātiā caloris ⁊ vnctuosi humoris sicut ficus. Et quedā fructificant vno ⁊ quiescunt alio vt oliue. Cuius ratio est qz in anno quietis pustinum humorē p̄ditū reparant quē in anno fructificatiōis pdiderūt. ⁊ sic ad fructificandum se renouant. vt tempore qetis ⁊ sue refectionis multos ꝓducāt ramos ⁊ folia. licet modicum fructū. Quod ergo quedā plāte pauc̄os. q̄dā multos fructus faciūt signat q̄

UNIVERSIDAD DE MURCIA

quiddam homines multa bona opera faciunt ⁊ multa merita acgrunt. qddam vero pauca. qꝫ vero quedam pluries in anno sed imperfectiores quedam vero semel in anno tantū sed perfectiores fructus producūt signat. ꝙ melius est facere opera pauciora sed perfectiora ꝙ plura ⁊ defectiua. precipue si defectus sit in fine operis. sicut est in fructibus vltimis qui non maturantur. Quod autem quedam aliquo tpe fructificant ⁊ aliquo tpe quiescunt a fructificatiõe signat ꝙ quies ⁊ intermissio laboris continui nec nõ recreatio moderata ab operib⁹ precipue exteriorib⁹ est vtilis ⁊ necessaria. sed ꝙ plãte etiam tpe quo quiescunt a fructu nõ sunt pterea omnino ociose. qꝛ producunt ramos ⁊ folia. significat ꝙ requies sanctoꝝ virorum ab exteriorib⁹ ⁊ corporalib⁹ operibus non est propter hoc ociosa a spiritualibus operibus. Vacat igitur in eoꝝ operibus corpus: sed non est animꝰ ociosus. Vnde Sene. dicit. Non semper in actu sis. sed interdum animo tuo requiem dato. sed ipsa requies plena sit sapientia ⁊ bonis cogitationibus. ¶ Item quedaꝫ arbores sunt in iuuentute fecundiores. eo ꝙ plus abundant in caliditate ⁊ ficcitate. Quedam vo sunt magis fecunde in senectute ꝙ in iuuenture. Quia dum in iuuentute nimis abundant in humiditate calor naturalis non potest eam digerẽ ꝛ in senectute minorata humiditate sit bene digestibilis per calorẽ. Et hꝰ in amygdalis ⁊ piris patet. sicut exemplificat Arist. Sic ⁊ quiddam homines ad litteram in iuuenili etate meliores sunt ⁊ bona opera plura faciunt ꝙ in senectute. quiddaꝫ vero econuerso. Vel in iuuentute idest in principio conuersionis quiddam feruentiores ⁊ in bonis operib⁹ solliciores sũt ꝙ in senectute. i. in progressu ⁊ consummatione. qdam autez econuerso quia in principio debiliores. in fine vo fortiores sunt. Item nota ꝙ vna planta iuuat aliã ad fructificandum si sit ei vicina. sicut siluestres vt dicit Aristo. iuuat ortenses si eis ex opposito cõplãtetur. Similiter malogranate olivis cõferũt si plãtent cũ eis. eo ꝙ abundant in calore nature oliuaꝝ conuenientꝫ. Ex hoc autem instruimur ꝙ vnus homo debet iuuare alium sibi proximum in bene operando ꝙ vtile est cõsociare ⁊ vicinare se bonis siue viris spiritualibus ⁊ cõtemplatiuis qui designãt p arbores siluestres siue actiuis ꝙ designãtur in malogranatis. Item dicit Aristo. ꝙ arbores que fructificant omni anno fiunt cito senes. ⁊ q̃ nimiũ faciũt fructũ cito deficcant. eo ꝙ humor ꝙ deberet nutrire plãtam transit in fructũ. In quo ostendit ꝙ nimia exercitatio ⁊ lassitudo in exterioribus laborib⁹ est aliquando causa debilitatis non tantum corporis sed spiritus. ⁊ qñqꝫ inducit accidiam que deficeat humiditatem deuotionis interne.

¶ Capitulum. xliij.

Opera penitentiũ assimilãtur fructibus arboꝝ. Primo quo ad fructuũ pductionẽ. Producunt enim ⁊ nascuntur fructꝰ ex arboribꝰ quibusdam retinaculis alligati. ⁊ hmõi retinaculo mediãte fructus natus arbori adheret. sicut fetꝰ pmus bilicum cũ matrice se tenet ⁊ hꝰ retinaculũ pmo ẽ debile ⁊ laxũ. Vñ tũc ỏ faciliꝰ fructꝰ excutit̃ si fortiores venti ipulsu feriãt sed paulatim calore humorẽ deficcãte retinaculũ pzio debile idurat. Vnde tũc fructꝰ de facili nõ vincit. Hoc retinaculũ quo mediante fructꝰ. i. meritus boni opis. ab arbore. i. a penitẽte retinet̃ est amor charitatis. sine q̃ nec meritoriũ opꝰ agit. nec etiã facti opis meritũ retinet. Vñ si charitate pdita ofa cũ ea perdunt̃ pteritoꝝ operum merita. Hoc ergo amoris retinaculũ in pncipio penitentie adhuc est laxũ ⁊ debile. qꝛ. i. imperfectũ. qꝛ timorẽ seruilẽ habz admixtũ. ⁊ hꝰ a vẽto fortioris tẽtationis nonnũq̃ penitẽtie ⁊ religiõis faciliter frangunt. Et hꝰ p̃ sanguineis vel occasionibꝰ petitorũ seu tẽtationũ nõ sunt faciliter exponẽdi sed diligenter custodiẽdi. postmodũ aũt calore charitat̃ pficiẽte. ⁊ humorẽ .i. timoris molitiem desiccante. i. depellẽ/

re. etenim perfecta charitas foras mittit timorē: fortificantur ⁊ solidanť. ¶ Secūdo quo ad fructuū coloratiōnem. Sunt eni fructꝰ diuersoꝝ coloꝝ. ſ. quiddā albi quiddā nigri qdā rubei. Nam ſm Arist. ex humore frigido terrestri ⁊ melancolico nigrescūt ex humido ⁊ frigido albescunt ex calido rubescūt vt dicit Albumasar. Talia debent esse opa penitentiū scz nigra per tristitie obscuritatē alba p̄ conscientie puritatē rubea p̄ charitatis feruiditatē. Vel fructꝰ albi sunt opa inocētiū. nigra vo opera peccantiū. rubea opa penitentiū q̄ de culpa ppetrata erubescunt. ¶ Tertio quo ad fructuū nutritionē. Iz eni gīaliter dicat Galienꝰ q̄ herbe ⁊ fructus parū nutriūt. tū specialiter qdā sunt fructus q̄ minꝰ nutriūt q̄ alij. Mā quemadmodū experiētia docet ⁊ auctores tradūt plāte aromatice siue medicinales ad vescendū sunt minꝰ delectabiles. ⁊ ad digerendū fructibꝰ alijs duriores. ⁊ Iz ppter vehementē coagulationē p̄ caloꝝ agentē in humiditatē. Dñ ſm Aristo. fructus tales nō sunt multū nutribiles. Dñ etiaz dicit Albumasar. q̄ planta q̄to magis est medicinalis tanto minus nutrit. Plante igīt medicinales sunt pnie ptes. ſ. cōtritio cōfessio ⁊ satisfactio. qbus alīq̄ nostrarū morbi curant. hoꝝ fructꝰ. i. opera ⁊ preces pue satisfactionis nō sunt delectabilia ne q̄ facilia. sed dura ⁊ difficilia ad faciēdū. Vnde plus ordinant in peccatore ad tollendū morbi effectū. i. peccati treatuz. i. ad satisfactionē debiti q̄ nutrimētū vel augmētū meriti. ¶ Quarto quo ad saporis mutationē. Mā aliq̄ fructꝰ pmo sūt pōtici vel amari ⁊ postea efficiuntur dulces qō est pp hūoris pmo attracti grossiciem ⁊ terrestreitatē quasi pp indigestionē nō possit habere dulcedinē. Sed tpe p̄cedēte p̄fortato calore ⁊ augmētato humore digerit ⁊ in dulcedinē p̄uertit. Vnde ⁊ iterum Aristo. dicit q̄ amarū ⁊ acerbū missum in ignē dulcescit sicut patet in pirīs acerbis in aqua elixatis. Aliq̄n vo fructꝰ primo sunt dulces ⁊ postea efficiunt amari vel pōtici propter nimiā adustionē superuenientē. sicut sunt mirabolani. Cuius cā est vt plōbus dicit magna raritas fructus. Vnde hora digestionis cum meatus sint magni subintrat calor sufficiēs ⁊ humorem digerit ⁊ dulcem efficit sed post calor humorem consumit ⁊ siccitatez inducit ⁊ sic poros constringit vt calor vel humor ad fructum peruenire non possit. ⁊ sic iterum fructum in ponticitatem conuertit pp dominiū siccitatis. Sed tādez calor innatus vigorat ⁊ ad locū fructus elevat a calore solis auctus. vnde frigiditatē vincit ⁊ imēsam caliditatē ⁊ siccitatē inducit. ⁊ sic fructus in amaritudinē vertit. ¶ Primis igīt fructibus q̄ primo sūt amari postea dulces assimilant opera penitentiū que incipiūt ab amaritudine luctus. ⁊ terminant in dulcedinē gaudij. secundū illud Mathei. v. Beati q̄ lugent quoniā ipsi consolabuntur. Itē tales sūt dolores vel labores patientium qui primo habent amaritudinem pene. sed pariunt vltimo premiū glorie. Johan. xvj. Tristitia vestra vtēt in gaudiū. ⁊ hoc totū est ex virtute caloris. i. diuini amoris. Illis aūt fructibꝰ q̄ primo sunt dulces ⁊ postea amari assimilant opa peccātū q̄ in actu dū fiūt habēt dulcedinē misere delectatiōis: Iz post factū inducūt amaritudinem cōscientie vel sequentis punitionis. ¶ Itē assimilant talibus fructibus cōsolatiōes gaudētiū ⁊ psperantiū in mūdo que Iz nūc dulces sint postea tū ad infernalē amaritudinē perducunt. sicut patet. Lu. xvj. de diuite epulone. Et hoc totus ptingit. vel pp cōstrictionē auaritie vel propter nimiā intēsionē cōcupiscētie. ¶ Itez penitētie opa si debito modo fiāt sūt valde pficua. Cuiꝰ exēplū apparet in oliuis. Mā sicut dicit Isaac olive cum sint rubee non bene mature si cū aceto vel aqua salsa fuerint preparate sunt comeste valde confortatiue cōstrictiue ⁊ appetitus excitatiue. Iz sint ad digerēdū dure. Similiter penitentiū opa si sint rubea per charitatis feruorē: nōdū matura. i. nō diu dilata vel tardata ⁊ fuerint preparata cū aceto cōpūctionis ⁊ lachrimarū salsedine que sūt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vt aqua salsa. etiam si talia opera videantur ad faciendū dura. i. difficilia sunt tamē valde vtilia. qz ꝓfortāt ad faciēdū bona: restringūt vt nō fiant mala. ⁊ excitant appetitum ad habendum celestia.

¶ Capitulum. xliij.

Pera proficiētiū in vita spūali assimilant fructib⁹ habētibus pyramidalē figuram. Inueniunt enim fructus diuersaz figuraz. Mā qdā fruct⁹ sūt pyramidati. qdā rotūdati. qdā angulati. Pyramidales fructus duoz sunt modoz. qui dā pyramidati ex vna parte tm̄. s. ex parte inferiori. quidā ex vtraqz parte habēt conū ⁊ in medio dilatantur. Nam si pori plante in principio humoris ample ⁊ rare fuerint sed postea frigiditate aut siccitate constringuntur fructus ⁊ folia ingrossabuntur superius ⁊ inferius gracilabuntur ⁊ pyramidabuntur. si vero virtute caloris ⁊ raritate humoris superior particula leuatur. ⁊ ex parte inferiori caliditate existente humor in medio diffundit. fructus ⁊ folia in medio dilatant ⁊ propter dominū caloris in vtraqz extremitate in conū ducunt ⁊ subtiliātur ⁊ sic in pyramidem transformantur. ¶ Primis ergo fructibus qui ex parte inferiori tantuz pyramidantur ⁊ superius dilatantur assimilantur opera gradatim proficientiū que quidez in principio sūt gracilia. i. debiliter incepta sed postea vsqz in finem crescunt ⁊ dilatantur proficiēdo. Grego. Nemo repente fit sūmus. sed in bona conuersatione a minimis gs inchoat vt ad maiora perueniat. ¶ Secundis autem fructibus qui ex vtraqz parte pyramidantur ⁊ in medio tantūmodo dilatantur assimilantur opera quorundam que tam in principio qz in fine sunt gracilia ⁊ parua. Iz aliquando in medio visa sint dilatari ⁊ pserari. ¶ Quidā vō fructus sunt qui rotundam hñt figurā propter equalem materiam humoris ⁊ eēlem actionem virtutis ⁊ caloris. per quā medie partes extendunt eēliter ⁊ a medio vsqz ad circūferentiā vniformiter ꝓtendunt. Hec igitur figura ꝓpter eēlitatē ⁊ vniformitatem extensionis vndiqz cōpetit operibus iustitie que exigit vt oibus sine personarum acceptione eēliter ⁊ vniformiter reddatur quod suū ē vnicuiqz. Et dico equaliter nō sm̄ equalitatem quātitatis sed proportionis. Alij autem fructus sunt qui angulares sūt ex contraria causa. i. propter inequalē extensionem materie. Et ideo significāt opera iniustitie que. s. inequaliter fiūt. ⁊ cum psonarum acceptiōe. Et hec opera homines nō ꝓficere sed potiꝰ deficere faciunt. Vnde ps. petebat dicens. Non dominetur mei omnis iniustitia.

¶ Capitulum. xlv.

Pera cōtemplantiuz ⁊ pseuerantiū assimilant fructibus maturis. Dicit. n. Aristo. qꝺ in terra montuosa qz dulcis ē ⁊ dulcē cōtinet humorem fructus citius maturant ⁊ sapidiores ⁊ salubriores inueniuntur. Hec ergo terra montuosa est vita cōtemplatiua q̄ mōtuosa dicit ꝓpter ascendi difficultatē. ⁊ propter celestiū veritatem. ⁊ propter getis securitatē. ibi quoqz reperit humor dulcis interne cōsolationis. Vnde ⁊ fructus. i. opa cōtēplantiū citius matureſcūt. i. citius cōplentur propter charitatis calorē. q̄ facit opus accelerare ⁊ consummare. ¶ Itē magis sapiunt qz supernis consolationibus admiscent. Sunt etiaz hmōi fruct⁹. i. opa sancta qz magis a vicijs remota. ⁊ nota qꝺ maturationē fructuū hz principaliter planta a calore igneo naturali ⁊ interiori ⁊ etiam ab aere cooperante exterius. Nam sicut dicit Plus in libro de vegetabilib⁹ ⁊ plantis: plāta hz tres vires. qz a terra hz fixionem. ab aqua coadunationē. ab igne consolidationem. ⁊ partium terminationē: fructuū cōplctionē. ⁊ maturationē. ⁊ hoc ꝓpter aeris cooperationē. Sic sili etiā mō alia hz firmitatē i deo a terra. i. a fide. qz sicut tra ē inmobilis ⁊ alijs

quietem ⁊ stabilitatem tribuit ⁊ concedit sic etiam veritas fidei ⁊ in se manet imobilis ⁊ animā stabilem reddit. Vnde Dionysius dicit in libro de diuinis noibus. q̄ fides est perfecta credentiuz stabilitas q̄ eos stabilit in veritate. Sed coadunationez habet ab aq̄.i.a spe. Quia sicut omnis aqua recolligit̄ ⁊ coadunatur in mari.ita diuina spes debet recolligi ⁊ collocari in deo.ps. Sperate in domino omnis congregatio populi. Sed soliditatez patientie habet ab igne ⁊ aere.i.ab amore dei ⁊ proximi q̄ charitas patiens est. Nam quasi calor ignis interior est amor dei.i.diuinus sed vt calor aeris exterior est dilectio ⁊ amor proximi. Similiter a charitate tam dei q̄ proximi est perseuerantia boni operis.scz vsq̄z ad impletionem maturitatis.i.vsq̄z ad cōplementuz finis.

¶ Capitulum. xlvj.

Opera docentiuz assimilā tur situationib⁹ fructuū in arboze fructus eni i diuersis arboribꝫ hñt diuersam situationez siue positionē:q̄ vt dicit Ari.quedam arbores sunt que producunt fruct⁹ super folia.⁊ hoc accidit per fortitudinem fructus ⁊ indigentiā solaris caloris humorem digerentes. Quedā vero hñt fructus sub folijs.⁊ hoc propter debilitatē fructus ne caloze nimio vel frigoze corrumpantur. Quedaz vero alie sunt que hñt fructus ad stipitem suspensos qđ accidit propter insufficientiā humoris ⁊ caloris ipsum ad extremitates expellere non valentis. Illi ergo hñt fructus super folia qui plus curant factis ostendere q̄ verbis docere. Vnde superat in eis cura faciendi studium loquendi.⁊ hec est sapientꝫ doctoris proprietas. Vnde Grego. nazanzenus dicit. Ille videt mihi sapiens q de virtutibus anime,pauca quidem cōmonet ⁊ proloquit̄.plura autē in suis factis atq̄ operibus operat̄ ⁊ ostendit. ⁊ fidem verbi in operū suorum astipulatione cō firmat. Clara est illa sapientia non que in verbis volat sed in virtutibus constat. Illi vero hñt fructus sub folijs quoruz verba superāt facta. Si quidem in folijs verba.in fructibus opera designantur. De talibus aūt dicit Bernar. q̄ mōstruosa res ē lingua magniloqua ⁊ manu ociosa. Illi autem hñt fructus in stipite sine folijs qui habent opera sine verbis scz q faciunt ⁊ non dicūt. Vel nota q̄ illi sunt spiritu fortes qui non indigent propter timorem vanegloꝛie abscondere opera sua. Et isti sunt fructus qui non sunt sub folijs vel inter ramos absconditi sed super folia.i.in manifesto. Illi vero qui sūt debiliozis virtutis ⁊ timent ne eoꝝ opera vel frigoze persecutionis inuidoꝝ vel fauoꝛis ⁊ gloꝛie proprie caloze coꝝrumpantur abscondunt ea. Et isti sunt fruct⁹ sub folijs vel ad stipitem absconditi.

¶ Capitulum. xlvij.

Iſatio assimilatur gutte. ¶ Primo ratōe natiuitatis. Est enim gutta lachꝛyma cuiusdaz arboꝛis siue herbe cui⁹ ramusculi diebus estiuis ab incolis inciduntur.⁊ lachꝛyma que egreditur gutta siue armoniacum appellatur. Ista ergo gutta arboꝛis est lachꝛyma oꝛationis siue oꝛatio lachꝛymantis q̄ produci debet estiuo tpe idest in coꝛdis feruoꝛe. Et iuste vocat armoniacum q: in oꝛatione vocali dꝛ esse quedā armonia idest q̄dam consonantia ⁊ cōcoꝛdia.s.coꝛdis ⁊ vocis.per attentionem.prout dicit Augu.in regula. Hymnis ⁊ psalmis cum oꝛatis ad deū hoc verset in coꝛde qđ profertur in oꝛe. ¶ Item consonātia vocis ⁊ manus per operationē.s.vt cum aliquis oꝛat deū vocē.studeat ipsum etiaz munere placare.i.elemosyne largitōe vel bono opere. Et hinc est q̄ oꝛantes manus etiā leuant ad celum. Sic ergo in eo q̄ gutta est lachꝛyma arboꝛis signat q̄ oꝛatio dꝛ esse lachꝛymosa. Vnde Augu. ad dioschoꝛum dicit Plerūq̄z h negociū.s.oꝛationis plus gemitibus q̄ sermonibus agit̄ plus fletu q̄ affatu. ¶ Itez in eo q̄ gutta egreditur in calido tpe estatis signat q̄ debet esse affe-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ctuosa ⁊ feruida. Nam feruidus affect⁹ orantis est quasi thus redolens in diebus estatis. Eccli. l. Sed rone nominis. q. vocatur armoniacum significat q̄ dz eē attēta ⁊ operosa. Et iō Lassiod. dicit super ps. c. Ipa est suauissima virtus armonie quando vox cognoscatur operibus consonare. Nam si he res diserepabili sibi varietate dissentiant nequaq̄ pñt psalmodie efficere cantilenam. nec ad aures dñi vēiet qō se mutua contrarietate cōfūdit. ¶ Secūdo rone puritatis. q. illa gutta est nobilior q̄ est purior ⁊ feculentie i permixtior. ⁊ que in pinguedine ⁊ cando re thuri est similior. Sed Diasc. ⁊ Plin⁹ dicunt. q̄ illa ē melior que habz odorem castorio similem ⁊ subamarum saporem. Similiter oro tanto melior est quanto purior ⁊ feculētie peccati impermixtior. Vnde Augu. sup ps. Orationis pure magna ē virtus ⁊ velut fidelis nūci⁹ mādatū pagit ⁊ penetrat que non peruenit. Et in vitis patrum dr q̄ oro si munda ⁊ casta fuerit celos penetrans vacua non redibit. ¶ Item illa est melior que pinguior est. i. deuotior ⁊ que candidior. i. cum mundiori intentione. Dz enim eē nō puritas tñ in orantis affectione sed etiam candor mundicie in eius intentione. Vel puritas debet eē in affectu. ⁊ candor. i. claritas fidei in intellectu. Jo. i. Postulet in fide nihil hesitans. ¶ Item illa ē melior q̄ odore castorij ⁊ amare ꝓpūctionis est plenior. Nā cōpūctio lz oráti videt amara tñ deo ē odorifera. Vñ beat⁹ Grego. dicit q̄ veraciter orare ē amaros incompunctiōe gemitus ⁊ non cōposita verba resonare. Et ita pz q̄ in oone pfecta dz esse puritas affectiōis. piguedo deuotiōis candor. i. claritas intentiōis. ⁊ odor. i. amaritudo compunctionis. ¶ Tertio rone vtilitatis. q. gutta hz virtutē dissolvendi nec nō relaxādi. vt dr in Pone ⁊ inflationes sedādi. Sitr lachrymosa ⁊ duota oratio dissolvit peccati vincula. relaxat obrita. ⁊ sedat tumida q. expellit tumorē ꝑ superbie. Vnde ⁊ glosa dicit sup illō. Mirrha ⁊ gutta. q̄ gutta ē hūilitas q̄ ad modū gutte expellit omnes inflatiōes superbie. quod maxime facit humilitas in oratione quia sicut dicit Hugo de sancto victore Oratio est pie mentis ⁊ humilis cōuersio fide. spe. ⁊ charitate subnixa. ¶ Ite oratio assimilatur rute. ¶ Primo ratione complexionis. Est enim ruta nature feruentissime ⁊ plus agrestis q̄ domestica. Vnde dicit Plinius q̄ habet virtutem muscate calidam ⁊ siccam. Sic oratio oportet q̄ sit feruida per deuotiones vt mentes calefaciat ⁊ inflammet ad dilectionem. ⁊ desiccet humorem. i. desit fluxū cogitationum. ¶ Secundo ratione nutritiōis. quia ruta gaudet siccitate ⁊ vult nutriri cinere vt eruca ꝑ possit carere. amicitia magna est sibi cum ficu. vnde nunq̄ sic conualescit sicut sub ficu iuxta ficus facit. Similiter gaudet oratio abstinentie siccitate ⁊ nutritur humilitatis cinere pp primū dicit btūs Grego. super zDath. q̄ antiqui patres quotiens orare volebant ieiunium cū oone iūxerunt. vñ Thob. xij. Bona est oratio cum ieiunio. ꝓpter scōm dicit Eccli. xxxv. q̄ oratio humiliantis nubes penetrat ⁊c. Diligit ēt societatē fici. i. elemosyne. q. ficus ē fructi⁹ mitis ⁊ dulcis ⁊ ideo significat elemosynā. q̄ dari debet cū mānsuetudine. ⁊ dulcedine pietatis Grego. super zDath. in firma est oratio q̄ elemosynarū largitate non est munita. ¶ Tertio ratione munitionis. q. ruta munit ⁊ defendit ꝓtra aia lia venenosa. Vñ sicut dicit. Jsi. Rutam contrariari venenis mustela ꝓio docuit Nam q̄n bellatura est cū serpente ꝓmo rutam comedit. ⁊ eius odore ⁊ vtute cōtra venenuz se munit. ⁊ sic ad bellū secura ꝓcedit. imo vt dicunt Diasc. Plin. ⁊ constā. Tanta est vis rute q̄ post eius esū mustela etiā basiliscum secura inuadit ⁊ eū occidit. zDustela q̄ pugnat cū serpēte est aia tentata a demone que si vult secure euadere munit se feruēti oratione math. xxvi. Orate vt nō intretis in tentatiōem Est enim oratio deuota q̄n flageluz quo tentator ꝓcutitur. vnde Augu. dicit in q̄dam sermone q̄ oratio est oranti subsi,

dñm deo sacrificium demonibus flagellū. Basiliscus aūt qui visu interficit est luxuria quam etiam extinguit oratio deuota. Vñ sicut dicit Mat. xvij. Hoc genꝰ dmoniorum scilicet de luxuria tentantium nō eūcitur nisi in oratione ⁊ ieiunio. Hiero. in ḡdam epistola. Ieiunio pestes corporis. oratione vō pestes sanande sunt mentis. Et generaliter valet oratio cōtra omnē tentationem. sicut dicitur ruta valere cōtra omnem punctionem. Dicit enim Plini. q succo rute inuncti a scorpionibus araneis vespis ⁊ apibus non pungūtur. Quasi enim punctio scorpionis qui non ante sed retro pungit dici potest tentatio carnis. que primo delectat sed postea cruciat. Sed punctiones aranearuꝫ que muscas insidiose capiunt sunt tentationes dmonum qui insidiose capiunt animas. Puncture vero vesparum ⁊ apum sunt impugnationes mundi. siue per aduersitates quas designant vespe. siue per prosperitates quas signant apes que mel faciunt ⁊ aculeum infigunt. a quibus omnibus defenditur anima deuota per studiū assidue orationis. Vnde Hiero. in epistola dicens hortatur. Egredientes de hospicio armet oratio. regredientibus de platea occurrat anteq̄ sessio. nec priꝰ corpusculum requiescat q̄ animam oratio pascat. ¶ Item oratio assimilatur incēso siue thuri ps. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Incensuꝫ. n. siue thus bonum probatur cādore ⁊ carbone. Cādore q̄ illud incensum siue thꝰ est optimum qđ est album ⁊ mundum. Carbone vō probatur si stati ardeat ⁊ flāmas emittat. Sic̄ oratio illa est valida q̄ fit cū candore puritatis. Ambro. in libro de officijs. Sit oratio tua pura ⁊ simplex. dilucida atq; manifesta. plena grauitatis ⁊ ponderis non affectata elegantia ꝫ nō intermissa grā. Dicit enim q̄ arabes vbi thus nascitur nolunt huiusmodi recolligi nisi a psonis religiosis ⁊ mundis. i. mulieribus non pollutis. vñ si munditiam requirit collectio thuris multo magis ꝺuotio orationis. Et ideo etiam de cantu ⁊ oratione vocali clericoꝝ immundoꝝ dicit. Aug. q̄ plus placet deo latratus canum: mugitus bouum: grunitus porcoꝝ q̄ cantus clericoꝝ luxuriantium. ¶ Ite valida oratio est que cuꝫ ardore idest feruore sit charitatis. Hec enim est ignis q̄ fumum thuris. i. affectuꝫ orationis dirigit ad deum Eccl. v. Quasi ignis effulgens ⁊ quasi thus ardens in igne.

¶ Capitulum. xlviij.

Pera mala assimilant malis ⁊ illaudabilibus fructibus. Sunt. n. plerīq; fructus insipidi vel amari vt pontici indigesti vel frigidi crudi ⁊ duri. ⁊ quidam ēt corrupti vel putridi. Vñ tales fructus moraliter ad diuersa vicia referunt. Illaz fructꝰ insipidi minus cunctis valēt. qz stomachū nō confortant qz in eis dominat humiditas aquosa. ⁊ ideo abominationē generāt. Vñ insipidi fructus ad luxuriosos referūtur in quibus aquositas. i. carnalitas abūdat. ⁊ quibus spūalia insipida ⁊ abhominabilia sunt. vñ Apostolus dicit. ij. Cor. ij. q̄ animalis. i. carnalis homo nō percipit ea que sunt spūs dei. ⁊ ps. Omnem escam abhominata est anima eorum. Et ideo fructus carnalium hominum. i. opera eorum sunt insipida per affectum. qz faciunt spūales delicias tanq̄ insipidas ⁊ abhominabiles cos fastidire. ¶ Secūdo fructibus amaris assimilātur opera inuidorum. qz inuidi hñt zelum amarum de quo Jac. iij. q̄ si zelum amarum habetis in cordibus vestris. In cuius signum iudei per inuidiam xpm tradiderunt fellis amaritudine cum potauerunt ps. Dederunt in escā meam fel. ⁊c. ¶ Tertio fructus pontici referuntur ad iracundos. qz ira cor pungit ⁊ alios frequenter pungere facit sicut pōtica ⁊ acetosa pungunt. ¶ Itē fructus pōtici sunt duri stiptici ⁊ constrictiui. sed stomachi cōfortatiui ⁊ appetitus excitatiui. Similiter iracundorum qdā sunt stiptici q̄ fecem de vētre non emittunt. i. iniuriā de memoria vel corde nō expellunt. Vñ stiptici sūt q̄ sūt difficiles ad iniurias obli

UNIVERSIDAD DE MURCIA

niscendum. Quidam vo sunt duri ad dimittendum ⁊ cõstricciui ad vindicãdũ nunq̃ relaxantes offensas. Sũt etiaz oẽs motus ire excitatiui appetitꝰ ad vidicãdum. Sed nota q̃ si fuerint fructꝰ aceto si modico terrestri compositi acumẽ colere extinguunt. q̃z si fuerit in homie offẽso aquosum pietatis ⁊ terrestre hũilitatis extinguitur acumen ire ⁊ cito ad trãquillitatem debitã reducit talis hõ. ¶Quarto fructꝰ indigesti referuntur ad gulosos q̃z frequenter indigestio ꝓuẽit ex gule superfluitate. Item cibus indigestus est impurus. q̃z ꝑ digestionem cibus purus ab impuro separatur. Et sic̃ gula immũdiciam ⁊ impuritatẽ generat corpori ⁊ animi. ¶Quinto fructus frigidi referũt ad accidiaz q̃ aiaz reddit frigidaz in dei dilectione. ⁊ pigrã in bona operatiõe ꝓuerbiorũ. xx. ꝓpt frigꝰ piger arare noluit. ¶Sexto fructus crudi referũtur ad auaros. q̃ sunt crudi. i. crudeles ⁊ feroces ⁊ incõpassibiles erga pauperes. Et nota q̃ fructus crudi sũt maloruz humorum nutritiui. Similiter auaricie opera malos hũores idest malas affectiones interiores siue ỏ fideria nutriunt. q̃z sicut dicit. apostolꝰ. i. Thi. vj. Qui volunt diuites fieri incidũt in tentationem ⁊ in laqueuz diaboli ⁊ in desideria mala ⁊ inutilia ⁊c. ¶Item motus auaricie corrumpũt gustuz anime. vt non sapiant auaris spũalia. Dñi amor tẽporalium excludit amorem spũaluz. Itẽ debilibus ⁊ imperfectis maxime nocent occupationes temporaliũ quas auaricia multiplicat. ¶Septimo fructꝰ duri referuntur ad superbos quoruz corda ꝓpt defectum pluuie ⁊ roris. i. propter defectum pietatis ⁊ gratie arida sunt ⁊ dura Superbis enim sub typo montiũ dicit. ij. Reg. j. Mõtes gelboe nec ros nec pluuia veniat super vos ¶Item peccatorũ opera assimilãt fructibꝰ corruptis. Quidam enim fructus non conseruant. sed q̃qz anteq̃ compleatur corrumpuntur ⁊ efficiũtur vermiculosi ⁊ hoc aliq̃si accidit ex vicio plantatiõis arboris q̃z scilicet non fuit cõgruo tempore plãtata. Nã in plantatione arboris multuz obseruãda est etas lune. q̃z ille plãte que in recto plenilunio inseruntur siue plantãtur non cõualescunt ⁊ si cõualuerint vermiculosũ faciunt fructum ⁊ tales fructus citius cõ putrescunt ꝓpter humorem nimiũ qui ad lune ꝓsentiã in omnibus augmentat. Vnde etiam arbores q̃ tali tpe precidũtur minus durabiles esse ꝓbantur ⁊ citiꝰ a vermibus corroduntur vt dicit. Cõstã. Per lunam autem que est semper mutabilis ⁊ variabilis mens intelligitur peccatoris qui per peccatum inquietudinem istabilis ⁊ variabilis fit. ꝟ illud Tren. i. Peccatum peccauit hyerusalez propterea in stabilis facta est. Plenilunium ergo significat ipiꝰ plenitudinem peccati que ẽ in ꝓsẽtu vbi rõ peccati mortalis implet ⁊ ꝑficit. si ergo plãta. i. volũtas ⁊ ꝓpositũ alicuius boni operis faciendi in plenilunio plantetur. i. dũ ipa mẽs est i peccato mortali. vel i consensu ⁊ in volũtate peccandi. tunc talis planta inficitur ⁊ fructꝰ. i. opꝰ corruptũ ⁊ vermiculosũ. i. vicios ũ ꝙducit ita vt sit a merito vacuũ. Dñi in peccatorum opibꝰ vel inuentur vermis auaricie vel luxurie. vel superbie. vl in uidie. vl alicuiꝰ alteriꝰ vicij. seu defectꝰ. q̃ fructꝰ medullã corrodit ⁊ corrũpit. i. q̃ boni opi substantiale meritũ tollit.

¶Capitulum. xlix.

Assiomus xpi meditatõ feruida remouet diuini amoris ipedimẽta. Cuius exẽplũ apparet in pipe. Nam siluas q̃ dicũtur eẽ caucasi montis serpentes ibidem custodiunt. Sed incole cum silue matureſcunt eas incendunt et sic serpentes iterimunt vel expellunt. ⁊ ex hac combustione piperis grana que sunt naturaliter alba efficiuntur nigra. Sic ergo patet q̃ combustio ignis expellit serpentes vel extinguit. qui impediunt ne colligatur fructus pipis. piper autem qõ est callidum ⁊ sic cum in quarto gradu significat charitatẽ que ẽ tno: gradꝰ requirit i diligẽdo dñz scilicet vt diligat ex toto corde ⁊ ex tota

mente ꝛ ex tota anima ꝛ ex tota fortitudine. Sed hoc piper ne a nobis habeat serpentes. i. demones nos impedíũt vel peccata quantum possunt. Sed combustio ignis. i. passiõis christi feruens meditatio de qua dicit ps. In meditatione mea exardescet ignis ipsos serpẽ tes. i. demones ꝛ eorum tentationes fugat. ꝛ ad amandum xpm vehementer mentes inflámat Aug. super Jo. Fratres vt a peccato sanemur xpm intueamur. qm̃ qui intuebantur serpentem eneũ in deserto non peribãt morsibus serpentum: Sic q intuentur fide xpi mortẽ sanantur a morsibus peccatorum. ¶ Item crux xpi assimilatur mozo primo rõne fructuum. Fructus. n. mozi fuit corpus xpi cruci affixum. Quia fructꝰ mozi vt dicit. Ambro. ꝑmo albet. deinde vi ret. tertio rubet. vltimo nigrescit ꝛ lucet. Sic corpus xpi fuit albũ. i. purum ꝛ candidũ in cõceptione. qz de spũsancto cõceptũ post viride. i. virtuosum in cõuersatione vsq; ad passionẽ. postea rubrũ. i. sanguine rubricatũ in passione. postea nigrũ in morte. lucidũ aũt in resurrectione. Et nota q ex fructu mozi vt dicit. Rabanus fit potꝰ nobilis. quem elephãtes potantes fiunt animosiores ad bellũ. Vñ dr. i. Mach. vi. q ostenderũt elephãtis sanguinem vue ꝛ mozi ad acuendum eos in plium. Iste potus ẽ sanguis xpi q per modũ potus in sacramento sumitur ad ipaz passionẽ reme morandũ. Vñ iste sanguis siue rememoratio dr multũ accendere cor nr̃m ꝛ aiare ad bellandũ contra vicia ꝛ ad tolerandum q cũq; pericula. ¶ Secũdo rõne seminum. qz ꝑm Diasc. seminũ mozi sunt tres virtutes. solutiua. f. ꝛ purgatiua. ꝛ fecundatiua. Semina mozi. i. passionis xpi nobis relicta sunt ecclesie sacramenta. qz sicut virtꝰ mozi remanet ꝛ seruatur in seminibus. ita virtus passionis xpi remansit ꝛ seruatur in sacramentis. vñ sacramenta oĩa opant in virtute passionis xpi. Et ista sunt semina ex quibus plante spũales. i. filii dei regenerantur. sicut precipue patet in sanctis. Omniaq; hec semina. i. sacramẽta hñt vir autem purgatiuã mentis. qz omnia confe runt grãm ꝛ gratia sanctificat animã. Sed aliquod sacramentum specialiter purgat ab originali vt baptismus. aliqñ ab actuali mortali vt pñia. omnia alia purgant a venialí licet etiam habeãt maiores alios effectus. ¶ Tertio rõne frondiũ. nã sicut dicit Ambro. folia mozi supiecta serpenti ipm interimunt. Folia mozi sũt exempla crucifixi q̃ omnes serpentem. i. diaboli suggestionem interimunt. Nam si tentat de auaricia considera xpi crucifixi pauptatez ꝛ nuditatem. Si de ſuphia obijce eius humilitatem. si de luxuria pensa penarũ corporis eius acerbitatem. ꝛ sic extinguetur omnis tẽtatio. Et hoc figuratum fuit in serpente eneo in deserto exaltato. cuius aspectus a venenosis serpentũ morsibus liberabat vt habetur. Numeri. xxi.

¶ Capitulum. l.

Atientia assimilat cappari ¶ Primo qz capparis vt dicit Diasc. est herba spinosa. Et hoc cõpetit patientie rõne materie. Nam mã patientie sunt spine. i. ꝓcriones tribulationũ ꝛ aduersitatum Ro. v. Tribulatio patientiã operatur. ¶ Scõdo qz est herba frondosa super terrã expansa. Hoc competit pacientie que non est in celo vbi nulla molestia. nec sub terra. i. in inferno vbi pena inuolũtaria et infructuosa. sed tm̃ super terrã vbi tribulationes abundant vires suas extendit. qz tm̃ super terram tribulationes sũt ad virtutis exercitium. ꝛ ad laboris premiũ ꝛ hoc est ꝓpter patientiã sine qua tribulatiões nec ad virtutem nec ad meritũ pertinẽt. Et ideo Bernar. dicit in quodaz sermone. In hoc mũdo quasi in cãpo certaminis positi sumus q ibi dolores ꝛ plagas aut tribulatiões non suscepit in futuro ingloriosus apparebit: Et petrus rauen. dicit in quadã epistola. ꝙ ois cordis ꝛ corporis virtus citra meritũ ꝛ fructũ salutis ẽ sine condimẽto patientie. ¶ Tertio qz est herba vnctuosa est enim vnctione plena. Quod cõpetit patientie ꝓ vnctiones gr̃e quã continet qua oĩs durũ mollitur. Vñ etiam vnctio

cappari dicitur virtutē splenis sua virtute sup oia iuuare. ¶ Jtez hac vnctiõe ois doloꝛ lenigatur. Jn cuius exẽplũ capparis doloꝛē dentiũ dꝛ mitigare. Hec ẽt est q̃ inuidoꝛ detrahentiũ ⁊ mordẽtiũ negtiaz dꝛ sedare. Jn cuius signũ succus capparis auriũ vermes necat. Hec ẽt ẽ virtꝰ scz patiẽtia ex qua cibus aiꝰ ⁊ medicina ꝓparat. ¶ Medicina. n. est qua ai affectus purgat ⁊ rectificat. Nam flores capparis postq̃ sunt apti hñt virtutē digerẽdi humoꝛē i oꝛe stomachi existentē qꝛ. s. tribulationes pñtes virtute patientie humoꝛẽ. i. affectũ mũdanũ digerũt ⁊ in affectũ dei ꝙuertũt. Jté ipsa ẽ cibus vel salsa quo gustus mẽtis ꝓfortat ⁊ excitat ad appetitũ spũaliũ ⁊ celestiũ bonoꝛ. Jn cuꝰ signũ idẽ flores hñt virtutẽ appetitũ excitádi. vt dꝛ a Platone. Et hinc est q̃ desideria sanctoꝛ in ipsis tribulatiõibus crescũt. ⁊ eoꝛ appetitus magis accendit circa eterna q̃ eos atterunt tẽpoꝛalia flagella. Et ideo Grego. dicit. in. xxvi. libꝛo ¶ Moꝛa. q̃ electoꝛum mẽtes ẽternitatis ꝑmia prestolantes vires ex aduersitatibus sumũt qꝛ crescẽte pugna gloꝛiosioꝛẽ sibi nõ ambigũt manere victoriã. Electoꝛ ergo desideria dũ ꝓemunt aduersitate ꝓficiunt. sicut ignis flatu ꝑmitur vt crescat. ⁊ vñ ẽsi extingui creditur inde roboꝛat. ¶ Jtem patientia assimilatur ilici. Et primo rõne radicalitatis. Nã ilex est spẽs quercus q̃ est arboꝛ grosse ⁊ ꝓfunde radicis. Hec radix ⁊ grossa ⁊ ꝓfunda patiẽtie est charitas. Dñ dicit Aplꝰ q̃ charitas ẽ patiens qꝛ patientem efficit. Et ideo sicut arboꝛ ꝰ ventũ firmat ꝑ radicẽ. ita patientia ꝑtra iurie impetũ firmat ꝑ charitatẽ. Et ꝓpter ea dicebat Apostolus Ephe. iij. Jn charitate radicati ⁊ fundati. Dũ nõ est patiẽtia sine charitate sicut nec arboꝛ sine radice. Gre. sup Eze. omelia. vij. patiẽtia vã ẽ q̃ ⁊ ipm amat quẽ poꝛtat. Nã tolerare et odisse nõ ẽ virtus mãsuetudinis ꝛ uelamentũ furoꝛis. ¶ Scõo rõne fecũditatis Est. n. arboꝛ glandifera. ⁊ huius arboꝛis fructũ antiq̃ habuerũt in cibũ anteq̃ haberẽt frumẽti vsũ. Sic patiẽtia multũ ẽ fructuosa ⁊ magni meriti. ⁊ multũ vignit in antiq̃s. vt ꝓ in Job ⁊ Thobia ⁊ multi alijs. Dñ Jude. viij. Oẽs q̃ placuerũt deo ꝑ multas tribulatiões trãsierunt fideles. ¶ Tertio rõne vmbꝛositatis. qꝛ ilex hẽt vmbꝛã iocundã. Silr patiẽtia gratã vmbꝛã. i. refrigeriũ in estu tribulationũ ꝓstat pp qõ dꝛ. Eccl. li. Jn medio ignis nõ sustuatus. Cassio. sup ꝑs. Patiẽtia religiosi viri est laboꝛ ac doloꝛ oium spe futꝛarũ reꝝ ⁊ amoꝛe domini grata tolerantia. ¶ Quarto rõne soliditatis qꝛ ilex ẽ solidissimi ligni ⁊ durissimi corticis. Dñ i aqs lignũ eius ẽ multũ durabile ⁊ quasi imputribile. ⁊ tõ dum ꝓfunde sub aqs ponit q̃si in lapidis soliditatẽ ꝙuertit. Et quanto ꝑ tpa lõgioꝛa in locis humidis immoꝛatur tãto amplius idurat. vñ ⁊ Tullius dicit q̃ patiẽtia ẽ honestatis ⁊ vtilitatis cã reꝝ ⁊ arduaꝝ ⁊ difficiliũ voluntaria ac diuturna ꝓpssio. ⁊ tõ posset ad patientẽ referri qõ dꝛ Job. xli. Coꝛ eius indurabit q̃si lapis ⁊ cõstringet quasi malleatoris incus.

¶ Capitulum. li.

Auper spũ assimilat abieti. ¶ Primo qꝛ abies ꝑ sublimiter augmẽtat. vñ fm Jsid. Dꝛ abies ab eundo eo q̃ ꝑceteris arboꝛibus in altũ eundo poꝛrigit. Est. n. exps terrestris humoꝛis ⁊ tõ arboꝛ est leuis. vñ fm Arist. qꝛ arbor ẽ subtilis humoꝛis tõ caloꝛ eius nãlis foꝛtificatus a caloꝛe solis humiditatẽ illã sursuꝫ trahit. ⁊ cõuertẽs illã in substãtiã arboꝛis arboꝛẽ altã facit. Silr ille q̃ ẽ pauꝑ spũ ex ps terreni amoꝛis q̃ aiaz granat efficitur spũaliter leuis ad ascẽdẽdũ ⁊ subtilis ad ꝓtẽplandũ. vñ diuino amoꝛe ꝓfortatus ⁊ surſũ tractꝰ miro mõ crescit ⁊ exurgit in altũ Scñ. xlij. Crescẽ me fecit deꝰ in terra pauꝑtatis. Pertingit. n. pauꝑtas spũs vsqꝫ ad regnũ celoꝝ ¶ Matth. v. Beati pauperes spũ qñ ipsoꝝ est regnum celorum Jsa. lv. Pro saliunca ascẽdet abies. ¶ Secũdo qꝛ rectilinealiter elenatur. Est enim arboꝛ nihil quasi hñs tortuositatẽ. ⁊ ꝑ ꝑ virtutem caloris attrahentis ⁊ humoris

UNIVERSIDAD DE MURCIA

obediẽtis. Similiter qui paup est spũ recto itinere ad celũ scãdit ita q̃ in nullã ptem retorquet. scz neq; ad dexterã, psperitatis neq; ad sinistrã aduersitatis. quia ex quo mũdũ pterit nec ei⁹ aduersa metuit, nec pspera q̃rit. Mã calor diuini amoris eũz ad supna trahit. cui⁹ attractioni anim⁹ eius per terrenũ affectum nõ resistit imo sequit ⁊ obedit. ⁊ ideo directo spũ sursũ tẽdit. Vnde Chrysosto. dicit sup epl̃a ad Hebr. sermone. xviij. q̃ pauptal ẽ manu ductrix quedam in via que ducit ad celũ vnctio auctẽtica exercitatio quedaz magna ⁊ admirabilis ⁊ port⁹ trãgil⁹. ¶ Tertio quia abies est faciliter inflammabilis Mam quia eius humiditas vnctuosa est igni applicata facile inflammat. Sic quo q; pauper spũ hz humiditatez vnctuosã. i. affectionem mentis deuotam. Et ideo igni diuini eloquij vel ipsi⁹ spiritussancti applicatus statim inflammatur ꝑm illud ps. Eloquium domini inflammauit eum.

¶ Capitulum. liij.

Peccator ẽ p̃ natural̃ bon⁹ sed p̃ culpam malus. Vnde assimilat lenti q̃ ficus dicit Isaac in medulla est bõa sz i cortice mala. Mã sine cortice comesta valet hydropicis ⁊ calidis ⁊ etiam humidis aliquandꝰ prodest ex eo q; ipsa calida ⁊ ficca sit. vt idem Isaac dicit. Sed in cortice habet acumen cuius virtute ventrem soluit. torsiones generat. stomachum grauat. meatus corpis oppilat. cerebri substantiam desiccat: humiditatem oculorũ distemperat ⁊ pessimas passiones in corpore generat. maxime si quis eam quotidie comederit ¶ Quasi ergo medulla lẽtis est natura hominis peccatoris que cũ a deo sit creata bona est Aug. Quia deus bonus est cuius factura sumus ⁊ in quã tũ sum⁹ boni sum⁹. Sed quasi cortex mala ẽ ipsa hominis culpa Augu. in sent̃. p sperti. Peccatũ nõ ẽ natura sz viciũ nature appetentis quod non est sui ordinis. ⁊ hec cortex. i. culpa seu viciũ soluit vẽtrẽ i luxuriosꝰ. torsiões gẽerat i iracũdo. stomachũ grauat i gulosꝰ. oppilationẽ facit i auaro. desiccat p̃ tristiciã in accidioso q; spũs tristis exsiccat ossa. oculos mẽtis obstẽperat i superbo. pessimas passiões corpis generat in iracũdo. Nam sicut Hiero. dicit super Job. Est ira que iustitiã dei non operatur. ⁊ furor proxima mentem ipo tentem facit in tantum vt labia tremant. dentes cõcrepẽt vultusq; pallore mutet Et Grego. dicit i libro qnto xl̃ Dora. Jre sne stimulis accensus cor palpitat. corpus tremit. lingua se ꝑpedit. facies ignescit. exasperantur oculi ⁊ nequaq̃ recognoscuntur noti.

¶ Capitulum. liij.

Peccatum assimilat absinthio. ¶ Primo quidem ratione amaritudinis. primo q; absinthiũ sua amaritudine ledit gustuz. Gustus anime est intellectualis appetit⁹. q; ita ex peccato inficit vt ei dulcia ⁊ suauia scilicet spũales delicie q̃ ꝺ se sunt dulcissime amare videãtur ⁊ aspe sicut gustui carnis absinthij amaritudie i fecto etiã dulcia: q̃ postea amara cẽ videẽt Isa. v. Ve vobis qui dicitis bonum malum ponentes dulce in amarum. ¶ Scõdo q; absinthium suo fœtore offendit olfactum. Et sic peccatum non odore sed potius fetore mali exempli offendit olfactum, primi interiores. scilicet q; scãdalizat eum Exod. v. Fetere fecisti odorem nostrum cẽ. ¶ Tertio q; in amaritudines redigit lac ⁊ vinum ⁊ omne dulce cui fuerit admixtum. Vñ apes q̃ frequẽtãt absinthium faciunt mel amarũ vt dicit Biasc. Similiter peccatum amarũ rem delectabilẽ cui admiscẽt vertit tandẽ in amaritudiez scz cõscientie remordentis vel pene affligẽtis. sicut patz i luxuria ⁊ voluptate carnis q̃ maxime videntur delectabiles. Vñ Prouer. v. Fauꝰ distillãs labia meretricis ⁊ nitid⁹ oleo guttur ei⁹. Mollissima aũt illius amara q̃si absinthiũ. ¶ Trẽ peccatus assimilat hedẽ. ¶ Prio rõe frigiditatis q; hedera cũ frigide sit nature terrã vbi crescit frigidã cẽ idicat. Silit̃ peccatũ frigide nature ẽ ita vt calorẽ diui amoris exclu-

dat ꝛ vbi peccatum crescit certissimū indicium est ꝙ ibi calor diuini amoris nō sit. sed ꝙ talis aia sit frigida a diuino amore penitus destituta ¶ Scdo rōne contrarietatis qz vmbra eius ē noxia ꝛ tñ serpenti est gratissima. Sic peccatū ꝙius hoi sit ſūme noxium ꝛ dānosum tñ serpenti infernali .i. diabolo est gratissimū. Et ideo vbi talis est vmbra peccati libenter requiescit Job. xli. Sub vmbra dormit ꝛc. ¶ Tertio rōne sepabilitatis: scpat. n. vinuz ab aqua nā sicut dicit ꝑlin⁹ ꝛlyrra ē hedere nā frigida ad expiandū vina. Mā vinū ex vasc fluere ꝛ aquā si qua vino mixta fuerit remanere certum est. Similiter peccatuz trahit de vase cordis vinū diuine ꝙsolationis ꝛ relingt ibi aquam tribulatiōis. ꝛ ideo de peccatoribus vere pōt dici illud Job. iii. Vinū non hñt scz ꝙsolationis interne. ¶ Itē peccatū assimilatur geneste. qz genesta crescit in locis incultis ꝛ saxosis. Loca aūt inculta sunt peccatoꝝ corda que pnie studio vel labore nō excolunt. ꝛ saxosa loca sunt corda dura ꝙ nullo cōpunctionis humore molliunt. ꝛ in talib⁹ peccatū multiplicat ꝛ crescit. Itē genesta ē signū sterilitatis. ¶ Et similiter peccatum sterilitatis fructuū scz meritoꝝ nō solum est significatiuū sed ēt cātiuum. Itē genesta est saporis amari. qz scz pcīi ꝙscientiaz amaricat ꝛ insūp vt dictū est inducit amaritudinē pene sequēris. Ita genesta est nigri seminis. qz plerūqz peccatū inducit et relinquit infamie denigrationē. Vl nigra semina sunt exempla deformia ex qb⁹ alij nigri ꝛ deformes peccatores generantur. Item peccatū mortale in corde generatū extinguit oīa merita ꝛ oēs virtutes formatas. Vñ assimilat cuidam lactuce sponte nascenti ꝙ dicitur caprina. de qua dicit ꝑlin⁹. qz si in mari ꝓiciatur oēs pisces ꝙ in vicino sunt morīuntur. ꝛlare ē aūt cor humanū in qz si peccatuz ingreditur oīa merita ꝛ virtutes occidit. Vñ Jac. i. Peccatū cum ꝙsūmatum fuerit generat mortē scz virtutum aie. Itē lz peccatum aie habeat in se ꝙdam transitoriā dulcedinem. tñ multa mala in aia facit. Cuius exemplum apparet in piro maturo. qō hz in gustu quandā aquosam dulcedinez tñ eius substantia est frigida ꝛ sic ē stiptica. sic peccatum hz dulcedinem aquosam .i. delectationem transitoriā. Aquosuz. n. ꝛ humidum cito fluit ꝛ faciliter transit. tamen postea peccatum infrigidat in anima calorem charitatis extinguendo. desiccat humorem gratie vel deuotionis consumendo. ꝛ constipat sordes cōscientie detinendo. vt scz peccatum inductus nec faciliter de corde per penitentiam emittatur ¶ Itez peccatum assimilatur porro. quia porrū nimis sepe cōmestū: vt dicit ꝑlin⁹ inflationes generat. qō ptinet ad superbiaz q animos tumidos facit. Itē sitiz generat quod ptinet ad auariciā q sitim. i. ardorē habēdi inextinguibilem gignit. Itez somnū ꝓuocat qō ptinet ad accidiā q pigros ꝛ somnolētos reddit. Itē acies oculorum hebetat qō ptinet ad inuidiā Eccli. i. Me q̄ oculus inuidi. Itez sanguinez inflāmat qō pertinet ad iram q sanguinē circa cor accēdit vt dicit Dama. Itez venerem stimulat. i. luxuriā excitat. Itē ventrē mollificat. quod potest referri ad gulā. qz gulosi circa ventrē insistūt ꝛ sibi mollia ꝛ delicata querunt. ¶ Item peccatum assimilatur rāno que est herba a principio mollis. sed quanto plus crescit tanto durior fit ꝛ in acutiorem aculeum indurescit: sic peccatum a pricipio vt suaue. sed postea quanto plus crescit plus in eo iduratur. ꝛ in fine per illud aculeus eterne punctionis inducitur. Itez ramnus vt dicit Josephus proprium habet ignem ex se proferre. Nam eius folia postq̄ cadunt ꝛ desiccantur multe siccitatis ꝛ cuiusdam virtuositatis esse dicuntur. ¶ Ideo quādo adest fortis impsio caloris solaris ramnus facile inflammatur. Cuius occasiōe vicina sepe nemora incenduntur. Similiter peccatum profert ex se ignem. i. in ordinatuz ardorē ita qz folia eius. i. cogitationes vel delectatōes peccati post q̄ ceciderunt in consensum opis tūc desiccātur ab hūore gratie. ꝛ efficiūt vnctuose. i. lubrice. qz vnctuosa lubrica sūt. ita q ad for-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tem impressionē siue feruorē tentatiōis facile apperit⁹ hois inflāmat ⁊ omnes vires aie incendunt. ⁊ etiā omnes corporis partes Judi. ix. Egrediat ignis de rāno ⁊ deuoret cedros libani. ¶ Itē peccatū assimilat salici. ꝓmo rōe augmēti qz cito crescit. Vñ dicit ꝟm Jsi. qz cito in altum salit Sic peccatū hominis breui tpe multum crescit. qz ꝟm Greg. petrū qō p pniam nō diluit mox suo pōdere ad aliud trahit. sicut ex crapula nascit luxuria ꝛc. ¶ Scōo rōne ligamēti qz salicis⁹ vtunt hoies ad ligandum vites: sic peccata ligāt mentem Jsaie. v. Quasi vinculis plaustri peccatū. ¶ Tertio rōne ipedimēti qz semē salicis dicit hāc virtutē hre vt si qs illud in poculo hauserit generare nō poterit vt idē Jsid. dicit. Sic peccatū impedit ne opera meritoria homo gignere. i. facere possit. Sumus aūt nos principia nostrorū operum quēadmodū natorz. i. filiorz sicut dicit ꝟbus in Ethi. ⁊ ideo opera nostra filijs cōparantur. ¶ Quarto rōne fundamenti. qz ois salix tāto est in ramis fecūdior q̄to est terrestri ꝓpingor. Item salices si binis pedib⁹ a terra putent coarcētur ne in altuz crescant sz in latitudinem se diffundūt. Sic peccatoz q̄to magis rebus terrenis appropinquat p affectionē ⁊ occupationem tāto magis in peccatis abūdat. Item q̄si salix duoz pedū est peccatū opis vsq; ad delectationis ꝟsensum puta cū homo consentit imorari in ipsa delectatione cogitationis. Tunc tū licet nō ascendat vlterius p ꝟsensum opis. tū dum per morose cogitationis consensuz in ipsa delectationis latitudine se diffundit peccatum mortale cōmittit. ¶ Septimo rōne detrimenti qz salix ex antiqtate tpis patit detrimentum putredinis. Nā postq̄ antiq̄ fit cito putrescit ⁊ a medulla putrescere incipit. Vnde sepe dum exterius viridis videtur ⁊ pulchra interius ē vacua cana ⁊ putrida in cuius cōcauitate sepe latent aialia venenosa. vnde iuxta salices dormire res est piculosa. Sic cū aliquis diu continuat permanens in peccato putrescit per omnimodam coꝛruptionem malicie. quaz licet hyppocrita cōtur exterius cooperire. tamen ab interioꝛib⁹ eam non curat abijcere. Et ideo licz exterius ipse aliquando appareat iustus interius tamen est vacuus a virtute. cauus cupiditate ⁊ putridus malignitate idest malicia coꝛruptus. Vnde in eius cō cauitate. i. cordis cupiditate sunt animalia venenosa. i. conceptiones ⁊ desideria fraudulenta ⁊ periculosa. ꝓpter que piculosum est iuxta eos dormire. i. de eis confidere vel eis adherere. ¶ Itē peccatum assimilatur spine. qz quādo spina caro vulneratur nō recedit dolor q̄diu spina totaliter nō extrahitur. Sic qñ est aia peccato vulnerata semp moꝛdetur ⁊ cruciatur q̄diu ipsum peccatum in conscīa tia detinetur. Et ideo necesse est vt p penitentiam extrahatur.

¶ Capitulum. liij.

P Ena iferni assimilat ramno. vt dicit glosa sup ps. qz ramnus est herba multum dura nodosa ramosa ⁊ spinosa. Nam folia hz aculeata. spinis acutissimis in lateribus consita. Similiter pena inferni est dura ꝓpter suam acerbitatem. nodosa ꝓpter suam indissolubilitatem. Nam nodus fortis ligni est quasi indissolubilis. Vnde signat illam penaz indissolubilem ⁊ interminabilez. qz dānatus sicut nunq̄ absoluitur a culpa sic nec a pena. ¶ Item est ramosa ꝓpter penarū multiplicitatem. ⁊ spinosa siue aculeata p subtilitatē. qz sicut spine subtiles ⁊ aculeate penetrant. sic ille pene penetrant intima aie. Sed miser ille peccatoꝛ dū est subspinis peccati anteq̄ aduertat q̄ ducant eoz ad duriores ⁊ maiores aculeos ramni. i. pene inferni ꝓmittit se a peccato totaliter absoꝛberi ꝟm illud ps. Priusq̄ intelligerent spine vestre ramnum sicut viuētes sic in ira absoꝛbet eos.

¶ Capitulum. lv.

P Enitētes assimilant arboribus medicinalib⁹ siue aromaticis Et ē cā aromaticitatis in ar-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

boribus vt dicit Albumasar terreus subtile cōmixtum aqo subtili Tanq; ergo arbores aromatice ꝛ medicinales sunt homines penitentes. qz pnia habet medicinales virtutes ad curandum animarum languores. i. vicius. ꝛ in istis est subtile terreus. i. attenuatio carnis bene cōmixtum subtili aqo. i. cōpunctioni cordis. Illi autem in quibus hec deficiunt scz maceratio carnis ꝛ compunctio cordis. nō sunt aromatici. vere penitentes. Et nota q; arbor aromatica aliqñ hz aromaticitatē in cortice aliqñ in flore. aliqñ in fructu vt patet in cinamomo qō est cortex. ꝛ in mace q est flos ꝛ in muscata q est fructꝰ. Sic penitentiā qdā hūr tñ in cortice. i. in exteriori ostensione qddaz tñ in flore. i. in mentis affectione. qddā in fructu. i. opis executione. ¶ Item penitentes assimilantur malogranate. ¶ Prio, ppter augmentum. nam malogranata. s. arbor plus in latū q; in altum se diffundit. Sic penitēs debet eē humilis. non vt qrat crescere in altitudinē dignitatis. sed in latitudinem charitatis ps. Ambulabā in latitudine. ¶ Secūdo ppter impedimentū qi maxime impedit a frigore. Est enī arbor frigoris impatiēs. Vnde in pruina ato pereūt flores eius. Silr homini penitenti maxime nocet frigus accidie. Et iō pruina. i. negligentia destruit flores eius. i. bonas affectiones. ¶ Tertio penitentes assimilātur malogranate ppter fructus qi quedaz faciunt poma dulcia. qdā acetosa. acetosa sunt frigida ꝛ sicca. dulcia vō calida ꝛ humida. Et ideo dulcia magis conueniunt medicine vt dicit Isaac ꝛ etiā Diasc. Quasi autē poma acetosa sunt opera penitētis facta ex timore scz quasi dulcia sūt opera facta ex amore. ꝛ ista magis ꝓsunt ad sanitatē anime. Vel acetosa sunt opera hypocritarus. dulcia vō sunt opera veraciter penitentium. Dicit enim Isiō. q; negant medici corpora nostra mali pu nici cibo nutriri. Et dicunt q; plus ꝓgrunt medicine q; corpis alimēto. In quo significatur q; penitens hz intendere ad sanādum mentem. ꝛ non ad implendum vel impinguādum ventrem. ¶ Item penitentium afflictio assimilatur sambuco. de quo dicunt Plato. Diasco. ꝛ Plinius q; si cortex eius medius radatur versus superi⁹ purgat ventrē per partem supiorem. si vō radatur versus inferi⁹ purgat p partē iferiorē. Tūc aūt sambuci cortex versus inferius raditur quādo penitēs caro timore infernalis supplicij affligit qui timor duz a peccatis reuocat quasi a parte inferiori purgat. sz tunc versus supius raditur qñ spe vel desiderio premij maceratur ꝛ dum sic carnem macerādo abstergit penitens sordes peccati quasi a se purgat a parte superiori.

¶ Capitulum. lvi.

Enitētia assimilāt arbori. ¶ Prio pp arboris ge
P neratiōez. Sūt. n. sm Aristotelē in libro de vegetabilib⁹ ꝛ plātis gnqz spēs siue modi gñatiōis arboris siue plante. Vn⁹ ē ex semīe. ali⁹ ex putredine. terti⁹ ex aq̄ hūore. quart⁹ ex plātatione. qnt⁹ ex isertione. In his designātur qnqz q̄ sūme valēt ad generationem pnie. i. ad ꝙuersionē peccatoris. Primū ē verbū dei auditio. ꝛ b̄ designat in semine. qz semē est verbū vt dicit Math. xiij. Scōm est mortis meditatio ꝛ b̄ designat in putredine. qz p mortē corp⁹ in putredinez resolui⁹ Job. xvij. Putredini dixi pr̄ me⁹es. Tertiū est clemosyna largitio ꝛ b̄ designat in aq̄ hūore qz vt dr̄ Eccl⁹. xxx. Ignē ardētē extinguit aq̄ ꝛ elemosyna resistit pctis. Quartū est religionis ingressio. ꝛ b̄ designat in plātatiōe q̄ maxie cōpetit inuenib⁹ ps. Quoꝛ filij sicut nouelle plātatiōes a iuuētute sua. Quintus est bonoꝛ societas ꝛ ꝙuersatio. Mā q̄sq; pctōr iusto adiūctus trahit ab eo ꝛ ꝙuertit ꝛ b̄ designat in isertiōe Aplūs Ro. xi. Tu aūt cū oleaster esses isertus es in illis ꝛ soci⁹ pinguedinis ꝛ radicis olive fact⁹ es. ¶ Scōo pp radicis ifixionē. Mā arbor vt dicit Isid. ab aruis nomē accepit. eo q; fixis radicib⁹ terre iherere ꝛsueuit. Opz ergo ad hoc q; arbor sit firma vt radices

eius in terra profundentur. ⁊ quanto arbor radicem profundius figit tãto attrahit plus humoris. ⁊ ſi fructificatura ſit plus abũdat in folijs fructib⁹ atq; ramis Item oportet q; radices arboris ipſi terre cohereãt ⁊ pglutinẽt vñ dic̃ Ari. q; lutũ vinctuoſum ⁊ tenax cito pducit plantas. ⁊ facit eã cẽ durabilẽ. Sicut ergo arbor imobiliter per radicẽ eſt infixa terre. ita pnia per hũilitatẽ ⁊ charitatem oportet q; ſit imobiliter infixa aie ſiue cordi ⁊ pſeueranti ita vt penitens preterita mala plangat. ⁊ iterũ plangenda non cõmittat. Profundat aũt radix penitentie in corde p humilitatẽ. in qua quãto profundius deſcẽdit tãto de humore gr̃e plus attrahit. ⁊ p eã maiorẽ copiam bonor̃ operum ⁊ meritor̃ pducit. ſed cõglutinatur pnie radix cordi per charitatem que eſt glutinũ vinctuoſus p quã cito pnia augeꝫ pficit ⁊ conſeruat. Dñ Aplꝰ Ephe. iij. In charitate radicati ⁊ fundati. ¶ Tertio pp anime vegetabilis informationẽ. Nã ſ̃ pbm in ſupra dicto libro. In arboꝝb⁹ ⁊ plantis nõ eſt alia ſenſibilis ſicut in brutis ꝓpter qõ arbores ⁊ plante ſenſibilib⁹ paſſionibus nõ afficiuntur. q; nec pcuſſe ſentiũt nec laſſe dolẽt. nec qñ cibanꝫ delectãtur: nec ſpirant: nec reſpirant. nec dormiunt vel vigilant: nec alijs paſſiõibus ſubiacent q̃ ſunt aie ſenſitiue. Eſt ergo in ipſis arboribus ⁊ plantis informatio ſoli⁹ vegetabilis anime ſm̃ quã eſt in eis generatio. cibatio. augmẽtatio ⁊ renouatio. q̃ omnia comperũt ſuo mõ pnie. Nã pmo neceſſarium eſt penitenti vt paſſiões ſenſitiuas vicioſas. ſ. ⁊ inordinatas a ſe oino remoueat. ſ. vt percuſſus iniurias nõ ſentiat per impatientiã. ⁊ ſciſſus vel lacerat⁹ verbis nõ doleat per iracũdiã que. ſ. eum ad odiũ ſiue vindictã inclinet. nec etiam quando cibatur in cibo delectatiõnẽ voluptatis. ſed ſolũ ſuſtentationem neceſſitatis querat. Auguſt. in libro. x. confeſſio. Hoc me docuiſti dñe vt quemadmodũ medicamenta ita ⁊ alimenta ſumpturus accedam. Item non debet ſpirare nec reſpirare. i. vel in ſe indignationem attrahere vel ex ſe furorem emittere eos mordo. ſ. quo dicitur ꝺ ſaulo Act. ix. Saulus adhuc ſpirans minarũ ⁊ cedis in diſcipulos domini ⁊c̃. Item non debet dormire per negligentiam. nec etiam vigil eſſe ad cogitandam vel explendam maliciam. Sed debet in penitẽtibus eſſe generatio virtutum ſiue bonorum operũ. cibatio lachrymarũ vel diuinor̃ verbor̃ augmẽtum laborũ ⁊ meritor̃ ⁊ etiam renouatio cõuerſationis ⁊ morũ. ¶ Quarto propt̃ defectionem. Sunt eni quedam arbores. ſ. que hñt ſolũ folia ⁊ nõ fructꝰ qõ accidit propter abundantiã humoris aquoſi qui eſt materia foliorũ. Et pp defectum humoris vnctuoſi q; ẽ materia fructuũ. Illis ergo aſſimilantur falſi penitentes qui hñt ſolum apparentiã frondiũ. i. exteriorũ morum ſed non vtilitatem fructuum. i. verorũ operum. Poſſent etiam talib⁹ aſſimilari qui hñt ſolũ folia. i. verba ⁊ non fructus. i. opera ſicut doctores mali qui hñt doctrinã ſine vita: qõ eſt ꝓpter abundantiam amoris mũdani ⁊ defectum amoris diuini. Quedaꝫ vo arbores ſunt q̃ faciũt fructũ ante folia qõ accidit ſicut dicit pbs ꝓpter abũdantiã humoris vnctuoſi: quẽ cũ calor nãlis digeſſerit cum auxilio caloris ſolaris cito ad maturationez adducit. Dñ talis humor vnctuoſus abundans prohibet humorẽ aquoſum qui eſt foliorũ materia ne aſcẽdat ante fructus in tali planta. Iſtis ſunt ſiles illi qui ſtudẽt bona opera facere prius q; bona verba docere: ita vt bona vita precedat bonã doctrinam. vel illi qui prius intẽdunt opibus actiue vite q; refrigerio vel decori vite contẽplatiue ſiq dem contẽplatiuor̃ interne meditationes animã decorant ⁊ vmbre refrigeriũ preſtãt ſicut ⁊ plantar̃ folia. Opera autez actiue vite laborioſa qdẽ ſunt: ſed tamen fructuoſa: vñ actiue vite merita fructib⁹ cõparanꝫ. Et ĩõ tales ſi habeãt abũdãtiaꝫ humoris vnctuoſi. i. cõpaſſionis ⁊ pietatꝭ ⁊ caloris naturalis. i. amoris proximi ad quẽ etiã natura inclinat ex tũc a calore ſolis. i. amore x̃pi citꝰ efficiunt in vita actiꝫ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

na ꝓfecti per fructus bonorum operū:⁊ ideo postea congruētius producūt folia verboꝝ. Quedaꝫ tamē arbores sunt que simul ꝓducūt fructus ⁊ folia sicut ille q̄ predictos humores habēt ꝓportionabiles. quibus similes sunt illi q̄ in humore mēris deuote ⁊ in humore aquoso salubris sciēte positi abūdātes simul dicūt ⁊ faciunt Act. j. Cepit Jesus facē ⁊ postea docere. Sūt etiā ⁊ alie quedaꝫ arbores q̄ citius ꝓducunt folia q̄ fructus ⁊ ꝫ propter abundātiam humoris aquei ⁊ defectū humoris vinctuosi qz calor humoreꝫ aqueū citius attrahit ad locū producti/onis foliorꝝ q̄ vinctuosum ad productionem fructuū. Silr illi qui hūt multā sciētiam ⁊ paruā deuotionē facilius ⁊ citius dicūt verba q̄ producant opa. ¶ Itē penitētia interior si fit cū debita preparatione ⁊ moderatione ⁊ exercitatiōe purgat ⁊ sanat aīaz: cuius exemplū apparet in elleboro qui a fluuio vbi nascitur sic est dictus: qz dicitur habere virtutem mentez motam reducendi ad sanitatem. ¶ Item purgat corpus quia lignum quod radices ꝫ albas humores flegmaticos purgat: lignuz vō qō radices ꝫ nigras purgat coleram nigrā: sed rō nullus debet eo vti nisi prius materia digesta sit ⁊ temperata ⁊ tunc ēt cū cautela: qr vtus eius nimis est intensa ⁊ ꝑcipue radix alba multū larat superius ⁊ inferius. Vnde sepe nimia virtus ellebori est mortis inductiua ¶ Itē ꝺꝫ qui accepit elleborū se mouere ⁊ a somno abstinere: vnde Jpoc. dicit. Si vis ellebor ducere moue corpus ne somnus accedat. Silr penitentia ad hoc vt aīmā in peccato desipientē ⁊ insanientē ad debitum sensum reducat ⁊ purget a corruptis ⁊ superfluis humoribus. i. affectionibus op̄z precedere interiorem digestionē ⁊ preparationem in feruenti cōtritione sine qua penitentia exterior nō est valida. ¶ Item oportet in exteriori penitentia vti cautela ⁊ moderatione. Debet enim atteri sed nō occidi per imoderatā afflictionez. ¶ Itē op̄z mouere corp⁹ in bonorum operū exercitatiōe ⁊ a somno negligentie ⁊ ocij abstinere. ¶ Item penitentia assimilatur myrrhe. ¶ Primo ratione emmētie: quia myrrha est arbor in arabia: vt dicit Jsido. quinq̄ cubitis alta in quibus accipere possumus quinq̄ penitentie gradus: primus est in contritiōe secundus in cōfessione: tertius in oratiōe quartus in elemosynarum largitione: quintus in teneri afflictione. Et isti tres vltimi gradus pertinent ad satisfactionē ¶ Secundo ratione effluentie quia de arbore myrrhe effluit guta amara multum aromatica ⁊ ista vocatur myrrha: ⁊ vt dicit plinius illa guta que per se manat non expressa magis est preciosa. ⁊ minus vtiq̄ valet illa que de cortice preciosa est abstracta. Hec ergo amara guta est compunctionis lachryma ex contritionis amaritudine procedens. Hec est deo multum odorifera ꝑm illud. Eccli. xxiij. Quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris. ¶ Item est multum aromatica. i. medicinalis. Exo. xxx. Sume tibi aromatica myrrhe pume. Habet enim hec myrrha virtutem dissoluendi ⁊ consumendi quasi equaliter. ⁊ etiam confortandi. Et similiter penitentis lachryma amara dissoluit peccata. consumit mala desideria. ⁊ confortat corda debilia. sed illa est per se expressa que est voluntaria ⁊ non coacta. ⁊ talis penitentia est valida. non autem illa quaz solus metus seu coactio causat. ¶ Tertio ratione efficacie. qr myrrha habet virtutem conseruandi corpora mortua ex ea peruncta imputrida ⁊ incorrupta. Similiter penitentia mortificatos corpore. sed spiritu viuificatos cō seruat a corruptione ⁊ putredine peccati. Vnde in huius signum venit Nicodemus ad corpus christi mortuum ferens mixturam myrrhe. Joh. xviij. ¶ Itez penitentia assimilatur nuci que quidem exterius habet durum ⁊ amarum corticez ⁊ interius habet nucleum dulcem ⁊ vtilem. Vnde his qui temperate complexionis sunt ⁊ nucibus temperate vtuntur ꝓficiunt. qz omnibus cibis venenosis obsistunt. Et similiter est de penitentia qr q̄

UNIVERSIDAD DE MURCIA

uis eius opera exteriora videant dura & pēosa. vt ieiūia & huiusmodi & interi⁹ etiam requirat amaritudinem contritionis: tamen conscientia per ipsam purgata inuenitur fructus eius dulcissim⁹ & efficacissimus ad resistendū omni cibo venenoso. i. peccato dummodo exterioribꝫ operibus penitentie vt abstinentia & huiusmodi penitentes vtantur temperate. i. discrete. ¶ Item penitentia assimilatur cauli. ¶ Primo ratione trāsplantationis qz oportet caules transplātari vt possint in suo esse perfici. Sic peccatores⁹ trāsferri de statu culpe ad statum iustitie per transplantationē penitentie vt possit spiritualiter perfici. ¶ Secundo ratione decoctionis. Oportet enim caules coqui & elixari in qua decoctione licet materia. i. caulium substantia sit minus bona cum sit grossa & dura ad digerendum: ius tamen ipsorum caulium est colatiuum ventris humectatiuum & laxatiuum. sed substantia sine iure est cōstipatiua. Sed multum de ipsorum malicia tollitur si illa aqua proijciatur & in alia decoquantur. & optime pinguedine condiantur vt dicitur in dictis. Sic etiam in penitentia necessarium est decoctionem peccatorum fieri per contritionis feruorem. Et quantumcūqꝫ peccata de se grossa sint & dura ius tamen idest cōpunctio ipsorum peccatorum lachrymosa & feruida est mentis laxatiuum & purgatiuum. Vnde caulis substantia sine iure .i. memoria peccati sine compunctione. potius est constipatiua. i. induratiua ad peccatum retinēdum q̄ ad emittendum per confessionē. Et sicut ad tollendum caulium maliciam fit duplex elixatio ita q̄ aqua prime elixature proijcitur. ita ad tollendum maliciam peccatorum duplex fit in penitente compunctio: qz prima prouenit ex timore pene. secunda autem ex amore iustitie. & hec est perfectior. Vnde aduenientē secūda prima proijcitur. qz perfecta charitas foras mittit timorem vt dicitur. i. Johannis. iiij. sed debet addi optima pinguedo. scilicet cōtemplationis & oratiōis deuotio. ¶ Tertio ratione electiōis quia caules debent eligi & accipi magis teneri & meliores efficiūtur quādo a pruina primitus decoquūtur. qz dum calor ad caulium intima reuocatur melius substantia eorum digeritur & molior & sapidior inuenitur. Similiter illi penitentes sunt magis electi qui sunt magis teneri. i. molliores ad flendū. vel ad amandum vel cō patiendum. Meliores etiaz & feruentiores efficiuntur. qui primo a pruina. i. ab aduersitate mundana & a tribulationum vehementia sunt tacti & excocti. quia mala que nos hic premūt ad deum nos ire compellunt. vt dicit Grego. ¶ Item penitentia quanto asperior tanto magis valet ad frangendum corda dura & ad expellendum venenosa diaboli tentamēta. Cuius exemplum apparet in paliuro qui q̄nis sit crudus asperimus & spinosus. tamen habet quedam capitella spinosa in quibus sunt semina ad calculum frangendum. & contra morsus venenatos valentia vt dicit. Diasco. ¶ Item penitentia est similis arbori aloes. que ē arbor aromatica in india nascens vt dicit. Paſ. ¶ Primo enim aloes est arbor gustus amaricatiua. quia lignum eius licet sit aromaticum tamen gustus eius est subamari saporis. Hoc autem penitentie competit ratione contritionis q̄ amaricat gustuz anime ex ipsa recognitione culpe. Isa. xxxviij. Recogitauī tibi oēs annos meos in amaritudine anime mee. Prouer. vij. Aspersi cubile meum myrrha & aloe. Hoc cubile est conscientia qō est aspergendus myrrha. i. amaritudie ex memoria culpe. & aloe. i. amaritudie ex cōsideratiōe offēse. ¶ Secundo aloes ore masticata est cerebri immutatiua. Mam odor eius tunc maxime sentitur cuz ore masticatur qz tunc odor aromaticus statim cerebrum tangē videtur. Tunc autē peccatum per penitentiā masticatur quādo oris cōfessiōe diligenter & aperte narratur. & tunc ipsius cōfessiōis odore & vigore cerebrum immutatur dū ex ei⁹ resolutione confitentis faciles lachrymis irri

gatur. debet enim confessio esse lachrymabilis. ¶ Tertio aloes est humoris desiccatiua. est enim vt dicitur in ℙlatone calida ⁊ sicca. Et hoc penitentie competit ratione abstinentie per quam humor luxurie in corpe aresc̃it ⁊ amor spiritualis in mẽte accendit ⁊ calescit. ¶ Quarto est aloes odoris emissiua. Est eteni odoris suauissimi atq; fumi: cuius particula loco tymiamatis in altaribus adoletur ⁊ hoc cõpetit penitentie rõne orationis: qr cum pure ⁊ deuote oratur quasi quidam fumus ⁊ odor suauissimus deo ministrat. ℳuius ergo particula prima est oratio mentalis: qr alia eius pars est oratio vocalis. ℙrima ergo particula dum in altari cordis feruenter imolatur. ex ea ipse deus velut ex suauissimo tymiamate recreatur. ¶ Quinto est aloes corporis confortatiua. ℳam lignum eius stomachũ confortat ⁊ vinũ decoctionis eius bibitum debilitatem cordis ⁊ cerebri maxime iuuat. Similiter penitentia confortat stomachũ anime. i mentẽ ad suscipiẽdum ⁊ retinendũ cibum spiritualis doctrine. ¶ Item vinũ decoctionis. i. feruor confortat cor debile ad largam dationẽ corporalis elemosyne. confortat etiaz cerebrum ad emissionẽ abundantis lachrime vel confortat cerebrum. i. sensum ad cautelam ⁊ discretionem conscientie.

¶ Itẽ penitentia assimilatur absinthio. ¶ ℙrimo qr absinthium habet virtutez amaricatiuam. Est enim tante amaritudinis qr etiam ipsum mures ⁊ vermes horrent. Et hinc est qd libros ⁊ pannos a vermibus ⁊ muribus tutos seruat. si quis cũ eis in cistula sua absinthium ponat vt dicit Biasco. Sic in corde penitentis debz esse contritio amarissima. Et hec est que repellit mures ⁊ vermes. ℳures sunt tentationes diabolice: vermes remorsus conscientie quos remouet ⁊ extinguit amaritudo penitentie. ¶ Secũdo qr habet absinthium virtutem laxatiuam scz. propter caliditatem ⁊ amaritudinem. Vnde sitinuenit materiã digestam eam dissoluit ⁊ expellit. Et hoc competit confessioni penitẽtis: qr ex caliditate. i. feruore ⁊ amaritudine confitentis ipsa confessio habet virtutem laxatiuam. i. emissiuam ⁊ purgatiuam peccati: qr culpam quam per cõtritionem inuenit tam digestã. i. ad purgationem ⁊ electionẽ paratam dum confitetur emitit ⁊ eiicit. ¶ Tertio habet virtutem restrictiuã. dicitur enim in ℙlatone qd absinthiũ virtutes habet contrarias scilicet laxatiuam ⁊ constrictiuaz. ℳam si cut laxat ex caliditate ⁊ amaritudine. ita restringit ex pontricitate ⁊ grossicie substãtie sue. vnde si materiã compactam inuenit compactiorem eam facit. Hoc autem cõpetit penitentie ratione satisfactionis per quam dum peccatorũ materie ⁊ causa subtrahuntur ab ipsis peccatis penitens restringitur. Est enim satisfactio secundum Aug. peccatorũ causas excidere ⁊ eorum suggestiõibus aditũ non prebere. ¶ Itẽ penitentia assimilatur bethe que est herba canis. ℙrimo propter coloris apparentiã. eius enim species est duplex vna est alba. ⁊ alia nigra. Quasi autẽ penitentia alba est penitentia innocentiaz sicut Johis baptiste. Sed quasi nigra est penitentia peccatorꝝ sicut ℳarie magdalene. Vtriusq; tamen bethe succus naribus instillatus vt dicit. Biasco. caput purgat. qr vtriusq; penitentie vtus mentem purificat siue a venialibus vt penitentia innocentiũ siue a mortalibꝰ sicut peccatorũ. vel vna preseruando a culpe defectione. alia expiãdo a culpe ꝓtagione. Secundo ꝓpter virtutis efficatiã. Est enim eius virtꝰ in humore in fröde ⁊ in radice. In humore siue succo est eiꝰ virtus ad ꝓseruãdũ capillos vt dicit. Biasco. Sic ⁊ penitẽtie virtus ⁊ lachryma capillos capitis. i. vtutes mẽtis reparat ꝑditas ⁊ ꝓseruat habitas. In fröde vo est vtus qr folium eius tũsum ⁊ morbo appositũ ignem salutaricũ extinguit. Quasi eniz bethe folia sunt diuersa penitẽtie opa vt iciuniũ elemosyna. ⁊ oratio. Ignis autez saluaticus ẽardor viciorꝝ. siue auaritie quẽ extiguit elemosyna. siue luxurie quẽ extiguit iciuniũ siue abiectiõis ⁊ supbie quẽ extiguit

UNIVERSIDAD DE MURCIA

oratio mentē humiliando. In radice vo
est virtus. qz sicut dicit Aristo. super ra
dicē bethe sicut z super caulē potest inse
ri surculus. qui corroborat radicez z in
arborē transmutat. Radix bethe. i. initiū
penitētie est timor qz pnia ex timore gi
gnit. In qua radice si surculus amoris in
seras. i. vt timor penitētis sit cum amore
charitatis pficit penitens in magnā arbo
rem. i. in virum perfectū. ¶ Itē penitētia
assimilatur camino. ¶ Primo rōne com
plexionis qz bm Marcū. z Persium ci
minū est calidū z siccum in secūdo gradu
Penitentia enim est calida z sicca: qz per
compunctionē incendit mentez z per ab
stinentiā desiccat carnem: z vtrunqz est in
secundo gradu: primus eni gradus siue
respectus est propter satisfactionē pecca
ti: secūdus propter cautelam futuri. Se
cundo ratione decolorationis qz nimi⁹
vsus siue frequentia eius vt dicunt. Dias.
z Pla. z Plinius faciei discolorationem
inducit quia. s. per indiscretam pniam si
ue abstinentiā corpus infirmatur z facies
discoloratur: z pallescit facies corporis p
pter diminutionem calidi sanguinis z eti
am facies anime propter diminutionem
feruoris. ¶ Tertio rōne operationis sez
quoniā ciminū habet virtutem fumosi
tatis subtiliatiuam z digestionis confor
tatiuaz. Quod facit penitentia dum per
abstinentiam subtrait superfluitatem ci
bi z porus q̄ pertinent ad vicium gule.
¶ Itē hz virtutē ventositatis subtiliati
uam z inflatiōis vētris restrictiuā. Qō cō
petit penitētie inquantū ventū vaneglo
rie subtiliat. i. annihilat z inflationē sup
bie fugat. ¶ Itē dolorē stomachi mitigat
qō cōpetit penitētie inquātū mitigat irā.
¶ Itē habet virtutem cū baccis lauri fri
gidi reumatis curatiuā. Et hoc ꝯpetit pe
nitētie inquātū expellit frigidum humo
rem accidie. ¶ Item habet virtutem san
guinis coagulati in oculo mirtuz in cera
munda dissolutiuaz. Quod cōpetit peni
tentie inquātū refrenat luxuriā: cui⁹ im
pudicitia maxime in oculis ꝯgregatur z
ostenditur. ¶ Item habet virtutem liuo
ris carnis cum cera bene mixtum z sep
appositum totaliter ablatiuā. Et hoc hz
penitentia inquantum tollit liuorē inui
die. ¶ Itē habet virtutem faucium sana
tiuam. Quod competit pnie in quantuz
sanat vicium auaricie. Sunt enim auari
quasi quedam fauces insatiabiles. quarū
dolor z cruciatus est qz non possunt ha
bere que cupiunt. quem dolorem insacia
bilis appetitus vera penitentia sanat.
¶ Item penitentia assimilatur cucurbite
primo ratione extensionis. Maz herba
cucurbite in ramos z folia pariter z fla
gella ad modum vinee se distendit. z qui
busdam ligamentis se vndiqz connectit.
Similiter penitentia ramificatur in com
punctiōe vbi sunt diuersi rami. i. diuersi
compunctiōis modi. Item habet folia. i.
verba vtilia in cōfessione z flagella. i. dest
opera penalia in satisfactiōe. In quibus
omnibus verus penitēs se profitendo
distēdit sed nihilominus oportet q̄ vn
diqz se quibusdā ligamentis. i. firmis caute
lis z adiutoriis cōnectat ita vt in peccatū
amplius non cadat. ¶ Secundo ratione
floritionis. Habet enim quosdam flores
albidos quos emittit precipue cōtra no
ctem. Hi flores albi sunt munde affectio
nes que oriuntur in corde penitentis p
cipue contra noctem peccati. ps. Lauabo
per singulas noctes lectum meum z lachry
mis meis rē. ¶ Tertio ratione fructifica
tionis. Vbi nota q̄ cucurbita ad bene fru
ctificandum indiget caloze. Vnde in ter
ra calida maxime fructificat. Itez humo
re. i. aque irrigatione. qz sepe aqua rigari
cupit. ¶ Item appodiatiōe qz sine appo
diatione florere quidē potest sed fructifi
care vix potest. imo tunc fructus et⁹ vel
deficit vel putrescit quādo non sursuz a
terra erigitur z in lignis vel virgulis se
suspendit. Similiter penitentia bene fru
ctificat quando est radicata in charitatis
amore. Hec enim est terra calida anima
charitate succensa. ¶ Item q̄n est rigata
frequenti exhortatione vel lachrymarū
crebra effusione. ¶ Item quando est apo
diata sanctorum virorum familiaritate

vel cohabitatione qui suis exemplis vel auxilijs penitentem erigant ⁊ sustentent. ¶ Quarto ratione complexionis q cucurbita sm ꝓla. est frigide ⁊ humide cõplexionis ⁊ qualitatis temperate. Et penitentia frigefacit ardorẽ concupiscẽtie extinguendo spãliter per abstinentiam ⁊ humectat in lachrymas resoluendo: sed in vtroq; opꝰ esse tẽperamentũ ⁊ in ieiunio ⁊ in fletu. ¶ Quinto rõne augmenti ⁊ corruptionis quia cucurbita cito crescit ⁊ cito decrescit ⁊ in terra ficca nõ proficit: ꝛ ꝑma cortex eius mollis est. sed postea cũ ad maturitatẽ venit ad modũ ligni indurescit. Sic penitẽtie feruor in quibusdaꝫ cito crescit ⁊ similiter deficit sicut flãma ꝓnunciat. Prouer. xiij. Substãtia festinata cito minuet. ¶ Itẽ nõ ꝓficit penitẽtia in aia q̃ est arida siue ab aqua sapientie siue ab humore cõpunctionis lachrymose: siue ab hũditate pietatis affectuose. ¶ Itẽ penitẽs ꝛs a ꝓncipio sit mollis ⁊ pauidus: tamen charitate solidãte efficit fortis ⁊ firmus. ¶ Sexto rõe curationis q cucurbita est febris acute purgatiua. Est enĩ cucurbita elixata febrẽ acutã patientibus cibus ⁊ medicina. Mã febris materiã per vrinã purgat. Quasi. n. acuta febris q̃ corpus incendit ⁊ vehemẽtẽ sitim gignit est aquaritia q̃ appetitũ ifiãmat ⁊ insatiabile ad habẽda desideriũ causat. sed hanc febrẽ penitẽtia purgat ⁊ extinguit. ¶ Itẽ cucurbite succus valet contra tumorẽ oculorꝫ: penitẽtie hũilis lachrymal valet cõtra superbiaꝫ q̃ oculos mentis tumidos reddit. ¶ Itẽ cucurbita elixata calorẽ sedat qꝫ. s. penitẽtia calorẽ cõcupiscentie ⁊ luxurie mitigat. ¶ Itẽ penitẽtia assimilat centauree q̃ est herba amarissima ⁊ cũ amaritudine hꝫ quandã dulcedinem admixtaꝫ. Vñ dolorem vẽtris sedat: visum clarificat: paralisym curat: vermes ventris cum melle necat. Sic penitentia ex vna parte debet esse amarissima debet. n. penitens esse amarus: qꝫ merita sua ꝓdidit amaroꝫ qꝫ ifernũ meruit: amarissimus: qꝫ celuꝫ sibi clausit. Sed cuꝫ ista amaritudine est dulcedo admixta: de spe venie que initur bonitati diuine miseri cordie. Ipsa ergo penitẽtia dolorem siue tristitiam mẽtis prouenientes ex ira siue inuidia restringit. visuꝫ interioꝛes obscurat ꝑ superbiaꝫ siue per auaricie puluerem clarum facit: paralisim. i. accidie siue negligentie frigiditatem ⁊ immobilitatem expellit. vermes ventris. i. corruptiones gule vel luxurie extinguit. Itẽ penitentia quanto magis est amara tanto est abũdantioꝛis gratie causatiua. Cuius exempluꝫ apparet in hedera que licet sit sapore amara tamẽ est vberum lacte repletiua. Vnde hedera vt quidaꝫ dicunt dicitur ab edo. qꝫ sumpta in cibum a capris lac multiplicat vnde edi nutriunt. Sicut ergo hedera amara multiplicat lac capraruꝫ in vberibꝰ. ita amara penitentia, multiplicat gratiam ⁊ virtutes anime in penitentibus:

¶ Capitulum. lvij.

Penitentia diuersis virtutibꝰ perficit. sicut arboꝛ siue planta diuersis partibus integratur. Habet. n. planta in se partes aliqs proportionabiles partibus animalis. Habet enim radicem loco oris medullã loco vẽtris. qꝫ in ea fit hũoris decoctio anteq̃ trãsferat in substãtiã foliorꝫ vel fructuũ vel ramoꝛum vt dicit Arist. Quidã tamen vocant medullã matricẽ vt ipse ꝓbs dicit. qꝫ in ipsa humor plãte seminarius sicut fetꝰ in matrice cõtinetur. Et quidã vocant medullaꝫ viscera. qꝫ i ipsa separatio fit puri ab impuro sicuti fit in animalium intestinis. Quidaꝫ autẽ vocant eã cor arboꝛis. qꝫ ex ea ꝓcedit motus vite vegetabilis. sicut vita animalis ꝓcedit ex corde. Itez habet arboꝛ nodos loco neruoꝝ qꝫ per eos partes iuicem colligant. Item habet venas. i. rimulas in quibus naturalis hũiditas cuꝫ sloditur ⁊ ad partes arboꝛis deriuatur. ¶ Itẽ habet corticẽ loco coꝛij. ſ. ad interioris ligni defensionẽ. Vnde facit cortex in corpore arboꝛis quod facit coꝛiũ i corpe animalis. Rami aũt sunt sicut brachia ⁊

ramusculi sicut digiti. Fructꝰ autē ⁊ folia sunt sicut partes superfluę. sicut capilli ⁊ ungues. Dū cadunt ab arbore subtracto humore sicut cadūt pili de corpe animalis. Omnia aūt predicta instrumēta sunt ctiam suo modo penitētibus necessaria. Oportet enīz penitētem habere medullā .i. cor cōpunctuz per cuius compūctionē spiritualiter viuificetur. Eze. xxxiij. Vita viuet cē. Item radicē .i. os vbi fit pfessio per quam etiam nutrimentum spiritualis gratie attrahitur ps. Os meum aperui ⁊ attraxi spiritum .i. gratiā spiritualē ad anime vegetationem. Naz nō itraret per os anime spiritualis gratia nisi pmo per pfessionem esset purificata. Oportet etiam q̄ habeat vētrem .i. mētem in qua fit dilectio. per quā spirituale nutrimētū decoquitur. Sicut enim nutrimētuz corporale nō aplicatur corpori. nec ei pdest nisi fit per calorē naturalē primo digestū ita ⁊ nullū spirituale nutrimentū .i. opus de genere bonoꝝ potest prodesse nisi fit p charitatē dilectionē decoctuz .i. Corin. xiij. Si distribuero in cibos paupeꝝ oēs facultates meas ⁊ tradidero corpꝰ meuz ita vt ardeā. charitatē autem non habuero nihil mihi pdest. Item debet habere matricē .i. humilitatem: in qua fetus cōceptus .i. bonum ppositū vel bona intentio claudatur ⁊ cōseruetur. qz sicut dicit Greg. perit omne quod agitur si non in humilitate custoditur. Itez oportet habere viscera .i. cōsiderationes siue cogitationes in quibꝰ sit prudentia discernens purum ab impuro ⁊ vtile a nociuo. Ná prudētia sicut dicit Aug. in libro de moribus ecclesie. est amor ea quibꝰ iuuatur ab his quibꝰ impeditur sagaciter eligēs. Et dicitur prudentia esse amor nō essentialiter sed in quantum amor mouet ad actum prudentie. Vnde amor dicitur discernere in quantuz mouet mētē ad discernendum. Item habere debet neruos siue nodos .i. vnitatis ⁊ pacis colligationes. Et venas .i. elemosynas in quibus cōseruatur naturalis humiditas .i. misericordie pietas que debet quasi naturaliter inesse homini. sm illō. Job. xxxj. Ab infantia mea creuit miseratio mecum ⁊ de vtero matris mee egressa est mecum ⁊ etiam per eas ad membra nutriēda .i. ad proximos sustentandum defertur. Debz enim habere cor duruz ad defensionem interiorum .i. patientiā in aduersis que ab intrinseco eueniunt. Nam patiētia sicut dicit Gre. est custos omniū virtutum. Debet habere ramos .i. brachia ⁊ digitos ad satisfaciendū ⁊ ad opa meritoria discrete operandum. ¶ Itē debet habere ornatum filiorum siue capillorum .i. modestiam vel compositionem morum exteriorum.

¶ Capitulum .lviij.

Pententie opera quanto magis sunt humilia ⁊ austera ⁊ cōpungitiua tanto magis valent contra peccata: cuius exemplum apparet in pruinis: qz illa q̄ sūt nigra aliquātulū ⁊ accida qualia sunt damascena sunt stomacho meliora. Sūt eni frigida qñ sunt bene matura. Dñ qz bene infrigidant ⁊ humectant valent cōtra febrilē calorē ⁊ ventris constipationē Sic penitētie opera q̄ sunt nigra per apparentiā humilitatis. Cañ. j. Nigra sum sed formosa dicit aia penitēs nigra p humilitatē formosa p charitatē. ¶ Itē dura per austeritatē laboris. ps. Laboraui in gemitu meo. ¶ Itē accida per cōpūctionem mētis. ps. In cubilibus vris cōpungimini. Talia inquā opa refrigerāt calorem febrilē .i. inordinatum peccādi appetitū extinguēdo. Eccli. xxx. Ignē ardentem extinguit aq̄ .i. ardorē peccādi cōpunctio lachrymosa ⁊ pstipationē .i. duriciam obstinate mentis soluendo. Eccli. xxxvj. Auferam de carne vestra cor lapideum ⁊ dabo vobis cor carneum.

¶ Capitulum. lix.

Perficere nō potest bonus propositum homo stando in seculi vanitate: cuius exēplū apparet in oliuis. qz olim sm Aristo. nūq̄

pfecte matureſcũt i arbore: ẽt ſi p plures annos ibi cõtigerit eas ſtare. Nõ debent colligi ò arbore. ⁊ p pluref dieſ coacerua ri in vnã cõgeriẽ ⁊ ſic p mutuã cõpaſſio-nẽ ꝓfortato caloꝛe ad plenã pducunt ma turitatẽ. Quaſi aũt oliua ſuſpẽſa i arbo-re eſt hõ poſitus in ſeculi vanitate. Hic ẽt ſi boni ꝓpoſiti liquoꝛẽ int⁹ cõtineat ipm tñ ad debitã maturitatẽ. i. ad debi tum finẽ ibi ſtãdo nũq̃ plene pducit. Sz ſi ide ſeparatur. ſ. a ſeculi ipedimẽto ⁊ i ꝛge rie. i. i ꝓgregatõe alteri⁹ ſancte religionis ſeu ſocietatis locẽq; talef in opibus ſpi ritualib⁹ ſe mutuo fouẽt cõfoꝛtato ſpũa li feruoꝛe citi⁹ matureſcet. i. ad bõi ꝓpo ſiti finẽ pueniet. Et iõ Chꝛiſtus. ò ipſo loquẽs ſub ſilitudine ſici dicit ſup Ma-theo. q; ſicut difficile eſt. imo oino iposſibi le ſiculneã iuxta viã poſitã vſq; ad matu ritatẽ pducere groſſos ſuoſitta difficile ẽ hominem in ſeculo remanentẽ vſq; ad fi nem boni ꝓpoſiti peruenire.

¶ Capitulum. lx.

Erfecti viri aſſimil ãt git q̃ ſ. h, q̃ ẽſt gen⁹ leguminis co P loꝛe nigrũ quãtitate puũ. ſ. ad modũ gũmi. ¶ Itez dulcedie ſapidũ. ⁊ iõ i pãe dulcoꝛado ſpargit. Sic ſã ctꝰ ⁊ pfecti viri ſunt calore nigri p diuini amoris aduſtionem. Mã ligna aduſta re manent nigra. ſz iſta nigredo. ſ. dim amo ris non cauſat deformitatem ſz formoſi tatem Cañ. i. Migra ſũ ſz formoſa. ¶ Itẽ ſunt q̃ritate parui p ſui reputationem. Apo. i. Coꝛ. xv. Ego ſũ minim⁹ aplorũ. ¶ Itẽ ſũ dulcedie ſapidi p ꝓtẽplatõez. ꝑs. Quã magna multitudo dulcedinis tue dñe ⁊c. ¶ Itẽ pfecti viri dñi eẽ ſikes nuci muſcate. q; int nuces muſcatas ſũt p op timis eligẽde q̃ ſũt graues ⁊ ſolide interi us q̃ cũ frãgũt nõ puluerizãt ⁊ ſubrubicũ di coloꝛ eẽ oñdũt cũ odoꝛe ſuaui ⁊ foꝛ ti. Sic illi ſũt pfecti ⁊ electi viri q ſũt gra ues p prudẽtie maturitatẽ ſolidi. i. plẽi i teri⁹ p vtutũ veritatẽ. q ũ puluerizãt cuz frangunt. i. cũ perſecutionem ⁊ violẽtiã patiuntur per inconſtantie leuitatem q; puluis leuis eſt ⁊ a vẽto mobilis. ¶ Itẽ qui ſunt rubicundi p amoꝛis feruiditatẽ ⁊ ſuauiter ⁊ foꝛtiter redolent p bone fa me ſuauitatez. ¶ Item pfecti viri aſſimi lantur oliue ꝓmo ꝓpter lignum. Mam lignum olive in radice habet amaritudi nem in coꝛtice habet duriciem in medul la habet pinguedinem ⁊ in ramis multi tudinem. Sic viri perfecti habent i radi cibus coꝛdis vel amaritudinẽ cõpũctio nis erga defectus ꝓximos. vel amaritudi nem cõpaſſionis erga ꝓximos afflictos vel amaritudinem indignationis ⁊ zeli contra impios. ¶ Item habent in coꝛti ce. i. in coꝛpore duriciem patientie ſcilicz in laboꝛibus plurimis. ſz in medulla ani me habent pinguedinem gratie. ¶ Item abundant in multitudine ramoꝛum. i. bonoꝛum operum. ¶ Secũdo ꝓpter locum. Requirit enim oliua ꝓmo qdẽ lo cum tpatum. ſ. nec nimis calidum nec ni mis frigidum magis tamen ſe hñtẽ ad caloꝛem q̃ frigus. ¶ Item requirit locus macilentum: q; non vult plantari in lo-co nimis pingui ſed macro. ¶ Itez requi rit locum ſoli expoſitum: multum enim diligit celi coꝛem ⁊ aeris ſerenitatem. Si militer in viris perfectis inuenitur tem peramentum. i. moderamen prudentie ⁊ macredo abſtinentie ⁊ ſolis caloꝛ. i. fer uoꝛ amoris ⁊ deuotionis intime. Ipſi enim maxime appetunt coꝛem celeſtis gꝛe ⁊ i omnibus ſp habere ſerenitatem conſtẽ tie. ¶ Tertio ꝓpter fructum: habet enim oliua fructum pinguem dulcem ⁊ vtilez. Similiter viri perfecti habent opera pi guia dulcia ⁊ vtilia: pinguia ſcz ꝓpter deuotionem ⁊ dulcia reſpectu ſui per de lectationem: ⁊ vtilia reſpectu ꝓximi p ſuſtentationẽ. O pera enim ſanctoꝝ. viroꝝ ſũt deo pinguia vt ſacrificiũ: ipſiſmet dul cia ꝓpter meritũ; ꝓximis vtilia ꝓpter exẽ plum. Vel q; opa perfectoꝝ viroꝝ ſiunt cũ pinguedine pietatis: cũ dulcedine cha ritatis: cũ plenitudine vtilitatis. Vñ ex p ſona viri perfecti dicitur in. ꝑs. Ego au tem ſicut oliua fructifera in domo dei.

¶ Item perfect⁹ hõ aſſimilat grano pipe

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ris. Nam granū piperis est exterius nigrum ⁊ interius album. sapore acutum: odore aromaticum: quantitate modicū: virtute magnuz: actu frigidum: potentia calidum: cuius virtus nō sētitur dū est in tegmē sed postq̄ masticatum fuerit vel contritum. Similiter hō perfectus est exterius niger. i. despectus p apparentiam vel niger. i. decoloratus p pniaz ſz interius alb⁹ p innocētiā. ¶ Jtē i sapore acut⁹ p sūplicitatē sapiētie: odore aromatic⁹ p sua uitatem fame. Jtez q̄titate modicus per reputationem humilitatis ⁊ apparet virtute maximus per efficaciā operis actu frigidus circa temporalia potentia sue potenter calidus circa spiritualia. Cuius virtus non sentitur dum est integer. i. ab iniurijs intactus. sed cum fuerit masticatus per iniuriarum oppressionem ⁊ contritus per aduersitatum ⁊ tribulationuz passiones tūc maxime p patiētiam ostendit sue virtutis perfectionē: patiētia. n. op⁹ perfectū hz vt dicit. Jac. i.

¶ Capitulum. lxi.

Perseuerātia assimilat lauro. ¶ Prio ratiōe viridi tat: eo q̄ suo viroze nec hyeme nec estate hec arbor spoliat. Sic ergo hz hō perseuerare i bono vt nec hyeme aduersitatis nec estate ꝓsperitatis viroz ez vtutis amittat. ¶ Secundo ratione securitatis: h enim arbor esse dicitur que secura a fulminibus a fantasmatibus ⁊ a vermibus. Propter primuz dicit in hystoria scolastica q̄ Tiberius cesar celo tonāte laur⁹ in capite solū⁹ erat ferre ne posset ledi a fulmie. Propter secundū dicit in eodē libro q̄ rebeca ꝓpē morē gentiū quē in parētib⁹ viderat sertuz lauri capiti suo iposuit. ⁊ ramis herbe que agnus castus dicitur incubuit: vt visiones veras videret ⁊ fantasticas non sentiret. Quantū ad tertium dicit Blasor. q̄ folia ei⁹ viridia sūt q̄ mirū odorifera si otrita ⁊ apposita fuerit pūcturam npū ⁊ vesparuz ⁊ omnē tumorē ledūt. libros ⁊ vestes cū q̄bus ponuntur a tineis ⁊ vermibus tutos seruant. Similiter perseuerantib⁹ in bono nec fulmina aduersitatum nec fantasmata demonum nec puncture infirmitatuz nocēt: sed oia finaliter eis ꝓsunt. ¶ Tertio rōne dignitatis Laurus enī dicitur a laude eo q̄ eius ramis ⁊ folijs cū laudib⁹ victoz capita olī coronabant vt dicit Jsido. Sic sola perseuerantia que laudē ⁊ coronam meretur. Nam sine perseuerātia vt dicit Gregorius nec pugnans victoriam nec victor accipit palmam.

¶ Capitulum. lxij

Prelatus debet esse similis malo. ¶ Primo q̄ est arbor satj magna q̄ q̄libz animaz prelat⁹ est ēt ū ū ratione psone: saltē tamē rōne officij satis magnus ⁊ honorādus. Jñ augu. Honore coram nobis prelat⁹ sit nobis: tore cor̄ dō substratus sit pedibus nostris. ¶ Secundo q̄ malus est arbor ligno solida: q̄ prelatus esse debet animo solidus p cōstātiā vt nec ꝓsperitate corūpat nec aduersitate frangat. Talis enī fortitudo requirit in eo q̄ ad prelationē eligit. Ysa. xl. Forte lignum ⁊ imputribile eligit artifex sapiens. ¶ Tertio mal⁹ ē ex cortice rugosa ⁊ nodosa. Cortex aūt rugosa est humilis prelati apparentia: q̄ nō decet prelatū ecclesiasticū esse seculariter pōposū. ¶ Quarto quoq̄z q̄ malus ē frōdiū densitate ūbrosa: ē aūt q̄s densitas ⁊ vmbrositas frōdiū affluētia ⁊ gratiositas vbor que dz esse i prelato ad exhortādū. ¶ Quinto quoq̄z q̄ mal⁹ ē flor varietate decora. Hic aūt decor flor est pulchritudo ⁊ dēcia morū q̄ dz cē in prelato. vel quasi flores odoriferi ⁊ attractiui sunt bona exempla prelati i q̄bus abundare debet ꝑm illud. j. Thi. iiij. Exemplum esto fidelium in verbo in conuersatiōe in charitate. ¶ Sexto q̄ malus est fructuū fecūditate gratiosa. fecūditas aūt fructuū est abūdātia bonoz operum ⁊ hoc pue elemosynaram tam corporaliū q̄ spiritualium. Apostolus Col. i. In omni opere bono fructificantes.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum.lxiij.

PRoficere ſi velit hō impfectus ⁊ creſcere i ſpiritu debet perfectionibus adherere. Cuius exemplum appparet in hedera que ſm Jſidō. dicta eſt hedera eo q̄ arboribus hereat. Vnde multum in altuꝫ ſe extendit quādiu murum vel arborem inuenit cui appodiari poſſit ⁊ hincinde ſe capit donec ad ſummum perueniat. Sic homo qui vult ſpiritualiter creſcere debet talibus adherere qui ſint ei pro muro ad defenſionem ⁊ pro arbore ad fructuum ꝓductionē. ſ. vt eoruꝫ exhortationibus ⁊ orationibus a tēratōibꝰ ꝓtegatur ⁊ etiam eorum exemplis quaſi quibuſdaꝫ fructibus reficiatur. Vnde illis homo debet adherere de quorum verbis vel exēplis ſpiritualem fructum capere poſſit. Et tunc hincinde. i. modo hoc verbū modo hoc exempluꝫ ad ſe capiendo cito ad ſummum peruenet proficiendo. ¶ Item penitens vel imperfectus homo gradatim proficiendo perficitur ſicut arboris corpus non ſubito ſed paulatim ⁊ gradatim augetur. Nam primo ſemē in herba erūpit deinde herba in arborē creſcit. dū herba in duricē trāſit ⁊ in arborē cōuale ſcit. Vnde dicit arbuſta quaſi arboris haſta. Similiter ēt penitēs nō ſit in ꝓtinēti ꝓfectus: ſꝫ ꝓficit gradatim. ꝓs. Jbūt de vtute in vtutē: vnde Berñ. nolo repēte fieri ſūmus ſꝫ paulatim ꝓficere volo. Et ideo penitēs a ꝓncipio qdē eſt herba mollis: q̄ incipit cū timore. ſꝫ poſtea ſolidat ⁊ ꝓficit i dilectiōe. Et nota q̄ in corpe plāte ſūt ſeptē gradus augmēti q̄ debēt eſſe in ꝓficiēte. ¶ Primus gradus eſt in radicibus: hꝫ. n. plāta radices loco oris vt dicit phs qbꝰ. ſ. mediātibus humor trahit ad totaꝫ ſubſtātiam arboris ⁊ quāto plus augetur tanto plus de humore attrahit. Radices aūt penitētie ſunt timor ⁊ dolor q̄ dolet penitens de offenſa: ⁊ timet de pena. Et quāto eſt maior dolor ⁊ timor tanto magis abūdat meror. i. lachrymaꝫ hūor: q̄ ſunt penitēti anime vt cibus ⁊ nutrimētū ſm illud. ꝓs. Cibabis nos pane lachrymarum ⁊ potum dabis nobis in lachrymis. ¶ Secūdus gradus ē in ſtipite ſiue ligno q̄ō eſt ps arboris fortior ſolidior ⁊ ſubſtātialior q̄ō a radice exīēs vſq; ad ſūmū arboris ſe extēdit. Et ideo ſm eius augmentū ſiue q̄ātitatē iudicat arbor magna vel pua. Hoc lignū in ꝓficiēte vel penitēte eſt charitas: que eſt virtus ſubſtantialior ad merendum. fortior ad aggrediendum: ⁊ ſolidior ad ſubſtinendum. Vnde ſm eius q̄ātitatē ⁊ eius augmentum iudicat aliquis apud deū magnus vel parvus. Vnde Augu. dicit. Si vis ſcire quātus iſte ē ſcias quātū diligit iſte. Si eni multuꝫ diligit magnus ē: ſi paruꝫ diligit paruꝰ eſt. ſi nihil diligit nihil ē. prio Joā. xiij. Si charitatē nō habuero nihil ſum. ¶ Tertius gradꝰ eſt in cortice exteriori que eſt ad defenſionem ligni. Vnde eius augmētū opꝫ q̄ ſit ꝓportionatū ⁊ cōmenſuratū ipſi ligno interiori ſm eius extēſionē ⁊ exigentiā. Vnde alique arbores habēt corticē ſubtiliorē: alique graciliorem ſm ligni poſſibilitatem maiorem vel minorē. Hec autē cortex in penitente eſt exterior abſtinentia ⁊ cuſtodia per quam defenditur ſpiritus a tentationibus multis ſed tamen abſtinētia opꝫ q̄ ſit mēſurata ⁊ diſcreta ſcilicet maior vel minor ſm exigentiam ſpiritus ⁊ valitudinem corporis ⁊ non omnibus eadē abſtinentia competit ſed diuerſa. Augu. Diſtribuatur vnicuiq; veſtrum victus ⁊ tegumentū nō equaliter oībus q: nō equaliter valetis omnes ſed potius vnicuiq; ſicut cuiq; opus fuerit. ¶ Quartus gradus eſt in ramis per quos intelliguntꝰ opera penitentie q̄ debent procedere ex charitate ad hoc vt ſint fructuoſa. i. meritoria ſicuti rami fructificātes pullulant ſtipite. Et nota q̄ quāto humor eſt abūdātior ⁊ calor fortior ratō arbor eſt ramoſior. Sic quāto in penitēte plus abūdat calor dilectōis ⁊ humor cōpūctiōis ſiue cōpaſſionis ad ꝓximū tāto ē ramoſior. i. operoſior. ¶ Quintus gradus eſt in foliis. i. in verbis. Dicit enim Ariſto. q̄ folia ſunt ꝓpter fructū q: etiā verba debent eſſe talia q̄ ꝓſint ad

UNIVERSIDAD DE MURCIA

meritum ⁊ in talibus folijs bonum est abundare ⁊ incrementū suscipere: sicut sunt verba diuine laudis confessionis ⁊ oratinis vel exhortationis. ¶ Sextus gradus est in floribus p quos intelliguntur bone cogitationes ⁊ affectiones q̄ in penitentibus debēt abūdare. ¶ Septimus gradus ē in fructibus. i. in meritis. Arbor. n. multū vel parum fructificat nō ſm multitudinē vel paucitatem ramor vel ſm augmēta tēpor sed ſm abūdantiam vel defectū caloris ⁊ humoris. Sic ēt homo penitēs ,ꝓficit in meritis non ſm numerositatē opez vel diuturnitatē tēpor . sed ſm q̄ꝫtitatem humoris ⁊ caloris. i. denotiōis ⁊ charitatis. Vnde dicit Augn. q̄ non numerositas opez: nō diuturnitas tempor sed maior charitas melior ꝫ volūtas auget meritum.

¶ Capitulum. lxiij.

Prosperitas tēporalis assimilat fabe que humorem grossuꝫ ⁊ iflationē gignit stomachū ledit grossū ei⁹ sanguinē facit ⁊ fumū qui caput offendit ⁊ somnia terribilia et vana inducit. Sic temporalis prosperitas inducit inflationē superbie voracitatem gule per quam etiam ad litteram stomachus frequenter leditur. Vel venter in quo nutrimentū spiritualis doctrine recipitur ⁊ retinet est memoria quā prosperitas temporalis ledit inducendo oblitionem dei. ¶ Jtez fumus vanegloꝛie caput. i. mentem offendit replēs eam fumositate vanitatis. vñ nimia prosperitas tēporalis infatuat ⁊ inquietat caput rōnis. Et iō dicit Seneca. xxxvij epist. Res inquieta felicitas tpalis se exagitat mouet cerebrū nō vno genere alios in aliud irritat. hos in potentiā: alios in luxuriā: hos inflat: hos iflāmat: hos mollit: ⁊ hos resoluit. Ipsa ēt gignit terribilia somnia. i. terꝛores fantasticos: vt frequēter timeant qui in prosperitatibus sūt ea que non sunt timenda sicut somniantib⁹ accidit. ps. Illic trepidauerūt timoꝛe vbi non erat timoꝛ. ¶ Capitulum. lxv.

p Pulchꝛitudo anime assimilatur pulchꝛitudini arboꝛis. Nam pulchꝛitudo arboꝛis consurgit ex quatuoꝛ: primo ex statura proceritate: videlicet quoniā arboꝛ est alta ⁊ est recta: ⁊ ramorum densitate debito modo cōserta. Sic pulchꝛitudo anime primo in hoc consistit q̄ sit recta per intentionē: alta per contemplationem: ⁊ ramis varijs circunspecta p̄ varia rum virtutum adoꝛnationē vel diuerſoꝛum bonoꝛ operum multiplicationem. Dañ. iiij. Arboꝛē sublimē vidisti atq̄ roboꝛstā cuius altitudo pingit ad celū aspectus eius ingēs erat ⁊ rami eius pulcherrimi. ¶ Secundo consurgit pulchꝛitudo arboꝛis ex partium ordinabilitate: videmus enim in diuerſis arboꝛibus q̄ ptes eaꝛ ⁊ rami diuerſimode ordinant. ⁊ ſm q̄ magis sunt ordinati ⁊ inuicem proporcionati ita arboꝛ reddit pulchꝛioꝛ vel minus pulchꝛa. Isti aūt rami possumus dicere q̄ sint sensus ⁊ partes hois exterioꝛis. qui quāto magis sūt ordinati ⁊ in suis moꝛibus modesti: tanto reddit hominis conuersatio ⁊ aspectus ⁊ quietus pulchꝛioꝛ ⁊ gratioſioꝛ Dañ. iiij. Magna arboꝛ ⁊ fortis ⁊ ꝓceritas eius cōtingens celuꝫ aspectus illius erat vsq̄ ad terminos vniuerſe terre: folia eius pulcherrima. ¶ Tertio ꝓsurgit ex figure congruitate siue formositate: variatur enim arboꝛes i figura: q̄ quedam partes arboꝛis tendūt ſurſum quedā deoꝛsum: quedam vꝛo tenent medium. Ille enim in quaꝫ medulla viget humoꝛ subtilis quē caloꝛ ad ſupeꝛioꝛa ducit pyramidant in modum flāme que ascēdit. Sed ille in quibus ē humoꝛ groſſus ⁊ aquoſus inferius deꝛimūtur ⁊ angustant. Ille vꝛo in gbus ē humoꝛ medius medū tenēt. Vnde pars alia ascendit ⁊ est cā eleuationis: alia descendit ⁊ est cā ingroſſationis. Sicut ergo in arbore ē tripleꝛ humoꝛ sic in homine est tripleꝛ amoꝛ: vnus qui eum eleuat ⁊ iste ē amoꝛ subtilis. i. ſpūalis: alius qui ipsum deꝛimit ⁊ grauat ⁊ iste ē groſſus ⁊ aquoſus. i.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

terrenus ⁊ carnalis. ¶ Tertio ē ḡsi medi⁹ scilz amor naturalis vel amor socialis ⁊ animalis: q̄ de se non deprimit per peccatum nec eleuat per meritum. Et nota ḥ q̄ duplex humoris digestio fit in planta prima in radice que fit in plāte augmētatiōe. secunda fit in medulla plāte ꝓpter ei⁹ cōpletionē maturationē dilatationē ⁊ cōseruationem: ⁊ sufficit hec duplex digestio ad plāte pfectionem: vnde digestio tertia in solis aīalibus inuenīt sicut Aristo. dicit. Sic ēt duplex digestio. i. purificatio op3 q̄ fiat in anima. primo in radice. i. in itellectu ꝑ puras cogitationes ⁊ ista valet ad augendū feruorem spūs. ps. In meditatione mea exardescit ignis. ¶ Secundo op3 q̄ fiat in medula. i. in affectu: scz vt hēat puras affectōes: ⁊ hoc facit ad maturitatem morū ⁊ ad completionem operum. ⁊ ad dilatationem meritorum ⁊ ad cōseruationē virtutū ⁊ bonoꝝ ¶ Item quarto cōsistit pulchritudo arboris siue plāte in coloris viriditate. Mā planta quanto viridior tanto pulchrior. Sed nota q̄ quedā plante sunt que semper virescunt: sicut arbores que compactam ⁊ solidam hñt substātiaz ⁊ in quib⁹ est sufficientia humoris. Quedam vero arbores sunt que viriditatem suam: aliquando amittunt. Sunt enim frondose ⁊ vrides in estate: sed sine frondibus ⁊ viriditate in hyeme: sicut ille que raram ⁊ porosam substantiaz habent: qō est eriam ꝓpter defectuz humoris: quia quādo humor nutrimentalis nō sufficit natura illum subtrahit a partibus non necessarijs: puta a folijs ne deficiat necessarijs. Quedaz vera sunt que aliquando virescūt scz in estate: quandoq3 vero pallescunt scz in hyeme folia tamē sua non ꝑdunt. Nam fortem habent calorem sibi inco⁹poratū ⁊ dū ipe calor ad iteriora arboris fugit a facie frigidi aer] exterioꝝ facies arboris maxie i folijs glauca fit ⁊ pallescit. Nō tū planta tal expoliat folijs ꝓp viscositatem sui humoris ⁊ intēsionē caloris. Plantis ergo illis que semper virescunt assimilantur virgines que sum mum virorem carnis semper tenent. i. virginitatem. Plantis vero que aliquando viriditatem foliorum seruant: aliquādo vero eam perdunt assimilantur coniugati qui ꝑdiu matrimonij seruant honestatez vrides aliquo mō possunt dici. i. continentes. Vnde vocatur continentia coniugalis. Sed quando fidem thori non seruant vel matrimonio indebite vtuntur ꝑcipue in casu vbi fit peccatū mortale: tunc ex toto viriditatem perdunt. i. continentie honestatez. Plantis autez que vno tempore pallescunt ⁊ alio virescunt files sunt vidue. Nam in quibusdam inuenitur tam fortis calor interioris amoris ⁊ taz viscosus. i. tā tenax humor deuotionis. q̄ in matrimonio licz aliquo modo pallescunt vt in vsu matrimonij delectationez carnis sentiendo tamen ꝓpter hoc folijs siue folioꝝ viriditate non expoliantur: q̄ non ratione libidinis nec ēt indebito mō ipso matrimonio vtuntur: sed iteruz reuirescūt quādo sunt postea viduate q̄ cōtinentiā seruant ⁊ gratiā dei ꝑ bona opera conseruare ⁊ multiplicare ꝑcurant.

¶ Capitulum. lxvi.

Religio assimilatur pinee q̄ est pini fructus. ¶ Primo ratione apparētie siue figure. Mā fructꝰ pini quāto i imo iuxta stipitē appet grossus ⁊ i rotūdū dilatatus: tanto in summo pyramidalis est ⁊ acutus. In quo figuratur q̄ religiosus circa inferiora: tanto plus muniuntur circa superiora: vel in hoc significatur q̄ religiosus circa i ferioꝝ debet esse simplex ⁊ grossus ⁊ circa superioꝝ subtilis ⁊ acutus. Secundo ratione continentie. q̄ pinea est nux magna continens in se multa grana: testis valde duris iclusa q̄ pordinem sūt inuicē coniuncta. quibusdā tamen testaz folliculis quasi gbusdā parietibus sunt distincta. ⁊ licz testa sit multū dura fructū tamen dulcissimū in se clau

dit. Hec nux magna religio é que est magna ,ppē magna vota vel ,ppter magna opera in qua cōmeri debēt multa pōsa grana.i.multe deuote persone. Valde aūt doure teste qb⁹ includunt sunt difficiles obseruātie regule qbus obliganturq̄ si nō essent dure nō essent ꝓseruatiue. Et hec grana debēt inuicē glutino charitatꝭ ⁊ pacis ⁊ regularis vinculis esse ꝓiuncta ⁊ tamē i suis actib⁹ ⁊ moribus ordinata ⁊ distincta nō tm̄ cellis ⁊ hospitijs:sz et officijs ⁊ tēporalibus operibus ꝓgruis. Et licz testa.i.exterior regula vel illiterationū obseruantia videat esse dura:nō tamē est fugienda qr dulcissimum tam gratie in p̄senti:q̄ glorie in futuro includit in se fructum. Vnde dicitur Heb. xii. Omnis disciplina in p̄nti qdem nō videtur esse gaudij sed meroris.in fine āt exercitatis ꝑ eaz dulcissimum fructum reddit iustitie. ¶ Tertio ratione adherentie qr.s.pinea est adherentie valde fortis ⁊ magne glutinōsitatis q̄diu recens existit suam pinguem humorositatem vetustate non perdit:sed postq̄ ille humor eius consumit sic facile aperitur. Similiter etiam religiosi debent tam deo q̄ sibi mutuo per amorē ⁊ ꝯcordiā fortiter iherēita q̄ diabolus nō possit eos aperire nec ab inuicē diuidere. Et talis fortis inherentia est in pinea.i.religione. q̄diu ē ibi pinguis humorositas deuotionis ⁊ gratie sicut erat in principio quando religiones incepe/runt. Vnde tunc sic erant clause diabolo q̄ nō inueniebat locū ingrediēdi i eis. Sz nunc quasi per vetustatem temporis illa bōa humorositas nimis diminuta videtur. Et ideo q̄q diabolus eas aperit ⁊ diuidit abinuicem faciliter per discordias ⁊ inuidias ⁊ in scissuras ⁊ partialitates pessimas. Et ideo hodie religiosos multos diuersi vicijs diffipat ⁊ maxime ambitionibus supbijs iuidijs ⁊ multis aliis ¶ Item religionem nouiter ingrediēs assistat ꝓpagini. Propago. n. sm actores est nouela vitis. Vñ sm Isido. ꝓpagina re est palmitem terre imersum sternere ⁊ inde nouā vitem producere. Vñ palmes sub terra mersꝰ terre admiscetur. ⁊ ūi radicē cōcurrit qua nutrimentū attrahit. ex quo viti ꝓpagat ⁊ nutritur ⁊ auget. Ille aūt qui religionez igredit quasi palmes terre imergit. Terra eni ē religionis hūilitas in qua velut mūdo morieris qui ingreditur sepelit. sed ibi absq̄ditus radicē charitatis mittit p quā nutrimentū virtutum ⁊ bonoruz opez et diuino⁹ verboorum ad se trahit. ex quo nutrit ⁊ proficit quousq̄ perficiat etiam ad fructus alios producēdos. ¶ Itē religio sine disciplina studio nō conseruat sed efficit similis seculo. Cui⁹ exēplū apparet in rosa domestica qr rosa domestica plantat ⁊ colitur si cum vitijs:⁊ tō si inculta remāserit efficitur sicut silvestris. Silvestris aūt trāsplātata si bene culta fuerit efficitur bona rosa. Quasi eni rosa domestica est religionis status. Nam precipue religiosis dictum est. Estis ciues sanctoruz ⁊ domestici dei. Sed hec si negligit vt studio ⁊ correptione discipline non colatur efficitur silvestris ideō similis statui seculari. Si autez ꝯuersio rosa silvestris ideō homo secularis in religione plantetur:vbi diligēter cultu disciplie regatur efficitur rosa deo domestica:angelis grata ⁊ hominibus odorifera.

¶ Capitulum.lxvii.

Religiosus debet esse similis amiso quod est herba. ¶ Primo quia scilicet semen amisi est quantitate minimū qa sez religiosꝰ debet se ꝑ humilitatē minimum reputare:exemplo sez pauli qui dicebat.i. Corint.xv. Ego sum minimus apostolorum qui non sum dignus vocari apostolus:qr persecutus sum ecclesiaz dei. ¶ Secundo qr est figura rotundum qr scilicet religiosus debet se reddere ad motum obediētie promptum. Nam corpus rotundum est motui maxime aptū. sicut pz in celo quod ideo factū ē spheri/cum ⁊ rotundaz vt esset aptum revolui ⁊ moueri. ⁊ Matth. viii. Dico. huic vade. ⁊

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vadit ⁊ alio venit ⁊ venit. Sic debet religiosus obedire suis prelatis. ¶ Tertio q̄ ē sapore dulcoroſum. i. dulcedine plenus. Sic religiosus debet esse dulcis per manſuetam ⁊ benignam conuersationem: debet enim habere dulcem ammū. i. dulcem linguam ⁊ dulcem vitaz vt possit de ipso laudari deus ⁊ dici. Preuenisti eum in benedictiōibus dulcedinis. ¶ Quarto quoq; q̄ est in effectu virtuosum. Mā habet virtutem calculum frangēdi oppilatiōes splenis ⁊ epatis aperiendi dissoluēdi consumendi. ⁊ ventositates expellendi: q̄. s. religiosus debet in se frangere calculum .i. peccati duriciem per contritionē ⁊ oppilationes intrinsecas aperire per confessionē impietatis colligationes dissoluere per satisfactionē: humorem carnis ⁊ luxurie consumere per abstinētie subtractionem ventositates vanitatis expellere per sui abiectionem. ¶ Item religiosus debet differre a seculari: sicut rosa domestica a siluestri. Differunt enim inter se primo in folioz multitudine: q̄ siluestres rose hñt folia pauciora sed folia ortensis sunt multa. Tanḡ ergo folia rose sunt dona ⁊ virtutes anime que plus debent abundare in religioso q̄ in seculari vel vt folia rose sunt verba sacre doctrine quibus affluere debet religiosus precipue ille cui competit predicare. ¶ Item differunt in colore quia folia ortēsis sunt omnino rubea vel oino alba: sed siluestris sunt modico rubore admixta. In quo significatur q̄ religiosis competit omnimoda charitas q̄ significatur in rubedine ⁊ omnimoda puritas que significatur in albedine. Vnde i vitaq; debent religiosi seculares quosq; etiam bonos excedere. ¶ Item differunt in odore: quia rose siluestres sunt minus odorifere q̄ ortenses: quia religiosi magis debent q̄ seculares exemplis bonorū operum redolere. ¶ Item differunt in virtute quia ortenses sunt in sapore quodammodo mordicantes ⁊ magne efficacie i medicina. Sic religiosorū ⁊ precipue predicantium ora licet mordeant peccatum vicia: tamen sunt eis valde medicinalia. ¶ Item religiosi debent differre a secularibus: sicut arbores ortenses a siluestribus: siluestres enim dicuntur que nascuntur in silvis: ortenses vero que plantantur in ortis: ortenses etiam excolunt: siluestres vero sibi relinquuntur. Vnde dicit Aristo. q̄ domestice siue ortenses si non fuerint culte fiunt vt siluestres: ⁊ ecōuerso siluestres per debitam culturam fiunt vt ortēses. Et sicut ipse dicit arbores siluestres magis fructificant q̄ ortenses propter maiorem humoris abundantiaz parum vnctuosi. Vnde etiam fructus ortenses sunt maiores meliores ⁊ dulciores Dicit enim Aristo. q̄ siluestres conferunt ortensibus quando eis ex opposito comꝓlantātur: q̄ siluestres sunt calidiores ⁊ ficciores: ⁊ ideo excitant calorem ortensium ⁊ ꝓfortant. ¶ In hominib⁹ ergo qua si siluestres arbores q̄ sibijpsis. i. proprio arbitrio relinquuntur sunt ꝓsone seculares. Sz quasi ortēses que sub cura ⁊ cultura hoium sunt plātate sunt persone religiose que sub cultura obedientie ⁊ cura ⁊ gubernatiōe sunt posite prelatoꝝ. Vnde si hmōi ortenses. i. religiosi non fuerint culti. i. a suis prelati correpti ⁊ a suis excessibus refrenati efficiētur vt siluestres .i. seculares. Econtra autem siluestres. i. seculares ⁊ peccatores per culturam penitentie efficiuntur vt ortenses. i. religiosi ⁊ frequenter meliores q̄ multi ex eis Ysa. xxxii. Erubesce sidon ait mare. Ergo. Quia ex actione quorundam seculorum confunditur vita religiosorum. ¶ Item siluestres. i. seculares q̄ uis faciant plures fructus. i. plures elemosynas vel plures filios carnales vel plures fructus temporales sez per lucrum diuitiarum q̄ religiosi pauperes ⁊ continentes ⁊ non corporaliter negotiantes: tamen fructus. i. opera spiritualia ortēsium id est religiosorum sunt maiores. i. maioris meriti ꝓpter obedientiam ⁊ meliores. i. melius perfecti propter diligentiam. Cū eni sint pauperes ⁊ expediti a curis hui⁹ mundi possunt diligentius intrēdere operibus dei ⁊ sic ea melius facere. ¶ Itē sunt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dulciores propter continentiam. Et quãto aliqs plus abstrahitur a delectatione carnis tanto plus percipit de dulcedine spiritus. Animalis enī homo non percipit ea que sunt spiritus dei. j. Corinth. ij. In hoc etiã q̄ silueſtres faciũt plures fructus q̄ ortenſes inſtruimur q̄ non debemus reſpicere ad operuz multitudinem ſed ad operum bonitatẽ. ¶ Itẽ ſilueſtres .i. ſeculares ſuo calore .i. ſuo tẽporali ſubſidio ⁊ fauore conferunt ortenſibus .i. p̄ſunt ipſis religioſis eis temporalia conferendo. ⁊ q; etiam ipſi religioſi proficiunt ſibi quo ad meritum ipſos ſeculares ad ſpiritualia attrahendo.

¶ Capitulum. lxviij.

Aluti ⁊ perfectiõi ꝓprie debet homo primo intẽdere Deide vtilitati ⁊ ſaluti alie ne. Cuius exempluz appꝛet in porro: q; in ꝓmo anno ſemen ñ ꝓducit ſed in ſecũdo quaſi in primo anno intendat ſolum ꝓprie perfectioni: ſed in ſecundo ꝓducendo ſemen videtur quaſi intendere alioꝝ propagationi. Similiter prędicator primo debet intendere ſibi perfectum vite: deinde vtilitati alioꝝm per ſemina doctrine. Vnde Apoſtolus. ꝓmo. Thimo. iiij. Attende tibi ⁊ doctrine. In cuius rei exemplũ etiã Helias dixit mulieri vidue. iij. Reg. xvij. Vade ⁊ fac mihi ꝓmũ ſubcineritiũ panẽ ⁊ filio tuo deide tibi q̄. ſ. charitas hominis incipere debꝫ a ſeipſo. Vnde ⁊ iſte ordo etiam in ſemine elemoſyne eſt ſeruandus Augu. in Enchiri. Qui vult ordinate elemoſynaz dare a ſeipſo incipere debet ⁊ eam primo ſibi dare: eſt enim elemoſyna opus miſeri cordie veriſſimeq; dictum eſt. Miſerere anime tue placens deo. Ideo etiam ordo in correctione ſeruãdus eſt. ſ. vt qui vult corrigere aliũ prius corrigat ſeipſum q; vt dicit Gre. in. vj. Mox. Mũdus eſſe dꝫ a vicijs ꝓprijs qui curat aliena corrigere: quo tãto perſpicatius in alijs fugiẽda videat quãto hec ipſe per ſcientiã ⁊ vitaz verꝰ declinat. Quia nequaq̄ pure in mẽbris maculam cõſiderat oculus quẽ puluis grauat. ⁊ ſuperiectas ſordes tergere nõ valent manus q̄ lutũ tenent. Et ſimiliter Iſido. dicit in libro de ſũmo bono. q̄ non debet vicia aliena corripe qui adhuc vicioꝝ ꝓtagiõibus fuerit inuolutus. Im probũ enī eſt arguere qcq̄ in alio qõ adhuc reprehendit in ſeipſo.

¶ Capitulum. lxix.

Anguis chriſti aſſimilatur opobalſmo ideſt liquori balſami. ꝓmo rõne originis. Sciendũ enī q̄ ꝓprie arbor tota dicitur balſamũ: lignum vero carpobalſamum. ſemen autem ⁊ ſuccus opobalſamum ex eo q̄ ferreis vngulis corter ligni percutitur ⁊ per corticis vulnera quaſi per cauernas egreditur. Quod totum chriſto competit rõne ſue paſſionis cuius liquor .i. ſanguis per cauernas corticis .i. per vulnera corporis ferreis clauis impreſſa effluxit. Bern̄ in quodã ſermone. Scio q̄ merita mea mihi non ſufficiũt ⁊ qõ mihi deeſt audacter vſurpo ex viſceribus chriſti q̄ miſericordia effluũt nec deſunt foramina per que defluãt. ꝓpatet enī archanũ cordis p foramina corporis patẽt viſcera miſericordie dei noſtri in quibus viſitauit nos oriens ex alto. ¶ Item Bern̄. Ex cõſideratione remedij periculi mei quantitatem cognoſco filij dei iubetur occidi vt ꝓcioſo ſanguinis illius balſamo meis medeatur vulneribus. ¶ Secũdo rõne ponderis. Nam balſamũ in aqua poſituz mox fundũ petit. ſi vex ⁊ nõ ſophiſticatũ fuerit. Similiter ſanguis chriſti ⁊ gloſa eius paſſio poſita per meditationẽ in aqua tribulatiõis noſtre mox fundũ petit q; gratiozẽ ſe omnibus tribulatiõibus noſtris oſtẽdit. Et ſic tribulatiões noſtras grauitate ſui põderis leues ⁊ tollerabiles reddit Greg. Si paſſio chriſti ad memoriam reuocetur nihil eſt adeo duruz quod nõ equo animo tolleret. Vnde Apoſtolus Hebreo. xij. Recogitate eum q̄ talem ſuſtinuit aduerſus ſemetipſum a peccatoꝛi

bus cõtradictionẽ vt non fatigemuni animis vestris deficiẽtes. ¶Tertio ratione incisionis. Maz in balsamo sola exterior cortex incidit̃r. Lignuz autez nullo modo tangit̃r ferro. Sic etiã in christo sola caro incisa est ⁊ lesa ligno diuinitatis nullam passionem vel lesionem sententie vel susciptente. Nota etiã q̃ tempore estiuo cũ cultello osseo rami ipsius balsami leniter inciduntur ne lignum interi⁹ ledatur. ⁊ sub cortice inciso vitree ampulle ponuntur in quibus gutte stillãtes colliguntur. Iste ampulle vitree sunt mentes pure ⁊ humiles: scilicet vacue per humilitatem. ⁊ etiam vitree per puritatem que recolligunt rememorando ⁊ compatiendo guttas sanguinis christi ⁊ penas corporis eius. ¶Quarto ratione odoris q̃ ꝑm ꝑlinium omnibus odoribus prefertur balsamum. Balsamum enim illud est optimum quod est odoriferum. põde rosissimum: semine maximum mordens gustum atq; in ore feruidum ⁊ colore rufum. Licet enim arbor balsami siue eius frutex que nunq̃ crescat vltra altitudinẽ duorum cubitorum sit viti similis ⁊ in foliis sit similis rute: sed albioribus semper manentibus tamen liquor rufus est. Omnia autẽ predicta habet sanguis siue christi passio. Est enim odoriferus per attractionis suauitatem. Vnde christus dixit Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad me ipsum. ¶Item ponderosissimus. i. grauissimus per doloris imensitatem. Threñ. j. Attendite si est dolor similis sicut dolor meus. ¶Item est semine maximus per propagationis fecunditatez: qz multi filij dei ex sanguine christi tã q̃ fruges ex quodam semine in terram sparso ꝓgeniti fũt. Vnde xps assimilauit se grano frumenti in terrã cadenti ⁊ morienti qõ multum fructũ affert. Joh. xij. ¶Item debet mordere gustũ anime per dolorẽ compassionis ⁊ debet feruere in ore per verbũ predicationis. s. vt frequẽter christi passio predicetur Apostolus. j. Corin. j. Nos predicamus xp̃m crucifixum ⁊c. Est enim sanguis xpi colore rufus qz charitatis ardore ⁊ cruciat⁹ dolore vehementer excoctus. ⁊ est valde mirabile q̃ balsamũ q̃uis sit rufum tñ vestem mũdam non polluit vt dicit. Jsi. ō. Sed longe amplius est mirabile. q̃ sanguis xpi rubeus nõ solum non polluit: imo etiã imũdos abluit. Apoc. i. dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. ¶Quinto sanguis xpi assimilat̃ balsamo ⁊ hoc ratione valoris. valet enim balsamum ad multa: Nam fetũ mortuũ educit. ⁊ hoc significat qz sanguis seu passio xpi mediante penitẽtia peccatũ mortale de cõscientia extrahit. Nam penitentia ⁊ cetera sacramẽta in virtute passionis xpi operãtur. Itẽ balsamũ mortua corpora incorrupta custodit. qz quãtũ dissoluit tãtum ꝓsumit. Similiter exemplũ passiõis xpi carnem quidẽ. i. carnalia vicia mortificat. sed mortificatos carne a peccato⁹ corruptione ꝓseruat. Nam qui xpi sunt carnem suam crucifixerũt cum vicijs ⁊ ꝓcupiscẽtijs. vt dicit Aplꝰ ad. Gal. v. Item balsamũ morsibus venenosis occurrit. qz passio ⁊ crux xpi valde tẽtationib⁹ demonum obsistit. Et ideo figurata fuit in serpente eneo cuius aspectus a morsib⁹ serpentum liberat. Mume. xxj.

¶Capitulum. lxx.

Sancti viri assimilãtur floribus. De quibus dicitur. Cãtico. ij. Flores apparuerunt in terra nostra ideſt in ecclesia vel in carne humana. Sunt enim ad modum florũ m^ulti odoris in exemplis quibus alios attrahunt. Aplus. ij. Corin. ij. Christi bonus odor sumus. Cantico. ij. Vinee florentes odorẽ dederũt ⁊ vox tẽ. ¶Item sunt dulcis saporis in verbis q̃ bus audientium mentes reficiunt. psal. Quaz dulcia faucibus meis eloqua tua super mel ori meo ꝓuer. xvj. Dulcia eloqua maiora reperiet. ¶Itẽ pulchri coloris. i. gratiosi aspectus in moribus suis ⁊ honestis ⁊ modestis. quibus intuentium oculos alliciunt sicut dicitur de Beato Stephano Actuum. vj. q̃ intuentes in

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cum omnes qui sedebant in concilio viderũt facẽ eius tanq̃ facẽ angeli. ¶ Itez sunt sicut flores maxime vtutis. ſan miraculis ⁊ signis que supra naturam oñdũt sicut xp̃s dixit. Signa aũt eos q credidederint hec sequẽtur. In nõe meo demonia eijcẽt. ¶ Itẽ flores campos siluas ⁊ ortos sua pulchritudine exornant ⁊ vestiunt. Nam in campis lilia ⁊ in ortis rose. ⁊ in siluis viole inueniri ꝓsueuerunt. Tã q̃ ergo lilia agri sunt virgines q̃ in agro corporis sui virginitatis candorẽ ⁊ odorem deo exhibuerũt. tanq̃ vero rose rubentes fuerunt sancti martyres quoꝝ vita fuit velut ort⁹ spina sepe hoc est multitudine penarũ ⁊ suppliciorũ xp̃i amore circũdatus in quibus velut rose albescẽtes puritatẽ intuerũt ⁊ velut rose rubee sanguine suo purpureo rutilarunt. Sed tanq̃ viole siluarum fuerunt cõfessores quoꝝ plurimi in siluis seu heremis deũ cõtẽplantes latuerunt: ⁊ oẽs velut viole odore bone vite redoluerunt: ⁊ p mentis humilitatẽ precipuam inclinata semper capita deo tenuerunt sicut viola circa florẽ aliquantulũ incuruatur. ¶ Itez sancti viri assimilanꝫ gartofolis. quoꝝ illi sunt electi qui hñt nigrum colorem. acutũ saporem suauẽ odorem. ⁊ qui manu compressi emittũt aliquẽ humorem. Sic viri sancti ⁊ perfecti sunt coloꝛe nigri per apparentie despectionem. sapore acuti per sapiẽtie ꝓplationẽ. odore suaues per gratie vel gratam ꝓuersationez. cõplexione humidi p lachrymaꝝ emissionem. Nam cõpressi iniurijs plus iuuant se lachrymis q̃ vindictis. Nñ Ambro. de se dicebat aduersus milites gothos. Arma mea lachrymꝫ mee fuerunt. ¶ Item gartofoli cerebrũ ⁊ vtutẽ animalem confortant: qõ faciunt sancti suis ꝓsilijs. cordis pauorẽ releuant suis exẽplis ⁊ virtutem nature deficientis in primis adiuuãt suis elemosynis vel bñficijs. ¶ Itẽ sancti viri assimilantur palmitibus. ꝓmo rõne nutritionis. qz palmites a vite nutrimentum suscipiunt. Et ideo tã diu viuũt ⁊ fructificant q̃diu viti permanẽt vniti. Nam nutrimentum qõ a vite suscipiunt solum q̃tũ necesse est retinent. qõ vo superfluit in materiam germinis. frõdis. floris. ⁊ fructus trãsmittunt. Nñ palmites a vite separati non fructus faciunt sed arescũt. Sic simili etiã modo sancti viri q̃diu per gr̃am vel charitatez viti xp̃o. q dixit Jo. xuij. Ego sum vitis vera: sunt vniti viuũt ⁊ spũales fructus faciũt. sed ab eo ꝓpecatuz separati nõ faciũt fructus vite. i. opa vite eterne digna. Et ideo dixit ipse xp̃us Jo. xv. Ego sum vitis vos palmites. ⁊ sicut palmes non pot ferre fructũ nisi mãserit in vite sic nec vos nisi in me mãseritis. ¶ Scõo sancti viri assimilãtur palmitib⁹ ⁊ hoc rõne insertionis quia surculus vnius palmitis siue vitis iseritur in alio palmite siue vite. ⁊ fructificat i eo. Nñ oportet homines ex eadẽ vite facere vuas diuersi coloris. qz si dñ vitis inseritur viti fiat insertio in trib⁹ ramis ꝓcedentib⁹ ab vno ramo ipsi⁹ vitis. ⁊ cuz vnũ surculo isertõis colorẽ rubeũ apposueris. ⁊ cũ alio blaucũ ⁊ cũ tertio colorẽ croceũ. vel etiã aliũ. singuli palmites ex ꝓdictꝫ ramis ꝓcedẽtes tales vuas facient q̃les apposite sunt coloꝛes. Et similiter etiã posset fieri in alijs prelatis suo modo. Sicut autẽ palmites vel rami vitis inuicez incorporantur per insertionez. ita fideles xp̃i debent inuicez vniri ⁊ incorporari per charitatis dilectionez. Et tunc vnusquisq; faciet vuas diuersoꝝ coloꝝ. qz. s. participabit merita singulorũz. ps. Particeps ego sum oñz timẽtiũ te ⁊ custodiẽtiũ mãdata tua. ¶ Tertio sancti viri assimilanꝫ palmitibus rõne ꝓtectionis qz palmites pãpinis vestiũtur. quorũ subsidio ab ardore ⁊ frigiditate defenduntur. Nñ pampini sunt virtutes que nos defendũt ⁊ a calore ꝓsperitatis ⁊ a frigore aduersitatꝫ. Nã in ꝓsperitate ardet luxuria ⁊ gula. In aduersitate vo frigescit inuidia ⁊ accidia. Sz a luxuria protegit pampin⁹ ꝓtinẽtie. a gula pãpin⁹ abstinẽtie. ab inuidia pampinus charitatis. ab accidia pãpin⁹ spei qz spes ꝓmij multũ solicitat ⁊ cõfortat. Sed nota q̃ q̃libet pãpin⁹ vt dicit Ambro. est alicu

bi intercisus vt solis calorem ad maturi
tatem fructus admittat. Et similiter que
libet virtus ad hoc vt eius fructus sit cō
pletus.i. vt faciat meritorium op⁹ opor
tet q admittat calorem solis.i. amorem
charitatis sine qua nullū opus esset me
ritoriū ⁊ nulla virtus perfecta. ¶Quar
to sancti viri assimilantur palmitibus ra
tione colligationis. Nam palmites vitis
quedam de se vincula emittunt quoruꝫ
āminiculo turbinibus ventisq; resistunt.
⁊ suos fructus melius sustinere possunt
Multum enim a principio sunt graciles
illi. Et ideo huiusmodi retinaculis indi
gent quousq; fiāt solis beneficio fortio
res. Similiter etiam illi qui sunt imbecil
liores ⁊ imperitiores vel minores in via
dei debent se maioribus atq; peritioribꝰ
quibusdam obedientie vel familiaritatis
⁊ discipline vinculis obligare ⁊ coniunge
re vt sustententur ab eis. ⁊ eorum exem
plo consilio ⁊ auxilio protegentur a tur
binibus tribulationū ⁊ ventis tēptationū
quousq; diuine gre beneficio ipsi effician
tur perfecti. ¶Quinto sancti viri assimi
lantur palmitibus ratione putationis vi
delicet qr palmites singulis annis volūt
putari. ⁊ magis fructificant ⁊ si diu puta
ti non fuerint degenerāt ⁊ in labruscē spe
ciem se cōmutant. Et similiter homines
qui volunt proficere ⁊ in meritis. dilata
ri nec degenerare a iustis ne efficiant pec
catores. debent cogitatus ⁊ actus suos se
pe cum gladio lingue per confessionē pu
tare ⁊ pnunciare sed saltem semel singu
lis ānis tenetur homo cōfiteri ex precep
to ecclesie ⁊ debet putare vineam cōscie
tie siue vite sue Job. xv. Omnem palmi
tem qui fert fructuꝫ purgabit eum vt fru
ctum plus afferat. ¶Item sancti viri sūt
similes lignis thinis. ¶Primo qr talia
ligna sunt spinosa. ⁊ albe spine simillima.
Similiter etiam viri sunt in hac vita spi
nosi. i. compunctionibus ⁊ afflictionibus
pleni. cuꝫ spinis tū. i. afflictiōibus carnis
dūt albedinē innocētie ⁊ puritaꝫ mētis
¶Scdo sancti viri assimilātur lignis thi
nis. qr ligna thyina sūt imputribilia qr vt
quidam dicūt nec in igne comburuntur
nec in aq̄ resoluūtur. Sic sancti viri sunt
p cōstantiam solidi. q nec igne aduersitaꝫ
vruntur. nec aqua voluptatis resoluunt
ps. Trāsiuimus p ignē ⁊ aquā. ¶Tertio
sancti viri sūt similes lignis thynis. Quia
talia ligna sunt specularia. sunt enī valde
fulgētia ⁊ ad modū speculi polita siue ad
modū vnguis. Vñ i eis resultāt imagies
sicut in vngue. Similiter scti hūt se p mo
dū speculi. In quoꝝ vita velut in quodā
speculo qlibet ꝓspicere pōt vitā suā. vl' q̄
sit feda si ab ea dissentiat. vl' q̄ sit pulchra
si in ea ꝙueniat. Ex his autez verus salo
mon xps fecit in domo eccle gradus. qr
ex eoꝝ exēplis ꝓspicim⁹ q̄liter ad vitam
eternā scādere debeam⁹. Fecit etiā ex his
sultra. i. sedilia. qr ex eoꝝ quoq; vtilitꝰ
colligere possum⁹ q̄les nos cē opꝫ. vt in
nobis velut in suis scipsis resideat deꝰ.

¶Capitulum. lxxj.

Atientia assimilat amo
mo de quo fit mentio.

P Apoc. xviij. Cinamomū
⁊ amomum ⁊ odoramen
toruꝫ ⁊c. Amomū est her
ba nascens in syria. cui sa
pientia assimilatur. ¶Primo. ppter odo
rum varietatem. Est enim herba odori
fera habens odorem sicut cinamomum:
Item est colore subrufa habens folia cō
iuncta. ⁊ semina copiosa. ⁊ albuꝫ flores vt
viola sicut dicit Biasco. Similiter sapiē
tia est odorifera qr generat hōestatē. ⁊ co
lore subrufa. qr inflāmat charitatem. ⁊ ha
bet folia idest verba coniuncta inq̄tum
suadet vnitateꝫ. ⁊ in semine copiosa per
verboꝝ affabilitatē vl' affluibilitatē. Mā
semē est verbum dei quo sapiens affluit.
Itē hꝫ florē album p contēplationis pu
ritatē. qr q̄si albi flores sunt pure medita
tiones. ¶Scdo sapiētia assimilatur amo
mo ,ppter ,pprietatū eligibilitatē. qr illō
amomū est eligēdū qō est recens longum
albū semine plenū sup virgas purpureas
expāssū. maxie odorifez ⁊ pōderosū. Vñ
ppter omnes istas ꝙditiões doctrina sa
piētie. i. sacre scripture ē inter doctrinas

maxime eligenda. Mā ipsa est semper recens pp expositionū nouitatē: ipsa longissima per tēporis diuturnitatē. Ipsa enim cepit tradi vt dicit Aug. ab exordio generis humani ⁊ durabit vsq; ad finē. Et tō ipsa de se dicit Eccli. xxiij. Ab initio ⁊ ante secula creata sum ⁊ vsq; ad futurū non deficiā. Itē ipsa est alba pp sermonis puritatem. in qua nulla includitur obumbratio vel pmixtio falsitatis: semie plena pp verbor fecunditatē. Mā verba dei que in ipsa continent quasi q̄dā semina sunt q̄bus filij spūales in fide xp̄i generātur. Jaco. i. Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis ⁊c. Itē est sup virgas purpureas id est super mentes doctor ⁊ martyr expāsa. Ipsi. n. fuerunt virge pp transgressor correptionem. pp errantiū directionē. pter debilium sustentationē. Fuerunt etiaz purpuree p amoris inflāmationē. per sanguinis effusionē vel pp regiminis platonem. Mā purpureus q̄dē color est regalis color. Itez odorifera pp honestatem. Honestas enim assimilatur odori ppter attractiones. q. honestū est q̄ sua virtute nos trahit vt dicit Tullius. De sapientia dicit Sapiē. vij. Venerunt mihi omnia bona pariter cū illa. ⁊ innumerabilis honestas p manus illius. Itē ipsa est ponderosa p suarum gravitatē. Isa. xxxiij. Verba legis ponderans. ¶ Tertio pp virtutis multiplicitatē. Habet. n. amomū multas virtutes videlicet scorpionū ictibus resistendi. oculos fouendi. ⁊ dolorē intestinor sedādi. Sic sapientia ictibus scorpionū. i. deceptionibus obuiat hereticor. oculos mentis illuminando confortat. ⁊ in doloribꝰ consolat ⁊ letificat. ¶ Item sapientia assimilatur buxo. Primo pp substātie solidatē. Est. n. arbor hec solide substātie ⁊ cōpacte. ⁊ humiditatis viscose. pp quod lignū est pōderosum. ⁊ in aquā missū mox petit fundū. q. poros apertos non hz in q̄bus subintret aer. pp hoc sup aquā natare non pōt. Sili sapientia vera ⁊ spūalis reddit hominem solidum. i. patientez in aduersis. ⁊ cōpactū. i. constantē in periculis. ⁊ humidū idest abundātē in lachrymis. Nam cor sapiētis vbi tristitia Eccli. vij. Item viscosum in amicitijs. Nam viscus illud q̄ ei adheret non tm capit sed ⁊ tenet. Quia scz hō sapiens tenax. i. firmꝰ est in amicicia quam accipit. Itē facit ponderosum in vbis Eccli. xxi. Verba sapientū statera pōderabunt. ¶ Itē pfundū in scripturis. Mā petere aq̄ fundū est penetrare pfunditatez scripture sm illud Job xx viij. Profunda fluuiorꝰ scrutatus est ⁊ abscondita produxit in lucem. ¶ Secundo pp materie lenitatem. Maz tabula buxea propter lenitatē materie optime politur ⁊ tergitur. Et illud vere competit sapienti habere mentem politam ⁊ tersam ab omni vicio ⁊ macula. Vnde Grego. nazanzenus dicit. q. prima sapientia est vita laudabilis. ⁊ apud deuz pura mens p quā puri puro iungūtur ⁊ sancti sancto sociāt. ¶ Tertio pp viroris ꝓtinuitatem. q. buxus habet folia semper virentia ⁊ dicitur hec buxus arbor. ⁊ h buxum pro ligno. vñ quidā dixit. Hec buxus crescit hoc; buxū crescere nescit. Folia igitur eius nō delent causa cadunt sed dum vnum cadit' alterum crescit. Et ideo buxus semper virens est. ⁊ q. color viridis est maxime gratus oculis. q. buxus habet folia semper virentia significat q. homo sapiens semp habet vba grata ⁊ amabilia. Eccli. xx. Sapiens in vbis amabilē se facit. ¶ Itē sapia assimilat radici. Nam radix licet sit visu hispida tm est mollis in substantia. Sic sapiens q̄uis exterius ostendat se hispidū ⁊ rigidū. tamen corde est benignus ⁊ mollis Sapi. i. Benignus enim est spiritus sapientie. Item radix est porosa: pori autez sunt subtilissima corporis foramina siue vie. Vnde in hoc signat multas ⁊ subtiles vias quibus sapiens in bonis agendis vel malis amouendis seu ipediēdis abundat. Item q. incedit tortuose nunc exit versus latus vnum nunc in latus oppositum. Quod etiam sapiens facit siue in iudicio dum merita personarum seu partium discutit vel in se ipso dum vtrunq; oppositum attendit. Nam in die bonorum non immemor est malorum ⁊ econ,

UNIVERSIDAD DE MURCIA

uerso.⁊ sic vtrunq; latus ad modum rei tortuose vnum tenendo ⁊ aliud considerádo occupat ⁊ tangit. ¶ Itē sapiens verus assimilatur hebeno.qō est lignū ethiopicum colore nigrū.tactu lene ⁊ planū. durū ⁊ ponderosum. ¶ Vnde propter cō pactionē poroꝝ in aqua positū mox fundū petit vt dicit ꝓphs in libro de vegetabilibus ⁊ plantis ⁊ tñ si igni appositū fuerit ipsuꝫ rapit ⁊ suauem de se odorē ⁊ fumuꝫ emittit. Similiter hō vere ⁊ sm deū sapiens est coloris nigri.i.apparentia despectus per humilitatem. Non enim hō sapiens est sui ostētatiuus. Vnde Grego. nazanzenꝰ dixit. Hoc ipsum philosophatus sum ne philosophari viderer. sciens q̄ velli videri sapientez h̄ est omnino nō esse sapientem. ¶ Itez est tactu planus.i. mansuetus per quersationis lenitatē. durus per iusticie seueritatem. pōderosus ꝑ prudētie maturitatē. Fūdi aque.i. scripture vel sapiētie vt ita dicam est petitiuꝰ ꝑ intelligentie profunditatem. Igne inflammabilis per charitatis feruiditatez boni odoris emissiuꝰ per boni exempli suauitatem Apostolus.ij.Corin.ij. Christi bonus odor sumus.

¶ Capitulum.lxxij.

Scientia humana assimilat illi herbe que dicitur fumꝰ terre. Quod patet primo ipsius generatione. propterea enim sic dicitur quia est generata ex quadam fumositate grossa resoluta a terra.quasi autem fumositas a terra resoluta ē sensitiua cognitio per abstractionē a materia.⁊ ex hac fumositate generatur hec herba scilicz ex sensitiua cognitione scientia intellectiua Vñ ꝓphs dicit q̄ ois nr̄a cognitio oritur a sensu. Nihil enim sm eum est in intellectu qō prius non fuerit in sensu. Iz alio modo sit in sensu ⁊ alio modo in intellectu. ¶ Scdo patet ex comparatione q̄ h̄ herba est tanto melior quanto viridior. Vñ dum siccatur nullius valoris efficitur. Sic est in scientijs nā herba quanto est viridior tanto magis delectat aspectuz. vñ illa scientia est vt herba viridior que magis delectat intellectum : talis scientia est ceteris melior. sicut scientia diuina vt philosophus dicit in libro de partibus aialium q̄ licet de diuinis possumus minus scire q̄ de alijs rebus tamen illud modicum delectabilius est q̄ omnium aliorū cognitio que apud nos sunt. Itez herba est tanto viridior quanto humoriosior. ⁊ illa scientia est viridior que est humoriosior.i.affectuosior. In quo omnes alias scientias excedit scientia theologica.q̄ maxime est affectiua.i.ad amorem ⁊ affectus boni inflāmatiua Wiere.xxiij. Nō ne verba mea quasi ignis. ¶ Tertio patz ex purgatione.q̄ hec herba purgat melancoliā Est enim calida in primo gradu. Sic scientie studium releuat tristitie tedium ⁊ melancoliam.i.accidiam fugat. sed precipue hoc facit scriptura que maxime in tristitijs consolatur. Vñ.i. ad Bach. xij. Habētes solatio libros sanctos. ¶ Quarto patz ex inflatōe q̄ h̄ herba est inflatiua ⁊ ventositatis generatiua. vnde cum aniso vel feniculo est miscenda. Sic scientia est occasio inflationis superbie dicente Apostolo. Scientia inflat ⁊ ventositatis vanegloriē nisi cum aniso vel feniculo.i.dei timore ventum vanitatis expellente misceatur. Vnde. Grego.nazanzenus dicit q̄ sciētie desiderium ⁊ inquisitio questionum nisi timor dei precesserit effrenatos animos in precepsa ducit.

¶ Capitulum.lxxiij.

Scriptura sacra nutrit nos i ꝓbis ⁊ edificat in exēplis ⁊ purificat in memoriis. Vñ ipsa assimilat fago. cuius glādes sūt exterius triāgule.leni cortici iclusē.⁊ sūt dulces ⁊ nutribiles. Vñ de eis hoies antiqtus vinebant. Sic sacre scripture verba sunt triangularia in quantū instruūt nos de fide beatissime trinitatis. Vel in quantum nos de tribus virtutibus theologicis informant. Vel q̄ continent sub tra

triplicem sensum mysticū .s. anagogicuz allegoricum ⁊ tropologicum siue moralem. Et sunt spūales sacre scripture intelligentie sub leni cortice .i. sub facili littera intercluse. ⁊ sunt dulces valde ꝑm illud ꝑs. Quam dulcia faucib⁹ meis eloquia tua super mel ori meo. Et sunt spūs nutritiue .i. spūalis vite cōseruatiue ℳath. iiij. Nō in solo pane viuit homo sed in omni verbo qō procedit ab ore dei. Vñ ℳoyses in monte quadraginta diebus cum ūsto solo cibo ꝓmansit .s. allocutiōis diuine sine aliquo corporali cibo. ⁊ simīliter alij antiqui patres hoc cibo spūali aliti sunt. ¶ Jtē fagus est arbor edificijs ⁊ asseribus valde apta. Sic ex sacra scriptura trahuntur asseres .s. sanctoruz patrum exempla. ex quibus construuntur spūalium virtutū optima edificia. ¶ Jtē fagus est arbor cuius substantia pura a vermibus non corrosa est arti vitree valde necessaria. q⁹ ex eius cineribus cū alijs adiunctis vitrum maxime fit. Cinis autē fagi est memoria mortis ad quam nos sacra scriptura inducit. ⁊ ex hoc fit vitrum puritatis. Et huiusmodi memoria hominem a peccatorum sordibus ꝓseruat ꝑm illud Eccli. vij. ℳemorare nouissima tua ⁊ in eternuz non peccabis. ¶ Jtē sacre scripture doctrina assimilatur nuci Quia fructus nucis vt dicit Jsiō. tātam vim habet vt missus iter fungos ⁊ cibos venenosos quicquid in eis est virulentū effundat rapiat ⁊ extinguat. Sic sacra scriptura qcqd est virulentū vl noxiū in humanis disciplinis siue scientijs corrigit ⁊ cōdēnat. Vnde de ipsa sacra scriptura dicit Augusti. secūdo libro ō doctrina christiana. q⁹ qcqd hō didicerit si noxium est ibi dānat si vtile ibi inuenit. ¶ Jtez scriptura assimilat auellane. ¶ Primo rōne cōitatis. q⁹ sicut dicit Jsiō. ex eo q⁹ in publico loco ꝙsi in silua oritur ⁊ ab omnib⁹ euelit ideo auellana vocat. Sic⁹ sacra scriptura ita publice ⁊ cōiter docet vt ab omnibus participari ⁊ haberi possit. Vnde precipu⁹ eius auctor ⁊ doctor xps discipulis suis ꝓcepit. Predicate euangelium omi creature ℳath. xvj. ¶ Scōo rōne difficultaꝭ ⁊ etiā vtilitatis. Quia auellane sunt quidē ad digerendū dure. sed si sūt bene digeste multū sunt nutritiue. Similiter sententie mystice sacre scripture licz sint ad digerendū dure .i. difficiles. tamen bene intellecte vel expolite sunt spiritus mirabiliter nutritiue. ꝓpter quod dixit dñs ℳath. iiij. vt supra allegatum est q⁹ non in solo pane viuit homo ⁊c. ¶ Tertio rōne obseruabilitaꝭ. q⁹ auellane si cuz exteriori pellicula fuerint manducate sūt nociue. q⁹ multe inflationis sunt generatiue. ⁊ ideo sunt a pellicula spoliāde. sic q̄daz sunt in sacra scriptura q̄ sūm exteriorem pelliculam .i. ꝟz litterā fuerint obseruata non prodessent obseruantibus sed plurimū nocerent. sicut cerimonialia ⁊ figuralia veteris legis que nō licet ad litteram obseruare. q⁹ iam eoꝝ veritas quaz figurabāt ipleta est ꝓxim. Vñ ⁊ Apls dicit. Obseruāde sunt nō lra sz spū. q⁹ littera occidit. spiritus aūt viuificat. ⁊ ideo detrahenda ⁊ abijcienda est ab hmōi exteriori pellicula .i. sensus littere exterior ⁊ accipiendus est sensus mysticus interior.

¶ Capitulum. lxxiij.

Ocietas sctoꝝ viroꝝ multum qñq; ꝓdest hominī pctōri. Cuius exēplū apparet in oleastro q̄ ē silue strj olea sic dcā. eo q⁹ olee sit simillima. ꝟz cius folia magis lataꝝ ē arbor iculta sterilis ⁊ amara. Sed si ramus eius oliue insertus fuerit vim mutat radicis ⁊ in ꝓpriā suā conuertit q̄litatem. Quasi autez oleaster homo peccator est q ꝟz in natura sine in hypocrisis figura sit filius viro iusto. non tñ in vita vel aīa. q⁹ est incultus q⁹ verā penitentiaz ⁊ sterilis ad opa meritoria ⁊ amarus in ꝓscia. Si tñ inseratur oliue .i. si sancto viro societur mutabit vis radicis .i. affectus cordis. ⁊ conuertet verbis ⁊ exēplis illius ⁊ trahet ad vitā ꝓsimilē. Apostolus Ro. xi. Tu aūt cū oleaster esses insertus es in illis ⁊c. Seneca in epīa. Multa res magis aios inducit honestos ⁊ in

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ꝓuum inclinabiles reuocat ad rectum ꝙ bonorum virorum conuersatio. ꝑua latim enim descendit ⁊ vim ꝓceptoꝝ obtinet frequẽter aspici freq̃nter audiri.

¶ Capitulum. lxxv.

Spiritualis homo non dꝫ vacare ocio. sed vno bono opere completo dꝫ ad aliud se parare. cuius exemplũ apparet in ficu ⁊ precipue egyptiaca. Est enim ficus illa arbor que per singulos ános fructum facit ⁊ vno maturescente statim oritur alter vnde ficus est dicta a fecunditate. Sic quedaꝫ sunt opera q̃ homo ex necessitate ꝓcepti per singulos annos facere tenet. quedam quidem saltem semel omni anno. sicut confiteri in quadragesima ⁊ communicare in pascha. Hoc enim est ꝓceptum ecclesie. ⁊ si plures hꝫ fecerit aliquis melius faceret q̃uis ex precepto non teneat. Quedá vo tenet qs facere pluries in anno sicut ieiunare ⁊ seruare ieiunia ab ecclesia institutra: que in áno pluries occurrunt. sicut quadragesima ⁊ quotcunq; sanctoꝝ siue festiuitatuꝫ vigilie. ⁊ ieiunia q̃tuor temporum que quater in anno occurrunt. Quedá alia sunt que homo debet facere quotidie. vt elemosyne ⁊ orationes ⁊ hmõi. Et in talib⁹ vno bono opere facto ⁊ completo statiꝫ deberet homo cogitare de alio faciendo quia in via dei non progredi regredi est vt dicit Bern̄. Apostolus Col. j. Fructificantes ⁊ crescentes ⁊c.

¶ Capitulum. lxxvj.

Actus lasciui ⁊ dissoluti concupiscentiá excitant ⁊ inflámant. Vnde assimilantur viticeque cũ sit nature ignee ⁊ feruide est se tangẽti ut̃ vritiua. Talis ergo est caro humana que semper secũ portat ignem concupiscentie. Vnde non sine periculo tangitur. ꝓpter qõ vt refert Gregorius in libro dial. Dixit quidaꝫ sanctus homo infirmus ⁊ quasi in extremis positus mulieri ipꝫ tangenti. Mulier tolle paleas q; adhuc ignicul⁹ viuit. Et nota ꝙ dicũt doctores ꝙ hꝫ tact⁹ ⁊ oscula amplexus ⁊ hmõi possint bono ãio fieri ⁊ sine petõ. s. pp ꝙsuetudinẽ prie vl pp aliquá necessitatẽ aut rõnabilẽ cãz tũ q̃n fiũt ex libidine. i. pp delectationẽ carnis fũt petá mortalia. Q; nõ solũ ꝙsensus in actũ luxurie illicitũ vl̃ cuiuscũq; alterius peti mortalis est mortale petñ. sed etiá ꝙsensus in delectatione ipsi⁹ peti mortalis ẽ mortale petñ. Eccli. xiij. Qui tetigerit picẽ coinquinabitur ab ea. Nec. n. pix est caro mulieris iſlámabilis ⁊ inflammans.

¶ Capm. lxxvij.

Timor dei assimilat̃ feniculo. ¶ Primo propter virtutem apertiuam. q; feniculus vt dicit Pla. habet virtutem diureticam ⁊ aptiuaꝫ. Similiter timor dei aperit viam amori. Vnde dicit Augu. q; timor introducit amorem sicut seta in corium calcificis introducit filum. ¶ Secũdo q; hꝫ virtutem incisiuam. s. ex subtilitate substãtie sue ⁊ suis qualitatib⁹ vt dicitur in ꝑlo. Similiter timor dei icidit vinculum affect⁹ amoris mundi. Nam sicut Johes Cassian⁹ in libro de institutẽ monachoꝝ. De timore dei nascit̃ cõpũctio salutaris. ⁊ de cõpũctione cordis abrenuntiatio. i. nuditas ⁊ cõtemptus omniuꝫ facultatũ. ¶ Tertio, ꝓpter virtutẽ renouatiuã q; feniculi gustu vt fertur serpẽtes oẽm senectutẽ deponunt. Sic hõ dei timore cõpunctus senectutẽ nõ tpis sꝫ peccati p confessionẽ annuatim deponit. Quia saltẽ semel in anno vt supra dictũ fuit tenet hõ ex ꝓcepto ecclie ꝓfiteri eccl̃i. i. Timor dñi expellit peccatũ. ¶ Quarto pp virtutẽ illuminatiuã. q; ẽt feniculi gustu ipsi serpẽtes caliginẽ oculoꝝ detergũt vt Plinius dicit. Vnde ⁊ hoium intellectũ ⁊ caliginẽ oculoꝝ dicũt ex eo maxime relevari. ⁊ hõ ex eius succo fit collyrium oculis. valde aptum. Similiter timor dñi oculos mentis purificat ⁊ caliginem superbie fugat. ⁊ lumine vere sapientie mentem illustrat. ⁊ ideo dicit Job. xxviij. ꝙ timor dñi ipsa ẽ

sapientia ꝛc. ¶ Quinto ꝓpter virtutem defensiuam. Quia semen feniculi cum vino potatum valet contra morsus serpentum ⁊ contra ictus scorpionum ⁊ radix eius cocta cum vino canis morsum sedat. Hec.n. omnia operatur feniculus ostensis. ⁊ adhuc fortius operatur feniculus agrestis. Similiter timor dei ⁊ precipue agrestis. i. fortis resistit morsibus serpentum. i. tentatiõibus diabolicis. ¶ Jtẽ ictibus scorpionum. i. motibus carnaliũ tentationum que ante delectant ⁊ retro cruciãt sicut scorpio ante palpando incedit sed retro cauda ferit: vt dicit Grego. Jtem morsibus canis. i. tentationib⁹ mũdi blandientis vel persequentis. Quia canis aliquibus cauda blanditur aliquib⁹ vero latrat ⁊ eos morsibus ledere molitur. Vnde Greg. dicit q̃ in via dei timor fortitudinem gignit. s. contra carnẽ diabolum ⁊ mundum.

¶ Capitulum. lxviij.

Ribulatio assimilatur celidonie que est herba cui⁹ succo oculi irũdinum stercore lesi ad statum pristinũ reuertuntur vt Jsido. ⁊ Plinius dicunt. Similiter vt dicit Greg. oculos quos culpa claudit pena aperit. ¶ Item tribulatio non nocet se humilianti ſ̃ potius eum exaltat. Cuius exemplum appa ret in ficu egyptiaca: cuius lignuꝫ in aqua missum contra naturam aliarum ficuum mox fundum petit ⁊ postq̃ fuerit aqua plenum vnde magis deberet esse põderosum tunc redit ad summum vt dicit Aug. Similiter homo positus in aqua tribulationis si fundum petierit. i. si profunde se humiliauerit restituetur ad summum gradum. ⁊ etiam interdũ talis exaltatur ad sũmum. Vnde de christo dicitur Philip. ij. q̃ humiliauit seipsũ factus obediẽs patri vsq; ad mortẽ: mortẽ ãt crucis. propter qõ ⁊ deus exaltauit illum ꝛc. ¶ Item q̃ tribulationis flagellum aperiat oculos cordis vt iam est supra dictũ eo q̃ tollat cecitatem inductam per peccatum. patet etiam per lactuce que a quibusdam erarchea dicitur similitudinem ⁊ exemplum. Huiusmodi ent⁊ lactuce folia sunt brevia ⁊ rotunda cuius succum accipitres herbam scalpendo extrahunt ⁊ tangentes eo oculos cecitatem discutiunt cum senescunt. ¶ Succus ergo lactuce talis est acerbitas tribulationis. que. s. cecitatem accipitrum. i. hominum peccatorum ⁊ precipue tyrannorum fugat. Vnde tribulatio figurata ẽ i illo pisce Tho. vj. cuius fel. i. amaritudo valet ad inungendos oculos Apo. iij. Collyrio. i. tribulationis asperitate inunge oculos tuos vt videas. ¶ Jtez amaritudo tribulationis causat dulcedinem consolationis cuius exemplum apparet in radice. q; quãdo q; amara radix dulcem fructum producit. sicut in vite ⁊ oliua natura ostẽdit. in quibus ⁊ consimilibus amaritudo radicalis humoris digeritur ⁊ dulcescit beneficio aeris ⁊ caloris celestis materiam penetrantis. Sic dolor cordis vel tribulationis beneficio aeris circũstantis ideſt alicuius boni viri vel angeli assistentis. ⁊ beneficio gratie celestis animã per ipsam tribulationem purgantis vertitur in magnam dulcedinem consolationis. Psalmist. Secundum multitudinem dolorũ in corde meo consolationes tue letificauerunt animã meam. ¶ Jtem tribulatio assimilatur rãno. que licet sit arbor multe amaritudinis ⁊ in radice ⁊ in foliis ⁊ in ramis. multum tamen est medicinalis. Nam ex succo radicis medicamentũ fit oculos claros reddens. semen etiam secundinas ex vtero trahit. Sic tribulatio licet sit amara. ⁊ in radice cordis ad considerandum ⁊ in foliis. i. in verbis ad audiendũ. ⁊ in ramis. i. in factis ad tolerandum. tñ medicinalis est contra peccata ⁊ ꝑcipue q; oculos cordis clarificat vt supra dictum est. qõ precipue radix ramni facit. ideſt consideratio cause ipsius tribulationis. s. q̃ aliquis consideret ⁊ reputet se pati propter peccata sua manifesta vel occulta. ¶ Item deuotio mentis secundi

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nas.i.delectationes ⁊ concupiscentias vo luptatū educit.qz malitia vnius hore ob liuionem facit luxurie vt dicit Eccli.xi.

¶Item tribulatio humiliter portata assi milatur rute primo qz ruta hz vim pur gatiuam.purgat enim immūditā matri cis ⁊ inde fetū mortuū educit. Sic tribu latio dum hoiem ad pniam humiliat im munditiā mentis purificat ⁊ inde virtute pnie mortale peccatum euacuat. Vñ Au gu.super.ps.dicit q flagellū tribulationis excitat torpentem.humiliat superbientem. purgat penitentē.⁊ coronat innocentem.

¶Secundo qz ruta hz virtutē illumina tiuā scz qz ruta cruda cōmesta visū acuit. Sic ēt tribulatio acuit visus mētis. qz in tellectū tribuit Isa.xxviij.Tātūmodo ve xatio dabit intellectum.

¶Tertio qz ruta hz vim mortificatiuam. debent.n.mulie res grauide ab esu rute abstinere qz fetus occidit in ventre.Quasi aūt fetus in ven tre est peccatus conceptum qō tribulatio nis vis penitus extinguit. Eccli.xli.Ignes ardentem.i.incentiuū peccandi extinguit aqua.s.tribulationis.

¶Quarto qz ruta hz vim serpentū ⁊ bufonum expulsiuā. vñ debet plātari in ortis qz ab eis oē ve nenosum depellit.⁊ dz iuxta saluiā plāta ri qz eā serpentes diligūt ⁊ bufones.p sal uiā ergo calidā ⁊ humidā appetitū intelli gē sensitiuū q sensualitas noiat. Serpen tes aūt sunt motus inordinati ⁊ passiōes virtutis irascibilis.bufones vo sunt pas siones concupiscibiles. ⁊ hec oia in saluia fo uent qz oēs hmōi mot⁹ i sensualitate nu triunt.Sed hec oia reprimit ruta.i.tribu latio humiliter portata. Nam bufones.i. concupiscibiles passiones:puta gaudium delectationes:⁊ hmōi extinguit vis tribu lationis.Sed serpentes.i.motus irascibi lis.puta odium iram ⁊ huiusmodi repri mit vis patientie ⁊ humilitatis. ✠Matth. xvi.Serpentes tollent.

¶Capitulum.lxxix.

Verbum dei assimilatur se mini sm illud Luce.viij. Semen est verbum dei.

¶Prio pp vtutē attracti uā.qz sicut semē attrahit ad se hūorē ter re.ita verbum dei attrahit affectionē aie Et sic attrahebatur David dicens. Quaz dulcia faucibus meis eloquia tua.Et Pe trus dicens.Johan.vi.Domine ad quez ibimus: verba vite eterne habes.

¶Secundo propter virtutem mundificatiuā. Propter semen enim terra mundatur. ⁊ ipsum etiā terram mundat trahendo ad se humorem q alias in malas herbas cō uerteret.Similiter ēt verbuz dei mūdat ⁊ purgat aiam:Deb.i.Verbo virtutis sue purgationem faciens.Jo.xv.Vos iaz mū di estis propter sermonem qē.

¶Tertio propter virtutem assimilatiuam qz non ex quolibet semine quodlibet generat sz ex simili semine vt dicitur in libro Phy sicorum sicut ex tritico triticū ⁊ ex ordeo ordeum ⁊ sic de alijs. Vñ qz verbuz dei se men dei ē ideo facit homines similes deo Johā.x. Illos dixit deos ad quos sermo dei factus est.

¶Quarto propter virtutē germinatiuaz Isa.lxi.Sicut ortus semen suum germinat sic generatio ⁊ nativitas spiritualis habet fieri per verbum dei. Unde.i.Pet.i.Renati non ex semine cor ruptibili sed incorruptibili per verbum dei.

¶Quinto propter virtutem promo tiuam.quia illud quod ex semine gigni tur paulatim ⁊ ex virtute que est in semi ne semper perficitur ⁊ augetur ✠Mathei. xiij.Germinet semen ⁊ increscat. Ultro enim terra fructificat. primuz herbam de inde spicam deinde plenum fructum in spica.Semen est verbū dei:fructificat her bam in incipientibus spicam in proficien tibus plenum fructum in perfectis sine p seuerantibus.

¶Sexto propter virtu tem multiplicatiuam.quia ex vno grano seminis multa generantur Apostolus.ij. Corinthio.ix. ✠Multiplicabit semen ve strum.Et similiter verbum dei sm illud ✠Mathe.xiij.Audiunt verbum ⁊ suscipi unt ⁊ fructificant. vnum.xxx.aliud.lx. et vnum centesimum.

¶Capitulum.lxxx.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Virginitas assimilat cedro. Primo qꝛ cedrus ē arbor gratissimi viroꝛis: ē enim aspectu pulcra semp tenēs viridia folia. Est aūt contientia carnis quasi qdam viroꝛ arboris Gratus autē est deo viroꝛ cōtinentie cōiugalis. gratioꝛ autē continētie vidualis. ꝫ gratiosissimus est ei viroꝛ continentie virginalis Eccl'. xl. Gratiam ⁊ speciē desiderabit oculus ⁊ sup hec viri des sationes. Desiderabile ē oculis d'i videre gratiā continentie cōiugalis ⁊ speciē pudicicie vidualis sed super hec virides satiōes. i. sacratissimas vgines. Secūdo ratione iocundissimi odoris. Odoꝛ. n. cedri serpētes fugat ⁊ hoies recreat. Odoꝛ aūt virginitatis demones fugat ⁊ angelos d'lectat. qꝛ virginitas cognata est angelis p ut Hieroñ. dicit. ¶ Tertio rōne efficacissimi vigoris. qꝛ tanti vigoris est cedrus vt nunq̄ a tinea vel aliquo alio verme coꝛrodatur. Dñ ⁊ huius arboris gūma q̄ dicitur cedra est ad libroꝝ conseruationē sūme necessaria: qꝛ libri ex ea liniti nec a tineis roduntur nec tēpore senescunt. Coꝛpora etiaꝫ mortua in ligno cedrino reposita ⁊ cius lachryma perūcta ab omni putredine preseruant. Quasi autem tinea in pāno vel vermis in ligno est concupiscentia i carne: a cuius coꝛrosiōe. i. coꝛruptione vginitas ppetuo se pseruat. Dñ Augu. dicit q̄ virginitas est in carne coꝛruptibili ppetua incoꝛruptionis meditatio. Nec p ditur semo virginitas i coꝛpe sicut vires coꝛporis pduntur. Coꝛpora aūt mortificata per abstinentiā melius in cedro. i. i virginitate incoꝛrupta seruāt. ¶ Quarto ratione suauissimi saporis. ꝫ enim cedrus in suo fructu triplicem saporem. Maꝫ in medio circa grana eius pomum est aceto sum: i superficie vero circa corticē est dulce. in medio vero medulla est temperatū inter vtrumq̄ saporem quasi medium tenens. Sic etiam sacre virgines debent eē dulces ⁊ mites exterius in conuersatiōe sed interius aceto sc'idest timide ⁊ sollicite In medio autēm idest in coꝛpore debent esse quodam medio temperate vt neq̄ acetositate minime asperitatis fūrmētur. neq̄ dulcedine deliciositatis soluantur. ¶ Itez virginitas assimilatur ordeo. primo rōne ordinis. qꝛ ꝫ Plinū. ordeū inter frumenta primum seritur. ⁊ primum ecoligitur. Sic inter semina virtutum hec q̄si primum seminata fuit in humana natura ⁊ carne scilicet virginitas. Dñ nec p̄mus homo nec pria mulier fuerunt pducti p actum generationis aut p coꝛruptionē carnis. qꝛ coꝛpus Ade fuit ex virginea terra sumptuꝫ. ⁊ coꝛpus Eue ex virginea costa pductū. similiter fuit p̄mo recollectū et in horreo paradisi locatuꝫ. qꝛ prima caro deo vnita fuit caro v̄ginea sicut caro xp̄i. q̄ ⁊ ipa vgo fuit ⁊ ēt de vgie sūpta. ⁊ ipa prio fuit beatificata ⁊ i celo locata. Tenēt ēt cōit q̄ tria vgiea coꝛpora sūt ia añ messez generalē alioꝝ coꝛporū i horreo celi locata scilz ⁊ xp̄i ⁊ beate vgīs Marie ⁊ beati Joāis euāgeliste. De aliis aūt q cū xpo resurrexisse legūt tenet Augu. q̄ item mortui sūt ita q̄ non sunt in celo nisi eorum anime q̄us aliqui doctores contrarium dicant. ¶ Secundo ratione seminis. Ordeum enim non vult seri nisi in terra ficca ⁊ solida. qꝛ vginitas requirit soliditatē mentis ⁊ siccitatem carnis scilicet per abstinentiaꝫ cibi ⁊ potus. qꝛ sine cerere ⁊ baccho friget venus vt dicit Terentius in Eunucho. i. sine abundantia cibi ⁊ potus. Et ideo merito significatur virginitas in ordeo. Quod sm Ysido. dicitur ordeum quasi aridum. quod etiam est frigidum ⁊ siccuꝫ. quia scilicet vginitas animā refrigerat ab ardore concupiscentie. ⁊ desiccat ab humore gule. ¶ Tertio ratione robus. Nullū enim frumētuꝫ est magis a coꝛruptiōe remotū q̄ ordeū eo q̄ citius recolligatur ⁊ crescat q̄ ipsuꝫ coꝛruptio vel rubigo inuadat. Hoc autez virginitati competit ob cuius amorem plurime elegisse leguntur vt potius per martyrium ⁊ violentam mortez recolligerētur ad deum q̄ inhoneste coꝛruptionis rubiginem paterentur. ¶ Quarto ratiōe coꝛ

poris.qz totum corpꝰ ordei habet ꝑfectam excellentiam. Nam inter omnia frumenta validiorem habet palcam humiliorem stipulam et laudabilem multū medullam si debito mō sit parata ⁊ farinam acceptissimam seu polentam vt Plinius dicit. Que omnia competunt virginitati que est valida in ꝓposito. humilis in animo. laudabilis in exēplo. ⁊ acceptissima in merito. Vel valida in carne humilis in mente laudabilis in certamine. acceptissima in mercede. Vel valida contra mundum. humilis contra diabolum. laudabilis quo ad angelum. acceptissima quo ad christum. ¶ Itez virginitas assimilatur rose. quia ipsa est flos de qua dicitur Ecclesiastici xxiiij. Quasi flos rosarum in diebus vernis. Quod patet primo ratione decoris. quia sua pulcritudo visum pascit. Sic virginitas in oculis dei ⁊ angelorum maximam pulcritudinem habet. Sapientie. xl. O ꝙ pulcra est casta generatio cum claritate. ¶ Secundo ratione odoris qz suo odore olfatum affecit. Ipsa autem virginitas tota odorifera ē cuius odore repletur domus conscientie Job. xij. Domus impleta est ex odore ⁊c. ¶ Tertio ratione suauitatis quia rosa suauitatis mollitie tactum lenit. Specialiter Joannes inter apostolos tanꝯ virgo purissimus xpm merebatur tangere. ⁊ ci intimius ⁊ familiarius preceteris adhere. Vnde ⁊ in cena recubuit supra pectꝰ eius. qz virgines quadam speciali vnione xpo ceteris in celo familiarius inherent ⁊ circa ipsum sunt sicut suauissime rose. Vnde de virginibꝰ dicit. Apoc. xiij. qz sequūtur agnuz quocūqz ierit. ¶ Quarto ratione virtutis. Nam sua virtute multi languoribꝰ rose succurunt. qz scilicet virginitatis honestas a multis tribulationibꝰ liberat quas coniugati patiūtur vt Apls ostendit. i. Corīn. vij. ¶ Item virgines assimilant violis q̄ sūt frigide aquose ⁊ odorifere. Sunt enim virgines frigide a cōcupiscentia carnis. aquose ꝓ lachrimas deuotiōis: odorifere per exēpla honestat]. Et nota qz viola suo odore cerebri calorem mitigat. spiritū alacez ꝓfortat ⁊ somnū ꝓuocat. Sic virginitas suo odore ardorē carnis refrigerat. spiritū cōfortat ⁊ recreat. ⁊ ad somnū idest quietē cōtēplatiōis disponit ⁊ preparat. ¶ Item virginitas assimilatur lilio Cañ. ii. Sicut lilium inter spinas sic amica mea ⁊c. Et hec similitudo ꝓmo congruit ratione decoris. est enim flos mire pulcritudinis ⁊ decoris quē hz ex cādore sine rubore. Nam lilia cōiter sūt alba sed qñqz rubea ⁊ purpurea. habz enim virginitas candorem. i. puritatem carnis Eccli. xl. Pulcritudinē decoris ei⁹ admirabitur oculus. Sed alique virgines habuerūt ruborez pāssiōis. scilicet suo sāgui ne rubricate. Isaie. xliij Quare rubrū est indumentū tuuz. i. corpus Secūdo ratione odoris. Nam flos lilij qñ integer ⁊ intactus est multum ꝓmanet ⁊ suauiter redolet sed cōfract⁹ ⁊ confricat⁹ plurimū fetet. Similiter hominum caro dum intacta ⁊ integra per virginitatem permanet taz deo ꝙ hominib⁹ redolet Eccli. xxiiij. Fructificaui suauitatez odoris. Sed duz per luxurie vicium confricatur vel frāgitur virginitatis signaculuz taz spūalis q̄ corporalis fetor egredit. ¶ Tertio rōne fulgoris. quia i lilio quedam aurea grana fulgent que septē astulis sustentātur. Dñs ex septem foliis candidissimis simul cōtinuis flos iste componitur ⁊ septez granis aureis decoratur. Hec septem folia cādidissima inuicem cōtinua sunt septez virtutes anime que fuerūt in sacris virginibus inuicem cōnexe scilicet iustitia. tēperātia. fortitudo. prudētia. fides. spes. charitas. Sed adhuc cum istis septem virtutibus habuerūt septem grana aurea. i. septem sācti spūs dona. scilicet sapientie. scientia: intellectus: cōsilij. fortitudinis. pietatis. timoris. Dñs ⁊ vere fuerunt virgines sacre ecclie quasi lilia que sunt in transitu aque vt dicitur. Eccli. l.

¶ Capitulum .lxxxj.

Virtutes assimilant alleis. ¶ Primo quia alleū vt dicit Biasco ridet habet vtutez omne venenosū repellendi. Et hoc cōpetit vtuti fidei que venenosa dogmata scilicet hereticorum depellit in quibus est venenum falsitatis ⁊ prauitatis Repellit etiam fides ⁊ vincit venenum mūdi. i. cupiditatē vel rabiem tyranorū psequntium. i. Joh. v. hec est victoria q̄ vincit mundum fides nostra. Item valet contra venenū diaboli. Ephe. vi. In omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela ignea nequissimi extinguere. ¶ Scōo q: alleū hz virtutē dolorez illorū mitigandi sez si cū oleo coctum ⁊ tritū sup locū doloris ponat. Et hoc cōpetit spei. q: ipa spes celestis premij mitigat dolores pñtis exilij ꝓcipue si adsit peccatoꝝ contritio ⁊ celestis gre vnctio. ¶ Tertio q: hz virtutē diuidēdi. ⁊ hūores grossos incidendi ⁊ consumēdi. ⁊ hoc ꝓpetit charitati que nos a mundo diuidit. Dñs q diligit mūdū non ē charitas patris in eo vt dicitur. i. Joh. ij. Qui poeta cōsonat dicēs. Nō bñ cōcordāt nec i vna sede morātur. Dan⁹ amoz mūdi verus amoz⁹ dei Dñi charitas hūores grossos. i. affectꝰ terrenos a mēte separat ⁊ cōsumit. ¶ Quarto hab virtutez vulnera sordida purgādi ⁊ hoc cōpetit iustitie. q: purgat male ficia ⁊ scelera in alterutrū ꝑmissa. quibus interdū vulneratur corpora. vel saltez vulnerant dānabiliter suscipiētiū corda. ¶ Quinto hz virtutē dolorē ⁊ tumorez a loco tollendi si coctum cū aq̄ fontana apponat. Et hoc ꝓpetit prudētie q̄ tollit dolorē dū ꝓsolatur i aduersis. ⁊ sedat tumorē supbie humilias i ꝓsperis. ¶ Sexto hz virtutē morsū canis rabidi curādi si cū sale ruta ⁊ nucꝫ sit admixtū ⁊ positū sup vuln⁹. Et hoc ꝓpetit fortitudini. que defēdit a morsu canis rabidi. i. a terrore aduersitatis vel ꝓsecutionis mūdi. si tñ ipa fortitudo sit cum sale discretiōis cum ruta acute cōtemplatiōis. q: ruta dicitur reddere visum acutū ⁊ cum nuce. i. custodia humilitatis. Nā nux dulcedinē nuclei sub arida testa celat ⁊ custodit. Et sic quoq; hō humilis sub asperitate pñe vel carnis celat vel custodit dulcedinem mentis. ¶ Septimo q: alleum habz vim hydropisim euacuādi. q: humorem sub cutaneum desiccat. Habz etiam vim vermes ventris occidendi si cum pipere et succo mentez accto ad salse modum offeratur. Et hec duo competunt temperantie que hydropisiz curat. i. luxuriam in q̄ fluxus carnalis humoris exuberat. quē ipa tēperantia per virtutē ꝓtinētie et abstinētie euacuat. Itez tempantia vermes ventris. i. appetitus ⁊ prurit⁹ gule iordinatos qui etiaz ventrez repletē ⁊ mordēt necat si tñ abstinentia cū pipere calido diuini amoris ⁊ cū succo mente id ē deuotione mentis. ⁊ cū aceto ꝓpūctiōis fuerit sociata. Quia abstinētia ⁊ cōpunctio dilectio ⁊ deuotio optimā salsam faciunt animē p quā ois inordinatus motus carnis constringitur ⁊ absc̄edit. ¶ Item virtutū theologicarū pfectio repsentat in faba Nam faba habet hastam que crescit angulosa. ⁊ representat fidem que creuit p q̄ttuor angulos. i. per doctrinam q̄ttuor euangelistaruz. vel per angulos. i. p quatuor partes mūdi. De quibus dicit Se. xx viij. Dilataberis ad orientem ⁊ occidētem ⁊ septentrionem ⁊ meridiem. ¶ Itē faba habet florē odoriferū multū ab apibus frequētatū Et hic flos significat spez quia cū flos apparet spes est ō futuro fructu. per spem enim iam icipimus future vite gaudia odorare ac sapere. hāc frequntāt apes. i. actiui soliciti ⁊ argumētosi. q: i spe fructꝰ vite eterne semināt semia elemosynaruz ⁊ opera miseri cordie. ¶ Itē faba ꝓducit i hasta thecas. que scilicet interius diuersis sunt distincte domunculis in quibus fabe per ordinem sunt locate. Iste thece sunt charitatis gradus diuersas domūculas. i. diuersos modos habentes in quibus sunt fabarum grana. i. charitatis opera quodam ordine distincta. Nam debet esse charitas ordinata ⁊ gradata. ⁊ interius in affectibus exteri/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

us in affectibus Cantico.ij. Ordinauit in me charitatem.

¶ Capitulum. lxxxij.

Virtuosi homines differũt a viciosis sicut plante siue arbores masculine a femininis. Dicit autem Aristo. ꝙ diuersitas plantarum distinguitur per masculinas ⁊ femininas. ⁊ inuenitur inter vtrasq; quadruplex differentia. Prima sumitur ex complexione quia masculina planta spissior est durior siccior dẽsior ⁊ ramosior ꝙ femina. Similiter inter homies quidam sunt masculini. i. viriles cõtra vicia. ⁊ constantes contra aduersa. quidam autem sunt feminini. i. molles ⁊ inconstantes. Vnde masculini. i. virtuosi sunt magis spissi per gratie plenitudinez. sunt magis duri per patientie fortitudinem. magis sicci per abstinentie aridꝝitatem. magis densi per virtutum multitudinem. ⁊ sũt magis ramosi per bonorum operum solicitudinem. ¶ Secunda differentia sumitur ex foliorum distinctione. quia masculina arbor habz folia aspera minora ⁊ strictiora propter dominium siccitatis. Et dicit Aristo. ꝙ si folia vel puluis foliorum vel corter masculine plante folijs femine componatur vt simul cohereant. citius maturabuntur fructus femine. ⁊ prohibent casum foliorum ⁊ fructuz donec fuerit completa digestio. Cuius ratio est ꝑm Alphredum quia masculina planta aere deferente auget calorem femininum. ⁊ sic fit potentior in operatione. Et dicit etiaz idem Alphredus ꝙ si folia masculine plãte coniungantur folijs femine sic inuicem coherebunt ꝙ vix possunt separari ab inuicem. Similiter prelatus qui est masculinus. i. virilis ⁊ prudens habet folia. i. verba aspera incorripiendo. pauca in precipiendo. stricta in seruãdo. effeminatus autem. i. timidus prelatus habet verba lenia in corrigendo. multa in adulando. et larga in relaxando. Sed quia nimia scueritas aliquando frãgit. ⁊ nimia lenitas aliquando dissoluit. expedit coniungere ali quando in correctione ⁊ componere verba feminina cum masculinis idest miscere verba blanda duris que tamen sic debẽt coniungi vt ab inuicem non separentur. scilicet vt neqz verba blanda careant seueritate neqz seuera careant lenitate.

¶ Tertia differentia est in pullulatione. qz prius pullulat masculina ꝙ femina propter fortiorem calorem. Sic homo virtuosus ⁊ virilis bonus facere non tardat quod expedit. sed timidus ⁊ tepidus q minus habet de caloꝛe charitatis negligit ⁊ postponit. ¶ Quarta differentia est in fructificatione. quia fructus masculine plante est breuior ⁊ etiam maturior ꝙ femininc. Cuius ẽ ratio. quia in masculina propter abundantiam caloris ⁊ siccitatis partes eius fortius constringuntur ad inuicem ⁊ faciunt arborem spissiorem. Sic ergo ipsa strictura ⁊ soliditas venaruz ꝓhibet humorem multum emitti ad vnuz locum vt conuertatur in fructum. ꝓpter quod fructum habet breuiorem. vt dicit Albuñ. Paucitas autem humoris ⁊ abũdantia caloris faciunt ꝙ ipse fructus sit magis maturus. Vnde etiam dicit Aristo. ꝙ si vẽtus deferat odorem masculine ad femininam maturabitur citius eius fructꝰ. Ergo viri masculini. i. virtuosi. ⁊ prudentes faciunt fructus breuiores. i. opera humiliora vel breuiora. i. non diu dilata. ⁊ maturiora. i. discretiora ꝙ timidi ⁊ imprudentes qui faciunt opera tarda ⁊ indiscreta. Sed odor masculini. i. consilium ⁊ exhortatio hominis magnanimi ⁊ prudentis multum prodest femine. i. homini remisso ⁊ debili ⁊ reddit eum magis solicitum ⁊ cordatum ad expediendum illud quod faciendum est.

¶ Capitulum. lxxxiij.

Vicia assimilantur alleis. ¶ Primo quia alleũ visũ dãnificat. qz oculos offendit. Vnde cõmũs versus dicit. Allea vina venꝰ pulmonis vẽt' faba fumus. Ista nocẽt oculꝭ. sz vigilare magis. Hoc autem competit vicio superbie que visum men

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tis obscurat Job.xxxvij. Immanibus.i. superbis abscõdit lucem. Grego. Tumor mentis est obstaculum veritatis. ¶ Secundo quia stomachum turbat. ꝛ h cõpetit inuidie. q̃ de aliena felicitate mentem perturbat. ¶ Tertio quia corpori appositum ipsum vlcerat. Et hoc competit gule per cuius superfluitates frequenter ex nimijs humoribus corpus vlceratur ꝛ apostematur ꝛ multomagis aia. ¶ Quarto quia sua caliditate nimia ventrem desiccat. Et hoc competit luxurie que corpus nimis inflammat ꝛ bonam humiditatem educendo desiccat. ¶ Quinto quia nimis comestum corpus inflammat quod competit ire in qua fit ebullitio sanguinis ꝛ totius inflamatio hominis. ¶ Sexto quia lepziam generat. quod competit auaricie que est lepra diuitum sicut dicitur de Naamam.iij.Regis.v. q̃ erat dues ꝛ leprosus. Nec etiam admodum leprę est vniuersalis infectio siue corruptio quia radix omnium malorum est cupiditas. ¶ Septimo quia choleram adustam multiplicat. nimia autem adustio cholere melancoliam generat. Vnde melancolia dicitur colera nigra per quam designatur accidia. quia vtraq; sc̃z melancolia ꝛ accidia grauedinem ꝛ tristiciam causat. illa in corpore ista in mente.

¶ Capitulum.lxxxiij.

VIta pñs hũana assimilat flori. ¶ Primo ratione generationis: q̃ flores in zephyro vento generantur qõ significat q̃ hõ in hũilitate ꝛ mãsuetudie orit. naz vẽtus zephyrus sicut dicit Boetius est vẽtus mitis ꝛ suauis sicut boreas ecõtrario ẽ rigid⁹ ꝛ tumultuosus. hõ. n. mitior ꝛ humilior nascitur oibus animalib⁹ pp quod dicit̃ q̃ hõ est animal mansuetum natura. In cuius signum omnia animalia preter hominem quasi armata nascuntur. vel horribilibus pilis vel vngulis retortis vel calcibus durisc. vel saltez dentibus acutis. q̃ dicit Auicenna q̃ omnia animalia que non carent dẽtibus nascũt dentata per hominem. ¶ Secũdo ratione dissolutionis: quia flores in austro vẽto dissoluũtur. Auster enim caliduꝫ significat infirmitatis feruorem que incolumitatez vel pꝓsperitatem humane vite dissoluit. Job.xiij. quasi flos egreditur ꝛ cõteritur. Flores enim dum hũore modico nutriuntur subito solis incendio deficcantur. ꝛ omnis eorum pulchritudo deperdit ꝛ ꝓteritur ꝛ deletur. Et similiter accidit de corporib⁹ human]. ¶ Tertio ratione diuulsionis. q̃ flores i vento borea diuelluntur. Dent⁹ boreas asper ꝛ fortis ẽ mors p quã humana vita totaliꝫ diuellit. Itẽ flores dicũt q̃si fluores. q̃ cito defluunt ꝛ ad materiã primariã redeunt. Sic hominum vita cito defluit. ꝛ p mortẽ humanũ corpus in propriam materiã sc̃z. terram redit. Ja. i. Flos eius decidit ꝛ decor vultus eius deperijt.

¶ Capitulum.lxxxv.

Christ⁹ assimilat illi herbe q̃ oꝛ dracõtea. ex eo q̃ h herba habet similitudinẽ serpentis ꝛ tñ nõ est venenosa imo est serpentibus contraria. Nam eius hasta ad modũ colubri maculẽ ẽ respsa hñs siñitudinẽ vipere vel dracõis. Florẽ hz purpureũ diuisũ ꝛ apertũ sicut os serpẽtis de cui⁹ medio ꝓcedit quasi lingua serpẽtis nigra ꝛ rotũda. Nec antẽ herba odore suo serpentes fugat vt dicit. Biasco. sic christus habuit similitudinem serpentis inquantum habuit similitudinem carnis peccati. sed tamen in rei veritate nõ habuit venenum. i. peccatum quod serpens antiquus idest diabolus sua tentatiõe hũane nature immisit. Heb.iij. Nõ enim habemus pontificem qui nõ possit compati infirmitatibus nostris tentatus per omnia pro similitudine absq; peccato. Vnde christus sue passionis odore ipsos serpentes idest demones fugauit ꝛ nos ab eorum veneno idest peccato liberauit. Vnde ipse fuit figuratus in illo serpente eneo quem moyses fecit qui figuram serpentis habebat ꝛ tamẽ veneno ca

rebat. Lingua autē .i. doctrina christi fuit serpētina .i. prudētissima. Nam prudētia serpenti ascribitur. ¶Math. x. Estote prudentes sicut serpentes. ¶Item nigra q̄ humillima. Vnde ipse dixit ¶Math. xi. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. vel nigra q̄ ardentissima. res enim ad uste nigredinem habent Luce vltimo. Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via. ¶Item rotūda. q̄ perfectissima. Nam rotunda figura perfectissima figura a philosopho iudicatur. Joh. vij. Nunq̄ sic locutus ē homo. ¶Item christus assimilatur flori. ¶Primo propter generationem q̄ flos generatur ad calorē solis ⁊ infusionez roris. ⁊ sine lesione ⁊ apertione arboris. Sic ad christi conceptionem calor sanctispiritus se infudit. qui ipsam conceptionez fecit Luce primo Spiritus sanctus superueniet in te ⁊ virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. Ros diuine gratie superuenit p̄ quā virgo deo placuit Luce .i. Aue gratia plena dominus tecum. Nullam apertionez .i. corruptionem pertulit. sed virgo concepit Ysaie. vij. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filium. ⁊ Isa. xi. Egredietur virga de radice iesse. ¶Item sicut dicit Pythagoras flos habet in celo patrez scilicet solem. in terra matrem scilicet plantaz ⁊ ita p̄ient ipse Origenes dicit in celo est sine matre. ⁊ in terra sine patre ⁊ ex hoc similitudinem habet cum verbi conceptione que fuit in celo sine matre ſm̄ natiuitatē eternam: in terra vero sine patre ſm̄ natiuitatem temporalem. ¶Secundo christus assimilatur flori propter delectationem quia iste flos delectat visum sua pulchritudine .i. Petri .i. In quem desiderāt angeli. Delectat olfatum sui odoris suauitate. vt quilibet clamare possit. Trahe me post te ⁊c. Delectat tactum sua lenitate ps. Quoniam tu domine suauis ⁊ mitis. ad Thitum. iij. Apparuit benignitas. Delectat auditum ⁊ etiam gustum p̄ spez futuri fructus. quia quando flores suaues audimus speramus fructus. ¶Multū enim debet auditum nostrum delectare quando audimus istum nostrum florem christum esse nostrum mediatorem. Mā sicut flos est medium inter ramum ⁊ fructum. sic ipse est mediator inter nos ⁊ deum. Delectat etiam gustuz in spe fructus. quia per ipsum tanq̄ per florem venturi sumus ad illos fructus. Canticorum secūdo. Fructus illius dulcis gutturi meo. ¶Tertio propter odorationem. Habuit enim iste flos odorem deum patrem afficientes. Genesis. xxvij. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. ¶Item odorem demones expellentem ad modum myrrhe que fugat serpentes. Eccles. xxiiij. Ego q̄ si myrrha dedi suauitatem odoris. ¶Item odorem homem a peccati corruptiōe seruantez ad modum odoris cedri. Et nota q̄ flos hz odorez quasi indeficientem. q̄ aufulsus arefactus ⁊ attritus odorem suū non perdit. Similiter dominus noster iesus christus aufulsus in morte arefact⁹ in cruce. attritus in flagellatiōe. odorem suauitatis non perdidit sed adauxit. Vnde Ambrosius dicit in libro tertio de spiritu sancto. Flos odorem suum ⁊ succisus reseruat. ⁊ contritus acumulat. nec aufulsus amittit. Ita ⁊ dominus in patibulo crucis. nec contritus emarcuit. nec aufulsus euanuit ⁊ illa lancee compūctione succisus sacro speciosior fuit cruoris calore vernauit. mori ipse nesci⁹ ⁊ mortuus eterne vite munus exhalat. ¶Quarto propter variationem varia namq̄ florum genera sunt gratiosa. Et dominus noster iesus christus fuit vt viola per humilitatem vt lilium per puritatez. vt rosa per charitatem. p̄ quā pro nobis se sanguine rubricauit. vnde merito dicitur. Eccli .l. Quasi flos rosarum in diebꝰ vernis. ps. Cāq̄ flos agri sic efflorebit.

¶Capitulū. lxxxvi.

Lus carnalis ⁊ matrimonialis qui est inter viruges assimilat cepe mario. ¶Propter quā rōne nocumēti. quia huiusmodi cepe qui inuenitur solum est

mortiferum ⁊ venenosum. Tunc enim talis zelus est solus quādo est sine dei timore vel sine prudentie discretione. quibus omnis virtus ⁊ passio debet esse sociata. Unde zelus qui est sine eis generat suspitiones ⁊ tribulationes mortiferas ⁊ venenosas ⁊ ad litteram sequuntur quandoq; venefitia ⁊ mortes. Joannis tertio. Si zelum amarum habetis. ⁊c. ¶ Secundo ratione medicamēti quia reprimitur eius malicia si in vino ⁊ oleo aliquantulum admittatur vt sic in medicinis apponatur. quia si amor coniugalis sit cum vino charitatis ⁊ cum oleo lenitatis non nocet sed prodest multū. Et de tali amore loquitur Apo. ad Ephe. v. dicens. Viri diligite vxores vestras sicut ⁊ christus ecclesiam. ¶ Tertio ratione temperamēti quia in tali cepe debent interiora ac exteriora abijci. quia interiora propter caliditatem nimiam: exteriora vero propter siccitatem multū sunt mortifera. sed media sunt temperata ⁊ multum medicine accomoda. Sic a zelo matrimonij debet remoueri illud quod est vitiosum interius. s. amor inordinatus ⁊ carnalis. ¶ Item illud quod est vitiosum exterius vt indiscreta custodia. quam vnus coniugum alteri ponit. Sed amor siue zelus temperatus ⁊ medium tenens laudabilis est ⁊ bonus. Et ꝯ zelus facit eos cōcordes in bono ⁊ ideo gratus est deo ⁊ hominibus. Unde Eccli. xxv. In tribus beneplacitus est spiritui meo que sunt probata coram deo ⁊ hominibus Concordia fratrum amor proximorum. vir ⁊ mulier sibi bene consentientes.

¶ Explicit liber tertius de similitudinibus rerum.

¶ Incipit prologus. li. iiij.

Interroga iumenta ⁊ docebunt te. volatilia celi ⁊ indicabunt tibi. loquere tre ⁊ respōdebit tibi. ⁊ enarrabunt pisces maris Job. xij. Creator celorum ⁊ dñator aquarum vniuersoq; rex ⁊ domin⁹ creature specialem curaz gerens de homine. quem sua insignitum imagine ad sui fruitionem creauerat taliter oia que produxit humanis deputauit obsequijs. vt nō tm̄ ex eorum aspectu solacia capere posset. sed ex eorum insuper vsu vel famulatu varia illi cōmoda vndiq; prouenirēt. Verum inter ista magnifica sue prouidentie dicta volatilia celi ⁊ pisces maris vt ex sacra scriptura colligitur quodaz precipuo munere ad humane vite cōmoda tripliciter ordinauit. Nam primo ea cōstituit in obsequium subiectionis. ⁊ h ex verbis scripture clarius intimatur. vbi deus hominibus loquens dicit Gen. ix. Dominamini piscibus maris ⁊ volatilibus celi. Decebat nāq; vt animalia cetera illi subijcerentur qui naturalis rationis fastigio ⁊ prouidentie gubernaculo omnibus preeminebat. Habent enim animalia cetera per extimationem vniuersalis ⁊ naturalis prudentie que omnium agibilium est ratio naturalem quandaz participationem. in homine vero viget per se vniuersalis ⁊ naturalis prudentia que omnium agibilium est ratio directiua. Omne autem qō est per participationem subditur ei q̄ est per essentiam. quare cōueniens fuit q̄ omnia animalia homini subderentur. Unde ps. ait. omnia subiecisti sub pedibus ei⁹ oues ⁊ boues vniuersas ⁊c. ⁊ vsq; ad semitas maris. ¶ Secundo q: dominus pisces maris ⁊ volatilia celi hominibus concessit in edulium refectionis. Siquidem ante tempus diluuij herbas tm̄ ⁊ fructus arborum homini-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

bus ꝛ aliis animalibus deus concessit in
cibum dicens eis Gen.i. Dedi vobis om
nem herbā afferentē semen super terraꝫ
ꝛ vniuersa ligna que habēt in semetipsis
semente generis sui. vt sint vobis in escā
ꝛ cunctis animātibus terre. Sed postmo
dum peracto diluuio aliū concessus est
esus. s. cum dns dixit Gen. ix. oēs pisces
maris manui vestre traditi sunt. ꝛ omne
qđ mouetur ꝛ viuit erit vobis in cibū ſſi
olera virentia tradidi vobis oia excepto
ꝙ carnē cū sanguine nō comedetis. Hoc
indultum igit concessit dns tum ꝓpter
hois fragilitatem ne vꝫ prosterneretur
in tanta vastatione rerū. tuꝫ ꝓpter terre
infecunditatē causatam ratiōe diluuij tū
etiā ꝓpter aeris differentē varietatē. qa
sicut Alcuinus testatur. qui fuit magister
Caroli magni. ante diluuiū tpa super ter
raꝫ non cecidit nec exiuit pluuia. sed aqs
fontū ꝛ roꝛ copioso terra irrigabatur.
Vnde herbe suauiores erant ꝛ maioris
efficacie ad nutriendū ꝙ fuerunt post tpa
diluuij. qñ aer ventis ac nubibus ꝛ pluꝫ
nijs ac passionibus alijs distēperat ac per
turbat. sed ꝓ tanto ꝓhibuit dns esuꝫ
carnū cū sanguine mixtū. vt duꝫ homo
assumere vitaret sanguinē bestiarū mul
tomagis horreret effundere sanguinem
humanū. Vnde subditur in eodē capit.
Quicūqꝫ fuderit sanguinē humanū fun
detur sanguis illius. ¶ Tertio dedit dns
volucres celi ꝛ pisces maris in magisteriū
instructiōis. qđ ex verbis Job supra
positis euidenter cōprobat. dicitur enim
Job. xij. Interroga iumenta ꝛ docebunt
te ꝛc. Tunc. n. aut iumenta aut volatilia
celi aut pisces maris querimus cum eoꝝ
naturas aut motus subtiliter indagam⁹
Sed interrogata nos docent. loquuntur
aut rīdent. cū ex eoꝝ cōsideratione per
cipimus qualiter nostros actus cōpone
re debemus. Et ideo de piscibus maris
loquens beat⁹ Ambro. in li. hexameron
dicit ꝙ in signū sūt facti. vt in his nostro
rum morū vitia videremus. ꝛ cauerem⁹
ea. ¶ Qua ꝓp post herbaꝫ ꝛ arboꝝ in du
as similitudines restat ꝑūr. vt in hoc ōrto
nri opis libro de auibus atqꝫ piscib⁹ aliq̄
introducaṁ exēpla. vt nostro stilo mori
bus adaptent. Nō aūt mihi licuit de spe
cibus singulis vel auium vel piscium in
hoc tam vtili tractaculo facere mentionē.
ex eo ꝙ inumera sunt natatilū atqꝫ vola
tilū generaꝫ qs eni vt de volucribus face
am ꝛ mario ꝛ natatilū species dinumera
re possit aut eas suis noibus singulas de
signare. Dn̄s ps. ait. hoc mare magnū ꝛ spa
cioſumnauib⁹ ꝛc. Et ꝑ Ambro. plura
sunt in mari genera piscū ꝙ in terra sūt
animalium. Ex quo patet ꝙ volatiliuꝫ ꝛ
magis natatilū spēs q̄ a nobis cognoscū
tur. pua qđē particula sunt respectu eoꝝ
q̄ ignorant. Ergo exempla ꝛ si non de oī
bus de aliquibus saltem magis famosis
ꝛ notis inducemus. perstringentes mate
rias singulas quibus adaptabuntur exē
pla ꝑ modum in precedentibus habitū
sub ordine alphabeti.

¶ Capitulum j.

Aiecti ꝛ despecti a mūdo
suscipiunt ꝛ nutriuntur a
deo. cuius exēplū apparet
in pullis agle. qꝫ cū multa
grauedine agla pullos nu
trit aliq̄n si tres pullos ha
buerit vnum abijcit quē tm̄ alia auis que
fulica dr̄ accipit ꝛ nutrit vt dicit Ambro.
Tunc agla pullū ꝓijcit cū mūdus suum
amatoꝛē persequit ꝛ affligit. quem tm̄ alia
auis. s. xp̄i gra misericorditer amplexatur
a mūdo etiaꝫ coact⁹ recedēs spōte ad pe
nitētiā venit. Dn̄s sicut Grego. dicit mala
q̄ nos ꝟ premūt ad deū nos ire cōpellūt
Eze. xxxiij. Quod abiectū erat reducam.
¶ Itē abiectos ꝛ despectos a mūdo de⁹
ſz excelſus nō tm̄ abhoꝛret vel despicit ſz
eos de excelso. pspectās poti⁹ ad se trahit
Quod ite exēplo agle ꝑz. q̄. s. est taꝫ lim
pidi visus. vt cuꝫ in aere super mare fera
tur vt vix videaṫ. inde tm̄ pisciculos i ma
ri ostēplaṫ. ꝛ ista lapidis imū petit pisciculos rapit attrahit ꝛ comedit. Sic de⁹ cuⁱ⁹
oculis nuda sunt omnia ꝛ apta. ꝙ⁹ in
altitudine sue lucis nobis ſt inuisibilis qꝫ
habitat inaccessibilem quē nemo hoiuꝫ vi

dere potest. Ipse ẽ discipulos paruos in mari exĩtes. i. despectos ⁊ humiles spiritu in mundo fluctuantes nõ despicit sed prospicit in imo. ad eos venit suo lumine illustrãdo eosq; ad se trahit suo amore inflãmãdo. ⁊ quasi cibum comedit eos sibi per familiarem gratiam coniungendo ⁊ incorporando ps. Quis sicut dñs deus noster qui in altis habitat ⁊ humilia respicit in celo ⁊ in terra.

¶ Capitulum. ij.

ABscondere dz homo opa bona sua vt non illa diabolus p inanẽ gl̃az ⁊ ostentationẽ corrũpat. Est. n. diabolus pauoni similis q oua galline sue pgrit vt frangat ⁊ comedat vt libertius libidini vacet. sed gallia ipsa oua abscõdit vt seruet. Sic q; diabolus bõa nr̃a conãt auferre nos debem⁹ illa p hũilitatem abscõdere sm illud Mathei. v. Nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua. Sz gdã sunt sicut gallina domestica. q̃ statim cũ ouũ emisit clamat q̃ reuelat ⁊ iõ amittit. Isa. xxv. Dia q̃ in domo mea sunt viderũt. nõ fuit res quã nõ ondẽris eis dixit Ezechie de nũcijs babylonis ⁊ postea dicẽ est ei q̃ ola amitteret. ¶ Item q; hõ debeat bona opa sua absondere ꝓpter timorem superuenientis elationis vel tentatiõis inanis gl̃e patet etiã exemplo ceti siue balene que non parit oua sicut multi alij pisces sed parit viuos fetus sicut dicit Ambro. Quos quidem postq̃ peperit se cũ tenet ⁊ ducit sed statiz cum aliquid qõ illis possit esse obnoxiũ vel terribile supuenire sentit eos aperto ore in vẽtrẽ suũ recipit ⁊ absõdit quousq; trãsierit omne piculũ vel abscesserit ⁊ tũc eos q̃si tam securos viuos ⁊ incolumes euomit sicut idẽ Ambro. dicit. In quo quidem aperte docemur. q; bona nostra que agim⁹ etiaz ꝓpter timorem glorie aliquando debemus abscondere. ⁊ propter aliorũ vtilitatem nõnunq̃ propalare. Vnde ⁊ dominꝰ noster qui discipulis alicubi dixit. Attẽdite ne iustitiam vestram faciatis coram hoibus ⁊c. Matth. v. Ipse etiã dixit. Sic luceat lux vestra coram hoibus vt videant opera vestra bona ⁊c. in eodem capitulo.

¶ Capitulum. iij.

ABstinẽtia discreta a cibis liberat hoiez a putredine ⁊ ardore libidinis. Est. n. hõ abstinens similis pauoni cui⁹ caro tã dura ẽ vt vix putredinẽ sentiat nec facile coq valeat fieri dicit Isid. Hãc ꝓfecto duriciẽ moraliter carnis discreta abstinẽtia facit ⁊ causat vt nec putredinis resoluat fetoremue libidinis viat ardore: cessat resolutio putredinis subtracta mã seminis. salimẽt⁹ ⁊ frigescit flãma carnis cibor̃ remot⁹ fomẽt⁹: sicut etiã lignis subtractis extinguit feruor ignis. Prouer. xxvj Cũ defecerit ligna extinguit ignis. Joh. cassianus de instituẽ monachoꝝ. Nunq̃ igt poterit ardẽtes ꝓcupiscẽtie stimulos ihibere q̃qs desideria gule refrenare nõ q̃rit. Et Ambro. dicit in sermõe d̃ gula q̃ fames amica vgintati est inimica lasciuie saturitas vo castitatẽ pdit ⁊ nutrit illecebram.

¶ Capitulum. iiij.

ABundãtia ꝓsperitat̃ sentire phibet vulnera mẽt̃. Cuius exẽplũ apparet in cete ⁊ in pisce balena q̃ tãte est pinguedinis. q; q̃ percutitur vulnera non sentit nisi pinguedo eius totaliter p forata fuerit. sed q̃ caro ĩterior leditur facile capitur. q; amaritudines aque non sustinẽs litus petit ⁊ moritur cito. Velut autem pinguedo piscis est abundantia ꝓsperitatis que quidẽ dum peccãtib⁹ affluit mẽt̃ vulnera siue dãna sentire nõ permittit. Vnde dñs contra hierusalẽ dixit. Luce. xix. Nunc quidez in hac die tua q̃ ad pacẽ tibi sz absõdita sũt ab oculis tuis Sed tũc peccator intrinsecus tangitur cũ temporali aduersitate pcutitur. Sunt eni mentiũ vulnera peccatoribus quasi extrinseca. ex eo q; spũalia in qb⁹ ledunt quasi reputant extranea. Sed cum in tem

poralibus que magis diligunt leduntur quasi in intimis vulnerati affliguntur cu lus interdum vulneris amaritudinem non ferentes vel compuncti a suis peccatis litus penitentie querunt vel lapsi in desperationis baratrum eternam mortē incurrunt.

¶ Capitulum. v.

Accidie vicium ⁊ concupiscentie estus maxime nocent anime. Cui⁹ exē plū apparet in quibusdam piscibus: quos vt dicit Arist. i. viij. li. d̄ animalib⁹ imoderatus calor nimiū ledit. Unde dicit q̄ sunt pisces qui apud ascensum canicule moriuntur pre calore. Unde pisces in estate fugiunt a littoribus caludis in profundum mare. Similiter nocet eis magnus frigus ⁊ maxime habentibus lapidem in capite sicut cancri ⁊ huiusmodi. Nam talis lapis ex frigore congelatur ⁊ sic de facili moriuntur. Quasi ergo calor estatis feruor ⁊ flāma est concupiscentie carnalis que nisi extinguatur interimit: ideo fugiendum est in profundum maris idest ad abundantiam lachrymarum prouenientiū ex amaritudine cordis vt lachrymarum refrigerium extinguat concupiscentie estum. Quasi hyemis vero frigus rigens est accidia spiritus: que habentibus lapidem in capite idest duriciam in mēte precipue est mortalis. Nam si cor de se durum est per accidie frigus amplius induratur. Et ideo satis facliter mortem cuiusdam desperationis inducit ⁊ induratum obtenebrat. Zacha. xuij. Nō erit lux sed frigus ⁊ gelu.

¶ Capitulum. vj.

Actiua vita frequentiam hominum ⁊ societatem requirit: contemplatiua vero solitudinem diligit. Unde tam actiui q̄ cōtemplatiui similes sunt auibus. Quarum quedam societatem amant humanam vt gallīe galli anseres columbe ciconie hyrundines ⁊ huiusmodi. Nam gallinis quidem assimilantur presidentes. i. prelati quorum est subditos cōgregare ⁊ defensare quēadmodum gallina congregat pullos suos sub alas vt christus de se dixit Mathei. xxiij. Anseribus autem assimilātur seculares potētes quorum est iusticiam ⁊ reipublice salutem diligenter custodire. Nam anseres vt dicit Ambro. in hexameron. xvi. sunt optimi locorum custodes. Sed anatibus assimilantur claustrales qui quasi anates morari debent in aquis penitentie ⁊ aquam lachrymarum vel sapientie scripturarum frequentare. Columbis autem qui cū simplicitate habent fecunditatem frequenter pullificantes assimilantur coniugati qui pure ac simpliciter coniugalem vitaz ducūt. Ciconijs āt que certo tēpore ꝓgregantur maria transuolando assimlantur peregrinantes ⁊ precipue qui transmarinam peregrinationem frequentant. s. ad terram sanctam. Hirundinibus autem clamosis ⁊ garrulosis assimilantur predicatores: qui contra peccatores clamant ⁊ garriunt. Omnes enim hmōi ⁊ alij consimiles hominum frequentiam volunt ⁊ non solitariam vitam. ¶ Quedam vo auel sunt que hominum societatem ⁊ cohabitationē fugiūt nec suos nidos hoiem scire volūt vt aues que vocant siluestres. Talibus similes sūt anachorite ⁊ viri cōtēplatiui q̄ hominū frequentiā fugiūt ⁊ mūdo sūt absconditi in latibulis ⁊ in solitudinibus morātur. ꝑs. Ecce elongaui fugiens ⁊ mansi in solitudine. ¶ Ite actiui mouent motu piscū: sed cōtēplatiui motu auium. Nam dū piscis natat in aqua cōtracto corpore in longitudinē minorē se coligit: ⁊ iterū se extēdens aque inuitā quo mixu repellente aquas in anterius se propellit. Dū vtitur quibusdā penulis in natando sicut auis in volādo: sed tamen alio modo q̄ pisces natās penulas mouet a pte posteriori in anterius ⁊ quasi q̄ busdā brachijs siue remis aquā aplectēs in anteri⁹ se extēdit. Auis vo mouet pēnas sursū ⁊ collectuz aerem p expressam

alaz amplitudinē cogit exire per partes posteriorē. Vnde dū aer a posteriori repellitur corpus in anteriuſ mouetur. Piſcis ár natans in aqua eſt hō ſolicitus ꝛ operoſus in actiua vita qui tunc in minorem longitudinem ſe contrahit quando ſe ad humilitatem reducit dicens ꝛ ſentiēs cum Apoſt. Ego ſū minimuſ omnium: ꝛc. i. Corinth. xv. Sic ꝛ dominus diſcipulos monuit dicens Luce. xvij. Cuz omnia benefeceritis dicite ſerui inutiles ſumus Sz nihilominus nō dimittat quadhuc poſt talem contractionez. i. humilitatez ad bene agendum ſe extēdat Mazi tali nixu. i. humilitatis ꝛ laboris propellente diuina gratia mirabiliter ad anteriora proficiet: Vnde iſte ſunt due pennule quibus actiuꝰ proficit. i. humilitas ꝛ operoſitas: dummodo ea que retro ſunt obliniſcens ad anteriora ſe diſponit atqz extendit vt ſic ad modum piſcis natantis a poſteriori in anterius proficiendo incedat Sed tanꝙ auis volās in aere eſt homo eleuatus in contemplatione: q tunc alas ſiue pennas intellectus ꝛ affectus ſurſum erigit cum cogitatione ꝛ auiditate ea que ſurſum ſunt ſapit. Tunc autem aerem per expreſſionem alaruz collectus poſterius emittit quando ex dulcedine quam contemplatione ꝛ affectione guſtauit ad poſteriora. i. temporalia contēnēs intendit ꝛ dum aer a poſteriori repellitur in anterius corpus mouetur: quia dum mundus plene deſpicitur animus in ſpūalibus virtutibus ſemper proficiendo proficietur. ¶ Item actiui aſſimilātur auibus que morantur in aquis. In quibus vt dicit Ariſto. natura ingeniata eſt vt pedes haberent latos ꝛ clauſos nō inter digitos diuiſos propter natādi neceſſitatēm: vt ſcz latitudine peduz aquā propenſius pulſet. vt ſic pulſis retro aqs quaſi remigando i anterius ſe extendāt. Laudas autem breues habent ne in nando madefactione caude ſe impediant Sic ſimili etiam modo actiuis qui proximoruz neceſſitatibus per pietatis opera ſeruiunt competit habere pedes latos. i. affectus expanſos ad omnem pauperem clauſos ad peccatum vel ad mundani fauoris appetitum ꝛ inter digitos non diuiſos. i. ſine diſſenſione ꝛ diſcordia operē Vel debent habere homines actiui digitorum diſtinctionem tamen ſine ſciſſione eorum. i. debent habere operum diſcretionem tamen ſine diſcordia ꝛ diſſenſione: quanto autem latiori pede. i. largiori affectu aquam tribulationis ꝛ neceſſitatis p̄ximorum ab eis propellere nituntur tanto ipſi copioſiori fructu in proficiendo gradiuntur. Laudam etiam debent habere breuem. i. celerem expeditionem agendorum vt non protrahant dandum anguſtiato. Vnde dicitur. Prouer. iij. Ne dicas amico tuo. i. chriſto vel pauperi eius vade ꝛ reuertere ꝛ cras dabo tibi cum ſtatim poſſis dare. ¶ Jtez actiua vita requirit maxime puritatem intentionis qō patet exemplo merule que cum vbiqz ſit in pennis nigra: in achaia inuenitur candida. Achaia que interpretatur ſoror laborans actiuam vitam deſignat que requirit germanitatem contemplationis. Due ſoroꝛes fuerunt Rachel ꝛ Lya quarum prima contemplatiuam: ſecunda vero actiuam ſignificat vitam. Et alie due ſoroꝛes in euāgelio ſcz Maria magdalene ꝛ Martha ſ̄ idem figurare dicuntur Habet etiam actiua vita laborem actiōis. Vnde ꝛ ſatagebat Martha laborans circa frequens miniſterium. erat enim ſolicita erga plurima ꝛc. Eſt autem velut candida merula actionis intentio munda ꝛ ideo candida merula Achaie munda intētio eſt in operibus vite quam dñs mūdandā eſſe docuit cū dixit. Mūda prius qō intus eſt calicis ꝛ parapſidis: qz enim calice potaſ ſitiēs. parapſide vo eſuriens reficitur: merito quidem in calice ꝛ parapſide deſignātur elemoſyne ꝛ opera vite actiue. Sed id qō intus eſt calicis ꝛ parapſidis eſt latens intentio elemoſynam facientis quaz quidem prius mundare debet ꝙ dare elemoſynam. Ante enim laūatur parapſis ꝙ fiat immiſſio cibi. Et ante mundandus eſt calix ꝙ fiat infuſio

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vini ꝛ aque Juxta dictuꝫ Oracij poete in quadam epistola Troiani belli vbi dicit. Sincerū mīi sit vas gōchq; infundis accescit. Sic quoq; mūdanda est intētio ante exercitium boni. ¶ Item actiuus hō assimilatur pisci tymalo. Est enī tymalus sicut dicit Ambro. quidā piscis quez ticini fluuij vnda nutrit sic dicī a tymo eo q; redoleat ad modū floris tymi. Vnde de eo qui suauiter redolet facete dictuꝫ ē aut florē redolet aut piscē: qz consimilis odor est illius floris ꝛ piscis. Vñ in Apophiale plene odoramentoꝝ dicunt oratiōes sanctorum. Sed actiuus redolet p̄ximo ad modū piscis. Maz ille tymalus piscis ꝛ redolet ꝛ reficit. Et sīr hō actiuꝰ redolet exemplo ꝛ reficit ex dato.

¶ Capitulum. vij.

AVlatores seu heretici qui suauibus verbis ac dulcibus quosdam simpliciores seducunt: quibusdam marinis belluis possunt assimilari. Dicit enim Jozath phus in libro suo de animalibus q; est belua q̄daz in mari que de faucibus suis aquam expirat cum vapore odore pleno. Vnde pisces sequuntur ipsum odorem sentiētes ꝛ intrāt odoris gratia in fauces eius: que protinus ipsos deglutit ꝛ sic ex eis se pascit. Est etiā piscis alꝰ fasten dictus in cuius ore aquā hauſta dulcescit quez pisces minores sequentes ꝛ eius os intrantes subito deglutiuntur ab eo. Quia igit̄ scriptum est Prouerbiorum xv̄ij. Aqua p̄funda verba ex ore viri. Tāq; aqua odorifera vel dulcis ex ore piscis sunt verba blanda nec nō adulantia quib⁹ attractos simplices quasi in ventrem traiciēdo deglutit dum eos decipiendo seducens ad intentam nequiciaz trahit. ¶ Itez adulatio blanda interdum mentes vanas occidit. Quibus aspera ꝛ vera locutio reddit vitaz. Cuius rei exemplū apparet in cicada quā siquis oleo perfundit statim necatur eo q; poris obstructis spirare mīme valet: sed statim si superfūdat acetū illico reuiuiscit eo q; poros aperit quos vtus obstruxerat olei: ꝛ hoc idem per oia beatus Ambro. dicit. Tunc ergo oleo cicada perfunditur cū mens vana adulatione limē: ꝛ tūc obstructis poris necatur: qñ sanctis sibi clausis ꝛ occultatis defectib⁹ in superbiam eleuatur sed aceti pungentis asperitas eidem vitā reddit. qz hanc increpatio aspera ad verā sui notitiā ꝛ vitalez humilitatē reducit. Vnde bene. ps. dicit. Corripiet me iustus in misericordia ꝛ increpabit me: oleum autē peccatoris ñ impinguet caput meū. ¶ Capitulū. viij.

MIcus qui ꝓpter vtilitatem est assumptus tam diu honoratur vt in ꝓcio habetur q̄diu vtilitas durat. Cuius exemplū apparet in accipitre. Qui q̄diu ē ad predam aptus a domino suo diligit manu gestatur in cauda ꝛ in pectore replanatur sed dum moritur vel quando inutilis ad predam redditur non pascitur: qz proijcitur ꝛ tanq̄ ñ nunq̄ fuerit contēmitur ꝛ abijcitur. Similiter prout Sene. dicit. Amicus qui vtilitatis cā assumptus est tādiu placebit q̄diu vtilis fuerit Nam facultate ꝛ vtilitate remotis contēnit ꝛ abijcitur. Vnde nota q; talis amicitia triplicem habet defectuꝫ. ¶ Primꝰ est qz nō est vera. qa ille qui propter vtilitatem diligit non ipsum amicum diligit sed rem amici. Et ideo potius seipsuꝫ diligit solum qui amici bona appetit. Et iō Auguſt. dicit in quodam sermone. Non propterea amare debes amicum vt aliquid tibi prestet vt pecuniam vel aliquid cōmodi temporalis. non enim illū amas sed id quod tibi prestat. Amicus gratis amandus est propter se non propter aliud. Vnde Petrus Blaſcenus in libello suo de amicitia dicit q; vera amicitia eodem oculo respicit amicum diuitē ꝛ mēdicum fortē ac debilem sanū ꝛ egruꝫ humilem ac sublimē. ¶ Secundus defectus est q; talis amicitia non est fidelis. Nam

sicut dicit Ysidorus in tertio libro ō sum mo bono nō sūt fideles in amicitia quos munus nō gratia copulat nam cito defe runt nisi semp acceperint: dilectio. n. que munere ꝓglutinatur eo suspēso dissolu tur. ¶ Tertius defectus est: qꝫ talis amici tia nō est firma nec ꝑmansura diu. Unde Tullius in libro suo de amicitia. Si vtili tas amicitias cōglutinaret eadē cōmuta ta dissolueret. sed qꝫ natura mutari non potest idcirco vere amicitie sempiterne sunt. Prouer. xvij. Omni tempore diligit qui amicus est.

¶ Capitulum. ix.

Auaritia reddit homines insociales ⁊ crudeles non solum ad extraneos: sed etiaꝫ ad suos domesticos Cuius rei exemplū appa ret in auibus prede in q bus repꝛesentantur auari affectu vel ef fectu rapaces. Omnes enim tales aues vt dicit Aristo. secundo de animalibus solitudinē diligunt ⁊ cū aliquo sociorum habitare non possunt. Nam sicut charitas querit cōmunicationē ⁊ societatem. ita cupiditas apperit solitudinem ⁊ ꝓꝓ prietatem. Vult eni cupidus solus habe re ⁊ ideo suspectū hꝫ cum socio manere. Unde possessio tpalium est mater dissen sionū propter qō de Abraham ⁊ Loth. Geñ. xiij. dicit ꝙ erat substantia eoꝝ mul ta ⁊ non quibant habitare cōiter. Unde facta est rixa inter pastores Abraham ⁊ Loth. ¶ Item tales aues prede vt idem dicit pullos suos postꝙ volare possunt a se pellunt ⁊ secū viuere non permittūt qꝫ. s. plerūqꝫ auari etiaꝫ suos domesticos ⁊ filios abijciunt ⁊ graue sibi reputant si eis expensas debitas impēdant. ¶ Item auari assimilātur griphibus qui custodi unt mōtes in quibus gēme pꝛecioſe sunt nec eas inde auferri permittunt vt dicit Ysidorus: ⁊ ꝓpter hāc causam rarus est illuc hominū accessus. Nam vinos ho mines deglutiūt ⁊ equitez armatum cuz equo rapiunt sed tamen de gemmis illis quas ita acerrime custodiūt ipsi pro se nullam vtilitatē sumunt. Sic simili ter est de auaris quibus dā qui thesauros ita cu pide custodiūt. vt si quis eis vel modicū quid aufert. ipsuz si possent viuz deglu tirent. Ad tales diuites paupes hoies ac cedere non sūt qꝫ turpiꝫ eos repellunt. ⁊ ideo timent pauperes accedere ad eos. Verūtamen ipsi de his que sic tenaciter possident etiam ꝓ se expendere nō au dent sed alij post eos de illorum diuitijs gaudent. ꝑ Thesaurizat ⁊ ignorat cui congregabit ea. Et eccli. v. Qui amat di uitias fructum non capiet ex eis. ¶ Item auarus qui in diuitijs appetit⁹ sui facieta tem querit est porco marino similis. Mā piscis ille marinus qui porcus dicitur si cut Ysido. dicit more terrestris porci are nam fodit ⁊ in ea cibum suum ⁊ sacietatē querit. Quia igitur omne aurū tanꝫ are na est exigua vt dicitur Sapiē. vij. Auā rus quisqꝫ dum in auro vel argento sa cietatem querit quasi porcus in arena ci bum quo repleri possit effodit. cū tñ scri ptum sit auarus non implebit pecunia.

¶ Capitulum. x.

Blasphemātes deū vl̄ san ctos filos sunt cornicū. Mā cornix aquilam ⁊ alia as aues prede ēs tangere formidat garritu suo infe stat sed aliqñ nō lucrū ide reportat. qꝫ post simulationē longā eā pcutit ⁊ occidit. Sic etiā blasphemi nephā rij deum ⁊ sanctos quos factis non pos sunt ledere maledictis nituntꝫ impetere equos aquila. i. deus siue christus postꝫ diu eoꝝ insaniā per patientiā tollerauit eos nōnunꝫ in corpore monstruosis in firmitatibus percutit. sed tandē si nō pe nitēt eterne mortis supplicio eosdem af fligit. Et nota sicut dicit quedam glosa super. Ysaie. xviij. Omne peccatum blas phemie cōparatum leuius est. Unde blas phemia etiam ex sureptione ⁊ absqꝫ deli beratiōe pꝛolata potest esse peccatū mor tale ꝙuis aliquando potest esse venale. Nam cum aliqui subito ex aliqua passiō ne in verba immaginata pꝛorumpit quo

rum significationem non considerat tūc est venale peccatuꝫ sed quando aduertit hoc esse blasphemiam considerans significata verborum tunc non excusatur a peccato mortali. sicut ille qui ex subito motu aliquem occidit iuxta sedentem.

¶ Capitulum.xj.

BOni ac virtuosi viri assimilantur apibus quo ad tria. Primo quo ad innocentiam. Naꝫ apes dicte sunt eo qꝫ sine pedibus nascuntur. Boni viri ergo quiqꝫ recte sunt similes apibus qui sunt sine illis pedibus de quibus scriptum est Prouer.x. Pedes illorum ad maluꝫ currunt. Sunt enim pedes anime peccatricis quibus ad malum currit ipse interiores nequicie ⁊ affectus malignitatis. Secundo quo ad solertiam ⁊ prudentiaꝫ. quia apes sicut dicit Ysido. valde solertes sunt in gignendo mella ⁊ fauuꝫ. ⁊ sua domicilia mira arte componunt. ⁊ ex varijs floribus mirabili artificio fauum recolligunt. Sic viri boni solertes quidem sunt ⁊ mella gignunt. solertes quidē sunt ideſt subtiliter ⁊ cito perpendentes qualiter est agendum vel loquendum. est enim solertia facilis ⁊ prompta coniecturatio circa intentionem medij vt tradit Philosophus in i. posteriorum ⁊ ideo cuꝫ ea que dicunt p debita media ostendunt. ⁊ illa que operātur per debitas vias perficūt quasi apes solertes alijs mella gignūt qa scilicet melliflua verba loquendo audientibus proferunt. ⁊ etiam melliflua facta verbi operando ostendunt. Domicilia quoqꝫ sua i. sciētias proprias vel proprias familias mira prudentie arte siue sagacitate componunt. qꝫ si sciunt componere vel ordinare aliena multo magis ꝓpria. Vnde ex odoriferis floribus. i. ex placidis ⁊ granosis aliorum factis vel dictis colligunt fauum. i. doctrinam ⁊ moduꝫ quo suas theas siue habitacula. i. conscientias vel domos ordinant ⁊ componunt. ¶ Apparet etiam in apibus prudentia mirabilis tripliciter. Primo respectu temporum quia prudentes discernunt tempora laboris ⁊ quietis. Nam hyemis tempore latent. qꝫ scilicet vires non habent quibus ventis nubius ⁊ pluuijs rēsistere possint ex quo innuitur qꝫ maxime persecutionis tempore licet debilioribus fidelibus persecutionem declinare ⁊ latere. ſm illud dominj Mat.x. Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliam. In tēpore autem veris apes excūt nec in illo otioſe sūt ſz primo fauos constituunt. ceram fingunt. cellulas faciunt ⁊ sobolem tandeꝫ ⁊ mella conficiunt. Et quo videlicet erudimur. qꝫ tempore ꝓsperitatis ⁊ pacis otio nō vacemus ſz in varijs exercitijs vtiliter laboremus. Tunc scilicet constituēdi sunt fauci. actus exercēdi virtutis quib⁹ ad celestis hereditatis dulcedinez peruenianus. Dicit enim Eccli. xxuij. Hereditas mea super mel ⁊ fauum. Tunc quoqꝫ fingenda ē cera. i. componenda conscientia. que scilicet velut cera ad diuersas suscipiendas figuras vitiorum ⁊ virtutum est apta. ꝑs. Factum est cor meū tanq̄ cera liquescens. Tunc etiam faciende sunt cellule. i. sensus corporis vel iterne vires anime disponēde. Tandem autem intendendum est vel ad bonorū operum sobolem per actiuaꝫ vitam. vel ad mellis obtinendam dulcedinem per vitam contemplatiuam. ¶ Item apes de nocte vsqꝫ ad mane quiescunt donec vna oēs excitet vno vel triplici bombo sicut aliqui dicunt ⁊ tunc peruolāt vniuerse si dies fuerit mitis. sed si futuros viderint imbres vel ventos tunc se continēt in theca. atqꝫ aduesperascēte domos intrant ⁊ strepunt. donec qui eas excitat eodem signo ad quietem inuitat. Quo videlicet exemplo nos instruit. qꝫ videlicet nocturno tēpore quies prestetur corpori die tamen incipiēte lucescere a lecto somni ⁊ pigritie est surgenduꝫ ſm illud. Nox precessit dies autem appropinquabit. abijciamūs ergo opera tenebrarum. Nam post quietē noctis surgendum est ad opera laboris. sed post noctem culpe illucescēte die gratie surgendum est ad opera penitentie. ad q̄ quidē prelatus vel predicator

triplici bõbo.i.triplici modo debet alios excitare.s.exhortationis verbo.conuersationis exemplo ⁊ etiam orationis suffragio ẽm illud.i.Thimo.iiij.Exemplum esto fidelium in verbo in conuersatione in charitate.Aduesperascente vero.i.ad ueniente nocturno tempore vel tenebrosa tentatione debet se ad domum recolligere siue corporalem vt quiescat ⁊ honestius maneat siue ad domum mentis ne eum hostis tentans foris vagantem capiat ibiq; debet strepere vel legendo vel orando peccata confitendo ⁊ alia huiusmodi faciendo quousq; tentatiõe repulsa tempus quietis adueniat. Quod autẽ audito signo aut tumultu cessant religiosos admonet claustrales vt quietis tempore vel audito signo ad hoc statuto suũ silentium teneant ita vt volẽtes quiescere vel orare tumultu suo non impediãt ¶ Item apes locum frigidum querunt in estate ⁊ calidum in hyeme docẽtes bonos tempore prosperitatis refrigerio sẽ tueri humilitatis :et tempore aduersitatis calore se defendere charitatis q; charitas patiens est.¶ Item apes inueniuntur prudentes respectu operum.Primo quantum ad materiam q; ex floribus recentibus materiam colligunt.ex qua mella ⁊ ceram colligunt ⁊ conficiunt. ⁊ quando flores vicini consumpti sunt speculatores mittunt ad alia pascua requirenda ⁊ si eas nox apprehendat supine excubãt vt alas suas a rore ⁊ a pluuia protegant ⁊ facto mane absq; impedimento volare valeant.Quasi ergo flores nascẽtes in arboribus sunt affectiones bone crescẽtes in cordibus ex quibus dum sunt recẽtes ab apibus mel ⁊ cera colligitur q; dũ sũt noue ⁊ feruentes a viris solicitis dulciter ⁊ faciliter implentur opere. Mel enim dulce est ⁊ cera faciliter formatur sed cõpletis vicinis floribus alios ad pascendũ exploratores q; postq; sua bona proposita opere compleuerint adhuc an alia restẽt que ab eis fieri debeant cum magna cura perquirunt.sed nocte superueniente supine excubant vt alas a pluuia vel rore defendant.q; se prosternendo orando ante deum se humiliant.vt humilitatis merito ⁊ orationis suffragio ale suoꝝ affectuũ vel operum ⁊ a pluuia tentationuꝫ carnaliũ ⁊ a rore.i.subtiliori pugna vitiorum spiritualium protegant ⁊ facto mane.i.redeunte serenitate possint ad ea q̃ ceperant libertius euolare. ¶ Apes in ueniuntur prudentes respectu impediẽtiuꝫ. Primo quidẽ q; thecã alueatis sue cis arborũ gũmosam vim habentium ⁊ amaram per totum liniunt ⁊ contra hostes se muniũt pro vt possunt. Quasi autem gumi vel amari succi arborum afflictiões sunt vel lachrymę penitentiũ. quibus apes idest sancte persone suarũ mentium alueatia liniunt atq; amaritudine fletuũ contra hostium suggerentiuꝫ dulcia maligna tentamenta defendũt. ¶ Itẽ apes gerule quando ventũ timent volãt iuxta terrã vt onuste cito redeant ne flatu impediantur aliquo ⁊ aliquãdo lapillis se onerant.vt a vento moueri nõ valeãt.Similiter ille persone que actiue vite pondera siue labores portant si ventũ vane glorie metuũt vel ventuꝫ idest conatum alicuius impedientis debẽt iuxta terrã volare idest humiliter ⁊ latenter facere quod intendunt. ¶ Item onerare se lapillis.i.sanctorũ humilibus exẽplis ⁊ cautelis vt illorum firmati põdere a ventis tentationũ minime moueant. ¶ Tertio apes representant bonos viros propter socialem vitam. Diligunt enim boni viri semper cõmunem ⁊ socialem vitaꝫ ⁊ fugiunt singularitates quod quidẽ inuenitur in apibus:q; apes ẽm Ambro. vnã cõmunem eligunt mansionẽ. vnius porte clauduntur lumine cõmunis labor est omnibus cõis cibus cõmune opus cõmunis vsus cõis fructus ⁊ cõis volatus. Et talis cõmunitas maxime competit claustralibus ⁊ regularibus in congregatione viuentibus scilicet non se a cõmunibus obseruantijs vel operibus subtrahere:sine quantum ad locum siue quantũ ad cibum siue quantũ ad labores vel quõ ad obsequia charitatis ⁊ opera humilitatis

sue quantum ad vsum vel socialem conuictum sue quantum ad volatum ideſt promptum vel velocē obedientie motū.

¶ Capitulum.xij.

Antica diuine laudis ⁊ ecclesiastici officij si cuz deuotione cordis ⁊ mētis attētione fundantur: delectāt etiā angelos sicut cantus ⁊ armonie hoium dñr delectare delphinos. Dicit. n. Isidorus. q⁹ delphini voces hominū sequuntur ⁊ ad voce symphonie congregari conueniunt ⁊ in armonia plurimum delectantur. Sic etiam angeli faciunt de canticis ⁊ armonijs deuote deum laudantium: non quidem ratione vocis sed rōne deuotionis ꝓpter q⁹ dicitur in. ps. Preuenerūt principes cōiuncti psallentibus: ⁊ quod beat⁹ Ber. de angelis exponit. Vnde etiaz Basili. dicit i hexamerō. q⁹ psalmodia demones fugat. ⁊ angelos in adiutorium salutis inuitat. ¶ Item cantica diuine laudis valent ad sublenandum tedium vite presentis. ⁊ etiam ad alleuiandum laborem ꝑ lixe tentationis quod patet exēplo lucinie. Nam lucinia sicut dicit Ambro. in li. hexameron dum ouа sua peruigili custodia fouet longe noctis laborem cantilene suauitate subleuat. Ille namqz ad modum lucinie peruigili custodia ouа fouet qui bona in nidō mentis concepta imple re opere cum cautella ⁊ solicitudine studet. Sed quasi labor longe noctis prolixitas ⁊ tedium est tentationis insurgentis vel laboriosa prolongatio incolatus vite presentis de qua ps. conquerebatur dicens. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est: sed hunc laborem lucinie cātilene suauitas subleuat quia mentez vel tentationis vel presentis exilij tedio fatigatam diuine laudis deuotio recreat. Vnde idem Basi. dicit de cantu de psalmodia q⁹ est scutum in nocturnis terroribus ⁊ diurnoruz requies laborum tutela pueris inuentibus ornamentum solamen senibus mulieribus aptissim⁹ decor. deserтas habitare facit vrbes sobrietatem docet incipientibus primum efficitur elemē tum proficientibus nutrimētum ꝓfectis stabile firmamentum.

¶ Capitulum.xiij.

Arnales hoies sunt vulturibus similes. Vnde vol
c tur cū sit immūdus ⁊ fed⁹ de facili ꝑ cadauere terrā petit ⁊ cū descēderit nō ō facili inde surgit sed vix sursum ascendit vt Piero. dicit: ⁊ addit q⁹ in alto volans cadauer in infimo conspicit ⁊ ꝑ amore cadaueris sublimitatem aeris derelinquit ⁊ ad infima se submittit ⁊ quando se erigit ō vētuz alas percutit cē sic venti adminiculo plus q⁹ roboze proprio ab infimis in aerem se extollit. Sic quoqz carnales homines cum sint immundi in cogitationibus ⁊ fedi in affectionibus de facili ꝓ cadauere terram petunt qz ꝓ carnis delectatione ad turpia ⁊ immunda opera faciliter descendunt ⁊ post q⁹ talibus operibus se dederint non facile ab eis recedunt. ⁊ vix sursum vel ꝑ desiderium surgunt. Et si etiam hō carnalis sit in culmine dignitatis. nihilominus miserabile cadauer in infimo conspicit. qz. s. ad carnalia opera cogitanda vel facienda ⁊ cor suum inclinat ⁊ oculos conuertit ⁊ sue dignitatis altitudinē relinquens. i. non attendēs in turpia ⁊ infima ruit. Vñ ps. dicit. Cum hō in honore esset non intellexit comparatus est iumentis insipientibus ⁊ similis factus est illis. Cōtingit tamē quādoqz q⁹ talis ēt postq⁹ cecidit a spiritussancti vento. i. interno spiraculo excitatus si ad vētū ipm. i. spiritussancti instinctum ala mentis ⁊ alas operis per penitentiaz pennit q⁹ iterū se in altū eleuat ⁊ surgit ꝛ plus auxilio venti. i. gratia spiritussancti q⁹ ex suo proprio merito vel labore.

¶ Item carnis cura quāto plus crescit in homine tanto magis ad bona opa animā tardaz reddit: qō quidē in vulturibus apparet qz valē ꝓpē multitudinē carnis tardis volatib⁹ ꝓgnatis miserū corp⁹ qō corrumpitur aggrauat humanam animam ex ipsa enim assidua corruptibilitate car-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nis anima nostra compelitur insistere curis carnis. & sic ex corruptione grauata. & curarum multiplicitate detenta ad virtuosa & spūalia opera redditur valde pigra.

¶ Item carnales differunt a spūalibus sicut pisces marini a fluuialibus. Nam pisces in mari nascentes squamas habent duras & grossas propter aque salse siccitatem: econuerso autem fluuiales pisces squamas habent sūtiles & spissas & molles. Quasi autem squame in corpore pisces sunt que tunc nascuntur in mente hominis. Circa igitur spiritualia & diuina in hoc carnales a spiritualibus differunt quia carnales quiq; habent mentes. i. mētis considerationes duras ad percipiendum spiritualia sm illud Apostoli. i. Cor. ij. animalis homo nō percipit ea que sūt spiritus dei. ¶ Item grossas ad intelligēdum. Unde carnalibus adhuc discipulis dominus dixit Math. xv. Adhucvos sine intellectu estis. Sed spirituales viri habent mentes molles idest habiles ad percipiendum subtiles ad intelligendum & spissas. i. frequentes considerationes diuinorum. ¶ Item carnis lasciuia assimilatur hyrundini que ē auis vaga clamosa & picturata: sic carnales & lasciue mulieres sunt vage in discurendo & in circunspiciendo sunt clamose in cantando vel cōtendendo: sunt etiam se picturantes componendo & ornando. Prouerbiorum. vij. Garrula & vaga.

¶ Capitulum. xiiij.

Ogitationes terrene faciūt incidere animam in laqueum diaboli. Nam aues ad
e escam descendentes & circa terram volantes citius capiūtur q̄ ille q̄ in alto volat. Sic homines per carnales & terrenas cogitationes citius capiuntur a diabolo q̄ p celestes. Prouer. i. Frustra iaciatur rete ante oculos pennatorum. Glosa. Laq̄os diaboli facile cuadit in terris qui oculos semper habet in celis. ¶ Item cogitationes immunde abundant in cordibus peccatorum sed non in cordibus iustor. Sicut enim maior multitudo muscarum solet residere super scabiosum q̄ super sanum. ita cogitationes immunde magis super peccatores q̄ super iustos. ¶ Ite cogitationibus immundis maxime infestantur homines deuoti. Nam vnctum locū inuadunt musce & inquinant. Sic demones illos quos vident habere gratiam nituntur inquinare prauis cogitatiōibus. Ecclesiastes. x. Musce morientes. i. cogitationes immunde perdūt suauitatez vnguēti. i. meritum bonor operis sine deuotionem orationis. ¶ Item apes super flores residēt & inde attrahūt mel. Sic iusti de eternis bonis cogitant & tamē attrahūt dulcedinem. Sed musce loca immunda frequentāt deturpāt & sic immunde cogitationes homines peccatores.

¶ Capitulum. xv.

Oniugij honestatē quere & seruare docent exempla autū: inter omnia enī
c animalia volucres i generationis ordine sequunt maxime honestatez. Nā mares cū solicitudine feminas querunt inuentas diligunt pro ipsis pugnant & periculis se exponūt & eis cōiugali q̄si fœdere se comūgunt & fetus ab ipsis procreatos solūmodo pascunt. Ex quibus quidem colligitur q̄ circa coniugalem statū nos aues quiq; modis instruūt. Primo enim exemplo auiū debēt viri qui vxorari volunt femlas bōas solicite querere in vxores: q̄ scriptum est Prouer. xviij. Beatus est q̄ inuenit mulierez bonaz: quā scz cū qs vult inuenire debet eā querere non sicut lascuꝰ & vanus qui nō q̄rit i vxore nisi pulchritudinez. Est enī pulchritudo i muliere si sit sine prudētia & bonitate plus cōtēnēda q̄ appetenda. Quia vt dicitur Prouer. x. Circulus aureus i naribus suis mulier pulchra & fatua: & ideo in hominibꝰ q̄uis vtrūq; sit onerosū scilicet pulchram seruare & turpem habere. tamen magis est tolerabile turpem habere q̄ pulchrā seruare. Unde hō dixit aureolꝰ phs. Pulchra cito ada

UNIVERSIDAD DE MURCIA

matur:turpis facile cõtẽnitur. Difficile est custodire quã omnes amant:molestum ẽ possidere quam nemo dignatur habere. Minori tamen miseria deformis habetur q̃ formosa seruetur. ¶ Item qui vult inuenire bonaz:debet eam querere non sicut auarus qui non querit nisi diuitias in vxore. Quãuis dicat theophrastus q̃ pauperem vxorem alere difficile est:diuitem vo ferre est tormentuz. Tamen salomon dicit q̃ melius ẽ ducere vxorẽ pauperem ⁊ pacificaz q̃ diuitem ⁊ litigiosam Prouer.xxi. Melius est sedere i angulo domatis q̃ cum muliere litigiosa ⁊ in domo cõmuni. Vnde ẽt Chrysosto. dicit sup Mathẽũ. Tu inuenis q̃n vxoreꝫ ducere vis:noli querere diuitem sed bene moriggeratam. q; boni mores diuitias semper acquirunt. Diuitie ãt bonos mores nũq̃ fecerunt. gloriosior est paupertas fidelitũ q̃ diuitie peccatoꝝ. Vnde cũ interrogasset quidam themistidem pl̃m cuinam filiam suam daret in vxoreꝫ an pauperi ꝭ scientia ⁊ moribus ornato: an locupleti parum probato. Respondit:malo hominem indigentem pecunia. q̃ pecuniam indigentem homine. Debet igitur qui bonaz vxorem cupit inuenire querere eam sicut prudens ⁊ discretus scilicet attendẽdo ad mulieris bonitatem. Ecclesiastici. xxvi. Mulieris bone beatus vir:non diuitis mulieris pulchre vel diuitis. sed bone ¶ Item attendendo ad mulieris prudentiam ⁊ discretionem. Prouerbiorum. xix Domus ⁊ diuitie dantur a parentibus:a domino autem propric vxor prudens. ¶ Item attendendo ad mulieris progeniez dicit Chrysostomus super Matheum. q; ille qui vult vxorem accipere debet cõsiderare si habet ambos parentes bonos vel ambos malos vel vnum bonum vel alium malum. Si ambo sunt boni secure eam accipiat si ambo mali omnino eam dimittat. Si vero alter bonus ⁊ alter malus quid facturus sit timeat. Verumtamen si pater eius sit bonus ⁊ mater mala magis conuenit timere. Si vero econuerso minus: propterea quia pueri magis consueuerunt conseruari cum matribus q̃ cum patribus ⁊ per consequẽs magis imitari mores maternos q̃ paternos. Secundo docent aues coniuges honeste diligere sicut ipse aues cõpares mutuo se diligunt:sed cauendaz est in conius gibus ne sit amor nimius vel inhoneſt. Nam sicut dixit Sextus in sententijs ad uter quidem est in sua vxore amator ardentior:in aliena quippe vxore omnis amator turpis:ꝛ in sua nimius nihil turpius q̃ amare vxorem quasi adulteram. ¶ Item ne sit amor nimius zelotyp. Ecclesiastici.ix. Ne zeles mulierez sinus tui. Et ejusdem. xxvi. Dolor cordis ⁊ luctus mulier zelotipa. Debet igitur esse amor honestus ⁊ ordinat. Ephe. vi. Viri diligite vxores sicut christus ecclesiam. ¶ Tertio instruunt aues coniuges tueri ⁊ defẽdere. Nam aues pro eis pugnant ⁊ periculis se exponunt. Debent autem se mutuo defendere coniuges:non solum abiurijs corporalibus:sed etiam ⁊ vicijs ⁊ inhonestatibus quod fit quãdo vn cõiugum alium male viuentem corripit ⁊ castigat. Si enim vxor sit male moriggerata sicut dicit Chrysostom super Matheum tribus modis a viro castigari debet primo docendo ipsam ꝑm deum. Si autem timorem dei non sentit improperando vt vel hominem erubescat:si autẽ nec pudorem sentit frequenter confusa faciat illi quod precipit Salomon. Lorum in baculo percute. Quia igitur dicit Chrisostomus. Sepe proficit doctrina iusticie. Primo admõe:deinde cõfunde quoniam frequenter pudor est frenum viciorum:tertio iustum est vt castigetur tanq̃ ancilla que erubescere nescit vt vipera. Si autẽ vir male se habeat:tũc vt docet. Augusti. in libro. l. omelia. vxor sua debet eum quatuor modis coercere. Primo admonendo. Secundo obiurgando vt si non profint charitatiue admonitiones faciat duras obiurgationes. Tertio si hoc non valeret ecclesiam interpellando: scilicet prelati vel episcopi auxilium requirendo ma-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

xime si peccatum ipz notoriū est. Quarto ad deū recurrēdo per viros spirituales ⁊ orationes: quia saluabitur vir infidelis per mulierem fidelem vt dicitur prime Corinth. vij. ¶ Quarto aues docent qualiter se debent coniuges ad matrimonialem actum coniugere scz tantum con iugali federe ⁊ affectu scz intentione ⁊ cā prolis procreande. Hac enim sola de causa aues admixtem sociantur scilicet ad generationem. ⁊ hinc est q̄ aues quasi solum generationis tempore videnť eē in amore. Hinc est q̄ solum etiam in coniunctione carnali inter sexum ⁊ sexum diiudicant exceptis perdicibus que sexum non seruant sicut dicit philosoph⁹ in sexto de animalibus. Vnde surgit in perdicibus masculus in masculum femina in feminam. Sed ex tali coitu non fiunt oua pullificatiua: Immo faciunt oua vento plena ⁊ addit q̄ ex tali coitu malus fetor sentitur. In quo videlicet exemplo ostenditur vicium contra naturam triplici de causa detestabile. ¶ Primo propter infructuositatem. quia non est ad generationem. Vnde in perdicibus ex tali coitu non generantur oua pullicantia. ¶ Secundo propter insaciabilitatem. quia facit oua plena vento. Ventus enim licet repleat: non tamen reficiendo saciat. Sic in huiusmodi operib⁹ licz quis suum malum desiderium impleat tamen non satiat. ¶ Tertio propter fetoris feditatem quia producit malum fetorem infamie vel mali exempli. ¶ Itē aues in opera generatiōis obseruant tēporis congruitatem. scz tempus veris: i quo ostenditur q̄ non omni tempore est vacandum operi coniugali. Nam in diebus sacris vel ieiunioz hmōi nō ē vacādum amplexibus. Ecclesiastes .iij. Tempus amplexandi ⁊ tempus longe fieri ab amplexibus. ¶ Item aues tempore generationis nutibus ⁊ vocibus ad amorem mutuum se inuitant: ex quo ostenditur coniugale debitum persoluēdū esse vxori siue voce siue nutu petēti. ¶ Itē aues pullificant ⁊ pullos generatos educant. quia tenentur parentes filios alere naturales: ⁊ si non forte ꝑm rigorem iuris ciuilis vel positiui tamen ex iure naturali. ¶ Item aues vsq; ad iteratum generationis tēpus sibi non appropinquant: qz scilicet post impregnationem quousq; pererit mulier abstinendum est ab vxore. ¶ Quinto docent aues fetus educare: qz fetus ab ipsis procreatos tantummodo pascunt communiter. In quo ostenditur periculuz adulterij: precipue ex parte mulieris. qz mulier ex adulterio occulto generans statuit viro suo filios non suos. ⁊ facit eum alere non genitos a se de quo sicut de furto ad restitutionem tenetur. ¶ Item coniugū honestatem seruare ciconiarum exempla nos docent: in quib⁹ viuente femina nunq̄ ꝑ mascul⁹ causa coitus cum alia se associat. sed sue femine quo ad nidum ⁊ proles seruat fidem: sed si in femina adulterij concubitum perse rit vltra cum ea non habitat: immo ipsam si potest trāsuerberat ⁊ necat sicut dicit Aristoteles. ¶ Item mas feminam alias q̄ ꝑ in nido non calcat: ex quo exemplo coniuges aperte monentur fidē thori diligenter obseruare: adulterinos conc ubitus horrere ⁊ euitare ⁊ carnalis operis debitū cū quadam honestate pstare.

¶ Capitulum. xvi.

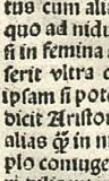

Ontemplatiua vita ⁊ aspera abstinentia signant in illis piscib⁹ seu natantibus quoriū esus cōcess⁹ ē in lege. Moysi. Dicit enī Leuit. xi. Omne qd̄ hz pennulas ⁊ squamas tam in mari q̄ etiā i fluminibus ⁊ stagnis comedetis: quicquid autem pennulas ⁊ squamas non habet eorum que in aquis mouentur ⁊ viuunt abominabile vobis execrandumq; erit. Ad litteram huiusmodi natatilia scilicet anguille ⁊ similia prohibita sunt iudeis propter excessuz humiditatis. Et pisces alij concessi sunt tanq̄ ficciores. Sed moralis causa siue figuralis fuit quia per pēnullas signatur vita subtilis vel contemplatio: per squamas autem signatur vita

aspera quorum vtrumq; necessarium est ad munditiam spiritualiuz. ¶ Item contemplatiui viri similes sunt auibus modulantibus que siluas amant in arboribus ꝛ fructetis nidificat: dulciter modulantur ꝛ cantant super ouа sollicite cubãt ꝛ pullos diligenter educant: ꝛ tales sunt philomene merule ꝛ consimiles. Sic perfecti ꝛ contemplatiui viri loca solitaria diligunt vt dum mentis ꝛ contemplationis quietem in fructetis ꝛ in arborum ramis ideñ humilium ꝛ piorum exẽplis ꝛ in magnorum sanctorum actibus ꝛ vestigijs ponunt diuinas laudes dulciter vel voce: vel saltem corde quottidie modulantur ꝛ concinunt. sancta quoq; desideria mentis cum calore deuotionis fouendo vsq; ad complementum operis ꝓducunt. quasi super ouа cubantes et a suo calore fouentes vsq; ad pullorum natiuitatem persistunt. Sed tunc quasi pullos diligenter emittunt. concepta bona non deserunt sed ea congruentibus modis quasi nutrientes ꝛ allentes ad debitã perfectionem perducunt. ¶ Item cõtemplatio hominis in carne viuentis nõ potest esse diuturna propter graueditiẽ corporis. Est enim homo mortalis aui perdici similis que scilicet est multe carnis ꝛ pauce pennositatis: ꝛ ideo pauci volatus Nam in volando parum a terra se erigit ꝛ statim post paululum terram petit. Similiter quia homo habet in vita ista multum de corporis grauitate ꝛ imbecillitate. ꝛ paruꝫ de pennositate idest de virtutum spiritualium leuitate. ꝛ si aliquando a terrenis ad celestia capienda per contemplationis volatum surgere nititur corruptibilis tamen carnis pondere vel infirmitate grauatus post modicum ad inferiora reuertitur. Vnde dicitur Sapien. ix. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam ꝛ deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. ¶ Itẽ contemplatio diuinorum tentationum impulsos fugat ꝛ seuientis seculi procellas sedat. quod patet altioris exemplo. Altio enim vt dicit Ambrosius auis maritima est que quasi in medio hyemis ꝙdo magis scilicet mare ventorum ac fluctuum tempestatibus scuit ouа sua in littore maris ꝛ arena facit ꝛ ibidem versus mare respiciens per sex dies super ea incubando persistit: post quos nascunt pulli: quibus natis ad eos nutriendos alios septem dies adiungit: ꝛ per omnes hos. xiij. dies mare tranquillum permanet ꝛ securum. Vnde inducit ia naute hos. xiij. dies serenitatis ad nauigandũ obseruant ꝛ eos alcionidas vocant vt dicit Ambrosius. Si est ergo tanta virtus auicule vt sue contemplationis intuitu mare sciẽs tranquillum efficiat quanto magis si rationalis anima ad imaginem dei facta ad eternum ac immutabile bonum interiores oculos contemplando vel orando direxerit: mare siue cordis fluctuantis. siue mundi seuientis tranquillum ꝓtinꝰ atq; pacatum habebit. Job. viij. Tu quoq; si diluculo consurrexeris ad deum et omnipotentem fueris deprecatus statim quoq; euigilabit ad te ꝛ pacatum reddet habitaculuz iusticie tue. Docet ꝛ nos hec auicula vt propter persecutiões vel tentationes surgentes neq; bona timeamus agrredi: nec etiam vsq; ad perfectum ea negligamus prosequi. Non enim auis hec quia mare procellosum viderat aut se ponere ad ouа cubanduz in littore meruit: aut etiam vsq; ad debitam pullorum nutritionem recedit.

¶ Capitulum. xvij.

Ontinentia castimonie cõfert ad longitudines vite. Quod in vulturib⁹ patet quos dicunt ꝓcubitu nullo commiscere ꝛ sine omni concubitu pullos genere ꝛ centuz annis viuere vt dicit Isidorus. Ex quo colligitur ꝙ diutius viuunt qui a carnalis operis resolutionibus se restringunt. Nam sm philosophum animalia que sunt multi coitus vt passeres ꝛ huiusmodi sunt breuioris vite. Vnde nota ꝙ luxuria minorat vitam corporalem: deshonestat vitam ciuilem: ꝛ necat vi,

tam spiritualem propter primus dicitur Luce.xv. De iuuene prodigo q lasciuo qui dissipauit substantiam suam non tantum personalem: sed etiam temporalem viuendo luxuriose. Est enim in actu luxuria euacuatio humidi q expiratio calidi: in quibus duobus vita conseruatur. Et ideo ex frequentatione actus venerij vigor q vita corporis eneruatur. vnde Hugo de sancto victore. Luxuria inquit est immoderata carnis petulantia: dulce venenum importuna luces pernitiosa potio: que humanum corpus debilitat q virilis animi robur eneruat. Et Innocentius dicit de vilitate conditionis humane. O inquit extrema libidinis turpitudo que non solum mentem effeminat: sed corpus eneruat q non solum fedat animam sed fedat personam. Omne namq; peccatum quodcumq; fecerit ho extra corpus suum est. qui autem fornicatur in corpus suum peccat: semper illam precedunt ardor q petulantia: semper comitantur fetor q immundicia semper sequuntur dolor q penitentia. ¶ Item luxuria dehonestat vitam ciuilem: quia tollit homini gloriam inferens ignominiam q infamia. Vnde dicitur de luxuriosis Ysa.xxxiij. De cadaueribus eorum ascendet fetor q fex infamie. Vnde. Valerius dicit in libro.ix. de vicijs carnalibus loquens. Quid inquit his vicijs fedius. quid etiam damnosius. quibus virtus atteritur. victorie relaguescunt. sopita gloria in infamiam conuertitur. animi q corporis vires expugnantur adeo vt nescias an ab hostibus an ab illis capi perniciosius habendum sit. ¶ Item luxuria perimit vitam spiritualem. Ro.viij. Si sm carnem vixeritis moriemini. Hiero. Qui luxuriatur viuens mortuus est. Etiam ferreas mētes libido domat que maiorem in virginibus patitur famem. duz dulciu putat esse qđ nesciūt. ¶ Econuerso aūt castitas siue continētia dies vite multiplicat. Job.xxix. Quasi palma multiplicabo dies meos. Per palmā intellige victoriā carnis que per cōtinentiā habetur

¶ Item vitā ciuilem exornat q nobilitat. Vnde Cyprianus de.xij. abusiōibus. Pudicitia inquit est ornamētū nobilū: exaltatio humilū nobilitas ignobilū. pulchritudo vilū solamē merentiū: augmētū ois pulchritudinis: decor religiōis minoratio criminis multiplicatio meritorum creatoris omnium dei amica. ¶ Itē corroborat q cōseruat vitam spiritualez Roman. viij. Si spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis.

¶ Capitulum.xviij.

Conuersio non est differēda. Nā auis videlicet que videt arcum tensū q sagittam paratā nō differt a uolare. Sed sic sagitta parata est auem petere si stet rit. sic deus nolentem conuerti. Psalmi. Nisi conuersi fueritis gladium suum vibrabit arcum suum tetendit re. Sed multi faciunt sicut auis stulta que cuz differt a uolare percutitur. Sic multi dum differunt a uolare q pponūt conuerti subito moriuntur. Ysa.xxx. Subito dum nō speratur veniet contritio eius. Eccli.v. Ne tardes conuerti ad dominū q ne differas die in diem subito eni veniet ira illi⁹ re. Ambro. dicit. Auz tibi offeram nō mihi dicis cras vemā sed iam exigis: nemo differt nemo excusat: redēptio anime promittitur q nemo festinat. Et nota q peccatoz quādo nō conuertitur quāto magis expectatur tanto grauius iudicatur Vnde Valerius maximus in libro primo dicit q lento gradu ad vindictā ira diuina pcedit tarditatemq; supplicij gravitate pensat.

¶ Capitulum.xix.

Or hominis prius est inuocandum q deuotarum orationum odoribus imbuendū: q intra sui thalamum possit suscipere deū Lutus exemplum apparet in piscibus. Nam pisces in odoriferis naturaliter delectatur. Dicitur enim. iij. li.

bro de animalibus q̄ quedam genera piscium odorant ⁊ audiunt: ideo ad noua uasa citius q̄ ad antiqua piscis accedit imo vbi fuerit nouus raro accedit ad vasculum antiquū. Sic de⁹ cordis hūani vasculum non ingreditur quod non prius nouum per penitentie innouationes efficitur. Vnde .ps. petijt hanc nouitatem dicens. Cor mundū crea in me deus ⁊ spiritum rectum innoua in visceribus meis nec etiam in cordis hospitio de⁹ delectabiliter habitat de quo non odor suauis deuote orationis expirat. Sed quidem phiale plene odorāmētoꝝ sunt orationes sanctorum Apoc. v.

¶ Capitulum. xx.

c Rudeles homines ⁊ raptores cōmuniter moriūtur famelici ⁊ mēdici. Sūt eni vulturibus similes qui exercitū sequuntur vt de cadaueribus equorum et hominuꝫ satientur. Et ideo dicuntur ali quo nature sensu presentire bellum: ⁊ signum futuri belli preexistere quando cōstat eos circa exercitum conuenire. Cum autem senescit vultur elongatur eius rostrum superius ⁊ recuruatur in fine ⁊ moritur tādem fame. Sic homines rapaces qui vt lucrentur ⁊ rapiant diligunt guerras sicut faciunt stipendiarij milites ⁊ quidam tyranni potentes: licet forte in iuuētute vel aliquo tempore lucrentur ⁊ abundent in senectute tamen vel aduersitate seu infirmitate cū rapere nō possint. dū rostꝝ .i. ons sui victus necessitas crescit ⁊ lucrum deficit ad paupertatem ⁊ mendicitatem deuenitur ⁊ fame moriūtur. Job. iij. Tigris perijt ideſt raptor eo q̄ nō haberet predam. ¶ Itē crudeles debilium hominum sanguinem sitientes incidunt frequenter ipsi in manus maiorum ⁊ potentiorum. Vnde tales assimilantur culicibus. qui dum aliorum sanguinem sitiētes sugere volunt in rostra irūdinū incidunt que ipsos occidūt ⁊ comedunt. Talibus ergo similes sunt qui duꝫ minores occidere querunt vel expoliare ipsi maiorum preda vel occisionis victima fiūt Cuius exemplū manifestius in libro Hester habetur scilicet de Aman qui duꝫ pter Mardochei emulationeꝫ iudeos crucifigere voluit ipse a rege assuero i patibulo est suspēsus Hester. iij. v. vi.

¶ Capitulum. xxi.

c Vrioſi ⁊ presumptuoſi perscrutatores culicibus assimilantur. Nam culex que est idem quod cynifes lucipeta est. quia lumen candele vel lucerne libenter videt. Sed dum in lumen minus caute irruit se ipsam comburit. Similiter qui diligunt lumen diuine vel humane scientie interdum nimis curioſe vel presumptuoſe perscrutando dum in ipsum lumen impingunt per alicuius erroris vel elationis incursuꝫ quasi se ipsos occidūt. Vnde. Prouer. xxv. dicitur. q̄ qui scrutator ē maiestatis opprimetur a gloria. Et ideo sicut dicit Grego. nazanzen⁹. Scientie desideriuꝫ ⁊ inquisitio questionuꝫ nisi timor dei pecſerit effrenatos animos in preceps ducit. Vbi vero timor dei est ibi obseruatio mandatoruꝫ ibi carnis expurgatio que se velut densa quedaꝫ ⁊ obscurior nubes anime obijciens cōsidere eam diuini radij lumina non finit.

¶ Capitulum. xxij.

d Jabolus assimilatur buboni. Primo quidem quia bubo stercoribus pascitur. Sic delectatur diabolus immūdicijs. peccatorum. Thren. iiij Qui voluptabātur in croceis scilicet demones anteq̄ caderent amplexati sunt stercora ideſt immunda peccata in quibus nunc delectantur. ¶ Secundo quia bubo ad templa de nocte vadit vt lampadarum oleo satietur. Templa enim dei dicuntur quilibet sancti viri: quorum scilicet lampades sunt corundem sanctoruꝫ mentes que plene sunt oleo gratie ⁊ letitie spiritualis huiuſmodi oleo nocte ideſt latenter ⁊ occulte sanctorum mentes

diabolus satagit vacuare scilicet vt aduenīente sponso non habeant oleum secus in lampadib⁹:& sic ab eterni regis nuptijs excludantur. sicut accidit virginibus fatuis .Mathei.xxv. ¶Tertio quia bubo ab auibus oditur & ab eis deplumatur. Volant enim circa ipsum de die & eum deplumant. Sic diabolus oditur a sanctis tanq̄ aduersarius:quem aues idest sancti viri & prudentes de die deplumant quando eius machinationes malignas clarius cognoscentes eas & detegunt & reuelant. Vel quasi plume ei adherētes sunt eius imitatores quos sancti viri deplumant dum tales ad penitentiam reuocant. ¶Quarto quia bubo pugnat cum monedula que ē auis coruini generis. Nam illa de die destruit ova bubonis & bubo de nocte comedit ova eius. Est ergo auis velut monedula humilis penitentia:cuius ova dici possunt laboriosa penitentis opera. Sed velut ova bubonis sunt peccata ad que ova induxit demon. Monedula ergo de die destruit ova bubonis quia humilis penitentia illucescente die gratie destruit peccata que penitens ex demonis suggestione commisit. Econtra de nocte denastat bubo ova monedule:quia irruēte peccati tenebra destruit ipse diabolus omnia penitentie opera. ¶Item diabolus assimilatur noctico:raci que scilicet est auis que lucem fugit:tenebras diligit: solem sustinere non potest sepulturas mortuo:rum inhabitat in locis ruinosis nidificat ova columbarum deuorat & eas eis pugnat:de die quasi ceca est:de nocte acute videt. Nam splendor solis eius visum hebetat. Sic diabolus fugit lucem gratie diligit tenebras culpe nequit sustinere solem iustitie idest christus. Vnde dicebant ei demones Luce.iij. Quid nobis & tibi ie su ꝛc. Vel nequit etiam sustinere solē idest bonum clare incedentem & viuentem:sepulchra mortuorum idest fetida & carnalibus desideriis plena corda peccato:rum inhabitat. ¶Item in locis ruinosis idest in eis qui tentationibus statim consentiunt & ad cadendum in peccatum habiles. sunt & proni nidificat. contra columbas idest simplices pugnat & ova eorum idest opera libenter dissipando deuorat circa bona est cecus in malis acutus. Splēdor autem doctrine christi eius visum hebetat quia subtilitatis eius maliciam totaliter anullat & ideo dicit Petrus. Cui resistite fortes in fide prima Petri.v. & Ecclesiastici.xliij. Refulgens radijs suis obcecat oculos. ¶Item diabolus assimilatur pauoni. Pauo enim habet caput serpentinum sed cristatum. incessum occultum. collum modicum. pectus erectum & saphirinum & caudam oculatam. Sic diabolus caput idest sue tentationis principium habet ad modum serpentis: quia serpens vbi caput immittit postea totus illabitur: vt dicit Hyeronimus quia vbi principium tentationis eius recipitur difficulter in processu repellitur. sed habet in capite cristam inquantum in principio prætēdit alicuius boni apparentiam. Non enim posset malum immittere nisi sub alicuius boni specie. quia nullus intendens ad malum operatur: habet etiam latentes incessum. quia occulte trahit hominem ad interitum: collum etiam habet curuum. qui capit hominem cito deglutit ipsum qui cito facit hominem qui ei consentit ruere in peccatorum profunditatem: pectus idest appetitum habet erectum scilicet superbiam que semper excelsa appetit. Habet etiam caudam oculatam quia precipue ad finem respicit. vt ibidem hominem decipere possit. Genesis tertio. Tu insidiaberis calcaneo eius idest fini.

¶Capitulum. xxiij.

Diligentibus fernenter deum non obsunt sed prosunt quecunq; aduersa. Vnde assimilantur passeribus de quib⁹ dominus mentionem fecit Mathei decimo. Multis inquit passeribus meliores estis vos. Nā passeres calidissime sūt nature & semina venenosa insquiami sine lesione comedunt. Quasi enim calidissimi passeres sunt deum ferventer amantes a

quibus etiaꝫ venenosa semina iusquiami idest aduersa ⁊ periculosa mala mundi sine alicuius lesione periculi patienter suscipiunt. imo tanta est diuine dilectionis virtus vt hominibus conuertat in bonū etiam peccati virus. Roma. viij. Diligentibus deum omnia cooperantur in bonū Omnia dicit qꝫ prospera ⁊ aduersa. prospera ad vsum. aduersa ad exercitium vl omnia. s. bona ⁊ mala. ⁊ non tantum mala pene sed ⁊ culpe dum scilicet ex eis humiliores ⁊ cautiores atqꝫ solicitiores resurgunt.

¶ Capitulum. xxiiij.

Doctrina sanctorum predicatorum eripit homines a deceptionibus demonū Legitur enim qꝫ cerebrum galli in potu sumptum valet contra morsus serpentum. qꝫ demit eorum venenum. Per gallum predicator intelligitur. vt super illud Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligentiam Brego. testatur. In cerebri autē partib⁹ precipue radicata est sensitiue cognitionis virtus. Est itaqꝫ velut cerebrum galli sensus predicatoris sancti qui dum per doctrine potum ab audientibus capitur serpentis morsus seu venenum fugatur. qꝫ antiqui hostis deceptio detegitur ⁊ vitatur. ¶ Item gallus representat sanctorum predicatorum doctrinam etiam in cantu tripliciter. Primo propter discretionem temporis. Nam gallus prius horam noctis discernit ⁊ postea vocem exclamationis emittit. Quia scilicet predicator sanctus in suis auditoribus. s. in tenebrosis peccatoribus prius qualitatem vite cōsideraꝫ. ⁊ tunc demum ad erudiendum cōgruam vocem formar. Non enim vna eadēmqꝫ cunctis exhortatio ꝓgruit. qꝫ nec cunctos par morum qualitas cōstringit. Sepe autez alijs obsunt que alijs prosūt. Nam plerunqꝫ herbe quedam animalia reficiunt alia occidūt. Leuis fibulus eqs mitigat ⁊ catulos instigat. Et medicamentum quod hunc morbum minuit alteri vires iungit. Et panis qui vitam fortius roborat paruulorum necat. pro qualitate igitur audientium formari debet sermo doctorum vt Brego. dicit. ¶ Secundo propter variationem vocis. qꝫ gallus vt dicit Brego. in profundioribus horis noctis valentiores ⁊ profundiores educere cantus solet. sed circa matutinum temp⁹ leniores ⁊ mitiores format voces. Sic predicator sapiēs quādo loquitur peccatoribus profundatis ⁊ obscuratis in tenebris peccatorum loquit terribilius ⁊ austerius aut de diuinis iudicijs aut de morte angustijs aut de inferni supplicijs. Sed quando loquit illis qui iaz illuminant a deo ⁊ sunt dei gratie cōiuncti loquitur ⁊ leni⁹ ⁊ subtilius ⁊ dulcius. s. aut de diuinis miserationibus aut de internis cōsolationib⁹ aut de internis retributionibus ⁊ similibus. Tertio propter percussionē alterꝫ qꝫ gallus cum se ad cantandum preparat prius alas excutit ⁊ latera sua feriens se vigilatiorem reddit. Sic predicatores sancti cum alios vbis sancte exhortationis monent prius exercitāt se in sanctis actiōib⁹ ne in semetipsis torpentes opere alios excitent voce sed ante se per sublimia facta excutiunt ⁊ tunc ad bene agendum alios solicitiores reddūt pri⁹ cogitationū alis semetipsos feriūt quia quicquid in se inutiliter torpet solicita inuestigatione deprehēdūt districta animaduersione corrigūt ⁊ emēdant. qꝫ anteq̄ vba sancte exhortationis ꝓferant omne quod locuturi sunt operib⁹ clamāt. Et sic patet qꝫ sicut gallus alas excutit se ipsum percutit ⁊ vocē emittit. Sic predicator sanctus se excutit a malis. se percutit idest solicitat in bonis. ⁊ postea vocē emittit scilicet predicando alijs Ergo ex predictis omnibus habes q̄tuor rationes quibus predicator sanct⁹ assimilatur gallo. scilicet propter vigorez medicaminis propter discretionem temporis propter variationem vocis. ⁊ propter percussionem corporis.

¶ Capitulum. xxv.

Elemosynas pauperibus saltem de superfluis facere docet exemplum aquile. q̄

vt dicit Plinius tāte liberalitatis existit. q̄ predā nisi nimis sit famelica sola non comedit. sed aulbus eam sequentibus q̄si cōmunem exponit sua recepta pumitus portione. Vnde eam semper aues alie insequuntur. ⁊ partem de preda sua sibi prestolantur dari. Vultur vero ecōuerso ea que rapit solus comedit. Et igitur detestabilis est auarus. qui cibum quez abunda̅ter hz comedere vult solus. Quo cōtra beatus Job dicit. Si comedi buccellā meā solus ⁊ non comedit pupillus ex ea Job. xxxv. Saltem enim miserabilis homo postq̄ saturat⁹ est cibo esurietes pauperes pascere deberet de reliquo vñ Luix. dicitur. Quod supest date elemosynas ⁊ ad hec precipue tenentur clerici qb⁹ bona ecclesiastica cōmissa sunt nō ad abutendū pro suis consanguineis. sed potius ad fideliter dispēsandū. sm illud. i. Corin. ix. Dispēsatio mihi tradita est ⁊ ideo de eis dicit Cesarius in admonitiōe q̄ nō soluz decime nō sunt nostre sed ad ecclesias deputate veruz quicquid amplius q̄ nobis opus est a deo accipimus pauperib⁹ erogare debemus. Et si qō eis deputatuz est nostris cupiditatibus vel vanitatibus reseruamus quāti paupes in locis vbi nos sumus fame vel nuditate mortui fuerint noverimus nos rationem de animab⁹ illoz in die iudicij redituros. Sed nota q̄ nō semper peccat mortaliter q̄ nō dat pauperibus qō superfluum habet. sed q̄n necessitas iminet. Quādo autez sit talis necessitas que obliget ad peccatum mortale nō posset ratione determinari sed cōmittitur prudentie vel fidei dispēsatoris. Vñ si bona fide det q̄n sibi videt expedire immunis ē a petō aliqn mortaliter peccat.

¶ Capitulum. xxvj.

Xaltat aliq̄n diabolus hoiez vt in altitudine dignitaꝫ frāgat quē in humilitate supare non potuit. Cornicula eniz q̄n non pōt frāgere nucem in altuz portat vt ortius cadat ⁊ frangat. ⁊ sic facit aquila de testudine. Vñ hoc modo occisus fuit. Echilus poeta sicut narrat Valer⁹. q⁹ dū sederet sub dino capite discoperto agla i alto testudinē ferens cādore capitꝫ eius decepta. q⁹ credidit q̄ esset lapis quidā tādē sup ipsuz testudinē directo diametro cadere vt frāgeretur permisit. ⁊ sic dū testudinez frāgere voluit cerebrū illius cōtriuit. Sicut ergo agla testudinē vel cornix nucē. sic diabolus in dignitatez eleuat aliquē quē vincere ante nō poterat vt ipsuz in peccatū deijciat. ⁊ ideo statuit christum sup pinaculū tēpli ꝛ Mat. iij. Job. xxx. Eleuasti me ⁊ quasi super ventū ponens elisisti me valde.

¶ Capitulum. xxvij.

Exemplū humilitatis ⁊ patientie xpi cōtra oēs aduersitaꝫ ꝓcellas animū forte reddit. Cui⁹ exēplū apparet in quodā pisciculo q̄ hechin⁹ est vocat⁹. de quo Ambro. dicit q̄ dum procellas ventorum sentit calculum validuz arripit. ⁊ tanq̄ ancoram ne excutiatur fluctib⁹ trahit. ⁊ sic nō suis viribus liberatur sed pondere alieno munitur. ⁊ contra futuraz tempestatē lapidis auxilio stabilitur. quod naute attendentes sibi precauēt ne eos turbo ꝓcueniat imparatos. Sic qui procellas euadere vult idest aduersitates seculi sequentis arripiat calculum validuz humilitatis scilicet ⁊ patientie christi exemplo qui ait. Si mundus vos odit scitote quia me priorē vobis odio habuit. Joānis. xx. vñ de pria Petri. ij. Christus passus est ꝓ nobis vobis relinquēs exēplū vt sequamini vestigia eius. Et ō qui hūc lapidem angularem. s. christū accipit in exemplū nullus ei nocere potest impet⁹ tempestaꝫ. nā si passio christi ad memoriā reuocetur nihil est adeo duꝝ qō nō equo animo tolerē. sicut Greg. dicit. ¶ Jtez exempla sanctoꝝ q̄ nos ꝓcesserūt docēt nos diuicias mundi contemnere. Legit eni q̄ ossa gallorum ⁊ gallinarum sunt auro venenuz Vnde si auro liquescenti ossa huiusmodi

miſceant ab eis cõſumik. Sunt aũt velut gallioꝝ ⁊ gallinaꝝ oſſa ſcrõꝝ ⁊ ſctáꝝ q̃ mor tui ſunt exempla. que quaſi auꝝ deſtruũt dũ nos viuentes ad ipſuꝫ contemnẽduꝫ inducũt. Eccli. xxxj. Beat⁹ qui poſt aurũ nõ abiit ⁊ Act. iij. dixit Petrus Argentuꝫ ⁊ aurum non eſt mihi ⁊c.

¶ Capitulum. xxviij.

Exempla mala prelatorum ſi fouentur corrumpunt ⁊ inficiunt mores ſubditoꝝ. Cuius exemplũ eſt gallus. quia vt Plinius dicit. gallus in vltia ſenectute ouа quedam facit parua rotunda ⁊ quaſi liuida. maxime ſi talia ouа ab aliquo veneno ſo verme. puta bufone vl huiuſmodi in diebus canicularibus foueant baſiliſcus procreatur. qui tante venenoſitaſ eſt q̃ ſo lo aſpectu inficit ⁊ occidit. Quaſi ergo ſenex gallus eſt quilibet antiquus prelatus vel princeps in reuerentia habitus: cuꝰ venenoſa ouа ſunt praua ei⁹ opa. ex quibus oritur baſiliſcus aſpectu inficiens. id eſt exemplum peſtiferũ ſubditos corrumpens. precipue ſi fouẽtur ab aliquo venenoſo vme ideſt ſi ſuadent fieri ab aliquo peſtifero ⁊ maligno ſuggeſtore. Auguſti. in libro de paſtore Omnis qui male viuit in cõſpectu eorum quibus prepoſitus eſt quãtum in ipſo ẽ occidit. ⁊ forte qui imitatur moritur. ⁊ qui nõ imitatur viuit. tñ quãtum ad illuꝫ pertinet ambos occidit.

¶ Capitulum. xxix.

Feruor deuote mẽtis iſurgẽtes tẽtatiões expellit. qõ patet exẽplo vulturꝭ. q̃ fe dicit Plin. in tñ cõtrariaꝫ ſerpẽtib⁹. q̃ ſi pẽne ei⁹ vrantur ex odore ſerpẽtes fugãtur. Nũc qppe pẽne vrunt vulturis. cuꝫ incendunt ⁊ feruefcũt meditatiões ⁊ affectiões cordis ſm illud ps. In meditatione mea exardeſcet ignis. Et tunc quoq; ſerpẽtes fugiunt quia tunc demonuꝫ ſuggeſtiões abſcedunt. Vnde Greg. in xxxo. dicit omnis ſtrepitus praue ſuggeſtiõis obmuteſcit. Virtus enim deuotionis eſt ipſe feruor affectiõis. Vnde Hugo de ſancto victore dicit q̃ deuotio eſt feruor bone voluntatis. quem mens cohibere non valens certis manifeſtat indicijs.

Capitulum. xxx.

Filios eſſe pios circa parentes precipue i ſenectute vel debilitate eorũ docent nos aues eorumi generis. De q̃ bus ait. Ariſto ⁊ Baſili. q̃ paſcũt pullos ſuos in iuuẽtute ſua. ⁊ iuuenes paſcũt parentes in ſenectute ſua. ⁊ quãdo debilitãtur ſeniores in humeris ſuis eos ferũt iumores. Mira eſt igit auium talium pietas vt erubeſcat ſuis parentibus auxiliũ non preſtare homo a quibus beneficia tãta ſuſcepit vt dicit Ambro. Eccli. iij. Fili ſuſcipe ſenectã patris tui ⁊ cetera. ¶ Item filios erga parentuꝫ defectus pietatis exercere offricia inducunt cornicis exempla. Naꝫ ſicut dicit Ambro. erga parentes ſuos miranda eſt cornicis clementia quia cum parentes plumis ⁊ alis in ſenectute nudari contingit cornices iumores pennis propꝛijs eos foueẽt ⁊ collecto cibo nutriũt. ⁊ fulto alarum ſuarum ſublevant ⁊ ad volãdum exercitant. vt. ſ. in priſtinos vſus membra diſſuета reducant. Sic filij hominũ ſuos parẽtes deberẽt pãnis propꝛijs nudos ſi alios nõ haberẽt iduere. primo victu vel labore famelicos nutrire. fulto brachio ꝛ ſuoꝝ eos iſirmos vel debiles ſubleuare ⁊ ad cũdũ vbi oporteret iuuare. Sed nota q̃ iordinatus amoꝛ parẽtuꝫ ad filios ẽ et ipſis parẽtib⁹ cã pdẽdi vtutes. Cui⁹ qdez rei exẽplũ apparet in ciconijs. Nam ciconia ſicut dicit Ambroſi⁹ miro affectu pullos ſuos diligit ⁊ cuſtodit ita q̃ ex cubatione aſſidua ſup eos pẽnas pdit. ſic parentes q̃ filios ſuos iordinate diligũt frequẽter pp nimiã carã vel lucra illicita q̃ faciũt pp illos pẽnas vtutuꝫ amittũt. In hoc tñ ipſe ciconie reddũt imitabiles q̃ quãtũ expendunt temporis in fetibus educandis. tãtum ab eis vice recipꝛoca educantur vt dicit Ambroſius vt videlicet filij ꝓlium

quos parentes in infantia eorum cū magna cura educant eisdem i senectute sua vicariam opem reddant. Consimilem q̄ q̄s pietatis speciem vpupe erga suos parentes senes seruare reperiuntur. Nam cuz vpupa senuerit ita vt videre vl' volare nō possit pulli eius euellunt ei pennas iu alidas limūt oculos eius quibusdam herbarum succis. z suis etiam fouent sub all donec plume creuerint z clare viderit. in quo exemplo innuitur. q̄ filij a parentib⁹ senibus vel infirmis debēt quantum possūt mala z molesta remouere. curas necessarias eorum infirmitatib⁹ adhibere. obsequijs propijs z personis p̄fouere siue seruire. nec eos deserere debent quousq̄z eos viderit suis obsequijs vel auxilijs ñ amplius indigere.

¶ Capitulum.xxxi.

Flagellum tribulatiōis z afflictiōis aliquando etiā terrenos z lasciuos cōuertit i fructuosas spirituales vitas. qō ostēditur per exemplum in apibus. Dicūt enim experti. q̄ apes sepe de boum cadaueribus generantur. Dū enim vituli occidūt carnes verberantur. z sic de putrefacto cruore vermes generantur qui recepti alis apes efficiuntur. Quid autem p boues vel vitulos nisi terrenos homines accipimus z superbos. Boues eni terram arāt. z vituli siue tauri cerulcosi sunt siue indomiti. sed occiduntur boues vel vituli z carnes verberantur. quia dum tales tribulātur a mundo vel verberāt in carne ideſt corpore infirmātur. extinguitur quaritia z superbia iugulatur. Occisi autē vituli vermes gignunt. quia extincto superbie spiritu humiles fiunt: qui alis receptis apes efficiuntur quia pennis virtutum ornati tam in contemplatiua q̄ i actiua vita perfituntur. Apes enim z volando se subleuant z alijs mella fructificāt quia videlicet viri sancti z in altum p contemplationes ascēdūt z alijs melliflua opera vel etiam verba fundunt Eccli.xi. Brevis in volatilibus est apis z initium dulcoris habz fructus illius. Apis breuis est homo humilis. qui ē breuis p humilitatem volatilis per contemplationem. dulcorosus z fructuosus per pietatē subuentionem. ¶ Capitulum.xxxii.

Fraudulentia demonū vel hereticorum assimilatur p dicti. Est eniz perdix fraudulenta auis quia ona rapiēs aliēa fouet ea. ſz ō hac fraude sua nullum suscipit fructum sed damnū quia perdit laborem suum. Naz pulli nati mox vt vocem ꝓprie genitricis audiunt putatiuam matrez penitus derelinquūt z ad veram matrem accedunt vt dicit Ambrosi⁹ Hiere.xvij. Perdix fouit que non peperit. Sic etiā diabolus vel hereticus quasi aliena ona rapit dum sancte ecclesie filios callide decipiens ad se trahit. Sz frequentius laborat in vanum quia frequenter sic decepti. dum veram z catholicam audiunt ecclesie vere matris doctrinam perfidiam vel peccatum relinquūt. z ad veram matrem ecclesiam accedunt vel ad diuinam gratiam per veram fidem vel penitentiam redeunt. Joannis decimo. Oues mee vocem meam audiunt z ego cognosco eas z sequunt me. ¶ Item fraudulentus z hypocrita assimilatur pisci polypo. q̄ est fraudulent⁹ piscis. Nam vt dicit Ambrosius polyp⁹ i vadoso litore petre alicui se conungit: z ita illi inheret vt tā colloris similitudine q̄ figure petra quidem vl' ipsius saxi pars aliqua esse videatur. Vnde pisciculi decepti dū sub ipso tanq̄ sub lapide vel saxo latere volūt postq̄ i gressi sūt latibulū corporis sui eos polypus intercipit z includit atq̄z inclusos deuorat z deglutit. Hunc ergo pisci assimilat fraudulentus z nequam qui alteri adherens z huius modū z mores assumit. z se conformare studet. vt de eo magis ꝓfidatur z facili⁹ decipiat. z de talib⁹ dixit christus. Venient a d vos in vestimentis ouium. Vel talis est hypocrita q̄ petre ideſt christi i exteriori apparētia speciē p tēdit. cū tamē sit piscis vorax. ¶ Item fraus

dulentus homo ãssimilatur cãcro qui vo
lens comedere ostreas cum propter du
ras testes quibus clauduntur nõ valeat
obseruat tempus. s. quãdo ostrea radius
solis se aperit. s. tempore quieto a ventis
ꝛ tunc vt ostrea recludi non valeat clan
culo aliquem lapillũ accipit ꝛ latenter in
mittit. post quod imissa secure tela siue
brãcha ipsam diripit ꝛ comedit. Huic er
go similis est homo fraudulentus q quẽ
superare nõ potest callida fraude decipit
ꝛ de eiꝰ erũna se pascat vt dicit Ambro.
Psal. Sicut nouacula acuta fecisti dolũ.

¶ Capitulum. xxxiij.

Garrulus ꝛ gulosus hõ as
similat graculo qõ patz ex
eius cantu. Nam cantus
eius qdez est eius garritꝰ
Vñ sicut dicit Basilius a
garrulitate vocis graculꝰ
est dictꝰ. Hõ aũt q gulositati fluxit post ci
bũ rumores libẽter refert libẽter detra
hit. ꝛ nõnunq̃ ꝓtedit. Vñ talis nõ imerito
designat in graculo. ¶ Scõo patet ex trã
situ siue volatu qr graculus in siluis de
gens de arbore vna in aliaz garriẽdo trã
sit ꝛ hoc est qr homo garrulus de his cũ
quibꝰ habitat etiaz turpia que de eis no
uit aliqñ enarrare nõ cessat. ¶ Tertio ex
ꝑspectu. qr cũ graculus aliquam auez trã
sire aspicit garrit ꝛ cũ aliquos ocultos re
perit similiter facit. Quia. s. garrulus ho
mo non tantum detrahit secularibus sz
etiã eis quos religionis occultat locus.
¶ Quarto ex affectu qr aliquãdo gracu
lus captus clauditur vt articulata verba
loqui doceatur. Similiter aliquando gar
rulus secularis cũ ad cõuersionẽ venit ꝛ
religionẽ ingredit verba religionis adi
scit. vt lingua volucris lingua loquatur
hominis. i. vt qui inordinate loqui cõsue
uerat ordinate loqui deinceps assuescat.
¶ Quinto in exitu. Mã aliqñ ꝓtingit q
graculus q tenebat clausus de ipa clausu
ra exiẽs liber euadit. ꝛ qui priꝰ garrulus
fuerat p egressionẽ magis clamat. Et eo
dẽ mõ garrulus cũ vitã religiõis arripit
vix linguã suam deserit. Sed si forte reli
cto habitu foras exierit bonum religio
nis in malum garriendo. s. detrahẽdo cõ
uertit. De tali ergo persona dicitur. Pro
uer. vij. Garrula ꝛ vaga getis impatiens.

¶ Capitulum. xxxiij.

Gratia celesti nõ reficit ani
ma nisi q̃diu est a peccatis
mũda quod patet exẽplo
corui. De qꝰ glosa dic
sup illõ ps. Qui dat iumẽ
tis escã ipsoꝝ ꝛ pullis cor
uoꝝ inuocãtiꝰ eũ. q̃ q̃diu pulli corui
hũt plumas albas a paretibꝰ relinquunt
ꝛ tũc roze celesti pascunt: qñ aũt nigresce
re incipiũt tũc corui eos pascũt. Quid au
tez sunt pulli pluma albi nisi homes mũn
di corde: hi celesti roze pascunt: qr celestis
gr̃e piguedine nutriunt. sz nigri sci pascũ
tur a coruis. qr petis obscurati a demoni
bus reficiunt. ¶ Itẽ gr̃a celestis cautelã ꝛ
fortitudinẽ pstat ꝓtra ꝓsperitates ꝛ ꝓtra
aduersitates. Legitur. n. de gallo si qs eiꝰ
pinguedine inunctus fuerit a pantheris
ꝛ leonibꝰ tutꝰ erit. Potest enim christus
p gallũ nõ incõgrue intelligi q nos in no
ctis nr̃e caligine excitat atq; solicitat vo
ce doctrine sue. Est ergo pinguedo galli
gr̃a ipsius xpi cuiꝰ. s. sacratissima ipsius
unctio. de qua dicit Johãnis. ij. Vos un
ctionem habetis a sancto. taz contra pan
there maliciaz q̃ ꝝ leonis seuiciã nos de
fendit Aduersarius nãq; malignꝰ vl nos
tentãdo delectabilibus allicit: panthere
vz more que os aperiẽs odore aialia at
trahit. que deuorare cupit vel eos perse
quendo aduersantibus frangit. sicut leo
seuiens ꝛ rugiẽs circuit querendo quem
ipse comedere possit. Sed galli uictio ab
utroq; defendit. qr. s. christi gratia ꝛ cau
tos nos facit in prosperis ꝛ fortes ac itre
pidos in aduersis ꝛ tõ hãc galli pinguedi
nẽ ps. petebat dicens. Sicut adipe ꝛ pin
guedie repleat aia mea. ¶ Itẽ gr̃a dei nõ
respicit quẽ finalis ipenitẽtia ad mortem
eternaz ducit. cuiꝰ manifestũ exẽplũ ap
paret in caladrio. Nam caladriꝰ vt Aris.
dicit albi coloris est nihil nigredinis ha
bens. cuius natura est talis q̃ quãdo q̃

grani infirmitate detentus fuerit si egrius ad mortem fuerit caladrius ab eo faciem suā auertit. ⁊ tunc homo de morte certus existit. Si aūt infirmus curādus sit. ⁊ tunc visum in ipsum figit ⁊ quasi applaudens in eū intendit ⁊ differt iste caladrius a caládra que est auis canora sicut dicit Glosa sup Deu. xiiij. Nec ergo auis totaliter alba est spiritussancti gratia. que est munda ⁊ nullius nigredinis. i. culpe admixtione infecta. Quasi autez infirm⁹ grauiter omnino moriturus homo desperatus est ⁊ finaliter impenitens ad eterne mortis supplicium perueniturus Vnde spiritussancti gratia hūc nunq̄ respicere potest quia finali penitentia ⁊ remissione caret. Ipsa etenim esse dicit spiritussancti blasphemia que neq; remittitur in hoc seculo neq; in futuro. prout Augustin. exponit in libro de verbis domini. Vnde. j. Joh. v. Est peccatum ad mortem pro isto nō dico vt roget quis. Qua si autem infirmus curandus est ipse peccator penitentiam agens in quem respectus diuine gratie lętanter ⁊ perseuerant intendit quousq; ipsum a peccatis purgando ad plenam sanitatem perducit.

¶ Capitulum xxxv.

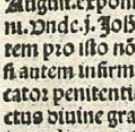

Vlosus ⁊ ventri deditus ociosus est ⁊ ad cōtemplādum ineptus. Quod patet exemplo cygni. Nam cygnus est multe carnis. ⁊ iō quietem diligit ⁊ raro volare contēdit qr ponderosi est corporis. Illi autem multe carnis sunt qui multā de suo corpore curā gerunt. ⁊ hi quietez ocii diligunt ⁊ insuper ad contemplationis volatum minime apti sunt. Mā corpus quod corrumpitur āc. vt dr Sapiē. ix. ¶ Item gulosi ⁊ voluptuosi assimilantur locustis. Nam locusta quasi tota ventr est. ⁊ ideo insatiabilis est. Os habet ō drangulatum ⁊ hz vnum intestinū qō fame ⁊ immundicia semp est plenū ꝯdiu vi uit semper esurit. ⁊ siquid viride inuenit rodere non desistit. Similiter quidaz gulosi sic totaliter sunt dediti ventri ꝙ nil pręter ventrem suum esse videntur. Vnde Apō. de talibus dicit ad Phi. iij. Quorū deus venter est ⁊c. Tales insatiabiles sunt qui vno prādio habito ita solicitāt de alio Pro. xxx. Venter impiorum insatiabilis est. Os etiam habent quadrangulum quia quattuor modis offendunt in cōmedendo cibum. s. vel quia sumunt superfluum. vel quia querunt cibū delicatū ⁊ preciosum vel qr nimis curiose paratū vel quia sumūt per modum mordinatū vel nimis ardenter. vel qr preuemunt tēpus. ¶ Item eorū intestina quando sunt refecta sunt plena imundicia sed quādo sunt ieiuna. i. vacua sunt inedia ⁊ fame cruciata. ⁊ qr semper circa cibum intēdūt quicquid sibi gratum inueniunt habere ⁊ comedere satagunt. ¶ Item gulosi quidam assimilantur miluis. Nam miluus propter gulositatem imundis vescitur ⁊ pro modico ventris pastu tota die circūfertur. Sic aliqui gulosi sunt qui propter gulam que aliis vel inconsueta sunt vel imunda cōmuniter videtur auide comedunt. vt carnes canum vel serpentuz vel ranarum ⁊ huiusmodi que propter imūdiciam suam cōmuniter in vsu non sunt. Et insuper etiam aliqui modo milui circa coquinam ⁊ cacabum tota die circunferuntur ꝓs. Famem patientur vt canes ⁊ circuibunt ciuitatem.

¶ Capitulum xxxvj.

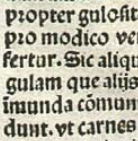

Eretici vl hypocrite sicut decipiunt alios ex aspectu sanctitatis simulate ita quoq; eos subuertunt ex affatu falsi doctrine seu locutionis falsitate. Vnde assimilantur cete. i. pisci balene. de quo dicit Jorach in suo libro de animalib⁹. qr maxime quando senescit ꝓpter magnitudinem corporis adunatur puluis in dorso eius. ⁊ condensatur in tantuz qr herbe ⁊ fructices ibi crescunt. ita vt insule similis videat. ad quē si nautigantes icaute appropinquāt sine periculo vix euadūt. nā aquā in tāta quātitate de ore eijcit super nauem qr aliquādo eam subuertit. Sicus

ergo cer⁹ ex aspectu simulato attrahit si-
mc decipit.ꝛ aqua ex ore missa lignuꝫ na-
tis subuertit. Sic etiaꝫ hereticiꝰ vel hypo
crite plurimū ex aspectu attrahunt alios
simulata sanctitate. Sed mētium naues
aqua oris subuertūt.i.doctria ꝛ exborta
tione falsitatis. Vnde de eis dominus di
xit Mat. vij. Attendite a falsis prophe-
tis qui veniūt ad vos in vestimentis ouī
um intrinsecus autez sunt lupi rapaces.

¶ Capitulum.xxxvij.

Humilitaꝫ virtus nascitur
in spiritu. dum infirmitas
ꝛ corruptio carnis ad me
moriaꝫ reuocatur. Cuius
exempluꝫ apparet in ceto.
ō quo dicit Jozach. q abū
dat in spermate.ꝛ post coituꝫ eius quod
superfluit supenatat. quod collectū deſic-
cat.ꝛ in ambre lapidis substātiā cōuertit.
Quid ergo in superfluo spermate nisi car-
nalis corruptio peccati designat? Cuius
deficcatio est eiusdem peccati penitudo.
Tūc ergo carnis corruptio deficcata col
ligitur. quando cum mentis penitudine
ad memoriam reuocatur. Et tunc molli
cies spermatis in soliditatez cōuertit la-
pidis. qꝫ ex compunctione corruptionis
carnis nascitur humilitas mentis q̄ dum
mentem tangit ambre soliditatē preten-
dit. Sic dauid ex considerationc sue iniq
tatis deductus est in compunctionē hu-
militatis dicens. Quoniaꝫ iniquitatē me
am ego cognosco ꝛ peccatuꝫ meū contra
me est semper. Tibi soli peccaui ꝛ malum
coram te feci vt iustificeris ꝛc. ¶ Itē hu-
militas confirmat animū hominis ꝓtra
fluctus superbie ꝛ mundane vanitatis.
Vnde affimilatur cuidam pisciculo q he
chinus vocatur qui quidem est paruꝰ pi
scis ꝛ vir sempedalis in longitudinē ab
herēdo sic dictus. eo qꝫ is sit exigui corpo
ris est tamē admirande virtutis: Nam
nauis cū adheret is feruēte mari multe
procelle seuiant tamen quasi radicata sta
re videtur. nec aliquo modo mouet. S.
militer humilitas cordis ꝙuis hominez
apud se faciat parue reputatōis reddit ta
men imutabilem nauem mentis a vento
procelloso superbie ꝛ fluctibus vanitaꝫ
Eccli. xv. Firmabitur in illo ꝛ non flectet
ꝛ non mouebit illū ꝛ nō confundet ꝛc. ¶ Itē hu
militas mētis maxime eam perspicacem
reddit ad contemplationem diuine clari
tatis. sicut econtra superbia hebetem eā fa
cit. Cuius exemplum est sicut dicit Auicē
na qꝫ oculus aquile paruus est.ꝛ tamen
ad videndū lumen solis pspicacissimus ꝛ
econtra oculus nocticoracis magnus ē.
ꝛ tamen lucem solis intueri nō pōt. ocu-
lus ergo anime mens est que quanto fue
rit humilitate minor. tāto erit ad diuine
lucis claritatem contemplandam perspi
cacior. sed quāto econtra fuerit superbie
reputatione grandior tanto erit ad cōtē
plandum obscurior. Vnde Math. xj. Ab
scondisti hec a sapientibus ꝛ prudentib⁹
ꝛ reuelasti ea paruulis.

¶ Capitulum.xxxviij.

Mcōstans ꝛ leuis hō filius
est aui incarcerate que qe
scere non pōt sed semper
per capiolaꝫ currit modo
huc mō illuc. Hiere. xuij.
Mec dicit dñs pplō huic q
dilexit mouere pedes suos ꝛ nō quiuit ꝛ
dño non placuit. ¶ Item imperseueran
tia quorundam feruenter incipientiū as
similatur mutatiōi miluorum. Maz mil
uus in iuuentute differre a prede auib⁹
nō videtur sed quanto plus vixit magꝭ
se semper degenerem ostendit. Vnde sm
Aristotelem quoddaz genus est miluī qđ
in principio aues capit tādē vir muscas
ꝛ vermiculos capit. ꝛ demuꝫ fame perit.
Tales sunt q in iuuentute sunt boni ꝛ se
nectute efficiūtur peiores. Efficiuntur ēt
miluo similes qui a suo cōuersionis prin
cipio aues capiūt ideſt sanctoꝝ virtutes
imitari incipiunt. sed ab incepto feruore
post modicū paulatim deficiētes vix mu
scas capiunt. i. vix minima queqꝫ bona fa
cere satagūt. ꝛ tādem a gratia deficientes
oino deuotōis spiritū totaliter amittūt.
Et talib⁹ dicebat Apo. ad Gal. iij. Cum
spū ceperitis nūc carne consummamini.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum. xxxix.

Ingratitudo filios etiam excludit a paterna hereditate: Vnde pelicanus auis. s. feminea que super filios suos a serpente occisos pectore pio ad eos viuificandos sanguinē fundit. quo effuso sanguine in tm debilitat. ꝙ pulli pio cibo exire cogunt. Et illos pullos qui naturali affectu ipsam pascūt postꝫ resumpsit vires tenerrime diligit ⁊ solicite nutrit. Sz illos qui de ipsa tanꝫ degeneres nullam gesserunt curam tanꝫ ingratos deijcit. etiam secum viuere non permittit. Ex quo patet ꝙ grati filij a parentibꝰ nutriendi ⁊ diligendi sunt Ingrati vero etiam sm leges a parentibus repelli ⁊ exheredari possunt. Vnde etiam pelicanus iste xp̄m representat. qui in ps̄ alt. Similis factus sum pelicano solitudinis. ipse enim homines quos creauerat tanꝫ filios ad imaginem ⁊ similitudinem suam a serpente antiquo veneno peccati occisos pio sanguine viuificauit. Vnde gratos filios qui cū in suis pauperibus nutriūt finaliter secum ad suaz hereditatē admittet dicens. Venite vos benedicti. Ingratos autez ⁊ crudeles excludet dicens. Ite maledicti ℳath. xv.

¶ Capitulum. xl.

Mertes ⁊ gulosi sunt dure castigandi. ⁊ a sua gulositate cohibendi. Mā apes vt dicit ꝑbs inertes dure castigant ⁊ cessantes ab opere morte condēnant. Et habentes magnū ventrē ⁊ qui nimis comedunt expellunt vel occidunt si possunt. Sic castigant inertes ⁊ dānant inutiles hoies etiā a deo ℳath. xxv. Seruuz inutilez proijcite in tenebras exteriores. Similiter gulosi qui xp̄o dño non seruiūt sed suo ventri non solū expellentur a regno. sed etiā eterne morꝫ deputabuntur supplicio. Dicetur enī homini gulosꝰ ⁊ ventris delicijs dedito illud Apo. xxviij. Quantū glorificauit se. ⁊ in delicijs fuit tm̄ date ei tormentū ⁊ luctū. ¶ Inter apes ergo nulla est otiosa sed quedā certant quasi in bello campestri ꝺ apes alas. quedā circa victū inuigilant. alie flores futuros explorant. alie ceras de floribus sugunt: alie cellulas nec rotundas nec quadras mira ꝓportione ⁊ equalitate componunt. Et inter tam diuersa opera nulla alterius operibus insidiatur. nullo raptu victum querunt sed ꝓprio labore conquirunt qō inter herbas ⁊ flores recolligunt. In quibus nos instruunt otia fugare. in officio vel opere sibi congruo quēlibet laborare nulli in suo opere vel commodo insidias parare. non vi rapine. sed suo labore victum sibi procurare. Item munditiaz in omnibus operibus amare. Nam inter flores ⁊ mundas herbas ipe vt dictum est colligunt fructum suum.

¶ Capitulum. xli.

Innocentium persecutores crudeliores sunt beluis marinis: dicit. n. Jorath in libro suo de animalibꝰ ꝙ delphini sentiunt per odores si homo mortuus in mari vnꝫ comedit de delphino. ꝙ si comedit ipsum comedunt. si autem non comedit ipsuz ab alioꝝ piscium morsibus custodiunt. ⁊ cum ad litus perducunt Ecce igitur ꝙ belue maris quāꝫ vindicent receptam iniuriā non tm̄ persequuntur sed tuentur innocentiam. sed tm̄ humana crudelitas tanta est vt quīqz atrociter ledat eos a quibus nullam iniuriam vel lesurā vnꝫ recepit. Vnde Jsopus dicit. Nocēt inocuo nocui cāmqz nocendi. Jnuenīūt.

¶ Capitulum. xlij.

Inobedientie culpam esse acriter puniendā exemplo suo apes oñdunt. Mā apes que regi non obediunt de se ipsi vltionem experunt. ⁊ aculeis sui vulnere se occidunt. ℳulto ergo magis qui celestis regis mandatis iobedientes fuerint pnie

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dūt aculeū in sua corda infigere. ⁊ ipsam inobediēte culpam in semetipsis extinguere. Et quanto fuerit inobedientia maior. tanto ad ipsam extinguendam requiritur acrior dolor. Habet enim inobedi ētie culpa gradus suos. Ibiq; est grauior cuiuslibz inobediētie actus vbi periculosior est contēptus. grauius est peccatū deo nō obedire ḡ homini. nisi ihominis precepto dei preceptum includat. grauior etiā inobedientia est vbi maius preceptum cōtemnit. Precminet enim preceptū precepto. qz preferur dilectio dei dilectioni proximi grauior est etiam inobedientia in qua precipiēt persona contemnitur ḡ vbi eius mandatum tantum respuitur. i. Reg. xv. Peccatū ariolandi est repugnare ⁊ ḡsi sceleus idolatrie nole aquiescere. Silēs enim sunt culpe idolatria ⁊ inobediētia. qz vtraq; ex dei contemptu est. puenies. non tñ eḡles sunt. sed est idolatria grauior.

¶ Capitulum. xliij.

Inuid⁹ abscōdit bona ne alius inde fructū habeat. Et si illius ipe ñ idigeat. Vnde si is ē pauoni qui simum suū q valde medicinalis ē abscōdit. vt inueniri vix possit qū inideat vtilitati hominis. Ex q̄ patet q̄ inuidia bonoruz cōmunicationē excludit. Vnde dicit Augu. sup Joh. Tolle inuidiam ⁊ tuū ē quod habeo tollā inuidiam ⁊ meum est quod habes. ¶ Item hoc exemplo patet q̄ propriū ē minoz maioribus inuidere. Pauo enim inferioz est homine. Vnde Job. v. Paruulum occidit inuidia. Quis ⁊ inter pares ⁊ dispares inuidia esse possit Vnde dicit. Aug⁹. in quodam sermōe. Inuidia ē odiū alicui ne felicitatis. rerum inferiorū ne sibi adquentur. rerum superiorum quia eis nō equātur. rerum pariū quia sibi equant. Vnde cayn inuidit abel prosperitati Rachel ire fecūditati Saul Dauid felicitati per inuidiam. pcuratus est lapsus mūdi ⁊ mors christi:

¶ Capitulum. xliij.

Hypocrita assimilatur struthioni qui sicut dicit Jsidor. corpus habet animal. sed pennas ⁊ rostrum habet auis. licet propter pondus in aera leuari non possit. Vnde sicut dicit Grego. penna struthionis similis est penne herodij in colore sed non in virtute. Mā ei⁹ silitudinē penne hz sed volatu caret. ad voládū alas erigit. sed tñ a terra ñ surgit raris enī pēnis indutt. magno corpe pgrauat. Sic hypocrita ē animal. i. carnalis occulte apud se. sed tñ pēnas arq; rostrū ptendit auis. qz mores pretēdit ⁊ vba spūalis hōinis. Vñ ipius pēna. i. exterior apparēta vt pēna herodij. i. ad modū vire alicui⁹ pfēi viri. caret tñ volatu ei⁹ scz ptēplatiōis vel dilectiōis qbus mēs volat ad deū. Vñ quāuis alas erigat. i. brachia ad celū extēdat cor tñ a terra nō separat. i. a terreno⁹ affectu. Habz enī pēnas rariores. i. paucas vtuosas affectiōes ⁊ hz graues carnes. i. carnales appetit⁹ aiam grauātes qui eus surſū ad deū ascendere non permittūt. ¶ Item hypocrita assilat cygno. Mā cygn⁹ penna hz exteri⁹ cādidissimā. omnio nigredie impmixtā. sed carnē interi⁹ hz nigrā. ⁊ ad digerēdū durā: Et sic hypocrita licz exteri⁹ sit apparens alb⁹. i. innocēs ⁊ mūd⁹ int⁹ tñ vicio⁹ nigredine niger ē ⁊ obscurus. Vñ ve vob hypocrite q̄ similes estj sepulcris dealbatis. int⁹ aūt plēi estj hypocrisi ⁊ iniqtate. dūs. Math. xxiij. Est ēt hypocrita erga primū nō larg⁹ vel pi⁹. scz mente durus. ¶ Itē hypocrite ⁊ duplices hoies q nūc spūalia sectari videt nūc terrenis actiōib⁹ ⁊ negocijs inuolūt similes st gbusdā piscib⁹ siue aialib⁹ q̄ nūc i ags⁹ nūc i terris cōuersāt. Vñ ab Jsidoro appellant dubia co q̄ nō soluz sunt natatilia sed ēt gressibila p naturā. ⁊ talia sūt foce cocodrilli castores ⁊ eq fluuiales ⁊ hmōi. q̄ mūt sūt aialia seua vel maligna. Sic ēt tales homies dubiū videt vtrū sint dei vel mūdi cōmuniter tñ inuentūt finaliter deceptorel ⁊ iniq Jsa

ix. Omnis hypocrita est ꝛ necȳ. Vnde Apost. Thi. ij. Nemo militans deo implicat se negocijs secularibus vt ei placeat cui se probauit.

Capitulum. xlv.

IRa siue odium ꝓximi tollit dulcedinem mansuetudinis ꝛ etiam vitam mentis. Cuius exemplū est qꝛ apes quando pugnāt tūc efficiuntur ad mellificādū inutiles vel paulo post moriuntur vt dicit Aristo. maxime si aculeū totum infixerint. eo ꝙ sit impossibile aculeū totuꝫ infigere quin cū eo exeat intestinum. Similiter qui ꝓmum odit. ꝛ iratus ledere vel pungere cōtendit. saltē in cōsensu anima aculeū infigit. sed ex ipsa mentis ira vel odio quasi apis ex ꝓpio aculeo. ꝛ mel. i. dulcedinē mansuetudinis amittit ꝛ intestinum charitatis ejciens aie vitā perdit. Vñ scriptū est. j. Joh. iij. Qui odit fratrez suum homicida est sez aie sue occisor.

¶ Capitulum. xlvi.

VIdicandus non est animus hominis ſm apparentiaz carnis. qꝛ qui qñqꝫ est despectus in corpore magnꝰ est in virtute. Cuius scilz rei exemplum apparet in accipitre. Est enim accipiꝫ auis regia que plus alio ꝙ vngulbus est armata. Vñ qō ei natura corporis in quantitate denegat ꝫ in virtute animi ꝛ audacia recōpensat vt dicit Jsi. Sic quandoqꝫ in multis hominibus quicquid vel ex defectu nature vel ex accidentali infirmitate despectum apparet in corpore siue ex naturali sagacitate. siue ex diuina gratia speciali munere suppletur. ꝛ recompensatur in mente. propter quod ꝛ dominus dixit. Nolite iudicare ſm faciem maxime enim ſm deum temerarium ē tale iudicium. quia homines vident que patent. deus autem intuetur cor. vt dicitur. i. Reg. xvi.

¶ Capitulum. xlvij.

LAchrymas compunctōis segtur pugna tentationi cui opponendꝰ est clamor orōnis. Cuius videlicz rei exēpluꝫ in mergulo apparet. de quo dicit Jsiō. qꝫ semper demerso in aquam capite aurarum signa sub fluctibus cognoscit ꝛ futuram tēpestatem presentiens ad litus cum clamore fugit. Vnde certissimum iudicium ē future tempestatis cum ad litus merguli fugiunt cum clamore. Ille igitur in aqua caput mergit qui mente compunctus se ad sua deflenda crimina conuertit. Sed malignus spiritus eum perdere timens mox auram contra eum tentationis suscitat vt a tentationis feruore frigescat. Sed cauta ꝛ prouida mens cum surgentis tempestatem tentationis presentit mox ad litus humilitatis cum clamore orationis recurrit attendens sez quod dominꝰ dixit Matth. xxvi. Orate ne intretis in tentationem. ¶ Item lachrymaruꝫ aqua animam penitentis nutrit. ꝛ in ea ardorem ꝛ estum tentationum ꝛ viciorum extinguit. Cuius rei exempluꝫ est in animalibus aquaticis que ſm Auicennam duplici ex causa attrahunt ad se aquā. Nam quedam eorum sunt que aquam in ventrem recipiunt solum per modum nutrimenti. et non per viam respirationis sicut conche marine. Et talibus assimilantur penitentes qui ex lachrimarum aqua quasi quodam nutrimento pascūtur ſm illud Ps. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Super quo vero Cassiodorus dicit ꝙ fletus est cibus animarum corroboratio sensuuꝫ absolutio peccatorum. refectio mētiū. lauacrū culpaꝝ. Sed quedā animalia aquatica sunt que aquā recipiūt ꝓ modū respirationis. sez attrahēdo ꝛ emittēdo. sez ad cuētationē interioris caloris ad expellēdū superfluū caliditatis. talibꝰ assimilant q plorant vt lachrymaꝝ aq̄ ardorē tētatiōis extinguat ps. Transiuimus p ignem idest per ardorem tentationis ꝛ per aquaꝫ compunctionis et deuotionis rē.

¶ Capitulum.xl viij.

Aus diuina tāto clarior ē ⁊ laudabilior. quāto ex feruēciori ⁊ pulcriori mēte p cedit. qō patet per exemplum cicade q̄ in medio estus qñ alia q̄t ardent tanto cantum reddit clariorē quanto tūc aerē attrahit puriorē. Similiter vox laudi diuine tanto clarior ⁊ acceptior reddit quāto cū feruēciori ⁊ puriori spiritu cantī vl formatur. Vnde trium puerorum laus ⁊ hymnus quo deus i camino laudauerūt magnis commēdatur pconiis qñ i pueris puritatez ptendit cordis i camino vo affectum ⁊ feruorem deuotionis Dani. iij. Ambulabāt i medio flamme laudātes ⁊ benedicentes dominum.

¶ Capitulum.xlix.

Odi hominum ⁊ chorearum saltus inordinati communiter sunt presagius vl causa exitus mali cuius exempluz ostenditur in delphinis. de quibus Isido. dicit q̄ i mari nihil velotius eis Mā plerumq; salientes naues transuolant. saltus tamen eorum ⁊ ludus futuram indicat tempestatem. ⁊ simile accidit de ludis humanis. Mā israheliticus popul⁹ in deserto lusit. sed tādez pacto ludo magnā sui stragē suscepit Exo. xxxij. Post ludū quoq; puerorū Dauid ⁊ isboseth secutū est bellū graue. ij. Re. ij. Sic et p⁹ Sansonis ludum secutū est philistinoz excidiū Judicū. xv. Et rursus post puelle salt⁹ amputatur Johis caput. Chrisō. ā q̄z dicit. q̄ vbi saltatio ibi diabolus. neq; deus ad hoc nobis dedit pedes. vt cū camelis saltemus sed vt cum āgelis choz faciamus. In saltibus letant demones ⁊ exultant ministri demonum.

¶ Capitulum.l.

Vrurios⁹ q ipedire conat i muliere ceptionē plus vt securi⁹ vel viri⁹ libidini vacare possit simil ē pauoni. Pauo.n. auis est nē diligēs fetū. Vñ masculus plegit femina vt vbi ova faciat inuestigat vea frāgat vt sic luxurie magis vacat valeat. Talis fuisse dicitur her primogenitus iude. Ge. xxxviij. Qui introiens ad vxorē fratris sui semē fundebat in terram ne liberi fratris nomie nascerentur ⁊ ideo p cussit eum dominus eo q̄ rem detestabilem faceret. Licet non credat hoc fecisse ex libidine sed potius ex liuore iuidie cū nō posset habere filios ō p⁹pria vxore.

¶ Capitulum.li.

Alt aliquando assimilant columbis ꝑm illud. Facta est effraim quasi columba seducta. Osee. vij. Primo quidē ratione dolositatis quia iuenit columba que ad deceptiōez auium est instructa. Mā se associat alijs ⁊ ad rete eas ducit. ⁊ pria q̄si intrat rete aucupis ⁊ cū eis iuolui se ꝑmittit. ⁊ sic sub amicitie specie duz ad pascua alicit eas ad iteritū trahit. Sic etiā ad litterraz faciūt quidā fraudulenti lusores q ludendo fiet cuz quibusdā imprudētib⁹ in societate ⁊ i participatione lucri acquirēdi se ponūt. ⁊ sub societatis specie eoz in manus veroruz suorū cōsociorū ꝺducūt. ⁊ quādoq; se viti ⁊ expoliari ab illis ꝑmittūt. donec per ipsos imprudētes il li non veri socij totam suaz pecuniā amiserit. Similiter etiā faciūt socij quorūdā donū qui cū viatorib⁹ se ponūt ⁊ sub societatis specie in māus spoliātiū ꝺducūt. ⁊ qñdoq; simul cū eis ab alijs se spoliari ꝑmittūt ne alij fraudē aduertant. ⁊ talib⁹ similia faciūt multi alij deceptores. ¶ Secūdo rōne curiositatis. Mā colūba ē curiosa q: sup arborē sedē fmultū circūspicit sup quē ramū scādere possit vl velit. ⁊ quasi deliberādo collum vndiq; circūflectit. ſz sepe dū tātū deliberat anteq̄ volatū arripiat eā sagitta pforat. ⁊ ideo vola

tum non perficit. qz qđ diutius facere potuit tpe quo potuit nō fecit vt ait Greg. Sic accidit peccatoribus illis qui q̄q̄ de ramo arboris. i. de actu vel cōscientia alicuius criminis recedere ꝓpositum. z ad meliorē ramum. i. statū per penitentiaz se transferre decreuerint. cū tantū. peractinādo deliberāt. z aduersa circunspicientes implere ꝓpositum tardant. qz mortis sagitta vel vindicte diuine eos subito non soluz in corpore sed et in anima multotiens ꝓfodiat. z ideo consulitur Eccli. v. Ne tardes conuerti ad dominum. z ne differas de die in diem subito enim veniet ira illius. z in tpe vindicte disperdet te. ¶ Tertio rōne humane humilitatis. Nam in syria vt dicit Ambro. docetur colūba vt litterarū sit gerula. z ꝓuincie ad ꝓuinciā interrūcia. Nā ligat ei littera sub ascella q̄ sic dimissa eleuat se in aera. z sic redit ad ꝓpria vt fuit edocta. sed quandoq; ab hostibus cognita impetitur sagitta z occidit ꝓlittera. Homo ergo indoctus vel simpler similis est colūbe cui tunc littera deferendū committitur. quādo ad predicandū alijs sacras scripturas exponitur. z ei tunc littera sub ascellis ligatur quando ei predicatio ex officio imponit qui litteras deferens se in aera subleuat q̄ ipse nō intelligit alijs exponere tētat. qđ nisi ad ꝓpria citi⁹ humilitas reducat verlutus hostis sagitta erroris necat.

¶ Capitulum. liij.

Monachi z solitarij assimilant piscibus. Dicit enim Ambro. qz magna iter pisces z aquas vicinitas et cognatio ē. Nā extra aq̄s viuere nō ꝑnt diu. Sz qđ est piscibus aqua tj ē mōachis z solitarijs cella. Dñ beatus Anto. dicit sic habet i vitis patrū. qz sicut pisces sine aq̄ si tardauerint in sicco cito moriunt ita et monachi tardātes extra cellam vel cū viris secularibus immorātes a quietis ꝓposito resoluunt. Dñ dicitur etiaz Isa. l. Cōputrescēt pisces sine aqua. i. monachi sine cella.

¶ Capitulum. liij.

Mortis. z iudicij timorosa memoria siue cōsideratio dz nobis preoculis iugit esse. Nā gallus timēs aglam z accipitrē predones terre cuz sint acuti visus vnū oculum ad victū inferius deprimit. alterū in aera dirigit vt aduentū agle vel vulturis scire possit sicut ꝓl. dicit. Agla signat xꝑm. z accipiter signat mortem. Vtriusq; ergo aduentū. s. xꝑi ad iudiciuz z mortis ad interitū vir sanctus timere dz. q in gallo designat. Dū ēt corpus reficiens z corpis interitū timeat ad ipsamq; destructionē corpis oculū mentis intendat. z aduentū quoq; districti iudicis pauida consideratione respiciat. Vnde Hieronymus dicit loquens de die iudicij. Quotiens diez considero illum corde cō tremisco. siue enim comedo siue bibo siue aliud aliqd facio semper illa terribilis tuba sonare videt i auribus meis. Surgite mortui venite ad iudicium. ¶ Item mortis memoria ānihilat omnis pulchritudinis gloriā. quod exemplo pauonis patet. Pauo enim dum pennarum suarum pulchritudines cernit caudaz erigit. z ad modū retis vel arcus per girum capiti circū ponit sed duz inter hec deformitatem pedū circunspicit plurimū erubescit. z obliuiscens sue pulchritudinis caudam deprimit z deponit. Pes ergo quo mediante corpus terram contingit mortem hominis signat. per quā corpus in terrā redit. Quicūq; ergo gloriatur ō aliqua pulchritudine corporis respiciat corporis pedes sdest ipsius finez quia si bene respiciat ēle post mortem corpus fuerit poti⁹ sibi aderit tristitia q̄ gloria. Vnde dicit Eccli. z. Quid superbit terra z cinis. ¶ Itez mortis memoria animam dirigit z a tentationibus defendit. Nam aues z pisces regūt se cauda sua Jumenta autem z boues se a muscis cum cauda sua defendunt. Sic homines vitam suam dirigunt. z tētationes excutiunt mortis memoria. Job. xij. Interroga iumenta volucres quoq; celi z indicabūt tibi. z enarrabūt pisces maris

¶ Capitulum.liij.

Mundicia mentis quá dz hō diligere. exēplo suo apes ostendunt. Má mira inter apes mundicia ẽ. qz nullas ipurcitias dimittūt in opa sua. foras. n. egerūt qđ pñt egestiones quas intus fecerunt: quedá in vnū locum congerūt ⁊ postea foras ejciunt qz nullum fetorem sustinere pñt. Sic hō debet facere opera mūda. i. sine peccati spurcitia. ⁊ cum acciderit q̄ alicui⁹ peccan immundicia intus sit polluta cōscientia electis per penitentiaz sordibus ẽ solicite purganda. vt nullius peccati fetorẽ intus sustineat anima Jaco. i. Abijcientes omnem immunditiam.

¶ Capitulum.lv.

Egligētia ⁊ pigritia aie ali quando expellit flagello percussionis diuine. ⁊ qñ qz subtractione temporalis substātie qō patet exēplo aquile Má aquila vt dicit Ambro. pullos suos adultos advolandum prouocat sup̄ eos volitando. ⁊ si ad exeundū pigri fuerint eos rostro percutit cibum subtrahit ⁊ sic extre compellit. Sic aquila rex auiū. i. xp̄s q est rex regū ⁊ dñs dominantiū pullos suos. i. hoies a se creatos vel fideles suos baptismate regeneratos tā verbis q̄ exēplis p uocat ad volādū. i. ad deū feruenter amādū. Má amor dei ⁊ proximi sunt due ale anime. quibus ad vitā volat eternam vel prouocat ad volanduz. i. ad bñ ⁊ sollicite viuendū ⁊ agendū. Má nō locis sed actionibus bonis tendimus ad deū ſm Augustinuz. Ipse volitat sup̄ eos vt volare exēplo doceat. qz eos ad bene agendum suis exēplis informat. Vnde Deu. xxxvij. Sicut aquila prouocans ad volandū pullos suos ⁊ super eos volitans. Sed dum ad exeunduz siue de nido peccati siue de nido ocij pigritantes iuenit rostro flagelli pcutit. qz eos iusta sua ſnia aduersitatis flagello ferit. qbus etiam cibum subtrahit qz subtractis diuitijs eos ad rēpoz alis ūpie nonnunq̄ extremā perducit. q dum ex parte vna aculeo aduersitatis pungūtur ex parte vo alia paupertatis nuditate pfūdūt ō nido sue pigritie: saltē coactōis vl vtilitat⁹ pfusiōe trahūt. Qō bñ ille p̄dig⁹ filius ad extremā pauptatē deduct⁹ in se indicauit dicens. Quāti mercenarij i domo patris mei abundāt panibus. ego autem hic fame pereo. surgā ⁊ ibo ad patrem meum ⁊ cetera Luce. xv. ¶ Item negligentes ⁊ pigros subditos debent corū prelati disciplinis ⁊ abstinētijs corrigere ad laboꝛem. Cuius correctionis exemplus apparet in accipitribus. de quibus Basilius dicit. q̄ cum corum filij sunt ad volādum habiles cibum eis subtrahunt eos rostro percutiunt ⁊ de nidis expellunt. Hoc vt dicunt Ambro. ⁊ Beda nō factū ex crudelitate sed vt eos ad predandum exercitēt ne forte tepescant ocio ⁊ cibum querere negligāt. Sūt ergo a prelato subditi tanq̄ ab accipitre filij de ocij vel negligentie nido non verbo⁹ tm̄ pcussione sed cibo⁹ etiam subtractione pellēdi: vt panem suuz non in ocio sed in operis labore māducent Apost. ü. ad Thimo. iij. Si quis nō vult operari nec mādu cet. Prouer. xxxj. Panem ociosa non comedit.

¶ Capitulum.lvj

Fferre dz hō religiosus seipsū totū deo. s. coꝛp⁹ p castitatē ⁊ alia⁹ p charitatē Vñ ⁊ i lege moysi de aub⁹ turt ⁊ colūba iubebāt offerri. qz i turture castitas in colūba vo charitas designat. Sed turtur qñq̄ in lege depilata iubebat offerri sicut p̄z in purificatione puerpere Leuitici. xij. vbi iubebatur a pauperibus offerri par turturum aut duo pulli columbarū vbi nota quo ad litteram q̄ non dicit duos pullos turturum sicut duos pullos columbarum quia pulli columbarū semper inueniuntur. pulli turturum autem non semper. nec etiam dixit par colūbaꝛ sicut par turturū quia columba ẽ auis libidinosa. ⁊ ideo eam ſ sacrificio sue deus noluit offerri. turtur autem est pu

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dica auis. Duplex autem turtur deo offerri iubetur vt duplex castitas in homine designet scz mentis ⁊ corporis. Vel qr castitas duo requirit scz continentiam carnis ⁊ humilitatem cordis. Vnde ⁊ nō solum in beata virgine christo placuit abstinentia carnis sed eius etiam humilitas cordia Juxta verbum eius. Quia respexit ⁊c. Nam sicut dicit Gregorius. Nulla est castitas carnis quam non commēdat humilitas mētis: Et hic ē sic idē Gregorius dicit q cum de ipsa continentia mens elatiōe tangitur plerumqz omnipotens deus superbiam destruens in immundiciam operis hanc cadere permittit. immo etiam Augustinus dicit super mathe. Omelia. lvij. Audeo dicere continentibus expedit cadere vt ineo ipso in quo se extollūt humiliētur Quid enim prodest si cui adest continentia ⁊ dominetur superbia. Duo autē pulli columbarum duplicem significant affectuz ex charitate diligentium. scz dei ⁊ proximi. Aliqui tamen dicunt. q illi offerunt turturem que est auis soliuaga qui sectantur vitam contemplatiuam: Illi autem offerunt columbam. que est auis gregatim volans qui sectantur vitam actiuaz. Et vtraqz bina ponitur ⁊ vtraqz pro cantu gemitum habere perhibetur bina quidem ideo ponitur. qr vita ꝓtēplatiua debet habere duplicem oculum ⁊ vita actiua duplicem habet actum. Debet enim contemplatiuus habere vnum oculum quo contempletur celestia ad desiderandum. alium quo ad temporalia ad contemnendum. Item actiuus debet exercitari erga se ad sui correctionem ⁊ erga proximum ad eius edificationem ⁊ sustētationem. Vtraqz etiam vita in hac valle miserie in gemino gemitu consolatur Gemit enim contemplatiuus ex amore pro desiderio celestis patrie. ⁊ ex deuotione per considerationem passionis dominice Gemit actiuus ex compunctione pro peccatis propriis psalmista. Lauabo per singulas noctes lectum meum lachrymis meis stratum meum ⁊ cetera. Item ex compassiōe peccatis vel miserijs alienis Hieremie. ix. Quis dabit capiti meo aquam. ⁊ oculis meis fontem lachrimarum: ⁊ plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei.

¶ Capitulum. lviij

Occupatio aliqua licita vt non periculosa hominibus tentatis. vel ad male agendum accensis danda est. vt videlicet circa eam detenti vitent magis pernicioſa. Et huius rei quidem exemplum natura strutōis ostendit cui natura dedit ſm Auic. maxima ona facere ⁊ duriſſime tekte vt circa eorum generacionem caloz occupatus temperetur in eis. ne eo incē so citius moreretur. Sic homini calido multum idest vehementer ad peccandus accenſo siue fortiter tentato sunt magna ⁊ dura ona. i. fortia ⁊ difficilia exercitia vel officia imponenda. vt ex difficili occupatione illorum viciorum refrigeſcat incendium ⁊ feruor tentationum. Vnde Eccli. xxxiij. Mitte illum in opera tua ne vacet. multam enim malitiam docuit ociositas.

¶ Capitulum. lviij.

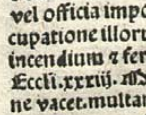

Opera meritoria non ꝓfit ab anima exire ſine fide ⁊ dilectione. quod patet exē plo aqle. q̄ duos lapides pretioſos nomine eſchites in nido ſuo ponere dicitur: ſine quibus parere nequit. Si ergo duo precioſi lapides qui ponuntur in nido aquile vt poſſit pullos parere due virtutes ſunt ſcilicet fides ⁊ charitas. que niſi in nido mentis fuerint ſcilicet fides in intellectu ⁊ charitas in affectu non ꝓt aliquod opus deo acceptum parē. Mā ſine fide ipoſſibile ē placere deo vt dicit Heb. xi. ⁊ fides p dilectiōes opat vt dicit Gal. v.

¶ Capitulū. lix.

Opera remiſſa ⁊ molia licet ſint laboriosa tamen parum ſunt fructuoſa. qō apparet per exemplum in miluis mdiu⁹ licz ſit auis patiens laboriſſ tamen vo

latus est mollis. Vñ milu⁹ q̃si molliter volans est dict⁹. qz molli pẽna ⁊ q̃si immobili. sup aera fertur ⁊ leui tactu aerẽ mouere videt. ℔ cibũ querẽs ⁊ terrã respicies volãdo per aera molliter circuit. ⁊ famẽ quã sepe patit q̃rula voce prodit. Est ergo q̃si milnus hõ mollis ⁊ in opere tepidus. qui licet in modico cibo. i. in paruo ope multum patiatur laboris. tepiditas tñ ⁊ mollicies eius impedit mercedẽ operis. ficqz fit vt dum multum circuit ⁊ paruz fructificat q̃si milnus famẽ patiens. i. mendicus semp ⁊ querulus incedit. Vnde per Salomonẽ in ℘uer. dicit. Qui mollis ⁊ dissolut⁹ est in opere suo. frater est sua opera dissipantis. ℘. xviij.

¶ Capitulum. lx.

Auperes sicut in hoc mũdo contẽnũtur ita in alio glorificanf sed diuites ecõtra. Nam gallina iuuenis in domo diuitis vilipendi tur. ita q̃ si intrauerit domum turpiter ejicit. sed accipit vel falco honorabilit in domo super perticam ponitur ⁊ sollicite de bonis mozsellis nutritur: sed si gallina mortua fuerit cuz reuerentia magna ⁊ lumine coram dño portatur sed accipiter post mortẽ in sterquilinũ ꝓijcitur. Sic paupes ⁊ simplices in mundo vilipenduntur ⁊ depriment sed post mortez ab angelis ad mẽsaz regis cuz honore deportanf. Sed ecõuerso diuites ℔ honorant. sed post mortẽ in sterquilinium inferni ejciunf. Luce. xvi. ℳortuus est mendicus ⁊ portatus in sinum abrae. ⁊ in eodem. ℳortu⁹ est diues ⁊ sepultus est in inferno.

¶ Capitulum. lxi.

Acem cõmunẽ perturbãtes ⁊ mutue societatẽ dulcedinẽ auferre volẽtes omnino eẽ cohibẽdos vel ab ipso ꝓgregatiõis collegio remouẽdos exemplo suo apes ostendunt: q̃ ficut ℘hilosophus dicit in libro de animalibus apes alias pacẽ dissoluẽtes ⁊ mella sua detrahere cupientes mortaliter feriunt vel oino a se repellunt. Talib⁹. ii. apli⁹ similes existũt q̃ sua ingetudine vel scissura pacez proximoz̃ separãt siue tollũt. Ite qui dulcia amicoz̃ consortia vel obsequia q̃ per mella signatur aliqua arte malicie diripe cõtendunt. Tales ergo merito sunt vel asperis vborum puncturis vel asperis correctionuz aculeis feriẽdi ⁊ ab oibus tãq̃ pestiferi in sup repellendi Apo. Gal. v. Vtinã abscindant qui vos cõturbant.

¶ Capm. lxij.

Ecatum assimilatur piscis ephimere qui nascitur sine coitu de quo ait Jorach in libro suo de animalibus q̃ post tres horas diei quo nascitur moritur. Quasi enim dies illuminans animam penitentia est per quaz respicimus gratiaz. ⁊ huiusmodi diei tres hore post quas ephimera moritur sunt tres penitentie partes per quas peccatum extinguitur. scilicet cõtritio ꝓfessio ⁊ satisfactio. Qõ autẽ ephimera sine coitu scilz ex putrefactiõe generatur significat q̃ peccatuz ꝓter nature ordinẽ ex apetit⁹ corruptione contrahitur. Vnde Augu. dicit q̃ peccatum non est natura sed vicium nature appetentis id qõ nõ est sui ordinis. ¶ Itẽ peccatum licet ante delectet postea tamen mentẽ lacerat ⁊ necat. Et ideo assimilat cuidaz generi delphini qõ est in nilo. Sũt eni ibi qdã delphini dorso serrato qui interna ventrum secantes interimunt cocodrillos. Delphin⁹ ergo q̃ nõ anteriori pectore sz posteriori dorso serrato cocodrilli lacerat vẽtrẽ peccatũ repzesentat mortale qõ nõ ante. i. in principio sed posteri⁹ inficit. peccatoris lacerat ac pimit mentẽ ℘rou. xxiij. Ingreditur blande sed in nouissimo mordebit vt colub. ¶ Ite petrus in sola affectione existẽs põt esse mortale. cuius exẽplũ apparet in turture marina. de qua dicit Ambrosius. q̃ siquis eaz etiã mortuã calcauerit venenosuz ⁊ mortiferum ei aculeum infigit. Quid est enim turtur mortua nisi mortalis culpa: que si quis pede affectionis ei inhzserit peculdu

UNIVERSIDAD DE MURCIA

bio reatus mortiferū ei aculeum imittit.

¶ Capitulum.xxvij.

Eccatores assimilātur piscibus qui ita naturaliter sunt gulosi ⁊ ad cibus auidi ꝙ non aduertūt laqueum siue hamū. Sed qō facit in piscib⁹ natura hoc facit in hominibus prāua concupiscentia scz vt ita auide attendant ad delectationē peccati ꝙ non aduertant diaboli hamus vel laqueum qui pertrahit ad dolorem supplicij Vnde dicitur. Eccles.ix. ꝙ sicut pisces capiuntur hamo.ita capiūtur homines tempore malo. ¶ Item peccatores similes sunt equis fluuiabus quos nilus fluuius gignit.qui sic vocati sunt ex eo ꝙ equis terrestribus in dorso ⁊ iuba assimilantur. Hi de die in aquis morātur sed per terras de nocte euntes segetes depascuntur. Talibus ergo equis sunt similes qui in die prosperitatis positi sub agis delitiarum viuentes efficiūtur voluptuosi. sed ad noctem aduersitatis ⁊ paupertatis educti predones efficiuntur ⁊ noxij. Vnde in nullo tempore bene viuunt quibus vel abundantia voluptatis vel rapacitatis penuria occasiones fiunt. ¶ Item peccator non potest gignere idest facere opus meritorius nisi deponat peccatum Cuius exemplus est in murenula ⁊ serpēte. Murenula enim vt Isid. dicit non inuenitur nisi femininū serus. Coit autem cum serpente ⁊ ex eo generat aliam murenulam sed vt idem dicit serpens venenū deponit anteꝙ coeat cum murenula. sed post coitum suus resumit venenum. propter qō murenula nec a serpente leditur nec generat aliquid venenosus vel serpētinum sed sibi simile natura. Quasi igitur serpens venenosus est homo peccator infectus. qui si venenum peccati non deponeret murenulam bonaz idest bonā actionem ⁊ meritoriam non gigneret. qz alias cum matre eius. i. gratia vel charitate que mater est omnis boni operis coniungere se non posset. Hoc tamen non imitabile sed detestabile potius existit. ꝙ post murenule coniunctionem serpens venenus resumit idest post receptionē gratie quis ad peccatus redit scōa pe. ij. Canis reuersus ad vomitum suū. ⁊ sus lota in volutabro luti. ¶ Itē peccatores quidaz similes sunt canibus maris. Mā sicut canis est animal mordens ⁊ nocuū in terra sic etiā in mari piscis canis terribilis ē. Vnde sicut Ambrosius dicit. Canes ⁊ in mari ⁊ in terra cauendi sunt. Tales sunt peccatores qui non solum in terra idest in tranquillitate pacis sed etiam in mari idest in cōmotiōe guerre ⁊ litis periculosi ⁊ nocui sūt alijs de quibus Apostolus. Phil. tertio videte canes videte malos operarios. Dissimiles canibus terrestribus sunt predones q nocent in terra. sed tanꝙ canes marini sunt pirate qui nocent in mari. Vnde Apo. j. Corin. xj. periculis in terra. periculis. in mari. ¶ Item peccatores assimilātur aquil. Nam quoddam genus aquile est qō rapit i aere. ⁊ tale generaliter timēt omnes aues. Talis aquila representat superbiam. superbi eni in alto rapiunt. quia gloriē ⁊ honoris celsitudinē que soli deo debetur sibi rapere ⁊ vsurpare contēdūt. Vnde ipsi eripiunt deo qō de⁹ sibimetipsi reseruauit scz gloriam. iurta illud. Gloriam meaz alteri non dabo. Hanc aquilaz scz superbiam oēs aues idest omnes viri spirituales timere ac fugere deberent qz Augn. dicit in regula. Alia quecunqz iniquitas in malis operibus exercetur vt fiant. superbia vero etiaz bonis operibus insidiatur vt pereant. Quedaz vero sunt aquile que rapiunt in terra. Talibus assimilantur auari qui circa terrena lucra tātūmodo intendunt ⁊ interdum alijs rapiunt etiā violenter. Quedā autē aquile rapiunt in aqua. Et istis assimilantur luxuriosi qui se imergunt in aquis voluptatū Et dicit Aristo. ꝙ talis aquila timet vulturem ⁊ cū eum videt venientez fugit ad aquā quā si exiret vultur rapit eā. Talis autez aquila vnū pedē habet latuz ad modum anseris cū quo in aqua se regit. aliū habet diui suz cū unguibus acutissimis cū quo predam rapit. Sicut autē hec aquila

timet vulturem. ita luxuriosus timet reprehensorem ⁊ detectorē vel vulturez. i. mortem rapientez siue flagellū percussionis diuine. quod quidem si vult euadere. oportet q̄ recurrat ad aquam pnic. Pes aūt latus ad natationes aque est affectus ad delectationē luxurie. Sed pes cuz unguibus ad rapiendū cibū prede est appetitus ad delectationes gule. ⁊ vterq; pes est in voluptuosis. ¶ Itē peccatores assimilātur coruis. Primo q̄ corui sūt clamosi ⁊ voces diuersas variant. Hoc cōpetit supbis qui cuz clamore imperāt blasphemāt garriūt cōtendūt ⁊ vituperāt. ⁊ sic multis modis incongruis varias voces formāt Secūdo q̄ corui sūt doloſi furtiue res capientes ⁊ absc̄dētes. Et h̄ cōpetit auaris qui dolis ⁊ fraudibus aliena diripiūt ps. Sicut nouacula acuta fecisti dolū. Tertio q̄ corui sunt imundi scz cadaueribꝰ insidentes ⁊ ex fetidis cibꝰ q̄rentes. Et hoc cōpetit luxuriosis qui delectanꝫ in carnis opibꝰ fetidis ⁊ imundis. Isaie. xxxiij. de cadaueribus coꝝ ascēdet fetor. ¶ Itē peccator qui de peccato gaudet cygno silis dici potest. Nam cygnus istāte morte pēna in cerebro infixa canit ⁊ cōtra mozem omnium animalium ꝓgemitu cantū reddit sicut Ambrosius dicit. Nā tunc pēna cerebro infigitur q̄n suggestiōi prane peccati corde cōsentit ⁊ tunc anima cōpletius mozitur cum ipsum peccatuz opere ꝓpetratur. Illi ergo ad modus cygni quasi cāt in mortis casu qui letantur cuz male fecerint ⁊ exultant in rebꝰ pessimis. ¶ Itē peccatores assimilātur cynomijs. i. muscis caninis de quibus loquitur ps. dicēs. Dixit ⁊ venit cynomia ⁊ cynifes in omnibꝰ finibus eorum. Nam talis musca est corpore magna ⁊ ventre lata ⁊ parturis volatus q̄ alia musca. ¶ Item est multum pungitiua carnis ⁊ vlceratiua. nec non corrosiua: insuper est multū sanguisuga. corpore ergo magni possūt dici superbi qui in carnalibus volunt magnificari. Vnde superbi homines gigantibus comparanꝫ Sapi. xiiij. Ab initio cum perirēt superbi gigantes ꝛc̄. Ventre autem lati sunt gulosi. qui ventrem implentes dilatant ⁊ extēdunt. Parui volatus sunt pigri ⁊ accidiosi qui parua ⁊ rara bona operanꝫ. Fetidi sunt luxuriosi qui fetoribus viciorum carnalium pascunꝫ ⁊ delectantur. multū punguitiui sunt iracūdi. scz corrosiui ⁊ vlcerativi sunt detractores ⁊ inuidi Isiō. ¶ Musca carnem sanam transit vlceri infidet. sic demones ⁊ detractores. Sanguisuge autem sunt auari ⁊ vsurarij qui expoliādo dulciter pauperes sanguinē coꝝ sugunt Proꝫuerbiorum. xxx. Sanguisuge due sunt filie dicentes affer affer. ¶ Itez peccatores sunt similes vespertilionibus. Vespertiliones enim sicut dicit Glosa super Isa. l. In die illa proijciet homo idola argēti sui ⁊ simulacra auri sui: que fecerat sibi vt adoraret talpas ⁊ vespertiliones ꝛc̄. lucez fugiūt. Et quantū ad hoc signāt luxuriosos qui latibula ⁊ tenebrosa q̄rūt. Job. xxiiij. Oculus adulteri obseruat caliginē. ¶ Itē puluerē lingūt ⁊ quantū ad hoc signant auaros q terrena diligunt. ps. Inimici eiꝰ terram lingent. ¶ Item oleū de lampadibus sugunt ⁊ in hoc significāt inuidos q oze detrahēdo bonoꝝ gratiā auferre cōtendūt. Per oleū enim gratia. per lampades vo viri pclari signantur. Inuidi ergo homines quasi oleum de lampadibus sugūt cū oze viris preclaris detrahēdo gratiam auferre cōtendūt. Vnde inuidus homo gaudet de malo alterius ⁊ dolet de bono alieno Iuxta illō Oratij poete. Inuidus alterīꝰ reiꝰ marcescit opimis: sic ergo conaꝫ bonis viris gras coꝝ occulte detrahēdo auferre. ¶ Itē in rimis parietū se de abscondūt: ⁊ ideo signant superbos ⁊ tyrannos qui malignas ⁊ occultas vias quiꝰ possunt alios ledere rimanꝫ. ¶ Item de die quasi sicut talpe ceci sunt ⁊ signāt iracūdos in ḡbus rationis oculus ex nimio furoze cecat. ¶ Itez frigidissime nature sunt. Vnde sanguis vespertilionis limitus sup palpebras nō sinit crescere pilos vt dicit. Cōstātinus q̄ ex frigiditate poꝝos claudēte creditur euenire in quo signat accidiosos qui efficiunt in spiritu frigidi. ita vt pili oculoꝝ ideſt bō

desideria mentium in eis non procedant.

¶ Capitulum.lxiij.

Penitentie feruor & humilitas peccatorem mortuum resuscitant. quod ostenditur exemplo fenicis. Est. n. fenix auis. que ⁊m philosophū postq̄ trecentis vel quingentis annis vixit cum suuz defectū sentit nidum ex lignis aromaticis facit in ārū siccis: vt vento calido accendantur: quibus quidem accensis sponte nidum ingreditur. & inter ligna ardentia incineratur. Ex hoc cinere infra triduum quidaz vermiculus nascitur q paulatim plumas recipiens in volucrē trāsformat. Est autē auis pulcherrima pauoni simillima in pēnis solitudinē amans: & ex mūdis fructibus cibū querēs. Sic peccator postq̄ diutius vixit i suis peccatis. & sue vite vel status defectū siue per mortis metū siue per aliquod aduersum cognoscit: dz ex consideratione offēse ex contēplatione diuine iusticie: & insuper ex timore gehenne atq; mortis incertitudine tanq̄ ex aromaticis lignis struere nidū mētis. & hi respect⁹ tā ficci. i. validi debēt ee vt spūssācti fiat⁹ faciliter possit accēdere nidum mētis: tūc ad cor suū penitēs spontaneus ac cito intreat. & in predictis timoribus positus se p feruētē cōpunctionē adurēs in humilitatis cinerē redigat. ex hac eni hūilitate infra triduū penitentie. s. contritionis: confessionis satisfactionis nouus nascet vermiculus. i. mūdus & aius hūilis q plumas virtutū paulatim recipiēs in cōpletā trāsformabitur volucrē. i. virū pfectū atq; ptēplatiuū habētē. s. pulchritudinē i aspectu sancte contemplationis. Item habentem varietatē colo⁹ in pēnis. i. varietatē virtutū & gratie multiformis amantē solitudinē sancte oationis & querentez cibum mūdū sacre lectionis vel mūde opatiōis.

¶ Jtē penitētia liberat & defendit a tentationib⁹ siue deceptionib⁹ demonū: qb⁹ patet p exēplū in mergulo. Naz qñ rapaces aues mergulos psequunt ad aquā p fugiēt eos submersiōis bñficio liberant. Tunc rapaces aues mergulū inuadunt qñ demones alam hois tentādo circūuenire fatagūt si sī aia p fugiat ad aqs penitētie & se i eis hūliādo submergat liberat a fraudulētia demonū. ps. Tu contribulasti capita draconū. i. tētationes demonū: in aqs. s. penitētie. ¶ Jtē penitētia facit opa hois esse viua & meritoria. Qđ exēplū apparet in varijs maiorib⁹ piscib⁹ qui dicunt trocte q oua in aqua faciūt & ipsa aque fouenda cōmittūt. & aqua tāq̄ blāda mater ea suscipiēs animat & creat pisces ex eis formatos. Sunt ergo opera hominum bona tanq̄ quedam oua trectarus que tunc in aqua prodeunt quādo in vera penitentia fiūt atq; ex ipsa in aqua. i. lachrymose & compunctiue lachrymis viua ideſt gratuita & fetosa i. meritoria fiunt.

¶ Caplm. lxv.

Penitentes q tepide & ocioſe viuunt faciliter ad putredinem peccati redeunt cuius exemplum apparet in piscibus. Nam cū aqua vbi sunt pisces non mouetur nec renouatur cito in putredinez vertitur. Vnde in ea pisces corrumpunk. Similiter qui sūt in aqua penitētie si nō renouank nec mouenk p bonoꝝ operuz solicitudinem facile a tentationibus corrumpunk & a peccatoꝝ putredine iteruz inficiuntur. Apostolus ad Ephesios. iiij. Renouamini spiritu mētis vestre. ¶ Jtē penitentes virtute penitentie mutāt mores. Vnde assimilank quibusdaz aialibus de quibus Ambrosius dicit q̄ contrariā naturam habent in terra & in aqua sicut patet de leone. Nam leo sicut ipse Ambrosius dicit cum sit terribilis in terris in mari tamen est dulcis. s. piscis leo. In quo signatur q̄ aqua maris ideſt penitentia amara hominem immitem & ferocez transmutat & cōuertit in dulcē. ¶ Jtē rana que est horrenda in paludib⁹. in aqs tamē est decora & omnib⁹ fere prestat aſtmētis In quo signat q̄ aq̄ penitētie homines horrēdos & ipsos fac gratissimos & pre alijs acceptos. ¶ Jtē mustele odor grauis i terris suauis in aqs ē. in quo ac/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cipit q̄ fetētes p̄ malā famā. in aquis penitētie efficiūt redollentes p̄ grāz. ¶ Item lep⁹ est animal timidū in terris in mari vo formidabile. scz q̄ lauacrū penitentie homines pusillanimes ⁊ pauidos magnanimos facit ⁊ fortissimos. ¶ Item lup⁹ ē i terris animal rapiēs i aquis autē aial impotēs. Vnde hos nescit lupos agn⁹ timere. Sic p̄ penitētiā homines terribiles ⁊ rapaces efficiuntur benigni ⁊ misericordes. ¶ Item porcus in terra animal est immundum: in mari vo est animal mundū. Vnde porci marini vt dicit Ambrosius etiam iudeis sunt grati qui tamen terrestres non comedunt. In quo signatur q̄ aqua penitentie purgatur omnis immūditia culpe ⁊ ideo etiaz immundi p̄ peccatum luxurie in aquis penitentie efficiuntur mundi per continentiam. ¶ Item terrestris scorpio percutit ⁊ venenum immittit. scorpio vero marinus non percutit sed reficit. In quo significatur q̄ detractores ⁊ inuidi alios retro percutientes immutāt in aq̄ penitētie ⁊ efficiūt benefactores. ¶ Item corv⁹ terrestris hz carnis duritiē marin⁹ vo corv⁹ hz carnis teneritudinē. In quo significat q̄ penitētie marē cor aridū ⁊ duz facit molle ⁊ deuotū ⁊ piū. ¶ Vnde penitētia facit de corde lapideo ⁊ rigido cor carneū ⁊ flexibile. facit eni ō hoie supbo humilē de hoie crudeli ⁊ truculēto mitē ⁊c. ¶ Item penitētes quales debēt esse: exēpla coturnicū ōmō strant. Coturnix. n. mare trāsiēs cū lassat in aqua descēdit ⁊ vnā ala erigēs velū facit. Coturnices ēt accipitrē timent nec ō terra surgūt q̄diu eum vidēt. Sic quoq; peccator trāsiens p̄ mare hui⁹ seculi cū se lassum sentit ex grauedine peccati debet si vult euadere se humiliando descēdere i aquā penitētie: ⁊ cū vna ala. s. timoris i ista aqua. i. penitētia se tenere: altam vo scz spē sursū ad deū erigere q̄ sicut dz rimere de iustitia ita debz sperare de misericordia. ⁊ h ala spei erit velū ducēs eum ad pia opa. Debet aūt peccator penitens precipue ⁊ timēdo cauere accipitrē. i. diabolū seueritatē q̄ tūc maxime cōtra hoiez seuit cū sibi rebellasse cognoscit. Et iō cū eius p̄sentiā penitēs tētat⁹ aduertit dz in terra manere. i. humilitate se tenere. Sola eni humilitas vt dixit beatus Antonius est q̄ euadit diaboli laqueos. Vel non dz de terra surgere. i. ab humili oratiōe ¶ Item coturnices per terrā citissime currūt speciē suā diligūt ⁊ vociferādo se mutuo requirūt vt dicit Ambrosius. Illi ergo per terram citissime currant. qui licet in terra positi vehementer tamen celestia diligunt. Nam qui amat vehementius currit velocius ⁊ peruenit citius sicut dicit Bernardus. Ille vero diligit suam spēm qui diligit quemlibet hominem. Nam participatione speciei plures homines sunt vnus hō sicut Porphirius dicit. Vbi ergo est nature vnitas debet eni am simul esse vnitas charitatis ⁊ concordie. Debet etiam diligenter homo suum quilibet requirere proximum quem sentit errando o perisse. siue vociferando ad ipsum per predicationis vel exhortationis clamo rem siue pro ipso vociferando ad deum perfecte orationis feruorem ¶ Item coturnices pro gratissimo cibo habēt semina venenosa: commedunt eni ellebo rū quod alijs est perniciosus. ⁊ patiuntur etiam coturnices morbum eo ducum sicut homo. Quasi aūt venenosa semina ellebori sūt opportunitates ⁊ occasiones pecandi. q̄bus si penitēs pascit scz vt in eis delectet morbus caducū patiet idest recidiuū peccati. ¶ Item penitētes debent esse siles ciconiis: primo quidē q̄ ciconia est ad se purgādū ingeniosa. Naz quādo cibo grauari se sentit aquā marinaz in rostrū recolligit quā ad interiora transmittit ⁊ sic cibū induratū remollit. ⁊ intestina mūdādo superflua ejicit. Sicut aūt cibus supflu⁹ vel mal⁹ grauat stomachū ita ⁊ peccatū grauat vl̄ āgustiat aiaz. Qui ergo se purgare desiderat aquā marinaz habeat. i. ita purget interi⁹ vt amaras lachrymas effundat quā necesse ē vt ēt rostro recolligat: sic vt ad ventrē purgandū eam ad intestina transmittat. i. in ore suo peccata sic conp̄ctus confiteatur

UNIVERSIDAD DE MURCIA

& dicat vt ꝓfecto sua humilis ad purgan
das peccati feces compunctionis aquas
idest lachrymarum virtutes ad interiora
mentis trāsmittat. ¶ Secūdo qr iconia
est ad se nutriendū vnosa. Nam serpen
tum vescit ouis: & ex eis escā dat grauis
mam pullis suis. ḡuis aūt venenosa co
medat venenū tñ eoꝝ ipsius naturā non
superat nec imitat. ſz est ei nutrimētum
quod tamen multis aialibus est venenū
Nam vt calozis qui in ea dominatur vi
tus venenū extinguitur. Quasi āt ouā ser
pentum tentationes sūt malignoꝝ spiri
tuum que licꝫ animalibus. i. hominibus
carnaliter viuentibus sunt venenum spi
ritualibus tamen prebent proficuū nutri
mentum. Nā ut amoris qui in eis accēdi
tur tentatis nequitia penitus superatur
¶ Tertio quia iconia est contra serpen
tes vigorosa. Nā vi eos rostro percutit
occidit & comedit. Serpentes quippe ro
stro iconia percutit qr frequēter oādo
confitendo humiliter malignos spiritus
penitens confundit. Tunc vō illos occi
dit cum feruore penitentie lachrymaruꝫ
inundatione tentationes penitus eoꝝ
extinguit. Vnde Psalmista. Tu contribu
lasti capita draconum in aquis quia vi
delicet in aquis lachrymarum extinguntur
tētationes demonū. Sed adhuc ser
pētes iconie comedūt. qr videlicet ex tē
tationibus demonū nutritur & qualescit
humilitas penitētiū. ¶ Quarto qr icoꝛ
nia est hūane societatis amatrix. Et iō in
domibꝰ hoiuꝫ nidū pōit. Sic ēt glibꝫ pe
nitēs amare dꝫ societates hoiuꝫ. i. rōnabi
lit & māsuete. viuētiū ē. n. hō aial rōnale
& māsuetū nā. mil ergo bestialꝰ hoie rō
nē habēte & rōne nō vtente. Similiter q
crudeliter viuit nō homo dici debet sed
feris & beluis similis existit. Et ideo qui
cunqꝫ cum talibus habitando vel cōuer
sando cōiunxit nō nidus in domibus ho
minum sed inter bestias ponit ꝑm illud
Job. xxx. Frater fui draconū & socꝰ stru
cionum. & Eze. dictum est. Cum scorpio
nibus habitas. Ezechiel. secundo. ¶ Qui
to quia iconia nidi sui vel loci est diligē
ter conseruatiua. Nam nidum vel lo
cum quem prius accipit de facili non di
mittit: sed quando circa hyemez recedit
nidum terra operit & virgulas & spinas
cum luto coniungit ne a vento dissipari
possit. In reditu autem suo eundem lo
cum occupat. & contra occupare volētes
pugnando eum defēsat. Similiter pēni
tens nidum mentis diligenter custodit.
Nam in eodem loco. i. eodem humilita
tis despectu quem primus accepit persi
stit vel quia prius acceptam gratiam num
q̄ deserendo amittit. Sed si hyemps ad
uersitatis immineat ita vt circa exterio
ra contendens ad tp̄s exire cum oporte
at terra humilitatis coopis nidū mētis
virgulas & spinas idest abstinentias aspe
ras cum luto corporis iungit: vel quia
iungit asperitates carnis cum luto humi
litatis ne. s. a vento superbie vel a tētatio
ne concupiscentie dissipari possit. Cum
vero ab exterioribus curis reuertitur
ad secreta cordis eundem locum occu
pat. i. nidus humilitatis: quē ēt circa sup
bos demōes ipm nitētes diripere virili
ter defendit. ¶ Itē penitentes semp̄ debēt
respicere ad melioꝝ exemplū & in hūilita
te penitētie sēp absconde re sua opera: &
exemplū istius doctrine apparet i struthio
ne. Nā struthio qñ vēit tempꝰ vt ouā po
nat ad pleiades oculos leuat: nō eni ouā
ponit nisi qñ illa ascendit cōstellatio. Cuꝫ
aūt hanc stellā oriri viderit arenā maris
fodit: ouā ibi pōit & sabulo operit: & stati
obliuiscit vbi ea posuit & nūq̄ ea vlteriꝰ
querit: ſz calefacta arēa feruoꝝ solis ouā
excogit & in ipis pullos ꝓducit: q cū fra
cta testa educti fuerit tūc mr eos recoli
git. & tāq̄ filios cognoscit. ¶ Itē struthio
nālr odit equū ita vt equꝰ cū fine terro
re videt ñ possit sed ū equꝰ ei occurrit tā
q̄ ꝺ hostē alas erigit & alaꝝ strepitu fugē
tēꝝ cogit. Sic gꝰ ouā ponēs struthio aspi
cit ad pleiades ascēdētes. ita pēitēs ope
rādo aspicere debet ad maiores. i. magis
ꝓficētes ꝑm illud Apostoli prime Corin
thioꝝ. xii. Emulamini charismata melio
ra. Et cū viderit hoꝝ exēpla more pleia

dum stellarū fulgentia tūc debet in arena maris ponere oua sua. i. in penitētia gratui ꝛ amara perficere opera ꝛ debet illa sabulo operire. i. in hūilitate custodire ꝛ nō vlterius illa videre. i. ad supbiendū vl' oñ dēdū aspicere ꝛ tunc calefacta arena. i. fer uescēte penitētia feruor solis. i. amor dei illā incēdit ꝛ fetus inde multor bonorū opez producit. quos cuz testa facta. i. carne mortua ante cōspectū districtiz examinis fuerint producti. tūc eor mater. i. anima penitētis clarius recognoscit: ꝛ tanq̄ suos fructꝰ recolliget gloriosos: debet tamen hic struthio. i. penitēs equū. i. peccatū quo alia portat ad mortē velut suum hostem pestiferū fugere: virtutū alas contra ipsuz erigere atq; eaz strepitu. i. conatu ꝛ actu ipsuz in fugā vertere. i. a se repellere. ¶ Item penitētibꝰ reuertēntibus ad deuz maxime demones tendūt laqueos tentationū qō patet per exēplū in turdis. Mā turdi sicut dicit Ambr. ofius in fine autūni ꝛ hyemis confinio quasi exacta estate se referūt. i. ad nos redeūt. qbus nos mo limur insidias ꝛ diuerso genere nūc insida sepe decipere nūc viscо fallere nunc laqueis eos captare contendimus. Similiter penitentibus ad deū ꝛ ad iusticiā redeuntibus demones velut hoies turdis diuersi generis molliuntur insidias. ꝛ nunc eos insida sepe. i. tentatione dignitatis ꝛ superbie decipere nūc viscо luxurie fallē nūc laqueis auaritie eos cōtēdūt capere. propter quod q ad deū accedit monetur Ecclesiastici. ij. Filij accedēs ad seruitutem dei sta in iusticia ꝛ timore ꝛ prepara aiam tuam ad tentationē. ¶ Militia enīs est vita hoīs. s. carnem mūdum ꝛ demonem ꝛc.

¶ Capitulum lxvj.

P Peregrinos ꝛ viatores cē in suo itinere pia charitate iuuandos mīui ostendunt. Nam mīuus vt dicit Isidorꝰ cuculos in spatiis suscipit ꝛ ne deficiāt propter longā spacia itineris a partibus Hispanie secum ducit. Si ergo mīui hoc quibus illis faciunt que secum eiusdē speciei non sunt quanto magis ergo debet hoc homo facere homini ꝛ christianus christiano non solum eiusdēs nature sed ꝛ fidei eiusdem consorti. Ecce irrationales volucres tam rationis q̄ virtutis iura nesciētes legem tū charitatis adimplēt de qua Apostol' ad. Galathas. vj. Alter alterius onera portate ꝛ sic adimplebitis legem christi. Non igitur conuiatorē tuū etiam minorem vel debiliorem contēnas aut derelinquas sed magis eius debilitati compatiens curam habeas. vt sis saltem similis illi samaritano quem etiam euangelica narratio cōmendat. qui inuentum in via vulneratum iumento suo imposuit: in stabulum duxit. vulnera curare studuit ꝛ tandem stabulario cum precio cōmendauit. Ecce enim q̄ multa habes charitatis obsequia. pietatis officia ꝛ superne compassionis exempla vt tu quoq; similiter facere satagas.

¶ Capitulum. lxvij.

Perfecti viri assimilantur optimis piscibus. Mā sm Auicēnam illi sunt optimi pisces qui morātur in aquis altis. Propter qō de marinis illi sunt laudabiliores qui non alibi q̄ in altissimo pelago conuersantur. ¶ Item qui in aquis discoopertis vbi perflant libere venti meliores sunt alijs qui contrario modo se habēt. ꝛ meliores sunt illi qui sunt in aquis fortissime agitatis q̄ in aquis non motis Ex quibus collige q̄ illi pisces sunt optimi qui morantur in aqs multis discooptis ꝛ fortissime motis. Similiter illi viri sunt perfecti ꝛ optimi qui sunt alti per cōtemplationis sublimitatem Isaie. lij. Ecce intelliget seruus meus exaltabitur ꝛ elevabitur ꝛ sublimis erit valde. ¶ Item q sunt discooperti per conuersationis simplicitatem quia in hominibus fictis ꝛ coopertis per hypocrisim non perflat ventus spiritus sancti. Sapien. i. Spiritus scz discipline effugiet fictum. ¶ Item qui sūt agitati per operationis mobilitatem. scz

qui non ocio vacant sed in bonis operibus assidue laborant. Ecclesiastes.ix. Quicunqz potest facere manus tua instanter operare xc. ¶ Item perfecti z viri spirituales similes sunt auibus prede. que sicut philosophus dicit in.ij. libro de animalibus sunt volatus altissimi z velocissimi. z visus acutissimi z animositatis permaxime sicut patet in aquila falcone z huiusmodi. Similiter etiam viri perfecti sunt altissimi per conuersationez Apo. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. ¶ Item velocissimi per dilectionem qz qui amat operatur velocius z pertenit citius vt dicit beatus Bern. ¶ Item sunt acutissimi per contemplationez Job.xli. Omne sublime vident. ¶ Item sunt animosissimi p spiritus vigorem. Nam iustus quasi leo confidens absqz terrore erit vt dicitur. Prouer.xxviij. ¶ Item perfectus homo assimilatur ardee. Primo propter volatum. Nam ardea vocatur quasi ardua p pter altos volatus. Formidat enim ibi es z volat super nubes vt.s. procellas imbrium sentire non possit. Cum autem voluerit significat tempestatem. z hanc auem quidam tantulum vocant. Similiter perfecti viri timentes ne instigante diabolo procellis persecutionuz inuoluantur intentionem suam supra omnia temporalia collocant z in serenitatem celestis patrie vbi facies dei conspicitur mentes leuant. De talibus viris fuit Grego. qui de se ipso refert in dialogo q talis erat eius animus dum in monasterio fuerat q illi labentia cuncta superant. z rebus omnibus que voluuntur eminebat. z nunq nisi celestia cogitare consueuerat. Apo. Col. iij. Que sursum sunt sapite non que sup terram. ¶ Secundo propter nidum qz licet auis ardea in aquis cibum querat tamen in siluis z altis arboribus nidum locat. Quia perfectus quisqz licet sm corp pascatur rebus labentibus z transitorijs. tamen spem suaz ponit in supernis z spiritualibus. Vnde psalmista dicebat. Mihi adherere deo bonum est ponere in domino spem meam. ¶ Tertio propter zelum. Nam ardea pro pullis zelat z ne ab alijs auibus de nido rapiantur defendendo laborat. Sic viri perfecti pro subditis laborant ne a prauis peruertantur. z de nido fidei catholice seu a rectitudine iustitie subtrahantur Job.x. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. Quilibet etiaz vir perfectus toto posse pugnare debet ne conceptus vel affectus virtutum quos habet in nido anime a demone vel ab alio rapiantur. Eccli.xiij. Pro iustitia agonizare p anima tua xc. ¶ Quarto propter colorem qz quedam ardee habent colorem album quedam cinericeum In quoruz primis mundicia in secundis vero penitentia designatur. Maz spirituales viri z intus in mente mundicia z extra in carne penitentia decorantur. Sic. Job qui de puritate iam dixerat. Donec deficiam non recedam ab inocentia mea Job decimo sexto vitro de penitentia addidit Ago penitentiam in fauilla z cinere. Job quadragesimasecunda.

¶ Capitulum.lxviij.

Perseuerantia in bono opere est habenda z multiplicitas siue varietas operis est plerumqz vitanda z hoc exemplo apis. Quia scilicet apes vt Aristoteles dicit in libro de animalibus quando extra exit siue volat ad diuersos flores non intendit nec vnum florem dimittit z ad alium vadit donec in illo flore isemt quod querit. Et sic etiam simili modo in varijs actibus homo se occupare non debet ut ita illud Ecclesiastici vndecimo. Fili ne in multis sint actus tui. Nam animus quid hominis vt dicit Gregorius dum confusa mente diuiditur ad multa z varia fit minor ad singula. Et ergo in illo opere vi delicet bono quod incepit tamdiu homo debet persistere q diu illud inuenit profi cuu z salubre Seneca. Fastidientis stomachi est multa degustare. z sic est fastidiens animi multa opera inchoare. Apostolus

ad Phil. primo Qui cepit in vobis opus bonum ipse perficiet. Et ad Mathei decimo Qui perseuerauerit vsq; ad finem hic saluus erit.

¶ Capitulum. lxix.

Pinguedo anime interior per ipsam penurie asperitatem augetur: ⁊ per abundantie vbertatem minuitur. Cuius rei quidem exemplum in mergulo monstratur: qui in hyeme quando est tempus penuriosum ⁊ asperum plurimum impinguatur quod accidit propter motus paucitatem: sed in estate quando est tempus fructuum vbertate refertum carnibus ⁊ pinguedine spoliatur: quod accidit propter volatus frequentiam. Mens enim deo dedita dum ex exterioribus rebus pauspertatem eximitur ab internis sollicitudinum quietatur motibus: quantoq; magis sibi quiescens intendit tanto diuina gratia vberius pinguescit. Cum vero volubilis mens rebus exterioribus affluit hanc ipsa cura rerum ⁊ interna sepe sollicitudine ⁊ extrinseca occupatione conuoluit. atq; ita paulatim fit: q ex ipsa inquietudine mentis diminuti deuotionis pinguedine anima marcescit. Vnde Genesis. xli. Post annos fertilitatis secuti sunt immediate anni sterilitatis. quia nimirum post abundantiam corporis sequitur attenuatio mentis Job. xviij. Attenuatur fame robur eius ⁊c.

¶ Capitulum septuagesimum.

Predicatores quales esse debeant in vita ⁊ doctrina ⁊ prudentia ostenditur in auibus prede quibus vt Aristoteles dicit natura rostrum curuum ⁊ acutum dedit vt predam fortius retinerent ⁊ carnes facilius lacerarent. Tales etiam sunt pauce carnis ⁊ pennositatis vt sint volatus velocioris. Caudam habent subtilem ⁊ longam ⁊ tenuem qua se in volando regunt. sicut gubernaculum regit nauem. Predicatores itaq; tunc habent rostrum id est os curuum quādo ad seipsos reflectunt quod alijs dicunt scilicet vt ipsi impleant opere quod alijs suadēt sermone. Nam id quod curuatur versus seipsum reducitur. ⁊ hoc necessariū est ad predam quam ceperunt id est ad gratiam vel mercedem quam predicando acquisierūt non perdendam sed conseruandam. ¶ Item debent habere rostrum id est os acutum id est penetratiuum ⁊ incisiuum ad percutiendum corda carnalium ⁊ ad lacerandum siue amputandum vicia eorum. Isaie. xlix. Posuit os meum dominus vt gladium acutum. ¶ Item debent esse pauce carnis id est parum de carne curare ⁊ multe pennositatis id est in pennis virtutum abundare. ¶ Item debent esse velocis volatus id est obedientie prompte. Vel ille velocius volat qui feruentius amat.

¶ Item debent habere caudam. i. discretionis prudentiam que caude assimilatur quia prudentia exitum rei prospicit Vnde Boetius. Rerum exitus prudentia metitur. Hec autem cauda tota vita gubernatur ⁊ regitur sed debet hec cauda id est hominis prudentia esse longa quo ad preteritorum memoriam: subtilis quo ad presentium intelligentiam. sed non nisi tenuis esse potest quo ad futurorum prouidentiam quia cogitationes mortalium timide ⁊ incerte prouidentie nostre dicitur Sapientie nono. ¶ Item nota q predicator qui est mundus in opere ⁊ portat christum in corde timetur etiam a demone. Nam gallus preciosum lapidem quēdam nomine allectorium in ventriculo secum portat propter quem eum leo formidat ⁊ maxime si pennis albus ipse sit vt dicit Plinius. Gallus ergo qui lapidem portat in ventre est predicator sanctus q christum portat in corde quem si in pennis fuerit albus id est in operibus mūdus etiam eo timet ipsum. i. malignus spiritus de quo dicitur prima Petri quinto. Ad-

uersarius noster diabolus tanq̃ leo rugiens circuit ꝛc. ¶ Item predicatores debẽt esse similes aquaticis animibus que habent rostra lata vt gramina ꝛ radices aptẽ carpant. Quasi enim latitudo rostri est dilatatio verbi. Ad hoc enim predicatores auditoribus verba declarando ꝛ inculcando dilatant vt viciorum gramina ꝛ radices peccatorum de cordibus eorum euellant. ¶ Item habent colla longa vt de ꝓfundo aque facilius victum trahant ex longo quippe collo vocalis spiritus non statim emittitur: quia per arterie longitudinem transiens aliquantulum imoratur Vnde quasi vocis sonus ex collo longo egreditur cum predicantis verbum cum solerti meditatiõe ꝓfertur. Vnde ꝑsal. dicit. Os iusti meditabitur sapientiam ꝛ lingua eius loquetur iudicium. Per ipsã longitudinem autem colli de aque ꝓfunditate victus faciliter trahitur quia ꝓ cogitationem morosam quasi de profundo aque ideſt intimo sensu scripture illa qua mens fidelium pascitur doctrina predicantis educitur. ¶ Item predicator debet esse similis pisci stauro de quo dicit Ambrosius. q̃ solus inter pisces rumi/nat. Quod ꝓprie conuenit predicatori scilicet sacre scripture verba per meditationem continuaz ruminare. Vnde ꝑsalmista. In lege eiꝰ meditabit die ac nocte.

¶ Capitulum. lxxj.

PRedantes alios efficiunt ipsi frequenter preda aliorum. Vnde sunt similes piscibus. Vnaz sicut Ambrosius dicit quidaz pisces se mutuo deuorãt ꝛ fit sepe esca minor maioris. Rursum duz ille maior deuorat alium ipse postmodũ ab alio deuoratur. Vnde Aristoteles in libro sexto ō animalibus dicit q̃ carabo vincit pisces magnos ꝛ comedit. Sz pultipes vincit carabonem ꝛ ipsum comedit. Vñ Isa. quadragesimo tertio. Ve qui ꝑdaris nõne ꝛ ipse predaberis.

¶ Capitulum. lxxij.

PRelatus debet de subditis velut de spiritualibus filijs diligentissimã habere ac gerere curã. ꝛ hoc exemplo videlicet ceti siue balene piscis qui. s. suos catulos mira cura perhibet fouere. Nam miro amore eos diligit ꝛ in pelago secũ longo tempore circũducit: ꝛ si eos ab arenaꝝ cumulis ipediri contigerit aque multitudinẽ in ore colligit ꝛ super eos effundit: ꝛ sic eos a periculo liberãs ad pelagus reducit contra ola pericula se pro eis exponit ꝛ semper eos inter se ꝛ mare in loco tutiori ponit: ꝛ qñ tempestas inualescit filios adhuc tenellos in vẽtre sumit quos serenitate facta sine aliqua lesione emittit sicut dicit Jozach. Similiter etiã dz prelatus subditos velut filios magno amore diligere ꝛ eos per huius vite pelagus ꝓcelloſum sollicita dilectiõe deducere. eos si arenarũ cumulis. i. diuitiarũ vel rerum tpaliuz curis videat impediri ozis sui aq̃. i. exhortationis vel correctionis doctrina studiosius adiuuare: debet etiã pro eorum salute se periculis quibuscũq; exponere. qz bonus pastor ponit animam suam ꝓ ouib' suis ꝛc. Debet etiã eos ne dubijs in tutiori parte ponere ꝛ locare: ꝛ si exurgat persecutionis tẽpestas illos quos magis tenellos. i. magis debiles viderit. debz in ventrem. i. mentis affectuz vel intime sollicitudinis curã colligere ꝛ tenere eos suis monitis ꝛ auxilijs roborando ꝛ se curando quousq; trãquillitas reddeat. Sic etiaz paulus faciebat qui dicebat ad Gal. iiij. Filioli mei quos iterum parturio donec formetur xps in vobis: ꝛ ad ꝑhilippenses primo. Eo q̃ habeam vos in corde meo ꝛc.

¶ Capitulum. lxxiij.

PResũptuosi ꝛ superbi semper altiora sequũtur prudentes ꝛ humiles ad congrua sibi tendunt. Cuius rei exemplum apparet in falconibus ꝛ muscardis si ue alietis. Nã falco est auis multũ animo

sa. Inuadit eni ipa aues lō gē se maiores; pectore ⁊ pdecas pcutiēs cui filius est hō pſūptuosus ⁊ audax q ad ea q̄ se exce dūt intēdit cōtra illud Eccleſiaſtici. xi. Altiora te ne quesieris ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Sz muſcardus quē alig dicunt alictū cū sit auis pua parunlaſ capit aues ⁊ lō signat sobrietatē humilitū. De quoꝝ numero fuit ꝑſalmiſta. Neqz ambulauit in magnis neqz in mirabilib⁹ supme. ¶ Itē pſūptuosi qui nimia ⁊ laboriosa aſſumūt cito deficiūt. Mā sicut dicit Aristoteles in libro. vi. de aialibus galline q̄ multū ouāt cito moriūt. Quid enim ſūt galine multū ouātes nīſi pſūptuosi q dam nimios labores aſſumētes ⁊ plurima opa ⁊ magna inchoātes. Hi nimirū cito deficiūt. qr ⁊ si vires eis ad ichoādū adſint ad pſequēdū tñ seu ad pficiēdū nō ſuppetūt ⁊ lō conſulitur Eccleſiaſtici. xi. Fili ne in multis sint actus tui.

¶ Capitulum. lxxiiij

Roſperitates diuitū ꝙ hominū ⁊ peccatorum aſſi

p milantur cuidam aut que bubo dicitur. Bubo enim auis est onusta plumis. sed pigritia detenta ⁊ debilis ad volandum in sepulcris mortuoꝝ die ac nocte moꝛat ⁊ fertur futurus malum pretēdere ⁊ loci vbi habitat solitudinez nunciare vt dicit Iſidorus. Quaſi ergo bubo onuſtus pēnis est peccator habundās diuitijs ⁊ lō qr piger ē valde ad exercitū bonoꝝ opeꝝ ⁊ ēt debil ad ꝓplatōis volatū manens q̄z in sepulcris mortuoꝝ. i. fetoꝛe operū seu peccatoꝝ carnaliū ē ei ipa sua ꝓſperitas future deſolationis ꝓ noſticū ⁊ eterne dānationis indiciū: Dñ Luce sexto. Ve vobis diuitibus qui habetis conſolationez vestram. in hoc mundo ac si apertius dicat ipsa vestra conſolatio quam nunc in ꝑsenti recipitis ve vobis superuenturum significat eternę damnationis. Boetius. fortuna est quodā future calamitatis indicium.

¶ Capitulū. lxxv

Rudēs homo tempora diuidit: quia partes quieti mentis contemplationi ⁊ orationi ⁊ partem neceſſitatibus corporis per actōis labozem diſtribuit ⁊ concedit. Est enim vulturi ſimilis. De quo dicit Ariſto. venatur a meridie vſqz ad noctem ⁊ ab ortu ſolis vſqz ad meridiem in filētio requieſcit vt eius exemplo videlicet homo inſtructus partim vacet quieti oratiōnum ⁊ partim intendat venatui. i. procurationi neceſſariorum. Vnde Walmo de ꝑsalmo Apoſtolo refert q̄ vt tradunt ſancti doctoꝛes a mane vſqz ad horam quintam laboꝛi manuum inſistebat vt inde victum acquireret ⁊ inde vſqz ad veſperam intendebat publice diſputationi.

Capitulum. lxxvi.

Vgnandum est contra diabolum, ſicut piſces contra cocodrillum. Nam

p cum cocodrillus pugnat contra cetum fugiunt piſces ad caudam ceti. ⁊ ipſe pugnat pro ſe ⁊ pro eis. ⁊ videns cocodrillus q̄ vincere non poſſit fetidiſſimū fumum emittit in aquam. Sed econtra cetus odorifero fumo de oze emiſſo fetidum illum belue odoꝛem repellit. Si ergo aliquos cocodrillus ideſt diabolus perſecutionibus impugnat ad caudam ceti ideſt ad vltimum vite chriſti. ſ. ad exemplum crucis ⁊ paſſionis chriſti fugiant: quia ſi paſſio chriſti ad memoriam reuocetur nihil est adeo durum quod non equo animo toleretur. Ipſe enim contra diabolum pro nobis pugnauit ⁊ vicit. ſi vero fetoꝛe carnis ⁊ de carnalibus illecebris infeſtet odoꝛe oris ideſt ꝓtute deuote oratiōnis repellatur. Et notandum q̄ quidam dicunt ideꝝ eſſe cetū ⁊ balenam: ſed Iſidorus diſtinguit inter ea per hoc q̄ balena ē piſcis mire magnitudinis que aquam emittit in altum. qđ non facit cetus.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum.lxxvij

Religionē intrare volētes vel statū mutare querentes illā religionē vel statum magis eligere dēbēt qui magis ꝓpetit eorum dispositiōi ⁊ cōditiōi: videlicet exēplo aiūm que ꝑ varias cōplexiones sibi varia habitacula querūt. Vnde que magis sunt frigide ⁊ humide paludes ⁊ flumina inhabitant ꝓpter eiborum assignationē ⁊ pulificationē vt stimerguli anates ⁊ cygni ꝙ quos intelligūtur homines qui corpe vel spū infirmiores sūt quoꝝ est assumere statū humiliores: siue ꝓpter nutrimētuꝫ si sūt corpe dibiles vel infirmi vel ꝓpter nidum. i. habitationis locū. Quia iterū etiā periculosum est quibuscūq; spiritualiter i aliquib⁹ locis manere siue quo ad pulificationez .i. ad regularitū operū laborem: volatilia vo ꝙ calidioris sunt nature mōtuosa loca ⁊ rupiū contagia inhabitāt. per ꝙ significantur illi qui sūt fortiores corpe ⁊ spiritu feruentiores qui securius assumere ēt ꝑnt status altiores ⁊ difficiliores. ¶ Jtez religiosi in cōgregatione viuētes dēbent esse similes grubus vel āserib⁹ ꝑcipue filuestribus. Vbi enim simul vadūt simul comedūt spēm suaz diligūt regem sibi cōstituunt. Vbi etiaz grues vel anseres silue stres ordinate volāt. ⁊ si aliquando inter se pugnāt mox recōciliate simul volāt ⁊ a societate pristina nō declināt. Vbi etiam futuram tempestatem cognoscunt. Quia imminente tēpestate clamāt vigilias ordinant et in vigilādo voces eaꝝ alternāt. vt dicunt Basilius ⁊ Ambrosius. Aristoteles tamen in secundo libro de animalibus addit ꝙ illa que vigilat lapillum in pede tenet vt sic si forsitan dormiret casu lapilli se excitaret Dicit etiam idem Aristo. ꝙ rex earum semper se deponit primo ⁊ semper primo de terra se erigit. ⁊ circunspicit si quem venientem viderit clamare incipit ⁊ eas ad custodiam munit. Jn eo ergo ꝙ simul vadunt ⁊ comedunt docentur religiosi ⁊ in congregatione viuētes cōmunitatem diligere ⁊ singularitatem fugere siue in cibo siue etiam in alijs. Debent enim religiosi viuere sine ꝓprijs. sed omnia communia erunt sicut Apostolis omnia leguntur comunia fuisse. Sed in eo ꝙ speciem suam diligunt docentur religiosi suam congregationem ⁊ religionem ꝑcipue diligere. Jn eo autem ꝙ regem sibi ꝓstituunt docentur sub obedientia viuere. Jn eo vero ꝙ ordinate volant docētur modeste ⁊ ordinate incedere. Et in hoc ꝙ cito reconciliantur ⁊ iterum consocian⁊ tur docentur iras seu lites si aliquando accidant citius terminare ⁊ per remissionem vel obliuionem iniuriarum pacem ⁊ charitatem pristinam reformare celeriꝰ. Et in eo quoqꝫ ꝙ tempestates sentiunt docentur futura pericula vel tentationes solicite precauere ⁊ eis ingruentibus ad deum clamare. Et in eo etiā ꝙ vigilant ⁊ vigilando voces earum alternāt docentur ꝙ debent se vigilanter custodire. ⁊ ꝓ mutua conseruatione successiue laborare. Prelatus autem qui ꝓ omnibus debet sollicitus esse debet lapillum. i. humile christi exēplum qui fuit lapis angularis. semper in pede in affectu mentis vel aspectu habere. Christus enim dixit. Ego sum pastor bonus ⁊ bonus pastoꝛ ponit aiam suam ꝓ ouibus suis nē. Vnde sono istius lapilli idest considerationē vel imitatione istius exempli fugatur omnis somnus ⁊ negligentia prelati. ¶ Jtem ipse etiam prelatus debet quanꝯ sit maior ceteris omnibus ratione dignitatis. tamen se primo deponere idest primus esse omnium in operibus humilitatis. ¶ Jtē de terra se erigere scilicet per studium sancte orationis ⁊ contemplationis vel primus esse in contemptu terrene cupiditatis. precipue autem quādo in pascuis sunt subditi. i. consolatiōe corporis debet circūspectionē mētis prelatus circa eorum custodiaz erigere ⁊ habere ⁊ si aliquid aduersum vel obnoxium eis accidere senserit monendo ⁊ corripiendo clamare.

¶ Capitulū. lxxviij.

Renouatur anima spiritualit sicut aquila. Unde. ps. Renouabitur sicut aquile iuuentꝰ tua. Dicit enim Augustinꝰ. quod aqla i senectute patitur caliginez i oculis & grauedinem i alis. propter quod fortem aque querit super quē volādo quātum pōt ascendit & sic ex labore & calore aeris stomachꝰ icalescit fortius & ita portis apertis & pennis laxatis subito in fortem se cadere permittit vbi mutatis pluмis & caligine purgata in oculis quasi renouata vires resumit. Et sicut dicitur super Psal. Luz senuerit incuruatur eius rostrum nisi vt vix possit sumere cibum. Petram igitur querit supra quam rostrum percutit & allidit: sic onus rostri deponit cibum capit & resumptis viribꝰ iuuenescit. Sic anima per peccatum vetusta ceeata & aggrauata si aliquando exurgat ab actionibus terrenis & altius in seipsam elenetur considerando statum sue mentis suam perpendens miseriam accenditur in ea fortior calor compūctionis & tunc si se proijciat in fōtem lachrymarum renouabitur & purgabitur vetustas peccatorum. & si rostrum idest os cordis grauatur & ita ad terrena incuruat sic vt spirituale escam sumere non possit percutiat illud ad petram christum cōsiderando exemplum quo omnia cōtemnere docuit & tunc rostri curuitudo frangetur idest affectus terrenus corriget & dirigetur ad deum. ¶ Item renouatur a vicijs anima: sicut accipiter in plumis. Job. xxix. Nunquid per sapientiam tuam plumescit accipiter. Tria enim sunt q̄ faciunt ad eius renouationem scilicet vētus & cibus. Habet enim accipiter primum q̄ quando senescit & grauari se sentit alas suas cōtra radios solis expādit flante scilicet austro vt sic tepente aura & calore resolvente aperiantur pori quibus apertis se excutit & sic veteres penne exiliunt & noue recrescunt & sic ex nouitate pennarum suarum aptior fit ad motum. Sic domestico accipitri qui vt renouet in mutatorio conseruat cibus de carne venenosa aliquantulū datur vt facilius immutetur. & sic paret q̄ flatus austri ex ore celi idest solaris radij & vis veneni faciunt ad renouationem ipsius. Per flatum ipsius austri intellige inspirationez gratie: per calorem vo accipe feruorez penitentie: sed per carnem venenosam percussionem alicuius aduersitatis vel infirmitatis corporalis que frequēter peccatorem impellunt vt renouetur per penitentiam. Dicit etiam Beda q̄ accipiter a fumo miro modo leditur. Unde eorum mutatoria a locis fumiferis penitus remouētur. Quasi autem quidam nocui fumi sunt tentationes peccandi qui fūt maxime surgunt vbi fūt occasiones & etiam opportunitates peccati. Et ideo fūt penitentes a talibus quasi accipitres a locis fumiferis penitus elōgandi. Itē nota q̄ dieta accipitris non nimis lata debet esse sed mediocris qz ex nimia pigue scit & pinguis factus vocatus non redditi si vo nimis ē tenuis deficit vt volare nō possit. Sic debet esse discreta dieta penitentis vt nec ex nimietate eius impiguatum corpus anime non obediat ꝑm illō Deut. xxij. Incrassatus est dilectus & recalcitrauit. nec etiam ex abstinētia nimia debilitetur corpus ita vt inutile fiat. Apostolus ad Romāñ. xij. Obsecro vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem sanctam deo placentem. viuentem dicit non occisam.

¶ Capitulum. lxxix.

Sancti & pfecti viri assimilantur columbis ꝑm illud Ysa. ix. Qui sunt isti qui vt nubes volant & quasi columbe ad fenestras suas. Nam columba quidem est pacis nuncia. Unde in signum pacis & reconciliationis ramum olive

ad arcam detulit. Sic etiam sancti viri pacem predicando annunciāt ysaie.lij. Quā pulchri super montem pedes euangelizātis pacez ꝛc. Annunciant ät predicatores sancti pacem peccatoris idest conscientie penitentibus. pacem temporis diligentibus ꝛ pacem eternitatis perūstentibus. i. perseuerantibus. ¶ Secundo columba ē simplicitatis forma. Caret enim felle malicie. Sic etiam sancti viri sunt simplices idest sine plica malicie siue duplicitatis: ꝟz illud Math.x. Estote prudētes sicut serpentes ꝛ simplices sicut columbe. ¶ Tertio natura est mundam non enim immunda comedit sed munda grana eligit. Sic sancti viri studēt in omnibus esse mundi ꝟz illud Thob.iij. Mundā seruauit animam meam. Vnde mundiora grana idest opera vel exēpla sumunt: immunda vo fugiunt ꝟm illud.ij. Cor.vij. Immūdū ne tetigeritis. ¶ Quarto est ple fecūda. Mā columbe in regiōe calida oi tempe pullificāt semel in mense. Vnde Aristo. dicit in sexto de aialib⁹ q decē vicib⁹ ouant in anno cōmuniter: ꝛ quandoq; vndecī vl duodecī. Et iō sūt valde fecūde. Sic sancti viri fecundi esse studēt siue in pullificatione spiritualium filiorum quos deo generāt ex scie euāgelice doctrie ꝟz illō. i. Corinth.iij. In christo enim iesu per euāgelium ego vos genui: vel saltem fecundi sunt fecunditate bonorum operum.

Sumus enim domini nostrorum operum quēadmodū ꝛ nato⁹: sicut dicit ꝓphet Ethicī. ¶ Quinto colūba ē pietatī emula. Nam circa pullos suos magnus pietatis ꝛ sollicitudinis ostendit affectū: alienos insuper pullos nutrit. columbas autem alias errantes associat ꝛ recolligit. Que oīa ex pietatis affectu faciūt sancti viri. Ipsi enī de suis subditis vel domesticis sollicitā curā gerūt. ꝛ insuper etiā ad extraneos beneficia charitatis extēdūt errātes etiā quosq; vel vagos recolligūt ꝛ diligūt ꝟm illud Isa. quinquagesimo octauo. Egenos vagosq; induci domū tuam ꝛc. ¶ Sexto colūba ē societatis amica. Sūt enī colūbe suā speciē amātes ꝛ societatē hominū diligētes quia sancti viri sibi similes diligunt ꝛ rationabiliter ꝛ ordinate viuentium societatem querūt. ¶ Septimo columba est obliuiosa. Vnde fabulatis pullis damni immemor in eodem loco nidificat vt dicit hieron. Sic sancti viri sūt iniuriaꝝ immemores neq; propter dāna illata a nido charitatis recedūt. sed fructū operū ipsis nocentiū⁹ velut premia ipēdūt. ¶ Item sancti ꝛ perfecti viri sunt hēodio. i. falconi simillimi primo quia falco quedam auis ē parue carnositatis: nam sancti viri paucā curā habēt ō carne sua. quia non eius desideria implent ꝟz pot⁹ eā torquēt. Vnde Apo. i. Cor. x. In carne ābulātes non ꝟm carnē militam⁹. ¶ Secūdo qr falco siue herodi⁹ ē magne animositatis. Sunt enim sancti viri animosi. i. magnanimi ꝛ securi, ꝟm illud. Prou. xxviij. Justus quasi leo confidens absq; terrore erit. ¶ Tertio quoq; ē multe pennositatis quia sancti habent pennas multarum virtutuꝫ. Eccli. xluij. Homines diuites in virtute. ¶ Quarto qr ē magne agilitatis ꝛ iō alte volat in aere. nam sicut dicit Grego. modicū habet de eo q̄ grauat ꝛ multū deleo quod sursū leuat: Sic sancti viri modicum hñt de grauedie. i. de amore cupiditatis ꝛ voluptatis ꝛ multum de leuitate. i. de amore charitatis ꝛ ideo in altum volant siue contēplatione siue conuersatione Isaie.lij. Ecce intelliget seruus meus exaltabitur ꝛ eleuabitur ꝛc. ¶ Quinto viri sancti ꝛ perfecti assimilāt falconi qr ē magne generositatis: nā si ꝑmo vl secūdo ꝑdā ñ arripit q̄si vindictā de se expetit. ꝛ de facili tūc ꝟ verecundia ad manum non redit ꝟz p aera vagus incedit. Nam deuictum ꝛ quasi degenerem se extimat quando de aue quam impetit non triumphat vt dicit Gre. Ille igitur primo vel secundo ꝑdām arripit q vl bñ ichoādo vl bñ ꝓsequendo ad finē bōi opis ñ ptigit ꝛ tal⁹ inimic⁹ a christo degenerē se ostēdit qui ait. nō qui inceperit ꝟz q̄ perseuauerit vsq; in finē ꝟz saluus erit. Talis qdē cū verecūdia pēitētie debz ad christū redire ꝛ man⁹ eī⁹ auxi

nū humilit̄ ꝓcurare. Sexto qa ē magne pietatis sc̄z nō solū erga pullos suos sed et erga aliē of. Vlā eode sc̄dulitat̄ officio quo filios pascit pullū ab agla derelictū nutrit ⁊ cū sū recipit vt qdā dicūt. Similiter etiā sci viri ñ solū ō suis curā gerūt domesticis sz etiā de extraneis ⁊ de miserabilib⁹ pupillis maxime ab alijs derelict̄ Jacobi. i. Religio mūda ⁊ imaculata apd deū ⁊ patrē hec est. visitare pupillos. Dñs Job. xxxv. Si comedi buccellā meā solus ⁊ nō comedit pupill⁹ ex ea. ¶ Septimo sancti viri ⁊ pfecti assimilāt falconi ratōe puritatis qz est magne puritatis siue mūdicie in cibo capiēdo. Vlā cadauera fugit ⁊ in vehemētia famis putridas carnes nō tāgit sz pacient̄ expectat q̄sq; predā sibi ꝓgruā inuenit vt dicit Gre. In quo rō/ dargūūt nō tātū illi q̄ nociua sibi cibaria comedūt vt gule satisfaciāt sz etiā omnes illi qui fetidis cadauerib⁹ idest fetidi carnis opib⁹ delectāt. ¶ Jtē sancti viri ⁊ i ls mundo quendam odorem sentiunt eoꝝ que sunt in celo. Vnde assimilantur vulturibus. Nam in vulture vt Plinius dicit maxime viget olfatus. Vnde existens vltra mare sētit odores carnium ex alia pte ⁊ econuerso. Sancti autem qui sunt in celo tam huius mundi mare trāsierūt. Nos autē in ista vita mortali adhuc citra mare sumus. Ea tamen ni philomī⁹ que sūt vltra idest que sunt in alia vita sponi ⁊ mundi sumus cōteplando ⁊ amādo delectabilit̄ odoram⁹. Similiter vultures qui vltra mare sunt idest sancti qui in celo consistunt nostrarum orationū odores cum quadā auiditate percipiunt Vnde phiale plene odoramentoꝝ dicuntur orationes sanctoꝝ Apo. v.

¶ Capitulum. lxxx.

Sapientiam celestem non potest percipere nisi mūdus a sordibus culpe. q̄ patet per exēplum in apibus. Apes non potant nisi aquam claram. nec potant nisi prius feces eiciant vt dicit Aui. Aquam igitur claram potant quicunq; superne sapientie adeptione inuigilant de ipsa enim dicitur Eccli. xv. Aqua sapientie salutaris potabit illum. ⁊ rursus. Sapientie. vi. Clara est que nunq̄ marcescit sapientia: sed tamen nullus hāc aq̄m claram celestis sapientie bibit nisi prius a semetipso peccatorum feces eiecerit: sicut scriptum est. Sapientie. i. In maliuolam animam nō intrabit sapia nec habitabit in corpore subdito peccatis.

¶ Capitulum. lxxxi.

Spiritussanctus in columbe specie apparuit in xpi baptismo q̄ licz vere animal fuerit vt dicit Augustinus ex suis tamen ꝓprietatib⁹ significabat spirituales effectus quos ipse spūssanct⁹ facit in baptizatis. Nam primo columba vt dicit glosa super Cāt ij. gemitum ꝓ cātu habet qz videlicet spiritussanctus peccata gemere facit. Ysa. lix. Quasi columbe meditantes gememus. Romano. viij. Ipse spiritus postulat ꝓ nobis gemitibus inenarrabilibus. i. nos postulantes facit ⁊ gementes. ¶ Item columba felle caret: qz spūssanctus ire amaritudines aufert ⁊ benignitatis dulcedine replet. Sapientie. vij. O q̄ bonus ⁊ suauis est dominus spūs tuus in nobis. Et in eodem vocatur spūssanctus suauis ⁊ benignus ⁊ humanus. qz suaues benignos ⁊ humanos nos efficit. suaues in sermone. benignos in corde: humanos i conseruatiōe ¶ Jtē colūba in petre foraminibus manet. qz sc̄z spūssanctus facit nos in christi vulneribus ⁊ eius passionibus frequentemente stare. Vnde Cantico. ij. dicit spiritussanctus. Colūba mea in foraminib⁹ petre: glosa. i. i xpi vulneribus. ¶ Jtē colūba iuxta fluenta residet. qz. s. spiritussanct⁹ fideles suos insistere facit circa scripturarum fluenta Sen. i. Spiritus domini ferebatur sup aquas sc̄z scripturarū. ¶ Jtē colūba vmbraz accipitris timet ⁊ abscondendo latet: qz. s. spūssanct⁹ facit sanctos diabolica tentamēta ꝓpēdere ⁊ per fugā mūdi ⁊ absconsionē hūilitatis euadere.

Quasi enim accipitris vmbra est ipsa tentatio diabolica. Vnde ductus est iesus in desertum idest in deserti latibulū vt qua si ibi absconditus mundo facilius vincere tentamenta.

¶ Capitulum.lxxxij.

Spirituales viri filios sunt piscibus quorum aliqui in solo mari viuentes alij in stagnis z fluuijs commorantes. Alij vero quandoqz in mari: quandoqz in aquis dulcibus. pisces autem a mari ad dulciores aquas egredientes in earum dulcedine delectantur z impinguantur z similiter econtrario. Vnde tales in aqua nunc dulci nunc in mari sūt commanentes. qz dum vnum contrarium experiuntur magis in reliquo delectantur Sed q daz sunt fluuiales pisces sic allecti dulcib⁹ aquis vt maris amaritudinem non ferentes mox aquam salsaz gustantes subito moriuntur. Similiter q̄uis oēs boni z spūales viri in aquis penitentie viuere debent: quidam tamen in mari commorātur. i. exercitio z inquietudine vite actiue in qua more maris frequenter turbāt sic dixit dominus Matthe. Solicita es z turbaris erga plurima: Nihilominus tamen boni sunt z laudabiles pisces marini. i. boni z commendabiles homines actiui. Quidam vero alij sūt qui semper cē volunt in aqua dulci. i. a contēplatiue vite dulcedine minime seperari z de talibus erat magdalena que sedēs sec⁹ pedes dñi audiebat verbū illi⁹ z iō dñs dixit eā optimā ptē elegisse. Dicit. n. Auicēna. q̄ pisces qui morant in locis petrosis z in aquis dulcibus currētib⁹ in qbus nō sūt sordes dulciores z melliores sūt alijs. Illi aūt morant in locis petrosis q cōtēplant xpi opa z verba qz petra erat christus vt dicit Apo. i. Corinth. x. Sed illi q agos dulcibus z currētibus q̄ contēplant bona celestia z diuina q̄ liz in se semp maneāt dulcedo tamen cōtemplatiōis eoz i nobis ratum trāsit z currit dū in hac vita sumꝰ Illi vo manēt in locis a sordib⁹ mūdis q contemplantur sanctorum exempla. q vi fuerunt pleni mundicia. Tales igitur cō templatiui viri plus hñt de dulcedine z de vite puritate q̄ primi z iō meliores Sed alij sunt qui vtrobiqz successiue morantur: quandoqz in mari: quandoqz i aq̄ dulci. qñqz sunt in exercitio actionis qñqz in dulcedine cōtēplationis. Et illi sūt pisces qui magis impinguantur. i. in vite merito magis dilarantur qz non solū sibi pfūt per contēplationē. sed etiā multis alijs p multiplicē actionē. Vnde Apo. i. Corinth. x. Nō querens qō mihi vtile est sed qō multis pfōsit. Sunt tamen q i dam sancti ita contēplationis delitijs totaliter dediti vt si qs eos pōceret in exercitio actionis in spiritu vel corpore perirent. Vnde tales dominus eligit sicut dicit Gre. vt seruiāt ei i vita solitaria.

Capitulum.lxxxiij.

Obditi qualiter se habeāt ad prelatū suū ostendit ex emplo apū. Mā apes sibi regē creāt ipse sibi populos ordinant. z licet sunt sub rege. sunt tamen libere z quē regem faciunt nāli affectu diligunt z summa precioe defendunt z pro eo mori pulchrū ē credūt z ipsi regi tātā reuerētiā exhibēt vt nullatenus exire d domibus audeāt nec pdire ad pastus nisi rex fuerit egressus z volatus sibi vēdicauerit pncipatū. Eligūt sibi illū in regez quē magnitudine corporis vident magis insignē z quod in rege precipuū est mansuetudie clariorē. Dñi nullū aculeū hz vel si hz nō vtit ad vindictaz. Miranda ē eaz circa regē obedientia. Mā cū pcedit totus cōglobat examē z regē circūdat vt tūc videri nō valeat. Singule tūc obsequi regis se offerūt z ei prime esse contendūt z fessū subleuant humeris z aliqñ totū portāt. vbicūqz vo rex sederit ibi tot⁹ exercitus castra figit. rege viso tot⁹ animat exercitus. ipso quoqz amisso examē dilabitur. qz sine rege esse nō possunt. Cū ergo pars apū in labore est. rex sol⁹ a labore immunis est z intus solus sedet. circa

quēz semp adsunt quedā apes forte aculeum hītes tanq̄ lictores reges custodientes ⁊ offendētes punūt ⁊ raro rex foras exit. Vnde si quis tūc temporis alam regi presideret exercat⁹ nō exiret. Quādo aūt rex moritur circa ipsū cōglobant ⁊ more funerātū tristitia torpēt. ⁊ plebs tota meret. nō comedūt nō pcedūt tristi murmure oēs gemūt nō luct⁹ minuit. Imo fame se mori pmittūt nisi cōp⁹ regi de medio subtrahat. ¶ Ex his ergo oib⁹ colligit q̄ rector ⁊ prelatus ē vtuosus ⁊ māsuetus eligēd⁹ ⁊ a populo siue subditis ñ coactis ſz libere. i. volūtarie obedientibus affectuose diligend⁹ summe defendendus cum reuerentia expectandus ⁊ ei obtēperādū ab omnib⁹ ⁊ sponte seruiendum in laboribus adiuuandus i defectib⁹ suis supportandus communiter imitādus pre oculis habendus a seruilibus laboribus eximendus. caute ⁊ honorifice custodiendus. circa extrinseca raro occupandus. in morte autem cum tristitia debita reuerenter sepulture tradēd⁹ ⁊ hec oīa in vno includēs Petr⁹ dixit. i. Petri. ij. Regem honorificate.

¶ Capitulū. lxxxuij.

Yperbi assimilantur locustis. Nam locuste in saliendo se erigunt. sed in erigendo mox cadūt. a vento australi generantur ⁊ conducuntur. sed in aquilonari moriuntur. ¶ Itē mutuo se comedūt nec maiores minoribus parcūt in estate quoq̄ apparēt ⁊ in hyeme latēt. Sic superbi saliendo temporaliter se erigunt mentaliter vt eo ipso se phiores reputant quo se honorari ampli⁹ videt. ſz se erigentes cadūt quia eo ipso q̄ grādes apud se sūt apud deū nihil sūt. Sequitur etiam plerūq̄z post elatū assensum superbie inopinate casus ruine. A vento australi qui calid⁹ est oriuntur quia et calore tēporalis pſperitatis superbi efficiuntur. ipsi in aquilonari frigore moriuntur. q. ex aduersitatis rigore domantur. mutuo etiam superbi sese cōsumūt ⁊ potentiores debiliorib⁹ nō parcunt. in estate. i. in pſperitate apparent mirifici sed i hyeme. i. aduersitate latēt despecti.

¶ Capitulū. lxxxv.

Tentationū laqueos cū hō aduertit debz sagaciter fugē ⁊ ab eaz occasionibus se velociter elongare. Cuius exemplum apparet in pisce mugile qui quidem est piscis mirabiliter agilis: hic dum insidias piscatorum sentit statim retrocedit et ita transilit vt volasse astantibus videat. Ille igitur piscis insidias sentit qui insurgentes tentationes perpendit ⁊ tunc quasi retrocedit cum ab occasionibus tentationum se subtrahit ⁊ tunc velocissime transilit quando in ipso tentationis principio mox animum ab eadem auertit. Vnde Ysidorus dicit: cum te titillat cogitatio cum tibi aliquid suggerit illicitū nō tibi teneas animum calca serpentis caput calca prauе cogitationis initium.

¶ Capitulum. lxxxvi

Yranni assimilantur aquilis. Mas aquila quia in calore ⁊ ficcitate excedit est nimis iracunda. Ira enim fortis non est nisi in corporibus multum ficcis: vt dicit Aristoteles. Est etiam ⁊ aquila auibus innocentibus inimica ⁊ infesta quas vngue rapit ⁊ rostro percutit ⁊ occidit. ¶ Item aquila societatem non habet sed fugit: vt Aristoteles dicit primo libro de animalibus. Est etiam crudelis filijs dum eos abijcit dum rostro percutit ⁊ a nido exire compellit. Omnia hec competunt tyrānis primo q̄ cōmuniter sunt iracundi ⁊ furiosi Vnde de quodā tali dicitur secūdo Machabeorum. iij. Animum crudelis tyranni ⁊ fere belue iras gerens ⁊ cetera. ¶ Itē quia malis hominibus fauent ⁊ bonis ⁊ innocentibus sunt infesti et inimici: et ides persequuntur illos vel eorum bo-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

na diripiendo vel in persona ledendo. & interdū vita priuando: sicut fecit Achab Naboth iezraelite: cuius personam occidit & vineam possedit iij. Regū. xxi. ¶ Ité nō diligūt tyranni negz volūt i dño vl' honore vl' diuitijs socios vl' pares hre. Dñs ēt studēt oēs depaupare ne possint ꝯ eos insurgē vl' eis parificari. Interdū ēt tyranni tāte crudelitatis existūt vt ēt suis nō pcāt. Mā ēt ppios filios qnqz a se abijciūt qnqz vo eos pcutiūt qnqz vo nō solū de domo sz ēt de pria eosdē exulare cōpellūt, imo qō ē execrabili' qnqz eos occidūt sicut legit ō Herode q filios ꝓmo expulit postea occidit: pp qō Romanor iparor ō illo diriisse fert q' maluisset esse Herodis porc' q' filꝰ qr Herodes cū eēt ꝑsecut' ille iudeor porcis pcebat sed filios occidebat. ¶ Ité tyranni qdā filios sūt milui. Est enī milꝰ auis rapax audax in mimis sz timida in magnis. Mā siluestres aues iuadere nō audet: sz pullos domesticos parvos rapē nō timet. Sīr qdā tyranni sz exuaricia sint rapaces & ꝯ debiles & ipotentes sint audaces: ꝯ tñ potētiores vl' coeq̄les & cos q sibi resistūt pusillanimes & pauidi sunt imo superant: iterdū ēt p minores. Mā miluus a nisso ipetit & ꝓpter suā pusillanimitatem a minore superatur.

¶ Capitulum. lxxxvij.

TRibulationū & tentationū impetus meli' conseruat iustos q' cōsolationum applausus. Cuius exēplum apparet in piscib'. qui meliores sunt & conseruātur magis in pelago aquilonari & orientali q' in australi. qr ex illor ventorum impetuoso flatu aque ampli' cōmouentur & meliꝰ deputant ꝓpter quod pisces q in eis morantur magis a superfluis mundantur Per ventū igitur aquilonis qui asper est asperitatē intellige aduersantis & tribulātis sed per orientalem qui calidus est sua origine feruorē accipe irruentis tentationis. Ex quorum impetu alia velut aqua ad bonum sollicitatur seu impellitur & a malo purgatur fortiter resistat & sic piscis homo iustus proficit & saluat. Job. x. Visitatio tua custodiuit spiritum meum. Sed per australem ventū qui mitior est & suauior intellige suauitatem temporaliū consolationū ex quibus pisces. i. homines in aqua penitētie vel iustitie viuētes frequēter per negligētia resoluunt. Et ideo minus conseruant & magis deteriorantur.

¶ Capitulum. lxxxviij.

VErbo dei anima nutritur ꝛm illud Deutero. i. Nō in solo pane vc. Cuius ratio est q: ex eisdem nutrimur ex quibus sumus sicut Philo. dicit. Mā pullus q nascit ex ouo nutrit ex ouo. Dicit enim Aristo. in. vij. de animalib' q' pullus nascitur ex albugine oui & nutritur ex vitello. Cum ergo ex verbo dei sumus in fide spiritualiter geniti ꝛm illud Jacobi. i. Voluntarie genuit nos verbo veritatis. ideo ex verbo veritatis etiam nutrimur. Unde Grego. dicit q' cibus mētis est sermo dei.

¶ Capitulum. lxxxix.

VEtule quedaz mulieres inuentuntur cornicibus similes Nam cornices sicut dicit Jsidorus sunt aues annose garrule impie & his vbi habitant noxie: in senectute licet eis albescāt plume intus tamē in carne quanto plus viuūt tanto magis efficiuntur nigre. Item dicuntur cornices suo garritu seu volatu mutationis tēporis esse presage siue nuncie. ¶ Item vt dicit Ambro. Cornices sunt ciconiarum ultrices & socie. qr cuz ciconie transuolant mare cornices ipas precedendo deducūt & contra infestas aues pro eis bella committunt. Hec igitur omnia competunt q busdam malignis & vetulis mulieribus. que si annosius viuūt assidue garrūt impie & crudeles puellis existunt etiam has vbi habitant ledunt. qr pueros fascinando inficiunt sicut dicit glosa super illud Apost. O insensati galate qs vos fascinauit. ¶ Item quanto plus per etatis prospectum canicie albescunt tanto plus per

UNIVERSIDAD DE MURCIA

peccati caligine interius nigrescūt. ¶ Jtez sunt procuratrices demonū que interdū dicomas idest mulieres ctiaz honestas ad adulteria ⁊ inhonesta opera callide seducendo associāt ⁊ deducūt. Ipse quoq; fuit q̄ se striges mēdaciter esse dicūt ⁊ tanq̄ p phetisse diaboli futura diuinare psumūt.

¶ Capitulum. xc.

Vdualis continentia qualiter sit seruanda turtures ostendunt. Naz turtur est auis castissima. eo q̄ uum patrem suū perdit alteri⁹ uiterius copulam non requirit. sed solitaria semper incedit ⁊ memor perdite societatis semper gemit soli tudinē diligit ⁊ hominū consortia valde fugit ad ortos ⁊ agros descendit vbi cibū querat sed cibo obtento iterum solita loca plangētib⁹ apta requirit. Jn his ergo monentur vidue vt maneant vidue vt sint solitarie. ¶ Jtē consortia noxia ⁊ vana spectacula fugere ⁊ sumptis necessitatibus victus se ad oratiōis ⁊ cōpunctiōis loca colligere ¶ Jtē turtur in hyeme plumas perdit. ⁊ tūc in cōcauitatib⁹ arborūz se abscondit. sed tpe veris plumis resumptis de locis vbi latuerat exit. ⁊ loca congrua ad pullificandū querit sicut Aristo. dicit. Jn quo figurat q̄ vidue tpe hyemis .i. tētationis vel aduersitatis vel depositi plumis ornamentorū debent tacere in cō cauitatib⁹ arborū. i. humiliter manere in domibus carū. vel pditis plumis delitiarum seu diuitiaz debent morari p meditationē animi in cōcauitatibus arboz. i. in exēplis humilitaū ⁊ pauptatis sanctoz sed tpe veris. i. psperitatis q̄n habēt plumas diuitiarum debent exire ad pullificādum ⁊ fructificanduz opera vite actiue. i. elemosynas vel alia bona opera. sicut fecit sancta Elisabeth filia regi vngarie post mortem viri sui dans se elemosynis ⁊ seruitijs pauperum. ¶ Jtem turtur sup rez fetidā non descendit neq; super cadauer quod fit quando mulier vidua turpi tentationi non consentit ⁊ carnalis operis turpitudinem non cōmittit. ¶ Jtem turtur pro se ⁊ pullis suis pauca ⁊ mūda grana eligit. ⁊ in locis mundis colligit vnde viuit qz. s. mulier vidua tam pro se q̄ pro filiis suis paucis ⁊ licitis sumptibus debet esse contenta. ¶ Capitulum. xci.

Je peccatoz sunt silesvijs auiū in volādo. Aues enī in volando nō hīt determinatas vias. Vnde ꝑz Jsidorum dicte sunt aues q̄s deuie in volando qz sine via constat eas incedere. eo q̄ eaz vie nō sunt determinate in aere. Sic peccatores in suis actib⁹ nō sequunt rationē q̄ habet humanis actib⁹ terminos vtutis imponere ꝓpter qō dicit Philo. in Ethi. q̄ virtus est habit⁹ electiu⁹ in medietate ꝓsistēs determinata rōne ꝑut vtiq; sapiēs determinabit. Jdeo dicunt indeterminate ⁊ in errādo vagabūde mō ascendēdo per superbiā mō descēdēdo p auaritiā. mō diuertēdo ad dexterā. i. ad delectatiōes gule ⁊ luxurie. delectationes enī ad dexterā pertinere dicunt ꝑm illud. Ps. delectatiōes in dextera tua. modo diuertēdo ad sinistrā per ipatientiā ⁊ irā. s. in aduersis: mō ante ꝓcedēdo p ꝓsumptionē: mō retrocedēdo per pusillanimitatē vel desperationē. ¶ Jtē aues motu alarū aerē diuidūt sed mox se claudente nullū signū sui trāsitus derelinquūt. Sic peccantiū vita ⁊ ꝓsperitas ipis mortuis ⁊ in sepulcro clausis totaliter deficit. Vnde ex persona eorum dicitur. Sap. v. Trāsierūt oia illa tanq̄ vmbra ⁊ tanq̄ auis que transuolat in aere.

¶ Capitulum. xcij.

Irginitatē carnis seruare cū fecunditate spūali docemur exēplo apū. Nā integritas carnis vt corpis virginalis oibus apib⁹ est cōis q̄n nullo ꝓcubitu miscent nulla libidine resoluūt nec part⁹ q̄ etiunt dolore ⁊ tamen maximū examē filiorum constituūt. Nā cū alie aues semel in āno singulos edant fetus apes geminos creāt ⁊ duplici ceteris fecunditate ꝓpōderāt. Sic quoq; mulieres sancte que suorum

corporum integritatem custodiunt immunes sunt a libidinose resolutionis fetoribus exẽpte sunt a partuũ doloribꝰ nihilominꝰ deo mltũ fructificãt in spũalibꝰ operum fetibꝰ. Duplici enī fecunditate ꝓuigatas mulieres virgines sacre pcellũt q; ille tñ carne fructificant he aũt carne ac spũ. Ille carne fructificãt mũdo corruptibiles ꝑiem generãdo. Iste corpore fructificant in celo incorruptibilẽ ꝓmerendo gloriã. Erunt inquit dñs sicut angeli in celo vbi neq; nubent. Geterãt quoq; nonunq; virgines sacre dño q; si non filios carnales tamen spũales. Nã omnes quos trahũt ad deũ sine exẽplis operũ sine oratiombꝰ vel etiã suis verbis eoꝝ spũales filij dici pñt.

¶ Item is ꝓuigati fructificent interdũ etiam deo per opa vite actiue virgines tamẽ liberius possunt ei parere fecꝰ tam operũ vite cõtẽplatiue q; etiam actualis. Ex quo patet q; dicit Isaie. lxvj. Adducti filij deferre magis q; ei⁹ que hꝫ virũ. i. virginis q; ꝓuigate.

¶ Itez virgines q; precipue iuuenes pñt cõtẽplationẽ dulcedinẽ. In cuius signũ apes iuuenes q; virgines faciunt melius mel vt Auice. dicit. Sic in virginibꝰ ac iuuenibus sancti mel. i. dulcedo cõtẽplationis supne tãto suauiꝰ generat q; cõto caro in eis spũ fortiꝰ subiugat. Vñ. Judicũ. xiij. dicitur de forti egressa est dulcedo.

¶ Capitulum. xciij.

Virtutes cardinales docẽt nos habere exempla hirũdinum. Nam primo hirũdo docet habere tpantiam precipue in cibo. Hirundo enī vt dicit Isid. ab eundo est dicta eo q; cibos sedẽdo nõ acgrat sed volando acgrit. Ita q; homo cibũ suũ necessariũ corpori transeundo ad necessitatem q; nõ insistẽdo ad voluptatẽ accipiat. Ero. xi. Comedens festinanter. Ille enim qui festinãter comedit nec magnã delectationẽ in comedẽdo nec etiã multũ cibum accipere cõsuevit. ¶ Secõ docet nos habere prudẽtiã. ¶ Primo ex eo q; nidũ tã artificiose componit q; vix sufficeret humana industria facere de quis materia. vnde quidam crediderunt eas habere ratiõ cognitiõ sicut phs dicit. ij. Phyſicoꝝ. Quãuis tñ non sit docent tñ nos esse prudentes vt sim prudentia nidũmenti vtutibus cõponam⁹. ¶ Docẽt hirũdies q; nos purgare nidũ cõscientie nostre ex eo q; ipse instruũt pullos suos stercora extra nidum eijcere vt q; nos cõscientias nostras purgare discam⁹ a fecibꝰ petõrum. Item hirundo hꝫ prudẽtiã in discernẽdo tpa q; loca. Nã tpe frigoris calidas regiones regrit q; ideo mare trãsit. in estate vo reddit q; cetera tpa inueniẽdo custodit q; prouidencia est imminẽtis exitus vt dicit Ambro. Similiter viri prudẽtes tpa discernũt q; put tpibus ꝓgruũt negocia disp̃sant. Sũt et loca mutanda vel grẽda prudenti prout videt ꝓgruere tpi. Solet etiã homo prudens futuri esse pñcꝰ ex eo q; rerũ exitꝰ prudentia metit. put Boeth⁹ dicit. ¶ Tertio docet seruare iustitiã ꝑcipue punitiuã sine iudicanda q; duꝫ sanguinẽ malefactoris effundit alioꝝ oculos aperit q; ad cautelã instruit. Vñ dicit Aug. q; sanguis dextre ale hirũdinis qui exit colũbe medetur oculis infirmis. Nã ala dextra hirũdinis est iusta sua principis ex q; duꝫ sanguis vnus effundit alioꝝ oculi ad fidẽ caseduꝫ illuminant. Haꝫ oculos gs culpa claudit pena aperit vt dicit Gre. q; nõ solũ pena ꝓpria sed etiã aliena illuminat frequẽter q; iuuat. ¶ Quarto quoq; docet hirũdo habere fortitudinẽ q; vt ee quodã genꝰ hirũdinũ q; oes aues timẽt. ita vt aqla eam fugiat tanq; hostẽ nec illa visa audet sup predã irruere eo q; morsus eiꝰ forte ẽ venenosus vt dicit Plinius. Tales hirũdies sancti sunt q; fortitudinẽ q; vtutẽ timent aues. i. vniuersi demões q; aqla q; ẽ rex auiũ. i. ipe sathã q; ẽ rex sup oes filios superbie. Nã morsus talis hirũdinis. i. oro sci hois patienti q; hũilis gsi venenosus ẽ eis q; demonibꝰ q; valde formidabilis. Virtutũ quoq; plenitudo q; abũdãtia nõ aggrauat aiam q; ꝓꝑꝰ alleuiat. q; ad ascẽdẽdum in celũ habilitat. Vñ est q; aues qto plus abũdãt penis tanto facilius sursum leuãtur q; velocius vadunt sicut patet in aq̃

bus prede q̄ sunt volat⁹ altissimi. Aer. n. inclusus infra penaꝝ ꝓcanitatē auez leui at ⁊ vt sursum ferat habilitat. Sic etiā pēnis virtutū sancti leuiank ⁊ ad ꝓtēplanda vel appetenda celestia sublimiter eleuant Dñi Ps. has pēnas ⁊ volatuꝫ desiderans dicebat. Quis dabit mihi pēnas sicut columbe ⁊ volabo ⁊ requiescam. Ecōtra autem ex vtutū carentia aia grauis relinquitur vt auis sine pēnis. Vnde dicit Augu. de deo a quo sunt virtutes. Cum tui pleni⁹ non sum oneri mihi sum.

¶ Capitulum. xciij.

VIta spiritualis hominum proficit ⁊ perficit sicut vita volatilium. Dicit. n. Ps̄s in. vj. de animalib⁹ q̄ post decem dies generationis complet pullus ꝛ omnes partes suas ⁊ tunc habet caput maius toto corpore ⁊ hꝫ caput inclinatū sup crus dextrū ⁊ alas expansas supra caput post hoc rumpit testa die decima octaua vel vigesima ⁊ exeunt pulli iaꝫ viuificati ⁊ alii qui gemelli sed inter gemellos vn⁹ est maior alter minor. Prima ergo pulli cōplexio fit in. x. diebus q̄ prima hois formatio in vita spūali fit p̄ obseruantiā decem preceptorū. Vnde dixit dñs Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata ⁊ tunc caput corpus excedit q̄ tunc ratio corpori dñatur ſcꝫ vt sit homo nō animalis ſꝫ magis spiritualis inclinat etiā caput. i. mens non solū per obedientiā sed etiā per humilitatē nō fictā sed verā: ⁊ hec inclinatio est super crus dextrū. Est enim q̄ negter se humiliat vt dicit Eccli. xix. ⁊ iste ī sinistrā partē se inclinat: ale etiā intellect⁹. ſ. ⁊ affectus per fidē ⁊ dilectionez supra caput. i. supra naturalis rōnis cōprehensionē extendunt vt incipiat iam homo terrestris mente ad celestia erigi. Sed ad secūdā pulli complerionē addunt. viij. vel. x. dies ſcꝫ vt fit dies. xx. vel. x viij. Quia si qs vult vere perfect⁹ esse opꝫ vt ad obseruantiaꝫ veteris legis. i. x. preceptoꝝ addat obseruantiā noue legis. i. consiliorꝝ christi sicut est illud Mat. xix. Si vis perfectus eē vade ⁊ vende oia que habes ⁊ da pauperib⁹ ⁊ alia ⁊ consimilia que cōtinentur in euāgelijs. perfectioni eni noue legis. i. euāgelij cōpetit octonari⁹ numerus ꝓpter. viij. diem resurrectionis christi. i. dñicaꝫ quaꝫ celebramus sicut iudei celebrant diem. vij. Vel propter diem. viij. resurrectionis nre quā expectamus in qua rupta testa oui. ſ. finita hac vita mortali tāq̄ pulli nouiter viuificati exibimus gemelli. i. in aia ⁊ corpore glorificati erit tamen gemellus vn⁹ maior q̄ maior erit gloria aie q̄ corpis.

¶ Itē perfectioni euangelij competit additio numeri denarij q̄ preter obseruantiam decalogi necessaria sunt sacramenta noue legis cū fide trinitatis vel. vij. dona spiritus sancti cū tribus virtutib⁹ theologicis. vij. enim ⁊ tria denariuꝫ numerum cōstituūt postq̄ rupta est testa timoris vt amoris vite corruptibilis exeunt gemelli. i. tam carne q̄ spū in vita spirituali perfecti. licet in regimine vite ⁊ dulcedine celestis conuersationis spiritus carnem antecedat. Plus enī cupit spūs q̄ possit ferre corpus vel q̄ plus percipit spūs de dulcedine q̄ corpus sustineat de labore. ¶ Itē vita mortalis similis est vite naturali volatilium. Quedā enim aues sunt q̄ pascūtur carnibus sicut accipitres ⁊ aues prede ⁊ his affinant hoies q carnalit viuūt pp̄ q̄ dicit Apo. Ro. viij. Debitores sum⁹ non carni vt ſꝫ carnē viuam⁹. Quedā vo pascunt herbis. vt anseres ⁊ similia ⁊ talibus similes sunt penitētes q̄ de nouo incipiūt qui adhuc mollioꝛa requirūt: solidus vi delicet cibū capere nō valentes. Ezechiel⁹. xxxiij. Regescent in herbis virētibus. Quedā aūt pascunt granis ⁊ seminibus vt columbe ⁊ huiusmodi qb⁹ affimilāt p̄fecti ⁊ spūales viri: pfectoꝝ eni solidus est cibus sicut dicit Apo. Mā cōtēplatiui pascunt seminib⁹ diuinoꝝ vboꝝ. Semen eni vbū dei ē vt dicit Luce. viij. ſꝫ actius pascūt seminib⁹ bonoꝝ operꝝ ꝑcipue elemosinaꝝ. Galat. vj. Qui seminauerit ꝛc. pascūt ēt seminib⁹ lachrimaꝝ p̄ oppūctōez Ps̄. Eūtes ibāt ⁊ flebāt mittentes semina sua: que scilicet semina pascunt. ⁊ reficiunt animas sm illud Psal. Cibauit nos pane lachrymarum.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum. xcv.

Ucia diuersa iudeis in lege moysi sub figuris diuersorum volatilium prohibita fuerunt. Leui. xi. Fuit .n. eis prohibitus esus aquile in qua ex eo qđ alte volat prohibet ꝛ figuratur superbia. ¶ Item griphis in quo qꝛ eqs ꝛ boibus infestꝫ est crudelitas potentiꝫ phibet. ¶ Itē alietꝰ in quo qꝛ pascit auibus signatur illi qui sūt pauperibus molesti. ¶ Itē milui in quo qꝛ maxime insidijs vnt signatur fraudulenti. ¶ Itē vulturis in quo qꝛ sequit exercitꝰ sperans comedere de cadauerib⁹ mortuorum signantur illi q mortem ꝛ occisiones affectant hoium vt lucretur. ¶ Itē prohibita sunt animalia eoꝝdē generis in q bus signant aliqui q exptes bone affectionis nō redeunt qꝛ eoꝝdē emissus ab arca nunq̄ redijt. ¶ Item struthio que cū sit auis ꝛ volare non possit sed semper circa terram moratur deo signat milites ꝛ se negocijs secularib⁹ implicantes. ¶ Item nocticorax que in nocte est acuti visus in die autem nō videt ꝛ ideo signat eos qui in temporalibus sunt astuti ꝛ in spiritualibus sunt inertes. ¶ Item larus qui natat in aqua ꝛ volat in aere ꝛ iō signat eos qui circuncisionem ꝛ baptismū venerant vel signat eos qui per contemplationem volare volūt ꝛ tñ viuūt in ags voluptatū. ¶ Itē accipiter q deseruit boibus ad predā ꝛ ideo signat eos qui ministrant potentibus ad hđandū pauperes. ¶ Itē bubo q in nocte q̄rit pastū de die latet ꝛ ideo signat luxuriosos q occultari q̄runt in nocte⁹ opibus q̄ agunt. ¶ Itē mergulus cuius nā est sub vndis diutius morari ꝛ iō signat gulosos q in aquis deliciaꝝ se mergunt. ¶ Itē ibis q̄ est auis africa hñs longū rostrū ꝛ pascit ex serpētib⁹ ꝛ forte idē est qđ ciconia ꝛ signat inuidos q de malis alioꝝ quasi de serpētibus reficiunt. ¶ Itē phibitus est cygnus q est coloris cādidi: ꝛ lōgo collo quo ex pfunditate terre vel aque cibū trahit ꝛ pōt signare hoies qui per exteriorē iusticie candorē lucra terrena querūt. ¶ Itē onocrotalus q est in ptibus orietis lōgo rostro: q in faucibus hꝫ quosdā folliculos: in qbus primo cibū reponit ꝛ post horā in vētrē mittit: ꝛ signat auaros imoderata sollicitudine vite necessaria cōgregātes. ¶ Itē porphyrius q pter nām aliaꝝ auium hꝫ vnū pedē latū ad natandū ꝛ alīū fissum ad ambulandū qꝛ in aqua natat vt anates ꝛ in terra ambulat vt pdices solo morsu bibit: oēm cibū aqua tingēs ꝛ signat eos q nihil ad arbitriū alteri⁹ facere volunt: ꝫ solū quod fuerit tinctum aqua ppie voluntatis.

¶ Itē phibitus fuit esus herodionis q vulgariter falco dr ꝛ signat illos quoꝝ pedes veloces sunt ad sanguinē effundēdū. ¶ Itē prohibuit ēt lex caradon q̄ est auis garrula signās loquaces. ¶ Itē phibita est vpupa q̄ nidificat in stercoribus ꝛ fetenti pascit fimo: ꝛ gemitū in cantu simulat: signāt tristiciā seculi que hominib⁹ imūdis morte opat. ¶ Itē vespertilio q circa terrā volat signāt illos q̄ seculari scientia pditi solū terrēa sapūt. ¶ Itē q vicīū aliqđ indebite fugit aliqđ in aliud cadit. Nā pdix nisum timēs ꝛ cū fugere volens dum eum in aere esse sentit a terra non surgit ꝫ sepe dū circa terram quasi secura fugit in rete vel laqueū se immittit. sic quandoq̄ aliquis nisum superbie vel tyrannidis fugere volens dum se ad terram nimis humiliando vel inclinere te mitescendo dimittit: aut in pusillanimitatis laqueum incidit vel nimie remissionis retibus se inuoluit. ¶ Itē vicia tria magis generalia repꝛesentātur in vpupa. s. auaricia luxuria ꝛ superbia. Nam vpupa humana comedit stercora. auis est omnino immunda: sed cristis capite extensis galeata. Humana quippe comedit stercora qui inhiat ad tēporalia lucra de quibus Apo. ait Phil. iij. Omnia detrimentum feci ꝛ arbitror vt stercora vt christū lucrifaciam. Immundus autem est qui luxurioſe vite pollutionibus subiacet. De quo Apostō. ait Epheſi. quinto Omnis fornicator aut immundus ꝛ cetera. Sed tunc cristam gerit in capite cum superbia

vñatur in mẽte ꝓtra illud Thob.iiij. Superbiam in tuo sensu nunq̃ ⁊c.

¶ Capitulum.xcvj.

Voluptatesꝫ ⁊ superfluitates exẽplo agle abijcere docemur. Mã agla ad plus tria ova facit: ꝫ tertiũ ꝓjcit: eo qꝫ incubãdo multũ grauat in tantũ.n.tũc debilitat vt quasi venari non possit. Tria igit ova agle tres sunt appetitus aie. Aliqd eni aliqñ appetit alia qđ ꝑtinet ad ipsius salutem. ⁊ istud est primũ ovuꝫ. Aliqd.n. appetit qđ ꝑtinet ad corꝑis necessitatẽ: ⁊ ꝟ est scđm. Aliqd vo qđ ꝑtinet ad vite voluptatez ⁊ istud est tertiũ qđ. ⁊ tanq̃ superfluũ ⁊ noxiũ abijciẽdũ ẽ. Grauat.n. mẽtẽ frequẽter superfluitas voluptat̃: ⁊ eã in tñ debilitat vt spũalia venari nõ possit. Vñ oñs discipulos monuit dicens Luce.xx. Attẽdite ne grauentur corda vestra in crapula ⁊c.

¶ Capitulum.xcvij.

Sura assimilat plume sue pẽnis agle q̃ sicut Plinius dicit hñt quãdã virtutem corrosiuã. Vñ posita cũ aliarum anũ plumis eas corrodit. Sic vsurariũ lucruꝫ cum bono lucro admixtũ ad nichil ipsum deduc. Vñ dicitur vsurarie ẽt cũ aliꝫ mixte cõiter pax durat. Vꝫ.n. vsura vtutẽ corrosiuã qꝫ eiꝰ q mutuo accipit fidẽ citocõsumit. Est.n. vsurariũ mutuũ apõ debitorẽ silitudo illoꝝ vmũ de qꝰ dicebat Job.xxx. Qui me comedũt nõ dormiũt. ⁊ a multitudine coꝝ ꝑsumit vestimẽtũ meum. qꝫ ex multiplicatiõe vsure: quandoqꝫ etiã vestimẽtũ in pignus datuꝫ cõsumit ⁊ transit ad creditorem.

¶ Capitulum.xcviij.

Iustus ꝓfiguratus fuit in asserib̃ qui offerebant in purificatiõe leprosi in lege mosi Leui.xiij. Leprosi eni purificari dicebant qñ cõsortio hominuꝫ iudicio sacerdotũ restituebant̃ ⁊ cultui diuino reddebant. Cõtigebat tũ quãdoqꝫ vt diuino miraculo per ritũ legis carnalis lepra mũdaret: qñqꝫ etiã sacerdos in iudicio decipiebat. Dñ primo iudicabat mũdus: ⁊ postea restituebat tãq̃ mũd⁹ ꝑ sortio hoiuꝫ ⁊ cultui diuino. s. post. vij. dies. in prima autem purificatiõe offerebat ꝓ se leprosus mundatus duos passeres viuos ⁊ lignuꝫ cedrinũ ⁊ vmiculum ⁊ ysopũ hoc modo vt filo coccineo ligarentur passeres ⁊ ysopus simul cũ ligno cedrino ita qꝫ lignũ cedrinũ esset quasi manubriũ aspersorij: ysopus vo ⁊ passeres erant id qđ de aspersorio tingebat in sanguine alterius passeris immolati in aqs viuis. Hec aũt. iiij. offerebãtur cõtra. iiij. defect⁹ lepre. Mã contra putredinẽ offerebat cedrus q̃ est imputribilis: cõtra fetoꝛẽ ysopus q̃ est herba odorifera: ꝓtra insensibilitatez passeres viui: cõtra turpitudinez coloris vermiculus qui hꝫ viuũ colorez. Passer viuꝰ auolare vo dimittebat in agrũ qꝫ leprosus restituebatur pristine libertati. In octaua vo die admittebat ad cultũ diuinũ ⁊ restituebat cõsortio hominũ: primo tñ rasis pilis totiꝰ corꝑis ⁊ vestimẽtis lotis eo qꝫ lepra pilos corrodit ⁊ vestimenta ingnat ⁊ fetida reddit: ⁊ post modũ sacrificiũ offerebat ꝓ delicto eius: de sanguine aũt sacrificij vngebat extremũ auricule eius qui erat mũdatus ⁊ postea pollices manus dextre ⁊ pedes. Qꝫ in istis ptib⁹ primũ lepra dinoscitur ⁊ sentit. Adhibebant aũt huic ritui tres liquores. s. sanguis ꝫ sanguinis cozruptiõe: oleũ ad designãdũ sanationẽ morbi: ⁊ aq̃ viua ad emundandũ spurcitiam. Per duos ergo passeres significabat figuraliter diuinitas ⁊ hũanitas xꝑi quoꝝ viuꝰ scz hũanitas immolat in vas. fictili sup aqs viuẽtes qꝫ. s. ꝑ passionez xꝑi aq̃ baptismat cõsecrant. Aliꝰ aũt. s. ipassibilis diuinitas viuꝰ remanebat qꝫ diuinitas mori nõ potest. Vñ ⁊ auolabat qꝫ passioni astringi nequit: ꝫ aũt passer viuꝰ simul cũ ligno cedrino ⁊ cocco vmiculo ⁊ ysopo. i. fide spe ⁊ charitate mittitur in aquã ad aspergenduꝫ: qꝫ in fide dei ⁊ hominis baptizamur Lauat autem homo per aquaꝫ baptismatis vel lachrymarũ vestimenta sua. i. opa

ꝛ omnes pilos.i. cogitationes radet: tingi
tur etiam extremum auricule dextre eius
qui mundatur de sanguine ꝛ oleo vt eius
auditus muniatur ꝑ corrupcõia verba
pollices autem manus dextre ꝛ pedis tin
guntur vt sit eius actio atq; affectio san
cta. ¶ Iteꝝ xps assimilauit se galline ẽ
thei. xxiij. Quoties inquit volui congre
gare filios tuos quemadmodũ gallina cõ
gregat pullos sub alas ꝛc. Gallina enĩ vt
dicit ibi glosa est circa pullos suos pijssima
Nam sub alis congregat eos ꝑ influũ de
fensat pro labore ꝛ amore filiorum egro
tat plus de pullis ꝙ de se curat. eos ma
gis ꝙ se pascit ꝛ satiat: inuenta esca eos vo
cat: pro illorum defensione hoiem impu
gnat: pro ipsorũ quasi amore raucit ꝛ vo
cem mutat plumas deponit ꝛ tota hispi
da fit ꝛ demissis alis incedit. Hec aũt om
nia xpo congrua sunt. Nam ipse ad pul
los suos.i. fideles magnum affectum pie
tatis gerit eos sub alis protectiõis sue in
vna fide ꝛ ecclesia congregauit. cõtra mil
lum.i. mundum seuientem eos defensa
uit pro labore ꝛ amore nostro in cruce to
tus languidus appuit plus de nobis ꝙ ꝑ
se curauit non tantum pane materiali: sꝫ
etiam sacramentali ꝛ spirituali sue doctri
ne nos pauit: inuenta esca nos vocat di
cens. Venite ad me omnes qui laboratis
ꝛ onerati estis ꝛ ego reficiam vos: pro no
stra defẽsione diabolũ expugnauit in cru
ce amore languens ꝛ voce deficiens rau
cus factus fuit ꝑ illud. ps. Rauce facte
sunt fauces mee ꝛc. Ibi etiã plumas ꝛ ve
stimenta deposuit in corpore flagellatus
totus hispidus factus fuit ꝛ diuinitatis
sue potentiam abscõdens alis.i. viribus
suis dimissis incessit. Hec igitur omnia
christus pro nostro amore fecit. Qui cũ
patre sancto ꝛ spiritu vivit ꝛ regnat deꝰ
in secula seculorum Amen.

¶ Explicit liber quartus de
similitudinibus rerum.

¶ Incipit prologus libri quinti de simili
tudinibus rerum.

Decit deus bestias terre
iuxta species suas ꝛ iu
menta ꝛ omne reptile
terre in genere suo Ge
nes. j. Deus hominem
in rerum primordio in
hac dignitate creauit vt
animalia terre omnia ei subiecta forẽt ꝙ
diu sine transgressione precepti qõ illi de
derat in innocentia permaneret. Vnde scri
ptura sacra Gen. j. testat tanꝙ trinum ꝛ
vnũ deum de homine dixisse creãdo. Fa
ciamus homine ad imaginem ꝛ similitu
dinem nostrã. Et preest piscibus maris ꝛ
volatilibus celi ꝛ vniuersis animãtibus ꝙ
mouent in terra. Et vt ipsa quoq; animalia
homini obedirent ad nutuꝫ mox primis
creatis parentibus super eadẽ animalia ter
re dñatum cõcessit dicens. Crescite ꝛ mul
tiplicamini ꝛ replete terraꝫ ꝛ subicite eam
ꝛ dñamini piscibus maris ꝛ volatilibus
celi ꝛ vniuersis animantibꝰ que mouent
super terram. Et vt homo eorũdem pro
libito seruitio vti posset deus ante cõspe
ctum ipsius oia cõgregauit vt ea noibus
varijs iuxta vniuscuiusq; proprietatẽ na
ture singula designaret. sicut in tam prefa
to capitulo continet Gen. Verus postmo
dum interueniente peccato predictorum
primoꝝ parentũ ex diuini transgressione
mandati quã ꝙ prefatum dñiuꝫ hominũ
super animalia bruta fuerit diminutum
vt sui vindex inobedientia hominis iobe
dientie cã fieret etiam in iumentis: nõ ta
men miserante auctore fuit ex toto subla
tum: qꝛ sic seueritatem iusticie misericoꝛ
dia tpauit qꝫ predictorum aialium terre
quedam conuersa sunt ad hois suppliciũ
quedã vero relicta sunt ad hois obsequi
um ꝛ nõnulla pcessa sunt ad hois infirmã
tis remedium. Vnde est ergo qꝫ in verbis
propositis moyses aialia terre tripliciter
nominauit. Nam nominauit bestias re
ptilia ꝛ iumenta. Fecit inquit deus bestias
terre iuxta species suas ꝛ iumẽta ꝛ omne
reptile terre in genere suo. Nã que su nt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ad supplicium hominis bestias nomina-
uit q; bestia fm Isido. dicit quasi vastua a
vastando prout sunt leones ⁊ vrsi ⁊ ani-
malia agrestia que homines quãdoq; im
maniter lacerant ⁊ devastant. Unde dicit
Eccli. xxxix. Omnia bona ad vindictam crea
ta sunt bestiarum dentes ⁊ scorpij ⁊c. Que
vero prestant remedia reptilia nuncupa-
uit. Nam ex tyris ⁊ serpentibus ⁊ alijs q̃
reptant super terram quãꝺ venenosa exi
stant salutifera tamen antidota cõfici do-
centur a medicis que venenis ⁊ morbis
varijs salubriter obsistunt. Ceterum ani-
malia illa que in obsequijs ⁊ vsib⁹ varijs
homini famulantur moyses in verbis p
positis iumenta nominauit. Que recte vt
dicit Basilius iumẽta dicta sunt quasi ho
minis iuuamenta prout equi vel boues
⁊ alia ꝓsimilia que hoibus in necessitatib⁹
auxilium prebent. Non tñ autem bona iu-
menta hoibus prebent corporalia iuua-
menta: sed insuper eis porrigunt spiritua
lia documenta ꝓpter qꝺ eorum doctrinã
requirere iubentur. Job. xij. Interroga
inquit iumenta ⁊ docebunt te: non quidẽ
documento verbi sed potius exempli eo
videlicet modo quo sapiens in prouer-
bijs dicit. Vade ad formicã o piger ⁊ con-
sidera vias eius ⁊ discе sapientiam ⁊c.
Prouerbiorum. vj. Porro q; scriptura
diuina non tñ de iumentis huiusmodi
sed etiam de animalibus alijs vt bestijs ⁊
reptilibus ad informationem nostrã exẽ-
pla introducit sicut Salomõ fortitudinẽ
iusti leoni assimilauit Prou. xxviij. Iust⁹
quasi leo confidens absq; terrore erit. Et
dominus serpentis prudentiam nos imi
tari mandauit dicens Mathei. x. Estote
prudentes sicut serpentes ⁊c. propositus
meus est in h quinto libro generaliter de
animalibus terre ⁊ bestijs ac reptilibus ⁊
iumentis exempla introducere plurima:
⁊ ea licet breuiter moribus adaptare libro
rum precedentium ordinem in materijs
⁊ capitulis conformiter prosequẽdo. Ad
illius videlicet laudem ⁊ gloriam qui do
cet nos super iumenta terre qui est deus
benedictus in secula seculorum Amen.

¶ Capitulum primum.

Abstinentia in pluribus ho
minibus iram vel impatiẽ
tiam generat. Nam sicut ca
nis famelicus si nimis fame
excrutietur conuertitur in
rabiem. Sic etiam hõ gu
losus si paululum abstineat ⁊ ieiunet effi
citur impatiẽs ⁊ furiosus q; delicijs assue
tus non põt fames pati. Et tales erant iu
dei ieiunates quibus dñs dixit. Isa. lviij.
Ecce ad lites ⁊ ꝓtentiones ieiunatis ⁊ per
cutitis pugno impie. Unꝺe qõ dixit Maxi
mus in sermone de natali. Ieiunium pa
cem dꝫ nutrire non iurgia. Quale illud ẽ
aũt q; non vesceris carnibus ⁊ de ore tuo
omni esca fœtida egreditur maledictũ.
¶ Itẽ abstinentia devota diabolus fugat
Nam sicut fames valida expellit lupum
de nemore. ita abstinentia devota diabo-
lum expellit ab hoie. Matth. ix. Hoc ge-
nus demoniorum non ejcit nisi in oratio
ne ⁊ ieiunio. Dicit Ambrosius q; homo
ieiunus spuro suo serpentem corporalem
interficit: quanto ergo magis ieiunij de-
votum spiritualem. Judith post ieiunium
caput olofernis amputauit Judith. xiij.
Hyero. Sagittas diaboli ardẽtis ieiunio
rum ⁊ vigiliarũ frigore restringere. debe-
mus. ps. Ego autez cũ mihi molesti essent
induebar cilicio humiliabam in ieiunio
aiam meã. ¶ Itẽ abstinentia plurimum est
vtilis ad deponẽdã vetustatẽ prauę ꝓsue
tudinis. Nã serpẽs qñ senio se grauatus
sentit ⁊ pellẽ veterẽ cupit ꝺponẽ vt reno
uetur: primo a cibo abstinet pluribus die
bus vt sic pellis ei⁹ faciliter relaxet. Quiꝺ
aũt est vetusta serpẽtis pellis nisi prava ⁊
vet⁹ ꝓsuetudo carnalis corruptiõis: quã
siquis deponere appetit opz q; primo ab
stineat a cibis ⁊ delitijs. Unde Leo papa
dicit in sermone de ieiunio. x. mensis. q;
per voluntarias afflictiones abstinentie
caro concupiscentijs moritur ⁊ spirit⁹ vir
tutibus renouat. Item supflue delectatio
nes gule vindicãde sunt p afflictiones ab
stinentie. Nã leo cũ se nimis ingurgitasse
sentit: per plures dies non mãducans ab

stinet a cibis. Sic quoq; superfluitas z vo
luptas cibi expianda est in cibi subtractio
ne z afflictione ieiunij. Gre. Caro leta tra
xit ad culpam afflicta reducat ad veniam.
Vnde Beñ dicit. Per h q a licitis absti
nemus ea nobis que prius cõmisimus il
licita condonantur.

¶ Capitulum. ij.

Accidie z tatio filis est mor
tui canis rabidi. Nam qui
morsibus a cane rabido ter
ribilia somniant: z timẽt in
somno z conturbantur: si
ne causa sũt stupidi omnes
respiciunt z a nullo respici volunt: z etiã
si passio inualuerit omnẽ potum respuũt
quam timent z latrant vt canes. z ita ti
midi fiunt vt pre timore cadant z tales ci
to moriunt nisi eis citius succurrat. Ille
igit mordetur a cane rabido qui tentatur
de accidie vicio z tales somniant terribi
lia z timent sine cã. Quasi enim terribilia
somniant qui ea que facilia sunt difficilia
estimant z idcirco sine cã illa aggredi vel
persequi formidant. Somnians n. aliqõ
terribile timet vbi nullum periculũ imi
net: q; illud qõ per somnũ cernit non ve
ra res: sed imago rei existit. Est enĩ somni
um prout dicit pbs fantasma aliqõ extri
secus apparens in somno. Fantasma autẽ
est similitudo rei imaginate z nõ ipsa res.
Talis n. accidiosus homo est: cũq; aliqõ
laboriosum occurrit faciendũ deficiens
spiritu quasi stupidus fit. ¶ Itẽ oẽs labo
rantes intuẽt z ipse piger existẽs piger ta
men videri vel reputari non patit. Et si
in ipso accidie passio inualescit omnẽ po
tum. i. perceptionẽ doctrine saluttifere re
nuit aquã penitentie timet z refugit: z pre
tedio vite vt canis latrat q; in omnibus
impatiens semper cõquirit z murmurat.
Ad spiritualia autem z virtuosa ita acci
diosi z interdũ timidi z pusillanimes sũt
q; omnia dimittentes in desperationem
ruunt: propter qõ tales amissa diuina gra
tia citius moriuntur in anima nisi eis ad
hibeatur alicuius spiritualis remediũ per
qõ excitentur debita medicina. Et ideo
Apo. dicit. ij. Cor. vij. Tristicia secũdi. i. ac
cidia mortem operatur. s. animẽ. Vnde si
cut mortuo corpori impossibilis est oĩs
animalis motus. ita accidioso animo im
possibile videtur esse omne laboriosum
op⁹. Vnde Seneca dicit in epla. lxxij. Mõ
putant accidiosi posse fieri quicq; qõ face
re non possunt ex infirmitate sua de vir
tute ferunt sententiam. Nam hec ad que
imbecilles sumus dura atq; intoleranda
credimus tormenta reputantes mortifi
cari ac prima luce excitari: non ista difficu
lia sunt sed nos fluidi z exiles sumus.

¶ Capitulum iij.

Auersitas hominibus sup
bis z aridis magis prodest
q; prosperitas. Mã carnes
animaliũ in quibus calidi
tas z siccitas dominat vt
sunt cameline in estate sũt
male sed in hyeme sunt optime. Est autẽ
velut calor estatis fautor prosperitatis q
plures malos efficit dum in superbiaz ex
tollit sed quasi asperitas hyemis est affli
ctio tribulationis: que dum ad humilem
sui recognitionẽ mentẽ reducit ad opti
mi dispositionem perducit. z ideo Greg.
dicit q; presentis vite prosperitas innocen
tie testis non est: multi ad perẽnem vitaz
per flagella reducunt: z pleriq; ad infinita
supplicia perducendi sine flagello moriũ
tur. Plerũq; ergo de hominibus accidit
q; facit hyems aduersitas bonos quos
fecerat estas prosperitatis malos. ¶ Itez
prosperitas temporalis aliquib⁹ prodest
z aliquibus obest sm defectum vel abun
dantiam charitatis. Nam carnes anima
lium que sunt calide z humide vt pecori
ne in hyemẽ sunt bone z in autũno pos
sunt competere: sed frigide z ficce sicut ca
prine: z frigide z humide vt porcine a me
dio estatis vsq; ad finem sunt optime: in
hyeme pessime. Similiter etiaz homines
qui sunt charitatis amore calidi z lachry
marũ deuotione humidi tempore hye
mis idest aduersitatis sunt boni q; charl
tas patiens est z non irritat. Sed etiaz in
autũno. i. abundantia prosperitatis quia

autūnus abundat fructibus tales cōgruē ter se habent qi sciunt abundare ⁊ penuriam pari. Sed illi qui sunt frigidi calore scz charitatis carentes ⁊ ficci humorē gratie non habentes vel frigidi ad spūalia ⁊ humidi.i. fluxibiles ad carnalia. Isti sunt pessimi in hyeme.idest i aduersitate quia asperitatem aduersitatis nequeunt sustinere possent tamē eē boni a media estate idest prosperitate qr si prosperitate mediocriter ⁊ temperate vterentur non eis obesset sed potius prodesset. Est enim in prosperitate vt sit proficua necessaria tēperantia alioquin est nociua. Vnde Seneca dicit. lxxv. epistola q ipsa felicitas nisi temperetur premit vel preterit. multarū vrbium in ipso flore luxuriosa imperia ceciderunt. Et quicquid virtute partum erat intemperantia corrit.

¶ Capitulum. iiij.

AFflictio carnis indiscreta plus obest aie q̄ pfit vt patet exēplo taxi. nā sicut dicit Arist. est q̄dā spēs taxi q cuz sua femina cibos ꝓtra hyemem colligit. ⁊ postea timēs ne deficiat feminā vsq; ad saturitatem comedere nō pmittit. At illa patientiā simulat ⁊ masculo cedens cauernam exit ⁊ per partem alteram latibulum intrat masculo ignorante cibos devorat ⁊ consumit. Sūt quasi taxus ⁊ femina spūs ⁊ caro humana ⁊ duz carni spūs plus q̄ necesse est subtrahit q̄uis corpus ad tēpus sustineat tñ per alterā ptem scz p infirmitatē alicuius vel debilitatē virtutis quā incurrit plꝰ ip̄o unde spūi subtrahit ⁊ sibi assumit q̄ illi spūs ante subtraxerit ⁊ sic indiscrete abstinens vel laborans vñ credit lucrari perdit. Et ideo Grego. dicit in Omel. ⁊ etiam. xxx. Moral. Plerumq; dum plus iusto caro restringitur ab exercitatione operis boni eneruatur vt ad orationem vel predicationem non sufficiat dum incentiua vitiorum in se funditus suffocare festinat.

¶ Capitulum. v.

AVdditio sic tenet hoiez in statu periculoso vt ipsū propter periculū dimittere non velit. Sicut. n. canis os carneū in vite dimittit ⁊ etiaz carnes calidas ad ignez q̄ tunq; ei noceāt vel minis expellatur. Sic ēt ambitiosus nō vult dimittere dignitates quantūcūq; occasione illaz angustias multas ⁊ pericula sustineat ꝓuo. i. vsq; quo paruuli diligitis infantiā ⁊ stulti ea q̄ sibi sunt noxia cupient. Puer enim difficiliter ascendit equū sed dū parū egrauit ñ pōt deponi donec cadit subito sic ambitiosus vir dignitates derelinqt donec subito moꝛit. ꝑs. Vidi impiū superexaltatū ⁊ eleuatū ꝛc. ¶ Itē ambitiosis accidit sicut canibus cōestis. n. canibus os canibus ꝓ ijcit. Magni canes osse relicto inter se litigant interim alius puus canis veniens os inuenit ⁊ comedit in pace magnis de eo certātibus ⁊ nihil inde hꝫtib⁹. Sic vacāte magna p̄bēda dū vn⁹ ex vna pte alia ꝓ ipa p̄bēda surgit ex altera ad illā adipiscendam ad papam appellant ⁊ prebenda relicta super eam litigant ⁊ causātur. Et interim deus confert alicui illam simplici ⁊ bono qui eam non expectabat nec curam adhibebat Luc. ij. Deposuit potentes ⁊ exaltauit humiles.

¶ Capitulum. vi.

AMicus fraudulēt⁹ q soluz vtile sibi itēdit deficiēti vtili efficitur aliqñ inimicus. Mā pulli vulpium qñ non inueniunt lac in mris vberibus mordēt dētibus ⁊ lacerāt ⁊ tanq̄ extraneā reputant. Sic amici fraudulēti nisi vt solebāt ōderit in ore eoꝝ q̄ppiā suscitāt bellū sup eos vt dicit. Nich. iij. ¶ Itē ꝑz q̄ amic⁹ q ē cā vtilitatis tādiu stat q̄diu vtilitas durat exēplo cāis q diligit os carneū āplectit ⁊ ꝓseruat q̄diu fuēti eo q̄ rodat sz nudū fine carne reliqt vñ Sene. q vtilitatis cā assūpt⁹ fuerit tandiu placebit q̄diu vtilis erit. ¶ Item amici vtiles assimilantur muribus qui in plenilunio crescunt sicut que

dam marina faciunt sed decrescente luna minuũtur. Sic amici qui sunt causa vtilitatis crescũt crescẽte luna. i. fortuna sz ea diminuta minuũt vt Poeta dic. Cũ fueris felix multos nũerabis amicos. Tpa si fuerint nubila solus eris.

¶ Capitulum. vij.

Mor spũalis trahit ad superna. sed amor animalis z carnalis trahit ad terrena q apparet per exemplũ ifirmatõe aialiũ. Maz formatio i aiali bruto z ꝑpleto faciẽ hz reflexam ad terraz: soli homini faciem erectam naturaz seruauit. Vnde Poeta. Pronaq; cũ spectẽt alia cetera terrã. Os homini sublime dedit celũq; videre. Dñ Basiliꝰ dic. Pecudes oẽs trene sunt iõ curuank ad terraz. Sed est alia plantatio celestis hõ que tantum hitu figure tantum dignitate distat a bꝛutis. Il lor ẽ facies deorsum. tuum vero caput i sublime erigit. Sed si te sedaueris corporis voluptate ꝑparatus es iumentis insipientibus z similis factus es illis. Sic ergo cum p amorẽ fiat q̃dã spũalis formatio qz aia i illiꝰ rei quã diligit similitudinem transformatur ille q hz amorẽ spiritualem z rationalem habet caput. i. mentem eleuatam ad supna sed ille qui habet amorem animalem idest voluptuosum vel carnalem habet eam tanq; bꝛutum animal iclinataz solum ad infima Apost. ad Col. iij. Que sursũ sunt sapite nõ q̃ super terrã. ¶ Itẽ amor spũalis i quo ꝑsistit vita aie tãto diuti⁹ ꝑseuatur quãto hõ min⁹ hz de terrene cupiditat ardore. Mã ceruꝰ q vt dicit Plini⁹ nunq̃ febrẽ sẽtit diutissime viuit scz pl⁹ q̃ cẽtũ ánis. z hoc ꝑtũ ẽ i ceruis alexãdri post eius mortẽ captis p cẽtũ ános q habebãt ánulosaureos in naribus ab eo sibi missos: Quid. n. estuãs febris nisi ardor cupiditatis: Qui ergo hac febre caret diuti⁹ i vita morat qz q caret cupiditate lõganimit ꝑseuat icharitate. Amor. n. charitat ẽ calor aie vitat. Dñ Hugo de sacto victore. Scio iquit aia mea qz amor est vita tua. Dñ. i. Ioh. iiij. Scim⁹ qm̃ translati sum⁹ ẽ morte ad vitã qm̃ diligim⁹. Hãc at vitaz amoris extigut vir⁹ cupiditat. Dñ Aug. dicit q charitatis venenuz est cupiditas.

¶ Item amor spũal facit sanctos viros non sentire ruinam vel aduersitatẽ rex temporaliũ. Nam catꝰ quando ab alto cadit super ãteriores pedes se recipit z vir p casuz aliquaz lesionẽ sentit. vel incurrit. Sic sci viri cũ p aduersitat incursum cadũt ab alto ꝑsperitatis temporaliuz recolligũt se sup anteriores pedes. i. firmãt se in affectib⁹ spiritualium. Sunt enim anteriores anime pedes spiritualiũ affectiones quasi autem posteriores sũt affectus temporales Apo. ad Phil. iij. Que retro sũt obliuiscẽs ad ãteriora me extẽdẽs. Et ideo sci viri casum tpalium tanto min⁹ sẽtiũt q̃nto i amore spũaliuz vehemẽtius iardescũt. ¶ Item amor charitatis ẽ ignis spiritualis q animam non vastat sz renouat. Vnde mentes deum amãtium files sunt cingulis quibusdam q fiunt de corio salamãdre. Est. n. qõdã gen⁹ salamãdre cuius pellis vilosa ad modũ pell' vituli marini ex q̃ ad vl⁹ regũ fiũt cingulia hi cinguli post multam vetustatem in ignem ꝓiecti non exurunt sed renouantur. Apo. phil. iij. Renouamini spũ mentis vre. ãc.

¶ Capitulum. viij.

Nima quanto est humilior z ab amore ẽreno magis vacua tanto ẽ in spiritualibus exercitijs magis ingeniosa z operosa. Nam aranea ẽ corpe parua z tñ ad faciẽdũ tellã ẽ mirabilis oposa. Et ẽ valde admirãdũ qõ tãta materiã de vtero suo trahat. Dicit. n. Auicenna z etiam Biasco. q aranearum telle nãe artificio ex earum visceribus generantur cum tamen vt dicunt quidam sp eius vterus inueniatur vacuꝰ a tali materia. Est igit i aranea paruitas corpis vacuitas vẽtris z nihilominꝰ mirabil' ars siue studiositas opis. Mã sicut dicit Plini⁹. Moderato vngue rotũdũ filũ eduxit z miro artifi-

clo fila cõnectit q̃ ab imo vsq; ad sũmus & tansuersaliter de pũcto ad pũctũ redu cit q̃dã lineari distãtia & oẽs lineares tractus in pũcto medio cõli distãtia a cẽtro contingit & ipius tele iterualla seu spacia inter fila miro artificio nunc sunt q̃drata nũc oblõga. nũc rotũda & tãto strictiora q̃nto medio viciniora & tãto latiora q̃nto extremis ꝓximiora q̃ modo ãt filũ. filo tã idissolubiliter cõiũgat vis ñ indicat & rõnis iudicũ vix affirmat. Miro ẽt mõ p fila tã subtilia vix visui peruia se leuiter eleuat & inclinat vt volare videat Parultas ergo corporis significat humiliratẽ mentis vacuitas ventris carẽtiam terreni amoris. Ingeniositas artificij prudentiã operis q̃ sãcti viri spiritualia opa facũt mirabili mõ ordinata connexa distincta formata & firma se aliquando hũiliter depmẽdo p condescẽsiões aliq̃n sublimiter eleuando p cõtemplationẽ. Similes videlicet ill angelis quos vidit Iacob i scala ascendẽtes & descendentes. Genes. xxviij. ¶ Item aie inferiores vires disponũt per superiores. Respõdẽt.n.i aia vires inferiores superiorib⁹ sicut anima ill vngues respondent cornib⁹. Tanta.n. ẽ affinitas inter vngulas & cornua q̃ in⁹ Ari. vacá patiẽtẽ in vngulis cum oleo inter cornua perungi. Per cornua vo accipe vires superiores scz voluntaté & rõnem sz p vngulas vires appetitus sensitiui inferiores scz irascibilẽ & concupiscibilem que tunc a morbis passionum in ordinatarũ temperatur & curãt q̃n ipe superiores vires oleo dine gre perũgũt & tal aia filis est illi vinee ỏ q̃ dr Isa. v. Vinea fca ẽ dilecto meo i cornu filio olei ꝛc.

¶ Capitulum. ix.

Amatura spiritualis hominum assimilatur armature naturali animalium terrestriũ. Nam in aialib⁹ igeniata ẽ natura vt õ lesionẽ aliqd sp habeat mũimẽti vt cerui ad suã defẽsiões habẽt cornua apes aculeos leones vngues lupi dẽtes & minuta aialia que se defendere non possunt agilitatem ad fugiendum receperũt vt lepores & huiusmodi. Similiter contra corpus. i. contra tentationes carnis cerui. i. spirituales viri iuuant se cornib⁹ duobus scilicet oratione qua fugantur cogitationes interiores & ieiunio q̃ fugãt motus carnis exteriores. Dñ hoc genus demonioꝝ scz carnaliter tentantiũ nõ ejicitur nisi in oratione & ieiunio vt dicitur Mat. ix. Diabolus ãt sepe trahit hoies ad peccatũ a quo dz hõ resurgere & õ manu diaboli exire inuãdo se dẽte q̃ abus terit. in q̃ signat cõtrito pccoꝝ. Dñ ãsi lupus ꝓterẽs ẽ peccatoꝝ i mẽte ꝓtritionem habens. ¶ Item debet se iuuare vngue qua scilicet scindit & aperit & aperiendo quod intus ẽ pdit & signat confessiones qua peccatum in conscientia latens ad salutẽ aperitur. ¶ Itẽ debet se iuuare aculeo vt apis idest solicitudine satisfactiõis Nam quasi aculeus pungens est memoria offense ad satisfactionẽ impellẽs. Vel apes. i. penitẽtes p bona opera fructificãtes debẽt habere aculeũ punctõis. i. timorẽ diuini iudicij vel memoriã mortis. Sz cõtra mundũ siquis nõ ẽ ad resistendum fortis dz iuuare se fuga sicut fecerũt sancti patres antiq persecutiones declinãtes ad deserta confugiẽtes. ꝑs. Ecce elongaui fugiens & mansi in solitudine. vel saltem fuga mentali fugere debẽt scz cor a mundanis remouendo. ꝑs. Diuitie si affluant nolite cor apponere.

¶ Capitulum. x.

Auaritia assimilat sanguisugę q̃ os triangulare hz & fistulã in ore cũ qua sanguinẽ bibit & carni applicata sanguinẽ sugit. & cũ nimiũ repleta fuerit illũ euomit vt itex sugere possit sicut Isiõ. dicit. Sic auaritia hz os triangulare. qz scz tres hz modos precipuos male acquirendi p rapinã furtum & vsurã. cuius fistula irreplebilis ẽ cupiditas insatiabilis. Hec sanguinẽ pauperũ sugit sicut manifeste apparet in vsurarijs q̃ oibus ad vitam necessarijs suos q̃q; debitores expoliant. & ex vsu-

rario lucro cū repletā bursā hūerit vsurari⁹ adhuc illud euomit.i. adhuc illō lucrū receptū ad vsurā tribuit vt itex lucretur. ℙro.xxx. Sanguisuge due filie sūt dicentes affer affer. ℭ Item auar⁹ ē sicut canis ad cumulū feni tacens fenū custodiens nec inde aliqd comedēs sed latrans, nihil inde amouere permittēs. Et idē dicuntur facere qdā serpentes qui balsamū custodiūt nihil deferri ꝑmittunt licz ipſi non vrank. Et ēt sunt filȝes auari apib⁹ q̄ mel ꝙ flores colligūt z ipe i fecib⁹ mellis mortuūtur. ℭ Item auar⁹ hō filis ē arāee que exiguo tēpore lōga trahit filla z tele semper intēta nunq̄ desinit laborare ꝑpetuum sustinet i opere suo dispēdiū qz ad modicū vētū vel pluuiam tela rūpit in qua diutius laborauit. Sic auarus in modico tempore magnas diuitias acqrit z texture. i. augmētatiōi vl̄ guberna tōi eaz ſp intēt⁹ a labore nunq̄ desinit. ſ3 frequent posteq̄ magna telā. i. magna substātia congregauit ad modicū vētū. i. icursū alicui⁹ guerre insurgēt̄ vel tyrāni diripietis vel etiā ad modica pluuia alicui⁹ i fortunij cōtigēt̄ auferr subito illō qō cū magno diuti⁹ labore ē cōgregatū. Isa. lix. Telas arāee texuerūt. ℭ Itē auar⁹ assimilat simie. q̄ qñ duos hȝ fet⁹ filium quem magis diligit i brachijs portat aliū vō in humeris gestat. Sȝ quando sibi fugiendi necessitas instat dilectū filiū eijcere cogitur q̄ dum ab alio quem humeris gestat premitt facili⁹ capit. Simia ergo ē auarus filius autē quē diligit est mundus quem brachijs. i. affectionib⁹ strigit z gerit. fili⁹ āt quez minus diligit est spiritus suus quem quasi post dorsum portat quia parum de ipso curat. Sed cū post mortem hinc fugere siue exire cōpel it tūc filiū dilectū. i. mūdū dimittere cogit z spūs de quo nō curat peccato grauat⁹ a demonibus capitur z ad eternū interitum ducitur. Luce. xvi. ℳortu⁹ ē diues z sepult⁹ est i iferno. ℭ Itē auari similes sūt formicis magnis q̄ dicūt idice ab ipis historiographis q̄ auruz mira cupiditate custodiunt z ꝑ eo defēdēdo cōtra homies bella sumunt z tñ ide nullum ꝓmodū suscipiunt. Dic. n. solin⁹ q̄ formice ille sunt magne z cornute z ē illis mira feritas ꝓpt amorem auri. Sed homines in estuo tē pore illuc vadunt. qñ ꝓpter caloris estū morantur i lambulis z sic auꝛ furantur z gēmas. Sed formice eos odore ꝓsēti unt foras exeūt eos inuadunt z aurū ꝙ posse defendunt z tamen de ipso auro nec comedūt nec bibūt nec aliqd ide faciunt. Simile accidit multis auaris q̄ die noctuq; ꝑ auro laborāt nec ide bonū habēt. Ecclesiastes. vi. Vir cui deus dedit diuitias substātiam z honorem z nihil deest anime sue ex omnibus que desiderat nec tribuit ei potestatem deus vt comedat ex eo ſ3 hō extraneꝰ deuorabit illō: ſ3 vanitas z magna miseria est.

ℭ Capitulum. xi.

Eneficētie obsequijs ōlinitur feritas mēt̄ qō pateti elephātib⁹ qui capiuntur ꝑ mō vt dicit solin⁹ fit fouea subterānea i via ꝙ quā assueuerunt ire in quē ele phas incidit ignoranter ad quez veniēs vnus venator ꝓcurit eum z pungit ipm: alter āt venator dum venit ꝓcurrente ipsum ꝓcurit z eu3 expellit z dat ei ordeū ad cōedēdū. Cūq; ter vl̄ ꝛ̄ter sic fecerit bestia liberātē se obligat z ei obediēs māsuescit ex quo ꝙ ꝑ3 sic dicit poeta. Oē fer⁹ aial placat amica man⁹ ſ3 si brutū animal sic diligit se deceptorie ōfēdētē vl̄ demulcētē seu ō fouea extrahētē quanto magis aīa dȝ xp̄o diligē q̄ eā veracit⁹ a diabolo ōfēdit celesti pabulo reficit z ō barathro peti educit. Vñ glibet xp̄ian⁹ dȝ dicē. quid retribuā dño ꝙ oib⁹ q̄ tribuit mihi

ℭ Capitulum. xij.

Landitores assimilantur scorpionibus. Scorpio .h. sicut dicit Bre. blandiēdo incedit: sed cauda ferit nec mordet in facie sed a posterioꝛib⁹ nocet. Vñ dſ scorpio a scorte qō ē dulce z poio pois qō ē fingē eo ꝙ i aurioꝛ ꝑte blādicias fin

dit ⁊ posteriore pungit. Scorpiones ergo sunt oēs blandi ⁊ malitiosi q bonis in facie nō resistunt sed post dorsum portāt vnde venena fundant. ¶ Item pcōres ō linire blanditiis malum est magnum. Dñs Exo. xxiiij. precepit dominus. Non coques edum in lacte matris sue. Per edum eni peccator in lacte vo blanditie designātur de quib⁹ Pro. i. Fili mi si te lactauerint pcōres nō acquiescas eis. Edū qdē in lacte coquē ē pcōres hoiem blanditiis delinire. Aliter āt edus signat xp̄m pp similitudinem carnis pcti q ñ erat a iudeis coīnd⁹. i. occidēdus in lacte mris. i. in tpe ifācie sue.

¶ Capitulum. xiij.

Onitas ⁊ malicia hominū
ꝓdēt multū ex loco vbi
b morant ⁊ ex societate cū
qua conuersantur ⁊ exercitio in quo occupāt. Mā
ꝑ hypocratem ad cognitiōes bonitatis aialiū ꝑt veniūt i cibum hominū ꝓfert scire ⁊ pascua vbi nutriūt: qr illa q̄ pascūt in mōtib⁹. i. locis siccis melioza ⁊ sapidioza sūt ad esū q̄ ea q̄ i vallib⁹ hūdis ⁊ aquosis. In quo ēt signat q̄ ēt penitētib⁹ meliora sūt loca penuriosa q̄ ō litiosa. Eccli. xxvi. Nec fuit inigtas sodome sororis tue. abūdātia ⁊ saturitas panis ⁊c. Itē ꝑdest ēt scire aerem hūidū ⁊ siccū quo ꝙuersāt. Quasi eni aer quo homo circundatur est colegiū i quo homo ꝙuersat: de quo multū refert vtrū sit hūidus vl siccus. i. vtrū ouos⁹ vl idenos⁹ ⁊ aridus. ¶ Itē ꝓfert scire quantitatē getis ⁊ mor⁹ eoꝝ. Aialia āt domestica pauciorīs mor⁹ sūt. ⁊ iō maioris hūiditatis q̄ silvestra ꝑp qō carnes domestico⁊ sūt mollioꝛes ⁊ ad digerēdū faciliores: nā ex mlta q̄ete pori claudūt ⁊ calor ita⁹ icludit ꝑp qō grossi hūores dissoluūt: ⁊ sic carnes molescunt ⁊ attenuant. Sed qr nimiū comedūt ⁊ bibūt humoꝛ superfluitates augēt ⁊ in pinguedines multiplicant ⁊. iō taliuz aialiū carnes plurimū nutrire ꝓbant: sic viri spūales ⁊ cōtēplatiui magis geti ⁊ min⁹ opatiui sunt q̄ carnales vel actiui. ⁊ iō secū moātes magis sūt p̄ lachrimaruz cōpūctionē hūidi. i. gb⁹ ēt ex multa getemētis clauduntur pori. i. sensus corpis ⁊ dissoluuntur grossi humores. i. dissipant in eis terrene cogitationes ⁊ affectiones mollescunt pietate ⁊ attenuantur cibi ⁊ potus pcitate Sed qr spiritualibus nutrimentis intrinsecus abundātius pfruunt: iō cōsolationis ⁊ gre pinguedie replent ō qua. ꝑs. dicebat. Sicut⁹ adipe ⁊ pinguedie repleat anima mea ⁊c. ¶ Item bonitas ⁊ malicia, morīs sequit i hominib⁹ ex bonitate ⁊ malicia volūtatis sicut in brutis ꝓuenit ex bonitate ⁊ malicia cōplexionis. Mā qō facit in brutis nālis cōplexio ḃ in hominib⁹ facit voluntatis dispositio ꝓpter quod dicit Augustinus q̄ voluntas est qua peccatur ⁊ recte vivitur. Quod autem mores varientur brutorum ꝑm varias complexiones eorum ex multis exemplis apparet. Hinc est enim q̄ ex omnib⁹ aialibus insit motiua ⁊ sensitiua virtus tamen ꝑm magis ⁊ minus. Nam q̄/daz sunt sensus vivatōris extimatōis fortioris ⁊ sagacitatis subtilioris. Hinc est q̄ bos est pigritia plenus ⁊ tardus ad motuz asinus stolidus equ⁹ ad cōcupiscētiā ꝓnus. Lup⁹ ꝺomit⁹ canis gratific⁹ ⁊ fidel⁹ amicus. Et hic etiam similiter ꝓuēit vt dicit Ari. q̄ quedam aialia sūt magne mansuetudinis vt vacca ⁊ ouis. q̄da in domite feritatis vt vnicornis quedam magne audacitatis vt leo quedam astute fraudatiōis ⁊ multe maliciositatis vt lupus ⁊ vulpes Hinc etiam est vt idem dicit q̄ quedam animalia diligunt societatē ⁊ turmati vadūt vt cerui onagri ⁊ cameli ⁊ hmōi. Et q̄da societatē fugiūt sic illa q̄ ō rapia viuūt Auic. āt dic q̄ inf oia aialia hō ñ ꝓt viuē sol⁹ ⁊ grues formice ⁊ apes i ḃ cū hoie pcordāt. Dīc ergo hmōi mores. gi. sūt diuersimode bruti. ex diuersitate cōplexiōis ꝓpetūt ēt suo mō hoib⁹ ex diuersa dispōne volūtatis Dīt eni primo oib⁹ hoibz esse cōit sens⁹ discretōnis ⁊ mor⁹ bōi opis: plati ⁊ maiores debēt ee sensus. i. agnitiōis viuatōris respectu bestiatōis fortioris ac verioris respectu sui ⁊ sagacitat⁹ maioris respectu primi: vl

dz ē in eis sens excellēs in contemplatione diuinorum. estimatio vehemens in prouisione futurorum ⁊ sagacitas prudensi gubernatōe subiecto ꝑ. vel sensus quātuz ad expositiōez scripturaꝝ. estimatio quātū ad distributionez elemosynaꝝ sagacitas quātū ad correptionem culpaꝝ Inueniuntur ēt hoies fīles bob ꝑ tarditatem pigritie: fīles asinis ꝑ stolidtatem imprudentie. similes equis ꝑ pnitatez luxurie. similes lupis ꝑ idomabilitatem sup bie: ⁊ pauci similes canib⁹ in fidelitate amicitie. Inueniuntur interdum qdā mites vt vacce ꝑ mansuetudinez: ⁊ qdā feroces vt vnicornes ꝑ tyrānidē. qdā audaces vt leones ꝑ plumptiōez. qdā fraudulēti vt vulpes ꝑ doceptiōez. Nonulli ēt vitā solitariā ⁊ ꝓplatōis secretū diligūt: qdā vo in cenobioꝝ siue ꝙuētuū cōgregatōibus dño fuire satagūt. cōiter āt hō non tute viuit sol⁹ neq; ꝑtū ad vitā corpalē neq; ꝑtū ad spiritualē. Vñ dr Eccli. iij. Ve soli qz si cē. Claustrales vo q simꝫ viuunt dñt ꝙuenire cū gruib⁹ i seipos bñ custodiēdo. grues. n. dñr ēe optie sut custodes qz grues ficut dicit Ambro. vocis ꝑcio terraz petūt vbi a labore qescūt ⁊ ad castroꝝ custodias vigiles ordināt vt alie secure qescāt. Vigiles. n. super vnum crus stāt directe ⁊ lapillū i altero pede tenent a terra suspēso vt si sōn⁹ irrepserit p casuz lapilli exciteutur. ¶ Itē ꝙuenire dñt cuz formicis ō futuro videlz sagaciter ꝑ uidendo: Prou. vi. Vade ad formicā o piger ⁊ considera vias ei⁹ ⁊ discē sapiētiā que cum non hēat ducē neq; ꝓtez nec principē pat estate cibū sibi ⁊ ogregat in messe qō comedat. ¶ Itē dz ꝙuenire cuz apib⁹ bōa opa dulciter faciēdo: Eccli. vi. Breuis in volatilibus est apis ⁊ initium dulcoris habet fructus illius.

¶ Capitulum. xiij.

Caritatis fraterne legem implere castores nos docent. Nam hec animalia in grege viuunt suaz spēz diligūt dētib⁹ ligna pcidūt ⁊ ad sua latibula ferunt ⁊ miro mō ea deducunt. Nā vnum ꝑ vehiculo pedib⁹ eleuatis supinum ponunt ⁊ inter eius crura abscisa ligna ꝓponūt ⁊ sic eum oneratum ad latibula sua trahunt quē exonerāt ⁊ cū subtilitate multa sibi hitacla pant. Docent igitur nos castores iter hoies socialiter ⁊ amicabiliter viuere exēpla vtutū ab aliis auide capere qō est ore arboꝝ ligna pcidē ⁊ ad ire mētis hitatiōez ꝙuertere. ꝙ ät vn⁹ onera ꝑ alijs portat docent nos illā legē charitatꝫ adiplere de q̄ Apls dicit ad Gal. vi. Alē alterius onera portate ⁊ sic adiplebitꝫ legem xpi ⁊ pcipue debemus nos inuicem iuuare ad edificandum mentis domū in hitaculum dei. ¶ Itē charitatis ordo requirit vt fortiores in laboribus debiliores pcedāt. vt eoꝝ tā exēplo q̄ auxilio ī becilliores laborē facilius ferant. Exēplo .s. ceruorum quando flumia immensa ⁊ maria trāseunt ēe. fortiores innatando pcedunt quibus debiliores in natando capita superponunt ⁊ sic sibi succedentes iuicē laborem leuius fert vt dic Ysi. Apo. Ro. xv. debem⁹ nos firmiores ibecillitates infirmo ruz sustinere.

¶ Capitulum. xv.

Arnalis hō assimilatur herindi serpenti. qui moratur in aqua a quo percussi obrigescunt in hydropisim. quam multi bonam vocāt qz bonis stercore vtit vt Ysido. dic. Tales sūt carnales hoies in aqs voluptatꝫ viuētes q efficiūt vt hydropici ꝙ saciabiles de ipis ōlectatōnib⁹ carnis fīt hydropic⁹ ō potu. Et hi dū i carnalib⁹ gloriāt q̄ sterciorib⁹ bouis vtūtur. Gloria. n. viri peccatoris sterc⁹ ⁊ vmis ē. i. Mach. ij. Vñ quasi sterc⁹ bouis ē ipa immundicia carnis in qua luxurios⁹ delectarur. Terē. iij. Qui voluptabātur in croceis amplexati sunt sterc̄ora. i. spreti ōlectatōib⁹ spūs aplexāt carnalia vicia. Et ēt serpēs rinatrix q veneno aqs īficit vt Lucan⁹ dic. ⁊ tal ē ōlectatio libidis q̄ ēt aqs matrimonij inficit veneno pcti.

¶ Capitulum. xvj.

Caro nra assimilat vaccę. Vacca enī impinguata iugū abijcit cui minus pasta libet subijci. Inīmo ät proprio iacēs ꝛ torpens pigescit ꝛ maxime si a labore subtrahatur. Sicut igitur vacca ex cibo ex lecto sine fimo ꝛ ocio impinguata iugum recusat. Sic enam caro nostra ex refectiōe gule ꝛ fimo luxurie ꝛ ex ocio incrassata recalcitrat ꝛ iugū spūs portare recusat. Scuter. xxij. Incrassatus ē dilectus ꝛ recalcitrauit cō. Econtra ät caro laboriō ꝛ abstinētia domitā iugo spūs subditur mansuetaq; pp qđ dicebat Apo. i. Cor. ix. Castigo corpus meum ꝛ in seruitutem redigo ꝛc. Vnde carnis lasciua domanda ē ad modum iuuence. Ecl. n. iuuenca iuuenis vacca quando iā iugo ē apta vt dicit Isi. que quia est animal lasciuum iugo fortiori premitur ꝛ stimulo pungitur vt recte boue sequatur. Sic qñ caro lascīa ē ꝺz fortī iugo penitentie ꝑmi ꝛ penalium operum stimulo molesta ri. Eccli. xxxiij. Seruo maluolo tortura ꝛ pedes. ¶ Item carnis concupia assimilatur syrene que dulcedine sui cantus hominem dormire facit quem cum viderit ꝓsopitum portat ipz ad locū siccū ꝛ cogit ipz coire secū qđ si noluerit vt ñ possit ipz occidit ꝛ comedit. quasi ergo pestifera syrena ē carnis cōcupia cuius cātus dulcedo ē delectationis suggestio ad quā tunc bō dormit qñ rō per negligentiam non resistit: sed tunc ad siccum ducitur quando per interiorem consensuz aqua gre vacuatur: sed tunc cum syrena coit cū ad opus peti puenit. q; si homo forte iā interius tactus aliqua compunctione refugeret vel impedimento aliquo perfi cere non valuerit tunc acriori pugna tē tationis inuaditur a qua nonnunq; ꝓ sternitur ꝛ peti cōsuetudine deuozatur. Ysa. xxiij. Syrene in delubris voluptatis ꝛc. ¶ Ité concupia carnis assimilat scorpiōi. cui⁹ venenuz sic dic̄ Plin⁹ ꝑ triduū valde ledit ꝛ tádem léta morte ꝑmit nisi aliq⁹ succurrat. Sili⁹ ꝓcipie venenū valde ledit ꝙs per triduū ꝓmo. si delectabi li cogitatione: ecō in ꝓsens⁹ adhibitioez terno vero in operis impletōne. Opus. n. luxurie lenta morte ꝑimit: q; non statim sed post finem viuendi ad eternum supplicium pducit. ¶ Item caro nra per humilitatem pnie mortificata efficit aie medicina. cui⁹ exēplū apparet i rubeta si que i boracē q̄ ē g. nāe venenose q̄ licz sit venenosa valde tñ p incineratiōez pdit vī veneni ꝛ vtutē medicie magnā recipit. Ꝙ valet ad cuā ꝛ carnis pdite recuperatiōez ꝛ neruoz ꝙsolidatōez ꝛ vulnez ōfricatiōnē si deb⁹ te illo cinē qs vtaf. sic ꝺz caro venēo sit ifecta ꝓcupie ꝑ incineratiōez tñ. ꝑ mortificatiōez pnie dūliata efficit aie medicina qñ ꝑ afflictionē ꝛ mortificationē vir⁹ luxurie extinguit: meritū ꝑ penā pus pditū restaurat. neruū. i. vtutes aie ꝙsolidant ꝛ roborant ꝛ vulnera tētationū cessant ꝛ exiccant. ¶ Ité carnis vigia remouēt assiduitate laboris cui⁹ exēplū appet in capreolo: q; sicut dic̄ Cōstātinus i velocitate mot⁹ ꝛ assiduitate diete fus caro capoli a superfluitate expurgat ꝛ saporis ꝛ odoris grauitas ab eorum carnibus amputatur teneriot ꝛ digestibilior efficitur. Sic etiam ex solicitudine boni operis ꝛ assiduo motu laboris caro nra a viciorum carnalium passionibus expurgatur. quorum nutrimentum ē ocū. Eccli. xxxiij. Mitte seruū. i. carnē in operatione ne vacet. multā. n. malicia docuit ociositas. ¶ Item carnis vicium fuit tentatio melius fugiendo ꝙ resistēdo cuaditur sicut capreolus non vngue neq; dente ꝛ sola velocitate fuge a canibus se defendit. Vnde Aplus. i. Cor. vi. Fugite fornicationē. ¶ Capitulū. xvij

Castitas hominis assimilatur castrationi bouis.

Mam bos post castrationem proficit in robore ꝛ vtute ꝛ efficitur magis domit⁹ ꝛ matur⁹ ꝛ qet⁹ ꝛ ad laborē magis apt⁹ ꝛ grauioris iccss⁹ ī qb⁹ significat q; per castitatē voluntarie et integre seruatā quā castratio significat

UNIVERSIDAD DE MURCIA

de qua dñs dixit ab alis. xix. q̄ sunt eunuchi q̄ seipsos castrauerūt ꝓpter regnū celorū hō disponit ad augmentū gratie ad susciplendū māsuetū iugum discipline ad maturitatem penitentie ad quietē cōscientie ad laborē quoq; obedientie ⁊ ad grauitatem modestie. ¶ Ieē caste viuētes liberant a multis curis ⁊ periculis q̄ cōiugati patiunt ⁊ illaqueant. Et ideo cōtinentiam vouētes ⁊ cōtinenter viuentes sunt similes castori q̄ sentiēs se a venatoribus propter testiculos q̄rī quos hz medicine aptos dum ipsos venatores psentit testiculos sibi absindit ⁊ venatorib⁹ derelinq̄t ⁊ sic se ab eis redimit: ⁊ iō castores a castrādo vocant. Et hz testificant de castore Isido. Cicero Juuenalis. phisiolog⁹ ⁊ Plin. Quidā aūt auctores hoc negant q̄ forte tūc ipsor aliqua est spes q̄ hoc facit. Vbi ergo filios sunt cōtinentiā vouentes. s. qui semetipsos non carnaliter hz spiritualiter castrāt ꝓpter regnū celor ⁊ ne per delicias ⁊ voluptates carnis capiant a venatoribus infernalibus. i. a demonibus.

¶ Capitulum. xviij.

Cautelis ⁊ circūspectionibus multis sancti viri abūdant maxime in exterioribus. Vnde sunt similes pāthere que est in pelle exteriori minutis orbiculis superpicta ita vt ex maculaꝝ varietate tota videatur exterius oculata. Sicut ō sanctis animalibus dicit Apo. iiij. q̄ erāt plena oculis ante ⁊ retro. Et isti oculi sūt eorum prudentissime cautele ⁊ circūspectiones prouide quibus videt quo modo sit caute ambulandū in oibus vt dicitur ibidem q̄ isti oculi sanctorum animaliū erāt ante ⁊ retro. Nam ante est cautela multiplex ⁊ circumspectio virtutum sed retro cautele ⁊ circūspectiones vitioꝝ. vel ante habent oculos. i. cautelas in prouisione futurorum ⁊ retro ex memoria preteritorum. vel ante habent oculos in contemplatione spiritualiū retro vero hñt oculos idest cautelas multas in dispensatione temporalium. Vnde subtiliter contemplantur eterna que sunt ante ⁊ prudenter dispensant tpalia que sunt retro.

¶ Capitulum. xix.

Caritatem mentis fugare nos docet lacerta. Est enim quedam lacerta saura dicta vt dicit Ysid. cuius oculi duꝝ p̄senectute caligāt foramen intrat parietis ⁊ contra solē oculos aperiens lumen recipit. Quasi lacerta caligās ex vetustate est peccator cecatus ex longa peccandi cōsuetudine. Hic si vult lumen gratie diuine recipere opz q̄ intret foramen parietis. i. amaritudinē penitentie vt regularis obediētie ⁊ vt ibi oculos mentis. i. intellectū per oratiōem ⁊ affectū per deuotionez soli. i. xpō aperiat. vel aperiunt oculi anime lumini celestis gratie per contritionē ⁊ confessionem in foramine parietis. i. in aretitudine satisfactiōis ⁊ tunc recipitur lumen gratie celestis Ysaie. xxx v. aperientur oculi cecorum.

¶ Capitulum. xx.

Ibus spūalis doctrine q̄liter sit recipiendus ostenditur exemplo cameli. Nam camelus hz plures vētres primo recipit cibū in ventre primo qui incipit digeri in secō ⁊ melius in tertio ⁊ ea⁹ digestio cōsumat in q̄rto. Sic cibus spūalis doctrine reqrit q̄tuor receptacula. Nam primo opz q̄ recipiat in aure. s. vt attente audiatur Josh. viij. Qui est ex deo vba dei audit ¶ Scdo in corde vt intelligat vt memoriter teneat. Jac. j. Non auditor obliuiosus factus ⁊ ibi incipit digeri per affectionem. s. in corde in q̄ tā digestione nō trāsmutat vbū sed trāsmutat: ¶ Tertio i manu. i. in opere vt impleatur Jac. j. Estote factores verbi ⁊ non auditores tm̄. ⁊ hoc modo melius digeritur: q̄ plus applicatur homini ⁊ plus assimilat ipsum Jac. j. Factor operis hz beatus in facto suo erit. Sed quarto recipitur in ore vt sapienter doceat ⁊ hec est completa verbi digestio. i. vtilitas cōis cum. s. perficit discentem. Vn

UNIVERSIDAD DE MURCIA

de Math. v. Qui fecerit & docuerit ꝟ magnus vocabitur in regno celorum.

¶ Capitulum. xxi.

Laustraliū vita assilak tortuge. Nam tortuga testa claudit & illa q̄ ē fluuialis est venenosa & mortifera.

Sꝫ terrestris que habitat in domibus vel siluis est bona. Huius carnes ethicis & cōsumptis sunt bone q̄ sunt virtuꝫ reparatiue. Sic vita religiosa testa includit. i. clausura claustri & obedientie & cōtinentie. Sed si sit fluuialis. i. laxa vel fluxa & nullo freno discipline cohercita sicut sunt monasteria quedam tūc est venenosa & mortifera. Mortifera. s. eis & venenosa aliꝫ imitantibus eos. Sed terrestris. i. illa q̄ discipline debite terminis stabilit: siue sit cenobitaruꝫ in ciuitatibꝰ morantiū: siue heremitaruꝫ in siluis degentiū bona est & laudabilis. Hec ethicis & cōsumptis. i. his qui sunt a mūdo defecti vel debilis virtutis ad euadendum pugnas mundi vel diaboli est vtilis & proficua ad assumendū. q̄ repat & confert eis virtutes spirituales ps. Ecce elōgaui fugiens. s. a mundo. & mansi in solitudine.

¶ Capitulum. xxij.

Onfiteri & purgari peccata canes docent. qui q̄n infirmant comedūt radices cuiusdā herbe vt euomāt & sic curant. Et dicit Plinius q̄ euacuatiōes & purgationes primo oñderūt canes qui repleti noxio cibo gramen comedūt & vomendo se purgant. Si quis hꝫ infirmitatē peccati si comedat radicem herbe. i. si habeat contritionē que est radix penitentie inducet eum ad confessionis vomitum: p quaꝫ purgabitur animus emittendo peccatū: per gramen igit penitentie euomitur peccatū in cōfessione quod erat venenosum nutrimentū anime: & ita fit purgatio conscientie. Eccli. xxxj. Vome & refrigerabit te.

¶ Item confessio peccati faciendi est duꝫ adhuc peccatum recens est: q̄ tunc penitentē efficaciter liberat: cum sit anteq̄ peccatum per consuetudinē inualescat. Mꝰ catulus lactens apertꝰ & ictibus serpentū appositus venenū extrahit dolori subuenit & membrū totū sanitati restituit cum aliis remedijs q̄ fiunt vt Pli. dicit. Quasi enim catulus lactens est peccati nouitas delectans & demulcēs q̄ tūc aperit & ictui serpentis apponit q̄n cuꝫ cōpunctione in confessione exponitur. Quasi eni ict⁹ serpentis est ipse casus tentationis: q̄ & venenum culpe per cōsensum & dolorem conscientie per remorsuꝫ inducit. Sed dum per confessionez petiñ adhuc recens detegitur q̄n lactens catulus & apertus vulneri adhibet quo & venenū culpe abstrahit & dolor ꝓscie tollitur. & cū adhibitis remedijs satisfactionis mentis salus integraliter repat. ¶ Sed notandū q̄ verecundia cōfitendi tenet hominē in peccato & facit eū teneri & illaqueari a diabolo sicut tenetur & capit ab hoie leo: Ad capiendū enim leonem fit duplex fouea: vna cōtinua iuxta alia & ouis ponit in prima: sed q̄dam cista q̄ faciliter claudit ponit in scōa. Deniq̄ ens ergo leo ꝓpter ouē salit in primaz & videns se nō posse exire de ea ducit⁹ verecundia vt lateat intrat in scōam & sic incidit in decipulā. Postmodū a scōa in primā a venatore inducit & tādiu ibi tenetur donec domet vt tangit Hyc. sup Ezo. Similiter est duplex fouea ad capiendū & illaqueandū peccatorez prima est q̄n petiñ cōmittit. scōa est q̄n peiñ retinet siue cōtinuat. In ꝑma ponit ouis. i. delectatio bestialis ꝓpter quā peccator seipsum ꝓcipitat. In scōa est cistula se claudens. i. peti cōsuetudo que q̄n includit tenet petōrē vt vix exire possit & peccator ex prima intrat scōaz ꝓpter verecūdiā. s. vt lateat: q̄ postq̄ homo cecidit in peccatum intantuꝫ verecundatur confiteri & timet ne sciatur q̄ potius permanet in ipso peccato. Sed q̄ dum vnum peccatū retinet trahit ad aliud. ideo ex prima fouea transit ad secundam. q̄ ex opere peccati transit ad cōsuetudinem peccādi. ꝓpter quā homo fortiter & diuꝰ a diabolo detinetur. ita q̄ ab ipso nunq̄ dimittitur postq̄ ab eo inclu-

sus est per prauam consuetudinē. ¶ Ytez accidit petri sicut cani. Est enī quedā rana q̄ mussa in os canis ipsius obmutescere facit. Canis ergo est peccator imūdus. s. quē rana. i. hūana verecūdia obmutescere facit ad confessionē peccati. Et similiter rana. i. timor mūdan⁹ facit obmutescere canem. i. predicatorē a vitioꝝ redargutiōe. Isa. lvi. Canes muti nō valētes latrare.

¶ Capitulum. xxiij.

Onfidentia sanctorum virorū nō est in exteriori apparatu sz in interiori spiritu z in xpi auxilio z virtute Sūt enim files leonibus quoꝝ tota virtus est in pectore z firmitas i capite. sic virtus sanctoꝝ est in pectore. i. intus in corde q. est in pectore claudit Apls Epl. iij. Det vob corroborari p spīm ei⁹ in interiorē hoīe. ¶ Itē firmitas eoꝝ ē in capite. i. in xpo ꝙ dō. Derbo dñi cēli firmati sunt. s. sci. Ipse enī xps qui ē verbū dei est caput sctōꝝ. i. ecclesie ꝙ illud Apls. Epl. i. Ipsus dedit caput sup oēm ecclesiā q̄ est corp⁹ eius ꝙ. xxviij. Iustus q̄si leo cōfidēs absq; terrore erit.

¶ Capitulum. xxiiij.

Ompassionez z auxilium dñt hoies impendere ei q̄ cecidit in peccatū vel in aliq̄ graue infortunīū. exemplo. s. elephantū. Dicit enī plus q̄ cū elephas quiesc ꝙfa arbori z maxime palme se appodiat q̄q; arbore frangit z in terrā cadit q casum suū irrecupabilez videns miro modo barrit. ad cuius barritū multitudo iuuenū accedit subito elephātū q̄ seniorē ꝙ viribus relenāt z vt cū erigāt miro affectu se inclinār. Tūc aūt hō qescere volēs arbori se appodiat. q̄si mūdo vel delectatōi peti inheret vt desiderio suo satisfaciat sed arbore fracta cadit q̄ vel mūdo deficiēte vl delectatiōe trāseūte in aduersitatē vel peccatum ruit. Et tunc casuz suū miserabilez agnoscēs debet barrire. i. aliorū auxilium flebiliter iplorare clamando ad sctōs vel ad homines pios z hūiles. z tūc alij fortiores vel potentiores dñt ei cōpati z iuuare ꝙ possz vt subleuetur. Eccli. iiij. Si vnus ceciderit ab alio fulcietur.

¶ Capitulum. xxv.

Ompunctionis hūilitas repellit tētationū sagittas

c Dicit. n. Arist. de capreolo q̄ quando vulneratꝰ cimi nus querit z comedit quo sagittas de corpe suo eicit. Quas aūt sagittaꝝ iacula sunt tētationū incendia. quib⁹ cū se aliqs ꝓcussuz videt cimnū comedere dz. Et tunc aliquis cimnū comedit cū ad cōpunctōis humilitatē solliciter se reducit. hec. n. ē q̄ tumorē elationis reprimit. sicut cimni semē vētris inflationē restringit. Dec igit cōpūctiōis humilitas dum eos forti custodia munit tentationuz sagittas longius repellit Greg. Si cōpunctiōis virt⁹ nos in intimis affigit. ois strepit⁹ praue cogitatōis ommutescit.

¶ Capitulum. xxvi.

Onscientie sue domus bs homo glubet edificare ante omnia. deinde alijs iuuē

c dere exemplo bombicis. i. illius vermis ex cui⁹ textura bōbicinū cōficit. Hic enī prio domū fabricat in qua habitat. tū qua contra frig⁹ se defensat. postea vo telas texit more aranearuz. Domus interior hominis ꝙscientia est. quā sapiētia edificat. penitētia purgat. charitas ornat. z talibus ante omnia homo intendere debet Eccli. xxxij. Percurre prioꝝ in domū tuā z. Dec domus cū est bene ꝓparata efficitur dei habitaculum. pacis domiciliuz deliciarū celestiū refectoriū. z cōtra frig⁹. idest ꝓtra asperitatez cuiusq; aduersitatis fortissimū ꝓpugnaculū. Dac ergo domo ꝓpo cōposita pōt secure hō telas exterius texere id ē exteriorib⁹ reb⁹ itēdere ordinādis ad alioꝝ vtilitatē. ¶ Ytez dom⁹ ꝙscie cū labore edificat sz facil⁹ deuastat. Dñ assimilat araneaꝝ tele q̄ cū labore multo cōponit z tñ facilit dissipat. Sic ꝙscia p vnū actū peti mortalis Iac. ij. Qui offendit in vno fact⁹ est oium reus. Caplm. xxvij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Ontẽplatio ⁊ oratio congruit p similitudinẽ habitationi aialiũ terrestrium. quoꝝ quedã vt dicit Aug. habitat in montibus vt cerui ⁊ hmõi ps. montes excelsi cervis. quedã vero in cauernis vt vulpes ⁊ talpe ⁊ hmõi ẽ Matth. viij. Vulpes foueas hñt quedã vo in cãpis ⁊ planis locis. vt oues ⁊ hmõi ps. Oues ⁊ boues vniuersas insup ⁊ pecora cãpi. Sic vita cõtẽplatiua vel oratiũ regrit mõtẽ. i. altitudinẽ conuersationis. Isai. ij. Venite ascendam⁹ ad montẽ dñi ⁊c. In cuius signũ dñs orare volens montem ascendit Matth. xiiij. C Itẽ regrit cauernam. i. latibulũ securitatis ⁊ solitudinis Matth. vj. Tu cũ oraueris intra cubiculũ tuũ ⁊ clauso hostio ora pr̃z tuũ ⁊c. C Itẽ planicies ⁊ latitudinẽ dilectiõis. vel planiciẽ. i. bassitudinẽ humilitaꝝ. vel planiciẽ. i. tẽperiem sobrietatis. s. vt ꝓlator nõ plus sapiat qꝫ opz sapere. ⁊ iõ nõ dñt p̃sumptionem ascendere sz se in hũilitate tenere Eccli. ij. Altiora te ne q̃sieris. C Itẽ ꝓtẽplationis ges alas impinguat. sicut somn⁹ ipinguat glires. Glires. n. sunt longi mures quos somnus efficit pingues. Tota. n. hyeme dormiũt ⁊ regelascũt q̃si mortui. Significãt ergo eos q̃ sunt in ꝓtẽplatiõe diuti⁹ pistẽtes. q dum introrsus in semetipsis ab exterioꝝ⁹ tumultiꝝ⁹ semoti diuti⁹ in ꝓtẽplatiõe pistũt. q̃si lõgo somno gescentes interna ꝓsolatõe pinguescũt. ⁊ dũ exteriorib⁹ curis ⁊ actib⁹ moriunt mirabili pinguedine gre iteri⁹ibuunt. C Itẽ ꝓtẽplatio vel oꝺo facit nos cognoscẽ statuz mentis nr̃e ⁊ ei⁹ defectuz. Nam onager qñ nescit vbi femia sua sit in mõtẽ altũ ascẽdit ⁊ sonat. statu ꝓpit vbi sit. Sic hõ q vbi. i. in q̃ statu sit mẽs sua vl̃ ꝓscia nescit dz p ꝓtemplationẽ ⁊ orationẽ in altũ ascẽdere ⁊ ibi illuminat⁹ ⁊ si nõ visiõe. i. certa cognitiõe. saltẽ tñ quodã odore. i. q̃dã ꝓbabili ꝓiectu rationẽ ppẽdet ⁊ cognoscet de statu vel de defectu aie sue Isa. lij. Ecce itelliget seru⁹ me⁹ exaltabit⁹ ⁊ elevabit⁹ ⁊c. Tunc seruus dei itelliget q̃lis sit cũ in altum contẽplationis exurgit.

C Capitulum. xxviij.

Ontritio hũilis trahit de corde peccatoris venenũ culpe ⁊ mitigat morsuz ⁊ tristitiã ꝓcie sic musce cõtrite ⁊ sup morsuz aranee venenose apposite venenũ extrahũt ⁊ dolorẽ lenũt vel alleuiãt. Mã ꝓtritio muscaꝝ imũdaꝝ est ꝓtritio ⁊ pnia turpiũ actionũ. Morsus ãt venenose aranee ẽ ꝓsensus vel ppetratio actiõis. seu tentatiõis male. Dñ circa h exẽplũ nõ. q musca viua sit aranee esca: mortua aũt ⁊ ꝓtrita sit morsus aranee medicina. Jn q̃ signaf qꝫ petũ in hoie viuens diabolum pascit. Sz cũ p pniaz ⁊ ꝓtritionẽ mortificaf vt⁹ diaboli euacuaf. Dl̃ musca mortua ⁊ ꝓtrita est caro vitijs mortificata ⁊ pnie afflictiõibus attrita que araneaꝝ morsib⁹ obsistit qz demonum tentamẽta repellit.

C Capitulum. xxix.

Oꝺis vitiũ diabolus sup oia diligit imo vt ipsum nutriat interdũ oia vitia extinguit extrinseca. Et iõ diabolus filis est sui. Mars sus sicut dicit Plinterdũ viginti filios parit ⁊ qñq; oẽs deuorat p ter pmũ. quẽ ꝑceteris amat ⁊ ꝓmo ꝓmaz mamillã dat. Sic̃ diabolus q̃nis in hoie multa vicia q̃si multos filios pariat tñ qz ꝓma radix oiuz est in corde. iõ corruptionez cordis sup oia fouet ⁊ amat. ⁊ pp ipaz ꝓseruãdã ⁊ nutriẽdã ẽt alia vitia extiguẽ nõ curat. qõ maxie apparet in hypocritis quoꝝ q̃si oia vitia oriunt ex itẽtõe cordis sinistra. Ad quã nutriẽdã ⁊ ꝓseruãdã ei⁹ nõ curat imo gaudet diabolus q oia vitia exteriora restrigat. s. q vitiũ gule restrigat p abstinẽtiã. vel luxurie p ꝯtinẽtiã vel lingue p doctrinã sctã. vel auaricie p elemosynã ⁊ sic de alijs oib⁹ nõ curat diabolus dũmõ cordis itẽtio q̃ẽ vt ꝓmogenita ei⁹ ꝓmaneat ⁊ ꝓseruet corrupta. Scit enĩ diabolus bñ q si ẽ ꝓtua itẽtio q̃ ꝓcedit puersus ẽ oẽ op⁹ qõ segt̃ q̃is rectũ cẽ videat sicut Grego. dicit. C Itẽ dz ꝓrio cor

reparari deinde exteriora opa reformanda vel ordinãda sunt. Vñ aranea fracta tela non egredit ad venandũ nisi prius illa reformata quã semp a medio incipit reparare nihil extrema reputãs q̃diu mediũ est fractũ. Sic aiam siue vitã p peccatũ fractã ꝓmo dz hõ repare p priam incipiendo a medio. i. a corde añq̃ egrediat ad opa exteriora faciẽda. qz remanẽte interiꝰ fractura peccati nõ cẽnt meritoria opa exteriora. ¶ Math. xxij. ¶ Nũda prius qõ intus ẽ ꝛc. Gre. in. ¶ Moral'. Si semel cor intẽtiõe corrũpit sequẽtis actiõis medietas a termino ab hoste calido secure possidetur. Qñ totã arborẽ sibi fructus ferre cõspicit. quã veneni dẽte in radice vitiauit.

¶ Capitulus. xxx.

c Rudeles hoies sunt fises canibus q̃ pcussũ canez et vlulãtẽ oẽs lacerant z pse quũt. Ita ẽt hoiem aducrsitate pcussuz crudeles nõ adiuuãt. sz potius detrahẽdo lacerãt dicẽdo q̃ bñ meruit. ps. Sup dolorẽ vulnerꝫ meoꝝ addiderũt. Boe. Hic malis nostris cumulus accedit q̃ cũ miseris aliq̃d grauitatis infligit q̃ perferant meruisse credũtur. Aliq̃n ettã tales crudeles hoies non tñ maledictis sed ẽt factis a iniurijs persequunt ꝺm illud ps. ¶ Persecutus ẽ hoiez inopem z mendicum. ꝛc.

¶ Capitulum. xxxi

c Rux xpi diabolus ligauit z eius virtutẽ prostrauit. Cuius exẽplũ hẽtur i bone siluestri. q. odit z psequ oẽ rubeuz. z ió venator se rubeis induit. z sic eũ ad se inducit. Cum aũt sibi appropinquare viderit post magnã arborẽ se abscondit. Ac bos ita fortiter arborẽ ferit cornibus. q̃ ea sic i ligno infigit vt extrahere illa nõ possit. z sic duz alitꝫ occidere q̃rit sz ipz occidit. Hic ergo bos siluestris gerit similitudinẽ demonis qui oẽ rubeũ oditq; sanctoꝝ sanguinem fundere sitit. Sed xps venator celestis venit z rubeo se induit qñ passibilẽ carnem induit z assumpsit. q̃ ex purissimis sanguinibus beate virginis formata fuit. vt dicẽ Damasc. Vel tunc rubeo indutus fuit qñ eius sanctissimũ corpus sanguie rutilauit sicut in ozõne z flagellatiõe z crucifixione Isa. lxij. Quare rubrũ ẽ indumentũ tuũ ꝛc. Videns aũt xps tpe passionis magis ꝓpinquũ sibi diabolũ persequẽtẽ post magnã arborẽ se abscõdit. qñ sez occultando sue deitatis potentiã cruci se affigi pmisit quẽ dum diabolus crucifigi fideliter procurauit in ipsaz crucẽ fortiter impegit. et sic dũ tenere z ꝑsternere credidit ipse detentus z ꝑstratus fuit. Hoc enim sicut dicit Ecclesia ordo nostre salutis depoposcerat multiformis proditoris ars vt artem falleret z medellam ferret inde hostis vnde leserat. ¶ Capitulum. xxxij.

Opiditas auaritie pducit ad interitũ aie. Est. n. cupi
c dus similis leopardo. qui dũ comederit aliq̃d venenosum tunc q̃rit stercus humanum. vt cum eo extiguat venenuz vnde venatores fimum illum sup arborem in vase suspẽdũt i quem leopardus saliens vt stercus accipiat iteriz ipsuz venatores interficiũt. tunc ergo leopardus veneno inficitur cum auarus cupiditate accenditur. qz venenum charitatis est cupiditas vt Aug. dicit. Sed tũc ad expellẽ dũ venenũ q̃rit hũana stercora qñ ad satiãdũ cupiditatẽ sectaꝫ tpalia lucra ỏ gb⁹ Apo. ait ad ¶ Phil. iij. Oia detrimẽtũ feci z arbitror vt stercora vt xpz lucrifaciã. sz tũc vẽatores iꝫ stercora sup arborẽ suspẽdũt qñ cupide mẽti demones vt eã inflãment temporaliuz diuiciaꝝ magnificẽtiã oñdũt. Sic fecit diabol⁹ xpo quando duxit eum in montem excelsum z ostendit ei oia regna mũdi z gl'a coꝝ z postea dixit. Iꝫ oia tibi dabo: qõ ergo fecit xpo apta visione h̃ facit frequẽti⁹ hoi cupido occulta suggestiõe. vñ cũ cupid⁹ ad capiẽdũ tpaliũ diuitiaꝝ stercora p lucra non licita nitit'a venatorib⁹. i. dmõib⁹ vita aie ꝑuat. vñ. i. Thi. vi. q volũt diuites fieri i cidũt itẽtatiões z i laqueũ diaboli. z desideria multa z inutilia q̃ mergũt aias i iteritũ.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum.xxxiij.

Vra ⁊ occupatio tpalium multa euacuat hominem a virtute interiori. Cuius exemplū apparet in bombice. i. illo vermiculo ex cuius textura bombicinū conficit qui telas texit ad modū aranearum. Sed sicut dicit Ysid. Dum filla egerit euacuat ⁊ nihil in eo remanet nū aer. Ille enim ad telas texendas filla egerit q ad tpalium rerū dispositiones ⁊ occupationes vite sue studia conuertit. qz dum secuti negocijs totaliter implicat interi⁹ virtutib⁹ penit⁹ euacuatur. Vñ Apo. dicit. ij. Thi. ij. Qđ nemo militās deo negotijs secularibus se implicat vt ei placeat cui se p bauit.

¶ Capitulum.xxxiij.

Vriositas nouitatū est instrumētū diaboli ad alias occadēdas. Sūt enī curiosi hoies siluestrib⁹ ceruis siles q tante simplicitatis existūt. q hoiez mirant ⁊ stupent nouitatez. ⁊ equo vel bubalo ad eos accedente ita in eū respicūt. q hoiez iuxta se veniente ⁊ sagittis eos ipetentez nō aduertūt. Ita curiose mentes cū circa ꝯsdā nouitates inutiles sed eis admirabiles occupant iaculo erroris vl elatōis vl alicui⁹ alterius pcti a diabolo feriunt. Et Apo. i. Thi. vj. dicit pphanas vocū nouitates deuita. Sic curiosi fuerūt athenienses de qb⁹ dr Actuū q ad nihil aliud vacabāt nisi vt aliqd noui dicerēt vl audirēt.

¶ Capitulum.xxxv.

Electatio pcti occidit mentē sicut pot⁹ murē. Dicit enī Arist. q⁹ musnō potat ⁊ si potauerit morit. Tūc enī delectatio peccati potat. qñ i eā cōsentit ps. Intrauit sicut aq in interiora ei⁹. ⁊ tūc anima occidit qz peccatū cū consumatū fuerit generat mortē. ¶ Itē delectatio est cā mortis anime. sicut dulcedo mellis est cā morb⁹ vrsi. Nāq; vrsus aliqñ altissimas arbores scādit ⁊ fructus ⁊ mel ibi ꝯgrit ⁊ sepe dū esurit ad cūdē locū redit. Dū venator circa pedē arboris sudes atq; palos acutissimos vndiq; circūcingit ⁊ ante apertura vñ exit mel malleū pōderosu⁹ cū fune suspendit. ventes ergo vrsus esuriēs ⁊ mel de arbore trahē cupiēs p malleū ipedit. tūc ille malleū a se abijcit. sed quāto fortius eū pellit. tāto grauius rediens caput ei⁹ percutit ⁊ sic tam diu fit quousq; ex frequēti ictu caput ei⁹ debile deficit. cadēs ergo sup palos ruit. ⁊ sic p pria stultitia se occidit. Sic⁊ dū hō dulcedinē siue delectatiōes pcti ꝯgrit malle⁹ diuini p̄mōis de q. Hie. xxiij. Verba mea ḡsi malle⁹ pterēs petras. peccatū ipsu⁹ p̄hibens ei resistit. quē dū peccator abijcit ⁊ a se p̄cipit p̄m illud ps. Proiecisti p̄mones meos retrorsu⁹. i ipsu⁹ fortis⁹ ipīgit ⁊ finaliter deficiēs in pctm ruit qđ ad eternum interitum trahit. Capitulū.xxxvj.

Desideria cordis bona tūc hñt efficaciā ⁊ pducūt ad bona opa qñ sūt charitate informata. Boues enī illi sūt excellētes ad opa q hñt cornua lata. nigri vo ⁊ parua cornua hñtes reputantur ad opus inertes. Quasi enī cornua capitū. sūt desideria mentis q tūc dilatant qñ boues charitate informant. ⁊ tunc tales. i. hmōi hoies excellenē opant qz amor dei nunqz est ociosus: opatur enī magna si est Greg. ps. Placebit deo sup vitulū nouellū cornua p̄ducētē. Sz boues nigri. i. homines in peccato obscuri. qz charitatis extēsione carēt hñt parua cornua. i. parua boni desideria. Et ideo ad bñ operandū pleni sunt oi inertia. Vñ in tali boue deficiēte calore charitatis ⁊ abūdāte frigore iniquitat⁊ abūdat pigritia aratri. i. fructuosi opis p̄m illud. Prou. xx. ppter frigus piger arare noluit.

¶ Capitulum. xxxvij.

Detractor affilat serpenti. Primo qz serpēs silenter morsum infigit sicut dr ō dypsa. q⁹ prius occidit q̄

lentiaꝫ. nēqꝫ tristitiā morturo iducit. Talis est detractor occultꝰ. Eccls. x. Si mordeat serpens in silentio. ita nihil minꝰ hꝫ qui occulte detrahit. Scdo qꝫ serpēs nō recte sed tortuose incedit. Vñ ꝺm Ysi. vocat anguis qñ angulosus qꝫ nunq̄ incedit recte. ⁊ talis est detractor fraudulēꝰ q in cipit a cōmendatiōe vt nō recte credat ex odio dicere sꝫ post recōmēdationē rectoꝝ quet ad vituperationē. ¶ Tertio qꝫ serpēs terrā comedit. sūt. n. qdā serpentes q latitāt in cauernis ⁊ lingūt puluerē ⁊ sugunt terre humorē vt dicit Plin. talis est detractor insidiosus ⁊ maliuolus q actibꝰ alto rū insidiat latenter. ⁊ solum illud qō videt terrenū. i. vile vl despectū comedit. i. mordendo ⁊ detrahēdo dicit: bona aūt si qua nouit occultādo suppꝛimit Ysa. lxv. Serpenti puluis panis eius.

¶ Capitulum. xxxviij.

Quoti hoies ꝯto magꝭ a se mouēt ꝺlectabilia carnꝭ. tāto magꝭ ꝓficiūt in bōitate ⁊ sapoꝛe mētis. Mā aialia nālit hūida sunt meliora ⁊ magis sapida qꝫ magis sunt a lacte remota sicut pꝰ in carnibus porcinis. Sic multis lachrymis hūidi. i. hoies deuoti ꝯto plus a lacte ipsius carnalis dulcedinis elōgant tāto magis in sapoꝛe iterne ꝛsolatiōis augmētant ꝑs. Renuit ꝛsolari aia mea. sān carnalibꝰ tñ sequit. Memor fui dei ⁊ delectaꝰ sus Ysa. xxviij. Quē docebit sciaz ⁊ quez itelligere faciet auditum ablactatos a lacte auulsos ab vberibus ⁊c.

¶ Capitulum. xxxix.

Jabolus assilit draconi de quo ꝑs. draco iste quē formasti ad illudē dū ei. Mā draco hꝫ malū sibilū. i. sibilādo fiatū ꝓgiosuz emittit ⁊ aerē inficit ⁊ sic morbū pestilētē gignit. Sic diabolus hꝫ malū sibilū. i. malā suggestionez quā imittēdo cor inficit ⁊ morbū pestilem peccati ꝑ ꝺlectationē inducit. ¶ Itē draco hꝫ malū morsuz. Dicit. n. Aristo. q cuꝫ morsus draconis sit venenosus ⁊ malus pisces qui ab eo mordent subito moriunt. Iste morsus draconis. i. demōis est in ꝛsensu petiti quo mox aiam mouit. ¶ Itē diabolus est filis serpēti q timet hoiez nudū ⁊ insilit in vestitum. sic diabolus timet hoiez paupez ⁊ alū ꝓteptoꝛez ⁊ illaqueat hoiez diuitez ⁊ alū possessoꝛem Aplꝰ. j. Thi. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in tētationē ⁊ in laqueū diaboli. ¶ Itē diabolus assilit colubꝛo ꝑmo. qꝫ vmbꝛā colit. vñ ꝺ coluber qñ colēs vmbꝛā. i. cordā vmbꝛosa ⁊ obscura petis. vel vmbꝛas. i. mētes in petis sopitas qꝫ vmbꝛa somnū inducit Job. xl. In vmbꝛa dormit. ¶ Itē coluber fugit ceruā. ⁊ diabolus fugit aias solicitā in opibꝰ bonis. diligit eni mentes ociosaz ⁊ odit solicitā q in cerua ſignificat q ē ad currēdū expedita. ¶ Item qꝫ coluber leonē occidit. ⁊ diabolus iterimit hominē supbū qꝫ supbia ē ꝓpriū eiꝰ iaculū. ¶ Itē qꝫ rutā odit. i. pniaz amarā. ¶ Itez qꝫ pellē depōit. i. appentē neqtiā. ⁊ h ē qñ trāsfigurat se in angelū lucis. ¶ Itē qꝫ ne mora ⁊ ꝛcauitates arboꝝ diligit. Memora. n. sūt corda studijs rōnalibꝰ destituta ⁊ bestialibꝰ desideriis plena. Mā nemora sūt habitacula nō hoiuz sꝫ bestiaꝝ. Cōcauitates aūt arboꝝ sūt ipe mētes hoiuz vtutibus vacue qs diabolus multū diligit. Itē lac libētissime bibit. i. dulcedinē carnis vl petiti ad sumendū auide iducit. ¶ Item qꝫ cauda ledit. i. i fine subuertit in ꝓncipio. n. blāde ⁊ astute igredit Pro. xxiij. Ingredit blāde ⁊ i nouissimo mordebit vt coluber. ¶ Itē venenū fūdit. s. peti. ¶ Itē qꝫ canes fugit. i. ꝓdicatoꝛes qꝫ eiꝰ negtiā detegunt. vñ ab audiētiis ꝓdicatoꝛibꝰ multos retrahit. ¶ Itē qꝫ museas cōmedit. qꝫ diabolꝰ pascit cogitatiōibꝰ imūdis. ¶ Itē puluerē lingit qꝫ auaros demulcet ⁊ i malis lucri eis ꝓspitatē tribuit. ¶ Itē diabolus maxime insidiat simi hoiis qꝫ si in fine hoiez decipit aias ⁊ corꝑs occidit. Dñs assimilatur ceresti serpenti q in semitis insidiose manēs insidiatur equiti vt mordeat vngulam equi. Maz sicut dicit glo. super Beñ.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Cerastes est serpens reguli tāte perniciei q̄ si eius venenū tantum vngulā eq tangat eq:ū ⁊ eqtem subito pimit. Hic ergo est diabolus q occultis modis insidiatur hoi. Est eni hō filis eqti cui⁹ equus est corpus. Sessor aūt spūs. vngula aūt q̄ est finis corporis signat diem mortis. In quo si pōt diabolus venenū neqtie sue imittere, ⁊ equū. i. corpus. ⁊ eqtez. i. aiam ad eternū interitū inducit. Geneſ. xlix Cerastes in semita mordens vngulā equi vt cadat ascēsor eius retro. ¶ Itez diaboli neqſſima volūtas nisi refrenarēt p diuinā potētiā ⁊ puidentiam hoies nō possent euadere. Est. n. diabolus filis cuidam bestiole q̄ dicit esse apud ethiopes oibus membris iners ⁊ caput pgraue hns semp illud iclinatū ad terrā deferens deo boib⁹ puidēte qr cū oēs q̄ vident ei⁹ occulos mox expirent si caput eleuatū ferret oēs occideret. Hec bestiola diabolus est cuius membra sunt oēs iniqui quos diabolus oēs inertes reddit ad motum bonoꝝ operū Caput eius. i. mens pgrauata est multipliciq iniqtate. Dū ipsuꝫ caput sp defert inclinatū ad terrā qr ad hoc eius studiū ⁊ tota ei⁹ ꝓtemplatio tendit vt electoꝝ aias a supnis trahat ⁊ ad infima mergat. Vel diuina puidentia caput deflexū portat. qr. ſ. Ꝫ hoies nō tm̄ erigere pmittit caput ꝓtuꝫ optat. vñ licet afflictionez iustoꝝ semper velit. tm̄ si a deo ptātez nō accipit. ad tentationis articulum nullatenus pualescit. Mā ita subtiles sūt oculi eius ⁊ venenosi .i. malicioſi eius ꝛceptus ⁊ astutie Ꝫ hoies q̄ nullus ab eo euaderet si circūducendi eos. i. libere exequendi prātez ꝑput velet hēret. ¶ Itē diabolus assimilatur lupo. ¶ Primo rōne nois. dr. n. lup⁹ q̄si leo pes vt dicit Isid. co q̄ q̄si leonis pedib⁹ sit ei virtus. Dū quicqd presserit nō viuit. Pedes igit diaboli sunt delectationes peccati. p q̄s in hoiem ingreditur in qb⁹ est tante virtutis vt si eis mentē ꝓsentientē premerit eā finaliē occidit Pro. j. Pedes illoꝝ ad malū currunt. Scdo rōne fraudis. Le hois. aliq̄n latratum canū fingit vt sic pastores ⁊ ones decipiat. Sic aliq̄n diabolus aliquaꝫ suggestionem imittit. q̄ hꝫ aliquā speciem boni vt sic hoies fallat. ij. Cozin. xi. Sathanas transfigurat se in angelū lucis. Tūc n. in angelū lucis se transfigurat q̄n videt ea suggerere q̄ boni angeli ꝓsuerūt psuadere. Dicit. n. Arist. q̄ invidia est qdam lupus q hꝫ faciem hois ⁊ caudā scorpionis. Mag diabolus q a pncipio q̄si rōnabilia suggerit in fraude postea venenum infundit. ¶ Itez lupus vt capras capere possit sub folijs se abscondit. ⁊ magis astuta q̄ potentia eas vincit. Sic diabolus decipit se abscōdendo sub folijs. i. sub apparentia bonoꝝ. Est. n. versipellis malicijs plenus. sicut in ethiopia dicunt cē lupi ita varij vt nullus eis color deesse videat. ira nec deest diabolo aliq̄ via fraudis ¶ Tertio rōe tyrānidis qr diabolus fortius tentat hoiez q̄n magis videt eum aduersitatibus fatigatū. Legit enim q̄ lupus q̄n ad ouile vadit ꝓtra ventū pgit ne canes ei⁹ odorē sentiāt Per ventū aūt intelligit aduersitas. Dū diabolus ꝓtra ventus vadit. q̄n hoiem in aduersitate existentez iterū tentādo inuadit. Sepe enim iustitia dei pmittente homini tribulato ex ablatiōe subē. addit afflictionez in corpore ⁊ deinde tentationes in mente vt sic ad impatientiā ⁊ desperationē inducat sicut pz in Job cui pmo res abstulit deinde filios extinxit. deide graui vlcere pcussit tandez p vxorez ⁊ amicos graues tentatiōes in corpore eius imisit. Sed ille eum superauit in oib⁹. Et nota q̄ diabolus plus tentat ⁊ psequitur iustos q̄ pctōres Dicit. n. Philologꝰ q̄ lupus nō venaī circa locuꝫ vbi nutrit catulos suos sed venaī a remotis. Quasi aūt loca vbi nutriunt catuli eoꝝ luporū sunt maloꝝ corda: in qbus nutriunt delectatiōes ⁊ afflictōes pctoꝝ: ibi ergo diabolus nō venaī qr tales diabolus tētare nō conaī Grego. Illos diabolus pulsare negligit quos qeto iure possidē se sentit. Ꝫ q̄si loca ab ipo remota sūt iustoꝝ corda q̄ sez ei ꝺdicūt ⁊ ib pcipue tales diabolus psequit ⁊ molestat Bre. Hostis nr nos in hac vita positos q̄to magis sibi rebellare

conspicit tanto amplius expugnare contendit. ¶ Quarto ratione delectatibis ludi q; lupus valde diligit ludum vt dicit Plini. & ideo si pōt rapere puerum cum eo ludit & postea eum comedit. Qualiter autem diabolus cum peccatore ludit ostēdit Greg. in Pasto. dicens. diabolus facta aliorum modo grauiora. modo nihil esse qō perpetratum est modo misericordez deum loquitur. modo adhuc tps subsequens ad pniam pollicetur. vt duz per bmens decepta ducitur ab intrusione penitentie suspendatur Pro. xiij. Stultis illudit peccatum. i. diabolus qui est cā peccati Postq̄ autem cum peccatore luserit cum comedit Ambrosius in sermone. Diabolus non diligit filios suos sed odit. sic eni eos amat vt perdat: sicut amat gluto mo & sellum vt comedat. ¶ Quinto ratiōe fortitudinis. Nam lupus habet magnā fortitudinem in capite & in collo. intestina aūt habet debilia. s. q; tota vis diaboli est in principio tentationis. q; si in principio sibi resistitur postea debilis efficitur. Dicit Ambro. q; homo vocem perdit si lupus eum primo viderit. sed si homo lupum ante conspexerit audaciam perdit & caudam deponit. Tunc lupus. i. diabolus hominem videndo preuenit qñ eum in pncipio non resistentem conspicit. Sed ecōtra tunc homo lupum prius cernit cum se armat & preparat ad repellendū tentationis principium. Nā postea diabolus perdit audaciam & caudā deponit qñ tentare dimittit & ad finem intentū ipsam tētationem non pertrahit. Chrysо. super Matb. in primis grauis & intollerabilis est impetus diaboli. quem si quis fortiter sustinuerit in secundo inueniet infirmiorem quanto enim plus repercussus fuerit tanto magis refrigescit. ¶ Sexto rōne brevitatis tpis. Nam legitur in libro de animalibus q; qñ lupus senescit q; non potest predari vadit de nocte iuxta ciuitates & insidiat hominibus. sic diabolus sciens tempus suū esse breue iam de hominibus bestialibus nō curat sed bonos deuorare festinat Jsiō. de sūmo bono. Cūc contra eum quem possidet diabolus acrius sevit. qñ se diuina virtute ab eo expellendum cognoscit Apo. xij. Ve terre & mari q; venit ad vos diabolus hñs iraz magnam. ¶ Septimo ratione formidinis. Lupus. n. multum formidat ignem vt dicit Homerus. ¶ Item lapides multum timet. Sic diabolus multum timet ignea orationem. i. feruidam & lapides. i. elemosynas. Unde dicit q; si quis duos lapides simul collisserit lupus audaciam perdit. Duo lapides sunt duplex elemosyna scz corporalis & spiritualis. & si vtraq; fiat est diabolo valde formidabilis. ¶ Item diabolus decipit hominem sicut vulpes decipit taxum. Nam taxus vulpem odit. Iz videns vulpes q; cum expugnare nō possit propter ipsius duriciem pellis fugam capit. & dum taxus predam querit vulpes eius latibulum intrans & imundicijs vrine & alijs taxi lectum inficit. cuius fetorez taxus non ferens inde recedit & aliam foueā sibi querit. vulpes ergo q; est animal fraudulentum aduersarius calidū signat. Taxus autem hominem bonum sed incautum quem diabolus tentando impotens cum videt ꝓpter ipsius constantiaz se in nullo posse proficere fugit q; s. ad tēpus ei tentationes subtrahit. Dumq; illius animus incauta securitate interna cura dimissa circa exteriora se occupat fraudulentus aduersarius interiorem conscie lectum alicuius peccati imundicia vix eo perpendente cōmaculat. Ex cuius ille fetore vel displicentia cum perpendit interdum preimpatientia vel desperatione q̄dam etiam bonū ipsum dimittit qō incepерat. ¶ Item diaboli manū non potest homo effugere q̄diu non abijcit a se peccatum vel mundi affectum. Cuius exemplum apparet in boue siluestri dicit enim Aristo. q; est quedam species boum siluestriz qui habent magnitudinem tauri. q; cum videt q; de manu venatoris vl̄ canū euadere non possit proijcit ex se stercus p quatuor passus dumq; canes stercꝰ odorant & circa odorem huius detinentur bestia ab eis fugiendo elongatur & euadit.

Tāq̄ venatores bembes sūt quorum canes coꝝ sūt fallaces tētatiões siue morsicatiões psecutiões: a qb⁹ aia nō cuaderet nisi stercus ex se. i. immundiciam pcti abiecēt p̄ q̄tuor passus: primus est in contritione. secundus in confessione tertius in satisfactiõe. q̄rtus autem i perseuerātie continuatione. vel sterꝰ ē gla vel p̄speritas tpalū rex ō quibus apls dixit. Omnia arbitror vt stercora. i. Phach. u. A gla viri pcōris ne timueritis. q: gla eius stercus ⁊ vermis ē. Hāc dz homo abijcere p quatuor passus primus est si habitam dimittit. secundus si non habitam non querit. tertius si oblatam respuit. quartus si coꝝ de contemnit. ⁊ talis diaboli manꝰ liber ⁊ securus effugit. ¶ Itē diabolus insidiat hōibꝰ sicut catꝰ murib⁹. Mā caute insidiatur eis ⁊ in abscōdito inuadit. Cūq; ipe catꝰ murē cepit prius cum eo ludit: postea occidit ⁊ ꝓmedit. Sic diabolꝰ astute hōinē obseruat scz vt videat i q̄ dispōne facili⁹ possit cū decipe ⁊ capere. i. obscuro eū inadit occultādo scz ei i tētatiõe oē illud qō retrahere possz a peccato. ⁊ ostē dēdo vel suggerēdo solū illud qō delectet ⁊ placeat. Vel i obscuro inadit q̄n tē tat sb specie bōi ⁊ cū hoiez p̄ p̄sēsū cepit ludit cū eo. i. alludit ei oñendo pcm̄ eē leue ⁊ q⁹ deꝰ ē misericors. ⁊ q ē impossibile nō peccare. ⁊ q̄ facilē poterit exire ⁊ penitē ⁊ hmōi Et postq̄ sic illusit trahēdo ad opꝰ spūalē occidit. ⁊ p prauā ꝓsuetudi nē ꝓmedit sic cū sibi incorporando.

¶ Capitulum. xl.

Ignitas ⁊ infirmitas hominis cognoscitur ex animalibus brutis. omnium enī aialiū gña pp vsū hōinum sūt creata vt dicunt plōs. ⁊ Damas. Mā q̄dam sūt hoi data ad esū vt pecudes ⁊ hmōi: q̄dā ad ministerū vt eq ⁊ hmōi. q̄dā ad solatiū vt sȝmie ⁊ hmōi. q̄dā ad exercitium vt hō suā infirmitatē cognoscat sic pulices ⁊ hmōi. q̄dam vo ad infirmitatis remedium vt vipe ⁊ tyri ex qb⁹ fit tyriaca ⁊ sic de aliis ad multiplices medicias. Mā illa q̄ videtur aliqñ noxia sunt vtilioza sic dicit Asclapius in libro de occultis vtutibus mēbrorū. Patiēs emoroides curatur. si sederit super pellez leonis Et dicēt q: q coꝝ⁹ suū vnxerit sepo renū leōis lup⁹ ab eo fugit. ⁊ silr q nūq̄ cī⁹ simo. ⁊ ꝓmiles leguñ vtutes de diuersis membris ⁊ ptib⁹ multoꝝ aialium. Apparet ergo hois dignitas ex eo q̄ omniū⁹ anima lib⁹ est platus. ⁊ omnia debuunt vsibus vite sue. Sz patet cuz dignitate infirmitas ex eo q̄ se videt homo vitoribus idigē. nec bene posse vitam ducere sine coꝝ nutrimēto. vel sine eorum ministerio vel sine eorum solatio. vel sine coꝝ remedio

¶ Capitulum. xli.

Diligē dz hō oēs hōines ⁊ peccatū odire exēplo pantheræ: que iō pāthera a pā grece qō ē totū latie ē dicta. q: oib⁹ aialib⁹ ē amica. soli draconi ē inimica. Sic hōib⁹ dz hō esse amicꝰ. soli āt peccato inimicꝰ. Sene. Pacē cū hōib⁹ hēbis bellū cū vicijs. Dñ sic Aug. dicit i sniis p̄spi. Sic sē diligēdi hōines vt coꝝ ñ diligāt errores. Aliud ē eni amare qō sunt aliud odisse qō faciunt

¶ Capitulum. xlii.

Doctrinas sanctoꝝ ōbemꝰ di ligēt q̄rere ⁊ i eis delectari ⁊ imorari. Mā onager in mōtib⁹ alt⁹ virētes herbas q̄rit. q̄s cū inenerit ꝑgaudio statiz rugit. ⁊ q̄diu virētia gramina inuenit ibi a loco nisi pulsus recedit. qd āt sē mōtes alti nisi doctores sancti. quoꝝ virētes herbe sūt gratiose doctrie. Ip̄i eni sē mōtes p eminētiā vite alti p ꝓplationē sapiētie. herbiferi p refectiões doctrie. q: doctrinaꝝ suaꝝ pabulo velut herbaꝝ feno ꝓmoꝝ alias pascūt. Has herbas q̄rūt onagri. i. simplices ⁊ duoti viri ⁊ cū eas inuēūt gaudētes ⁊ exultātes mugitu alijs p̄dūt. q: ad sanctaꝝ doctrinarū studia et alios ꝓuocāt ⁊ attrahūt. ⁊ q̄diu inuēūt pabula q̄ mētē recreādo reficiunt ab eis nō discedūt. Vel vtutes herbe

UNIVERSIDAD DE MURCIA

monꝫ sunt virtutes ⁊ exẽpla pfectoꝝ virorũ.q̃ onagri.i.impfecti viri q̃runt et inuestigando inuenũt imitãdo,pdunt p̃dicando ⁊ imorant ꝓnunando Aplus.i. Corin.xii. Emulamini charismata meliora. ¶ Itẽ doctoris publici vel plati officiuꝫ assumere ⁊ appetere nõ dꝫ ille q̃ virtutibus caret vel in eis solidatus non est Cerui.n.q̃diu carẽt cornibus vel nõ hñt illa adhuc solidata nõ ꝓcedunt in publicũ.Vñ nõ de die sꝫ de nocte vadũt ad pascua.de die aũt exponũt ea ad solẽ vt indurent.⁊ cũ tũc illa indurata esse cognoscunt ad pabula in aperto ꝓcedunt.Qui ergo carere se sentiunt cornibus virtutũ q̃ũ exire audeãt ad publice doctrine pabulũ ministrãdũ.Qui ãt adhuc impfecti ⁊ ibecilles sũt oꝝ q̃ calore solis.i.feruore diuini amoris solidẽt ⁊ roborent. ⁊ cũ p virtutũ spiritualiũ robur fuerit solidati tũc ad pabulũ ꝓcedere pñt spũalis documẽti Abacuc.iij. Splẽdor eius vt lux erit cornua in manibꝰ eius Debent enĩ sancto doctore simul appere splẽdor doctrine.lux sciẽtie.⁊ exẽpla vite. Cornua enĩ sunt virtutes q̃ tunc in manibus gerunt quando operibus ostenduntur.

¶ Capitulum.xliij.

Dolosus hõ assimilat migali. qõ est vnũ paruũ aial ad modũ mustele ⁊ ẽ aial dolosum. Vñ aliq̃n mansuetuꝫ se fingit cũ aliquez appropinquare viderit.sꝫ mox in eũ insilit ⁊ venenũ infundit.Sic multi dolosi hoies ⁊ pditores fidẽm fingentes se amicos vel pacificos cũ nõ sint ⁊ obseruãtes tempus in quo nocere pñt Eccli.xi. ¶ Multe insidie sũt dolosi. ¶ Itẽ dolosus assimilat vulpi qr vulpes ẽ aial fraudulentũ deceptionis assuetũ.⁊ nunq̃ rectis ꝫ tortuosis incedit anfractibus Et ideo dr vulpes quasi volubilis pedibus. ¶ Itẽ dũ escã sibi rapit mortuaꝫ se fingit ⁊ sic aues descendẽtes ad cadauer rapit ⁊ ꝓmedit vt dicit Ysi. ¶ Itẽ pellem hꝫ pilosã ⁊ caudam magnã quã dũ canis capere putat os eiꝰ pilis iplet. Et dicẽ plinꝰ q̃ qñ multũ arctat a cãbꝰ caudã inter crura recolligit ⁊ vrinam int pilos caude emittit quam supaspgit cuiꝰ fetorẽ non ferens canis aliquantulũ ei cedit.q̃ oia inueniuntur in dolosis. Mã dolosi q̃ dam sunt qui fraudibus ⁊ deceptionibꝰ assueti nunq̃ recte ⁊ simpliciter incedunt sed semper malitiosis vijs alios inuoluere ⁊ decipere querunt. ¶ Item quidã hypocrite mortuos se fingunt vt alij magis adhereant ⁊ credant.⁊ sic aliquod tẽporale commodum ab eis obtineant ⁊ etiã habent pelles pilosam idest penitẽtie apparentiam magnam sed post se trahunt caudam idest finalem intentionez iue operationem aliquam pilis idest insidijs siue deceptionibꝰ plenaꝫ.Si qui autẽ eos comprehendere conentur respergũt eos vrina idest fetore infamie infamãdo eos q̃ ipsos ex inuidia persequũtur.Sicut q̃n doq̃ quidã deceptores hypocrite vel heretici de religiosis vel inquisitoribꝰ quãdo volũt eos cognoscere vel detegere dicunt secularibus q̃ fiat ex inuidia.ꝓpter quod canes idest predicatores aliquãdo eis cedunt notã metuentes ¶ Math.vij. Vulpes foueas habẽt.i.hypocrita vel heretici profundas astutias quibus suam nequitiam abscondunt.

¶ Capitulum.xliij.

Omum mentis sue debet homo solicite edificare.⁊ vite sue finem sepiꝰ conſiderare exẽplo scilicet castorum qui subtilitate multa habitacula sibi parãt. Maꝫ de lignis que dẽ ebus precidunt in extremis aquaruꝫ ripibus faciunt domos suas bicameratas vel tricameratas per solaria distincta.⁊ a qua crescente superiora loca inhabitãt.sꝫ decrescente in parte inferiori se locãt ⁊ p quodã foramẽ ex industria preparatum in quolibet solario caudam que est piscee nature mittunt in aquam quia extra aq̃s diu sine corruptione nõ viuerẽt. Sic hõmo quilibet debet anime sue habitaculũ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

de lignis idest operibus solidis virtutum solerter edificare sed in ruptibus aquaruz idest in studijs scripturaruz edificatur domus sapientie. q hec est bicamerata. quia scilicet debet esse practica q speculativa idest activa q contemplativa. vel in ruptibus aquarum idest in cõpunctionib⁹ lachrimarum edificatur dom⁹ penitẽtie q hec domus est tricamerata. qz tres penitentie partes sunt. scilicet contritio. cõfessio. satisfactio. Crescente autẽ aqua sapientie elevatur anima in superiorum ꝓfectionem vel quanto plus crescit aq̃ cõpunctionis vel tribulationis tãto pl⁹ ascendit anima ad perfectionẽ puritatis q virtutis q quanto plus decrescit tanto pl⁹ iferius cadit. ¶ Item crescente aqua tribulationis debet anima ad superiora scãdere orando. Decrescente vo tribulationis inũdatione debet ad inferiora se trahere se ipsam in humilitate seruando. semper vel sepe per foramen mentis debet caudã in aquam mittere idest finem vite sue sapienter considerare. Nam per aquam sapientiam. per caudam vo finem accipimus vite. Vnde ille caudam in aquã mittit. qui finem vite sue sapienter attendit Sic enim preseruat a peccati corruptione secundum illud Ecclesiastis septimo. Memorare nouissima tua q in eternum si peccabis. Nota q domus dei multipliciter accipitur. ¶ Primo modo tota mũdi machina Juxta illud Baruch. iij. O israel q̃ magna est domus dei. ¶ Secundo modo celestis patrie aula Psalm. Letatus sum in his que dicta sunt mihi in domum domini ibimus. ¶ Tertio modo domus deo dicata. Isa. lvi. Domus mea domus orationis vocabit. ¶ Quarto modo cuiuslibet viri iusti alia. vt hic Hebre. iij. Que dom⁹ sum⁹ nos. ¶ Quinto modo militans ecclesia. Thim. ij. In magna domo non solũ sunt vasa aurea q̃. ¶ Sexto modo Virgo beata. Psal. Domum tuam domine decet sanctitudo ¶ Septimo caro a verbo assumpta Proverbiorum. ix. Sapientia edificauit sibi domum

¶ Capitulum. xlv.

Pre mentes nõ emendantur flagellis. Vñ sũt filles cocodrillo. Mã rẽta duricia ẽ cocodrilli vt q̃uis fortiũ lapidũ ict⁹ i tergo recipiat nihil curat Talis fuit Pharao cui⁹ cor ita induratũ erat. vt per multas plagas nollet dimittere populuz Sic peccator durꝰ multꝫ flagellis flagellat⁹ nõ dimittit peccatũ. q ꝺ tali duro corde dicit Bernard. in primo libro de cõsideratione. Cor durũ ipsuz est quod nec cõpũctione scinditur nec pietate molitur. nec mouetur precib⁹. minus nõ recedit flagellis induratur. Ingratum est ad beneficia. infidum ad cõsilia. scelũ ad iudicia. fuerecũdum ad turpia. impauidũ ad pericula. ibum manum ad humana. temerarium ad diuina. preteritorum obliuiscẽs. presentiũ negligens futura non prudens Ipsũ ẽ cui preteritoꝝ pter solas iniurias nihil omnino nõ preterit. presentiuz omnio nihil non perit: futurorum nulla nisi forte ad vlcisscendum prospectio est.

¶ Capitulum. xlvi.

Lecti assimilantur ouibus. ¶ Primo ꝓpter innocentiam. Quis enĩ est animal innocens. s. nulli nocumentum inferens. Et hinc̃ q̃ nullam naturam dedit ei armaturam. qz nec cornua ad feriendũ nec vngues ad scindendum. nec dentes ad mordendum. licet vocentur dicentes qz cum duobus dentibus nasci dicuntur. Sed dentes earum non sunt ad mordendum sed ad pascendum. Nec innocentia compert electis dei qui nihil faciunt. Vnde alijs nocere intendant. vnde dicitur secundi Regl. vigesimoquarto Isti qui oues sunt quid fecerunt. quasi dicat. Isti qui innocentes sunt in se ipsis quid fecerunt scilz mali alijs. vt sic notet in eis duplex inocẽtia. s. respectu sui. q respectu proxi. Augo. Vera innocẽtia ẽ q̃ nec sibi

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nec' alūs nocet. ¶ Secūdo pp patientiam Psal. Propter te mortificamur tota die estimati sumus sicut oues occisionis. Vbi patiētia sāctoꝝ prio cōmēdat ex causa qz pp te scilz deū ñ pp furtū vel homicidiū Psal. Propter te sustinui opprobriū. Secūdo ex pēa qz mortificamur scilicz a nobis ipis p pemtētiā tota die idest p totā vitam Apostolus .i. Corinthi. 6cimoquito Quotidie morior scilicz vitijs. ¶ Itē ab aliis estimati sum⁹ sicut oues occisiōis id est digni occisione. Et vere vt oues erant sancti martyres dū occidebant scilicet sequentes illum de quo dictū est Ysaie qui quasi ouis ad occisionem ducetur que scz mansuete vadit z sine rebellione se occidi permittit. ¶ Tertio propter abundantiaz sm illud Psal. Oues eorum ferose abundantes in egressibus suis. Electem. oues abundāt in fetibus z in egressibus idest i lacte qō egredi tur ab vberibus earum. ¶ Itē que abundant in bonis velleribus de qbus Job. De velleribus ouium mearum calefact⁹ est scz pauper. Sic electi dei abundant in fetibus idest in meritis z vberibus idest i doctrinis z velleribus idest in exemplis vt elemosynis. Et nota qꝫ quattuor sunt que faciunt ipsas oues in fetibus abundare. s. vētus. potus pastus. z motus. vētus quidem qz sicut dicit Aristoteles Si oues impregnantur versus ventum septētrionalez pariunt mares. si autez versus meridionalem feminas. Per ventuz septentrionalem intellige inspirationem gratie septiformis que notatur per septē trionem. Vbi etiam septem stelle sunt circa polum designantes septem dona spiritus sancti. z hic est ventus qui facit electos dei parere fet⁹ masculos idest opera virtuosa. Sed per meridionalem ventuz calidum intellige inflammationem spiritus maligni q facit parere feminas idest opera vitiosa z defectiua Secundum est potus. quia idem Aristoteles dicit qꝫ oues impinguantur bibendo aquā Vnde dant eis commedere salem vt magis sitiant z plus bibant. Hec est aqua sapientie salutaris quam potantes electi dei z sancti faciunt eos abundare fetibus bonorum operum Apostolus Col. j. fructificantes z crescentes in scientia dei. Tertium est pastus. Nā pastus precipue in fine diei iumat eas ad generandum. z etiam motus qō est quarum iumentum z sic qbus z pastus lachrymarum de quo ps. Cibabis nos pane lachrymarum zc. z motus obedientie vel charitatis etiam sunt sanctis causa secunditatis meritorum. ¶ Item sancti abundant in lacte doctrine. in quo lacte secundum Constan. est triplex substātia scilicet serosa butyrosa z caseosa. prima scilicet aquosa vel serosa est mūdificatiua z subtiliatiua. secūda bituminosa vel viscuosa est molificatiua z extensiua z exterfiua. tertia caseosa est grossa z oppilatiua. Sic doctrina eorum christi est subtiliatiua qꝫ do loquuntur sapientibus. est mollificatiua idest compunctiua z in bonum extensiua z a malo extensiua quando loquuntur proficientibus. Est autez grossa z oppilatiua idest malarum viarum claustua siue restrictiua quando loquuntur incipientibus Apostolus .i. Corinthio. x. tanqꝫ parvulis in christo lac vobis dedi. ¶ Itē ab ouibus christi habētur vellera diuersorum colorum idest exempla diuersarū virtutuz quibus anima vestitur z ornatur z calefit i diuino amore. Ouis sicut dixit beatus Martinus docet nos seruare dominicum preceptum quia cuz habeat duas tunicas scilicet eorum z lanaz vnā retinet sibi z aliam dat nō habenti scilicz lanam homini. ¶ Quarto electi dei assimilātur ouibus propter obedientiam. audiunt enim oues z sequuntur fibulum z vocem pastoris. Et viri sancti auditū z sequuntur doctrinam z vocem christi Johannis decimo. Oues mee voces meam audiunt scilicet aure auscultādo corde credendo z opere implendo siue obediendo. Psalm. In auditu auris obediuit mihi. ¶ Item electi dei z sancti viri qui sunt de familia eius a tentationibus demonum non leduntur sed repro bi qui sunt tanqꝫ progenies adulterina

UNIVERSIDAD DE MURCIA

statim ab eis vincuntur z venenantur. sicut dicit Plinius q̄ est quedam gens siue familia cui aspis non nocet. Vnde illi pueros quos de se natos habent suspectos obijciunt aspidi. quib⁹ nō nocet si ad eos spectāt. Si autē adulterini sunt mox eos occidit. Psalmista. Super aspidem z basiliscum ambulabis.

¶ Capitulum. xlvij.

Euangeliste fuerunt christi equi. nam equi dicti sunt quia in quadrigis equantur z pariter cōponūtur. Hec q̄driga in qua sancti euāgeliste sunt a sancta ecclesia eluati z pariter recepti est doctrina siue scriptura quattuor euangeliorum in qua ipsi a christo instructi nobis salutis nostre subsidia portauerunt. Vnde Hieronymus in epla ad Paulinū. Matheus inquit Marcus Lucas z Joannes quadriga domini z verum cherubin q̄ iter pretiatur scic plenitudo p totuz corpus oculati sunt. rc. ¶ Item cabali christi ipsi fuerūt qr cabalius a cauo pede est dictus eo q̄ pressa vngula terram canat vt dicit Jsido. Hec cauitas pedis siue terre cauatio euacuatio est terreni amoris quia oia propter christum contempserunt z ipsuz pauperem secuti sunt. Matth. xix. Ecce nos reliquimus oia z secuti sum⁹ te. rc. ¶ Item ipsi fuerunt sonipedes christi. Dicuntur. n. sonipedes eo q̄ pedibus sonant. Nam ipsi sonuerunt predicando non tm̄ sono verborum sed etiaz gressu opex. vel pedibus sonabāt qñ ō loco ad locū discurrēdo pdicabāt ps. In oēz terram exiuit sonus eorum. rc.

¶ Capitulum. xlviij.

Excōmunicatio assimilatur morsui canis rabidi. qz omnia animalia morsa a cāe rabido efficiuntur rabida z furiosa. Et sic oēs participantes excōicato in casibus non concessis efficiuntur excōicati saltez minore excōicatione. Vnde excōicati ad modum canum de ecclesia expellendi sunt. Apo. xxij. Foris canes z ad modum canis rabidi sunt omnibus euitandi. ij. Thes. iij. Ne cōmisceamini cum illo. scz cum excommunicato.

¶ Capitulum. xlix.

Exempla sanctoruz qui a gratia ceciderūt z postea resurrexerunt sūt alijs valde proficua. Vnde assimilantur musco. dr. n. q̄ in montib⁹ indie sunt quidā capoli q̄ herbis aromaticis pascuntur. i quorū vnguibus sunt cōcauitates in quibus colliguntur humores ad apostema ꝛ pp motum z discursum frangunt: z ille humor collectus cuz pilosis folliculis abstrahitur z suba illa que infra folliculos continetur summe est odorifera z inter aromata est maxime preciosa. z in medicinis plurimū vtuosa vt dicit Diasc. z illō vulgariter vocamus muscū. Quasi át capoli sūt q̄z hoies hūles z soliciti q̄ aromaticis pascūt. qz freq̄nt multū bonis z gratiis diuinis replēt. Sz tū qñq; ꝛtigit q̄ i eoz vnguib⁹. i. i sēib⁹ siue affectib⁹ remanēt q̄dā ꝛcauitates. i. dfect⁹ q̄dā siue ꝑnitates ad q̄dā vitia: i. q̄b⁹ iterdū hūores. i. affectōes ex icautela vl negligētia paulati miscētur. Et ꝑcāt i tm̄ q̄ generāt i eis apostēa alicui⁹ peccati gnīs i quo ruere ꝑmittūt. ꝛ postea pp motū ꝓpūctōis z exercitū bōi opis siue p discursū iterne ꝓsideratiōis z pēitudis mētis frāgit. talis pēti affect⁹ z i pilos folliculis. i. aspis z afflictiuis exercitijs tractat a corde. Exēplū át pnie z hūilitaꝛ z patiētie q̄ i talib⁹ afflictiōib⁹ oñdunt z imitatōnis vite quā faciūt efficit alijs mus⁹ odorifer⁹ p exēplū. Cui⁹. i. vl⁹ vl p ꝛsideratiōnē vl imitatiōez efficit alijs medicina vel ꝑseruatiua alijs iustis. i. ad timēdū z se custodiēdū ꝛ illō. i. Corin. x. Qui se existimat stare videat ne cadat z peccatoriō⁹ ad pentēdū z se corrigēdū sicut dixit btūs Amb. theodosio ipatori q̄ allegauit ei exēplū dauid peccātis. si inqt secut⁹ es errātē seqre corrigēte. ¶ Item exēplū

plati mali extinguit in subdito bonū ppo/situ nā candela extincta olfacta ab eq pgnā re eā facit aboritre. Tūc eni cādela extin guit quādo prelatus aliquis vel doctor in manifestum peccatum labitur. quāuūt eq pgnans est alia bonū propositū ge stans que dum peccatuz prelati vel magi stri sui imitando olfacit bo nuz quod ce pat extignēdo arboritr.. Capitulū.l.

Atu⁹ ñ ē sociād⁹ sapienti. vñ pceptū fuit deut. xxij. ñ arab i bone ⁊ asino. per bouez eni intelligitur sapiens. per asinū stultus: p arare vero predica cō designat. asinus ergo bouī in arando non est iungend⁹ qz fatuus i pdicatōe ñ ē sapiēti sociand⁹. ne scz ex fatuitatis dis cordia impediatur sapientis gratia.

¶ Capitulum.li.

Eruor spūs consumit lasci uiaz carnis. sicut feruor na turalis caloris cōsumit pin guedinem corporis: quod appare r in camelo de quo dicit pstantinus q animal ca lidissimum est ex natura ⁊ ideo macietū eo q calor p̄sumit sāguinis vnctuositatē Sīc calor charitatis ⁊ feruor deuotiōis p̄sumit viscositatē siue lubricitatē luxu rie ⁊ pcupiscētie carnal]. Eccli. xxx viij. Va por ignis vrit carnes. i. feruor spiritualis amoris consumit desideria carnis Jac. i. Exortus ē sol cum ardore ⁊ arefecit fenū .i. carnem. Isa. xl. Omnis caro fenum.

¶ Capitulum.lij.

Jete penitēs similis ē bora ci q̄ rubeta dicitur genus rane venenose quam dicūt vetustam pellem deponere pastu quarundam herbaz. venenum āt suum nō depo nit sed custodit. Sic fiete pēitēs ostētatio ne cuiusdā exteriozis fiete pnie vitā videt mutare vt peccati vetustatē p̄posuisse cre dat venenū tū retinet iteri⁹ male volūta tis ⁊ ipm ad tempus tū occultādo custo dit. Et dicit q rubeta quot maculis sb vē tre respgit tot modis veneniū ei⁹ noxiū dr̄ eē. qz. s. fiet⁹ ⁊ hypocrita quot i se hz vitioz malicias tot ēt hz nocēdi vel falle di vias ⁊ iō talē merito spūssact⁹ fugit sm illud. Sap. i. Spūs sanctus disciplie e f fugiet fictum.

¶ Capitulum.liij.

Jdes ad inuisibilia queren/da nos trahit que tamen in tellectus viatoris non capit Sunt enim fideles ceruis similes qui maria transeun tes ñ visu hz odore tū terraz petūt. Sīc terrā viuēntū. i. soliditatē eter noz bonoz nos odore quodā fidei q̄rī m⁹: que tū i trāsitu hui⁹ maris positi put i se ipsis sūt cernere ñ valem⁹. vñ. Apls. i. Corin. ij. Qō oculus nō vidit nec aurj audiuit ⁊c. Sed hz iste odor videat debilit tī ē valde suauis ⁊ attractiu⁹. vñ. Cañ. i. tra he me post te currem⁹ in odore ⁊c. vñ ⁊ hoc odore beat⁹ Jobes euāgelist. attract⁹ legit deo dixisse in q̄dā sua oratōe: Odor tuus i me pcupiscētias eternas excitauit.

¶ Capitulum.liij.

Jlios debere parētib⁹ obse quia pietat⁹ ipēdere p̄cipue in necessitate gr̄es docēt. q insigni pietate genitozes suos i senectute nutriēdo adiu uāt ⁊ eis alimēta ministrāt. Erubescāt ergo miseri hoies q suis parē tib⁹ sūt crudeles qz dū eis i necessitate dēfi unt se gerib⁹ ⁊ murib⁹ crudeliozes ēē oñ dūt. Eccli. iij. suscipe senectā patris tui.

¶ Capitulum.lv.

Ratia spūssacti affl'at mē bro radicali. nam sicut dic Aug. i oi aiali ē mēbrū ra dicale qō ē pncipiū oiuz v tutum nāliū ⁊ spūaliū: ⁊ ih ē cor vel aliqd loco ei⁹ a cuius radice vt dicit Auic. icipit anima lium creatio ⁊ formatio ⁊ figuratio. hoc ergo radicale principium ē gratie dei do num a qua oēs virtutes pcedunt ⁊ dōa gratuita qb⁹ pficit alia. Ab hoc pncipio ici pit vtutū creatio formatio ⁊ figuratio. nā creatio vtutū ē p habitū acquisitōe: q

virt⁹ vt dicit ꝑb⁹ ē habit⁹ electiu⁹ ſz fo-
matio eaꝝ ē p charitatē dilectionē.q: cha-
ritas ē formatio virtutū ſicut dicit Amb.
Sz figuratio vtutū ē p actuꝝ ꝓducēdꝝ
q: act⁹ ꝓfigurāt hitib⁹ a qb⁹ ꝓcedūt hit⁹
vñ i actib⁹ manifestāt ſicut res figurata in
ſua figura Sz diaꝝ iſtoꝝ radicale ꝓncipiū
ē ipa diuina gra. vñ Apls totū cē ſuū ſpūa
le gre dei attribuit dicēs.gra dei ſū id qđ
ſū. ¶ Ire graz diuiaz ad ſuas ꝓſolatiōes ñ
recipit hō qđiu peccatū i ꝓſcia gerit. Ma
pull⁹ eq q cū quodā nigro folliculo i frō
te naſcit qđiu abſcisus ñ fuerit ad vbera
matris ñ admittit pull⁹ igit gerēs nigre
dinē in frōte ē hō peccatū hñs i mēte.qđ
qđiu p pēitētiā ñ amouerit.mi vtutū gre
cuꝝ ad ꝓſolationis ſue vbera nō admittit
Sap. Nihil inigtatū in illa incurrit.

¶ Capitulum.lvi.

Ratoſ cē bñfactorib⁹ exē
plū pathere nos docet: q
quis ſit beſtia valde ſcua
ſuis tñ bñfactorib⁹ nl late
n⁹ ē ingrata Vñ narrat de
quodā q catulos eius de
quadam fouea liberauit q pathera eum
aſſociauit q blādiēs et cauda q facie vſq
ex deſerta duxit Si ergo ſic grata ē bñfa
ctorib⁹ crudeliū ferarū natura q̄nto ma
gis deꝝ hoīes qb⁹ māſuetudo naturalit
inest q rōnalis cenſura. Vñ Apls Col.iij.
grati eſtote. ¶ Capitulum.lvij.

Vloſus homo aſſimilatur
vſo.q: vſus ſm ariſto. in
differenter commedit om-
nia. vñ p fructib⁹ aſcēdit ar
boꝝ q aluearia p melle cō
frigit q cancros q formicas
pro medicina commedit .Sic guloſus
aliq̄n ſū ſpē neceſſitat: aliq̄n ex dulcedine
voluptatis.aliquando ſub pretextu infir
mitatis voluptuoſas delectationes ex-
quirit q accipit Eccli.xxxvi.Omnem eſcā
manducabit venter ſalicet guloſi. ¶ Ire
guloſ⁹ aſſimilat cocodrillo qui herbas libē
ter cōmedit inf q̄s end:oꝝ ſpens puul⁹ q
ei⁹ inimic⁹ ē ſe inuoluit.vt nū herbas car
pit ſpēte trāſglutiat q dū i vētre exiſtit iſz
occidit q ille⁹ exit. Sic guloſ⁹ homo bō
nos q ſapidos moꝛſellos libenter comme
dit cum quib⁹ freq̄nt venenum voluptā
tis q peccati per delectationem tranſglu-
tit qō mentem ei⁹ occidit. ¶ Item gula p
ducit hominem ad luxuriā q incontinētiā.
Nam cerui qñ nimis pingues ſe ſentiūt.
latebras querūt qꝛ nec bñ fugere nec cur
ſū ꝓficiare ꝑt.ſz nūc ꝓſcia pūct⁹
fugit.i.fugere ꝓpōit nūc ſubſiſtit.i.tētato
nes expectat q ſuſcepit.nē retro reſpicit
qꝛ ad turpitudinem deſiderio vel opere
redit.Vinum itaq̄ gule curandum eſt af
flictione abſtinentie.ariditas autem ani
me irrigāda eſt lachꝛymaꝝ ꝓpūctiōe.Ma
ſz Iſaac. carnes pingues animaliū aſſāde
fūt.qꝛ dum aſſantur earum hūiditas il
laudabilis deſiccatur.ſed ſicce carnes po
t⁹ ſūt lixāde qꝛ aq̄ eas trēpat q humectat.
carnes porcine q pecoꝛie laudabilis ſūt
aſſature capiine vo q bonine meliores
ſūt lixate. Nam per lixationem ſicce car
nes humectantur.q per aſſationem hūi-
de carnes ſiccantur.ē ergo caro pingue
caro aſſueta olicijs que igne aſſanda eſt.i.
abſtinētie afflictōe famis ardoꝛe ſedāda
vt ſic delectatōes gule ꝓpeſcat afflicto ab
ſtinētie.ſz q̄ſi ſicce carnes ſt̄ aride.i.inde
uote mētes q̄ tūc buheti aq̄ elixāt qñ fer
uenti q lachꝛymoſa ꝓpūctione irrigātur.

¶ Capitulum.lviij.

Abentes abundantiā tem
poraliuꝝ aſſimalantur pin
guibus animalibus Aliali
nimis pigua ſt ad eſū peſſi
mi:nocēt eni digeſtōi qꝛ ſu
p cibū natāt q cibū iſiant q
villos ſtōachi emolliūt q lubꝛicatē ſtōa
chi iducūt vñ pinguedo nimia ſtōachū diſ
ſoluit deficiēte virute ꝓtētiua ꝓformatiua
q expulſiua. Ex pinguedie ēt ſtōach⁹ icēdi
tur ſic ignis qñ pinguedo i eū ꝓicit Qua.
ſi aūt pinguedo carnis ē abūdātia tpal.ſz
q̄ ꝑs. Prodūt q̄ ex adipe inigtatē coꝛ.i.ex

abundantia ꝛ plenitudine tpaliū. Nec igit nocet aie sicut pinguedo stomacho: Indu cit.n. flāmationē siue elationē supbie mol liciē ꝛ lubricitatē luxurie. Dissolvit enim vtutē ꝓtinētie excludit ꝓsolationē siue cō fortationē gre nō curat de expulsione vi tioꝝ p confessionē pnie. hec ēt nō extinguit sed potꝰ accēdit ignē auaritie sicut abun dantia lignoꝝ nō extinguit sꝫ potꝰ auget ignē Eccli. xxviij. Scōm ligna silue exar descet ignis. ¶ Itē abundantia nimia tpa lis ꝓsolationis generat vicia mentꝭ. Nam ligna q̄ in plenilunio resecanꝫ vel plantan tur. qꝛ tūc humoꝛ in corpibus abūdat ꝓ pter eius supfluitatē nō valeret regia nā ꝛ iō corrūpunt ꝛ generant vmes a quibus corroduntur ꝛ in pulueꝛē rediguntꝫ. Est aūt q̄s humoꝛ arboris ipsa cōsolatio siue repletio carnis. q̄ si abūdās fit corruptio nes nō tm̄ corpis sꝫ etiā aie gignit ꝛ vmes ꝓducit vitioꝝ. qb⁹ vtutes aie penit⁹ dissi pant. Hinc est vt dicit. Gre. q̄ pnceps co rū. s. nabuzardam destruxit muros hie rusalem qꝛ venter cui coci deseruiunt sua repletione destruit virtutes anime.

¶ Capitulum. lix.

HOmines tā boni q̄ ma li assiliunt aialib⁹ terre stribꝰ. Nā sic dictū fuit supꝛa in pncipio hui⁹ qui libꝝ pōit moyses tria gña aialiū. s. iumēta reptilia ꝛ bestias. ꝛ sm Basiliū sūt iumenta q̄ cōperūt vsui hoiuꝫ nūcupata. ꝛ q̄dā ex eis sūt ad laborādū vt eq boues ꝛ asini. q̄daꝫ ad lanificādū vt oues ꝛ pelicia. q̄dā ad ve scēdū vt porci ꝛ hmōi. Per iumēta igit in telliguntꝫ actiui q sūt in aduto riū primo rū soliciti. vñ dicunt iumēta q̄si iunamē ta. quoꝝ q̄dā laborāt in opib⁹ obedientie vt claustrales. ꝛ isti sūt vt eq. Equꝰ. n. hōi subdit ab eo ifrenat ꝛ sm ei⁹ volūtatē mo uet ꝛ circūfert. ꝛ sic ē subdit⁹ respectu pla ti Jac. iij. Eqs frena in oꝛa mittim⁹ ad cō sentiēdū nobis ꝛ oē coꝛp⁹ illoꝝ circūferi mus. Hi freni sūt regularia pcepta siue in stituta vel platoꝝ correctiones. Quidā vo laborāt in ope doctrine ꝛ isti sūt vt boues cū qb⁹ terra arat. s. ꝓdicatoꝛes a qb⁹ terra aie arat vomere lingue ꝛ serit semine doc trine. Alij vo laborāt in ope patientie scz in cura regiminis vt plati q assimilantur. aialibus humilioꝛib⁹ alioꝝ onera ferenti bus. s. camelis asinis ꝛ hmōi. qꝛ quāto sūt maioꝛes tāto debēt esse humiliores ꝛ ꝓ subditis onera portātes ps. Vt iumentuꝫ fact⁹ sum apud te. Jumēta eni hmōi. s. asi ni ꝛ cameli lꝫ sint magna corpe sunt tm̄ vi lia reputatiōe ꝛ magne sarcine grauantur onere. Siliter plat⁹ lꝫ sit magn⁹ in digni tate. dꝫ tm̄ cē apud se ipsuꝫ vilis ꝛ humilis reputatiōe. Est ēt magni pōderis sarcina grauat⁹ cuꝫ habeat ꝓ suis subditis deo reddere rōnē vñ Gre. dicit. Grandis ho noꝛ sꝫ graue onus. Alli aūt q̄ intēdunt ad pauꝑes vestiendos assiliant outb⁹. q̄ quasi mādatū dñi implētes vt dicit beat⁹ Mar tinus cū duas tunicas habeāt. s. lanam ꝛ pellē. vnam dant nō hñn. s. lanā hoi. Qui vo pauꝑes pascūt suis cibis ꝛ elemosynis sunt silꝭ assilib⁹ vtilibus ad cibū. vt arie tibus edis ꝛ porcis ꝛ hmōi. qbus. s. assimi lant nō rōne vilitatis sꝫ vtilitatꝭ. Reptilia vo illa sunt q̄ corpis ꝛctiōe ꝛ extenſiōe re pūt ꝛ mouentꝫ vt vmes colubri ꝛ serpen tes. Per reptilia vo pōt intelligi perfecti ꝛ ctēplatiui viri. quoꝝ est se ꝛphere. i. ab ex teriorib⁹ ad interiora reducere ad deuꝫ cōtēplandū. ꝛ nihilominus se extendere ad primū diligēdū. Dñi debēt esse vt ver mes per reputationē humilitatis. vt colu bri per refrigeriū carnis. qꝛ dicit coluber q̄si colens vmbꝛā. ¶ Itē dñt cē vt serpen tes per prudētiā discretiōis Mat. x. Esto te prudētes sicut serpentes. Vel debēt esse vt vermes. qꝛ coꝝ est deū frequent laudā re. Vermes eni vt bruci ꝛ hmōi oꝛe se tra hūt ps. Semp laus ei⁹ in oꝛe meo. Vel vt serpentes qꝛ coꝝ est carnē per abstinētias attenuare. Serpentes. n. vi costarū se ra piunt Job. Innudat inedia costas ei⁹. Nā marime in costis apparet tenuitas ieiunā tis. Debent etiam esse vt lacerte qꝛ in bo nis debent affectibus estuare. Lacerte eni pedibus repunt. ꝛ pedes anime sunt eius

UNIVERSIDAD DE MURCIA

affectiones quibus tanto velocius currũt quanto feruentiores existunt. Bestie aũt dicuntur q̃si vastie eo q̃ deuastant omnia sua feritate. Nam sunt seue ⁊ ipetũt. nunc vngue. nũc cornu. nunc dente. vt apri leones ⁊ lupi. ⁊ ideo talib⁹ bestijs peccatores assimilantur quia omnia bona sua deuastant. Nam bona naturalia diminuũt gratuita repellunt. celestia contemnunt: temporalia amittunt. Ipsi sunt seui sibi ipsis ⁊ multo fortius alijs quos ledunt ⁊ impediunt aut dente inuide detractionis aut cornu superbe dñationis aut vngue violente direptionis. Et quidaz sunt vt apri per carnis voluptatem. quidaz vt leones per superbie potestatem quidã vero sunt vt lupi p auaricie rapacitatez ⁊ sic de alijs similib⁹. Eccli. iij. Dixi in corde meo de filijs hominum vt ꝓbaret eos dñs ⁊ oñderet similes esse bestijs. ¶ Capitulum lx.

Honestatẽ ⁊ pudicitiam operis coniugalis elephantes cõseruare nos docent in q̃bus est pudicitia quedã admiranda maxime respectu alioz aialium. Non. n. se cognoscunt nisi in abdito ⁊ ⅁ nõ nisi in duobus ãnis quando masculus ⅁ quinq; annos ⁊ femina decẽ. ⁊ in istis duobus ãnis non nisi gnq; diebꝰ sexto raro adiuncto. In quo exẽplo docent hoies ꝓiugali opere honeste vti q̃tuz ad locũ ⁊ quãtũ ad tempus ⁊ quantũ ãd charitatẽ. Vnde Thobias iunior dixit vxori sue. Exurge ⁊ deprecemur hodie dñm ⁊ cras ⁊ ꝑm cras. q; his tribus noctibus iungimur deo. tertia autem transacta nocte in nostro erimus cõfugio: filij quippe sanctorum sumus ⁊ nõ possumus ita coniungi sicut ⁊ gentes que ignorant deum. Thobias. viij.

¶ Capitulum lxi.

Humilis homo assimilatur damule. i. siluestri capre que est aial timidum ⁊ imbecille. neq; scit se defendere nisi beneficio fuge. ⅁. n. pro armis membroz agilitatem ⁊ fugaz. Vnde ꝑm Judo, dicit damula eo q̃ de manu effugiat. montuosa ⁊ nemorosa diligit. gramina aromatica comedit: ⁊ ramusculoz extremitates carpit. q̃ vulnerat draconteaz mãdit ⁊ sic telũ de corpore excutit. Damulã serpẽtes odiũt ⁊ eꝰ anhelitũ sustinere nõ ꝑt: sic quoq; hõ humilis semper timet dei offensaz ⁊ imbecilles se reputat ex virtute ꝓpria. defendit se vitioꝝ fuga. armat se agilitate obedientie ⁊ superbie fuga ⁊ sic effugit manꝰ tentationis diabolice. diligit montẽ cõꝛplationis nemꝰ solitudinis ⁊ q̃si graminib⁹ aromaticis pascit sanctoz exẽplis. Ramusculoz extremitates. i. humilia opera carpit. Vulneratus peccato draconteã que est herba medicinalis. i. penitentlã mandit. ⁊ sic telũ tẽtatiõis vel peccati de corde trahit. Serpens quoq; infernalis. i. demon maxime hunc odit ⁊ eius anhelitum. i. voluntariũ despectũ sustinere non põt. Eccli. xiij. Abhominatio est supbo hũilitas. ¶ Jrez hũilis sui recognitio liberat hoiez a peccato. Mã pardus q̃ infirmitatẽ incurrit. fimũ humanũ comedit ⁊ euadit. qd enim est hominis. fimꝰ nisi abhominabilis peccati actus sumus qdẽ ꝓp vtilitatez. humanus ꝓp ꝓpꝛietatẽ. q; solius hominis inter aialia ꝓpꝛium est peccare. Hunc ergo fimũ comedit q; turpitudinẽ peti sui hũiliter recognoscit. ⁊ talis ab infirmitate mortifera euadit ex eo q; apud piũ iudicẽ est impetratio venie ipsa recognitio culpe. vt dicit. Grego. in ꝑs. Quoniam iniquitatez meã ego cognosco. ¶ Item profunda humilitas animi ⁊ diligens auditus vbi dei iuuant homines ⁊ tẽtationes diaboli. cuius exẽpluz est quia sicut dicunt Aristo. ⁊ Aulcẽna. cornus valde odit asinũ ⁊ tenrat eũ rostro excecare. sed iuuat asinum ꝓ funditas oculoz ⁊ spissitudo corij supercilioz cũ quo tegit visum. Cui etiam valet proceritas ⁊ mobilitas auriũ cũ quib⁹ se defendit. Cornus est diabolus asinus homo simpler ⁊ dei seruitio deputatus. cui diabolus insidiat vt eruat oculos scz bonam fidem ⁊ bonã voluntatẽ: sed si habeat eos profundos. i. in humilitate fundatos ⁊ absconsos sub spissa ⁊ duroco-

Ro.i. sub despectu & grosso habitu. vel exterioi aspectu. & si habeat aures magnas & mobiles. i. ad auditū diuini sermonis p̄ littas & ad motū implēdi & obediēdi paratas euadit ab eius malicia. Itē humiles & pauperes sunt promptiores ad bene operandū q̄ magni & diuites. sicut dicit Aris. q̄ aranee parue sūt acute & veloces mor̄ ſs magne & nigre tardiores. & he solent texere iuxta terram. & foraminibus semper latēt donec in rete suū aliqua bestiola cadit quā cōprehendit & fugit & q̄nq; reponit donec famē habuerit. Sic q parui sūt reputatione p̄pria sicut humiles. vl reputatiōe alto p̄ sicut pauperes sunt ad bene operandū acuti. i. ꝑspicacis & velocis motus. i. solicti & promptu. Maz perspicaces ad prouidendū & ꝑsiderādū facit eos humilitas. sed veloces & expeditos facit eos paupertas. Sz magni & diuites qui apud mundum magni reputantur sunt ad bene operandū tardi. & circa terram texunt quādo solum ad terrena disponenda vel congreganda intendūt bestiolas. i. simplices fraudulēter & insidiose decipiunt & eorum bona diripientes sibi in suū vsuz assumunt vel p futuro tempore reponūt.

¶ Item humilitas mentis & restrictio carnis perducunt hominem ad magnuz culmen contemplationis. Nam formice cuz sint parue & stricte circa ventrem crescentes siunt pēnate & volant. Sic qui est apō se ipsum paruus per humilitatem. & circa ventrem per abstinentiam strictus crescit in spiritu & pēnis virtutum efficitur pennatus & tūc sequitur cōtemplationis volatus. ¶ Item humilitas plus fructificat q̄ superbia. Nam animalia parui corporis sūt plurū filioz q̄ illa q̄ maximi. Opa enī deo placētia sunt opa humilia qua maximi. i. superbi facere dedignant. & ideo manent steriles.

¶ Capitulum.lxij.

Ignis inferni post diem iudicij hūana corpora cruciabit. & tamen nō occidet neq; consumet neq; incinerabit. Cuius exemplum apparet in salamādra que in medio ignis viuit. Et de eorio cuiusdaz generis salamādre fiūt lucerna in lampadibus & lucernis que nullo incendio cōsumunt. sed perpetuo ardere probātur. & si hoc fit potentia nature. quanto magis in damnatorum corporibus fieri poterit diuina virtute Ysaie. lxvi. Ignis eorum non extinguetur.

¶ Capitulum.lxiij.

Equs nō vocet. qui maternum eorum fūme refugit. Vnde narrat Aristo. q̄ rex septentrionis habuit equā pulcherrimā que peperit et equum pulcherrimuz ex quibus duobus volēs extrahere equum alium cooperuit vultū equi ne matrem agnosceret. Qui tandem discoopertus matrem se cognouisse videns fugit. & seipsum ab alto piecit & mortuus est. Quantuz ergo debet abhorrere rationalis homo incestuosam sui sanguinis cōmixtionez quādo bruti animal sic abhorret. Item camelus coitū cuz matre tantū abhorret vt dicit Aristo. q̄ cum in quadam ciuitate cooperta a posteriorib⁹ mater esset camelus eaz non cognoscens super eam ascendit. sed tandem eam matrem sentiens mox coitum non cōplens descendit & ingeniatorē inuasit. momordit dentibus occidit. Erubescat hō infelix qui iudicio fultus est rationis non solum tale quid egisse sed nimirum facere cogitasse. Deut. xxvij. Maledictus q dormit cum vxore patris sui.

¶ Capitulum.lxiij.

Inconstans homo similis bene est cuius natura dicitur esse vt vna & eadem serum mutet vnde nunc masculus nūc femina inuenit. Similiter homo inconstās inuenitur aliquādo masculus. i. robustus in proposito sed postea inuenit femina in facto. Del masculus. i. virilis in principio. sed femina. i. debilis in progressu Lu. xiiij Cepit edificare & nō potuit ꝑsumare. Sed

nota q predictā mutationem sexus dicūt quidam fieri solum apparenter ex eo q vt dicunt hiena semp habet vtrumq; sexum sicut hermofroditꝰ sed aliquando vnus est occultꝰ ⁊ alter manifestus. Et hoc forte variatur ſm tempora propter qđ aliquando apparet masculus aliquando femina. Vnde dicunt qdam q hiena concipit sine mare sed Aristo. hoc negat.

¶ Capitulum. lxv.

Incontinētia contugalem euitare cerui nos docēt. de quibꝰ dicit Plinius q a tpe cōceptus femine a maribus discedūt donec a partu purgentur. Et tm tāta est quorūdam hominum libido vt a grauidata vxore interdum abstinere non valeant. Et nota hic aliqđ exigente mā q̄ quis non sit pulchrū audire tm ē vtile scire. s. q̄uis matrix post impregnationē claudat. tm ex delectatione vt Auicē. dicit mouet ⁊ aperitur. ⁊ ex hoc imminet periculum aborsus. Et ideo Hieronymus vituperat accessum viri ad vxorē pregnantē non tm ita q̄ semper sit petm mortale nisi forte pbabiliter timet de periculo aborsus. ¶ Capitulū. lxvj.

Infirmitas corporis aliqñ est medicina cordis. q. s. cohibet vicia. Mag leo vt dicit Solinus quartanam omni tpe patitur. Et hunc morbum deo puidenteō patitur vt eius iracundia tēperetur. Similiter in hoibus diuerse infirmitates corrigūt diuersa vicia pp qđ dixit. Scū. infirmitati mee gras ago q̄ cogit me nō posse q̄ nō debeo vele. ¶ Itez infirmꝰ hō dz sue infirmitatis remediū petipue a deo requirere ⁊ etiam medicinalia cum oꝛone ⁊ diuine virtutis inuocatione recipere. Mag elephantes qñ egrotāt colligunt quasdam salutiferas herbas ⁊ añ̄ eas edāt erecto ad celum capite etiā herbas ad celū leuāt ⁊ q̄si quadam religione a deo auxilū postulant. Multo ergo magis homo cū patitur a deo dz auxilū petere ⁊ medicina vtens ab oꝛone ichoare Ja. vj. Oꝛo fidei saluabit infirmū. ¶ Capitulum. lxvij.

Ingenium aliqñ plus valet q̄ vires qđ patet in leopardo quem leo mirabiliter odit. Dñ leonem timēs qz minor illo est. fouea facit orificium duplex habēte. vnum per qđ intrat ⁊ alterū per qđ exit. ⁊ est fouea in vtroq; orificio valde ampla sed in medio stricta. Veniente ergo leone per foueam fugit. quem leo insequens cū ipso foueam intrat. sed ad medium veniens ⁊ foueam strictam reperiens transire non potest neq; retro se vertere valet. Dñ leopardus exiēs p aliam ptem ⁊ post eum ingrediēs ipsum a tergo mordet ⁊ sic sepe de eo arte triūphat vbi quo triūphare viribus negbat Leopdo ergo assimilatur hō cuꝰ fouea est pscns vita. hec hz ingressum per morte ⁊ vtroblq; est larga huiusmodi materia siue hoies pncipū cōsideres siue fines. Sed in medio dz ee stricta arctitudine penitētie: quā cū leo. i. diabolus inuenit in homine non potest progredi vt vlteriꝰ hoiez decipiat. nec retro cedere vt per preterita peccata que iā per penitentiam deleta sunt ipsum teneat. Dñ leonem leopardus exiens retro mordēs occidit. qz postera vita vel penitentia eiꝰ nequiciam in se extinguit.

¶ Capitulum. lxviij.

Impatiens assimilatur viro. Est eni virtus aīal impatiens ⁊ iracundum volens se de singulis vindicare. Dñ cū aliquē inuaserit si alius eū tāgit statim pmū dimittit ⁊ in alīū currit. sic qñ capit aspectu pelluis ardentis excecatur: catena ligat ⁊ vberibus edomatur. Sic hō impatiēs ⁊ iracundus de singulis iniurijs se vindicare appetit: ne qz ꝓpter vnum inimicū dimittit quin cōtra alīū bellum suscipiat. sed tanq̄ pelluis ardens est ira furens ad quam excecat. qz ira oculum rationis perturbat. quē furia ⁊ insania penitus excecat. sz furiosus ē catena ligandus vel verberibus edomādus.

¶ Capitulum. lxix.

Insp̃seuerantes q bñ inci
piũt ⁊ in fine deficiũt simi
les sũt illis aialibus mon
stris q satyri dicũtur siue
faun. De qbus dicit Jsiõ.
q hñt cornua in frõtibus
⁊ sũt similes capris in pedibus Et tale fu
it mõstrũ qõ bñs Antoni⁹ inuenit in so
litudine ⁊ dũ interrogaret qd eẽt. rñdit
mortalis siue vnus ex accolis heremi: q̃s
errore delusa gentilitas faunos ⁊ satyros
colit. qd ũt ẽ cornu frõtis nisi robustũ pñ
cipiũ opis. ⁊ qd pes caprin⁹ nisi finis dẽ
ctuosus. Jlle g⁹ q virilit icipit. ꝟ postmo
dũ ad debitũ finẽ bñ icepta nõ pducit q̃si
satyro mõstro filius exist̃it. ⁊ tales erãt illi
gb⁹ Apo. dixit Bal. iij. Cũ spũ ceperitis
nũc carne ꝓsũmamini. ¶ Itẽ impseuerã
tes ⁊ ipatiẽtes siles sũt leopdo q saltẽdo
nõ pseqũẽdo capit pdaz quã si. ij. vel. iiij.
saltu nõ ceperit pindignatõe desistit ⁊ q̃si
victus retrocedit. Tales sũt q ũ diuti⁹ la
borãdo ꝟgto citi⁹ obtinẽde volũt asseq
qõ intẽdũt. Vñ si nõ stati obtinẽt ⁊ nõ in
ueniũt qõ volũt q̃si tedio victi a bñ icepto
ope retrocedũt ñ attẽdẽtes q labor ipio
bus oia vincit vt dicit Virgilius. Vñ ẽt p
seuerãtia oraẽ obtinet a dõ qõ cupit Lu
xi. Si perseuerauerit pulsans dabit ei ⁊c.

¶ Capitulum. lxx.

Mstabil⁹ ⁊ icõstãs hõ assimi
lat cãeleonti. q̃ ẽ bestia par
na diuerso varietat̃ colore
respsa. Cui⁹ corpusculũ ad
varios colores quos vidz
facile variat: nullũ. n. iuenit aial qõ sic reci
piat oppositor sibi color mutatiões vt
dicit Jsi. Sic aius pu⁹ pusillanimitate vel
pu⁹ in vtute facile impssionẽ amoris vel
timoris vel gaudij vl doloz vel tristitie
recipit ex oibus q̃ sibi occurrũt ⁊ ideo sta
bilitatẽ nõ hz q̃ imutat ⁊ deducit ꝑ vari
as affectões. Ja. i. Vir duplex aio incõstãs
ẽ in oibus vijs suis. ¶ Capitulũ. lxxi

Invidi sũt siles qbusdam
serpẽtibus indie. q stati fu
giunt q̃si vidẽt florere ar
bores aromaticas. q̃s etiã
corrodere dicunt ne floreãt eo q̃ odorẽ
florũ sustinere nõ valeãt. Sic invidi pspe
ritatẽ ꝓximorũ sustinere nõ pñt. ⁊ de ip
sor infortunio gaudẽt Eccli. xxvij. La
queo peribũt q delectant in casu instor.
¶ Itẽ invidi dolẽt si aliqs vtilitatẽ õbo
nis cor capit. ẽt de his qbus nõ indigent
Sunt. n. similes cervis q̃ cornua cijci
unt absconditũ pp invidiã. ⁊ dolere vidẽ
tur si aliqs ex illis accipiat medicinam.
¶ Itẽ invidus assimilat vrso. Mã vrsus
cerebrũ hz venenosuz. ⁊ io eius caput et
spatule cõburunt. ne gustãtes de eius ce
rebro in vrsinam rabiẽ cõuertant. Nul
li. n. aial est tãta solertia ad male faciẽdũ
sicut vrso vt Plꝰ. dicit. Sic invid⁹ hz ca
put venenosũ. i. mẽtẽ venẽo odũ ⁊ mali
uolẽtie infectã. Vñ necessariũ eẽt vt vre
ret igne charitatis. q̃ non emulat. ⁊ sic ne
mini noceret. Et iõ nullũ viciũ faciẽ hoiez
ita solertez ad male faciendũ ⁊ nocendũ
alijs sicut invidia. Vñ ꝑ invidiam diaboli
mors intrauit in oẽs hoies Sapi. ij. Jnui
dia diaboli mors intrauit in orbẽ terraꝝ
¶ Itẽ invidus simulis ẽ syrene q̃ tẽpesta
te letat ⁊ in sereno tristat. Sic ẽ invidus
dũ gaudet de alteri⁹ aduersitate ⁊ tristat
de ꝓsperitate. ¶ Itẽ invidus silis est sala
mãdre. ¶ Prio rõne tẽporis. Mã salamã
dra q̃ hz figuraz silem lacerte nõ apparet
nisi in magnis imbribus ⁊ in sereno defi
cit omnino. Per magnos ibres intellige
magnas tribulatiões vl aduersitates ali
cui⁹ tangẽtes. Tunc invidus ⁊ malinol⁹
se mãifestat ad insultãdũ ⁊ nocendũ ei sicut
fecit saul dauid. ij. Re. xvi. Sed in sereno
idest dus videt hominem in ꝓsperitate
tacẽdo deficit ⁊ tristicia consumit. ¶ Se
cundo ratione frigoris. Maz tanti est fri
goris vt ignẽ extinguat sicut glacies Sic
invidia extinguit ignez charitatis. ¶ Ter
tio ratione oris. Maz ore venenum euo
mit scilicet quãdam saniem lacteam que
si corpus hominis tetigerit ide pilos cõ
rinue fluere facit. Similiter invid⁹ vene
num euomit ore detrahendo ⁊ infaman
do ꝓs. venenum aspidum sub labijs eo
rũ. ¶ Item invidus vbi alteri nocere cre

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dit qñq; prodest ⁊ ideo assimilat lynci. cuius vna; in gẽmam preciosam conuertitur ⁊ ipse hoc scies ⁊ ẽst homum inuidẽs ⁊ dolens si gẽmam hanc inueniret dum vrinam emittit eam sub terra abscõdit ⁊ tñ fallitur. qz ibi vt dicit Plinius in lapidẽ citius cõmutatur. ¶ Jtez inuidus assimilat draconi. Nam draco venenum suum habet in lingua ⁊ in felle. dicit enim Plinius q̃ ex vi veneni semp lingua eius erigitur ⁊ ex calore flatus sui aer inflãmatur vt aliquando incendi videatur. Dim habet in cauda ⁊ plus nocet verbere q̃ ictu. quicquid aũt cauda liganerit occidit. raro dormit ⁊ visum acutissimu; habet. vnde a remotis predam suam videt. Similiter homo inuidus habet venenum odij in felle .i. interius in mente. ⁊ in lingua. i. in detractione ⁊ lingua erigitur ad maledicendu; ⁊ superbe loquendum ⁊ ad odia inflãmãdum ⁊ incendendum. Habet etiam vim in cauda. qz sez retro percutit pẽr occultam detractionem ⁊ occidit per infamationẽ: raro dormit. i. raro quiescit a nocẽdo ⁊ machinãdo ⁊ habet acutissimum visum circa defectus proximi ita q̃ a remotis videt quid ꝺ ipso capere possit. ¶ Jtẽ inuidus homo frequẽter vnde credit ledere alium ledit seipsu;. Vnde est similis papilioni. qui dum lumẽ extinguere nititur in flãmã irruens ipse comburitur ꝑs. conuertetur dolor eius in caput ei⁹ ⁊ in verticem ipsius iniquitas eius descendet.

¶ Capitulum. lxxij.

Hypocryta ei quem ledit falsam compassionez ostendit ne ex crudelitate ledere credatur. Vnde assimilatur cocodrillo ꝺ quo Physiol. dicit q̃ si hoiez iuxta litus inuenit eum occidit. sed postea eum plorat ⁊ tñ cũ deuorat. Talis fuit ismael filius nathanie de quo habetur Jere. xli. q̃ cum amicis godolie quẽ ipse occiderat icedẽs ⁊ plorans ibat ⁊ tamen etiam illos cũ quibus sic ibat occidit vt dicit ibidẽ. ¶ Item hypocryta vel hereticus assimilat pãthere quã propter pulchritudinẽ exteriorꝭ pellis vel varietatem colorꝫ ⁊ odorẽ quẽ ex ore emittit omnia animalia solicitãtur videre: sed tortitate capitis deterrent. vis ipsa caput occultat ⁊ duz ei animal appropinquat ipsum accipit ⁊ manducat. sic propter apparẽtia exteriorꝭ scitatis ⁊ varia spiritualia opa que hypocryta vel hereticus exterius pretendit ⁊ aliquando propter famaz doctrine que est vt odor oris multe deuote ⁊ simplices persone desiderant eũ videre vel ei adherere. quib⁹ ipse caput sue malitie idest malignaz intentionem vel corruptaz fidem a principio abscondit. Sed cuz ei aliquis credẽdo familiariter adheserit. tunc ipsum decipiendo capit ⁊ manducat. i. euz sibi incorporat: ꝺ est corrumpendo assimilat. ¶ Jtez hypocryta assimilatur eruce. Eruca eni est vermis noxius quia in folijs oleruz crescens pampinos fructus frõdes ⁊ flores corrodit. Vnde ab eradendo dicta est eruca vt dicit Jsi. Sic quoq; hypocrisis vitiũ oẽz fructum spiritualem ⁊ bonũ hominis destruit. s. ⁊ florum. i. affectionum ⁊ frondiũ .i. locutionum ⁊ fructuũ. i. operationũ. qz in oibus intendit hypocryta solũ humanum fauorẽ. Secũdo quia est vermis ingeniosus. sad se conseruandu; contra tẽporis asperitatem. Nam sicut dicit Plinius. Eruca extremitatibus arborum consumptis folijs ⁊ fructib⁹ texit de suis visceribus telas more aranearuz quibus se per totaz hyemẽ inuoluit custodiẽs pestiferꝫ semen suum. Egerit enim quedaz oua de quibus in vere erũpentibus gẽmis nascitur multa proles. Sic etiam homo hypocryta instante hyeme. i. asperitate alicuius aduersitatis vel tribulationis de visceribus suis. i. ex propriis ⁊ occultis malitijs suis texit telas. i. ordinat mirabiles ⁊ astutas vias quib⁹ se inuoluere. i. coopire ⁊ defendere possit. Et in talibus vijs se inuoluens. i. cooperiens custodit pestiferum semen suum. i. malignum affectuz. Et egerit quedam oua. i. facit quedam secreta opa ex quib⁹ quãdoq; oriuntur mala multa. ¶ Tertio quia est vermis maculosus: est enim eruca mollis ⁊ famosa diuersis colo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ribus distincta de nocte lucens vt stella in sic deformis apparēs. Sic hypocrita est mollis.i. delitiosus. vel mollis.i. cedens tē tationibus. Mollē enim tangenti non re sistit sed cedit. Item est famosus.i. putre dine peccatorū siue humore luxurie ple nus. et diuersis coloribus.i. vitijs siue ma litijs maculatus. vel diuersis coloribus i. diuersis ostentationib⁹ sanctitatis tinct⁹. qui multis modis conat apparere bonus. Sed licet de nocte.i. in obscuritate presen tis vite luceat vt stella.i. per claritatem fa me vel exteriora apparentie. tñ aduenie te die mortis siue die claritatis diuini iudi cij in quo illuminant abscondita tenebra rum. et manifestantur p̄silia cordium tunc deformitas ei⁹ patebit. Quarto qr eruca est vermis quasi monstruosus in trans formando se. Nam ad modū bombicis sericū facientis formā mutat et se reptilem in volatilem transformat. Alas.n. tenues et latas suscipit quibus volitando in aera se extollit. et quot colores in corpore ha buit tot in alis oñdit. Et tale volatile pa pilio vocat vt dicit Isid. Et ideo vt ipse dicit ex erucis papiliones fiunt et ex papi lionū stercoribus eruce iterum generant. et qñ volant min⁹ nocia sunt q̄ qñ reptāt Tunc enim eruca accipit formā volatilez siue papilionis qñ hypocrita ascēdit ad gradum prelationis. Tunc eni ad modū bombicis sericū facientis aliam formā as sumit. qr ad modū sancti viri mīta bona se facturū pretendit. Alas tenues et lat s suscipit quibus in aera se extollit. qr q̄dā opa que apparenter vident mira sed exi stenter sunt valde debita inchoat et assu mit quibus iactanter se eleuat. et in regimi ne magnificat. Et sic ex erucis papiliōes fi unt qr sic ex hypocritis superbi et vane glio si exeūt. Ex quo stercore.i. temporali glo ria. Quia viri peccatoris gloria vermis et stercus est vt dicit.j. Machab.ij. ite⁊ gene rant eruce qr. s. alij ambitiosi videtes hy pocritā tpalem gloriam sequi conantur etiā cor ficta vitā sed in hoc min⁹ nocij sūt hypocryte volātes p̄ reptātes. qr mi nus latet cor hypocritis in statu dignita tis. nā principatus odit vsq. ad q̄to hypo crisis est minus occulta. tanto minus est nocia. Item in statu dignitatis hypo crita sibi magis cauet ne perdat nomen vel honorem sanctitatis.

Capitulum lxxiij.

IRa impellit frequēter ho minē ad pīcula mortifera ꝓpter appetitum vindicte Dñi iracūdus ē filis aprō.i. siluestri porco. Qui p̄s Aui cen. et p̄li. est animal iecū et tante feritatis vt mortē pensendat et ō ēr rum venatoris intrepide se opponat. im mo ferro cōfossus vires ō vulneratores suos resumit et ipsos cum cultris suis in uadit. Sic hoies frequēter vt se de iniuri cis vindicent ex ipsa ira piculum mortis pensendentes etiā in tela ferrea se imittūt intrepidos. neq; vulnerati refugiūt sed ma iore furore in suos vulneratores isurgūt Job. v. Virū stultū interficit iracundia. ij. Machab. xij. Fere belue irā gerēs. Item iracūdus filius est cani rabido qui semp est soluagus. ipsius. n. alij canes fugiūt tanq̄ pestez vadit tanq̄ cadēdo vt ebrius. et cur rit apto ore lingua pendente et saliua de fluēte. oculos p̄s rubicūdos quos p̄s ferat aptos in omne tñ obiectū impingit ac si ce cus et ō oēm rem repugnat. et ō vmbrā sit am latrat. Et dicit ysaias⁹ q̄ canis est ca lidus et siccus cui nigra cholera domina tur que dum corrumpitur canis in rabiē vertitur. Similiter etiam homo iracun dus est soluagus. qr nec amicum nec soci um potest sustinere ꝓpter quod dicitur ꝓuer. xxij. Noli esse amic⁹ homini iracun do. Merito ab omnib⁹ fugiendus est tā q̄ pestis quia nemini parcit. Item aperto ore currit qr verba maledicta ꝓferre non desinit. Vnde et lingua extra os pendet. qr eam cohibere nō potest. totū enim spiri tum suum profert stultus. cui saliua sapi entie seu discretionis defluit. quia si quid sensus habet iratus ex furia totum per dit. Oculos autem ad litterā rubicundos habet propter furorez sanguinis qui va poraliter ascendit ad faciem. et ad oculos

UNIVERSIDAD DE MURCIA

hois irati. Est.n. ira nāliter ebullitio sanguinis circa cor vt Damasce. dicit propter inflāmationē spirituum visibiliū. Sed ḡsi cecus in omne qđ audiendo vel vidēdo sibi resistit ipinguit. Mam in omni verbo vel risu vel alio gestu offendit. z ió contra oiz q̄ audit vel videt repugnat z apō seipsum ēt solus exīs murmurat z sic ad modū rabidi canis ō vmbrā suā latrat maxie aūt tunc in rabiez faciliter accendit qñ nigra cholera. i. melancolia corrumpitur. qz quando est in aliqua accidia vel melancolia homo iracundus tunc ex leui causa accenditur in furiam. quia tunc est maxime pronus ad iram ex conceptione vel imaginatione alicuius rei contristantis. Juste ergo debet homo conari ne ab ira superetur ex qua tāta rabies oriz. Job. xxxvij. Mon te superet ira. ¶ Jrē iracundus vel impatiens cum aliquod contrariū occurrit etiam quod bene fecerat destruit. Vnde similis est cirogrillo qui est idem q̄ ericius excepto quod est maior. Jste ex vinea vel arbore vuas vel poma deiicit z super ea voluens se pinulis infigit z in ore semper vnum assumit sed dum ea ad nidus portat si aliquid ei ceciderit irat⁹ oia excutit. z iterum ad arborem vt se oneret redit. ¶ Item irati q̄cunq; faciunt dum sunt in impetu ire cōmuniter. z vt plurimum faciunt defectuose. Cuius exemplū naturale est quia animalia iracunda pariunt fetus imperfectiores. sicut canis catulos cecos z vsus parit frustra carnis per lineamenta idistincta. que fouet sub ascella sicut gallina oua. quibus lambendo inducit debitam formam. Similiter iratus in ipso suo impetu facit opera ceca. rōnis consilio non preuenta. z iterum opa confusa z inordinata nisi postea per mansuetudinem sapientie reparentur z forment Et ideo bene Sene. dicit. Mihil tibi liceat cum irascaris. ¶ Jrez iracundi homines similes sunt quibusdam animalibus de q̄ bus Arist. dicit q̄ mouēt cornua sicut auriculas. z sunt in regiōe aufrage que sicut dicit Auicēna. fuit regio ipsius Aristo. est enim in eis. conūctio cornuum magis cū cute q̄ cum osse. Similiter iracundi qui quolibet vbo audito cōtrario statim mouentur ad ledendum. Et qui isti sunt mouent cornua sicut aures. aures enīz ad audiendum z cornua sunt ad percutiendum in eis eque parata. z furor taliū sic subito erumpens non habet misericordiam sm illud Pro. xxvij. Ira nō habet misericordiam. nec erūpēs furor. ¶ Capi. lxxiij.

Vdicandū non est de hoie sm apparentiam sensus exteriorem. Mam eius quo ad tactum pellem habet sue pilum agno asperiorem z tñ carnē hz meliorē z p̄cipue masculus cui⁹ carnes sūt optime z suauissime pp suā temperiem. Sic in hoibus aliqñ ille q̄ vt hispidus z despect⁹ exterius est optim⁹ interi⁹ vnde Jo. vij. nolite iudicare sm faciem. Mon solum autē in bonis sed etiaz in malis huiusmodi iudicium fallit. qz frequenter qui in apparētia minor est in malicia est maior. Maz tirus est serpēs in apparentia parvus. z tamen in veneno magnos serpētes excedit Vnde inuenitur tirus paruus sicut dicit Arist. quē magni serpentes timent z fugiunt. z habet talis tirus pilos. Jnuenitur etiam tirus contra cuius morsum nullus est remedium. Sic malum vel peccatum debet homo timere quantumcūq; videatur modicum Apo. j. Cor. v. ¶ Modicum fermentum totam massam corrumpit.

¶ Capitulum. lxxv.

Achrymis pnie peccata abluere elephantes docent. q̄ fz Plinū in noua luna gregatim ꝓueniunt z in flumine se abluunt. z sic ad locuz suū redeunt. Tunc autem quasi apparet noua luna quando superuenit hoibus aliqua mutatio siue aduersitas noua. z tūc more elephanto⁊ debēt ad aquas doctrine siue predicationis gregatim ꝓfluere z in flumine penitentie z lachrymose cōpūctionis petā sua lauare vt peccatis amotis amoueātur flagella. Etiā tunc gregatim ad aq̄s currunt qñ proces-

stonelle ad diuinā misericordiā spetrādā cū letaniis & orationib⁹ vadūt. Qō ēt fieri dz aduenīente noua luna.i. noue aduersitatis mutatione. Et cum elephantes taliter vadunt iuuenes suos in cundo & redeundo ante se etiam ire faciunt quos custodiunt & instruunt ad similia facienda. Et sic in supradictis debet fieri etiam ab hominibus in pueris & in iuuenib⁹ cozū Joel. ij. Congregate paruulos & sugentes v. e. ra. vnde & christus cum esset. xij. annoz fuit ductus cum alijs ad festa in hierusalem. Lu. ij. Item lachrymarum luctus extinguit viciorum pruritus sicut aqua marina vt salsa extinguit pediculos. sic aqua lachrymarum cum sale discretionis & aceto compunctionis extinguit pruritus vitiorum & specialiter carnis ps. Contribulasti capita draconum.i. pruritus seu principia tentationum in aquis scz lachrymarum. ¶ Capitulum. lxxvj.

Leges humāe vt dicit Anatarsis similes sunt telis aranearum. quia in eis parua quidem & imbecillia animalia inuoluuntur & capiuntur vt muse & huiusmodi sed magna & potentia vt aues & huiusmodi eas optime transeunt & dirumpunt. sic magni transgredientes legem non punīūtur sed solum imbecilles & parui.

¶ Capitulum. lxxvij.

Onganimiter & patienter tollerare defectum & penā quousqz sit tempus congruum subleuationi & impletioni onagri nos docēt qz est animal valde patiēs sitis. diu expectat quousqz potum inueniat sibi aptū. Lupidi āt tanq̄ sitiētes & ipatiētes sitis querūt impleri ags turbidis & imundis. i. temporalibus diuitijs que & anime quietem turbant & sciam maculant nec auferunt eis sitim. Sed sancti viri tāq̄ onagri patienter expectant quousqz veniant ad illum fontem vite vbi erit plena satietas ps. Expectabūt onagri in siti sua.

¶ Capitulum. lxxviij.

LUxurioſi assimilantur hircis primo ratiōe lasciuie. qz hircus sm Jſi. est animal lasciuū & feruens ad coitum. Sic luxurioſi lasciui sunt & feruent ad opera lubrica. Je. ij. Ollam succensam ego video a facie aquilonis. Facies aquilonis q̄ videbat. ppheta est suggestio mali spiritus succendens ollam. i. carnem in qua feruescit aqua carnalis concupiscētie. ¶ Scōo ratione petulantie. qz hircus vt Jſi. dicit est animal petulcum. Vnde eī oculi ad libidinem in transuersum respiciunt. Sic luxurioſi habent respectū trāuersum & impudicum representantes im pudicum animum. qz sicut dicit Aug. im pudicus oculus impudici cordis est nuncius. ¶ Tertio ratione infamie. qz hirci sunt fetidi. & sic luxurioſi fetent per infamiam. Vnde dñs super sodomā pluit sulphur & ignem. qz in peccato carnis ardet ignis concupiscentie. & fetet sulphur infamie. Quarto ratione inherentie. qz. s. h vitium incorrigibili⁹ inheret sicut dicit Democritus: & refert Plinius q̄ hircus nūq̄ est sine febre. Est. n. hircus tante caliditatis vt adamantē quem neqz ferrū neqz ignis domare potest eius cruor calidus molliat vt dicit Jſi. Vnde patitur febrem continuam & sic quidam tam lubrici sunt vt semper fintān estu male cōcupiscentie. Sed attendendum q̄ comu hirci adustū dicitur fugare serpentes. Comu ergo hirci ē vigor corporis luxurioſi qō si adurat igne afflictionis recedunt serpētes. i. venenose tentationes carnis. ¶ Item eī fel dicitur clarificare visus qz amaritudo & tribulatio carnis interdum visum aptat anime & claritatem reddit. ¶ Item luxurioſus assimilatur porco. Primo qz porcus q̄si spurcus est dictus. qz in spurcis & fetidis semper quiescat. Sic luxurioſus i spurcicijs & fetoribus carnalium peccatoruz quiescit. vnde Hier. xlviij. Moab requieuit in fetibus suis. Scōo qz porcus nascitur dentatus vt dicit Plinius dētes peccatorum quibus mentem detinēt sunt delectatiōes: que ab ipsa sui origine sine ra-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dice insunt peccato luxurie. s. in ipsa cogitatione. Nō sic aūt ē de peccato ire q̄ potius ꝑ penā nisi in fine. s. qñ se iratus vindicat. Tertio q̄ porcus amisso oculo cito moritur. Sic q̄ oculus ipudicus ⁊ vag⁹ est incitamentum ⁊ fomentum luxurie. amoto eius vitio luxuria facilr cessat Job. xxxi. Pepigi fedus cū oculis meis. vt ne cogitarē qdē de virgie. Quarto q̄ porci volutati in luto plus iacēt in lateꝛ dexto q̄ in sinistro q̄. s. plus iacet hō i luto luxurie dū ē in dextro ꝓsperitatis q̄ in sinistro aduersitatis q̄ malicia vnius hore obliuionē facit luxurie. vt dr. eccli. xi. ¶ Itē luxuriosus assilat boraci. i. rubete q̄ est genus ꝛāe venenosum. Hec enim oculos hꝫ ōsi igneos. ⁊ tāto est pniciosioꝛ quanto eius aspectus est ardētioꝛ. Aspectum solis odit ⁊ tenebras q̄rit. Herbas dulces diligit. ⁊ earuꝫ radices cōmedit. ſ ꝑmedēdo eas inficit. Et ideo in ortis ruta inimica ei plantari consuenit. Loca fetida ⁊ simosa diligit. ⁊ odoꝛifera odit. vñ fugit. dum vinea florere incipit. Sic similiter luxuriosus quasi hꝫ oculos igneos igne. s. interioꝛis ꝓcupie inflāmatos. ⁊ q̄to oculus ardentioꝛ tanto aius deteriꝛ in ꝓcupiscendo. ij. Petri. ij. Oculos hñtes plenos adulterijs. Hic ad lram lucē odit ⁊ tenebras querit. q̄ oculus adulteri obseruat caliginem Job. xxiiij. Vel odit aspectuꝫ solis. i. manifestationē peccati sui. ⁊ q̄rit tenebras. i. occultationē. Herbas dulces diligit. i. delectatōes voluptatis q̄ dulces sunt carni ⁊ radices eaꝝ cōmedit. i. cogitationibus eaꝝ interioꝛibus pascit q̄ si eas ope implere nō pōt saltez in corde reuoluit ⁊ ira sibi ipsi fetidas ⁊ imundas cogitatōes gignit. Sed si ruta. i. aliq̄ amara tribulatio ibi plantari posset tales iterationes cessarēt. Diligit ēt luxuriosus loca fetida ⁊ simosa. i. inhoneſta ⁊ infamia vt lupanaria ⁊ hmōi. Honesta aūt loca ⁊ consortia odit ⁊ fugit. Et ideo vbi vineam pnie florere incipiet nō appꝛopinquat. sed fugit ⁊ elōgatur. Vnde notandum q̄ luxurie siue ꝓcupiscentie feruoꝛ extinguitur afflictiōe dure penitentie. Cuius ad hoc exemplum apparet in borace siue rubeta. Tradunt. n. auctoꝛes vt dicit Plt. q̄ in dextro latere rubete ē os occultū qō i aquam feruentem missum subito feruoꝛē facit stare nec osse in ea stāte pōt vltra feruere. Et dicunt illud quartanam fugare. Quasi vero rubeta ē humana vita. cuius latus sinistrum est status culpe. ſ dexꝛum est status pnie. In hoc latere est os. i. dura afflictio carnis que debꝫ occultari. i. non ad ostentationem fieri vt faciunt hypocrite. Hec extinguit feruoꝛem aque idest ardoꝛem cupiscentie ⁊ fugat quartanam. i. luxuriam que quadrupliciter ardet. scilicet in cogitatione. in affectione. in aspectu. ⁊ in tactu. ¶ Item gule vel luxurie vitium dominatur in magnis ⁊ potētib⁹ viris. q̄ per voluptatem carnis maxime eos diabolus vincit. Scut vnicornis cum elephante sepe bellum gerens cum elephantem in ventrem ꝓcutit eum ꝓsternit. Habet enim elephas mollem ventrem. Per vnicornez intelligitur diabolus. cuius cornu significat potestatem sibi a deo ꝑmissaꝫ ad tentandum vel ad q̄ sequēdū hoies. Hic elephātes. i. magnos viros ⁊ in dignitatibus constitutos preciꝑue ꝓcutit in ventre. q̄ per vitia q̄ ad ventrez pertinent. s. per gulaꝫ ⁊ per luxuriam eos vicit. ad q̄ ipi potissime sūt moles. i. ꝑni ꝓpter delitias quibus cōtinue vtūtur. ⁊ ꝓpter libertatē quā hñt. Vnde Pbus. dicit in. i. Ethi. q̄ multi eorum q̄ sunt in potestatibus cōstituti similia pati videntur ¦ Sardanapalo. scilicet qui fuit rex assyrioꝝ totus lubricus ⁊ luxurioſ⁹ ⁊ deliciosus. ¶ Item luxuriosus assilat tinee. Est enim tinea vermis vestis sic dicta eo q̄ vestem teneat. ⁊ tandiu ei insistit quousq; eam corrodat. Quid aūt est vermis vestis nisi vitiuꝫ carnis quod ꝓpter delectationis insatiabilitatem appetitus hois tamdiu inheret vt ipsum omni bono euacuet. Vnde luxuria sicut dicit Job xxxi. est ignis vsq; ad cōsumptionem devorans ⁊ oia eradicans genimina.

¶ Capitulum lxxix.

Maria matrē dñi diligere ⁊ q̄rere dñm ēt peccatores. ⁊ ad eā recurrere sicut ad mātrem mie. Mam ⁊ canus catuli mātrem diligunt. ⁊ ad hoc ceci voce ⁊ odor agno scunt mātas q̄rūt. ⁊ dētū acūne ꝓpriē tes vberibus lac effūdere cogunt. qñ vo esurīūt q̄rula voce materna vbera petūt Sūt aūt velut canū. i. dēmonū catuli hoies peccatores. s. q diaboli ſi natura ſz imitatōe ⁊ malitia sūt filij. Vt tū misericordie mātez reuereri dñm ⁊ diligere. q: ipsa peccatores non desinit adiuuare Et licet ipi sint ituſ ceci vt ipi⁹ virginis bontatez ⁊ gloriā nō videāt cōtemplando. voce ⁊ odore tū eā cognoscere dñm ⁊ audire vocem ipius vo cantis ⁊ dicentis Eccli. xxiij. Trāsite ad me oēs qui ꝑcupiscitis me ⁊ a generatio nibus meis implemini. ¶ Jtez odorē ei⁹ attrahere. de quo ipa dic Eccli. xxiij. Ego quaſi vitis fructificaui odorez suauitatis. Et iterum sicut cinnamomum ⁊ balsamū rē. Vel dñm agnoscere eius voczs in vbis vt cuz dixit. Magnificat amma mea dñz Similiter in aliis vbis ipius que in euan gelio legūtur. que oia salubriter nos eru diunt. ¶ Jtē debent agnoscere eiu⁹ odo rem exemplis que nobis reliquit omniū vtutum. Debent q̄rere eius mātas. Dz enim vnā mātā ad exhibendū lac gr̄e sez lustis. ⁊ alia ad exhibēdū lac misericordie scilicz peccatorib⁹. Ideo mater gr̄e dr. Et etiam acutis dentib⁹. i. importunis oratio nibus ꝑmere vt vberib⁹ eis subueniat. ⁊ si esurīūt. i. si ex aio appetūt sue saluti reme dium querula voce. i. dolorosa confessiōe ⁊ oratiōe dñm prefata vbera sepi⁹ postu lare ꝓuer. v. Vbera eius inebrient te in omni tpe.

¶ Capitulum. lxxx.

Mors assimilat cuidam aiali qđ dr hiena q̄ hz vipe col lum. elephantis dorsum. fin git voces hoium. in quātitate ⁊ voracitate repzesen tat lupū. i. pilis colli equū. ⁊ variat vt dr serum. q: nunc masculus nūc femina cadē inuenit. Sic mors assimilat vipere pp celeritatē. q: frequenter moriuntur homines inopinate. ⁊ añ tps precipue p mortes violētas. sicut accidit vipere cui cuz tēpus pariendi aduenerit filij non expectantes nature operationez eius latera rodunt ⁊ cuz matris interitu exeunt. Sic ⁊ multi dirūpūtur per mortē ante tēpus sez senectutis ⁊ mortis natu ralis Elephanti vo assimilatur pp belli cositatem q: elephas est animal apruz ad bellū. sed bellum siue pugna mortis ē ma xima. Est enim ibi pugna nature que per morbuz dissoluitur. Est etiam ibi pugna alie q̄ exire de domo ꝓpria ⁊ in regionem sibi ignotā ingredi compellitur. Est etiaz ibi pugna conscientie q̄ supza se habet in dicem iratum ſi sit homo peccator. ⁊ itra se peccatorum remorsum ⁊ sub se iferni ꝓparatū. ⁊ iurta se aduersariū truculē tum. ⁊ vemē terribile est ad tale iudiciū siue ad talem pugnam. Vocem aūtē hois fingit ꝓpter fallacitatem. fallit enim ho mines ꝓpter incertitudinem. nescit enim homo finem suum. Lupo assimilatur ꝓ pter voracitatem. homines enim deuo rat ⁊ nunq̄ satiatur Collum equi habet ꝓpter refrenabilitatem. quia imponit frenum ⁊ terminum nequitie humane. Serum autem variat quia nūc feminas nūc masculos asportat. ij. Reg. xiij. Om nes morimur aq̄. ¶ Jtem mors tam natu re q̄ culpe intrauit in hominem procu ratione ⁊ tentatione serpentis antiqui. i. diaboli. Cuius signum est quia sicut dicit Ypo. de medulla spine hominis mortui serpens nascitur. quod quidem vt dicit Jsido. merito accidit vt sicut per serpen tem mors hominis euenit. sic per mor tem hominis serpens de ipso procede ret mouturus. Sapientia. ij. Jnuidia diaboli mors introiuit in orbem terra rum. ¶ Jtem mortis memoria facit ho minem citius ⁊ facilius a mundo vel pec cato exire. et ideo assimilatur illi herbe que dicitur dracontea quam cerue quia difficulter pariūt commedūt vt facilius fetus exeat. Est enim quaſi in ventre fet⁹ homo in peccato posit⁹ vel in mūdanū

Involutus qui difficulter educit nisi mo-
tis timore impellat. Dñi mortis medita-
tio & timor facunt faciliter egredi ō ven-
tre mundi vel peccati. Facile enim contē-
nit omnia qui sēper se cogitat esse mori-
turuz sicut Hero. dicit. Et iste egressus est
sicut partꝰ q fit dolore penitētie Jo. xvi.
Mulier. i. gra cum parit scilicet nouū ho-
minem in iustitia tristitiaz habet. s. penitē-
tie & hec tristitia facit euz egredi de pecca-
to q̄ quod dimittendū impellit memoria
mortis. Eccli. vij. Memorare nouissima
tua & in eternuz non peccabis. ¶ Itē me-
moria mortis cū compunctione cordis
resistit veneno tentationis carnalis. Sic
cinis scorpionis potatꝰ in vino remediū
est homini percusso ab ea. Quasi percussio
scorpionis est ista tētatio carnis. Scorpio
enim ante palpādo incedit & retro cauda
ferit. & sic caro p̄mo delectat postea cru-
ciat ergo homini a scorpione percusso. i.
a carne tentato remedium est cinis scor-
pionis cum vino. Quid enim est cinis
scorpionis nisi resolutio carnis que cuz
vino compunctionis potata idest atten-
to animo considerata liberat a venenosa
punctura scorpionis idest a venenosa tē-
tatione carnis. Augu. Nihil sic reuocat a
peccato q̄ frequens mortis meditatio.

¶ Capitulum. lxxxi

Mundicia mentis signa-
tur in mundicia illorū
animalium que concef
sa sunt ad esum in lege
moysi. Dicitur Leuī-
tici. xi. Omne quod ha
bet diuisam vngulam
& ruminat de pecoribus comedetis.
Quod autem ruminat & habet vngulam
sed non diuidit eam sicut camelus nō cō-
medetis. Cirogrillus qui ruminat vngu
lam q̄z non diuidit immundus est. Lepꝰ
quoq̄ nam & ipse ruminat sed vngulam
non diuidit. Et sus que cū vngulaz diui
dat non rūminat horum carnibꝰ nō vesce
mini. ¶ Item dr in eodem. Omne de vo
lucribus quod gradit super q̄tuor pedes
abominabile erit vobis. Quicqd aūt am
bulat super quatuor pedes. sed hz longi
ora retro crura per que salit super terrā
comedere debetis. vt est brucus i genere
suo & attacꝰ atq̄z ophiomachꝰ atq̄z locu-
sta singula iuxta genus suum. Ybi nota q̄
animal qđ rūminat & findit pedes scilicet vn
gulas concedit vt mundū vt dic̄ Augu.
ex quadam significatione. Quia scilicz fi-
sio vngule signat distinctionem duoꝝ te-
stamentorum. vel patris. & filij. vel duaꝝ
naturarum in christo vel discretionē bo
ni & mali. Ruminatio autez signat me di
tationem scripturaꝝ & sanum intellectū
earum. Cuicūq̄z autem alterum illorum
deest spiritualiter immundus est. & ideo
prohibet tanq̄ animal immunduz quod
altero illorum caret. Volatilia vō & qua-
drupedia q̄ crura posteriora lōgiora hā
bent vt saltare possint comedūtur: Alia
vō. que magis terre adherent prohibē
tur q̄ illi qui abutū doctrina quattuor
euangelistarū vt per eam in altū nō leuēt
immundi reputātur.

¶ Capitulum. lxxxij.

Pnera mitigant aium
iudicis & prelati & fre-
quenter corrumpunt.
Nam aliquando catu
lus latrans currit con
tra aliquem vt videat
eum mordere. sed si p
ijceret ei vnum frustum panis acciperet
& fileret. Sic aliquando prelatus aliquis
venit ad aliquem subditum cū tanto la-
tratu vt videatur eum vele deuorare. ſs
ille proijcit eidem vnam marcam argēti.
& aufert ab eo loquelaz Eccli. xx. Exēnia
& dona excecant oculos iudicum & quasi
mutus in ore auertit correptiones eoꝝ

¶ Capitulum. lxxxiij.

Bedientie vel peni-
tētie onus humiliter
suscipere et patienter
portare cameli nos do
cent. Nam cameli vt
dicit Jsidor. vocabu-
lum a greco nomine
sunt sortiti. eo quod quando onerantur

flexinclinātes coram hominibus humiliā
tur ⁊ super genua incurvātur. Came eni
grece hūle vl' breue dicit latie. Sunt eni
animalia ad onera apta ⁊ ad portandum
māsueta. Sic ergo debet homo oⁿ obe
dientie a superioribus iniunctum penitē
tie imposite humiliter suscipere ⁊ māsue
te ⁊ patienter illud ferre. Vnde etiam de
malis prelatis subdit' dicit. Matth. xxiii
Quecunq; dixerit vobis seruate ⁊ facite.

¶ Capitulum.lxxxiij.

Ferre se debet homo
ad dei seruitiu; eo mō
quo animalia in lege mo
si offerebantur in sacri
ficium. Fiebat enim tri
plex genus sacrificio;.
Nam quoddam erat
qđ comburebatur Vñ dr holocaustum q̄
si totū incensū. Omōi enim sacrificiu; of
ferebat deo ad reuerentiam maiestis illi⁹
⁊ ad amorem bonitatis illius. ⁊ cōueniebat p fectorum statui in impletione con
siliorum ⁊ ideo totum comburebat. vt si
cut totum animal in vapore sursum ascē
debat. ita ēt signaret totū hominē ⁊ oia
que ipius sunt dei donio esse subiecta ⁊
ei esse offerenda. ¶ Aliud erat sacrificiū
pro peccato qđ offerebatur ex necessitate
remissionis peccati: ⁊ conueniebat statui
penitentiu; in satisfactiōe peccato; qđ di
uidebat in duas partes. Nas vna cōburebatur alia vō cedebat i vsum sacerdotis
ad ōsignādum q; expiatio petō; fit a deo
p ministerium sacerdotū nisi quando of
ferebat p peccato totius populi aut spe
cialiter ppeccato sacerdotis: tūc totū cō
burebatur. Non enim debebant in vsu;
sacredotum vēire ea que p peccatis eo;
offerebant vt nihil peccati i eis remaneret. ⁊ qz hoc nō eēt satisfactio p peccato
Si enim cederent in vsum eoru; p quo
rum offerebantur peccato idem videret
ac si non offerentur. ¶ Tertiū sacrificiū
vocabat hostia pacifica que offerebatur
deo vel pro gratiaru; actione vel p salu
te ⁊ prosperitate offerentiu; ex debito beneficij accepti vel accipiendi. Et conueniebat proficientium in impletōe mandatorum. Et istō diuidebatur intres partes.
Nam vna pars incēdebatur ad honorem vnius dei Alia pars cedebat in vsū
sacerdotu;: Tertia vō pars in vsū offerētium ad designandum q; salus hominū
procedit a deo dirigentib⁹ ministr.. ⁊ cooperantibus ipis hominibus qui saluant
Hoc autem generaliter obseruabatur q;
sanguis ⁊ adeps non veniebat in vsū sacerdotu; neq; in vsum offerentium. Sz
sanguis offerebatur ad crepidinē altaris
in honore dei: adeps autem adurebat in
igne. Prohibebatur autem esus sāguinis
ad hoc vt horrerent humani sanguinis
effusionē. Vnde dicitur Gene. ix. Carnē
cum sanguine non comedetis sanguinez
enim animarum requiram ⁊ cetera. Vsus
vero adipum prohibebatur eis ad vitandum lasciuiam. Vnde dicitur Ezechi. xliij
quod crassum erat comedabatis. Vel per
hoc significabat effuso sanguinis christi
⁊ pinguedo charitatis per quā se obtulit
pro nobis. De hostijs autem pacificis ce
debant in vsum sacerdotum pectusculu;
⁊ armus dexter ad excludendum qđam
diuinationis speciem que vocabat spatulamantia quia scilicet gentiles in spatulis animalium immolatorum diuinabant
⁊ in osse pectoris: ⁊ ideo ista offerentibus
subtrahebantur. Per hoc etiam figurabatur q; pectus quod est tegumentū cordis ⁊ etiam fortitudo ad sustentādū do
seruiet qui significatur per armem dextrum. Et nota q; qui non poterat habē
animal quadrupes saltez debebat offere
farinam vel spicaz. Cuius figuralis ratio
fuit qz pāis significat xp̄m q ē pāis viu⁹
vt dr Jo. vij. Qui qdē fuit sicut i spica in
statu legis nature. sed in fide patrum fuit
sicut in simila. In doctrina vero legis ⁊
prophetarum sicut in pasta fuit: aut. n. fi
cut panis formatus post humanam naturam assumptam. Coctus in igne idest
formatus a spiritusancto in clibano uteri
virginalis. Qui etiam fuit coctus insarta
gine per labores quos in mundo sustinuit. In cruce vero veluti craticula aduſt⁹

Similiter etiam omnis alia oblatio que fiebat christum aliquo modo figurabat. sive essent de terre nascentibus que sunt in cibum vt panis. sive in potum vt vinum. sive in condimentum vt oleum ⁊ sal sive in medicamentum vt thus quod est aromaticum ⁊ consolidativum. Nam p panem figurabatur caro christi p vinum sanguis eius per quem redempti sumus per oleum gratia christi. per sal et⁹ sciasz p thus oro. In offerentibus autem panis azymus significabat sinceritatez ⁊ veritatem vite. In sale vero designabatur discretio sapie vel mortificatio carnalis concupiscentie Thus ꝺt offerebatur ad designandum deuotionem mentis que est necessaria offerentibus etiam ad designádum odorem bone fame. Nam Thus ⁊ pingue est ⁊ odoriferum. In sacrificio vo zelotypie thus non offerebatur qz zelotypia non procedit ex deuotione sed ex suspitione.

¶ Capitulum.lxxxv.

Ocationes peccatorum ⁊ tentationum debz homo abscindere sicut faciũt elephátes de dentibus suis. Nam elephas duos dentes hñs eburneos qñ a venatoribus premitur sil' ambos pcutit ⁊ confringit. vt dum ebur perditur non eum amplius persequantur. Banc.n. periculi sibi sentiunt esse causam Similiter nos docuit dominus etiam que charo ra nobis sunt abscidere. ne scilicet per illa periclitemur i anima. ¶Matiꝫ. ix. Si oculus tuus scandalizat te erue eum ⁊ proijce abste. Poeta. Fere minora volone grauiora feram.

¶ Capitulũ.lxxxvi.

Eculture bonuz opus ne illud diabolus per inanẽ gloriaz rapiat elephas docet. qui in aq̃ vel silua pariens vbi parit ibi fetum dimittit pp dracones qui eis insidias ponunt. Sic qui bonum op⁹ facit. sive in aquis penitentie vel sapiẽtie vel in silua. i. in solitudine cõtemplatiue vite si non vult a draconibus. i. demonibus insidiantib⁹ illud rapi. sicut in occulto illud facit. ita non exigente necessitate occultum illud teneat. ⁊ non in publicuz per ostentatiõez adducat. ¶Matiꝫ. vi. Ne videaris hominibus ieiunans sed patri tuo qui est in abscondito.

¶ Capitulum.lxxxvij.

Ficium ecclesie solicite ⁊ integre dicere scz omnes horas diurnas ⁊ nocturnas onagri nos monet exemplum de quo Physiologus dicit. ꝙ semper rugit in die totiens quot horas dies habet ⁊ similiter facit in nocte. Ex quo perceperunt Philosophi equinoctium qz tunc duodecies rugit in die ⁊ totiens in nocte. ergo si onager non dimittit horas ita multo minus ecclesiasticus facere ꝺz. Naz elephas qui in tota vita sua que quadrigentis annis dicitur prolongari semel tantum generat ⁊ vnum filium tantum ante ꝙ pariat biennio fetum portat Sic homo illud bonũ quod semel tãtuz fieri potest ãte ꝙ illud faciendo pariat diu in vtero mentis per deliberationez tenere debet. Vnde Sene. Deliberandum est diu quod faciẽdum est semel. ¶ Itez etiã opa fortia sũt a merito eterne retributionis vacua nisi fiant cum puritate mẽtis ⁊ cuz vnitate charitatis. Nam omne animal cornutum cornu suum habet vacuũ preter ceruum ⁊ vnicornem. Quid enim per animal cornu producẽs ex capite nisi homo intelligitur qui facit aliquod op⁹ notabile ⁊ virile. Exit eniz opus virtuosum a ratione sicut cornu a capite. Hoc autem cornu est plenũ in ceruo. i. in homine puro. Ceruus eni qui est aial simplex ꝑm Aristo. ⁊ Auicẽnam cistam fellis in ventre non habet ⁊ mundum pastũ diligit. signat hominem simplicem carẽtem felle iniquitatis qui se purũ a peccato custodit. ¶ Item est plenũ in vnicorne. Est eniz velut vnicornis quicũq; seruat vnitatem spiritus in vinculo pacis. Hic eni

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dum se in his que agit ab vnitate fraterni amoris non diuidit vnus tantū cornu producit. Solum igitur talium cornua. i. opera virtuosa z fortia plena sūt esse. i. soliditate gre z fructu mercedis etne. ecōtra autez de oplis peccatoris dr Apo. iij Non inuenio opera tua plena zc.

¶ Capitulum. lxxxix.

Anatus mulierū similis est scitali serpēti qui vt dicit Jsi. tāta prefulget dor si varietate vt in sui admiratiōē inducat intuētes. Et qz piger est quos cursu vincere nequit sui admiratione intuentes rapit z ignto magis ē viscolor tāto in veneno ē deterior. Sic mulier ornata oculos z corda intuentium ad se trahit z stupida z insensata reddit. z ea p cō cupiscētā rapit z venēo mali cōfēsus extinguit. Et ideo ēto ornatior z pulcrior tāto pniciosior. Sīr ophites ē serpēs maculis respers q tot habz nocendi modos q colores varios. Et sic mulier diuersis coloribus picta vel varijs ornamentis iduta. Dñi Hieron. dicit. Qō si vir vel mulier se ornauerit z vult⁹ hominū ad se p nocauerit. z si inde nullū seqtur dānuz iudiciuz tñ patietur eternum qz venenū ātulit. si fuisz q bibisset pro. vij. Occurrit illi mulier ornatu meretricio preparata.

¶ Item ornate z pulcre mulieres similes sunt cattis Catta enim qñ pulcram pellez hz de ipsa gloriat z ppter hoc qñq; vaga efficitur. Qui tunc si ipa pellis exuritur i tecto cōmoratur Sepe tū dū de pelle gloriatur ppter ipius pulcritudinem capit z mactatur. Sic mulier sentiens sibi in facie pulcram pellem vel in dorso pulcraz vestē de ipa gloriatur libenter discurrit vt ipam oīdat alijs Sed si pellis eius febre vel alia ifirmitate exuratur vel dfor metur. sine vestes eius deuastentur tūc fir mior in domo morabitur. ¶ Item dum de fragili veste vel pelle gloriatur a diabolo capitur per vanam gloriam z lasciuiaz z aliqñ ad turpitudinez peccati perducit z tandem aliqñ subita vel mala morte ma

cratur z insuper pena eterna cruciat. Dñs Cipria⁹ dicit. qz serico z purpura idute xpm sincere induere nō pñt auro z argento z margaritis adornate z mūdis ornamēta corpori z anime pdiderūt. Dic est etiā q diues ille qui purpura iduebat z bisso in inferno sepultus est. Luce. xvi.

¶ Capitulum. xc.

Passio xpi figurata fuit in
' imolatione paschalis agni ō
p q habet Exo. xij. Nā ipa immolatio agni signat immolationem christi Secundum illud. i. Corin. v. Pascha nostrum immolatus est christus. Sāguis vero agni liberans ab exterminatore linitus in superliminaribus domorum signat passionem christi in corde z in ore fidelium per quam liberamur a peccatis. z eterna morte Secundum illud prime Petri. i. Redempti sumus pcioso sanguine agni immaculati. Comedebantur autem carnes ille ad significandum esum corporis christi in sacramento. Erant autem asse igni ad significandum passionem z charitatem christi. Comedebantur autem cum azymis panibus ad significandum puram conuersationem fidelium corpus christi sumentiuz Scōm illud pme. Corinthio. v. Epulemur i azymis sinceritatis z veritatis. Lactuce autem agrestes addebantur in signum penitentie peccatorū que necessaria est sumētibus corpus christi. Renes autem accīgēdi sunt cingulo castitatis. calciamenta, sūt autem pedium exempla mortuop patrū Baculi habēdi in manibus signāt pastoralem custodiam. Precipitur autem qz in vna domo agnus paschalis cōedatur. i. in ecclia catholicoruz nō in conuenticul⁹ hereticorum.

¶ Capitulum. xci

Vltentia dei est mollis in
sustinendo. sed seuera z dura in puniendo vnde assimi
p lat teredini idest lignorum vermi qui terrēdo rodit lignum vt dicit Jsi. Dic licet

te mollis in substantia comminuit tamē durissima ligna ⁊ in subtiliorem pulue-rem redigit q̄ possit facere ipa lima Sic etiam diuina patientia q̄us diu peccato-rem hominē molliter ⁊ leuiter ferat ipz tñ finaliter p̄terit ⁊ seuerissimo supplicio mulctat Ro.i.ꝑm duritiam tuā ⁊ impe-nitens cor thesaurizas tibi ira3 in die ire ij. Re.xv. Ipse quasi tenerrim⁹ ligni ver-miculus. qui scz est dum tangitur leniss-mus. sed dum tangit seu rodit durissim⁹ Sic deus lenis in sustinendo. dur⁹ in pu-niēdo ps. Ego sū vermis.

¶ Capitulum.xcij.

Atientia ⁊ perseuerantia facit hominem victoremP Nam onager cum sit ani-mal imbecille solo euadēs beneficio fuge leonem ta-men in heremo superat. ⁊ similiter lupum. Nam tantuz in fuga du-rat. vt illa in persequendo deficiant. sic sancti mūdum vel peccatum superant fu-giendo ⁊ i labor tolerantia pseuerando ps. Ecce elongaui fugiēs ⁊ manſi in. Cas-sio. Patientia ē q̄ omnia vicit aduersa ñ colluctando sed sufferendo. Item Ber-nar. in quadaz epistola. Absq; perseuerā-tia nec q̄ pugnat victoriam nec palmā vi-ctor consequitur.

¶ Capitulū.xciij.

Eccatores similes sunt il-lis animalibus monstruo-sisP que dicuntur satyri si-ue fauni. sunt enim que-dam bestie monstruose ef-figiem hominis habentes sed non sunt rationis participes. nec arte nec natura ad loquendum sunt dociles. se-rum enim ⁊ beluinum animum habēt ⁊ bestie appetitū. Vnde in venerē in tantuz sunt proni vt mulieres i cocūdo occidāt si quas in nemoribus comphendant. vñ dicti sunt satyri. eo q̄ nequeant libidie sa-turari. vt dicit Isi. Sic peccator mōstruo-sus est habens. s. hominis faciē ⁊ animū bestialē siue vitaz brutalez Quid ät bestia sine ratione habente ⁊ rōne non vtē-te. vt dicit Bern. Tales sūt precipue sup-bi qui habent aium crudelem ⁊ ferinum. ⁊ inscipientes q̄ nulla arte induci possūt. vt dulciter ⁊ rōnabiliter loquāt sicut su-it roboaz. Ita tales sūt voluptuosi q̄ ap-petitum hūt gule bestialem ⁊ luxurie is-tiabilem. Oēs tales ꝓparant iumentis in-sipientibus ⁊ similes facti sūt illis. ¶ Item peccatores assimilantur canibus. Primo propter gulam: Est enim canis gulo-sus. Vnde quando nimis commedit reū-cit ⁊ iterum assumit in quo etiam repre-sentat illos qui per recidiuum redeunt ad immunditiam cuiuscunq; pcti. ij. Pe-ter. ij. Canis reuersus ad suum vomitus-z̄. ¶ Item per luxuriam. Est enim canis libidinosus. Vnde nec matrem nec sozo-rem discernit. Ideo apud antiquos ta-lis erat oblatio canis. qualis meretricis que omni libidini se exponit. Eccl. xxxvi. Omnem masculū excipiet mulier. ¶ Itē propter iracundiam Est enim canis ira-cundus ⁊ malitiosus Vnde lapidem cum quo percutitur sepe dentibus mordet vt se de eo vindicet. ⁊ tamen non lapidē sed proprium dentem ledit Sic frequen-ter homo iracundus vnde credit alium ledere seipsum ledit. ps. Conuertetur do-lor eius in caput eius. ¶ Item propter superbiam. Nam canis inter notos ē au-dax ⁊ animosus. inter extraneos timidus Sic etiam superbus apud domesticos ⁊ in domo sua est sicut leo sed de alijs ma-gis timet. ¶ Canis etiam baculos odit ⁊ timet lapides. quia scilicet superbus odit correctionem ⁊ timet duras increpatio-nes. Non enim suum defectum superb⁹ seu peccatum agnoscit. Sen. Qui peccare se nescit corrigi non vult. ¶ Item propter inuidiam quia canis inuidus est Vnde dicit. Auic. quot occulte herbas legit qui-bus se purgat dolēs ne ali⁹ inde medici-nam accipiat. Dolet etiam si alius ad do-mū suam veniat timens ne gram inueniat ⁊ sibi aliquid depereat: ⁊ sic etiā homo in-uidus dolet de aliorum vtilitate vel gra-tijs. Inuidia est tristitia in alienis bo-nis. ¶ Itē pp quartam. Nā canis tanꝯ

auarus que comedere nequit studiose re
ponit nec dare vult alijs sed defendit. Sic
etiã auarus facit reponendo ꝛ custodien
do. Lu.xij. Anima mea habes multa bo
na reposita in ãnos plurimos. ¶ Itẽ pro
pter accidiam: qꝫ canis qñ est ãnosus ẽ pi
ger ꝛ desidiosus. Qñ tota die dormit etiã
inter muscas. ꝛ Iz musce pforent eius au
res adeo tñ piger ẽ vt nõ se nisi raro excu
tiat vt eas longius a se pellat. Sic hõ acci
diosus est piger ad inciendum: ꝛ desi
diosus ad operãdũ: somnolentus ad oraꝫ
duꝫ vel ad resistendũ. ſ. tentatiõibus que
per muscas importunas intelliguntꝫ. Vel
per muscas pforantes intellige increpatio
nes ꝛ verboꝝ punctiones qbꝫ nõ excitat
nec emendat. Sũt etiã tangẽtes musce pun
gentes necessitates vel voluntates quas
hz hõ piger. q tñ pigrũ nõ emẽdat sed cõ
sumũt. qꝫ potius ꝛsumitur desiderijs siue
indigẽtijs q̃ velit laborare. Pro.xxi. Desi
deria occidũt pigrũ. ¶ Itez canis vltimo
post multa seruitia fune ligat ꝛ eo longiꝰ
ducitur ad mortem ꝛ in aqua necat. vel q
ripaꝫ deijcit nec ei pellis detrahit nec ca
ro mãducat sed vermibus corrodendus
exponit. Sic peccatoꝛ post multa seruitia
mũdi vel peccati a diabolo fune ligat. i. cõ
suetudine peccãdi. ꝛ ea trahitur. i. vsqꝫ ad
mortem corpis detinet. Et necat in aqua
. i. deficit defectu naturali vite desuetis. ij.
Reg. xiiij. Omnes morimur. ꝛ q̃si aq̃ dila
bimur. vel per ripam. i. per casum mortis
violente deijcit in fossatus inferni scilicet
ſm animam. Corpus autez mortuum re
manet omnino inutile. De alijs enim ani
malibus postq̃ sunt occisa remanent vel
carnes que sunt vtiles ad cõmedendũ. vl
saltez pellis q̃ vtilis ẽ ad induendum vel
calciandũ. sed humana caro mortua vel
occisa ad nihilum valet vltra nisi q̃ ver
mibus relinquit in escam. ¶ Item pecca
tores assimilantur capris. primo propter
superbiã. Mã capra sursum semper tẽdit
vt sũmitates carpat ꝛ comedat folioꝝ. vt
dicit Isi. Sic sunt supbi qui semper ad su
periores status inhiãt vt sũmitates folio
ruꝫ. i. dignitates ꝛ honores maiorũ quos
ipsi sũmos reputant diripere valeãt ꝛ ha
bere ꝓs. Superbia eorum qui te oderunt
ascẽdit semper. ¶ Itẽ propter luxuriam.
Nam sicut dicit ꝑli. Capre ꝓpter calidi
tatem non abundant pinguedine ꝛ raro
sine febre sunt. ꝛ ideo in eis est ardes ꝓcu
bitus. ꝛ non minus videre dicũtur de no
cte q̃ de die. Ista cõpetũt luxuriosis in q̃
bus ꝓpter vsuꝫ veneris tã pinguedo cor
poris q̃ mentis devastatur. sine febre etiã
ardent. ꝓcupiscentie raro inueniunt ꝛ ip
so carnis opere ardenti delectatione fedã
tur. Mõ minus etiã luxuriosi ad sua feda
opa obseruant noctẽ q̃ diem Job. xxiiij.
Oculus adulteri obseruat caliginẽ. ¶ Itẽ
per auaritiã. Mã capre vt idẽ dicit rodũt
extremitates quibus pascunt oues vsqꝫ
ad radices. Qñ capra a carpẽdis virgultis
est dicta. Sic etiã auari sunt q̃ semper ad
carpendũ intendũt ꝛ extremitates quibꝰ
patiunt oues. i. bona temporalia quibus
boni. i. spũales viri ad suũ victũ ꝛ ad suaꝫ
sustentationem vtunt. ipsi vsqꝫ ad radi
ces euellũt qꝫ frequẽter ita expoliãt pau
peres q̃ nihil eis relinquunt. ¶ Itẽ pecca
toꝛ assilit asino q est aial naturaliter pon
derosum tardũ ꝛ pigrũ ꝛ timidũ stolidus
ꝛ oneri aptũ ꝛ patiẽs laboris plurimuꝫ.
Sic peccatoꝛ est põderosus ad cadẽdum;
tardus ad penitẽdũ: piger ad opandũ: ti
midus ad tpale bonum: stolidus ad pui
dendũ. aptus ad onus peccati vel eterni
supplicij portãdũ. ꝛ patiens ad laborẽ mũ
di infructuosum sustinendũ. ¶ Itẽ pctor
decipit a peccato sicut cocodrillus ab illa
auicula q̃ dicit rex autũ. Nam dum coco
drillus iacet iuxta litꝰ supuenit illa auicu
la ꝛ volat circa os eiꝰ q aperit auicule fau
ces ꝛ illã intrare ꝑmittit. At ipsa primo le
uiter eum vnguibꝰ scalpit. ita q̃ belua ex
dulcedine statim obdormit ꝛ cuꝫ auicula
eũ dormire sentit statim in eiꝰ ventrẽ de
scẽdit ꝛ eũ per ventrem pforat ꝛ occidit.
Est. n. cocodrillus in ventre valde mollꝭ.
Quasi ergo cocodrillus in littore iacens
est hõ ocio torpẽs. Auicula aũt ad os eiꝰ
veniens est tẽtatio peti imaginationẽ in
gredies, cui tunc os aperit q̃n in cogitatio

ne ꝛ ſi delectatõe recipiꝫ. Et tũc leuiter ſcalpit: qz puritũ delectationis gignit. ꝛ ſi tũc homo dormiat vt per negligẽtiã tentationi nõ reſiſtat ingredit in mẽtẽ ꝛ eũ poſſeſſum pforat ꝛ necat. Itẽ petõz aſſimilat ranę q̃ eſt limoſa ꝛ clamoſa vẽtoſa ꝛ odioſa ſub ventre maculoſa linguoſa ꝛ nõ ſolũ viuẽs in aq̃ ſz etiã in terra. Sic etiaꝫ peccatoz eſt limoſus per luxuriã. i. imũdus: clamoſus per irã. ꝛ vẽtoſus p ſuperbiã: odioſus hoibus p auaritiã. naz ſicut dicit Boe. odioſos auaritia. claros vo largitas facit: ſub vẽtre maculoſus per gulam. linguoſus p inuidam. Nam rana ſicut Ariſto. dicit linguam habet ꝛ os coaxans. Sic inuidus ꝛ linguoſus detrahendo. ¶ Item vipit in terra que eſt grauis ꝛ frigida per accidiaz que animam grauem reddit ꝛ frigidam.

¶ Item peccatoz aſſimilat talpe. ¶ Primo qz talpa ſicut porcus roſtrũ habet. ꝛ talis eſt peccatoz per imundiciam luxurie vel gule. ꝛ cuz tali roſtro talpa radices de terra extrahit. Quia. ſ. per peccata carnis euacuantur ꝛ extrahunt affectiones mentis. Vñ Job. xxxj. de luxuria dr̃. q̃ eſt oia erradicãs gẽnimina. ¶ Scdo qz talpa terram fodit nec extracta a terra diu viuit. Et ideo dicit ꝑpli. melius audiunt talpe terra cooperte q̃ extracte. ꝛ talis eſt peccatoz per vitium auaritie. Cuius ſtudiũ eſt terrena reuoluere ꝛ ſine terrenis implicationibus non credit ſe poſſe viuere. ꝛ ſolum de terrenis vult tractare ꝛ audire. Jo. iij. Qui de terra eſt de terra loquitur.

¶ Tertio qz talpa ſolem odit. ꝛ hoc peccatoz habet ex vitio ſuperbie. ſ. vt odiat deum qui eſt verus ſol ſm illud ps. iam ſupza allegatum. Superbia eorum qui te oderũt ꝛc. Nam ſuperbia ſe deo maxime opponit ꝓpter qđ deus ſuperbis maxime reſiſtit. ꝛ quãtum ad hoc odiunt eum. vel odiunt ſolem ſuperbi. i. manifeſtantẽ vel redarguentem vitia eorum. Vñ ſuperbus non venit ad lucem vt nõ arguãtur opera eiꝰ ſicut dr̃. Jo. iij. ¶ Quarto ſicut dicit Ariſto. talpa nõ hz oculos apertos ſed ſub cozio latentes quos in morte ſolum aperit quos in tota vita clauſos tenuit. Sic petõz qui in tota vita ambulat vt cecus. ſ. errando ꝛ cadendo in peccato in morte velit nollit cogitur oculos aperire ꝛ pctã ſua recognoſcere ãte tribunal dei. ꝛ penas etiã experiri quas viuens cõſiderare neglexit Gre. Oculos eniz quos culpa claudit pena aperit.

¶ Capitulum. xciij.

Peccatum aſſimilat cuidaz monſtruoſo aiali qđ dicitur eſſe in india ſile vrſo in corpore leoni in crine. ꝛ hoi in facie. ꝛ habet caput rufum ꝛ os magnum ꝛ rotundũ ꝛ inutraq; mandibula tres hz ordines dentium. cuius extremitates ſũt vt leonis. cauda eius vt ſcorpionis. ꝛ percutit pilis ſuis ſicut porcus agreſtis ſuis ſetis. ꝛ vox eiꝰ ſicut tube. ꝛ eſt velocis curſus ꝛ comedit. homines ꝛ nulla beſtia illa crudelioz. Similitudo ergo vrſi pertinet ad pctm̃ire. qz vrſus eſt aial impatiens. Similitudo aũt leonis ad pctm̃ ſuperbie. Similitudo hois ad peccatuz auaricie qz ſolus hõ ex auaritia cõgregat: q̃ etiã facit caput rubeum. i. mentem igneam ꝛ ardẽtez ad habendũ: vel qz eſt cã homicidij ꝛ effuſiõis ſanguinis. Magnitudo vo oris refertur ad gulã cui diuerſi ordines dentiũ. i. diuerſi ordines miniſtrantium deſeruiunt vt agricole macellarij cognarij ꝛ huiſmodi. Cauda ſcorpionis refertur ad inuidos q detrahẽdo maxime retro pungunt. i. in abſentia detrahũt. Similitudo autem porci refertur ad luxurioſos propter imunditiam. Vox aũt tube peccatuz eſt manifeſtũ ꝛ publicũ: ſed velox curſus eſt in delectatõe peccati que cito tranſit. hoies aũt comedit dũ eos per delectationem capit. per ꝓſenſum deglutit: ꝛ in ſe ꝓ operationem ſiue conſuetudinẽ conuertiti nulla beſtia inuenitur crudelioz quia nulla res inuenitur nociuioz homini.

¶ Item peccatum aſſimilatur mulo. ꝓmo ratione inaturalitatis. qz mulus generatur cõtra ordinẽ nature. ſ. ex cõmixtione duarum ſpecierum. ſ. ex equa ꝛ aſino. vel ecõuerſo. ſ. ex aſina ꝛ equo: burdo ge-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

peratur. Et dicit Hie. q̄ naat nepos esau fuit primꝰ qui asinis equas supposuit vt contra nām muli nascerent. Sic etiā peccatū vt dicit Aug. non est ex natura sed vitium nature appetentis id qō non est sui ordinis. Et sicut mulus generatur ex eo q̄ asino eā supponitur. Sic etiaz nascitur peccatum z peruertitur ordo nature cuz ratio sensualitati subijcitur. ita vt non rationi sensualitas subijciatur sed potius rationi sensualitas dominetur. Eccli. x. Vidi seruos in eqs z principes ambulātes quasi seruos super terrā. ¶ Secūdo rōne sterilitatis. q: mulus sterilis est natura ab eo suū beneficium retrahente. q: quasi in eiꝰ iniuriā contra naturā producit. Sed Aristo. dicit q̄ mulus sterilis est ꝓpter excessum frigiditatē in ipso dominantē. Sic peccatum est sterile. i. absq3 fructu z fecūditate meriti vel premij glorioſi. Excessus aūt frigiditatē est in aīa ꝓpter defectum charitatis. que. s. est vt calor anime vitalis sine qua opus meritorium vite eterne non ꝓducit. Matth. xxiiij. Qm̄ superabundauit iniquitas refrigescet charitas multoꝝ. ¶ Tertio ratione vtilitatis. Mā mulus a molendo est dictus eo q̄ ingo pistorum subactus ducat in giro molas sicut Hie. dicit. Sic peccatoꝝ dū ab vno peccato in aliud trahit quasi girando ad molas circūuoluit ꝑs. In circuitu ambulant. ¶ Item peccatū assimilat salamandre q̄ est animal venenosum. Vñ dicit Pli. q̄ fructꝰ arborum inficit aquas corrūpit. z si eius saliua solum pedem hominis tetigerit totū corpus corrūpit. Sic peccatum est pessimum venenū qō fructus arboꝝ. i. bona opa vl merita inficit. Itē aquas ideſt gratias corrūpit: z si eiꝰ saliua. i. delectatio pedē ideſt affectionem aīe per ꝓsensum tetigerit totum hominē perdit. Vnde dicitur. ij. Corin. vj. Immūdum ne tetigeris ꝛc. ¶ Item peccatum assimilat veneno. dicitur enim venenū q: ꝑ venas vadit ad cor. Sic peccatum per venas cogitatiōis z delectationis transit ad cōsensum cordis vel per venas. i. per sensus corporis subintrat in arcana mentis Jere. ix. Ascēdit mors per fenestras nostras ingressa est domos nr̄as. ¶ Item venenū nō ledit nisi qñ sanguinem tangit. Vñ lucanꝰ. Noxia serpentū est admixto sanguine pestis. Sic nō nocet venenum peruerse suggestionis si nō admisceat sanguis delectationis. Osee. iiij. Sanguis sanguinē tetigit q: delectationē cogitationis sequit delectatio operis. ¶ Item venenum omne frigiduz existit. Sic omne peccatum mortale infrigidat dum calorem charitatis exterminat. ¶ Item peccatum assimilat buresti qui vt dicit Pli. est animal parvū simile scarrabeo q̄ inter herbas ōs bos diligit se abscondit. quem bos accipit dum herbas carpit q̄ deuoratꝰ a boue iecur eius sic inflāmat vt cuz cruciatu maximo tandem rūpat. Sic malitia peccati sub delectationibus quas homo diligit se abscōdit: quā homo non aduertens cuz delectationem exterius accipit intrinsecꝰ inducit que z appetitū inordinate incēdit z mentis soliditatē frangit. z vltimo cruciatum cōscientie vel pene inducit Isaie. lxvi. Vermis eoꝝ non morietur. ¶ Item assimilat muscę bouine que quousq3 sub cauda vacce vl eius corpori manet affixa eam quiescere nō finit: sz cauda erecta miro modo insaniēs per cāpos vndiq3 currit. Similiter q̄diu peccatū inheret conscientie anima non potest quiescere: z tūc per diuersa vagat querens z non inueniens requiem q̄diu peccatum non fuerit amotū per penitentiā. ¶ Item peccati fetorem debet homo odire z fugere exemplo formice. Dicit enī Aristo. q̄ in formicis est sensus olfatus z odiunt omne fetiduz. Vnde si quis domos eaꝝ subfumigauerit aliquo fetido eas deserūt. Sic debet homo oia dimittere z fugere in quibus est fetor peccati. Eccli. xxi. Fuge peccata. ¶ Item peccatum assimilat regulo serpenti. i. basilisco qui olfatu suo necat. z visu suo interficit omne viuū. ad cuius aspectum nulla auis illesa pertransit. z si procul fuerit ore eiꝰ comburitur z deuoratur a mustelis cōuincitur. Vnde ab hominibus ad eius cauernam deferunt. nihil enim altissimus absq3 remedio dereliquit. Vnde da

Miseus visa mustela fugit quem insequitur ⁊ occidit. maxime si prius pasta sit ruta vt Aristo. ⁊ Auicena dicunt. Similiter peccatū occidit animam vel per odoratū morose delectationis in cogitatione: vel per visum. i. consensum operis. Vnde aues idest hominum mentes solo visu. i. consensu etiam si longe sint ab opere occidūtur ⁊ deuorantur a peccato. Sed remedium contra basiliscum. i. contra peccata est mustela ruta refecta. i. penitentia amaritudine plena que ipsum visa fugat qz penitentia solum in contritione vel in proposito habita quandoqz peccatum purgat. Ps. Dixi. s. in proposito cordis cōfitebor aduersum me iniustitiam meam dño ⁊c. Sed tamē opere completa ipsum perfrugens. s. peccatum extinguit. Actu. iij. Conuertimini ⁊ penitemini vt deleantur peccata vestra. ¶ Itē peccatū assimilatur aspidi. Nam aspis aurem obturat vt vocem hominis incantāris nō audiat nec ei obediat. ⁊ hoc pertinet ad peccatū superbie. qz superbus vocem dei non audit ⁊ eius mandatis obedire contēnit ps. Sicut aspidis surde ⁊ obturantis aures suas que non exaudiet vocem incantantium ⁊c.

¶ Itē aspis interfecto compari suo. i. cōiuge suo miro furore interfectorem persequitur. ⁊ illū siue solum siue inter multos aggredit. nec periculū curare videtur vt suum comparē vlciscat. ⁊ hoc pertinet ad vitiū ire qz iratus propter appetitum vindicte precipiti furia omni periculo se exponit. ¶ Itē est quedaz species aspidis que dicit situla. ex eo q̄ a se percussum fixi occidit: ⁊ hoc pertinet ad auaritiā. Cui⁹ fixis. i. appetitus sit inextinguibilis. ¶ Itez est quedam alia aspis que dicit viperalis que. s. somno interficit. hunc dum cleopatra sibi apponeret somno resoluta est ⁊ hoc pertinet ad accidie vitium que pigritia ⁊ somnolentia animā occidit. ¶ Item est alia que dicit emorrois quia percussus ab ea dissolutis venis fluxu sanguinis vitā finit. hoc pertinet ad luxuriosos. qz fluxu luxuria seminis corpus resoluit ⁊ ad eternum interitum animā inducit

¶ Item est alia serpens que dicitur pester qui semper ore patente emittens virus incedit. sed ab eo percussus distenditur ⁊ necatur. hoc pertinet ad vitium gule qz gulosus ore patente ideſt parato ad cibū semper incedit ⁊ virus ideſt vitium gule patenter ostendit. ¶ Itez aspis habet oculos in temporibus non in fronte. Vnde non directe respicit. ⁊ ideo aduersarium persequitur magis auditu vel olfatu q̄ visu. Nam si non sic esset vt dicit Plini⁹ vir homo ab eo euaderet. ⁊ h pertiet ad inuidiaz. qz inuidus non recte sed torto ⁊ maliuolo respicit oculo ⁊ ex auditu vel ex opinione sua solum detrahendo persequitur. tanq̄ de re visa vel certa. vnde ps. de talibus dicit. Venenum aspidum sub labijs eorum. ¶ Item peccatuz q̄diu retinetur semper multiplicatur ⁊ crescit. Vnde assimilatur cocodrillo. qui q̄diu viuit semper crescit. Nam peccatum q̄ per penitentiam non diluitur mox suo pondere ad aliud trahit. ¶ Item peccatum plus inualescit ⁊ abundat in prosperitate q̄ in aduersitate. sicut serpentes plus abūdant ⁊ ledūt in estate q̄ in hyeme ⁊ in die q̄ in nocte. Omnes enim generaliter serpentes frigide sunt nature. nec percutiūt nisi cum caleſcunt Vnde venena eorum plus nocent de die q̄ de nocte quia sunt frigidi nocturno rore. In hyeme se in nidis involuunt ⁊ torpescunt. sed in estate se dissoluunt ⁊ ad nocendum exeunt.

Quid autem per frigiditatem serpentini veneni nisi malitia accipitur peccatiz que dum cor per consensum attingit: calorem protinus charitatis extinguit. per calorem vero diei ⁊ estatis feruor minor ⁊ maior intelligitur mundane prosperitatis. sicut frigus econtrario noctis vel hyemis breuiorem vel leuiorem signat cursum aduersitatis. sz in estate vel in die venenū magis ledit. qz ex ipso prosperitatis feruore peccatum pnitosius crescit Vnde Ps. dicit. Ab altitudine diei timebo ideſt prosperitatis. ¶ Itez peccata carnalia sunt magis manifesta ⁊ infamia q̄ spiritualia. sed tamen spiritualia sunt

magis nociua. Vnde assimilatur serpentibus. dicuntur enim quidā cē maximi serpentes corpe ita vt camos integros deuorēt. Vñ i punico bello vt narrat Titus liuius a Regulo romanorum duce interfectus est serpens balistis .L.xx. pedum longitudinis. Cuius pellis ꝛ maxille fuerunt suspense ante quoddam templum rome. Sub claudio etiam cesare fuit serpens in Italia interfectus in cuius aluo puer integer est inuentus. Sunt autem alij serpentes ita corpore parui vt vix videri possint. sed sunt maximi in potestate nocendi sicut dypsa que prius occidit quam sentire possit. Tyrus etiā vt dicit Aristo. modicus est ꝛ tamen contra eius venenū nullum remedium est. Serpētes ergo magni significant peccata carnalia q̄ sunt magne apparentiē ꝛ infamie ſz qua li serpentes aspectu parui: ꝛ magis noxij sunt peccata spiritualia que licet sint minus manifesta ꝛ minoris infamie. sunt tamen maioris culpe. vt patet de luxuria ꝛ superbia. Vnde Brego. xxxiij. moralium Aliquādo inquit minus est in corruptionem cadere q̄ cogitatione tacita deliberata elatione peccare. ſz cum minus turpis superbia creditur minus vitatur. luxuriam eo magis erubescunt homines quo simul omnes turpez nouerunt. Vnde fit plerunq; vt nonnulli post superbiam in luxuriam corruentes ex aperto casu malum culpe latentis erubescant ꝛ tunc etiā maiora corrigant cum prostrati in minimis grauiter confunduntur.

¶ Capitulum. xcv.

Emitētia lachrymosa facit deum dissimulare peccata. Nam leo qui coitu ſz lene cum pardo odore cognoscit totus in adultere surgit penam. sed si leena post coitum in flumine lauatur nihil tūc a leone percipitur. Sic si anima sponsa christi diabolo peccando coniungitur. ipse christus qui ē leo de tribu iuda ad vindictam contra eam merito prouocatur. Sed si anima in flumine lachrymose penitentie lauetur ab ipso christo peccatus dissimulatur ꝛ paratur. Amb. Quod defendi non potest ablui pōt. lauant lachrime delictum quod voce pudor est confiteri. lachrime veniam postulant ꝛ merentur. ¶ Item penitētia assimulatur pāthere. q̄ vt dicit Phisiol. draconē odit ꝛ dra co eam fugit. que pasta in spelunca se recōdit ꝛ per tres dies aliquando dormit. tūc surgens magnam vocem emittit ꝛ ab ore eius aromaticus odor exit supra modus suauis. q̄re tunc omnia animalia sequuntur eam. solus draco fugit ꝛ eius odorez non ferens in seipso deficit. Sed sicut pāthere draconem ita penitentia odit peccatum ꝛ peccatum ipsam penitentiam fugit que in spelunca idest in corde penitēs inclusa postq̄ per tres dies scilicet contritionis confessionis ꝛ satisfactionis perseuerauerit exurgens a statu culpe emittit vocem laudis solutus se sentiens a somno peccati. Vnde in vocem laudis prumpēs dicit illud ps. Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis ꝛ nomen domini inuocabo. Qui versiculus vt dicit Cas. supra. ps. tante dicitur esse virtutis vt quisq; cum in morte trina confessione dixerit omnia peccata sibi soluātur Tunc ēt ex ore suo penitens suauē emittit odorem videlicet suauis ꝛ deuote orationis. quam omnia animalia sequuntur idest omnes virtutes ꝛ omnia merita p hoc restituuntur ipsi penitenti. ꝛ draco. i. peccatum deficit ꝛ perit. ¶ Item penitentia satisfactoria requirit mensuraz discretionis ꝛ feruorem compunctionis. Vnde assimulatur sanguisuge que appōitur corpori vt corruptum sanguinem detrahat sed quia quandoq; insidet venenosis q̄n quis eā sibi apponit prius ē inuoluēda i sale ꝛ in vrticis vt euomat si quid venenī hauserit. Similiter penalis penitentia imponitur vt a peccati corruptione q̄ ē tanq̄ sanguis corruptus aia expiet: vl̄ vt affect⁹ peccādi ab aia extrahat ſz vt nihil noxiū inferat penitēti apponēda vel assumēda ē cū sale discretiōis vt prudēter cōsideret. ꝛ q̄lis ꝛ quāta ꝛ cui imponatur

¶ Item necessaria est in suscipiente vrtica. que. s. & vrit & pūgit. & ideo designat ferorem compunctionis que omnem penitentiam leuiter ferre facit. & ad hoc idem facit. q; si quis sanguisuge aquam calidaz superfundat citius se membro applicat. Est enim velut aqua calida lachrymaruz compunctio feruida que cito membro sanguisugam apponit quia iniunctam penitentiam prompto animo suscipere facit. ¶ Item tentatões penitētia extinguit. Vnde assīlat cuidā bestiole parue quā leones timēt & fugiūt. q; vocat leontofonus. Mā quoddā venenū portat in ore q; statim eos necat. Vnde hec bestiola capitur & exurit & incinerat. ex quibus cineribus dum carnes aspergunt & in capitib⁹ viaz ponunt leones trāseuntes dum eas comedūt moriunt vt dicūt Ysid. & Auicē. Hec ergo bestiola repzesentat humilez pniam quā leones. i. demones timent & fugiunt. Hec portat venenū in ore cū pcīs dicit in cōfessione. & ꝺ venenū occidit leones. i. tentationes demonum. Hec bestiola capit in pctōz recordatiōe exurit in ꝓtritiōis dolore incinerat in morū meditatiōe recolēs nūo p mortē caro dissoluat in cinerē vel incinerat in humili satisfactione Job. xli. Ago pniam in fauilla & cinere. & dum caro ex hoc cinere aspergit vt. s. satisfaciendo affligat. & precipue in capitib⁹ viarū. i. in principijs tentationū vel sensib⁹ corporis q; sunt principia viaz per quas peccata intrant in aiaz. Dū tunc cinis in capitibus viarū aspergitur quando ipsi sensus corpis humiliter custodiunt vel affligunt vt oculi plorēt & os abstineat aures audiant increpationes & sic de alijs. Et sic tunc leões ex his occidūt q; demonū tētatōes si prevalent sed cito extinguūt. ¶ Item penitentie amaritudinem diabolus odit & abhozret. sicut canis abhozret vt non comedat intestina ceruī propter amaritudinem que est in eis. Maz ꝺm Aristo. & Auicen. ceruus non habet fel nisi forte in intestinis. Vnde eius intestina sunt amara & fetida ita vt canis ea non comedat. nisi ꝓpzamodum famescat. Sic cum interiora mentis sunt fetida. ꝺper memoriam turpitudinis culpe & amaritudine respersa p dolozem penitentie demones qui pascuntur delectatione & dulcedine peccantium illa tangere abhozrent. ¶ Item penitentia liberat a grauedine pcti. & post mortez liberat animaz a pena. Vnde assimilat cuidam lapidi quem cerue vt dicit Plī. cum sentiunt grauitatē deuozant qui eas adiuuat. & postq; moriuntur in earum ventre inuenitur. & iste lapis miro modo adiuuat mulieres pregnantes & facit eas etiaz absq; dolore parere. Sic anima quando sentit grauedinem peccati debet assumere lapidem. i. penitentiam duram & asperam que non solum liberat in vita a peccatorum grauitate. sed etiam post mortez eius virtus inuenitur in anima liberans eam a penarum acerbitate. Hec etiam est que iuuat mulieres pregnantes. s. animas bonum conceptum. i. bonum ꝓpositum portantes ad pariendum in opere perficiendum. q; aspera penitentia carnem refrenat ne bonis operibus effectum impediat. ¶ Item penitentia amara extinguit remorsus conscientie sicut absinthius occidit pulices. Est enim eorum venenum vt Constā. dicit. Quid enim sunt pulices mordentes nisi peccatorum actus conscientiam molestantes quos absinthium. i. amara penitentia purgando extinguit & cessare penitus facit. Et similiter folia pericozum que amara sunt pulices occidūt. & eadem ratione valet contra eos colocynthida si trita & mixta cum aqua per locum vbi sunt aspergatur. & signat contritionem peccatorum amaram cum lachrymis admixtam.

¶ Capitulum. xcvj.

Pentes assimilantur tigridi qd est animal ad modum sagitte in cursu velocissimum varijs maculis distinctum vt dicit Ysidorus. de quo etiam Plī. dicit q; cum catuli sui rapiūt odore raptorem persequitur. qui equo velocissimo transportatur. & audiens strepitum bestie

persequentis in via specula post se proiecit: que illa videns & suam imaginem intuens & filium esse credens fixit & filiuz accipere cupit & interim venator euadit. Tygris ergo velociter currens peccator est ferventer & celeriter penitẽs qui diuersis maculis distinguitur cum diuersis peccatis compungitur qui tunc raptos catulos insequitur quando bona per peccata perdita per penitentiam recuperare conatur. Cui venator diuersa specula quibus detineatur proiicit qz diuersa sibi impedimenta diabolus quibus impediatur opponit. ¶ Item penitentes assimilant stellioni. Primo qz stellio in cozio renouatur dicitur enim q stellio mutat cozium sicut serpens. Sic penitentes debent renouare conuersationem & vitam exuendo vetustatẽ peccati & induendo iusticie nouitatẽ Apo. Ephe. iij. Renouamini spiritu mentis vestre & induite nouum hominem &c. Scõo qz stellio manibus graditur. Est enim stellio vt dicit Pli. genus lacerte quatuor habẽs pedes latos ad modũ manus qb9 repit ad domorum rimas in quibus facit suam cauernam. Vnde. Prouer. xxx. Stellio manibus nititur & moratur in domibus regum. Sunt igitur quatuor man9 siue pedes stellionis quatuor virtutes penitentis quorum operibus graditur ad mansiones regales. i. celestes scilicet iusticia qua vtitur scilicet satisfaciendo: temperantia qua vtitur in abstinendo. fortitudo qua vtitur continuando vel tẽtationibus resistendo & prudentia qua vtitur a nociuis sibi cauendo. De quatuor virtutes similes sunt pedibus quando habentur in affectione. sed tunc sunt velut manus quando habentur in vsu siue operatione. Tertio qz stellio in visu hebetatur. Nam in hyeme latet & visus eius hebetatur. Est enim tempus hyemis asperitas tẽtationis in qua penitentes se abscondũt in secreto orationis vel in latibulo humilitatis. sed tamen esse non potest quin ex tenebris tentationis visus hebetetur mentis. qz saltem duz homo tentatur offuscatur & remittitur intuitus contemplatiõnis. ¶ Quarto qz stellio in visu clarificatur. Nam in vere exiens & visum hebetatum inueniens locum querit vbi solem orientem respicere possit in quem duz respicit deficcatur humor qui erat in oculis & sic lumen respicit sicut innuit glo. Prouer. xxx. Sic penitens in vere. i. in tempore tranquilitatis postq̃ abijt hyems tentationis debet per contemplationez mentis & orationem respicere ad solez christũ qui visitauit nos oriens ex alto. & eius in tuitu affectus mentis inflãmatur. omnis humor siue affectus indebitus ex tentatione relictus purgatur. & sic mentis ipsius visus miro modo clarificatur. ¶ Iterz penitentes assimilantur leonibus qui in principio nascuntur informes & parui ad modum mustele. sed postea cum crescunt efficiuntur fortissimi. Sic penitentes incipientes a timore seruili sunt parui in virtute & informes qz nondum in charitate. sed postea crescentes per charitatem roborantur & fortissimi efficiuntur. Vnde Greg. dicit q in via dei a timore incipitur vt ad fortitudinem veniatur. ¶ Item penitentes assimilantur cernis. qz sicut dicit Ysido. Cerui sunt inimici serpentum. & cũ sentiunt se grauatos spiritu nariuz attrahunt eos de cauernis & superata veneni pernitie eorum pabulo soluti reddũtur Serpentes igitur sunt peccata que odienda & fugienda sunt tanq̃ venenosi serpentes sm illud Eccli. xxj. Quasi a facie colubri fuge peccatum. Cum ergo per remorsum conscientie aliqui sentiunt in se grauamen culpe tunc spiritu narium. i. feruore penitentie. Nam in spiritu intelligitur feruor & dolor compunctionis. de quo. Psal. Sacrificium deo spiritus contribulatus. In naribus vero discretio satisfactionis accipitur. extrahunt eos de cauernis idest de latibulis conscientiarũ scilicet cum peccata ad lucem deducunt confitendo & accusando. Vnde virus peccati depellitur. & fit eis memoria peccatorum instrumentum Lachrymarum quibus a pec-

catorum reatu soluuntur ⁊ purgantur. ¶ Item cerui herbam diptáni primitus prodiderunt cuius pastu sagittas quibus vulnerantur excutiunt. Cerui enim sagittis percussi sunt homines tentationibus deuicti. Per diptanum vero que est herba habens virtutem dissoluendi attrahẽdi ⁊ consumendi venenum penitentie intelligitur. que venenum peccati dissoluit in contritione. attrahit in confessione ⁊ consumit in satisfactione. Vnde hec cum a cervis idest peccatoribus sumitur sagitte tentationum repelluntur ⁊ peccatorum vulnera miro modo sanantur.

¶ Capitulum.xcvij.

Peregrinos ⁊ viatores dirigere ⁊ defẽdere nos docent elephantes. Nam elephas si hominem in via inuenerit errantem ꝓmone eum terreat de via aliquantulum exit ⁊ gradu figit ⁊ paulatim ipsum precedens ei viam ostendit ⁊ si draco eis occurrerit pro defensione hominis draconi se opponit eumq; defendit. Sic homines magni precipue ⁊ potentes debent peregrinos viatores non expoliare vt multi faciunt cum ad territorium eorum veniunt sed potius per se vel suos dirigere ⁊ a malis hominibus defendere. ¶ Item ledentes peregrinos ⁊ hospites eos expoliantes peiores sunt q̃ venenosi scorpiones. Tradit enim Aristo. in quodam monte a scorpionibus hospites non ledi sed indigenas occidi ⁊ ledi.

¶ Capitulum.xcviij.

Perseuerare debet homo ⁊ esse firmus in doctrina bona quam audiuit. Nam omne animal habens aures eas mouet preter hominem. In quo significatur q̃ illi qui in bona doctrina quam audiunt non perseuerant nec sunt stabiles similes sunt brutis animalibus que aures mouent. quia ab eo q̃ audierunt cito mouentur sed qui stabiliter perseuerant in dicta doctrina sunt homines vere rationales. Jo. viij. Si vos máseritis in sermone meo veri discipuli mei eritis ⁊ cognoscetis veritatem ⁊c.

¶ Capitulum.xcix.

Predicator assimilatur canj. Prio ex eo q̃ cáis dominum suum diligit. Et similiter predicatorem verbi oportet esse amicum dei. Vnde predicator qui dominum non diligit non est dignus ánũciare verba dei. Vnde ps. Peccatori dixit deus. Quare tu enarras iusticias meas ⁊ assumis testamentum meum per os tuum ⁊c. ¶ Item q̃ canis domini sui custodit domum ⁊ defendit. Hec domus domini est ecclesia quam predicator catholicus ab hereticis defendit. Vel hec domus est conscientia propria q̃ debet predicator solicite custodire sicut fortis armatus custodit atrium suum. vt sint in pace omnia q̃ possidet. ¶ Item q̃ canis pro domino suo morti se exponit sicut legimus. Celoneum venatorem placentie ab armatis invasum canem cum defendisse. nec vulnerari potuisse nisi prius cane perempto. Sic sancti predicatores pro fide dei ⁊ veritate martyrio se exponunt vt patet in Apostolis ⁊ martyribus. ¶ Item q̃ canis voluntarie cum domino suo ad predam currit. Est enim predicatio quasi quedam venatio spiritualis in qua omnis anima deo acquisita est vt quedam preda capta. sed canis ad predam non vadit sine domino suo non ducitur vel sociatur. quia scilicet predicator infructuose predicaret nisi cũ deus iuuaret ⁊ sociaret Apostolo ꝓmo. Corinthio. xv. Non autẽ ego sed gratia dei mecum. ⁊.i. Corin. iij. Adiutores dei sumus. Debet igit predicator cum ipsum deum habeat secum consortẽ non refugere sed libenter discurrere ad ꝓdicationis laborem. j. Cor. ix. Sic currite vt comprehendatis. ¶ Item q̃ multorum canis corpus dñi sui etiam mortui

non derelinquit sicut legimus de cane Titi sabini qui ipsum dñm suum captū Rome etiam in carcere non dereliquit: quo insuper mortuo canis mestos edens ululatus nec mortuū deseruit: qui cū quidā ei panem protecisset ad os defuncti deportauit ꝛ cū ille non māducaret nec ipse māducauit: cadauere autem in tyberim proiecto canis vt corpus sustentaret in tyberim se proiecit multitudine concurrente vt videret spectaculum fidi animalis. Similiter predicatores corpus xpi mortuus deserere non debent qz de morte ꝛ passione xpi debent iugiter memoriam habere ꝛ de ea predicare frequenter exēplo Apostoloꝝ. ex quorum persona beatus Paulus dicebat. Nos aūt predicam⁹ xpm crucifixum ꝛc. ¶ Item qz canis predam quaz rapit non sibi comedit sed dño suo reliquit ꝛ similis est predicator qui de opere fructuoso non propriam laudē querit sz gloriam ꝛ honorem deo relinquit. Job. viij. Ego gloriam meā non quero. ¶ Item qz canis nobilis dato qꝫ de preda a se capta nihil percipit nō propter hoc infidelis existit nec predam aliam insequi, propter hoc omittit. Sic quāꝫ predicator ex predicatione sua nihil tpale suscipiat: non propterea a predicatione cessat nec min⁹ fideliter predicat. ¶ Item qz canis locum suū cognoscit. Locus enim noster finalis ꝛ permansibilis nō est in vita presenti qō Apo. recognoscebat dicens Heb. xiij. Mō habemus hic manentem ciuitatem sed futuram inquirimus. Et nota qꝫ canes itinera ꝑuis longa ad memoriā reducūt ꝛ ad propria domicilia per longa terrarū spacia redire consueuerunt qō predicatores non corporaliter solum faciunt dum per loca varia predicando discurrunt. ꝛ postmodum ad sua claustra vel habitacula redeunt: sed etiam spiritualiter qz quāꝫ ꝓ proximorum salute seu prouisione ad exteriora negocia vel officia plerūqz exire cogunt. tñ sollicite ac prouide ad propriū mentis domicilium redeūt ꝑm illud. Animalia ibant ꝛ reuertebant in similitudinē fulgoris coruscantis. Eze. j. ¶ Item qz interdum canis fortissimas ꝛ māgnas bestias inuadit audacter. Sicut legimus de canibus indie. Solent enīz indi vt dicit Isido. caniculas nocte ligatas in siluis dimittere vt a tygribus cognoscant ex quibus canes adeo acerrimi oriuntur vt leones prosternant. Vnde quidaz canis sic natus a rege Albano Alexādro magno missus primo in eius pūtia leonem occidit tādez elephante deducto videns eius magnitudinez primo obriguit ꝛ ingenti latratu insonuit quem tñ inuasit ꝛ tādiu afflixit qꝫ eum ad terram prostrauit. Sic sancti predicatores diuino zelo ꝛ spiritu accensi interdum magnos tyrānos ꝛ peccatores audacter reprehendendo aggrediunt sicut Joh. herodem. Vnde herodes metuebat Johānem ꝛ audito eo multa faciebat vt dicitur ℳath. vj. ¶ Item canis vento ꝛ odore etiam per aquas bestias fugientes insequitur ꝛ earum deprehendens latibula latratu ꝛ musitatu ea prodit. Sic predicatores sancti vento. i. spiraculo diuino impulsi. ꝛ odore. i. desiderio superne salutis attracti etiam per aquas tribulationū insequuntur bestias i. peccatores bestialiter viuentes vt trahant eos ad penitentiam: ꝛ eorum latibula. i. vitia in quibus latere volunt redarguendo produnt.

¶ Item canis humanā societatem diligit. Sic sancti predicatores humana consortia in quibus fructificare possunt minime fugiunt. sequentes. i. exemplum illius qui dicit ℙrouer. viij. delicie mee esse cum filijs hominum. ¶ Item predicator debet similis esse castori qui sicut dicit Isido. cū quadrupedibus viuit in terra ꝛ cum natatilibus stat in aquis. Est enim in magnitudine ad modum parui canis: pedes posteriores quasi caninos hñs quibus principaliter ambulat. pedes aūtez anteriores habet ꝑs anserinos quibus natat in aqs. Sic predicatores non solum debent per terram discurrere per vitam actiuaz' que competit quadrupedibus i. his qui perfecti sunt in quatuor virtutibus sed etiaz versari debent in aquis scripturaruz cuz natatilibus. i. ꝓplatiuis ꝛ debent esse si

cut canis p latratū ꝓdicationis sed ꝓpter humilitate mētis posteriores aūt pedes sunt occupatiões corpales ptinentes ad pietatē ⁊ ideo sunt vt aialia terrestria: ſz anteriores pedes sūt meditatões spūales ⁊ ſō sunt sicut natatilis qbus natat in aq̄ sapiētie. ¶ Itē ꝓdicator curiosus ē simi lis equo q aquā quā portat si clara ē pedes ꝑturbat. Similiter ꝓdicator curiosus aq̄ clarā. i. scripturā ⁊ doctrinā planam ⁊ aptē pedē. i. affectu placēdi ⁊ vt reputet sciens plēnis rōnibus inuoluꝫ ꝑturbat. i. offuscat vt vix intelligat. Vel aqua clara est tribulatio patienter exterius portata quā patiens tūc pedē ꝑturbat cū interioris affectu utiuriantē nō amat. Bre. Perfecta patiētia est que ⁊ ipsuꝫ amat quem portat. Nā tolerare ⁊ odisse nō est virtꝫ mansuetudinis sed fulcimentuꝫ furoris. Eze. xxxiij. cum purissimā aquā biberitis reliquam pedibus vestris turbabitis.

¶ Item predicator etiam assimilatur vrso. Nam quia vrsus sic interpretatus est dictus est q̄ ore suo formet fetus vt dicit Ysido. Auic. etiam dicit quandam carnez nasci quā mater lambendo in mēbra cōponit. Sic etiam predicator doctrina oris sui formatꝫ deo spirituales filios.

Quasi enim more matris i his quos carnales inuenit lingue officio vtrtum spiritualiuꝫ mēbro cōponit vñ Apo. Gal. iij. Filioli mei quos iterū ꝑturio donec formetur xp̄s i vob. ¶ Capitulum. c.

Relatus dz esse filius arietis. q. aries dux est gregis ⁊ ouium ꝓnceps. Sic prelatus dz esse dux subditoꝝ scilz sic̄ auctoritate ꝓsidendo ita bōe vite exemplo precedendo. ¶ Item quia nā arietem fertissimum ſm Ysido. Vnde dicitur verues a viribus eo q̄ tanḡ vir ouium sit ceteris bidentibus virtuosior. Vel dicitur verues vt ipse dicit: quia vermem portat in capite. cuius pruritu sepe fortis sime caput mouet. Dicitur autem aries quia hoc animal immolabatur in aris. sicut pz in lege moysi que omnia competunt prelato scilicet fortitudo operis solicitudo mentis que est vt vermis in capite ō qua Apost. ij. Cor. xi. Instātia mea quottidiana solicitudo omnium ecclesiarum. ¶ Item immolatio carnis de qua Apo. Ro. xij. Exhibeatis corpora vestra hostiā viuentem sanctam deo cē. ¶ Itez predicator bonus dz clamore predicationis ⁊ gemitu orationis subditos dormiētes siue i peccatis mortuos suscitare exēplo leonis: cuius catuli quando nascuntur tribus diebus ⁊ tribus noctibus dormire vel mortui esse reputantur ⁊ tunc patris rugitu ⁊ clamore suscitari dicunt. Tunc super catulos mortuos leo fortiter clamat quando peccantes subditos prelatus vel predicator predicando vel cōripiendo fortiter increpat ⁊ tunc rugitum emittit cum pro eis orando fortiter gemit. Vnde sicut clamor ⁊ gemitus leonis dī suscitare mortuos catulos. ita clamor predicationis ⁊ rugitus orationis suscitat subditos in peccatis Ysa. v. Rugitus eius vt leonis rugiet vt catuli leonum ⁊cē Sed cum prelatus vel predicator loquitur bonis dz loqui vniciter. Iuxta cuius signum dicitur Iudicuꝫ. xiij. Ecce examē apū in ore leonis ⁊ fauus mellis. Apis. n. pungit ⁊ mel cōponit. quia predicator dz pungere lentos ⁊ dulcorare ō notos. ¶ Itē prelatꝫ dz esse similis camelopardo. quod ſz Ysi. est animal etpio picum caput hās cameli collum equi: crura ⁊ pedes bubali ⁊ maculas pardi. Est enim bestia albus maculis rutilum colorem emittentibus superſparſa: ⁊ ideo a capite cameli ⁊ a maculis pdi tali nomine est vocata vt dicit Plī. Est autem bestia magis aspectu quā feritate conspicua tantum mansueta vt quasi ouis nomen acceperit. Omnia autem hec sunt prelato congruentia moraliter accēpta quia caput cameli ore ruminat ⁊ ruminatio signat sacre scripture meditationem. Collum equi flexibile est quia curuatur ad tractū freni. Et hec flexibilitas refert ad misericordiā ⁊ pietatē prelati. Pedes aūt bubali vngulas diuidūt: ⁊ mature icedūt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Ḃ refert ad discretionis prudētiā: Albe
ūt macule extra rutillātes sūt pura opa ⁊
exēpla que exterius alijs apparent. Sic
ergo platus dz hēre caput cameli p noti
az sacre scripture. Collū equi p flexibili
tatē misericordie. Crura vel pedes buba
li p discretōnes prudētie. Albas maculas
pdi.i. opeꝝ puritatē ⁊ plus in aspectu ꝯ
in facto debet hr̄e seueritatē. Vñ dz esse
aspectu ferus sz animo vel ope māsuet⁹.
¶ Itē plati debēt se hēre ad subditos sic
cerue ad filios. Cerue eni post partū vtī
tur duabus herbis. s. como ⁊ sumole qui
bus paste redeūt ad suum fetū ⁊ ullarum
herbarum succo imbute filijs lactis exhi
bent nutrimentum. filios aūt ad cursus
exercent ⁊ fugere eos docent ⁊ ad prorū
pta eos ducunt ⁊ saltandi modū eis oñ
dunt. Due ergo herbe que facūt ceruam
ad nutriendū filios lacte abundare due
vtutes sunt que facūt prelatos subditos
suos debito alimēto nutrire. s. sapiētia q̄
facit eos abūdare lacte spūalis doctrine
⁊ misericordia q̄ facit abūdāter dare nu
trimenta corpalis elemosyne. debēt etiaz
eos ad currendū p viam mandatorū. i.
ad velociter obediendū instruere. ¶ Itē
ad peccata fugienda inducere precipitia
tentationum eis nota facere ⁊ modū sal
tandi eis idest euadendi oñdere. ¶ Itez
sicut prelati p̄esunt in dignitatibus ita ō
bent p̄eesse in virtutibus. Cuius exem
plum est quia omne animal cornutum ē
quadrupes excepto quodam serpente in
egypto qui dicitur cerastes. quod scilicet
intelligendum est si cornua sunt de natu
ra ossis: propter testudines siue limaces
cornua mollia hūtes. Per animal ergo
cornutum intellige hominē in dignitate
leuatum: signant eniz cornua capitis emi
nentiam dignitatis. Tales debent hēre
quatuor pedes scilicet iusticiam tempā
tiam fortitudinem prudentiam. Cerastes
autem siue serpens cornutus idest hypo
crita in dignitate positus cornua sine pe
dibus habet. quia dignitatem tenet ⁊ vir
tutibus caret. Similiter limax hūs cor
nua mollia signat prelatum carnalem ha
bentem remissa opera. qui etiam pedib⁹
caret quia interiores virtutes non habz.
¶ Item platus virtuosus tunc faciliter
ad contemplationem diuinoruz erigitur
cum se abstrahit a temporalibus curis.
Cuius exemplum est quia animalia que
dentes non habent in superiori mandi
bula sunt cornuta quia materia transit i
cornua. Per animal vero cornibus mu
nitum prelatum intellige in virtutibus
ornatum. Cuius inferior mandibula est
terrenorum dispensatio prouida in qua
est multitudo dentium. i. multiplicitas la
boriosorum operum ⁊ durorū: sed quasi
mandibula superior est diuinorum con
templatio altior que debet esse vacua dē
tibus idest a temporalium curis ⁊ labori
bus semota. Vtraq; tamen debet vti pro
tempore q vult virtuose p̄eesse. ¶ Itez
prelationis honore digni non sunt qui
solum que sua sunt querunt. Vnde nullū
aial hūs dentes recuruos vt aper habet
cornua eo q illa mā transit in culmos.
Ille quippe prelatus suos dentes recur
uat qui ea que agit ad semetipsum reflec
ctit. ⁊ replicat sed non est dign⁹ cornibus
dignitatis q̄ alios negligens tantum seipsū
pascit. Eze. xxxiij. De pastoribus qui pas
cunt semetipsos.

¶ Capitulum. cū.

PRoficere ⁊ crescere po
test homo virtutibus ꝯ
diu durat pūtis vite tp̄s.
Cerui. n. crescūt cornua
vsq; ad. vij. annum quia
vsq; ad. vij. annos. omni
anno pullulant eis cornua vnum ramū.
Vñ coz eras ꝓphēdit p cornua qz ergo
septēnari⁹ ē numer⁹ vlis tēpor. s. q̄ vni
uersū tp̄s vite nr̄e volunt. sic patz i septē
dieb⁹ septiane accipiam⁹ i septēario ānoz
totū tēp⁹ diez nr̄oz. Scriptū ē. n. Eze. iij.
Die p ano dedi tibi ⁊. ps. dicit. Dies an
noz nr̄oz i ipsis septuagita ānis. Sep
tēari⁹. n. p ōnariū multiplicat⁹ fit. xx. ꝙ sur
git. vt in uaꝝ q̄ totū tēp⁹ ānoz nr̄oz ō
bem⁹ dedicare pfectui vtutū quē signat
augmētatio cornuū; ⁊ hūc fit p septēnariū

virtutū: q; sūt ḡtuor virtutes cardiales ⁊ tres theologice. vl'p septenariū opez mi
sericordie cū obseruatione decalogi.

¶ Capitulum. cij.

Rudentiam docet nos habere ericī tripliciter. Primo contra insultū tentationum Nam ericī dum se infra corticz durcz spinis asperis vndiq; circunseptū inclu
dit se ab inuadentib⁹ ꝓtegit. Nā mox cū aliqd sētit se i globū uertit ⁊ feriēti spinas oppōit. Est itaq; dura ⁊ spinosa pelis aspera penitētia ⁊ dura afflictio carnis. i q̄ dū hō se p hūilitatē abscōdit ⁊ eā tētatiōi opponit ei⁹ tētatiōes euadit. vñ ps. Ego aūt cū mihi molesti essent induebar cilicio humiliabā i ieiunio aiaz meā ⁊c. ¶ Scdo docz nos habē prudētiā ḡtū ad nutrimētū opez. Est eni eritij talis prudētia q; ascēdit vitē vl' aliā arborē ⁊ uuas ⁊ pōa dejicit ⁊ postea se sup illa uoluit ⁊ suis spinis infigunt ⁊ sic portat escas filijs siē Jsid. dicit. Ille ergo vites vel arbores ascēdit qui ad sanctoꝝ virtutes vel vitas considerādas p mētis ꝓtēplatiōez se erigit. et tē ex eis pōa dejicit q̄si ex eoꝝ ꝓparatiōe suos defect⁹ agnoscit. Quasi enim poma ō arboribus dejciunt cū maioꝝ facta minoribus cōparant. Sz tunc ea velut eritius quis spinulis suis infigit ⁊ dorso deferēda suscipit. quādo illa p posse se segacutis affectibus disponit. ⁊ tunc inde filios pascit quando ex eorum imitatione sua opera dirigit ⁊ nutrit. ¶ Tertio docet nos esse prudentes circa varietatem temporum. Dicit. n. Aristo. q; ericij faciunt fozamen vnum contra vētos septētrionales ad q̄ cōfugiunt in calore: ⁊ aliud cōtra australes ad quod confugiūt dū frigus sentiunt. Unde dicitur q; quidam fuit in constātinopoli qui p ericium quē hēbat predicebat oēs vētos futuros nec sciebat aliquis vnde hanc sciam haberet. Sic homo prudēs in calore ꝓsperitatis dz refugere ad ventum septentrionalem frigidum. i. ad memoriam aduersitatis vt ꝺ. per timorem a superbia ⁊ intēperantia liberet. Sed in tpe frigoris. i. aduersitatis dz refugere ad ventuz australē calidum. i. ad memoriā ꝓsperitatis ne a tristitia. s. nimia absorbeat. Eccli. xi. In die bonoꝝ ne immemor sis malorum ⁊ in die malorum ne immemor sis bonoꝝ. ¶ Jtē prudētie exemplū habemus in formicis. ¶ Primo in ꝓuidendo. prudent. n. ipa futura. Nam in estate congregant vñ in hyeme viuant. Sic nos debemus in vita pūdere nobis de tpe mortis. Prouer. vi. vade ad formicam o piger ⁊ considera vias eius ⁊ discе sapientiā: q̄ cum non hēat ducem nec preceptorē nec principē parat estate cibum sibi ⁊ congregat in messe quod comedat. ¶ Jtē in congregando. Congregat triticeum granum nō curās ordeum. Sic homo debet cōgregare spiritualia ⁊ eterna ⁊ non curare de temporalibus ⁊ perituris. Matth. xiij. Triticum congregate in horreum meum. ¶ Item in conseruādo Nam quando pluuia super eius triticez descendit illud soli exponit vt iterum desiccetur. Sic quando aliqua tentatio vel corruptio in nobis accidit que possit triticum. i. nutrimentum vel meritum nostrum spirituale corrumpere ⁊ perdere debemus illud reparare calore solis. i. feruore contritionis vel manifestatione cōfessionis. q; illud quod soli exponit lucem producat: vel per feruorem oratiōis ¶ Item in custodiendo primo suum cibum. Nam sicut dicit Plini. formice grana colligunt cumulos componunt ⁊ in secretiori parte domicilij abscōdunt ne ab auibus rapiantur vel a vento dispergantur. Jsta grana sūt dei verba quibus anima nutritur ⁊ pascitur sicut formica de granis de quibus in secretiori parte anime scilicet in memoria debemus cumulum ponere scilicet de his que audiumꝰ plura memorie commēdādo ⁊ ibi occultare per humilitatē ne ab auibus rapiantur. i. a demonibus sicut semē quod ceciderit in via ⁊ volucres celi comederunt illud. Vel ista grana sunt bona opa vt elemosyne ⁊ hmōi que debemus cumulare multiplicādo ⁊ abscōdēdo per humilita-

tem nec iactātes oñdēdo ne a vēto vane glorie dispergant vel ab auibus.i.ipsis ō monibus auferant. ¶ Jtē inueniunt pru dētes i custodiēdo auz: Nā in ethiopia dicunt esse formice ad formā cantis: q̄ are nas aureas pedibus eruūt: ne auferant custodiūt: quasi arene auree sunt vtutes spirituales anime quas pedibus idest af fectionibus vel gressibus bonorum ope rum debemus eruere a cuz omni studio custodire ne a nobis auferantur. ¶ Jtem prudētia serpentum est in exemplū no bis multiplicater. ¶ Primo q̄ serpēs do cet nos christum diligere. Nam serpens super omnia caput custodit q̄ in ipso p cipue eius vita consistit. Vnde dicit Pli. q̄ si caput serpentis cum duobus digitis euaserit nihilomin⁹ viuit propter qō to tū corpus ꝓ seruando capite ferienti op ponit: vt sez noscaput nr̄z in nobis custo diamus.s.christum a ꝓ ipso a quo hē mus vitam gratie a glorie omnia alia ne gligamus ꝑ illud ꝓbi.iij. Omnia detri mentū feci a arbitror vt stercora vt chri stum lucrifaciam. ¶ Secundo docet nos peccatum abijcere .s. per innouationem penitentie. Nam serpens sicut dicit phs quando sentit se semo grauatum pluri⁹ diebus abstinet a cibo vt sic pellis eius fa ciliter relaxetur: deinde gustata herba q̄ dam amara prouocatur ad vomitum a euomit humorē virulentuz qui erat cau sa sue infirmitatis: tandē vt cutē rigidam tēperet in aqua se balneat a q̄rens angu stam rimam in petra per eam intrat a per violentiam transiens ab exuuia se denu dat.i.a pelle que vocatur exuuia ab exuē do quia eam exuit a deponit a tandem se soli exponens desiccat a nouum corium reparat a sic resumptis viribus videt cla rius incedit fortius a comedit auidius. Hoc idem dicit Auicen. a ꝓli. scilicet de innouatione. Nos igitur exemplo serpē tis debemus vitam innouare per opera penitentie. Primo ieiunando non tñ a cibis sz magis a vitijs. ¶ Jtē amara her bā cōtritiōis cordis gustādo venenū pec cati ꝓfessionē euomēdo aqua lachryma rū vel doctrie nos abluēdo. Jn arcto fo ramine penitētie exuuias veteris homis idest male cōsuetudinis deponēdo: ad ca lorē solis.i.amorē xpi mollicie a pnitatē peccandi diuicādo a nouū corium. s. homi nem q̄ sm deū creatus est induendo. Vi res bñ agēdi resumēdo. Clarius spū alia cōtēplādo: fortius deū a primū diligēdo a q̄ spūz nutriūt auidi⁹ assumēdo. ¶ Ter tio docet nos serpēs diabolo resistē: Bi cit enī Jsido. q̄ aspis serpēs cum icipit in cātatorem audire vnā aurē in terrā pre mit a alterā cauda claudit a sic vocem in cātātis effugit a incātāti nō obedit. Sic et nos ōbem⁹ icātatori.i.tētatori resistere.s. cuz cauda a terra.i.cū memoria finis nr̄i q̄ designat in cauda: a terrene fragilitatis q̄ designatur in terra tētatiōes repellēdo ꝑa. Sicut aspidis surde obturātis aures suas q̄ nō exaudiet vocē incātātium a c̄. ¶ Quarto docet nos carnē subijcē. Nam serpēs calcaneo mulieris insidiat a inimi catur. Geneb. iij. Jnimicitias ponā inter te a mulierē a tu insidiaberis calcaneo ei⁹. Sic nos debemus insidiari carni a calca neum.i.finez eius attente cōsiderare. Au gu. Nihil tantum valet ad domādū desi deria carnis q̄ cogitare qualis ipa sit fu tura. ¶ Quinto docet nos mundum fu gere. Nam serpens ꝓpter inimicitias quas habet cum homine fugit a sub spi nis latitat a in desertis habitat. Sic san cti viri ꝓpter odium mundi a insidias fugiunt in desertis claustri a latitant sub asperitate penitentie. Dicitur enim q̄ ser pens fugit hominem nudum a insilit in vestitum. qui a scilicet diabolus timet pau perem a se ab affectu temporalium denu dantem. sed vestito idest diuitijs munito prevalet a ideo qui volunt diuites fieri incidunt in tentationez a in laqueum dia boli vt dicitur. i. ad Thi. vi. ¶ Sexto do cet delitias abhorere quia serpens dum natat in aqua caput elevatum portat ne eo submerso suffocetur. Sic sancti viri cauent ne caput rationis submergatur presentibus delitijs. ¶ Septimo docet nos humilitatem tenere. Ysa. lxv. Serpē

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ti pulus panis eius. Ita vir sanctus etiã se reficit cogitando q̃ ẽ pulus z cinis humiliãdi se vt Abraã. Ben̄. xxviij. Loquar ad dñm meũ cũ sim pulus z cinis. ¶ Itẽ prudẽter viuere z opari aialia q̃dam terrestria nos docẽt. Nam sicut nos docet Aug. xi. libro de ciuitate dei. Est admiranda in brutis q̃dam prudẽtia in qbus cuz nulla sit ꝓprie loquẽdo scia q̃dã rõ in eis similitudo scie inuenit. cuidẽt ẽ. hñt solertiã in fetuũ educatione. in laudulozuz edificatione z nutrimentoz acq̃sitione in vulnez medicatiõe. in nociuoz̃ euitatione in mutatiõis tẽpoz ꝓcognitiõe suoz̃ ꝓpartum dilectiõe. Docent itaq; hoies ꝓmo prudẽtes eẽ nõ solum in nutritione carnaliũ filioz qbus sicut dederũt nature fundamẽtũ ita z dare dñt documenta disipline z alimẽta vite: sz ẽt in ꝓmotione spũalium desideriorũ q̃ cũ in corde' exorta fuerint velut spirituales sunt soboles cõfouẽda. ¶ Itẽ in habitaculi ꝓstructiõe nõ tñ exteriozis in quo q̃escat corpus sz magis interiozis vt domũ ꝓsciẽ construas in qua resideat de⁹. ¶ Itẽ in nutrimẽti, pcuratiõe nõ tñ quo caro reficiat sed magis quo spũs alat. Non. n. in solo pane viuit hõ sed in oi verbo ꝛc. sicut dicit Matth. iiij. ¶ Itẽ in vulnez curatiõe nõ tñ corpalium taculoz sz magis viciozuz seu tẽtationũ. Docent ẽt te prudenter noxia euitare: non tñ q̃ ledunt corpus sed magis q̃ spũm inficiunt: z insup tua pericula te pcauere monent z opportuna futuris tẽpozibus remedia ꝓparare. Quod aũt oibus his dulcius est nõ tñ ꝓiugalis federis suadent te diligere comparem sz z socialis vite amare consortem.

¶ Capitulum. ciij.

Veri z puelle sunt in puericia bonis z cõgruis opibus z studijs assuefaciendi exẽplo aranearuz q̃ ex ouis ꝓcreate q̃ mox nate texturas ascẽdere incipiunt: z operari ac si in ventre eẽnt edocte: sic fuit beatus Iob circa opera misericordie. Vnde dixit Job. xxxi. Ab infantia creuit mecum miseratio z de vtero matris mee egressa est mecum. Sicut z scit Thobias filio suo quem ab infantia timere deũ docuit z abstinere ab omni peccato. Thobie. i. Dñi Eccli. xxx. Tonde latera eis dũ infans ẽ ꝛc.

¶ Capitulum. ciij.

Puritas mẽtis est inter oia magis diligẽda. Mã oẽ animal faciẽs multos fetus ꝑ pinũ magis diligit z reputat sibi magis naturalem Et ideo quedam animalia fetus suos deuozant ꝓter ꝑmũ. ꝓmũ aũt q̃ oz in nobis esse z oia nra opa preuenire est puritas mẽt. Dñi ẽ poiẽ diligẽda z ꝓseruãda. Et iõ dic̃ de ea Greg. nazãzenus. ꝓma sapiẽtia ẽ vita laudabilis z apud deũ pura mẽs. ꝓper quã puri puro iunguntur z sancti sancto sociant.

¶ Capitulum. cv.

Eligiosi dñt silẽs eẽ dromedarijs siue dromedis. Nam proprie loquendo animal dicitur dromedus Custos aũt talium animalium dicitur dromedarius. Oz ergo religiosus assimilari dromedis quadruplr. ꝓmo ꝓpẽ ꝓtinẽtiã. Castrãtur. n. dromedi a iuuẽtute sic Auicẽ. dic̃ vt sint cursui aptiores. Sic̃ religiosi dñt a iuuẽtute se ꝑ votuz ꝓtinẽtie i mũditia carnis seruare. Matth. xix. Sũt eunuchi q̃ seipos castrauerũt ꝓp regnũ dei. ¶ Scõo pp abstinẽtiã. Sẽ. n. dromedi parui cibi z fenũ z cortices z ossa dactylozũ valde diligũt. Sic non dñt religiosi delitias querere sed potius grossa cibaria. ¶ Tertio ꝓpter obedientiam i qua velut dromedi dñt esse veloces z prompti. Sunt enĩz dromedi velocissimi. Vnde dromos grece velox cursus dicitur latine. nam centũ miliaria z ampli⁹ pgũt i die. Debẽt ẽt esse in obediẽtia laboriosi z ꝓtinui. sic̃ diõedi hñt crura lõga z neruosa multũ ad laborãdũ fortia ad ꝓtinuãduz firma. ¶ Quarto pp hũilitatis mẽsurã. sũt enĩz dromedi non magni corpe quia minores

statuere q̄ cameli.q; sez religiosi nō dñt eē magni in sua reputatiōe sed hūles ⁊ ab iecti Apo.ad Gal.vi.sigs se existimat ali quid esse cum nihil sit ipe se seducit.

¶ Capitulum.cvi.

Sancti viri assimilantur agnis ¶ Primo propter innocentiam Nam agn⁹ inter animalia omnia est maxime mansuetus ⁊ innocens.Unde nec dente ledit:nec cornu impetit.nec vngue scidit. nec calce percutit. Et ideo sicut dicit Isi do.Cetera animalia armauit natura solū agnum dimisit inermen.Hec āt innocētia que est in agno principaliter fuit in christo que sez nūq̄ alicui aliqd malefecit.qō ēt vn⁹ ex latronib⁹ in cruce cognouit dicens Nos quidem digna factis recipim⁹ hic āt nihil mali fecit. ¶ Secundario autem talis innocentia comperit etiam alijs sanctis.qui fuerunt imitatores christi ⁊ ideo tāq̄ agni neminē ledebāt nec dēte in uide detractōis nec tyrānice dñatōis.nec vngue violēte direphōis nec calce iurio se despectiōis siue pcussiōis Apo.ii.Cori. vii.Neminez lesimus ꝛc̄.Et idcirco etiā alios ad hoc monebat dicens.ii Corin. vi.Nemini dantes vllam offensionez ꝛc̄. ¶ Scdo pp iustitiā.ptinet.n. ad pfectā iustitiā ñ solūneminē ledē ꝛc̄.sz ēt alijs oib⁹ ñ pt̄ fieri pdcē.⁊ hāc iustitiā agn⁹ oñdit qz qcqd in se hz hōmib⁹ vtiliter prebet. Mā pellis ei⁹ est vtilis ad variū vsū.pili ad in dumēnū.simul ab terre ꝑdimēnū.cornu ⁊ vngula ad medicamētū.⁊ carnes ei⁹ ad esum Hec autem omnia competunt christo principaliter quia ipse suam pellem.i. suam conuersationem exteriorem . siue sua vellera.i.exempla seu opera reliquit nobis ad indumentum idest ad imitatio nis exemplum eo modo quo dicit Apo. Ro.xiii.Induimini dominum nostrum ieſū xp̄z. ¶ Itē suū simū.i hūilitatē dedit ꝑdimētū sez oium vtutū ⁊ opū.Unde ipe dixit Matth xi.Discite a me qz mitis sū ⁊ hūilis corde. Et hec hūilitas ē dimē tū sine quo nullū op⁹ placet deo.Dū xp̄⁹ dixit aplis Luce.xvii.Cuz omnia benne feceritis dicite serui inutiles sumus . In comu autem propter unctiones que cuz eo fiebant. vt patet.i.Reg.xvi significat potestas xp̄i in institutione sacramentorum.sed in vngula agni diuisa discretio doctrine xp̄i.Et hec omnia nobis ad medicinam dedit.sez ⁊ sua sacramenta ⁊ sua verba.Insuper christus tanq̄ agn⁹ ⁊ suā carnē reliqt nobis in cibum scilicet in sacramēto eucharistie.sicut dixit ipse Joh̄. vi.Caro mea vere ē cibus ꝛc̄.Competūt etiam secundario sanctis viris predicte utilitates agnoꝝ.qz ipsi sancti in variis usibus ⁊ obsequijs proximis seruiūt. Mānudos vestiūt pauperes cibis impinguāt ⁊ condiunt ⁊ ad infirmoꝝ fomētū ⁊ curā frequenter ex compassiōe irendūt. ¶ Tertio propter prudentiam: Mam agn⁹ dicitur ab agnoscendo.Duo.n.sunt que agn⁹ nālr discernit ⁊ agnoscit. Primo mrem. Mā inter innumerabiles greges solo balatu mrez agnoscit.Eodem mō xp̄s dicit eē agn⁹ ab agnoscendo.qz in cruce exīs mrem agnouit de ea spūalem curā hīdo ⁊ Joh̄am ipaz ꝑmēdādo.qū dixit fili ecce mr tua.Qō exēplū seqntes sancti viri de parentibus suis vsqz ad mortē curam ⁊ diligentiam gerunt. Nos etiam exemplo Joh̄is studere debemus vt ipsam dtām virginem mrez habeamus. Agnus.n.balatu mrez querit:inuenta autem ea caput erigit.māmas querit quas dum fugit plites fecit.⁊ vt mr ei plus de lacte ꝓbeat capite mrīs vbera ꝓmit Sic etiam vir deuot⁹ balatu.i.voce orōis sancte matrē misericordie iqrit.⁊ ad eā caput.i.mentez p̄ ꝓtēplationē erigit.māmas sue pietatis ⁊ ꝑsolatōis reqrit deuote ēt ⁊ sepe saltā do sibi gēua flectit. atqz capite.i.mēte ferūēter desiderādo.⁊ iporrūe postulādo q̄ dām⁹ q̄i ꝓmit vt sue ꝑsolationis gratias largi⁹ ifundat. Secūdo qz agnus naturaliter suū hostē agnoscit sez lupū. Mā etiā si eū nūq̄ viderit.statī cū prio videt agnoscit:Similiter ēt xp̄s suos crucifixores agnouit nō odiēdo sz ꝑ eis orādo Luce.xxii. Pater ignosce illis qz nesciunt qd faciūt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

In qua oratione aduerte q patrē p eis orando iuocauit cum dixit. pater. ¶ Itē eis ignosce postulauit. Ignosce illis ingt. ¶ Item illos excusauit. qr nesciunt quid faciunt ꝛ hec tria faciunt etiam ipsi sancti ipsum agnuz sequētes erga aduersarios suos scz q pro eis orant. eis indulgent ꝛ nō solū nō accusantes ēt excusāt. ¶ Quarto pp patientiā qr ligatus a carnifice non se defendit siue expoliet vellere siue cute Et dū portatur ad victimā nō ploratnō clamat non murmurat nō recalcitrat sed placido vultu suū respicit occisorē ac si cū portaret ad pascua. Silr ēt xps capt⁹ ꝛ ligatus in orto non se defendit. Silr in flagellatione expoliat⁹ veste lacerata cute ꝛ silr ēt expoliat⁹ ad crucē se nō defendit nec crucifixus recalcitrauit nec murmurauit vñ Je. xj. Ego quasi agnus mansuetus q portatur ad victimā ꝛ Isa. liij. Qua si agnus coram tondēte se ommutescet ꝛ nō aperiet os suuz. Dñ ēt sancti viri hoc exēplum patientie ꝛ mansuetudinis quātuz pōt imitari conant Apoc. xiij. Vi sequūtur agnū quocunqz ierit. ¶ Quinto propter munditiam. Mā agnus ōfi aial mundū immolabat ꝛ victimabat in lege ad figurandum xpm q tanq̄ agnus fuit p peccatis nostris in ara crucis imolatus. Dñs Johannes Baptista de eo dixit. Jo. j. Ecce agnus dei q tollit peccata mundi. Sic ēt sancti ꝛ imaculati viri faciunt deo victimam de seipis eo mō quo Apo. dixit. Exhibeatis corpora vra hostiā viuentē sanctam deo placētez Ro. xj. Et nota q imolabatur in lege agn⁹ anniculus imaculatus ad significandū q ille q vult de se facere gratum sacrificium deo debet eē agnus per patientiā. immaculatus p mūdiciam: anniculus pcōtinentiam. Bicebatur enim anniculus cum esset vnius āni completus. qr tūc ē optimus: eo q agn⁹ tanto melior est quanto a lacte remotior Vnde est ille vt anniculus qui est remot⁹ a lacte. i. a carnali delectatiōe scz per continentiam. ¶ Item sancti viri assimilantur equis. ¶ Primo rōne vivacitatis: qr equus est animal vivax: qr in cāpis exultat bellum a remotis odorat tubis ad prelium excitatur ad cursum prouocatur. dolent equi cum victi fuerint gaudent cum vicerint. Sic sancti viri in campis. i. i ad uersitatum vel tentationuz prelijs exultant sm illud Ja. j. Omne gaudium existimate fratres cum in tentatōes varias incideritis ꝛc. ¶ Itē bellū tētatōis vl bellū mort̄pcul odorēt. s. in p̄uidēdo ꝛ preparando se tubis idest vocibus predicatorum vel tubis diuinorum iudiciorum excitantur ad bellum victorum. Hac tuba excitatus beat⁹ Hie. dicebat. Siue comedam siue bibam siue quicqd aliud faciam sēper auribus meis intonare vī illa terribilis tuba: surgite mortui venite ad iudicium. ¶ Item ad cursum. i. ad velocitatem bene operandi vel obediendi de qua vī. Viam mandatorum tuorum cucurri prouocanf. ¶ Itez vincuntur tētatione vel negligentia: dolore penitentie purgantur ꝛ in victoria tentationum ꝛ viciorum letantur. ¶ Secundo ratione sagacitatis qr qdam eq sagaciter recognoscunt dños suos ꝛ alios sup se ascendere non permittunt. Sic sancti viri recognoscūt dñm non tm̄ in beneficijs sed ēt in flagelis ꝛ alium dominuz. i. diabolum vel peccatum super mentis cellam ascendere non permittunt sm illud. Molite locum dare diabolo. Ephe. v. ¶ Tertio ratione pietatis qr aliqui equi in morte dominorum lachrymas fundunt. Et sic sancti viri plorant considerantes legendo vel audiendo passionem domini scīē tes q sicut fuerunt socij passionum sic erunt ꝛ consolationum. ij. Corin. i. ¶ Itē sancti viri q̄uis magna victa vitant frequenter tamen paruis vicijs terrentur. Vnde sunt similes elephantibus qui domiti sunt in bellis optimi. Nam acies proferunt armatos ferunt nec armatorum acies expauescunt: nec suoz rumores fugiunt. ¶ Itē sup eos turrib⁹ ligneis collocatis de eis tāq̄ de muro tela ignea emittuntur: cum sint tales tamē de mure timent. Sic sancti viri q̄uis magna tētationū bella vincāt ꝛ magnaz virtutū

arma ferant:nec tribulationes nec perse/cutiones expauescát nec linguas infantiũ seu detrahentium fugiát:tamẽ aliquádo aliquis minimus defectus vel molestia re linquitur eis qui semp eos i timore ⁊ cru ciatu tenet. Sic paulus ad tertiũ celum ra ptus ⁊ omniũ tribulationum pericula ex pertus:ac oĩbus gratijs ⁊ virtutib⁹ plen⁹ tamẽ stimulo carnis premitur ⁊ timẽs ac orans vt amoueri debeat minime exaudi tur. ¶ Item sancti viri assimilant leonib⁹ in multis. Primo in audacia siue magna nimitate. Apparet.n.magnanimitas leo nis in triplici actu. ¶ Primus est q̃ cũ ve natores eum sequũtur nõ latitat nec se oc cultat.sed videri se optat ⁊ in mediũ cam pum vadẽs ad pugnã se preparat ⁊ absco dere vel fugere magnã verecũdiam repu tat. Similiter sancti viri ⁊ perfecti tribu lationes ⁊ psecutiones cum oportunum est nõ refugiunt imo quãdoq; persecuto/res incitãdo vel expectando preueniunt ⁊ persecutiones cũ eueniunt cum magno gaudio suscipiunt. Actuũ. v. dicit q̃ ibant Apostoli gaudentes a conspectu concilij. quoniã digni habiti sunt pro nomine ie su cõtumeliam pati. ¶ Secũdum ostẽsiuũ magnanimitatis leonis est ẽm Ysid. q̃ ve natores intuetur vt ipsis viis minus ter reat:sed amplius animẽt. Econtra aũt est in alalibus pauidis vt est ceruus ⁊ lepus: q̃ quanto plus aduicerent venatores tan to plus expauescerent. Dñs Pro. xxx. Leo fortissimus bestiaruz ad nullius pauebit occursum. Sic sancti ⁊ perfecti viri inter suos persecutores positi dum eos seuire vident intuenť ⁊ considerant q̃ sit eorũ potestas ⁊ ira breuiter transitoria ⁊ quo modo eorũ perfidia sit eternum supplici um receptura. Et quomodo ab illis sibi fabricatur sempiterna corona. Et ideo dũ sic intuẽtur eos magis crescit in ipsis vir tus ⁊ patientia. Simile etiã faciunt de tri bulationibus ⁊ infirmitatibus considerã do q̃ breues ⁊ vtiles sũt:⁊ ideo ex eis for tiores efficiunť. Apo. ij. Corinth. xij. Cum infirmior tunc potẽs sum. Tertium ostẽ siuũ siue magnanimitatis est. Quia cũ inse quitur saltu vtitur. sed cum fugit nõ vti tur sed potius lento passu graditur. Sic sancti insequũtur spiritualia bona saltib⁹ amoris ⁊ feruoris. Phil. iij. Sequor autẽ si quomodo comprehendaz. Cañ. ij. Ecce iste venit saliens in mõtibus: sed in perse cutione ⁊ pena positi nõ saltando per im patientiam vel impetũ furoris incedunt sed cũ suauitate patientie ⁊ mãsuetudinis transeũt:propter que oia dicit Prouer. xx viij. Justus quasi leo cõfidens absq; ter rore erit. Sed nota q̃ q̃uis leo sit ita se/curus:tamẽ quedam sunt que dicit time re que etiam sancti viri timẽt. ¶ Primus est strata publica ⁊ hec strata est mors per quam omnes opz pertransire ps. Timor mortis cecidit super me. Secunduz est qõ dam aial paruũ ⁊ venenosum qõ dicitur leontofonus qõ signat peccatuz. Cuius venenũ fugiunt sancti viri sicut venenuz serpentẽ. Eccli. xj. Quasi a facie colubri fu ge peccatũ. ¶ Tertiũ est strepitus rotarũ i. cõminationes scripturaz. Et quasi due rote sunt duo testamenta vel due fortu ne sicut prosperitas ⁊ aduersitas quarus strepitus formidabilis est: q; status perí culosus vtriusq; fortune. ¶ Quartus est quoddã animal ferox qõ dicit Isaiami a cuius ferocitate vix pót aliqua bestia esse tuta.⁊ signat feritatez ⁊ seueritatẽ summi iudicis ps. A iudicijs enim tuis timui. ¶ Quintus est ignis.s. gehẽne vel purga torij. ¶ Sextum est decipula vel laqueus venatoris:⁊ hec est tentatio vel fraudulẽ tia demonis quam etiam sancti timent. ¶ Septimũ est flagellum. Timet eniz leo quãdo videt verberari catulũ:⁊ sic timẽ da sunt flagella presentia. ¶ Scõo assimi lant sancti viri leoni in iustitia primo di stributiua. Vnaz predã quã rapit solus co medere erubescit. ⁊ ideo sepe a remotis bestijs alijs sequentibus de sua preda ali/quid relinquit. Hec est illa iustitia de qua dicit in ps. Dispersit dedit pauperib⁹ iu stitia eius manet in seculũ seculi. Hãc ha buit beatus Job dicens. Si comedi bucel lam meaz solus ⁊ non comedit pupillus ex ea. ¶ Jtẽ leo vtitur iustitia vindicatiua

UNIVERSIDAD DE MURCIA

siue punitiua erga se ⁊ erga alios: sed enim punit quando exardescit in ira: qz iratus terram cauda verberat ⁊ eadem cauda se ipsum flagellat in tãtum vt sanguis fluat. In quo dat exẽplum vt homo iram suaz in seipsum deprimat ⁊ nõ in alium refundere querat. qz omnis qui irascitur fratri suo rc. ¶ Hath. v. ¶ Item erga alios vtitur leo iusticia vindicatiua. ¶ Primo qz vim vi repellit quasi cuz moderamine inculpate tutelle. Nam si quis cõtra eũ telum emiserit si nõ eum tetigerit vtiqz eũ inuadit: sed nõ ipsum vulnerat nec ledit qd̃ est cõtra illos qui in sua defensione vindicte moderamine nõ vtunt. ¶ Tertio sancti viri assimilant leoni in prudentia primo qz leones quãdo ambulant sua cauda delent vestigia ne a venatoribus valeant inueniri. Sic sancti viri posteriori penitentia delent peccata precedentia vt dicit̃ posit de eis. Beati quorum remisse sunt iniquitates rc. Signũ etiam cautele ⁊ prudẽtie videtur esse in leone qz dormit apertis oculis. Vnde videnẽ eius oculi vigilare. Similiter sancti viri quasi dormiendo vigilãt ſm illud. Cant. v. Ego dormio ⁊ cor meum vigilat. Est enim quasi quies somnus cõtemplationis qua ab exterioribus actibus vacantes interius vigilãt circa spiritualia ⁊ celestia oculos mentis aperientes. ¶ Item est somnus mortis in quo sancti dormiunt. i. eterne pacis quietẽ accipiunt vbi in dei visione oculos mentis aperiunt ita vt nunꝯ claudãtur. Et licet etiã peccatores propter quietem siue dispositionez carnis in sepulchris in morte dormire dicuntur ps. Dormierunt somnum suũ ⁊ nihil inuenerunt oẽs viri diuitiarum suaruz in manibus suis. Tamẽ ipsi dormiunt. i. morituntur oculis clausis qz maxime in morte execcantur ⁊ sensuz perdunt. ¶ Quarto sancti viri assimilantur leoni in temperantia siue abstinentia. Nam leo quãdo semel satiatur duobus vel tribus diebus abstinet si aũt cum furia carnes de ventre extrahit ⁊ sic lenis fit. Et itez leo diutissime viuit quod per dentium comprehenditur consumptionem. ¶ Sic sancti viri abstinentes sunt a cibis corporalibus ⁊ quicquid carnalitatis in se sentiunt qõ eos in spiritu grauet cum brancia. i. cũ violentia aspere penitẽtie vt leuiores fiant euacuare laborant. Quod autem leo diutissime viuit signat qz sicut dicit Eccli. lxxi. Qui abstinens est adijciet vitam. ¶ Quinto sancti viri assimilant leombus in clementia siue pietate Nam cõtra hominẽ ab eo non lesus nequit irasci. Sed est homini naturaliter pius. Nam si nõ nimia fame vincatur prostratis pcit: captiuos obuios abire pmittit nec hominem nisi in magna fame comedit vel occidit: vt Ysidorus dicit. Feminas etiam non tãgit ⁊ raro infantes nisi magna fame compulsus. Similiter sancti viri sunt alijs mansueti vt nõ irascantur inordinate vel de facili contra eos. ¶ Item sunt pij hominibus precipue miserabilibus cuiusmodi sunt captiui: mulieres vidue pueri pupilli ⁊ huiusmodi. ¶ Item prostratis. i. se humiliantibus parcunt etiam ab iniurijs propijs. Ostendit etiã leo pietatem ad seipsum maxime in morte. Nam leo quando moritur terram comedit ⁊ mordet ⁊ lachrymatur. Et sic homo debz in morte esse pius anime sue remordendo per compunctionem vitam suaz terrenam ⁊ lachrymando siue flendo peccata: vnde Aug. tpe mortis sue contra letum in pariete fecit sibi scribi psalmos penitẽtiales ⁊ pluribus diebus eos legendo plorabat. ¶ Item sancti viri assimilant leopardis. ¶ Primo ratione velocitatis. Est enim lepus animal velox ad currendum. Vnde dicitur lepus quasi leuipes qz currens leuiter mouet pedes. Nam contra omne nociuum dedit natura salubre remedium vt dicit Auic. Vnde leporis data est membroruz leuitas. cursus agilitas. ⁊ sub pedibus pilorum villositas. vt duz fugere oporteat pedes non ledat. Sic sancti viri sunt veloces ad mandatoruz dei obedientiam vel audientiã ſm illud Jac. i. Sit autem omnis homo velox ad audiendum. ¶ Item sunt currentes ad viam

latorum obseruantiam ſm illud ps. Vi am mandatorum tuorum cucurri ꝛc. Gratia enim dei que potiora remedia tri duit q̄ natura dat eis membror̄ leuitatē per ꝓtinētiā cursus agilitatē per chari ta rem ſeruidaz. que oia facit agilia ⁊ leuia. ¶ Jtē pedum villositatem per penitētiaz asperaz que pedes affectionū custodit ille ſos. ¶ Scōo rone timiditatis. q̄ lep⁹ est aial pauidum. Sic sancti viri sunt semper pauidi ſiue de diuinis iudicijs ſm illud. ps. A iudicijs. n. tuis timui. ſiue de prete ritis peccatis. Eccli. v. De propiciatu pec catoꝛ noli esse ſine metu ſiue de tentatio num precipitio ps. xxviij. Beatus ho mo qui semp est pauidus. ¶ Tertio ratio ne mititatis. Est. n. aial mite ⁊ imbelle. Vn de nulla defenſiōe vtik̄ niſi preſidio fuge. Sic sancti viri sunt mites in ꝓuersatione imbelles. i. ſine proximoꝛ offenſione fu gientes vicia ⁊ tpalia cōmoda ⁊ iurgia ſi ue litigia. Et nota q̄ lepus fugiens canes naturale habet q̄ fugiat ꝓtra montes. ha bet. n. crura posteriora longa vt facilius corpus eleuet q̄ per montem ascendit. Vnde facilius cū canis inuadit quādo de monte descendit. Tūc. n. nō bene currit. sed q̄ cadēdo icedit. Vñ q̄ pōt mōtē cir cuit quousq̄ vsus montē erigit ⁊ sic sepe canes effugit. Sic sancti viri fugiētes ten tatiōes fugiūt ad montē. i. ad xp̄m ps. xxx. Lepusculus plebs inualida in petra. i. in xp̄o collocat cubile ſuum. Ipſe. n. est mons de quo Ysa. ii. Erit mons domus domini in vrice mōtiū. Ipſe etiam idem est petra de qua Apo. i. Lori. x. Petra au tem erat xp̄s. vel ad mōtē. i. ad ꝓtēplatio nem paradiſi. Habent. n. sancti longa cru ra posteriora. i. magna sequentiū vite desi deria. i. eoꝛ que postilla vitā sequentur. Et talib⁹ desiderijs eoꝛ mens in cōtēpla tione illi⁹ celsitudinis faciliter eleuatur. Quādo vo de mōte celestis ꝓtemplatio nis ad terrena ptractāda vl cogitāda ani ma descēdit tūc faciliter in peccato cadit. ⁊ canis. i. diabolus eā facilius capit. Et iō sancti ꝓtēplādo circuerūt q̄ſq̄ ad illius ſuperne dulcedinis aliquā gustātionē aſ surgunt. ¶ Quarto ratione vtilitatis. Est eni aial vtile q̄ ad cibum q̄ ad veſtitu⁹ ⁊ q̄ ad medicinamētu⁹. Nā eius oculi valent contra venenum. Sic sancti viri alios pa scunt ſuis doctrinis vel elemoſynis. ve ſtiunt exēplis. Quaſi. n. eius pellib⁹. i. vtu tibus induit cū aliquis exēpla imitatur. ¶ Jtem medent ſuis ꝓfectis vel ſuaꝛ ora tionū auxilijs. ¶ Jtem sanctus vir affimi latur taxo. ¶ Primo rone p̄ncie q̄ taxus hꝫ pellē valde hiſpidā ⁊ villoſam q̄ melo ta dr̄. Quid aūt est pellis villoſa ⁊ hiſpi da niſi corporis p̄ncia humilis ⁊ aspera. Talē pellem iobānes habuit cui cib⁹ fuit locusta ⁊ mel ſilueſtre ⁊ veſtimentū de pil lis camelor̄. ¶ Secūdo rone ꝓuidētie. q̄ pli. dicit q̄ q̄ñ a canibus pſequitur anhe litū retinet ⁊ sic cutē inflat ⁊ morſus canū deuitat. Similiter sanctus homo q̄ñ pſe quētes ⁊ iniuriātes patit̄ in ſe per patien tiaz ſpiritū ſuum cohibet vt per impatiē tiaz vel iracundiā extra nullatenus exeat ⁊ sic morſus canū. i. leſiones pſequentiuz euadit vt aie ſue saltē nō nocear. ¶ Ter tio rone ꝓuidentie. Futuram eni taxus p uidet tēpestatē. ⁊ iō caueriā ſibi parat di uerſos exitus hꝫ item. Et q̄ñ inflat vētus aglonis obturat cauda foramē aglonare q̄ñ auſtralis claudit auſtrale. Sic sanctus homo vēto aglonari flante. i. aduerſitate ingruēte foramē cauda claudit. i. finis bre uis ꝓſiderationē opponit ⁊ leue eſtimat omne q̄d patit̄ ex quo breui tranſitu fini tur. Nam oia breuia tollerabilia esse dicū tur etiā ſi ſint magna vt dicit Tullius. Si militer austro flāte. i. ꝓſperitate aridēn te clauſurā caude vir sanct⁹ obijcit. i. me moriaz mortis. q̄ facile contēnit oia qui semp ſe cogitat esse moriturū. ¶ Jtem ta xus in ſuis latibulis contra hyemē ogre gat cibū ⁊ ſi deficit cibus ſupplet ſomno ⁊ hoc pluribus aialibus accidit vt patet de glire ⁊ mure. Sic sanctus vir ꝓuidet ſibi in hyeme ideſt ꝓ tempoꝛe mortis ogre gando merita bonorum operum per vi tam actiuā. Et ſi deficiat cibus. i. exercitiuz vel voluntas merendi per actiuam inuat ſe cum ſomno ideſt cū tranquillitate ⁊ ge

te vite contemplative. Vnde sancti tẽpora quibus vacant a laboribus vite actiue non ociosa ducũt qz tunc apud seipsos in sanctis meditationibus quiescunt.

¶ Capitulum. cvij.

Apiẽs homo filis est arance q̃ stans in tele medio subito muscã sentit quã si obtinuerit eam filijs suis multipliciter circũuoluit.

Cuius caput primo abscidit z sic omnẽ eius humiditatez fugit sic sapiẽs in medio tele. s. in ꝓtẽplatiõe rationis cui⁹ mediũ est determinare in actibus ỹtutũ moraliũ ꝓsistit. Et inde muscas volantes. i. formas sensibiliũ ad suos sensus vel imaginationem venientes rapit z ad examẽ rõnis ipsius intrinsecus reducens multi⁹ ꝓsiderationib⁹ circũuolnit z capite abscisso. i. exterioꝝ sensuũ iudicio excluso qõ fuit initiũ ꝓgregatiõis interioꝝ ỹtatẽ extrahit. z i suũ cibũ. i. i suũ docũentũ seu pfectũ conuertit. Eze. xvij agla tulit medullam cedrinã agla est homo sapiens z itelligẽs q̃ de cedro trahit medullã qñ de re sensibili trahit veritatem intelligibilem.

¶ Capitulum. cviij.

Scientia cum mala vita facit homines similes monstruosis animalibus onocentauris z hyppocentauris. Dicit enim Phisiolo. q̃ onocentaurus est animal ab ásino homineq̃ compositum. nã ab vmbilico sursum habet effigiẽ humanam. Vnde medius est inter hominem z asinum. sicut hyppocentaurus inter hominem z equum vt Ysido. dicit. Talis est homo litteratus z voluptuosus quia ex vna parte est rationalis z ex alta bestialis. Cognitione spiritualis opere carnalis.

¶ Capitulum. cix.

Scismatici z heretici sunt similes leunculis. qui vterum matris laniãt z ideo non sepe parit. Vnde Aristo. dicit primo leonaz qn̄ q̃ catulos parere poste a quatuor. z sic omni ãno vno minus quo usq̃ sterilescat. Jn h̃ ergo scismatici sunt leunculis filꝫ qui vnitatẽ matris ecclesie z fidei in q̃ sunt spũaliter geniti scindũt z dirũpunt. ¶ Jté scismatici filꝫ sunt filijs vipere. dñi. vipera eo q̃ vt pariat. Nam cũ tps pariendi aduenerit filij non expectantes nature opationez eius latera rodunt z cũ matris interitu exeũt. Sic scismatici in vtero mris ecclesie geniti nõ expectantes nec sustinẽtes eius correctionẽ rebellãdo exeunt z dum ci⁹ vnitatẽ scindũt quãtũ est in se ad iteritũ ducũt. ¶ Jtẽ scismatici z heretici affilant catulis panthere q odiẽtes mꝫ vngula lacerãt eius aluum tanq̃ eoꝝ egressui resistentem. Dñi nõ parit pãthera nisi semel. Sic scismatici z heretici vngulis. i. malignis studijs z doctrinis sancte mris ecclesie lacerãt vnitatẽ qz eoꝝ perfidie resilit. ¶ Jtem heretici affilant lupis. Primo rõne infectiõis. Nam lupus lanã ouis quã occidit morsu inficit z vestem ex tali lana factã pediculosam reddit vt dicit Ysid. Sic hereticus morsu vel ore lanã ouis. i. simplicitatem ꝓuersatiõis hois quã falsa doctrina spũaliter occidit corrũpit z eas pediculis. i. corruptis opib⁹ abũdare facit. ¶ Jtem cordula facta de intestis lupi adunata cordulis citharę facẽ de intestinis ouis eas destruit z corrũpit. Cordule de intestis lupoꝝ prauę doctrine sunt hereticoꝝ sed cordule de intestis ouiũ sunt cogitatiões z opiniões simplicũ. Si ergo h̃ duo simul cõiungant. s. vt prauа doctrina vl fallsa opinio hẽticoꝝ a simplicib⁹ recipiat tũc simplicitas z sinceritas fidei totaliꝫ euacuat.

¶ Capitulum. cx.

Olitarij z ꝓtẽplatiui q̃ sc̃z pfecti sũt in vita anachoritica filꝫ sũt capris filustribus. ¶ Primo qz talis capra ẽ asperrima i victu Dñi capra a carpendo ẽ dicta eo q̃ carpat aspera loca z sic anachoritici viri in desertꝫ aut locis asp̃is cõmorãtes op̃z q̃ asp̃uz victũ carpant sicut p̃z in Jo. baptis. ¶ Scdo qz est altissima in sũu-

Vnde tales capre vocantur ibices quia ad modum illarum auiuz que ibices dñr ardua loca scandunt. ita q̄ vir patent humanis obtutibus. vt dicit Isi. Et tales sñt viri perfecti cum ad sūma ⁊ inuisibilia p̄ contemplationem leuantur. Apo. ü. Cor. iiij. Non contemplantibus nobis que videntur. sed que non videntur. que enim videntur tpalia sunt. q̄ ät nō videt eterna. ¶ Tertio q̄ tal' capra ē acutissia i aspectū Dñi altissimis mōtib⁹ tales capre cōmorātes de lōginquo vēētes ꝓspiciūt vēatores ⁊ ipatris virtutū ſtātes cū hoies vt feras aduēire plētiūt altissimis saxoꝝ acuminib⁹ se p̄cipitātes i suis coībus suscipiuntur illese. Sic scti viri in altissimis contemplatiōibus illuminati de lōginquo tpe preuidēt tētatiões futuras ⁊ demonū deceptiões malignas. quas cum de vicio in vicium sentiūt de petris altissimis. i. a contemplatiõe sublimium se in imū p̄iciunt. q̄ se ad ꝓsideratiõez ꝑprie infirmitatis permentis humilitatem reducunt. ⁊ p̄itime hūllitatis custodiā superboꝝ demonum laqos euadūt. ¶ Quarto q̄ talis capra ē velocissima in cursu. Et sīlr viri perfecti in opib⁹ spūalib⁹ nō sunt tardi seu pigri sz sollicti ⁊ festini. ⁊ tāto currūt ampl⁹ q̄ to amāt feruentius. nā q̄ amat vehementius currit velocius ꝓuenit cit⁹ sicut dic Bern. ¶ Quinto q̄ capra silvestris est sagacissima in pastu. Nam visu. gustu olfactu discernit in pastu. Et sīlr sancti viri spūalē pastū discernūt visu. i. legēdo ⁊ meliora ⁊ vtiliora peligēdo. Item gustu ꝓtēplādo q̄ celestia auide trāsglutiūt tēporalia vo ꝓtēnēdo fastidiūt. In olfatu imitādo q̄ odores caboꝝ. i. exēpla vtutū sc. quūt. fetores vo. i. vitioꝝ exēpla fugiūt ⁊ abhominät. Sexto q̄ silvestrj capra ē sanissima i potu. Dic. n. Pli. Siqs lac hui⁹ cap̄ bibat languorē euitat. Ita lac. i. spūalis doctria taliū pfectoꝝ viroꝝ bibitū. i. deuote ⁊ aui de suptū facit mētē vitare lāgores vitioꝝ. ¶ Ite solitarijs ⁊ spūalib⁹ insidiāt demões ꝓpue. ⁊ maxie ꝓualēt negligētibus ⁊ sō nolētis. Vñ assilūt dēmões gbusdā spēti b⁹ q̄ morāt i silui. q̄ comedūt volucres ⁊ bestiolas earum humorē sugentes. vt dic Aris. ⁊ tales insidiāt dormiētibus. ⁊ si eorū hora inuenerint aperta subintrant eorum corpora amantes calorem naturalem ⁊ odorē. Sed contra hos pugnat la certa que dicitur saura. que sentiens pre sentiā serpentis saltat super facē dormiē tis ⁊ pedib⁹ scalpit vt eū excitare posit sicut dicit Auic. Per volucres itaq̄ que morantur in siluis intelliguntur viri spirituales ⁊ contemplatiui. ⁊ p̄ bestiolas intelliguntur hoies grossiores ⁊ simplicio res solitariam vitam ducentes quos serpentes. i. demones comedunt cuz eos ad sue iniquitatis cōsensum trahere ⁊ inficere possunt. Quibus ꝛñ aliter nocere nō posūt saltē hūorē buotōis ⁊ ꝓpūctōis abstrahere conant. Insidiāt ät maxie dormiētib⁹. i. negligētib⁹ ⁊ otiātib⁹. Et si p̄ incautelā vel negligētiā coꝝ sensus inuenūt aptos ⁊ circa exteriora vagātes validi⁹ i trāt i eos vt tollāt eis calorē dilectiōis ⁊ odorē buotiōis ⁊ ita eos spūalr extinguūt Sz eis vtplurimū auxiliat lacerta. i. angelica custodia coꝝ negligētiā excitās. vel la certa ista ē sacre scripture doctria ꝓpue saluatoris q̄ nos ad vigilādū ⁊ orandū soli citat xxMath. xxiij. Vigilitate ⁊ orate vt nō intret in tētatiōez. Et sīl' petra nos excitās ne ꝓpēs ingrediat i nos dic. Sobrij estote ⁊ vigilate q̄ aduersarius vester diabol⁹ ꝛc. i. Petri. v.

¶ Capitulum. cxi

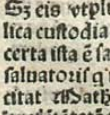

Ocietatem malorum debet fugere qui ꝓpositum salutis ꝓsequi vult ⁊ p̄ficere. exēplo. i. cerua. Cerua. n. cū ē paritura elōgat se a semitis feris notis ⁊ appropinquat semitis ab hominibus tritis. Vnde sicut dicit Aris. Iuxta viam parit vbi pretimore hominum fex animal non accedit. Sic ergo qui vult parē idest pficere bonū ꝓpositū ꝓceptū dz se elōgare a fer. i. a malis ⁊ iniqs ⁊ appropiāre siue adherē hoib⁹. i. bñ ⁊ rōnabilr viuētib⁹ quoꝝ bñficio tutior eē posit. sz dēmões quē volūt corrūpe ab hoib⁹. i. a bōis recedere faciūt. ⁊ cū feris. i. cū malis ꝓuersari

vel habitare ꝺm illud Danielis.iij. Ejcient te ab hominibus ⁊ cum bestijs feriscꝫ erit habitatio tua. ¶ Capitulum.cxij.

Tudens in sacra scriptura primo ꝺz querere sensum lrālē. deinde inuestigare sensuꝫ spūalem. Qō oñdit exemplo aialiuꝫ ruminātiū qꝝ omne aial ruminans hꝫ duos ventres vnū magnum ⁊ alium paruū. Cuius cā est digestio multiplex. nā taliū cibus est siccus. ⁊ ñ bñ a principio masticat⁹ ꝓpter auiditatez edendi. vñ opꝫ iterꝫ masticari. de maiori igit̄ ventre ad os trahitur ⁊ sic secūdo ibi masticatus ad secūdū ventrē transmittit. vt ibi ꝑfecte digerat. Ruminatio aūt esce est meditatio scripture que primo reducenda est ad magnū ventrē. i. ad sensum litteralem qui est primus ⁊ generalis sensus totius sacre scripture. Deinde ducenda est ꝑ meditationē ad paruū ventrē. i. ad spiritualem sensum. qui quidē paruus dicitur qꝝ humiliter ⁊ sobrie est querendus qꝝ non nisi paruulis datur scripture sacre mysticus intellectus ꝯ. Jlluminat ⁊ intellectū dat paruulis. ¶ Jtē paruus dicit qꝝ in vita ista paꝝ ab hoie de eternis ⁊ spūalibus capitur. Nam ex parte cognoscimus ⁊ ex parte prophetamus prima. Corin.iij. Vbi ñ cibus perfecte digerit qñ vita ⁊ opere impletur. ¶ Jtē sacre scripture profūdus predicator cuius est hostes fidei expugnare cū discretione ⁊ sobrietate persecutari ⁊ discere ꝺz. Nam illi equi apti sunt duci ad bella qui in bibēdo profundius nares infigunt. qꝝ tales vt dicunt vrina non gra uantur in cursu. Per equos ergo aptos ad bellum predicatores catholicos seu doctores intellige qui hñt ꝫ hereticos disputare qui nares discretionis in aquā sacre scripture profunde debēt infigere idest cū discretione studere vt sensum scripture ꝑfunde hauriant ⁊ intelligant. ⁊ sic in cursu vrine. i. erroris cōceptione vel obstaculo minime ledentur. ¶ Jtē studiū spūalis doctrine in tribus consistit. s. in adiscendo eligendo. ⁊ retinēdo. qō patet per exēplū in dentibus aliū. Nam quedam animalia sunt que hñt dentes ad capiendū vt canes ⁊ aialia prede. ⁊ ideo hñt dentes diuisos ⁊ acutos vt possint melius capere predam. Quedā vero hñt dentes ad pascendum vt camelus ⁊ vacca ⁊ hmōi. ⁊ ideo hñt eos equales ⁊ cōtinuos vt meli⁹ herbas precidant. Quedaꝫ vero hñt dentes ad cibum retinendū sicut pisces. Nam pisces preter modū aliorꝫ aialium hñt plures ordines dentiū ꝙ duos. qꝝ preter dentes quos hñt ferratos ⁊ distantes hñt etiam interius dentes miro modo infitos. cū qbus vt dicit Aristo. recolligunt cibos ne aque lubricitate de eorꝫ faucibus eruātur. Illi aūt hñt dentes ad capiendū cibū spiritualē doctrine qui sunt apti ⁊ studiosi ad discendū. Sed qꝝ non oēs equaliter ad eadē discenda sunt apti. ideo illi dēt̄es sunt diuisi ⁊ tanto ad discendū sunt magis idonei. quāto ad intelligendū que legunt vel audiunt magis inuenīūtur acuti. Animalia vero que dentib⁹ herbas pascēdo precidunt qō eis melius vt capiunt ⁊ alia dimittunt. ⁊ ideo pascēdo meliora eligūt. Vnde illi hñt dentes ad pascendū qui de his que audiūt vel legūt studiosi sunt ad meliora ⁊ vtiliora eligēdū ⁊ memorie vel etiā scripture aliqū cōmendandus. sed illi hñt dentes ad retinendū qui sunt solliciti ⁊ studiosi non tm̄ ad audiendū vel legēdum sed etiā ad repetendū. ⁊ recogitādū qꝝ frequens meditatio saluat memoriam ꝺm ꝑbm. Vnde sine repetitione crebra memoria inuenitur labilis ⁊ lubrica.

¶ Capitulum.cxiij.

Vperb⁹ assimilat̄ tauro.

¶ Primo rōne ferocitat̄.

Sunt. n. tauri ferocissimi qꝫis sub arboꝛe fici ligari dicunt fieri mansueti vt dicit Jsiō. Sic superbi feroces sunt ⁊ proni ad iniuriādū ⁊ ledendum alios nisi ligent̄ sub arboꝛe fici. i. restringant̄ sub dñio alicuⁱ viri probi qui sit mitior ⁊ dulcior Judith. vj. Ligauerūt achior ad arboꝛē. nam achior qui interꝓtat̄ mōtan⁹ signat superbia tumidū qꝝ mōs

UNIVERSIDAD DE MURCIA

est tumor terre. qui liganduꝰ est ad arbo/
res. i. restringendus ad arbitriū superioris.
¶ Scdo rone singularitatis. dicit. n. Aris.
q taurꝰ pascat solus nisi ipe amous ⁊ sic
superbꝰ vult esse solus in honoribꝰ ⁊ di/
gnitatibus quibus pascitur nisi forte ali/
bus amicis communicet. ꝑ. Singula/
ris ferus depastus est eas. ¶ Tertio ratio
ne inflationis q. si quis de corio taurorū
modicū scinderit ⁊ cū fistula sufflando pa
rum cutē a carne sublenauerit impingua
bit. Etiā ipinguat cū ficubꝰ ⁊ vnis passis.
sic superbi ipinguant siue inflant cū inflatio
ne fistule idest ex verbis blandientis ⁊ lau
dantꝫ. Et cum ficubꝰ ⁊ vnis passis. i. quan/
do dicuntur ⁊ offeruntur eis dulcia q̄ de
lectent. Sed contra eorum inflationes dr
Eccli. Non te extollas in cogitatione ani
me tue velut taurus ⁊c. ¶ Quarto ratio/
ne crudelitatis. habent enim tauri cor du
rum ⁊ crudele. Et dicit Aristo. q in corde
tauri sepe os durum inuenitur quod sc̄z
designat duriciam cordis superborum.
Eccli. iij. Cor durum male habebit in no
uissimo. ¶ Itez superbus assimilatur draco/
ni. Primo q. draco ē venenosus. Et ideo
quando per aerem fertur aer concitat. p
eum etiā mare intumescit propter eius ve
nenuꝫ. Tale est etiam venenum superbie
quod interius cor tumefacit. ⁊ exterꝰ ri/
xas velut tempestates aeris concitat ⁊ in
ducit. ¶ Scdo quia est insidiosus. Insidia
tur enim elephanti ⁊ sitit sanguinez eius
Unde elephas videns draconez super ar
borem nititur eaz frangere vt occidat eū.
Draco autem insilit in eum ⁊ nititur euz
mordere iter nares. impetitq; oculos eiꝰ
⁊ aliquando eum excecat. Et aliquando
insilit super eum a tergo ⁊ mordet eum ⁊
sugit sanguinem eius. Et post longum cō/
flictum ex subtractione sanguinis debili/
tatur elephas in tantum q̄ super draco/
nem cadit ⁊ moriens suum occisorem oc/
cidit. Causa autem quare draco sic eiꝰ san
guinem appetit est frigiditas sanguinis
quo suum incendium refrigerari querit.
vt dicit Isiō. sicut ergo draco insidiat ele/
phanti. sic superbus ⁊ ambiciosus insidia
tur maiori ⁊ regnanti. ⁊ interdum sangui
nez eius sitit vt ipse regnare possit. Unde
⁊ ipsum inuadit aliquando a fronte idest
aperte ⁊ manifeste. aliquando a tergo. i.
latenter ⁊ occulte. ⁊ quandoq; ipsum pro
sternit ⁊ extinguit ⁊ nonnunq̄ ex eo vel p
pter eum etiam ipse perit. sicut frequen/
ter in principibus mundi accidere vide/
mus. ¶ Tertio draco est ventosus. quia
sc̄z ventum sequitur ⁊ diligit: dicit enim
Solinus q draco est animal ita sitibundū
q̄ quasi aqua satiari non possit. Unde os
contra ventum aperit vt sic suum incen/
dium mitigari possit. Unde sepe impetus
eius in velum subuertit lignū. Sed naue
te dum draconem p̄sentiūt qō ex tumo
re maris aduertunt statim vela deponūt
⁊ sic periculum draconis euadunt vt di/
cit Solinus. Similiter superbus nō satia
tur aquis delitiarum sed adhuc sitit ven
tos vanitatis ⁊ honoruꝫ. Unde sequitur
vela nauium. i. gloias ⁊ vestigia magno/
rum: quos etiam quandoq; subuertit dū
eorum ventū ⁊ honorū gloriā sitit. Unde
tutius esset vela honoris depōere q̄ dra
cones tales cōtra se habere Job. xxx. Fra
ter fui draconum ⁊ socius struthionum.
¶ Item superbus assimilatur boraci. i. ru
bete que est rana venenosa. que sicut dicit
Plin. habet duplex iecur. Unū sūme ve/
nenosum. aliud vero est contra venenuꝫ
remedium ⁊ datur pro antidoto contra
norium. Unde ad cognoscendum qō sit
bonū ⁊ qō sit malum proiciunt illud in
nidum formicarū. que statim venenosuꝫ
fugiunt ⁊ aliud petūt. sic in homine sup/
bo est aliqñ estimatio vel excellentia alicu
ius gratie seu probitatis ⁊ ista est veneno
sa quia continet venenū elatiōis. Sed ex
alia parte inest defectus ei vel infirmitas
carnis: ⁊ hec est medicina humilians scili
cet animuꝫ ⁊ repellens sc̄z elationis vene
num. Unde Apo. ne venenoso iecore ne
caretur superbie: antidoto alterius mu
nitum se asserebat dicēs. Ne magnitudo
reuelationuꝫ extollat me datus est mihi
stimulus carnis mee ⁊c. Ꝑ formice. i. pru
dentes viri a sue magnitudinis estimatio

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ne se auertũt. ne veneno superbie inficiantur. ⁊ ad suam infirmitatem sollicite respiciunt vt per humilitatẽ saluentur. ¶ Ite superbi assimilantur bubalis quorum ferocitas ⁊ fortitudo domari non potest. nisi aculeo ferreo in naribus eorum infixo. Sic superborum ferocitas ⁊ presumptuosa fortitudo non subiicitur nisi forti tribulatione ⁊ oppressione. Vnde dicitur cuidam superbo. iij. Re. xix. Ponam circulum in naribus tuis ⁊c. ¶ Capi. cxiij.

Intentiones fraudulentas demonum sancti viri humiliter metuunt. prudenter fugiunt: efficaciter repellunt. Sunt. n. virtuosi quodãmodo sicut cerui. Dicunt. n. cerui timẽ vocẽ vulpis. Quid eni est vox vulpis nisi fraudulenta suggestio demonis. Sed cerui magnis cornib⁹ muniti sunt viri magnis vtutib⁹ fulti. timent ergo cerui vocem vulpis. qz sancti viri semp metuunt fraudulẽtiã ⁊ astutiaz demonis. Eccli. iij. Sta in iusticia ⁊ timore ⁊ prepara aiam tuam ad tentationem. ¶ Ite cervus qñ canis ipsum insequit si inuenit diuũ nõ rectis currit vestigijs sz nũc huc nũc illuc trãsuersaliter salt⁹ mutat tũc enim conatur trãsire per cõtrarios passus vt sic in eius vestigijs canes decipiantur. Similiter quoq; sancti viri cũ eos diabolus tẽtãdo persequit nõ rectis vestigijs sed trãsuersaliter currũt. qz cum de superbia pulsari se sentiũt mox nõ ad cõsiderationẽ sue vtutis sed sue infirmitatis recurrunt. Et cũ obiecta infirmitate de pusillanimitate tẽtant quasi per saltuz trãsuersuz queq; sua fortia opera ad memoriaz reducere satagunt. Sic. n. beatus Job ne magnitudo virtutum eũ extolleret ad suã fragilitatẽ cõsiderandã cucurrit dicens. Parce mihi dñe nihil. n. sunt dies mei quid est homo qz magnificas eũ aut quid apponis erga eum cor tuũ ⁊c. Job. vij. Et rursus ne ex calamitatuz suarum multitudine desperet ad suam inspectauit ⁊ in amaritudinibus morabitur oculus meus Job. x vij. Et rursus. Vtinã appenderentur peccata mea quibus iraz merui ⁊ calamitas quam patior in statera Quasi enim arena maris hec grauior apparet Job. vj. Quasi ergo contrarios ⁊ transuersales saltus dabat qui nunc vt si bi parceretur rogabat. nunc autem se nõ peccasse dicebat. vt neq; in elationem superbie inocentia duceret neq; in desperationem anime eum calamitas traheret. ¶ Item cervus quando canes eum insequuntur si potest fugit ad fluuiuz vbi eque frigiditate viribus resumptis transnatando aquam venatorem effugit. Tũc autem canes insequuntur cervum quando importune cogitationes vel tentationes molestant ⁊ stimulant animum: q tũc ad fluuium fugit quando ad sui considerationem cum timore rediens copiosas lachrymas fundit dicens deo ⁊ orans. Deus meus es tu ne discesseris ame quoniam tribulatio proxima est ⁊ non est qui adiuuet. qñ circũdederũt me canes multi ⁊ consilium malignãtium obsedit me. Oratio enim lachrymosa sic animũ fortificãdo corroborat vt nõ solum canes. i. tẽtationes euadat sed etiam extinguat pẽ. Eu cõtribulasti capita draconum. i. tẽtationes demonum in aquis scz lachrymarum. ¶ Ite cerus qñ capit mugit ⁊ lachrymas fundit. Vñ ẽt hõ a tẽtatore p̃sensũ captus statim emittat mugitus doloroseq; cõfessionis ⁊ lachrymas effundat copiose cõpunctiõis anteq; pertrahat ad prauitatem operis vel ad illaqueationes male cõsuetudinis. ¶ Ite tẽtationes demonuz assimilant incessibus serpẽtũ. Nã quidam serpẽtes incedũt siue serpũt semp sic vnose. ⁊ tales sunt demones q tẽtãt insidiose ⁊ sub spẽ boni incipiẽtes a recto ⁊ declinãtes ad curuũ. Quidam vero sp̃ icedũt recte vt cẽtrix. Vñ Lucan⁹ ait. Est sp̃ recto lapsur⁹ limine cẽtrix. ⁊ tales sũt q directe ⁊ aperte suggerũt mala. vt adulteriũ ⁊ homicidiũ ⁊ hmõi. Alij ãt sũt q sp̃ curui suspect⁹ icedũt. ⁊ hi sũt demones tẽtãtes de anaritia ⁊ icuriãtes cor hois ad terrena desideria. Alij ãt serpẽtes a pectore sursũ

erecti vadunt: sicut quidaꝫ serpens terrenus ⁊ aquaticus noie chelidrus: ⁊ hic serpens qñ currit crepat si se torserit. Tales ergo sunt demones tentãtes de superbia que erigit cor ad alta per elationẽ. Et potius crederent quidam superbi nisi ideo ꝙ se flecterent humiliando. ¶ Itẽ quidaꝫ serpentes sunt qui tarde mouent. Et isti sunt demones tentantes de negligentia ⁊ pigritia que ad accidia pertinẽt. ¶ Item sunt quidã tante velocitatis vt volare videant. Vñ ⁊ quidam serpens iaculus dicit qui vt iaculũ volare putat. Et ꝺ arbores exilit ⁊ si obuiã quicq̃ habuerit statim illud perimit. Tales sunt demones tentantes de ira cuius motus velox est non expectãs ratiõis consilium ⁊ sibi obuiantes .i. resistentes percunt. Sunt etiã in arabia serpentes alati: qui syrene sunt dicti qui plus currũt ꝙ equi ⁊ ideo volare ferunt quoꝝ tantũ est virus vt p̃ꝰ homo moriatur ꝙ dolor aliquis sentiat. Tales sunt demones de luxuria tentantes que velociter volare dicit: qz eꝝ delectatio cito labit: sed prius aiaꝫ delectãdo occidit ꝙ eꝝ dolor sentiat. ¶ Item quidã sunt fraudulẽti ⁊ insidiosi sicut ceraſtes qui est serpẽs cornutus qui sub arena se abscondit ⁊ tãtum cornua ostendit que habet ad modum arietis ad quem dum aial vel auis accesserit ipsuꝫ nõ arietem sed anguẽ pessimũ inuenit. Tales sunt demones tentãtes de inuidia quia inuidus dolose ⁊ fraudulẽter capere ⁊ subuertere conat. ¶ Itẽ est serpens boua dictus qui greges sequitur armentorum ⁊ bubalorum vberibus se suspendit. ⁊ dum lac bibit ipsum aial occidit. Vñ a bobus siue a bubalis nomẽ accepit vt dicit Ysi. Tales aũt sunt demones de gula tentãtes. Vñ sequunt greges armẽtoꝝ .i. hominũ bestialiter viuentiuꝫ ⁊ in gustu lactis. i. in delectatione gule peritũt aiam ⁊ occidunt ꝓ. xxiij. Ingreditur blande ⁊ in nouissimo mordebit vt coluber. ¶ Item tentationes demonum similes sunt venationibus animaliũ de quibus in ps. Ipse liberauit me de laqueo venantium. Nam sm Auicẽ. venantur quedam animalia de nocte vt quidam lupi. ꝯdam de die vt canes ⁊ vrsi ⁊ huiusmodi quedã vero de die ⁊ de nocte vt etiaꝫ quidam lupi. Sic etiam quidã demones tentant de nocte. i. occulte ⁊ sub specie boni: ⁊ iste est timor nocturnus de quo dicit in ps. Non timebis a timore nocturno ⁊ a negocio perambulante in tenebris. Suggerit. n. interdum abstinentiam vt inducat impatientiã. Suggerit dare bonũ exẽplum alijs vt inducat ad vanã gloriã ⁊ similia. Quidã vero tentant de die. i. aperte ⁊ manifeste mala suggerendo: vt qñ tẽtant de luxuria homicidio furto ⁊ similibus. Et ista est sagitta volans de die. Quidaꝫ vero de nocte ⁊ de die. qz qñqꝫ demõ tẽtat vtroq; modo. Mã primo tẽtat subtiliter ⁊ quasi rationabiliter ingredi sed postea facit ruere in apertuꝫ malũ. Vnde in ꝺ diabolus similis est mãciore aiali mõstruoso qõ dicit habere facie hois: sibilus serpentis: caudã scorpionis: velocitatem auis volantis ⁊ tres ordines dentiuꝫ: carnes aũt humanas appetit ad edendum. Caput ergo ꝺ hominis ⁊ sibilum serpẽtis: qz primo tẽtat subtiliter ⁊ quasi rationabiliter ꝺ tres ordines dentium qz de tribus tẽtat. s. de concupiscentia carnis, de concupiscentia oculorum ⁊ superbia vite. Corpꝰ aũt ꝺ leonis qz fortiter detinet: caudam vero scorpionis qz in fine nequiter pungit vt auis velociter discurrit: hominum carnes appetit. i. vt carnales homines violet ⁊ trucidet. Hec ergo tertia tentatio vocatur demoniũ meridianũ qz. s. tanq̃ media participat primas duas scz primam ⁊ scam. ¶ Itẽ sancti viri tentatiões intuẽtes muniunt se sicut aper ꝓtra venatores. Nam ap tribus modis se munit: primo duriorem partem corporis opponendo. Nam in latere suo dextro locum durissimum ꝺ quẽ. s. semper opponit venabulo persequentis ⁊ tanq̃ clypeum validuꝫ illum locum semper obijcit. Sic etiaꝫ sancti viri contra tentationum impetus duritiem. i. asperitatem corporis obijciunt. sm illud ps. Ego autem cum mihi molesti essent induebar cilicio ⁊ humiliabã i ie

tunio alam mea. ¶ Item ap se munit: cul mos suos. i. dentes lõgos ad arbores acu edo. Scies. n. sibi iminere periculũ acuit cul mos ad arbores eos fricas & fricado eos pbat si bñ icidũt. qbus postea pro gladius vtes oẽ qõ ferit laniado dirupit. Mi er go culmi sunt virtutes penitentię q̃ acuũt cũ ad arbores fricantur: quasi enim cul mos suos ad arbores fricare ẽ suas vir tutes proprias sanctorũ & fortiũ viroꝝ vtutibꝰ oparc: qbꝰ illorum exemplo & ad opus feruentiores & ad bellum acutio res reddant. ¶ Item ap se munit origanus masticando. Nam si dentes fricando ad arbores hebetes eos inenerit herbã ori ganũ ẽrit cuiꝰ virtute masticando dentes acuit vt. Auicẽ. ait. Origanũ itaq; est ver bum dei cuius mastication. i. ꝓsideratio ne contra tentationes aia premunitur: vi uus est. n. sermo dei & efficax & penetra bilior oi gladio ancipiti. vel origanum ẽ diuina ꝓtectio quã orãdo querere debe mus vt eiꝰ virtute vires nre cõtra tenta tiones acutiores & fortiores reddantur. ¶ Item tentationes carnis expugnare ꝺ bemꝰ exẽplo cameli. Nam camelus tem pe amoris solitudinem diligit & nullus p ter pastorem audet appropinquare ei. Et iterum quando feminam appetit supra genua incuruatus incedit & parum tunc cõedit. Sic hõ qñ carnali amore succẽdit seu tẽtatiõe dz se ad solitudinem oratio nis reducẽ & soli pastori christo se feruen ter recõmẽdare & genuflexionibus deuo tis corpus fatigare & cibi & potus ꝑcitate carnem castigare. vt. s. carnis terrat super biam. potus cibiq; parcitas. ¶ Item ten tatiões carnales ẽt repelluntꝰ & vincũtur penitentia & feruore meditationuꝫ & ora tionũ. Cuiꝰ exẽplũ apparet i edo. qz eiꝫ pellis q̃ hispida ẽ sic dicit ꝓli. sanat mor sus venẽ osos si calida supalligek. & pili eiꝰ exusti suo odore fugãt spẽtes. Quid aũt pellis hispida edi nisi austera pnia hois tentati. Edꝰ. n. q ẽ aial locabũdũ & lasciuũ signiat hoiez carnalẽ tẽtatuꝫ eiꝰ. igit hispi da pellis. i. aspera pnia carnis si calida. i. ex charitate facta q̃ ẽ calor aie vitalis suppo nat. i. ꝺ ipsas tẽtatiões obijciat morsꝰ co rũ venenosos. i. mortiferos sanat. Vñ pẽ b remedio vtẽs dicebat. Ego aũt cũ mihi molesti cẽnt iduebar cilicio &c. Sz ãsi pili ꝑcedẽtes ex pelle sũt cogitatiões ꝑcedentes ex mẽte. vt qz pili q̃ ex superfluitate cor poris generãt signãt elynas q̃ saltẽ de su pfluo dari dñt sm illud Lu. xi. qõ superest date elymá. vñ isti pili adusti. i. cogitatões feruẽtes vel elyne facte cũ charitate amo re fugãt serpẽtes. i. demões vel eoꝝ tenta tiones. Vñ de elyna dicit Eccli. xxix. Su per scutũ potẽtis & sup lãceam aduersus inimicũ tuũ pugnabit ꝓ te. Et de feruore meditationũ dicit. Tob. vi. Incẽso tecore i. mẽte p feruẽtes cogitatões fine oones fugabit demonẽ. ¶ Item nota q̃ tẽtatiões aliquos dissipant & aliquos purgant. Vñ sũt filꝰ formicis q̃ plãtas vastãt & vrsos purgãt. Mã formice flores & germina cor rodẽdo violãt fructꝰ cõcauant & mandu cant & hominibus nocumentum prestãt. Similiter tentationes aliquando corrũ punt & dissipant flores cogitationuꝫ: ger mina affectionuꝫ. & cuacuãt a merito fru ctus opuꝫ. & sic sũt hõint icauto & nesciẽti cã multoꝝ lesionũ. Attamẽ formice vrsoꝫ iuuãt. Vñ dicꝫ ꝓli. q̃ ẽndo vrsi egrotãt q̃ rũt formicas & ẽuorãt. & sic saluẽ recipi unt Sic hoibꝰ sanctis tẽtatiões sũt ad ꝓ fectũ & ad purgatões siue liberatões vitõ rũ. Vñ Jac. i. Btus vir q̃ suffert tẽtatio nẽ. ¶ Item nota q̃ tẽtatio diaboli a principio ẽ ꝺbili & facili ad resistẽdũ sz postea i ꝓcessu difficilis ẽ & fort. Assi sak. n. diabolꝰ vrso q̃ hz caput inalidũ. sz brachia hz fos tissima. Est ergo velut caput vrsi ipa sug gestio diaboli. sz ãsi eiꝰ brachia sẽ ipa pcti opaq̃ si hoiez capiũt difficillime dimittũt hs. Ꝺõsabit capita. qz. s. oterẽda sũt ipse tentationũ vitia.

Capitulum. cxv

Imens inchoare penitentiam similis est asino. qui valde timet intrare aq̃m & pedem ibi tingere vel p eã transire imo ẽt nõ libẽter asini trãsẽut ꝓpotes & ma xie si possit ibi aquã cõspicere: eo q̃ facile

patiant vertiginem pp capitis debilitatē pp quā timent de pōte cadere. Nec bibūt de facili nisi ad locū vbi sunt bibere assue ti ad quem possunt ire sicco pede. Ille timet aām itrare vel trāsire q timet pniaz inchoare vel in ea perseuerare. Sed ille timet per pōtē aquam videns transire q timet ad religionem eius aspitatem ꝓsiderans ire. Qō ꝓtingit pp debilitatē capitis. pp defectum sensus. z iō tal nō vult ab assueta aā. i. vita discedere nec pniam recipe nisi ām faciliter possit ferre Judith. ix. Mūqd possū deserere dulcedinē meā fructusq suauissimos. ¶ Capi. cxvi.

Yrannus filis est vnicorni de quo ꝓli. dic. q est filis elephāti in capite. z equo in corpore i cauda vo assimilat aprō: mugitū emittit grauē. z vnum cornu magnū hz i frōte duorū cubitoz. Hāc feraz viuā capi posse negāt sz violēter. Sic tyrāni in capite. i. in mēte sūt vt elephantes sez p magnitudinē supbie. in corpe vt equi sez per fluxum luxurie. z i cauda vt aprī pp breuitatem potentie. Nam aper turpem z curuaz caudam habet. Et similiter potentia tyrannica z dominium cōmuniter hz finem celerē z turpem. ¶ Dugitus grauis ē graue ipūm. q: sez alijs gravia z iportabilia iperant. Cornu magnū est seua ꝓsecutio quā inferūt bōis ꝓcipue his q cor malignitati nō ꝓsentiunt. Viui aūt capi nō possūt pp ipatientiā Est. n. fi. ent dicit Greg. vnicornis fera omo idomita. vñ si fuerit capta teneri negt. q: tā. ꝙ ipatiens morte deficit. Sic tyrāni z supbi potius aliqñ ꝓsētiūt occidi ꝙ velint subijci alijs: vt pz de Mānibale q bibit venenū z occidit seipm ne veniret ad dñiū Romanorū. z Cato filr se occidit ne Cesari subderet. ¶ Itē tyrānus pūdens est filis cameleōti de quo Aristo. dicit q hz facīē sicut aialis ex porco z simia. z altera tur color ei⁹ qñ insufflat i corū ei⁹. z dīē ꝓli. q nullū aial ē eo pauidius z ideo sic mutat sīē color z dicit q ꝓ infirmitate mā suetū se fingit cū tñ sit crudele. Dicit ēt q huic aiali magna vis ꝙ accipitres ē data Mā volantes eos ad se trahit z ꝓbet eos alijs auibus lacerandos. Dicit ēt Aris. q. in morte est turpis coloris. ꝙus in vita sit magne venustatis. Sic quoq tyranni similitudinē hñt porci pp imundiciā vite: similitudinē vo simie pp simulationē iusticie. Mā simie corpus a facie hois incipit sed i fine i defectu caude suā turpitudinem oñdit. Sic tyrānus in pncipio regiminis vel opis mansuetudinē z iusticiam fingit. z sic incipit a facie hois. sed in cauda. i. in fine operis sue tyrānidis z malicie turpitudinem detegit z oñdit. z. qñ ꝙ aliquos aliqd aurib⁹ eius insuflat color ei⁹ satis velociter imutatur z inflāmat. z hoc vt plurimū ex timore ꝓcedit q: oēs tyrāni sūt pauidi sciētes se a multis odio haberi. aliqñ tñ ꝓmore vel ipotētia sinsunt mansuetudinem cū tñ sp in corde gerāt crudelitatis rabiē. Vis ēt ex diuia pmissione data ē vis ꝓtra accipitres z cōtra raptores vel vsurarios z hmōi. q: freqūēter illi q multos alios violenter vel iniuste expoliauerunt ab aliquo tyranno insurgente z eos capiente ipsi expoliātur z iusp nōnūq ab eo inhūaniter lacerant. Lz ār tyrānus dū viuit z dñat magnificus z potēs appareat. i mortē tñ turpitudinē hz q: cōiter tyrānus turpi morte moritur. ¶ Item tyrānus assilat formicaleoni. qd sez ē aial paruū formicis infestū comedēs granū caꝛ vñ dū eis victū subtrahit occasionaliter eas occidit. z iō formicaleon dr q: formicis ē vt leo: sed quē formica expugnare nō pōt. sz ꝓsecutorē z expugnatorem patitur. ipe ab alijs aialib⁹ deuorat. Et silr qñq tyrāni q sūt hūiliū ꝓsonaꝝ z pauperū oppressores z expoliatores diuio iudicio ab alijs oppriūt z pda sūt eorū. Isa. xxxiij. Ve q pdaris nōne z ipse pdaberis. ¶ Itē tyranni filles sūt grifonib⁹. Mā grifo ē aial pēnatū z q̄drupes i hyperboreis mōtib⁹ nascēs ex oi pte corpis sue leōi. sz i alis agle assilat z hz vnguēs tā magnos q ide fūt ex phi q regū mēsis apponūt. Silr tyranni sūt filles leōi i crudelitate. z agle i rapacita

de vñi magnitudo vnguiũ ẽ magnũ eoꝝ ꝛ multiplex studiũ ad rapiẽdũ ꝑe. Inuidiaꝫ vt rapiat ꝛc. ¶ Itẽ tyránj sũt sicꝫ lupis. Sũt n. qdã lupi matutini. qdã meridiãi ꝛ qdã vesprini. Lupi matutini q adhuc ũ mltũ esuriũt ꝓtẽ ouis cõedũt ꝛ partẽ reliquũt. Tales sũt multi tyránj q bõa pauꝑ raptũt. ꝫ ꝓtẽ eis dimittũt. Lupi vo meridiani q vsq; ad meridiẽ nõ comederũt qr mltũ esuriũt ꝛ ꝓp estũ mltũ sitiũt totã ouẽ comedũt ꝛ sanguine eiꝰ bibũt tales sũt multi q totã supellectilẽ auferũt ꝛ ĩsup possessiões ꝗs cũ multo sudore acq sierũt diripiũt Isy. Judices praui lupoꝝ more cũcta diripiũt ꝛ vix pauca pauꝑibꝰ derelinquũt. Lupi ãt vesprini q vsq; ad vesp̃ã nõ comederũt adeo esuriũt ꝙ carnes ouiũ cõedũt ꝛ ſguinẽ bibũt ꝛ pelles scindũt ꝛ ossa frãgũt. Sic sũt mlti tyránj q a pauꝑibꝰ pecũiã exhauriũt possessiões diripiũt ꝛ domos tollũt vestes auferũt ꝑ sonas opprimũt. Sopħ. iiii. Judices eiꝰ lupi in vespe nõ reliquũt in mane.

¶ Capitulum cxvii.

Tribulatio fortis vel predicatio feruida aperit cor peccatoris. Est enim peccator similis cirogrillo siue eritio magno qui tanta fortitudine se in corium constringit vt salua cortice aperiri vix possit. sed ſ aqua calida aspergatur continuo aperit. sic cor pctoris ita interdũ i pctõ se icludit vt nisi p mortis fractionẽ apiri vix possit. ſz aq̃ calida. i. tribulatio feruẽs ꝛ affectuosa ipm cor pctoris apit dũ fortit ꝛ vberti pfundit. Hãc cordiũ aptionẽ desiderabãt pdicatores qui dicebãt ii. ꝛſdach. i. Adaptat dñs cor vrm. ¶ Itẽ tribulatões ꝛ pſecutõs vehemẽtes ꝛpellũt pctores ad deũ ꝑ spontaneam pniam redire. sicut dicit Plinius. ꝙ ceruus dum nũnis vigetur a canibꝰ ad homines sponte fugit. Nam quasi canes persequentes sunt pſecutiones vel tribulationes imminentes: que duꝫ peccatorẽ fortiter ꝑmũt ad dñm redire ꝛpellũt. ꝑs. Imple facies coꝝ ignominia ꝛ quærent nomẽ tuũ dñe. ¶ Ire tribulatio fortis mentes excitat ꝛ hũilitat: vñ affligit orientẽ q sim Plinius est fera que in ortu canicule stat cõtra stellã quasi velit eã adorare. ꝛ b fugat postq̃ diu dormiuit. Quid est canicula feruens nisi tribulatio vehemẽs: in cuiꝰ ortu siue occursu bestia dormiẽs. i. mens peccatoris pigrescens excitat: ꝛ quasi ad adorãdũ parat. i. ad penitẽtiã ꝛ deuotõꝫ humiliat. ꝑs. Humiliauerũt in compeditibus pedes eius: ferrũ pertrãsiit aiaz eius. Per pedes eni ꝛ ferrũ tribulationes intelligũtur ꝗbus dũ peccatoꝝ stringitur ꝛ granatur humiliatur eiꝰ affectus ꝛ aia ad pententiam vulneratur.

¶ Capitulum cxviii.

Vana gloria assimilatur tinee Primo quia tinea etiam ex bono panno nascit dum scilicet vestis in aere grosso inexcussa tenetur vl vẽto nõ pfundit. Eccli. xlij. Be vestimẽto procedit tinea. Similiter ex bono opere nascit tinea inanis glorie Et hoc fit duꝫ mẽs in aere grosso manet. i. dũ se nõ subtiliter nec suos defectꝰ spirituales aduertit vel corrigit nec etiã vẽto pfunditur interne aspiratiõis. ¶ Secũdo qr tinea ẽsi insensibiliter progreditur Nam quasi insensibiliter ipam superficiẽ ꝛsumit. Et cũ aial sit in ipsa substantia se abscõdit. vt videri nõ possit. Sic etiaz inanis gloria est vitiũ tam subtile ꝛ occultũ vt prius mẽtẽ teneat ꝛ meritũ hominis destruat ꝙ homo inconsideratus aduertat ꝛ iõ vix ab ea aliquis est imunis. Naz sicut dicit Valeriꝰ maximus. Nulla est ꝑsus tanta humilitas que alitꝫ subcedine glorie ñ tẽgat. Job. xxvii. Edificauit sicꝫ tinea domuz suam. ¶ Tertio qr tinea amaris ꝛ odoriferis fugat. Unde si folia lauri vel cedri vel cipressi ꝛ hmõi ponantur cũ vestibꝰ ꝛ ẽt cũ libris nõ pñt a tinea ledi vt dicit Cõstãtinꝰ. Sic inanẽ gloriam excludit vel amaritudo tribulatiõis. vel odor celestꝫ glorie. ꝛſdath. vi. Thesaurizate vobꝫ thesauros i celo vbi nec erugo nec tinea cõmolit. Mã odor. i. itẽtio celeꝫ

tis glorie excludit tineā vane glorie.

¶ Capitulum.cxix

VIrtus fidei bonū ꝓpositū ꝓcipit hūilitas custodit sꝫ charitas ope ꝓficit. Et iō ꝙ hꝫ vt⁹ qbusdā herbis qb⁹ cerue post ꝓceptiōez vtūt assimilat qbus.s.iuuāt ⁊ ad fetū in vtero retinēdū ⁊ ēt ad facilius pariēdū. Fertum qppe in vtero gignit q fide illuminatus bonū propositū cōcipit: qō qdem in vtero mentis nō perit nec inde inaniter exit si hꝫ discreta humilitas ad tps occultū custodit. qō tandē charitat ꝓficit: qz quodā feruoris impulsu quasi quodā violento ptu exire in opus cōpellit. Et iō Apo. ait q fides p dilectionē operat: qz.s.illud qō fides concipit dilectio ope ꝓficit. ¶ Item virtus ⁊ prudentia mentis recōpensat in aliquibus defectū corporis. Mā formice vt dicit Solinus maiora sepe ferūt onera q̄ sint eoz corpa. Dū recōpensāt puita tē corpis p magnitudinē virtutis. morsu pōdera gerunt ⁊ q̄ p magnitudie ore ferre non pōt nitunt voluere pedibus. ⁊ sic ēt hō virtuosus ingeniat vt qō vna via facere non pōt faciat alia. In quo ēt maior est existentia virtutis q̄ sit apparētia foris. ⁊ onus ꝓximi fert ore cū ad patientiā eū inducit sua exortatione. Et si ore facere nō sufficit saltē pedibus.i.cōpassione affectū voluit. ¶ Caplm.cxx.

IJta spūalis pauciōibus i diget q̄ vita corpalis. Et huius exēplū apparet in istrumētis qbus aial mouetur. Mā sicut dicit Aui. Omne animal hꝫ sanguinē nobilē q̄tuoz mouet istrumēt.s.vel q̄ tuoz pedib⁹ vt bruta. vl duob⁹ pedibus ⁊ duab⁹ manib⁹ vt hoies. vel duobus pedibus ⁊ duabus alis vt aues. Sed q̄dam aialia sūt q̄ hꝫ plures q̄ quatuoz pedes vt pz in cācris: ⁊ in qbusdā vmib⁹: ⁊ quedā plures alas vt pz in papilionib⁹ ⁊ apibus ⁊ similibus. Sz hoc ex defectu ⁊ paucitate sanguinis accidit: pp quā cām efficatius operant quatuoz organa in primis q̄ multiplicia in secūdis: Ille ergo hꝫ in se nobilē sanguinem q hꝫ gratie humorem. Mā aia.i. vita ois carnis in sanguine est vt dī Leui.xvij. Dū deficiēte sanguine deficit vita corpis. Ita deficiēte gra deficit vita spūalis. Mā sicut dicit phs. Viuere ē viuētibus ee: sed esse spūale est p gram sꝫ illud. Eoz.xv. Gratia dei sum id qō sum: ergo aia p gram hꝫ spūalem vitā. ¶ Quatuoz pedes qbus quilibet hūs gram recte viuēdo gradit. sunt quatuoz morales vtutes siue cardinales, s. prudētia iustitia fortitudo ⁊ tēperātia. ¶ Itez duo pedes volantiū qbus ad bona opa tendūt duo amores sunt. s. dei ⁊ ꝓximi. Sz quasi duplex ala duplex ē doctrina duoz testamēt toz que eleuat volādo. i. cōtēplādo in vera dei cōtēplatione. Vel due ale sūt oratio ⁊ ieiunīū: quaz vna leuat aia altera leuat corp⁹. Vel vt duo pedes spūales hominis sunt intellectus ⁊ affect⁹ quo ꝙ vnus p fidei viā: alter vo p viā dilectionis in deū tēdit. Due aūt man⁹ sūt bene opari in ꝓsperis: qō ptinet ad dexterā: ⁊ bñ opari i aduersitate qō ptinet ad sinistrā. vel bene facere amico ⁊ inimico. Alia aūt ignobilia que ex defectu vtutū multis instrumētis vtūt significāt pctores gra ⁊ vtutib⁹ destitutos. q multi istrio. i. multi curi ⁊ occupatiōib⁹ involuūt qō ē ex defectu nāe corrupte p vitia ⁊ nō frenate p gram vl vtutibus regulate. Mā. n. integra ⁊ vtutibus modificata paucis minimisq; ꝓtēta ē sīs Boetiū. Dū accidit q̄ carnales pla vite fometa exrūt q̄ viri spūales ⁊ qetius viuūt spirituales cū pauciis bonis q̄ carnales cū multis bonis ⁊ diuitijs.

¶ Capitulum.cxxi.

IJta assimilātur scorpionibus. Nam sicut scorpiones se inuicem pariunt ita se inuicem occidunt. Dicit enim q̄ scorpio parit vndenos fet⁹ quos oēs occidūt mres ꝓter vnū. Sed ille vn⁹ supra mrem ascēdit ⁊ interficit: ⁊ vltoz ē fraterni sanguinis. Et hoc fecit de⁹ ne ꝓgenies illa pestifera creſceret nimis. Sicut aūt ex vno

scorpione multi filii nascũtur ita ex vn capitali vitio multe filie.i. vitia generant Mã ex auaritia sicut dic Gre.xxxi. Mo ra.oriunt pditio.fraus.fallacia.piuria.iqe tudo violẽtia.cõtra misericordiã indura tio.ẽ eadẽ mr auaritia ẽ vitia q̃ gignit ex tinguit. nõ nunq̃ enĩ cupidus mercator qr eo ampli⁹ se lucrari cernit quo ab ho mine⁹ aliis magis hẽtur fidelis ex ipsa cupiditate lucrãdi r a pditõe r a fraude r a fallacia r a periurio r a violẽtia se sũ me custodit. Oñdit se ẽt interdũ p elemo synas misericordiez r ptũ vt sic nõ creda tur ee alieno⁹ fraudator qui suo⁹ pius est largitor. Interdũ etiã vna ex filiab⁹ p dicẽ ipaz suã mrem auaritiã extinguit scz igetudo mẽtis. qr interdũ aliqs tpaliũ rez anxia solicitudie r igetudie fatigat⁹ eo⁹ sarcinã abijcẽ appetit r ex igetudine mo lestia aliq̃ mũdũ fugit. Et sic̃ his posset oñdi in alijs capitalib⁹ vitijs si qs pscru tari velet. Item vitia q̃ corrigere debe mus in nobis signant i illis aialib⁹ que in lege moysi poterãt imolari. nã ō quadru pedib⁹ offerri poterãt in sacrificiũ oc tri bus generib⁹ aialiũ scz bouz ouiũ z capra rũ vt ps in Leui. Dñ offerebãt pcipue vi tulus agn⁹ r edus. Et sicut dr in glo. Le ui.i. vitulũ offerrim⁹ bũ carnis supbiã vi cimus agnũ cũ irr̃onabiles motus corri gimus. Edũ vo dũ lasciuiaz supamus. re ferũtur etiã ẽ aialia ad xpm vt dr i eadẽ glosa. nã xps in vitulo offert ꝓpter vtu tem crucis. in agno ꝓpter innocẽtiam. in ariete ꝓpter principatũ. in hirco ꝓpt silli tudinẽ carnis peccati. Nec enim aialia in lege imolabãtur. Sed nota q̃ hec aialia nõ viua sed occisa deo offerebãt vt p oc cisionez hoz aialium significaret occisio peccatoz. et q̃ homines pẽcatores digni erãt occisiõe ac si illa aialia loco eoz occi derentur ad signandum expiationez pec catorum. per occisionem etiam horum animalium figurabat occisio xpi. Item vnum vitium quandoq̃ frenum est alte rius sicut accidit de serpentibus. qr quan doq̃ vnus serpens remedium est cõtra alterũ. Nam pinguedo colubri vt dicit Plinius valet contra morsum cocodril li. Quasi enĩ cocodrillus est homo gulo sus. qr cocodrillus tm̃ se replet q̃ postea iuxta litus iacet ructans pre repletione. Sed coluber qui pulverem terre lingit signat auarum qui terrena diligit. Colu ber autem contra morsum cocodrilli va let. quia plerunq̃ auaritia gulam refre nat r cohibet: quia homo nimis auarus frequentius non quantum appetit co medit secundum illud. Eccles. vi. Est vir cui dedit deus diuitias r substantiam r honorem r nihil deest anime sue ex omnibus que desiderat. nec tribuit ei pote statem deus vt comedat ex eo. Item vnum venenum est medicina alterius. Dicit enim Pli. q̃ quem draco vel aspis vulnerat caput vipere appositum sanat: r econuerso cum aliquem vipera pun git caro aspidis venenũ ad se ōtrahit r sic pcusso subuenit. Per draconẽ qui est inf venenosa maxim⁹: r aspidẽ q̃ est serpens morsu r veneno pniciosissimus intelligit superbia que est maximum r peruitiosũ vitiuz: ꝛ per caput vipere intelligitur lu xuria: quia vipera ẽ valde luxuriosa. Vn de masculus ore missio in ore femine se men eius transfundit r illa preuoluptate li bidinis in rabiem versa caput maris pre cidit. Est ergo vipera draconis vel aspi dis medicina. quia quandoq̃ ruina luxu rie ẽ medicina superbie. Vnde Gre. xxxiij libro moralium dicit. Fit plerunq̃ vt nõ nulli post superbiam in luxuriam corruẽ tes ex aperto casu malum culpe latentis erubescant. r tunc etiam maiora corrigãt cum prostrati in minimis confunduntur Et augu. in ẽdã epla dicit q̃ deijcit de⁹ oc cultã mentẽ supbiã p manifestã carnis ruinã. Sz adhuc ecõuerso aspis ꝺ viperã re mediũ prestat. qr non nunquam superbia luxuriam refrenat. Nam dum appetit superb⁹ gloriã ifamiã metuẽs ōciat luxu riã: ꝛ post⁹ st ista remedia opis q̃ itrisece voluntatis. Capitulum. cxxii.

Oluptas carnis assimulatur
v Amphibene serpẽti. Habz. n.
huiusmodi duo capita vnuz

in principio ⁊ aliud in cauda currens ex vtroq; capite. Jō dicit Jsido. q; hydrus est serpens plurīū capitum. Dic etiam solus inter serpentes frigori se committit. Sic voluptas habet duo capita. i. duo capitalia vicia scilicet luxuriaz ⁊ gulam. Et hoc voluptuosus minus inter omnes videtur curare de frigore. i. de asperitate futuri supplicii. De quo dicitur. Jbunt ab aquis niuium ⁊c. Job. xxvi. ¶ Item voluptuosus assimilatur limace que est vermis limi vnde semper est sordidus ⁊ immundus ⁊ est valde tardi motus. Etiam quandam concham in dorso gerit intra quam se includit ⁊ quibusdam cornibus viam querit: quia debilis visus existit. ⁊ si quid sibi obviam presenserit statim cornua retrahit ⁊ in conchulam includit. Sic voluptas est vermis limi. i. corruptio carnis siue carnalis appetitus. ⁊ ideo voluptuosus est sordidus per gulam. immundus per luxuriaz ⁊ tardi motus per penitentiam: ⁊ concha quam gerit intra quam se includit est consuetudo mala quam accipit ⁊ deponere nescit.

Nec etiam hebetat visum mentis scilicet ad spiritualia ⁊ iterum voluptuosus quibusdam cornibus. i. quibusdaz studus viam sibi querit ad delectationes carnis. q; scilicet studia pertinent ad prudentiam carnis. vnde quicquid carni obviat refugit ⁊ ad prauam consuetudinem se reducit. ¶ Item limax cuius lento passu incedit ad arborum tamen summitates ascēdit quarum folia depascit ⁊ ubicunq; serpit immunda post se vestigia derelinquit Similiter voluptas carnis paulatim excrescit ⁊ magnarum arborum summitates ascendit. quia quandoq; magnos viros occupat ⁊ vincit. Sicut gula vicit adā luxuria dauid ⁊ salomonem: ⁊ folia. i. ornamenta virtutum deuastat in eis. vbicunq; autem serpit immunda vestigia i. exēpla turpia. ⁊ infamiā post se relinqt

Capitulum. cxxii.

Surarii ⁊ alii qui sunt ex iniquo mammone diuites assimilantur pigmeis qui cito crescunt ⁊ cito deficiunt. Nam pigmei qui sunt statura cubiti vnde a grecis a cubito sunt dicti habitantes in montanis indie iuxta occeanum sicut dicit Augu. in tertio anno sunt perfecte etatis quennes pariuntur in septimo anno senescunt. Sicut ergo pigmei breui etate cito veniunt ⁊ cito recedunt. Sic diuitie male acquisite vsurariorum ⁊ aliorum cito crescunt ⁊ cito deficiunt. Cito enim efficiuntur diuites ⁊ cito pauperes. Pro. xxii Superbia festinata minuetur. ¶ Item sicut dicit Ihesus super Matth. Simulis ē pecunia vsuraria morsui aspidis. Percutsus enim ab aspide quasi delectanter vadit in somnum ⁊ per suauitatem soporis moritur: quia tunc venenuz latenter per omnia mēbra decurrit. Sic qui sub vsura accipit sub tempore quasi beneficium sentit. Sed vsura per omnes facultates eius decurrit ⁊ totū conuertit.

¶ Capitulum. cxxiij.

Christus assimilatur rinoceroti id est vnicorni de quo dicitur q; habet vnuz cornu in fronte vel i loco nariuz quo omnia perforat: quod est indomabile aial ⁊ crudelissimum nisi dometur ⁊ mansuefiat. Venatores autem vt dicitur qui volunt hoc animal capere virginem aliquā nudam ligant ad arborem iuxta quam illud animal dz transire quod transiens dum sentit virginei odoris fragrantiam ita immutatur q; omni ferocitate deposita in ei⁹ gremio recumbit: ⁊ vbera eius lambit ⁊ sic quasi agnus mansuetus facē ligatur capitur ⁊ tenetur. Sic deus qui ab aduētum erat seuerissimus attractus odore beate virginis de quo Cant. i. Dum esset rex ⁊c. virginis dico nudate a terrenis deliciis ⁊ ligate voto perpetue castitatis in gremio vteri illius descēdens ita humanus ⁊ mansuetus est factus vt possit teneri ligari ⁊ occidi. Job. xxxix. Numquid volet rinoceros seruire tibi. ¶ Jtē christus figuratus est i illa vac

ca rufa de qua fiebat aqua expiationis in lege moysi. Nam immundicia eorū q tetigissent aliqō animal immundū expiabatur per aspersionē cuius dā aq de qua hē tur Num. xix. mandatur enim ibi a domino q accipiāt vaccaz rufam & occidant & comburant extra castra & intingebat sacerdos digitum in sanguine eius & aspergebat contra fores sanctuarii septem vicibus: comburebatur autez vacca illa igne cum pelle & carnibus cum sanguine & fimo flamme traditis. Adiungebatur etiaz combustioni lignuz cedrinū Ysopus coccus bis tinctus. Cinis autem cōbustionis colligebat totus & i aqua ponebatur ad expiandum. Sed comburens & cineres colligens & ille qui aspergebat aquas in quibus cinis ponebatur imundi reputabant: Sed ab hac immundicia purificabantur per solam ablutionem vestimentorū: nec indigebant aqua aspergi. & per ista vaccam rufam figuratus est xps fm infirmitatem assumptam quaz femineus sexus designat: sanguinem autem passionis eius dē ostendebat vacce color. Debebat autem illa vacca esse etatis integre. q omnis opatio xpi est perfecta in qua ēt nulla ēt macula nec portasset iugum: q xps si portauit iugū peccati. Precipiebatur autem duci ad moysen q xpo imponebat trāsgressio legis moysi in violatione sabbati. Precipiebatur ēt tradi eleazaro sacerdoti q xps occidēdus in manꝰ sacerdotū traditus est. Immolabatur aūt extra castra: q extra portā xps passus est. Intingebat aūt sacerdotes digitum i sanguine eius q in discretione quā digitus signat ministeriū passionis christi est p̄sidendū & imitandū. Aspergitur aūt cōtra tabernaculū p qō synagoga signat videlicet ad cōdēnationē iudeoz nō credētiuz Et hoc septē vicibꝰ. vel ꝓpter septez dona spūsancti: vel propter septem dies in quibus omne tempus intelligitur. Sunt aūt omnia que ad christi incarnationem pertinent: igne cremāda. i. spiritualiter intelligenda. Nam per pellem & carnem exterioz xpi opatio designatur per sanguinem eius subtilis & interna vtus exteriora vitificans. Per fimum lassitudo sitis & omnia hmōi pertinētia ad infirmitatē Addebantur autez tria scilicz cedrꝰ que signat altitudinem spei vel contemplationis. Ysopus qui signat humilitatem vel fidem. coccus bis tinctus qui signat geminam charitatem. Per hec autem debemꝰ christo passo adherere. Cinis autem colligebatur a viro immundo quia reliquie passionis puenerunt ad gentiles qui fuerunt culpabiles in christi morte. Apponebatur autem in aqua ad expiandum: quia ex passione christi baptismus sortitur virtutem emendandi peccata. Sacerdos autem immolans & comburens & colligens cineres & aspergens immundi erant. quia iudei facti sunt immundi ex occisione christi per quem peccata nostra expiantur. Et hoc vsqz ad vesperam id est vsqz ad finem mundi quādo reliquie israel conuertentur. Vel quia illi qui tractant sancta intendētes ad emundationē aliorum ipsi econtra aliquas immundicias contrahunt. vt Gre. dicit in pastora. Et hoc vsqz ad vesperum .i. vsqz ad finē presentis vite. ¶ Item christus fuit figuratus in illis animalibus que pro peccatis sacerdotum imolabātur in lege moysi. Nam primo sacerdos offerebat pro se ipso vitulum & pro peccato arietem in holocaustum. Deide offerebat p populo duos hircos. quorum vnus immolabatur ad expiandum peccatum multitudinis. Et huius hirci immolati sanguis inferebatur simul cum sanguine vituli in sancta sanctorum: & aspergebatur ex eo totum sanctuarium. Corpora vero hirci & vituli qui immolati erant pro peccato comburebantur extra castra. Hoc enī fiebat quando offerebatur sacrificiuz p aliquo graui peccato vel pro multitudie peccatorum. Alter vō hircus emittebat in desertum. Imponebat vō sacerdos manum super caput eius confitens peccata filiorū israel ac si ille hircus portaret ea i desertum: vt a bestijs comederētur quasi portās penā pro peccatis populi: vl le

gebatur super caput ei⁹ aliqua cedula vbi scripta erant peccata. Christ⁹ igitur significatur per vitulum propter virtutē crucis: ⁊ per arietem: qz ipse est dux fidelium ⁊ per hircum ꝓpter similitudinez carnis peccati. Et ipse christus immolatus est pro peccatis sacerdotum ⁊ populi: qz per eius passionem ⁊ maiores ⁊ minores a peccato purgantur. Sanguis autem vituli ⁊ hirci infertur in sanctasanctoꝝ per sacerdotē: qz per sanguinem xpi patet nobis introitus ad regnuz celorum. Comburebantur extra castra: qz extra portaz christus passus est: vt dicit Heb. vltimo. Per hircuz qui emittebatur significabatur diuinitas christi que in solitudinem abijt hoie xpi patiente non quidem locum mutans: sed virtutez cohibens: vel signatur ꝓcupiscētia mala quam debemus a nobis abijcere. virtuosos autem motus dño immolare

¶ Capitulum.cxxiij.

ELus carnalis. s. viri de cōiuge facit ruere in stultas suspitiones ⁊ crudeles operationes. Vnde tales similes sunt onagris: quorum masculi zelo ducti feminarum filijs testiculos amputant: qz habent eos suspectos etiam de matribus. Vnde matres hoc scientes abscondūt eos sicut dicit Plini⁹. Sic multi propter zelotypiam etiam ꝓpinquos suspectos hūt de vxoribus: ex qua suspitione nōnunq̄ vulnera ⁊ alia crudelia opera sequunt. Eccli. viij. Ne zeles mulierez sinus tui: debet. n. inter coniuges esse non zelus suspitionis sed amoꝛ religiosus: de q̄ Apost. ait Eph⁹. v. Viri diligite vxores vestras sicut xps ecclesiam: quam scilicet in presenti fide desponsauit: ⁊ ad eterne glorie nuptias itroducit. Vbi vna cum patre ⁊ spiritusancto viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ.

A M E N

¶ Explicit liber quintus de similitudinibus rerum.

¶ Incipit prologus li. sexti.

IAcet is qui foris est noster homo corrūpatur. tamen is qui intus est renouatur de die in diem. ij. Corinthio. iiij. Antiquoꝝ philosophoꝝ ō homie tres fuerūt generales sententie. Quidam hominem esse substantiam tantum corpoream tradiderunt sicut Demo critus ⁊ Leucippus ⁊ philosophi epicuri qui posuerunt animam esse corpus ⁊ per consequens totum hominez esse corporeum posuerunt. Alij solum incorporeum ideſt animam hominem vocauerūt vt Plato ⁊ alij stoici. qui solam animam quam incorpoream ponunt voluerunt ad substantiam hominis ⁊ speciem pertinere. corpus vero quoddam instrumentum esse velut est naute nauis. Alij autez ex vtroq̄z compositum tanq̄ ex essentialibus partib⁹ anima atq̄ corꝑe velut ex forma ⁊ materia hominem tradiderunt. vt Arist. ⁊ sui sequaces qui sunt Peripatetici dicti. Huic vero velut veriori sentētie apostolus paulus consentiens vtriuzq̄ in verbis propositis. s. corpus ⁊ animā appellauit vt vtrūq̄z ad essentiam hominis ostenderet pertinere. Licet inquit is qui foris est noster homo corrumpatur. tamē is qui intus est renouatur de die in diem. Non tm̄ corpus vel animam perfectum esse hominem credidit. sed vtriq̄z parti per figuram synodochen totius nomen attribuens vtranq̄z partez hominis hominem appellauit: imo corpus nō simpliciter hominem sed exteriorem hominem: ⁊ animam non simpliciter hominez sed hominem interiorem vocauit. ⁊ corpus insuper corruptibile dixit. animaz vero non corruptibilem sed renouabilē ostēdit: acsi vetustas ⁊ corruptio corꝑis ad renouandum saltem animā nos induceat. Sed notandum est q̄ homo interior habet exteriorem adiunctum scilicet ala

corpus tanq̃ subiectum siue materiam in qua individuatur. tanq̃ instrumentũ quo operatur. tanq̃ speculum in quo contemplatur. tanq̃ stimulum quo humiliatur. ⁊ etiam tanq̃ exemplum quo rectificatur.

¶ Primo ergo inheret corpi anima vel vt materie forma. Vnde Philosophus dicit q̃ anima est actus corporis idest forma. Sed sicut materia per formam perficitur ⁊ specificatur ita forma per materiã contrahit ⁊ individuatur. Et quanq̃ rationalis anima que est humani corporis forma sit in se imaterialis videlicet vt nullam habeat materiaz ex qua fiat. habet tamen extra suam essentiam materiam quã informat. In qua scilicet dum creatur recipitur ⁊ individuatur anima rationalis.

¶ Secũdo interior homo habet exterior em coniunctum videlicet anima corpus vt instrumentum propriuz quod mouet ⁊ per quod agit. Et idcirco membra varia corporis diuersis anime viribus vt organa coniuncta deseruiunt ad suas operationes explendas. a quibus tamen intellectus excipitur qui fantasmate non vt organo indiget sed tantuz vt obiecto sm q̃ Philosophus tradit. Quia igitur eget anima corpore vt artifex instrumento vl organo ad agendum non incongrue philosophus dixit diffiniendo animaz. q̃ anima est actus corporis organici. Nam omnia corporis membra sunt ipsius anime organa ad diuersa ⁊ necessaria opera facienda. Et quia operum exteriorum q̃plurima precipue manu fiunt vocatur a philosopho manus organum organorum.

¶ Tertio eget anima corpore vt interiori ipsius oculo. i. menti vel intellectui exteriorum rerum imagines velut quoddaz de propinquo speculum representet. Mã sensus hominis in corporeis organis exteriorum rerum imagines ⁊ phantasmata intellectui representant. Ex quibus per abstractionem intellectus agentis in anime intellectu possibili vniuersales ⁊ intelligibiles species reponuntur. Vnde phantasmata in corporeo organo velut quidã colores in speculo interiori visui anime representantur. Et ideo circo philosophus dicit q̃ phantasmata se habent ad intellectum sicut colores ad visum.

¶ Quarto quoq̃ ne tam nobilis anima vt est rationalis ex aliquo sibi munere dato naturali vel gratuito extollatur infirmi corporis stimulum patitur sm q̃ Apostol dicit secunde Corin. duodecimo. Ne magnitudo reuelationuz extollat me datus est mihi stimulus carnis mee. Portat ergo onus corporis anima vt eius ponderis repressa gradiedi ad id quod supra se est uaniter nõ leuetur. Vnde dicitur Sapientie vndecimo q̃ corpus quod corrumpitur aggrauat animam ⁊ deprimit terrena inhabitatio sensum ⁊ cetera. Aduerte igitur q̃ ex corpore anima vt in superbiam eleuari non possit plurima grauamina patitur. Nam portat anima corpus. sicut hostem sicut pestem. sicut carcerem. ⁊ sicut comitem. Sed est hic periculosus hostis. pestis siue morbus permitiosus. Carcer penalis ⁊ angustiosus. Comes siue cõsors grauis ⁊ onerosus. Aduersatur namq; caro spiritui. vt hostis periculosus vt pote cuius pugna grauis ⁊ continua Gal. quinto. Caro concupiscit aduersus spiritum ⁊ spiritus aduersus carnem. Hec enim sibi inuicem aduersantur ⁊ cetera. Et propterea vt dicit Hieronymus. Nos gestamus laqueum nobiscuz: circunferimus inimicũ carnem nostram. loquor de peccato nataz in peccato nutritaz: corruptam nimis ipsa origine. sed multo amplius prauaz consuetudine viciatam. Vnde est q̃ tam acriter aduersus spiritum concupiscit: q̃ assidue murmurat ⁊ impatiens est discipline q̃ illicite suggerit. q̃ nec rationi obtemperat. nec timore vllo inhibetur.

¶ Item est corpus anime vt pestis perniciosa. Et iõ Apostolus conquerebatur dicens. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius. Nam caro animaz cruciat debilitat ⁊ exterminat. Cruciatur siquidem anima ex corporis amore. quia sicut dicit Joannes cassio. de institutis monachorum. Corporis nimius amor nos inquietat: solicitudinibus onerat: contra

melius afficit. ¶ Item cruciatur anima ex corporis languore. Nam sicut Seneca dicit multa nos incommoda exagitant. q̄ male conueniat nobis huiusmodi corp⁹. nunc de capite. nunc de ventre nūc de pectore aut de faucibus cōquerimur. aliquando nerui nos aliquando pedes vexant. nunc contractio nunc distillatio aliquando superest sanguis aliquando deest. hic atq; illinc tentamur. hoc euenire solet in alieno habitantibus. hoc enim corp⁹ non domus sed hospitium. Debilitas quoq; corporis anime debilitatem inducit. Nam sicut in quadam epistola beatus Hieronymus dicit. Corporis debilitas nimia etiam vires anime frangit. mentis quoq; ingenium marcescere facit. ¶ Ihesu caro nutrita delitijs & voluptatum illecebris dedita penitus exterminat spiritum. & vitam eius extinguit. Vnde apostolus Roma. octauo Si sin carnem vixeritis morietimini. Augustinus super Joannem. Spiritus deficit vbi caro requieſcit. vt enim caro mollibus sic spiritus duris nutritur. illam blanda refouent. hunc aspera exercent. Est insuper corpus anime velut carcer penalis & angustiosus in tantum vt psalmista clamaret dicens. Educ de carcere deus animam meam vt confiteatur nomini tuo. me expectant iusti donec retribuas mihi. Alia autem littera habet Educ de custodia animam ad confitendum nomini tuo &c. In quibus verbis propheta ostendit q̄ a carcere corporis cupiebat educi triplici de causa. ¶ Primo quidem vt assequeretur mentis iocunditatem. In isto enim carcere sancti sunt semper in tristicia. sed exeuntes semper erunt in letitia. Et ideo propheta postq̄ dixit educ de custodia siue de carcere statim subiunxit vt confiteatur nomini tuo. i. vt laudet & glorificet nomen tuum in qua laude erit maximus iubilus & letitia Isa. li. Venient in syon cum laude & letitia sempiterna super capita eorum. ¶ Secundo vt assequeretur sanctorum & proborum virorum perpetuam societatem. vnde subdidit. me expectāt iusti a quibus ipse expectati etiam cus magna letitia colliguntur. Prouerbiorum. x. Expectatio iustorum letitia. ¶ Tertio vt assequeretur celestis mercedis plenam satisfactionem. Ideo adiunxit. donec retribuas mihi. psal. Retributio multa. Licet autē anima habeat corpus in suis operibus comitem & consortem est tamen eius sotietas vilis & onerosa. Vnde Hug. de sancto victo. in li. de claustro anime dicit. Nihil aliud est caro cum qua tanta est societas nisi spuma caro facta fragili decore vestita. Sed erit quandoq; cadauer miserum & putridum & cibus vermium. Sed si diligenter consideres quid per os & nares & ceteros corporis meatus egrediatur vilius sterquilinium nunq̄ vidisti. Si singulas eius miserias enumerare velis q̄ sit onerata peccatis. irretita vicijs pruriens concupiscentijs occupata passionibus. prona semper in malum & in omne vitium prodiuis plenam tantum confusione & ignominia inuenies. Sed quanq̄ corpus anime sit ita vilis ac onerosus socius est tamen ei a deo non otiose vnitus videlicet tribus de causis. quarum duas primas ponit Grego. nazanzenus. & prima earum est vt anima in corpore seu in carne. & per carnem merita multa acquireret. Plura enim sunt quibus per carnem anima meretur in quibus sine carne vel corpore per se sola mereri non posset sicut est contra carnales concupiscentias decertare. ieiunare peregrinationem facere. & martyrium sustinere. ¶ Secunda est vt anima ipsam carnem tanq̄ fidelem conseruam custodiret. & eam in supernis sedibus collocaret. Caro enim sola per se beatitudinis susceptiua non est nisi mediante anima stolaz immortalitatis induceret. ¶ Tertia est vt deus suum vniuersum perficeret. Cum enim sit quedam creatura pure corporalis sicut creatura sensibilis quedam pure spiritualis vt angelus. oportuit ad hoc vt dei vniuersum compleretur q̄ alia fieret creatura que carne & spiritu esset cōposita sicut est homo. Deut. xxxi. Dei perfecta sunt opera. ¶ Quarto habet anima corpus velut exemplar quoddaz ex quo

homo in sui regimine informatur z regulatur. Nam ipsa dispositio corporis atq; membrorum figura patenter ostendunt homini qualiter membra eadem ab anima sunt regenda. Cur enim lingua est inferius lata z superius acuta nisi vt ostendatur ad euacuandum z vulnerandum cor esse facilis z parata. Vt quid etiam est in humido .i. in saliua posita nisi ad loquendum monstraretur esse labilis z lubrica: sed quare est infra dentes z labia inclusa nisi vt esse noscatur diligenter custodienda. Juxta illud. Diligēter custodi claustra oris tui &c. Idem quoq; de membris ceteris pariter est estimandum. Ex ipsis membrorum igitur figuris z dispositionibus etiam phyſionomi iudicant ad quos bonos vel malos mores anima inclinetur. In diuersis quoq; corporis membris naturales reperiuntur virtutes spirituales virtutes anime per quandam similitudinem designantes. Accidunt z varij morbi in diuersis partibus corporis qui diuersis anime vicijs plurimum assimilantur. Nihilq; reperitur in corpore humano qđ vel vacuum sit ab officio. vel vacans ab exemplo. Et iccirco post exempla inducta in libris precedentibus z irrationabilium animalium varijs speciebus consequenter est nostrum propositum in hoc sexto huius operis libro de corpore humano z partibus z accidentibus eius moralia exempla inducere. Interdum siquidem introducent exempla de his ex quibus corpus humanum naturaliter generatur siue efficienter. vt sunt masculus z femina quamꝫ femina generationem efficiat materiam ministrando. siue materialiter. vt sunt quattuor elemēta. Q̃nq; vo inducent exẽpla de partibus ex quibus corp⁹ integrat. videlz de interioribus z de exterioribus mẽbris. Interdum quoq; de his ex qbus corpus complexiõat. vt sũt quattuor humores: aliqñ aũt de his ex q bus ipsa ꝓplexio corporis variat vt sunt etates tpis ipsius vite humane. Mõnunq̃ vo de his ex quib⁹ status hominis nobilitari vel ignobilitari videtur vt sunt conditiones seruitutis z dominij. Q̃nq; vo de his ex quibus vita corporis restauratur z ꝑseruat vt sunt cib⁹ z pot⁹ z somnus z similia. Et de his quoq; introducẽtur exempla. ex quibus ipsum corpus humanum corrumpitur z vastat vt de morbis z doloribus varijs z etiam de morte. Ceterum materie singule qb⁹ hec adaptãtur exempla ſm ordinem in superioribꝰ habitum singillatim per capitula varia sb alphabeti litteris distinguentur ad honorem sc̃z illius z gloriam qui formauit hominem de limo terre z inspirauit in faciẽ eius spiraculum vite q ẽ trin⁹ z vnus deus in secula benedictus. Amen.

¶ Capitulum primum.

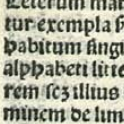

Acidia assimilatur melãcolie. Est enim ſm Auicẽnaz libro tertio quedam spẽs melãcolie vt plurimũ eueniens i februario q̃ttuor mala accidẽtia causat i homine. Primuz est quia facit euz solitariũ. Facit enim vt homo patiens eaz diligat fugere ab omnibus hominibus viuis. z cupiat appropinq̃re mortuis z sepulchris Vnde talis de nocte vadit z de die se abscondit: quod solum facit qz diligit solitudinem z elongationem ab hoibus. Similiter accidia facit fugere ab hominibus viuis. i. ab hominibus solicitis z operosis z appropinq̃re mortuis. i. desidiosis z ociosis qui sunt tanq̃ mortui z nihil operantur boni. ¶ Item accidiosus homo ō nocte vadit. i. tempore quietis est solicitus z inquietus. sed in die. i. in tempore operandi est occultus z somnolentus. Maz tempore quietis inquietatur mente z tempore opis pigrescit corpe. Job. x vij. Noctez verterunt in diem. Lõpetunt etiã hec generaliter peccatoribus z malis. qz malus hõ fugit viuos z iustos deo viuentes z q̃rit mortuos in peccatis. i. iniquos. i. tanq̃ files sibi. Eccli. xiij. Ois caro ad simile sibi coniunget: z ois homo simili sui sociabit. Diligũt etiã sepulchra vbi sunt cadauera fetida. i. opa carnis corrupta. ¶ Itẽ odit pctõr diez z diligit noctem: qz ois q male

UNIVERSIDAD DE MURCIA

agit odit lucem Job.iii. Dilexerũt hoies magis tenebras q̃ lucẽ. ¶ Scõo melácolia ꝑdicta facit hõines ingetũ.qz.s.patiẽs cã ñ gescit in vno loco plusq̃ vna hora: imo non cessat discurrere ⁊ ambulare in cessiõe diuersa ignorãs quo vadat. Silit accidiosus hõ pp tristitiam aggrauãtem animũ ei⁹ i oi loco cito attediatur. Et tõ statim cupit locum mutare sperãs hñe ex mutatione loci subleuationez tedij. Et tõ efficit girouagus scz filius illi spũs de quo dr Mathe.xi. Ambulat ꝓloca arida ⁊ in aquosa querens requiem ⁊ non inuenit. Seneca. Egri animi est ista iactatio discurrere ⁊ locoruz varietatibus inquietari sz quia in omni loco suũ tedium secuz portat non inueniens alicubi requiez nescit quo pergat. hec quoq; istabilitas loci vl animi etiam generaliter cõpetit peccatoribus ꝓpter multiplicitatem desideriorum quibus estuant ⁊ impelluntur iteri⁹ Isa.lvii. Impij quasi mare feruens qđ quiescere non potest. ¶ Tertio. melácolia ꝑdicta facit hoiez suspitiosũ ⁊ icautũ. Nã alicui talis cauet sibi ab hõinib⁹ q̃q; autẽ non cauet negligens hoc ⁊ parum discernens id qđ videt ⁊ ei sit ꝓsens. Homo aũt accidiosus q̃q; etiã appetit occultare pigritiam ⁊ tristitiaz suã hoibus. ⁊ ideo alicui q̃ sibi ab eis cauet. q̃q; etiaz tanta est pigritia q̃ negligit h.⁊ nõ veretur neqz curat q̃ ab eis cognoscatur. ¶ Quarto facit hominez pauidum: ⁊ ideo talis q̃ vadit videtur sp esse quasi i fuga. sed fuga ei⁹ ẽ absq; ordie. Vñ assilat illi vermiculo siue bestiole q̃ natat i superficie aq̃.q̃ ꝺm Aristotilem dicitur cutibuth.q̃ dũ mouet i superficie aque. mõ vadit huc mõ illuc. ⁊ mouet ad diuersas ꝑtes absq; ordine. ⁊ q̃ aliqd obuiat vel occurit ei fugit ab eo ⁊ iteruz statim apparet. Eodez itaq; modo fuga ⁊ incessio ꝑdictam melácoliam patiẽtis diuersa est ⁊ incerta quasi ignorantis i qua ꝑte ire debeat. ⁊ est q̃si fugiens ab aliquo sibi apparente ⁊ obuiante ⁊ iterũ apparẽte sibi altero adhuc fugit ab illo. Que oia satis congruũt accidioso hõini. qz omnia opera imminẽtia refugit tãq̃ difficillima vel impossibilia ⁊ ideo nescit qđ faciat qz q̃ aliquid faciendũ ei occurit statim expauescit ⁊ refugit timẽs ne sit nimis difficile. Et q̃ occurit aliũ adhuc facit simile ⁊ ita nõ opatur aliquid certũ. Sz mõ incipit facere vnum mõ aliud ⁊ nihil ꝑsequit vel ad ꝑfectum deducit. Sz cõtra h dicit Eccli.v. Esto firmus in via dñi ⁊c. Seneca. Certis ingenijs imorandũ est. Eccli.xi. Fili mi ne in multis sint actus tui ⁊c.

¶ Capitulum.ij.

Actiui ⁊ ꝓtemplatiui sunt similes mandibulis ꝓpter tria. ¶ Primo qz mandibule sũt situaliter distincte. Nam mandibularum alia superior alia inferior. Sũt enim sicut due mole ad molendũ ⁊ ꝓterẽdum cibum ꝓtinue se mouentes. Vñ mãdibule nutrimẽtũ toti corpi subministrãt Ita supori igr mãdibula dentes supiores infiguntur: in inferiori vo inferiores radicãt. ¶ Mandibula ergo supior ẽ vita ꝓtẽplatiua q̃ circa supiora intendit sicut circa celestia. Inferior vo est vita actiua q̃ inferiora ministrat. s.tpalia. Per vtráq; enim cib⁹ ministratur quo corpus ecclie sustentatur. Per contemplatiuam enim vitam disponitur ⁊ preparatur cib⁹ spiritualis scilicet doctrine ⁊ oꝝonis ⁊ aliarum elemosynaꝝ spũaliũ qb⁹ ẽt ꝓximoꝝ aie sustentantur ⁊ nutriunt. Per actiuã vo dispensatur ⁊ ministratur ⁊ nutrimẽtũ corpale scz cibi ⁊ potus ⁊ aliaruz elemosynarum corpalium qbus corpora vegetant. Dentes aũt superiores sũt viri ꝓtẽplatiui ⁊ ꝑfecti quoꝝ ꝓuersatio in celis ẽ. Inferiores vo dentes sũt viri puri ⁊ fortes q̃ proximoꝝ vtilitatib⁹ inseruiũt: Vbi attendendum est q̃ mandibula supior in oi aiali est fixa ⁊ imobilis ad designanduz q̃ vita contemplatiua q̃ est circa eterna ⁊ imobilia bona attẽdit ⁊ requirit stabilitatez ⁊ getẽ ab exteriorib⁹ exercitijs. Aug. Odium sanctũ q̃rit charitas veritatis.ps. Vacate ⁊ videte. Bernũ. Absit vt q̃ deo vacat ad tumultuosaz aspiret fratrũ officia liũ vitã. Mãdibula vo inferior.i.actiua

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vita tam per compassionem animi q̄ per actum ministerij necessario mouet. ita vt possit dici de seruientibus deo in laboribus vite actiue illud Job. iij. Ecce q̄ seruiūt ei nō sunt stabiles. Locodrillus enim ꝫ naturā oīum aialium mandibulaꝫ supiores mouet z inferiores firam tenet. Sicut dicit ꝑbs in. iij. de aialib⁹. Et talis est hō peccator q̄ tpalib⁹ corde affigit. circa spūalia vo nulla stabilitate firmat. Threno. j. Peccauit hierusalē ꝓpterea instabilis fcā est. ¶ Scōo mandibule sunt ex duris ꝑtibus cōpositē. s. ex duris ossib⁹ z duris neruis z lacertis. z hoc fuit necessariū ꝓpter motus ꝓtinuitatem z aptionis z clausionis necessitatem vt dicit Constan. In osse itaq̄ duro z forti intelligit fidē de q̄. i. Petri. v. Cui resistite fortes in fide. In lacerto vero siue musculo in quo est virt⁹ motiua vī etiaz in quolibet mēbro est q̄si loco cordis. significat spēs. s. quē mouet ad bñ opandum sicut spes pcīj ad bene laborandū. In neruo autem colligante intelligit charitatem. q̄ ꝺm Aplm est vinculum perfectionis. Et hec tria necessaria sunt ꝫaz ad ꝓtinuandum opa vite actiue q̄ cōtemplatiue. ¶ Tertio q̄ mandibule sunt plurib⁹ munimēt̄ circundate. s. gingiuis z labijs. Gingiue dicunt a dentibus gignēdis q̄ in eis dentes gignunt nutriuntur z stabiliuntur. Labia etiam apposita sunt ad decorem exteriorē. z etiā ad defensionez tam illaꝫ q̄ dentiū ab exterioribus⁹ nocumēt̄. gingiue ergo referunt ab humiles. sed labia ad deū laudantes. Maz sicut in gingiuis dētes firmant. ita in ꝫfessione fidei roborant. Vñ taz actiuis q̄ ꝺ cōtemplatiuis vtrūq̄ necessariū est. s. vt de se ꝫfessi sentiāt. z vt etiaz ea q̄ faciūt in dei laudez referāt. ꝺm illud ps. Labia mea laudabūt te. ꝛc.

¶ Capitulum. iij.

Aritudo penitētiū assimilat felli pp septē. ¶ Primo q̄ fel maxime est amaritudinis contentiuū. z ꝫ est pp dñiuz colere ex mixta ītēsiōe caloris. Est. n. fel membrum calidum z siccū epatis gibbo suppositū. ꝓpriū colere rubee recepte cuiuz: sicut ergo est maxima amaritudo fellis ita etiam ꝺz ee maxima amaritudo penitentis. q̄ nihil peccato deteri⁹ ei accidere potuit Isa. xxxvij. Amaritudo mea amarissima Deut. xxxix. Vna cor vna fellis z bottrus amarissima. In cuius signiz xps ꝓ nr̄is peccatis est felle potat⁹ ps. Dederūt in escā meā fel. ꝛc. ¶ Scōo q̄ fel est sui hūoris ꝺupliciter emissiuū. Nam cistula fellis est q̄dam pellicula hñs duos folliculos z ꝓ vnum ad intestina cholera deportatur per alterū vo deportatur ad stomachū. Cistula ergo fellis est mēs amara hois penitētis cuius duo folliculi sūt ꝓmus dolor de peccatis preteritis. z hic vadit ad intestina ad purgandū feces cibi. i. ad cōsciētiā ad purgandū feces peccati. Alius vo est ꝓpositū abstinendi a futuri. Vnde ⁊ vadit ad stomachū per quē cibi ingrediunt ad ventrē. q̄ maxime ꝺz cautela adhiberi circa sensuz: vñ male suggestiones seu cogitationes ꝓmitus oriuntur z trāseūt ad mētē. vñ Augu. Vbi sibi aliqs nostrū viderit aliq̄d deesse doleat de preterito. caueat de futuro. Nam sicut dicit Grego. in omel. ꝓniam agere est ꝓpetrata mala plāgere. z plangēda nō perpetrare. Mā q̄ sic alia deplorat. vt tñ alia cōmittat ad huc ꝓniaz agere aut ignoraz aut dissimulat. ¶ Tertio q̄ fel est visus clarificatiuū z ꝑcipue fel accipitris. z aliaz autem viuentiū de preda. vt dicit Constan. Et iō fel in collyriis oculoz est necessarium. ꝓpterea q̄ fel sua subtilitate est grossoruz humorum incisiuum z sua siccitate consumptiuū. Tho. vj. Fel eius valet ad inungendos oculos. Sic ex amaritudine penitentium fit spirituale collyrium quo oculi anime interiores purgantur z clarificātur. Apocal. iij. Collyrio. s. penitentie inunge oculos tuos vt videas. ¶ Quarto q̄ fel est decoctionis ciborū iuuatiuum. Mā cholera a cista fellis ad stomachum deportata sua caliditate virtutem adiuuat digestiuam. Et sic penitentia suo feruore preparat z iuuat mentem ad nutrimentum spirituale verboruz dei vel cor-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ponis xpi digne recipiendum vt sic ei applicet z pfit ad meritū. Et talis pparatio vel dispositio respectu cibi spūalis est ista quedā digestio. Pro. xxvij. Anima eluriens amara pro dulci sumet. qz. s. non pōt anima percapere dulcedinem spūalis cibi z alimonie nisi precedat amaritudo pñie. ¶ Quinto qz fel est ad expellendū superflua excrementiua. Nam colera a cista felis ad intestina deportata est sua subtilitate penetratiua z suo acumine pūgitiua. z intestinoz mordificatiua. Vñ virtꝰ expulsiua ꝓfortat z ad expellēdas feces aboꝝ excitatur Sic penitentie dolor intus ad mentem peccatoris pertransit. suo acumine cōscientiam cōpungit: z cū eam ꝓtinue mordere nō desinit ad expellendas peccatoꝝ feces per vnam confessionis cōpellit sicut ex dolore compellitur pturiens citius dimittere ptum ps. Ibi dolores vt pturientis. Sexto quia fel est per accidens dulcedinis causatiuum. Nam in animalibus fel hñtibus qō est sub felle est valde dulce. quia dum amare partes ad locum aliquē colligunt partes vicine q̄ remanēt magis dulces reducunt. Et sic sub amaritudine penitētie maxima dulcedo ꝓtinet qz quantū penitens dolet de culpe perpetratione. tantū gaudet de eius remissiōe. z adhuc amplius de gre recuperatiōe. Judicuz. xiij. De forti egressa est dulcedo. qz. s. de forti amaritudine penitētie sequit dulcedo miserationis z gre. ¶ Septimo qz fel ē sanguinis a cholera sepatiuū z mūdificatiuū. Sanguis. n. ex penitētia cholere incēderet nisi in custodia fellis eius superfluitas locaret. Sic etiā pnia coartat z restringit ardorē ꝓcupie q̄ est velut vstio cholere tenens ipsaz ꝓcupiam sub custodia rōnis. z ita humor sanguinis. i. affectio spiritualis amoris in quo vita aie conseruat. sicut vita aialis ꝓseruat in sanguine remanet nō infecta sz pura. Et hec est puritas sanguinis. i. sinceritas spūalis amoris de q̄ dicit Gen. xj. Carnē cū sanguine ne comedetis. i. carnalem amorē cū spūali dilectione non miscebit. Vñ dñs voluit bibere vinū cuz felle mixtum vt ps. Matth. xxvij. Est enī vinum amoꝝ spūalis. sz tangit fel amaritiuū est affectio carnalis de q̄ dr Pro. v. Mouissima illius amara q̄si absinthium. ¶ Ité amaritudo pnie affligit cholere rubee pp q̄tuor. Primo rōne naturalis proprietatis. qz est nāliter calida z sicca. Sic penitētie amaritudo calida ē feruore bone volūtatis. z sicca ab humore fluxe cogitationis. Eccli. xxxi. Vigilia z cholera z tortura viro infrunito. Mā penitētia dz cē casta z iō regrit vigiliā. i. mentis attentionē. ¶ Ité dz cē feruida z iō regrit cholerā. i. contritionis ardorem. ¶ Ité dz esse penosa z ideo regrit torturā. i. satisfactionis afflictiōes. Eccli. xxxiij. Seruo maliuolo. i. pctōri siue carni tortura z cōpedes. ¶ Secōo rōne effectiue causalitatis: qz pcōplexionē cholerica efficiunt hoies iracūdi igenioſi leues z acuti. Sic pnia facit hoies iracundos cōtra vicia. ingeniosos ad destruendū diaboli machinamenta. leues vt audita citopcipiāt. acutos vt subtiliter de rebus sentiant. Sap. viij. Per hanc iuuenis z acutꝰ inueniar in iudicio. ¶ Tertio rōne similitudinarie conformitatis. qz cholera est similis igni z estati z calide inūtuti. Hec eni oia calide z sicce nature sunt vt habeas ex colera rubea amaritudinē ꝓtra peccatū. ex inuentute fortitudinem cōtra pbolū. ex igne claritatē intelligentie ad cognoscēdū deū. ex estate vo habeas amorē dilectionis ad proximū. Et inde est q̄ vicinitas estatis. i. presentia fraterni amoris manifestatur ex fructu opis. Lu. xxj. Cuz arbores producunt ex se fructū scitis q̄m prope est estas Gre. Probatio dilectiōis exhibitio est opis. ¶ Quarto rōne purgatiue effusibilitatis. quia humor cholerie purgatur z emittit siue effunditur per aures. Dum. n. libenter audis qd facere debeas per aures cordis supfluitates cholere rubee purgas. vel p aures purgaris dū sacerdos in ꝓfessiōe te audit. Vñ Jacobus hortat dicens. Cōfitemini alterutrū peccata vestra. Jac. v. Leo papa in sermōe quodam. Nō remanet in iudicio ꝓdēnandus qō fuerit in confessione purgatuz.

¶ Capitulum. iij.

Amor charitatis assimilat pedi. Sūt.n. vt duo pedes aiegbus ad deū accedit amor dei ⁊ proximi.q ita sibi ꝓnexi sūt. vt alter sine altero currere nō possit. Joh.xx. Currebant aūt duo simul. hec aūt similitudo pedis ꝛc ⁊ amoris ex multis ꝓprietatib⁹ patet. ¶ Primo qꝫ pes est vltimū corpis ad integritatis ei⁹ ptinēs pfectionem. Et sic vltima ei⁹ virt⁹ q̄ aia in hac vita pficit est charitas. vñ Apls pluribus enūerat̄ virtutib⁹. Col.iij. subdit. Sup hec oia charitatē hītes vinculū pfectōis. Vel sicut pes est finis corpis hūani ita charitas ē finis mādati.j. Thi.j. Finis ꝓcepti charitas ⁊c. ⁊ dr charitas finis ꝓcepti qꝫ oēs act⁹ virtutū de qb⁹ ꝓcepta dant ad hūc finē ḡialit ordinant. vt alia vnūaq deo qō sit p charitatē vñ act⁹ aliaꝫ virtutuꝫ nō ꝓmūgūt aiam deo nisi mediāte charitate. Quia vō pes est extrema ps corpis pōdus totī⁹ corpis portat. ⁊ sic etiā de charitate ipse Apls dicit. j. Cor. xiij. q charitas oia suffert. Gregō. Tātū qlibz portat ꝓmū quātū amat Si.n. amas portas: sed si desistis amare desistis ⁊ tolerare. ¶ Scdo qꝫ pes lōg⁹ est ⁊ planus ⁊ ꝓcau⁹ ꝓpter fortiorē vestigii impressionē sic amor charitatis dr eē long⁹ ad pseuerandū. ꝓ.o. xvij. Omni tpe diligit qui amicus est Ber. v. li. de cōsideratione. Ama pseueranter ⁊ lōganimit⁹ habes longitudinē. dilata amorem tuū vsqꝫ ad inimicos ⁊ latitudines tenes. esto in oī solicitudine timoratus sublime ⁊ pfundus apprehendisti. ¶ Itē dr esse planus. i. cū lenis ⁊ leuis ad facilius onera portandus. i. proximoꝝ defectus. Eph.iij. Supportātes inuicē in charitate. ¶ Itē dr esse pcaut⁹ ad suscipiendū. s. p hospitalitatē Apls Ro.xv. Suscipite inuicem sicut ⁊ xps suscepit vos. ⁊ ex his relingt fortis impressio vestigioꝝ. i. exēploꝝ. ¶ Tertio qꝫ pes est digitis distinctus ad meliorem incessionem. incessio enim aie in via dei est p mādatoꝝ obseruationem ꝓs. Diaz mādatorū tuorum cucurri. Distinctio aūt digitorū est distinctio mandatorum. vnde sicut sunt .x. digiti pedis ita sunt .x. precepta decalogi: sed sicut digiti vniūtur in pede ita mandata vniuntur in dilectione. vñ Gregō. in omelia: dicit q precepta dominica sunt multa ad vnū multa per diuersitatem operis. vnuz in radice ipsius charitatis. ¶ Quarto qꝫ pes est nerueus ⁊ osseus ad maiorez durationē. charitatis aūt amor ē nerueus ad fortiter colligandū ⁊ est osseus ad alia supportandū. ⁊ ideo fortissimus ad nunq̄ deficiendū Apls Cor. xiij. Charitas nunq̄ excidit. Et nō. qꝫ sm Constan. pes componit ex ossibus. xliij. quoꝝ duo sunt calcaneoꝝ duo manicularum. x. pedū ⁊ .xxx. digitoꝝ. In calcaneis itaqꝫ intelligimus morientes. qꝫ calcane⁹ est posterior pars pedis a calcando sic dictus. qꝫ eo terre vestigia imprimūtur vt dicit Ysid. vnde signat mortem. per q̄ hō terre ifodit ⁊ in terrā redigit. Sicut ergo calcaneis necessaria sunt duo ossa ita morientib⁹ duo sacramēta sine qb⁹ male morerentur. vnuz. s. quo ad paruulos. s. baptismus aliud quo ad adultos. s. pnia. In manicul is vō accipimus penitentes quo est posteriorib⁹ oblitis ad anteriora se extēdere. ¶ Manicule.n. sunt anterius quib⁹ necessaria sūt duo ossa ad sui fortificationem. s. timor offense ⁊ spes venie. In pedibus vō quibus mouemur: accipimus obedientes quibus necessaria est cōpago decē ossiuz. i. obseruatio. x. preceptoꝝ. in digitis vō intelligimus rectores ⁊ doctores quib⁹ necessaria est compago. xxx. ossium. i. maturitas etatis que videtur communiter competere etati. xxx. annoruz sicut xps. quādo se ppalauit ⁊ docere post baptismuz cepit erat. xxx. annorum. Vnde Greg nazanzen⁹ dicit. Obserua tu qui pes q. xxx. annorum erat Jesus. Forsitan autem ⁊ Johes aliquid plus habebat etatis. ⁊ tu anteq̄ adolescas añq̄ genas barbis vestias vis docere senes. ⁊ magister fieri anteq̄ discipulus cupis. qō certe ō leue ⁊ facile putas. qꝫ illud penit⁹ ignoras. ¶ Quinto pes est necessarius ꝓpter ambulationem ⁊ corporis elenationem. nāz amor charitatis mouet ⁊ ambulare facꝫ

operationē. vnde Apls ad Ephe. v. Am
bulate in dilectione. s. bene operādo ⁊ ele
uat per contemplationem ⁊ celestium af
fectionez. sicut calor solis elevat vapores
Et nota sicut dicit Galien⁹ q̄ mulier in
vtero habens iunctis ⁊ compositis pedi
bus si subito vocata fuerit si masculuz ha
buerit primo ad veniendum dexterū pe
dem mouebit. Si vo feminam gestauerit
primo mouebit sinistrum. per masculuz
ergo conceptum intelligitur bona dispo
sitio mentis. per feminaz vo accipitur dis
positio mala. per pedem autem dexteruz
amor spiritualium: per sinistrum vo tem
poralium amor significatur. Illa ergo aia
que ꝓcepit masculum. i. que est bene inter
ius disposita per bonuz affectuz ⁊ propo
situ premittit pedem dexterum sinistro. i.
preponit amorem spiritualium oibus tē
poralibus. Sz q̄ ꝓcepit ꝓpositū femineuz
. i. vitiosum premittit pedē sinistruz. i. pre
ponit affectum temporalium spūalibus.
Sexto in multis aialibus pes est ad defen
siones. Sic pede charitaz pertutienda est
frons vel fraus tentatois. Charitas eni
est munimē egregiū cōtra tēptationes. Se
primo in volatilibus scissi pedis ⁊ curui
vnguis pes est ad victus acquisitionez: sed
in volatilib⁹ clausi pedis est ad sui in ags
gubernationez. ⁊ h est q̄ charitate refici
mur. ⁊ i aquis tribulationū gubernamur
⁊ defendimur ne. s. submergamur ps. in
flumine pertransibunt pede. qz. s. inunda
tionem tribulationum secure pertransit
pes dilectionis. Can. viij. Aque multe nō
poterunt extinguere charitatē. nā chari
tas sicut dicit Augu. in aduersitatibus to
lerat. in prosperitatibus temperat. in du
ris passiombus fortis. in bonis operibus
hilaris. in tentatione tutissima in hospita
litate lautissima inter veros fratres letissi
ma. inter falsos prudentissima.

¶ Capitulum. v.

Aor sui inordinatus assi
milatur hydropisi ꝓpter
tria. Primo propter exu
berantiam humoris. est. n.
hydropisis cā exuberans
materia vt Auicē. dicit. Sed tanc̄ exube
rantia humoris in hydropici corpore est
distemperantia amoris proprij in peccato
ris corde. Ex qua sequitur tumefactio hy
dropici. i. superbia ⁊ cōtemptus dei qz su
perbia amor est proprie excellentie. vt di
cit Aug. ¶ Scdo propter repletionē cor
poris. nam sicut dicit Auicē. Talis exube
rans materia ingrossat ⁊ tumefacit mem
bra. replet enim aut membra oia manife
ste aut loca partium vacua in quibus ptī
nentur humores ⁊ regimen nutrimenti.
Sic inordinatus amor sui replet oia cor
poris membra. i. occupata oia ipsius pec
catoris opera ⁊ loca etiā corporis vacua
. i. eius desideria. Maz quicquid desiderat
vel agit ad se ipsum tantūmodo hō pec
cator reflectit. qz in omnibus suis studijs
solam propriā vtilitatē attendit Apls. ij.
Thi. iij. Erunt homines se ipsos amātes ⁊c.
¶ Tertio propter distinctionē languoris
Nam languor siue morbus hydropisis
in tres distinguit partes ac species. quarū
vna vocat hyposarcha: secunda alchites
tertia timpanites. Prima. s. hyposarcha
prouenit ex materia phlegmatica pene
trante in membra cū sanguine ex qua ap
paret inflatio in corpore quasi toto sicut
accidit in corpore mortuo. Vnde hec hy
dropisis pinguedinem in membra indu
cit. sed inter membra potissime facies ad
pinguedinem est declivis. cūq; digitis cor
pus premitur in omni loco deprimit. ex
quo nō carnis solide sed fluide ⁊ mollis
esse pinguedo illa oñditur. Hyposarcha
ergo procedens ex exuberanti corporis
humore anaricie vitium est prouenies
ex sui inordinato amore: qz ex eoq̄ pecca
tor se diligit inordinate plus ꝑm corpus
q̄ ꝑm aiaz diuitiaz abundantiaz appetit
vt cōmodius viuere possit. ex quarū diui
tiarū inordinato amore cupidus ⁊ ava
rus efficitur. ⁊ tunc est hyposarcha pro
ueniens ex materia phlegmatica. nā exu
berantia materie phlegmatice est abūdan
tia talis substantie. qz huiusmodi mate
ria. s. phlegmatica est fluida. est frigida: et
ectiam obliuionis ⁊ pigricie causatiua.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Naz phlegmatici sunt frigidi sũt fluidi sunt obliuiosi sunt pigri vel tardi. q̃ omnia in peccatoribus causat abundantia temporalis. Nam ipsa in se est fluida. i. labilis ⁊ trãsitoria ⁊ necesse est vt qui labenti inititur: retiã cũ labente labat. vñ. Pro. xi. Qui ꝓfidit in diuitijs suis corruet. hec ẽ ẽt que facit homines frigidos ad amandum spũaliter. i. Joh. ii. Si gs diligit mundũ non ẽ charitas patris in eo. Ite facẽ obliuiosos ad recognoscẽdũ bñficia Gene. xl. Succedentibus ꝑspis oblitus ẽ interpẽ sui. Sic q̃ ꝑsaꝑ i diuitijs obliuiscit dei. Ite facit pigros ⁊ tardos ad opandũ opa meritoria. Vnde fallacia diuitiaꝝ ⁊ solicitudo seculi suffocat vbũ ne. s. operę impleat. Tunc ergo exuberat in vẽtre phlegmatice materie humor qñ crescit i corde hois talis substantie amor. qui tẽ cũ sanguine penetrat ad membra cuz sub obtentu necessitatis trahit ad operuz studia. Est enim humor sanguinis quasi nutrimentum corporis ⁊ necessarium sustẽtamentum nature in tantum vt dicatur Leuitici. xvii. ꝙ anima. i. vita omnis carnis in sanguine est. ergo accipiamus per sanguinem appetitum necessitatis. in exuberante autem phlegmate appetitum cupiditatis. vnde tunc cum sanguine transit. quando sub obtentu necessitatis impletur appetitus cupiditatis. ⁊ tunc penetrat in membra quando transit ad lucrãdi studia ex quibus sequitur impinguatio. i. diuitiarum repletio. sed ex pinguedine tumefactio sequitur. qz ex diuitiarũ plenitudine supbia causatur. ⁊ iõ Aug. de hoc in quodam sermone sic dicit. Mor bus diuitiarum est superbia. Mã grandis animus est qui inter diuitias isto morbo nõ tentatur. maior aũs diuitias suas vicens contẽnendo. magnus est diues qui non se iõ magnuz putat quia diues est q̃ autẽ iõ magnum se putat quia diues ẽ superbus ⁊ egenus est. in carne crepatan corde mẽdicat. inflatus ẽ nõ plenus. est etiã ꝑcipue i facie ad pinguedinẽ ⁊ ad tumorem declinis. qz ꝑcipue i exteriori apparẽtia suã supbiã ⁊ põpã oñdit. sz qz plenitudo eiꝰ nõ ẽ solida plenitudo virtutis cõprimitur dũ tangit digitis qz dũ tentationibus ꝑpetitur cedit. dum aduersitatibus premitur deficit. Job. iij. Venit super te plaga ⁊ defecisti. Secunda spẽs hydropis. s. alchites prouenit ex materia aquosa effusa in spatium ventris inferioris ⁊ que sequuntur ipz. Vnde est i alchite grauitas sensibilis in ventre. ⁊ cum percutit venter nõ est sonitus. sed quando cõmouetur auditur sonitꝰ aq̃ ꝙmote. Ascites ergo ꝙuenies ab exuberantia hũoris luxuriã designat ꝙuenientẽ ex inordinato amore proprie carnis. vñ nascit ex aqueo humore. i. ex carnali amore ⁊ ad iferiora ventris diffundit. qz luxuria carnis p inferiora membra explet. Hec sensibilẽ grauitatẽ ventri ingerit qz sensibilẽ ꝙmotionis ardorẽ in ipso ventre diffũdit. hmõi aquositas ventris cũ percutit nõ sẽnt. qz flagellum tribulatio carnis motũ ꝓcipiscẽtie sedat ⁊ restringit. sed tñ cuz mouet sentitur. qz cũ tentatiõe agitatur protinꝰ excitatur ⁊ deordinat. Tertia species hydropisis scz timpanitis est ex materia vẽtosa sparsa in alias partes. ⁊ non est in timpanitide grauitas neq̃ pinguedo mẽbroꝝ sed potius extẽuatio ipsoꝝ neq̃ ẽt tumefactio pedũ. sed ẽ inflatio vẽtris ⁊ tẽsio quasi corde. ⁊ cuz pulsat venter auditꝰ sonitꝰ vẽtris in quo est inflatio vt vtris pleni aqua. Est ergo velut timpanitis tumor elatiõis. qui est ex ventosa materia. i. ex humoris excellentia que animuz inflat nõ satiat. Vnde eius abundantia timpanitidem inducit qz excellentia honorꝝ superbiaz ⁊ elationem gignit qua animꝰ inflatus extendit. vt si quis cum iniuria tãgat statiz per impatiẽtiaz resonat ⁊ ad vindictam intendit. Isa. xvi. Venter meꝰ ad Moab ꝙsi cythara sonabit.

Capitulum. vi.

Angeli lz sint incorporei tamẽ in figura hũani corporis apparere leguntur. ⁊ sic etiam depinguntur. Vnde ⁊ varia membra corporis etiam in diuina scriptu

ra per quandam similitudinem eis attribuuntur.in quibus varie actiones eorum inuisibiles exprimuntur.Depingun tur siquidem angeli primo cum longa coma ⁊ reflexis capillis vt per hec eorum mentales affectiones ⁊ ordinate cogitationes intelligantur. Nam capilli cogitationes significant ⁊ etiam affectiones que nascuntur ex radice mentis. Item aures dicuntur habere quando diuinam inspirationem recipiunt quam vtiqz iudicant ⁊ discernunt. ¶ Item nares eis pictores attribuunt quia peccata velut fetida fugiunt.⁊ virtutes quasi quedam odoriferа diligunt.⁊ inter munda ⁊ immunda fetida ⁊ aromatica sagacissime diiudicant ⁊ distinguunt. ¶ Item ora linguas ⁊ labia habere etiam sepius memorantur. quia diuina secreta quasi nobis loquendo proferūt.⁊ diuinis laudibus quasi cōtinue intendunt. ¶ Item imberbes pinguntur vt quasi iuuenes neqz virib⁹ neqz senio deficere ostendantur. ¶ Item dentes habere dicuntur.qz gratiam quam a deo accipiunt alijs cōicare.i. quasi commolendo diuidere consueuerunt.ꝯ in dentibus eorum ptās actiua ⁊ cōicatiua merito designatur. ¶ Item brachia ⁊ manus hñt qz virtute sua actiua ⁊ permansiua nr̄as infirmitates sustinent ⁊ vsqz in finē ab electorum defensione ⁊ supportatione non desistunt. ¶ Item cor ⁊ pect⁹ hre fingūtur.quia cum deiformē hēant vitā de susceptione deiformis vite ⁊ gr̄e nobis manifestissime coopantur. ¶ Itez costas ⁊ latera hñt.qz oia gr̄arum munera in se tuta ꝓtinent.⁊ per ipsoruz custodiam in electis hominib⁹ oia tuta manēt ¶ Item lumbos ⁊ femora hre dicūtur sz vestib⁹ occultata. qz gr̄am ⁊ virtutē in se hñt q̄ hoibus carnalibus sunt occulta. ¶ Item hñt pedes sed naturaliter denudatos.qz liberos hñt affectionū mot⁹ in deū ab oī carnali cōcupiscētia denudatos ¶ Item describunt pēnati ⁊ alati.qz sūt a cogitatiōe terrena penit⁹ alieni.stēplatiōis raptu ad diuini amoris intima intellectu ⁊ affectu sūt penit⁹ elevati.

¶ Capitulum. vij.

Nime sanctorum virorū siles sūt puellis. Naz prio puelle ꝑm cōplexionē sūt calide ⁊ hūide.qz scz aie sācte sūt calide per dilectionem ⁊ hūide p deuotionē ꝯ frequēti⁹ ex deuotiōe lachrimis abūdant.in qs deuotiōis lachrimas hcipue resoluunt audiēdo vel legēdo vel meditando ꝯba dīna Cañ.v. Alia mea liq̄facta ē vt dilectus locut⁹ ē. Mā in liq̄factōe aie notat calor dilectōis resoluēs.⁊ hūor deuotōis ꝺcurrēs. ¶ Scdo puelle ꝑz corpis dispōnem sūt tenelle graciles flexibiles ⁊ pulcre: silr aie sctē sūt tenelle p bēuolētiā. flexibiles p obedientiā.graciles p abstinētiam.pulcre p mūdiciā: sic erat pulcra cui dr̄. Cañ.iij. Pulcra amica mea ⁊ macula ñ ē i te. Dexter.ij. Querant regi puelle virgines atqz speciose. Vgines scz p abstinētiā carnis.speciose per mūdiciā mēt. ¶ Tertio qz puelle ꝑm mētis affectionē sūt vere cūde timide ⁊ tocūde. Sic sancti sūt vere cūdi ꝺ delictis.timidi de supplicijs.tocūdi de obsequijs.letant eni ⁊ tocūde se offerūt ad dei cultū.ps. Adducent regi vgines post eam ꝓxime eius offerentur in letitia ⁊ exultatione ⁊c. ¶ Quarto puelle ꝑz exteriorem compositionem sunt disciplinate in sermonibus.in vestibus delicate. Nam vt Senec. dicit Vestis decens pudicas decz. Sic sancte pers̄e sunt disciplinate in moribus tacite a noxijs.locutionibus ⁊ delicate i virtutū vestibus. Prouer.xxxi. Fortitudo ⁊ decor indumentū eius ⁊ ridebit in die nouissimo. Et in eodem. Stragulatas vestem fecit sibi bys̄us ⁊ purpura indumentum eius. ¶ Quinto qz secundum nois significationem sūt parue integre honeste. ⁊ pure. Nam sicut dicit Ysi. Puella est nomen etatis. nomen integritatis.⁊ nomen honestatis. Dicitur enim puella quasi pura sicut pupilla. Sic anime siue pers̄one sancte sūt p ue per humilitatem.integre p vginitatē honeste per castitatem.pure per sinceritatem. vel parue in sui extimatione. integre

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ſine carnis eorum pticip̃: honeſte i moꝝb⁹ pure in operibus. ¶ Item anima ſancta dz aſſimulari mulieri. ¶ Primo quidem qꝝ mulier eſt naturaliter pia. Nam mulier maioris pietat̃ ẽ q̃ vir. vñ cito lachrymas fundit. Et ſic anima ſancta debet eſſe pia ⁊ ad lachrymas compunctionis prona. Talis fuit anima Job qui dicebat. Fleb̃ ꝺ̃ꝺ̃ ſuper eũ qui afflictus erat: compatiebatur anima mea pauperi. ¶ Secundo quia mulier eſt vehementer amatiua. magis enim diligit q̃ vir. ⁊ ſic anima debet ferenter amare deum ꝑm illud Laũ. v. Si inueneritis dilectum meum annũcietis ei quia amore langueo. ¶ Tertio. quia mulier eſt circa fetum ſolicita. Et ſic anima ſancta debet eſſe ſolicita circa bona opera que ſunt quaſi fetus quos deo parit. talis erat ☞ Martha cui dominus dixit Luce. x. ☞ Martha martha ſolicita es. ¶ Item anima peccatrix aſſimilatur mulieri primo quia mulier habet mentẽ inconſtantiam ⁊ mobilitatem. ⁊ ſimiliter aia peccatrix ẽ icõſtãs i bono ⁊ mobilꝭ ⁊ labilꝭ ad malũ. Adeo. n. mulier ẽ volubilis qꝝ poſtquã ſepe a viro decepta fuerit adhuc tñ ei credit ⁊ ſe ei ſubmittit. Sic anima peccatrix incõſtãs in bono ẽt poſt q̃ ſepe a diabolo ſe delusã ⁊ ꝓfuſas ſentit adhuc tñ ei credit ⁊ ei⁹ tẽtationi cõſentit Dñs in ℔ affirmat̃ ſanſoni quẽ dalida toties decepit qꝝ i manꝰ philiſtinoꝝ tradidit Judicum. xvi. Et ſic peccator totiens decipitur qꝝ ad manus torturum infernalium deducitur. ¶ Secundo quia mulier habet mentis ⁊ corporis fragilitatem: Nam ſecundus ꝑ̃m in. vij. li. de animalibus. In oĩbus generibus aialiũ femine ſũt debiliores maribus ꝓter viſam ⁊ leopdã q̃ ſũt fortiores ⁊ audatiores q̃ ſ̃t mares. vñ mulier q̃i mollis aer dr̃. Sic aia peccatrix mollis ẽ ⁊ fragilis ad cedendũ tẽtatoĩb⁹ ſiue carnalib⁹ ſiue ſpũalibus. Dñ ſic mulier fornicaria recipit oẽs maſculos. ita aia peccatrix oĩs tẽtatoĩs motũ Eccli. xxxvi. Oẽm maſculũ excipiet mulier. ¶ Tertio qꝝ mulier appetit hr̃e corpis venuſtatẽ. Vñ ſm Ariſ. Oĩs femina hz generaliter flexibiliorem capillũ ⁊ molliorem q̃ vir. ⁊ cerviceꝫ hz longiorem colorẽ albiorem faciem leniorem ⁊ carnem molliorẽ. Vñ maxime in his partibus mulieres oñdũt laſciuiã. ſ. i capillis. in ceruice. in facie. in colore. ⁊ in reliq̃ carne. In quib⁹ oĩb⁹ cõſter plurimi peccatores offenduntur qꝝ aiuz hñtes effeminatũ ad predictorum ornamentum intendunt. Vñ nota q̃ peccatores hñt capillos capitis. i. cogitationes vel affectiões mẽtis flexibiles ad maliciã ⁊ ſũt ceruicoſi ꝑ ſuperbiã ⁊ colorati vꝰ̃ dalbati ꝑ hypocriſim ⁊ exteriorẽ apparẽtiã. ⁊ etiã carne molles ꝑ gulã ⁊ luxuriã. Unde re. xxxi. ☞ Mulier circũdabit virũ. i. malitiã fẽininã alius iduet maſculinꝰ. ¶ Quarto qꝝ mulier hz vocis tẽuitatẽ qꝝ. ſ. peccatores tenuẽ ⁊ modicã voces ad deũ hñt laudandũ vel peccata ſua ꝓfitendũ. vñ ꝑt dici de tali peccatore illd̃. xiij. Reg. xiij. nõ erat vox neq; reſpſus. ¶ Quinto qꝝ mulier hz lingue volubilitatez ⁊ ſermonis facilitatẽ. Sic pctores ſũt faciles ad male loqndũ ⁊ mẽtiẽdũ ⁊ detrahendum ⁊ ſimilia ꝑs. Linguis ſuis doloſe agebãt. ¶ Sexto quia mulier habet motus tarditatem ⁊ inceſſus breuitatez. quia ſcilicet peccator tarde mouetur ad penitentiam. ⁊ parum proficit in via. Sap. v. Pedes eorũ pigri ad ambulandum. ¶ Septimo quia habet ad iram pronitatem ſic peccator faciliter turbat̃ ꝑs. peccatores videbit ⁊ irascetur ⁊c̃. ¶ Octauo quia mulier habet odij tenacitatem. Sic peccatores nimis portant odiuz in corde. Et hinc eſt qꝺ̃ a deo ſi inuẽnt miſericordiã aut peccatoꝝ medicinam. Eccli. xviij. Nõ hõini ſeruat irã ⁊ a ꝺ̃o q̃rit medelã. ¶ Nono qꝝ mulier hz inuidie liuiditatem ⁊ ſic peccatores iuicẽ ſibi iuidẽt. Apls. gal. v. Inuicẽ ꝓuocãtes inuicez inuidentes ⁊c̃. ¶ Decimo qꝝ mulier hz laboris impaſſibilitatẽ: ẽ enĩ impatiẽs laboris. Sic peccator delitioſus refugit laborẽ pnie ꝑs. In labore hominũ nõ ſũt ⁊c̃ ¶ Undecimo qꝝ hz libidinis cõcupiſcibilitatẽ. ℔ ẽt ptinet ad quoſlibet peccatores luxurioſos gb̃ dr̃ Jac. iij. Cõcupiſcitis ⁊ nõ habetis ⁊c̃. ¶ Duodecimo qꝝ

mulier habet malitie immensitatem. Mā malitia mulieris maior ē q̄ viri. ⁊ p peccatuꝫ homo efficitur non sapiens sꝫ malitiosus ⁊ subdol⁹ ps. Os tuum abundauit malitia ⁊ lingua tua cōcinabat dolos ¶ Decimotertio qr mulier hꝫ spē modicitatem. Sic peccator parū confidit in deo sed magis ponit spē suā in fallaci mūdo. vñ finaliter cogent dicere illō Isa. xxviij. Posuimus mēdatū spem nostrā. ¶ Decimoquarto mulier hꝫ mēdacij loquacitatem frequenter. n. mēdatia loquitur ⁊ sic peccatores sunt p̄ni ad mētiendū ps. Filij alieni mentiti sunt. ¶ Decimoquinto qr mulier hꝫ inuerecundie infirmitatem. Mā mulier posth̄ verecundiam deponit sine verecūdia existit. ⁊ sic q. peccato assuefacit efficit infrunitus. Hiere. iij. Frōs mulieris meretricis facta est tibi noluisti erubescere. ¶ Itē aia opantis malum assimilatur mulieri pgnanti. ¶ Primo rōne cōceptiōis. qr sicut dicit Arist. Femina q̄ masculuꝫ p̄capit. qr minus grauat ⁊ pulchrioris est coloris ⁊ mūdioris ⁊ motus leuioris q̄ si feminam portaret. Per masculū ergo intelligitur opus bonum. p feminaꝫ vō opus malū. Mā opus bonū est pulcrius ad intuendū. mundius ad cogitandū. leuius ad faciendū maxime existēti in charitate que oia facit facilia ⁊ leuia. Econtra aūt femina. i. opus maluꝫ ē imundū feruidū ⁊ onerosum. Vñ aia opantis malū est similis mulieri gignēti filiam feminā. Jac i. Cōcupiscentia cum pepit parit peccatū. ¶ Secundo rōne impgnationis. Naꝫ hꝫ Aristo. signa impgnationis sunt qr mulieres pregnātes res diuersas desiderant. colores mutāt sub oculis liuescunt. Vbera turgescunt ⁊ ventres intumescūt nauseā ⁊ vomitū patiunt grauedine p̄munt. in laboribus affliguntur in partu clamare cōpelluntur ⁊ sepe periclitant. Sic aia peccatrix ⁊ male disposita diuersa appetit per auaritiam. colorē mutat. i. apparentē oculis exterius nouitatē assumit per luxuriā sub oculis liuescit per inuidiā. turgescit ⁊ intumescit p̄ supbiam. nauseā. ⁊ vomituꝫ patitur p̄p gulā ⁊ crapulā. grauedine premitur ⁊ in labore affligit p̄ accidiā clamat ⁊ interdū periclitatur per irā. ¶ Tertio rōne parturitionis qr licet mulier cū voluptate p̄capiat tñ cū dolore pturit. Peccatum enim cōcipitur dū actu cōmittitur ⁊ tūc hꝫ delectationem. sed parturit dum punitur. ⁊ tunc habz dolorem. Joh. xvi. Mulier cum parit tristitiam hꝫ. ps. Dolores vt parturientis.

¶ Capitulum. viij.

Appetitus spiritualis nutrimenti. s. eoꝝ q̄ nutriūt spūz destruit ex multis. Sicut ēt ex multis cāis destruit appetitus corporalis. Mā appetitus spūalis perdit q̄nq̄ ex carnali effectione sicut appetitus cibi q̄nq̄ pditur ex viscoso phlegmate. vt dicit Auic. Est. n. q̄nq̄ multum phlegma viscosuꝫ cōphensum in ore stomachi. qō si refugit a cibo nisi in quo sunt caliditas ⁊ acuitas. sed postea ex acceptiōe illius acuitur. ⁊ fit inflāmatio ⁊ extēsio ⁊ nausea ⁊ nō gescit nisi cū euacuatiōe. Est aūt velut humor phlegmatis affectus siue amor carnalis q̄ stomacho. i. alo velut viscus insē parabilis heret. Vñ Apls dicit Ephe. v. q̄ nemo carnem suam vnq̄ odio habuit sē. Hic ergo dum orificiuꝫ stomachi. i. gustum animi imbuit nauseam inducit. Vnde carnali amore plenus spūalia fastidit Prouer. xxvij. Anima saturata calcabit fauū. ⁊ talis nausea siue fastidiū periculosū est aie ⁊ fere mortiferū ps. Oēm escam abhominata est aia eoꝝ ⁊ appropinquauerunt vsq̄ ad portas mortis. Augusti. Sicut periculosuꝫ est corpori corporeas escas non posse p̄cipere. ita periculosū ē aie spūales delitias fastidire. ¶ Secundo destruitur appetitus spūalium ex honoris ambitione. sicut ꝑm Auicen. perditur appetitus cibi ex catarro descendēte a capite. Nam ex assiduitate catarri a capite defluentis idest ad stomachum venientis fit interduz appetitus destructio sed velut catarrus capitis est elatio ⁊ supbia mentis que tunc ad stomachum vadit cum appetitum honoris ⁊ ambitio-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nem dignitatis inducit. Tūc.n. spiritualiz appetitū quē inducit humilitas. supbie vacuitas penitus excludit. Et nota q̄ fm Auic. ex tali catarro a capite desluēte plura nocumēta in mēbris ad q̄ descēdit aliqñ generant. Mā aliqñ vt dicit descendit ad guttur ⁊ sp̄argitur ad palatū ⁊ ad pulmonē ⁊ ad meri. ⁊ ad stomachū. ⁊ qñqz vulnerat ea. ⁊ qñqz descēdit ad neruos vsqz ad lōgnquora mēbra. ⁊ generatur ex eo aliqñ sanies ⁊ pleuresis ⁊ extenuatio. ⁊ p̄cipue cū catarrus ē acutus ⁊ calidus. ⁊ dolores stomachi ⁊ fluxus vētris ⁊ rasura intestinoz cū est salsus ⁊ acetosus. Sic ergo ex catarro capitis generantur vt dictū est multa nocumēta in corpe sic ēt ex ambitiōe cordis ⁊ appetitu honoris causant plurima vitia in hoīe. de qbus beatus Bernar. in quodā sermone sic dicit Ambitio subtile malū. secretū virus. pestis occulta. doh artifex. liuoris parēs. vicioꝝ origo. tinea sanctitat. excecatrix cordiū. ex remediis morbos causans. ex medicina lāguoꝝ generās. ¶ Itē Innocen. de vilitate humane cōditōis ꝟ idē ostendit dicens. Ambitiosus statim vt ē ad honorē p̄motus in superbiā extollitur. in sanctiā effrenatur. nō curat p̄desse sz gloriatur p̄esse. p̄sumit se meliorē. q̄ cernit se supiorē priores dedignatur amicos ⁊ notos: nō curat extraneos comites contēnit antiquos. vultū auertit cernicē erigit. fastū ostendit. grandia loqtur sublimia meditat. subeē ñ patitur. p̄esse molitur subditis onerosus oibus infestus hōceps. molestus. arrogans. grauis. ⁊ importun⁹. ¶ Tertio quoqz destruit appetitus sp̄ualis ex auaricie retētōe sicut destruitur appetitus cibi ex nulla vel ex pauca corpis resolutiōe. Mā ꝟ accidit qñ nō fit resolutio in corpe vel qñ fit pauca sicut fit in sebibus in qbus tm̄ nā laborat ad expellē dū morbū qō refugit ab attractiōe: vnde si fugit humiditatē cibalē ex venis neqz vere ex stomacho ⁊ iō tolerat dimissio cibi tpe extēso. Propter istā ēt cām vrsus ericij ⁊ plura aialia in hyeme abstinent a cibo ⁊ nō cōmedūt tpe extenso: qz tūc nā occupatur in rectificando illud qō est in corpibus coz ex humoribꝰ crudis ⁊ ad ministrādo ip̄m loco eius qō resolutū. sz ad vltimū necessitas cibi iducit vt supplear locū eius qō resolutū. Cū aūt nō est resolutio aut resolutio p̄ua nō est necessarius cibꝰ exterior. Est ergo auaricia velut q̄dā febris ardētissima q̄ ita q̄lam occupat vt nulla resolutio fiat. Non eni aia auari parit nisi p̄ elemosynarū largitionē vel liberalitat̄ dationē sua pecūia vel tp̄alis substātia resoluat. i. expēdēdo vel consumēdo minuat. Est enim in corde auari morbus cupiditat̄ circa cuius impletiōez tm̄ laborat auar⁹ p̄gregādo q̄ cū no refugit distractōez in dādo. Vñ q̄ aia eius est sic occupata tp̄alīū affectionibus destruit in ipsa sp̄ualīū appetitus. Sūt ēt in auaris crudi humores. i. crudeles ⁊ impie cōceptiōes que ita replēt ⁊ occupant aiam vt oēm ab eis excludant pietatis ⁊ charitatis affectū. p̄o. xij. Viscera impioꝝ crudelia. ¶ Quarto prouenit destructio appetitus sp̄ualis ex amoris remissiōe sicut ex debilitate epatis debilitat virtus appetitiua vt Auic. dicit. Mā velut ō bilis epatis tepiditas ē amoris. q̄ appetitū minuit qz quanto quis deum tepide diligit tanto minus spiritualia attingit ac appetit. Et tāto magis afficitur anima spiritualiz sapore. quanto magis incalescit diuina dilectione. Maz ⁊ aqua tepida inducit abhominationem ⁊ vomitum ci borū Apo. iij. Quia tepidus es incipiam te euomere ⁊c. vnde sicut tepiditas aque ita ⁊ tepiditas aīe nauseā ⁊ abhominatiō nē inducit cibo ⁊ sp̄ualiz. ¶ Quito quo qz destruit ex solicitudinū multiplicatiōe qz sicut perdit appetitus corporalis propter vermes existentes in ventre. ita perditur appetitus spiritualis pp̄ solicitudines tp̄alium exītes in mente. Mā vmes hmōi vt dicit Auic. nocēt intestinis quibus cōlocat stomachus ⁊ iō mouent stomachum ad vomendū non ad cōmedendū ⁊ attrahendū. Sic temporales solicitudines in corde existentes potius mouēt ad expellendum affectum sp̄ualiū q̄ ad

appetendum ea. Grego. quanto acrioꝛi cura aĩa inardescit ad ĩsima tanto tẽpoꝛe dĩnabili refrigescit a sũmis. ¶ Sexto ỗstruitur etiaꝫ appetitus spiritualis exracõis cõceptiõe sicut destruitur appetitus coꝛalis pg impgnationẽ ⁊ retentionẽ mẽstruoꝝ. Mã ĩfi mulier ꝓgnãs ⁊ poꝛtans cõceptũ in ventre est homo tumidꝰ ⁊ indignãter poꝛtãs rancoꝛẽ in coꝛde. Et quasi sanguinẽ retinet menstruum qui ef fundẽdi sanguinẽ alteriꝰ appetitum vel studium habet. Vel refertur impregnatio ad luxuriã ⁊ coꝛruptionẽ carnis ⁊ pcipue tollit spiritualiũ delectatiõũz appetitũ Apls. ij. Corint. xij. Animalis. i. carnalis homo non percipit ea que sunt spũs dei. ¶ Septimo destruitur appetitus spiritualium delectationũ ex indiscretiõe penitentie. sicut ꝓpter nimium exercitiuz ⁊ laboꝛem inordinatum secundum Auicen. destruitur appetitus coꝛporalis cibi. Similiter ex inordinato laboꝛe penitentie vel abstinentie. vel exercitij spiritualis plerunqz incurritur grauedo ⁊ lassitudo accidie: que sic anime appetitum deuastat. vt nil amplius boni ei agere liceat. Vnde sicut Tulꝰ. i libro de offi. dicit. In oibꝰ negotiis ꝑncꝑ aggrediaris adhibẽda ẽ discretio. Cõsidera ergo ne nimis capias. Mã i ꝓuerbiis. dr. Qui nimis capit parũ stringit. ⁊ ꝓicitẽdũ ẽ onꝰ sub quo i vita deficias. Juxta illud. Qui plus posse putat sua q̃ natura mimistrat. posse suũ suspans se minꝰ eẽ ꝓr. ¶ Jẽ appetitus mundane felicitatis affligit doloꝛ capitis. ¶ Prio rõne pene. Mã sicut doloꝛ capitis sic ⁊ felicitas ꝓsperitatis ñ ẽ sine. pena ex eo q̃ q̃rit cũ laboꝛe. possidet cũ timoꝛe amittit cũ meroꝛe Et sicut Augu. i ĩdã Epla dicit. Prospera huius mundi asperitatẽ hñt. tociũditatem falsam certũ dolorem incertam voluptatem. duruz laboꝛem. timidam quietem rem plenam mi sericoꝛdia, spem beatitudinis inanem.

¶ Scõo rõne cẽ. Quia hic doloꝛ aliq̃n nascit ex caloꝛe aliq̃n ex tumoꝛe. Caloꝛ ẽ nimie cupiditatis ardoꝛ ⁊ vel mali desideriꝫ feruoꝛi vñ doloꝛ capitis ex caloꝛe nascit q̃n mens desiderio rerum temporalium anxie cruciatur. ⁊ talis homo clamare ꝓt illud. xiij. Reg. xij. Caput meũ doleo caput meum doleo. Torquetur enim mens cupidi vel si assequi non possit qd̃ appetit vel si aliq̃n amittit qd̃ diligit. Tumoꝛ aũt capitis ẽ elatio mentis. Vnde doloꝛ capitis ex tumoꝛe natus quoties ex abũdãtia boni opis animꝰ gloriat. ꝑs. Cõuertet doloꝛ eiꝰ in caput eius ¶ Tertio ratione cure. Nam vt iste doloꝛ capitis curet opoꝛtꝫ pmo q̃ moꝛbi materia subtrahatur. Materia naqz mũdane felicitatis q̃ appetitũ deoꝛdinat tpalia sunt q̃ duplr subtrahũt. Vno mõ actu. i. dũ pauperibꝰ eroganꝫ alio mõ ab aio dũ de eis nõ solicitaꝫ. ⁊ vtroqz mõ inoꝛdinato appetitui resistitur: iz si doloꝛ ꝓcedit ex caloꝛe adhuc oz q̃ caput oleoroseo inũgaꝫ qz hmõi oleũ ẽ frigidũ ⁊ signat cruoꝛes martyrum. Et iõ dum passiones sc̃oꝝ martyrum legis i qbus maxime ꝓtẽptꝰ mũdi viguit quasi oleo roseo caput vngis iz añq̃ oleum infundas oz vt caput radas supflua resecando ⁊ sic materiam moꝛbi destruis: ⁊ fomẽto frigidi olei feruoꝛẽ caloꝛi rẽpmis. Debes ẽt estũ fugẽ ⁊ vmbꝛã q̃rere divine ꝓtectõis vt dicas cuz ꝑs. Domine deꝰ salutis mee obumbrasti super caput meum in die belli. Sed si sit doloꝛ prouenies ex tumoꝛe: tunc oz oleo violaceo caput vngẽ vt possis doloꝛẽ mitigare tumoꝛis. Viola ẽ hũilis herba que dum de terra nascit non procul a terra ꝓceritate sepatur. Oleum ergo hũilitatis placat supbiã mentis: sed cauẽ ne oleum pcõris ipinguet caput tuum. Oleũ peccatoꝝ ẽ blãdimẽtũ adulationis: ḥ. aũt oleũ tumoꝛẽ capitis nõ ỗstruit iz nutrit. Vñ vtẽdũ est oleo Salomonis dicẽtꝫ oleũ de capite tuo ne deficiat. Bre go. Oleũ de capite. i. charitas de mẽte.

¶ Capitulũ. ix

Postolorum perfectio ⁊ aliorum qui secuti sunt eos assimilãtur lateri. Eis enim promittit xp̃s q̃ erũt assessoꝛes et collaterales sui i iudicio vt dicit glosa sup illõ. ꝑs. La

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dent a latere tuo mille ꝛc. ꝛ hec similitudo
apparet cõgrua triplici rõne. ¶ Primo
rõne discretõis. distinguit enim in corpe du
plex latus s. sinistrũ ꝛ dextrũ. Ex q̃ distin
ctõe intelligit duplex pfectio eorum vna
quãtũ ad vitã pñtẽ ꝛ hoc pertinet ad latꝰ
sinistrum. Sinistrũ. n. latꝰ ẽ qõ clypeo mu
nitur qõ gladio vel ense accingitur qõ
ponderibus portandis subijcit vnde ꝛ
leua vocatur a leuãdo eo q̃ sit aptior ad
leuãdũ aliqd ꝛ portandũ. Et hec omnia
bñ ꝓpetũt Apls ꝛ eoꝝ seqcib⁹ qꝝ ipi scu
tũ fidei fortiter tenuerũt. Ense vl gladio
vbi dei fortiter pugnauerũt ꝛ tribulatio
nũ ꝛ laboꝝ ꝛ psecutionũ onera lõganimi
ter portauerũt. Est alia pfectio eoꝝ quã
tũ ad statũ glorie ꝛ ista significat plat⁹ de
xtrũ qõ est potꝰ sinistro. vñ dextera dei
vocat vbi sũt potiora bona. s. glorie. ꝛ iõ
xps ibi dr sedẽ. Hãc duplicẽ pfectionem
petunt ꝓ filijs mr filioꝝ Zebedei cũ dixit
dicat sedeãt hi duo filij mei vnus ad dex
teram tuã ꝛ alꝰ ad sinistrã. ad q̃ ipi qꝝ ñ rectũ
itellectũ hẽant dixit xps. Nescitis qd pe
tatis ꝛ postea subdit. Sedẽ ãt ad dexteras
vel ad sinistrã nõ ẽ meũ dare vob sz qbꝰ
paratũ est apre meo. ¶ Scdo rõne ꝓpõ
nis. Mã ptes latꝝ q̃ dñr coste qr iterio
ra custodiunt componuntur ex ossibus:
sunt. n. in costis vt dicit Constan. xiij. of
sa septena ꝛ septẽa ex vtroq; latere collo
cata. Septem ossa que sunt in latere sini
stro siue coste sunt septem vtutes s. tres
theologice ꝛ q̃tuor cardinales quibus in
pñti vita Apli ꝛ eoꝝ sequaces instituti ꝛ
muniti fuerũt. Vel forte representant ꝓ
fectionẽ septẽ donoꝝ spiritussancti. Sed
septem coste in latere dextro signant se
ptem dotes. s. tres aie que sunt visio que
succedit fidei ihesio q̃ succedit spei ꝛ fru i
tio q̃ succedit charitati. Et q̃tuor erũt cor
poris glorificati. s. claritas q̃ rñdet prudẽ
tie subtilitas. s. spũalitas q̃ rñdet iusticie.
Erit eni corpus spũale totaliter subiectũ
spiritui agilitas q̃ respõdet tẽperãtie im
passibilitas q̃ rñdet fortitudini. ¶ Tertio
rõne passionis: qꝝ licet latus multipliciter
patiat ex vẽtositate tñ ex caboꝝ multitu
dine generata miro mõ cõpatimit ita vt ꝛ
pe homo moriat. Sic ḡus sancti multa
patiantur aduersa tñ eis vẽtus superbie
vel vanegloie maxime est timendus: qꝝ
maxime spirituales viros infestat. Et di
cit Ypocras in prognosticis. qꝝ in acutis
egrum iacere in latere ꝛ precipue dextro
bonum signuz est. qꝝ significatur qꝝ loca
vicina cordi nõ sũt oppillata: neq; malo
mõ oppressa: sz ad se dilatata: sic bonum
est signuz iacere in latere sinistro insistẽdo
vite actiue sed melius in dextro insistẽ-
do cõtẽplatiue. Grego. magne sunt vite
actiue merita sed cõtẽplationis potiora:
vnde neq; auferri vnq̃ marie ps dicitur
qꝝ actiue vite opera cum corpore transe
unt. cõtemplatiue vo gaudia melius ex
fine cõualescũt. Et similiter beatꝰ Bernꝰ.
hoc idẽ opinãs dicit bonũ acgrit gradũ
q̃ bene ministrauerit proximo forte me
liorez qui bene vacauerit deo optimũ ãt
qui perfectus est in vtroq;.

¶ Capitulum. x.

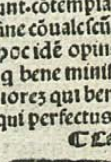

Varicia assimilatur lepre.
¶ Primo ratione corru
ptionis qꝝ scilicet in lepra
est vniuersalis humoruz
corruptio ꝛ ifectio mẽbro
ruz: ꝛ similiter ex auaricia
ꝛ cupiditate oẽs hũoꝛes. i. affectiões aie
corrũpunt. Leo papa in quodã sermo
ne amore pecunie vilis est oĩs affectio. ꝛ
aia lucri cupida ẽt ꝓ exiguo pire non
metuit nullũq; ẽ iusticie in illo corde ve
stigiũ in q̃ sibi auaricia fecit habitaculũ
ꝛ hac oĩa ecclesie mẽbra inficiunt sz laici
clerici plati ꝛ subditi Hiere. vi. A mino
re vsq; ad maiorẽ a, ppheta vsq; ad sacer
dotẽ oẽs auaricie studẽt. Dñ Rabanus
super Matth. O pestis maligna auaricia
semper bõis animis decertãda quẽ illesũ
quẽ incõcussuz dimittis: gentes humanũ
cõfudisti tu discipulũ comitẽ xpi ab apla
tu ꝑcipitasti: tu milites custodiẽtes sepul
crũ captiuasti. Nũqd nõ bñ dictũ est pe
cunie obedijũt oĩa, Eccli. x. ¶ Secundo rõ
ne distinctiõis. Distinguit a medicis. qua
druplex cõiter lepra. Est. n. q̃dã lepra q̃ di

citur elephantia que fit de melancolia inficiente sanguinē. Et dicit elephātia q; sicut elephas diuersis distinct⁹ est maculis. Sic ⁊ patiens hāc speciem lepre diuersis maculis respergitur in cute siue in pelle. Ita etiā homo auarus replet diuersis maculis.i. diuersis vitijs: q; vt dr.). Thi. vj. Radix omniū malox cupiditas. Petrus Rauēnas in quodā sermone. Malorum radix cupiditas transgressionis est mater magistra nocendi ⁊ primipilaria iniquitatis auriga malicie. ficaria virtutū. seditionis origo fonea scandalorum. Et ideo etiam Grego. dicit in. xx. libro Mora. Qō auaricia latenter ouk in mēte sed punctiones peccatorū omniū patenter producit in operatione. Secūda species lepre dicitur leonina q̄ fit de colera inficiente sanguinem: hec multū inficit oculos vnde ꝑcipue cognoscit per depilatiōes supercilio rum. Ita auaritia oculos inficit dum ea q̄ videt auarus male cōcupiscit: vnde beat⁹ Jos. auaricie cupiditatē concupiscentias oculorum vocat: q; auarus inuisibilibus spretis sola visibilia q̄rit. ps. Oculos suos statuerunt declinare in terrā. q; s. non intendūt auari nisi ad terrena conquirēda. Tertia spēs lepre dicit tyria siue serpētina a tyro serpente q; sicut serpēs ille facile deponit corium: ita qui laborat hac lepra deponit cutes ⁊ caro ꝓpter corruptionē flegmatis. Vnd⁹ etiā q̄dā signa sunt putrefactio gingiuarū ⁊ labiox ⁊ raucedo vocis ⁊ igressio extremitatū digitox manuū ⁊ pedū ⁊ vnguiu⁹ casus. Sic⁹ auaritia hoies expoliat per rapinas carnes putrefacit ꝑ delicias q; multi auari postq̄ ditati sunt deliciis affluunt ⁊ voluptatib⁹ putrescunt. Joel. j. Computruerunt iumenta. i. peccatores rōne non vtentes in stercore suo. i. in tpali lucro. de quo apls. Qia arbitror vt stercora vt xp̄m lucrifaciam. Mā post lucrum tpaliū putrescunt turpitudine voluptatū: ergo putrescit in eis caro per vitiū luxurie ⁊ gingiue per vicium gule sicut patet in auaro illo diuite qui epulabatur quottidie splendide ad qō etiam sequit raucedo vocis ⁊ putredo labioꝝ. i. turpiloquiū ⁊ stultitia verborum que in conuiuijs ⁊ delitijs solent abundare. Nota ergo q; auaricia expoliat per rapinā putrefacit per inuidiam q; auari inuidēt alijs de lucris tpalib⁹. Prouer. xiij. Putredo ossium inuidia. Jtē auari morientes expoliant in domo putrescunt in sepulchro. Jtē in eis putrescunt labia ne ꝓfiteant pctā ⁊ ingressantur digiti vt non restituant aliena. Quarta lepra est que vocat allopicia. i. vulpina: q; sicut allopides. i. vulpes hīt supercilia depilata. ita depilantur ⁊ hi qui hanc patiūtur leprā. Vnde esset oportuna mulieribus que sibi ea depilant: q; tunc nō indigerent ad depilandum ea ferreo instrumento. Et huiusmodi leprosis facies itumescit. Sic in auaris diuitibus ouk supercilium ⁊ tumor superbie. ꝺ qō Apls. j. Thi. vi. diuitibus huius seculi precipe non alta sape sē. Aug. Difficile est vt non sit superbus qui diues est: tolle superbiam ⁊ diuitie nō nocebunt.

Capitulum. xj.

Auditus interior ⁊ perceptio verbi dei filis debet esse auditui corporis exteriori. Nam ad perfectionem auditus corporalis q̄nq; sunt necessaria que suo modo requirunk ad auditum interiorē. Primum est potentia sentiēs. s. virtus animalis auditiua. Sic opꝝ q; sit interius in aia virtus spūalis gre que faciat ipsam animā spūaliter sentire ⁊ audire percipere que dicunk. Vñ Greg. dicit q; nisi spūs sanctus auditox corda impleat ad aures corporum vox docentiū incassum sonat. Formare. n. vocem magistri exterius pōt: sed hāc imprimere interiox non valent. Quia igit hec virt⁹ a deo est sicut vtus auditiua ab aia. Ideo dr Jos viij. Qui est ex deo vba dei audit. Scōm instrumentū ꝓueniens ꝑs constantinū est quoddā os petrosum siue cartilaginosum qō est ꝓcauū siccū ⁊ durū. Concauū quidem est vt sua ꝓcauitate spiritum ꝓtineat ⁊ aerem. Tortuosum est ne stupor ex subita ⁊ vehementi allisiōe spiritum ledat audibilem. ⁊ ideo organi cir-

cularitate sonus tpate susceptus spiritum audibilem non reuerberat sed delectat. Durum etiaz est vt in eo mollior fiat aeris collisio vt sic sonitus maior fiat. Unde tympanū melius resonat flāte boreā qui est ventus frigidus ⁊ siccus q̄ flāte austro humido atq; lento: vt ait Constan. Silr etiā interior animus vt sit doctrine auditę efficaciter receptiuus opz primo q̄ sit concauus per humilitatem. Gre. in omelia. Via domini ad cor dirigit cum sermo veritatis humiliter audit. ¶ Item oportet q̄ sit tortuosus per ruminationē. s. vt verbum receptum qō cibus mētis est nō subito transeat: sed diutius siue frequentius ruminet: vel reuoluat. Illud enim qō vadit per tortuosum meatū non subito sed lente ⁊ tractim girando pertrāsit. Sic etiam verbum auditum nō debet homo dimittere: sed frequenter in corde conferre ⁊ reuoluere: sicut de beata virgine dicitur. Lu. ij. q̄ conseruabat oia verba hec conferens in corde suo. ¶ Item debet esse durus ⁊ siccus per retentionē. Mam res dura ⁊ sicca melius retinet ⁊ custodit id qō recipit q̄ tenera ⁊ mollis. Luce. xj. Beati qui audiunt verbum dei ⁊ custodiunt illud. Sed ꝑm Arist in libro de sensu ⁊ sensato organum auditus est aer qui continetur intra aures inclusus in miringa. i. in quadaz pellicula. ⁊ ille aer opz q̄ sit firmꝰ qui si haberet propinum motum vel sonum non perciperet sonum exteriorem. Sicut patet in his quibus ex motu talis aeris tiniunt aures. Sic aia hominis debet doctrinam verbi recipere in interiori memoria ⁊ firmiter pseuerare in ea. Josh. xiij. Si verba mea in vobis mānserint ⁊c. Greg. super Ezech. ¶ Multi legunt ⁊ ab ipsa lectione ieiuni sunt. ¶ Multi vocem predicationis audiunt sed post vocem vacui recedunt. Quorum si venter comedit viscera non replent. Quia ⁊ si mente intellectū sacri verbi recipiunt obliuiscendo ⁊ nō seruando q̄ audierūt hoc in cordis visceribus non reponunt. Ja. j. Mō auditor obliuiosus factus. ¶ Tertiū est necessariū medium ornate sensatū deferens. Defertur enim sonus ad aurem ꝑm Constantinuz hoc modo q̄ duo nerui ab anteriori parte cerebri procedentes in ossib⁹ auriū infigunt per quos spiritus audibilis ad predicta ossa defert quibus exterior aer formam soni deferēs imediate cōiungit. Unde aer percussus illa ossa collidit ⁊ spūs in eis existens ꝑm proprietates existentis ibi aeris ⁊ neruos allidentis immutat qui sic imutatus recurrens ad suā cellulam fantasticā imutationem repzesentat ⁊ sic auditum causat. Sicut igitur sonus rei corporalis defert ad aurem mediante exteriori aere: ita ⁊ sonus doctrine spiritualis trāsfunditur ad audientis intellectum mediante exteriori doctore vel predicatore. Unde Apo. dicit Ro. x. q̄ fides est ex auditu ⁊ auditus per verbum dei. Et ideo de apostolis predicantibus dr in ps. In omnem terram exiuit sonus eorum: propter qō qui vult impleri diuina sapientia oportet q̄ frequēter predicationes ⁊ scholas. Prouer. x v. Qui sapiens querit doctrinaz propter quod erit am dicit Hugo de sācto victore q̄ prudēs auditor oēs libenter audit oia legit non scripturam: non personam non doctrinā spernit ab oibus indifferenter qō sibi deest. i. deesse videt querit non quantū sciat: sed quantū ignorat cōsiderat. ¶ Quartum est anima intendens: qz cum anima intenta est circa vnum non bene intēdit ad aliud. Unde sepe homo intendēs alijs campanam pulsantem non audit. Sic etiam verba dei homo interiori auditu nō percipit nisi circa eā intentionē apponat. Unde dum est in predicatione non dz cogitare de alijs neqz debet intendere ad sonum verborū tm̄ vel ad ornatum sed magis ad spiritualem sensum cuius contrarium multi faciunt. Unde Sene. in epistola. Quidam veniunt vt audiant ⁊ non addiscant. sicut in theatris voluptatis cā ad delectandas aures oratione vel voce vel fabulis ducuntur. ¶ Magnam partem auditoꝝ videbis cui phie schola diuersorium ocij sit. Non illud agunt vt aliqua illic vitia deponant vt aliquam legem vi

de accipiant que mores suos erigat sed vt oblectamento aurium perfruantur. Aliqui etiam cum pugilaribus veniunt non vt res accipiant sed verba que taz sine fructu alieno discunt q̄ sine suo audiunt.

¶ Quintum est obiectum temperatum z proportionatum: qz auditus z vniuersaliter ois sensus in extremis cōtristatur z in medijs delectatur. Vnde nimis fortis sonus corrumpit z tollit auditū. Et ideo dicit Ambro. in hexameron q̄ incole regionis illius vbi nilus fluuius ortꝰ est audiru priuati propter nimiū strepitus ipius fluuij de monte cadētis. Sic doctrina spiritualis dz esse proportionata auditorꝫ capacitati. vt. s. fm qualitatē z capacitatez auditorꝫ formek sermo doctorum. Vnde quibusdam adhuc rudibus Apo. dicebat .j. Cor. iij. Tanq̄ paruulis in xpo lac vobis potū dedi non escam ꝛc. ¶ Itē audit⁹ verboꝫ dei qualis esse debeat ondit̄ ex ipsis auribus. ¶ Primo qz ipse aures sp sunt aperte: nō. n. aliq̄ claudunk sicut ipsi oculi vl os: ex quo ondit̄ q̄ homo ad audiendū verba dei dz esse sp patus. Jac. j. Sit ois homo velox ad audiendū. Vnde aures fm Ysi. dicunk ab hauriēdis vocibus. ¶ Scdo qz aures sunt cartilaginose q̄ duab⁹ de causis fuit necessariū. ¶ Primo ꝓpter defensionē. Defendit. n. ne qd nociuū decidat in auditū. ¶ Scdo ꝓpter tuuamē qz. s. vox percussi aeris cū ad cartilaginē venerit ibi fortis adunatur intra foramina auditus: z sic vnitus melius p̄cipitur sonus. Quod ergo aures sunt cartilaginose signat q̄ id qd̄ homo audit ne postea per oblionez perdat: dz in carta scribere: stultū enim est propter ꝓfidentiā memorie nihil scripture cōmendare: sicut Piero. dicit. Eccli. xxx viij. Sapientiā scribe in tpe vacuitatis. ¶ Tertio quoq; quia aures sunt perforate sed sunt hec foramina sicut torcular trāsuersa ne frigidus aer nimis cito intrans interiores pāniculos ledat z ne nociuū aliq̄d accidat qd̄ auditū impediat: vt dicit. Consta. In quo signat q̄ qui verba dei audiunt dñt ea transuertere meditando z recitando frequēter vl verba audita transuertunt qui ea cordo perserutando discernūt z in effectu opis. vlterius conuertunt. Vnde Ber. dicit in quadā epistola q̄ auris bona z que libenter audit vtilia prudenter discernit audita: obedienter operat intellecta ps. In auditu auri obediuit mihi. ¶ Quarto quo qz qz aures sunt multipliciter passiue. Mā aliq̄n patiunk ex apostemacione z ib spiritualiter accidit qñ homo ex aliquo verbo relato vel iniurioſe dicto concipit contra aliquē odium vel rancorē. Tunc ens odium cōceptū est vt apostema auris interioris. Aliq̄n vero auris patitur ex vermium subintratione z hoc est qñ ex aliqbus corruptis verbis subintrāt tentationes z ꝑcupiscentie carnales. sicut Apo. dicit q̄ corrūpunt bonos mores colloquia praua. Aliquādo vero patit ex humorū coadunatione: quasi aūt corrupti humores ad aurem confluentes sunt false opiniones ex doctrinis hereticoꝫ prauę doctrinis generate. Aliq̄n vero patit auris ex mala nerui dispositiōe seu contractiōe z hoc est qñ aliqs ex alicui⁹ verbis z suggestionib⁹ retrahit a bono faciēdo: qz retractio opis boni est vt q̄dam contractio nerui. Aliq̄n vo audit⁹ nō habetur ex defectu foraminis: sicut cū in puero ꝑcreato natura instrumentū audit⁹ ꝑforare neglexit: qō vtiq; esse potuit. vel ꝓpter naturę defectionē vel ꝓpter inobediētiā materie. Sic etiā aliq̄n deficit aliqs circa vbum dei: qz illud qō audit non penetrat ad cor⁹ qō est vel ex defectu nāli intellectus. s. qz non intelligit qō audit: sicut dñs dixit discipulis adhuc rudib⁹ Math. xv. Adhuc z vos sine intellectu estis. Vel qz non recipit ab affectu z voluntate obediendi vel faciēdi: contra qō dr Ja. j. Estote factores vbi z non auditores tm fallētes vosmetipsos. ¶ Quinto qz aures hois sunt parue. Mā sicut dicit phs in libro de aialibus. Nō inter oia aialia hz aures imobiles z breuiores sed ad audiendū maxime efficaces: z ib est pp bonitatē complexiōis. In quo qdē signat q̄ hō dz eē audiendo firm⁹ z quiet⁹ sicut maria magdalena que

sedebat secus pedes dñi ⁊ audiebat vbum illius. Lu.x. Et ꝟ signat auriū imobilitas: sed martha econuerso mouebat in ministrādo. ¶ Ité significat in breuitate auriū ꝙ hoi delectabilis ⁊ cōpetēs est nō plixa sed breuis doctrina: vnde pdicationes ⁊ lectiões nō dñt esse longe sꝫ breues ⁊ succincte q̄ auditū delectēt ⁊ animū non grauent. Dñ Hugo de sctō victore in didasco lic.ii.v. dicit ꝙ lectio duob⁹ modis aio fastidiū ingerere solet ⁊ affligere spīm: ⁊ q̄litate videlicet si obscurior fuerit: ⁊ quātitate si prolixior extiterit. In vtroq; magno vti moderamine opꝫ ne qō ad refectionē ḡfitū est sumat ad suffocationē. Vel in eo ꝙ homo hꝫ aures breues sed efficaces signat ꝙ ex paucis auditis dꝫ multa cōijcere: qz sicut terra bona ex paucis seminib⁹ plurima gramina producit: sic sapiens ex paucis verbis auditis plurimas sententias colligit ꝓpter qō in ꝓuer. dicitur ꝙ pauca verba sapienti sufficiunt.

¶ Capitulum xij.

Beatoꝝ q̄ sunt in celo refectio sine satietas affluēs cene ꝺm illd Apo.xix. Beati q̄ ad cenā nuptiaꝝ agni vocati sunt. Mā in cena solēni cuiusmodi fuit illa quaꝫ fecit rex assuer⁹ Vel. iusta eē ꝓsueuerūt: primo tpis ꝓgruitas. Luce.xiiij. Misit seruū suū hora. s. ꝓgrua cene dicere iuitatꝫ vt veniret. Sic ad eternā refectionē sancti congruo tpe aduocant. s. post famē ⁊ laborez seculi: post pondus diei ⁊ estus Apo.xiij. Amodo tā dicit spūs vt requescāt a laboribus suis ⁊c. Et Ysaie.xlix. Nō esurient neqz sitient amplius ⁊c. ¶ Scdo loci amenitaꝫ. scce li empirei Apo.ij. Cor.v. Scimus ꝙ si terrestris dom⁹ nra dissoluatur domū non manufactā hēmus in celis: vñ de illa amena regione celesti dicit Ber. in sermone. O beata regio paradisi. O tā regio deliciarū ad quā suspiro de valle lachrymaꝝ vbi sapientia sine ignorantia vbi memoria sine oblione: vbi intellectus sine errore: vbi ratio sine obscuritate fulgebit. Ibi etiam sicut dicit Apo. fulget qō non capit locus sonat qō nō capit tps: olet qō nō spargit flatus sapit qō nō minuit edacitas heret qō non diuellit sacietas. Ibi q̄q; sicut idē Augu. dicit videt stulticia sapientia Salomonis. ibi esset deformitas pulchritudo absalonis. ibi tarditas esset velocitas azahel. ibi debilitas iudicaret fortitudo Sansonis. ibi esset mortalitas longa vita matusalem. ibi paupertas esset regnum Aug. Ibi etiam vt idē Augu. dicit nihil obest. nihil deest. nihil extra qō appetatur. nihil intus affluit qō fastidiatur.

¶ Tertio inuitantis hilaritas. s. xpi dicentis. Venite ad me oēs qui laboratis ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiaꝫ vos. Mathi.xj. Et iterum. Lu.xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum vt edatis ⁊ bibatis sup mensaꝫ ⁊c. Et de hac mēsa siue cibo ad quā te xps inuitat loqꝫtur Bern. in sermone quodā. O vere felix ⁊ gloriosa sacietas. o sacruꝫ cōuiuium. o desiderabiles epule. vbi nimirum anxietas nulla: nullū poterit eē fastidiū gnimo sacietas sūma: ⁊ sūmū mentis desideriuꝫ. De potu illi⁹ quoq; mense loquit Greg. in moza. dicēs cū ad ipsuꝫ fontē vite venerim⁹ erit nobis delectabilis ipiessa sitis sit atq; sacietas sꝫ lōge aberit a siti necessitas longe a sacietate fastidiū: qz sitientes saturabimur ⁊ satiati sitiemus. Et nota ꝙ hilaritas ⁊ leticia ⁊ gloria ipsi⁹ xpi inuitantꝫ ⁊ reficientꝫ dꝫ eē nobis maxie desiderabilis ita ꝙ sicut Christ. dicit de reprobe lapsi. Si q̄tu die oporteret nos tormenta pferre si ipsā gehēnā paruo tpe tolerare: pro eo vt xp̄m videre possem⁹ in gloria veniētē ⁊ sctōr eius numero sociari nō erit dignum pati omne qō triste est mō: vt tāt boni tanteq; glorie ꝓcipes hēremur. ¶ Quarto fercu lor⁹ diuersitas. i. gaudior⁹ ⁊ ꝑmior⁹ varietas. Mā tot ⁊ tāta sunt ibi gaudia ꝙ oēs Arithmetici huius mundi nō possent ea numerare oēs Geometri nō possent mēsurare oēs Grāmatici Rhetorici dialectici nō possent ea sermonibus explicare. Etenim nec oculus vidit nec in cor hois ascendit que preparauit deus diligētib⁹ se Isa.xxxv. Gaudiū ⁊ leticiam tenebunt ⁊

UNIVERSIDAD DE MURCIA

fuglet dolor ꝛ gemit⁹ Bre. in omel. Que lingua vel qs itellect⁹ cape sufficit illa superne ciuitat⁹ quãta sint gaudia angelorũ chorus itereſſe cũ beatiſſimis ſpiritib⁹ cõditoris gloꝛie aſſiſtere pñtẽ dei vultũ cernere ꝛ circũſcriptum lumẽ videre nullo metu moꝛtis affici icoꝛruptibꝰ perpetue mũere letari. Ibi ergo ſic dicit Ber. Gaudiũ erit iuſto ſtus ꝛ extra gaudium ſurſũ atq; deoꝛſuz gaudiũ circũcirca vbiq; gaudiũ plenũ. Et pñt ꝫ verba bti Bernꝛ. ſic ītelligi q⁹ ſancti gaudebunt it⁹. ſ. ītra ſe de aie ꝛ coꝛpis glorificatiõe ꝛ extra ſe ꝺ hominũ ꝛ ãgeloꝛ aſſociatõe ſurſũ. ſ. ſuꝑ ſe ꝺ dei viſiõe: deoꝛſũ. ſ. ītra ſe de celi ꝛ aliꝺ creaturaꝝ coꝛpalium pulcheꝛtudie. ꝛ circũcirca de oiuz ſenſuũ delectatõe ꝛ refectõe cũ ipſe de⁹ oium ſenſuũ ſpũalitũ obiectũ ſit futuꝝ: erit nãq; ſpeculum viſui: cithara auditui vl guſtui balſamũ olfactui flos tactui ibi erit candoꝛ lucis eſtiualis amenitas vernalis abũdãtia autũnal⁹ reges hyemal. Erit quoq; ibi ꝛ ſi nõ reſpectu obiecti. ſ. ꝺi beatificãt. tñ reſpectu beatoꝝ ipoꝝ q̃ꝺã diſtinctio ꝛ varietas pmiorum. ꝓpter quã pñs dixit Jo. xiiij. in domo pris mei manſiões multe ſunt: vnde Grego. dicit li. iiij. dialogoruz. Si diſpar retributio in illa beatitudine eterna non eſſet vna potius manſio q̃ multe eſſent. Multe ergo manſiones ſunt in quib⁹ ꝛ ſi diſtincti bonorum ordines ꝓpter meritoꝝ variorum conſortium cõiter letentur: vnum tamen denarium oẽs laboꝛãtes acciplũt q in mult⁹ mãſiõib⁹ diſtinguntur: q; vna eſt beatitudo quã illic pcipiunt. ꝛ diſpar retributiõis q̃litas q̃ per opera diuerſa conſequuntur. ¶ Quinto miniſtroꝝ vrbanitas ſcilicet angeloꝝ. Heb. i. Omnes ſunt adminiſtratoꝛij ſpũs in miniſterium miſſi ꝛc. Miniſtrant enim nobis in hoc mundo angeli: quia ſicut dicit Ber. Credimus ſanctos angelos aſtare orantibus offerre deo vota ꝛ preces hominum. ſi ſine deceptione leuari pias manus perſpexerit. Vnde etiam Iſido. dicit in li. de ſummo bono. q; boni angeli ad miniſterium humane ſalutis deputati ſunt vt cunctis adminiſtrent mundi ꝛ regant omnia iuſſu dei. In alia autẽ vita ſanctẽ i hoc hominib⁹ miniſtrãt ꝛ animas ſanctorum de coꝛporibus exeũtes ad illius cene dulcedinẽ perducũt. qꝺ p⁹ exemplo Lazari. Lu. xvi. Factũ eſt autez vt moꝛeret mẽdicus ꝛ portaretur ab angelis i ſinũ Abrae. Bernꝛ. Tu ſi vis hẽre miniſteriũ angeloꝝ fuge conſolationes ſeculi ꝛ tẽtationibus reſiſte diaboli. ¶ Sexto diſcũbẽtium grãta ſocietas. ſ. beatoꝝ cũ angelis icoꝛruptibili vita gaꝺẽtiũ ſm illud. Neq; nubent neq; nubẽtur: ſz erũt ſicut angeli dei i celo. Grego. Intuere cetuz nõ ſolũ ex hominibus ſz ex angelis atq; archangelis thronis ꝛ dominationibus principaribus ac poteſtatibus cõuocatũ. De rege aũt q horũ mediꝰ reſiꝺet ꝺicere vox nulla ſufficeret. Et fugit eni oẽm ſermonẽ atq; oẽm ſenſuz hũane mẽtis excedit decus illud. illa pulchꝛtudo. illa virt⁹. illa gloria. illa magnificẽtia illa maieſtas. Et dicit ẽt Proſper de vita cõtẽplatiua. Illa ciuitas q̃ eſt ãgeloꝝ ſanctorum oium cõgregatione beata meritis fulgẽtib⁹ micat. Vbi eterna ſalus exuberat. veritas regnat. vbi neq; fallit quiſq; neq; fallit: vñ nullus beatus cijcit vbi nullus miſer admittit. ¶ Septimo inſtrumentoꝝ ſocũditaſ. i. melodia cãticoꝝ. Yſa. li. Audiet in ea gratiarũ actio ꝛ vox laudis. Et apoc. xiiij. Et vocẽ quã audiui quaſi citharedoꝝ citharizãtiũ in citharis ſuis ꝛc. Bre. in mora. In illa eterna patria q̃n luſtoꝝ mens in exultatiõe capit: lingua in cãticũ laudis eleuatur. Augu. ſup Joh. Ibi hymnidici angeloꝝ chori. ibi ſocietas ſupnoꝝ ciuiũ ibi dulcis ſolẽnitas a peregrinationis huius triſti laboꝛe redeuntium. ibi feſtiuitas ſine fine: eternitas ſine labe. ſerenitas ſine nube. Octauo luminarium copioſitas ſcilicet corpoꝝ glorioſoꝝ. Math. xiij. Fulgebunt iuſti ſicut ſol ꝛc. Apoc. xxi. Ciuitas illa non eget lumine ſolis neq; lune ſed claritas dei illuminabit illam. ¶ Nono cene diuturnitas idẽ eternitas bonoꝝ. ꝺo. in eternuz exultabunt ꝛ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

habitabilis in eis. Est.n. eternitas ſm Boeti. diuturnitas ſine fine ⁊ carens omni mutabilitate ſed dei eternitas nō ſolū ſine cartis ſed etiā intrio. ¶ Decimo quietis ſuauitas Ysa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis fiducie. ⁊ in requie opulenta. Vnde in illa beata vita ſicut dicit proſper de vita cōtēplatiua ē certa ſecuritas. ſecura tranquillitas felix eternitas eterna felicitas vbi ē amor perfectus timor nullus: dies eternus alacer motus ⁊ vnus omniū ſpiritꝰ. ¶ Itē oiuz malorū imunitas ps. Nō accedet ad te malū ⁊ flagellū rc. Augu. Quanta erit ibi felicitas vbi nullum erit malū: nullum latebit bonum vacabit dei laudibus qui erit oia in oibus. ¶ Caplm. xiij.

Charitas aſſimilat dorſo propter ꝙtuor. ¶ Primo qz dorſuz ē onerū portatiuū vñ dorſuz a duricia eſt dictū eo ꝙ ſit forte ⁊ duruz ad onus portādū ⁊ durabile ad diutius ſuſtinendū vt dicit Ihō. Et dorſi cutis ſpiſſior ⁊ durior eſt ꝙm in ceteris ptib⁹ animalis. Hec aūt oia competunt charitati de ꝙ Apo. dicit. j. Cor. xiij. ꝙ oia ſuffert. ſ. onera pro xpo Aug. Sarcia xpi ꝙ infirmitati grauis eſt leuis efficit charitati. Cant. viij. Fortis eſt vt mors dilectio rc. Et ideo dorſuz charitaꝫ faciliter portat onus tribulatiōis. vñ ps. poſui tribulatiões in dorſo nſo. Sed nō. ꝙ dorſuz in hoie. etiā vocat terguz eo ꝙ illo reſupini in terra iacem⁹ qō nullū aīal facit niſi hō. Dñ bruta in vētre aut in latere iacēt. Sed hō reſupinus dū tergo terre inheret oculos ad celū h⁹. ꝙ etiā charitati cōueniunt q̄ terrena bene diſpenſat per actiuā ⁊ celeſtibus ſemper intēdit per vitā cōtēplatiuam. Ad primū eni hoz inclinat amor proximi ad ſecundū vo facilius erigit amor dei. vnde Apo. dicit Ephe. iij. In charitate radicati ⁊ fundati: vt poſſitis cōprehendere cū oibus ſanctis que ſit latitudo longitudo ſublimitas ⁊ profunditas. Eſt enim charitatis ſublimitas in altitudine contēplationis. Eſt vero charitatis profunditas in humilitate actionis. ¶ Scō qz dorſum eſt omniū alioz officium fundatiuū qz omnia fundata ſunt ſupra ipſum ſicut ſupra carinam nauis: ⁊ ſic charitas eſt fundamētum quoddā omniū virtutū: ⁊ primus lapis huius fundamenti eſt xps: qz ipſe exēplū ⁊ mandatū primū attulit perfecte charitatis. Vñ dicit h eſt preceptū meū vt diligatis inuicē rc. ¶ Scōi vero lapides huiꝰ fundamenti fuerunt apoſtoli ⁊ prophete etiā per fidē xpi venturi in fundamento eccleſie collocati ⁊ ſuper hos poſtea aliorum fideliū eccleſie fabrica eſt erecta. Vnde Apo. dicit eis. Eph. ij. Eſtis ciues ſanctoz ⁊ domeſtici dei ſuperedificati ſuper fundamentū apoſtoloz ⁊ pphetaz ipſo ſūmo āgulari lapide xpo ieſu. ¶ Tertio qz dorſum eſt viſcerū defenſiuū ⁊ opertiuū. Viſcera fecē ⁊ turpitudiné cōtnētia ſunt peccata que charitas operire dicit in homine penitēte. j. Petri. iij. Charitas operit multitudinem petoz. Pro. x. Vniuerſa delicta operit charitas. Ipſa etiaz charitas petā excuſando ⁊ purgando defendit apud iudicū dei: vel ipſa defendit viſcera. i. interiores virtutes in qbus nutrimentū anime cōtinet. ne a tentationibus vel perſecutionib⁹ ledant. Grego. Charitas ſancta cor pacificat ⁊ mentē i tentatiōibus cor roborat Glo. interli. Apoca. vj. Nullū permittit deus cadere qui ei ſeruit vero amore. ¶ Quarto quoq; qz dorſum eſt multaz leſionū ſuſceptiuū. Dorſum.n. patit verberationē ⁊ excoriationē ⁊ multa alia mala. Sic ſancti propter dilectionem dei ⁊ proximi ſuſtinuerūt ⁊ excoriationē ſicut patet ō beato Bartho. apoſtolo ⁊ verbera ſm illud. Alij ludibria ⁊ verbera expti Hebr. xj. ⁊ multa alia maja vt ſubdit ibidē ⁊ multa etiā ex charita te pro alioz peccatis ſuſtinuerūt ps. Supra dorſum meū fabricauerūt petōres. ¶ Itē charitas aſſimilat ſenſui tact⁹ propter. v. ¶ Primo rōne organi. Nā organum tactus ſic dicit phs ſcōo li. de aia nō eſt caro qz in nullo ſenſu pōt fieri ſenſatio ſi tangatur organuz: vt ſi qs aliqđ coip⁹ ponat albūin ſuperficie oculi nō videt: ſz tact⁹ ſen

ter sensibilia posita supra carnē: & ideo caro nō est organum tactus. & idcirco sicut Arist. dicit in libro de sensu & sensato organum sensus tactꝰ est aliquō intrinsecū circa cor: organū enim tactꝰ: & si nō possit esse a qualitatibꝰ tāgibilibꝰ totaliter denudatū. propterea qꝫ huiusmodi ḡlitates sunt elementoꝝ ex quibꝰ ipsum organum cōponit: tñ opꝫ ipsum esse medie tpatum vt sit in potentia ad obiecta tangibilia sicut medium ab aia. Vñ quanto aial hꝫ cōplexiones magis reducta ad mediū tanto est melioris tactꝰ opꝫ ergo qꝫ organū tactꝰ sit multum terrestre qꝫ terra min⁹ inter elemēta hꝫ de virtute actiua & opꝫ qꝫ sit positū in loco calidissimo circa cor ex cuius caliditate terre frigiditas ad tēperiē reducatur Sicut ergo organum & principium tactus nō est caro sed aliquid circa cor: cuius signū est: qꝫ si lesio accidat in locis circa cor est maxime dolorosa. Sic etiaꝫ amor charitatis nō est amor carnalis. sed spiritualis in corde radicatus ſm illud Deu. vj. Diliges dominum deū tuū ex toto corde tuo Vnde circa cor videt esse proprium organum charitat: propter qō dicit Apo. Ro. v. qꝫ charitas dei diffusa est in cordibꝰ nostris per spiritū sanctum qui datus est nobis Aug. Nō aūt carnalis: sed spūalis inter vos hꝫ esse dilectio: ergo organū spūalis amoris nō caro est sed cor. ¶ Scdo ratione medij. Medium enī in sensu tactus vt dicat pōs in lib. de aia est duplex vnus intraneum & cōnaturale. s. caro. Aliud extraneum & accidentale. s. aer & aqua. Manꝰ que se tangunt in aqua tangunt se mediāte aqua qꝫ illō quod est in aqua oportet esse humectatuꝫ. Et illa humiditas cū sit qualitas aque non pōt esse sine suo subiecto qō est aqua. Et simile est de his qui se tangunt in aere cū etiā aer sit humidus sed magis latet nos de aere qꝫ de aqua qꝫ sit medium propter hoc qꝫ cōtinue sumꝰ in aere. Et ideo imperceptibiliter inheret nobis. Sicut etiam de aqua latēt aialia q̄ sunt in aqua qꝫ. s. non percipiunt aquam que est inter ipsa & corpora tangentia.

¶ Tres magis latet de aere qꝫ subtilior est & minus sensu perceptibilis. Similiter ista amore charitatis diuine mediū. s. naturale & intrinsecū est caro & humanitas a verbo dei assumpta: qꝫ per incarnati vbi mysterium noua mentis nostre oculis lux diuine claritatis infulsit: vt dum visibiliter deū cognoscamus per hunc in inuisibilū amorem rapiamur vt Greg. in prefatiōe dicit. Vnde hortat Aug. in libro de catechizandis rudibꝰ dicens. Ama amorē illꝰ qui amore tui amoris descendit in vterū virgis & ibi amorē suum amori tuo copulauit: humiliando se sublimādo te cōiūgendo lumē sue eternitatis lumo tue mortalitatis. Propter ḥ Bern. super Cant. dicit qō quicquid blandit de carne ꝓpria vel aliena sacrosancte carnis christi amori postponere debemus. Et ſm eundem Ber. Iba carne sua mediante xps dilexit nos sapienter fortiter & dulciter. Dulciter qꝫ carnem induit: sapiēter qꝫ vicia carnis curauit: fortiter: qꝫ in ea mortē sustinuit. Sed quasi medium extraneū est proximꝰ vel alie creature visibiles quibus mediātibus ducimur ad diuine bonitatis noticiam & amorē. Vnde Augu. in libro cōfessionum dicit. Celum & terra & oīa que in eis sunt ecce mihi vndiq; dicunt vt amē te deus neq; cessant dicere oībus ita vt inexcusabiles sint. Intellige per aquā grossiorem creaturaꝫ corporalē visibilē. Per aerem subtiliorē & imperceptibilē quibꝰ oībus mediantibus in dei amorē manuducimur. ¶ Tertio rōne instrumenti qꝫ licet tactus fiat per quodlibet mēbrū corporis tñ inter oia membra exteriora manus videnť ꝓpria instrumenta ad palpandū & tangendum quas natura tpatas hac rōne composuit. vt calida & frigida facilius sentirēt. Et sunt cōcaue & neruose & temperate. Concaue vt melius tangenda percipiant & tenenda fortius teneant neruose vt sint fortiores & vt ibi vigeat sensibilitas: qꝫ omne nerosum sensibile est. Temperate vero fuerūt vt a re qualibet facilius imutent. Sicut ergo sensus tactꝰ viget in manibꝰ. ita amor charitaſ in operibus manibus. n. precipue nos opamur

Jo.iij. Nō diligamus verbo neq; lingua sed opere. Gre. Nunq; est amor dei ocio-sus: operat.n. magna si est si autē operari desinit iam amor non est. Sed attende q̄les sunt manus.i. opera charitatis q; con cane ad operandū humiliter neruose ad operandū fortiter ꝛ prate ad operandum delectabiliter. q; prata delectant: extrema vero conturbāt. ¶ Quarto rōne subiecti q;.s. sensus tactus vī esse subiectū ꝛ funda mentum omniū aliorū sensuum sine quo non inest alalibus aliquis sensus sed non econuerso. Unde sensus tactus de necessi tate inest oibus alalibus sine quo nullus alal esse pōt vt probat plūs in.iij.li. de ala. Alij aūt sensus non insunt de necessitate sed sunt de bene esse. Neq; est inſtātia de gustu q̄us nullum alal possit viuere sine alimento: q; gustus prout susceptiuus est alimenti est quidā tactus: prout aūt distin guit a tactu sic est discretiuꝰ sapor qui fa ciunt alimentū delectabile vel triste vt ac cipiatur faciliter vel refutet. Sicut ergo tactus est aliorū sensuū fundamentū ita vt nullus sine eo eē possit. Sic quoq; ꝛ cha ritas est oiuz virtutū forma ꝛ complemē tum. ita vt sine ea nulla vera virtus ꝛ pfe cta eē possit. Et ideo Apo. dixit vt supra allegatum est in charitate radicati ꝛ fun dati. Greg. Dt multi arboris rami ex vna radice prodeūt. sic multe vtutes ex vna charitate generant nec hꝫ aliquid viridi tatis ramus boni operis si non manet in radice charitatis. ¶ Quinto ratiōe obie cti. Est eni tactus discretiuꝰ ꝛ perceptiuꝰ ſlitatū tangibiliū: qualitates aūt tangibi les sunt calidū frigidū humidū ꝛ siccum durū ꝛ molle ꝛ q̄dā hmōi vt graue ꝛ leue acutū ꝛ hebes ꝛ silia: q̄ etiaz oia adaptant charitati q̄ facit hoiem calidū ꝛ frigidum calidus circa spūalia ꝛ frigidū circa tpalia humidū ꝛ lachrymosus cōpatiēdo siccus abstinendo. durū ad tollerandū molle ad pcēdū graue ꝛ maturum in moribus le uem ꝛ promptū ꝛ velocē in operibus vl graue in corripiendo. leue.i. velocem in obediēdo: vel q; amor oia facit leuia ꝛ fa cilia. ¶ Jtē acutū in cōtēplando ꝛ hebetē in malignando. Nescit enim amicus ꝛ alijs malignari.j. Corinth. xiij. Charitas non cogitat malum.

¶ Capitulum. xiiij.

Jbo spūali q̄ſr nutriēdus sit spūs oñdit exēplo sto machi. ¶ Prio q; stoma chus est aboꝛ receptiuꝰ. Dñ stomachus grece dicit os latine eo q; sit hostius ventris ad cibū recipiendū vt dicit Jsid. Est etiā stomachꝰ figure rotunde factus vt cibū recipiat quātitatē ampliorꝭ. Sto machus aūt humanꝰ in supiori pte est stri ctus. in inferiori latus: ꝛ ꝙ necessariū fuit Mā cū hō inter cetera alalia sit erectus ci bus eius sp ad inferiora descendit ꝛ ideo putilis fuit inferior latitudo vt in ea cibi possit recipi multitudo q̄ oia oñdunt sto machū esse receptaculū aboꝛ. Sic homo spūalē cibū siue spūalis doctrine de quo Mathē. xiij. Nō in solo pane viuit homo sed in omni verbo qđ procedit de ore dei siue lachrymose penitentie de quo psal. Cibabis nos pane lachrymaꝛ: siue celesti obediente. ō quo Jo. iij. Mdeus cibus est vt faciā volūtatē eius qui misit me ꝺz di ligenter suscipere primum cū predicatur. secōm cū inspirat. tertiū cum impetratur. Actuū. ix. Cū accepisset cibum cōfortatus est. ¶ Scdo stomachus est retētiuꝰ aboꝛ. Et hinc est q; stomachus interius est factꝰ asper ꝛ villosus vt cibum melius retinere possit. Nam si esset lubricus ꝛ in superfi cie planus: cibus ab eo recederet indige stus. Sic ala spiritualis cibi nō solum rece ptiua esse debet sed etiā retentiua ꝛ precipue cibi sacre doctrine. i. verboꝛ dei que nō solū recipi debēt ad audientiā vel in telligentiā. sz etiā retineri per memoriam Jo. xv. Si vba mea in vobis māserint ꝛc. Greg. in omel. Verba dei q; aure papitis mente retinete. Cibꝰ eni mentꝭ sermo dei est. Et q̄si receptꝰ cibꝰ stomacho languen te reiicit q̄ sermo audituꝰ in vētre memo rie nō retinet: sed quisq; alimenta non re tinet huius profecto vita desperat. Eter ne ergo mortis periculum formidate si

verba vite ⁊ alimenta iusticie que aure ꝑ
cipitis in memoria non retinetis. ¶ Ter
cio quoq; stomachus est cibo⁹ digestiu⁹
Vnde stomachus factus est in fundo car
nosus vt cõfortet in eo digestio. Caro eni
est calida ⁊ humida ex quibus qualitati
bus maxie digestio ꝓfortat. Per digestio
nẽ aũt corporale nutrimẽtuꝫ trãsmutat ⁊
alterat ⁊ efficitur simile nutrito. Vnde ali
mentũ qõ in principio digestionis est dissi
mile in fine omnium digestionũ efficitur
simile nutrito vt dicit pbs. ij. de aia. Sed
de cibo spirituali est ecõuerso qz non trãs
mutat verbuꝫ dei in mentem. sed potius
mens in similitudinẽ verbi. Interdũ eniꝫ
verbũ est dissimile ⁊ ꝫrium menti. Nam
verbũ humilitatis menti supbe ꝫriat: mẽ
ti luxuriose verbũ castitatis: ⁊ mẽti cru
deli verbũ pietatis: qũ ergo verbuꝫ audi
tum est tante efficacie vt possit mentẽ alte
rare ⁊ ad se ꝙuertere puta vt mens super
ba efficiat humilis luxuriosa casta crude
lis pia: tũc digestio verbi facta est. Et ad di
gestionẽ hanc licet similitudine alia hor
tatur dñs dicens Math. v. Esto ꝫsentiẽs
aduersario tuo ⁊c. Aduersarius. n. iste vt
Augu. exponit sermo diuinus est. qui pec
catori aduersatur pcñ prohibendo vel
iustitiaꝫ suadendo siue precipiendo. Cui
peccator ꝫsentire dꝫ ⁊ obedire si nõ vult
in eternũ perire. Notandũ etiaꝫ q̃ sicut
digestio corporalis cibi fit mediante calo
re naturali propter qõ pbus dicit in. iiij.
metheororuꝫ q̃ digestio est cõpletio hu
midi a ꝓprio naturali calore facta ex cõ
tractis cẽtib⁹ passionibus que. s. sunt in ip
so humido. Sic digestio siue transmuta
tio spiritualis ipsius anime fit mediante
amore ipsi⁹ verbi auditi: qz nisi homo af
ficiat ad ea que audit non transmutat ab
eis. Verba eni que nõ placent animũ non
mouent. ⁊ ideo dicit August. in li. de fide
christiana q̃ doctor agere id dꝫ vt non so
lum intelligat verbũ verũ etiaꝫ vt liben
ter ⁊ obedienter audiatur. ¶ Tres stoma
chus ab epate circũdat vt ad cibor̃ di
gestionem ei maior copia caloris ministre
tur. Par eni suis quoq; frustulis siue lin
guis stomachũ circũcingit ⁊ ei caloꝛẽ duꝫ
tribuit succositatẽ vnde sanguis genera
tur per quasdam venulas ab eo recipit.
Quinq; ergo frustule siue fibre que sunt
extremitates epatis. quinq; opera sunt ꝓ
cipua nostri redemptoris que animũ no
strum calefacere debent. ⁊ ad eius verba
amplectenda plurimũ inflãmare. s. incar
natio passio. descensus ad inferos resur
rectio⁹ in celum ascensio: vel forte sunt
quinq; vulnera ipsius saluatoris ad que
dum homo animi deuotionẽ dirigit. hu
moꝛes quẽdã lachrymosi amoꝛis ⁊ deuo
tionis ad epar. i. ad xpm mittit. ¶ Quar
to stomachus est ꝑm diuersam cõplexio
nem diuersoꝝ ciboꝝ appetitiu⁹ ⁊ diuer
simode digestiu⁹. Nam ꝑm Constã. si sto
machus fuerit naturaliter calidus cibos
grossos bene digerit: delicatos vero cõsu
mit ⁊ plus digerit q̃ eius appetitus sit. ⁊ ꝓ
pter similitudinẽ cibos calidos maxime
appetit nec famẽ sustinere potest. Ecõtra
vero frigidus nõ bene cibaria grossa dige
rit. sed grauat ex eis ⁊ ea in humoꝛes cor
ruptos ⁊ acidos cito ꝙuertit. Stomach⁹
vero siccus cito sitit ⁊ parus ei aque suf
ficit. Vnde si superfluũ biberit rugitum ei
in ventre facit. Si aũt stomachus fuerit
humidus nõ sitit. humidũ cibũ appetit ꝫ
parũ digerit. Alle igit dꝫ stomachũ calidũ
calore naturali qui habet animũ feruidũ
amore spirituali: ⁊ hic grossa ⁊ solida ci
baria. i. alta ⁊ difficilia dogmata bene capit
⁊ intelligit q̃ sunt perfector̃ cibus ꝑm illũ
Perfector̃ solidus est cibus Heb. v. Deli
cata vero. i. mollia ⁊ facilia ꝓ nihilo ẽsi
ducit. Sed semp similia sibi. i. feruentia ⁊
ignita eloquia concupiscit. ⁊ plus potest
opere capere q̃ presumpserit corde. nec
potest desiderium sustinere ociosum fri
gidus aũt ⁊ imperfectus animus grossa. i.
perfecta ⁊ magna dogmata non potest ca
pere ꝑm illud Heb. v. Facti estis quasi la
cte opus sit non solido cibo. Vnde si alta
vel difficilia talibus ꝓponant grauant
audire ea que non intelligunt. Vnde ple
rũq; talia documenta vertunt eis vel in
corruptionẽ erroꝛis vel in accidiaꝫ men

nis. Anim⁹ aũt arid⁹ ab hũore deuotiõis ⁊ si aliqñ forte sitierit aquã salutaris doctrine cito tamen cũ audierit ⁊ de modico satiat. ⁊ si talib⁹ ꝓdicẽ forte ꝓlixi⁹ murmurãdo. qui vo habet humidũ animũ carnalis ꝯcupiscentie humore ñ sitit aquas spiritualis doctrine sed tm̃ appetit cibus humidũ idest fluxũ operis luxurie. de quo frequent accidit q̃ multus appetit ⁊ pauc assegtur. ℣. Famẽ patientẽ vt canes. ¶ Quinto q̃ stomach⁹ est multipliciter passiuus patit eni euomitiones digestionẽ abhominationes. inflãmationem. eructationẽ ⁊ multa hmõi. Sic iterdum animus ꝓtra sanctam doctrinã patitur euomitionem cũ ipsam per memoriam non custodit. Indigestionem cum ipsam non diligit. Abhominationem cũ ipsam audire refugit. Inflãmationes vo patitur q̃ contra ipsam dedignatur vel q̃ de ipsa quando discit vel docet superbit. Apo. j. Corin. viij. Scientia inflat. Sed eructationem idest stomachi cuchtationem patitur qui ex ipsa ventum ostentationis querit. Patitur autem ista stomach⁹ quandoq; ex maligna complexione quãdoq; ex nimia exinanitiõe. quandoq; ex nimia repletione. quandoq; ex vigoris ɔfectione. quandoq; vo expulsiue virtutis debilitatione. Quasi autem inordinata ꝓplexio humorum in stomacho est in ordinatio passionũ puta amoris vel odii vel ire ⁊ similiũ ex qua frequẽt accidit q̃ homo est male dispositus ad audiendus verbum dei. Ex nimia etiaz paupertatis inanitione vl diuitiarum repletione q̃ vtraq; solicitudinem nimiam tribuit vel occupationem: frequenter retrahuntur plurimi ab auditu vel fructu verborum dei. Vnde. Prou. xxx. Mendicitatem ⁊ diuitias ne dederis mihi. Plures autem alii sunt quib⁹ ⁊ si ad sit sollicitudo ad audiendum deficit tamen vigor ad id q̃ audiunt opere implẽdum. Quidam vero verbum dei cum magna deuotione audiunt sed dum contrarie tentationes insurgunt q: in virtute expulsiua ipsarum tentationum deficiunt tentationibus debilitati nihil ex auditis proficiunt quia scilicet venit diabolus ⁊ tollit verbum de cordibus eoz vt dicitur. Lu. viij. ¶ Ites cib⁹ spũal doctrine requirit quatuor virtutes que sũt i homine corpe scz appetitiua retentiua. digestiua. ⁊ expulsiua. Oportet eni vt cib⁹ spũalis doctrine aia ꝓmo appetat sicut appetebat Daniel qui ꝓpe appetitũ sciẽtie dei vocat⁹ ẽ vir ỗsideriorum. Daniel. xj. Et spõsa ẽt in Cant. hũe cibum spiritualis doctrine appetebat ⁊ expectebat dicẽs. Sõet vox tua in auribus meis ⁊c. Dñi anima q̃ hũe cibum fastidit ad mortem tẽdit. ps. Oẽm escam abhominata ẽ anima eoz ⁊ ap. vsq; ad por. mortis. Augu. Sicut noxiũ ẽ copi corporeas escas nõ posse papere ita periculosũ est anie spũales escas fastidire. ¶ Item ops q̃ anima audita retineat. Nam sicut non ꝓdest corpi q̃ stomach⁹ cibũ recipiat: si receptũ statim euomat. Señ. Mõ ꝓdest cibus neq; accedit corpi qui statim sũptus emittitur. Similiter nec verbuz auditus ꝓdest si statim obliuiõi tradatur. ¶ Item ops q̃ mẽs auditus ⁊ retentum digerat ⁊ in bonos humores. i. in bonos mores cõuertat. ¶ Item ops q̃ ñ solũ digerat sz etiam expellat scz ea q̃ bonis moribus non congruunt respuat ⁊ abiciat: naz si intus retinet qõ expelli debuerat etiam bene digestis corruptionem ꝓstat. Notandus ãt q̃ secunduz quosdã ꝓdicte ẽtuor vtutes ex quatuor elementis contrahunt si bi vires. Vnde ignis q̃ est calidus ⁊ siccus correspõdet vtuti appetitiue: terra frigida ⁊ sicca retentiue. aer calidus ⁊ humid⁹ digestiue. aqua frigida ⁊ humida expulsiue. Ops. n. vt qõ ignis attraxit terra ex sua natura retineat ⁊ qõ terra retinuit aer dissolnat. ⁊ qõ aer dissoluit aqua emoliat. Ita quoq; spũaliter ignis. i. intelligẽtie claritas appetitum excitat. Nam cum itellect⁹ sublimiter ⁊ delectabiliter celestia cogitat appetitum spiritualem in mente causat ⁊ fit desiderium in corde hominis vt auide querat cibum sancte exhortationis. Terra vero idest stabilitas mentis causat retentionem: quia quod

appetitus per intellectum attrahit stabilitas animi firmiter custodit: sed aeris puritas mentis causat digestionez. qz qñ animus firmiter conseruat puritas mētis si deiter ordinat. Sed aqua. i. distrectionis mobilitas facit expulsionem. qz qñ suis morbus non congruit discretio remouet si perat z expellit. z sic a tēperamento animus nō recedit: sed temperamentuz seruans peccati morbo non succumbit. ¶ Item cibus sacramētalis de quo dominus dixit. Jo. vj. Caro mea vere est cibus zc. opat i aia ad modū cibi corpal. Mā nutrit aiam gram ꝓfectū: augmentat vtutes multiplicādo calorē inatū tēperat cōcupiscentiā refrenādo. in semp̄ vō calorē nature cōfortat charitatem inflāmādo depdita restaurat vires aie reparando z custodit homines ne pereat a peccatis ꝑseruando. Johā. vi. Hic est panis ḋ celo descendens vt si gs māducauerit ex ipo nō moriatur.

¶ Capitulum. xv.

Cogitationes assimilantur capillis propter tria. ¶ Primo quia capilli sunt capitis ornamentum. Vnde capilli dicuntur quasi capitis pili vt dicit Ysid. Sicut ergo capilli z specialiter pulchri sūt ornamentum capitis: ita cogitatiões pie atque bone z ornate sūt ornamētū mentis. Vnde Gre. dicit qz qñ capilli i capite sūt cogitatões i mēte Lu. xxj. Capillus de capite vro nō pibit qz nulla bōa cogitatio mētis sine retributōe trāsibit. vñ Gre. xx. li. moza. dicit qz añ dei oculos vacue nō transuolāt cogitatões nre z nulla mometa tēpis p aiuz trāseūt sine fructu retributiōis. ¶ Scdo qz capilli sūt cerebri ꝓtectiua. Mā iuuāt caput z cerebrū ꝑ extrinsecas lesiões z tō capilli sūt mlti z duri. Capilli. n. secundū Cōstā. ex fumo grosso z calido nascūt q exigneis z icēsis hūoribus p capitis poros egredit z ab aere extrinseco desiccat z sic in subaz capillorum pueritie: vñ in hūore crescēte capilli crescūt, eo ēt ꝓficiēte cessante. Et hz qlitatē tale fumi qlitas ē capilli. Et tō si fumus est multus capilli sūt multi. Si paucus pauci: si niger nigri z sic de aliis. Sicut ergo capilli sunt ad defensiones cerebri. ita cogitatiões bone sunt ad defensionē animi. qz dū feruenti ipso animo cogitatiões bone nō ingrediuntur i ipsum cogitationes prave. Vñ Jn ij Lassianus coll. ij. Incipiam⁹ bonas cogitatiões diligere z statim ab illis que male sunt dignabitur nos dominus liberare. Quasi ât fumi capillos nutriētes z causantes sūt exteriorum sensuum receptiones. qz de his que sensibus recipiuntur interiores cogitatiões formant. vñ sm modū fumi ē qualitas capilli. Qz secundum ordinationem vel deordinationem exteriorum sē suum sequitur ordinatio vel deordinatio cogitationū ꝓpter qđ dr Job. xxxi. Pepigi fedus cum oculis meis vt ne cogitarem quidez de virgine. ¶ Tertio qz capilli sūt multipliciter passui. Mā capilli icidūt vñ cesaries capillorum a cedēdo ē dicta q̄ solū viroꝝ eo q viro rōdi decēs ē sz mulieri ē idecēs. ¶ Jtē capilli discriminant vñ dicunt crines mulieꝝ qz viris discriminantur sicut dicit Ysid. ¶ Jtē capilli decalbant sez deficiēte humore pinguj quo nutriunt capilli. Etsi humor talis non deficit sed cum humore alius iciat vel ipedit nō caluicies simpliciter dr sed est q̄dam caluicies specialis que allopicia vocat a medicis. i q̄ nutrimento corrupto capillorum ꝓgeries enascit. ¶ Jtē capilli dealbant sez cū canescūt. Hec omnia conueniunt cogitationibus nostris que aliquādo sūt superflue z tūc sūt precidēde. Vñ Gre. li. v. Moral. Magno studio superflue cogitatões āputande sunt. sz tamē amputari fundit⁹ nequaq̄ posſūt. sp enim caro superflua generat q̄ spiritus sanct⁹ ferro solliciti cuncta abscidat. Aliqñ vō cogitatões nre sūt dubie vel ioridiate z tūc sūt discriminānde. i. diligent discernēde z ꝓponēde. Et hoc fit qñ hō ad mētē suā p rōnis iturū reddit. Quia sicut dicit Gre. i. Moz. Si a domo mētis ad mometū rō discedat, quasi absēte dña cogitationū se

UNIVERSIDAD DE MURCIA

clamor velut garrula ancillaꝝ turba multiplicat. vt ãt rõ ad mẽtẽ redierit mox ꝓfusio tumultuosa ꝓgescat ⁊ quasi ãcille se ad inuẽctũ op⁹ tacite reprimũt. dũ cogitationes prin⁹ curi ꝓpijs ad vtilitatẽ subdũtur. Aliqñ sũt omnino praue ⁊ noxie. ⁊ tunc sunt penitus decluande. i. totaliter ⁊ a radice. i. a principio euellende. Isa. ij. Auferte malum cogitationum vestrarũ ꝛc. Vnde Ihero. i epla ad demetriadem dicit. Est utilissimum atqꝫ perfectum vt assuescat animus sollicite ⁊ peruigili cura ac custodia discernere cogitationes suas. ⁊ ad primum animi motum ꝓbare vel improbare qđ cogitat vt vl bonas cogitationes alat vel statim malas extinguat. Hic nanqꝫ fõs est boni ⁊ origo peccandi. ibi maxime oportet obseruare peccatum vbi nasci solet: statimqꝫ ad primam tentationis faciem ⁊ malum anteqꝫ crescat restringere dum adhuc est in cogitatione. Aliquando vo sunt nigre ⁊ fede ⁊ tunc sunt per penitentiam dealbande. Ps. Lauabis me ⁊ super niues dealbabor. Nam ꝑnitentie ardor quasi capitis capillos õ albat. dum mentis cogitationes purificat vnde Gre. dicit. xiij. li. Moral. qꝫ electoꝝ mẽtes si qs in se carnales cogitationes inueniunt penitentie ardore consumunt nec cogitationes suas dilatari carnali voluptate ꝑmittũt: qꝫ eo semetipsos iudicãtes subtilius ferunt. quo districtũ iudicẽ ꝑ stolantur vicinũ. Vel etiam alia ratione dealbat penitentia caput mentis. videlicꝫ qꝫ ardorem libidinis frigefacit ⁊ sic fumosas ⁊ noxias carnales cogitationes repellit. Nam albedo canicie ꝑm Cõst. accidit ex nimia ifrigidatõe nutrimẽtalis hũorꝭ qui materia capillorꝝ existit. Nã phlegmatis frigidi hũidiqꝫ dominũ canicie ẽ generatiuũ. ex fumo. n. albo ⁊ frigido efficitur nonnũq albi tã capilli qꝫ pili. Et hinc ẽ et ꝑm Arist. qꝫ capilli tẽporũ citius canescũt qꝫ alij ꝑpter hũoris paucitatẽ ⁊ ossũ frigiditatez Vñ ꝑnia hũorẽ nutrimẽtalẽ ifrigidari facit dũ minuit ⁊ ira caniciẽ mẽti. i. honestatẽ iducit. Potest ẽt dici qꝫ canicies designat etatẽ maturatõez libidinis extictõez vitioꝝ puerilũ mortificationẽ. vite ꝑfectis ⁊ future ĩstãtẽ inouationem.

¶ Capit. xvj.

Contẽplatio assimilat sõno ꝓmo qꝫ sõn⁹ ẽ aialium vtutũ generatiu⁹. s. sẽsitiue ⁊ motiue. Quiescũt. n. sẽsi ĩ sõno ab exterioꝝb⁹ imutationib⁹ sẽsibiliũ ⁊ corp⁹ĩ mobilitat. Sic ꝙ contẽplatiua vita regrit qtẽ aberterioꝝbus motibus ⁊ actionib⁹. Vnde Beda i q̃dã Omelia dicit qꝫ contẽplatiua vita ẽ ab omni exterioꝝ actione qescere. ⁊ soli desiderio conditoris inhere. Vñ Ezechiel p quã ꝓphetiua vita õ signat describit qeta sedens ⁊ a corporali ministerio vacans Luce. x. ¶ Scõdo qꝫ sõn⁹ ẽ naturaliũ virtũ cõfortatiu⁹. Vñ ꝑm Phm sõn⁹ ẽ qes aialiũ vtutũ cũ imẽsione naturaliũ. Naturalis eni vtus i sõno fortiꝰ operat. Vñ i dormiente virt⁹ digestiua ĩtẽdit tũ ꝓpter reuocatiõez caloris ad ĩteriora tuꝝ qꝫ aia qescit ab actionib⁹ sẽsitiue ⁊ motiue potẽtie. ⁊ iõ vehemẽtiꝰ opat vt⁹ naturalis. Sic i cõtẽplatione cũ aia retrahit ab exterioꝝbus occupationibus vigor mentis ad ĩteriora reducit. Vñ vis rõnalis qꝫ ẽ nãlis ⁊ ꝑpa vtus homins fortiꝰ opat ⁊ affectiua vehementiꝰ inflammatur. ⁊ itellectiua altiꝰ eleuat ꝑm illud Thre. iij. Sedebit solitarius ⁊ tacebit ⁊ leuabit se supra se. ¶ Tertio qꝫ sõn⁹ ẽ spũs restauratiu⁹. Dicit Aui. qꝫ somn⁹ est reddit⁹ spirit⁹ ab istrumẽtis sẽsuũ cũ ꝑfũdatione vt digerat nutriẽs vt patz i sõno se exercitãtiũ i qb⁹ somn⁹ ẽ ꝓfũd⁹ ꝑpter supfluitatẽ resolutõis spũs. Naturaleni desideras additionẽ ⁊ restaurationẽ i substãtia spũs ꝓfũdat ipsuꝝ i ĩteriorib⁹ ⁊ facit ipm latere ab exterioꝝb⁹. vñ fit i eis ꝓfũdior ⁊ lõgior sõn⁹ ⁊ sic dormiũt q per medicinã euacuati. sũt. Nã dũ purgãtur plurimũ i talib⁹ õ substãtia spũs cũ superfluitate dissoluit: sz p somnũ spũs reparãt ⁊ sue vtuti reddunt vt dicit Aui. Sic etiã ferior spũs q p peccata ẽt venialia facilit sepe minuit. p ꝓfũditatẽ sõni. i. p cõtẽplatioez itimã recrescit ⁊ repar. ¶ Quar

UNIVERSIDAD DE MURCIA

eo q; somnus ē ēt exteriorū partiū corporis infrigidatiuus. Vñ ꝺm ꝓbm. in li. de somno ⁊ vigilia. Calor nāt̄is alit̄ se hꝫ in vigilāte q̄ in dormiēte. q; in vigilante ꝓcedit ab interioribus ad exteriora. sꝫ in dormiēte ecōtrario retrahit ab exteriorib⁹ ad interiora scz ad stomachū ⁊ ꝓtes illas. Et iō exteriora corpis remanēt frigida ⁊ ꝓp hoc indiget hō magis cooperiri dormiens q̄ vigilans. Sili⁹ ⁊ tēplatio revocat hoiem ad se ipsū ⁊ inflāmat ipsum circa cordis interiora. i. circa spūalia ꝺm illud. In meditatōe mea exardescet ignis sꝫ frigefacit eū circa exteriora. i. circa tpalia vt non curet de eis neq; diligat ea.

¶ Quinto q; somn⁹ ē humor⁹ reparatiuus ⁊ clarificatiu⁹. Vñ si somn⁹ sit moderatus cibus bñ digerit corpus ipinguat. calor nāt̄is augmētat. humores repant ⁊ oēs clarificant. Sic ēt ꝑ ꝓtēplationē sobrias ⁊ discretā q̄ nō plus q̄rit sapere q̄ opꝫ cibus fidei ⁊ spūalis doctrine bñ intrinsece gubernat ⁊ opat. mens deuotiōe ipinguat calor ⁊ charitas augmētat. ⁊ humores. i. affectiōes ⁊ cogitatōes interiores repant ⁊ clarificant. Vñ ipse ē somnus de quo Eccli. xxxi. Somn⁹ sanitat̄ in hoie parco. ¶ Sexto q; somnus ē ventū vnitiu⁹. q; virtus in vigilia dispsa in somno vnit̄ dū ad intima revocat in corpe dormiētis. vt Aug. dicit. Sic aia cōtēplātis tota ad se ipsaz ⁊ in se ipsaz recolligit ⁊ vnit̄ ⁊ iō circa spūalia fortior repitur. Vñ dns ō ꝓtēplatiua vita loquēs dixit ad Martheam. Lu. x. Porro vnum est necessarium ⁊c.

¶ Septimo q; somn⁹ ē egrotātū alleviatiu⁹. Vñ infirmo si somn⁹ i q̄titate ⁊ qualitate fuerit ꝓtatus egrotū alleviat ⁊ futurā victoriā ꝓtra morbū annūciat. Qui ād fortit̄ ēt̄ quodāmō infirmat talis si vult alleuiari ⁊ sanari det se ocioni ⁊ ꝓtēplationi q; maxime p hanc victoriā obtinebit. In huius figura de Lazaro infirmato discipuli dixerunt xpo. Dñe si dormit salu⁹ erit. ¶ Itē ꝓtemplario assimilat visioni corporali. Vñ vt colligit ex. viij. li. Perspectiue ad visionē corpalē requiruntur. viij.

¶ Primū est sanitas siue bona dispositio organi visualis. i. oculoꝝ. Quasi aūt duo oculi aie sunt intellectus ⁊ voluntas. Oculus igitur intellectus tūc est sanus quādo est ab erroribus mundus sed oculus affectus seu voluntatis tunc est incolumis q̄n est a reruꝫ temporaliū inordinatis cupiditatibus immunis vt dicit Aug. Vtra q; ergo puritas est necessaria deum contemplari volētibus. propter q̄ dr̄ Mat. v. Beati mundo corde q̄n ipsi deū videbūt. Et q; vtrumq; oc̄lm fides purificat. s. intellectū ab erroribus ⁊ affectū a cupiditatibus vñ. Actu. xv. dixit petrus fide purificās corda eoꝝ. ideo fides necessaria ē ad deum cōtēplandū. sicut oculoꝝ sanitas ⁊ puritas ad videndū ꝓpter q; Aug. dicit q; humane mētis acies invalida int̄ā excellēti luce nō figit nisi prius p iustiti az fidei mūdetur. ¶ Scōm ē oppositio visibilis circa visuꝫ. Sz nota. q; q̄n res visa directe opponit visui tunc spēs illius rei venit sup lineas rectas cadētes in cētruꝫ oculi. q̄ linee oēs directe a singulis pribus rei faciūt vnā pyramidē cuius conus est in pupilla ⁊ basis in re visa. ex quo pz q; talis pyramis ex parte rei in se hꝫ latitudinē. ex ꝓtēvo och arcitudinē. Sic ēt q̄n divina ⁊ eterna aīa oculos mētis contemplādo deducimus q; ea ꝑut sunt in se ipsis capere neqmus sꝫ de eoꝝ magnitudine modicū qd attingim⁹ quasi eoꝝ latitudo in oculis nr̄is quodāmō coartatur. q; q̄ in se maxima sint nos tn̄ paꝝ capimus Vñ dictum est Moysi Exodi. xxxiij. Posteriora mea videbis faciē aūt meam videre non poteris. In visione. n. faciei notitia ē ꝑfecta in visione vero posteriorum notitia accipit modica ⁊ confusa. ¶ Item videmus cōmunit̄ q; tria genera visibilium visui opponuntur scz lumina. ⁊ specula. ⁊ corpa colorata. Lumina igr̄ sunt spiritales nature. specula diuine scripture. corpora colorata corporales creature Et circa hec versatur sanctoꝝ ꝓtēplatio scz. vel circa spūales naturas. vel circa divinas scripturas vl̄ circa corporales ⁊ visibiles creaturas. propterea q; inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sūt

intellecta ꝓspiciuntur. Ro.i. Tertium est distantia ꝓportionalis. Nam si res ponerētur sup oculū non videret. Et si nimis essz a lōge nullo mō videretur aut male. Oportz igit q̄ a visu distet ſm aliq̄ ꝓportiōez intra q̄ nō equaliter ſz magis z min⁹ videt ſm modū distātie. Sūt āt res diuinis quoꝝdā oculi ꝓpinq z vicini scz beatoꝝ. Et iō isti clare z apte illa ꝓspiciūt. quoꝝdā vo valde remoti sicut oculi dānatoꝝ. In cui⁹ signū dicit Lu.xvi. de diuite dānato eleuans oculos. ſ. ment cū esset in tormentis vidit Abraā alonge z Lazarū in sinu ei⁹. Vñ tales de gloria di z beatorum quasi nihil vl⁹ paruz vident. qz damnati gloriā beatorum v ſqz ad diē iudicij vidēt nō distincte ſz confuſe sicut illud qō a remotis videtur. Non eni cognoscūt q̄lis eoꝝ gloria sit. sed solum cognoscunt cos esse i gloria quadam icx timabili. z ex hoc torquent tū ꝓpter iudiciū. tū qz ipi talē gloriam amiserūt. ſz post diē iudicij oīno beatorum visione priuabunt ſm illud. Tollatur ip⁹ ne videat gloriam. Quoꝝdā vo oculi vt via toꝝ ptim sūt distātes ptim appꝛopinquātes. qz licz distent per naturam apꝛopinquant tamē p gratiam. Et iō ipſi diuina magis vel min⁹ ꝓtēplando percipiūt. ſm q̄ p gratiā magis vel min⁹ eleuant ſm illud Ysa.liij. Ecce itelliget seru⁹ meus exaltabitur z eleuabitur. z sublimis erit valde. Oportet ergo vt pz ex dictis q̄ ei⁹ q̄ videt ab oculo sit sit⁹ terminat⁹ scz ñ nimis a base visuali elōgat⁹. qz illud q̄ multū a base visuali elōgat licz visui opponat nō tamē distincte videt. sicut āt visus corpalis nō bñ vidz illud q̄ ē multū elōgatum a base visuali sic itellect⁹ nr̄ in hac vita ꝑfecte cognoscit z ꝓtēplatur id q̄ multū elōgatū est a natura sensibili eo q̄ nihil sine fātasmate itelligit anima vt dicit Phus. Fātasma autem est similitudo rei sensibil. vnde ea que sunt oio a sensu remota sicut sūt res intellectuales a nobis cognosci nō possūt nisi quātū se nobis p aliquos effect⁹ sensibiles manifestāt. z iō ꝓtēplatio nr̄a circa talia modica est ſz tñ delectabilissima. vñ phs dicit in. l. li. ō ptib⁹ aialiū. accidit circa illas honorabiles existētes z diuinas substātias minores nobj existere. t heoricas. Etsi ſz modi cū attigam⁹ tū pp honorabilitatē cognoscēdi delectabile⁹ aligd hñt q̄ q̄ apud nos oia. ¶ Quartū ē soliditas rei. qz si res nō est dēsa ſz visui pua ñ videt. pp quā causam aer nō videm⁹. Sic ꝓtēplatio nr̄a si dz cē circa pua. i. circa trāsitoria z tpalia. ſz circa solida z stabilia z eterna. Apo. ij. Corinth. iiij. Non contemplantibus nobis que videntur sed que non videntur. Que enim videntur temporalia sunt. que vero non vidēt eterna sunt ¶ Quitū est magnitudo debita rei vise. qz si nimis eēt parua non videret in quacunq̄ distantia. Visus enim non perficitur nisi per ꝓpramidem ad oculum venientem que si fuerit valde pua occupabit partez visus valde puam. sed visus non sentit visibilē nisi quando pars seu superficies debita q̄titate visibilis fuerit immutata. Spiritualiter autem beatus Augu. distinguit tria genera bonorum. ſ. minima ꝑt sunt bona fortune: media ꝑt sunt bona nature: z maxima ꝑt sunt bona gratie vel glorie. Non ergo nostra contemplatio esse debet circa bona minima: imo ea per affectum ꝓpter sui modicitatem respicere non debemus sed debet esse circa maxima scilicet bona gratie vel glie. ¶ Sextum est raritas medij. qz si medius fuerit nimis⁹ densum non fiet per ipsum multiplicatio spēi: z spēs venire non poterit ad pupillam iſ medium. in contemplatus viris est sensus siue corpus sine quo neq̄z consistere neq̄z contemplari pōt. qō si fuerit dēsū. i. grossum z plenū z delicijs enutritū ꝓtēplatiōez spūs ipedit. Mā vēter pinguis nō gignit sensū tenuē sicut Hiero. dicit. Sed si fuerit per absti nētiā tēue spm̄ aptiorē ad ꝓtēplādū effici et Gre. nazāzen⁹. Caro se velut grossa. q̄ dā z obscurior nubes aīe obijciēs ꝓsidera re eā dīni lūinj radios ñ sinit. ¶ Septimus ē lux. qz spēs ñ imutat medīū vl⁹ visū nisi cū luce. Similit ad contēplandū diuina

UNIVERSIDAD DE MURCIA

necessaria est lux fidei vel gre vel scripture sacre. ps. Accedite ad deum & illumina mini &c. ¶ Octauum est tempus: qr visio fit in tempore sicut ꝓbatur in perspectiua. Nam ꝙuis visibile subito obiciatur visui non tamen distincte apprehendit. nisi aliqua animę habita deliberatione ꝙ indiget tempore. Et ideo attentio animę est necessaria cum predictis. Sic etiam cō templatio requirit sua tempora. Nam ꝙ dam tempora aptiora sunt contemplatio ni diuinorum vt tempora magis quieta vel quib⁹ homo magis est sobrius. Vñ ps. Mane astabo tibi & videbo &c. Et iterum. In matutinis domine meditabor i te. Et etiam tpa quibus hō non habz oc cupari circa exteriora. ps. Media nocte surgebam ad cofitendum tibi &c. Ocium enim sanctum querit charitas veritatis vt Augu. dicit. xix. li. de ciuitate dei. ¶ Itē dulcedo contemplationis assimilatur sāguini. ¶ Primo ratione principū fontalis qr ꝑm Aristo. sedem hz in corde. qr di cit qō cor est principium sanguinis sicut & venarum vt manifestum esse dicit per anathomiam. Sed secundum Galie. ſcdes sanguinis est in epate sicut in suo fon te: qr in calore epatis est locus secunde decoctionis & inde sanguis per membra ꝺrigitur vt eorum calore tertio decoq̄t. Prima enim decoctio fit in stomacho. se cunda in epate: tertia in omnibus mem bris. Posset aūt dici vtrāq opinionē cō cordādo q epar est principiū sanguinis quo ad materiā: qr materia sanguinis est ab epate sed cor quātū ad formam. quia in corde illa materia accipit formam san guinis. Moraliter át per calorē siue epa tis siue cordis ardorē accipimus amorꝫ. Ex ardore náq dilectionis q̄si ex calore epatis vel cordis pfluit dulcedo & suauitas spiritualiter cōtemplātis ps. Gustate. ſ. ꝙ amorē & videte. ſ. ꝙ cōtemplationez quā suauis ē dñs. ¶ Secō rōne q̄ntaꝙ nāl'. Est. n. sanguis calide & hūide nāe calor ex amore hūor ex tiore hz puēire q̄ duo crescē & ō lectari ꝺuerēt & sobrie faciūt cōtemplātē: vñ ps. ex ꝑsona xpi dicē pñ. Qui timēt te. ſ. ti more filiali q ē ex reuerētia & amore. vide būt me & lętabunt cōtemplatiōe & letabunt interna delectatione.

¶ Capitulum. xvij.

Onuersi nouit ad deū oz vt gubernēt & foueantur ad modū ifāt̄ nouit nati. Infāt. n. nouit nat⁹ diligēt gubernād⁹ ē qr cū caro ei⁹ sit fluida & tenella sit ei adhibenda remedia & fomenta & sic docet Cōstā. ꝑa fomēta sūt ei adhibēda. ¶ Pri mū ē vt i rosis cū sale trit̄ inuoluat vt mē bra fluida cōfortent & a viscosa hūiditate purgent. Quasi ēt rose redolētes sit scōz viroꝝ exēpla & vtutes qb⁹ infans inuoluitur qū nouiter conuersus ad imitādū ꝓuocatur: sed dñt ei cum sale teri. a. cum discretione exponi & suaderi. Non enim adhuc debili dñt persuaderi exēpla nimi austera ne forte desperet vel ne forte assumat supra posse suum. Vnde dñt ꝓpōi exempla competentia sibi qbus ad ꝓficiē dum confortet: & a peccati visco. i. ꝓsuetu dine seu ifectione purget & liberet. i. petri. ij. Quasi modo geniti infantes lac cō cupiscite. ſ. facilium exemplo⁹ informa tiōez siue imitatiōez. & seqt rōnabiles sine dolo vt i eo crescaꝫ &c. ¶ Secūdū ē vt palatū & gingiue cū digito melle vncto fricē tur vt interiora oris mūdificent & ꝓfortēt & dulcedie melliꝰ appetitus infantulo ꝓ uocet. Tunc autem penitens digito frica tur: qñ leue opus siue onus & nō graue & iportabile sibi iponit. Vnde cōtra nimis austeros sacerdotes dominus dixit. Alligāt onera grauia & iportabilia & ponunt in humeris hominum: digito át suo no lūt ea mouere. Sz adhuc oz ꝙ digit⁹ mel le vngat ita q̄ ēt cū quadā dulcedine penitētia iniungat: qr tūc penitēs libentius recipit. & magis confortat & ꝓuocat appetit⁹ ei⁹ ad faciēdū & quāto libēti⁹ facit tā to plus ei valet ad interiorē purgatōem. ¶ Tertiū est vt sepe balneet & oleo myrtino ac rosaceo inūgat & oia ei⁹ mēbra frice. Per frequētem aūt balneationē acci pe frequētē lachrymaꝝ cōpunctionē. ps.

Lauabo per singulas noctes lectū meum ⁊ lachrymis meis stratum meum rigabo. Per oleum myrtinum intelligē doctrinā tēperātie. Et per oleū rosaceū doctrinaz patiētie: qz myrtus tpannidi rosa vo patiētiam significare cōsuerit. Et isto duplici oleo debet penitens precipue liniri. i. ad patiētiam ⁊ temperantiam precipue moueri. s. ad patientiam aduersoruz ⁊ ad temperantiam delectabilium que tēperantia debet esse in omnibus membrī. ¶ Quartū est vt in loco obscuro sōnus puocet vt iumē in oculis eiꝰ congregēt. ⁊ ne nimio lumine oculi tenelli ledantur vt nō lusci efficiant. Sic nouiter conuersi potius in quadam obscuritate siue simplicitate fidei sūt tenendi vel permittēdi gescere. q̄ eis subtiliora ⁊ altiora sunt pponēda ⁊ dilucidāda: qz talia quātūcūqs per verba declarata debiles oculos mentis eorum potius lederent q̄ illuminarent. Vñ talibus Apostolꝰ dicebat Heb. v. Facti estis quibus lacte opus sit nō solido cibo. i. facili fidei doctrina non sublimi ⁊ difficili. ¶ Quintum ē vt super omnia caueatur ne corrupto lacte nutriantur. qz ex hoc infirmitates pessime generantur paruulis: nec est dāda medicina puulis dum egrotāt ꝙ nutrix conuenīēti medicina dictāda est vt defectum ifantis suppleat virtus nutricis sicut Lonstā. dicit. Ex bona enim dispōne lactis fit bona ꝙsistentia pluis. Similiter ergo cauendus est vt nouiter ad fidem vel penitentiam conuersi non nutriātur doctrina prana vel hereticaz: qz ex hac generarentur in eis pessime opiones ⁊ dispōnes. Vnde regula vel medicina eis necessaria tradēda est de sanctoꝝ viroꝝ instructionibus ⁊ exemplis: qz ex illoꝝ informatōe bona vel mala pendet nouiciorum vita ⁊ forma propter qđ dicebat qbusdam doctorib⁹ gētium ⁊ magister Apo. Phil. iij. Obseruate eos qui ita ambulāt sicut hētis formā nram. ¶ Sextū est ꝙ infantuli fasciis sūt ligādi: eo scz qz mēbra infantilia sunt tenella ⁊ ad diuersaz susceptiōez formaz sunt disposita ⁊ iō fasciis sūt ligāda ne fiant deformia siue torta. Sic qz nouiter conuersi ⁊ precipue iuuenes sunt faciles ad suscipiendum omnem informationez sibi datam ideo sunt sub certis legibus ⁊ regulis limitādi ⁊ certis ⁊ discretis pso⁹nis commendandi ne ex aliquius malis exēplis vel verbis deformētur. ¶ Septimū est ꝙ qz infantuli multū capiūt nutrimenti indigēt multo somno vt sic calor ad interiora reuocet ⁊ digestio celebret. Valet ēt eis ad ꝟ si multꝰ moueant: qz sic ex motu calor interior confortet⁹ ⁊ vt somnus per fumositatū resolutionem cerebro puocetur. Valet etiam eis ad ꝟ si cātet vt infantuli sensus ex vocū dulcedine delectent. Similiter qz puersi nouiter ⁊ precipue iuuenes sūt multū auidi ⁊ apti capere nutrimētū doctrine spūalis indigent sōno. i. vacatiōe ⁊ gete ꝓplatiōis ⁊ meditatiōe vt calor diuini amoris in eis accēdat. ita vt doctrīa q̄ iformāt eis magis placeat ⁊ proficiat. dñt ēt moueri i cu⁹ nis. i. facilib⁹ obedientie operib⁹ occupari ne ociosi sint. qz ex talibus opibus calor amoris ⁊ sōnus. i. qes cōtēplatōis i eis accēdit ⁊ appetitur. Valet ēt eis vt cantus bine laudis audiant si sūt laici vel dicant si sūt clerici. Vnde legit de beato Aug. ꝙ tēpore cōuersiōis sue flebat vberrime at qz creberrime suaue sonanti ecclesie voci bꝰ vehemēter affectus. Voces. mille ifluebant auribus eius ⁊ aliquebatur veritas i cor eius ⁊ fluebant lachrime ⁊ bene illi erat cum eis.

¶ Capitulum. xviij.

Corporum humanorū cōditōez ptes capiti q̄ dicūt tpa representant quo ad ōtuor. Primo qz ille due ptes capiti q̄ tēpora dicuntur sunt membra valde mobilia. Et ideo vt dicē Isi. tpa dicta sūt qz sui mobilitate ꝓtinua ēsi iterualles tēpoz imutant. Sic ēt hūana corpa sm decursum tpm iugiter imutant ⁊ alterant. vñ de hoie quo ad corpus dr Job. xiiij. Mūdꝰ in eodē statu pmanet. Apparet ēt ex hoc dicto Isidori ꝙ iste due partes ca-

ptis denominantur a temporib⁹ ⁊ ideo non debẽt vocari tempora vt quidã idiote proferunt sed tpa ⁊ hoc etiam dicunt Hug. ⁊ Buto. ¶ Scõdo tpa sunt valde vtilia. Mã p tpa mediantib⁹ neruis ad ista sensuũ spiritus defert ⁊ p eadẽ spũs vitalis per quasdam arterias a corde ad cerebrum demandatur. Sicut ergo tpa deseruiunt sensui ⁊ vite sic corpus datũ est homini vt spiritui obsequatur: vt in sensu. i. in cognitione perficiatur ⁊ vt vitam eternaz etiã mereatur. Vnde Apostolus Ro. xij. Obsecro vos per miserico:diaz dei vt exhibeatis corpora vestra hostiã viuentẽ sanctam deo ꝛc. ¶ Tertiõ qz tempora sũt valde passibilia ⁊ ad lesionem facilia. Mã ꝓpter neruorum sensibilium ⁊ arteriaruz venarumqz pulsatilium in loco temporũ colligantiam tempora sunt valde passibilia ⁊ ad lesionẽ facilia. Vnde animal ibi p cussuz de facili mo:ik sicut dicit Phs. xix. li. de animalibus ⁊ hoc etiã accidit qz humor qui est in tpibus cito egreditur ꝓpter ossium tenuitatez: ꝓpter qõ tpa cito canescunt ꝓpter humoris paucitatez ⁊ sic citatem in eis dfiantem ⁊ ꝓpter eoꝝ puer tibilitatem ad naturã frigiditatis. Sic etiam naturaliter corpus humanum inter oia corpora est valde passibile ⁊ ex leui p cussione interdum ducit ũtius ad mortẽ. continue etiã calore ⁊ humore in eo deficiente ad senium ⁊ canicies tendit Apo. j. Corin. v. Quotidie morior ⁊ ad mortez tendit senescendo. Nam qõ antiquatur ⁊ senescit ꝓpe iteritũ est Heb. viij. ¶ Quarto quia tempora sũt valde humectabilia sunt etiam interius aliquantulum villosa vt humorez a cerebro veniẽtẽ recipiãt ⁊ somnũ oculis inducant. ⁊ si illi villi fuerint cõpressi per liquationẽ cõpressi hũoris oculos lachrymari faciunt. Similiter qꝛoqz corpus nostrũ humorẽ cibalẽ quotidie recipit qui ꝛecipiscentiã frequẽter incendit ⁊ somnũ peccati inducit. Est insup corpus frequẽt⁹ ex sua passibilitate ⁊ gratitate causa lachrymationis ⁊ luctus. Vnde Apo. Ro. viij. Ipsi inter nos gemin⁹ expectantes rcdemptionem corporis nostri. ¶ Item qualiter corpus debeat a spiritu gubernari ipsa natura carnis ostendit. Primo ratione nobilitatis. Maz caro humana est priuilegiata eo qꝛ sit nobilissime forme vnita. s. anime rationali que est dei imagine insignita imo quod super omnia mirabilissimuz est caro humana dei caro est facta ⁊ verbo dei vnita. propter quod est super omnia exaltata ex quo dedignari debet homo carnẽ sic nobilitatã ⁊ exaltatam alicui vilitati seu feditati exponere. Vnde Leo papa dic. agnosce o christiane dignitatem tuam ⁊ diuine consors factus nature noli degeneri conuersatione tua in pristinam vtilitatem redire. ¶ Secundo ratione vtilitatis. qz sm Constan. caro cuz sit calida ⁊ humida est caloris naturalis fomentum ossium neruoruz ⁊ lacertoruz cooperimentum ⁊ frigiditatis temperamentuz. Et ad hec oia valet corpus a spiritu regulatum. qz est amoris spiritualis nutrimẽtũ. Eccli. xxx viij. Feruor ignis. i. feruor diuini amoris vrit carnes eius. ¶ Item est virtutum ⁊ gratiaruz spiritualium absconsiuũ. Nam grossicies ⁊ infirmitas corporis abscondit dona mentis ⁊ abscondendo per humilitatez custodit. Apo. ij. Corin. iiij. Habemus thesaurũ istum in vasis fictilibus idest fragilib⁹ corporibus. Interdum etiam dus corpus atteritur frigus mentis idest pigritia expellitur ꝓs. ¶ Multiplicate sunt infirmitates eorum postea acceleraverunt. ¶ Tertio ratione varietatis. est enim triplex caro siue triplex spes carnis. Vna neruis ⁊ musculis admixta vt lacertus. Alia inter durum ⁊ molle temperata vt caro cartilaginosa. tertia inter hec media vt caro communiter dicta. In quo significatur qꝛ ipsum corpus nostrum aliquando est cum duritia ⁊ rigiditate domandum quod signat caro neruis admixta. Aliquando cũ mollicie ⁊ lenitate fouendus quod signat caro communiter dicta. Semper autem est cum temperantia nutriendum ⁊ regendũ qõ signat caro cartilaginosa. Apo. Ro. xij Exhibeatis corpora vestra hostiam viuẽtem. hostiam vitia mortificando: sed viuẽ

tem naturam conseruando. ⁊ ꝫ duo temperantia facit qꝫ naturā conseruat ⁊ vitia resecat. ¶Quarto rōne quantitatis. Dicit eni. Arist. xiij. li. ō animalibus qꝫ aues paucas carnes hñt̄es veloces sunt vigorose ⁊ dom volatus. Sed aues multas carnes habentes sunt pigre ⁊ vix a terra valent se erigere. Sic homines qui a carnalibus delitijs ⁊ delectationibus abstinent sunt circa spiritualia vigorosi: ⁊ ad ascensum ꝑ volatum contemplationis idonei. Sed homines carnosi. i. carni vel ventri dediti econtrario sunt ad spiritualia pigri ⁊ a terrenis affectibus nequeunt seperari. Vnde ꝓbs dicit. xij. li. ō animalibus qꝫ caro nimis abundans impedit spiritus operationes. Et ideo creatio capitis ex multa carne non fuit vt esset homo sensus melioris: itellectus perfectioris. Dicit etiam in li. i. quando locus qui est circa oculos est multe carnis malicias signat dispositionis ⁊ praue formationis ⁊ defectum formatiue virtutis. Vnde ex multa carne ⁊ debili virtute non valente illam regere monstruose generantur in corpore passiones sicut ipe ꝓbs dicit libro. xvi. qꝫ omnia ostendunt qꝫ tpantia necessaria est ad sanitatem mentis ⁊ ad valitudinem corporis. Vnde de sobrietate que est temperantie pars. s. quo ad potuꝫ dicitur Eccli. xxxi. qꝫ sanitas est anime ⁊ corporis potus sobrius.

¶Capitulum. xix.

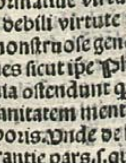

Vra pastoralis assilit mamille. Primo qꝫ mamilla in muliere est membrū duplicatū: qꝫ duo sunt precipue pastoꝝ necessaria. s. vita ⁊ doctrina vt. s. ad nutrimentū subditoꝝ ex altero fluat lac exē pli. ex altero vo verbi. j. Thimo. iij. Exēplum esto fidelium in verbo in conuersatiōe ⁊c. Vel duo vbera sunt due virtutes necessarie rectori. s. iustitia ⁊ clementia. Prouerb. x. Misericordia ⁊ veritas custodiunt regem ⁊ roborat clementia thronus eius. Gre. Inesse rectoribus ꝺꝫ ⁊ iuste patiens misericordia ⁊ pie seuiens disciplina. Dicit tñ ꝓbs vi. li. de animalibꝰ qꝫ animalia multorum vberum multorū sunt filioꝝ ⁊ hñt̄ vbera a parte inferiori diffusa vt patet in canicula ⁊ porca. Et cū peperit porca dat primo filio primaꝫ mammillam ⁊ secundo secundam ⁊ sic de alijs. Animalia aūt pauca vbera habentia pauc̄os hñt̄ filios. Vnde videt qꝫ natura non errante non ꝺꝫ aliqō animal plures filios generare qꝫ habeat mammillas in corpore alias esset inuenire diminutum ⁊ superfluuꝫ in natura quod ꝓ inconuenienti hꝫ ꝓbs. Sicut ergo aialia multoꝝ filioꝝ. multoꝝ quoqꝫ sunt vberū ⁊ econuerso q̄ paucoꝝ sunt vberum paucoꝝ sunt filiorum. Sic pastores quanto plures habēt spirituales filios pascere ⁊ nutrire. tanto pluribus eos vberibus. i. virtutib⁹ oportet abundare quibus bonoꝝ operuꝫ prebeant alimēta. i. exempla vel iuuamenta. Et ideo sicut dicit Greg. in Pastor. Virtutibus vacuus ad regimē nec coactus accedat. ¶Scōo qꝫ mamilla est membruꝫ ad nutrimentum fetus necessarium. Sic pastoralis cura ē necessaria vt subditi velut filij nutriantur ⁊ pascantur verbo ⁊ exēplo ⁊ etiam temporali subsidio. j. Pet. v. Pascite qui in vobis est gregem dei ⁊c. Tre. iij. Lamie nudauerunt mamas ⁊ lactauerunt catulos suos. Mam Lamie mamas denudant quando pastoꝝ mentes internas suas virtutes ad subditoꝝ profectum operibus demonstrant videlicet sapiētiā docendo pietatē subueniēdo ⁊ sic de alijs. ¶Tertio qꝫ mamilla est mēbꝝ lactis administratiuū. Lac aūt vt dic̄t Arist. est sanguis decoctus digestus nō corrupt⁹ Mā sanguis mēstrualis a. l. mammillas opere nature repellit ⁊ ibi decoqt ⁊ digeritur Sunt. n. mamille in pectore situate vt cordi essent vicine: vt ꝓpter caloris cordis decoctionē sanguis in lactis naturam facili⁹ verteret. Digest⁹ aūt sanguis ex albedine glādulaꝝ mammillaꝝ in candoris speciem trāsformat vt dicit Cōstā. Caro enim mamille cauernosa ⁊ porosa est vt spōgia ⁊ glāduloſa ⁊ mollis ⁊ alba ⁊ ideo ad generationes lactis est apta. Lac aūt bene digestū est dulce quod necessariū ē ꝓpter cibꝰ

tionē aialis eo q̄ cibus oiuꝫ aialiū nō est nisi dulcj ⁊ valde digestus vt dicit Cōstā. Ex quib⁹ oib⁹ colligit q̄ mēbrū mamille est sanguinis depuratiuū digestiuū dulcoratiuū ⁊ inspissatiuū. Prelat⁹ igit ad mōdū mamille dꝫ ꝑbere sanguinē .i. doctrinā sapidā ⁊ vitalem quā tū primo dꝫ depurare legendo digerere meditādo dulcorare disponendo inspissare siue ingrossare ꝑ ferēdo. ita vt faciliter ⁊ auide ab auditoribus capiatur. Quarto q̄ mamilla est mēbrum cordis ⁊ pectoris defensiuū. Nam mamille sua carnositate pect⁹ cooptūt ⁊ frigiditatem eius ossea⁹ temperātes a frigiditate aerj protegūt ⁊ defendūt. Sic cura pastoralis nō dꝫ tātū intendere subditis quin pectus siue cor suū custodiat siue defendat a vitijs. Vñ sicut mamille ꝑmo pectus armant deinde autē lac ꝑpinant. ita pastores primo dēt ifēdere sibi deide gregi ꝓuidere. Act. xij. Attēdite vobis ⁊ gregi vniuerso. ¶ Quinto q̄ membꝝ mamille ē ꝓcepti fetus indicatiuū. Mā sicut dicit Phs in. vi. li. de aialibus. Si ipregnatio fuerit masculi appet dextra mamilla maior sinistra si vero femia fuerit est sinistra maior. Et hoc signum apparet q̄n primo fetus incipit se mouere. Sic in correctiōe prelati mamilla dextra est rigor disciplie sed sinistra dulcor misericordie. Si ergo dulcor misericordie excedat rigorē disciplīe facit filios femineos .i. subditos dissolutos sed si vigeat rigor disciplīe facit māsculinos .i. viriles ⁊ vtuosos. q̄nq̄s autem ex nimia mollicie ꝓsidētis vita oīno corrumpitur ⁊ perdit delinquentj. ⁊ econtra q̄nq̄s ex rigiditate siue duritia ꝓseruat. Et iō dicit sup Amfor. q̄ nō mulieres pariture sunt aborciuū mamille molleſcūt. Cuius ratio est fm Gali. q̄ gracilitas mamille paucitatē lactis signat. Vnde cuꝫ fetus debitū nutrimētū nō hēat necesse est vt aborciat. Si vō fuerint vbera dura sanū esse fetū designāt vñ docet Jsiō. Qui blando vbo castigatus nō corrigit acrius necesse est vt arguatur. Cū dolore sunt abscindenda que leuiter sanari nō possunt.

¶ Capitulum. xx.

Vriositas mentis assimilatur dolori verticis. ¶ Primo ratione diuisionis q̄ dolor verticis ifm modo fieri solet vt videatur caput in plures partes diuidi. In plures ergo partes caput scindūtur. q̄ hominis curiosi mens in diuersa ꝓrūpit. querunt. n. curiosi varia ⁊ diuersa ⁊ noua contra illud Eccli. iij. In pluribus operibus eius ne fueris curiosus. Secūdo ratiōe curatiōis. q̄ oportet primo vt caput ifirmi vitta .i. linteo pāno stringat. ⁊ sic mēs curiosi stringēda ē vitta .i. cohibēda ē doctrina. Sic sua vitta .i. doctrina ligauit paulus caput thimothei .i. mētē dicēs. Strultas ⁊ sine disciplina gōnes occulta scīēs q̄ gīāt lites. seruū aūt dei nō opꝫ litigare sed māsuetū eē ad oēs. Opꝫ etiaꝫ vt huic infirmitati auxiliū medicine nō desit. q̄n hmōi morb⁹ velut cācer serpit. Vñ Apo. ij. Thi. ij. Prophana ⁊ inutilia deuita. multum. n. ꝓficiunt ad impietatē ⁊ ꝑmo eorū vt cācer serpit. ¶ Tertio rōe lesiōis. q̄ solet talis ifirmitas vtcē dolētiū ledi ꝑ multiloquiuꝫ. Et ideo curiosis ⁊ garrulis litigatoribus remediū est vt os ipsoꝝ silentiuꝫ imponatur. Maꝫ in multiloquio peccatum non deerit vt dicitur Pro. x.

¶ Capitulum. xxj.

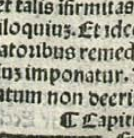

Luotio assimilat pinguedini. ¶ Primo quidem q̄ pinguedo sua vtuositate est ignis ⁊ caloris vitalis nutritiua. Et similiter mentis deuotio ignē diuinj amoris ⁊ calorem .i. feruorem charitatis. quo anima spūaliter viuit in ipsa alia fouet ⁊ nutrit. j. Reg. ij. Incendatur primum iuxta morem hodie adeps. Adeps enim incenditur cum ex ipsa deuotione animus inflāmatur. ¶ Secūdo q̄ pinguedo est sua aerea lenitate superficiei petitiua. q̄ scilꝫ mentis deuotio etiam exterius ꝓrumpit. siue per lachrymas siue ꝑ voces diuine laudis ⁊ alia hmōi. Vñ Jo. Cassianus dicit in collatione. Abbatis Joānis q̄ deuotio ē feruor bone volūtatis quez mēo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cohibere nō valēs certis manifestat indi
cijs ps. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleat
anima mea. ⁊ sequit ⁊ labijs exultationis
laudabit os meū. ¶ Tertio q̄ pinguedo
est vacuitatis corpis repletiua ⁊ sic deuo
tio replet ⁊ cōplet defectus aie. Vel vacui
tas corpis ē humilitas mētis q̄ replet pin
guedine. q̄ mēs hūilis replet deuotione
Job. xxij. Viscera eius replebūtur adipe.
¶ Quarto q̄ pinguedo est diuersa⁹ ptiū
ipinguatiua. vnde ⁊ hꝫ diuersa noia. Nā
sicut dicit Jsi. aruina ē piguedo adherēs
cuti. ⁊ ista signat deuotionē exteriorē que
oñdit i effectu Job. xv. De lateribꝰ eiꝰ aru
ina dependet. Adeps aūt ē pinguedo itesti
na inuolnens ⁊ mēbra interius custodiēs
⁊ hꝫ designat deuotionē interiorē quā deꝰ
precipue requirit Le. iij. Omnis adeps dñi
erit ꝛc. Pinguedo aūt cōter dicit de vita
q̄ licet stricte dicatur pinguedo que adhe
ret cuidam pellicule que dicit zirbus. er
go pinguedinē largo modo sumptā hꝫ q̄
tam interius q̄ exterius ē deuotꝰ. vel q̄
pinguedo inuenit in diuersis ptibꝰ signat
q̄ deuotio inuenit in diuersis rebꝰ. Unde
sicut Bern. dicit sup Cāt. Mō oibꝰ eodez
modo data est gratia ista scilicet deuotio
Petro thomas in latere Joannes in pe
ctore petrus i sinu. paulus in tertio celo
secreti huius gratiaz assecuti sunt.

¶ Capitulum. xxij.

DEo in sacra scriptura attri
buuntur humana mēbra
⁊ hꝫ fit pm metaphoram. si
cut Dam. dicit. li. i. ci. Sim
plex eni deus est ⁊ nō figu
rabilis. Oculos eni palpe
bras ⁊ visum habere describit q̄ habens
virtutē vniuersoꝝ pſideratiā nihil eoz
latere pōt. Aures quoq; ⁊ auditū habere
describit. q̄ apud eos ppitiationē fore ⁊
deprecatiōis susceptionez nō timem⁹. Per
hūc eni sensuz nos mites oñdim⁹ q̄s dep
cātibꝰ aures fauorabiliter iclinamus. Os
fauces ⁊ labia habere dicit q̄ illud velut
loquendo per inspirationem nobis reue
lat q̄d hominū cognitio p huiusmodi or
gana exprimit ⁊ oñdit. Guttur ⁊ gustū ha
bere dicitur. quia in nostre iusticie operi
bus tāq̄ in gustu delectatur. Nares ⁊ ol
fatū habere dicit. q̄ tāq̄ odor suauissimꝰ
dño placet quicquid deuotionis affectus
ei exhibet. Faciez vero habere dicit quia
p ipsius opera eius virtutē ⁊ presentiam
perpendimus. Nā pſonā pſentē p faciem
cognoscim⁹. ¶ Dan⁹ reprehendit eiꝰ subtilita
tem ⁊ inuisibilē opationē. q̄ nos digitis
⁊ manibus ⁊ brachijs subtiliora ⁊ fortio
ra operamur. Quando vō scriptura dex
trā dei cōmemorat. charioza dei ⁊ dignio
ra insinuat. Unde ⁊ iurare p dexterā dicit
quādo intransmutabiliter eius cōsiliū p
hibetur. Sed frequēter pauperibus ⁊ in
digentibus subuenit ⁊ ideo pedes habe
re dicit dum sepe oñdit in effectu quod
solent operari homines pedibus vel in
cessu. Cor ⁊ pectus habere dicitur ꝓpter
cognitoꝝ iugē recordationē. Ventrē ve
ro ⁊ viscera ꝓpter cōpassionē quā se ha
bere in nobis ostendit. Irasci dicitur pro
pter odiū malicie ⁊ eā quā adhibet vltio
nem. Etiam dormire ⁊ obliuisci dicitur ꝓ
pter iniurie dissimulationem. Quia ergo
tot modis p sua bñficia nostrā supplet in
digētiā moꝝ hūano dꝰ hre mēbra diuersa.

Capitulum. xxxij.

DIlectio assimilat mento. ¶ Pri
mo q̄ mentū fuit necessariuz
ꝓpter mādibulaꝝ originem.
Nā inferior mādibula ex mē
to oriꝝ ⁊ in eo fundatur. Sed mandibula
hec inferior vitā pſentē designat. cuius ē
duplex ps. s. dextera que ptinet ad spiritū
cuius exercitiū est in vita ꝺplatiua ⁊ ps
sinistra q̄ ptinet ad corꝰ circa cuꝰ minis
teriū intendit vita actiua. hꝫ vtriusq; ori
go est ex mēto. i. ex dilectione charitatis.
q̄ contemplatiua est ex dilectiōe dei. acti
ua vero ex dilectiōe proximi. Unde. i. Joh.
iij. Qui nō diligit manet in morte. ¶ Se
cundo mentū fuit necessariū ꝓpter dētiū
inferiorū radicationez. Inferiores eni dē
tes. i. sancti in hoc mūdo viuentes sūt ra
dicati in mento. i. in dilectione dei sm il
lud Ephe. iij. In charitate radicati ⁊ fun
dati ⁊ cetera. ¶ Tertio fuit necessa⁊

rium pp ociis aptionē. Mā ossa ipsius mē
ti in suis extremitatibus duas hñt furcu
las vt dicit Cons. Vna est acuta cuius acu
mini ligamen quoddā inserit qđ a latere
tpm ptendit p qđ bucca claudit ⁊ aperit
Altera vo furcula grossa ē ⁊ rotūda cui⁹
rotūditate mētum fit mobile. Sic ēt ē ne
cessaria dilectio charitatis vt os aperiri
possit siue in pdicatōe. qz si linguis hoiuz
loquar ⁊ angelo⁹ charitatem aūt nó ha
beaz zc. i. Corin. xiij. siue in oratione siue
in confessiōe q̄ ēt sine charitate valde ñ
sūt ps. Os meum aperui ⁊ attraxi spūm
qz mādata tua desiderabā. Hoc. n. deside
riū mandato⁹ charitas faciebat. qz sicut
calo⁹ sitire facit aquā ita charitatis amo⁹
sitire facit iusticiam que in obseruatione
mādato⁹ existit sine q̄ neqz pfessio ē salu
tifera neqz oino ipetratiua ꝑs illō Pro.
xxj. Qui obturat aurē suā ad clamorē
pauperis clamabit ipse ⁊ non exaudietur.
¶ Quarto fuit mentum necessariuz pp
faciei cōpletionem ⁊ cōsūmationē. vnde
si sit fronti ꝓportionatū totā facie exor
nat. ⁊ si nimis excedat eā totā faciem de
honestat. Sicut igitur mentum ꝓpor
tionatum est ornamentum faciei ⁊ com
plementum ita amor ordinatus sicut est
charitatis dilectio ꝑm illud Cāt. ij. ordi
auit i me charitatē. ē ornamētū ⁊ pplemē
tū aie. Vnde p nuptialē vestē charitas de
signat Matth. xxiij. ex eo qz aniam exor
nat ⁊ decorat. ¶ Quinto mentum neces
sariū ē ad ialis fortificationē. Nam i mē
to ē ialis maxia fortitudo pp duritiā os
sis ⁊ iō bruta se tangi p mētū faciliter nō
permittūt. Mā mēto cōfracto tota cor
feritas ꝯsi armis perditis enervatur. Vñ
dr. i. Re. xvij. qz dauid fracto mento vsi
eruit ouē de ore eius. Sic maxima fortī
tudo anime consistit in amore. qz fortis
est vt mors dilectio vt dr Can. viij. Sex
to fuit necessariū mentū ad amoris ostē
siōnē. Vñ mentum hois tāgere signuz est
amoris: Et iō dr. ij. Re. Tenuit ioab mē
tū Amase. Per mentū. n. amor ꝑ ptactū
opus amoris exprimit. Vñ ille mētū tan
git q amorē ope ostēdit. ⁊ hec ē vera pba
tio dilectionis charitatis. ꝑm illō. i. Jo. iij
Nō diligam⁹ verbo neqz lingua sed ope
re ⁊ veritate.

¶ Capitulum. xxiij.

Iuitie assimilant pil.
¶ Primo ratione nati
uitatis qz pili nascūt ex
fumo calido ⁊ sicco. dū
enim fum⁹ subtilis p po
ros egredit dū ab aere
tāgit exiccatur. Similit
ex fūo calido ⁊ sicco. i. ex auaritia ōsideri
uz hois iflamāte ⁊ hūore pierat exiccāte
ꝓcedit diuitiaꝝ accumulatio. Dic fum⁹. i.
amor cupiditat⁹ p diuersos poros. i. p di
uersas vias ⁊ modos lucrandi ⁊ rapiēdi
pdit. ⁊ cū ab exteriori aere. i. ab exteriori
mūdi necessitate tāgit pili. i. nūmi siue di
uitiaꝝ cumuli multiplicāt ⁊ crescūt. ⁊ ꝑ
pue illi qb⁹ multiplicāt filij cognūt accu
mulat. Eze. xvi. Multiplicata es ⁊ grādis
effecta ⁊ ingressa es ⁊ puenisti ad mūdū
muliebrem. vbera tua intumuerūt ⁊ pil⁹
tuus germinauit. In multiplicatione vel
tumore vbeꝝ itellige augmētū familie ⁊
filioꝝ. ⁊ tunc laborat vt germinet pilus. i.
vt fiat ⁊ crescat diuitiaꝝ cumul⁹. ¶ Secū
do rōne vtilitatis. qz pili sūt ñ solū orna
mentū sed ēt iuuamētū corporis sicut ꝑs
in capillis. Similiter diuitie sūt ad orna
mentū dignitatis ⁊ ad iuuamētum neces
sitatis. Vñ Ps⁹ dicit in Ethi. qz diuitie
sūt organa felicitat⁹. ⁊ iō Amb. super Lu.
dicit diuites discāt nō in facultatibus cri
men haberi. sed in his qui vti nesciūt. nā
diuitie sicut ipedimēta sūt improbis. ita
bonis sūt iuuamenta virtutis. ¶ Tertio
ratione qualitatis. Mā vbi in cute sūt am
pli pori pili exeuntes sunt grossi. vbi aūt
pori sunt stricti tenues erunt pili. Sic ho
mines habentes anios largos siue am
plos faciūt grossas expensas. Sed haben
tes animos strictos. i. auaros tēuiter ⁊ mi
serabiliter expēdūt. Hic q diuitiaꝝ seru⁹
ē diuitias custodit vt seruus. Qui aūt ser
uitutis excussit iugū distribuit vt domin⁹
¶ Quarto rōne varietatis. qz pili varia
tur ꝑm etatē. Vñ qñ ialia senescūt pili in

dureſcunt ſicut plume aulum idurant qꝛ deficiẽte humore neceſſario deficcantur. Sic hoies ſz ꝑbm in ſenectute efficiunt illiberales ꝛ duri ad largiẽdũ: ꝛ ꝫ ẽqñ deficit eis bonus humor. i. bonus amor charitatis. Et hec auaritia ſenilis ſicut dicit Señ. monſtruoſa eſt. ¶ Noſtro inquit filius eſt auaritia ſenilis: quid enim ſibi vult nõ intelligo. Nam quid abſurdius vt dici ſolet ꝯ quo min⁹ reſtat vie eo plus viatici q̃rere ꝛ via deficiẽte viaticũ augere. Huius modi ergo pilos. i. mũdi diuitias leuite inbentur radere. i. viri perfecti ꝛ religioſi cõtemnere. Mu. viij.

¶ Capitulum. xxv.

Doctrina ſpũalis aſſimilat cibo corporali. in quo neceſſaria ſunt. viij. ſ. preparatio maſticatio. in loco digeſtionis receptio: eius in liquorem mutatio liquoris in humorem conuerſio ꝑſius per membra diſtributio: cum membris aſſimilatio ꝛ incorporatio ſiue in naturã corporis cõuerſio. Sic cibus ſpiritualis doctrine a ꝓdicatore preparat dum legitur: maſticatur dum in meditatione diſquiritur. In loco digeſtionis recipitur dum in memoria reconditur. In liquorem mutatur dum diligenꝫ exponit. In humores liquor ꝙuertit duz deuote diſſerit. Diſtribuit per mẽbra dũ diuerſis auditoribus ſm eoꝝ exigẽtiã ꝓdicatur. Aſſimilat dũ attẽte ꝛ affectuoſe recipitur. Incorporat ꝛ ꝙuertit dũ ope ꝑfic. De hoc cibo dixit dñs. Opamini non ei. qui perit ſed q̃ manet in vitam eternã Jero. Diſcamus in terris quoꝝ ſcia nobiſcũ ꝑſeueret i celis. ¶ Itẽ doctrina ſpũal dz tradi ad modũ cibi. In quo ſz Bal. cõſideranda ſunt ꝛtuor. Primo cibi ſubſtãtialitas. Nam aliqs cibus eſt ex ſui natura nutrimẽtal ꝛ nature iuuatiꝝ. Et huic aſſimilatur doctrina ſana ꝛ catholica q̃ aiã ſpũaliꝫ ſuſtẽtat ꝛ iuuat ad ſalutẽ. Aliqs vo eſt peſtilẽtialis ꝛ corpis corruptiuus ſicut cibꝰ venenoſus. Et huic aſſimilat doctrina prauа vel hereticа qua mores vꝫ fides eorũpuntur. Oportet ergo ciboꝝ ſcire naturam ꝛ doctrinaꝝ diſcernere ẽſilitatem ne homo venenũ loco cibi accipiat ne qs falſitatẽ ꝓ veritate credat. Vnde Eccli. xxxv. Nõ te effundas ſuper omnẽ eſcam zc. j. Joh. iij. Nolite omni ſpũ credere ſz probate an ſpũs ex deo ſint. Secũdo attẽdenda eſt cibi ẽſilitas. ſ. vtrũ tpatus ſit vel exeedat. Eſt eni aliqs cibus ſubtilis q̃ de facili digerit cuius quãtitas multa paruꝫ nutrit. qꝛ ſm Aui. ex eo generat ſanguis qui cito reſolnit a mẽbris ꝛ iõ paꝝ nutrit. ꝛ ſic eſt doctrina mlt̃ ſubtilis rudi populo ꝓdicata qꝛ paꝝ eos in deuotiõe nutrit ꝛ male intelligit ꝛ cito a memoria labitur. ¶ Itẽ eſt cibus groſſus q tardius digerit ꝛ pars eius modica multũ nutrit. ex quo ſcz groſſus generat ſanguis q tardiꝰ reſoluit a mẽbris. Sic doctrina groſſior ꝛ vulgarior hoies ſimplices magis reficit ꝛ in deuotiõe nutrit ꝛ diutiꝰ in memoria perſiſtit. ¶ Itẽ eſt alius cibꝰ a ſubſtantia tpatꝰ ꝛ talis laudabilis eſt qꝛ mediũ tenet: huic aſſimilat doctrina q̃ neq; eſt nimis rudis neq; nimis ſubtilis. Talis. n. laudabilis ẽ qꝛ ſimplicibus ꝛ ſapiẽtibus ſatiſfacit. Ro. j. Sapientibus ꝛ inſipiẽtibus debitor ſuz. ¶ Tertio attendẽda eſt cibi ꝙntas vt nõ ſit nimia neq; nimis pauca ſed inter ſz media. Nã cibꝰ nimiꝰ naturã grauat ſtomachũ inflat torſiones generat. malos hũores generat ꝛ augmẽtat vomitũ ꝛ faſtidiũ ꝓuocat calorẽ naturalẽ ſuffocat. oſſium ꝛ neruorum contractiones cauſat vlcera ſcabiẽ ꝛ apoſtemata ꝓcurat ſenũ ꝛ mortem accelerat. Et ſit dum hõ manducat vt mortẽ fugiat inde citiꝰ moriat. Qñ vo cibus nimis eſt paucus naturã debilitat viſum ꝛ ſenſuz hebetat fluxũ capilloꝝ ꝛ caluiciẽ generat thiſim ethicã accelerat corpus extenuat ꝛ peiores infirmitates ꝯ repletio cãt. Vnde dicit Ypocrasin Aforiſmo. ꝙ in tenuibus dietis maxime peccant egrotantes. Cibus ergo ſi mediũ inter ſz teneat rem ꝓditã reſtaurat. virtutẽ cõſeruat. ſanguinẽ augmentat. calorẽ tpat. ingeniũ acuit: vires operandi tribuit. ſanitatẽ perficit ꝛ cuſtodit: ꝛ ſalubrẽ ſomnũ inducit. Siꝫ quoq; accidit de doctrina ſpũali.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

qz si sit nimia. i. nimis prolixa vertitur in tedium z multiplex anime nocumentum. z ideo poetice dicitur. Quicqd precipies esto breuis vt cito dicta. Percipiant animi dociles teneantqz fideles. Omne supuacuū de pleno pectore manat. Similiter etiā defectus doctrine spūalis multiplex malū inducit: z magis adhuc nocet q̄ ei⁹ nimietas. Unde z in psā hominū peccatoz deus p̄phetā cōminat dicēs. Amos viij. ¶ Mittam famē in terram non famem panis neqz sitim aq̄. sed audiendi verbuz dei. Et hiere. hūc defectum deplorauit dicens. Paruuli petierūt panē z non erat q̄ frangeret eis. Treñ. iij. ergo discreta z tpa ta doctrina multiplicater aie prodest. z iō fidelis z prudens seruus quē p̄stituit dñs super familiam suā vt det illis in tpe tritica mensurā. ¶ Quarto p̄sideranda est assumentis necessitas. Naz alius cibus debet sano. alius egro. alius iuueni. alius sen. alius debili. alius forti. alius laboranti. alius quiescēti. Nā multa sunt salubria sano q̄ sunt mortifera infirmo. Itē est differentia in sams. Nā piper z allea q̄ alicui phlegmatico sunt in remediū: alicui cholerico sunt venenuz: z ut quiamus qui est moris hoi est cib⁹ gratissimus passeri vel coturnici vt dicit Galien⁹. Variat etiā cibus ꝺz qualitatē morbi. Nam alius cib⁹ salubris est in q̄rtana q̄ est mortiferus in acuta. z aliqs q̄ est vtilis in morbi pncipio est nociu⁹ in medio vel q̄n infirmitas est in summo. Ex qbus patet q̄ cibus variādus est p̄m diuersitatem morbi z virtutē infirmi. z p̄m substantiā z q̄litatē cibi. que oīa obseruanda sunt in doctrina spūali per quā diuersa vitia dñt diuersimode cōripi. Dñ Greg. Nazan. dicit q̄ sicut non vna medicine spēs oibus adhibet ita neqz idez sermo vniuersis pgruit. z ite. p̄m q̄litatē auditoz formari ꝺz sermo doctorum sicut Greg. Papa dixit. Et iterū. Alia z alia doctrina alios z alios auditores regrit. Nā grossa doctrina z facilis competit rudib⁹ .i. inspiētibus p̄m illud. j. Corin. iij. Tanq̄ pnulis in xpo lac potū vobis dedi nō. Sz doctrina subtilis z difficilis congruit perfectis Apo. j. Corin. ij. Sapientiam loquimur iter perfectos. Deb. v. Perfectoz. n. est solidus cibus. Debet ergo predicator diligenter attendere z ad qd dicat z quid z qbus dicat. Itē doctrina predicantis ꝺz esse filis voci modulanti z dulater cātantis. Nam primo debet esse cordis letificatiua p̄m illud Cant. secundo. Sonet vox tua in auribus meis. vox enim tua dulcis .s. cordi pñs. Letabor ego super eloquti. tu. ¶ Secundo debet esse amoris excitatiua. Nam sicut aues vociferando z cantando excitant se. s. mutuo ad amorem libidinosum ita predicatores vocibus z verbis suis ꝺbt excitare ad amorem spiritualem sicut de xpo dicit sponsa in Cant. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est z Luce. vltimo. Nōne cor nostruz ardēs erat in nobis duz loqueretur in via z aperiret nobis scripturas Et nō. q̄ aues pari corporis plus vociferātur q̄ aues magni corporis maxime tempore amoris. Aues. n. parui corporis sūt humiles. i. despecti vel q̄ paruam curam hñt de corpore suo. Ibi sunt magis apti ad vociferandum. i. ad predicandū z excitanduz alios ad amorem spiritualē q̄ illi q̄ sunt magni corporis. i. superbi vel voluptuosi predicatores. Hinc est q̄ doctor gentiū z predicator dicebat. i. Corin. xv. Ego sum minimus apostolorum. Et prime Thi. vj. admonebat dicens. Hñtes alimenta z quib⁹ tegamur his cōtenti simus. ¶ Tertio ꝺz esse passionum aie expressiua. Passiones enim z morbi aie viria sunt. q̄ predicatoris vox debet exprimere. notificādo z redarguendo vt curētur p̄m illud Isa. lviij. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam ānuncia populo meo scelera eoruz z domui Iacob. peccata eoz. ¶ Quarto debet esse bone dispositionis oñsiua. Bona enim dispositio aie est per penitentiam z vtutes. qz virtus p̄m Philosophuz est dispositio perfecti ad optimum. Predicatoris igitur vox non solum vitia ꝺz ostendere sed etiam ad curaz penitentie inducere z insup ad vtutes. Ad vtrūqz. n. hortabatur Apost. Ro. xiij. dicens. Abijciamus

opa tenebrarū. ſ. peccata ꝛ induamur arma lucis. ſ. virtutes pſ. Vox enim domini in virtute. ¶ Quinto debet eſſe laboris ſublenatiua. ſicut vox muſica ꝛ armonica que eſt nature cōſona .que nō ſolum delectat boies ſed etiā iumēta. ſicut patet in bobus que ad laborem magis cātu q̄ ſtimulo excitant. Talis erat vox xp̄i dicentis Matth. xj. Venite ad me oēs qui laboratis ꝛ onerati eſtis ꝛ ego reficiam vos. Apoc. ix. Audiui vocem de celo dicentem mihi ſcribe beati mortui rē. Amodo enī iaz dicit ſpūs vt requieſcāt a laboribus ſuis.

¶ Sexto dz eſſe tedij ablatiua ſic enī vox muſica attediatos ꝛ accidioſos recreat ꝛ letificat Jere. xxxiij. Audietur vox gaudij ꝛ leticie. Ecōtra aūt vox terribilis ꝛ horribilis non delectat ſed attediat. Vñ dicit Conſtā. q̄ interrogatus quidaz quare homo horribilis grauior cēt ad audiendum q̄ aliq̄ō pondus corporeū. Rñdit homo horribilis eſt aie pōdus ſed alia pondera grauant corpus. Sic ſunt qdā predicatores q̄ ſiue ex nimia plicitate ſiue ex iepta platione ſiue ex vocis ieptitudine ſiue ex incongruitate materie non delectant ſed grauant auditores. ¶ Septimo dz eſſe etatis ꝛ ſexus diſcretiua. Nam videmus q̄ aialia p̄z diuerſitatē ſexus ꝛ etatis hñt diuerſitatē in voce. Vñ ꝓbus dicit. xix. lib. de aialibus q̄ cā acumnis ꝛ alteratiōnis vocis eſt p̄m alteratiōnē etatū. Vnde vox iuuenū aialium eſt acutior voce ſenum. ꝛ vox mulierum eſt acutior q̄ virox. vnde ſicut ipſe dicit. Adulte femine ꝛ multe iuuenes vociferāt voce acuta. Grauitas autez vocis ſequitur tarditatē motus q. ſ. aer multus tarde mouet. Arces aūt ꝛ ſenes mouent multuz aerem. ꝛ iō ſunt grauioris vocis. Neruos ꝛ arterias hñt fortiores maſculi q̄ femine ꝛ ſenes q̄ parui ꝛ nō caſtrati q̄ caſtrati eo q̄ propter debilitatē mouent paucū aerem. Et qō paucū eſt mouet velocius ꝛ vox velox eſt acuta ꝛ iō propter debilitatem neruox ſunt voces caſtratorum ſimiles feminarum vocibus. Jn. iij. li. de aialibus dicit etiaz Philoſophus. q̄ femine ſunt acutioris ꝛ ſubtilioris vocis q̄ maſculi preter vaccaz que hz vocem ſuo maſculo groſſiorem. Sicut igit ſonus vocis naturalis eſt diſcretiuus etatum ꝛ ſexuum ſic etiaz ſonus ſeu vox predicantis debet diſcernere etatem ꝛ ſexum qz aliter admonendi ſunt iuuenes: aliter ſenes: ꝛ aliter viri: ꝛ aliter mulieres ſicut docet in paſtora. Bre. Apo. viij. Audiui vocem aquax multax. i. doctrinam. Octauo dz eſſe laudis acquiſitiua non tñ ſui ſed dei pſ. Vt audiam vocem laudis tue. ¶ Nono debet eſſe affectionis audientium immutatiua ſicut facit vox muſica ꝛ armonica. per cuius dulcem armoniam interduz infirmi demoniaci ꝛ frenetici ad ſenſum mentis reuocantur. Sic vox predicantis frequenter malas affectiones facit conuerti in bonas ſicut refert Conſtā. q̄ Orpheus poeta ꝛ modulator optim⁹ dixit. Jmperatores ad conuiuia me inuitant vt ſe ex me delectent: ſed ego in illis delector: cum quibus poſſim animos eorum deflectere de ira ad manſuetudinem de triſticia ad leticiam de auaritia ad largitatem de timore ad audaciam.

¶ Capitulum. xxvj.

Octores ſancti aſſimilantur renibus. ¶ Primo qz renes ſunt caldi ꝛ naturalis caloris conſeruatiui. Sic ſancti doctores ſicut in ſe ipſis ſunt feruidi ita etiam ſunt in alijs ſua doctrina ignea ſpiritualis feruoris accenſiui ꝛ ꝓſeruatiui. Talis erat doctrina chriſti de qua dicitur Lu. xiij. Mōne cor noſtrum ardens erat in nobis dū loq̄rē rē. ¶ Scōo qz renes ſunt frigiditatis dorſi tpatiui. Vñ ſunt renes pinguedine coopti ne ex frigiditate oſſium dorſi ſuſtineāt leſionem. Per dorſum autez intelliguntur homines duri. vel homines rebus ſecularibus que retro ſunt totaliter dediti. quorum frigiditas. i. malitia aliquando nimis excreſceret niſi eam ſanctorū virorum doctrina vel argutio temperaret. Vnde de Herode habet Matth. vj. q̄ metuebat.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Joannem.⁊ audito eo multa' faciebat:ps. Increpuerunt me renes mei. ¶Tertio qꝛ renes sunt a cōcauitate epatis aquosi humoris attractiui. Vnde ⁊ facti sunt carnosi ⁊ porosi propter faciliorem aquose humiditatis attractionem. Concauitas autē epatis est profunditas scripture sacri canonis. Ex epate enim quatuor humores materialiter oriuntur.⁊ sic ex scriptura sacra quatuor sensus trahuntur.scilicet literalis allegoricus moralis ⁊ anagogicus Ex hac ergo epatis concauitate.i.profunditate trahunt sancti doctores ⁊ hauriūt aquam doctrine quam populis effundūt abunde. Sed qꝛ hanc suam doctrinam ⁊ omnem suam intelligentiam sub fide mētis doctores sancte ecclesie restringunt dicitur Isa.xj. Erit fides cinctorium renum eius. ¶Quarto quoqꝫ qꝛ renes sunt sanguinis colatiui dicit enim Constan. q ad hoc sunt facti vt ab epate aquaticum sanguinem sugentes eum depurent ⁊ eius colamentum.i. vrinam ad veficam deportēt Et hoc etiam dicit Aristo. viij.li. de animalibus. In sanguine itaqꝫ intelligitur vita hominis qꝛ sine sanguine homo non viueret:quam in alijs sancti doctores suis doctrinis purificant dum peccatores cōuertunt ⁊ eos a peccatorum fecibus faciunt separari. Vnde Jere.xv. Si separas p̄cios̄um a vili ⁊c. ¶Quinto quia renes sūt seminabilis humoris generatiui. Vnde cōtinent lumbos in quibus dicitur esse causa veneree voluptatis.quasi autem humor seminabilis est doctrina spiritualis que deo generat filios non carnis sed spiritus:qui humor per sanctorum doctorum ora infunditur. Vnde Apost. dixit.i. Corinth.iiij. In christo iesu per euangelium ego vos genui. Vnde doctores ecclesie ab ipso capite christo suo mystico corpore tanq̄ renes in carnali corpore vtiliter possidentur. Vnde ab ipsa sancta ecclesia ei dicit. Tu possedisti renes meos. Quos etiam ad aliorum salutem inflammari petebat dicens. Vre renes meos ⁊c.

¶Capitulum.xxvij.

Dominari laudabiliter subditis docet ipsum nomen domini. Nam hoc nomē dominus videtur importare quinq; conditiones. ¶Primo enim videtur eē nomen potestatis. Vnde a deo a quo est omnis potestas dominiū est statutus. Aliter enim non staret respublica neq; humana societas esset tuta neq; hominum sita essent pacifica vel quieta. Sublata enim de medio iustitie potentia libera esset malicia neq; inocētia esset tuta sicut dicit Jsi. Justa ergo dominatio subditos non opprimit nec repellit. ¶Jtez bonus dñs seruos non deserit. sed p̄o eius aduersarijs se opponit vt dicit Greg. ¶Secūdo hoc nomen dominus est nomē equitatis ps. Justus dñs ⁊ iusticias dilexit equitatem vidit vultus eius. Vnde iustus dñs per viam iuris ⁊ equitatis lites ⁊ causas iter subditos dirimit.⁊ vnicuiq; qđ suum est tribuit contra malitiam gladium trahit. p̄o innocentia defendenda titulū iuste tuitionis opponit. ¶Maleficos punit viduas ⁊ orphanos de manu opponentis eripit predōes ⁊ fures impetit ⁊ per acceptā a dño potestatem non ſm impetum voluntatis.sed ſm dictamen rationis ⁊ ſm legē imperium vniuersa disponit. ¶Tertio dñs ē nomē liberalitatis. Nam boni dñi sunt liberales ⁊ pij. Dest.xiij. Cum inquit totum orbez mee ditioni subiugassez nolui potentie abuti magnitudine sed clemētia ⁊ lenitate gubernare subiectos. Bonꝰ dñs plus amari q̄ timeri appetit non hominibus sed bestialiter viuentibus se p̄esse agnoscit. Vnde dicit. Greg. super illō Gen.ix. Sit terror vester ⁊c. Homo inquit non rationabilibus sed irrationabilibus animalibus est p̄elatus vt non ab hominibus sed ab animalibus timeatur. Omnes enim homines natura gignit eq̄les. sed p̄o varijs meritis alios alijs dispensatio diuina p̄eposuit:vt saltem p̄o pter humanam potentiam peccare timeant qui diuinam iusticiam non formidāt. ¶Quarto hoc nomen dñs est nomē no-

bilitatis. Vnde dr. Deut. i. Tuli ō tribub⁹ vris sapiētes ꝛ nobiles ꝛ posui eos dnos Būt enim dominī esse ꝛ anima ꝛ carne generosi. Nam vt dicit Ambꝝ. Natura in aialibus nobiliores ꝛ fortiores preponit aliorum reges ꝛ duces. ergo quod seruatur in iumentis ꝛ animalibus non seruabitur in hominibus. ¶ Quinto qꝛ dominus ē nomē timoris ꝛ honorabilitatis. Eph. vi. Serui obedite dominꝫ vris carnalibus cum timore ꝛc. Vnde per bonuꝫ dñm tota pria timetur ꝛ honoratur eo qꝛ cuncta pacificat ꝛ discordes sedat ꝛ aduersarios peul pulsat. ¶ Itez nota qꝛ tyrannicum dominum quatuor vitia faciunt. ¶ Primo auaritia. Nam tyrannus ꝛ malus dominus subditos non iuuat sed spoliat ꝛdicb. iij. Qui violenē tollitꝫ pelles ꝛc. ¶ Item propter munera iusticiam violat ꝛ paupi ꝛ vidue ñ iudicat. ꝛdicb. iij. Audite principes iacob ꝛ duces domꝰ israel. nunquid vrum est scire iudicium. ¶ Item exactionibus populum sepe vexat. Isa. iij. Populuꝫ meuꝫ exactores spoliauerunt. ¶ Item occasiones querit vt rapiat. Isa. lij. Absqꝫ causa calumniatus est eum ꝛc. ¶ Secundo facit tyrannidem iniusticia quia subditos penis flagellat. Isa. xix. Dabo egyptum in mānu domino rum crudelium. ¶ Item statuta iniqua ordinat. Isa. x. Ve qui condunt leges iniquas. ¶ Item aliena tāq̄ propria vendicat ꝛ sua esse omnia putat. i. Regum. viij. Filios vros ꝛ agros tollet. ¶ Item malorum dictis fidē accōmodat. Pro. xxix. Princeps qui libenter audit verba mendacij omnes ministros hēbit impios. ¶ Item fidem nulli primo ꝛdMachabe. xvi. Juranit illis rex ꝛc. ¶ Item suos fideles male remunerat Exemplum ō Laban Gen. xxxi. ¶ Tertio facit tyrānum superbia. quia tyrannus timeri non amari curat. ¶ Item nullius seruitium acceptat. sed omnia ex debito sibi fieri putat. Judith. iij. Nec tamen ista facientes ferocitatem eius ꝛc. ¶ Quarto tyrannicum vitium est intemperantia quia aliis adorantibus ipse comestionibus vacat Eccls. x. Ve tibi terra cuius rex puer est ꝛ cuius principes mane comedunt.

¶ Capitulum. xxviij.

Fides ecclē assimilatur cuti sine pelli propter. v. ¶ Primo rōne inclusionis. Nā cutis ē superficies corporis q̄ carnem ꝛ ossa contiꝫ ꝛ includit. Sic in fide catholica fortiores sunt qui designantur p ossa. ꝛ i debiliores q̄ signantur p carnes. Vnde ēt cutis vocatur corium eo qꝛ corio caro tegatur Job. Pelle ꝛ carnibus vestisti me ossibus ꝛc. ¶ Secūdo rōe defensiōis. Nā cutis oia interiora mūit ꝛ defēdit. Ñ cutis p defensiōe totius corpis oibus picutis ꝛ passiōibus se exponit. Ñ sm Lōstā. hꝫ tenuitatē ne nimis corpꝰ impediat. hꝫ solidtatē vt melꝰ qō ē intra ptineat. ꝛ facilius exterioꝝ lesioni resistat. Ñ etiam vocatur pellis eo qꝛ a corpore exteriores pellat iniurias ventos ꝛ pluuias. frigiditatis ꝛ caloris pfert iniurias. Recte ergo fides est cutis. quia omnia membra eccle fide proteguntur. ꝛ ab iniurijs persecutorum ꝛ a ventis tentationum ꝛ a pluuijs i. falsis doctrinis hereticoꝝ. Vnde Apo. Eph. vi. In omnibus assumentes scutum fidei ꝛc. ¶ Tertio ratione imitatiōis Nam cutis secundum variam membroꝝ dispositionem ac necessitatem nunc se contrahit. nunc se extendit. Sic fideles tpe persecutionis. secundum variam fidelium vtilitatem seu necessitatem. qñq̄ cōtrahebant fidez suā persecutionem declinando siue fugiendo quandoqꝫ vo ext ē debant persecutoꝝb⁹ se offerendo. ꝛ hoc faciebant viri celestes ꝛ pfecti sicut Apostoli. ꝛ confimiles. ps. Extendes celum sicut pellem. ¶ Quarto ratione purgationis. Est enim cutis tota plena poris ꝛ maxime in parte capitis propter expressionem fumose superfluitatis per calorem. Dum enim pori apluntur superfluitates intercutanee per vapores ꝛ sudorē purgantur. Sic fides catholica habet ad modum cutis multos poros. i. multas vias ꝛ modos ad purgandum aiaz a peccati

.l.p pñiam per clemosynas.p baptismū
z hmói Actu.x.v. Fide purificans corda
eoꝝ. ¶Quinto rōe passionis quia cu-
tis siue pellis multipliciter patitur. Mas
patitur incisionem excoriationem. vbe-
rationem z multa alia quasi innumerabi
lia. q̄ omnia etiā sancti martyres .p fide
passi sūt sicut patet Hebr.xi. Alij vero lu
dibria z verbera experti zc.

¶Capitulum.xxix.

Fortitudo virorū spiritua
liū assimilat barbe. Vnde
pili barbe sūt opa fortia p-
fectoꝝ. qđ patet ex multis.
¶Primo qr barba ē faciei
virilis ornatiua. z similiter
ex fortitudine martyrum. Vnde z alioꝝ
sanctorum tota facies imo totum corp⁹
ecclesie decoratur z ornatur. Vnde de ipa
eccla dr̄ ps. xxxi. Fortitudo z decor idu
mentū eius zc. ¶Secundo qr barba est
maxillarum tuitiua. Nam sua villosita
te neruos maxillares tuetur nimia frigi
ditate defendit. quasi autez maxille eccle
sunt predicatores qui cibum spiritualis
doctrine alijs conterunt exponendo. z p
parant predicando. vt inde fideles ceteri
nutriantur. isti dñt hre barbam. i. fortitu
dinem boni opis. vel fortitudinem con
tra tentationes qua frigus peccati repel
latur ab eis ne scilicet cum alijs predica
uerint ipi reprobi efficiant. Dñt esse bar
bati. i. pilis fortium operum abundare
vt scilicet quod verbis suadent opibus
corroborent. Vnde sine robore talis bar
be non congrue non laudabiliter exitur
ad opus doctrine. Vnde. ij. Re. x. Dauid
mandauit nunciis suis. manete in hieri
cho donec crescat barba vestra. ¶Ter-
tio qr barba est caloris z vigoris naturā
lis indicatiua. propter quam causam vir
sol⁹ barbā nutrit nō aūt mulier. quia ma
res calidiores sē nāliter feminis z maio
ris vigoris. z ideo i maribus fumus q est
pilorum materia magis q̄ in feminis au
gmentatur. Vnde accidit etiaz quandoq;
in mulieribus calide z humide cōplexio-
nis qr̄ vident barbescere. Sic illi qui abū
dant in calore z vigore dilectōis habent
animum virilem z ideo inest eis fortitu
do z ad peccatis resistendum z etiam ad
bene operandum. propter quod dicitur
Cā. viij. q̄ fortē ē vt mors dilectio. Sicdē
mors sic est fortis q̄ ei nullus potest resi
stere. z compellit etiam peccatorem mul
ta bona facere que nunq̄ dum virit face
re voluit. Econtrario autem illi qui sunt
frigidi a calore charitatis habent animū
femineum ideſt debilē. Vnde carent bar
ba fortitudinis ad operandum vel ad re
sistendum tētationibus. ¶Quarto quo
qz quia barba est diuersarum figurarum
susceptiua. Nam sicut Philosophus di-
cit. xix. li. de animalibus' si humor vnde
barba generatur fuerit calidus fumosus
z siccus erūt pili barbe sicut z capilli criſ
pi z in se reflexi z inuoluti. Et ħ accidit
qr per duas vias vadit contrarias. Nam
ps terrestris mouet inferr⁹. color vo mo
uet supius. z sic inuoluuntur pili z fiunt
crispi. Talis est fortitudo luctantium cuz
carne vel mundo. qui licet ex parte spiritus
habeant calorem charitatis ex parte ta
men mundi habent fumuz vanitatis. ex
parte carnis siccitatem siue ariditatem ō
uotionis. Et ideo sicut ex feruore spiri-
tus trahuntur superius. ita ex infirmita
te carnis trahuntur inferius. Et sic effici
untur aliquo modo reflexi siue crispi. i.
non vniformes sed varij: Et de hac va-
rietate loquitur Apostolus. Ro. vij. dicens.
Inuenio aliam legem in membris meis
repugnantem legi mentis mee zc. Si ve-
ro vapor ex quo generantur pili fuerit
humidus multum erunt pili leues z lon
gi. Sic etiam in illis in quibus est humor
multus deuotionis z gratie pili. i. opera
eoꝝ fortia sūt eis: leuia. i. suauia ad faciē
dum z longa ad continuandum z hoc est
vnguentum scilicet deuotionis z gratie.
quod sicut dicitur in ps. descendit in bar
bam aaron. ¶Quito quia barba est mul
tipliciter defectiua. Nam in aliquib⁹ nō
crescit sicut in pueris quia q̄uis sint hu
midi z calidi. tamen quia fumosa illa sub
stantia que est pilorum materia transit in

UNIVERSIDAD DE MURCIA

augmentum puerorum. ideo non super fluit vt conuertatur in pilos. Tales fũt q̃ sint iuuenes ꝛ fortes tamen fortitudine sua nõ vtũt ad dei fruitiũ vel in opib⁹ bonis sed pon⁹ pro mũdo ꝛ i peccat̃. In aligbus vero barba cancscit sicut in senibus propter debilitatem ipsius caloris ꝛ abundantiam frigiditatis. Et sic etiam accidit tepescentib⁹ in calore diuini amoris. qz etiam pili barbe. i. exteriora pnia opa i eis immutãt ꝛ debilitãt. In aliqb⁹ vo barba defluit ex calore ꝛ humoris interceptiõe. vt in castrat̃. vel ex hũoris corruptione vt in leprosis. Intercipitur aũt calor amoris ꝛ humor deuotiõis per peccata spiritualia ꝛ corrumpit per peccata carnalia. ꝛ ideo vtrobiqz deficit barba. i. fortitudo vera.

¶ Capitulum. xxx.

GRatia dei assimilatur medulle. ¶ Prio ratione sue generationis: quia medulla in concauitatibus ossiũ generatur. Sunt autez cõ cauitates ossiũ hũilitates mentium quibus solis gratia dei infunditur ꝑm illud Ja. iiij. Deus superbis resist humilibus autem dat gratiaz. Secundo ratione complexionis. quia medulla vt dicit Constan. est calida ꝛ humida. sic gratia dei est calida inquantum inducit ꝛ accendit charitatem. ꝛ humida inquantum emollit ad pietatem. facit enim eos in quibus est feruentes ad deum ꝛ pios ad proximum. Sap. iiij. Apud deum nota est ꝛ apud homines. apud deꝫ scilicet per charitatem. apud homines per pietatem. ¶ Tertio ratione irrigationis qz ossa irrigat ꝛ confortat ꝛ eorum frigiditatem temperat. Nam sua caliditate temperat eorum frigiditatem. ꝛ sua humiditate eorum siccitatem. Anima enim sine gratia est sicut terra sine aqua scz frigida ꝛ arida vnde. ps. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Sed gratia dei non solum sicut aqua tollit eis ariditatẽ. i. operis boni sterilitatem. sed etiã vt ignis vl sol tollit eis frigiditatem. i. constrictionem ꝛ immobilitatem peccati cõstringit ꝛ immobilitat sicut patet defrigore corporali in aqua congelata: Vnde gratia dei multum confortat animam. Generat enim in ea secundum Bern. in li. de li. arbi. odium preteritorum peccatorum contemptum presentium ꝛ desiderium bonorum futurorum. ¶ Quarto ratione nutritionis quia medulla vt dicit Constan. nutritur ex purissimis partibus ꝛ vnctuosis hũoribus. sic gratia dei nutrit ex purissimis operibus ꝛ deuotis orationibus Bern. super Canti. Gratia balsamum purissimum est ꝛ ideo purum ꝛ solidum ꝛ profundum vas requirit. ¶ Quinto ratione mutationis qz medulla vt dicit Varro mutatur vt luna. Nam crescente luna ipsa crescit. ꝛ decrescente decrescit. ꝛ hẽ tam in animalibus q̃ in arboribus patet quorum medulla in plenilunio augmentatur ꝛ in alio tempore minoratur. Per lunam igitur que est planetarum infima humilis intelligitur anima in qua secundum augmentum vel diminutionez humilitatis minuitur ꝛ crescit gratia salutaris. Quia quãto quis efficitur humilior tanto ꝛ gratia plenior. ꝛ quãto magis superbus tanto magis a gratia vacuus. vñ Bern. sup Cãt. dic̃. In veritate dicici nil eque efficax eẽ ad grãm ꝓmerendam. retinendam ꝛ recuperandã. q̃ si omni tpe coram deo inueniaris non altũ sapere sed timere. Altuz enĩ sapere ad supbiã ptinet timere vo ad humilitatem. ast h̃ etiã facit qõ dicit Chrysb. super epistolam ad Hebre. Aliqñ inquit pleriqz vitam habẽtes mũdam non accipiunt grãm ne in superbiam eleuentur. ne inflentur ventositate tactãtie. ne altitudo muneris negligẽtiores efficiat. Eccli. iij. Quanto magnus es humilia te in omnibus ꝛ coram deo inuenies gratiam.

¶ Capitulum. xxxj.

Vlositas ꝛ voracitas assimilatur gutturi. ¶ Primo qa guttur est cibi ꝛ potus in stomachum inducti nũ. Habet enim guttur duplices conce

uitatem. habet vnam ad attrahendum aerez ⁊ anhelitum perficiendū. ⁊ alias ad cibus recipiendum. Et hec duplex via quodam operculo qō epiglotū dr distinguit. Qō vtrīq; se habz in supficie gutturis ad modū vestis ad vtrūq; foramē gutturis equaliter se hntis. Sicut igit guttur est cibi ⁊ potus receptiuū ⁊ stomachi impletiuus. ita hō vozax ⁊ gulosus ad hoc principaliter intendit vt cibū ⁊ potū accipiat ⁊ ventrē suū impleat. Vñ de tali hoie dici consuevit. ipse est totus gula ps. Sepulcrū patens ē guttur. eoz. gl. pp vozacitatē. Quia sicut sepulcrum aperitur ad suscipiendum cadavera. ita vozax semp inhiat ad cibaria recipiendū. ¶ Scdo quia guttur est delectationis ciborū perceptiuū. Est. n. delectatio cibi in modico transitu gutturis. pp qō dicit Phs in Ethi. q gdam multivorax affectabat hre collum gruis. s. vt diutius duraret cibi delectatio ex longo transitu gule. Homo. n. gulosus in cibo solam delectationem qrit non necessitatē vel vtilitatem. ⁊ de talibus dicit Apostolus Phil. iij. Quorum deus venter est. ¶ Tertio quia deglutitio cibi vel potus spiritus. i. aeris attractionem impedit. Nam cum natura cibum deglutit foramen anhelitus claudit. ⁊ aliud foramen ad recipiendum cibum aperit. cum autem aerem attrahit foramen cibi penitus claudit. Nam si de cibo vel potu sub intrauerit aliquid foramen aeris via spiritus clauditur. ⁊ nisi a natura citꝰ repellatur animal suffocatur. Nihil enīz sic timetur in omnibus passionibus gutturis sicut amissio ipsius aeris a quo nō pt aial p. xx. partez vnius hore sine periculo abstinere. Sicut igit deglutitio cibi in gutture impedit spūm. i. aeris attractionez. ita gulositatis delectatio impedit spūalū cōsolationum perceptionem. Vnde apostolus dicit aialis homo. i. gulositas ⁊ voluptuositas nō percipit ea que sunt spiritꝰ dei delicata est enim vt dicit Bern̄. diuina cōsolatio ⁊ non datur admittentibus alienam ¶ Item gule vitium quantū no ciuū fit anime ⁊ corpori ostendit pingue do corporis. ¶ Primo quidem quia pinguedo nimia ē pessimorū morborum generatiua. Nam sicut dicit Constan. Pinguia corpora ⁊ nimia adipe plena sūt pessima ⁊ morbis pessimis ꝑparata. eo q calor naturalis sepe in talibus suffocatur ⁊ via spūs pinguedine clauditur. ⁊ sic ad regimē corporis vt spiritus influat denegatur. Et addit q corpora omnia pinguia ꝓpter humorum superfluam abundantiaz incurrunt sepe imfirmitatem prolixam ⁊ tardissimam curam. Nam pondere pinguedinis pressa non se exercitāt nō laborāt. ⁊ sic nec superflua minuuntur. nec cōgelata pinguedo dissoluitur. Vnde calor naturalis suffocatur ⁊ subito mors inducitur nisi eis citius succurratur. ¶ Secundo quia pinguedo est actionuz anime scz sensus ⁊ intellectus impeditiua. Vñ Hier. dicit q venter pinguis non gignit sensuz tenuez ⁊ ideo abstinentia confert intellectui. ¶ Tertio quia est complemēti generationis animalis tardatiua. Vnde dicit in Anfortiſ. q mulier nimis pinguis ñ concipit si non macrescat eo q pinguedo matricis semitam intercludit.

¶ Capitulum. xxxij.

Similes affimilant genibus Primo quidem qz humilitas est mr concordie ⁊ hoc significatur in genibus. Qz genua vt dicit Ysido. sunt coniunctiones femorum ⁊ crurum. Vnde ꝑm eum femora extendūtur ab inguinibus vsq; ad genua. Per femora autem possunt intelligi femine eo q in illa parte femine discernuntur a viris. p crura vo q̄ fortiora sūt ꝓnt itelligi viri. vel per femora intelliguntur superiores. per crura vero inferiores. Non igit potest esse concordia siue inter femuras ⁊ viros. siue inter superiores ⁊ subditos nisi mediante humilitate. Nam per humilitatem superiores inferioribus inclinantur. Et iterum per humilitatem inferiores superioribus obediunt ⁊ subduntur Inter superbos vero econtrario semper sunt iurgia. Vbi vero sunt humilitatis ge

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nua ibi pacis ⁊ vnitatis concordia. ¶ Secundo quia humilitas ē soror sapientie. ⁊ hoc etiam signatur in genibus que mira fraternitate oculis cōiunguntur. Mazcuz quis gignitur ita formatur vt genua surſum ad oculos teneantur. quorum cō iunctione foramina oculorum causantur. Et ideo est q̄ dum homines genua flectunt facilius lachrymas fundunt.

¶ Item dum oculi coram iudicibus plorant genua se flectunt. Oculis autem assimilantur sapientes. quia genua oculis cōiunguntur. Et q̄ ibi locantur oculi vbi genua infiguntur signat q̄ vbi humilitas ibi sapientia vt dicitur ꝓuer. xi. Et vtrū q̄ est necessarium in compunctione ⁊ ad placandum summum iudicem deum scilicet sapientia que mentem compungat et ad flendum moneat ⁊ ex cognitione culpe ⁊ offense. Et etiam humilitas que mētem ⁊ corpus inclinet ad satisfactionez iustitie. ¶ Tertio quia humilitas est opposita superbie. Mazgenua sunt vocata eo q̄ in vtero sunt genis opposita ⁊ a genis sunt genua dicta. ꝑ genas autē que sunt in superioribus locate et que maxillas continent conterentes superbi significātur superiora petētes et alios per violentiam conterentes. Et sunt due gene idest duo modi superbie. vna est de spiritualibus. alia de temporalibus quibus opponūt duo genua. i. duo modi humilitatis. Primus est paupertas spiritus que est vt homo recognoscat se spiritualibus indigere et ea a se non hre alius est temporalium despectus. ¶ Quarto quoz quia humilitas est amica abstinentie Mā per abstinentiam caro humiliatur sicut. Amb. dicit in hymno. Carnis terat superbiam potus cibiq̄ parcitas. Et hec abstinentia signatur in genibus que sunt de pauperata a carnositate et pinguedine ꝓpter motus continuationem. Nam multum carnosa ⁊ pinguia de facili oppilantur ⁊ sic actio virtutis sensibilis impeditur. In quo etiam significatur q̄ per abūdantiam ⁊ vsum delitiaruz impedit ⁊ actio virtutis ⁊ cōtinuatio laboris.

¶ Capitulum. xxxiij.

Affectui aliorum ⁊ incorrigibiles sunt eradicandi. Cuius exemplum apparet i dolore dentium. quia secundum Auice. quando dens doloroſus non recipit omnino curam. quia quocunq̄ fomento mitigetur statiz post modicum ledit ⁊ redit etiam alios dentes. propter illud qō ex ipso tranſit ad eos ⁊ non inuenitur via ad eius rectificationem. tunc cura eſ est sola eradicatio. Sic cum homo est malus ⁊ non recipit curam. i. correctionē q̄ dato q̄ verba aliqua vel pena ad modicum cohibeatur. statim tamē reddit ad p̄ stinam malitiam imo etiam alios inficit ⁊ trahit. Tunc etiam talis per mortem vel expulsionem est omnino eradicandus. Apls Gal. v. Abscindantur qui vos cōturbant. Et iterum. i. Corin. v. de fornicatore incorrigibili loquens dicit. Expurgate vetus fermentum. Vnde Hiero. dicit ⁊ habetur. xxiij. questione. iij. Secande sunt putride carnes ⁊ scabiosa ouis a caulis repellenda. ne totius corporis massa oues ⁊ pecora ab ea corrumpantur ⁊ putrescant ⁊ interreant. Augu. In alexādria vna scintilla fuit sed quoniam non statiz oppressa est totam vrbem eius flamma populata est.

¶ Capitulum. xxxiij.

Infirmitas corpalis interdum preseruat hominem a peccatis sicut pueri qbus in ptibus capitis accidūt vlcera ⁊ apostēata ⁊ adest fluxus narium p̄seruāt ab epilentia vt dicit Auicē. q̄ sic purgatur humiditas cerebri. q̄ si nō purgaret induceret epilentiā. Sic etiam p infirmitatem corpis purgant ⁊ remouētur iterdū tētatōes ⁊ male dispōnes mētis q̄ facerent hominē nisi sic purgaret ruere i peccatū. Sen. Infirmitati mee gras ago que cogit me non posse qō non debeo vele Apls. ij. Corin. j. Virtus in infirmitate perficitur.

Capitulum. xxxv.

Ad immūdicie spirituales vitioz̄ assimilantur immundicie corpaliū morboz̄. Nam i lege veteri reputabant immūdi lepr̄osi ⁊ patientes fluxū sanguinis ⁊ patientes fluxuz seminis. Cadauer etiam hōis mortui reputabat immūdū ⁊ qcūq; aliq̄ immūda tāgebant immūdi reputabant. Per immūdiciā ergo lep̄ significabat immūdicia heretice doctric. tū qz heretica doctrina ptagiosa ē sic ⁊ lepra. tū qz nulla falsa doctrina est q̄ vera falsis nō admisceat: sicut in supficie corpis lepr̄osi apparet q̄dā distinctio q̄rundam macularū ab alia carne integra. p̄ immunditiā vo mulieris sanguisluę designat immūdicia idolatrie pp immolantium cruorē. Per immūdiciam autem seminiflui significabat immūdicia vane locutionis eo q̄ semen est verbum dei. Per imundiciam coitus ⁊ mulieris parientis designabat imūdicia peccati originalis. p̄ imunditiaz mulieris mēstruate designabatur imūdicia mētis p̄ voluptates emollite. per imūdiciā vo cadauer] cuiuscunq; signatru imundicia peccati mortalis qō est moꝛs aie. Per imunditiā vo contactus rei immunde designat imūdicia consensus in peccatū alteri⁹. Dñi. ij. Lo riñ. vi. ⁊ Isa. lij. Exite ō medio eoꝝ ⁊ sepemini ⁊ immundum ne tetigeritis.

¶ Capitulum. xxxvi

Ad patiētia toleranda vel sustinendi onera grauia precipue inuenitur in accidiosis ⁊ voluptuosis ⁊ opulentis. Cuius exemplum est in dolore dorsi. Nam dolor dorsi iz possit ex pluribus causari. tamen secundum Auicē. cause eius precipue sunt tres quia aliquando accidit propter frigus complexionis ⁊ phlegmatis crudi. aliquando vo propt multitudinem coitus. aliquando vo propter repletionem magne vene que est supra dorsum. Quia igitur dorso ferūtur onera congrue per dolorem dorsi impatientia accipitur incommoda ⁊ onerosa sustinendi. Nam cui dorsum dolet onus sustinere non pt. Sed frigus quod est huius doloris causa refertur ad accidiosos in quibus refriguit spiritus feruore charitatis expulso. Vnde in corporalibus cibis ea que accida sūt coiter frigida sunt. Coitus vero frequentia pertinet ad voluptuosos qui carnis delectatōes sequūtur. plenitudo autem vene magne pertinet ad diuites opulētos. qui domos plenas habent temporalib⁹ diuitijs. In his ergo est dolor dorsi. i. impatiētia ⁊ impotentia grauia tolerandi. quia accidiosi ⁊ pigri non possunt pati laboriosa propt defectum caloris charitatis que facit omnia lenia. Voluptuosi non possunt pati penosa propter molliciem carnis quia est delectabilibus assueta. Sed opulenti diuites non possunt pati iniuriosa propter elationem mentis quam facit diuitiarum affluentia. Nam diuitie sicut dicit Philosophus in rethorica faciunt homines elatos ⁊ contumeliosos.

¶ Capitulum. xxxvij.

Putridia assimilat doloꝛi siue putrefactioni dentū. Vnde dicitur Prou. xiij. Putredo ossium inuidia. Dolor namq; dentium secundum Auicē. causatur ex tribus quia causa dolorem faciens ali quando est in ipsa substantia dentium: quandoq; vo in neruo que est in radice eorum. quandoq; vero in gingiua. vbi etiam quandoq; fit apostēa ⁊ additio carnis nate ea in qua recipitur materia que omnia sunt doloris dentium causa. In his ergo designatur triplex causa tristicie seu doloris inuidorum. Nam aliquando inuidet vnus alteri de personali bonitate. aliquando vero de honoris dignitate. quandoq; vero de lucri vel diuitiarum prosperitate. Quando igitur doloꝛ inuidi est de persona tunc est velut doloꝛ dentis radicatus in substantia. Quādo vero de dignitate vel honoꝛe. tunc est sicut doloꝛ prouenies ex neruo. Mā quasi radix dentis est virtus probi hom̄i

nis cui neruus coniungitur quia virtutem probi hominis sequitur premium honoris. vnde neruus radicis est honor virtutis. ex quo sequitur dolor dentis. i. tristitia inuidentis. Quasi autē gingiue que dentes circundant ⁊ vestiunt sunt tenues diuitie quibus homines circundantur ⁊ fulciuntur quibus quandoq; iungitur apostema. i. putrefactio inuidie: quia scilicet precipue diuitibus ab aliis inuidetur. vel tūc apostema nascitur ex gingiuis. quando auaritie vel superbie pestis nascitur ex diuitijs. quandoq; ēt caro ad nascitur scilicet cum filij generantur. que omnia sunt dentibus. i. ipsis inuidentib⁹ cause doloris ⁊ tristitie. Est enim inuidia tristitia in alienis bonis prout phs dicit.

¶ Capitulum. xxxviij.

IVsti ⁊ perfecti viri assimilantur pari. ¶ Primo quidem quia par est stomachi suauitiuum. Nam in pate sunt quedam extremitates que dicūtur fibre que sunt vt quedam eminentes lingue q bus par amplectitur stomachum et calorem exhibens ad digestionem cibo⁹. stomachus ergo qui totius corporis communi vtilitati deseruit repzesētat nobis ipsam rem publicam siue cōmune bonus qō sancti ⁊ iusti viri precipue amplectuntur ⁊ fouent. siue linguarū consultatione siue cuiuslibet fauoris calore. Communia enim pprijs iusti viri ⁊ non propria cōibus apponunt. ¶ Secundo qz ē puri ab ipuro separatiuū. In epate. n. fit secunda digestio ⁊ separatio ⁊ depuratio cibi prima facta est in stōacho. Epar. n. succositatem prime digestionis per quasdā venas in suam concauitatez trahit ⁊ pebullitionem fortioris caloris celebrata digestiōe siue depuratione. secūda in massā sanguineam ⁊ quattuor humo⁹ materiam illā conuertit Cui⁹ digestionis ipuritas emittit p vrinā q̄ initiū sumit ab epate. sed i renibus cōplemētuz vbi sbaz recipit ⁊ colorem. Et ide per poros vtilides trāsmittitur ad vesicā. Ex ipsa āt massa sanguinea que est quattuor humo⁹ materia quod calidum est ⁊ humidum transit in materiam sanguinis cuius receptaculum sunt vene. licet secundum ꝓbm formatio ei⁹ sit a corde. Quod autem calidum est ⁊ sic cum transit in materiam cholere. cuius receptaculum est cista fellis. quod autem frigiduz ē ⁊ siccum transit in materiam melancolie. cuius receptaculuz est cistula splenis. Quod autem frigidum ⁊ humidum transit in materiaz phlegmatis cui⁹ receptaculum ꝓpzium est pulmo. Digestio ergo epatis que purum ab impuro secernit est viri iusti compunctio qua a quotidiāis macul' sepe purificare se satagit. ⁊ hec est secūda digestio siue depuratio. Nam prima est a mortalibus per penitentiam. hec autem secunda est a venialibus per compunctionis iustitiam. ex q̄ ōttuor hūores proueniunt. qz quattuor compunctionum sunt genera quibus viri iusti mens vehementer afficitur sicut dicit Grego. in Moral. scz vel quando ꝓsiderat vbi fuit scz i peccato. vel quādo respicit vbi est scilicet imūdo. vel quādo attendit vbi erit scz in iudicio. vl' quādo pensat vbi non est. s. in celo. Istis considerationibus viri sancti ad fletum prouocant. ⁊ lachrymando ⁊ flendo ab omni impuritate purgantur. ¶ Tertio quia epar est multarum passionum susceptiuum. Nam epar aliquando patitur ex nimia caloris incēfione. quandoq; ex pororuz nimia apertione. ⁊ per conseq̄ns calor' euaporatione. ⁊ aliq̄n ex infrigidatione propter quā hō sepe hydropisim incurrit qz nihil ē aliud hydropisis nisi error digestiue virtutis i concauitate epatis. hec ergo cauenda sunt multuz iustis ⁊ spūalibus viris. Primo caloris nimia incēfio. i. indiscreti feruoris ꝓuptio. Scō pororū. apertio. i. sēsuū circa exteriora nimia patefactio ⁊ occupatio. vel suarū vtutuz ostētatio. ¶ Tertio caloris euacuatio. i. feruoris spūs p negligentiam diminutio. ¶ Quarto nimia p accidiam infrigidatio est ēt sume vitāda. superbie tūe factio: q̄ ē

hydropisis inflatio. Vnde superbienti dicitur Job. xv. Quid tumet contra deum spiritus tuus.

¶ Capitulum. xxxix.

Venum vicia corrigũtur facilius ꝙ̃ prouectorum. Cuius exemplum apparet in epilenticis. Nam epilentia: vt dicit Auicen. accidit infantibus ⁊ pueris ante pubertatem ⁊ post pubertatem etiaz accidit adolescentibus. Sed ab infantibus ⁊ impuberibus si in regimine eorum fit rectitudo remouetur ⁊ non remanet. Sed si accidit adolescentibus precipue post. xxv. annũ ñ remouet sz remaet vsqz ad mortẽ sicut dicit Ipoc. Silr vitia moruz a iuuenibus si bene regantur facilius remouentur sed si non bene regantur ita vt adolescant ⁊ crescant in prauis moribus perseuerant in eis semper. Prouer. xxij. Adolescens iuxta viam suam etiam cum senuerit non recedet ab ea.

¶ Capitulum. xl.

Labor penitentium assimilatur labori ⁊ exercitio corporali in quo attendenda sunt. v. Primo vt non sit nimis intensus vel remissus sed temperat⁹. Sic etiam labor exteriorius penitentie non debet esse intensus ita vt naturam prosternat ⁊ corrumpat: neqz debet esse remissus ita vt concupiscentiam ⁊ superbiam carnis non vincat. ⁊ talis est labor militum christi de quo Apostolus ait. ij. Thi. ij. Labora sicut bonus miles christi iesu. ¶ Secundo in exercitio corporali est attẽdẽda q̃litas vt non sit nimis velox aut tardum: sic penitens non debet esse nimis velox per presumptionem: vt. s. statim credat efficiz summus ⁊ perfectus. Vnde dicebat beatus Bern̄. nolo repente fieri sũmus: sed paulatim proficere volo: qz sicut deo placet verecũdia peccatoris. ita sibi displicet imprudentia penitentis. ¶ Item non debet esse tardus per negligentiam vel dilationem. Apostolus Roma. xij. Solicitudine non pigri. ¶ Tertio attendenduz est tempus scilicet vt maxime fiat ante cibum vt superfluitates lubrice in corpore resolute per exercitium expellantur: ne cibus superueniens corrumpatur. Sic etiam purgatio ⁊ labor penitentie debet preuenire cibum eucharistie ⁊ expellendo superfluitates peccatorum ne ex cibo sacro superueniente ledatur. Post cibum etiam valet exercitium temperatum qz caloriz augẽdo cooperatur digestiue virtuti: sic etiam per cibum eucharistie non est cessandum ab operibus penitentie: qz cooperatur ad cibi. i. sacramenti profectum ⁊ operationem calorem charitatis augendo ⁊ conseruando. ¶ Quarto attendendus est locus: qz aliquis locus exercitij corporalis est aquosus vt locus piscatorum ⁊ talis locus infrigidat ⁊ humectat. Talis est labor compunctorum ⁊ plorantiuz qz infrigidat ardorem carnis ⁊ humectat fletu ⁊ lachrimis. ps̄. Laboraui in gemitu meo. Aliquis vero locus exercitij est siccus ⁊ nemorosus. vt locus venatorum ⁊ talis ratione discursus calefacit corpora ⁊ desiccat. Talis est labor abstinentium qui inflãmat mentem ⁊ desiccat carnez. ¶ Quinto attendendus est corporalis exercitij siue laboris fructus de quo ait Fulgentius super illud Prouer. vltimo. Panez ocio sa non comedit. Honestus inquit labor est humane vite fida custodia. dormientis nature stimulus sopiti caloris lima superfluitatis consumptio. vitiorum fuga. morborum mors languorum medicina lucrũ temporis. iuuentutis debitum adolescentie disciplina senectutis gaudium. salutis auxilium. nutrix omnium bonorum. destructrix vitioruz ⁊ ocij inimica. Et addit ille. Ergo solus se ab exercitio retrahit q felicitatis gaudio vult carere. Omnia autem ħ propriissime competunt labori penitentium. Nam penitentie labor vitam anime custodit dormientem idest pigritãtem pungit. sopitum calorem idest tepefactum amorem incendit. superfluitates. i. excessus affectionum consumit. vitia expellit morbos tentationum extinguit. lan-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

guoꝝbus passionum medicina existit lucrum temporis idest meritum parit. ℔ debetur iuuenibus ne pigrescant ꝛ adolescẽtibus ne lasciuiant. ℔ labor portatus est gloriatio senum ꝛ saluatio animarum. ℔ omnia bona spiritualia nutrit. omnia mala destruit ꝛ tandem etiam talis labor ad eternam felicitatem perducit. vnde ꝯ sũt labores de quibus dicitur Sapiẽ iij. Labor bonorum gloriosus est fructus.

¶ Capitulum. xli.

QOqui qualiter debeam⁹ labia ostendunt. ¶ Primo qꝛ labia sunt dentium custoditiua. vt. ille qui vult loqui verba sua custodiat ad temp⁹ oportunum ℘ illud Mal. ij. Labia sacerdotis custodiunt sciẽtiam. ¶ Hinc est qꝛ ꝓs petebat dicens. Pone domine custodiam ori meo ꝛ hostiũ circũstantie rẽ. ¶ Hostium enim vt dicit Brẽ. neqꝫ semper clauditur neqꝫ aperitur. qꝛ nec est semper loquendum neqꝫ semper tacendum. sed vtrumqꝫ discrete faciendũ ¶ Secundo temperãtiua qꝛ labia sunt duriciei dentium temperatiua. ꝛ ideo facta sunt mollia ꝛ carnosa. Sic verba predicantis debent esse talia vt mollificent vel temperent duriciam peccatoris. ¶ Item qꝛ labia mollia dulciter respondentis tẽperant iram furentis ℘ illud ꝓ. xv. Responsio mollis frangit iram. Et iterũ Eccli. vi. Verbum dulce multiplicat amicos ꝛ mitigat inimicos. ¶ Tertio qꝛ labia sunt vocis articulate formatiua. Vox autem articulata est vox significatiua alicuẽ sensum exprimens. Et in ℔ instruimur vt loquamur verba pensata non autem verba otiosa ꝛ insensata vel stulta. ¶ Quarto qꝛ labia sunt aeris frigidi vel calidi interceptiua. Nã aeri frigido vel calido se opponunt ꝛ ipsum retinendo depuratuꝫ interioribus reddunt. In quo instruimur qꝫ verba inflãmantia ad iram vel inducẽtia frigus malicie qua homo retrahitur a bonis si audiamus non debemus referre sed potius nos opponere. ꝛ si referre oporteat puriora ea ꝛ placabiliora reportare. ¶ Quinto qꝛ labia sunt virtuꝫ interpretatiue ꝓpria organa ꝛ talia sunt labia doctoꝝ ꝛ expositorum qui sacras scripturas interpretant ꝛ exponunt. sicut de ipo dño dicit Lu. xxiiij. Qui interpretabatur illis in oibus scripturas. ¶ Sexto qꝛ labia sunt pssionum anime. s. odij. amicitie. doloris ꝛ tristitie expressiua. Vnde dr qꝫ tremor labiorum in freneſi in morbis acuꝝ mortẽ pretendit. Talia autem sunt labia confitentiũ ꝛ exprimentiũ morbos vicioꝝ rum ꝛ passiones malas aie sue. Vnde qui est in acutis morbis scilicet in grauib⁹ peccatis. ꝛ tremũt ei labia. i. ex timore aliquo vel verecundia confiteri obmittit incurrit mortẽ eternam. ℘ Pro. xxviij. Qui abscondit scelera sua non dirigetur.

¶ Capitulum. xlij.

EMonia assimilatur vẽtri. ¶ Primo ratiõe receptionis. Est. n. venter nutrimenti totius corporis receptaculũ. Vnde ℘ Isid. Venter dicitur qꝛ venit per eum cibus ad totum corpus. Sic cibus spiritualis noticie qua spiritus nutrit in receptaculo memorie reponitur ꝛ locatur. Vnde ꝛ dispositio memorie dr esse vt dispositio ventris que est rotũda pp liberiorẽ ciboꝝ collocationem. ꝛ oblonga propter ipsius cum superioribus ꝯiunctionẽ. ꝛ diuersis pãniculis circũdata propter interioꝝ cõseruationẽ. Sic memoria tunc est bene dispposita cũ est rotunda. i. larga per capacitatem. ꝛ longa per diuturnitatẽ. ꝛ diuersis pãniculis. i. diuersis ãminiculis fulta per studiositatẽ. Sunt. n. quatuor ℘ pbm que iuuant hominẽ ad bene memorandum. ¶ Primuꝫ est vt illa quorum bene vult recordari aliquo ordine disponat. ℘ est vt circa ea affectum adhibeat. tertiuꝫ est vt ea ad aliquas similitudines nõ omnino consuetas reducat. quartum est vt illa per frequentem meditationem repetat. ¶ Secundo ratione purgationis. Nam venter vocatur aluus sicut dicit

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Ysi. qz cibū recipit ⁊ purgari cōsueuit. Sic hō ⁊ cibus spiritualis doctrine suscipit in memoria ⁊ se etiam purgare debet. ⁊ ista purgatio peccati ex memoria nascitur. qz dolor contritionis quo anima purgatur dum compungitur ex peccati recordatione concipitur Apoc.ij. Memor esto unde exciderīs ⁊ age penitentiam. ¶Tertio ratione conceptionis. Nam venter mulieris vocatur uterus eo quod fetu iplea tur: sed sicut ex utero cōcipitur fetus carnis ita ex memoria idest ex specie i memoria seruata concipitur verbus mentis qō est quasi quedam proles ipsius ps. Ex utero ante luciferum genui te.

¶Capitulum.xliij.

MEns hominis assimilatur pectori. ¶Primo quidem qz pectus est duabus concauitatibus distinctum. Sūt enim due concauitates in pectore quibusdam interse pelliculis separate. ⁊ fuit necessaria hō diuisio pectoris vt si flatus in una parte aliquo casu impediretur in parte alia seruaretur ne anhelitu intercluso animal moreretur. Due ergo concauitates pectoris sunt due vires mentis. s. intellectus ⁊ affectus siue uoluntas. Et utraqz necessaria est menti ad conseruationem spiritus. i. vite spiritualis. s. intellectus qui viuificat per fidem ps. Intellectum da mihi vt viuam. Et affectus qui viuificat per dilectionem. i. Joh. iij. Qui non diligit manet in morte. Secundo qz pectus est mamillarū fundamentum. Nullum autem animal habet mamillas in pectore preter hominem ⁊ elephantem. vt dicit philosopus in. ij. libro de animalibus. Quasi autem due mamille quibus mens humana propinat exterius lac sapide doctrine sunt sapientia ⁊ eloquentia ⁊ ambe habent fundamentum in mente. Vel due mamille q̄ debent inherere pectori lactantis. i. menti doctoris est peritia duorum testamentorum scilicet legis et euangelij. Cantico. vij. Duo ubera tua sicut duo hinnuli.

¶Tertio qz pectus est quandoqz multis passionibus subiectum. ⁊ passiones pectoris omnes sunt periculose multum propter cordis vicinitatem. siue patiatur constrictionem siue humoris consumptionē siue nimiam humorum repletionem. siue vocis raucedinem. siue apostemationez. siue suffocationem. Pectus ergo quod cor in se continet ⁊ deum in corde habet omni diligentia est seruandum ne patiatur constrictionem auaricie. neqz humoris consumptionem propter defectuz ele mosyne. neqz humorum repletionem p pter congregationem pecunie nec vocis raucedinem per obmissionem laudis diuine. neque apostemationem per tumorem superbie. neque suffocationem per desperationem venie. Ysis enim modis patitur pectus corporaliter ⁊ similiter spiritualiter. Propter quod dum pro peccatis mea culpa dicitur precipue pectus percutitur ratione cordis quod in ipso continetur. ¶Quarto quia pectus congrue est figuratum. Est enim pectus latus ⁊ aliquantulum in medio eleuatum ⁊ ipsa eleuatio animositatis ⁊ virtutis est signum. Aues vt dicit Philosophus. ij. li. de animalibus habent pectus acutum ad acrez diuidendum ⁊ maxime que sunt ad prędandum. Vnde acuitas pectoris in aub⁹ est signum generositatis. Qui ergo habēt pectus amplum ad deum amandum ⁊ proximum amplectendum ⁊ acutum ad omne malum quod occurerit repellendum summe generositatis deferunt secum signum. ¶Item mentis constitutio moralis debet esse similis constitutioni corporis naturalis. Nam corpus humanuz ex quatuor elementis componitur ex quatuor humoribus constituitur. Quatuor elementa sunt. ignis. aer. aqua. ⁊ terra. Similiter mens humana debet habere sua elementa scilicet pro igne: prudentie claritatem. pro aere temperantie mediocritatem. pro aqua iusticie puritatem. pro terra fortitudinis stabilitatem. Vel sicut alii qui dicunt uitur mens humana p igne ntellectus subtilitate. pro aere conscientie puritate. pro aqua ingenij mobilitate.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

pro terra animi stabilitate. Habet etiam mens humana suos quatuor humores. qz pro sanguine vtitur dulcedine. pro colera rubea amaritudine pro colera nigra contristatione. pro phlegmate mentis cōpositione. Dicunt. n. Physici sanguineos esse dulces. colericos esse amaras. melancolicos tristes. phlegmaticos corpore cōpositos vt sit dulcedo in contemplatione. amaritudo de peccati recordatiōe. tristitia de perpetratione. cōpositio in emendatione. ¶ Item mentis compositio assimulatur phlegmati. ¶ Primo ratione residentie radicalis: quia phlegma debet habere sedē in pulmone per quem signatur discretio. qz sicut pulmo aerem attrahit ⁊ emittit. ita discretio qō bonū ē retinet ⁊ quod malum est expellit. In pulmone ergo est sedes phlegmatis quia compositio mentis beneficio iuuatur discretionis. ¶ Secundo ratione proprietatis naturalis quia phlegma est nature frigide ⁊ humide. Compositio igitur mentis requirit frigus quo refrigeretur ab estu vitiorum ⁊ humorem compunctionis quo mundetur a sorde peccatorum. ¶ Tertio ratione efficacie animalis quia ex complexione phlegmatica sunt homines tardi obliuiosi ⁊ somnolenti. tardi ad operandum malum. obliuiosi ad effectum temporalium. ⁊ somnolenti per cōtemplationis trāsitum. ps. In pace in idipsum dormiā ⁊c.

¶ Capitulum. xliij.

Modestia siue moderatio ⁊ compositio morum ⁊ motuū exteriorū corporis assimilant supercilijs. Primo quia supercilia data sunt ad oculorum tuitionez. Vnde ⁊ piloruz multitudine sunt vestita vt sint oculis munimenta ad repellendum humorem a capite defluentem. Sunt ergo supercilia oculorū munimēta ne quid nociuum eis ab extra cueniat vt Ysi. dicit. Sic modestia ⁊ cōpositio extremoꝝ sensuū ⁊ mēbroꝝ valet ad custodiā mētū: qz frequēter ex sensuū dissolutiōe subitrāt cogitatiōes male. Jere. ix. Intrauit mors p̄ fenestras nr̄as ingressa ē domos nr̄as. ¶ Scōo qz supercilia sūt ad decorez: qz nullus sine eoꝝ p̄ntia decorat. Sic modestia ⁊ cōpositio moꝝ reddūt hoiez in aliox ꝑspectu decoz ⁊ gratiosuz. vnde Amb. dicit in li. de officijs q̄ modestia cōfiſtit pulchritudo viuēdi ⁊ ornat⁹ ad oēz actionem accōmodus. ¶ Tertio qz supercilia sūt ad repntationē. Nōt. n. quādā vim latētē passionē aie idicātē: vt dicit. Aristo. in li. de aialib⁹. q̄ cū fuerint supercilia recta sicut lince ptēdūt femineā mollicē vl'animi leuitatem. Si vo fuerint demissa ⁊ nimis pressa signāt inuidū si vo fuerint elenata ⁊ in pilis pressa animositatē pretendūt. depauperata vo a pilis ⁊ oblonga timiditatem. Si aūt fuerint spissa ⁊ pili lōgi excessum caloris important: si autem fuerint multe carnis ⁊ pauce pilositatis sensū duꝝ significāt ⁊ obtusū i mēbris p̄n cipalib⁹ dñante: si vo pilis fuerit spoliata significant sanguinis corruptionem vt in leprosis: aut nālis hūoris ꝑsumptionem vt in ethicis ⁊ sikb⁹. aut meatuū oppilationem vt in castratis. Sicut igitur dispositio supercilioꝝ ꝑgrua vl'icōgrua repreſentat bonā vel malā dispōnē interiorē. sic cōpositio seu modestia vl'ordinatio ⁊ dissolutio exterioꝝ motuū siue moꝝ repreſentāt bonā vel malā dispositionē interiorē vel dissolutionem ⁊ inordinationem mētis. Vnde Eccl. xix. Amictus corporis ⁊ risus dentium ⁊ incessus hois enunciāt de illo siue bonus siue malus sit.

¶ Capitulum. xlv.

Mores scōz assimlāt sōno ppria. ¶ Prio pp getis suauitatē qz nullox laboꝝ dormiēs meminit sz tūc dulciter regescit. Et sic sci p sōnū mortē reges a laborib⁹ capiūt, sm illū Apoc. xiiij. Beati mortui q i dño morīūtur: amodo iā dicit spūs vt regescant a laboribus suis. Et ad eterne pacis dulcedinē pueniūt sm illud. ps. In pace in idipsum dormiam ⁊ requiescam. ¶ Secundo propt dormiētis firmitatez. qz dum homo dormit nullius aduersa/

rū potentiam pertimescit. Sic sancti per somnū mortis de oium aduersantiū manibus eripiunt & eterne securitatis fiducia pfruūt: vñ dñs Matth. x. dicebat. Nolite timere eos q occidunt corpus: & post h non hñt amplius qd faciāt &c. Sic igit in h queiunt mors & somnus qr vterq; securitatez tribuit. sed in h differūt qr se curitas somni est ex insensibilitate. sed securitas mortis ē ex libertate de qua. ps. Laqus ptrit & nos liberati sum⁹ Jo. xj. Si dormit saluus erit. ¶ Tertio pp figurę dormiētis mutabilitatē. qr exterius videtur mortuus q maxime interius viuit & sic sancti cū mortui sunt ſm carnē tunc vera vita viuunt. ps. Cū dederit dilectis suis somnuz ecce hereditas dñi &c.

¶ Capitulum. xlvj.

Bedientes debēt assimilari crurib⁹ pp tria. ¶ Primo quidē debēt obedire velociter & hoc significāt crura q̄ a currendo sunt dicta. qr p ea currimus et gressuz facimus vt significet obediētiā velocitas ps. Velociter currit sermo ei⁹. tūc .n. sermo iperat⁹ currit velocit qñ ab obediente implet celeriter Bern. in li. de precepto & dispēsatiōe. Per⁹ obediēs non p crastinat sz statim parat aures auditui. lingua voci. pedes itineri. manus opi & se toti int⁹ colligit vt mādatū pagat iperātis. ¶ Scōo qr debēt obedire fortiter. s. ne retrahant ex operis dificultate. & hāc fortitudinē significāt crura. qr hñt ossa fortia & ēt sunt neruosa vt ad motū sint habilioza. Sic obediētes debēt esse ossei. i. fortes ad exequēdū & tolerādū grauia. & nerosi. i. durabiles ad ꝓtinuādum difficilia Bern. in quodā sermone. In ipsa obedientie via cui fortasse aliqua dura & aspa occurrere pñt vt accipias interdū nōnulla q̄ licet salubria sint minus tū videntur. hec si moleste cepis sustinere si diiudicare ꝓtinū. si murmurare in corde. si ēt exter⁹ impleas qr tubet nō est virtus patientie sz velamen malicie. ¶ Tertio debēt obedire dulciter quod significant crura quorū ossa medulla sunt plena. vt medulle humectatione ossium ficcitas irrigetur. Nec ergo medulla est interior deuotio qua irrigati interius veri obediētes omnia dulciter & sine murmure exequuntur qr non obediunt timore sed amore. Grego. xū. Moral. Obedientia non seruili metu sz charitatis affectu seruanda est. non timore pene sed amore iustitie.

¶ Capitulum. xlvij.

Occasiones peccandi assimilantur vmbilico propter tria. ¶ Primo ꝓpter nutritionem. Nam sicut dicit Gregorius. vmbilicus est quo fetus in vtero alitur. sicut arbores p radices terre humore nutriuntur. Vnde vmbilicus ſm Constant. ex venis & neruis & arterijs compositus est quo mediante ipse fetus sanguinem subtilem sibi attrahit & sugit. & per has arterias spiritum recipit. Sic etiam fetus peccati interius in mala voluntate conceptus per actiones exteriores nutritur & augetur & foouetur Ezech. xvi. Nō est precisus vmbilicus tuus &c. ¶ Secundo propter situationem quia in vmbilico sita sunt genitalia mulierum sicut in lumbis genitalia virorum ſm illud Job. xl. Virtus eius in lumbis eius & fortitudo illius in vmbilico ventris eius. In hoc significatur quod mulieres sunt viris occasio peccandi & luxuriandi. ¶ Tertio propter precisionem quia consuetudo est mulierum precidere infantibus vmbilicum. Sed nota quod vmbilicus vt dicit Constan. rumpitur iuxta matricem. dum fetus egreditur & cum fetu exit quod obstetrices ligant quatuor digitorum longitudine & ex hac ligatura fiunt rotunditates vmbilici postea precidunt eum. Sicut ergo vmbilicus stringitur & rumpitur & preciditur. Sic peccatorum occasiones sunt stringende rumpende precidende. Occasiones enim peccatorum quādoq; sunt importune & tunc sūt per violentiaz rumpende. Quandoq; ve

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ro sunt oportune ⁊ quasi necessarie. ⁊ tūc sunt per temperantiam restringende. qñ̄ vero sunt superflue ⁊ omnino noxie ⁊ tunc sunt penitus precidende. Dicit autem Hiero. super. xvj. Eze. quod necesse est infantibus primo ortis. vmbilicuz precidi. ¶ Deinde ad abluendum sanguinem aq̄ lauari. ¶ Tertio humorē eorū sole siccari. ¶ Quarto tenera corpora pānis strigi ne membra fluxibilia delarētur. Sic ab homine per penitentiam nouū generato primo precidendus est vmbilicus idest auferenda omnis occasio peccandi. deinde lauari eum oportet aqua lachrymarum tertio sole idest feruore spiritus ⁊ amoris desiccandus est humor noxius idest fluxibilitas ⁊ habilitas ad peccanduz. ¶ Quarto restringendus est ligatura abstinentie ⁊ continentie salutaris.

¶ Capitulum. xlviij.

Opera humana assimilant manibus propter quatuor ¶ Primo propter numerum. Sunt enīz due manꝰ s. dextra q̄ signat opus bonū. ⁊ sinistra q̄ signat opus malū. Math. v. Mesciat sinistra tua quid faciat dextra tua. vt. s. sit opus pure bonū cui nihil admisceat mali. Pertiet ergo ad dextrā operari liberaliter qz dextra a dādo est dicta. ¶ Itē cōcordiā qz ipsa i signū pacis dat. ¶ Itē fideliter ⁊ salubriter. quia ipsa fidei ⁊ salutis testis adhibet vnde in veteri testamēto habeā q̄ petebāt dextras sibi dari ⁊ apostolus gal. ij. Dextras dederunt mihi ⁊ barnabe societatis. ¶ Item opari feruenter. Est. n. manus dextra fortioris caloris ⁊ maioris siccatis q̄ sinistra ⁊ ideo ad operādū est habilior q̄ sinistra. Mala aūt opatio nō ē faciēda sz potius dimittēda. Vnde sinistra a finēdo vel fine dextra dicit. qz. s. opus malū est q̄ debita rectitudine caret q̄ in dextra signat. Posset. n. vtraq; manꝰ accipi in bonū. Maz qz manus dicitur quasi munus. ideo duplex manus duplicis muneris signat dationē. Est enī munus spirituale cuius datio refert ad dextrā. temporale cuius datio refertur ad sinistrā. Habet igit hō dextrā. i. spiritualem gratiam ad porrigendum elemosynas spūales. Et sinistrā idest potētiā ⁊ virtutem ad porrigendas temporales. Prouerbiorum. iij. Longitudo dieruz in dextra eius ⁊ in sinistra illius diuitie ⁊ gloria. Quāq̄ enīz elemosyna spūalis manu non porrigatur ad dextrā tamē refertur. corporalis ad sinistrā. qz spūalis elemosyna est potior corporali. Nam illa. s. corporalis sustentat corpus morituruz sed spiritualis animam in eternum victurā. Vnde signanter dixit Salomon. Longitudo dieruz in dextra. qz. s. elemosyna spiritualis anime subuenit que nūq̄ esse desinit. Vnde potior est corpali sic̄ dextra manꝰ potior est sinistra. Posset etiā dici q̄ dextrā manū hz q bene operat in pſperitate. sinistrā vero q operat bene i aduersitate. Quidā aūt sūt ambidextri sicut dicitur de gabaonitis Iud. xx. q̄ erāt ita sinistra vt dextra pliates. Et isti assimilant quidaz q tā in aduersitate q̄ in pſperitate fortiter operant. ¶ Scō. ppter motū. Nam manus vocant. qz aperiunt ⁊ claudunt. sz extensa manus vocat palma ⁊ dicit p similitudinē palme ab expāsis ramis. i. digitis. Clausa vero manus vocat pugnus. ⁊ dicitur pugnus a pugillo. In ꝟ ergo docet nos manus aliq̄ esse dandū q̄ significat nobis manus extēsio. ⁊ aliq̄ tenendū sue accipiendū q̄ significat nobis clausio. Vnde dicit. Eccli. iij. Mō sit manꝰ tua porrecta ad accipiendū ⁊ ad danduz collecta. ¶ Tertio ppter munimentū. Est enī manus q̄nq; digitis munita. in quibꝰ quinq; virtutes designāt q̄ necessarie sunt homini vt opera eius sint pfecta. Mā primꝰ digitus q grossior est vocat pollex eo q̄ inter ceteros virtute plus polleat. Vnde in hoc digito designatur iustitia que iter alis omnes virtutes morales plus pollet. Vnde dicit plīs in. ij. Ethi. quod iustitia est pre clarissima virtutū. ⁊ nec Lucifer nec Vesperus est ita clarus. Et ideo etiā Auicen. i tertio libro medicine sue dicit quod iste digitus scilicet pollex est iustitia omnium digitorum quia scilicet omnes alij digiti

cum ei applicantur ad quandam equalitatem reducuntur. Unde ille manus pollicē habent que iusta operantur. Ideo iste digitus ꝛ quelibet alius componitur ex tribus ossibus vt dicit Constañ. in quibus designatur triplex iustitie modus. Nam est iustitia distributiua. cōmutatiua. ꝛ vindicatiua. Ad primam pertinet quod dicitur ℳat. xxv. Unicuiqꝫ ſm propriam virtutem largitus est. Ad secundaꝫ quod dicitur ℳat. xx. Ite vos in vineam meā ꝛ quod iustum fuerit dabo vobis. Ad tertiam pertinet illud Eccli. xxi. Dentem ꝓ dente oculuꝫ pro oculo. ¶ Secundus digitus vocatur index quia per ipsum demonstramus. ꝛ hoc pertinet ad prudentiam que nobis que agenda sunt demonstrat ꝛ ordinat. Et hic etiā ex tribus ossibus est quia ad prudentiam tria pertinent scilicet memoria respectu preteritorum: intelligentia respectu presentium. ꝛ prudentia respectu futuroruꝫ. ¶ Tertius digitus qui est medius dicitur impudicus ex eo quod dum manus aliquid turpe tangit. hic digitus cum sit maior ceteris prius attingit. Hic ergo digitus signat temperantiam que impudicitiam ꝛ voluptates carnis tangit reprimēdo ꝛ moderando. ꝛ hic etiaꝫ ex tribus est ossibus: quia temperantie triplex est modus. Est enim vna para temperantie circa cibum scilicet abstinentia. alia circa potū. s. sobrietas: tertia circa coitum scilicet continentia siue castitas. ¶ Quartus digitus vocatur annularis: qꝛ i ipso annulus defertur. Sicut autem annulus in digito est fortitudo in opere que necessaria ē ꝓcipue in continuādo ꝛ perseuerando. Est enim annulus sicut corona digiti quia sola perseuerantia coronatur. Et nota q digiti habent hoc proprium q̄ grossiores sunt ante cibum q̄ post. Unde annulus q̄ vir ante cibum de digito trahitur facile post cibum egreditur sicut dicitur super Anforismū. Sicut ergo digitus ieiun⁹ fortius tenet ānulum q̄ refectus. Ita homo abstinens ꝛ sobrius fortior est ad perseuerandum in bono q̄ gulosus ꝛ delitiosus

Hic etiam digitus est ex tribus ossibus: qꝫ triplex est necessaria homini fortitudo. s. in aggrediendo quod pertinet ad fiduciam: in sustinendo quod pertinet ad patientiam: in consumando quod pertinet ad perseuerantiam. ¶ Quintus digitus auricularis dicitur eo q̄ cum eo aures scalpim⁹ ꝛ ꝫ signat obedientiam quia scriptum est in. ps. In auditu auris obediuit mihi. Et hic etiam est ex tribus ossibus qꝛ obedientia est homini tripliciter necessaria. ¶ Primo respectu dei scilicet vt homo obediat diuine voluntati. ¶ Secundo respectu proximi scilicet vt obediat superiori potenti. ¶ Tertio vt obediat propriē rationi. scilicet vt sit caro spiritui subiecta. ¶ Quarto humana opera assimilantur manibus propter ornamentuꝫ. scilicet vnguium: vnguis enim in fine digiti caritatem signat que est finis precepti. Unde sicut sunt decem digiti manuuꝫ. ita sunt decez precepta decalogi. Sicut ergo sunt vngues ornamēta digitoꝝ. ita caritatis ꝓcepta sunt ornamēta operꝝ humanoruꝫ. Sed notandum q̄ vngues in quibusdaꝫ animalibus sunt in decoris ornamentum ꝛ iuuamentum sicut in hominibus. In q̄busdam vero sunt ad defensionis munimentum. sicut in leone ꝛ huiusmodi. In aliquibus vero sunt calciamentum vt in equo ꝛ mulo ꝛ consimilibus que omnia competūt caritati quia ipsa est que exornat iuuat defendit ꝛ calciat etiam pedes affectionum ne lapide offensionis allidātur. ¶ Item operatio hominis assimilatur pulsui propter tria. ¶ Primo quia pulsus a corde oritur. Est enim pulsus cordis ꝛ arteriarum motus secundum dilationem ꝛ constrictionem. Cum enim cor continuo motu a centro vsqꝫ ad circūferentiam vi sanguinis ꝛ caloris ꝛ impulsu vitalis spiritus moueatur ex tali motu vsqꝫ ad suas extremitates dilatat. Quandoqꝫ vero econuerso ab extremitatibus ad centruꝫ mouetur ꝛ stringitur. Cordis igitur dilatatio ad frigidum aerem attrahendum: ꝛ constrictio ad fumosum aerem expellendum sunt causa pulsus. Sic ergo

pulsus a corde incipit ⁊ per arterias ad extremitates corporis se diffundit vnde statum corporis ostendit. Eodem modo operatio hominis bona vel mala a corde idest a mente procedit cuius dispositio bona vel mala a mente per arterias ⁊ venas idest per affectiones ⁊ cogitationes ad exteriora se diffundit per locutiones ⁊ actiones ℳath. xv. De corde exeunt cogitationes male ⁊c. ⁊ Luc. vj. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum. ¶ Secundo quia pulsus a medicis tangitur. Ad hoc enim pulsus est necessarius vt per eum dispositio spiritualis virtutis intelligatur ⁊ eius operatio cognoscatur. Sic etiam per operationes bonas vel malas cognoscitur bona vel mala dispositio spiritus interioris ℳath. vij. A fructibus eorum cognoscetis eos. ¶ Tertio quia ꝑcipue in brachijs pulsus queritur. Nam in quibusdam partibus non posset plene discerni propter venarum elongationem a corde. In quibusdam propter cordis regentis occultationem. In quibusdã vero propter ossium constrictionem. ⁊ ideo sapientes ad cognoscendũ pulsum arterias brachij elegerunt. Haz hoc fuit facilius: quia brachia arterias non occultant. Et vtilius quia ille arterie magis cordi appropinquant. ⁊ honestius quia nec egro nec medico verecundiam generant. Indecens enim esset plura membra corporis denudare. Sicut ergo brachia sunt instrumenta pulsus sic etiam nos brachijs ⁊ manibus operamur sed talia debent esse opera nostra ꝙ congruant honestati vtilitati ⁊ facilitati. ⁊ tunc faciliter bene operamur quando ex amore operamur: qz amor ꝯ Augu. oia facit facilia. ¶ Caplm. xlix.

Ratio cum gratiarum actione habet similitudinem cum anhelitu. ¶ Primo quia in anhelitu est motus vicarius. Haz per anhelitum aer attrahitur. sed attractus postmodum emittitur: ⁊ sic vicario motu aer recipit ⁊ redditur, Similiter ergo debet homo gratiam qu am recepit a deo reddere eidem gratias agendo. j. Paral. xxix. Que de manu tua accepimus dedimus tibi. Sed attende ꝙ anhelando plus de spiritu attrahitur ꝙ foras emittatur qz pars non parua in nutrimentum transit spiritus vitalis. Similiter plus a deo de gratijs ⁊ beneficijs recipimus ꝙ reddere possumus. ¶ Secundo qz anhelitus est corpori multipliciter proficuus. Est enim anhelitus aeris attractiꝰ: quia scilicet per orationes deuotas ⁊ gratiarum actiones attrahitur spiritus sancti gratia. Vnde quanto quis plus orationi ⁊ gratiarum actioni insistit: tanto sibi diuina gratia plus multiplicatur ⁊ crescit. Augmentum beneficij est beneficij eiusdem memoria ⁊ continua gratiarum actio. Vnde etiam Gregorius dicit ꝙ nõ est dignus dandis qui non agit gratias de datis. ¶ Item anhelitus est cordis ⁊ innati caloris refrigeratiuus. Innatus. nest homini carnalis concupiscentie calor quem sicut ex parte carnis reprimit ieiunium ita ex parte mentis refrigerat oratio. Et ideo dominus dixit ꝙ hoc genus demoniorum scilicet carnaliter tentantium non ejicitur nisi in oratiõe ⁊ ieiunio. ¶ Item anhelitus est fumosi vaporis purgatiuus. Fumosus autem vapor sursum tendens est superbia quaz oratio purgat qz mentem humiliat vt dicit Hieronymus. Vel vapor fumosus est quelibet suggestio siue cogitatio praua quam etiam oratio deuota purgat ⁊ expellit. Ysidorus Frequens oratio vitiorum impugnationem extinguit. ¶ Item anhelitus est spiritus animalis nutritiuus: qz sanctis orationibus nutritur ⁊ vegetatur spiritus. Vnde Augustinus in quodam sermõe dicit. oratio refectio est ieiuniorum duritiam cordis emollit austeritatez temperat ieiunium dulcificat. Sicut enim sine potu non est plena refectio: sic ⁊ ieiunium sine oratiõe nõ potest perfecte animã nutrire. ¶ Item anhelitus est status membrorum spiritualium ostensiuus: sic etiam per assiduitatem ⁊ delectationem orationis ostẽ

ditur q homo sit vere spiritualis: quia sicut auis sepe exurgit ad volatum ita spiritualis homo sepe ad orandum. Vnde legitur de beato Martino. q nūq̄ vlla hora momentumq; preterijt: quo non aut orationi aut lectioni insisteret inter legēdum tamen & operandum nunq̄ animus ab oratione laxabat. nam vt fabris ferrarijs mos est q inter operandū pro quodam laboris leuamine incudem fertant: ita Martinus duz aliquid ageret semper orabat. ¶ Tertio qz anhelitus quandoq; est diminutus & quandoq; anhelitus est paruus ē & frigidus in peracutis febribus signuz est mortis. eo q significet extinctionem caloris naturalis & defectum virtutis. In acutis ergo febribus. i. in fortibus tentationib⁹ si anhelitus sit parvus & modicus. i. si parum cum frigido corde oretur timendus est casus mortis. idest mortalis peccati. ex eo q pretendat extinctionē charitatis. Vnde dominꝰ dicebat Mathh. xiiij. Orate vt non intretis in tentationē. ¶ Quarto quoq; qz anhelitus quandoq; est corruptus & fetidus qō accidit ex interiorum membrorum corruptione sicut in lepr̄osis quorum anhelitus est fetidus & corruptus & aliorū infectiuus. Nam inficit aerem vicinum sibi. sicut sibilus basiliscꝰ q aues supra se volantes occidit. Sic ex mala dispositione & corruptiōe anime interiori oratio vel gratiarum actio aliquando est execrabilis sicut fuit oratio & regratiatio pharisei dicentis. Gratias tibi ago dñe: qz non sum sicut ceteri hominum &c. Luce. viij. Hec enim erat corrupta per superbiam. fetida per iactantiam & lesiua aliorum per infamiam: quia alios infamabat dicens. Adulteri raptores &c. Et etiam vicinum publicanum percutiebat dicens. Velut etiam hic publicanus.

¶ Capitulum. l.

Ociositas & recreatio b facit anime quod quies facit corpori. nam quies corporis aut ē nimia aut nimis pauca aut sufficiens & temperata. Si sit quies nimia ē multorum humorum generatiua conseruatiua & multiplicatiua & tandem corruptionis inductiua. Vnde etiaz aque que nimis quiescūt putrescūt. Similiter quoq; ociositas & recreatio si ē superflua generat & cōseruat & multiplicat humores. i. malas affectiōes & cogitatiōes. Eccli. xxxiij. Multam malicia docuit ociositas. Vnde tandē facit animam in corruptiones ruere peccati. Ber̄n. in quodaz sermone. Hec ociositas mater est nugarum nouerca virtutum. Ipsa enim est que virum fortez fortissime precipitat in reatum. Facit enim suffocare virtutem nutrire superbiam & viā construere ad gehēnam. Si autem quies corporis fuerit nimis pauca naturam laxat non recreat debilitatem non reparat & consumptionem deperditi non restaurat. Similiter si nullā vel nimis modicaz recreationem vel quietez quis animo suo tribuat anima tedio lassatur debilitas. i. tepiditas mentis non reparatur q per negligentiam est deperditum non supplet quia lassatꝰ animus accidior & pigrior q̄ ante esset efficitur. Si autem quies corporis fuerit temperata calorem naturalem confortat sensus reparat digestionez emēdat & corpus mediocriē purgat. Sic moderata recreatio seu quies animi calorem charitatis confortat sensus idest considerationes sensatas reparat digestionem. i. spiritualis cibi & doctrine operationez roborat & modificat & animam ab accidia & tedio purgat. Et ideo Seneca dicit. Non semper in actu sis sed interdū animo tuo quietez dato. ¶ Ire ociositas & voluptas sunt causa doloris & dissipationis anime & corporis. Cuius exemplum est quia sm Auicen. Quies corporis & tranquillitas & dimissio exercitij. coitus plurimus & pcipue coitus super repletionem cibi frequētia ebrietatis & precipue vinum plurimuz in ieiunio ante cibum qō maxime ledit neruos sunt precipue causa dol oris iuncturarum & podagre & sciatice. Quies ergo spiritualiter refertur ad somnolentiā tranquillitas ad pigritiam dimissio exercitij. ad imperseuerantiam coitus ad lu-

xuriā. repletio vo ꝛ ebrietas ad gulam. Hec ergo sunt illa vitia que primo ledūt anime tuncturas. sunt enīz in anima vis irascibilis ꝛ concupiscibilis. ꝛ etiam rationalis quas oportet eē in anima inuicem coniunctas per participationez ꝛ colligā tiam rationis. quod est quādo passiones irascibilis ꝛ concupiscibilis a ratione ordinantur. Et ideo vocantur a philosopho irascibilis ꝛ cōcupiscibilis virtutes rationales: sed has virtutes ledunt ꝛ diſiungunt vicia supra dicta: quia per ociositatem ꝛ quietem hebetantur passiones irascibiles: sed per gulam ꝛ luxuriā diſtēperāt passiōes concupiscibiles. ꝛ sic soluit colligatio ꝛ ſūctura rōnis. Vl̄ p lesionē ſūctura rap itellige lesionē omniū vtutū. qz oēs vtutes ſm ſactos ꝛ bz phos ſūt iuicē connexe ꝛ iuncte. Sed tñ predicta vitia eap ſū cturaſ diſoluūt qz p ocū ꝛ somnolētiā ꝛ i perseuerātiā tollūt ꝛ separant vtutū actus sed per gulā ꝛ luxuriā eradicantur ēt virtutum habitus. Vnde dicitur Job. xxxj de luxuria qz ignis est vsqz ad conſūptionem deuorās ꝛ oia eradicans genimina.

¶ Itē hec vitia inducūt podagrā que est lesio ꝛ vastatio pedū: qz. ſ. ledunt ꝛ diſſipant bonas anime affectiones. Sūt enim affectiones anime quidā spirituales pedes quibus aia mouet ꝛ vadit ad ea q̄ diligit ¶ Itē sciaticā q̄ ledit anchas gbus. ſ. fit ſessio corporis: qz hmōi vitia etiam impediūt anime quietē ꝛ stabilitatē. ꝛ ita predicta vitia diſiūgunt virtutuz colligationem extinguūt anime affectionē ꝛ auferunt anime quietationez.

¶ Capitulum. lj.

Patientia sanctorum assimilatur spleni. ¶ Primo qdem qz splen est defectus ſinistre partis ſupletiuus. Vnde splē vt dicit Ysidorus dicitur a supplendo quia partē ſinistrā iecoris contrariā supplet ne vacua maneat. Et vt ex posito ad confortationem stomachi iecoris rñdeat. Vnde est inter costas ꝛ stomachū positus p ꝛter ſinistre ptis ifrigidationē vt per quā dam temperantiā factā conseruet stomachi calefactionem. Per ſinistram igitur partem aduersitas intelligi potest: in qua virtus hominis euacuaretur ꝛ penitus deficeret: ſi bonum patientie nō haberet. Hec igitur est vt splen qui in ſinistra pte. i. i aduersitate caloris iecoris. i. furoris irascibilis se oppōit vt calefactio stomachi. i. bonus feruor animi cōseruetur. Et hic est q̄ charitas que est vitalis calor anime precipue per impatientiam perditur. Vnde Grego. in pastora. dicit q̄ ipſaque mater est omnium custoſq; virtutum per impatientie vitium virtus charitatis amittitur. ¶ Secundo qz splen est sanguinis purificatiuus. Dicitur enī splen duas hēre venas per quarum vnam humorem ad stomachū mittit ad eius confortationem quātū ſufficit eius appetitus. per. alia vo sanguinis feces. i. coleram nigram seu melancoliam ab epate sibi attrahit. q̄ Et iō ſubſtantia splenis ē rara ꝛ spongiosa propter faciliorem humoris feculenti attractionem. ꝛ est etiam ipse splen niger propter melancolie cuius est receptaculum aſſimilationem. propter hoc est etiaz dur⁹ nefacile ab humore feculento leditur. Sic quoq; patientia feces que generantur ab epate. i. vitia que proueniunt ex iniurie illatione vt irā ꝛ odium ꝛ inuidiā attrahit placādo ꝛ sedādo: ꝛ sic ſāguis idest bonus feruor charitatis remanet purus. vnde Caſſiodor⁹ dicit q̄ patiētia est que totius voluptatis feces abstergit ipſa est que limpidas animas deo reddit. Est ergo patientia admodum splenis nigra. i. obſcura in pene ſuſceptione ſed dura. i. fortis in pene tolleratiōe. Vnde etiā Caſſio. dicit q̄ patientia est que omnia vincit aduersa nō colluctando ſz ſufferēdo nō murmurādo ſed gratias deo agendo. ¶ Itē patiētia ſpōgiosa est. i. attracti ua ex conſideratione: quia videndo ꝛ cōſiderando patientiam alicuius ꝛ iratus attrahitur ad placationem ꝛ inuidus vt inimicus ad eius dilectionem. Vnde ſicut Chry. dicit Nihil ita confuſionem facit ingerenti mala ſicut fortis toleran

tia patientis: ⁊ neq; verbo neq; ope reddere vidicta. ¶ Tertio quoq; quia splen est risus causatiuus. Cōter. n. dr q̄ felle irascimur corde sapiū uecore amāmꝰ ce rebro sentimꝰ. ſ. splene ridemꝰ. Sic quoq; fortitudo ⁊ lucꝰ patiētie pūtis erit nobis cā risus. i. eterne letitie ꝺm illud Pro tuer. vltimo fortitudo ⁊ decor indumentū eius ⁊ ridebit i die nouissimo ⁊ Joh. xvi. Tristicia vestra vertetur in gaudiuꝫ.

¶ Capitulum. liij.

PEccatum assimilat senio. ¶ Primo quidē quia senex multis miserijs subditur. Nam sicut dicit Cyprianus de. xij. abusiuisꝰ seculi. Senectute confectꝰ homo ad interitū properat oculi caligāt. aures grauiter audiunt. capilli fluunt. facies in pallorem mutatur. dentes lapsi numero minuūtur. cutis arescit. status ñ suauiter olet. pectus suffocatur. tussis cachinnat genua trepidant. talos ⁊ pedes tumor iſtat. humor interior euanescit. his oibus aggrauat. Et hec oia ruinam iaꝫ iamq; domuꝫ corporis cito pronunciant. Similiter etiam per peccatū homo multis miserijs suppeditatur. Prouer. xiij. ¶ Miseros facit populos peccatum. vnde peccator ad modum senis ad eternum interitum properat Heb. viij. Quod antiquatur ⁊ senescit ppe interituꝫ est. ¶ Jtē in homie peccatore caligāt oculi interiores per ignorantiam. ꝑs. Obscurētur oculi eoꝝ ne videant obsurdescunt aures p inobedientiaꝫ. Acteū xxviij. Auribus suis grauiter audierunt ¶ Jtē capilli fluunt ex capite. i. bone cogitatiōes a mente per malitiam. Facies. ſ. interior. i. conſcientia pallescit. i. decoloratur per immunditiaꝫ Thre. iiij. ¶ Mutatus est color optimus. Dentes. i. boni viri siue amici ei adherentes ab eo separantur ⁊ minuūtur per infamiam. Cutis. i. exterior cara pauperis arescit per auaritiā deficiēte hūore pietatis. Job. vij. Sordibꝰ pulueris cutis mea arruit. ¶ Jtē peccatorib⁹ pectꝰ suffocat. q̄. videlicet sputis ⁊ tussibus grauat. Sputū est im mūdicia que per os p̄icitur. vnde signat in peccatore verba inordinata vel turpia que peccatores sine angustia retinere non p̄nt. Job. iij. Conceptum sermonem tenere qs poterit. Et Eccli. xix Sagitta infixa femori canis sic verbum in corde stulti. Canis enim non quiescit q̄diu sagitta femori eius infixa non exierit: ⁊ sic stultus q̄diu verbum non emiserit. Tussis autem est angustia peccatoris ⁊ signific̄at in peccatoribus angustiam cōscientie vel pene Rom. Tribulatio ⁊ angustia in omnem animam operantis malum. ¶ Jtē est ēt in peccatoribus tremor genuū. i. timor cordiū. Prouer. x. Pauor his qui operantur malum. ¶ Jtē rumor pedum. i. superbia. appetitum appetēdo glorias ⁊ pompas que oia conſcientiam grauāt ⁊ futuram anime in eternum supplicium ruinam prenunciant. ¶ Secundo pecc̄ assimilat senio. quia senex tedio afficit sic pecc̄ quia deordinat animum ⁊ gravat per penam ⁊ tedium Augu. Jussisti domine ⁊ sic est vt pena sibi sit ois inordinatus animus Job. x. Tedet animaꝫ meam vite mee. ¶ Tertio qꝫ senex morbis grauatur. Sic peccatores morbis grauātur diuersarum passionum vt nūc affiantur tristitia: nunc inidia ⁊ ceteris talibus. ꝑs. Multiplicate sunt infirmitates eorum ꝛc. ¶ Quarto qꝫ senex tristitia ꝑmitur. ꝑs. Si āt i potentatibus octoginta annis amplius eorum labor ⁊ dolor. Similiter pēores siue ex remorsu conſcientie. siue ex vindicta culpe. ſ. q̄ premūtur ab hominib⁹ vl'a deo siue ex cōuersione pēitēte oportet sūt tristes effici. ꝑs. Tribulationem ⁊ dolorem inueni. ¶ Quinto qꝫ senex piger efficitur: qꝫ vires corpis ei minuuntur. Similiter peccatoꝫ inducit defectum virtutum ⁊ pigritiā ipsius laborū. Prouer. xx. Propter frigꝰ. ſ. malicie piger arare noluit. i. noluit bonis opib⁹ laborare ꝛc. ¶ Sexto qꝫ in sene calor naturalis extinguit. ⁊ sic extinguit i pēre calor charitat̄ qꝫ refrigescit ⁊ paulatiꝫ ad extinctionē tēdit. Matth. xxiij. Et abūdabit iniqtas ⁊ refrigescet charitas multo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

rũ. Septimo qꝝ i sene hũor dissoluit. ꝛ
sic dissoluit hũor luxurie ꝛ fluxꝰ ꝓcipie
in peccatorib⁹ Eze. xxij. Sicut fluxꝰ equo
rũ fluxus eoꝝ. ¶ Octauo qꝝ in sene vtus
regitiua corrũpit. virtus ãt regitiua ẽ rõ
nis prudẽtia. cuius recta extimatione ſm
plm corrũpit in peccatorib⁹ carnis ꝓcu
piſcẽtia Danielꝭ xvi. Spes decepit te ꝛ cõ
cupiſcẽtia ſubuertit cor tuũ. ¶ Nono in se
ne caro ꝓſumit. qõ etiã ad lram nõnũq̃
in luxuriosis ꝓtingit. quoꝝ corpa freque
ter minuunt vl ꝓſumũtur ex nimia emiſ
ſione humoris nutrimẽtal⁹ ſiue ſemialis.
Luc. xv. Diſſipauit ſubãz ſuã viuẽdo lu
xurioſe ſubãz. ſ. nõ tm̃ rpalem vt diuitias
ſ3 ẽt nãles. ſ. carnis ſue. ¶ Decimo in sene
nerui contrahunt̃r ꝛ ideo ſenes curui
efficiunt. Sic ꝑ contractionem auaritie i
curuat aia ad aſpectũ terre. i. ad appetitũ
ſiu⁹ cogitatũ terrenorum bonorum. ꝑs.
Miſer factus ſum ego ꝛ curuatus ſꝛ.
Undecimo in sene cutis rugatur. ſ. exteri
or conuerſatio in peccatore deformat.
Job. xvi. Ruge mee teſtimoniuꝫ perhi
bẽt cõtra me. ¶ Duodecimo in sene om
nis virtus corporalis anullat. Et ſic pre
cipue omnis virtus anime vacuatur. ꝑs.
Dereliquit me virtus mea. ¶ Decimo
tertio quia senex ab hominibus vilipen
ditur. Et ſic peccator quandoq̃ efficitur
infamis ꝛ ab omnibus deſpectibilis. ꝑs.
Ego autem ſum vermis ꝛ non homo
opprobrium hominum ꝛ abiectio ple
bis. ¶ Decimoquarto quia senex om
nibus hominib⁹ oneroſus efficit. ꝛ hoc
ſpiritualiter facit viciuꝫ iracũdie ꝛ preci
pue in homine ſtulto ſm illud Prouer.
xxvii. Graue ſaxum ꝛ oneroſa arena ſed
ira ſtulti vtroq̃ grauior. ¶ Item pecca
tum aſſimilatur ſomno. ¶ Primo ratio
ne voluntatis qꝝ. ſ. voluntarie aliquis ad
dormiendum ſe ponit ꝛ ꝓprie volun
tatis arbitrio etiam in peccatum ruit.
Oſee. x. Confundetur iſrael in volunta
te ſua. Aug. Pcñ adeo ẽ volũtariũ q̃ ſi ñ
eẽt volũtariũ ñ eẽt pcñ. ¶ Scõo rõe bre
uitatis quia quiſquis ad dormiendum
ipſe ponit non diu dormire intendit. ſed
tamẽ frequenter dormit̃r. qꝝ non quan
do vult excitatur. Sic quãq̃ ille qui
peccato cõſentit proponit cito ꝭ peccato
exire tamen vtplurimum decipitur qꝝ
diutius a pcõ tenetur ꝛ quandoq̃ etiam
in eo mort̃ ſicut moritur lethargicus
dormiendo Job. viij. ¶ Doricemini in pec
cato veſtro. Judith. xiij. Soporem morti
ſocians ꝛc. ¶ Tertio ratione in ſenſibili
tatis quia. ſ. ſomnus ligat ꝛ imobilitat ſẽ
ſum. Nam in ſomno ſecundum plm ite
riora loca calent ꝛ exteriora frigent. qꝝ fit
reuocatio caloris ad iteriora. Et tunc fu
mus plurimus i ſtomacho generatur. q
dum ad cerebrum aſcendit ꝛ vias ſenſu
um ibi claudit organum primi ſenſus cõ
munis oppillatur cũq̃ ab eo oẽs ſenſus
particulares oriantur dum ille ligat om
nes alij a ſuis actionibus retrahunt. Sic
ergo ſomnus ligat ꝛ imobilitat ſenſ⁹ cor
poris ita quoq̃ peccatum ligat ꝛ imobili
tat ſenſum mentꝭ ſꝛ vt peccator non re
cte ſentiat quod oportet aut vt ñ elligat
facere quod ſentit vel cognoſcit eſſe faciẽ
dum. Unde tollit peccatum virtutem cor
dis operatiuam ſiue motiuam ad bene
operandum ſꝛ charitatem. Nam fides
per quam eſt cognitio boni per dilectio
nem operatur. Sicut apls dicit Gal. v.
Et i hoc ẽt peccatum aſſimilatur ſomno
qꝝ ſicut dicẽ Augu. ſ. li. de quantitate anie.
Dum humor intrinſecus temperatus vt
caloris reſoluitur in fumum petit cere
brum ꝛ ibi reſolutus diſtillat inferius fri
gidus ꝫ illuc aſcenderit calidus ꝛ ſic di
ſtillando remittit calorem cordis ꝛ per cõ
ſequens proceſſum operationum impe
dit. eo ꝙ cor ſit principium omnis opera
tionis. Eodem etiam modo peccatum
ſua frigiditate mortificat calorem cordis.
i. amoris ſeu amorem charitatis ꝛ ſic im
pedit proceſſum omnis boni operis. Unde
peccator dicitur Pro. vi. Uſquequo pi
ger dormit. ſ. nihil bñ opando. ¶ Quar
to rõne falſitatis Frequenter. n. ſomniãt
dormiẽtes ꝛ ſommãdo decipiunt ꝙ ſom
nia illuſiua ꝛ falſa. ꝛ ſicut ſõnus inducit in
dormiẽtib⁹ ſomnia falſa ꝛ deceptiua. ita

UNIVERSIDAD DE MURCIA

peccatū in hoībus inducit falsas extima
tiões ꝛ temeraria ꝛ nō vera iudicia Pro.
xiij. Stultis illudit pcñ. ¶ Item peccati
corruptio assimilat corruptiōi phlegma-
tis ex qua fiunt hoīes tardi obliuiosi ꝛ
somnolenti. Similiter ex peccato fiunt
hoīes tardi ad opandum bonū obliuiosi
vt nō recogitēt deū ꝑm illud: Oblitus es
dñi creatoris tui. ¶ Item somnolēti. i. pi
gri vel tepidi in ꝓsequēdo iceptū. Imita
tur ēt phlegma nāz aque hyemis ꝛ decre
pite etatis. Sīc ꝛ status peccati hz nām aq̄
qz inundatione piculosus. fluctuatiōe tur
bidus. ꝛ motibus instabilis. Nā impij q̄si
mare feruens qō q̄escere non pōt vt di-
cit Ysa. ¶ Itē hz nām hyemis: qz tēpesta
tibus. i. tētationū procellis lacessīt. ¶ Itē
hz naturaz decrepite etatis. i. veteris ho
minis. s. ade defectū ꝛ inobediētiā. ¶ Itē
phlegma per os purgatur: qz ipsa peccati
corruptio per oris confessionē expiatur
i. Corin. v. Expurgate vetus fermentuz
ꝛ Ro. x. Ore cōfessio fit ad salutē. ¶ Ytes
peccatum assimilatur hydropisi. ¶ Pri
mo quia in omni hydropisi est egritudo
epatis ꝑm Auice. Non. n. vt ipse dicit ac
cidit hydropisis absq̄ egritudine epatis
propria vel cōicata. Iz q̄nq̄ egrotet epar
ꝛ non sequat hydropisis. Et ꝓpria cā ꝛ
quasi ꝓiuncta hydropisis est debilitas di
gestionis epatice. per quā purū ab impu
ro sepat. Et ideo nō incōgrue epar rōnez
designat. in qua discretio est bonū a malo
separās ꝛ discerneus. Nō ergo in oi hy
dropisi cōicat egritudo epatis oñdit q̄ i
oi peccato accidit ignorātia aliqua vel er
ror rōnis: vñ pbs. Dis malus ignorans.
q̄ aūt nō oēm egritudinē epatis comitat
hydropisis est q̄ non ad oēm rōnis igno
rantiā sequat peccati malicia. Nam ē ali
qua ignorātia inuincibilis in qua ē nullū
pcñ. Debilitas āt epatice digestionis q̄ est
cā ꝓiuncta hydropisis est defectus siue i
cōsideratio rōnis circa particulare eligibi
le q̄ ē proxima cā peccati. Licet. n. ratio di
ctet oēm fornicationē esse malā ꝛ cauen-
dam: tū q̄si particulariter tentatur hō de
hac femina. illud generale dictamē rōnis
non curat neq̄ attēdit. vnde q̄ elegit vt
tunc fornicari est rōnis debilitas ꝛ defec-
tus non ꝓsiderātis malicia huius actus
¶ Scōo qz est in hydropicis corruptio
ꝓplexiōis ex qua vt Auic. dicit mutat co
lor corpis ꝛ faciei ad albedinē ꝛ citrinita
tē. Dñ est signuz cōe hydropisis mutatio
coloris. Sicut āt bona ꝓplexio corpis ꝓsi
stit in debita ordinatōe siue tpātia hūoz
q̄ sūt i ipo corpe sic bōa ꝓplexio aie consi
stit in debito ordine ꝛ moderamine pas-
sionuz q̄ sunt in appetitu sensitiuo. Dñ si
cut corruptio ꝓplexionis corporis est ex
distempantia humoruz. sic corruptio cō
plexionis spūalis est ex distēperantia ꝛ in
ordinatōe passionū: puta ire vel timoris
gaudij vel similiuz. Qō ergo in hydropi
co ē corruptio ꝓplexionis ex distemperā
tia humoꝝ ostendit q̄ in peccato siue pec
catore ē corruptio sensitiui appetitus ex
distemperātia passionū. Sed per faciei si
ue corporis exteriorez colorez accipe ho
minis ꝙuersationem qui. s. in hydropico
mutatur qz. s. in homine peccante ex ipsa
inordinatione interiori etiā exteriori cō
uersatio ꝛ vita deformatur: vnde ipsa de
honestatio conuersationis exterioris cō
mune signum est egritudinis interioris.
Eccli. xix. Amictus corporis ꝛ risus den
tium ꝛ ingressus hoīs enunciant de illo.
¶ Tertio qz est in hydropicis corruptio
digestionis. Vnde ēt est in eis vt plurimū
pancitas appetitus cibi ꝓp vehementiaz
appetitus aque. Q̄nq̄ etiam sit in hydro
pisi fortis appetitus vt Auicen. dicit. Qz
igitur per digestionem paratur cibus vt
apponatur corpori ꝛ prosit ei. cibus aūt
mentis est sermo dei. accipe per cibi di-
gestionem verbi dei memoriaz ꝛ affectio
nem. Per hanc enim doctrina verbi pa
ratur vt impleatur opere ꝛ in perfectum
nutrimentum anime cōuertatur. Quod
ergo in hydropico corrumpitur digestio
cibi ostendit q̄ in peccante homine defi
cit affectio verbi dei. quia scilicet non de
bito modo afficitur ad doctrinam spiri
tuales ꝛ ad ea quibus anima pascitur: vn
de tantus sit in eo appetitus aque ideſt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

amor transitorie substãtie q debilitatur appetitus cibi idest deficit amor verbi ⁊ spũalis nutrimenti. Quãdoq; tamen accidit eis p⁹ peccatum compunctio ⁊ vehemens appetitus bom. ¶ Quarto quoq; est in hydropisi exuberantia humoris qua.s. replentur membra vel loca vacua nutrimenti. Et h exuberantia humorum est in homine pcõe intemperantia illiciti amoris. Fertur enim peccatoris dilectio aut ad carnis delectabilia. qõ pertinet ad membra: ⁊ talis ẽ amor luxurios⁹. aut ad gule cabaria qõ pertinet ad loca vacua nutrimenti. ⁊ talis est amor gulos⁹. aut ad tpalia vt diuitias aut honores: qõ ptinet ad hũores q fluidi sunt ⁊ instabiles sicut ⁊ h tẽporalia. i. Job. ij. ¶ Mundus transit ⁊ pcupiscẽtia eius: ⁊ talũ rerum amor est amor auari ⁊ superbi. ¶ Quinto inuenitur in hydropisi tumefactio corpis que secũdum Auic. quandoq; incipit a femore aliquando a pedibus aliquando a dorso aliquando a renibus. Similiter in peccatore inuenitur tumor superbie ⁊ inobedientie que est iniquus omnis peccati: ⁊ h aliqñ est a femore. i. ab amore filiorum q ex femore pcipue egredit generatio filiorum. Exo. i. Fuerunt omnes anime que egresse sũt de femore Jacob ⁊c. ¶ Multi ppter carnalem filiorum amorẽ peccata multa faciunt ⁊ dei mãdata transgredi psumunt. aliquando vo ex pedib⁹. i. ex affectib⁹ tpaliũ siue diuitiaꝝ siue honorum. Sunt. n. velut anime pedes quibus bene vel male curritur ipsi⁹ aie affectiones. Nam auari ⁊ ambitiosi his pedibus ire psumunt ꝑ ꝓtra mandata dei. Prouer. i. Pedes illorum ad malum currunt. aliqñ ẽ a dorso. i. ab ipatiẽtia tolerãdi aliqd onerosum vel graue. Nam dorso ferũtur onera: ⁊ h est ꝑ accidiosos q cõtra suũ sntumescũt vel ꝓtra supiorẽ iponentem vel mandãtẽ aliqd onerosum. Job. xv. Quid tumet cõtra deũ spũs tuus Qñq; vo est ex renibus. i. ex appetitu voluptatum gule vel luxurie q; ex renibus materia fluit voluptatis ⁊ delectatiõis carnal⁹. Corripuerũt me renes mei. ¶ Sexto in hydropisi est deformatio coloris ꝑ ꝓ co eruptionem cõplexionis ⁊ declinat color hydropici vt supra tactũ ẽ. aliqñ ad albedinem: aliquando vo ad citrinitatem: aliquando vo ad adustionem ⁊ nigredinem sicut in pleuretico. Aliquando vo declinat ad viriditatem vt cuz procedit hydropisis ex apostẽate calido splenetico. Similiter in peccatoribus ex malicia interiori deformatur color. i. apparentia ⁊ conuersatio exterior. In qbusdã qdz debatur per apparẽtẽ iustitiã sicut in hypocritis quibus xps dixit. ¶ Matth. xxiij. Ve vobis hypocrite q similes estis sepulcris dealbatis ⁊c. In qbusdaz vo denigratur p publicam infamiaz. Thre. iij. Denigrata est super carbones facies eorũ. In quibusdaz citrinatur iracũdia ⁊ scuticã. Nam sicut dicit Johãnic⁹. Cum humores frigidi calefiũt mutaꝝ color albus in citrinum vel rubeum: Sic hypocrite qui primo videbantur frigidi. i. mites in altitudine potestatis positi efficiuntur iracũdi ⁊ scuti. Et sic qui videbantur albi ⁊ frigidi. i. puri ⁊ mansueti calescentes iracundia apparent citrini ⁊ igniti. ij. ¶ Ac. iij. Facies ⁊ color immutatus ⁊c. Quidam vo etiam peccatores virescunt aliquando per popularem gratiam ⁊ famam. Nam color viridis est color marie gratus oculis sed tamen talium gratia fallax est ⁊ vana secundum illud. ꝓuer. xxxj. Fallax gratia. ⁊c. ¶ Septimo i hydropicis inuenitur sitis magnitudo: propium enim ẽ hydropicis sicut Beda dicit: vt quanto amplius bibunt. tanto amplius sitiant quod est secundum Auicẽ. propter complexionem in epate facientem sitim tantopter opilationem propter quam nõ attrahit ad epar aliquid quod sitiz sedat aut propter aliam aliquam causam sitim facientem que ex potu non removetur nisi forte per accidens: sicut accidit in terra originis mee scilicet in castello sancti Geminiani quod est in partibus thuscie xv. miliaria distãs a ciuitate senarum. Ibi enim fuit quidam vir nobilis ⁊ pauper q factus hydropicus ⁊ toto fere corpe tu-

midus. Cumq; siti insatiabili cruciaretur nec potus ei petenti ab aliquo porrigere tur cū taceret ppe locū vbi quoddaz edificabat palaciū quadā die cū solus eēt vidit ibi tuā magnā aquā plenā in qua veterca lateres mollificabantur. Vnde ex admixtione calcis lateribus adherentis aqua dealbata erat ad quam aquā ille accedens in magna quantitate bibit & postpotū i lecto se ponēs & paululū obdormiens post sōnū ex vrine illius aque seu ex calcis adustione tā magno fluxu ventris solutus est vt hydropisis euacuata sua materia & causa penitus ab eo tolleretur & ēt sitis cuz ea est autem inordinata sitis hydropici inordinatus appetitus peccādi qui in omni quasi peccato insatiabilis inuenitur. Vñ. ps. Esurientes & sitientes aia eoz in ipis defecit. Sed specialiter hec sitis insaciabilis vt dicat Beda appropriatur auaris qz nō saturantur oculi eorum diuitijs vt dicitur Eccli. iij. ¶ Item peccatum assimilatur febri quod p primo de febris descriptione. Nam febris secundum Auicen. est calor extraneus accēsus in corde procedens ab eo mediātibus spū & sanguine per arterias & venas in totum corpus & inflammatur in eo in flammatione que nocet operibus naturalibus: Similiter peccatum est calor extraneus hominī. i. non naturalis appetitus qui est contra rationem. Vnde Augu. dicit qp peccatum non est naturale sed vitium nature appetentis id quod non est sui ordinis & accenditur in corde quia de corde exeunt cogitationes male ꝛc̄.

Matħ. xv. Vnde a corde procedit peccatum mediantibus spiritu & sanguine id est cogitatione & delectatione: per arterias & venas i. est per locutiones & operationes: siue per verba & opera & impediuntur operatiões naturales i. est virtuose & rationales que proprie competunt homini secundum naturam suam que rationalis est. Vnde de homine peccante dicitur in ps. Homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iumentis insipientibus ꝛc̄. ¶ Secundo patet dicta similitudo ex febris distinctiõe. Nam sicut ipse Auicen. tradit aliqua febris procedit ex membris radicalibus vt ethica. aliqua ex humoribus vt putrida & quedam ex spiritualibus vt ephimera. Ethica enī febris prima accēsione sua accendit in membris radicalibus puta i corde. Caliditas enī epatis nō est ethica sed aliquādo perducit ad ipsam & similiter pulmonis & stomachi. Et est exemplum accēsionis huius febris sicut si aliquis calefaciat aquam per parietes balnei. aut per ollam coci aut per follem ferrarij. Per hanc ergo febrem signātur peccata prelatorum & clericorum qui sunt quasi radicalia & originalia membra ecclesie ex quibus bona & mala proueniunt ceteris. Est ergo triplex species ethice designans triplex vitium clericoruz. Prima est que consumit humiditatem nutrimentalem tam sparsam & vnitam in membris & proximam coagulationi que vocatur ros & est sicut oleū in lucerna infusum. Et hec species febris est amor inordinatus carnalis scilicet sui ipsius vel consanguineorum & nepotum qui communiter inuenitur in clericis deficcans in eis amorem pietatis que expandi deberet in membris. i. in indigentibus & pauperibus subditis. Nam ea que deberent dare pauperibus sibi aut auare retinēt aut male consumunt aut consanguineis largiuntur vt magnificentur & ditentur. Vnde Bern. dicit super Cañ. Timeant ministri ecclesiarum qui in terris sanctoꝝ ēs possidēt tam iniqua gerunt vt stipendijs que sufficere debeant minime contenti superflua quibus egeni sustentandi essent impie sacrilegeq; sibi retinentes in vsus sue superbie atq; luxurie victum pauperum cōsumere non verentur. duplici profecto iniquitate peccantes qui & aliena diripiunt & sacris in suis vanitatibus & turpitudinibus abutuntur. ¶ Sexto clericus vt idem dicit cui concessum est vt ad necessitatem viuat de altari non superbiat & non luxurietur nec intendat vt de clericatu ditior fiat: non sibi de bonis eccle-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ſie ãpla palatia fabricet mutãs q̃drata ro
tundis:neq; loculos ide cõgreget.neq; in
vanitate ꝛ ſupfluitate diſpergat non ex
tollat de falcultatib⁹ eccleſie ꝓ ſãguineos
aut nepotes ne filios dixerim. ¶ Secun
da ſpecies ethice cõſumit humiditatẽ ꝛ
attractam ad locum nutritionis ꝛ ꝓpin
quã permutationi ſiue conuerſioni q̃ ſcz
humiditas eſt ſicut oleũ imbibitum in
corpore licini ꝛ vocatur cambium. Et
hec deſignat in clericis vitium carnale q̃
deſtruitur in eis humor deuotionis ſpi
ritualis quo nutriri deberent ꝛ eſſe ple
ni. Vnde tales non ſunt digni domino
miniſtrare precipue in ſacramẽto eucha
riſtie. Vnde Bernard. ait. In multis mul
tipliciter regnat fornicatio qui puritatis
auctori impuro corde ꝛ corpore mini
ſtrantes non verentur ſtare ante angelũ
dei qui ſecet medios ꝛ diſperdat ſed om
nino audent agni immaculati ſacras con
tingere carnes ꝛ iningere in ſãguine ſalua
toris manus nefarias quibus pauloan
te proh dolor meretrices attractauerant
Et ſic altaria circuire. ſic ꝛ eccleſias fre
quẽtare pſalmos cantare:cum tamẽ eis
huiuſmõi laus execrabilis ꝛ oratio fiat i
peñ. Tertia ſpes ethice ꝓſũit hũiditatez
cũ q̃ cõtinuant ptes mẽbrorꝫ ſimilũ ptũ
a ꝓncipio creatõis vſ vocat glutẽ ꝛ eſt ſi
cut hũiditas cui ꝓtinuant ptes totũ de
quo factũ ẽ bitumẽ ꝛ pꝫ ſtructionẽ talis
hũiditatis partes mẽbrorꝫ venũt ad ſe
patõez:ꝛ h̃ febris deſignat in clericꝫ pecca
tum ſymonie. Talis eni humiditas grati
am ſpũalem deſignat q̃ eſt glutẽ quo par
tes mẽbrorꝫ ſimilũ ptũ.i. fidelium men
tes q vnius fidei ꝛ charitatis ptícipes ſt
ad inuicẽ cõnectũ:ſed h̃c humiditatem
gratie ſymoniaca prauitas cõſumit dum
ipſius gratie celeſtis dona illicite vendit
vel emit. Alia aũt febris ẽ putrida ex hu
morum putrefactõe cauſata. ꝛ hac febre
eſtuãt laici in qbus ſunt hũores putridi
.i. affect⁹ corrupti. quorꝫ q̃dã laborãt pri
mua ſcz auaritia :cuius ſcz appetit⁹ ẽ con
tinuum lucrum. velet eni auarus lucrũ
ſuũ nũq̃ terminari. Vñ ſcõs pl̃s Adria
no querenti. Quid eſt quod nunq̃ finit
hominem eſſe laſſum. Rñdit q̃ lucrum.
precipue autem vſura die ac nocte conti
nue multiplicat lucrum. quidam vo labo
rant quottidiana gula in qua quottidie
peccatur: vñ ſignat̃ per Pharaonem qui
omni die exigebat certam mẽſuram late
rum vt hẽtur in Exo. Quidaꝫ vo labo
rant tertiana.i. iracũdia q̃ ad modum fe
bris cor accẽdit ꝛ inflãmat. Eſt.n. ira inflã
matio ſanguinis circa cor ſecundum Da
maſc. ſed tertiana ꝓpt̃ tres gradus ire
quos bñs aſſignauit Matth. v. cuz dixit.
Omnis qui irascitur fratri ſuo reus erit
iudicio: qui aũt dixerit racha reus erit
concilio. qui autez dixerit fatue reus erit
gehẽne. Vbi attendendum q̃ ſicut crescit
gradus culpe ſic ꝛ crescit ordo ſententie:
vnde recte ira ſine voce iudicio: ira cum
voce conſilio: ira cum voce contumelie
gehẽne ignis manducatur ſecundus Au
gu. in primo. n. ira tantum. in ſcõ ira ꝛ
vox. in tertio ira ꝛ vox cum expreſſione
irriſionis. dicit. n. Greg. q̃ iudicium ẽ ẽt
diſcuſſio conſilium ſententie diffinitio ge
hẽna ignis ſententia excomunicationis
Quidaꝫ vo laborant febre quartana. i.
accidia q̃ ſcilicz febris ẽ tardior ceteris. hꝫ
enim tempus ſuum ſcz diem determinatũ
ꝛ horam ſue acceſſiõis. Vñ Job. Caſſia.
lib. v. cõ inſtitutis monachoꝝ dicit. Accidia
circa horam ſextam maxime monachum
inquietat vt q̃dam febris ingruens tpe
ſtituto ardentiſſimos eſtus accenſionũ
ſuarum ſolitis ac ſtatutis horis anime in
ferens egrotanti. Iſte ergo ſunt febres q
bus ſocrus petri. i. indeorum ſynagoga
vel peccatrix anima laborabat ſiue ſecula
ris matrimonio iunct⁹. Lu. iiij. Socrus
autem petri tenebatur magnis febribus.
¶ Tertia febris ex ſpiritũ calefactione
proueniẽs dicitur ephimera ab ephime
ro piſce q modico tpe viuit. vt ſupra. iiij.
libro. Et ſilr hmõi febris modico tpe du
rat. Hec ergo febris deſignat peccata re
ligioſoꝝ qr febris ephimera hꝫ cãz aliq̃s
ex pte aie. ſ. ex paſſionib⁹ vt ira gaudio vl
hmõi. aliq̃ vo ex corpe. ſ. ex nimio labo

re vel vigilijs ꝛ huiusmodi: quandoqꝫ vero ab exteriori aere. ſ. diſtemperato immo frigore vel calore ſolis ꝛ hmõi. Sic̃ vitia religioſoꝝ ſunt vel ex paſſione interioris tentatiõis vel ex inordinatõe indiſcreti feruoris qui frequenter facit eos aſſumere ſupra poſſe in vigilijs abſtinẽtijs ꝛ alijs laboribꝫ. ex quibus nõnunq̃ incurrũt vl̃ accidiã vel deſperatiõnẽ vel amentiam ꝛ hmõi. Vel ex parte exteriori. ſ. ex affluitate ꝛ familiaritate ſecularis ꝓuerſationis: qꝝ incaute ꝛ aſſidue cũ ſecularibus cõuerſando ꝛ coꝝ ſe negotijs implicando multa vitia incurrunt. ¶ Item peñ aſſimilat paralyſi quo ad quatuor: primo quantuꝫ ad ſubiectũ. qꝝ paralyſis ſm Auicẽ. qñqꝫ eſt in toto corpore preter caput. qñqꝫ eſt in vno latere tm̃: qñqꝫ in vno mẽbro tm̃. ſic inter peccatores illi ſunt q̃ſi ex toto paralitici qui totũ tps vite ſue male expendũt excepto capite. i. tpe inocentie. ſ. etate puerili poſt baptiſmũ. Quidã enim ſtatim cũ attingunt ad annos diſcretionis incipiũt facere mala ꝛ ſemp continuãt in peius vſqꝫ ad mortẽ. ꝛ tales ſunt potius dicendi demones q̃ homines. qꝝ ſm Hiero. Humanum eſt peccare ſed diabolicũ eſt perſeuerare. Sed q̃ſi in vno latere paralitici ſunt qui licet aliquã partẽ vite expẽdant in peccatis tm̃ poſtea ꝓuertuntur ꝛ bene viuũt in reſiduo tpe vt magdalena. Sunt autẽ duo tpa vite quaſi duo latera in corpe. Nam vt dextrum eſt tps iuuentutis. vt ſiniſtrum vo tps ſenectutis. In quibuſdam ergo paralyticꝫ dextrum. ſ. in his q male viuunt in iuuentute. ſed ſiniſtrũ in his q male viuũt in ſenectute. Sed q̃uis in corpore periculoſius ſit perdere dextrum q̃ ſiniſtrũ in tpe tm̃ eſt econtrario qꝝ peiꝰ eſt male viuere in ſenectute q̃ in iuuẽtute. Mãtanto enim ſenis dãnabilior eſt q̃to ſit morti propinquior. vnde Hugo de ſancto victo. dicit de claſtro aie li. ij. Inter abuſiones ſeculi huius ſola maior eſt ſenis obſtinatio qui morti proximꝰ moris non abhorret aduentuꝫ qui quaſi ad hoſtium huius mundi poſitus foris ſperat non tamen vite pñs attendit egreſſum nec futuram conſiderat. audit nuncios mortis ꝛ credere non vult eis. Tres enim ſunt nũcij mortis. caſus. infirmitas. ꝛ ſenectus. Caſus nunciat mortem latentem: infirmitas apparentem. ſenectus preſentem. ex incertitudine mortis timor. ex infirmitatis grauitate dolor. ex certitudine ſenectutis nõ obſtinatio ſed afflictio ꝛ humilitas ſequi deberet. In vno vero membro tm̃ palytici ſunt qui licet aliquã do peccent tm̃ cito redeunt ſicut fecit Petrus. ¶ Scõo aſſimilat peccatũ paralyſi. ꝓpter effectũ. qꝝ paralyſis aliqñ tollit ſenſum faciens. ſ. membrũ ſtupidũ ꝛ inſenſibile aliqñ vero tm̃ tollit motuꝫ. aliqñ vo vtrũqꝫ. Similiter peccatũ aliqñ tollit ſenſuꝫ. i. vſum rõnis ſicut in luxurioſis in quibus q̃ſi ratio abſorbet a voluptate carnis Dan. xiij. vt ꝺ ſeibꝰ luxurioſis. Auertert̃ ſenſum ſuũ vt nõ recordarent iudiciorũ iuſtoꝝ. Aliqñ vo tollit motuꝫ. ſ. bone operis. vt in accidioſis. Exo. xv. Fiant immobiles q̃ſi lapis ⁊c. Aliqñ vero tollit vtrũqꝫ ſicut in hereticis. qui neqꝫ recte ſentiunt neqꝫ operant. ¶ Tertio aſſimilat peccatũ paralyſi quo ad pulſum. Nam pulſus paralyticꝫ ſm Aui. eſt tardus. rarus. ꝛ debilis. Pulſus aũt cũ procedat a corde ꝛ deriuetur ad manũ ſiue ad brachiuꝫ deſignat bonũ propoſitũ cordis qñ opere implet. Hoc ſiliter in peccatoribus accidit tarde. aut raro. aut debiliter fit. qõ precipue apparet in vſurarijs. Quia licet aliqñ compungantur ꝛ reſtituere ꝓponãt. tm̃ raro ꝓueniunt ad hoc vt bene reſtituant. quia aut tarde reſtituũt differẽdo vſqꝫ ad mortem. aut ſi reſtituunt citius debiliter tamẽ quia cũ triſti corde ꝛ non vera intẽtione cũ remiſſionis aſtuta ꝓcuratiõe. ¶ Quarto aſſimilatur peccatum paralyſi quo ad ſignationem quia legitur in euãgelio dñs tres paralyticos curaſſe. vnum qui iacebat in multitudine languentium Joh. v. Alium qui iacuit in grabato. Mat. ix. Alium q fuit ſeruus centurionis. qui iacebat in domo Matth. viij. Per primũ autem ſignant male retinentes. Per ſecundũ male expendentes. Per tertiũ male acquirẽ

tes vt sunt vsurarij qui etiam iacendo in domo male acgrunt. ¶ Itē peccatū assimilatur epilentie propter tria. primo qz in epilentia ſm Aui. est sensus ⁊ motus priuatio: que tamen priuatio sensus ⁊ motꝰ fit non totaliter sed in parte. Et est ratio. quia materia que est cā epilentie in iterio ri ventriculo cerebri facit opilationez nō completam. ⁊ ideo impedit transitus vtrum sensus ⁊ motus in membris integre fieri nō tñ totaliter intersecando. Similiter peccatuz tollit quidem peccatori sensum. i. discretionem boni ⁊ mali. ſ. prudentiam sed non totaliter. quia licet tollat ei prudentiam : ⁊ sapientiam spiritualē ſm illud Deu. xxxij. gens sine consilio est ⁊ sine prudentia. non tamen tollit prudentiā secularem vel astutiam naturalem sine experimentalem. imo in hmōi sensu magis vigent peccatores q̄ iusti ſm illud Luce. xvi. Filij huius seculi prudentiores filijs lucis sunt in generatione sua. Vnde facit diabolus peccatoribus qō voluit facere naas amonites viris iabes galaad. qz petiit eruere oculos eorum dextros non curans relinquere sinistros. quasi ens dexter oculus est prudentia spūalis. sed q̄si sinister est prudētia sine astutia secularis. ap̄s ad Ro. xj. Cecitas ex parte contigit in israel. Similiter tollit peccatū motuz boni operis. sed nō totaliter qz licz quo ad meritum non tñ quo ad exercitiū. Quia etiā multi peccatores faciunt plurima opera de genere bonorum sicut elemosynas ⁊ hmōi: que licet in peccato facta nō valent quo ad vitā eternā: tñ valent ad euidēdū flagella tēporalia. ⁊ disponunt etiā ad penitentiā ⁊ ad plura alia. ¶ Scō est in epilentia corporis prostratio. Nam epilētiā precedit spasmus ꝓpter nocumentū opilationis iam dicte. Vnde non est possibile vt dicit Auicē. q̄ epilentiā patienti remaneat erectio corporis. Similiter peccatuz prosternit hoiem a rectitudine iustitie. ⁊ vnum peccatū facit ipsum cadere in aliud ita vt sit impossibile ipsuz cū peccato diu stare quin cadat. Vnde Gre. dicit q̄ peccatum qō per penitentiā nō diluitur mox suo pondere ad aliud trahit. ¶ Tertio epilentia est tremor ⁊ exagitatio licet fortior ⁊ minus fortis ſm quātitez humoris. Similiter peccatum reddit hominē tremulentum ⁊ timidū. Pro. x. Pauor his qui operant malū. Est. n. timida nequitia sicut dicit Sap. xvij. Seneca. Nihil timidum facit aliuz nisi reprehensibilis vite cōscientia. ¶ Itē peccatum exagitat hominē qz reddit cū instabilē ⁊ ingetum Thre. j. Peccatū peccauit hierusalē propterea in stabilis facta est. ¶ Itē peccatū assimilatur letargie propter tria. primo qz morbus letargie inducit febricitationem. est enim letargia sicut dicit Aui. apostema phlegmaticum factum intra craneuz capitis. Et q̄ fit ex humore phlegmatico p̄z. qz generat ex potu eo q̄ potus generat humorem phlegmaticū in quo fit euaporatio ⁊ putrefactio. Vnde vt plurimū generatur ex cōmestione ceparū ⁊ repletione nimia stomachi ⁊ a multitudine potus ⁊ a multitudine cōmestionis fructuū. Sic ergo letargia est apostema ex humore phlegmatico putrefacto. ⁊ sicut Auic. dicit in apostema re facto ex humore putrefacto communiter fit febris licet sit febris lenta. ⁊ ita patet q̄ in letargia fit febricitatio. Sed quid est istud apostema in craneo nisi peccatuz in anima. Hoc comitatur febris que est innaturalis ⁊ intēperatus calor quia cōmuniter sequitur peccatum aliquis intemperatus ⁊ irrationabilis amor. Nam peccator a creatore auersus inordinato amore ad creaturam cōuertit sicut auarus ad pecuniam superbus ad excellētiaz luxuriosus ad delectationē voluptuosam. ad q̄ peccator quāto ardentius inhiat tanto periculosius febricitat. ¶ Secūdo letargia causat dormitationē precipue vt dicit Auicē. cū letargia est i substātia cerebri fit subetb fortior ⁊ difficultas motuū est maior. dicitur aūt subetb somnus superfluus ⁊ grauis. vnde talis vir potest ad horam excitari. Sic peccatum aliquando ita infigitur cerebro. i. animo vt faciat peccatorez dormire. i. in statu peccati imobilem permanere ⁊ si aliquando molestatus. i. aliqua

UNIVERSIDAD DE MURCIA

aduersitate angustiatus vel artat⁹ ad horam excitet.s. vt malum statuꝫ suū videat ⁊ consideret:tñ statim ad solitum somnū .i.imobilitatē suā ⁊ negligentiā redit surgere ꝓtēnens. Vnde ꝓta eum clamat salomon dicens. vsqꝙquo piger dormis ꝓ. vj. Tertio letargia causat oblitionem. Est.n. oblitio corruptio memorie que vt plurimum accidit ex frigiditate. qñq; eni fit ex apostematibus cerebri ⁊ propter frigidis. vnde cū letargia sit apostema cerebri phlegmaticum ⁊ per ꝓsequens frigidum ideo memoriā corrumpit ⁊ oblitionem inducit. sed gd est frigiduꝫ apostema nisi peccati malicia que calorem charitatis extinguens animam frigefacit ⁊ dei oblitionē inducit. Talem letargiam patiebatur ille cui scriptura dicit Deu. xxxij. Deū inquit qui te genuit dereliquisti ⁊ oblitus es domini creatoris tui.

¶ Capitulum. liij.

Peccator assimilatur seruo malo. primo qr malus seruus solet esse ebriosus. ⁊ tunc bona domini negligit vel furtim subtrahit. Prouer. xix. Operarius ebriosus non locupletabitur. Ib est peccator qui vino .i. delectatōe carnis vel seculi inebriatus negligit spiritualia que ad honorem domini sunt. vel si non negligit furatur ⁊ sibi vsurpat non inde dei sed suam propriam gliam querendo. ecōtra boni serui dicunt. Non nobis dñe nō nobis sed nomini tuo da gloriā. ¶ Secundo qr seruus malus est otiosus ⁊ tempus quo laborare debet inutiliter expendit ⁊ perdit. vnō paterfamilias dixit seruis. Quid hic tota die stat⁊ otiosi. ⁊ Eccli. xxxiij. Mitte seruū in operationē ne vacet. Sic enim decet illū. Peccatores aut otiosi sunt. qui totum tempus quo in peccato viuūt quātum ad meritū perdunt ⁊ inutiliter expēdunt. ¶ Tertio qr malus seruus de bōis domini sui est prodigus ⁊ vniuersa consumit. Matth. xix. Diffamatus est ille⁹ q dissipasset bona dñi sui. Tunc autē peccator de bonis dei est prodigus. quando eis non vtitur ad honorē dei ⁊ salutem anime sue. sed tñ ad gloriā mūdi vel cōmodum corpis sui. ¶ Quarto qr malus seruus est piger ⁊ somnolētus ⁊ negotia domini negligit. Eccli. xxxviij. Cuz seruo pigro tracta de opere. ⁊ Lu. xviij De seruo qui abscondit talentum dñi sui. Peccator autem somno peccati detentus bona que facere posset dīno negligit. Auarus etiam bona tpalia non alijs tribuit ꝫ sibi soli abscondit. Multi etiā ex pusillanimitate talenta. i. gratias sibi traditas seu creditas .i. cōcessas abscondunt. qr non vruntur eis ad primoꝝ vtilitatez. ¶ Quinto qr seruus malus proteruus ⁊ ceruicosus supra dominum se extollit. Eccles. x. Vidi seruos in eqo &c. ⁊ Prouer. xix. Per seruum cū regnare ceperit. sic peccator superbit quādo humilitatē dominī videt ⁊ ipse cōtēnit eam. Videt enim dominū suū afflictū ⁊ ipse vult eē in delitijs Videt dñz pauperē ⁊ dēdatū ⁊ ipse vult fulciri delitijs ac diuitijs. Videt dñz abiectuz ⁊ ptēptū ⁊ ipse vult honorari. ¶ Itē seruus ꝫ dñm se extollit qñ caro contra spiritū prevalet Joh. xv. Non est seruus maior dño suo. ¶ Sexto qr malus seruꝰ cupidus existēs bona dñi in proprīū vsuz vertit. Exēplū de seruo. Elisei iiij. Re. v. ⁊ hoc ptinet ad symoniacos. q bona dñi .i. dona spūssancti pro sua vtilitate tpali emunt ⁊ vendunt. ¶ Septimo quia presumptuosus impia domini puipendit. ij. Reg. xix. Seruus meus contempsit me. ⁊ Job. xix. Seruum meū vocaui ⁊ non rūdit mihi. Sic est peccatoꝝ cum dei mandata ꝓtēnit. vel cum a deo vocatus redire p penitentiam spernit. Prou. j. vocaui ⁊ renuistis &c. ¶ Octauo cum sit malus ⁊ dūrus gratiam sibi fieri appetit. Matth. xx. Serue nequ omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me. sic est peccatoꝝ qui male agendo gratiam a deo vel finalem penitētiam expectat. ¶ Nono qr oblitiosus est ⁊ q redditurꝰ sit de omnibus rationē ad memoriam non reducat. quod etiam peccator facit respectu dei. Luc. xij. si dixerit seruus moram facit dñs meus &c. ¶ Dec

mo qꝫ iracūdus ⁊ seditiosus totam familiam turbat ⁊ ledit. Luce.xij. Et si ceperit seruus percutere seruos ⁊ ancillas ⁊c. Talis est qui ledit sanctos ⁊ religiosos viros vel pauperes qui sunt de familia christi.

¶ Undecimo qꝫ maledicens ⁊ ligaciosus erga dño detrahit vel ei maledicit. ij. Reg. xvj. de Siba que accusauit dominum regi. Eccls. vij. Cunctis sermonibus q dicunt ne accōmodes aurem tuā ne forte audias seruū tuum maledicentē tibi. Talis est maledicus ⁊ blasphemus hapue qui contra dñm linguā suam relaxat. ¶ Duodecimo qꝫ delitiose nutritus contra dñm recalcitrat ⁊ resistit. Pro.xix. Qui delicate nutrit seruum suum postea inueniet eum contumacem. Et ideo non decēt seruū delitie. Sic caro rebellat spū cum delicate nutritur. vel ꝫ ptinet ad ingratos qui multis bonis a deo receptis recalcitrant contra eum ꝑm illud Deut. xxxij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit. ¶ Decimotertio qꝫ cum sit fraudulentus dño suo insidias ponit. iij. Reg. xxi. Terēderūt ei insidias serui sui reputat autē dominus sibi insidiari cum quis insidiatur pauperi vel hoc ad hypocrytas ptinet qui opa domini faciunt fraudulenter. ¶ Decimoquarto qꝫ seruus domino existēs iniuriosus ab eo fugit. ij. Regū. ij. Factum est vt fugerent serui semei ⁊. j. Regu. xvj. Modie increuerunt serui qui fugiunt dominos suos. Talis est etiam peccator qui cum deū peccando offenderit pnie remedium refugit ⁊ ad deum redire cōtēnit. ¶ Decimoquinto cum sit fugitiosus punitur nec sic se cō pescit. Talis est peccator qui propter aduersitates se non emēdat. Eccli. xxiij. Seruus interrogatus assidue sez cum tormētis a linore. i. a liuoris crimine non minuitur sed magis ad odium prouocat. ¶ Decimosexto est ingratus ⁊ gratiam sibi factam nō recognoscit. Talis est qui post penitētiam ⁊ veniam recidiuat. Eccli. xxiij. Lara manus seruo ⁊ querit libertatem. ¶ Decimoseptimo criminosus existens non nisi verberibus emendat. Eccli. xlij. Seruo pessimo latus sanguinare. glosa. seruus qui verbis non corrigitur vulneribus corrigatur. Talis est peccator qui se non emendat nisi fortiter ⁊ intime tangatur. ¶ Decimooctauo quia est astutus cū vocatur dormire se fingit. Proverb. xxix. seruus non potest eruditi. qꝫ quod dicis intelligit ⁊ respondere contēnit. Talis ē qui verbum dei audit ⁊ intelligit sed opere implere negligit. Luc. xij. Seruus sciēs voluntatez domini sui ⁊ non faciens plagis vapulabit multis. ¶ Item nota q seruus peccati dicitur esse homo tripliciter ꝑm q est triplex genus seruorum. Nam quidaz sunt vernaculi siue originarij. qui sez in seruitute sunt nati. Et tales multis penis legalibus subiciuntur. qꝫ sua non possunt vendere neqꝫ alienare nec contrahere nec dignitatis officiuz sumere neqꝫ testimonium ferre nisi de domini voluntate. Hoc modo nascimur omnes serui originalis peccati. Ex qua seruitute multe pene seu dāna ꝑm diuine legis iustitiaz homini proueniunt nisi ab ea per baptis mum liberetur. Alii vo sunt empticij qui ab hoibus capti vel empti iugo sūt serui tutis astricti. Sic efficitur homo seruꝰ p peccatū actuale siue qꝫ captꝰ sit ⁊ ille aquea tus ab hostibꝰ p rētatiōis ꝓsensuz. siue ex nimia malitia sua venūdatus sit vt faciat malū sicut achab. iij. Re. xxi. Tertij sūt ꝺductitij q nō ex necessitate sed ex voluta te seruitū sub spe luceri. Et hi a famulando ꝓprie dicti sunt famuli. Sic quoqꝫ spualiter seruos facit homines auaritia. Unde ⁊ Apls dicit q auaritia est idolorum seruitus. Exponens ꝫ Innocēn. de vtilitate conditionis humane dicit q sicut idolatra seruit simulacro sic auarus seruit thesauro. Nam ille cultum idolatrie diligenter ampliat ⁊ iste cumulum pecunie libenter augmentat. Ille cum omni diligentia colit simulacrum. ⁊ iste cum omni cura curat seu custodit thesaurum. ille spem ponit in idolatria. ⁊ iste spez cō stituit i pecūia. ille timet mutilare simulacrū. ⁊ iste timet minuē thesaurum. vñ dicit Sene. in Proue. Pecunie oz ipareꝝ seruire si vti scias ancilla ē. si nescias ē do

gnia. ¶ Item peccatores assimilant̃ pueris. ¶ Primo q̃ ad modũ puerorũ sola psentia curant ⁊ futura non cogitant. ¶ Itez q̃ vanitatem amant ⁊ lueris scilz spũalibus intẽdere recusant. ¶ Itẽ q̃ fũt munima ⁊ villa magna estimãt. s. terrestria ⁊ q̃ sunt maxima nihil reputant. s. celestia. ¶ Item sibi noxia sepe optãt. s. tpalia cõmoda vel peccata. ⁊ ꝫ vtilia clamant scz ꝫ correptiones ⁊ flagella. ¶ Itẽ plus de pomo amisso. i. de vili re trãsitoria q̃ ꝺ pmomio pdito. s. hereditatis celestis plorãt ¶ Itẽ bñficiuz sibi factũ. s. a deo vel ecclesia ad mentẽ nõ revocãt recognoscendo vl' regratiãdo. ¶ Itẽ oia q̃ videt affectãt ⁊ manu scz opis vel laboris ⁊ voce locutiõis ea postulãt ⁊ pcurãt. ¶ Item puerorum solum. i. sibi filiuz ꝓfilia amãt ⁊ ꝓsortia sapientiã sm deũ deuãt. ¶ Itez nulluz secretũ occultãt scz oia recitãt. ⁊ hi fũt detractores ⁊ pditores. ¶ Itẽ sepe garriunt ⁊ cachinant ⁊ clamant ita vt vix dormientes fleant. Ih faciunt dissoluti q̃ ꝺ losi ⁊ linguosi. ¶ Itez lotia sordibus mortũ se inquinant ⁊ duz lauant pro posse repugnãt. Hoc faciunt recidiuãtes pniam recusantes vel correptioni resistentes. ¶ Itẽ sola q̃ ventris sunt cogitant ⁊ propꝛij ventris mensurã ignorant ⁊ in manducando nullũ ordinem seruant. scz mox vt a leeto se eleuant cibum postulant. que oia faciunt gulosi. ¶ Itẽ pudibunda detegere vel monstrare nõ curãt. q̃ ꝺ pertinet ad luxuriosos. ¶ Item sola iocosa appetiantur ⁊ amãt. i. solatia ⁊ delectabilia mũdi. Item sepe ex infectis parentibus generati etiam ipsi infecti generantur ⁊ perdurant. sic frequenter imitantur filij scelera patrum ⁊ perseuerant in eis. ¶ Itez omnia laboriosa repudiant. sic peccatores recusant ferre labores penitentie. Item peccatores assimilantur quibusdaz mõstruosis hominibus qui dicuntur esse in quibusdam regionibus. Nam sicut dicit Augu. xvi. de ciuitate dei prout gentium narrant hystorie perhibentur quidaz homines vnum oculum tantuz habere in frõte media. ⁊ isti vocantur cyclopes. qbus assimilantur auari qui habent respectuz solum ad tpalia. Nam tpalia sunt media inter eterna bona ⁊ eterna mala. ⁊ ideo ꝓticipant ex vtroqꝫ: q̃ quibusdaz sunt vtilia quibusdam noxia. ꝓpter q̃ ꝓbus dicit in Eth. q̃ hñt errorem hec bona scz tpalia q̃ multis contingunt detrimenta ex illis. Alij. n. sunt qui hñt plantas vsas post crura ⁊ octonos digitos in plantis. ⁊ hi in desertis lybie cõmorantur. qbus assimilantur retrogradientes in via del. q̃ tripliciter deteriores sũt q̃ alij peccatores: sicut hñs octo digitos in tribus digitis excedit alios qui hñt tñ quinq. Primo q̃ ante nõ processerunt. secundo q̃ retro redierunt. tertio q̃ contra ꝓpriam notiam fecerunt. ij. Petri. ij. Melꝰ fuerat illis viam veritatis non agnoscere q̃ post agnitam retrorsum conuerti. Alij dicuntur esse qui ora non habent. sed tñ ꝓnares alimentum sumunt. quibus assimilantur alienorum factorum bonorũ vel malorum factorum curiosi perscrutatores qui bonorum factorum odorem percipiunt. sed ipsa opera imitando non gustant. Alij vero esse perhibentur qui iacẽtes in terra resupini vmbra se pedum cõtegunt. ⁊ sunt tante celeritatis q̃ in cursu canibus comparantur. quibus illi assimilantur quibus sensualitas q̃ significatur per pedes siue plantas rationi ꝓdominatur q̃ significatur per caput. Ideo enim sensualitas significatur per pedes. q̃ ad modum pedum inheret terre. i. corpori. ⁊ sunt quasi duo pedes duplex eius appetitus. s. ocupiscibilis ⁊ irascibilis. Alle ergo plãtã capiti superponit q̃ sensualitatẽ ꝓfert rõi. Et talis Ih sit ad ea que sunt carnis vel mundi velocissimus tamẽ ad spiritualia est tardissimus. Alij autem dicũtur esse sine ceruice habentes oculos i humeris. quibus assimilãtur illi qui attẽdunt solum ad grauia ⁊ onerosa que sibi fiunt. Vñ habent oculum. i. respectum in humeris ideſt i grauaminibus impositis humeris enim feruntur onera. Vnde tales nõ recordãtur beneficiorum sed iniuriaruz. Alij vo sunt cynocephali canina

UNIVERSIDAD DE MURCIA

capita habentes quos ipse latratus magi esse bestiales q̄ homines cōfitetur. Et isti sunt iracundi ⁊ garrientes qui tota die latrant ⁊ garriūt. ⁊ eorum latratus. i. garritus sunt ratione carentes. ⁊ ideo canini ⁊ bestiales sunt. Alij vo habent planam faciem ⁊ labium oris inferius ita ꝓminens vt in solis ardoribus totam ex eo faciem cooperiant dormientes. hos sine linguis esse dicunt solis nutibus ꝓo verbis vtentes. Istis assimilant homines incauti ⁊ imprudentes qui in facie. i. in exteriori conuersatione carent narib⁹. i. discretione nō vtunt. Excessus autem labij inferioris significat loquacitatem nimiam indiscretā de inferioribus ⁊ terrenis. sed carētia lingue refertur ad indiscretam taciturnitatē ⁊ ideo representat illos qui nec discrete loqui nec discrete tacere sciunt. q̄ autem loquantur nutibus non est quia sint de ordine cistertiensium. Sed refertur hoc ad inquietos ⁊ indiscretos corporis vel membrorū motus sicut dicit de apostata homine. q̄ annuit oculo terit pede digitis loquitur ⁊ cetera. Quidaz vero sunt modo simili ita magnas habentes aures vt eis ꝓtegant totum corpus. Et his assimilantur qui solicite ⁊ multū audiunt. sz de auditis nihil faciūt. Jac. j. Qui auditor est verbi ⁊ non factor ⁊c. alij vero sunt in ethiopia proni ambulantes vt pecora nō se valentes sursum erigere quibus assimilantur cupidi. qui solum terrenis intendunt de celestibus vero non curātes. contra quos dicit Apostolus Colo. iij. Que sursum sunt sapite non que super terrā. ¶ Item peccatores assimilantur visceribus. primo propter multiplicitatez vitiorum. Nam sicut in corporibus sine ventribus sunt multa viscera ita in peccatoribus sunt multa vitia. In ventre enim superius primo est quoddam intestinū subtile quod vocatur duodenum. qr in sua longitudine sm mensuram cuiuslibet hominis est. xij. digitorum. ⁊ hoc super dorsum erigitur. ⁊ ad nullam partem aliam retorquetur. Hoc intestinum est superborum qui super dorsum. i. super homines humiles ⁊ patientes se erigunt. ⁊ se ꝑ humilitatem vel pietatem non retorquent nec flectunt. Hic enim habet. xij. digitos idest duodecim gradus. Duodecim enim gradus superbie beatus Bernardus ponit qui sunt curiositas. mentis leuitas. inepta leticia. iactantia. singularitas. arrogātia. presumptio. peccatorum defensio. simulata confessio. rebellio. libertas. peccandi consuetudo quorum primi sex sumuntur sm iniuriam proximi qui debet esse par. quatuor alij sumuntur sm iniuriam hominis superioris. Duo vero vltimi ꝑprie sm iniuriaz dei que scilicet immediate fit ei. Et vocantur gradus quia fit progressus a minori malo ad maius. Nam mala est iniuria respectu paris. peior respectu superioris. sz pessima respectu dei. ¶ Secundū intestinum vocatur ieiunū. quia semper a cibis est vacuum. Dicit autem quidam sapiens q̄ ideo sic est vacuū quia a se reijciens omne acceptum nullū apud se retinet nutrimentum. Et hoc ꝑtinet ad prodigos qui quantuncunq; lucrentur vel recipiant tamen semper sunt vacui. i. indigētes. qr omnia emittunt inutiliter ⁊ nihil reseruant. ⁊ ideo semper egent vt patet per exemplum in filio prodigo. Lu. xv. ¶ Tertium appellatur secūdo simillimum nunq̄ tamen sine cibi corpulentia est inuentum. Hoc pertinet ad gulosos q nūq̄ sūt sine solicitudine cibi ⁊ cura corporis sui. Inferius autē sunt tria alia grossa quorum primū vocatur orbū. i. viduatum altero orificio. Cum enim cetera viscera duo habeant orificia hoc hz vnum solum. vndese habet admodū sacci. qr multa recipit ⁊ pauca eijcit. hoc pertinet ad illiberales ⁊ auaros quoruz bursa habet solum vnuz foramen scilicet ad recipiendum. multa enim recipiūt lucrando sed pauca vel nulla eijciunt expēdēdo Aliud vo quod est sub orbo dicitur ilion eo q̄ in eo iliaca passio fieri cōsueuit. hoc pertinet ad iuidos qui aliorum felicitate torquentur. Nam passio iliaca valde torquet quia est dolorosa. Vltimum autem intestinum ⁊ infimuz dicitur colon. quod

UNIVERSIDAD DE MURCIA

immediate eaꝫ orificio totius corporis ē
coniūctum. hoc pertinet ad vitium luxu-
rie que circa infimam corporis partem vi
get ⁊ exercetur que eidem orificio est vici-
na. Vnde hoc vitium vilius ⁊ turpius re
putatur ceteris. ¶ Itē peccatoꝛ assimilat
lepᵗosis. Primo ratione distinctionis. di-
stinguuntur enim septem genera peccato
rum penes septē modos lepᵗosoꝝ qui i sacra scriptu
ra legunᵗur. Nam significatur in carnis
tumore superbia. ⁊ hec est lepra. Ozie. ij.
Paral. xxvj. Postq̄ eleuatum est coꝛ ei⁹
exorta est lepra in fronte eius. In exustiōe
signatur iracūdia. ⁊ hec est lepra symonis
mathᵉ. xxvj. Cū eēt Jesus i domo symo
nis lepᵗosi. In siti auaricia. ⁊ hec est lepra
giezy. iij. Reg. v. In ponderositate accidia
⁊ hec est lepra moysi. Exod. iij. Qui cum
misisset manum in sinū protulit lepᵗosaꝫ
In pinguedine gula. ⁊ hec est lepra viroꝝ
quattuoꝛ in itroitu porte. iij. Re. vij. In
putredine inuidia. ⁊ hec est lepra marie.
Nu. xij. Proue. xxiij. putredo ossium in-
uidia. In fetore anhelitus luxuria. ⁊ hec ē
lepra dom⁹ Jacob secūdo. Reg. iij. ¶ Se
cundo ratione mundationis. Nam isti
lepᵗosi mundantur quinq; modis. Pri-
mo ablutione per quam significatur con
tritio quarto Regum quinto dictum est
naaman lauare septies in iordāe. ¶ Itē
ostensione per quaꝫ significatur confessio
Luce decimoseptimo. Ostendite vos sa-
cerdoti. qui dum irent mundati sunt.
¶ Item separatione per quam signatur
excommunicatio Numeri. xij. Legitur ō
mathᵉ que fuit extra castra septem die-
bus. ¶ Item inclusione per quam religio
significatur vt manus moysi mundata est
inclusione. Exodi. iij. Item tactu p quam
tribulationum perpessio mathᵉ. vij. Teti
git cum dicens. Volo mundare ⁊ confe-
stim mundata est lepra eius. ¶ Item pec-
catoꝛes assimulantur apopleticis idest his
qui apoplexiam patiuntur. Primo q̄ ꝫ
Auicenna in apoplexia fit membroꝝ
ociositas: Vnde dicit q̄ apoplexia est ocio
sitas membroꝝ a sensu ⁊ motu ꝓpter
oppilationem contingentem in ventricu
lis cerebri ⁊ meatibus spiritus sensibilis
⁊ motui. Hec ociositas membroꝝ in-
uenitur in accidiosis ⁊ in pigris. quia ni-
hil boni volunt operari. Prouerbio. xix.
Abscondit piger manum suam sub asce-
la nec ad os suum applicat eam. Et quidā
quidem sunt pigri ⁊ ociosi circa speculabi
lia puta circa studium scientie. Vnde ta-
les priuantur sensu. idest; adeptione scien
tie. Quidam vero circa operabilia ⁊ tales
erent motu idest profectu virtutis vl'me
ritorij operis. ¶ Secūdo quia in apople-
xia est anhelitus difficultas. Nam sic eni
cuantur instrumenta motus ⁊ anhelitus
aut debilitantur vt non fiat facilis anhe
litus immo illic est spuma ⁊ est habens vi
cissitudineꝫ sicut strāgulatio aut sicut vox
strangulati. quando q̄ꝫ tamen nō apparet
anhelitus neq; vox neq; spiritus. ⁊ h̄ est
peius. Et hec difficultas anhelitus idest
respirationis est in gulosis ⁊ luxuriosis q̄
querunt delectationes carnis. quia tales
spirituales inspirationes difficulter reci-
piunt vnde Apostolus dicit prime Corᵢ.
secundo q̄ animalis idest carnalis non p
cipit ea que sunt spiritus. ¶ Tertio est in
apoplexia morbi insanabilitas. Nam si-
cut dicit Ypoc. quando apoplexia est foꝛ
tis habens eam non sanatur. si vero debi
lis eius sanatio non est facilis. Hec insa-
nabilitas inuenitur in auaris. vnde Phi
losophus in Ethᵒ. dicit q̄ illiberalitas que
pertinet ad auaritiam est insanabilis.
Hieremie trigesimo. Insanabilis facta est
plaga tua. Sene. Dum cetera vitia sene-
scunt in homine sola auaritia iuuenescit.
¶ Quarto in apoplexia est mortis deforꝫ
mitas. quia aliquando accidit vt habens
apoplexiam sit cuitatus ⁊ non sit differē
tia inter ipsum ⁊ mortuum ita vt nō ap-
paret in ipso aliquis anhelitus. deinde re
uiuiscit ⁊ sanatur. Et in talibus anheli-
tus quidem non apparet sed ipsoꝝ pul
sus non integre cadit ꝓpter hoc volūt
medici q̄ tardetur sepultura donec ppen
dat eius dispositio neq; sit minus. lxxij.
horis. Inuenitur aūt quedā mortis foꝛ

mitas in inuidis. quia corpus mortuum putrescit sicut ꝓuerbio. xiij. dicit ꝙ putredo ossium. i. virtutū vel virorū fortius inuidia. ¶Quinto qꝝ in apoplexia est mala resolubilitas. qꝝ apoplexia si resoluit vt plurimū resoluit in paralysim. Hec mala resolubilitas inuenit in supbis ꝛ iracūdis. qꝝ supbia resoluit vt plurimū in irā ꝛ ira definit in stultitiā ꝛ iacturam. Prouer. v. Virū stultū interficit iracūdia.

¶Capitulum. liij.

Penitentia assimilatur pulmoni. ¶Pulmo quidem quia pulmo aerem attractum interius depurat ꝛ penitentia cor interius infectus mundificat scilicet per contritionem Jacobi quarto. Purificate corda duplices animo. ¶Secūdo qꝝ pulmo vocem formatisine pulmone enim vox formari non potest: neqꝫ anhelitus reddi valet vt dicit ꝓbus. xiij. libro de animalibus. Sic etiam penitentia cordis exterius formar vocem confessionis. ps. Dixi confitebor aduersum me iniustitiam meam ꝛc. ¶Tertio qꝝ pulmo humorem spumosum generat. Est enim pulmo de molli carne ꝛ aerea ꝛ spume coagulate simillimus vt dicat Cōstā. ꝛ ideo generat cō simile humorē. s. spumosum. Quasi autez humor spumosus est feruida lachryma rum cōpūctio quā ipsa pnia generat ꝛ producit. ps. Lauabo ꝙ singulas noctes lectū meū ꝛ lachrymis meis stratum meū rigabo. ¶Quarto pulmo cor refrigerat. Nā ipse pulmo vndiqꝫ cor circūdat ꝛ aerē frigidū ad eius temperiē ministrat. Vnde inter cor ꝛ guttur est medius vt subito ad cor aerem mittat. ꝛ ipsi gutturi ad vocem formandam reddat. Sicut igitur pulmo calorem cordis refrigerat ita penitentia tam interiorē ꝙ exteriorē ardorem concupiscentie mitigat. Eccli. ij. Ignem ardentē extinguit aqua ideſt ardorem concupiscētie reprimit penitētie lachryma. ¶Quinto pulmo a motu non cessat. Cum enim sit vt cordis flabellum aerez ad temperiē cordis attrahens ꝓtinue ꝛ emittens opꝰ necessario ꝙ se dilatando ꝛ constringendo semper in motu consistat. Sic etiā homo penitens a motu boni operis nullo tempore cessare debet neqꝫ ocio vacare Eccles. ix. Quodcunqꝫ potest facere manus tua instāter operare ꝛ c. ¶Sexto pulmo spūi vitali nutrimentuz continuum prestat. Nam caro pulmonis est mollis ꝛ concaua ꝛ leuis vt aer in suam naturam de facili immutetur. ꝛ sic vitalis spiritus in ventriculum cordis ad conseruationē vite aialis facilius tráseat Sic per opa penitentie nutritur interius spiritus. siue ꝙ auditum predicationis. siue per studium orationis. siue per fletuz compunctionis secundum illud ps. Fuerunt mihi lachryme mee pānes die ꝛc. ¶Septio pulmo cordis regionem ab instrumentis sensibilibꝰ separat ꝛ sic penitētia separat cor penitentis a delectatiōibus sensibilibus ꝛ carnalibus Jsido. in lib. de summo bono. Penitentia non mensium ac temporum cursu pensatur. sed pena qua anima cruciatur ꝛ mortificatur caro. ¶Octauo pulmo aerem ad supplementum caloris in suis folliculis ꝛ potis reseruat. Vnde tamdiu potest animal sub aqua sine suffocatione viuere ꝙdiu potest recollectum aerem retinere. Sic penitēs debet in secretis studijs ꝛ affectibus conseruare propositum non peccandi. ꝛ tamdiu viuit anima sub aqua gratie quādiu potest tale propositum retinere. ¶Item penitentia assimilatur palpebris propter tria primo propter officium. Nam palpebrarū siue ciliorꝫ est triplex officiū. Sunt enim posite ante oculos. ¶Primo ad custodiendum. vnde dicuntur cilia qꝝ suo motu continuo aerez intercidunt ꝛ sic oculos ab aeris lesione custodiūt. Talis erat penitētia pauli quā faciebat ad suam custodiam ne scilicet caderet a gratia. Vnde. i. Corīth. ix. Castigo corpus meum ꝛc. ¶Scōo palpebre sunt ad opertura. Nā qꝝ natura oculi ē aquea ꝛ humida ad sui fortificationem ꝛ defensionem indiget opertura. Sed sicut palpebra est opertorium oculi. ita peniten-

tia est operimentum peccati: operit enim peccatum ne videatur ad iudiciū ps. Beati quorū remisse sunt iniquitates ⁊ quorum tecta sunt peccata. ⁊ talis fuit penitētia magdalene. Sed nota q̄ quedam alia tegunt siue claudunt oculum cū palpebra superiori sicut omne animal quadrupes sicut phs dicit in .xij. li. de aialibus. Quedā cū palpebra inferiori sicut aues. qz quidā se affligunt in penitentia amore eterni premiū. ⁊ hec est palpebra superior quidā timore supplicij ⁊ hec est inferior.

¶ Tertio palpebre date sunt ad apparentiam .i. ad pulcritudinem ⁊ ornamentum faciei. Et talis fuit penitentia Jobis baptiste ⁊ aliorū sanctificatorū que non fuit necessaria ad purgationez vel custodiam vitiorum sed potius fuit ad decentiam ⁊ ornamentum virtutū. ¶ Secundo pnia assimilatur palpebris propter concursuz. Due. n. sunt in hoiē palpebre que assidue ad inuicem concurrunt vt reficiant assiduo motu obtutum vt dicit Constan. q̄ dicuntur palpebre qz palpitando semper mouentur. Sicut igit̄ duplex est palpebra ita duplex est pnia que sibi inuicē in penitente assidue debent concurrere ⁊ inuicez quasi se tangere. .s. interior. ⁊ exterior. Mā exterior sine iteriori est ifructuosa. vt pz i hypocritis. sed iterior sine exteriori nō ē fructuosa sicut patet in negligētibus ⁊ pigris ad satisfaciendū. ¶ Tertio, ppter munimentū. Nam palpebre munite sunt villis pilorz vt apertis oculis si quid occurrerit repellat. ⁊ inuolutis oculis in ipsis securius dormiatur vt dicit Costan. Habēt aūt palpebre pilos non oino erectos sed in extremitatib⁹ mediocriter reflexos ⁊ hoc factum est vt se habilius ⁊ fortius clauderent. ⁊ si qō impedimentū occurreret ei efficatius obuiarent. Quasi aūt villi pilorz sunt exempla sanctorz qui de statu peccatorum precipue carnalitū ad deū cōuersi sunt. Mā pili ex superfluitate quidē carnis nascunt sed carnei non sunt sz aridi ⁊ tenues. vnde signant sanctos ad deū conuersos. qui licet primo fuerunt carnales tñ post conuersionē effecti sunt spirituales ⁊ celestes. Horum ergo pilorū villos. .i. exēpla doctorum debet penitens ad seipsum reflectere per imitationez si vult se ptra tentationes claudere ⁊ secure dormire in morte. ¶ Jtez pnia concipit ⁊ parturit hominem in esse spirituali sicut parturitur ⁊ cōcipitur in esse naturali. quod patet ex quatuor. ¶ Primo ratione conceptionis. Mā ad cōceptionē infantis requiritur materia conuenies. locus expediens. ⁊ cā efficiens. Materia ergo conueniens humor est menstrualis siue semina lis femine. Causa vero efficiens ſm philosophum est semen viri. Instrumentalis cā est calor nature virtutē corpori iſluēs ⁊ disponens. Locus autē conueniens est matrix. Similiter dum aliquis ad pniam conuertitur. ⁊ quasi spiritualiter deo concipitur velut locus conueniens in aia est mens siue memoria que est vt matrix in qua velut humor menstrualis est peccati recordatio que est velut materia pnia. Sz cā efficiens huius conceptionis est timor dei sz illud Isa. xxxvj. A timore tuo dñe concepimus ⁊ peperimus spiritū salutis. Et nota q̄ si materia fet⁹ in parte dextra fuerit adunata in naturam cedit maris. si vero in sinistra in naturā mulieris. Et hec diuersitas accidit ppter dñium caloris q̄ in dextra parte consistit. Similiter qñ calor diuini amoris dñatur in mente penitentis concipitur quasi in dextra masculus. .i. spiritus cōpunctionis virilis ⁊ fort̄ sed quasi in sinistra vbi est defectus caloris .i. in corde tepide penitentis concipitur femina. .i. spiritus debilis ⁊ instabilis. ¶ Secundo ratione formationis. Nam corp⁹ infantis in vtero matris non subito formatur sed ordinate ⁊ gradatim. ⁊ iste ordo ꝑsideratur ex tribus. Primo ex conceptis partibus siue membris. Quia primo formantur membra principalia. .s. cor cerebrum ⁊ epar que aliorum omniū sunt fundamenta. Et ista quādo sunt simul in sanguinis massa sibi vicinantur. ⁊ postea ab inuicem diuiduntur. De istis tribus fundamentis alia tria nascuntur scilicet nerui ⁊ nucha dorsi a capite. arterie a corde.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

vene ab epate ꝑm galienum. Aristo. tamē dicit. q̄ principium venarum est cor in li. de sōno ꝛ vigi. Vbis autem sic formatis tā oium fūdamētis formatur natura ossa hoꝝ custodiuna scz craneum ad defensionem capitis. ossa pectoris ad munimē cordis. ꝛ costas lateris ad tutelam epatis. ꝛ sic ō alijs. Post ista p̄ducuntur membra scōa ria scilicz manus pedes brachia ꝛ similia. sed ista nō simul sed successiue formāt. Similiter in pnie statu non ē hō statī a p̄ncipio pfectus. sed pficit gradatim ꝑm illud ps. Ibunt de vtute in virtutē. Dñ possumus per tria membra principalia scilicet cor cerebrum ꝛ epar intelligere tres virtutes theologicas scilicet fidem. spem. ꝛ charitatem. Per membra vō scōaria seu defensoria que his adijciunt virtutes intellectuales sed per officialia virtutes morales in quibus omnibus homo non pficitur subito sed gradatim. Scōo cōsideraf Ordo formationis ꝛ ꝯceptionis gradib⁹ qz infans dū concipitur q̄ttuoꝝ hꝫ grad⁹ Primus est cum adhuc est lacti vicinus. Secūdus est cum iam semen sanguini se commiscet. Tunc enim cor vel cerebrum nondum perfecta sunt sed est quedā massa ex semine sanguineq; commixta. Tertius est gradus cum corde ꝛ cerebro ꝛ epate iam formatis. alia membra indistincta sunt. Quartus est q̄n corpus est completum ꝛ organizatū ꝛ ad aie susceptōes dispositū. Cui dū aīa ōsup dat i vtero mouetur. ꝛ si est femia in sinistra pte plus sentitur. si vero masculus in dextra pte plꝰ mouetur vt dicit Galien⁹. In istis igitur q̄ttuoꝝ gradibus formationis corpis desiguantur q̄ttuoꝝ gradus formationis pēitētis quoꝝ prim⁹ ē i peccati recogitatione. Et hec assilat lacti quia lac est faciliter cōuertibile ꝛ i bonos ꝛ in malos hūores sic recordatio peccati faciliter conuertit vel i bonū anime nutrimētū puta q̄n ex recordatione peccati nascitur dolor cōpūctionis. vel i nutrimētū malū q̄n ex peccati recordatione nascitur delectatio vel voluntas reiterandi. Scōs gradus est in peccati detestatione. Tunc enī semē agnitionis ꝛ recordatōis peccati imiscet se cū sanguine. i. cum dolore abominatōe peccati. Tertius gradus est in peccati pfessiōe vbi q̄dā mēbra sunt distincta scz cor cerebrum ꝛ epar. per q̄ tria itelligitur triplex genus peccatorum que hō tenetur distincte cōfiteri scilicet pmissa in deū. primū. ꝛ in se ipm. vel cōmissa corde ore ꝛ ope. Alia vō membra sūt indistincta qz vltimo fieri debet penitentis confessio cōis. In q̄ indistincte. i. generalit se accusat de venialibus ꝛ mortalibus q̄ p̄ obliuionem omississet vel ignorantiaz distincte cōfiteri. Quartus gradus attēdit in satisfactione. in q̄ cōsistit perfecta pnia seu pēitētis dispositio. siue ad supne gre susceptionem. siue ad fetus. i. boni opis motionem. Sed nota q̄ fetus interior. i. dispositio vel propositum interius cōceptum de penitentia exterius facienda ig busdam est femine⁹. i. defectiuus ꝛ nō verus. sicut in fictis ꝛ hypocritis ꝛ tūc ē motus exteriozis penitentie siue operis ifinistra. qz scilicet hypocrita ꝛ fict⁹ exteriora opera penitētie facit cum sinistra intētione. In quibusdam vō interior fet⁹. i. contritio cordis ē masculin⁹. i. perfecta ꝛ vera. ꝛ recte ē mot⁹ in dextra. quia scilicz vere contritus facit opera penitentie cū recta intentōe. Vnde dicitur Matth. v. Nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua. ¶ Tertio attenditur ordo formatōis ex conceptionis diebus. quia in gradu lactis est infans per sex dies: in gradu sanguinis per nouem in gradu masse carnis. xū. diebus exilit. In quarto vō gradu ante plenam perfectionem est per. cxviij. dies. vñ a die conceptiōis vsq; ad diem cōpletionis ꝛ vinificatōis sunt. xl vi. dies ita q̄ ꝑmus ꝛ vltimus computetur. Nam i tot diebus cōmuniter viuit fet⁹. Et ꝑm hūc numerum Augustinus computat edificationem templi cui comparat perfectionē corporis xpi super Joh. c. vi. nō quia tall processus fuerit in formatione dominici corporis cuz perfectionem habuerit in instanti. sed quia in tot diebus potuit membrorum distinctio comprehendi. In hoc

igitur processu dierū intelligitur quadruplex gradus electoruz. ¶ Primꝰ est incipientium ⁊ isti sunt sub forma lactis qui est parvulorū cibus. Est igitur eorum inceptio in operibus vite active vnde assignantur eis sex dies idest sex opa misericordie q̄ enumerauit dominus ẓMath̄ xxv. ¶ Secundus est proficientium. ⁊ isti sunt sub forma sanguinis idest sub certamine passionum ac tēptationum ⁊ tribulationum. Vñ quibusdam qui nondum istum gradum attingebant dicebat Apostolus Hebr. xij. Nondum enim vsq; ad sanguinē restitistis. ⁊ istorum profectus debet esse in vita contemplatiua. Vñ assignantur eis .ix. dies propt nouem angelorum ordines. quibus assimilantur viri ꝓtēplatiui. ¶ Tertiꝰ gradꝰ ē pfectoruz q iam habent completam naturā carnis. i. ꝺbitam formam perfectiōis. Tales sunt quorum vita conformatur vite apostolice. Vnde assignantur eis. xij. dies propt numerum. xij. apostolorum. ¶ Quartus gradus est beatorum quorum perfectio quantum ad corpus erit in octaua resurrectionis q̄ iam inchoata ē in christo q̄ scilicet resurgēs ex mortuis iam non morit̄. Perfecta autem resurrectio ⁊ plena erit in fine seculi quando decima drachma perdita fuerit reinuenta idest electorum ecclesia totaliter resuscitata. Vnde vltime consumationi decem dies assignantur propter numerum completum electorum. qui signantur in decima drachma prius pdita postea reinuenta. Luxv. ¶ Tertio ratione cōpletionis ex eo q̄ quorundam infantium formatio citiꝰ quorundam vero tardius complet. Sūt enim quidam qui dicunt q̄ quidam in. xxx. diebꝰ complentur ⁊ tales sexto mense nascūtur ⁊ tales propter teneritudiem non viuere posse dicuntur. Quidam vō xxxv. die ꝺ perfitiunt. qui septimo mēse. nascuntur ⁊ tales viuē posse probantur quidaz. xl. diebus formantur. qui octauo mense nasci perhibentur. neq; tales in vita seruantur. Vnde Constaſ. ⁊ etiaz Galienus. dicunt omnem infantem in septē mensibus motuz habē qui si adeo est fortis vt exire possit ad vitam vtiq; conualescit. Si vero tunc in septimo mēse non egreditur. ipso suo motu ꝺbilitatur ⁊ etiam summe patitur. vnde si ēt sequēti mē se idest octauo exierit non conualescit sz si vsq; ad .ix. mēsē vel principium decimi quleuerit iterum vires sumit vnde egre diēs cōualescit ad vitā. ⁊ tales qui .ix. mē se vel .x. oriuntur. xvi. diebus in matrice formantur. vel forte qui decimo mēse nascitur. i. diebus in vtero completur. Sic ergo quorūdā formatio citius quorūdā vero tardius perficitur. Sic ēt ad deuz q dam citius ⁊ quidam tardius conuertuntur. Et iterum in amore dei in quo spiritualis vite perfectio consistit. quidam citius quidam tardius perficiuntur. Possemus ēt per predictos quinq; modos conceptorum siue natorum intelligere quinq; diuersitates fidelius. Quorum primi fuerunt iudei ante redemptoris aduētum. istorum formatiōi assignantur. xxx. dies. Tricenarius enim numerus consurgit ex numero ternario ⁊ denario. quia ternarius in denarium ductus idest ter decē faciunt. xxx. In ternario ergo fides sancte trinitatis. in denario vero decalogi obseruantia intelligitur. Et vtrūq; iudeorum iusti ⁊ eruditi viri habuerunt scilicet fidem sancte trinitatis cum obseruātia decalogi. Sed tamē ante redemptionis ⁊ passionis eiꝰ tempus hoc non sufficiebat vt ad vitam ingrederentur cum nondum esset aperta ianua paradisi. Et hoc significatur in eo q̄ natus in sexto mense vel infra non viuit. Sex enim currerunt etates ante saluatoris aduentum. quas sex menses conceptionis signant. ita vt prima etas computetur ab adam vsq; ad noe secunda a noe vsq; ad abraam. tertia ab abraam vsq; ad moysen. quarta vsq; ad dauid. quinta vsq; ad transmigrationez babylonis. sexta vsq; ad christum. Postrema ab aduentu redemptoris in qua per passionem christi aperta est ianua vite. Secundū sunt christiani ⁊ istorum formationi siue per-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

fectioni assignantur triginta quinq; dies ita vt ternario addatur quinarius qui est numerus quinq; vulnerum christi crucifixi. Mā p fidem trinitatis q impletionem decalogi conformantur qui viri christiani sunt cruci q passioni christi qua si quinq; vulnera eius in semetipsis habentes secundū illud Gal. vi. Ego stigmata domini ihesu i corpore meo porto. Tales nati sūt i septimo mense idest in. vij. etate que ē christi ꝛ computationem supradictā quis alij aliter computēt etates ¶ Tertij sunt heretici quib⁹ assignantur xl. dies. qz quadragenarius numerus ꝓpetit errantibus ꝑm illud ps. Quadraginta annis offensus fui generatiōi huic q dixi ꝑi errant corde. Tales ix. viij. mense nascātur non tamen introibunt quia heretici ix ad octauam generalis resurrectionis etatē sic q ceteri sint peruēturi q resurrecturi non tamen intrabunt in vitam eternam vnde q in ps predicto subditur quib⁹ iurauī in ira mea si introibunt in requiē meam. Quarti autem sunt viri perfecti q sūt habitaculum q templū dei vnde talibus assignantur. xl vi. dies qui est numer⁹ cō petens edificationi templi dei secundum illud Joh. vi. Quadragita sex annis edificatum est templum hoc. Nam xl vj. Consurgit ex duplici numero scilicet ex. x. q sex. Nam quater. x. faciunt. xl. quia scilicz viri perfecti cum quattuor euangelijs observant precepta decalogi. quibus etiam additur. vj. propter. vi. misericordie opera. Jsti. ix. mense nascuntur quia nouem angelorum ordinibus finaliter sociantur. Quinti autem sunt beati qui liberati a seruitute corruptionis sunt in libertate glorie filiorum dei vnde istis assignatur. l. dies quia quinquagesimus numerus deseruit libertati propter iubileum .l. quinquagesimum annum in quo serui libertati donabantur. Jsti etiam nascunt. x. mense qui scz vt dictum est supra pertinet ad decimam drachmam. i. ad naturaz humanam que per diuinam sapientiaz. i. christum recuperata. ix. drachmis. i. nouē angelorum ordinib⁹ ē iungenda. ¶ Quarto ratione parturitiōis quia infans dum parit matri infert tristitiā sed post partum tribuit letitiam. Egredit etiam ex vētre vestitus secundina. Similiter etiā penitentia confert tristitiaz in actu relingit letitiam in fructu q vestit etiaz animā gratia q virtutib⁹ ornat. Lu. xv. Cito ꝓferte stolam primā q induite illum. ¶ Item pēitētia p quam homo moritur peccatis assimilat morti corporali. Primo ratione vtilitatis. Nam mors ꝑm Jsiō. vij. vtilitates inducit. Prima est quia potentiā tyrannorum absolut q similiter penitentia absolvit potētiā ōmonū quā hōnt supaiaz ꝓpter peccatū. ¶ Secūda ē qz peccatū q voluptatibus finem iponit. Sic penitētia finē iponit voluptatibus p carnis macerationē. q ēt peccandi cauendo recidiue tionem. Tertio qz mors est termin⁹ oīs miserie. Et sīlr penitentia terminat miseriam dū culpā excludit que est miserie cā. Vnde nō solum euadit penit⁹ presentis pene miseriā sed ēt sequētis. Quarto qz mors ē ꝓfirmatio gratie penitētia autem dū a culpa ꝑseruat quodammodo in gratia ꝓfirmat. Quinto qz mors ē acquisitio vite. Et similit p penitentiam acquritur venia q offēsa quam effecit culpa. Sexto qz mors ē reparatiua innocētie. Similiter p pniam restituit innocētia q si nō q ad actū saltē quo ad meritum. Naz pnia restituit merita q quis acquisiuit exīs in innocētia vl etiam in gratia multi etiam seruēter pēitētes equiperant vel superant in merito vel gratia multos innocētes. Septimo qz mors ē collatiua felicitatis eterne. Et similit p pniam acquiritur eterna gloria. ¶ Secundo pnia assimilat morti ratione varietatis. Distinguitur. n. tripler mors q designat tres partes penitentie. Est enim mors acerba que est infantium immatura que est iuuenuz. q matura que ē senum. Sic penitētia debet esse acerba in contritione. q immatura. i. festina in confessione. q matura idest debita in satisfactione vbi scilicet debitū soluitur pene quaz meruit ex vllatione offense. Tertio ratione qualitatis. quia mors ē

incerta quo ad tempus Augustinus. Nil certius morte. ⁊ nil incertius hora mortis. ¶ Item quo ad locum quia nescit homo vbi sit moriturus Sene. Mors vbiqz te expectat. tu quoqz si sapiés fueris vbiqz expectabis eam. ¶ Item quo ad modus quia nescimus qualiter morituri sumus Augustinus primo libro de ciuitate dei. Non est multum curandum necessario morituro qua morte moriatur. sed curádum est quo post mortem ire cópellat qz mors nó ẽ dicẽda mala quá bona vita p̃cessit. Sic ergo mors hz aliqd certitudis .s. qz oino est vẽtura. ⁊ aliqd icertitudinis vt dictũ ẽ. Silr pnia hz qdẽ si vã sit certitudinẽ venie. sed an peccator ad peccatũ rediturus sit an in pnia pseueraturus incertũ ẽ. qz nõ ẽ i ciusptãte. Mõ ẽ. n. volẽtis neqz currẽtis sz miserentis dei vt dr. Ro. i. Itẽ qz mors est amara Eccli. xli. O mors q̃ amara ẽ memoria tua. Sic memoria peccati hz eẽ cum amaritudine animi. Vñ Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oẽs annos meos in amaritudine aíe mee.

¶ Capitulum. lv.

Pigricia siue ociũ spũaliũz virorũz assilat supfluo sõno siue dormitói. Nã itẽ patus sõnus est caloris nãlis extinctiuus. qz p sõnũz imoderatũ humores ampli⁹ resoluũt quos dũ calor nãlis aggredit ab eis minuit ⁊ extinguit. ⁊ iõ pocionatis ⁊ minuẽ pcipit ne dormiant. ne per sõnũ hũores amplius resoluãt. ⁊ sic calor q̃ ẽ in talibus diminuat ⁊ debilitet ⁊ suffocet. Silr p ociũ ⁊ pigritiã hũores. i. male affectões ⁊ noxie cogitatões multiplicãtur. ex quib⁹ calor ⁊ feruor amoris spũalis minuitur ⁊ aliqñ totaliter extinguit. pter qõ dicit Apls. i. Thes. v. Nõ dormiamus sed vigilemus ⁊ sobrij simus. ¶ Secũdo qz infirmatus sõnus ẽ aialis virtutis destructiu⁹. Vñ dicit Constan. qz si sõnus fuerit nimi⁹ aialis deficit virtus. eo q̃ nimis humectatur ⁊ infrigidat corpus. Sic ociũ ⁊ pigricia dũ abũdare facit hũorẽ cõcupiscẽtie inducit in aiaz nimiũ frig⁹ malicie. qz multã maliciam bocuit ociositas vt dr Eccli. xxxiij. ⁊ extinguit funditus ⁊ destruit virtutẽ ipsius aie. ij. Re. iij. Dormiens oppressit. eũ. s. virtutẽ actũ siue habitũ. ¶ Tertio qz nimius somnus est egestatis causatiu⁹. ex eo qz ẽ opatõis ⁊ p cõsequẽs lucri impeditiu⁹. vñ Pro. vj. vsqz quo piger dormis qñ ꝓsurges de somno tuo paulum. dor. pa. dor. paul. conse. matu. vt dor. ⁊ veniet tibi quasi viator egestas: Sic pigritia ⁊ ociũ duz a bñ opando retrahit egestatẽ gre ⁊ spũaliũ diuitiaruz inducit. Pro. x. Egestatez opata est manꝰ remissa.

¶ Capitulum. lvj.

Principes assilant humeris ꝑm illud Isa. ix. Factus ẽ principatus sup humerũ eius. Nã primo humeri sunt ad spũaliũ mẽbrorũ defensionẽ vñ humeri sunt ex varijs ossibus cõpositi quoꝝ pcipua duo spatule dicunt. Et fuerunt necessaria hec ossa vt pectus ⁊ costas defenderent. ne a posterioꝝ lesionẽ acciperent. Et in illis duabus spatulis sunt due concauitates q̃ vocantur oculi. vñ vocantur spatule oculorum quod nomẽ ex officio assumpserunt. nã sicut oculi totius anteriꝝ corporis sũt defensores ne ab aliquo ledatur: sic isti a posterioꝝ pectus et costas defendunt. Principes ergo ad modum humeroꝝ spũalium ⁊ religiosorũz virorꝝ precipue esse debent patroni ⁊ defensores ne ab aliquo ledant. ⁊ debẽt constare ex varijs ossibus. i. fulcire varijs virtutibus. sed precipue iustitia ⁊ clementia debent vigere in eis quasi due spatule in humeris. vna ad dextram scilicet iustitia altera ad sinistram scilicet clementia ⁊ he habent duos oculos. quia iustitia respicit culpam clementia vero naturam. Et istis virtutibus principes firmati sunt validi ⁊ potentes ad subditorum defensionẽ. ꝑm illud Prouer. xx. Misericordia ⁊ veritas custodiunt regẽ ⁊ roboratur clemẽtia tronus eius. ꝑs. Mimis ꝓfortatus ẽ principatus eorum. ¶ Secundo humeri sunt ad brachiorũ ⁊ costarum pectoris

defensionem ⁊ officium ꝓcatenationez. vñ due spatule habent retro duo acumia ꝑ que eadem spatula furcule est ꝓnexa ne a superiori totum suum exeat. Interi⁹ vo ad ḥ nomen ponit alterum ne subt⁹ exiret acumen armoruz. furcule autez ad ḥ fuerunt necessarie vt armos ligarent ⁊ a pectore differre facerent quorum ossa sẽ rotũda exterius. interius vo cõcaua. ⁊ cũ teneritudine pectoris ãte colligata. retro vo cornu rostro. ⁊ sũt eoꝝ ligamẽta ossa cartilaginosa q̃ vocantur spatularũ capita ad hoc tñ posita vt facerent cõcatenationez armoꝝ siue hũeroꝝ. Prelati ergo ad modũ humeroꝝ ad hoc studere dẽt vt brachia. i. viros artifices ⁊ laboratores. ⁊ costas pectoꝛ. i. mulieres. q; mulier ex costa viri formata est: ⁊ ossa. i. maiores ⁊ fortiores ad inuicem ꝓcatenata teneant. s. in catena pacis ⁊ veritatis. ¶ Tertio hũeri sunt ad officiũ spõdilũ ⁊ colli supportationem. Ossa autem colli vel spõdilium sũt plati ⁊ clerici ⁊ viri ecclastici q̃ sunt mediꝝ inter deum ⁊ populuz sicut collũ inter caput ⁊ corpus quos principes seculares nõ oppũmere neq; ꝑsequi debẽt sed dẽigne supportare ⁊ reuereri. ¶ Quarto q; hũeri sẽt ad ponderũ diuersoruz supportationem. Licet enim post caput ⁊ colluz aliꝰ membris supemineãt oiuz tñ onera portãt. ⁊ ꝑ aliorum offensa sepe spatule verberãtur. Sic quamq; seculares principes post caput ecclesie quod est papa. ⁊ colluz idest prelatos ecclasticos ipis secularib⁹ ⁊ temporalibus principentur tamen ꝑ omnibus sibi subditis debent vtiliter laborare ⁊ ꝑ eis tuẽdis ⁊ regendis onera laboruz ⁊ expensarum portare: ipi etiam pro suis subiectis habẽt deo respondere ⁊ freq̃nter ab eo ꝑ ipis flagellantur.

¶ Capitulum. lvij.

Potestas humana assimilatur brachijs. Nam sicut duo sunt brachia dextruz ⁊ sinistrum Ita duplex est potestas scilicet spiritualis que est vt brachium dextrum ⁊ temporalis que est vt sinistrũ

Videmus autem q; brachia primo quidem sunt valde fortia. ex omni enim parte fortitudinem habent scilicet superiori quia scilicet cum armo superiori brachium fortissimis nervis ꝓnectit. ¶ Item ex ꝑte interiori sunt ossa brachioriũ grossa et dura ⁊ medulla plena. Ex parte vo exteriori nõ nimium sunt carnosa vt ossa fib⁹ ⁊ neruis cõpacta essẽt fortiora. ¶ Itẽ in cute musculis ⁊ lacertis sunt intermixta. Vnde in brachijs maxima est hominis fortitudo ꝓs. Posuisti vt arcum ereum brachia mea. Sic illi qui sunt i ptãte temporali vel spũali constituti debent cum suis superioribus ⁊ maioribus scilicet cum deo ⁊ hominibus esse per obedientiam ⁊ beniuolentiam fortiter colligati. ¶ Item interius in se ipis grossis ossibus. i. magnis virtutibus fulciti. exterius parum carnosi idest non delitiosi vel voluptuosi. musculis siue lacertis. i. solicitudinibus semper ad bene operandum mouentibus intermixti. Et quando isti sic se habuerint vt brachia erũt fortissimi. De tali enim brachio dici potest. Fecit potentiam in brachio suo tẽ. Lu. i. Sexto videmus q; brachia sunt valde vtilia. valent enim brachia ad eleuandum ad portandum ad stringendum ⁊ ad repellendum ad impugnandum ⁊ ad operandum. Sic illi qui sunt domini ⁊ in potestate constituti debent leuare humiles: portare debiles. strigere. i. amplecti vtiles repellere nocentes impugnare hostes ⁊ bene operari in omnes Bze. Potestas cum habetur cogitanda est ad vtilitatem. quatenus is qui vtitur vt prodesse debeat posse sciat. ¶ Tertio videmus q; brachia sunt valde flexibilia. Sunt enim brachia flexibilia in tribus iuncturis. scilicet circa armum circa cubitum. ⁊ circa manum. Similiter illi qui sunt in potestate constituti debent esse flexibiles circa armos. i. circa superiores per obedientiam ⁊ humilitatem. ¶ Item circa cubitos idest circa medios per beniuolentiam ⁊ affabilitatem. circa manus idest circa infimos per subuentionem ⁊ pietatem. ¶ Quae

lo videmus q brachia sūt valde compassibilia. Nam quia a capite beneficium sensus ⁊ motus recipiunt ingrata non sunt sed pro ipso capite defendendo contra ictus ferientium liberaliter se exponunt. Ita principes debent esse grati capiti nostro ideſt xpo a quo habent ⁊ sensus discretionis ⁊ motum boni operis. Et ideo pro fide sue seu ecclesie eius defensione. deberent ipsi cum necessarium esset personas suas exponere. ¶ Item in tantum compatiuntur brachia alijs membris q pro eis sepe in minutionibus vulnerantur vt illa illesa ⁊ sana reddantur. vel in sanitate habita cōseruentur. Vnde p alio rum membrorū custodia vulnerari ⁊ p cuti nō refugiunt ſz sponte se offerūt. Similiter debent facere pncipes p salute suorūz subditorūz ⁊ maxime pro salute spirituali Joh. x bonus pastor animam suaz ponit p ouibus suis. ¶ Quinto q brachia sunt cordi valde conformia. Nā per quasdam arterias ab ipso corde spiritum ⁊ pulsum recipiunt. Et ideo statum ipsi⁹ cordis lucidū nobis produnt. Cordi autem quod est membrum commune ex quo procedit vita omnium mēbroz assimilatur respublica siue cōmunia bona ex cui⁹ prosperitate pēdet salu⁹ omnium singularium personarum. Vnde igit debent se principes totaliter cōformare. ab ipso pendet spiritus ⁊ pulsus ei⁹ ideſt vigor spiritualis ⁊ corporalis. Vnde ei⁹ statum quando defectuus esset debz brachiū. i. princeps ipse pdere medicis ideſt sapientibus consiliarijs vt reparetur. tāta etiam dilectione sūt brachia cordi cōnūcta sm Galie. q hoc habent inter omnia membra proprium. vt quod cor diligit ⁊ amat brachia diligunt ⁊ in eius amplexū voluntarie se extendunt. quod enīz a corde diligi sentiunt quanto vicinius possūt cordi astringunt i tantum vt totum dilectum amantis cordi imprimerent si valerent. Sic etiam boni principes illos pcipue diligunt ⁊ amplectuntur quos vidēt cordis ideſt reipublice ⁊ boni cōis magis esse amicos ⁊ promotores. ⁊ ad hoc toto studio tendunt vt omnes quantū possūt cordi astringant ideſt ad amorē reipublice trahāt. ¶ Sexto quia brachia quādo q sunt mortis indicatiua. Nam sicut habetur i prognosticis dēudatio brachioz ⁊ iquietatio eorum in acutis est mortiferum signum. Similiter si principes ⁊ rectores sunt interius denudati virtutib⁹ ⁊ inquieti exterius pacem subditorūz destruentes signum est in republica mortis ⁊ ruine. Prou. xxviii. Regnantib⁹ impijs ruine hominum.

¶ Capitulum. lviij.

Potatur anima ad modum corporis tripliciter Est. n. potus inanis medicinalis ⁊ nutrimentalis. Nam secundum Constan. est aliquis potus qui tātum est potus vt aqua que scilicet non est per se corporis nutritiua. Et huic assimilatur curiositas ⁊ vanitas scientie secularis q̄ non nutritur anima in spiritu vel deuotione. ¶ Item est potus qui est potus ⁊ cibus vt vinum. quod secundum Constā. per omnes partes corporis portat cibū nutriens ⁊ calefaciēs spiritum ⁊ cōfortās naturalem calorem. Huic assimilatur dulcedo sapientie salutaris scilicet sacre scripture qua omnes sēsus anime nutriunt. spiritus calefit ⁊ inflammatur. ⁊ charitatis amor crescit ⁊ cōfortatur. Prouer. se cūdo. Bibite vinū quod miscui vobis Apostol⁹ Corinthio. decimo. Bibebāt aūt de spirituali. ¶ Itē est pot⁹ medicinalis qui non datur sm viam potus sed sm regulam medicine vt syrupus ⁊ similia. Talis est potus compunctionis penitentialis qua anima purgatur ⁊ sanatur psalmus. Potum dabis nobis in lachrymis in mensura.

¶ Capitulum. lix.

Medicator verbi dei assimilatur ori propter quatuor. ¶ Primo propter nutrimenti susceptionez. nullus enim membrū i aiali nutrit nisi pri⁹ cib⁹ i or:

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ponal ꝛ masticetur. ꝛ propter hoc fuit os humidum interius vt cibi ficcitas ei⁹ humiditate immutaretur. Fuit neruosū vt cibi saporositas sentiretur. fuit etiā durū ne cibi duricie lederetur. fuit cōcauum ꝛ rotundum vt cibus assumptus hinc inde facilius moueretur. Sicut ergo cib⁹ i ore disponitur qui postmodum ad membra nutriēda trahitur. Sic cibus spūalis doctrine a predicatore disponitur ꝛ tradit quo membra eccl̄ie. i. fideles nutriuntur. vnde predicatores ad modū oris oz esse humidum per pietatem neruosum per charitatem que est vinculuz perfectionis siē neruus ligamentum ossium. ¶ Item durum per firmitatem. ¶ Iterz concauum p humilitatem ꝛ rotundum. i. motui aptū per opositatem Hiere. xv. Si separaueris preciosum a vili ꝛc̄. ¶ Secundo pp aeris attractionem. Nam aer primo in ore immutatur ꝛ subtiliat ꝛ sic ad cordis refrigerium per cannalem pulmonis trāsmittitur. Sic ergo os attrahit aerem respirādo sic p̄dicator debet gratiam spiritualis doctrine attrahere orando ps. Os meuz aperui ꝛ attraxi spiritū Augu. libro. viij. d doctrina xp̄iana. Predicator laboret. vt intelligēter. vt libēter. vt obedienter audiat. Et hoc se posse magis pietate oratōuz q̄ oratoris facultate non dubitet. vt orādo p se ac p illis quos est allocuturus fit p⁹i ns oratoꝛ q̄ doctoꝛ. Et i ipa hora accedēs prius q̄ eructat pf̄erentem linguam ad dominum leuet animam sitientes vt ructet qd̄ biberit vel qd̄ ipleuerit fūdat. ¶ Tertio propē vocis formationez. Ad hoc. n. est palatum oris concauum vt lingue plectrum facilius moueatur. ꝛ ad vocez formandam expedite eleuetur ꝛ deprimat. Similiter ad hoc vt vox doctrine i ore p̄dicatoris recte formetur oz eū hr̄e palatum cordis concauum ꝛ vacuuz ab amore mundi ꝛ ab omni infectione peccati. i. Re. ij. Recedant vetera de ore vr̄o. i. O vos p̄dicatores a vr̄o affectu recedāt ipsa que tēpore veteraſcūt Pro. iij. Remoue a te os prauum. i. Petri. ij. Peccatum non fecit neq; inuentus est dolus in ore eius. ¶ Quarto propter supfluitatū a pulmone ꝛ cerebro venientium ejectionem ꝛ mēbrorum a superfluis exonerationem. Sepe enim dum stomachus grauatur per oris vomitū expurgatur sic p̄dicator ejicere a se debet superfluas affectiones que sunt vt superfluitates venētes a pulmōe. ꝛ superfluas ꝛ noxias cogitationes que sunt supfluitates descēdētes a cerebro. debet etiā per oris confessiōez vomere peccata grauedinem Ecclesiastici tricesimoprimo. Surge de medio ꝛ euome illud. Apoc. iij. Incipiam te euomere ex ore meo. ¶ Notādū etiam q⁹ os patitur ex corruptis humorib⁹ altūde fluentibus. Nam si sit homini societas mala si mens corruptionib⁹ plena. si peccauerit in lingua patitur os ei⁹. Mat. xij. Ex habundantia cordis os loquitur. ¶ Itē predicatores assimilantur oculis propter septem. Septez enim sūt predicatoꝛi necessaria. Primum est intentionis humilitas videlicet vt non predicet ad scientie ostentationez sed potius ad dei laudem ꝛ animarum vtilitatez. Vnde oculi sm Isid. dicti sunt quasi occulti. q; sez suū lumen intus occultant ꝛ cōseruant. vel quia tegmina oculorum eos occultant ne aliqb⁹ iniurijs ledantur. Sic predicatores nō ledātur a superbia vel vana gloria se ipos vel lumen sapientie saltez quantum ad intentionem debent occultare. i. nō ad ostentionem predicare Grego. Sic opus sit i publico. vt intentio semper maneat in occulto. ps. Oculi mei semp̄er ad dominuz scilicet per rectam intentionem. ¶ Secundo ē necessaria discretiōis sagacitas vt. s. sicut medici spūales animarum morbos sagaciter discernant ꝛ ostendant ac curas debitas adhibeant. sicut maxime in oculis representantur ꝛ iudicātur anime passiones. Nam oculi inter oēs sensus sūt anteriores. Dñi in eis omne indicium mētis apparet siue anima fuerit hilaris siue tristis. siue amoꝛ ꝛ odiū ꝛ oēs alie passiōes i oculis exp̄sse apparēt. ¶ Tertio docēdi studiositas. Dicūt. n. oculi lumē. q; lumē q; ab exterioꝛib⁹ accipiūt interioꝛib⁹ refūdūt

¶ similiter predicatores lumen sapiētie q̄ acceperunt siue a deo inspirante. siue ab homine docente siue a scriptura instruēte. alijs studiose ⁊ copiose tradere ⁊ refundere satagunt. vñ Aplūs .j. Corīth. xv. Tradidi enim vobis ⁊ hoc q̄ accepi. ¶ Quarto est necessaria officij societas. requrit enī predicationis officium ex quadam honestate siue cōmoditate. vt predicatores nō soli vadant sed simul combinati vel socianti vnde primos predicatores quos xp̄s instituit binos ante faciē suam misit. vt dicitur Lu. x. Vnde oculi capitis qui predicatores designant xp̄i geminati sunt. vt si forte vnus lederetur eius defectus p alium suppleretur. Eccls. iiij. Ve soli q̄ cum ceciderit nō habet sublevantem ⁊ ideo religiosi combinati incedunt Matth. xviij. vbi fuerint duo vel tres congregati in nomine meo ibi ego sum in medio eorum.

Et dicit duo q̄ eorū est duo testamenta p̄dicare ⁊ duo p̄cepta charitatis seruare ⁊ addit. vel tres. q̄ eor̄ est sancte trinitatis fidem diuulgare ⁊ tribus theologicis virtutibus. s. fide. spe. ⁊ charitate vitam suaz adornare. ¶ Quito necessaria ē circa crucem xp̄i deuotionis singularitas. vt predicator quisq̄ cum egregio predicatore dicat. Mihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri Jesu christi. Vnde nerui qui ad oculos spiritū visibilem deferunt sunt in modum crucis dispositi. Nam a priora cerebri exeunt duo nerui. qui in substantiam crystallini humoris oculis se infigūt Et hi nerui transuersaliter in modū crucis infiguntur in oculis ⁊ in puncto contactus inuicem se cōtingūt ⁊ hoc ingenio se factum est vt altero oculorum clauso vel penitus excecato spiritus visibilis ad alterum totum transiret ⁊ suam ibi perficeret actionem. vnde tūc pupilla ⁊ actus videndi p̄fortatur propter virtutis visiue coadunationem vt patet in sagittarijs qui vno oculo directius sagittā emittūt. ¶ Item ideo se ꝯtingūt in puncto ne q̄libet vnum duo esse videatur. Semper enim vna res duo esse apparent si vterq̄ oculus suum idoluz diuisim videret. Necesse ergo fuit vt virtus visiua continuaretur ad organum in quo esset virt⁹ vna fontalis derivativa i pupillis: sicut auctor perspectiue dicit. Sunt ergo nerui oculi in figura crucis dispositi vt predicator cū christo confixus sit cruci ⁊ nō seipsum sed crucifixum christum studeat predicare ꝫ illud .j. Corinth. j. Nos autē predicamus christum crucifixum vē. ¶ Sexto necessaria est sciētie luminositas: q̄ sicut oculo siue pupille necessarium est lumē ad videndum ita p̄dicatori necessaria est scientia sacre scripture ad predicandum. Debet enī esse predicatoris mens velut pupilla oculi q̄ interius imutatur a spiritu veniente a cerebro ⁊ exterius a lumine refulgētem mediante lumine speciem rei exterius recipit ⁊ receptam anime iudicio transmittit. Sic predicatoris mens vt recte speculetur que sunt docenda oportet q̄ illuminetur interius a spiritu sancto inspirante. Et etiam exterius ex sacre scripture lectione instruente ⁊ ideo oportet q̄ sit ad modum pupille in qua est puritas parvitas dignitas ⁊ sui per reflexionē visibilitas propter. primum dicitur pupilla quasi pura ⁊ puella. ⁊ sic predicatoris mens debet etiam esse pura vt a deo illuminetur. Sed cauendum est ne ꝫ pupilla .i. puritas mentis tollatur per mortē peccati non solum exterioris oculi operis: sed etiam interioris consensus vel delectationis morose. Dicunt enim Physici ipsas pupillas per triduum ante mortem morituros homines non habere quib⁹ non visis certa desperatio est de egro.

¶ Item pupilla est parua ⁊ ideo sic dicitur eo q̄ paruuli pupilli esse dicuntur sic predicatorū mentes debent esse p humiliratem parue. Et hoc etiam multum valet ad recipiendum lumen diuine sapientie ꝫm illud pō. Sapientiam prestans paruulis. vnde pupilla licet sit parua in quantitate: est tamen maxima in virtute. ⁊ ideo maxima comprehendit. ¶ Item pupilla est magne dignitatis: q̄ vt dicit Mali. Oia q̄ in ipso oculo sunt aut sē pupillam adiuuantia. aut pupille vt seruientia. ipsa ve-

rō sedet in medio quasi omnium regina Similiter omnia que sunt in predicatore debent subdi menti ꝛ rationi eius. Quedam ad seruiendum vt corporis mēbra Quedam vero ad iuuandū sicut sensus ꝛ alie vires. Quasi etiam in signum dignitatis pupilla circa se habet quēdam circulum que corona dicitur quo discreta nigredine albe partes oculi a pupilla separantur. Et in ꝟ signatur gloria ꝛ corona que fideli predicatori seruatur ꝑm illud Apl̄i. ij. Thi. iiij. In reliquo reposita est mihi corona iustitie ꝛc. ¶ Item pupilla cum omnia iudicet ꝛ discernat seipsam non videt. Et si contingat per accidens se videre hoc est per radiorum reflexionem sez quando species sua vadit ad speculuz ꝛ a speculo reflexio fit ad visum. Et ꝟ forte est causa quare visus in speculo delectatur. qz per reflexionem radiorum in seipsum reuersus coadunatur ꝛ per consequens fortificatur ꝛ confortatur. Sic si predicator nescit se ipsum cognoscere vel videre accedat ad speculum scripture ꝛ reflectat applicando ad se ipsum que legit vt ex reflexione radiorum. i. diuinorum verborum siue exemplorum que ibi reperiuntur possit ꝛ suos defectus ꝛ etiam ꝓfectus intueri. ¶ Septimo est necessaria predicatori virtutum ꝛ donorum varietas. Nam oculus est compositus ex tribꝫ humoribus quorum primus dicitur albugineus: scōs crystallinus: tertius vitreꝰ Qui non dicuntur humores qz sunt liqdi vel fluxibiles. sed ꝓpter molliciem quam habent vitra cetera membra. sed inter hos humores solus crystallinꝰ est instrumentum visus. In his igitur tribus humoribus designant tres virtutes theologice quas predicator debet habere sed precipue charitatem que ceteris preeminet sicut humor crystallinus Apl̄s. j. Corinth. xiij. nunc manent fides. spes. ꝛ charitas tria hec. horum autez maior est charitas. Vnde predicator sine ea nihil est ꝟ illud ibidē. Si linguis hoiuz loq̄r ꝛ angelorū charitatē ꝛt nō habeā ꝛc. ¶ Itē oculꝰ ꝟ septem tunicas. i. septem pelliculas siue telas que circundant illos humores ꝛ ab inuicem distingunt. scilicet quatuor ex parte anteriori ꝛ tres ab interiori: nam interius immediate iuxta crystallum est tunica que dicit retina a venis ꝛ arterijs pie matris idest subtilioris cerebri pānicu li qui pia mater vocatur exorta ꝛ contexta in modum retis que portat spiritum visibilem ad. vitreum humorē. ꝛ cuz suis neruis sensum ad crystallinum. Post retiam sequitur secundina que ab ipsa pia matre est generata vt retinam defendat ne aliquo casu ledatur. tertio sequitur sclirotica tunica valde dura que a dura matre. i. a superiori ꝛ grossiori pānículo cerebri procedens omnia alia est defendens. ꝛ est quasi ligamentum oculorū. A parte vero anteriori imediate iuxta crystallinū humorem est tela aranea sic ꝓpter suā subtilitatem dicta vt sit spiritui visibili peruia ex subtilioribus partibus retine tunice generata ꝛ hec tunica inter albugineū ꝛ crystallinum humorem est colloca ta ne simul cōmisceantur. ꝛ hec tunica cōiuncta cum interiori retina facit primum orbem. Nam he due tunice in se claudūt crystallinum humorem. Hanc sequitur vuea sic dicta qz vue nigre est in colore simillima. qz enim omnia predicta in cōpositiōe oculi erāt clara ꝛ alba ꝛ visuz disgregantia. ideo necessaria fuit tunica vuea q̄ sua nigredine lumen in oculo aggregaret. Hec autem tunica ad modum spongie est quodammodo porosa ꝛ villosa neruorū continens fila vt crystallinum humorem ab humiditate superflua depuraret ꝛ spiritum visibilem alijs circūstantibus ministraret. Hec tunica vuea a parte anteriori cum secundina coniungitur. ꝛ faciunt ꝑm orbem claudendo albugineum humorez. Hanc sequitur tunica cornea sic dicta qz cornu lucido est similis vnde ꝛ peruia est spiritui visibili ratione sue transparentie ꝛ tamen ratione aliquātule densitatis est aggregationis visus aliquantulum operatiua ꝛ ratione siue fortitudinis ꝛ cōherentie ab exterioribus nocumentis est interius defensiua. Hec autem cornea scluro

tice interiori coniuncta vertium facit orbem. dum vitreum humorez circulariter intra se claudunt. Vltimo autem in superficie oculi exteriori ponitur tunica que dr̃ pinnctiua que a craneo descẽdẽs non totum tegit oculũ sed ꝓsistit in angulis oculorum eos ligans ⁊ retinẽs vt in sua maneant fitione. per has ergo septem tunicas que oculum vestiunt septem dona spiritussancti repꝛesentantur que mentẽ predicatoris ornare debent: de quibus dicit Isa. xj. Requiescet super eum spiritus domini spiritus sapientie ⁊ intellectus spiritus scientie ⁊ pietatis spiritus cõsilij ⁊ fortitudinis ⁊ replebit eum spiritus timoris domini. Vbi aduertendum ꝙ sicut prime sex tunicꝫ in tribus ordinibus oculi connectuntur. Ita prima sex dona in tribus gradibus spiritus combinantur. ¶ Primus gradus est spiritus sapiẽtie ⁊ intellectus: vbi sapiẽtia combinatur intellectui: sicꝫ prio orbe oculi aranea tunica cõnectitur retine. ¶ Secundus est spiritus scientie ⁊ pietatis in quo sciẽtia pietati combinatur: sicut tunica vuea coniungitur secundine. ¶ Tertius gradus est spiritꝰ consilij ⁊ fortitudinis vbi consilium combinatur fortitudini: sicut cornea tunica sclirotice copulatur in tertio oculi orbe. sed donuꝫ timoris ponitur per se ⁊ alteri dono non combinatur: ⁊ replebit inquit eũ spiritus timoris domini sicut etiam septima tunica oculi que dicitur coniunctiua alteri tunice non cõnectitur.

¶ Capitulum. lx.

Relat⁹ assimilat capiti ꝓpter. vij. ¶ Primo ꝓpter suam situationẽ. Maz qꝫ caput est inter exteriora membra pars hois principalis ideo ꝓpter dignitatem locatũ est in corporis supremo. Et etiã ꝓpter necessitatẽ. s. vt possit inferiora mẽbra regere ⁊ que sub ipso sunt vniuersa disponere. Sic plati positi sunt in altitudine dignitatis ⁊ auctoritatꝭ vt possint sibi subditos congruẽtꝰ regẽ ⁊ gubernare. Sz tñ sicut eminẽte dignitate: ita cõueri debent vt emineant sanctitate humilitate ⁊ opositate. Vnde beato petro dixit xps. Tu vocaberis cephas qđ dicit caput antiquitus enim capita lauabat. Vnde xpo dicenti. Si nõ lauero te ⁊c. Petrus rñdit. Dñe nõ tñ pedes meos sed ⁊ manus ⁊ caput. ⁊ figurabat in lotione capitis ꝙ plati debẽt esse mũdi. ¶ Itẽ capita inungebantur ẽm illud. Vnge caput tuũ Math. vj. In quo significabatur ꝙ plati debẽt eẽ pij oleo. s. misericordie pleni. ¶ Itẽ capita cinere aspꝛgebantur. Thre. ij. Asperserũt cinere capita suaꝝ in quo figurabatur ꝙ debẽt eẽ humiles. ¶ Itẽ sup capita manus imponebant. Exo. xxix. Imponẽt aaron ⁊ filij eius manꝰ super caput illius in quo significabat ꝙ debent esse actiui ⁊ operosi. ¶ Scõo prelatus assimilatur capiti ꝓpter sensationem. Maz omnis sensus apparet in capite: vnde dicit Isido. ꝙ caput dicitur a capiendo eo ꝙ ois sensus ⁊ nervi ab eo initium capiũt: vnde caput est sedes omniũ sensuũ. Sunt enim in eo sensus tam exteriores qꝫ interiores. Exteriores enim sunt visus auditus gustus odoratus ⁊ tactus qui sensus oẽs mystice cõpetunt prelatis. s. visus contẽplationis auditus cõfessionis vel cõsultationis gustus diuini amoris quo aia spiritualium delitiarum saporem percipit odoratus discretionis ⁊ tactus boni opis. ¶ Sensus interiores sunt ãtuoꝛ. ¶ Primus est sensus cõis qui positus est in anteriori parte cerebꝛi vbi cõcurrũt nerui sensitiui quinqꝫ sensuũ q locus medullosus ⁊ humidus ẽ ¶ Scõs est vꝛ imaginatiua ⁊ ꝫ etiã in anteriori pte cerebꝛi ponit post sensum cõez ⁊ ibi est magna duritia ex frigiditate cerebꝛi prouenies. Hec eadem virtus dicitur phantasia vt vult Auerro. Sed imaginatiua vocat inquãtum imagines rerũ sensibilium in ea reseruantur. vñ etiaz vocatur thesaurus formaꝝ. ꝫ fantasia dr̃ iquãtum huiusmodi imagines siue formas cõponit vel diuidit: vt cũ apprehẽdit aliqđ eẽ album ⁊ frigidum ⁊ silia. ¶ Tertius est virtus estimatiua ꝫ in homine vocatur ratio particularis: ⁊ ꝫ virtus est in media

cellula cerebri quę calida est ex motu mixti spūs ad ipsaz. Vnde in hoie media cellula cerebri rōnalis siue logistica dr. ¶ Quarto est virtus memorativa q̄ cōiter ponitur in posteriori parte accellula capitis. Iste ergo q̄tuor virtutes designāt q̄tuor perfectiones q̄ debēt eē in plato. ¶ Prima ē pitia diuinarum scripturaz. ⁊ istam designat sensus cōis. Nam sensus cōis est vt dicit Algazel a quo oēs sensus ꝓprij deriuant ⁊ ad quē ois impressio eoz renunciatur ⁊ reducitur: ⁊ in quo cōiunguntur omnes ⁊ sic sunt quasi suggerētes ipsi. Sicut ergo a sensu cōi deriuantur sensus proprij ita a diuina sapiētia que tradit in sacra scriptura deriuant oēs scientie seculares ⁊ physice. Vnde Lassio. dicit q̄ ois splēdor rhetorice eloquentie: oēs modi locutōis poetice: quelibet varietas pronūciationis decore a diuinis scripturis sumpsit exordium. Et ita ⁊ sicut ois sensuum impressio ad ipsum sensum cōmunē reducit. ita oēs scientie alie ad sacram scripturā reducuntur sicut ad regulam dirigētē. ¶ Itē q̄ finis eius est vltimus finis ad quem fines aliarum sciētiaz ordinantur. s. beatitudo eterna: etiā quantū ad hoc oēs alie scientie cōiunguntur in ea. Nam quelibet scia est q̄dam pfectio hominis. ⁊ quelibet pfectio hois ad vltimam pfectionē eius ordinat quā principaliter ista sciētia respicit. s. felicitatē eternam. Vñ Auicē. dicit q̄ omnes sciētie cōicant in vna vtilitate q̄. est acquisitio pfectionis aie preparātis eam ad futuram felicitatē. ¶ Itē sicut oēs suggerūt sensui cōi. i. expectant complemētū cognitiōis ab ipso circa particulare qđ est in sensu. ita etiā p sacram sciam omnis humana cognitio recipit cōplemētū ꝓpter qđ dicit Sap. xiij. q̄ vani sunt oēs hoies q̄bus nō subest sciētia dei. ¶ Scdo dr esse in prelato cura ⁊ custodia animarū quaz designat virtus imaginativa q̄ est cōseruativa ⁊ custoditiva sensibiliuz formaz. Insuper ad modum fantasie dr subditos ad inuicē sociare vel ab inuicē separe prout eoz saluti viderit expedire. ¶ Tertio dr esse in eo prudentia ⁊ discretio rerum agendarum vt. s. omnia cum discretione ⁊ ratiōe agat ⁊ hāc designat virtus logistica. i. rationalis. ¶ Quarto dr esse in eo tugis memoria seu recordatio suorum defectuū ⁊ culparum q̄. s. eū in puritate ⁊ in humilitate conseruet ⁊ hanc designat virtus memorie. ¶ Tertio platus assimilatur capiti ꝓpter capitis dispositionē. Dispositio enim capitis sm Aristo. ex tribus cognoscitur sc̄z ex quantitate ex figura ex capillis. Ex quātitate quidem q̄ caput dr esse mediocre inter paruū ⁊ magnum membris aliis in quāritate proportionatū. Nā caput nimis paruū signat defectum materie ⁊ debilitatem virtutis formatiue: sz nimis magnum signat superfluitatē materie ⁊ defectum virtutis operatiue. Sic prelat⁹ neq; dr esse nimis magnus per supbie elationem neq; etiā nimis paruus per pusillanimitatis delectionē: sz vt vtroq; vitio careat magnanimus ⁊ humilis eē studeat: vt. s. ex vtraq; virtute quoddā mediuz ⁊ tēperamētum ꝓficiat. ¶ Itē cognoscitur dispositio capitis ex figura q̄ figura capitis est rotūda. tum ꝓpter lesiōis ⁊ passibilitatis amotionē. tū ꝓpter medule cerebri ampliorē receptionē. Et tamē dr esse aliquantulū oblongū ⁊ circa tpa aliquātulū planū. Nā perfecta dispositio capitis est q̄n in rotūditate disponit ad similitudinē globi cerei inter manus vel duo ligna cōpressi. Talis enī globus est figura rotūdus ⁊ tū aliquātulū in vtroq; latere planus in pte tū anteriori in vtraq; pte erit acutum aliquantulū elevatū. ⁊ hoc necessariū fuit ad retinendū ventriculū cerebri in prora. i. in anteriori pte capitis ex qua quiq; nerui ꝓcedūt quinq; sensus faciētes. Si milimō paruz acuitur a posteriori ꝓpter retentionē alterius vētriculi in puppi. i. in posteriori parte ex qua procedūt medulle spondiles ⁊ nerui motum voluntarium faciētes. Debet ergo ad modū capitis prelatus esse rotundus. i. iustus vt nō sit in eo aliquis angulus iniquitatis aliquam partē retinens precipue in iudicio vbi partem vel personā accipere non debet. ¶ Item debet esse oblongus per lon-

ꝙm discussionē ⁊ deliberationem sc̄z vt non cito p̄cipitet sniam: q̄ velox consiliū sine iudiciū sequitur penitentia. Debet etiam esse ex vtroq; latere planus id est firmus sc̄z tam in p̄speris q̄ in aduersis. Illud. n. quod planū est vbi applicatur vel ponitur residet firmum sed nō sic quod est sphericū sed debet etiam esse acutus ad in p̄uisione futuroꝝ: ⁊ retro i recordatione preteritorum ⁊ in medio elenatus p̄sentia sublimiter disponēdo ¶ Item cognoscatur dispositio capitis ex capillis q: ꝫ eoꝝ quantitatē ⁊ qualitatez ⁊ cadendi velocitatez siue tarditatem de cōplexione capitis iudicat. Quasi autem capilli adherentes capiti sunt officiales ⁊ familiares vel consiliarij vel amici ipsius prelati qui ei ingiter adherēt ex quibus multū pendet ⁊ ofiditur qualis prelatus sit. Capilli. n. bene dispositi q̄diu adherēt capiti ipsuz custodiūt ornant ⁊ defendūt ablati vo vel male dispositi ipsum turpe reddūt. Et simile accidit de amicis vel cōsiliarijs ⁊ familiaribus plati. q: si boni sūt ipsuz custodiūt ⁊ honorabilē reddunt. si vo p̄lati ipm corrumpūt vel saltem in fame ⁊ odiosum efficiunt. ¶ Quarto prelatus assimilat capiti pp eius cōpositionez. Ms primo quidez caput est ex multis ossibus p̄stitutū ⁊ hoc pp cerebri defensionem. Nam substantia cerebri tenera est ⁊ mollis vnde de facili lederet nisi esset interpositio cranei ⁊ ossiū alioꝝ p̄ q̄ ab extrinseca lesione seruat. Ossa aūt ista q̄ debent esse in prelato vt ipsum defendant ⁊ custodiant sunt misericordia iustitia clemētia ⁊ cetere virtutes. Proꝛ. xx. Misericordia ⁊ veritas custodiunt regem et clementia roborat tronus eius. ¶ Itē caput hz aliquid de carnositate ⁊ h̄ fuit necessariū ad tēperamentū ossium ⁊ neruorum. ne forte nimium ossium frigiditate teneritudo cerebri occasionaliter lederet Similiter in prelato est infirmitas carnis siue passibilitas ad humilitatem. s. ⁊ custodiam virtutum. Nam sicut dicit Apostolus. ij. Cor. xij. Virtus in infirmitate perficitur. Habet tamē caput parum de carnositate ⁊ pinguedine respectu alioꝝ membrorum. ⁊ hoc propter vivacitatē sensus ⁊ iuuamentū intellectus sicut dicit Phs in. xij. de animalibus. Forte ratio huius ē q: spiritus in neruis sensibilibus per carnis grossitiē ⁊ nimiam pinguedinē in suo transitu impediretur. ⁊ sic sensus hebetaretur ⁊ intellectus obtunderetur. Unde Hiero. dicit q̄ venter pinguis nō gignit sensum tenuem. In hoc ergo signatur q̄ prelatus non debet esse deliciosus neq; intendere ad impinguandum corpus. sed paruam curam debet habere vel impendere carni sue. ¶ Itē debet p̄latus paruz habere de carne. i. de amore carnali p̄sanguineorum. s. vt nō intēdat ad ditandum. vel impinguādū eos de patrimonio crucifixi. i. de bonis ecclesie. ¶ Itē caput quāuis multam videat exterius hēre duricie m multā tū habet intus mollicie in medulla ita vt ipsius mollicie irrigetur totus corpis machina. Sic p̄latus quāuis se debeat q̄q; durum ostēdere in corripiēdo exterius tamē in compatiēdo mollis debet esse interius. ¶ Item caput multū est neruosum. ⁊ hoc fuit necessarium propter officium adiuicem conjunctionē ⁊ p̄pter sensus ⁊ motus operationē. Nam per neruuz mediū anima in corpore omnē motuz opatur ⁊ sensum. neq; sine nerno desc̄ēdēte a cerebro mēbrum p̄ungit mēbro. Isti ergo nerui sunt bona verba ⁊ exēpla plati qbus subditorum sensus informant ⁊ ad bene opandū mouentur ⁊ in pacis. i. vnitatis consortio inuicez cōnectunt. Uñ si virtus fluens de capite per neruos impediat corpis corruptio sequitur ⁊ omnis compactio dissoluit. q: si virtus doctrine vel bone vite plato subtrahitur. subditorum vita quoq; corrumpitur ⁊ vnitatis per cōsequens p̄cordia dissipat. ¶ Quinto pp cerebri inclusionē. nā intra caput cerebrū ē inclusum q̄ ē corp⁹ albū sine sanguine de spū ⁊ medulla hūs multū ⁊ in tribus cellulis ē distinctum ⁊ intra duos pānniculos scilicet piam matrē ⁊ duram situ naturali est contentum. Est autem album vt cuiuslibet simillitudi

nis coloris sit facile susceptiuum. Habet multū de spū vt multus in eo sit motus. Habet multū de medulla vt acumen caloris q̄ ex eius motu generat̄ t̄pareť. Parū habet de sanguine ne eius colore inficeretur. ⁊ sic omne apprehensuz videretur rubeum. Ideo etiā fuit humidum sine sanguine vt cito in naturam sentiēdi mutare tur. In tribus aūt cellulis est distinctum que ventriculi appellantur. In anteriori cellula formatur imaginatio in media sensibilis ratio in vltima memoria siue recordatio. Hec omnia cōpetūt prelato. s. vt sit albus p̄ puritatē. ⁊ sine sanguine. i. sine inordinato cōsanguineoꝝ amore. s. vt nō edificet ſpon in sanguinibus ⁊ dz habere etiā multū de spiritu idest multū esse spiritualis. ¶ Itē de medulla humorosa scz de deuotione anime vel de pietate cōpassionis: distinctio aūt trium cellularuz seu virtutū signat tres partes prudētie: quaꝝ vna est posteriorꝝ. s. memoria p̄teritorum. Alia anteriorꝝ. s. prouisio futurorū: tertia media. s. intelligentia p̄sētū. Dz etiam ad modū cerebri esse inter durā ⁊ piam matrem inclusus. Iste enīz due matres sunt duo pānículi ad defensionē cerebri positi: vnde vocant matres cerebri vn⁹ est grossus. ⁊ ideo dicit dura mater: hic aūt crāco supponit sed in medio cerebri ingrossat ⁊ ad maiorē fortitudinē solidatur. nō tñ i mediate cū cranco coniungit sed potius ab eo suspēdit. ⁊ huc atq; illuc circa cerebri substantiā dilatat. Hec dura mater fuit necessaria vt piam matrē que est ea tenerioꝝ a duricia cranci defensaret: ⁊ vt venas ⁊ arterias cerebri colligaret ⁊ vbi eēnt spacia vacua illa impleret ac pia mater dure matri supponit ⁊ ipsa molliorꝝ inuenit. Et ideo substantiam cerebri circūuoluit ⁊ dictas cellulas inter se diuidit ⁊ distinguit Neq; supfluit ꝟ pia mater: qz cerebri interius venas recolligit. ⁊ ne cerebrum sua liquiditate defluat coadunando custodit: cerebrum etiā cooperiens ⁊ amplectens ipsum a dura matre defendit. Iste ergo due matres dūt eē in prelato. dura. n. mater est pnia. pia mater misericordia. dz. n. esse sibi per pniam austerus. sed per pietatem esse aliis largus ⁊ benign⁹: vel dz esse dura mr̄ in correctiōe iusticie. ⁊ pia mater in compassiōe misericordie. Nam disciplina sine misericordia multū destituit. si vna sine altera teneať: vt dicit Grego. Vtraq; tñ dicit esse mater ex dilectione charitatis mota. ¶ Sexto prelatus assimilatur capiti propter sumositatuz receptionem. Est enī caput tot⁹ corporis camin⁹ ⁊ tectum ⁊ ideo multaꝝ fumositatum a stomacho ascēdētium est receptiuū: ⁊ ideo fecit de⁹ illud porosum ⁊ foraminibus plenū vt p poros occultos ⁊ foramina manifesta eiiceret supfluū ne fieret receptaculū nature mortiferū. Iste multe fumositates ad cerebruz ascēdētes sunt multe sollicitudines ⁊ anxietates quas oportet p̄latū habere. sed tamen supfluas curas ⁊ anxietates dz abiicere: siue per secretas cōsiderationes ⁊ orationes siue p̄ manifestas ⁊ vtiles occupationes. ¶ Septimo assimilatur capiti p̄latus ꝓpter ipsius capitis lesionē siue passione. Patit enim caput multipliciter: aliqñ quidē ex sua mala cōplexione. aliqñ vero ex nimio fumo a stomacho ascēdente: aliqñ vō ex aeris intemperie. aliquando ex alioꝝ membroꝝ associatione. aliqñ ex nimia repletione. aliqñ ex nimia exinanitione: aliqñ ex nimia fatigatione. aliquā do ex nimia dormitione. q̄ oia conuenīt malis p̄latis qui aliqñ deprauant ex mala complexione inclināte: aliqñ ex fumo supbie ascendēte: aliqñ ex intemperantia dissoluente: aliqñ ex maloꝝ familiaritate inficiēte: vel ex alioꝝ malignitate deficiente: aliqñ ex nimia repletione ciboꝝ vel tē poralis ꝓprietatis: aliqñ ex nimia inanitione expensaꝝ siue necessitatis: qñqz etiam ex nimia fatigatione infirmant ⁊ inutiles efficiuntur: aliqñ vō ex nimia dormitione negligētie ⁊ pigritie detinent. ¶ Itē plat⁹ assimilat collo. ¶ Primo rōne situatiōis. Nam collū situatū est inter caput ⁊ corp⁹ qz p̄latus mediator est inter deum ⁊ populum. Vnde dz esse coniunctus deo per puritatē ⁊ populo per charitatē ⁊ pietatem. Vnde Deut. v. Dixit moyses. Ego se

queſter ⁊ medius fui inter vos ⁊ deū. Et quanꝯ prelatus ſupra aſſimilatus ſit capiti non propterea eſt inconueniens q̄ etiā aſſimilet collo:qz licet ipſe ſit vt caput reſpectu populi:tam ē eſt vt colluz reſpectu xp̄i qui eſt principale caput eccleſie ſm illud. Eph̄. j. Ipſum dedit caput ſup omnē eccleſiam q̄ eſt corpus eius. ¶ Scdo rōne compoſitionis. Nam collū componit ex duabus ptibus.ſ.anteriori ,q̄ dicit gula ⁊ poſteriori.q̄ dicit ceruix ſicut dicit Iſido. Et iſte due partes colli ſignificant duas p fectiōes plati. Quia gula ſiue guttur ſignificat auctoritatē doctrine:qz.ſ. in gutture vox formatur. Ceruix vō ſignificat ſolidi tatē vite. Ceruix enim non eſt concaua vt gula ſed ſolida eſt ⁊ plena. Sed nota q̄ duplex vox in gutture formet:ramen ſi eſt vox ſignificatiua ⁊ articulata ⁊ litterata q̄ ꝓprie dicit locutio requirit plura alia inſtrumēta. Vnde ſm Conſtan. Organa vocis ſunt plura.ſ.pulmo arterie guttur vula ⁊ dentes labia atq; lingua. Vox enim organo ꝓ quedam ſunt vocis ordinatiua vt vula q̄ ſm Conſtā. vocem pulchraz reddit ⁊ fortem qñ ꝓportionabiliter ſe hz ad alia inſtrumēta. Mā acrem introcuntē tpat ⁊ ne nimis impetuoſe exeat detinet ⁊ refrenat ¶ Itē a receptiōe puluerisguttur ⁊ arterias ꝓſeruat. Quedā vō ſunt vocis emiſſiua vt cānales pulmonis ⁊ arterie q̄ ſunt q̄ſi q̄dā fiſtule q̄ ſi ſint mūde lenes ⁊ tpate dulcē ⁊ lenē ⁊ tpatā faciunt ipſam vocez. Si vō fuerint aſpere aut plus debito late vel ſtricte aut diſſorte grauem vel exilem diſſonā ⁊ inequalē vocē emittūt. Quedā vō ſunt vocis,diſtinctiua.i.vbꝯ diſtincte formatiua ſicut lingua labia ⁊ dētes ⁊ huiuſmodi. Igitur prima organa que ſūt vocis ordinatiua admonent prelatum ⁊ doctorez vt loquatur ordinate ⁊ tpate. Illa vō q̄ ſunt emiſſiua admonent vt loquat aperte:qz in emiſſione vocis ſit oris apertio. Alia vero q̄ ſunt vocis diſtinctiua admonēt vt loquat diſtincte:pars vō poſterior que dicit ceruix deſignat vitā prelati. Conſtat enim ex carne ⁊ oſſibus ⁊ neruis ⁊ eſt oſſea ad caput fortius ſuſtinendū ſz neruoſa ad motum voluntārium faciendum ⁊ ſenſum ad partes corporis deferēdum. In qbus deſignat q̄ prelati quātuz ad vitam debēt eſſe carnei ꝓ manſuetudinis lenitatē.⁊ oſſei ꝓ fortitudinis firmitatem ⁊ neruoſi ꝓ dilectionis colligationē ⁊ extenſibilitatem. ¶ Tertio rōne proportionis. Nam dz collum eſſe proportionatum corpori ne excedat in quitate. vel in magnitudine modum. Tunc aūt prelat excedit in magnitudine modum quando eſt nimis ſeuerus.tunc in paruitate quando nimis remiſſus. dicit aūt Ariſto. in li. xiij. de animalibus q̄ in quadrupedibus ſpiſſi corporis ⁊ crurum mediocriū colla eſt curtū ⁊ groſſum ⁊ hmōi animaliuz in collo eſt maxima fortitudo ſicut patet in bobus bubalis ⁊ vrſis ⁊ lupis. Tali collo fortiſſimo.ſ.curto ⁊ groſſo aſſimilant prelati qui debent eē fortiſſimi in operando curti ⁊ breues in expediēdo groſſi ⁊ pleni vel pigues i ſubuēiēdo ⁊ lar giēdo. ¶ Itē prelati debent eſſe ſimiles tibijs quia primo dz eē in eis fortitudo patientie.⁊ hoc deſignatur in tibijs que.ſ. intrinſecus ſūt ex oſſibus fortibus facte que etiam ſunt tanꝯ colūne ad corpus portandū habiles. Sic prelati debent eſſe colūne per debilium ſuſtentationē ⁊ fortes ⁊ patientes in portando ſubditoꝝ onera. ¶ Secūdo dz eſſe in eis compaſſio miſericordie ⁊ ſignatur in tibijs quaꝝ oſſa interius ſunt medulla plena:vnde ſunt exterius dure ⁊ iterius molles:⁊ ſic ipſi plati ⁊ vt videtur exterius duri per correptionem iuſticie ⁊ ſint intrinſecus molles per compaſſionem miſericordie. ¶ Tertio dz eſſe in eis manſuetudo converſationis extrinſece:⁊ h̄ ſignificat in tibijs que ſunt carnoſitate veſtite ⁊ in complicatione earuz cum femoribus neqz ab eis recipiunt neqz inferunt offenſam. Vñ tanꝯ culcitra ad mollem corporis ſupportandā carnoſitas ipſarum a parte ſuperiori eſt interius locata. Sic prelati cum ſe alijs complicant ſiue applicant cum eis converſando debēt eē ſic māſueti ⁊ tpati vt neqz ipſi illos offendant converſationis aſperitate neqz ipſi

¶ ffendatur ab eis nimie familiaritatis vl
b ulcedinis contemptibilitate: debent au
tem omnes subditos vt culcitra. ſ. dulci
ter ⁊ leuiter supportare. ¶ Quarto dz eē
in eis longitudo perseuerantie que etiaz
significatur in tibijs siue coxis q̄ sunt lon
ge. Vnde ideo dicunt tibie qz similes sunt
tubis in specie ⁊ longitudine vt dicit Jſi.
qz. ſ. ipſi prelati longanimes ⁊ perseueran
tes esse debent in sui officij solicitudine ⁊
labore. ¶ Jtē prelatus similis est nutrici.
¶ Primo qz nutrix puero gaudēti con
gaudet ⁊ cōdolet patiētia. ita dz prelatus
erga subditos ꝑm illud Ro. xij. Gaudete
cum gaudētibus ⁊ flete cum flētibus. Se
cundo qz nutrix subleuat puerum caden
tem. Sic ꝓlatus cadētē in peccatis suble
uare dz reducēdo benigne ad penitētiam
vel cadētē in pauptatē exhibēdo ei mise
ricordiam. ¶ Tertio qz nutrix lactat pue
rum plorantē qz prelatus afflictum subdi
tum dz cōsolari. ¶ Quarto qz nutrix de
osculat cadētē: qz. ſ. ꝓlatꝰ dz osculo amo
ris ⁊ pacis fouē subditum patiētē. ¶ Qui
to qz nutrix ligat puerum nolentē qz ſic
ꝓlatus dz restringē inuitum subditum in
solentē. ¶ Sexto qz nutrix abluit puerū
se sordidantē: qz ꝓlatus purgare dz p cor
reptionē iusticie subditum delinquētem
⁊ sese p culpam sordidantem. ¶ Septimo
qz nutrix pascit recusantē: qz. ſ. prelatꝰ sub
ditum nolentē audire verba dei: vel stu
dere in sacris doctrinis quibus anima pa
scitur dz compellere ad audiendū vel ad
studendum. ¶ Octauo qz nutrix instruit
nescientē: qz ꝓlatus dz instruere subditū
ignorantē. ¶ Nono qz nutrix balbutit ⁊
linguam frangit vt facilius instruat non
loquentē. Sic ꝓlatus subditum nescientē
confiteri dz instruere de confessione quo
dāmodo se cum eo peccatorē accusando.
¶ Decimo qz nutrix medicinam accipit
vt sanitati restituat paruulum egrotantē.
Sic bonus ꝓlatus libenter penitentiam
recipit ꝓo subditis liberandis. ¶ Undeci
mo qz nutrix nunc manu nunc genu ele
uat puerum vagiētem. Et sic ꝓlatus nūc
manū operis nunc genu orationis elevat
subditum laborantem vel tribulationes
seu tētationes patiētē. ¶ Duodecimo qz
cibum ipsa masticat vt reficiat famescentē
Sic ꝓlatus vel p̄dicatoꝛ verba dei dispo
nit ⁊ ordinat vt melius instruat ⁊ reficiat
audientes. ¶ Decimotertio qz fibilis ⁊ cā
tilenis demulcet puerum dormientē. Jta
ꝓlatus devotis recōmendationibus ⁊ of
ficijs dz iuuare subditū morientē vel qz
officijs ⁊ canticis ecclesiasticis dz prouoca
re subditos ad somnum. i. ad quietē inti
me contemplationis. ¶ Jtem prelati de
bent excedere subditos sicut mares femi
nas excedunt. ¶ Masculus enīz in quattu
oꝛ feminam excedit primo quo ad com
plexionē: qz masculus calidus est ⁊ siccus
femina vo frigida ⁊ humida in quo signa
tur q̄ ꝓlatus dz excedere subditos ⁊ in ca
lore diuini amoris ⁊ in siccitate. i. castitate
carnis: carens. ſ. humore seu fluxu concu
piscentie carnalis. ¶ Jtē in masculo vigēt
virtutes formales ⁊ actiue. Jn femina ve
ro materiales ⁊ passiue. Vnde Aristo. in
lib. xv. De animalibus dicit q̄ vir se habz
ad modum forme ⁊ mulier ad modū ma
terie. Jn quo signatur q̄ prelati debēt ma
gis eē actiui. i. magis operoſi q̄ subditi: ⁊
magis solliciti in opibus virtutum ⁊ pre
cipue in opibus pietatis q̄ ptinent ad vi
tam actiuam. ¶ Scōo prevalet masculus
quo ad nature opatione. Nam in masculo
maioꝛ est virtus. Vñ vir ab eminentia
virtū dictus ē vt dicit Jſi. Et iō nerui vi
rorum ossa ⁊ lacerti sunt fortiora ⁊ groſ
siora ⁊ oia mēbra in viris sunt solidiora
⁊ iō ad opa aptiora. Jn quo signat q̄ pla
ti debēt magis q̄ subditi abundare virtu
tibus interioribus ⁊ in bonis opibus ex
terioribus ⁊ in tolerantia laboꝝ ⁊ etiam
passionū. ¶ Tertio pcellit quo ad sensus
discretionē. qz in omni gñe aialiū masculus in pcauēdis iſidijs ⁊ fugiēdis nociuis
solliciciorem dz animū feminis ⁊ prudē
tioꝛē vt dicit phs. in li. v. de aialibus. Jn
quo signat q̄ ꝓlatꝰ dz excedē subditos in
discretiōe prudētie ⁊ in cognitōe scientie.
¶ Quarto quoq; precellit masculus q̄ ad
prātē ⁊ dñatōez: vñ docēdi auctoritas vi

r's conceditur sed feminis denegatur. j. Corin. vj. ⁊ Geneb. iij. dictum est mulieri sub viri potestate eris ⁊ ipe dominabitur tui. Sic prelati excedũt subditos ⁊ doctri ne auctoritate ⁊ regiminis potestate ⁊ do minij dignitate.

¶ Capitulum. lxj.

Rudentia ⁊ discretio assi milatur odoratui: ⁊ ꝫ pa tet ex quiqꝫ. ¶ Primo ex parte principij effectui. Mã virtus aie mediante spiritu aiali perficit odora tum: sic ⁊ anima mediãte spũssancti lumi ne ⁊ gratia efficitur prudens ad discernen dum ꝓficua vel nociua. Vñ Apo. dicit. j. Corinth. ij. q spũalis homo oia diiudicat ⁊ ipse a nemine iudicatur. Et. ij. Corinth. xij. q per spiritũ sanctũ datur discretio spi rituũ. Unde vera prudẽtia nõ põt esse ni si in bonis ⁊ spũalibus viris. ⁊ ideo etiam ꝑs dicit i. vj. Ethicoꝝ q ipossibile ẽ pru dentẽ esse non entẽ bonũ. ¶ Scõo ex par te organi receptiui. Organũ enim odora tus est aliqd circa cerebrũ sed in homini bus regritur ad odorandũ pfecta dispoſi tio nariũ. in quib⁹ sunt due carũcule siue cauernule ad modũ mamillaꝝ dependen tes que videntur eẽ propria organa odo ratus ⁊ recipiunt spiritũ animalẽ ꝓ quos dam neruos a cerebro venientes. Mares enim nõ sunt propria instrumenta olfatus: qõ patet qr ipis abscisis nõ priuatur aial odoratu. Nos etiã per loca fetida transe untes si flatũ repressserimus aerẽ fetidum nares intrantẽ in nullo sentimus ⁊ ꝫ est qr ille carũcule quasi quodã motu volun tario sunt obstructe. Sunt etiaꝫ carũcule huiusmodi cõcaue ⁊ spongioſe: cõcaue q dem vt in sua pozositate cõcana fumũ re cipiant a re odorabili resolutũ. Spongio se vero sunt vt in eis virtus attractiua sit Sicut aũt sunt due carũcule velut instru menta odorandi. sic sunt due virtutes q̃ sunt quasi aie instrumenta nociua a ꝓpoſi cuis discernendi. ¶ Prima est intelligẽtia siue ratio vniuersalis aie que. s. per prudẽ tiam perficitur vt se recte habeat circa ea que sunt ad finem vtilia. s. a nocuis gene raliter discernendo. Unde Aug. dicit in li. lxxxiij. q. q prudentia est cognitio rerum appetendaꝝ ⁊ fugiendaꝝ. alia est estimati ua que in homine dr ratio ꝑticularis. que est collativa intẽtionum particularium si cut ratio vniuersalis est collativa vniuer salium. Et hec estimativa etiã in brutis est per quã outs fugit lupum sicut inimicuꝫ quãq̃ hoc per sensum non capit. per hãc etiam mouet auis ad colligendum palcas tanq̃ vtiles ad nidum. Unde per hanc etiã am ipsa bruta dicuntur participare aliqd prudẽtie: sicut patet per phũm. viij. de hi sto. animalium. ¶ Tertius ex parte medij delatiui. Nam sicut dicit phũs in. ij. libro de anima. olfatus imutatur ab odorabili per medium. s. aerem aut aquam. Mã ani malia que respirant per aerem odorant. Dixerunt autẽ quidã q a corpore vapo rabili quedam fumalis euaporatio resol uitur que est subiectum odoris ⁊ perue nit vsq; ad sensum olfatus. Et hinc est vt dicebant q contrarij odores in medio se impediunt. Sed cõtra hoc est qr odor ca daueris a vulturibus vsq; ad quingenta miliaria sentitur. Impossibile autẽ vide tur q aliqua corporalis euaporatio cada ueris vsq; ad tantum spacium diffunda tur. Sed ad hoc respõdent q talis euapo ratio ad tam remotum spacium defertur per ventos. Sed contra hoc est qr sensibi le imutat medium vndiqꝫ sm eandem di stantiam nisi impediatur. Non autem suf ficeret ad occupandum tantũ spaciũ etiaꝫ si totum cadauer resolueretur in fumalẽ euaporationem. cum sit certus terminus rarefactionis ad quem corpus corporale peruenire potest que est charitas ignis ⁊ precipue cum per huiusmodi odorem ca dauer ipsum appareat imutatuꝫ. Et ideo dicendum q ab odorabili resolui potest fumalis euaporatio que tamen non per tingit vsq; ad terminũ vnde odor perci pitur. qr imutatur mediũ spiritualiter vl terius q̃ predicta euaporatio pertingere possit. Vñ etiã boles non sentiunt odorẽ sine respirationibus. Alia aũt aquatica

UNIVERSIDAD DE MURCIA

z que non respirãt sicut sunt que sanguine carent cuz etiaz odores sentiũt. quod patet qz q̃dã eoz de lõginquo veniũt ad alimentum quod non esset nisi prenocarentur odore: oportet q̃ odorent mediãte aqua. Per aerem igitur qui subtilioris nature est intelliguntur spiritualia. Vnde quandoqz aer spiritus vocatur. Per aquam vero que grossior z fluxibilis est intelliguntur temporalia seu corporalia q̃ continue transeunt. Vnde sicut ad odorãdum necessarij sunt animalibus aer z aq̃ ita ad recte viuendum vel operandum necessaria est hominibus duplex prudẽtia scilicet spiritualium z temporaliũ. scz vt prudenter sciãt vtraqz dispõere sicut decet. ¶ Prima ergo prudentia siue idustria est circa spiritualia que pertinent ad salutem. z inuenitur in omnibus habẽtibus gratiã quia vnctio docet eos de omnibus. vt dicitur. i. Joh. xij. sed secũda scilicet ea que est circa temporalia per quaz scilicet sibi z alijs qui potest prouidere non solum de his que sunt necessaria ad salutem sed de quibuscũqz pertinentib⁹ ad humanam vitam non est in omnibus gratiam habentibus. ¶ Quarto ex parte officij discretiui. Et enim odoratus officium odores fetoresqz discernere sed odores percipit diligendo fetores vo horrẽdo. z hoc est qz odoribus tanq̃ cõueniẽtibus adiuuatur. fetoribꝰ vo tanq̃ corrũpentibus impeditur z ista prudentie competunt de qua Augusti. dicit in li. õ moribus ecclesie. q̃ prudentia est virtus ea a quibus adiuuatur ab eis quibus impedit sagaciter eligens.

¶ Capitulum. lxij.

Regimen principatium z prelatorum assimilatur. fronti propter quatuor ¶ Primo propter expressionem. Hec enim statum mentis nostre sua specie exprimit dum nunc fit leta nunc tristis. Similiter in statu regiminis maxima notificatio fit. Vnde quidam ꝓphs dixit q̃ principatus virum ostendit. Est etiã statꝰ regiminis maxime variabilis quẽ nũc tristitia deprimit. nunc vero leticia extollit. Sed tunc viri prudentes in hoc statu existentes plus meroribus afficiuntur q̃ risibus Ezech. xi. Signum thau sup frõtes virorũ gementium. ¶ Scõo propter dispositionem. qz fm Constantinum frons est os semicirculare neqz multum durũ neqz nimis molle. Nam necessarium fuit vt esset sic temperatum ne lederetur vicinitas oculorum. Sic prelatus vel princeps licet debeat in se esse fortis ad modum ossis. alijs tamen neqz debet eẽ nimis durꝰ ne sit crudelis neqz nimis mollis ne sit remissus. Et ideo sicut dicit Bern. miscenda est lenitas cum seueritate z faciendum est quodã ex vtraqz tpamentũ. ¶ Item frons est modice carnositatis z pauce pinguedinis quia secundum ꝓphs talia impediunt intellectum. Vnde signat q̃ princeps non debet carnalibus intendere neqz delitijs insistere ad corpus impinguandum nisi paruz quantum requirit necessitas scilicet secundum decentiaz status. Eccli. x. Ve tibi terra cuius rex puer est z cuius principes mane comedũt. ¶ Tertio propter representationem. qz totius animalis virtuositas lucet in frõte. Frons eni vt ꝓphs dicit ẽ sedes verecũdie z honoris. Dñi persone inuerecũde dici solet. Tu deposuisti frõtem meretricis facta est tibi noluisti erubescere. Sic virtuositas plebis lucet in qualitate rectoris propt̃ qõ dicitur. Eccli. x. Qualis rector ciuitatis tales z inhabitantes in ea. Sedes enim regiminis maxime ẽ sedes verecundie vel honoris. Vnz si laudabiliter tenetur tũc reddit dignũ honore. Eccli. x. In medio fratrũ rector illorum in honore. si vero male tenetur opprobrio z verecũdie patet. ¶ Quarto propter significationem. qz dicit Aris. li. i. de animalibꝰ q̃ qñ frõs fuerit magna significat stultitiã qñ mediocris significat bonitatẽ yplexionis qñ nimis elevat z i supficie rotundat excessũ significat cholere z caloris. Sic si ꝓnceps velit videri magnꝰ p ostentatiõez ẽ signũ

stultitie mētis. Et si eleuatur p supbie elationē signat excessū ppie reputatōis z interioris ordinationis. ſz si mediocriter se habet vt neqz p supbiā se extollat neqz ptēptibilē p ignominiā se reddat tūc ē signum bone dispositiōis interioꝛ. ¶Item rectores z prelati debent esse similes neruis. ¶Primo qdem qz nerui a cerebro originē sumūt. Nō ät oēs a cerebro immediate procedūt ſz quidā ab eo nuchā mediāte descendunt. Et tale medīū fuit necessarium ne si imediate a cerebro oēs venirēt aut se rūpēdo lesionē icurrerēt aut p pē lōgitudinē vie a pncipio sensus ad actū sentiēdi potētiā nō haberēt. Jn ḥ ät signaꝫ p quorundam rectorum istitutio seu potestas est immediate a deo. sic moyses z aaron z apostoli instituti sunt a christo precipue petrus. alij prelati z rectores vt episcopi z reges z hmōi eliguntur ab hominibus vel potestatem habent a deo homine mediante. sed siue immediate siue mediate non est potestas nisi a dō sicut apō. dicit. Ro. xiij. ¶Tertio qz nerui motum z spiritum accipiunt quem membris refundunt. Sic prelati z rectores in omnibus que faciunt debēt moueri a deo. vt videlicet ea que faciunt ppter eum opent z nō ppter fauorem hominū Tunc enim dicuntur moueri a deo sicut. finis mouet agētes Apo. i. Cor. x. Omnia in gloriam dei facite. ¶Tertio qz nerui in sua concauitate spiritus recipiunt z custodiunt. Sic prelati in mentis sue humilitate debent spiritus dei habere z custodire. Vnde in Jsa. ſm aliaz trāslationem dicitur. Super quem requiescit spiritus meus nisi super humilem ꝛc. ¶Quarto quia nerui partes diuersas recolligunt z annectunt. quia scilicet prelatorum ē subditos discordantes ad priorem reducere concordiam z vnire Ephe. iiij. Solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. ¶Quinto quia nerui in suo exitu sūt molles. sed in fine se duros ostendunt. Sic prelati leniter in principio incipiendo semper ad perfectiora z arctiora subditos trahere debēt Apo. i. Cor. xv. pri⁹ qō animale deide qō spirituale. ¶Sexto qz nerui sua mollicie z flexibilitate ossa i flexibilia flectūt. Sic plati sue māsuetudinis exēplo debēt duros z rigidos flectē ad mittatē ſm illud. Discite a me qz mitis sū z humilis corde ꝛc. Et talis rector erat moyses q fuit vir mitissim⁹ z suppositus ē pplo dure ceruicis sic neruis alligāt ossa. Job i plōa eccle hūtib⁹ mites platos z duros ſbditos dic. Ossib⁹ z neruis ppegisti me ¶Jtē modificatio regēt dz ee ad modū cartilaginis. ¶Prio q ad tpantiā qz cartilaginosa sūt ossib⁹ molliora ſz carnib⁹ duriora. Jn quo significat qz rectores vt supra tactum est non debet esse nimis duros neqz etiam nimis mollis z pius. ſz quasi quodam medio temperatus. Vnde in arca testamenti virga fuit simul cū mana. vt in rectoris iustitia sit virga. i. asperitas correctionis. simul cum manna id est cum dulcedine compassionis. ¶Secundo ratione efficacie. Nam cartilago vestit extremitates ossium ne ex nimia confricatione in suis iuncturis exasperentur. et vt facilius ossa cum carnibus iungerentur. ꝑ ossa intelliguntur subditi fortiores z maiores quorum extremitates sunt eorum defectus. nemo enim est tam perfectus qui non habeat aliquos defectus saltem extraneos et paruos ex quibus contingit quod inter fortes et probos viros nonnunquam et collisiones scandalozum et exasperationes verborum procurante diabolo oriuntur. Sed ista extrema idest parua subditorum vitia vnde scandala oriuntur ne ex nimia confricatione idest ex assidua simul conuersatione in iuncturis idest in locis vel officijs vel operibus quibus simul coniunguntur se inuicem ossa. idest subditi exasperent idest inordinate perturbent. cartilagine sunt vestienda idest prouida et honesta prelati industria reprimenda et precauenda. Tunc enim extremum subditi prelatus vestit et cooperit quando ipsum ne ad alios turbandum prodeat reprimit. vel tunc cartilaginis mollicies extrema ossium ve

UNIVERSIDAD DE MURCIA

fit dum dominorum et perfidorum subditorum extrema idest parua vicia quedam dissimulādo vel parcendo prelatus pertransit. ex quo quandoq; accidit qđ dum subditus sic se patienter et benigne in suis defectibus a maioribus tolerari conspicit ipse a cōfratrum iniurijs et exasperationibus facilius se compescit. Ipsa etiam cartilaginis mollicies ossa cum carnibus iungit. quia benignitas et mansuetudo prelati etiam fortiores et fortiores ⁊ in pacis vnitate connectit. Sic ergo per cartilaginis molliciem et ossa simul et carnes cum ossibus sine lesuris coniunguntur. quia sub benigno et modesto prelato omnes ad inuicem subditi tam fortiores quam infirmiores sine scandalis vel iniurijs in pace custodiuntur. ¶ Tertio ratione deficientie. dicit enim Aristo. in. li. xiij. de animalibus. q; cartilago precisa non recrescit. qz precisa vel ablata operis moderatiōe nō perficit o p⁹ ſz deficit a sua pfectione. Vnde bene poetice dicit. Semp ad oē qđ est mēsurā ponere pdest Mā sine mēsura nō stabit regia cura.

¶ Capitulum. lxiij.

Religiosi assimilātur dentibus. ¶ Primo quia dentes in carne radicati sunt. ⁊ tamen terminos carnis excedunt. Sic religiosi q̄ uis in carne sint positi ramen preter carnem viuere debent secundum illud. ij. Cor. x. in carne ambulantes nō ſm carnē militam⁹. ¶ Secō qz dentes nihil inter se vel in se eē patiunt. Sic religiosi nihil iter se vel i se pati dēt qđ sit charitatis corpz seu vnitatis diuisiuum vel ablatiuū Ro. xij. Charitatem fraternitatis inuicem diligentes. ¶ Tertio qz dentes superiores ad inferiores reuertuntur ⁊ sibi inuicē mutuo coaptant Sic inf religiosos supiores dēt redire ad inferiores p compassionē p humilitatē ⁊ p charitatē. Et iferiores dēt coaptare se supioribꝰ reuerēdo ⁊ obediēdo. Vl qz sola maxilla inferior in hoc mouet dēt ecō uerso inferiores cuz offēderit redire ad suos superiores penitendo ⁊ veniaz hūmiliter petendo ⁊ superiores inferioribꝰ se debent coaptare misericorditer recipiendo vel inferiorum infirmitatibus discrete condescendendo Apo. Ro. x. debemus nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere. ¶ Quarto qz dentes ordinate inuicem componuntur: sic religiones vocantur ordines quia omnia ō bent in eis esse ordinata secundum illud. j. Cor. xiij. Omnia honeste ⁊ secundum ordinem fiant in vobis. ¶ Quinto quia dētes ad formationez vocis cooperantur Sic etiaz a religiosis formari debet vox laudis quo ad diuinum officium cantantes ⁊ vox p̄dicatiōis q̄ ad p̄dicātes. Etiaz coopāt quo ad vocē cōfessiōis quo ad cōfessiōes audiētes. ¶ Sexto qz ēt dētes toti corpi obsequūtur. Et sic religiosi seruiunt vl ecclesie p exemplum. vel satiōis p verbum predicatiōis per suffragium oīōnis. ⁊ ēt p ministeriū sacramentalis administrationis. Lāti. iij. Dētes tui sicut greges tōsarum. conuentus religiosorum sē ex quibus est lac. i. doctrina predicatiōis balatus. i. vox laudis vel orōnis ⁊ fetus i. fructus multiplicis administrationis. ¶ Septimo quia licet non ex se tñ ex adiunctis patiuntur. Nam ꝛs suba dentiuz ossea ⁊ isēsibil' sit de se impassibilis tamē dolorem trahit ratione societatis carnis vel neruī q ei sunt ꝓiuncti. Sic religiosi pp amorem nimium quem habent interdum ad suos consanguineos carnales vel etiam ad aliquos seculares sibi familiariter iunctos de eorum malis dolorem sentiunt quem per se non hērent. vl interdum religiosi qui ex se boni sunt tamen ex incautis ⁊ nō bonis secularibꝰ familiaritatibꝰ ificiunt ⁊ maculant ⁊ dolores seu scādala patiunt. ¶ Octavo qz dentes abinuicē distingūtur. Sunt enī i mascul'. xxxij. quoz quatuor i aūtiori pte pares ād rupti voci ꝑ q. lati sūt ⁊ acuti: vñ ⁊ icisores a medicis vocati. eo q; ad cibi icisionē sūt apti. ⁊ qđ ore capit primo abeis capitur ⁊ mordet. ¶ Mordēdo ät cibū auferunt qđ ē necessārū ⁊ reliquūt qđ ē

supstuum. Sunt ꝛ duo alij q canini sunt ꝑpell. q quadruplis ꝓiuncti in sūmitate ꝰcuti ꝛ duris cibis ꝓmolēdis apti ꝛ rotūdiores: ꝛ ꝙ ꝫ canini dñr q canū dētibus assimilanť. Et sunt canini dētes ꝓsorib⁹ fortiores acutiores lōgiores ꝛ rotundiores. Sunt istis collaterales grossi ꝛ lati q dñr molares eo ꝙ ad molēdū cibū sunt conuenientes. Mā q ꝑ priorib⁹ sunt confracta istis tāꝝ molis tradūť molēda. In primis ergo dentib⁹ ꝓsoribus vel q tollūť ꝛ ꝑcidunt ꝑtem necessariā ꝛ reliquam dimittūť possunt intelligi religiosi ꝛ minus ꝑfecti q seruāt tm ea ad q necessario tenent ex voto vel debito. ℣Per caninos vo q duriora ꝑterūť intelliguntť qdaꝫ feriētiores q duriorē ꝛ austeriorē vitā ducunt. ℣Per molares vo latissimos intelliguntť ꝑfecti q hnt latitudinē charitatis cōstantiā firmitatis latebrā humilitatis efficaciaꝫ utilitatis. Mā molares dētes sunt lati firmi occulti ꝛ utilissimi. ¶Nono qr dentes multa patiunť. Mā patiunť putredines fetores ꝑforationes mutatiōes dolores ꝛ alias cōsimiles passiones que oēs sunt ex corruptis passionibus ꝛ humoribus descēdentes. Ista oia cōpetunt malis religiosis qui perforanť per tētationum iacula: putrescunt ꝙ luxuriā: fetēt per infamiā: mutantur aliqñ ꝑ apostasiaꝫ: torquētur ꝛ dolent per punitionis iustitiam.

¶Itē religiosi debēt esse similes pueris. ¶Primo qr pueri sunt ablactabiles. Unde ꝓprie puer oť cum est a lacte remotus. Sic religiosus oꝫ se a seculo velut infans ab vberibus alienare ſic dicit Isaac in li. suo de vita monastica. Psalmista. Sicut ablactatus est sup matre sua. ¶Secūdo qr pueri sūt disciplinabiles qr dicitur aliquis puer cum doli capax efficax ꝛ disciplinę aptus. habeť. Unde sub tutoribus positus discipline ſubesse compellit. Sic religiosi debent esse sub disciplina patris spiritualis. i. prelati ℣Prouerb. xiij. Noli subtrahere a puero disciplinam. ¶Tertio quia sunt mot⁹ veneri inerpti: quia in hac etate motus venerei ꝓles cōtinuo non inuadunt eo ꝙ vie adhuc stricte sūt vnde ab hac puritate pueri dicti sūt. Sic religiosi debent seipsos restringere ꝛ sibi vias ꝑcludere ꝙbus possent a carnis illecebris supari. ꝛ in puritate non tm mētis ſz ēt carnis manere. Apo. j. Cor. xiij. Nolite pueri effici sensibus ſz malicia' paruuli estote. s. vt non sit in vobis malicia carnis vel spūs. ¶Quarto qr sunt ad motū flexibiles. Et sic religiosi debēt esse flexibiles ꝑ obedientiam ad exequēdum motum voluntatis superioris vt possit prelatus dicere illud. Nec. v. Oēs pueri mei congregati erant ad opus. s. ꝑ promptitudinem obedientie. ¶Quinto qr sunt corpe leues. s. vt non sint religiosi pigri vel graues ꝑ accidā sicut erat ille de quo ℣Matth. viij. Puer me⁹ iacet ꝛc̄. ¶Sexto qr sunt animo dociles: quia scilicet religiosi debent esse dociles dei. Sap. viij. ℣Puer eram ingeniosus ꝛ sortitus sum animam bonaꝫ. ¶Septimo qr sunt pueri sine sollicitudine vitam ducentes: qr. s. veri religiosi nihil in terra appetunt ꝛ sine sollicitudine viuunt sicut de Apostolis dicit qdaꝫ glosa sup actus apostolorum ꝙ gloria Apostolorum erat nihil in terra possidere ꝛ sine sollicitudine viuere. Tales enim pueri solū deum querūť. ij. ℣Paral. xxiiij. Cū adhuc puer esset cepit querere deū. ¶Octauo qr nullū piculum sunt magisꝫ virgam timētes. Et sic religiosi timent virgam flagelli diuini. ℣Plus enim timere debent flagella dei ꝙ hominis. Judic. viij. ℣Timebat qr adhuc puer erat. ¶Nono qr sunt neqꝫ laudes neqꝫ vituperia aliqd reputantes. Ita religiosi vt deo placeant vituperia dñr ꝛ laudes hominum pupē dere sicut dicebat Apo. ij. Cor. iij. ℣Mihi ꝓ minimo est vt a vobis iudicer ꝛc̄. iij. Reg. iij. Ego autem puer paruulus sum ideſt humilis. ¶Decimo quia sunt iniuriarū immemores. Et sic religiosi debent iniuriarum obliuisci parcendo exemplo christi q dixit. ℣Pater dimitte illis ꝛc̄. Luce. xxij. Unde ꝛ ipse vocatur puer. Actum. iiij. Conuenerunt. n. vere in ciuitate ista aduersus sanctum puerum tuum ie/ſuꝫ. ¶Undecimo quia verberati a matre

UNIVERSIDAD DE MURCIA

statim sunt reuertentes nec se de iniuria vindicantes. Ita religiosi etiã si affligant in religione nõ debẽt propter hoc suã religionẽ relinquere vel ipsũ accusare ⁊ vituperare ⁊c. Et de talibus pueris patet Math.i. Religiõem dicẽ illõ. Ysa. viij. Ecce ego ⁊ pueri mei quos mihi dedit dominus ⁊c

¶ Capitulum.lxiiij.

Sanctorum virorum perfectio repreſentatur i corde. ¶ primo qꝫ cor ẽ exterius carneum. Et sic sancti viri sunt exterius carnei. i. lenes p mãsuetudiez conuersationis vel habẽt sancti viri cor carneum p discipline susceptibilitatez vel carnenm p compassibilitatem non lapideum. i. durum per ipietatem. Eze. xxxvi. Auferam cor lapideum de carne vestra ⁊ dabo vobis cor carneum. ¶ Secundo qꝫ cor est interius concauum. ⁊ h necessarium fuit sicut dicit Constan. propter caloris conseruationem. qꝫ cor est totius caloris corporis fontale principium. Sic sancti viri sunt concaui per humilitatem. Nam sicut calor naturalis conseruatur in concauitate cordis. ita calor charitatis in humilitate mentis. ⁊ hanc concauitatem habuit cor christi. Vnde dicebat. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis ⁊c. Est etiam cor caloris charitatis fontale receptaculum quia gratia dei diffusa est in cordibus vestris p spiritũ sanctum qui datus est nobis vt dicitur Ro. v. ¶ Tertio cor est substantialiter solidum ⁊ durum ⁊ hoc necessarium fuit ne de facili lederetur. Et sic sancti viri sunt solidi in se per patientie firmitatem ⁊ sunt interdum etiam aliquando duri per iusticie seueritatem. ¶ Quarto cor est figuraliter rotundum ⁊ etiam oblongum. Rotundum quidem est vt abundantia spirituum in eo recipiatur. Oblongum vero in forma pirea vt scilicet tendens in acutum tanqꝫ in conum actio naturalis caloris fortior fit. Sic etiam sancti viri habent cor rotundum. i. valde capax spiritualium virtutum ⁊ etiam oblongum per cõtinuitatem feruoris ⁊ bonorum opez. ¶ Quinto cor semper est in motu ⁊ monet cor secundum diastolem ⁊ sistolem. i. secũdum dilatationem ⁊ constrictionem: cuius motus si ad horam cessaret statim animal deficeret vt phs dicit. Et nota qꝫ per dilatationem frigidus aer attrahitur per constrictionem vo calidus ⁊ fumosus expellitur. ⁊ sic calor cordis temperatur ⁊ complexio adequatur. Sic sancti viri cõtinue mouent ⁊ sollicitantur ad attrahẽdum gratiam: vnde continue dilatantur per augmentum in gratia ⁊ constringuntur per abstinentiam a culpa: vel qꝫ se cohercent in penitentia. ¶ Sexto quia cor est pulmoni vicinum: vt cum ira incenditur huiusmodi pulmonis remedio tẽperetur. Sic sancti viri impetum ire sciunt temperare remedio rationis per virtutem mansuetudinis. ¶ Septimo quia cor est spiritu humore ⁊ calore plenum: ẽ enim primo cor fontale ⁊ principium spiritus. Habet enim cor duas cõcauitates vnam sinistram que ad cacumẽ tendit ⁊ dextram que infra subsistit. Et he concauitates dicuntur ventriculi cordis. Et dicit Aug. qꝫ in vẽtriculo cordis i dextra plus est de sanguine q̃ de spiritu. In sinistro vo econuerso quia ibi spiritus vitalis generatur ad viuificandum animal. q̃ per quasdam arterias diffusus vndiqꝫ dilatatur. Sic in cordibus sanctorũ ẽ plenitudo spiritus sancti sicut de Aplis dicitur Actuum ij. qꝫ repleti sunt omnes spiritu sancto: vt postea per ipsos tanqꝫ per arterias. i. predicatorũz ora ad alios deriuaretur. Sz qđ in sinistro ẽ plus de spiritu q̃ de sanguine. ⁊ in dextro econuerso signat qꝫ in aduersitate est plus de amore spirituali q̃ de corporali: sed in prosperitate econuerso sicut in Apostolis qui postq̃ ablatus fuit ab eis sponsus ⁊ fuerunt in luctu tribulationum plus abundauit amor spiritualis ⁊ gratia spiritussancti q̃ primo: quia primo plus diligebant christum corporaliter. Vnde dixit Si non abiero paraclytus non veniet ad

vos. ¶Item cor est fontale principiū humoris scilicet sanguinis. Unde phs dicit in .xij. libro de animalibus. q̄ in corde est principium venarum ⁊ prima virtus creans sanguinem: ⁊ eius sanguis est mūdꝰ clarus calidus ⁊ maioris sensus ⁊ conueniens intellectui. Sic cor sanctorum est plenum humore sanguinis. i. effectione diuini amoris vel deuotionis. Mam affectus seu deuotio eoꝝ non est immunda impura sicut hypocritarū q̄ similes sūt sepulcris dealbatis que foris apparent alba ⁊ intus sūt nigra ⁊ fetida. ¶Item est clara nō obscura vel tenebrosa sicut hereticoꝝ. ¶Ité calida ⁊ feruens nō tepida sicut ipfectoꝝ. ¶Ité sensata nō fatua vel indiscreta sic̄ pſumptuosoꝝ. ¶Ité ē fontale principium caloris. Unde dicit phs in .x vj. li. de animalibus q̄ ꝓpter calorez cordis posuit natura membrum frigidū ex opposito cordis. s. cerebrum. Uñ in generatione aialis statim creat caput post generationem cordis. Sicut ergo cor est plenum caloze. ita sancti viri sunt pleni amore: ſz calor cordis a cerebro tēperat: q̄ feruor amoris sapiētia regulat. Multi deus diligi sapienter q̄ ⁊ ipe neminē diligit nisi eum q̄ cum sapientia inhabitat vt dicitur Sap. viij. Octauo q̄ cor est membrum pmo formatum. Unde phs dicit in eodem .x vij. li. q̄ cor animalis est cōplementuz pmo a natura creatuz. i. ante omnia alia membra formatuz. In quo signatur q̄ homo primo intendere debz ad compositionē ⁊ sanctificationem cordis interius ⁊ postea ad componendū ⁊ ordinādū moresꝰ ⁊ facta exteriora Matth xxiij. Munda prius q̄ intus. ē. ¶Nono quia cordi accidit multiplex nocumētum. Mam quandoq̄ patitur ex aliorū membrorum colligantia: quandoq̄ ex ꝓpria distemperantia: quandoq̄ ex deficiētis regiminis causa. Sic etiaz spirituales leduntur quandoq̄ ex prauis socijs: q̄ñq̄ ex propriis vitijs: quandoq̄ a defectibus prelatis: patitur etiam cor ex virtutis sue dissolutione ex spiritus euaporatione ex humia repletione ⁊ ex vene concaue oppillatioe. Dissoluitur autem cordis virtus spiritualis per luxuriam eius orati spiritus per superbiam fit repletio humia per gulam oppillatur vena misericordie per auaritiam. Accidit etiam cordi timor sic q̄ patienti videtur q̄ cor de loco suo moueatur: hunc timorem facit accidia circa spiritualia. Mam accidia facit cor frigidū nimis ⁊ omnia opera reddit mollia ⁊ dissolura. Dicit autem Ualy super quendam textum Galleni q̄ si cor fuerit nimis frigidum ⁊ nimis humidum ⁊ pulsus mollis homo virilitate ⁊ audacia priuatus erit: piger ⁊ timidꝰ apparebit. ¶Decimo quia vigor cordis ostenditur per multiplex signum. Dicit enim Gallenus q̄ virtus ⁊ complexio cordis ostenditur per magnitudinem respirationis. per velocitatem pulsus. per virilitatem festinam ad actionem. per irā audaciam ⁊ feruorem. per amplitudinē pectoris ⁊ pilositatem. hec omnia calorē dominantem in corde significant. Mec ergo cordis virtus debet apparere in penitentibus per magnitudinem contritionis. per quam anima etiaz incipit respirare per nouam attractionem spiritualis gratie. ¶Item per velocitatem confessionis q̄. est similis pulsu. per b q̄ indicat spirituali medico infirmitatem anime interius latentem. ¶Item per festinam ⁊ virilem actionem satisfactionis. ⁊ piram contra proprias transgressiones. per audaciaz contra tentatōes: per feruorē contra omissiones. per amplitudinem pietatis et pilositatem austeritatis. Mam caro pilosa est asperioz non pilosa Gene. xxvj. Mosti q̄ esau homo pilosus sit ⁊ ego lenis. ⁊ ideo Joyannes baptista pro asperitate penitētie portabat vestimētuz de pilis camelorꝝ. Mec ergo omnia ostendunt calorem amoris diuini in corde dominantem. ¶Undecimo q̄ cor quanto animosius tanto magnis puñ. Uñ aialia parui cordis in quātitate sī maioris aīositatis propter maiorē adunationē virtuū. Dis eni vt⁹ quāto magis adunata: tāto est potētior ⁊ quāto magis diuisa tāto ē d

dilior vt i lib. de causis ondit. Sic spūali ter tāto qs plus hz de magnitudine vtutis quāto plus hz de puritate hūilitatis. Hec eni est q oēs virtutes vnitas z cōcatenatas tenet. Vnde Gre. dicit q ceteras virtutes sine humilitate congregat quasi pulverem i ventuz portat.

¶ Capitulum. lxv.

Apientia assimilatur gustui propter quinq. ¶ Primo ratione officij quia. s. gustus est proprie saporuz perceptiuus. Et dico proprie quia gustus est proprie gustus put est discretiuus saporum sed gustus put est qdā tactus qz scilicet tāgendo percipit suū obiectū sic hz discernere qualitates tāgibiles scz alimentum cuius sensus est tactus. Sicut igitur gustus est quo sapores cibop percipimus: sic quoq; sapiētia est p quam que sursum sūt sapimus. z iō sapientia dicitur a sapore. Eccli. vi. Sapientia doctrine secundum nomen est eius. ¶ Sēdo rōne principū. Nam principiū effectiuū gust⁹ est virtus gustialis. i. virtus qdā aie sensitiue. Instrumētale ät qdā principiū est spiritus aialis qui p quosdam neruos ad linguaz defertur. Sic ēt est duplex principium spiritualis sapientie: vnum essentiale scilicz fides que est prima virtus necessaria aie intellectiue. Nam sicut initiū artis secundum essentiam eius sunt principia ei⁹ ex quibus procedit. sic initiū sapiētie sm ei⁹ eēntiā sūt articuli fidei. Vñ fides dr eē initiū sapiētie. Sed principiū sapiētie instrumentale est illud quo anima disponit ad sapiētiā z hoc est timor dei sm illud. Initium sapiēne ē timor domini. Dicitur autem timor initium sapientie quantuz ad eius effectus. Nam sicut dicitur initium artis vnde ars incipit opari: sicut si dicat q fundamētū sit principiū artis edificatorie qz ibi incipit edificator operari sic dicit q ad effectū initiū sapiētie vñ sapiētia incipit operari. Et h modo timor seruilis dicit initiū sapiētie. sicut principiū extra disponēs ad sapiētiā in quātū aliquis timore pene recedit a peccato secundum illud Eccli. i. Timor domini expellit peccatum. z per h habilitat ad sapiētiā sz timor filial⁹ z castus est initium sapientie. sicut prim⁹ sapientie effectus. Cum. n. ad sapientiam pertineat q humana vita regulatur per rationes diuinas oportet sumere principium vt hō deū reuereat z subiciatur ei. Sic enīz consequenter in omnibus secundum deum regulabitur. ¶ Tertio ratione organi. Organum en i z instrumentuz gustus vt Philosophus dicit in li. de sēsu sensato est aliqd intrinsecum circa cor z similiter organum tactus. Nam ad alios tres sensus deriuat virtus sensitiua a corde mediante cerebro ita q a corde primo venit ad cerebrum z a cerebro postea ad ipsos sensus. Tactus autem z gustus referuntur ad ipsum cor per medium coniunctuz quod est caro. Sed Constantinus dicit q proximum z manifestum instrumentum gustus put est discretiuus saporū est ligua que spiritum animalem ad perfectionez virtutis gustabil' defert. Fit enim gust⁹ sicut ipse dicit hoc modo. qz duo nerui ligue medio insiguntur. qui i multos ramos i extremis lateribus ligue dispergūtur. z per eos vt dictum est spūs aial' ad ligua defertur. Cum ergo res gustanda subierit liguam spūs aial' q ibi est imutat secundum proprietates ei⁹ quas postea iudicio aie representat. Sicut ergo circa cor est pmum gustus instrumētū. ita i corde dr esse pmū sapientie habituluz sm illud Prou. xiij. In corde requiescit sapiētia prudentū. hz proprium instrumētū sapiētie q aliis manifestat ē ligua. Vñ. Os iusti meditabitur sapiētiā ligua ei⁹ ac. Sz duo nerui insiti sunt due cautelle q debēt esse i ligua sapientū vna ad loquēdū z alia ad tacendum sm tempus opportunū vel significant duplex opus sapientū. scz veritatem defender z falsitatem repellere Prouer. viij. Veritatem meditabitur gutt⁹ meum z labia mea detestabunt ipium. Et nota q lingua sm suam ꝑplexionez ē ꝑcaua porosa hūida z insipida. Concaua vt bene

quodlibet retineret. ℙorosa facta est vt quod grossum vel subtile de re gustanda esset neruos lingue facile subintraret. ℨ virtus actiua ad perficiendū eandem plus vigeret. Humida vo est vt hūiditas cooperetur ad acceptorum dissolutionem. vt si aliqua dura vel sicca palato applicarētur humiditate lingue facile soluerentur. Facta est etiā insipida vt cuiuslibet saporis sit facile susceptiua. Mā si determinatum saporē haberet qualitatez alterius saporis percipe non valeret. Hec etiā omnia competūt lingue prout est instrumentuz sapiētie. ¶ Primo vt sit cōcaua ad retinenduz ℨ custodiēdum verbum vsqz ad tempus oportunū loquendi ℳal'.ij. Labia sacerdotis custodiūt scientiam. s. vsqz ad tēpus docendi. ¶ Itē vt sit porosa ad grossa vl subtilia prout decet dicendum ℨ disponēdum. Nam humidū in re porosa p diuersa foramina minutim diuiditur. ¶ Item vt sit humida. s. vt dicta ℨ acta ad dissoluendum dura. i. obscura: vel dubia q̄ sunt difficilia ad intelligendum sicut duruz est difficile ad comedēdum humectet. i. declaret ℨ exponat. ¶ Item est insipida ex se suscipiens saporez aliunde. qz. s. sapientiam loquendi ex se nō habet homo sed a deo ℘m illud Luce. xxi. Ego dabo vobis os ℨ sapiētiaz Aug. q̄ sapienter loquamini ab illo est non nostra sapiētia. Contra qō supbi philosophi dixerunt. Labia nostra a nobis sunt. ¶ Quarto rōne medij. Nam gustus vt dicit ℙhs non fit per medium extraneum sicut visus fit mediante aere. sed tū sicut non fit visio sine medio vel sine lumine ita non fit gustus sine humido Nullum enim saporosuz facit sensum sui saporis sine humiditate. Vnde sicut color fit actu visibilis p lumen ita sapor fit actu gustabilis p humiduz. ℨ ita oportet q̄ gustabile vel actu habeat humiditatē aqueā sicut vinum ℨ huiusmodi aut sit potentia humectabile sicut illō quod sumitur per modum cibi. Et ideo oportet q̄ sit saliua in ore que bene liquida est ℨ etiā liquefactiua per quā ea que sumunt etiam humectantur vt eorum sapor percipi possit.

Sicut ergo gustui ad percipiendos sapores necessaria est humiditas vel saliua. ita etiā siliter ipsi homini ad peipiendā veram sapientiā necessaria est xpi doctrina. Cum enim xps sit caput ecclesie vt dicit Aplꝰ quasi saliua fluens a capite est doctrina deriuata a xpo. ℨ hec p quam vere sapientie gustus habet. q. ipse verbū dei est qui est fons sapiētie vt dicit. Eccli. i. ¶ Quito ratione obiecti qō est ꝑpue humidū saporabile. Enumerat aūt ℙhs in. ij. de anima. vij. saporum spēs ad quas omnes alie reducuntur. s. dulce ℨ amaz. pingue ℨ salsuz acetosuz austerū ℨ acutū. Hos itaqz sapores sicut corporaliter per gustū. sic etiam spiritualiter p sapientiam degustamus. Facit enim nos sapientia degustare dulce in contēplatione celestis glorie. Amaruz in cōsideratione eterne pene. Pingue in refectione eterne gre. Salsum. in consideratione presentis miserie. Acetosum in recognitione culpe ℨ punctione conscientie. Austerū in assumptione exterioris pnie. Et acutū in intelligētia scripture. ¶ Item sapiētia assimilat saliue ꝑpter quattuor. Primo ꝑpter saporis perceptionē. Maz ℘m Cōstā. saliua est inter gustū ℨ eius obiectum media. Nihil enim gustu percipit nisi cuius sapor mediāte saliua gustui presentat. Sic quoqz p sapientiā supna degustamus eorūqz saporē sentimus ℘m illud Col'.iij. Que sursuz sunt sapite nō que supra terrā. ¶ Scōo ꝑpter eiꝰ humectationem sine qua humectatione lingua nō bene voluerē neqz loquerē. Sic etiā per sapientiam cordis os ad recte loquendum disponitur ℨ dirigitur ℘s illud ℙro. xvi. Cor sapientis erudit os eius. ¶ Tertio ꝑpter digestionis ꝑparationē. ciborum eni siccitatez saliua tpat ℨ eorum succositatez augmētat vt melius possint dentibus cōteri ℨ facilius postea digeri. Sic quoqz sapientia facit verba dei q̄ sunt cibus anime ꝑterē ꝑpositionē ℨ digerē p discussionē ℨ ꝑsideratōez ¶ Quarto pp superfluitatū cerebri ℨ pulmonis faciliorez euacuationē. Sic sapientia euacuat superfluitates cerebri. i. inordinatas ℨ fantasticas imaginatio

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nes. quas ſapientes vel non habent vel eis non inherent. ¶Item ſuperfluitates pulmonis. i. ſuperfluas ꝛ inordinatas locutiones. Nam ſine pulmone locutionis vox formari non pōt neq; anhelitus reddi valet. ſicut dicit Ariſto. in li. xiij. de animalibus. Non autem homo ſapiens aut ſuperflue aut inordinate loquitur. omnia verba eius ſunt ponderata ꝛ menſurata Eccleſiaſtici. xxj. Verba ſapientum ſtatera ponderabuntur.

¶Capitulum. lxvi.

Scientia hominis aſſimilatur naſo. ¶Primo p s pter eius ſenſibilitatem. Nam per nares odorifera ſentimus. ꝛ per eas inter odorifera ꝛ fetida diſcernimus. Eſt autem verum intellectui ſicut res odorifera nari. falſum autem eſt vt res fetida odorabili. Vnde ſcientia per quam verum a falſo diſcernimus recte aſſimilatur naribus ꝛ hinc eſt qō neſcij ꝛ imperiti vocant ignari. i. ſine nare. ¶Scō p̄opter contmuitatem. Habet enim naſus duas concauitates ſiue duo foramina que per quandam cartilaginoſam ſubſtantiaz ab inuicē ſunt diſtincta. ꝛ vnum horum foraminum ad concauitatem palati tendit. Alterum ſurſum ad cerebri pelliculas vadit vt aerem attrahat cerebro. ꝛ ſpiritum deferat naribus animalem ad ſenſum odoratus perficiendum. Primuz ergo foramen fuit neceſſarium ad eijciendas ſuperfluitates de cerebro euenientes. Aliud vero ad ſpiritum attrahendum ꝛ odoratum perficiendum. Duo ergo foramina narium ſunt duo modi ſcientiarum. Eſt enim ſcientiarum alia ſpeculatiua que ad ſuperiora tēdit. Alia practica que inferiora diſponit. Vna ſcilicet practica ſuperfluitates eijcit. ſicut patet de ſcientia medicine que docet expellere ſuperfluitates humorum. ꝛ de morali que docet reprimē ꝛ expellere exceſſus ꝛ extrema vitiorum. Altera ſcilicet ſpeculatiua ſpiritum attrahit. i. ſpiritualem ꝛ intellectualem perfectionez. ¶Tertio p̄opter neceſſitatem. Nam ſm Conſtan. naſus fuit neceſſarius ad aerē attrahendum. Et ſic eſt neceſſaria ſcientia naturalis ad attrahendum aerē. i. ad acquirēdam noticiā reſpectu ſenſibiliū. Naz aer p̄cipue eſt mediuz p qō ſenſibilia deferuntur ad ſenſum ſicut patet in olfatu ꝛ etiā auditu ꝛ viſu. qui ſunt ſenſus qui p̄cipue deſeruiunt ſcientie. ꝛ ſicut aer per attractionem recipitur in naribus ita ſpecies ſenſibilium per abſtractionem recipiūtur interius primo in ſenſu poſtea in intellectu. ſicut aer attractus primo recipit in naſo poſtea in pulmōe. ¶Itē eſt neceſſarius naſus ad cerebrum expurganduz ꝛ ſic eſt neceſſaria ſcientia moralis. ſ. ad expurgationem animi a vitijs per contrarias virtutes. ¶Itez eſt neceſſarius naſus ad calorem in ventriculis cerebri temperandum: quaſi eniz calor cerebri eſt deſideriū naturale. Vnde. i. zſdetaphyſice. Omnes homines natura ſcire deſiderant. hoc deſiderium non totaliter ſatiat ſed tñ q̄daz mō perficiendo tpat p̄cipue ſcientia metaphyſicalis q̄ eſt circa maxie intelligibilia q bus intellectus magis reficit. nō tñ calor iſte extinguit. q; per nullā ſcientiā hūanā ſciendi deſideriuz ſatiat. ¶Itē eſt neceſſarius naſus ad reſolutū odorē a quacūq; ſubſtantia diſcernēdū. qō cōperit ſcientijs reſolutiuis ſiue demōſtratiuis. q̄. ſ. concluſiones i p̄incipia reſoluēdo diiudicāt ꝛ diſcernūt ſicut ſunt ſciētie mathematice. Fuit etiā neceſſarius naſus ad decorādū ꝛ honeſtādū. Nā ſm Bal. naſus eſt faciei maximū ornamētū. ꝛ ipſius carentia faciem maxime dehoneſtat. Sic quoq; p ſcientiā hō honeſtat ꝛ ornat. ꝛ honorabilis reddi tur pp qō ꝑbus ſcientiā in primo lib de aīa iter bōa honorabilia cōputat. ¶Quarto pp naſi quantitatē. Beber. n. diſpō naſi mediocris eē ita q ꝛ longitudine ꝛ latitudine ꝛ altitudine modū debitū non excedat. Sic quantū ad ſciētie ſtudiū exceſſus longitudinis eſt in his q longo tpe ſcholas exercuerunt ꝛ parū vel nihil p̄ficiunt de quib⁹ Apo. ij. Thi. iij. Semper quidē diſcentes ꝛ nunq̄ ad ſcientiā veritatis p̄

nenientes. Excessus aũt latitudinis attenditur ad numerũ sabbati. q̃ h excessus p̃hibetur cũ dicit Ro. xij. Non plus sapere ꝙ oportet sapere. ꝛc. q̃ Eccli. xij. In supuacuis rebus noli scrutari multipliciter. q̃ in pluribꝰ operibus eius ne fueris curiosus Sed excessus altitudinis, p̃hibetur Eccli. iij. cũ dicit. Altiora te ne q̃sieris. ꝛc. ¶ Quito pp̃ nasi passibilitatez. q̃ ꝟ Cõsta. nasus q̃nq̃ impedit ex mala cerebri dispõne. q̃ ex eadẽ cã ẽt impedit scientia q̃ ex mala dispositione cerebri naturali vel violẽta efficitur homo male dispositus ad scientiaz: q̃ lesis etiam organis interioribus cerebri scilicet fantasie vel memorie pditur vsus scientie. Aliquando vo impeditur ex nerui oppilatione. quasi autem oppilatio nerui est grossitudo q̃ duricies ingenij. q̃ etiã scientiam impedit. quandoq; vero ex humorũ fetidorum repletiõe. q̃ hoc ptinet ad feditates carnaliuz peccatorum. que a studio q̃ scientia retrahunt q̃ nostri itellectus acumẽ obtũdũt. vel humores fetidi sunt errores imissi quibus aliquis repletus lumine veritatis caret q̃ veram scientiam non habet. Aliquando vero ex carnis superflua generatione q̃ hoc impedimentuz est in gulosis quia vẽter pinguis non gignit sensum tenuem. vt grecorum puerbium dicit. Aliquando ex humorũ a capite dissolutione. q̃ hoc impedimẽtuz est in superbis quia superbia est initiuz q̃ caput omnis peccati a qua descendũt humores idest cogitationes vel affectiones tumefacientes oculos mentis vt lumẽ veritatis cõspicere non possit. Aliquãdo vo ex nimia constrictione. q̃ hoc est in illis q̃ studium suum coartant solum circa scibilia alicuꝰ scientie q̃ vlteriꝰ discẽ nõ curant

¶ Capitulum. lxvij.

Eruorum dei mentes debent esse simules venis.

S Primo quia vene sunt concaue. quia scilicet mentes seruorum dei sunt humiles q̃ ad diuine gratie receptionez habiles ꝓuer. v. Sit vena tua benedicta scilicet benedictione gre.

¶ Scõo q̃ vene in corpe hominis sunt sanguinis camere siue vasa. q̃ sic mentes seruoꝝ dei sunt diuine gre non solũ recipiue. sz ẽt ꝓtentiue q̃ reseruatiue. sanguis enim quo vita corpalis sustẽtat q̃ viuificatur signat diuinaz gram̃ p̃ quã etiam alia viuificat q̃ nutritur Apo. Cor. vj. Gra dei sus id qõ sus. ¶ Tertio q̃ sancti sũt ministri sanguinis q̃ baiule. q̃. s. dei gram̃ quã hñt etiã alijs ministrare q̃ cõicare student hm illud. i. Petri. iij. Vnusquisq; qui accepit gram̃ in alterutrum illã administrantes. ¶ Quarto q̃ vene sunt sanitatis q̃ infirmitatis nũcie. Sic serui dei alijs infirmitates vitioꝝ q̃ sanitatẽ vtutũ annũciãt q̃ demonstrãt. Isa. lviij. Annũcia populo meo scelera coꝝ q̃ domui iacob pctã coruz. Et de vtutibus. i. Petri. ij. Vt vtutes annuncietis eiꝰ q̃ de tenebris nos vocauit in admirabile lumẽ suũ. ¶ Itẽ seruꝰ dei bonus ad modũ serui mundani ex multis ꝓpriatibus oñdit. ¶ Prio q̃ dr̃ q̃ docilis ẽ q̃ ingeniosus ad intelligendum. Eccli. vij. Seruꝰ sensatus sit tibi dilectus ꝟ sit alia tua ¶ Scõo q̃ est hũilis q̃ obsequiosus ad seruiẽdũ pñs. O dñe q̃ ego seruꝰ tuꝰ. ꝛc. ¶ Tertio q̃ est hilaris q̃ iocosus ad ꝓmouendũz Gen. xl vij. Leti seruiemus regi. q̃ Isa. lxv. Serui mei letabunt. ¶ Quarto q̃ affabil q̃ gratiosus ad loquendũ. Dñi dicit de dauid q̃ seruiebat sauli. i. Re. xviij. Acceptꝰ erat dauid in cõspectu vniuersi populi q̃ marie seruoꝝ saul. ¶ Quito q̃ est virilis q̃ animosus ad se ꝑ aduersarios dñi sui ponendũ. i. Re. xij. Mõ ꝓcidat cor eius ꝟ in eo ego seruꝰ tuꝰ. ꝛc. ¶ Sexto q̃ ẽ in ꝓmisso fidelis q̃ studiosus ad exequẽdũ Luce. xix. Euge serue bone. ꝛc. Et Mat. xij. Seruus meꝰ moyses q̃ in oi domo mea fidelissimꝰ est. ¶ Septio q̃ igeniosus q̃ vtilis ad lucra dñi ꝓcurandũ. Lu. xix. Vocatis seruis. ꝛc. ¶ Octauo q̃ solicitus existit ad seruiendũ. Lu. xij. Quis vestrũ hñs seruũ. ꝛc. Dñi cõmẽdat vtias qui dixit. ij. Re. xij. Dñs meus ioab q̃ serui dñi mei habitant i cãpis q̃ ego. ꝛc. ¶ Nono q̃ patiẽs ad expectãdũ. Lu. xij. Beatus ille seruꝰ quẽ cũ venerit dñs. ꝛc. ¶ Decimo q̃ est vigilans

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ad dñm suū custodiēdū. Vñ dauid redar guit seruos saul dormiētes ⁊ dñm suū nō custodientes. i. Re. xxvi. ¶ Undecimo qr sēp hz oculos ad dñz ꝓtēplādū ps. Sicut oculi seruoꝝ in manib⁹ dñoꝝ suoꝝ ⁊c. ¶ Duodecimo qr semp studet ad placide ⁊ mūde seruiendū ps. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. ¶ Decimotertio qr castigatus non aperit os ad murmurādū. Eccli. x. Seruo sensato libere seruiēt. ⁊ vir prudens ⁊ disciplinat⁹ nō murmurabit correptus.

¶ Capitulum. lx viij.

Sollicitudo ⁊ cura spūaliū assimilat vigilie. Ne. n. sūt vigilie. que conueniunt laborātibus. i. bene operāti bus. vt meritū augeāt: que niunt speculantibus. i. contēplātib⁹. vt do minuz venientem recipiāt. conueniūt medicinā somentibus idest penitentibus vt nō se ledant. cōueniunt egrotantibus idest tē tatis vt citius conualescant. cōueniunt infirmantib⁹ scilicet per exilium huius vite ne per somnum pigritie dietā amittant. conueniunt ⁊ gregē pascētibus. i. prelatis ne damnum gregis per lupos. i. per hereticos vel malos homines aut demões incurrant. conueniunt etiā orantibus vt coronam promissam vigilantibus nō amittāt ℳath⁹ vigesimosexto. Vigilate ⁊ orate. ¶ Itez sollicitudo ⁊ superflua cura tpalium assimilat maxie ordinate vigilie. Vigilia enim si fuerit nimia vt dicit Constā. calorem augmentat. Et similiter solicitudo nimia tpalium estum auaricie augmentat.

¶ Item corp⁹ deficcat. Et similiter sollicitudo superflua deficcat animā ab humore pietatis. ⁊ etiā corpus ratione ordinati laboris. ¶ Item oculos grauat. Et similiter sollicitudo auaritie grauat oculos mētis deprimēs ad terrā. i. terrena. ¶ Itē vi suz hebetat. Et sic sollicitudo tpalis hebetat visuz ꝓtēplatiōis spūalis. ¶ Itē dolorez capiti generat. i. impatientiā ⁊ turbationes mētis. Vñ dns dixit ℳarthe. solicita es ⁊ turbaris erga plurima. ¶ Itē totū corp⁹ debilitat ⁊ eneruat. Et sic superflua solicitudo eneruat totius anime vtute m propter qō Lu. xij. Dns admonet dicēs Molite solliciti esse ⁊c.

¶ Capitulum. lxix.

Spiritus sanctus tria opat in aīa. Nam est ꝓseruator nature. largitor vite. ⁊ ispirator sapiētie. Et sm hec tria assimilat triplici spūi q ē in humano corpe. Est. n. in corpe hūano spūs naturalis vitalis aialis. Naturalis hz sedem in epate. vitalis in corde. aialis i capite. Spiritus. n. naturalis hz sic generari. dum. n. p calorē agentē in sanguinez fortis i epate fit ebullitio fumus resolutꝰ qui ex neruis epaz subtiliatus ⁊ depuratus in quādā subtilem ⁊ spiritualem substantiā siue naturā aerēā cōmutat. q spūs naturalis dr eo q sua potētia nāliter sanguinē vbriliat ⁊ sua leuitate ipz ad singula mēbra ꝓpellit. Iste ergo spūs ē vtuz nālis regitiuus. silr quoq spūssanctus est ois eē conseruatiu⁹. ⁊ omnis vtutis regitiu⁹ sm illud ps. Spū ois eius ois vtus eorum. Spūs vo vitalis sit qr spūs naturalis ꝓdictus in epate generatus p venas ārias ad cor mittit vbi p collisionē ⁊ motū partiū cordis adiuuē magis depuratur. ⁊ i natural subtilioꝝ ē ꝓuertit. Et tūc spūs vitalis dr eo q a corde p arterias ad membra totius corpis se diffundit. ⁊ spūalē vitam augmētās eius opationes rectificat ⁊ custodit. Silr spūssanctus venies i aīam spūalem vitā gre in eā ifundit ⁊ ad singula mēbra aīe. i. ad singulas eius potentias suas vtutes spūales diffūdit qbus opationes hois pducunt ⁊ rectificant. Is q̄dā arteria a sinistro cordis ventriculo exies in suo motu mox i duos diuidit ramos q̄rū vnus tēdit ad iferiora in plurimos ramos diuisus qb⁹ meditātib⁹ spūs vitalis ad oia mēbra iteriora vitificāda portatur Alter vo ramus tendit ad superiora ⁊ in tres ramos itez diuidit quoz dexter ad dexterz brachiū sinister ad sinistruz eōr se diffūdit. ⁊ sic vitalis spūs per totū corp⁹ trāssūdit ⁊ vitalē pulsuz in arterijs opat ℳedius vo ram⁹ ad cerebruz se extēdit

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ꝙ supiora viuificãs vitalẽ spũm in oibus circũfundit. Sicut ergo spũs vitalis viuificat ꝙ pficit inferiora ꝙ supiora membra corporis sic ẽt spũssanctus viuificat vitã gr̃e ꝙ pficit inferiores. i. actiues p dilectionẽ proximi. ꝙ hic hꝫ diuersos ramos. i. diuersa opa vite actiue ꝙ superiores. i. cõtẽplationis in dilectione dei. Et iste diuidit in tres ramos ẽm tres modos diligendi quos ponit beatus Bernardus. Diligũt .n. sancti viri: deũ fortiter. sapienter. ꝙ dulciter. fortiter quo ad patrẽ sapiẽter quo ad filium dulciter quo ad spiritum sanctũ vel fortiter ꝫ mundũ. sapienter cõtra diabolum dulciter ꝫ carnẽ. Vel diuidit spũs superiora petẽs i tres partes. qꝝ spiritus sanctus superiores. i. sublimiores viros ꝙ contẽplatiuos perficit tribus vtutibus .s. fide spe ꝙ charitate. Vꝝ elenat eos ad tres contẽplationis gradus quos beatus Dionysius ponit. iiũ. c. ꝺ diuinis nomi. s. rectũ circulare ꝙ obliquũ. Spũs ꝺo aialis sit qꝝ idẽ spũs ventriculos cerebri penetrans ibidẽ magis digerit ꝙ magis subtiliat: vt in essentiam aialis spũs q ceteris subtilior est transmutet. Iste autez aialis spũs in anteriori vẽtriculo cerebri generatus particulatim diffundit per organa sentiendi ex quo qnqz sensus perficiũtur pars tũ in eisdẽ cerebri vẽtriculis remanet vt sensus cõis ꝙ vis imaginatiua formet deinde transit ad medium ventriculuz. s. ad cellulam logisticam ad pficiendum intellectum. Deinde transit ad cellulam memorie vt impressiones factas in alijs cellulis ibi condat ꝙ postea inde per medullam spine dorsi que dicitur nucha transit ꝙ penetrat ad neruos motuos. vt sic motus voluntarius in omnibus inferioribꝰ partibꝰ corporis generet. Sicut ergo animalis spiritus seruit sensui. intellectui. ꝙ motui. Sic quoqz spiritussanctus acuit sensuz ad discretionẽ: elleuat itellectũ ad contemplationez. ꝙ mouet affectuz ad dilectionez. ¶ Item sicut animalis spiritus pficit tam sensus interiores ꝫ exteriores Sic quoqz spiritussanctꝰ perficit ꝙ illuminat ad discernẽduz ꝙ diiudicandũ tam interiora propria ꝫ exteriora aliena. Vnde Apostolus dicit ꝙ spũalis hõ oia diiudicat. ꝙ ipe a nemine iudicat prime Corin. ij.

¶ Capitulum. lxx.

Ponsa xpi ꝺz in se hẽre illa que etiam reperiuntur i bona spõsa hominis scz vt sit frequẽs ad orandũ. ꝙ devota quo ad deuz. subiecta quo ad maritum. idest christi obsequiuz. affabilis ꝙ benigna. s. quo ad miseros. pacifica quo ad vicinos vel quoscũqz cõsocios circunspecta quo ad filios. s. quo ad suos mores ꝙ actus quoꝝ nos sumꝰ principia sic̃ patres natoꝝ sicut Ysbs dicit in Ethic. mãsueta quo ad subditos. i. quo ad sẽsus proprios quos ꝺz sponsa christi mansuete refrenare. ¶ Itez patiens in tolerãdis. sedula ꝙ diligẽs in agendis. modesta in habitu. sobria in motu. tacita in affatu pudica in visu. honesta in gestu. matura i incessu. verecũda i publico. hilaris marito siue christo. cõtinẽs in occulto scz loco vel corde. Talis ergo est laudanda que plus moribus ꝫ carnis delitijs plus virtutibus ꝫ splẽdidis vestibus studet placere marito siue christo ꝙ plus causa prolis .i. boni operis ꝫ libidinis. idest ꝫ delectatiõis vel commodi temporalis in bonis matrimonij. i. i spũalibus exercitijs quersat. ꝙ plus curat hr̃e filios gr̃e ꝫ nature.

¶ Capitulum. lxxi.

Yperbia inducit ruinã sicut ventositas inducit epilentiam. Dicit. n. Auicen. ꝙ multotiens sentit epilẽticus aliqd elenari ex pollice pedis sui. quod ẽ sicut ventositas frigida ꝙ tendit versus cerebrum ipsius. cuz ergo peruenit ad coz ꝙ ad cerebrum ipsiꝰ incurrit epilentiam. Hec ergo ventositas frigida est elatio superba que mentem tumefacit ꝙ feruorem spiritus extinguit. hec surgit ex pollice pedis. i. ex pre excellentia honoris. Nam pollex ceteros digitos precedit grossicie ꝙ ordine. quia est inter digitos primus ꝙ magis corpulentus. Et iõ tanꝫ pollex in pede est homo hꝰ

noratior ꝛ opulentior in plebe. ex quo vē tositas surgit qñ de excellentia superbit. ꝛ hec tunc cor tangit quando delectatur in prerogatiua honoris. Sed tunc ad cerebrum pertingit cū ad sensum eius ꝛ rōnē peruenit. vt. s. se ceteris estimet meliorem quo se pre cunctis videt recipere honorem sed ex hoc incurritur epiētia. qz nōnunq̄ ex occulta mētis superbia sequitur manifesta ruina. Nam in epiētia est casus ꝛ prostratio corporis Prouer. xvj. Ante ruinam exaltatur spiritus. ¶ Ite superbie tumor aliquando etiam penitētes ꝛ dominum diligentes inuadit ꝛ occidit. Cuius exemplum apparet in dolore stomachi. Nam sicut dicit Auicē. quādo apparet, cum dolore stomachi super pedem dextrū aliquid simile vesice patiens moritur in. xxvij. diebus. Est enim quasi dolor stomachi penitentia ꝛ dolor peccati. Nam sicut dolor cruciat stomachum sic conscientia peccati remordet ꝛ cruciat animū. Est aūt velut pes anime amor eius. sed tanq̄ pes sinister est amor tpaliū. tanq̄ vo dexter pes est amor spiritualiū. ergo aia penitens debet habere dolorem quo purificetur ꝛ pedem dextrum id est amorem spiritualiū quo pmoueat. Sed inter hec cauēda est vesica. i. tumenda est superbia. Est. n. tumor superbie velut elevatio vesice que tunc in pede dextro nascitur. quando de spiritualis operis pfectu aliquis extollit̄ sed hoc patiens ad mortem appropinq̄t quia omnis intumescens superbia ad ruinam peccati festinat Pro. xvij. Qui altaz facit domū suam. s. mētis querit ruinam.

¶ Capitulum. lxxij.

Entatio peccati assimilat icubo. Nam incub⁹ sm Auicē. ē egritudo i qua hō sentit cū in somnū i gredit fantasma graue super se cadens ꝛ comprimens ipsuz. ꝛ angustiat eius spūs ꝛ intersecat̄ vox eius ꝛ motus ei⁹ forte pfocat̄ ꝓpter potoꝛ oppilatiōes. ꝛ cū ab ipso separat̄ excitat cū subito. Talis ergo incub⁹ temptationem pcti designat ꝓpter noues. ¶ Primo qz talis egritudo dormiētez occupat. accidit. n. in somno. Est aūt dormiēti filis q; tentatiōibus resistere negligit. Vñ ꝙ hec egritudo accidit dormiēti ꝛ non vigilanti significat ꝙ tentatio preualet negligenti nō aūt solliciter resistenti. Vnde Matth. xxvi. Vigilate ꝛ orate vt nō intretis in tentationez. ¶ Secūdo quia hec egritudo fantasiādo grauat. Videt. n. qui hoc patitur fantasma quoddā graue sentire quasi sup se cadēs ꝛ ipsuz cōprimēs. cū tamē non sit qđ videtur. qz non est pondus exterius sed interior egritudo sed nihilominus ipsuz grauat vt pondus. In quo significatur ꝙ etiam in tēptatione diabolus peccatorē deludit vt videatur peccatum ee id qđ nō est. sez magis delectabile vel magis vtile esse vel minus periculosum ꝙ postea inuenitur. Et sic illudēdo inducit ei pondus ꝛ graueding peccati. Aliquando etiaz tentatio peccati est vt fantasma terrēs vt qū diabolus tentando persuadet dicens. Nisi feceris hoc tale malum accidet tibi. puta nisi fenus exercueris ad paupertatem ꝛ miseriam deuolueris ꝛ similia. Et superinducit peccatum quo postea conscientia plurimū grauatur ps. Iniquitates mee supergresse sunt caput meuz ꝛc. Prouer. xiij. Stultis illudit peccatum ꝛ Matth. vj. Putauerunt fantasma esse ꝛc. ¶ Tertio quia incubus spiritum angustiat: angustiatur enim valde spiritus hoc patientis. ꝛ sic homo postꝙ tentatiōi consensit ꝛ peccatum fecit angustiatur ex remorsu cōscie tie spiritus eius Ap. Ro. i. Tribulatio ꝛ angustia in omnē animā operantis malū ¶ Quarto qz incubus hominez voce priuat. Non enim potest loqui qui hoc patitur. ꝛ hoc facit in peccante verecundia peccati. qz. s. ei tollit vocem confessionis. Luce. i. Eris tacens ꝛ non poteris loqui. ¶ Quinto qz corpus imobilitat. qz talis non potest membra mouē. ꝛ sic postꝙ peccator cadit in peccatum non habet motū vite vel operis interioris meritorij. Exo. xij. Fiant imobiles quasi lapis. ¶ Sexto qz qñq̄ ipsuz pfocat. s. ꝓpter potoꝛ oppi

lationes.z hoc est quādo diabolus omnem potū.i.omnē viam seu meatū peccatori precludit ne possit de peccato exire. Thre.iij. Conclusit vias meas lapidib⁹ ⁊c. ¶ Septimo q; egritudies piculosas prenūciat. Mā vt dicit Auicē. Talis incubus antecessor est periculosarum egritudinuz aut apoplexie.aut epilentie.aut manie.q; sez postꝫ homo in tentationē cadit z peccatum pficit tria mala ꝓsequit.s. debilitatem ociositatē ꝓcipitabilitatem. Siquidē ex vnius peccati mortalis ꝓsensu vel opere anima debilitatur q; se tenere non pōt nisi ad altō cadat. Hāc debilitatē designat epilētia in qua est corpis ꝓstratio. Mō.n. est possibile sicut dicit Aui. vt patiēti actu epilētiā remaneat erectio corporis. Vnde necesse est ipsum cadē. nec hz possibilitatē postꝫ cecidit erigēdi se. Et sic etiā peccatori accidit postꝫ in peccatū cecidit. q; non est in eo vnde se erigē possit pō. Spiritus vadens.s.sponte in petū.z non rediens a petō nisi p diuinū auxilium. ¶ Jtē priuatur homo ꝓpter petū omni ope meritorio vite eterne q̄diu manet in eo. Et sic quātuz ad meritū efficitur ociosus. z hoc designatur in apoplexia. in qua vt dicit Auicē. est membroꝝ ociositas ꝓpter priuationē sensus z motus. ¶ Jtē p petū efficitur homo vt maniacus qui ē furiosus z ꝓceps. z sic petū facit hominē ꝓcipitem vt frequenter operet absq; cōsilio rōnis. Deu.xxxij. Gens absq; cōsilio est z sine prudentia. ¶ Octauo q; subito excitat. Mā cū incubus talis a dormiēte sepat subito excitat eū. Sic q̄ desinit z sepat ab hoie delectatio peti. tūc homo excitat z ꝓpēdit q̄ male fecerit. vel q̄ sepat ab hoie possibilitas peccādi p mortē. tunc excitat aia misera q̄ prius in petō dormiebat. q; tūc oculos pena aperit quos culpa claudebat. vl postꝫ per priuam sepat a culpa tūc aia excitatur a sua negligētia. ¶ Nono q; hanc infirmitatē multiplex cā generat. Haz sm Auicē. q̄q; est ex grosso vapore. q̄q; ex subito frigore. q̄q; ex debili cōplexione. Est.n. primo vt ibe dicit huiꝰ egritudinis cā vt plurimū vapor materia ꝓ grossarus sanguincarum aut fleumaticarum aut melancolicarum eleuatus ad cerebrū subito in dispositione getis z motus z vigiliarū resolutus. Et in ꝫ signatur tentatio prouenies a carne que nūc ex humore sanguinis intendit ad luxuriam. nūc ex fleumatico ad pigritiam. nūc ex melācolico ad gulam siue tristitiam. Sūt.n. melancolici ecdices vt dicit Ysbs in libro de somno z vigilia. Et iterū sunt tristes. Quādoq; vero fit incubus ex frigore vehementi irruenti in caput subito apud somnū. Et hec est tēratio diaboli q; tunc quasi frigus subito irruit cū hominē dormientē. i. negligentem cernit. Vnde Piero. Sēper aliquid boni facito. ne diabolus te inueniat ociosum. ¶ Jtē incubus vt Auicē. dicit fit ꝓpter debilitatē cerebri aut a caliditate sua aut a malitia complexionis quā habet. sic tentatio que est a mundo inducit debilitatez cerebri. i. animi q; precipue in cerebro vigent virtutes aiales. Et hanc debilitatē animi inducit tentatio mundi aut caloze prosperitatis aut malitia aduersitatis. i. Joh. v. Totus mundus in maligno positus est. Augu. in sermone sancti vincentij. Duplices autem producit mundus ꝫ milites xpi. blandit vt decipiat. terret. vt frangat. nō vos teneat voluptas propria. nō vos terreat crudelitas aliena. z victus est mundus. ad vtrosq; aditus occurrit christus z non vincitur christianus.

¶ Capitulum.lxxiij.

Ribulatio diuina domat z excludit supbiam. sicut febris longa excludit epilentiam. dicit enim Auicēna. q; epilentia multotiens resoluit per febres quas tolerat patiens eam. z propter febres longas vt quartanā. ꝓpter vehementiam fortitudinis sue. z propterea q; digerit materiam melancolicaz. sed quid est febris longa nisi afflictio diuturna que sua fortitudine elationem mētis prosternit z sua diuturnitate corpus consumit z atterit supbiam carnis.

¶ Capitulum.lxxiij.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

TRistitia penitentie de peccatis perpetratis assimilatur cholere nigre ideſt melancolie. ¶ Primo ratione dominij. quia melancolia dominatur i latere ſiniſtro qz. ſ. triſtitia de peccatis vitijs animi ſubijcitur que ſunt in ſiniſtra parte. ¶ Secūdo ratione principij. qz ſedem habet in ſplene. qz licet cōtriti triſtent de perpetratione culpe. tamen gaudent in ſpe de cōſecutione venie. Nam vt dicunt Phyſici de ſplene generatur riſus ex q̄ vicinitate ſegtur q̄ melancolici aliquando rideant aliquando fleant. ¶ Tertio ratione qualitatum. quia melancolia frigida eſt ꝛ ſicca ꝛ frigus ꝛ ſiccitas aliquando in bona ſignificatione accipiuntur aliquando in mala. In mala ſignificatiōe accipitur frigus Canti. ij. Vbi dicitur. hyems tranſijt iber abijt ꝛ receſſit. vt ſcilicet in frigore hyemis accipiatur tempor tentatiōis. Sed in bona ſignificatione accipitur in Pſ. vbi dicitur. Tranſiuimus per ignē ꝛ aquaz ꝛ eduxiſti nos in refrigerium. vt poſt eſtum ꝛ diſſolutionem tranſeamus ad requiem. ignis enim vrit aqua diſſoluit. vrit enim tribulatiōis aduerſitas diſſoluit blandiētis mūdi proſperitas. vas autem igne ſolidatuz aquam non timet. poſt tranſitū vero tribulationis educet nos dominus in refrigerium mentis. Similiter ꝛ ſiccum duobus modis accipitur quandoqz in bonuz ſicut Pſ. ait Siccam manus eius formauerunt. ſiccam eni vocat cordis noſtri terram a malis humorib⁹ exiccatam. Aliqñ vo in malā. ſicut dr. Nu. xi. Alia noſtra arida eſt. i. more carnis gre celeſtis. ergo triſtitia pnie ad modū melancolie eſt frigida. i. refrigeratiua a vitioruz ardore. ꝛ ſicca. i. a vitiorū humoribus ſiue fluxibus ſiccatiua ꝛ reſtrictiua. ¶ Quarto rōne effectuū. qz melācolia facit hoies iracūdos: qñqz timidos. quādoqz vigilantes. qñqz dormiētes. Similiter triſtitia pnie facit hoies iraſci ſibi ipſis Pſ. Iraſcimini ꝛ nolite peccare. ¶ Item facit pauescere ꝛ timere diuinum iudiciū Pſ. A iudicijs tuis timui. ¶ Itez quandoqz facit vigilantes. i. intentos celeſtibus deſiderijs. quādoqz dormientes. i. grauatos curis. ¶ Quinto rōne ſimilitudinū. qz ſilis eſt melācolicus autūno terre ꝛ ſenectuti. vt intelligamus in autumno maturitatem. in terra ſtabilitatē. in ſenectute morum grauitatem. ¶ Sexto rōne purgationum. qz purgatur per oculos. Et ſiliter ab his vitijs de qbus triſtamur ſi per cōfeſſionē electa fuerint lachrymis purgamur. ¶ Itē triſtitia ꝛ dolor peccati aſſimilatur dolori ſtomachi. Nā ſm Auicen. In dolore ſtomachi inuenitur q̄druplex diuerſitas qz quidam ſunt qbus accidit dolor ſtomachi nō qdem qñ comedūt ſed in fine ſpacij cōprehenſionis cibi in ſtomacho ꝛ poſt horaz decimā que ſequitur eaz. Et tali qdem dolori aſſimilat triſtitia peccātis q̄ puenit ex remorſu cōſcientie. qz licet peccator dum comedit. i. duz actu peccatū agit non triſtitiā ſed delectationē ſentiat de peto tñ in fine ſpacij comprehēſionis cibi. i. in fine complexiōis peccati. ſ. poſt conſenſum vel poſt peccati actum ſegtur triſtitia animi ex remorſu ſcientie ꝛ rea tu peccati. Vnde Phs dicit q̄ beati replē tur penitudine. ꝛ bñ poſt decem horas qz in trāſgreſſione decalogi. i. decē preceptorum legis omne peccatū perficitur. Vnde Amb. dicit q̄ petū eſt tranſgreſſio diuine legis ꝛ celeſtiū inobediētie mādatoz. Aliī vero ſunt qb⁹ accidit dolor ſtomachi dū comedunt ꝛ ſedatur poſt digeſtionem. Et huic dolori aſſimilat triſtitia penitentiuz qui dum comedūt. i. dū petā ſua cōſiderāt vel comedūt. i. duz vbū predicationis qō eſt cibus mētis audiēdo recipiūt compunguntur ꝛ contritione recipiūt. ſed cōtritiōis dolor poſt digeſtionē ſedatur. Quia ſicut eſt triplex digeſtio cibi i ſtomacho in epate ꝛ in membris. ſic etiā eſt triplex purgatio peccati. ſ. in corde in ore ꝛ in opere. i. in cōtritione cordis. in cōfeſſiōe oris. ꝛ in ſatiſfactiōe operis. Dū poſt digeſtionē completā ſtomachi dolor ſedat qz poſt plenaz purgationē peccati penitentis dolor mitigat. Aliī aūt ſunt quorum dolor nō ceſſat quouſqz euomāt qōd á ſicut acetū ex quo

UNIVERSIDAD DE MURCIA

bullit deinde sedatur dolor eorum. Talis est dolor et pena in purgatorio existentium qui nō cessat.i.nō deficit quousq; cruciet et expietur peccati reatus.qui recte assimilat aceto bullienti.s.ut ad modū aceti pungit dolore et bullit ardore.Est.n. vehemēs dolor ex dilatione premij et vehemens ardor ignis existentē ibi.Quia sicut dicit beatus Augu.Licet ille ignis eternus nō sit tā est miro mō grauis in tū qr excedat oēs penas quas vnq; in carne aliquis passus fuit.Alij vero sunt quor dolor sedatur. nō cū vomitu sed cum descensione cibi.et talis est tristitia trascentis qui licet nō cruciat.i.licet iram a corde non abiciat neq; iniuriam remittat tamē cū cibus a stomacho descēdit.i.cū memoria iniurie ab animo discedit tristitia et ira sedatur.

¶ Capitulum.lxxv.

Verba bonor hominus dñt esse similia lingue. Nam lingua est influentie spūs receptiua.et talis fuit lingua prophetarum et apostolor qui spūsancto inspirāte locuti sunt sm illud Mathei.x. Non enim vos estis qui loquimini.sed spiritus patris vestri qui loquit in vobis. ¶ Secūdo qr lingua est de tenera et molli materia.s.de carne.qr interdū loqui debem⁹ mollia et placabilia vba Pro.xv. Lingua mollis confringit duriciam et Pro.xv. Lingua placabilis lignū vite. ¶ Tertio lingua est in cōplexione calida et humida.et sic lingua bonorum est feruida et deuota. ¶ Quarto qr lingua in dispositione est tenuis et longa.et talis est lingua doctorū.s.tenuis idest subtilis ad exponendum.et longa ad continuādum et multiplicandum. ¶ Quinto quia lingua est ad similitudinem gladij facta:et hoc est vt sit ad defensionē veritatis.et expugnationē errorū.Isa.xlix. Posuit os meum dūs quasi gladiū acutū &c. ¶ Sexto qr lingua est in corio rubicūda vt.s.verecundetur proferre verba inhonesta et indecentia. ¶ Septimo qr est vocis et modulationis formatiua.et ideo est in concauo posita.vt.s.sit suauis et dulcis sicut et est modulatio musica. ¶ Octauo qr lingua et saporis discretiua vt.s.sit sapida et discreta ad loquēdū. ¶ Nono qr est cōceptionum aie interpretatiua.vt.s.loquatur verba deliberata et prius in aia limata. ¶ Decimo qr est labijs quasi claustro duplici circumsepta.s.vt sciat se claudere tacendo et aperire loquendo. ¶ Undecimo qr lingua est oris humectatiua. Mā sm Constan.in lateribus ligamentor lingue sunt quedā vene vocate salinales.q salinaz lingue administrant.inicium vo lingue vnde exeunt he vene est caro glandulosa et alba ipsius salive generatiua que linguā humectat et ciborum siccitatē temperat.et eorum succositatē augmentat. Iste autē due vene q̄ administrant lingue salinaz sapientie idest saporose doctrine sunt vita et scientia. ¶ Duodecimo qr est ligua grauidor animalū et fetuū significatiua. Mā sicut dicit Arist.in. vj.li.de aialibus qualis est vena sub lingua talis est fetus generatus ab ea. Oues enim aliquando habent sub lingua venas albas et tunc pariunt fetus albos. etsi habuerint nigras pariunt nigros.et varias pariunt varios. Vene autem sub lingua existentes vel ad linguaz venientes possunt etiam dici cogitationes et affectiones q̄ lingua exponunt.Et quales sunt in hoīe cogitationes et affectiones.tales etiā sunt lingue locutiones.et tales etiā sunt fetus.i.opationes.s. vel nigre.i.male. vel albe idest pure.vel varie.i.mixte sicut opera hypocritarum. ¶ Item vba malorum assimilantur lingue. ¶ Primo qr lingua est in lubrico posita.Et sic mali habēt linguam lubricam.i.labilem ad verba inhonesta et mala. ¶ Secundo qr lingua est acuta et maxime lingua quorundaz serpentū Ita mali ad modū gladij habent linguas acutas ad percutiendum et diuidendum proximos pē. Acuerūt linguas suas sicut serpentes.Et iterum. Lingua eorum gladius acutus. ¶ Tertio quia quorundam aialium lingua est venenosa et mortifera. sicut serpentis et draconis et rabidi canis.cuius lingua semper apparet iuxta os et distillat venenum et infict aquam si cadat in eam.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

be q̄ si qs bibat vt dic̄ Aug. efficit rabid⁹. Hec ligua venēosa ē ligua iniciēs ⁊ alios corrūpēs vel ledēs siue p detractionē. Et hec est ligua serpentis mordentis ⁊ tortuose incedentis. siue per malam suggestionem. Et hec est ligua draconis infernalis idest demonis cuius est mala suggerere. Vñ etiā homines q hec faciūt sunt quasi ligua ei⁹. vel etiam p malam doctrinam corrūpēdo fidē sicut heretici faciūt. Et hec est ligua canis rabidi cuius venenū inficit aquas sapientie salutaris idest sacre scripture per falsas expositiones. ita vt bibēs ex ea i. eorum doctrinā recipiēs spūaliter efficiat rabid⁹ ⁊ infect⁹. ¶ Quarto quia aliqua lingua est i colore varia. sicut sm Aris. Serpentium lingue sunt nigre siue livide. subrufe. maculose. ⁊ ad motum velocissime. ita vt cum sint in motu bifurcari videantur tam velociter agitāt Lingue ergo livide sunt invidorū vbi se adulatorū. q sub rufedine idest sub dulcedine verborum. Nam rufedo ē color mellis: immittunt aculeū deceptionis. sed maculose sunt lingue infamatorum qui aliorum famam maculare sepissime conantur. ad modum autem lingue velocissime sunt lingue relatorum qui verbum auditum vel conceptum retinere non possunt quin statim proferant. Bifurcate autem sunt bilinguium. Omnes autez tales linguas optabile esset q deus siccaret ⁊ abscideret. quia tunc cessaret' venenum de quo dicitur in ps. Venenum aspidum sub labijs eorum. Dicitur enim q lingua aspidis quamuis in corpore serpentis viuentis sit plena veneno mortifero tñ ab eius corpore separata ⁊ siccata venenum amittit ⁊ alterius serpētis venenum prodit. Vnde presēte veneno sudare consueunt. ¶ Item verba hominū assimilantur sputis. ¶ Primo quidem quia sputū venenosis animalibus resistit. Vñ dicit Ambrosius q sputum hominis est venenum animalibus venenosis ⁊ maxime si homo ieiunus sit. Sic verbum hominis sobrij ⁊ placati mittigat vl' extinguit venenum hominis irati ⁊ intemperati. Nam responsio mollis frāgit irā. ¶ Secūdo qz sputum superfluitatem reumatis minuit. Vnde dicit Galienus q ptysicis vtile est spuere. Vnde dum spuunt se a superfluitate exonerant qua retēta suffocati morīuntur. Sic quoq; per verba confessionis exonerat se peccator a superfluitate peccati qua anima suffocatur ⁊ occiditur ¶ Tertio quia sputum aliquando quidē digestum aliquando vo indigestum existit. ⁊ hoc pertinet ad verborū varietatē. quia aliquando loquitur homo cōsulte ⁊ premeditate. ⁊ tūc loquitur sapienter. aliquādo vero precipitanter ⁊ inconsiderate ⁊ tunc etiaz vt plurimum loquitur iepte Vnde ponitur differentia inter sputū ⁊ saliuam quia saliua est superfluitas naturalis nutrimēti pectoris ⁊ generatur digesta. Sed sputum est illud quod ad pectus aduenit sm diuersitatem cursus naturalis. vel preter naturā nec est semper digestum sm Galienum. Per saliuam ergo que semper est digesta intelligitur sapientis locutio que semper est premeditata ⁊ ordinata. sed per sputū quod quandoq; est digestum quandoq; non intelligitur communis locutio aliorum hominū que aliquando est considerata aliquando nō. ¶ Quarto quoq; qz sputuz interiorem coruptionem ostendit. Dicit enim Galienus q in sputo tria sunt attendēda scilicet color. odor. ⁊ sapor. Nam si sputuz est in colore liuiduz cordis significat lesionem si sanguineum sanie admixtum pulmonis significat vlcerationez si fuerit vero in odore fetiduz interiorum significat coruptionem. ⁊ si in sapore fuerit amarum vel aciduz humoris significat coruptionem in stomacho ⁊ in pulmōe. Quidam enim sunt qui habēt verba livida ⁊ maliuola ⁊ hoc significat lesionem cordis per invidiam. Quidaz vero habent verba sanguinolenta idest comminatoria ⁊ contumelioza admixta sanie idest rabia ⁊ furore. ⁊ hec ostendunt lesionem pulmonis per iracundiam. Nam pulmo ē cordis flabellum. quia ad temperamentuz ⁊ refrigeriū continue aerez attrahit ⁊ emit

tit. Vnde psalmo potest dici quoddam re
frigerium cordis. Sed ira dum sanguinē
circa cor incēdit & ebullire facit cordis re
frigerium impedit etiam corporale. Dicē
enim Damascenus q̄ ira est feruor eius
qui circa cor est sanguinis ex euaporatōe
fellis fiens. Et quia iracundia cor incēdit
ideo iracundi proferūt verba sāguinolē
ta & comminatoria & maledica. Quidam
vero p̄ferunt verba fetentia idest infamā
tia quia infamia cōparatur fetori ,vel feti
dā sputa sunt vba turpia idest carnalia &
immunda que signa sūt interioris corru
ptionis. illa quidē odij hec vero luxurie.
Quidam vō proferunt verba amara &
fellea significantia corruptionem in sto
macho. i. in memoria per reminiscentiaz
iniurie recepte. Est enī memoria recepta
culū cognitoz sicut stomachꝰ cibor. Sz nō
memoria est etiam ꝓseruatiua receptoz.

¶ Capitulum. lxxvi.

Virgines affimilāt femori
bꝰ. Prio q̄ femora sūt ex
magnis offibꝰ ꝓpōsita vt
dicē Cōstā. qō necessarium
fuit q̄ omnū offiū corpis
sūt fūdamēta .vl q̄ por
tāt maiores neruos vl lacertos p quos
fit pedum motio voluntaria. Sic vgines
indigent magnis offibus. i. viribus quia
sicut dicit Aug. Inter omnia certamina
christianorum duriora sunt prelia casti
tatis ps. Accinge gladio super femur
tuum. gl. Hoc enim super femur accingit
q̄ cōtra tentationes carnis vniuersalr p
liatur. ¶ Secundo q̄ femora sunt tota a
parte supiori concaua. Et sic vgines a pte
supiori. i. a pte mētis dēt esse ꝓcaue. i. hu
miles vt sint ad diuinā grām recipiēdam
& ꝓseruandam habiles sine qua nihil va
let virginitas Aug. Quid ꝓdest enim cō
tinētia si dominet superbia: quasi diceret
nihil. ¶ Tertio q̄ femora a parte anterio
ri sūt gibbosa duo hītia acumina. Dī sūt
exterius fortia vt ibi locū habeāt lacerti
& nerui. qui si essent intrinsecus lederētur.
Sic vgines dēt esse fortes ꝓtra exterio
ra ꝓuocātia & ꝓpellentia ex pte carnis vel
mundi. & sūt necessaria duo acumina. scz
oro. & abstinētia. Dī sūt etiam femora ex
pte supiori grossiora. sz interi⁹ graciliora
q̄ ꝓ oroem ingrossāt & ipinguāt spūs. & ꝓ
abstinentiā attenuāt & coartāt ps inferior
idest caro.

¶ Capitulum. lxxvij.

Virtutes interiores anime
quinq̄ sensibus corporis
adaptantur. Nam visus
anime est fides. cū q̄cūq̄ ca
ret cecus est. & assimilat illi
qui erat cecus a natiuitate.
q̄ scz oēs sine fide nascunt. Illū cecū cum
dñs illūinaret exposit i terrā & fecit lutuz
de sputo & liniuit sup oculos eius. q̄ tūc
illūinat mentis oculos. cū fidē verbi icar
nati suscipit intellectus. Et q̄ fides illūinat
satis ondit .Mat. x. quando curauit dñs
barthimeum cecum a quo cum domin⁹
quesiuisset. quid vis vt tibi faciā. Respō
dit. domine vt videam & dixit ei. Respice
fides tua saluum te fecit. & confestiz vidit
Ac si diceret. fides est que te illuminat.
Auditus autem est obedientia. ps. Po
pulus quem non cognoui seruiuit mihi.
i auditu auris. obediuit mihi: & Leuitici.
xxij. dicitur. Si inueneris ouem & bouez
aure & cauda amputatis voluntarie offer
re poteris. Potuz autem ex his solui nō
potest. Auris amputatio est obedientia i
pfecta que si seculari sufficit qui voluntra
rie offert nō tamē claustrali qui ex voto
obedire tenetur. ¶ Odorat⁹ est spes. Vn
de ille odoratu caret qui spem non hz.
In ezechiele cōminatur dominus mulie
ri adultere. precidam aures tuas & nares
tuas. Aures enim naribus in precisione
iunguntur. quia a quibus mandatorum
obedientia tollitur frustra de vita eterna
speratur. ¶ Gust⁹ ē charitas Job. xxxiij
guttur escas gustu diudicat. Prudentia
enim mundi habens palatum infectū tem
porali bōa iudicat dulcia tanq̄ vera bo
na. sed gust⁹ charitatis illa respuit nec li
benter suscipit quia meliora bona esurit
Pro. xxvij. Anima esuriens amarum ꝓ
dulci sumet. ¶ Tactus ē hūilitas quia ta
ctus maxime nobis adheret. vt pote sine

UNIVERSIDAD DE MURCIA

quo animal viuere non potest. talpa enim
viuit sine visu. musca sine auditu. ⁊ filz i
nemi de aliis sensibus. sed nullū animal
viuit sine tactu imo aliquod viuit solo ta
ctu vt ostrea ⁊ concha. ¶Humilitas igitur ad
modum tactus maxime dicitur adherē
quia nihil ex nobi habem⁹ vnde superbire
debeam⁹ Eccli. x. Quid superbit terra ⁊
cinis: ⁊ ¶Diche. vj. ¶Humiliatio tua in me
dio tui. sed quia tactus duas hz man⁹ eti
am patientia que humilitatis comes ē ta
ctui comparatur: ¶Hec enim est qua filij dei
ꝓbantur Gen. xxvij. dixit Isaac. accede
huc vt tangam te ⁊ ꝓbem an tu sis filius
meus. ¶Item vtutes assimilantur ossibus
¶Prio qz ossa sūt tot⁹ corpis solidamē
ta eo qz i ipis robur ē aialis. Vñ cum sint
oiuz stabilimēta ab exterioribus defēdūt
iteriora. Ita ēt ex vtutib⁹ ē totū robur ⁊
soliditas aie sine qb⁹ aia ab exterioib⁹ tē
tationib⁹ minime se defendere pt. ⁊ ō sūt
aie velut arma defensionis de qb⁹ ꝓphia
boetio loquit dicēs. Talia tibi contulera
mus arma que ni prior abiecisses inuicta
tc firmitate tuerentur. Job. x. Ossibus ⁊
neruis compegisti me. ¶Scdo qz ossa sūt
in corpore multiplicata. ⁊ hoc ꝓpt mot⁹
leviorem facultatem ⁊ ad vitandum cōt
pctis passibilitatem. tanta enim est inē mē
bra colligantia vt vno paciente omnia
sint compatiua. Vnde natura fere dupli
cauit omnia membra vt si vnum illoz dēfi
ceret alterū eius effectū suppleret. Vbi er
go oportuit plura ossa ꝓpegit. Sic vt aia
ad diuersa oportūa ⁊ meritoria opera fa
ciliter moueat. ⁊ vt contra diuersoz pas
siones tueat necessariū ei est vt diuersaz
vtutū habitib⁹ muniat. Et iō necessariuz
est aie nō vna tātū sz multas virtutes ha
bere. vt qō per vnā nō pōt p aliā suppleat
Ezech. xxxvij. Dimisit me in medio cam
pi qui erat plen⁹ ossibus. Talis enim camp⁹
ē anima vtutibus plena ¶Tertio quia
ossa sūt disparia ⁊ diuersimode figurata.
disparia qdē sunt qz in magnis membris
magna ⁊ in paruis parua. diuersimode ēt
figurata. qz quedam sunt longa quedā ro
tunda. quedā ꝓcua ⁊ quedā solida. Simi
liter ⁊ virtutes non sunt in omnibus pa
riter vel equaliter sed secundum maius
⁊ minus in sūt diuersis hominibus: siue
eedem virtutes siue diuerse. Dicuntur. n.
virtutes longe inquātum faciūt bonum
continuare sicut ꝓstantia perseuerātia ⁊
huiusmodi. Rotunde vo sūt inquātum
habēt nos ad superiora ab iferioib⁹ ele
uare. Mā sm mathematicos rotundū
siue sphericū sic est vndiqz eleuatū q̄ non
tangit planum suppositum nisi in pun
cto. Sic homines virtuosi non herent
iferioribus ⁊ tēporalibus nisi in puncto
necessitatis vndiqz. s. superiora petentes.
⁊ hoc precipue faciunt virtutes theolo-
gice scz fides spes ⁊ charitas. Concaue ve
ro sunt inquantum semper sūt apte susci
pere augmentum. concauum enim est be
ne receptiuum. Solide vo sunt inquātū
scz firmant hominem in bono. Ossa enim
solida facta sunt ꝓpter maiorē firmita
tē Job. xl. Ossa ei⁹ vt fistule eris. ¶Quar
to qz ossa sunt inuicez colligata. Sunt. n.
qbusdaz neruis iuicē stricta ne motu sol
uerentur. ⁊ vt sibi inuicē cooperent. Mā
minora super maiora radicātur. ⁊ maio
ra minoribus miro nature artificio coa
ptantur. Similiter virtutes omnes sunt
inuicem connexe ⁊ colligate ita vt vna
sine altera nesse vel haberi non possit. ⁊
minores virtutes in maioribus radicā-
tur sicut dicit Apostolus de charitate
Eph. iij. vt in charitate radicati ⁊ fundati
⁊c. Omnes etiam virtutes sibi inuicē co
aptantur vnde Grego. dicit q̄ omnes v
tutes vicaria ope se subleuāt Ezc. xxxviij
Accesserunt ossa ad ossa. ¶Quinto quia
sunt intrinsece medullata. vt. s. ex ipsa me
dulla nutriant. vnde ꝓpter euaporatio
nez medulle ꝑ poros ossiū carnes q̄ ma-
gis ossib⁹ sunt vicine magis sunt sapo-
se. Quasi ergo medulla intrinseca quibus
virtutes nutriuntur ⁊ sine qua conserua
ri non possunt est gratia diuina q̄ per ip-
sas virtutes operans circunstantes pro
ximos afficit ⁊ saporat Job. xxj. ¶Medul
lis ossa illius irrigantur.

¶Capitulum. lxxviij.

Vnitas fidelium ecclesie dz
eē sicut vnitas mēbroꝝ in
corpe quo ad septē. ¶ Pri
mo qdē qz mēbra quadā
ꝓportiōe quasi armonica
sūt mutuē ꝓiūcta: z fideles
ecclesie debēt esse simul ꝓiuncti p charita
tis amorem diligentes se inuicē ꝑm debi
tam proportionē. qz nō oēs sunt eqliter
diligēdi. ¶ Secūdo qz mēbra sibi inuicez
sunt administratiua z suaruz virtutum z
opationū mutuo communicatiua. Sic fi
deles ecclesie dēt sibi inuicez seruire z bo
na sibi mutuo cōmunicare ꝑm illud ꝑe
tri. iiij. Vnusqsq; sicut accepit gratiam in
alterutrum illam administrantes. Vnde
sicut superiora membra administrāt infe
rioribus influētiam z gubernationem in
feriora vo superioribus supportationez,
media vo impēdunt vtrisq; cooperationē
Sic maiores z supiores debēt inferiores
z simpliciores dirigere z gubernare. sicut
oculi inferiora mēbra dirigūt z rectificāt
Inferiores vo debent superioribus obe
dire z eoꝝ supportare sicut pedes z crura
pōdus superiorū supportant. Alij vo ꝙsi
medij debēt vtrosq; iuuare sicut manus
z brachia taz supiora ꝙ inferiora mēbra
defensant z iuuant. ¶ Tertio quia mem
bra ꝙdiu reguntur ab anima permanent
sana. z ad completionem sue actiōis sunt
sufficientia: ſz regimine spūs priuata toti
corpori sūt nociua. Similiter quoq; fide
les ꝙdiu regūtur a spiritusſancto ſcz duz
sūt in vnitate ecclesie z charitate sunt spi
ritualiter sani. sed quando regimine spiri
tussancti priuant ſcz p ſcisma vel per pec
catū mortale tūc potius sūt corpi ecclesie
pestiferi z nociui. ¶ Quarto qz tanta est
vnio inter mēbra qz pp mutuam inter se
colligātiā sibi sūt inuicē cōpassiua. Vnde
vnū mēbr̄ ab alio patiēs ꝝ se vindicat. ſz
potiꝰ illud iuuat. Et ideo si vnū membrū
fuerit lesū ad ipm ꝓfluunt hūores aliorū
mēbroꝝ. Sic etiā fideles xpi dēt sibi mu
tuo compassionez impendere de iniurijs
vel offensis non vindictam expetere sed
potius sibi remittere z dum aliquis pati
tur alij debent occurrere ad iuuandum.
¶ Quinto qz membra sunt per patientie
exēplū sui mutuo ꝓfortatiua: nam dolor
maior alicui mēbro superueniens dolorē
minorē alterius mēbri mitigat z eius pas
sionem alleuiat. vt non sic grauiter suum
malum sentiat dum malū cōmembri par
ticipat. sicut patet in freneticis quibus dū
brachia siue crura fortiter stringunt do
lor capitis alleuiat. Sic passio christi z alio
rū sanctoruz considerata dz dolores z la
bores nostros alleuiare. ¶ Sexto qz quā
to mēbra sunt nobiliora tanto vehemen
tius z citius sentiunt cuiuslibet lesionis
molestiā. Vnde oculus grauius ledi mo
dico puluere: ꝙ manus magno vulnere.
Vnde lesio que fit in iuncturis maxime ē
lesiua. eo qp per impedimenta talium im
peditur maxime vis motiua z resoluitur
totius corporis armonia. Sic peccata vel
delicta maiorum z grauiora z periculosi
ora sunt ꝙ aliorum. tum propter statum
tum propter scandalum. qđ. n. a maiori
bus delinquit facile trahitur a subdictis i
exēplum. ¶ Septimo qz mēbra sunt pro
inuicem se periculis exponentia. Nā tan
ta est membroꝝ dilectio vt sepe vnū vul
neretur vt aliud liberet. sicut in cauterijs
in cocturis in flebotomijs z incisioni
bus membrorum oñditur sicut dñs no
ster qui est caput nr̄m pro salute nostra se
morti exposuit. Et sic dr. i. Jo. iiij. Xps ꝓ
nobis aiam posuit z nos debemus p fra
tribus animam ponere.

¶ Capitulum. lxxix.

Christus habet se ad xpianos sicut pater ad filios. Nā primo pr̄ filios gene
rare nāliter appetit. Desi
derat. n. speciem multipli
care in filijs. vt nām quaz
non pōt in se seruare seruet in filijs. Sic
xps nos appetit in fide spūaliter genera
re. z ideo dedit eis potestatem filios dei
fieri his qui credunt in noie eius vt dicit
Jo. i. Item desiderat nos in fide multipli
care. qz vult omnes hoies saluos fieri. z
ad agnitionem veritatis venire. ſz etiam

UNIVERSIDAD DE MURCIA

hāc generationē seu multiplicationem filiorum non appetit deus propter defectibilitatez nature sue sicut ē in hoie. imo ꝓpter suaz bonitatē quā vult quātū ē in se omnib⁹ ꝯmunicare. ¶ Secūdo qr pat ad filiorum generationem de sua substrā fundit. z tñ suā naturam ñ minuit qr scz christus vt nos filios dei faceret sine diuine nature sue minoratione seipsum nobi dedit. ¶ Tertio qr pater tenerrime filios diligit. Dñs sepe sibi necessaria subtrahit vt filium suū pascat. sic xps vt dicit Apo. Cū esset diues propter nos factus ē egenus zc. Et marie pater filium diligit quez sibi magis similem conspicit. z in ipsuz sepe oculum iacere ꝛ suescit. Sic christ⁹ magis illum diligit qui ei per similitudinem gratie magis appropinquat z illum oculo amoris z gratie feruentius respicit q sibi per fidem formatam conformior existit ps. Oculi mei ad fideles. ¶ Quarto qr pater filium erudit et verbis instruit. Sic xps. z verbis z exemplis nos erudiuit Actū. i. Cepit iesus facere z docere ad Titu. ij. Appuit gratia saluatoris nr̄i dei in omnibus erudiens nos zc ¶ Quinto quia pater ex amore filiuz veritatibus corrigit. Sic christus flagellat omnez filiū quem recipit vt dicitur Heb. xij. Et ideo omnes q volūt viuere i christo persecutionez patiuntur sicut dicitur. ij. Thi. iij. ¶ Sexto quia pat filiū sub custodia tutorum constituit. Et sic xps fideles suos sb custodia platoꝛ Gal. iij. Quāto tempore heres paruul⁹ ē nihil differt a seruo cum tamen sit dominus omniuz sed est sub tutoribus zc. Talis debet esse bonus christianus scz heres futur⁹ celestez gloriam speraudo. paruulus se humiliādo. seruus autem mandata dī custodiēdo. dominus omnium scz temporaliū ea contemnendo. sub tutoribus idest sub platis se volūtarie subyciendo. ¶ Septio quia pater filijs hereditatem acquirit. sic christus acquisiuit nobis celestem hereditatem Apo. Gal. iij. Si filij. z heredes. ¶ Itē christiani dñt se habere ad christū sicut filij ad patrē. Primo quia pater a filijs est honorandus Exo. xx. Honora patrem tuum. Sic christus est honorand⁹ z venerandus magis q̄ pater carnalis. qr ipse est pater spirituum z Gal. i. Si pater ego sum vbi est honor meus. ¶ Secūdo quia pater est sustentādus alias propter ingratitudinez esset filius exheredādus. Maz nulla maior ingratitudo esse dicitur q̄ si pater a filio relinquitur. si non ei necessitatis tempore subuenitur. Sic christ⁹ est sustentandus i paupere alioqui priuabitur q hoc ꝓtermiserit ceteris heredita te dicente christo in iudicio talib⁹ ingratis filijs. Discedite a me zc. Esurivi enim zc. ¶ Tertio quia pater ē a filio supportādus. Ille autez christum supportat qui ꝓ eo tribulatiōes ferre nō recusat. ¶ Quarto qr pater est a filijs exaudiend⁹. Et christiani dñt exaudire christum admonētē vel christum. i. paupere in nomine christi petentē. ¶ Quinto quia pater est a filijs immitand⁹. vnde dixit christ⁹. si filij abrae estis zc. Sic christiani vt filij dñt imitari christum Eph. v. Estote imitatores zc. ¶ Itē christ⁹ se hz ad ecclesiā sicut vir ad vxorem: quia tanta est coniūctio viri cuz vxore vt ꝓpter eā omnia pericula subeat. Et sic christus per ecclesiam subijt oia pericula dolorū z passionū. ¶ Secundo quia tāt⁹ est amoz viri ad vxorē vt amorem eius amoꝛi matris preferat z ꝓpter eā patrē mrez z patriā dereliquat. Juxta illō dñi. quāobrē relinqt homo zc. Beñ. ij. Sic christus tantū dilexit ecclesiam vt reliqueret q̄dāmodo patrem qr cū i forma dei esset. i. equalis patri exinaniuit se metipsum zc. quāq̄ christus nec a patris natura se dimiserit. nec eam in se minorauerit ex natura hūana. Reliquit matrez ipsam scz deserens moriendo. ¶ Itē reliquit patriaz scz celestem in mundum descendēdo. vt dicatur celū reliquisse iquātū naturā celestē vel angelicam. non assūpsit. ¶ Tertio quia maritus vxorē ex zelo magno corripit z castigat. Sic christus castigat ecclesiam tribulationibus eaz exponendo. quod totuz est ex amore vt fiat z adulterino amore mūdo ñ adhe-

reat. ¶ Quarto quia marit⁹ uxori custodias ponit ꝛ dat. sic christus ecclesie dat custodias angelorum ꝛ prelatorū. ¶ Quinto quia maritus uxoris gestus affat⁹ aspectus ingressus ꝛ egressus diligēter p̄sideratꝫ Et sic xp̄s p̄siderat opa mores ꝛ vias fideliū vt tādē p̄fectate sua remūeret vt pūiat Et dico specialiter fideliū qz alij nō habebunt iudicium. Nam qui nō credit iam iudicatus est. Debent ergo ad ipsius sponsi gloriam introire ꝛc. vt ibi se perregrare valeant.

Explicit liber sextus.

¶ Incipit prologus libri septimi.

Quis fuerit inter vos prophe-
ta dominꝫ i visione apparebo ei.
aut per somnium
loqr ad illū Numeri.xij. Qz a vo
hō ꝓditus est ad
quēdam finē supernaturales qui cō
prehensionez rōnis excedit ꝝ illud Isa.lxiiij. Oculus nō vidit deus absq; te que preparasti expectantibus te. Finem autem esse oportet p̄ cognitum his qui habent actiones suas dirigere in ipsum: ꝓpterea alia cognosci oportet que ad dictum finem expediunt vt sunt articuli fidei vel gratie sacramenta ad quorum etiam comprehensionem non sufficit ratio naturalis. Necessarium prorsus fuit homini ad salutem vt de huiusmodi tam sublimibus rebus erudiretur a deo. Vnde dicitur Eccli.iij. Plurima supra sensum hominis ostensa sunt tibi. Sed quia lex diuinitatis est sanctissima prout beatus Dionysius docet. oportet ꝙ reducantur infima per media in suprema. Prefatorum mysteriorꝫ noticia nō est immediate quibuslibet a deo inspirata ꝛ quibusdam primum sublimioribus viris. qui prophete vocati sunt ꝛ eis mediātibus ad alios derivata. Vnde prophete olim videntes vocabantur quia videbāt quedā que ceteri nō videbant ¶ Modus igit̄ inspirationis prophetice quo sez de p̄fatis mysterijs diuinitus sunt edocti duplex in verbis p̄positis fuisse declarat. Mā aut eis vigilātib⁹ p̄ visionē innotuerūt oracula: quea dmodū tāgit p̄lo cū dicit. Si fuerit inter vos ꝓpheta dñi p̄ visionē apparebo ei aut eis dormiētibus p̄ somnio⁹ appuere fitasmata quēadmodū subiūgit dicēs. Aut p̄ somnū loqr ad illū. Porro illa q̄ p̄ visionē oracula vigilantibus apparuere ꝓphetis. quandoq; quidē p̄ q̄sdaz formas sensibiles exterioribus repūtabantur aspectibus ꝛ sic ad sez suz danieli apparuit sicut ꝛ Baldasar manus quedam in pariete scribens Dañ.v. Quāq; p̄ vo imagiarias formas eis oīa sunt siue oino diuinitus impssas ꝛ non p̄ sensum acceptas. vt puta si alicui ceco nato ꝓponerentur in imagiatiōe colorum si multitudies. Aut ēt ordiatas diuinit⁹ ex his q̄ sūt a sensibus accepte sicut Hieremias vidit ollā a facie aglonis succensam vt hēt Jere.i. Quandoq; vo per intelligibiles formas mētibus eorum impressas illis innotuerūt vt in illis p̄cipue ps. qui sciam vel sapiaz ifusa a deo acceptum velut salomō ꝛ apli. Et hic est ꝙ augustinus triplicē visionē sez sensibilē imaginariā ꝛ intellectualem. Sed notandum ē ꝙ i visiōe sensibili vel intellectuali prophete siue vidētes ipsi nec̄q; abstrahebāt a sēsibus. cum aliquid per sensibiles spēs mentī repreſētabatur ꝓphete: siue huiusmodi speciesi essēt ad hoc specialiter diuinit⁹ formate sicut fuit rubus ardens ostensus moysi siue per alias causas essent in esse producte sed secundum prouidentiam dei ad designandum prophetice aliquid ordinate. sicut per arcam noe christi figurabatur ecclesia. Similiter non erat necesse vt alienatio fieret ab exterioribus sensibus per hoc ꝙ prophete mens illustrabat intelligibili lumine aut ifformabātur speciebus intelligibilib⁹. qz in nobis p̄fectum iudicium intellectus habetur per conuersionem ad sensibilia que sunt ꝓxi

UNIVERSIDAD DE MURCIA

me nostre cognitionis principia Sed cuz reuelatio fiebat ꝓphetica p formas imaginarias necesse erat fieri abstractionem a sensibilibus vt talis apparitio fantastica non referretur ad ea que exterius sentiebant. Sed adhuc abstractio talis a sensibilibus sic quandoqz fiebat perfecte: vt ipse ꝓphe abstract⁹ nihil penit⁹ peipet sensib⁹ Quãqz vo ipecfecte fiebat .ita vt aliquid sensu peraperet. sed nõ plene discerneret ea q̃ peipiebat exterius ab his que imaginabiliter intrinsecus videbat. Dñs Aug. di cit. xij. super Gen. Sic videnf q̃ spũ sunt imagines corpoz quẽadmodũ corpora per corpus. vt similiter cernatur z alios homo presens z absens alĩ⁹ spiritu tanq̃ oculis. Talis tũ alienatio sensuum nõ fiebat in ipsis cum aliqua inordinatione nature sicut i furiosis vl arrepticijs accidit sz cũ modestia debita z ordine fiebat. aliquãdo quidem propter contẽplatiõis vehementiam sicut de ꝑetro legitur Actuz x. q dum ipse oraret in cenaculo factus ẽ in excessu mentis ꝛc. Aliquãdo vo fiebat diuina virtute sm illud Eze. i. Facta ẽ su per eũ ibi manus dñi ꝛc. Circa illa vo q̃ per somniorum fantasmata hominibus notescũt est insuper attendendũ. q somnia septem ex causis generaliter in hominibus fiunt. ¶ Quandoqz enim contigũt somnia ex diuina reuelatione. Deꝰ. n. ãgelos ministerio nonnũq̃ quẽdã i somnis hominibus reuelat. Vnde Job. xxiij. Dicitur q per somniuz in visione nocturna quando irruit sopoz super homes z dormiũt in lectulo tũc apperit aures virorum z erudiens eos instruit disciplina. Et aduertẽdũ est q hmõi somnia quandoqz ostendũt expressa z apta sicut Matth. ij. dicit q angelus dñi apparuit in somnis Joseph dicens. Surge z accipe puerum z matrem eius z fuge in egyptum ꝛc. Quãdoqz vo sunt metaphorica sub quibusdam similibus visa sicut patet Judicum. vij. De somnio cuiusdaz de castris madiã qõ gedeon audiuit. in quo vt ibidẽ exponit sub similitudine ordeacij panis ipsius gedeonis gladiꝰ ẽ ostẽsus. Dicit aũt beatus Grego. q sancti viri talia sõnia q̃ i eis diuinitus fiunt a sõnijs aliis q̃ vel fiũt ex illusionibus demonũ. vel ex alia cã puenitũ quodã sapore intimo vt non decipiãt discernũt. Quãdoqz aũt ꝓtigũt somnia ex demonũ immissiõe. qr nõnũq̃ opatiõe dmonũ aliq̃ fãtasie hoib⁹ apparẽt i qb⁹ eis aliq̃ reuelant interdũ. qdẽ de spũalib⁹ inter dũ vo de corporalibus q̃ tũ ipsis hoibus cõtingit sũt occulta z nõ solũ de ꝑsentibus sz ẽt de futuris z ꝑpue illis hoib⁹ q cuz eis hñt pacta illicita tacita vel expssa. Cũ eni itellect⁹ demonũ sit ordine nature superior q̃ intellect⁹ humanus q̃dã cognoscũt demones sua naturali notitia que sẽt ab hominum cognitõe remota. z talia nõnũq̃ hominibus ꝓ somnia reuelant. Aliq̃n quidem illa futura quorum scilicet ipsi idem postea sunt cã vel ea quorum signa prenoscunt que tamen hominibus sunt occulta. Immutunt quoqz demones iterdũ q̃dã sõnia vera vt magis eis fides ꝑstetur: aliq̃n vo sõnia, falsa z deceptoria qb⁹ scilicet ꝓfidentes in illis turpiter illudũt ꝑpter qõ dr Eccli. xxxiij. q multos errare fecerunt sõnia z exciderũt sperates i illis. Quandoqz autẽ cãf sõnia ex celesti impressiõe. Cũ eni celestia corpa cãe sint effectuũ naturaliũ q i istis iferioꝛb⁹ fiũt per motũ suũ z lumen: relinquũt ex impressiõe ipsoz q̃dã dispositões in aere sibi illis effectibus qui postea ꝓtingũt. q̃ qdẽ dispositiones in somno mediãte eodem aere ad caput dormiẽtis puenitũt eiusqz imaginationem immutãt. ita vt ex impressiõe huiusmodi a corpibus causata celestibus ei dẽ dormienti aliq̃ fantasie appareant celestiũ dispõi conformes. Et sic a dormientibus ex impressiõe celestiũ corpoz futuri q dã somniantur euẽtus. q sez ex vtute ipoꝛum causari naturaliter possũt vt sũt sez tẽpestates z pluuie z hũanoz egritudines corporum. z etiam rerũ sterilitates cetera qz ipsis similia que celestiũ causalitati subduntur. ꝑcipiuntur aũt immutatiões predicte ꝓcipue in somno qr tunc sopitis actionibus sensuũ z intellectus operatione vacante ac etiam tumultu vel strepitu

exteriorum occupationum cessante fanta
sia magis viget. ¶Patet igit̄ q̄ hec somnia
ab his que fiunt ex inspiratiõe diuina du
pliciter distinguuntur. ¶Primo quidem
quia hec non p̄nt esse vera signa nisi tan
tū illoꝝ euẽtuum quoꝝ ipsa celestia cor
pora cause sunt sed illa que causant a deo
inspirante possunt esse de quibuscunq;
¶Secũdo q̄ illa etiã quandoq; deficiũt
precipue circa actꝰ humanos siue q̄ actꝰ
humani ex libero procedunt arbitrio q̄
celestiũ dominationi nõ subditur. siue q̄
homo sapiẽs per prouidentiam suã inter
dum etiaꝫ potest ipsarũ causarũ celestium
impressionibus obuiare. Vñ Ptholo. in
Centilogo dicit q̄ animus sapiẽs iuuat
z ipedit celestẽ effectum. Sed illa somnia
que imituntur a deo deficere nõ possunt
hec eni ad prophetiã p̄tinẽt de qua Cas
siodorus dicit q̄ prophetia est diuina in
spiratio rerũ euentus imobili veritate de
nũtiãs. ¶Q̃nq; quoq; sõniaꝝ ex pce
dentibus cogitationibus siue locutioni
bus oriunt. occurrunt. n. dormiẽti fantas
mata cõuenientia vel similia eis circa que
eius cogitatio vel locutio fuit in vigilia
morata z q̄ talĩ somniorũ cã non est cã
futuroꝝ euẽtuũ idcirco huiusmodi som
nia per accidẽs se habent ad ipsos euẽtus
futuros. vnde si simul cõcurrãt erit quid
casuale. Sed notandũ q̄ interdũ in som
nio precedenti cogitatui hominis reuela
tio diuina respondet ita q̄ ꝑm Bre. q̃nq;
fiunt homini somnia ex cogitatiõe simul
z reuelatione. z tale fuit somniũ nabucho
donosoꝝ quod habuit de statua. Vnde da
niel dixit ei. Tu rex cepisti cogitare in stra
tu tuo qd esset futurũ post hec. z q̄ reue
lat mysteria ostendit tibi q̃ vẽtura sũt ꝛc̃.
Bañ. ij. Et tunc huiusmodi somnia vera
sunt z inter prophetie mysteria compu
tantur. quãq; ille q̄ talia somniat prophe
ta nõ dicat. ¶Q̃nq; vo somnia fiũt ex in
trinseca affectione siue talis affectio sit cir
ca spũalia sicut studiosus somniat de lec
tione vel disputatione. siue sit circa cor
poralia sicut auarus de pecunia somniat
z homo famescens de cibo z sic de simili
bus. Et huiusmodi somnia consimiliter
sicut z p̄cedẽtia per accidẽs se habent ad
ipsos futuros euẽtus. z casualiter occur
runt cũ eis q̄ solũ indicantia sunt extrin
secas affectiones p̄existẽtes. ¶Q̃nq; autẽ
somnia causantur ex studio z exercitatio
ne. Nam artifices z officiales frequenter
habẽt somnia de artitijs vel officijs suis
Illã quãdo dispositio aliquarũ operatio
num precedit in vigilia. tũc motus dispo
sitionis eiusdẽ etiã in somno aliquando
postẽdũt vel representant ipsam opera
tionem. z ad hũc modũ etiã somnia refe
runtur que ex aliqua precedenti sollicitu
dine generantur. sicut de mulieribus que
de viris absentib⁹ multũ sollicitant non
nunq̃ accidũt somnia de reditu ipsorum
z ita de similibus. ¶Quãdoq; vo contin
gunt somnia ex corporali dispositione.
Nam ex interiori dispositione corporis
formatur aliquis motus in fantasia dor
mientis eidẽ dispositioni ꝓueniens sicut
nõnũq̃ hominiin quo frigidi humores
abundant occurrit z apparet in somnijs
q̃ sit in aqua vel niue. z ꝓpterea dicũt me
dici q̄ ad interiorem dispositionẽ corpo
ris cognoscendã est attendẽdum ad som
nia. possent igitur huiusmodi somnia ve
ram significationem habere non solus de
dispositiõe presenti sed etiã de euentu in
firmitatis vel sanitatis future. seu etiã ef
fectus cuiuslibet ad quẽ huius cause vir
tus se extendẽ potest. Quia igitur in prece
dentibus libris sunt de rebus sensibilib⁹
exempla introducta restat nunc ꝑm ordi
nem a principio libri ꝓmissuꝫ de reb⁹ima
ginabilibus aliquas similitudines pone
re. Et q̄ omnia generaliter somnia ꝓ for
mas imaginarias fiunt q̄ nihil sunt aliõ
somnia q̃ fantasmata apparẽtia. i. q̃ for
me rerũ imaginarie intrinsecus apparen
tes. Et q̃dã etiã visiones vt dictuꝫ est per
formas huiusmodi fiũt. vñ visiones ima
ginarie a doctoribus appellant. Idcirco
in hoc. vij. li. de visionibus imaginarijs z
somnijs que diuina scriptura recitat exẽ
pla inducent. quãq; eni ex visiõibus falsis
z ex somnijs plerũq; falacibus multi deci

plantur propter qđ. Eccli. xxxiij. dicitur. Vana spes ⁊ mẽdacũ insensato viro ⁊ somnia extollũt ipsũdẽtes. Quasi q apprehẽdit vmbrã ⁊ psequitur vẽtũ sic ⁊ q attẽdit ad visa mẽdatia. Ille tamen visiones vel somnia que sacra scriptura refert cum ex diuina reuelatione puenerint fallatiã vl vanitate nõ cõtinẽt sed veritate ⁊ vtilitate sunt plena. Quia vo vt ex dictis apparẽt ex diuersis aliqñ causis de qbusdã futuris effectib⁹ tam vera quã metaphorica somnia premonstrant. Idcirco a pitis. Phis de interpretandis huiusmodi somnijs p modũ artis regule sunt iuente que etiam a sacris doctorib⁹ in aliquibus approbant. Vñ etiã Arist. in fine tractat⁹ sui de diuinationibus somnioꝝ breuibus licet verbis ostẽdit quis est artificiosissim⁹ inder ad somnia exponẽdũ. Quare nos iter somnioꝝ exẽpla que de sacra scriptura ponemus ẽt de significationib⁹ varijs ꝺsimilitũ somnioꝝ nõ asserendo sed referendo tãtum distinctiones aliquas ⁊ notulas inseremus. Nam interpretationes aperte similitudinariũ somnioꝝ etiam si quis illas credere nõ velit ad hoc tamen ꝺdicatoribus vtiles esse possunt q eis viam ⁊ modum aperiant ad sacre scripture metaphoras aptius exponẽdum cũ tam scripturarũ q̃ somniorum metaphore p adaptationes quasdam congruas expo/ riantur. Sicut etiã in sacra scriptura apparet de illis somnijs que ioseph ⁊ daniel interpretati sunt. Licet igitur in interpretationibus talibus cõmunium somniorum non fit quo ad res somniatas fides adhibenda de facili modũ tamen adaptationis attẽdere. q fit per similitudines congruas sacre scripture doctoribus vtile reperitur. ¶ Modum autem in superioꝝ habitum in his etiam exemplis seruabimus exempla. s. sub capitulis varijs ⁊ capitula vel materias sub alphabeti litteris ex ordine collocantes.

¶ Capitulum. j.

Angeli quedaz de diuinis secretis nobis reuelãt ⁊ ꝺdaz nobis occultãt. quoꝺ ostenditur ex visione imaginaria ysaie. que habetur Isa. vj. Vbi vidit dñm sedentẽ sup soliũ excelsum ⁊ eleuatũ ⁊ plena erat omis domus maiestate ei⁹ ⁊ ea q̃ sub ipso erant replebãt tẽplum ⁊ seraphin stabãt subter illud sex ale vni. ⁊ sex alteri duabus velabant faciem eius ⁊ duab⁹ velabant pedes eius ⁊ duabus volabant. Hec enim visio a beato Hiero. allegorice exponitur volẽte per sedentẽ super solium essentialiter rẽm significari. Per soliũ aũt excelsus ⁊ eleuatum significari angelos in qb⁹ dr de⁹ sedere ꝑ illud pꝫ. q sedes sup cherubin rẽ. Per domũ aũt superiorẽ ecclesiã triumphantẽ que dei maiestate implet. Per tẽplũ vo inferi⁹ significant inferiores creature. s. corporales que inferiori modo participant diuinam bonitatẽ. Hui⁹ aũt sedentis sup tronũ facies diuinã signãt cẽntiã. ⁊ ea q̃ in eternitate fuerũt ante mũdi ꝓstitutionẽ. Per pedes vo signãnt ea q̃ post mũdi ꝓsummationẽ crũt in gloria beatorũ ⁊ in penis dãnatorum. Per media vo ea q̃ in cursu tpis medij aguñt. Seraphin ergo faciẽ ⁊ pedes sedentis super tronũ velare dicunt qz mysteria eterne deitatis ⁊ future beatitudinis ⁊ miserie eterne dãnationis nobis ad plenũ nõ reuelãt. Sed duabus alis medijs volare dicunt. qz de his q̃ medio tpe aguñt nos q̃tũ opus est ministerio angeloꝝ instruimur iter quos seraphin primatũ tenẽt. Volatus ergo eoꝝ ꝓcessus reuelatõis in nos demõstrat. quẽ etiã rectũ motũ ipsoꝝ. Dioni. iij. c. de diuinis nõinib⁹ nominat. ¶ Itẽ angeli assimilant firmamẽto ⁊ crystallo de quo habetur in visiõe imaginaria Ezechiel. q̃ legit Eze. i. vbi dr. Similitudo sup capita animaliũ firmamẽti ejs aspectus crystalli horribilis ⁊ extẽti sup capita eoꝝ desup. In qua qdez visione de angelis ꝑ expositionẽ Gre. iij. oñdunt. ¶ Primũ est eoꝝ celsitudo ex eo q̃ dicunt eẽ super capita animalium. i. supermẽtes hominũ sensu vtẽtium. Sum⁹. n. in ꝑsenti vita in cognoscendo animales. i. sensuales qz ois nostra cognitio oritur a sensu. Nec etiã est intelligere sine fantasmate. vñ qz ipsi angeli qui sunt penitus incorporei

neqz sensu apprehenduntur neqz etiã fantasmatibus.i.imaginarijs formis representari hñt. Hinc est q corũ nature sup capita aialiũ sunt. Dñ de ipsis phs dic.ij. ¶De thaphy. q ita se hz itellect⁹ noster ad eos sicut oculus nocticoracis ad lumen solis: qz.s.prout sunt in seipsis nobis qui aiales sumus.i.q sensuales existimus incognoscibiles sunt quãꝫ in se manifestissimi sint ¶Scdo oñditur eoꝝ pulchritudo. Habẽt.n.angeli duplicẽ pulchritudinẽ: vnaz ex nã alia ex gratia:pp pulchritudinez ergo nature hñt ãlitudinẽ firmamẽti: vñ z appellat h filitudo firmamenti. Firmamẽtum.n.i.celũ stellatũ hz puritatem claritatem z icorruptibilitatẽ. Et in his trib⁹ cõsistit nãlis pulchritudo angeloꝝ.sin puritate subẽ in claritate intelligẽtie z ppetuitate vite. Dñ ,pter primũ a beato Dionysio vocant angeli specula:,pter secũdum vocant lumina:tertiũ vo hz angelus q ẽ intellectualis suba q: sicut dicit Dionys⁹ intellectuales subẽ vitã hñt indeficiẽtẽ ab vniuersa corruptione mã z generatione mũde existẽtes. Sz adhuc ,pter plenitudinẽ gr̃e angeli assimilant crystallo. Et iõ dicit quasi aspect⁹ cristalli. Licet.n. cristallus ex fluida z mobili aqua sumat ppetuitũ vigoris duricie solidat. Sic licet angelica natura primo p liberũ arbitriuz fuerit mobilis creata in his tñ q nõ ceciderũt p conditoris gr̃am imobiliter confirmata. ¶Tertio quoqz oñdit eoꝝ fortitudo cuz additur horribilis. fortitudo.n.angelorũ tãta est vt merito nobis icorruptõe poñtis horribilis dicat.i.expauescẽda z terribilis sicut Bre.expõit. Mã petrus⁹ ab eis penitẽdis ñ solũ timẽda sz ẽt exhorrẽda z fiẽ ẽ exhorrẽda z dura malis sic iuenit larga z bñfica bõis. Et iõ subdit z extẽti.s. ad iustos. Dñr etiã eẽ velut cristallus extẽtus scz q: eoꝝ vt⁹ extẽdit se ad omne tps nõ eni minorat in eis ex longo tpe siue ex senio sicut debilitat fortitudo humana. ¶Item extendit se ad omne corp⁹ q: oia corpora q ad motũ localẽ angelis obediunt ad nutũ vt Aug⁹.dicit. ¶Quarto inmutur ẽt eoꝝ beatitudo ex eo q sup capita aialiũ adhuc esse memorant. Bis enĩ ,pplã hoc dicit vt ex pmo ostendat subilimitas nature vt supra oñsum est. ex secũdo incõprehensibilitas glorie. Quis.n. vt Bre.dicit i carne corruptibili posit⁹ mẽte cõprehendere valeat q̃ est angelorꝝ ineffabilis z sine fine leticia: q̃ beatitudo sine defectu: vultũ videre creatoris atqz in eius delectatiõe sine imutatione pfistere. super capita ergo aialiũ sũt q: nũc eoꝝ gaudia sensum nostrarum mentium excedunt.

¶Capitulum.ij.

ANtichristiani qui antichristuz sequent erũt siles illis locustis de qb⁹ habek in visione beati Johãnis Apoc. ix. vbi dicit q: vidit silitudines locustarꝝ que erãt similes eqs paratis in ꝓliũ z sup capita earum tangꝝ corone siles auro z facies earũ sicut facies hoiuz z hẽbant capillos sicut capillos mulierũ z dẽtes eaꝝ sicut leonuz erãt z habebãt loricas sicut loricas ferreas: z vox alaꝝ earũ sicut curuũ equorum multorꝝ currentiũ in bellũ. z habebãt caudas siles scorpionib⁹: z aculei erãt in caudis eaꝝ. potestas eaꝝ nocẽ hoib⁹ mẽsib⁹. v. z habebãt sup se regẽ angelũ abyssi cui nomẽ hebraice laabadõ. grece aũt appollion. z latie hñs nomẽ exterminãs. In hac eni visiõe tãgunt. xj. cõditiões antichristianoꝝ. ¶Prima erit desideriũ nocẽdi. Vndẽ dicit q: ille locuste. s. imaginarie p quas representabant antichristiani erãt siles eqs ẽ. Qui pmo iõ locuste vocant q: saliẽt in altũ p supbiã z cadẽt i terrã p auaritiam. Plus.n. diligũt terrena q̃ celestia qõ signi ficant crura locustarũ q̃ sũt retro lõgiora Tales sũt mõ in ecclesia multi doctores z ꝑdicatores. Dñ Mau.iij. Custodes tui q̃si locuste z paruuli tui quasi locuste locustarum Johelis.j. Residuuz eruce comedit locusta. per orucam enim intelligitur humana corruptio q̃ mores depranat z quidam nõ corrũpuntur malis moribus sed decipientur ab antichristianis predicatoribus. Qui predicatores ad modum locustarum alte saltabunt sed cito cadent. q:

UNIVERSIDAD DE MURCIA

per Helias ⁊ Enoch destruetur prauа do
ctrina eorum: in cuius rei significationez
Johannes baptista qui est helias vt dici-
tur Mathei. xj. comedebat locustas. Et
hinc est q̄ virga Moysi virgas magoꝝ
deuorabat Exo. vij. Iste ergo locuste di-
cit q̄ erant similes equis paratis in preli-
um: q; erāt cuꝫ impetu ⁊ sine discretione
currētes in cōculcationem electoꝝ. Equi
eni equaliter currūt ⁊ irruunt in hostes ⁊
in ciues: ⁊ sic illi nō attēdent quos oppri-
ment ⁊ cōculcēt dūmodo nō faciant eorū
voluntatē. Erūt ergo similes equis pro-
pter velocitatē attrocitatē ⁊ impetuosita
tem: que oīa oñdunt desideriuz nocēdi ⁊
extalтādi nomē antichristi. Secūda condi
tio erit gloria crūphi. Vnde dicit sup capi
ta earū. i. sup doctores siue p̄cipes eorū
tanq̄ coronе. i. premia vel honores p̄ vi-
ctoria habita cōtra ecclesiā tanq̄ fuerit ve
ra victoria inimicoꝝ: sz reuera erūt coro
ne. i. gloria seu victoria de p̄cipitatiōe san-
ctoꝝ similes auro. i. vere sapiētie: quasi di
ceret suis doctoribus victorias attribu-
ent ⁊ ipsi eis p̄mia eterna p̄mittēt: de ꝺ q̄
per suam sapiētiam ecclesiā vicerint. Sed
reuera nec doctores eoꝝ victoriā nec ipsi
p̄mia eterna recipiēt sz vtriq; eterna sup-
plicia sentiēt. ¶ Tertia cōditio erit studiū
apparēdi p̄ hypocrisim: duz dicit ⁊ facies
eaꝝ sicut facies hominū q; sez exteri⁹ ap-
parebūt boni sz iteri⁹ erūt mali. Sūt aūt
in facie hominis tria sez oculi nares ⁊ os
in quib⁹ notant intelligētia discretio ⁊ elo
quētia quib⁹ isti videbunt posse, ppter qō
eriā multos seducēt. Vñ facies eorū anti-
christianoꝝ p̄dicatoꝝ sicut facies hoium
i. intelligētes discreti ⁊ eloquētes appare
būt sz tm nō vere erūt quod notat hec di
ctio sic. Quarta cōditio erit conatus ma-
liciam suam abscondēdi. Vnde dicit q̄ ha
bebāt capillos sicut capillos mulieꝝ. i. ha-
bebant crines femineos molles in vita la
centes ⁊ apparētes ⁊ ad terram dependēn
tes in q̄ notat anarithia. Collū tegētes in q̄
fallacia: q; sic capilli tegūt turpitudinē ita
isti suoꝝ mor abscōdēt ipuritatē. ¶ Itez
capilli eoꝝ sunt miores q̄s adherētes sibi
decipiēt subtrahētes sibi vigorē fidei ⁊ vi-
tutē sūtiles i malis sibi iuicē coherētes ⁊
ad iuicē se defendētes. Q; oēs tales erūt
molles ⁊ fluxibiles in oē virtū sicut mulie
res ⁊ ió dic. ⁊ hēbāt. i. hūerūt capillos. i. di
scipulos adherētes sibi sicut capilli adhe
rent capiti qui sicut capilli mulieꝝ molles
efficienť ⁊ flexibiles ad oē malū. ¶ Quin-
ta cōditio erit crudelitas aperte persequē
di. Vñ subdit ⁊ dētes eaꝝ sic dētes leonuz
erāt q̄si dicat. Si p̄ bom falsi oñtationē ⁊
veri mali occultationē ledē non poterūt
tūc apte sentiēti electos laniātes eos ⁊ de
uorātes quasi leones sine vlla cōtractiōe
Vel p̄ dētes locustarum intelligunť etiam
doctores eoꝝ qui exponēt eis scripturas
⁊ incident eis panē mēdacij. De istis dēti-
bus dr̄ Job. xxvij. Cōterebam molas iniq̄
rum ⁊ de dētibus illius auferebā predas. ⁊
Eze. xxj. Et dētes leonis dētes eius inter-
ficiētes animas hominū. ¶ Sexta cōditio
est obstinatio in malo perseuerādi. Vnde
dicit q̄ habebant loricas ferreas. i. corda
in malo obstinata sententijs deceptorijs
munita. Habebunt enim corda ita dura
vt sagittis sacre scripture penetrari non
possint Job. xli. Cor eius indurabitur q̄
si lapis ⁊ stringet quasi malleatoris incus
⁊ postea subditur. Reputabit quasi pa-
leas ferrum ⁊ quasi lignum putriduz est
non fugabit cum vir sagittarius. Eccli.
xliij. Sicut lorica induit se aquis. i. cordib⁹
frigidis ⁊ gelatis. i. peccato obstinatis ⁊ di-
cit loricas in plurali ꝓpter duriciā intelle
ctus ad credendū verū que dr̄ tarditas ⁊
ꝓpter duriciā affectus ad amandū bonū
que dr̄ frigiditas. ¶ Septima cōditio est i
ordinatio clamandi. Vñ sequitur. Et vox
alaꝝ eaꝝ. i. rationes eoꝝ quib⁹ quasi quib⁹
dam alis eleuabunť vt iusti ⁊ sapiētes cre
dantur a multis: sicut vox currуz equo
rum multoꝝ currentiū in belluz: q; sicut
diuerū currus diuersis vijs ⁊ a diuersis
equis tracti cū ipetu currūt in bellis ꝓtra
eandē personā. Sic antichristiani diuer-
sis erroribus infecti ⁊ diuersis rationib⁹
premuniti current vnanimiter contra ec
clesiam expugnādam quoꝝ vox clamosa

UNIVERSIDAD DE MURCIA

& impetuosa & irrationabilis erit & multiplex erit vñ signat Judicum.xv. per multas caudas vulpium invicem ligatas: sed habetiũ faces diversas. ¶ Octava ꝓditio erit astutia decipiẽdi. Vñ subditur q̃ habebant caudas similes scorpionib⁹. i. doctrinas blãdas & deceptorias Isa.ix. prophetа dicẽs mendatiũ ipse est cauda. vel caudas vocat principes illius tempis qui ad modũ caudaꝝ blandiẽdo & terrendo multos puertent. quas caudas antichristiani sibi associabũt contra ecclesiam pugnates. ¶ Nona ꝓditio ẽ violẽtia malus defendẽdi qõ fiet p potẽtiam principũ et astutiam pseudo ꝓdicatorũ. Vñ sequitur & aculei erãt in caudis eaꝝ. i. in principib⁹ illius tẽporis. vel aculei in caudis. i. blãditie argutie & astutie in fine ꝓdicatiõis eoꝝ Sicut enim aculeis pũgitur equus vel asinus ne recalcitret. Sic ꝓdicatores falsi sãctos illos qui tũc tẽporis erunt angustijs & blãdicijs pungent qbus possint movere eos a vera via & a recto tramite facere deviare. sed frustra iacitur rete ante oculos pennatoꝝ vt dr̃ Pro. i. Decimo ostendit in quo habebũt potentiã nocẽdi. Vñ sequitur potestas nocẽdi hominibus scz carnalibus mẽsibus. v. sm quinq; sensus corporis qbus peccant. Alia tñ littera hz mẽsibus sex. i. sex etatibus seculis in qb⁹ dei pmissione ẽt electi tribulantur. In septima ãt erunt securi Deut. xv. Cum sex annis servierit tibi in septimo dimittes eũ liberũ. Undecima cõditio est istigatio siue suggestio diaboli. Ipso enim pcurãte & istigante facient hec principes & pseudo ꝓdicatores. Vñ ꝓsequẽter ostẽditur quales erunt peccatores & ad quid tendent scilicet ad oppressiõez sanctorũ: quod qui dem poterũt diaboli auxilio. Vñ subdit qõ habebãt supra se regẽ non quia ipse eos regat. sz quia eis dominabitur. Job xli. Ipse est rex super omnes filios superbie angelum abyssi idest diabolum qui ẽ de abysso inferni idest fine bisso & cando re omnes boni. & si aliquando se transfiguret in angelũ lucis. i. Cor. xi. Cui nomen hebraice laabadon. aliqui libri habẽt habadon. sed vera litterа est laabadon. Unde Hieronymus dicit quod laabadõ hebraicum est & interpretatur exterminans Et ideo debet dici laabadon & non habadon grece autem apollion quod interpretatur latine exterminans. Unde tres linguas precipue ponit vt in omni lingua v̊ sutia diaboli intellecta vitetur. Et hoc ꝓcipuum est. quia in illa triplici lingua evãgelica doctrina scripta ẽ. Matheus enim in lingua hebraica. Lucas & Joannes in greca. Marcus vero in latina scripserũt euangelia. Unde & titulus crucis hac triplici lingua scriptꝰ fuit Joannis. xix. In omni autem lingua nomẽ diaboli dr̃ exterminans. qz de omnibus aliquid exterminat. i. extra terminos catholice fidei ponit & in terrã exterminij idest in infernus quasi exules a patria sua relegat ps. Exterminauit eum aper de silua idest antichristus qui dr̃ aper pp ferocitatẽ. silvaticus autem siue silvester dicitur pp inhumanitatem Sap. iii. Ab itinere iusto abierunt in exterminium idest in infernum.

¶ Capitulum. iij.

Apostoli & apostolici viri assimilantur illis equis qui describuntur in visione imaginaria. que habetur Zach. i. vbi dicitur. Vidi p noctem & ecce vir ascendens super equum rufum. & ipse stabat inter myrteta que erãt in profundo. & post eum equi rufi & varij & albi. Hanc enim visionem glosa sic exponit. Dicit enim quod per noctem in q̃ cernitur visio significatur mysteriorũ obscuritas. Vir autem super equum rufum saluator noster est. cuius vestimenta idest caro rubea est sanguine passionis q sicut hic adhuc passibilis in equo rufo ostendi tur. ita in Apocalypsi iam resuscitatus in albis demonstratur. Hic stat inter myrteta. i. angelicas potestates que erant in profundo qz adhuc eidẽ in carne posito ministrabant. Post eus fuerunt autem equi. i. apostoli & apostolici viri. qui totus mun

dum. l. orbem peragrabant. Quorum alij martyrio rufi. Alij vita ⁊ doctrina ⁊ signorum diuersitate varij. Alij vero virginitate ⁊ doctrine integritate. ⁊ cordis puritate albi extiterunt.

¶ Capitulum. iiij.

Assumptio beate ✠arie describit in apparitione illius mulier] de qua agitur in visione imaginaria beati Jo. Apoc. xij. vbi dr. Signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibus eius ⁊ in cap. eius cor. stella. xij. Vbi ostenditur q beata maria fuit assumpta vtiliter sublimiter mirabiliter ⁊ honorabiliter. Vtiliter quidē si cōsideres officiū q. l. ostenditur in signo. Signus inquit magnū apparuit ergo beata virgo apparuit in celo idest assumpta est vt eēt nobis in signū. Sunt enim signa directiua sicut cruces in biuijs ⁊ signa distinctiua sicut termini in agris ⁊ ostensiua sicut circuli in tabernis. Dñ beata virgo fuit signum magnū. i. magna significās. ipsa. n. nos dirigit sicut stella maris dirigit nauigantes ipsa nos a peccatis diuidit sicut facit aurora que diuidit diē a nocte. Ipsa etiā pro nobis filio pect ⁊ vbera ostendit. Vnde ipsa est vt altera Hester que apud regem pro nobis assistit

¶ Scdo fuit assumpta sublimiter si ꝓsideres situm q apparuit in celo. l. empyreo ⁊ hoc fuit in assumptione ps. Eleuata est magnificētia tua. i. vgo te magnificans super celos. i. super angelos. Et apparuit in celo tanq̄ regina in trono ad cōgregādū sez filio suo q figuratus fuit. iij. Re. ij. Vbi dicitur q positus est tronus matri salomonis. que sedit ad dexteram eius. ¶ Itē apparuit tanq̄ aduocata in curia ad interpellandum. l. pro mundo. Vnde figurata est in illa sapiēte muliere thecuite que intrauit ad interpellandum pro absalone.

¶ Itē apparuit tanq̄ hospita ad recolligendum. l. ingredientes. ⁊ ideo in assumptione eius cantatur euangeliū de ✠artha que christus recepit in hospitio suo. Intrauit inquit iesus in quodam castellū ⁊ mulier quedam mar. no. exce. illus. i. dō. suam. Lu. x. Sic beata virgo hospita est celestis recolligēs ⁊ excipiens eos qui saluātur. q. l. significantur in iesu ingrediēte in castellum. ¶ Tertio assumpta est mirabiliter q apparet si consideremus sexum q mulier. ✠irum. n. est valde q mulier appareat in celo que hominē expulit de paradiso. Sz nota q beata virgo dr mulier discretione sexus nō corporis fractione. Eccli. xxvj. Sicut sol oriēs mundo in altissimis dei sic mulier] bone spēs in ornamētum domus eius. Ornamētū. n. dom⁹ ecclesie est exēplum vginitatis eius. vel sicut sol oriēs in alto existēs illuminat mūdum. Sic maria in assumptione ascēdēs illuminauit celū qō dr domus dei. Vnde ✠aria interpretatur illuminatrix. ¶ Item dr mulier prolis fecunditate nō mēt fragilitate. ideo ipse xps eā mulierē vocauit. q Joh. xix. in cruce pēdēs dixit. ✠ulier ecce filius tuus. ¶ Itē nō ex peccatorum multiplicitate. sicut mulier q erat i ciuitate peccatrix. sz potius ex vtutum singularitate Judith. xj. Non est talis mulier sup terram in aspectu in pulcritudine ⁊ in sensu vbrum. ¶ Quarto fuit assumpta honorabiliter qō patet si cōsideres ornatum siue corporis q amicta sole siue pedum q luna sub pedibus eius siue capit q in capite eius corona stellarū duodeci. Ascēdit. n. vt pie creditur in celuz amicta sole. i. cum corporis glorificatione. q̄ sistit in ḡtuor dotibus ei⁹. l. claritate agilitate subtilitate ⁊ impassibilitate. q̄ omnia in sole significant. Cuius radius est clarus ⁊ agilis. Vnde subito ab oriēte ad occidentē volat. Jtez subtilis q intrat vitrum sine eius lesione. ¶ Itē impassibilis q nec gladio nec lapide pōt leđi pp q dr ✠at. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol. Vbi dicit beatus bern. Quis erit splēdor aiaꝝ q̄n solis splē dorē habebit lux corpoꝝ. Fuit etiā beata vgo in celo militātq̄ ecclie amicta sole. i. maxima castitatq̄ claritate. Habuit. n. castitatez nobilissimā clarissimā ⁊ sanctissimā. Clara eni ē ⁊ alta si dñi seruet ꝓtinētia cōiugalis sed clarior ⁊ altior cōtinētia vidualis. cla-

rissima ⁊ altissima est virginalis continentia. i. Corin. xv. Alia est claritas solis alia lune alia stellaꝝ. Claritas. n. solis est ꝓtinẽtia ỽginalis. Lune ꝓtinẽtia vidualis. Stelarũ continentia coniugalis. Oẽs tñ has habuit beata ỽgo. Fuit enim ꝓiugata. fuit viduata: fuit virgo. Unde ipsa dicit Eccli. xxiiij. In me omnis gratia. s. ⁊ virginitatis ⁊ coniugij ⁊ viduitatis. ¶ Secũdo describitur ornamentum pedum cum dr: ⁊ luna sub pedibus eius. i. omnis defectus ⁊ imperfectio. Sunt enī quatuor que generant defectum boni. ¶ Primum est superbia ps̃. Inimici defecerunt framee in finẽ. Iste defectus designatur in luna: qꝫ dicebatur Regina celi a paganis. Jere. octauo vt facerent placentas regine celi. Superbia enim vult placentia audire ⁊ appetit regnare. Hanc lunam idest defectum superbie suppeditauit beata virgo pér veram humilitatem. de qua dr Luce primo Quia respexit humilitatem ancille sue ⁊c. ¶ Secundum est impatiẽtia Job. iij. Venit super te plaga ⁊ defecisti. Hoc vitium designatur in luna cum dr. qꝫ luna conuertetur in sanguinem. s. per impatiẽtiã ⁊ ira eundiam in qua sanguis ebullit: vel ꝑ quã sanguis effunditur. Hanc beata ỽgo suppeditauit que tota patiens ⁊ mitis fuit. Unde ipsa dicit Eccli. xxiiij. Spũs meꝰ sup mel dulcis. ¶ Tertiuꝫ est auaritia Jsaie. xl. Deficient pueri ⁊ laborabunt idest auari qui ad modum puerorũ plus diligunt bonum temporaliũ qꝫ regnum celorum. Hic defectus significatur in luna que eclypsatur ex vmbra terre. i. anima vel ecclesia ex auaritia terrenorum. ¶ Math. xiij. Luna non dabit splendorem suum sed hunc defectum beata virgo suppeditauit ꝑ paupertatem ⁊ contemptum terrenorũ Cant. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula terrene auaritie nõ est in te. Quartũ est vanitas glorie ps̃. Defecerunt in vanitate dies eorum. Hic defectus designatur in lune mutabilitate: qꝫ temporalis gloria instabilis est Eccli. xxvij. Stultus sicut luna mutatur. Hanc suppeditauit beata ỽgo: qꝫ mundi gloriam despexit. Despexit enī omnem gloriam exteriorem querens solum interiorẽ scilicet conscientie ps̃. Omnis gloria eius filie regis ab intus ⁊c. Nota etiam qꝫ quatuor sunt que impediunt defectum. ¶ Primum est patientia Ja. j. Patientia opus perfectuꝫ habet: vt sitis ꝑfecti ⁊ integri in nullo deficientes. ¶ Secundum est spei ꝓstantia Jsa. xl. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem assumẽt pennas sicut aquile currẽt ⁊ nõ laborabunt ambulabunt ⁊ non deficient. ¶ Tertium est memoria dominice passionis Heb. xij. Recogitate cum qui talẽ sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum contradictionem vt non fatigemini animis vestris deficientes. ¶ Quartus est desiderium inquirendi deum ps̃. Inquirentes autem dominum non deficiẽt omni bono: ꝑm aliam litteram Gal. vij. Bonum autem facientes non deficiamus: tẽpore enim suo metemus non deficientes. Et hec omnia fuerunt in beata virgine. ¶ Tertio describitur ornamentum capitis qꝫ in capite eiꝰ ẽ coro. Stel. xij. In quo notatur plena anime beatitudo que consistit in duodecim gaudiis paradisi. que intelliguntur per duodecim stellas. ⁊ Apoca. vltimo signantur per duodecim fructꝰ ligni vite: ergo corona duodecim stellarũ est perennitas duodecim gaudiorum quorum duo oriuntur a deo: scilicet gaudium de visione deitatis ⁊ gaudium de visione humanitatis. Alia duo a loco scilicet celo empyreo quod ẽ beatorũ locus: vnus de spaciositate: aliud de speciositate. Duo a consortio: vnus de consortio angelorum aliud de consortio hominum. Alia duo a mundo: vnũ de creaturarum pulchritudine aliud de stabilitate. ¶ Iterũ alia duo ab inferno vnus ab euasiõe: aliud de claustione. ¶ Item alia duo a seipso vnum de stola anime aliud de stola carnis. Vel per has duodecim stellas corone intellige. xij. prerogatiuas gratie quas habuit beata ỽgo quarum quinqꝫ cõueniunt sibi singulariter. ¶ Prima est spũalis electio dei patris ad opus filij sui. Genes. xxiiij. Virgo que egredietur ad hauriẽdũ aquã ⁊c. ipsa

est:quam ꝓparauit dñs filio dñi nostri.i. xpo.ps. Elegit eum dñs in habitationem sibi. ¶ Secūda est filij dei spūalis desponsatio.ij. Corinth.xij. Despondi vos vni viro virginem castam exhibere xpo. In veteri testamento summus pontifex non ducebat vxorem nisi virginem. ¶ Tertia spūsancti fecundatio. Matth.j. Inuenta est in vtero habēs de spūsancto. ¶ Quarta filij dei conceptio ⁊ pturitio Ysa.vij. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filium ⁊ vocabit nomen eius emanuel.i. nobiscum deus:hoc est in humana natura de⁹. ¶ Quinta est dei refectio Cant.ij. Dilectus meus mihi ⁊ ego illi q pascitur inter lilia.i. inter virgines vel inter vbera siue brachia virginis. ¶ Sexta est dei meditatio.j. Cor.vij. Mulier inupta ⁊ virgo cogitat que sūt domini vt sit sancta corpore ⁊ spū. ¶ Septima est in libro vite inscriptio Apo.iij. Habes pauca noia in sardis i.in virginibus q̄ non ingnauerunt vestimēta sua.i. corpora ⁊ non delebo nomina eorū de libro vite. ¶ Octaua est celi ornatus ⁊ pulchritudo Eccli.xliij. Spēs celi gloria stellarum .i. virginum que dicūtur stelle:q̄ de die nō lucēt sed in vespere incipiunt apparē.i. in psecutione latēt sed in fine apparebūt quid sunt.j. Joh.iij. Filij dei sumus sed nōdum apparuit qd erimus. ¶ Nona est pfecta xpi assimilatio Apo.xvij. Virgines eni sūt ⁊ sequuntur agnū quocūq; ierit. ¶ Decima est noui cantici decātatio q̄ sole virgines decātabunt Apo.xiij. Cātabunt sancti cāticum nouū ps. Quō cātabimus cāticum dñi in terra aliena.i. in carne corrupta. ¶ Undecima est maioris fructus promissio. Nam fructus tricesimus promittitur cōiugatis:sexagesimus viduis: cētesimus aūt virginibus Matth.xx. ¶ Duodecima est duplicis corone adeptio. Nā ipsis debetur aurea ⁊ aureola.j. Machab.iij. Ornauerunt facie tēpli coronis aureis. Facies que est nobilior ⁊ altior pars corporis signat corpus virginale qō est nobilius ⁊ altius membrum ecclesie: quā ornauerunt non tm̄ corona vna sed coronis aureis. Aureā eni p̄o charitate ⁊ aureolam p̄o virginitate recipiunt: ℞ licet competant etiam alijs virginibus tamen singulariter competunt etiam beate marie. Et ideo tales.xij. stelle dicuntur esse in corona capitis eius:q̄ ipsa est omnium virginum pulcritudo ⁊ regina.

¶ Capitulum.v.

Auaricia assimilatur illi amphore quaz per visionem imaginariā Zach. prophēta vidit ut habet zacha.v: Ibi legitur q̄ cum ꝓpheta petiuisset ab angelo Quid est hoc qō egreditur:angelus respōdit. Hec est amphora egrediēs ⁊ dixit. hec est oculus eorum in vniuersa terra:⁊ ecce talentum plumbi portabat:⁊ mulier vna sedens in amphore medio ⁊ dixit. hec est impietas:⁊ proiecit eā in medio amphore ⁊ misit massam plumbeā in os eius. Et ecce due mulieres egredientes spiritus in alis earum ⁊ habebāt alas quasi milui ⁊ leuauerunt amphorā inter celum ⁊ terram Et infra subditur. Iste deferunt amphoram vt edificetur ei domus in terra sennaar. Et stabilitatur ⁊ pōatur ibi super basem suam. Hec eni vitio moraliter ꝑ verbum Greg. sic exponitur q̄ per amphoram intelligitur auaricia:que.s. velut amphora per cupiditatis ambitus os cordis apertum tenet:ℏ etiā dicitur oculus eorū in vniuersa terra tum q̄ auaricia intendit solum circa visibilia ⁊ terrena ps. Oculos suos statuerunt declinare in terram. tum q̄ auaricia habet oculos apertos circa terrena sed circa celestia clausos. Unde licet sint hebetes ⁊ ceci in bonis:tamē in malis sunt pernigiles ⁊ astuti. Per talentum autem plumbi intelligitur auaritie grauitas. Aggrauat enim auaritia graviter ⁊ vehementer cor auari ps. Filij hominum vsquequo graui corde nō. Quod autem mulier.i. impietas in medio amphore sedere dicitur significat q̄ auaritie semp impietas tenet. Sed q̄ massa plumbea in os eius mittitur signat q̄ ipietas auaricie peccati sui pōdere grauat vel forsan significat q̄ in auaris vitiū lingue de

UNIVERSIDAD DE MURCIA

minatur: qz propter lucrum dicunt mēdacia z periuria z hmōi. Per duas aūt mulieres intelliguntur duo vitia ipietati anarozum cōiuncta. s. supbia z vanagloria: q̄ in alis. i. opibus suis dñr habē spiritū malignū qz. s. in actionibus suis sathane voluntati deseruiunt de quo dr̄ zMath. xij. Cū imundus spūs exierit ab homine ambulat p loca inaquosa querens rē. Dñ earum ale dicunt eē sicut milui qui semp student rapine pullox. z ideo diabolum designat q̄ semp intēdit ad rapinam bonox z captiuitatē paruulorū. i. humiliū siue debilium. vnde supbi z vanagloriosi habēt alas ad modum milui qz. s. eorū opa similia sunt opibus diabuli. Quod autem he mulieres eleuauerunt amphoz significat q̄ supbia z vanagloria eleuant animaz ad appetitum z ambitionē honorū z dignitatum z sublimium. Dicit aūt q̄ tenebant amphoram inter celuz z terram: qz illud qō inter celū z terram est ima deserit sed ad supna minime ptingit. Et ideo supbia z vanagloria ita mentē eleuant vt quosli bet proximos quasi despiciēdo deserant z alta gloriando petant: ita q̄ nec ii proximis equalitatē fraternitatis tenent nec ad summa pertingē ualent. Per hoc autem q̄ ei domus in terra sennaar ꝓstruit fetoz siue abhominatio ipsi⁹ significatur qz sennaar iterpretat fine vocat fetoz eox. Mam sicut bonus odoz ex virtute. ita ecō tra exit fetoz ex vitio. Radix eni omniz malorum est cupiditas. Dñ qz quodlibet malū p auaritiam generat: idcirco dignuz est vt domus auaritie in fetore constituatur. ¶ Itē sennaar vallis est latissima que pro confusione mētiuz z linguarum babilon dicta est. Dñ qz per auaritiam z impietatem oia mala certum est exurgē merito hec in babylone perhibēt habitare.

¶ Capitulum. xxvi.

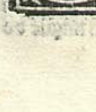

Arnales homines assimilantur equis in visiōe beati Johānis imaginaria q̄ habetur Apo. ix. vbi dr̄. Vidi equos in visione z q̄ sedebāt sup eos habebant loricas igneas z iacinctinas z sulphureas z capita equoꝝ erant tanq̄ capita leonum z de ore ipsoruz procedebat ignis z fumus z sulphur. ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominū de igne z fumo z sulphure qui procedebāt de oze ipsorum. Potestas. n. equorum in ore ipsorum est z in caudis eox. Mam caude eorū similes serpentibus habentes capita z in his nocēt. Per equos istos intelliguntur homines carnales qui nō rationē sed sensualitatē sequūtur z carnē. Vnde pē. Nolite fieri sicut equus z mulus in quib⁹ nō est intellectus. Equites autez sedentes super eos sunt demones qui dicuntur habē loricas igneas inquantum iflāmāt ad auaritiaz z designat auaritia p lozicā: qz totuz corpus ecclesie quasi tegit. Mam a maiori vsq̄ ad minorē a prophēta vsq̄ ad sacerdotē omnes auaricie studeūt vt dicit Jere. vj. ¶ Itē iacinctinas inquantuz eleuāt ad vanitatis supbiam. Jacinctus eni colorem hz aereū z designat vanitatē. ¶ Itez sulphureas inquātum ificiunt p fetentes luxuriā. Et dñ ꝫ lozica. i. vitiorum armatura dr̄ eē equitum. i. demonum: qz talib⁹ vitijs ecclesiam impugnāt vnicuiq̄ suggerendo id ad qō ipsius animū magis videt eē prociuū. Consequēter describunt peccata maiox. s. principum z plāturuz carnalium: qz dicit q̄ capita equox. i. principes z rectores malox erāt tanq̄ capita leonū Glosa. qz laniāt z fetēt: laniāt p crudelitatis violentiā fetent per carnis luxuriam Sunt eni mali rectores carnales z crudeles: sed qz non solū in se mali sunt sed etiam subiectos ad maliciā impellunt z cogunt. subdit q̄ de ore ipsorum. s. vel imperando vel suadēdo vel cōminādo vel requirēdo procedit ignis auaritie: fumus superbie z sulphur luxurie. Et ab his tribus plagis. i. vitijs occisa est spūaliter tertia pars hominū. i. oēs reprobi. Mam prima pars est inocētium: secunda pniz: tertia reprobozum in peccatis istis pseueratium z hi soli occiduntur siue de igne auaritie siue de fumo supbie: siue de sulphure. i. fetore luxurie: etiā dato q̄ ꝺ ore ipox

procedat.i.quāꝯ etiam ad talia a maiori
bus inducātur siue verbis siue exemplis:
his enim duobus modis possunt etiaꝫ
maiores inficere minores siue verbis pre
cipiendo aut etiaꝫ suadendo. Et ideo sub
dit ꝙ potestas equorū in ore ipsorū est.i.
principū precipientiū aut suadentiū siue
exēplis post se trahēdo ⁊ quātū ad hoc
subdit ⁊ in caudis eoꝝ.i.in exemplis. vel
ore dicit ḡtū ad maiores pcipiētes ⁊ mo
nentes:in caudas quantum ad minores
offendentes ⁊ eos sequentes. Vel per os
intelligitur gula Eccli.vij. Omnis labor
hois i ore ei⁹ ⁊ anima nō implet. Per caudā
vo intelligit luxuria. Vñ legit Judicuꝫ.xv.
Qō sanson accepit trecētas vulpes ⁊ cau
das earū ligauit ad caudas ⁊ faces ligauit
i medio ḡs igne icendit diuisitqꝫ huc ⁊ il
luc discurrētes. In his duob⁹ vitijs mul
tū cōsistit potestas diaboli ⁊ ministrorum
eius. qꝛ per hec duo vitia precipue cor
rūpuntur. Sed subditur ꝙ caude eorum
similes erant serpentibus: qꝛ luxuria a pn
cipio habet voluptatem. sed postea peni
tudinem. ⁊ iō assimulatur serpentibus: q
vt dicit glosa. blandiunt in facie ⁊ occul
e imittūt venenū ſz iste caude hñt capita
en quib⁹ nocēt. Et hec sunt exēpla maio
quib⁹ minores corrūpunt ⁊ occidunt se
quētes siue in luxuria siue in auaricia si
ue in quocūqꝫ alio vitio.

¶ Capitulum. vii.

Confortat deus homines
ad bene operandum pro
mittendo premium ⁊ cer
tificando de eo. Cuius ex
emplum apparet in visio
ne abrae: ō qua habet Ge
nes. xv. In qua primo ꝓmittitur premiū
qꝛ dicit ꝙ factus est sermo dñi ad abraaꝫ
per visionem dicēs. Noli timere Abraā.
ego protector tu⁹ ⁊ merces tua magna
nimis. Dixitqꝫ Abraam dñe deus quid
dabis mihi ego vadā absqꝫ liberis filius
procuratoris domus mee iste damascus
eliezer addiditqꝫ Abraā. Mihi aūt non
dedisti semē ⁊ ecce vernaculus me⁹ heres
meus erit: statimqꝫ sermo domini factus
est ad eum dicēs. Nō erit hic heres tu
us: sed qui egredietur de vtero tuo ipse
habebis heredē. Eduxitqꝫ eū foras ⁊ ait
illi. Suspice celuꝫ ⁊ numera stellas si po
tes ⁊ dixit ei: Sic erit semen tuū dixitqꝫ
ad eū. Ego dominus qui eduxi te de ur
chaldeoꝝ vt darem tibi terrā istam ⁊ pos
sideres ipaꝫ. In quibus vbis aduerte ꝙ
dominus ad cōfortandū abraam fecit ei
ḡttuo: pmissiones de qbus Apo. ait Gal
tij. Abrae dicte sunt pmissiones ⁊c. ¶ Pri
ma fuit de mercede operis cū dixit. No
li timere ⁊c. ¶ Primo eum cōfortat ex
cludendo timorem. Noli inquit timere.
¶ Secundo euꝫ securat promittendo p
tectionē. Ego inquit protector tu⁹ ps. Esto
mihi in deum protectoreꝫ. ⁊ vere timere
nō debent qui talem protectorem habent.
ps. Dominus mihi adiutor ē nō timebo
quid faciat mihi homo. ¶ Tertio eū le
tificat proponendo mercedem. Sed attē
de qualem mercedeꝫ promittit bene ope
ranti in persona Abrae: qꝛ mercedeꝫ cer
tam: qꝛ ego scz qui decipere vel fallere nō
possum. ¶ Item mercedem propriaꝫ: qꝛ
merces tua. Sic enim est omnium gene
raliter vt sit etiam cuiuslibet singulariter
¶ Item mercedem copiosam qꝛ magna
nimis. Nam nec oculus vidit: nec auris
audiuit: nec in cor hominis ascendit que
preparauit deus diligentibus se. ¶ Se
cunda promissio fuit de successione here
dis: qꝛ dixit ei dominus. qui egredietur de
vtero tuo ipſe habebis heredem. In quo
signatur ꝙ datur vnicuiqꝫ illa hereditas
ex ꝓprijs meritis nō ex alienis. Nam me
ritum hominis est ei sicut filius cui debe
tur hereditas: Vnde Apostolus. Vnus
quisqꝫ propriam mercedem accipiet ſm
suum laborem: ⁊ loquitur de adultis sec⁹
est de paruulis. ¶ Tertia ꝓmissio fuit de
multiplicatione seminis. Dixit enim. Su
spice celum ⁊ numera stellas si potes sic
erit semen tuum. Per stellas celi possūt
intelligi angeli qui sunt in celo. Per se
men vo meritum vite ex quo scz recolli
guntur fructus mercedis ecclesie. Tunc
enim semen hominis ad modū stellaruꝫ

celi multiplicantur quādo homo p vite meritū in celo angelis coequatur. Vel qz stelle celi sūt incorupte lucide magne. z tamen in apparentia parue. Tunc enim semē hois ad modū stellaꝝ celi multiplicat: qū meritū opis ē incorruptū p itētōez lucidū per discretionem magnum per dilectionem: sed apparentie parue per humilitatem. ¶ Quarta promissio fuit ō terra promissionis. Vnde dixit. Ego dominus qui eduxi te de vr chaldeoꝝ z dabo tibi terraz istam. Terra ista est corpus qō tunc pacifice possidet vir iustus: quando per diuinam gratiam est de vr chaldeorum eductus. i. de incendio carnis. Chaldei. n. sunt motus carnis. quoꝝ: vr. i. incendiū est concupiscentie inflāmatio a qua nisi homo diuina gratia eruatur: non pōt terram corporis sui pacifice possidere. ¶ Secundo abraam certificatus ē per sacrificium. i. de promissione implenda. Petiuit enim signum non ex diffidētia promissionis sed scire volens modū impletionis dicens. Vnde scire possum q possessurus sim eaz. z tunc iussit vt offeret sacrificium vt in ipso sacrificio signū acciperet. Vnde precepit ei vt immolaret vaccam z capram z arietem z omnia trima z in super turturem z columbam qui sequēti i māe accepit omnia hec z diuisit per medium z vtraspz partes contra se altrinsecus posuit. aues autem non diuisit descenderuntqz volucres celi super cadauera z abigebat ea abraaz. Cūqz sol occubuisset sopor irruit sup abraā z horror magnus z tenebrosus inuasit eū. z istud fuit aliqua pa signi dati. Hoc ergo est sacrificiū iustitie qō deo offerri dz. Mam in vacca significat obedientia: z hec dz esse trima siue triēnis scz per subiectionē triplicis hūilitatis videlicet supiori pari z inferiori. Sic enīz decet nos iplere oēm iustitiam. In capra vo significat penitentia q̄ etiam debet esse triennis sm tria in quibus consistit penitentia scilicet in dolore contritionis in pudore confessionis z in labore satisfactionis. In ariete vo intelligitur simplicitas que etiam debet ee trima: quia est triplex genus simplicitatis contra triplex genus duplicitatis scilicet hereſis et hypocrisis z ambitōis. Duplicitas hereſis imiscet falsa veris. Duplicitas hypocrisis bona malis: hōesta inhonestis. Duplicitas ambitiōis tēdit ad duplicem finē: scz lucri tpalis z premij celestis volēs duob⁹ dūis seruire: sed diuisit abraam ea per medīū. Mā obediētia diuidenda est vt fiat in his scz que sunt ſz deum nō contra deū. Similiter penitētia ē diuidēda vt fiat cū discretōe ita vt sit rōnabile obsequiū nostrum z occidat edos in valle saliuaꝝ vt sic occidat concupiscētia q nutriatur natura. Mam ois victima est sale salliēda: qz in omni opere est discretio adhibēda. ¶ Item simplicitas diuidēda est vt nō sit fatua sed religiosa vt sit sanctitas nō fatuitas vt sit simplicitas colūbe cum astutia serpentis ne sit sicut equus z mulus in quib⁹ nō est intellectus. Sicut enim mulus cui insidebat absalon ipz detulit in suspendium: sic fatua simplicitas multos capitat in infernum. In colūba aūt designat charitas: qz columba felle caret z gregati volat. In turture vero designatur castitas. Sed has aues Abraam non diuisit: quia charitati z castitati ab omnibus z omni tempore est insistendum. Mam castitas competit non solum virginibus z viduis sed etiaz suo modo coniugatis. Vel ideo sit diuisio animalium z non auium. Quia per animalia intelliguntur actiui: quorum solicitudo diuiditur ad multa: ſz p aues intelliguntur contemplatiui quoꝝ tota intentio fertur in vnum. ps. Vnam petij a domino ꝛc. Vnde dominus dixit marthe. turbaris erga plurima: hoc quantuz ad actiua z. Porro vnum est necessarius hoc quantum ad contemplatiua. Vel in turture significat vita solitaria. qz turtur solitaga in solitudine gemit sic solitari⁹ debet gemere luctu penitentie Viere. xv. Mō sedi in cōsilio ludentiū. z glorians sū a facie manꝰ tue. sedebā solus: qm cōmotione repleti me. hūs enim preciosū balsami liquorē in vase fragili nō dz se pone

re in pressura hoīnuꝫ. Señ. vbi plus ē populi ibi plus est periculi cū inter hoīnes fui mmoꝛ hō redij. Osee ij. Ducam eaꝫ in solitudinem ⁊ loquar ad coꝛ eiꝰ. ¶ Dꝰ si locutus est deꝰ nō in palatio sed in deserto. Lecus a dño extra turbā illuminatur. Puella mortua in thalamo electa turba resuscitatur. Mō eni in commotione dominꝰ clause erant oues in arca: qꝛ opera spūalia debent claudi in ꝓsciētia. In colūba vo que gregatim volat significaꝫ religio in cōgregatione viuentiū q debēt ad modū colūbe ⁊ carere felle iudie. ¶ Itē nō rostro detractionis pcutere nec venenum infamationis fine litis in ozeiꝰ ramū oliue. i. verbū pacis portare ad chozꝛ refectoꝛium ⁊ alia communia gregatim simul incedere. iuxta riuos aquarum. i. scripturarum residere. ⁊ ibi vmbram accipitris. i. temptationem diaboli preuidē do declinare. Hec columbina simplicitas tantū deo placet vt spūsanctus in specie alterius aialis noluerit apparere. In hac aūt duplici aue. i. vita cōsistit ois perfecta religio. Vnde cuidam querenti quam religionem deberet intrare. Respōdit quidam nescio an eē velis turtur an colūba. Sed in vtraq; vita cauendum est ne diuidat ⁊ dispergatur per vanagloriam. t. ne opus volet ad deū ⁊ intētio ad mundū. vñ in Leuitico ꝓcipit si offerat turtur vel colūba q; cōfrigat ascela ne possit euolare qꝛ si qua sunt in religiosis opera virtutum occultanda sunt non ad fauoꝛez hominum propalanda. Vnde si ex operibus bonis supercrescit inanis gloria opa illa quasi alas sūmunt ad euolandū ⁊ fugiunt vt nobis nō proficiāt sed eas confringere debemus dicentes nobis. Quid habes quod non accepisti. Super ꝟ autē sacrificiuꝫ dicit q; ascenderunt volucres: sed abigebat eas abraam. Sic tu ad auferendum impedimenta spūs sacrificij scz oratiōis deuote abige aues. i. importunas cogitationes. Vnde Grego. Sepe in ipso nostre oratiōis sacrificio ꝑ importune cogitatiōes se ingerunt que hoc qō deo placētes offerimus maculare cōtendūt. Vnde abraam dum sacrificium obtulit insidiātes aues pertulit quas studiose abegit cuiꝰ nos exemplo dū vota cordis holocaustū deo offerimus ab immūdis cogitationibus hoc custodiamus. Sed attendum est quod sequitur: quia dū occubuisset sol. scp. ir. sup abraaꝫ ⁊ hoꝛ. mag. ⁊ tre. inua. e. Sepe eniꝫ post sacrificiū boni operis vel deuote ⁊ feruentis oratiōnis ne per elationem mens eleuetur occidit sol. i. extinguit feruoꝛ deuotiōis ⁊ irruit in animā sopoꝛ coꝛporis. ita vt anima quasi seipsam magno stupoꝛe hoꝛreat ⁊ quasi quedaꝫ tenebꝛa timoꝛis ⁊ dubitationis eam inuadat. Et hoc facit deus vt ipsam in humilitate conseruet ne fructum sacrificij. i. boni operis meritum per elationem perdat.

¶ Capitulum. viij.

Contemplatiua vita qualis esse debeat ostēditur per exemplum in somnio iacob qō describitur Señ. xxvij. Vbi dicitur q; vidit in somnis scalam stantem sup terram ⁊ cacumē eius tangēs celum ⁊ angelos quoq; dei ascendentes ⁊ descendentes per eam: ⁊ dominum innixum scale dicentem sibi. Terraꝫ in qua dormis tibi dabo ⁊ semini tuo eritq; semen tuum quasi pulvis terre ⁊ dilataberis ad orientem ⁊ occidentem ⁊ septentrionem ⁊ meridiem. In quo quidem somnio primo tangitur contemplantiuoꝝ virtus que est charitas. Hec enim scala est per quam ad celos ascenditur: hec ex vna parte stat super terram scilicet quantum ad amorem proximi. Alia autez scz summitas attingit celū scilicet amoꝛ dei. vtraq; enim pars pertinet ad vitam contemplatiuam Vnde Beda dicit q; cōtēplatiua vita est amoꝛem dei ꝓximi tota mēte retinere. Vel hec cōtemplatiua scala est scriptura diuina que quidē stat super terrā inquātum est practica instruens de humanis: scz summitas attingit celū inquātū ē specula tiua instruens de diuinis. Vel tangit terram quantū ad testamētū vetus iquo ꝑ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mittebant tpalia. Celum ꝙ attingit quā-
tū ad nouū in quo pmittunt celestia. Du-
ius scale duo latera sunt sensus ifalis et
spūalis. Sūt ēt huius scale. xij. interscala-
ria que oz ꝓdicatores siue contēplatores
ascendere scz ꝓfessio oratio grāx actio in
tellectus pscrutatio dubioꝝ inquisitio lit
tere expositio ꝓdicatio ꝓdicādi discretio
.s. puectis alta: rudib⁹ infim: teterne pene
comminatio glorie pmissio ꝓdicatōis ob
seruatio ꝓfātie fortitudo in pſperis ⁊ ad
uersis. Huic scale innixus ē dñs sicut suo
spiraculo. qz scz ab eo inspirata Apost. ij.
Thimo. iij. Dis scriptura diuinitus i spi-
rata ⁊c. Vel sicut suo speculo in quo a cō-
tēplātibus aspicit ⁊ cognoscit. i. Corinth.
xiij. videmus nūc p speculū ⁊c. Quidā aūt
dicūt ꝙ scala p quā maxime ascēdunt vi
ri ꝓtemplatiui ⁊ deuoti hoies ē crux xpi
b licet fuerit sup terrā mālter erecta vir
tualiter tñ fuit vsqz ad celū porrecta qz p
ipsaz nobis est celi ianua aperta. Duo aūt
latera scale huⁱ⁹ fuerūt duo principalia li
gna eius vnū p altrū: aliud p transuersuz.
Gradus huius scale sunt pene quas xps
sustinuit scz in capite spinarū coronatio-
nē in facie sputoꝝ fōdationē in manibus
clauoꝝ cōfixionē in dorso ⁊ corpe flagel-
loꝝ verberationē. In latere lancee aperi
tiones: in pedibus clauorum ꝓforatione:
in qbus oibus aīa deuota ⁊ prudēs mirā
da cōtēplatur. Huic scale innixus est dñs
in passione sicut ꝓ nitīt suo cubiculo qz
in ea dormiunt p mortez. Vel scala ꝓ vt q
dam exponunt est claustralū pnia: cuius
duo latera sunt vilitas ⁊ aspitas. p vilita-
tem nec gloriā affectāt: nec ignominiā for
midāt. p asperitatem vo mollia cōtēnunt
⁊ molestias pupendunt. Hec scala stat su
per terrā habitatiōe. ⁊ attingit celū quer
satione. gradus eius aūt sunt septem vtu
tes q enumerātur ij. Petri. j. Vos inquit
curā oēm subinferentes ministrate in fi-
de vestra virtutem. In virtute aūt sciam:
in scia aūt abstinentiā: in abstinētia patien
tiam: in patiētia āt pietatē: ⁊ in pietate āt
fraternitatis amorē: in amore aūt frater-
nitatis charitatem. Huic scale innititur
dominus: sicut exemplar suo exemplato
qz ipse dedit exemplum viuendi in pau-
pertate obedientia ⁊ castitate. Alij autem
exponunt ꝙ ꝓ scala est beata vgo que su
per terram fuit per contēptum mundā
norum celum attingens suscipiendo de
um. Tunc enim iclinauit celos ⁊ descen-
dit: huius scale latera sunt humilitas ⁊
obedientia. gradꝰ fuerunt in ea dono: uz
⁊ vtutum. huic innixus ē dominus sicut
suo thalamo in icarnatiōe. ps. Ipse tanq̄
spōsus ꝓcedēs de thalamo suo. ¶ Secō
tāgit i ꝓ sōnio Jacob ꝓtēplatiuoꝝ mot⁹
¶Dot⁹ n. cōtēplatōis triplex ⁊ est ꝑm Dio
nisiū scz rectus ⁊ obliqu⁹ ⁊ circularis. ¶Re
ctus ergo mot⁹ tangit p angelorum. i. con
tēplatiuoꝝ ascensum. obliquus tangitur
p descensū: qz ille q ascendit sursū cuz de
scēdit motū suū reflectit ⁊ obliquat a sur
sum in deorsū. ¶Dot⁹ āt circularis tāgit
cū subdit. Dilataberis ad oriētē ⁊ occidē
tem septētrionalem ⁊ meridionalē. Per
has quatuoꝝ partes celi circulariter sol
mouetur. Igitur isti angeli sunt cōtēplati
ui ⁊ spirituales: qui sunt quasi homines
celestes ⁊ angeli terrestres. hi ascendunt
contemplando ⁊ descendunt se humiliā-
do. ⁊ sicut dicit Ambrosi⁹. Qui vult per
scalam ascendere: oportet q manibus ⁊
pedibus se teneat: man⁹ opera: pedes co
gitationes ⁊ affectiones. Vel vt aliqui ex
ponunt. Isti angeli sunt prelati qui ascen
dunt per contemplationem ⁊ descendūt
per actionem. Vel angeli sunt predicato-
res qui quandoqz debent ascendere pre-
dicando sublimia: quandoqz descendere
predicando humilia. Sequitur motus
tertius: quia dilataberis ad orientem scꝫ
licet per origines virtutum: ⁊ occidentez
p occasum vitioꝝ: ad meridiem per fer-
uorem affectionum: ad septentrionem fi
ue aquilonez per expugnationem diabo
licarum suggestionuz. ¶Tertio tangitur
contemplatiue vite fructus cuz dixit do
minus. Terram in qua dormis tibi da-
bo. Terra enim hec celestis patria est in
qua erit perfecta quies secundum illud
ꝑs. In pace in idipsum dormiam ⁊ requ-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ram. Vnde in hac terra debet caput nostrum. i. mens tanꝯ in pulmonari se ponere vt quiescat a temporalꝫ cura. Hac dabit nobis deus si in ea per cõtẽplationez ꝛ desiderꝫ peregrinamur ꝛ cõuersamur. Señ. xvij. Dabo tibi terrã peregrinationis tue. Quia vo in pdicto somnio dicit ꝙ iacob vidit immixum scale dicẽtem sibi ré. Notãdꝫ ẽ quod sicut dicũt somniorꝫ interpretes apparitio domini in somnijs ꝑt hre variã expõnẽ vl significatõez. Mã dñs per somnũ aliqñ apparet vt tacens aliqñ vo vt loquens: aliquãdo vo vt patiẽs. Quãdo igitur alicui per somniũ dominꝰ apparet vt tacens ꝛ nihil loquẽs. si ille ꝙ hoc vidit peccatoꝛ ẽ significat ꝙ cõuertet ad deũ ꝛ finiet in penitẽtia dies suos. Si vo sit iustꝰ ꝛ sanctꝰ significat ꝙ gloria eiꝰ augmento apud deum ꝓficiet gaudium habiturus. Si vo talis qui hoc videt sit homo i potestate ꝓstitutꝰ puta rex vl princeps significat ꝙ inuenet gaudiũ ꝛ victoriã de inimicis. Qñqz vo dominus ꝑ somniũ apparet vt alicui loquẽs ꝛ tũc siue loquatur aliquid pertinens ad futurorum ꝓmissionem sicut locutus est hoc iacob: siue aliquid ptinẽs ad ꝓuersionem sicut aliquãdo loquit̃ peccatorib⁹. siue ad cõfortationẽ sic aliquãdo loquitur iustis tribulatis ꝛ i afflictionibus posit̃: vel alio quocunqz modo loquatur quicquid dicẽ tenendũ est. Quandoqz vo dominus in somnijs apparet vt crucifixus vel imago ipsa crucifixi. ꝛ tũc vt dicunt signat patiẽtiam ꝛ victoriam in tribulationib⁹. Dñ si quis videat in somnio se adorare imaginẽ domini nostri iesu christi aut oculeꝫ aut deprecetur si quidẽ rex est ꝛ ipse inueniet victoriã de inimicis ꝛ gaudiũ in gloria sua. Nam crux post crucifixionẽ christi maximas victorias designat ꝛ omnis calamitatis amissionem. Quod si aliquis de populo videat hic cõsequitur gaudiũ ꝛ ꝓ quo interpellauerit obtinebit. Sz si solũ videatur imago christi absqz cruce minus erit gaudiũ vel victoria. Et nota etiam hic de imaginibus quod illa que in somnio apparent sine auro significãt eum rerum potiorem. Nam illę que apparent cum auro quandoqz tribulationes portendunt. Hec dicunt somniorũ interpretes que ego referendo tantũ non assẽrẽdo hic pono an vera vel falsa sint fateor me nescire. Dicit Arꝯ. ꝺ somnijs quod neque est eis totaliter credendum neque totaliter discredẽdus. Et ideo euentia somnia vt ipse dicit neque idoneum ẽ cõtemnere neque oportet ab eis facile persuaderi: precipue quia spiritꝰ mẽdax plerunqz in visione vel somnio vt possit decipere homines in forma christi legitur apparere. Sic enim beato martino per exteriorem visionem sensibilẽ in forma christi apparuit qdaz purpuratus quẽ ñ ille per spiritum cognouit atqz cõfudit. Jnitis ꝗz patrũ refert ꝙ monachꝰ qdã audiens facta magna moysi cordis spũ cepit eũ ꝓferre xpm. q. scquẽte nocte ꝑ somniũ vidit moysẽ cũ choro ãgelorꝫ stãtẽ i vestibꝰ albis xpm vo nigris indutũ vidit i choro horũ pp ꝙ ipiciẽs monachꝰ a fide xpi desiuit ꝛ factus est iudeus.

¶ Capitulum. ix.

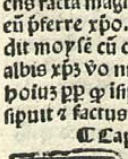

Corpus christi sub sacramẽto assimilat illi libro quez vidit Joannes Apoca. v. Vidi inquit librum qui erat scriptus intꝰ ꝛ foris signatum sigillꝭ. vij. Dicitur corpus christi liber intus scriptus quia videlicet in se continet consolationes et suauitates notabiles ꝛ mirabiles. Et iterum scriptus foris. quia sacramentis visibilibus tegitur: signatum autem sigillis septem ponitur ꝓpter septem mirabilia que sunt ibi ¶ Primum est ꝙ sit de pane non mutatum sed manens idem: ꝛ ponitur a quibusdam exemplum: sicut cognitio mea mediãte voce sit tua manẽs mea. ¶ Secũdũ est ꝙ tanta magnitudo sub tã parua spẽ tota latet. Et ponũt quidã exẽplum sicut i pna pupilla oculi totꝰ mõs magnus recipit̃ vel videt. ¶ Tertiũ ẽ ꝙ totũ corpus ꝑ os hominis intrat nõ diminutũ eadẽ potẽtia vt quidã dicũt quia clauso vtero de virgine exiuit ꝛ etiã de se

pulchro. ¶ Quartum est q̄ comedit non consumptū z nō diuisū. Et ponūt aliqui exemplū in sensu visus sicut viror herbe ab oculo videntis quasi quidā ei⁹ ab⁹ susceptik: nec tamē ipa herba minuit vel diuiditur. ¶ Quintū est q̄ ab immūdis tāgitur sine ꝓtagione sui sicut lumē solis recipitur in re feda nec tū fedat. ¶ Sextus est q̄ a pluribus sumē z in plurib⁹ locis cōficit: nec tamen augeat vel minuit: sicut si multe cādele ab vna accēdant illa vna ꝓpter hoc nec minuitur nec augeat. ¶ Septimū est q̄ est ibi quātitas sine quāto: cuius exemplū ꝓprie nō est in natura vare vel alicubi reperire.

¶ Capitulum. x.

DEmones assimilantur illis locustis de quibus agitur in visione sancti Johannis Apoc. ix. Vbi dr̄ vidisse q̄ exierūt locuste i trā z data est ill' ptās sic hūt pōtem scorpiones terre z ꝓceptum est illis ne lederent fenum terre nec oē viride neq; oēz arborem nisi tantum homines q̄ nō hūt signū dei i frōtib⁹ suis. Vbi ꝑmo nota demonū elationē q̄ similitudinē locustaꝝ assimilant. n. demōes locustis z ꝓpterea scēsū supbie. q. locuste i altuz salīt: z sic ōmon per supbiā Ysa. xliij. In celū ꝓscendā ꝛc. ¶ Itē ꝓp casū ruine: q. locusta post saltum nimiū cadit. Ysa. xuij. Quō cecidisti ō celo lucifer ꝛc. ¶ Itē ꝓpter ꝓtinuationem malicie que notatur in longitudine crurum posteriorum: q. sp in malicia perseuerant. ¶ Scōo arrēde demonū tētationem: q. exierunt in terram. s. ad tētādū homines z dr̄ exire. s. a dei ordinatione. Deus. n. tētationes nr̄as ordinat i bonū nostrū z ꝓfectū is ab hac irrētōe diabolus exit q. suis tentationibus non nr̄z ꝓfectum sed casum z detrimētum intendit. Exierūt etiā de celo vbi creati fuerūt. s. ō empyreo: qñ fuerūt electi ꝑ supbiā in terraz. i. ad tētādū homines q̄ habitāt in terra. eos enī q̄ sūt in celo tētare vel molestare nō pūt. Dñ pars eoꝝ relicta est in ꝫ aere caliginoso ad tētādū nos q̄ sum⁹ i terra ¶ Tertio ꝓsidera diuinā pmissionē quia data est illis ptās sc̄z tentandi permissiue &c. Licet diabolus afflictionem iusto q̄ sp appetat. tamē si ab auctore nostro potestatem non accipit ad tētationis articulum nullatenus cōualescit. Sequitur sicut pūt potestatē scorpiones terre. Scorpiones sicut glosa dicit facie blandiuntur sed cauda pūgunt occulte. Et ita faciunt demones tentantes: q. a principio ponunt delectationez. z in fine inducūt cruciatum z afflictionem z sicut nō sentitur punctio acus sic nec punctio scorpionū: sed postea paulatim diffunditur per totum corpus z mouit punctus. z sīr decepti a demonibus quādo peccāt nō sentiunt deceptionem: sed tādē miserabiliter puniuntur. Ꝓuer. v. Fauus distillās labia meretricis z nitidi⁹ oleo guttur ei⁹: nouissima aūt illius amara quasi absinthium. ¶ Quarto nota diabolice malicie refrenationem: quia ꝓceptum est illis ne lederent ꝛc. Et hoc ꝓceptum est demonum refrenatio ne tantum noceant quātum velent vel quantum possent si permitterentur. q. nullus eis posset resistere. Restringitur autem eorum potestas contra electos z saluandos: quorum quidam sunt incipientes z isti intelliguntur per fenum: quidam vero ꝓficientes z isti per viride. Quidam vero perfecti z isti per arborem designantur. Et nota q̄ non dixit ne eos percuterent siue tangerent: sed ne eos lederent quia sancti z percutiuntur interdum exterius z tangūtur, interius scilicet dum tentantur sed non ledantur in mentibus. s. vt peccatis ꝓsentiant: vel vt finaliter pereant Job. ij Dixit dñs ad sathā. Ecce in manu tua ē: verūtū aias illi⁹ serua. Et ꝑ ista tria dessignātur tres ordines saluandorum. s. Noe Daniel. z Job. i. coniugati qui terre adherent z dessignantur per fenum. Et continentes qui virorem corporis seruant. Et ō dessignāt ꝑ viride. Et prelati q̄ dessignāt ꝑ arbores quaꝝ rami refrigerū ꝓstant aliis. Est ergo sensus ꝓcepti⁹ est illis sc̄z demonib⁹. i. coartata est potestas

UNIVERSIDAD DE MURCIA

eoꝝ ne lederēt fenū terre.i. cōiugatos in uia:ſz in corpore affligāt ⁊ interdū corpa lia auferāt:neq; oē uiride.i. otinētes uiro re pudicitie uirētes:neq; oēm arboꝛē.i. p latos foliis uerboꝝ ſuoꝝ alios ſanātes.⁊ fructib⁹ opeꝝ ſatiātes. umbra exemploꝝ uł ꝓſolatōe alios recreātes:niſi tm̄ hoies ab hūo dictos.i. carnales .j. Corinth. iij. Cum ſit iter uos zelus ⁊ cōtēnio nōne car nales eſtis:⁊ ſm̄ hominē ambulatis qui nō hz ſignum dei in frōte ſua.i. in aperto hoc ſignū eſt thau qō hz figuram crucis ⁊ eſt ultima littera i alphabeto hebreoꝝ ⁊ nominat ſiue interpretatur cōfirmans Unde ſignificat ipſam finalē penitētiam q̄ cōfirmat hoiem in bono: hoc aūt ſigno liberātur oēs q̄ illud hūt Eze. xx. Signa thau ſuper frōtes uiroꝝ gemētū⁊ uolē tiū ſup cūctis abhominatōib⁹ q̄ fiunt ⁊c. Et infra oēm ſuper quē uidetis thau ne occidatis. Et h̄ ſignū hz haberi nō ſolum in corde ſz ēt i fronte: ubi eſt locus erube ſcētie:⁊ ēt locus manifeſtus ut ſez nō eru beſcat hō facere penitētiā apte ⁊ nomen xpi apte predicare . ¶ Itē demones conā tūr maxime ipedire ꝑdicatores quod oñ ditur ex uiſione beati Joānis que habe tur Apoc. vij. ubi dicitur. Vidi q̄ttuor an gelos ſtātes ſup q̄ttuor āgulos terre te nētes quattuor uētos terre ne flaret ſup terrā neq; ſupra mare neq; ſupra ullā ar boꝛem . ꝑ iſtos q̄ttuor angelos itelligū tur uniuerſi demones q̄ dñr q̄ttuor ꝓpt naturā numeri. q̄ quaternarius multū diuiſibilis eſt ⁊ ipſi non intendunt niſi di uiſionem facere . ¶ Item quaternarius non eſt numerus ſolidus ſed ſuperficia lis: ¶ Item ſuggeſtio demonuꝝ ſuperficia lis eſt non habens ſoliditatez. ¶ Item di cūtur quattuor q̄ quattuor euāgelia ipu gnāt ⁊ q̄ttuor uitia precipue ſuggerūt dū tētant uel q̄ per quattuor partes mundi fideles tentant. Dū ſegtur ſtātes ſup q̄ttu oꝛ āgulos terre.i. q̄ttuor partib⁹ mūdi i morātes ut oēs tētēt uł hoc dr̄ q̄ ipſi d̄ mones laborāt ut ponāt hoies in angu lis.i. in ſordib⁹ peccatoꝝ. Nam in āgulo ſūt ſordes: uel in angulo duplicitatis ſe qtur tenētes q̄ttuor uētos.i. tenētes ⁊ ipe diētes oēs ꝑdicatoꝛes eccleſie: q dñr q̄ttuoꝛ uoꝛ q̄ debēt hēre q̄ttuoꝛ uirtutes iuſticiā fortitudinē tēperantiā ⁊ prudētiā: uel, doctrinā quattuoꝛ euāgelioꝝ q̄ ſignificatur Geneſis primo p quattuoꝛ flumina para diſi: uel q̄ debent ꝑdicare p quatuoꝛ cli mata mūdi. ⁊ dñr uenti. q̄ nubes.i. pecca toꝛes in pluuias lachrymaruꝝ diſſoluūt. ¶ Itē q̄ terre hūiditatē ſiccēt.i. carnis uoluptatē ⁊ meritis cupiditatē .⁊ de his q̄ttuoꝛ uētis dr̄ Job. xxiij. Qui facit uētu pōdus ⁊ aquas appēdit in meſura. Segt ne flaret ſup terrā.i. ſup illos q̄ ad modū terre ſūt arabiles uomere ꝑdicatōis ⁊ ſu ſceptibiles diuini ſeminis neq; ſup ma re.i. ſup fluctos ⁊ ſtabiles neq; ſup uillā arboꝛē.i. ſup illos q̄ ad fructificādū ſt ha biles quaſi dicat demones conati ſunt ⁊ nūc conāt quotidie ipedire ꝑdicatores ne predicēt neq; bonis neq; malis: neq; ad exercitatiōez bonoꝝ. neq; ad reuoca tiōez maloꝝ. Sciūt. n. demōes q̄ nil adeo ꝓdeſt ſicut ꝑdicatio ubi dei Gloſa . In tēpoꝛe tribulatiōis nihil magis neceſſari um q̄ predicatio ubi dei. Jō nitit diabo lus eū detinere i oi loco. Econtra aūt do min⁹ ſub ſilitudie ēt quatt uoꝛ uētoꝝ vo cat ꝑdicatoꝛes ut predicēt Ezechi. xxxiij. A quattuoꝛ uētis ueni ſpūs ⁊ inſuffla ſup interfectos iſtos ⁊ reuiuiſcāt

¶ Capitulum. xi.

Octores noui teſtamenti aſſimilantur illis animali bus que deſcribuntur in prima viſione libri Eze. Ubi dicitur. Et de medio eiꝰ ſimilitudo q̄ttuoꝛ aia lium ⁊c. cuius viſionis ſerie introducū tur h̄ aialia ut copulata: ut figurata ut pē nata ut mota ⁊ ut inflāmata . Oſtēdunt ergo ꝓmo fuiſſe copulata: q̄ttuoꝛ. Dū dicit q̄ de medio eiꝰ .i. ignis ſicut Eze. ex ponit q̄ ſupra ꝓmiſerat: ⁊ ignis iuoluēs ſilitudo quattuoꝛ aialiū. ¶ Primo ergo conſidera tria. primo locū qui congruit ſa

eorum doctorū ꝓbationi. Locus eni origi
nis siue egressionis sanctoꝝ doctoꝝ est
de medio ignis .s. tribulationis siue perse
cutionis Ecclesiastī. xx vij. Vasa figuli .i. do
ctores christi probat fornax tribulatiōis
sic eni estuant vt per impatientiā nō desti
tuant Eccli. xli. In medio ignis non sum
estuata dicit doctorū ecclesia. Et ideo dici
tur Prou. xix. q doctrina viri .i. virilis do
ctoris per patientiā noscitur Gre. Tanto
minus vnusquisq ostendit doctus quanto
minus patiens. neq; eni potest veraciter
bona docendo impedire si viuendo nescit
aduersa equanimiter tolerare. Perfecti eni
doctoris est sic aliorum hominum impro
bitatem patienter sufferre. vt se nouerit
ab iniquis sapiēter obseruare. neq; n. ꝑ
pria mundicia sine tolerantia sufficit neq;
tolerantia sine mundicia valet. Vel de me
dio ignis .i. ex intimo feruore amoris san
ctī doctores procedunt ad opꝰ predicatio
nis. ¶ Scdo tangit numerus q competit
doctorū eruditōi. q. quattuor siue ꝓpter
doctrinā quattuor euangeliorū quas pre
dicāt siue ꝓpter quadruplicē intellectum
scripturarum quas explanant siue ꝓpter
quattuor mundi partes quas suis doctri
nis illustrant. q̄ etiam significant per quat
tuor quadrigas zach. vi. ¶ Tertio ponit
tropus .i. similitudo que cōpetit eoꝝ pfectio
ni. q. similitudo erat animaliū. In anima
libus eni est perfectio motus z sensus. q.
sc̄z sancti doctores vigent sensu discretio
nis z motu bōi operis. Ipsi. n. sunt anima
lia quibus dño manū suā largitaꝰ aperit.
z eis benedictionē sue gratie affluenter in
fundit ps. Apis tu manū tuā cē. ¶ Scdo
introducuntur hec animalia vt figurata.
hēbant. n. quātū ad cōmunem figurā similitu
dinē hois. Et ꝓmittit q similitudo hois
erat in eis. siquidē in sanctis doctoribꝰ est
similitudo hominis .i. christi. Dñs Gre. di
cit q sancta alialia hec nō essent nisi christi
similitudinez habuissent. Competit ergo
omni sancto doctori vt assimilet christo
homini ꝙm illud mate. xiij. Omnis scri
ba doctus in regno celoꝝ simlis est ho
mini patrifamilias .i. christo. Debet enim
christum imitari z ei assimilari in vitēdo
sicut paulus faciebat qui dicebat Gal. ij.
Viuo autem iam non ego viuit vero in
me christus. ¶ Item in docendo siue pdi
cando sicut idem dixit .i. Corinthioꝝ .i.
Nos predicamus christum crucifixum cē.
¶ Itez faciēdo .i. Coꝝ. xi. Imitatores mei
estote sicut ego christi. ¶ Item in patiēdo
Vnde idem paulus Gal. ij. dixit. Christo
confixus sum cruci. Deinde describitur
horum animalium figura specialiter quo
ad partes eorum .s. quo ad facies. quo ad
manus. z quo ad pedes. ¶ Primo enim
quo ad facies ponit. q erat in eis quadru
plex figura .s. hominis z leonis a dextris.
vituli siue bouis a sinistris sꝫ aquile desu
per. Per has ergo quattuor facies dicūt
quidam mystice ꝓfiguratos quattuor euā
gelistas .s. per faciem hominis mathеum
qui ab humana christi generatione euan
gelū inchoauit dicens. Liber generatōis
ihesu xpi cē. Per faciez vo leonis marcū
quia a rugitu deserti euangelium incepit
dicens. Vox clamātis in deserto. q faciē aūt
bouis Lucā qr a sacerdotio zacharie ice
pit principiū dicēs. Fuit sacerdos quidam cē.
Mā sacerdotis erat boues immolare. sed p
agle faciē Joānes accipit q ceteris altius
cōtēplando volauit suū euāgelium ab eter
na verbi generatione inchoando dicens.
In principio erat verbum z verbum erat
apud deum cē. Dicit aute z q quattuor fa
cies vni. quia omnes quattuor euāgeliste
locuti sunt de vno .s. de christo vel ille q̄t
tuor facies cōpetūt vni idest christo. Qui
sicut dicit glosa. Natus est vt homo pas
sus est vt vitulus. Resurrexit vt leo. ascē
dit vt aquila. Et ideo ꝙm Grego. Homo
z leo dicuntur esse a dextris. quia christi
nativitas z resurrectio erunt omnibus ge
neraliter letitia q̄ per dexteram intelligit.
sed vitulꝰ dr̄ cē a sinistris qr mors christi
apostolis tristitia fuit q̄ tristitia ptinet ad
sinistrā. q. sinistra dicimꝰ qđ aduersū depu
tamꝰ vt dicit glosa. Aquila aūt dr̄ cē desu
per quia ascensionem christi significat in
altum ꝙm illud ps. Ascendisti in altum.
Job. xxxix. Nunquid ad preceptum tuū

leuabitur aquila. ¶ Moraliter autē doctor ecclesiasticus debet esse vt homo secūdus rationem viuendo. Secundum rationes dico a deo per fidem illuminatā. ⁊ scōz diuina precepta regulatam. Juxta illud ps. Beatus homo quem tu erudieris domine ⁊ de lege tua docueris eum. ¶ Jtez oz esse vt leo tentatiōibus resistēdo ⁊ aduersa non metuendo. Proue. xxviij. Just⁹ q̄si leo cōfidēs absq; terrore erit. ¶ Jtē vt vitulus seipsum sacrificando. de talib⁹ vitulis dicitur in ps. Tunc imponēt super altare tuum vitulos. ¶ Item debet eē vt aquila sublimia contemplādo vel alios ad contemplationem ⁊ amorem dei puocando Deutero. xxxij. Sicut aquila puocās ad volandum pullos suos. Vel oꝛ doctor esse vt homo per prudētiā vt leo p fortitudinem. vt vitulus per temperātiā: ⁊ vt aquila p iusticiam. Quidam vo vt dicit Hieronymus per quattuoꝛ facies intellexerunt quattuoꝛ elementa que dicunt in eē vna. quia in vno corpore hominis vniunt. Oꝛ q̄uis i mūdo maioꝛi sint distincta i mūdo tñ minoꝛi. i. hoie sē vnita. Alij vo p has q̄ttuoꝛ facies q̄ttuoꝛ p̄incipales accipiūt aie passiōes. i. gaudiū. tristiciā. spē ⁊ timoꝛē q̄rū quedaz sunt de bono vt gaudium de p̄senti bono ⁊ spes de futuro. Alie sunt de malo scz vel p̄senti vt tristitia vel futuro vt timoꝛ. Et ideo quedam dicuntur esse a dextris. quedam vero a sinistris. sed super has debet esse ratio eas modificans ⁊ regulans ⁊ ideo facies aquile dicitur esse desuper. Et nota q̄ iste facies dicuntur extente desuper qꝛ in omnibus intentio ⁊ contemplatio sanctoꝝ super se tendit sicut dicit Grego. ¶ Jtez describitur figura eoꝝ quantum ad manus. quia habebant manus ad modū hominis. Vnde dicit q̄ manꝰ hominis subpēnis eoꝝ. Vbi nota q̄ quilibz doctor debet habere manus hominis. idest opera bona scilicet vt non solum bona dicat sed etiam faciat p̄m illud. Cepit iesus facere ⁊ postea docere. Actu. i. Gre. i Pastoꝛ. Predicatoꝛ quisq; plus actib⁹ q̄ voc⁹ i tonet. ⁊ bene viuendo vestigia sequacib⁹ imp̄rimat q̄ loquēdo q̄ gradiant oñdat. sed oñt esse manus hominis. i. opera scōz rōnē facta Apostolus Ro. xij. Rōnabile obsequium vestruz. sed dicūtur manꝰ esse sub pennis qꝛ debet esse virtus opis sub volatu contemplationis. s. vt sub contemplatiua sit etiā actiua: ⁊ oñt esse manus in q̄ttuoꝛ partib⁹. qꝛ. s. quattuoꝛ modis per opera vite actiue proximis seruitur. s. vt quantum ad animam vt docendo cōsulēdo: ⁊ alias spūales elemosynas impendendo vel quātū ad corpus viuū. s. refician̄do vestiendo ⁊ alia necessaria ministrādo. vt quantum ad corpus defunctū. s. componendo ⁊ sepeliendo ⁊ hmōi: vel quantuz ad res tpales exteriores sicut defendēdo temporalia iura ecclesie vel aliarum personarum ⁊ hmōi. Vel 6m Gre. dicuntur esse in quattuoꝛ partibus quia sancti euāgeliste qui fuerūt primi doctoꝛes noui testamenti opus exterioris doctrine p quattuoꝛ partes mundi diffuderūt. s. per oriē tem occidentem meridiem ⁊ septētrionē. ¶ Jtem describitur earum figura quo ad pedes. quia pedes eoꝝ pedes recti. ⁊ plāta pedis eoꝝ quasi planta pedis vituli In pedibus sicut dicit glosa intelligūtur gressus operū. ita vt sicut per manꝰ intelligunt opa que ordinantur ad primuz. ita per pedes intelliguntur opa hois quātū ad se ipsuz. Sicut. n. aial gressibile pedib⁹ pergit ad locū. ita etiā hō spūalis opibus tendit in deum. Oñ Aug. dicit q̄ deo qui vbiq; est nō locis appropiquam⁹. Is bōis studijs bonisq; actionibus. Et ideo sicut sine pedibus corpus hominis non pgit. Sic etiam fides hominis sine operib⁹ nō pficit Jac. scdo. Fides sine operibus mortua est. Sed in istis pedib⁹. i. operibus. oꝛ esse rectitudo intentiōis. s. vt recta intentione fiant. Vnde dicit. Pedes eoꝝ pedes recti. s. per rectam intentionez. qꝛ ipsis est intentio tale est opus Eccli. li. Ambulauit pes meus iter rectum. ¶ Jtē oꝛ eē in eis maturitas moderationis qꝛ cum quadā maturitate. i. grauitate ⁊ modestia debēt exequi ⁊ pficere opus intentū. Oñ dicit q̄ planta pedis eoꝝ quasi plāta pedis vi

tuli. Vituli enim siue boues vt dicit Gregorius cum quadam maturitate siue gravitate incedunt. Vel etiaz in planta pedis vituli signatur fortitudo laboris qz vitulii siue boues fortes habent pedes vt ipse Gregorius dicit. ¶ Item in hoc signatur discretio circumspectionis ex eo q in pedibus vituli est vngulum discretio. Ex q bus patet q opera docentium debent eē recta. grauia. fortia. z discreta. ¶ Tertio hec animalia describuntur etiam esse pennata. Vnde dicit quattuor penne vni cē. Vbi circa eorum pennas nota quattuor. primo distinctionem quia quattuor penne vni scilicet ad modum alarum. Iste ḡt tuor penne sunt quattuor conditiones q necessarie sunt cuilibet contemplanti. vt per volatum contemplationis possit ad diuina leuari. Prima pēna est mentis virtus per quam scilicet anima ad volatum contemplationis disponitur. Est enim anime contemplanti necessaria virtus moralis. ex eo q virtutes morales vehementiam passionum reprimunt z sedāt exteriorum occupationum tumultus quibus abstraheretur intentio eius ab intelligibilibus ad sensibilia Eccli. xliii. Homines diuites in virtute pulcritudinis studium habentes. Studium enim pulcritudinis est studium contemplationis quod cōpetit hominibus virtutibus abundātibus. ¶ Secunda penna est mentis actus quo scilicet contemplatio incipitur. Et talis actus est lectio. oratio. z meditatio z huiusmodi. Nam in lectiōe mens informatur in oratione eleuatur in meditatione autem inflāmatur sm illud ps. In meditatione mea exardescet ignis. ¶ Tertia penna est gradus considerationis quo scilicet ordinate anima contemplādo progreditur. Et nota q habet cōtemplatio diuersos gradus quibus scilicet anima in dei cognitionem ascēdit secundum illud ps. Ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrimarū Vnde Richardus de sancto victore ser gradus contemplatiōis distinguit quib⁹ mens per creaturas mundi in dei cōtemplationem ascendit. Primus gradus est secundum solam imaginationem huz attendim⁹ soluz res corporales. Vñ in hoc gradu ponitur soluz perceptio sensibiliū ¶ Secundus gradus est in imaginatione secundum rationem prout scilicet sensibiliū ordinem z dispositionem considera mus. Vnde in hoc gradu fit progressus a sensibus ad intelligibilia. ¶ Tertius est in ratione secundum imaginationem quando scilicet per inspectionem rerum visibiliū ad inuisibilia subleuamur. Vnde in hoc gradu ponitur diiudicatio sensibiliū secundum intelligibilia. ¶ Quartus gradus est in ratione secundum rationem. quando scilicet animus intēdit inuisibilibus que etiā imaginatio non nouit. Vnde in hoc gradu ponitur absoluta consideratio intelligibiliū. in que per sensibilia deuenitur. ¶ Quintus est supra rationes quando diuina reuelatione cognoscim⁹ que humana ratione comprehendi non possunt. Vnde in hoc gradu ponitur cōtemplatio intelligibilium que per sensibilia inueniri non possunt. sed tantum p rationem capi possunt. ¶ Sextus est supra rationem. quando. s. ex diuina reuelatiōe cognoscimus ea que humane rationi repugnare videntur. sicut ea que dicuntur de mysterio trinitatis. Vnde i hoc gradu ponitur ꝓsideratio intelligibiliū. q ratio nec inuenire nec ēt capere pōt. ¶ Quarta pēna est dei intuitus. i. ipsa cōtemplatio diuine veritatis. z in hac contemplantis volat⁹ finitur. Quia huius contemplatio finis ē totius humane vite. Vnde Augustin⁹ dicit in primo de trinitate q contemplatio dei promittitur nobis vt actionū omniū finis atqz eterna perfectio gaudioruz. hic aūt competit nobis imperfecte. videlz p speculum in enigmate. Et ideo est quedā inchoatio illi⁹ beatitudinis. Sed nota q dicit q istaꝝ quattuor pēnaruz due tegebant corpora animaliū qz q̄diu sanctorū doctoruz anime corporibus teguntur. i. q̄diu sunt in hac vita indigent ad contēplatiuam vitam duobus ꝓdictorum scz. vtute morali. Nā a corpore exuta aia nec sensibilibus passiōibus. nec rerum cor-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

rum tumultibus inquietabitur vel impe
dietur. Et ideo non indigebit virtutibus
moralibus. que habent huiusmodi impe
dientia reprimere vel sedare. ¶ Jtez indi
get gradu considerationis. qz scz in hac vi
ta nō potest aia imediate leuari in cōtem
plationē diuine veritatis. sz poti⁹ p quos
dam gradus in ipsi⁹ contemplationē con
surgit. Due aūt alie penne inuicem iunge
bantur: qz scz in alia vita videbitur deus
sicuti est. ⁊ erit actus ⁊ contēplatio mentis
cum vno intuitu diuine veritatis. Vnde
Augustin⁹ dicit q nō erunt in patria cogi
tationes nostre volubiles ab alijs in alia
euntes atqz redeuntes sed totam scientiā
nostram vno simul conspectu videbim⁹
Duabus ergo pennis corpora teguntur
qz scz virtus ⁊ gradus contemplantibus
necessaria sunt q̄diu anima mortali hoc
corpore tegitur. Due vero pēne iunguntur
qz scz in visione beata mentis actus ⁊ cō
templatio vnico ⁊ simplici intuitu diuine
veritatis p̄ficitur. Vel iste quattuor pēne
qbus aia in contēplatiōe leuatur: sunt ille
quattuor cōtēplationes quas beat⁹ Ber
nardus in libro de cōsideratiōe ponit. q̄
rum prima ē admiratio maiestatis. Scda
est consideratio iudicioz dei. Tertia ē re
cognitio beneficioz. Quarta est p̄sidera
tio p̄missoz. Quaz due dicunt corpora
tegere qz operta ⁊ tecta sunt anime q̄diu
manēt in corpore. s. imensitas diuine ma
iestatis ⁊ abyssus iudiciorum dei due vo
inuicē iunguntur. s. p̄missa ⁊ beneficia. Ma
p̄missio beneficiorum fit ⁊ beneficia p̄mis
sa cōferunt. sed p̄missio p̄mittit ad p̄sola
tionem beneficium vero subsequit ad satis
factionem. Sed scōm beatum Gregoriū
Quattuor iste pēne sanctoru animalium
sunt amor ⁊ spes ⁊ iste due inuicez coniū
guntur. qz. s. sancti viri ⁊ amant q̄ sperāt.
⁊ sperant que amant. Alie vero due sunt
timor ⁊ penitentia ⁊ iste due tegunt qz ti
mor ⁊ penitentia ab omnipotentī dei ocu
lis mala p̄terita abscondunt. ¶ Secūdo
nota pēnarum situationem. qz habebant
pennas in quattuor pribus. Nam penna
amoris est in celo penna spei est in deo pē
na penitentie habet locum in mundo. pē
na timoris est de inferno. Sed attende q
manus dicitur esse sub pennis in quattu
or partibus qz nec amor nec spes. nec ti
mor. nec penitentia est sine opere efficax.
Maz amor ex dato ostenditur. spes ex me
rito concipitur penitentia ex debito satis
facit timor a malo retrahit ⁊ insuper ad
bonum compellit ꝺm illud. Qui timet de
um faciet bona. Vel ꝺ per pennas intelli
gantur considerationes mentis tūc sunt
in quattuor partibus. qz aliquando san
cti considerant vbi fuerunt scz in peccato
⁊ sic replentur meroze. aliquādo vero vbi
sunt scz in mundo. ⁊ sic affliguntur dolo
re quandoqz vero considerant vbi erunt
scilicet in iudicio ⁊ tunc solicitant timore
Quandoqz autem vbi non sunt scilicet in
celo. ⁊ ex hoc inflammātur amore. Et ista
secundum Gregoriū in moza. sunt quat
tuor genera compunctionum quibus mē
tes sanctorum hominū vehementer affi
ciuntur. ¶ Tertio nota pēnarum connexionem quia iuncte erant pēne corū alte
rius ad alterum. scilicet secundum Greg.
quia predicatorum virtus ⁊ sapiētia cha
ritatis ⁊ concordie pace sociantur. Quā
uis enim sancti viri diuersitatem habeāt
siue etiam distinctionem pēnarum ideſt
diuersa virtutum munera vel dona gra
tiaz tamē dū vnusquisqz alteri de virtuū
dono qō hz obsequ⁹ ⁊ ecōuerso pēna alte
ri⁹ ad alterz mutua vtilitate p̄nectit. Maz
cōtēplatio⁹ p̄to actiuo orat actio⁹ vo con
templatiuo necessaria corpis administrat
⁊ sic de alijs. Vnde ad hanc connexionem
pennarum hortatur beatus petrus dicēs
Vnusqsqz gratiam quaz accepit in alte
rutrum illam administrantes. ¶ Quarto
cōsidera pēnarū extēsionē. qz facies eoz ⁊
pēne eoz extēte desuper. In facie itellige
sanctoz intēriōnē quā semp ad deū ver
tunt. ꝯtra quod de peccatoribꝰ dicit Ihē.
xxij. Verterūt ad me terga ⁊ nō facies. fa
cies. n. est ps anterior. ⁊ ideo significat in
tentionem finis q̄ opus p̄cedit. Tergū vo
sue dorsum ē ps posterior. ⁊ ideo significat
opus quod ipsam intentionē subsequit.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Tergū ergo ꝙ nō facīē ad deū ꝓuertit. qui opus quidē de genere bonoꝝ facit sed ad deū intētionē nō dirigit. Sed in pēnis q̄ bꝰ volak in alrū intelligīt sanctoꝝ cōtēplatio. de quaꝝ pēnaꝝ volatu ꝑs. dicit. Quis dabit mihi pēnas sicut. co. ꝙ vol. ꝙ regescā Facies ergo ꝙ pēnas aialiū extētas desup ꝓpheta vidit. qz intētio ꝙ ꝓtēplatio sanctoꝝ semper super se tendit vt celeste bonū assequi ꝙ obtinere possint sicut interli nearis glosa dicit. ¶ Quarto ꝟ aialia erāt mota ꝙ impulsa a spiritu. Vñ dicit. ꝙ vbi erat impetus spiritus illuc gradiebantur Vbi aduerte ꝙ sancti doctores a spiritu sancto mouentur impetuose continue ꝙ caute. Et propter primū dicit vbi erat impetꝰ spūs ꝛc. Vbi dicit glo. ꝙ sicut i malis est impetus carnis. ita in bonis ē impetus spiritus. ꝙ hunc impetum ꝑm Bre. charitas facit que post spiritū ire compellit ꝑs Fluminis impetus lenificat ciuitatē dei. Aqua fluminis est gratia spiritus sancti. q̄ mediante charitate animam impellit ad bonū ꝙ perducit ad ineffabile gaudium. ¶ Item continue quod notatur cum subditur. ꝙ non reuertebantur cum ambularent. Nam sicut glosa dicit cum ambularent ad bona non reuertebātur ad mala. ꝙ tō in bono ꝓfecuerādo ꝙ ꝓtinuando mouebātur Matꝟ. x. Qui ꝓfecuerauerit vsq̄ in finem ꝟ saluus erit. Sed quia illud verbum bis ponitur. Alia glosa quedaꝫ exponit de motu recto. Cum ambularēt ante scz ad spiritualia non reuertebātur retro scz ad tēporalia. Vnde non erat in eis motus reflexus sed rectus. Apostolꝰ Phil. iij. Que retro sunt obliuiscens ad ea que sunt priora extendens me Hieronymus. Qui ſtinaz aratri tenet nō respiciat retro nō imitetur vxorem Loth ne pereat. sicut heli qui aliorum vitio deū offendit. Sꝫ videtur esse contra quod alibi dicitur ꝙ animalia ibant ꝙ reuertebātur in similitudinez fulguris coruscātis. Sꝫ dicēdum ꝙ ibi loquitur de motu cōtemplatiōis sed ꝟ de imitatione vite siue de motu amoris. Vñ illud exponit ꝙ ibant scz per mentis contemplationez. sed non diu in ea esse valentes reuertebantur ad actionem sed quia ex cōtemplatione ipsa anima inflāmabatur ꝙ illuminabatur. Iccirco subditur ꝙ reuertebantur in similitudinez fulguris coruscantis idest inflāmātis ꝙ illuminantis. Maz per eos a contemplationis arce descendentes celeste lumen nobis spargitur vt glosa dicit. ¶ Jrē mouentur caute quod notatur cuz dicit ꝙ vnumquodq̄ eorum cōtā facie sua ambulabat scilicet semper sibi presens semp diiudicans quid bonum vel quid malus in quo crescat in quo decrescat Apostolꝰ Phil. v. Videte quomodo caute ambuletis. ¶ Quinto quoq̄ hec animalia describuntur vt inflammata ꝙ ostenduntur sancti doctores inflammati quattuor modis scz ad modum scintillarum ad modum carbonum ꝙ ad modum lampadarum ꝙ fulgurum. De primo enim dicit. ꝙ scintille q̄ si aspectus eris cādentis. quod ꝑm glosaz refertur ad sanctorum predicatorum doctrinam. quorum verba sunt subtilia. et ideo sunt vt scintille. ¶ Item sonantia eris. ¶ Item feruentia ꝙ ideo cādentis. Vel potest exponi ꝙ ex sanctis doctoribꝰ emicāt scintille exemplorum. auditus verborum. ꝙ est in eis candor affectionum. vel scintillant orationibus sonant in predicationibus exandescunt in affectionibus. Glosa quasi eris candentis. quia plꝰ ardent desiderio q̄ proferant verbo. ¶ Secūdo sancti doctores inflāmantur ad modū carbonū. Vnde dicit ꝙ similitudo aialiū ꝙ aspectꝰ eoꝝ q̄si carbonū ignis ardentiū. Carbonibus eni ardentibꝰ assimilantur sancti doctores qz ipsi ꝙ in se ardent ꝙ desiderio ꝙ alios sibi adherētes accendunt etiā ad diligendū deū. Vnde glosa dicit. Si carbonē tetigeris accēderis ꝙ cū sancto sanctꝰ eris. Vnde isti sunt carbones qui vastāt incinerando idest ad penitentiaz humiliando ꝑs. Sagitte potentis acute cū carbonibꝰ desolatorijs: vel vastatoribus ꝑm aliam litteram. Item qui sanctificant purificando ꝑm illud. Sanctificabit eos in igne ꝑs. Cadent super eos carbones in ignem: deijcies eos in miserijs ñ

subsistent. ¶ Item q adiuuant inflámant do ſm illud. habés carbões ignis sedebis sup eos ⁊ erũt tibi i adiutoriũ. ¶ Tertio inflámantur ad modũ lampadarũ. Vnde subditur. ⁊ quasi aspect⁹ lampadaꝝ. In lá padib⁹ eni requirit mũdicia vasis ⁊ ideo fit de vitro copia liquoris vñ implet oleo euidẽtia fulgoris ⁊ ideo suspendit in alto q tria signant in sanctis viris puritatem carnis: deuotionẽ mentis. ⁊ claritatẽ siue fulgorem sancte opinióis. Vnde glosa dicit q sanctorũ aspectus est quasi lampadarũ. q⁹ opinionẽ boná a lumine aliorũ longe lateq; diffundunt Canti. viij. Lampades eius lampades ignis atq; flammarũ. ¶ Quarto sunt inflámati ad modũ fulgurũ. ⁊ ideo subditur. Hec erat visio discurrens in medio animalium. splendor ignis ⁊ de igne fulgur egrediens. Sic in medio animaliuꝝ idest in cordibus sanctoꝝ quia medius loc⁹ attribuitur cordi ꝓ illo pñ. Factũ est cor meum tanq̃ cera liquescens in medio ven. cõ. est visio cõtẽplatiõis dei nõ per simplicem mentis intuitu; sicut ẽ in patria vbi deus immediate videtur. ſ; est visio discurrens per rõnis discursu; ꝓ ut inuisibilia dei a creatura mũdi per ea q facta sũt intellecta ꝓspiciunt. vñ discurrunt ex creaturis q̃ sunt effectus dei ꝓcedẽdo in cõtẽplationez creatoris. ⁊ in tali cõtẽplatione est splendor ⁊ ignis ⁊ fulgur q. ſ. in cõtẽplatione sanctorum fulget splẽdor diuine cognitionis pñ. ¶ Mirabilia opa tua ⁊ aia mea cognoscẽs nimis Ysa. lxiij. Impledit splẽdoribus animã tuã. ¶ Item ardet ignis diuine dilectiõis. pñ. In meditatione mea exardescet ignis. ¶ Item fulgurat zelus fraterne saluationis. Naz in sancto viro illuminato ⁊ inflámato in cõtemplatione accendit zelus etiam fraterne saluẽ. Vnde egredit fulgur. i. verbũ predicatõis vel exẽplũ conuersatiõis, primo ꝓ corda terrens illuminãs ꝓcutiens ⁊ accẽdens sicut fulgur. Vel nota q in medio animaliuꝝ. i. in sancto ꝓ cordibus sẽ splendor ignis cuꝝ ardẽt in amore dei. ⁊ splẽdor fulgur; cuꝝ in dilectione ferunt ꝓximi. Vel ſm glo ſaꝝ ẽ in sctis visio discurrens cũ meditantur scripturas. q⁹ dũ historias discurrẽdo ꝓcurrũt spũs sancti sacramenta cernũt. sed est in illis splendor ignis dũ cõtẽplant res diuinas. q⁹ in tali contemplatione mẽs in flámatur charitate ⁊ illustrat veritate: sed splendor fulguris est in eis dũ ꝓsiderant res creatas. vnde Greg. dicit. Quãcunq; creaturã ispicim⁹ dei noticiã fulgurat dũ in creatur; se creator mãifestat. ¶ Itẽ doctore ecclesiasticus assimilari dz illi angelo forti. de q̃ habet in visiõe Iobis Apo. x. vbi dicitur. Vidi alium angelũ fortem descẽdentez de celo amictũ nube ⁊ iris in capite eius ⁊ facies ei⁹ erat sicut sol ⁊ pedes ei⁹ tanq̃ colũna ignis. ⁊ hẽbat in mãu sua libellum apertum ⁊ posuit pedem dextrũ suũ sup mare: sinistrũ vo sup terram. Vbi notantur octo q̃ doctor ecclesiasticus dz habẽ. Primum est obediẽtia ꝓ quã assimilatur angelo. Nam precipua est in angelis obedientia creatoris ꝓsalmi. Benedicite dño oẽs angeli eius potẽtes virtute q facitis verbũ eius ad audiendũ vocẽ sermonis eius. Vbi nota q ex obediẽtia dura iniuncta quidam prouocant ad iras ⁊ murmurãt ⁊ maledicunt. ꝺ qõ dicit. Benedicite dño. Quidã vo ad iplendũ se impotentes ⁊ infirmos dicũt ⁊ asserunt. contra qõ dicit. potentes virtute. Quidaꝝ vo qõ audiũt implẽ differunt ⁊ negligũt. ⁊ cõtra ꝺ addit. qui facitis verbuꝝ eius. Jac. i. Estote factores verbi ⁊ nõ auditores tñ Alij q̃q; se excusant q̃ non itellexerũt si nue audierũt. contra qõ subinfertur. ad audiendũ vocẽ sermonũ eius. Sũt ergo veri obedientes ad modum angeloꝝ intẽti ad audiendũ. ꝓmpti ad obediendũ: vtuo ſi ad exequẽdũ. mãsueti ad sustinẽduꝝ. Et talis angelus debet esse doctor ecclesiasticus ¶ Malach. ij. Legem requirent ex ore eius q⁹ angelus domini exercituũ est. Secũduꝝ est patientia. vñ dicitur fortẽ. ſ. tolerãdo vel forte in operãdo ⁊ expugnãdo sicut fuit Judas machabe⁹. de quo dicitur. j. ¶ Machab. ij. Judas machabe⁹ fortis viribus a iuuentute sua sit nobis ꝓceps militie. ipse aget bellũ ppli. ¶ Tertiũ est humilitas. que notat cũ dicit. desce-

ntē.s.per humilitatē de celo.i.de altitudine superbie de q̄ dicit Isa.xliij. In celuz cōscendā.z sup astra celi exaltabo solium meū.vel per descendentem de celo.i.de altitudine cōtēplationis ad ministeriū actionis. ¶Quartū est misericordia que notat cum dicitur amictū nube. Assimilat enim misericordia nubi eo q̄ refrigeriū prestat ꝑ illud. Speciosa misericordia domini i tēpore tribulationis quasi nubes pluuie in tempore siccitatis. ¶Quitū est iustitia. vnde dicit.z iris in capite eius. Et sicut in iride est ceruleus color adiunct⁹ igneo.ita i doctore vel ꝓlato debet misericordia iustitie sociari. ꝑ. Misericordia z vitas obuiauerūt sibi. Nec ergo iris misericordie z iustitie dz eē i capite.i.in prelato siue ꝑn cipe. ¶Sextum est sapientia. que notatur cum dicitur.z facies eius sicut sol. Assimilatur enim sapiens soli non solum ratiōe claritatis sed etiam ratione firmitatis ꝑm illud Eccli.xxvij. Nō sanctus in sapientia sua manet sicut sol. Attribuit etiā sapiētia faciei quia sicut dicit Eccli.xxiij. Sapientia hominis lucet i vultu ei⁹. ¶Septimū est affectionū rectitudo que notatur ibi.z pedes eius sicut columna ignis. Notant enī affectiones in pedibus. sed erectio dmus z alioz sustentatio in columna.sz feruor z incēsio in igne sez amoris. z ideo ex his colligit q̄ doctor ecclesie debet esse affectuosus ad celestia erectus alioz sustentatiu⁹.z ad spūalia feruidus Eccli.xlviij. Surrexit helyas quasi ignis z cē. Octauus est perfecta doctria que requirit tria.s. vt doctor sit eruditus videlicet in sacra scriptura.q̄ notatur per hoc q̄ habebat libz apertum. ¶Itē q̄ sit operosus. vt qō docet predicat opere impleat quod notatur q̄ hoc qō habebat in manu. ¶Item q̄ sit discretus quia aliter debet predicare carnalibus z peccatoribus qui significantur ꝑ mare.z aliter iustis firmis z fructuosis qui significātur per terram. vel per mare seculares. per terram vero religiosi significantur. vel per mare existētes in aduersitate per terrā existentes in prosperitate q̄bus omnibus diuersa exhortatio cōgruit

Unde angelus alium pedem supra mare z alium supra terram dicitur posuisse. vel pes dexter est amor dei quo calcatur mare ideſt amaritudo z aduersitas seculi pes sinister est amor proximi qui debet calcare terram ideſt omnia terrena proximorum saluti postponere ꝓuerbioꝝ.xij. Qui negligit damnum ꝓpter amicum iustus est. ¶Item doctor ecclesiasticus debet esse similis illi candelabro quod describitur in visione Zacharie que habetur Zacharie quarto. Vidi z ecce candelabrum aureum totum z lampas eius sup caput ipsius.z septem lucerne eius super illud.z septem infusoria lucernis que erāt super caput eius.z due oliue super illud vna a dextris lampadis. z alia a sinistris. Sic quoq; ecclesiasticus doctor esse dz vt candelabrum luminosum ꝑ sapiennam. aureum totū ꝑ iusticiam sed lampas christus sup caput eius per obedientiam. vel super caput eius.i.mentē fulgēs per gratiam. septem autē lucerne sunt septez virtutes.s.tres theologice.z quattuor cardinales.septē vō infusoria sunt septē spiritussancti dona qb⁹ septē lucernis.i.septez vtutibus oleum gratie siue ꝑfectionis infunditur. Haz dona ꝓficiunt vtutes. due oliue sūt due vite fructuose.i.meritorie.s. cōtēplatiua a dextris.z actiua a sinistris.q̄ omnia dēt esse in perfecto ecclie doctore. ¶Itē doctria catholicoꝝ doctoꝝ differt a doctrina hereticorum sicut differebant illi duo calathi.qui describunt in visione Hiere.que habetur Hiere.xxiiij. vbi dicit Ostendit mihi dominus z ecce duo calathi pleni ficub⁹ positi ante templū dñi. Calathus vnus ficus bonas habebat nimis. vt solēt ficus primi eē tpis. z calath⁹ vn⁹ hēbat ficus nimis malas.q̄ comedi nō poterant eo q̄ essent male. Isti eni duo calathi sūt doctria catholica z heretica.sz doctrina catholicoꝝ doctoꝝ est calath⁹ bonis ficubus plen⁹.i.bonis vbis z finceris q̄les solent eē fructus ꝑm tpis.i.sikes doctrinis z vbis ꝓphetaꝝ q̄ fuerūt tpe prioris testamenti. Nam doctrina noui testamenti nō discordat a veteri ꝑm intellectū

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mysticū. Vel fructꝰ ꝑmi tpis sunt documē
ta apostolorꝫ ⁊ discipłorꝫ q fuerūt i eccłia
ꝑmitiua. a ḡbus moderni doctores catho
lici nō discordāt. Sed calathus aliꝰ est he
reticorū doctrina ꝓtinens pessimas ficus
idest pessimas ⁊ erroneas opiniones. Dñi
a catholicis viris comedi. i. recipi vel acce
ptari nō possunt eo q̄ pessime sūt. Sz am
bo calathi dicunt eē añ tēplū dñi. q̄ vtra
q̄z doctrina ꝓpłata ē in eccłia xpi quan
q̄ vna acceptata ⁊ altera reprobata sit.

¶ Capitulum. xij.

Bona spūssancti sūt septē q̄
a septē opposit vicijs eua
cuant. ⁊ ꝺ oñdit ex somnio
pharaōis qō hētur Gen.
xli. vbi dr q̄ vidit pharao
somniū. Putabat. n. se stare sup fluuiū de
quo ascēdebāt septē boues pulcre ⁊ cras
se nimis. ⁊ pascebant in locis palustribus.
Alie quoq̄z septē emergebāt de flumie fe
de ꝺfecteq̄z macie ⁊ pascebant in ipsis am
nis ripa in locis vberrimis virētibꝰ deuo
rauerūt q̄z eas ḡrū mira spēs ⁊ habitudo
corporū erat. ¶ Moraliter fluuius est spūs
sanctus. de quo Apoc. vltio. Ostendit mi
hi fluuiū aque vive splēdidū tanq̄ crystal
lum ꝓcedētez de sede dei. ⁊ agni. i. de sub
stantia patris ⁊ filij. de hoc flumine ascen
dunt septē boues. i. septē dona q̄ dicūtur
ascendere q. nos ascendere faciunt. ⁊ desi
gnant in bobus q. s. faciunt nos bonorū
opez fructibꝰ abūdare. sicut boues terraz
Dicūtur aūt pulchre iquātū aiam spūali
ter informāt. Nimis autez. i. valde crasse
dicuntur eo. s. q̄ aiam mirabili dulcedine
⁊ vtutū abundantia implēt. Loca aūt pa
lustria in quibꝰ pascunt sūt hūiliū cordā.
de his septē donis dr Isa. Requiescet su
per eum. s. xpm humilē spūs dñi. spūs sa
pientie ⁊ intellectus spūs scientie ⁊ pietat
spiritus cōsilij ⁊ fortitudinis ⁊ replebit eū
spūs timoris dñi. Per septē autez boues
tenues ⁊ fedas intelligunt septē vitia q̄ de
signantur in bobus qui terrā vertūt. q. s.
cor deprimūt ⁊ terrenis actionibus inuo
luunt. hec emergūt de flumine. i. de istabi
litate ⁊ fluxibilitate mentis hūane. sensus
eni ⁊ cogitatio hūani cordis ꝓna sunt in
malum ab adolescentia sua vt dicit Gen.
viij. Dicuntur aūt fede q. mentem sez ho
minis maculant ⁊ conuersationem defor
mant. ¶ Item sunt confecte macie q. eua
cuant pinguedinē gratie ⁊ vtutum. ¶ Itē
pascuntur in ripa amnis. Amnis eni con
tinue fluēs est vita humana. cuiꝰ due ripe
sunt spūs ⁊ caro. in ḡbus sunt loca vberri
ma ⁊ virentia. s. diuerse potentie aie ⁊ di
uerse partes corpis. in ḡbus est virorū. i. vi
gor vtutis. sicut in intellectu vtus cogno
scitiua. in volūtate virtus appetitiua. ⁊ sic
de alijs. silr in partibus corporis site sunt
vires anime vt in oculis vis visiua. in au
ribus vis auditiua. ⁊ sic de alijs. nec est ali
qua particula corporis in qua nō sita sit
aliqua anime vis. Vnde ista sunt loca vi
rentia. s. viribus spiritualibus plena.
¶ Item sunt loca vberrima per abundan
tiam actionum. Nam in intellectu abun
dant cogitationes: in voluntate affectio
nes: in fantasia imaginatiōes. ⁊ sic de alijs.
In istis ergo partibus seu viribꝰ pascun
tur septem vitia. q̄ auaritia pascitur in vi
su. Vnde vocatur concupiscentia oculo
rum. i. Jo. ij. ¶ Item gula pascitur in gu
stu luxuria in tactu superbia in appetitu.
Est enim superbia appetitus ꝓprie excel
lentie ⁊ sic de alijs vicijs. ¶ Item deuorat
boues speciosas. i. spiritussācti dona. Nā
plenitudinez sapiētie deuorat luxuria q̄
facit spiritualia desipere. Nam animalis
idest carnalis homo non percipit ea que
sunt spiritus dei. donum vō intellectꝰ de
uorat gula. quia generat hebetudinez sen
sus circa intelligibilia vt dicit Gregorius
xxxi. ¶ Moraliū. Bonum vero scientie de
uorat auaritia quia peruertit rectuz iudi
ciū. dū auarus iudicat temporalia eē eter
nis preponēda in eis finē suū constituēs
sed donū pietatis deuorat iudicia benuo
lētiaz excludēs. Donuz aūt cōsilij deuorat
ira q̄d oia ꝓcipitanꝫ ducit: qō est contra
cōsiliū. Sz donū fortitudinis deuorat acci
dia q̄ reddit mētē debilē ⁊ graue. Donum
autē timoris deuorat ⁊ excludit superbiā
q̄ ꝓsumptuosū ⁊ audacē facit. sed Sz Gre.

ſ. Moralium aliter accipiũtur iſta bonis oppoſita q; ſapiam deuozat ſtultitia intellectũ heberudo ſcientiam ignorantia pietatem duritia mentis conſilium precipitatio fortitudinem timor timozem vo ſuperbia ſiue preſumptio. Sed notandum circa predictum ſomnium q; ſicut dicunt ſomniozuz interpretes ſomnia que apparent hominibus de bobus ad variam referuntur ſignificationem. Nam aliquãdo referuntur ad hominum poteſtatem vnde in ſomnio vt dicunt boues maſculini generis principes plerunq; ſignificare ſolent. Et ideo ſi quis ſomniet q; ſedeat ſuper bouem rubri coloris inueniet poteſtatem. ſed egrotabũt filij eius ꝛ vxor. ¶ Itẽ ſi ſomniet qs q; in alia regione paſcat boues tricornes aut quadricornes ꝓnceps intrabit terram illam ꝛ ſubiugabit eam ſibi tot annis quot erant cornua. Aliquando vo referuntur ad temporum qualitatem ſicut ex ſomnio prefato ſ. pharaonis apparet qõ ioſeph interpretatus eſt dicẽs q; per ſeptem boues pingues ſignificabãtur ſeptẽ anni vberratis per ſeptem vero macilentas ſeptem anni ſterilitatis. Vnde dicunt ſomniozum interpretes q; ſiquis in ſomnio inuenerit vnum pinguem bonem aut plures bom ꝛ vberes anni eum complectentur ꝛ proficiet in ope ſuo. Si vero vitulũ macrum aut bouem eiuſdẽ modi ſubdiderit q; eos ſibi annuz vel annos malos inuenet ꝛ famem ꝛ detrimentum ꝛ paupertatem ſm tenuitatis rationem. Quandoq; autem referuntur ad diuitiarum proſperitatem. Nam ſiquis ſe ſomniet lac bouinum comedere inueniet incrementum ꝛ diuitias maiores. Et ſi qs ſomniet q; cornuz bouis inuenerit aut tulerit diuitias magni principis hereditabit Et ſiquis ſomniet q; bouem in domo ſua occiderit pro quantitate carnis inueniet theſaurum principis cum timore. ¶ Itez ſiquis ſomniet ſe tollere de ſanguine bouis aurum inueniet principis. hec dicunt ſomniozum interpretes. Sed q; id qõ dicunt ratione nõ fulciunt eadem facilitate cõtemnitur a pleriſq; qua dicitur ſecus tñ eſt de ſomnio pharaonis de quo teſte ſcriptura certum eſt q; fuit immiſſum a deo. Dixit autem Joſeph pharaoni audito predicto ſomnio ſomnium regis vnum eſt. q; facturus eſt deus oſtendit pharaoni.

¶ Capitulum. xiij.

Euangeliſte figurati ſunt q; illa quatuor animalia. que in viſione imaginaria ſunt oſtenſa btõ Johãi Apoc. iiij. vbi dicitur in medio ſedis ꝛ i circuitu ſedis quatuor animalia plena oculis ante ꝛ retro. ꝛ Et animal primum ſimile leoni ꝛ ſm animal ſimile vitulo ꝛ tertiuz animal habẽs faciez quaſi hominis ꝛ quartum aial ſile agle volãti. Et quattuor aialia ſingula eorum habebãt alas ſenas. Vbi nota ꝓgruitatẽ ſiñitudinis. ¶ Primo ꝓpter locuz q; in medio ꝛ in circuitu ſedis. Per ſedẽ intellige cetũ prelatoꝝ in quibus deus reſidet alios p eos dirigẽs iudicãs ꝓpõ. Regnabit deus ſup gentes deus ſedet ſup ſedem ſanctã ſuã. Quattuor igitur aialia. i. quattuor euangeliſte dicunt eẽ in medio ꝛ in circuitu iſtius ſedis q; ſ. eoꝝ doctria ipſi platã fulciuntur ꝛ pteguntur. ſed ſi in medio ſedis erant qõ in circuitu vel ſi in circuitu qõ in medio. Ad hoc dr q; ſedes planiciem latã ꝛ ampliã hñe videbat vt dicit gloſa. Et ſup planicie ſedis erant aialia q̃ſi doctores ꝓſidentes vel ſubt⁹ q̃ſi columne ſuſtẽtantes in circuitu quaſi excubie concuſtodiẽtes ꝛ ptegentes ſedẽ. ꝛ hoc tangit gloſa. Et qbus colligit q; ipſi euangeliſte ſunt fidelũ doctores ſuſtentatores cuſtodes ꝛ ptectores. ¶ Scõo nota cõgruitatẽ metaphoze ꝓpter numerũ q; q̃ttuoꝝ aialia erãt. ꝛ hoc cõpetit euãgelice cõſcriptiõi. q; quattuor euãgelia ꝓſcripſerunt. Vñ ipſi ſunt q̃ttuor fabri q; arma ecclie fabricauerũt qbus ſe muniant ꝛ hoſtes expugnent. de quibus zach. i. Oſtẽdit mihi dñus q̃ttuor fabros. ꝛ dixi quid iſti veniunt agẽ: qui ait dicens. hec ſunt cornua que vẽtilauerunt iudã. ¶ Itẽ cõpetit eorũ numerus euangelice diuulgationi. q; ſ. eorum euangelia ſunt q; q̃ttuoꝝ pcis

mūdi diuulgata ⁊ portata. Vnde ipsi sunt ⁊ttuor equi varij rufi albi ⁊ nigri. quos misit dominus vt perambularēt terraz Zach. i. ¶ Jtē ⁊ttuor quadrige egredientes de medio duoꝝ montium Zac. vi. ¶ Jtez ipsi sūt vectes ⁊ quattuor circuli aurei quibus arca domini portabatur ⁊ mēsa. ¶ Tertio cōpetit eoꝝ numerus euāgelice instructioni qz scz eoꝝ euangelia instruūt nos de quattuor scz de credendis ꝺ faciēdis de fugiēdis ⁊ de appetēdis. Credēda enim sunt articuli fidei sacramenta ⁊ testamenta. opanda sunt precepta consilia ⁊ misericordie opera. fugienda sunt peccatum infernus ⁊ purgatorium. Appetenda sunt virtutes sapientia ⁊ vita eterna. Vnde ipsi ⁊ttuor euangeliste sunt quattuor columne que sustentant velum. i. ecclīam. ¶ Tertio est congrua hec similitudo propter aspectum qz plena oculis añ ⁊ retro idest habētia cognitionem de his q̄ deus fecit in principio ⁊ de his q̄ factur⁹ est in fine. vel ante ⁊ retro. veteris ⁊ noui testamēti. Vel hūanitatis ⁊ deitatis xpi vel vtutū ⁊ vitioruz. vel bonorum ⁊ malorꝝ. vel gaudiorū celi ⁊ supplicioꝝ inferni. Omnū enī istoꝝ vnū ante ⁊ alterū retro ꝺz eē. vel qz altez altero dignius. vel qz alterū fugiendū. ⁊ alterū appetendum

Phl.iij. Que retro sūt obliuiscēs ad ea q̄ sūt priora extendens me ipsū ad destinatum psequor ad brauium eterne vocationis. ¶ Quarto est simlitudo congrua propter distinctionis modum. qz aial primum sīle leoni scz ℳarcus. ⁊ secundū aial sīle vitulo. s. Lucas. ⁊ tertiū aial hīs faciē hominis scz ℳatheus. ⁊ttū aial simile aqle volāti. s. Johes. Cui⁹ expositionis rō dicta ē supra ca. xi. i visiōe Ezechiel Si q̄rk cū ezechiel ꝑmo ponit homines secundo leonē. tertio vitulū. quarto aquilaz. quare iohes hūc ordinē nō seruauit. Ad qō dicēdū q ezechiel seruauit ordiez hystoꝛie. Xps enī ꝑmo fuit natus vt hō Postea terribiliter ꝓdicauit vt leo. deinde immolatus ē vt vitulus. tandē ascēdit in celū vt aqla. hūc ordinē posuit ezechiel spū ꝓphetico illustrat⁹. Et iō sic ordinauit

aialia sua. Johes vo qz hec oia ipleta vidit nō taz ordinē geste rei narrare voluit sed magis ad fidē populū inuitare. ⁊ ñ vitulus ñ hominē nō aquilā sed leonē prefuit vt cognita fortitudie xpi per fidez resurrectionis ascendant securius ad vitulum. i. ad fidem passionis. postmodum ad hominez. i. ad fidez natiuitatis. ad vltimuz ad aquilam. i. ad fidē ascensionis xpi ⁊ deitatis ipsi⁹. Nota ergo q ꝺz vir euāgelicus filis cē leoni in liberalitate ⁊ magnanimitate. ¶ Jtē vitulo in carnis mortificatione ⁊ laborum perpessiōe. filis homini in mansuetudine ⁊ discretione. ⁊ similis aqle volanti in celestiū cōtēplatōe ⁊ tpalium despectione. ¶ Quinto ē cōgrua pp volat⁹ istrumētū. Instrumētū eni volat⁹ est ala. q̄ multiplex erat in quolibet. Mā ⁊ttuor aialia singula eoꝝ hēbāt alas senas. sex ale sūt sex opa misericordie spiritualis q̄ in hoc vīculo cōtinent. Cōsule castiga remitte solare fer oza. Debz ēt doctor euāgelicus hre sex alas. i. sex opa instructiōis. qbus scz instructus reddat ad ꝓdicationis officiuz exercēdū. ¶ Prima ala est lex naturalis. scda lex moysi. tertia prophetarum. quarta doctrina euangelica. quinta doctrina apostolica. sexta expositoꝝ doctrina. Possunt etiam iste sex ale referri ad vitam actiuam scz ad sex opera misericordie corpalis qui notant ℳatiꝰ xxv. Esurini ⁊ ꝺedistis mihi māducare ⁊c. Jstis enī alis volat in celū. Vel p sex alas intellige cognitionē ⁊ cōtēplatiōez operū sex dierū. quib⁹ aia volat i altū. qz p ipsas creaturas eleuat i cognitiōez dei ⁊ ꝓtēplationē ꝺz illud Ro. i. Jnuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sūt intellecta conspiciunt ⁊c.

¶ Capitalum. xiiij.

Jdes generat potentiam ⁊ hoc ostenditur ex visione vtī Johis q̄ habetur Apoc viij. vbi dicitur primus angelus tuba cecinit. ⁊ lecta ē grando ⁊ ignis mixta in sanguine ⁊ missum est in terram. ⁊ tertia ps arboꝝ cōbusta est. ⁊ omne fenū viride cō

bustū est. ¶ Primus angelus potest dici fides que est prima virtus vñ Prudtius. Fides petit campū dubia sub sorte duelli Purgatura fides. & hec duo facit scz grandinē & ignē. Per grādinē significat timor inferni. Per ignē dolor & cōtritio peccati Et hec duo facit fides qñ miscetur sanguine. i. peccato. Nā ais illuminata per fidē cognoscit penā peccati. i. q obligatur penis inferni. vñ timet & dolet. Sz qr b duo quodāmodo ex libero arbitrio oriunt tō dicit tuba cecinit. i. ex volūtate penitētis hec duo, pduxit. Et hoc ē qō segt q tertia pars terre & tertia pars arborum. & omne fenū viride cōbustuz ē. Per terraz intellige terrena bōa quoz tres sunt partes. Prima est pietas in primū, secūda necessitatis in se ipm tertia est voluptatis in corp⁹ ppriū. hec tertia pars comburit in vere penitēte. Per arbores vo status cōtemplatiuoz intelligitur ac designatur. Qui⁹ tres sūt partes. Primaest desideriū oziōnis. scda studiū lectionis tertia exercitiū actōis. Et hec cōburit. Per fenū vo vide signat voluptas carnis iurta illud Isa. xl. Omis caro fenū & omnis gloria eius q̄si flos feni. Vnde omne fenuz comburi dr qr ois voluptas carnis p dolorē pēitētie abijcit apo. Gal. v. Qui xpi sūt carnē suā crucifixerūt cū vicijs & concupiscētijs.

¶ Capitulus. xv.

Audia beatorum designātur in illis aquis quas per visionem vidit ezech. i. Dicitur enim Ezc. xlvij. Ecce aque redundantes a latere dextro. cum egrederet vir ad orientem qui hēbat funiculum in manu sua. & mēsus ē mille cubitos. & traduxit me p aqs vsqz ad talos. Rursū mēsus ē mille & traduxit me p aquam vsqz ad genua. Rursū mēsus ē mille & traduxit me p aquā vsqz ad renes. Et mēsus ē mille torrētem quem nō potuit trāsire qñ intumuerūt aque, pfunde torrentis q nō potest transuadari. Per aquas redundātes torrentis intellige delectationes gaudiosas & copiosas quibus sancti viri i celo fruuntur Vnde in Ps. Torrente voluptatis tue potabis eos. Et dicuntur redundantes quia interius animam replebūt & ex ea corpa redūdabūt. Bñr ēt a latere dextro. p qō itelligit celestis patria, sicut per latus sinistrū vita presens Cant. v Leua eius sub capite meo. & dextera illi⁹ amplexabitur me. Tres autē primi millenarij signant tria gaudia electorum in patria que finita sunt & aliquatenus possūt a sanctis comprehendi. primum venit ab inferius vbi vident iustitiam dei adipiscri de quo multum gaudiū est eis sm illō Ps. Letabitur iustus cum viderit vindictā. Isa. lxvi. Egredient vt videāt cadauera viroz qui prevaricati sūt i me. & erit⁹ vermis ad satietatē visionis omni carni. ¶ Secundum venit a mundo de pulchritudie creaturarū. Isa. lx. Tūc videbis & afflues & mirabitur & dilatabit cor tuū. ¶ Tertiū venit de celo de iocunda & grata societate Isa. lxv. Exultabo in hierusalē & gaudebo i populo meo. ¶ Sed q̄rtū milleariū qō nō potest transuadari est gaudiū ieffabile de diuine maiestatis visiōe. Isa. lxvij. Oculus nō vidit de⁹ absqz te q̄ pparasti expectātib⁹ te. ¶ Aliq tñ exponūt q tres millenarij qui transuadari possunt & mēsurari sūt tres sensus scripture. historic⁹ allegoricus & tropologic⁹. Sed quartus millenarius qui nō potest transuadari ē, q̄rtus sensus scz anagogicus qui est de secretis celoz. que nō possūt in hac vita cōprehendi. Vel sm alios. per primum millenariū aque pertingentis ad talos itelligitur gratia incipientium. quia in talis ē hominis ichoatio. per secūdū millenariū aq̄ ptingentis vsqz ad genua intelligitur gratia proficiētiū qr in genibus est ambulatio scz per profectū virtutū ps. Ybunt de virtute in virtutem. Per tertium millenariuz qui erat vsqz ad renes intelligit gratia predicatiū qui tāq̄ viri perfecti ō bent deo spiritualcs filios generare. Maz ex renibus est generatio. Apo. In christo enim iesu per euāgeliū ego vos genui. sz per torrentē qui non potest trāsuadari i telligit gloria beatoz. q̄ ieffabilis est.

Capitulū.xvi

Ereses a diabolo ꝓcedunt ⁊ hoc ostenditur in visione beati. Joannis que habetur Apocalipsis. viij. vbi dicitur. Cecidit stella de celo magna ardens tanquam facula. ⁊ cecidit in tertiam partem fluminis ⁊ in fontes aquarum. nomen stelle dicitur absinthium. ⁊ facta est tertia pars aquarum in absinthium ⁊ multi homines mortui sunt de aquis quia amare facte sunt. Hec stella magna fuit diabol⁹ q cecidit ō celo ideſt de loco angelorū vbi creati sūt Isa. xiij. Quomodo cecidisti de celo lucifer q mane oriebaris. Et q̄us iste cas⁹ fuerit a principio. tū hic introducitur vbi de hereticis agit qui diu postea fuerūt in ecclesia. ex eo q̄ casus suus de celo causa est ꝓpter quam ipse inducit hereses ⁊ de peccatis tentat. vt scilicet impediat homines ne illuc vadāt vñ ipse cecidit. ⁊ sic in casu hereticoꝝ ⁊ peccatoꝝ casus ipe diaboli quo dammodo renouatur sicut causa in effectu. Vel ideo dicitur cadere. quia tūc quādo sc̄z hereses introduxit contra ecclesiā acrius icepit desevire. Vñ tūc apparuit malū ei⁹ Luce. x. Videbā sathanā sic̄ fulgur de celo cadentem. Diabolus autē dicitur stella ꝓpter scientiaz. sed dicit magna ꝓpter potentiam ⁊ potestatem. Ardens autem tanq̄ facula ꝓpter invidiā Sapientie. ij. Invidia diaboli mors introiuit in orbem terraꝝ. ⁊ cecidit in tertiam partem fluminis ⁊ in fontes aquaruz. dicitur diabolus cadere dum homines cadere facit. Fontes autem sunt magistri ⁊ doctores hereticorum qui dicūtur hereſiarche. Flumina sunt discipuli eorū. Flumina enim a fōtibus oriunt. ⁊ postea currunt in mare. Et sic ab hereſiarchis discipuli nascuntur. qui postea sequentes magistros suos corruūt i infernuz. Aque fōtū sunt populi ab eis decepti ideſt credētes doctrinis eorum Apoca. xvij. Aquas quas vidisti vbi meretrix sedet populi sūt ⁊ gentes ⁊ lingue. Fontes igitur ⁊ flumina sunt omnes hereticī ⁊ mali christiāi. q sub tertia parte hominuz cōtinent. Nā ꝓpria pars est totaliter infideliū puta paganorū vel iudeoꝝ quantuz ad fidez christi Alia est totaliter fidelium puta catholicorum. tertia ipsoruz hereticoruz qui partī sunt fideles ⁊ partim infideles. Nā quidam ꝓfitentur vnū articulū ⁊ negant alium. ⁊ partim de xpo bene sentiunt ⁊ partiz male. Et in istā tertiā partem diabolus cecidit. quia. s. p eos doctrinas erroꝝ semināuit. sed quia doctrina eoruz, peruersa ē ⁊ ad infernuz ducit. ideo subditur. ⁊ nomē stelle dicitur absinthium q̄ ē herba amarissima ⁊ ideo ꝓ eam recte significat hereticoruz doctrina q̄ in se amara ē ꝓpt̄ falsitatē quā continet. ⁊ ad amaritudinē inferni trahit. ⁊ facta ē tertia pars aq̄rum in absinthium. i. predicta tertia pars hominum infecta est heretica doctrina ⁊ diabolica. Et multi homines mortui sūt ex aqs. i. ō hereticoꝝ doctria q̄ amare facte sunt p illos hereticos male exponentes. ⁊ reuera mortui nō tātum morte aie sz etiam corporis quia multi combusti. ⁊ nota q̄ aqua. i. doctria sacre scripturē amarescit ꝓ falsam expositionem. iij. Reg. ij. Ecce habitatio h̄ unus ciuitatis optima ē i. sacre scripture. sz aque pessime sunt. i. expositiones hereticoꝝ peruerse ⁊ false. Sz nota q̄ he aq̄ sacre scripture possūt vulcorari p salis appositionem ideſt per vere sapiētie elucidationem. Unde. iij. Regū. ij. Egressus heliseus ad fontē aquarū misit in illū sal ⁊ ait. Hec dicit dominus Sanaui aq̄s has ⁊ nō erit eis vltra mors neq̄ sterilitas. hoc etiaz signatū fuit Exo. xv. Vbi dicitur. murmurauit populꝰ cōtra moysen dicens. quid bibemus. at ille clamauit ad dominum. qui ostendit ei lignuz. quod cum misisset in aquas in dulcedinem verse sunt. per lignuz autem vera sapientia designatur. Pro. iij. Lignum vite ē his qui apprehēderint eam ⁊ qui tenuerit eam beatus.

Capitulū .xvij.

Umilitas facit sanctos ꝓficere ⁊ crescere. multiplicat quod ostēdit ex somnio io

seph Gene.xxxvij. vbi dicitur q vidit somnium quod narrans fratribus ait. Vidi per somnium quasi solem ⁊ lunam ⁊ stellas vndecim adorare me. In ioseph intellige augmentum ⁊ profectū boni q̄ sic interpretat scilicet in augmentum. ⁊ in adoratiōe ostenditur humilitas in sole autē accipitur feruor dilectionis. Vnde dicitur Judicum. v. Qui diligunt te sicut sol in ortu suo splendet ita rutilent. sed i stellis intelligitur splēdor siue gratie predicationis Dante. xij. Qui ad iustitiā eruditi plurimos erunt sicut stelle sed per lunam accipitur vigor actionis. q̄ luna maxime agit ⁊ potest in istis inferioribꝫ: q̄ ergo luna sol ⁊ stelle Joseph adorādo subdūtur signat q̄ in sanctis viris ⁊ feruor dilectionis ⁊ gratia predicationis ⁊ vigor bñ agēdi per inclinationē humilitatis proficiūt ⁊ augent Jacobi quarto Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam scilicet ⁊ diligendi ⁊ predicādi ⁊ bene operādi. Notādū aūt circa predictum somniū q̄ sicut dicunt somniorū interpretes. Sōnia que apparēt hominibus de stellis superioribus variam habere nosc̄ūt significationem. Nam aliquando referunt ad hominis dignitatem. Quia magne stelle somniate sapientes ⁊ potentes designant Parue vō ⁊ obscure viles ⁊ insulsas personas. Si cui autem videatur p somniū se dominum esse stellarum pro quātitate ⁊ qualitate stellarum dominabitur populis. Et si est aptus ⁊ decēs erit rex. ⁊ huic interpretationi consonat predictum somnium ioseph. Aliquando vero referuntur ad hominum aduersitatem. quia stelle cadentes in mare perditionem populi a rege fieri demonstrant. Stelle vero cadentes in terram aduersitatem significāt ⁊ mala plurima. Stelle autem deficientes in celo diuitum paupertatem ⁊ defectus significant. Nam celum simile est domui videntis. stelle vō subst̄antiam ⁊ homines habitātes in ea signant.

¶ Capitulum. xviij.

Ypocrisis ꝯdrupler est. s. p latorū. clericorum. religiosorū ⁊ laicorum. que describūt Apocalypsis. viij. in vitioc beati Joānis vbi dr. Percussa est tertia ps solis ⁊ tertia ps lune. ⁊ tertia ps stellarum. ita vt obscurarēt tertia pars eoꝝ. ⁊ diei nō luceret pars tertia ⁊ noctis similiter. Per solem intelliguntur prelati. quia sicut sol totū mūdū illuminat. Sic prelati totam ecclesiam debent illuminare. Mathei. v. Vos estis lux mundi. ¶ Item sol non variatur per crementa vel decrementa sed stabilis manet. Sic prelati stabiles esse dēt vt nec aduersitate nec prosperitate nec detractiōe nec adulatione moueant Eccli. xxvij. homo sanctus in sapientia sua manet sicut sol. Horum tertia pars percutitur sed non deciditur. quia fidem informem retinent. sed in moribus leduntur: Horum. n. tres partes sunt. Quia prelatorum quidā ardent ⁊ lucent. ⁊ hi sunt prima pars. Alij ardēt ⁊ non lucent ⁊ hi secunda. tertij lucent sed non ardent ⁊ hec pars tertia percussa est quia lucet exterius simulata sanctitate. sed non ardet interius habita charitate. Hanc percussit dominus Mathei. xxiij. Vbi dixit. Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite quia similes estis sepulchris dealbatis. que foris aparent hominib⁹ speciosa. intus vero plena sunt ossibus mortuorum ⁊ omni spurcitia sic ⁊ vos quidē foris apparetis iusti hominibus intus autez pleni estis hypocrisi ⁊ omni iniquitate: Vel iste tres ptes accipiuntur sm tres conditiones solis. Sol enim est corp⁹ magnus. in quo notatur prelatorum potestas ¶ Item corpus latum in quo prelatorum fides. ¶ Item corpus calidum saltez in effectu. in quo prelatorum charitas. Et hec ē tertia pars que fere in omnibus percussa ē quia ⁊ si potestatem habent vel fidez retinēt feruore tamen charitatis carent. Per lunam vō designantur clerici. quia sicut a sole lumen luna recipit: sic a prelatis clerici informantur ⁊ quales sunt prelati tales sunt clerici Eccli. x. Qualis rector ē

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dustalis sales & inhabitantes in ea. Horum autem tres sunt partes. quidam namq; sunt scholares qui frequētant scholas: quidam sunt scholares qui sequuntur chorū. Alij enim curiales qui sequuntur curias principum & regum & prelatorum. Hec tertia pars percussa est vitio simulatiōis & ambitionis. Per stellas vō intelliguntur religiosi. Stelle enim parue videt & magne sunt sicut religiosi parui videntur exterius mundo magni autem interi⁹ coram domino. ¶ Item stelle noctes illuminant & religiosi ecclesiam Phil. ij. Inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. ¶ Item stelle fixe sunt & religiosi stant in claustro nisi pauci officiales qui procurāt exteriora negocia Judic. v. Stelle manētes in ordine & cursu suo &c. Horum sūt ptes tres iuxta tria vota que vouerunt omnes scilicet obedientiam. continentiaz & paupertatem. Prima & secunda partes nō sunt adhuc ita percusse. sz tertia pars scilicet paupertas iam omnino & fere vbiq; percussa est ita vt dicat Apostō. Omnes que sua sunt querūt nō que iesu christi & hoc ē quia refriguit & ōfecit charitas cōtra quod dicitur Phil. ij. Nō que sua sunt singuli considerantes sed que aliox. ¶ Item tres partes religiosorum sunt p̄lati officiales & claustrales. & hec tres ptes magna parte percussa est & lesa vitio simulationis. quia multi simulant sanctitatē donec sint officiales vel prelati. Et sequitur. Ita vt obscuraretur tertia pars eorum idest amitteretur interius lumen il luminans eos ad dei & sui cognitionem. ¶ Quarta hypocrisis est laycox. & hec tāgit cuz dicit. Et diei non luceret pars tertia & noctis similit. Nā nomie diei ac noctis laici intelligūt. qz fit dies a sole & nox a lūa & stellis lumē recipit. sic laici a p̄lati clericis & religiosis recipiūt doctrinā & informationē. Horū autē tres sunt partes. prima principantium. secunda seruientiū vt sunt rustici & huiusmodi. tertia mediū tenentiuz. qui primis subseruiunt vt vltimis dominentur. tamen vna istarum tria scilicet seruientiz maxime est percussa. quia scilicet omnes illā expolliant & opprimunt. Vel tres partes laicorum sunt. quia quidam videntur boni & sunt. quidaz vō videntur & non sunt. Et ista pars licet diei quantuz ad apparentiam est tamē noctis quantum ad existentiam. Et ideo percussa est plaga hypocrisis & ficte simulationis.

¶ Capitulum. xix.

Inspiratio dei interior ꝗliter fiat in viris contēplatiuis ostendit p exemplum in visiōe eliphas. que habet Job. iij. vbi dicitur. Porro ad me dictum est verbum absconditum. & quasi furtiue suscepit auris mea vēas susurri ei⁹ i horrore visiōis nocturne. quādo. n. solet sopor occupare hōies pauor tenuit me & tremor. & omnia ossa mea p̄territa sūt. & dum spiritⁿ me p̄sente trāsiret in horruerunt pili carnis mee & stetit q̄dā cui⁹ si agnoscebā vultus imago coram oculis meis & vocē quasi aure lenis audiui. nūquid homo dei comparatione iustificabit aut factore suo purior erit vir. In hac enī visione primo ostendit q̄ diuina inspiratio fit iustibiliter. & ideo vocat verbum absconditum. Verbum qz mētē informat sz absconditū qz nō sensibili locutione. sed inuisibili inspiratione ac perceptione sentit: Et dicit Bze. q̄ sētī p hoc q̄ humanā mētē cōtigēdo subleuat & rē porales cogitatiōes ōprimēs eternis hāc desiderijs iflāmat. vt nihil ei iā nisi q̄ supna sūt libeat. & cūcta q̄ inferius ō hūana p̄strepūt corruptōe cōtēnāt. vel dicit absconditū. qz quale sit nō pōt scire nisi q̄ percipit Apoc. ij. Vincenti dabo manna absconditū quod nemo scit nisi q̄ accipit. Vel alia de causa dicit verbum absconditum. Nā quia pauci sūt illi qui percipiūt dicit verbum absconditus quasi paucis inspiratū. ¶ Secundo ostenditur q̄ interior inspiratio percipitur tenuiter cum subditur. Et quasi furtiue suscepit auris mea vēas susurrū ei⁹. & est sensus quasi furtiue idest ra

ptis ⁊ occulte suscepit ideſt suscipiēdo cognouit. auris mea (scilicet interior) cordi. venas susurrij ei⁹ id ē modos siue effect⁹ occulte locutionis siue inspirationis ei⁹. que dicitur susurrium propter tenuitatē quia susurrium non plena voce ſ3 tenui flatu emittitur. Nam quādo deus se nobis plene ⁊ apperte mānifestabit tūc nobis quasi plena voce loquetur. sed nūc quia tenuiter se nobis manifestat quasi susurrādo loquitur. Non autez aut susurrius sed venas susurrij. quia diuina inspiratio diuersis ventis ideſt diuersis modis siue causis cordi infunditur. Unde gregorius Quasi venas susurrij agit nobis de⁹ cū latenter insinuat quib⁹ modis ad nostre intelligentie aurem venerit. aliquādo. nos amore. aliquando terrore compūgit aliquando presentia ꝗ̄ mala sunt ostendit. ⁊ ad eterna diligenda desiderium erigit. aliquando pn⁹ eterna indicat vt post temporalia vilescant aliquando mala nostra aperit nobis ⁊ ad hoc vsqz ꝗ etiā doleamus de alienis malis extendit. aliquādo alienā mala nostris obtutib⁹ obiect ⁊ compūctos mirabiliter a nostra prauitate nos corrigit. ¶ Tertio fit terribiliter. ⁊ ſō subdit. i horrore visiōis nocturne ⁊c. Ubi nota cāz timoris. Primo ex tēpore qz i horrore visiōis nocturne: De nocte. n. hō magis timet ꝗ̄ de die. Sed moraliter sicut dicit Gre. Horror nocturne visiōis ē pauor occulte ꝓtēplatōis. Hūana etenī mēs ꝗ̄ alt⁹ eleuata ꝗ̄ ſūt eterna ꝓsiderat. eo de factis temporalib⁹ grauius treme facta formidat. quia tanto se ream veri⁹ cernit. quāto se ab illo lumine discrepasse ꝺō super se itermicat ꝓspicat sicqz fit vt il luminata pl⁹ metuat quia magis aspicit a verita te regula per quāta discordat eā qz graui formidine sua ipse profect⁹ ꝗ̄ tiat ꝗ̄ pri⁹ quasi securi⁹ nil videbat. Nota etiā qz id quod in hoc mundo de diuinis cōtēplando aspicim⁹ nocturna visio dicit propter obscuritatē. quia modicū ⁊ cum obscuritate de illo summo lumie videmus. ⁊ nihilomin⁹ propter excessū ei⁹ respectu nostri i contemplatione eius inhorrescimus. Unde Apostolus videmus nūc per speculū. ¶ Secunda causa timoris potuit eē ex sopore. Unde dicē quādo solet sopor occupare homies pauor tenuit me ⁊ tremor. Homo enīz qui sopozari ac dormire icipit facilius terretur ꝗ̄ ille hō q plene vigilat. Sed moraliter p soporē intelligitur quies mentis ab exterioribus sollicitudinibus ⁊ occupationibus a qb⁹ quanto magis abstrahitur ad contēplandum superna liberior ⁊ aptior inuenit Cā ti. v. Ego dormio ⁊ cor meum vigilat: vn de Greg. dicit ꝗ̄ sancta mēs quo se a strepitu temporalis cōcupiscentie cōprimit eo verius interna cognoscit ⁊ tāto alacrius ad intima vigilat quāto se ab exteriori inquietudine occultat. Et hinc ē ꝗ̄ iacob in itinere positus caput ad lapidē posuit ⁊ dormiuit ⁊ tunc habuit visionē de scala Unde etiam dominū ⁊ angelos vidit in quo significatur ꝗ̄ in itinere huius vite ille est aptus ad diuinas reuelatōes ⁊ contemplationes qui caput ad lapidem pōit ideſt qui mēte christo iheret. ⁊ dormit id est ab appetitu visibilium mentis oculos claudit. ⁊ a rerū temporalium amore qescit. sed sequitur. Pauor tenuit me ⁊ tremor. ⁊ omnia. oſ. mea. p. l. Ille enim qui illuminatur ad cōtēplādā celsitudinē diuie potētie ⁊ rectitudinē diuie iustitie pauet ꝑsiderando diuinam immēsitatem. tremit intuendo suam deformitatem. ⁊ terrētur eius ossa. qz scz expauescit etiam de his ꝗ̄ fortiter se egisse crediderat. scz quādo cōsiderat diuine iustitie seueritatem. Unde hoc terrore percussus dauid dicebat. Nō intres in iudiciū cum seruo tuo domine ⁊c. Nā ois hūane vite rectitudo ad illā rectissimā diuini iudicij regulā ꝺūcta multiplicit inuenit obliqua. sic bacul⁹ q videt ad oculū rect⁹ rectissime alicui linee apposit⁹ stati apparet distort⁹. ¶ Quarto diuina inspiratio fit istabilit. ⁊ ideo sequit. Dū spirit⁹ me. presente. ri ihor. pili. carm. Hoie ꝑsente ideſt ad contēplandū ꝺo assistēte spiritus transit. quia id quod de spiritualibus dulciter videtur nō stabilit sed in quoddā trānitu percipitur. quia i il

la suauitate non diu mẽs figitur. eo q̃ ad semetipsam immensitate luminis reuerberata reuocatur. Sed sequit. Inhorruerunt pili carnis mee. Pili carnis sũt qui libet minuti defectus siue cuiuslibet superfluitatis tenues excessus. qui etiam in iustis ⁊ contemplationis viris ex carnis corruptibilitate reperiũtur: sed isti pili spiritu transeunte inhorrescunt. q̃ dũ homo in arce spiritualis contẽplationis eleuatur etiam huiusmodi tenues defectꝰ siue excessus perhorrescit. ⁊ de illis mente cruciatur. Vel pili qui sũt superfluitates carnis sunt superflue cogitationes mentis. Vnde preceptum fuit per moysen in lege q̃ Leuite raderent omnes pilos carnis sue. Leuite quippe assumptꝰ vocatur. eo ergo leuitas omnes pilos carnis radere quia hi q̃ in diuinis obsequijs assumuntur debent ante oculos dei a cunctis carnis cogitationibus mũdi apparere. Trãseunte ergo spiritu pili pertimescunt. q̃ ante compunctionis vim cogitatiões superflue fugiũt. vt nil fluxum. nil iaz remissum libeat. quia afflatam mentem etiam contra semetipsam visitationis intime ueritas inflammat vt dicit Gre. ¶ Quinto diuina inspiratio fit incomprehensibiliter. quia scilicz non ita fit vt per eaz deꝰ comprehendatur ideſt vt aperte p essentiã videatur. Et ideo seqtur. Stetit qdaz cuius non agnoscebam vultum. mens. n. contemplantis deum vsq̃ ad hoc quidẽ eleuari potest vt cognoscat dei immutabilitatem quam significat per hoc qđ dicit Stetit quidam. Creatura enim ex se non habet q̃ stet q̃ sicut ex se nihil est. ita ex se in nihilũ tenderet si eam vtus dei non teneret vñ ois creatura q̃ dependens est a deo ſm illud Arist. in libro de celo ⁊ mundo. A deo dependet celum ⁊ tota natura. Et ſm illud eiusdẽ. Ab hoc quidez ente sez deo singulis derivatum est, eẽ ⁊ viuere: his quidẽ claris: illis vo obscurius. Ideo ex se non habet stare sed fluere. Stare ergo ẽ ꝓprie soli creatoris q̃ nulla mutatione variatur. Ja. 1. Apud quẽ nõ est trasmutatio neq̃ vicissitudis obũbratio Dñi ipe immobilis stabilisq̃ manens dat cũcta moueri. Licet ergo mẽs ꝓtemplãtis ptingere possit ad cognoscendã dei immutabilitatẽ sez vt cognoscat ipsũ semp stare sicut pleriq̃ philosophi pbauerũt primũ principiũ eẽ imobile ⁊ eternũ. tamẽ ad hoc in hac vita nũq̃ naturaliꝫ pertingere potest vt videat deũ faciẽ. i. vt cognoscat ipsiꝰ qditatẽ. ⁊ ideo subdit. Cuiꝰ nõ agnoscebã vultũ Exod. xxxiij. Posteriora mea videbis faciẽ aũt meã videre nõ poteris. Posteriora dei dicunt eiꝰ effectꝰ ex quibꝰ ỏ deo cognoscamꝰ potiꝰ quid ñ sit q̃ quid sit. qđ esset faciez videre: ſz licz ipse deus in se videri nõ possit in sua tñ imagine ideſt i suo filio se nobis visibilẽ tribuit sicut ipe filiꝰ dixit Johãnis. xiiij. Qui videt me videt ⁊ patrez meum. Dñe subdit imago cozã oculis meis. Ipe enim dei filiꝰ q̃ est imago dei ſm illd Sapiẽtie. vij. Candor ẽ lucis eterne ⁊ imago bõitatis illi⁹ mortali nra carne assũpta ẽt cozã oculis carnis visibilis nobis apparuit. Ex his ergo manifeste colligit q̃ qcquid de deo p cõtemplatõez attigit valde tẽuiter ⁊ impfecte cõspicitur. Et ideo subdit. Et vocẽ q̃si aure leuis audiui. Ista vox aure leuis ẽ spiritus sancti ispiratio. q̃ qr ſm modũ nostre capacitatis ⁊ ibecillitatis fit in nobis ſõ ẽ ad modũ aure leuis ideſt temperare ⁊ tenuis. Dñs Grego. Vox dei quasi aure leuis audit. qri hac adhuc vita positis ꝓtẽplatorib⁹ suis nequaq̃ se diuinitas sicut ẽ iinuat ſz lippiẽtib⁹ adhuc mẽtis nostre oculis claritatẽ suã tenuiẽ demõstrat ¶ Sexto diuia ispiratõ fit vtiliter. qr p hanc homo de dei equitate ⁊ de sua hũilitate istruit. Et ideo subditur q̃ p istam vocem audiuit. Mundꝰ homo dei cõparatõe iustificabitur: Quia eni opposita iuxta se posita magis clucescũt vt dicẽ Philosophus ꝓpter quod accidit vt dicẽ Gregorius q̃ tanto quisq̃ subtilius de tenebris iudicat quãto ei clarius veritas lucis cõstat. Ideo eleuatus in dei contemplationẽ quãto melius conspicit rectitudinẽ iustitie diuie tanto clariꝰ cognoscit obliquitatem vite sue. Dñi tunc aperte vi

dēt homo q̄ in dei comparatione iustificari non pōt qz vt dicit Grego. Humana iustitia diuine iustitie cōparata iniustitia ē qz lucerna in tenebris fulgere cernitur sz in solis radio posita tenebraſ. tunc etiam cognoscit q̄ si aliquid patiſ iuste patitur ita q̄ de flagello dei murmurare nō debz. Et iō subdit. Aut fac. fq. pu. erit vir. Gre. Quisquis de persecutiōe murmurat. quid aliud q̄ iustitiaz ferentis accusat: puriorē ergo se vir factore suo extimat si cōtra flagellum querelam parat' eiq̄ se proculdubio ꝓponit cui⁹ iudicium de sua afflictione redarguit. signant aūt dicit factore suo qz nō dz aliquis credere q̄ creator creaturā suā q̄ de nihilo fecit ipie affligere velit. q̄ tūc vt dicit Gre. clyphas didicit cū voces aure lenis audiunt qz in ꝓsideratiōe diuine maiestaſ discāt q̄ frustraliter in sua aiad uersiōe timeaſ. t q suprioza degustat inferioza equanimiſ tolerat qz plene intus cō spicit quanti extimet quod foris agit.

¶ Capitulum. xx.

Maria mater dñi assimilaſ illi sedi q̄ p visiones imaginariaz ostēsa fuit beato Johanni Apoc. iiij. Vidi iquit t ecce sedes posita erat in celo t supra sedē sedens. t q sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis t sardinis. t iris in circuitu sedis similis visioni smaragdine. Nunc. n. sedi assimilaſ bta vgo. ¶ Primo rōne artificij qz ad modū t formā sedis fuit artificiata. Naz sedes est a terra elenata inferi⁹ clausa t apta supius. Sic ipsa fuit elenata a mundo clausa peccato t aperta deo. Psalmista sedes tua de⁹ in seculum seculi. ¶ Secundo ratione loci. qz posita erat in celo. s. empyreo vbi posita erat affectione t cōtemplatione t nūc est ibi glorificata etiā habitatione. Psalmista. Dominus in celo sedes eius vel posita idest per fidē firmiter stabilita in celo. i. in ecclesia militāte. ¶ Tertio ratione obsequij. qz super sedez sedēs scz xps qui licet sup eam fuerit dignitate tñ in ea sedit t quieuit incarnationis humilitate Eze. xliij. Princeps ipse sedebit in ea tē. Ostendit ibi etiā beatus Johannes q̄lis erat ille sedēs. qz qui se. e. fil'. af. la. ia. sar. Duplici lapidi assimilaſ saluator noſter xps ad designādaz duplicem naturaz in eo. s. diuinā t humanā. Diuina natura in lapide iaspidis designaſ. qz iaspis viridis est colorꝭ q̄ inter omnes colores magis ꝓfortat t delectat visum t diuinitatis species. sup oia itelligibilia magis delectat t ꝓfortat intellectū. Humana vō natura designaſ in lapide sardinis qui ē colorꝭ rubei. qz christi humanitas rubricata fuit sanguine passionis Isa. xliij. Quare rubra est indumētū tuuz. In visiōe seu cognitione harū duarum naturarum totꝰ homo glorificaſ. Dū siue ingrediaſ p itellectū ad cōspicēdā diuinitatē. siue egrediaſ p sensum ad videdā humanitatē in suo saluatore pascua inueniet intꝰ in aspectu diuinitatis foris in aspectu humānitaſ. ¶ Quarto ratione ornamēti. qz iris in circuitu, sedis. vi. sma. Et hic circuitꝰ etiā competit beate virgini. que suam protectionem virtutem t gratiā vndiqz extendit vniuersaz ecclesiam protegens t adiuuans. Eccli. xxiiij. Sirum celi circuiui sola. Duo autem colores principales iridis. s. igneus t ceruleus sunt due vrtutes beate virginis quia igneꝰ est charitas cerulꝰ est castitas Sap. iij. O q̄ pulcra est casta generatio cū charitate. Pro. vltimo. Byssus t purpura vestimentū eiꝰ. Dicitur etiā esse smaragdo similis ꝓpter viroꝝ fidei que in ea nunq̄ emarcuit. ¶ Itē iris est signum clemētie t reconciliatiōis dei ad genus humanū. Vnde proprie conuenit beate marie virgini Gen. ix. Arcum meuz ponā in nubibus celi t erit signum federis inter me t terram. ¶ Item iris est arcus sine corda ad nos inclinans cornua in signū qō non valt ferire sed parcere. Vnde etiā significat beate virginis pietatem t misericordiam que semper filium ad parcendū t non ad feriendū inducit dicēs illud Joelis. ij. Parce domine parce populo tuo. ¶ Item beata vgo assimilatur illi signo quod vidit beatus Jobes apparere in celo Apo.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

xij. vbi dicit. Signum magnū apparuit in celo muliere amicta sole ⁊ luna sub pedibus eius. in capite eius corona stellarum duodecim: ⁊ in vtero habens ⁊ clamabat. Vbi dignitas matris domini nostri quadrupliciter declaratur. ¶ Primo ex antiquitate in eo q̄ dicitur signū magnū. q̄. s. fuit in antiquo in magnis rebus prefigurata. ¶ Secūdo ex natiuitate: q̄ apparuit in celo. i. in ecclesia militante. s. quando nata est. ¶ Tertio ex claritate q̄ amicta sole ⁊ luna sub pedibus ei⁹ ⁊ in capite ei⁹ corona stellax. xij. ¶ Quarto ex fecūditate q̄ in vtero habēs ⁊ clamabat. ¶ Primo ergo beata virgo dr̄ signū magnuz q̄. s. fuit ab antiquo magnifice prefigurata. Fuit. n. prefigurata beata virgo in signo celi. in signo regni ⁊ in signo belli. De primo dicitur Gen. ix. Arcum meum ponā in nubibus celi ⁊ erit signum federis inter me ⁊ terrā. Et assimilatur illi arcui quo ad q̄t tuor p̄priuos colores qui videntur respōdere q̄ttuor elemēts sicut dictū est supra libro. j. capitu. lxix. Ipsa enī habuit colorē igneū in feruore charitatis. ¶ Jtez iacintinū in nitore sanctitatis ceruleū in compassione pietatis ⁊ gramineum siue viridem in nitore virginitatis. Est etiā aliud signū in celo cui assimilatur beata vgo. Solet enī bm cōputistas sol in medio mēsuz ingredi nouuz signū. In medio aūt augusti signū virginis ingreditur: sol aūt quando est in signo in quo creat⁹ est maximos dicitur habere effect⁹. Et iō in assumptione q̄ celebratur in medio augusti sol iustitie ingressus est in signum virginis glorioseq̄ qui in virgine conceptus fuerat per incarnationē in assumptionis die ingressus est in eā per glorificationem ⁊ iō in eā ⁊ per eā magnos effect⁹ iprimit gratie: ita vt oēs possint ad eā cōfidenter accedere. ¶ Jtem fuit p̄figurata in signo regni. i. in sceptro siue vga aurea assueri. Nam sicut legitur Hester. v. Cū rex assuerus indeis esset iratus Hester regina ad interccedendū se contulit: ⁊ rex auream vgam p̄to signo clemētie ad eā extēdit ⁊ placat⁹ fuit. Hec virga aurea est mater nostra virgo maria qua mediante deus humane nature siue peccatorib⁹ placatus est. Dñ ipa data est nobis in signū clemētie ⁊ misericordie ad quā fugiētes liberant. ¶ Jtē p̄figurata fuit i signo belli De quo. ij. Machab. viij. Dato inquit signo adiutorij dei comiserūt cū nicanore ⁊ vicerunt. Sic iudei. i. cōfitentes. s. q̄ christū ⁊ beatā vginē cōfitentur ⁊ laudāt hñt signū adiutorij dei. s. gloriosam virginē adiutricē cui⁹ ope diabolū vincūt ⁊ in fugā cōuertūt: vñ. ps. Ih̄c signū petēs dicebat. Fac mecū signū in bonū vt videāt q̄ oderūt me ⁊ cōfundātur. qñ tu dñe adiuuisti me ⁊ cōsolat⁹ es me. ¶ Secūdo describitur ex natiuitate q̄ apparuit in celo. i. in ecclesia militāte. Tūc. n. hmo apparuit quādo in mūdo nata fuit Sed nota q̄ beata vgo apparuit sicut flāma sicut rota sicut stella ⁊ sicut femina. De primo dicitur Exo. iij. Apparuit dñs in flamma ignis de medio rubi. Hec flāma fuit beata virgo diuino amore inflammata in qua dñs apparuit dum incarnatus fuit. ¶ Jtem apparuit sicut rota. De qua Eze. i. Apparuit rota vna super terraz iuxta aialia quattuor hñs facies. Hec rota fuit virgo beata ipsa. n. fuit rota demonibus terribilis. Dicitur enī q̄ leones terrē tur q̄ñ audiūt strepitus rotarū. Hec fuit sup terrā. i. a terrenis elevata cogitatione affectiōe ⁊ cōuersatiōe: iuxta aialia. i. iuxta euāgelistas tēpore ⁊ familiaritate: vñ multa eos edocuisse credit ⁊ d̄ christo filio suo precipue beatum Lucā. vñ ipsa hñt q̄ttuor facies. i. noticiā ⁊ fidez omnium que q̄ttuor euāgeliste de xpo scripserūt vel quattuor facies. i. quattuor vtutes cardinales .s. iusticiaz prudētiaz fortitudinē ⁊ tpantiam. Vel q̄ttuor facies. i. q̄ttuor aspect⁹ q̄rum vnā ad deū vertit p nobis intercedēdo. Aliaz ad paradisum. i. ad beatos eos letificādo. Letificant. n. sancti qui sunt in celo nō solū de aspectu regis sz etiā regine qua mediante saluati sunt. Tertiam vertit ad mūdū miserādo ⁊ p̄tegēdo. q̄rtaz vertit ad diabolū exterrēdo ⁊ expellēdo. Vñ dr̄ eē demonib⁹ terribilis vt castrorum acies ordinata. ¶ Jtem apparuit vt

stella ¶Matth.iiij. Diligenter didicit ab eis tempus stelle que apparuerat eis. Est enim vt stella matutina que diez .i. xpm adduxit. ¶Item vt stella marina que nauigantes per mūdi pelagus ad portū salutis dirigit. Vñ & stella antecedebat eos vsq; duveniēs staret supra vbi puer erat. s. iesus qui salus interpretat. ¶Ité vt stella vastatiua. s. vitiorū Mume. xxiiij. Orietur stella ex iacob & cōsurget virga de israel & percutiet duces moab vastabitq; omnes filios seth. ¶Item apparuit vt femina. iiij. Re. vij. Apparuit femina cuius filij mortuus erat. ¶Maxime enī in morte christi filij sui femineū & maternum ostendit affectum dolēdo & plorando. Patet igitur q beata virgo tanq̄ flāma accēdit & calefacit frigidos in dilectione charitatis: & tanq̄ stella illuminat dubios in cognitione veritatis: & tanq̄ rota perstrepens exterret leones. idest superbos timore humilitatē & tanq̄ femina pia confortat & securat pusillos in spe sue pietatis. Et de istis quatuor loquit̄ ipsa Eccli. xxiiij. dicens. Ego mater pulchre dilectionis & timoris & magnitudis & sancte spei. ¶Tertio describit̄ ex claritate q̄ mulier amicta sole: vbi ostenditur beata virgo esse clara & luminosa a parte exteriori quia amicta sole a parte inferiori q̄ luna sub pedibus eius. ¶Ité a parte supiori q̄ in capite eius corona stellarū. xij. Dicit ergo primo mulier amicta sole. i. fulgore gratie spiritus sancti. Et hec gratia fuit septiformis ſm septem dona ſpūſancti que fulserunt in ea que. s. representant i septē effectibus solis. ¶Primus effectus est calefactio: & hic ex dono sapiētie que calefacit in amore dei sui & primi Eccli. xliij. Tripliciter sol exurens mōtes .i. excelsas mētes inflāmans triplici amore vt dictū est. Vel aliter in amore dei tripliciter. s. toto corde tota anima & tota mēte. Radios igneos exsufflans. i. calidas affectiones imittens. ij. ¶Macha. j. Refulsit sol q̄ pr⁹ erat in nubilo & accēsus est ignis magnus: ſpūs enī gustans deū per donum sapiētie inardescit in amore ipsius Augu. Sustinui & esurio ac sitio tetigisti me & exarsi in concupiscētiam tuam Eccli. xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriēt. ¶Secūdus effectus est illuminatio que ptinet ad donum intellect⁹ Eccli. xlij. Sol illuminans per oia respexit. i. oia respicere facit in celo ſūma gaudia: in inferno ſūma supplicia in mūdo ſſuras & angustias: in seipo peccata & negligētias. j. ¶Machab. vj. Refulsit sol in clypeos aureos. i. in xpm & mariam & resplēduerunt montes ab eis. i. electorū mētes. ¶Tertius effectus solis est denudatio q̄ facit vestes exuere: & hꝫ ad donū ꝓfiliū referk. q̄ docet veterē cōuersationē & seculares vitam deponere Cañ. j. Nolite me ꝓsiderare q̄ fusca ſim q̄ decoloravit me sol. ¶Quartus effectus solis est consolidatio: & hꝫ ad donū fortitudinis ptiet per q̄ mēs solidat Eccli. xxvij. Homo sanct⁹ in sapiētia sua manet sicut sol idest firmus. ¶Quintus effectus solis est regulatio totius vite humane & hoc pertinet ad donū scientie per q̄ scimus ꝓuersari in medio nationis praue vt dicit Augustinus. Vnde Phil. ij. Inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. ¶Sextus effectus solis est liquefactio: & hic ad donum pertinet pietatis quo liquescit anima in compassiōe proximi Exo. xxvj. Cum incalesceret sol liquefiebat māna Sapientie xvj. quod igne nō poterat exterminari statim exiguo radio solis tabescebat. psalmista. Flabit spiritus eius & fluēt aque. ¶Septimus effectus solis est deficcatio humidoꝝ & hic ad donum ptinet timoris quo carnalis concupiscētia deficcatur. Vnde Jacobi. j. Exortus est sol cū ardore & arefecit fenū. i. carnē: q̄ ois caro fenum & ois gloria eius ſſi flos agri: Isa. xl. ꝓpter hos septē solis effectus dr̄ Isa. xl. Lux solis septēpliciter erit sicut lux septem dieruꝫ. Et ꝓpter hos septē solis effectus saluaſ hō. & ideo dr̄. j. Reg. xj. Eras erit nobis salus cū incaluerit sol. ¶Sēdo beata vgo ostēditur fuisse etiam illuminata a pte inferiori q̄ luna sub pedibus eius. Vbi per lunā designatur mutabilitas que ē quadruplex vna nature que etiam est in angelicis spiritibus qui sunt mutabiles per naturam

UNIVERSIDAD DE MURCIA

⁊ imutabiles per gratiam Job.iij. Ecce q̄ seruiunt ei non sunt stabiles ⁊ in angelis suis reperit prauitatē. ¶ Secūda est fortune in rebus tpalibus Ecclesiastes.j. Vanitas vanitatum ⁊ oia vanitas. ¶ Tertia est culpe in peccatoribus.s. de culpa in culpam Osee.iij. Sanguis sanguinem tetigit .i. vnum peccatū ad aliud traxit. ¶ Quarta est miserie in humanis corporib⁹ Job. xiij. Homo nat⁹ de muliere breui viuēs tpe repletur multis miseriis ⁊c. nunq̄ in eodē statu permanet. Hec quadruplex luna .i. mutabilitas fuit sub pedibus beate v̄ginis. ¶ Primo mutabilitas creature celestis. q̄. s. angeli eius subdūtur imperio. Vnde compert ei illud Gen. xxxvij. Vidi per somniū quasi solē ⁊ lunaz ⁊ stellas vn decim adorare me. Vt per solē itelligatur suprema angelorū hierarchia. per lunam hierarchia media: per stellas vo angeli infime hierarchie: qui oēs beatam virginē adorant ⁊ venerantur. Nomine etiaz lune intelligitur mutabilitas fortune Eccli. xxvij. Stultus vt luna mutatur. q̄ sm q̄ bona tpalia fluunt ⁊ refluūt mutatur animus eius. Istā lunam beata virgo sub pedibus habuit. q̄ omnia temporalia calcauit per paupertatē voluntariam quā elegit. Si. n. ista tpalia calcaremus pedibus ⁊ non tangeremus affectibus veraciter nostra essent Deut. xi. Omnis locus quē calcauerit pes vester vester erit. Luna tamē quāto magis soli coniungitur tanto magis luce priuatur. ⁊ quanto magis se a sole elongat tanto maiore luce coruscat. q̄ multiplicati quanto magis appropinquāt ad deum per aliquam dignitatem tanto magis obtenebrantur per iniquitatem: ⁊ quanto magis elongantur dignitates fugiendo tanto magis illuminant lumē gratie recipiendo. ¶ Nomine etiā lune intelligitur mutabilitas culpe. Vnde dicit de viro sancto ⁊ perfecto. Per diem sol non vret te neq; luna per noctē q̄ anima sancta neq; in die prosperitatis cadit in peccatum per amorem male inflāmantes neq; in nocte aduersitatis per timorem male humiliantem. Istam lunam virgo ꝑfecta sub pedibus habuit q̄ nulla culpa in ea vnq̄ prevalere potuit. Et ideo in ps. non dicitur luna simpliciter sed luna perfecta in eternum. Luna autem tunc perfecta erit quando fine macula erit quando ꝛc̄ verificabitur quod dicitur Isa. xxx. Erit lux lune sicut lux solis. Fuit igitur sicut luna pfecta q̄ sine omnis peccati macula tam mortalis q̄ etiā venialis. ¶ Nomine etiam lune intelligitur mutabilitas miserie. ps. orietur in diebus eius iustitia ⁊ abundantia pacis dōnec auferatur luna glosa. i. mutabilitas que per lunam significatur. Sicut enim luna crescit ⁊ decrescit sic ⁊ humanum corpus multiplici mutabilitati subditur Ro. viij. Vanitati creatura subiecta est ⁊c. Et q̄ ipsa mutabilitas miserie tolletur in resurrectiōe die nouissimo subditur ibi. ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis ⁊c. Istam lunam beata virgo sub pedibus habet q̄ ꝑfectam corporis immortalitatez possidet ⁊ super omnes angelorūz ordines in anima ⁊ in corpore glorificata manet. vnde ps. Caligo. i. humana mortalitas sub pedibus eius. ascendit super cherubin ⁊ volauit. vo. super. pen. ven. Ipsa igitur virgo beata lunam sub pedibus habuit scilicet celestem naturam ei presidendo prosperitatem humanam eam despiciendo. omnem culpam ipsam penitus vitando ⁊ humanam miseriam immortalitatem induēdo. ¶ Tertio fuit illuminata a parte superiori quia in capite eī⁹ corona stellarum. xij. Iste duodecim stelle sunt duodecim eius prerogatiue super omnes mulieres quarum quattuor habuit ex parte corporis ⁊ anime. ¶ Prima fuit veri sanctificatio. secunda angeli salutatio. tertia spiritussancti superuentio. quarta filij dei conceptio. Alias quattuor habuit ex parte anime. ¶ Prima fuit eius humilitas quia dixit. Ecce ancilla domini ⁊c. ¶ Secunda eius prudentia quia quesiuit. Quomodo fiet istud ⁊c. ¶ Tertia fuit erubescentia qua turbata est in sermone angeli. ¶ Quarta fuit charitas qua seruiuit cognate. ⁊ quia vino deficiē,

UNIVERSIDAD DE MURCIA

re in nuptijs dixit filio. Vinū non habent Joh. ij. Alias quattuor habuit ex pte corporis q̄ fuerūt maternitas sine corruptione. virginitas cū fecūdatiōe grauitas sine grauamine ⁊ prius sine dolore. Fuit ergo mater incorrupta. virgo fecunda sine grauamine grauida sine dolore puerpera. Et stelle. xij. sunt. ix. ordines angelorum ⁊ tres ordines beatorū scilicet martyres cōfessores ⁊ vgines qui eam coronant q̄ ipsam perpetuo veneraī. admirantur ⁊ laudant Seraphin enim admirātur ⁊ laudant in ea charitatē tā succensam. cherubin sapiētiam tam pfundam. Throni pacē ⁊ quietem in deo sic tranquillā. Dominationes tātam sup̄ angelos pręeminētiaz. vtutes tantā miraculorum efficaciā potestates tātam super demones potentiam principatus tantam de omnibus regnis prouidētiam. archangeli tantam de omnibus locis diligentiam. angeli tantam de singulis psonis custodiaz. Martyres tātam in tribulatiōe constantiam. Confessores tantā sobrietatem ⁊ temperantiam. Virgines tantam puritatē ⁊ mundiciā. ¶ Quarto eius dignitas oñditur ex eius fecūditate: q̄ in vtero hūs filiuz dei cōceptuz sez in annūciatione clamabat spiritu deum magnificādo quādo dixit. Magnificat aīa mea dñm. Sed nota q̄ habuit in vtero paternuz splēdorē Heb. i. Qui cū sit splēdor glorie zc̄. ¶ Itē niueuz cādorē Sapi. vij. Cādor est lucis eterne ⁊ spe. sine. ma. ¶ Itē diuinū odorē Eccli. xxiiij. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatē odoris. ¶ Irē suauem dulcorē ibidē. Spiritus meus sup̄ mel dulcis ⁊ hereditas mea sup̄ mel ⁊ fauū. ¶ Itē celestem ignez Heb. xij. Deus noster ignis cōsumēs est. Ex hoc ergo q̄ habuit in vtero paternum splēdorē fuit in ea mirabilis claritas Ambrosi⁹. Quid mirabilius matre dei: quid splēdidius ea quaz splēdor elegit. qđ castius ea q̄ corp⁹ sine corpis cōtagio generauit: q: vero habuit niueū candorē sine splendorē remāsit ibi mirabil puritas Can. iij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō est in te Anselmus. Decebat vt virgo ea puritate niteret qua maior sub celo nequit intelligi. Quia vero diuinum odorē habuit remāsit ibi mirabil suauitas. Dñi clamabūt adolescētule. Trahe me post te curremus in odorē vnguētoz tuoz Eccli. xxiiij. Sicut cinamomū ⁊ balsamuz aromatizans odorē dedi. Sz q: habuit suauē dulcorē remāsit ibi mirabilis pietas. Dñi ipsa dicit mater gie mater misericordie. Quia vo habuit celestē ignē remansit ibi mirabilis charitas p quam diabolum succendebat Judith. ix. Percutiens eum ex labijs charitatis mee: per hanc enim omnia aduersa supabat: Can. viij. Aque multe non poterūt extinguere charitatem. ¶ Item maria mater domini assimilat arce testamēti in visione beati Joānis que habet Apo. xj. vbi dicitur q̄ visa est arca testamenti dñi in tēplo eius ⁊ facta sūt fulgura ⁊ voces ⁊ terremotus. Vbi primo nota aspectum dignitatis q: visa est arca domini. ¶ Secūdo situm sanctitatis q: in loco sācto sez in tēplo. ¶ Tertio affectuz ptātis q: facta sunt fulgura. Et circa primuz nota. q̄ per arcaz domini intelligitur virgo beata Maria. Et hoc patet ex tribus sez ex materia ex mēsura ⁊ ex cōtinentia. i. ex ipso contento. Si quidē materia arce veteris testamēti de q̄ fabricata fuit fuerunt ligna sethim sicut patet Exo. xxv. sm aūt Hiero. Ligna sethim inter cetera ligna habēt lenitatē pulchritudinem ⁊ fortitudinem ⁊ imputribilitatē. Per que intelligūtur quattuor virtutes marie. Nam lenitas competit eius paupertati per quā fuit a terrenis affectibus ⁊ sollicitudinibus exonerata ⁊ alleuiata Ysa. xix. Ascendet dominus super nubē leuem. i. mariā pauperem q̄ nubes quidem fuit. q: ex terra nata sed tamen fuit leuis a mundi affectibus ⁊ sollicitudinibus exonerata. Pulchritudo vero competit eius puritati p quam immunis fuit ab omni deformitate peccati. Can. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula non est in te. Fortitudo autem competit eius stabilitati. i. in fide ⁊ patientia Prouerb. vltimo. Fortitudo ⁊ decor indumentum eius Eccli. xxvi. Le-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

lumne auree super bases argenteas ⁊ pedes firmi sup plātas stabilis mulieris. Im putribilitas competit eius ỹginitati. Sapieñ. vj. Clara est que nunq̃ marcescit.

¶ Scdo illa arca figurabat beatā virgines ratiõe mensure q̃ sicut dicit Exodi. xx v. Longitudo arce habebat duos cubitos ⁊ semis: latitudo cubitū ⁊ dimidium. altitudo similiter cubitū ⁊ semis. Josephꝰ antẽ dicit q̃ facta est arca quinq̃ palmoꝝ longitudinis: q̃. s. beata virgo quinq̃ sensus ab initio vite vsq̃ ad finem in omni sanctitate lõganimiter custodiuit ⁊ seruauit.

¶ Trium aũt palmorum erat latitudo q̃ restaurationem angelorũ ⁊ redemptionẽ hominũ ⁊ totius vniuersi renouationez auidissime procurabat. Cubitum ⁊ semissem habebat altitudo quia eius contemplatio plena erat in fide semiplena in cõprehensione: vel certe quia eius celsitudo humanam ⁊ angelicaz naturam excellebat sed vsq̃ ad filij excellētiā minime ipa attingebat. ¶ Tertio figurata est beata v̄, go per arcā ratiõe continentie: q̃ in arca cõtinebanꝫ tabule testamẽti. Deuteronomiuz ⁊ virga aaron vna aurea in q̃ erat mãna. Que omnia cõpetunt beate marie. Custodiebat enī virgo beata rigorẽ disciplineꝫ qui designatur per virgā: legem decalogi que per tabulas. euangeliuz xpi qõ per deuteronomium que est lux scāa: ⁊ ipsum xp̃m qui per vinam plenā mãna. vel per ista quattuoꝝ intelligiꝫ Jesus xps qui in ista arca habitauit. in quo quattuoꝝ fuerunt. s. diuinitas dulcissima que per mãna anima sapientissima que p̃ deuteronomium siue scōam legẽ caro mundissima que p̃ virgam aaron q̃ floruit. ⁊ spūs humanꝰ sapientissimus q̃ per tabulas testamẽti in qbꝰ erant scripta dei mandata significantur. Templū autem in quo hec arca fuit est triplex. primum in quo fuit fabricata ⁊ sanctificata. ⁊ istud fuit vterus matris sue scz anne beate. Dicitur enim. iij. Re. viij. q̃ intulerunt arcam domini in locum suuz in oraculum templi in sancta sanctorum Hec arca federꝫ domini fuit beata maria quam deus sterilitatem parẽtum auferẽs ⁊ angelus, p̃missionẽ deferens ⁊ Joachim generationi operam prebens introduxit in locū suum. i in vterum beate anne. de qua subditur in oraculū templi. ipsa. n. anna beata tẽplum dei fuit cuius oraculum fuit mẽs ipsius deo deuota ⁊ orationi dedita: in cuius etiam vtero beata vgo post cõceptionem sanctificata fuit vt esset sancta sanctorū. i. super omnes sanctos sanctificata. vel vt ipsa beata virgo etiaz in vtero matris ꝑpararetur ad generādum sanctum sanctoꝝ. ¶ Scōm fuit tẽplū in quo fuit purificata tẽplum. s. salomõis in quo etiaz obtulit filiū suum obuiāte sancto simeone Lu. ij. Venit in spū in templū ⁊ cū inducerent puerum Jesus ꝛc. vt. s. nos studeamus animam nostrā dum est in tẽplo corporis vel mundi sollicite purgare. s. ꝑ penitētiam ⁊ spiritū nostrū deo offerre. s. per orationez deuotā. ¶ Tertiū est tẽplū in quo fuit glorificata. ⁊ hoc fuit in assumptione cū. s. ingressa est templū celestis glorie. Et de ꝟ templo dicit in ps. Dominus in tẽplo sancto suo dñs in celo sedes ei⁹. Ad hoc igitur celeste tẽplum deducta fuit arca. i. beata virgo cū honorabili societate cū ineffabili iocunditate cū admirabili claritate ⁊ cū terribili potestate. De primo dicitur figuratiue. ij. Regū. vj. vbi legitur q̃ dauid ⁊ ois israel ducebant arcam domini cū gaudio. ⁊ erāt cum dauid septem chori. Per dauid intelligitur xps. per septem choros vniuersitas angelorum: vt tres chori fuerūt ante nouū testamentuz scz angeli patriarche ⁊ prophete ⁊ quattuor in nouo. s. martyres cõfessores ⁊ vgines ⁊ ipsi apostoli q̃ nutu dei ad litteraz interfuerunt eius exequijs. De ista honorabili societate cātat ecclesia. Vidi speciosam sicut colũbaz ꝛc. ⁊ sicut dies verni circūdabant eā flores rosarum ⁊ lilia cõualli um. Per flores rosarū ꝑm Viero. intelliguntur oēs martyres sanguine rubricati. Per lilia omnes angeli cõfessores ⁊ virgines. ¶ Secūdo assumpta est cū ineffabili iocunditate. quod significatum est. i. Regum. vj. vbi dicitur Dauid ⁊ omnis israel deducebant arcam testamenti domini in

tubillo ⁊ clangore buccine. Et ibidem. Quid autem ⁊ omnis domus israel ludebat coram domino in omnibus lignis fabrefactis ⁊ citharis ⁊ lyris. Circa quod notandum est q̄ sicut dicit Augu. sup ps̄. ⁊ Hugo de sancto victore. Triplex est sonus musicus. Vnus q̄ fit cū voce sicut in cantu. Alius cū flatu sicut in buccina: tertius cū pulsu sicut in cithara. Sonus ergo vocis tangit cum dicit in tubilo q̄ tubilatio est cātus modulatio. Sonus flatus cū dicitur in clangore buccine. Sonus pulsus in lignis fabrefactis ⁊ citharis. Vnde per hoc dat intelligere q̄ in deductione huius arce i templo celi fuit omnis modulatio siue suauitas musica. ¶ Tertio fuit assumpta cum mirabili claritate. Cañ. vj. Que ē ista que progreditur quasi aurora consurgens. In quo ostenditur q̄ ascendit cum claritate corporali. s. corporis glorioſi deposita. s. omni obscuritate corporee corruptionis sicut aurora nocte relinquit ⁊ die adducit. sequitur pulchra vt luna. Et in hoc oñditur q̄ cū claritate spūali. i. cū anima beata. Sicut enī luna post solem saltē quantū ad apparentiam maiorē h̄z claritatem. Sic ipsa post xp̄m maiorē ꝑm essentiam ⁊ veritatē habuit beatitudinem. Sequitur electa vt sol. In quo ostēditur q̄ ascendit cū claritate supsubstantiali. i. cuz filio suo sibi occurrēte qui est verus sol. Et sequitur adhuc terribilis vt castrorum acies ordinata. In quo ostenditur q̄ ascēdit cū claritate intellectuali. i. cū luce angelica q̄ totus angelorū exercitus ad ipsam venit ⁊ ipsam vsq; ad celum associauit. Et ideo dicitur vt castrorum acies ordinata q̄ quidam eā precedebāt sicut domicille q̄ si viam tante domine ꝓparantes: quidā comitabātur sicut baiuli quasi ipsam ad ethera deducētes: quidam subsequebant tanq̄ famuli quasi eius obsequijs famulantes. Oēs aūt associabant sicut ioculatores deuoti laudes dulcissimas modulantes.

¶ Tertio sequitur effectus ꝓdictis: q̄ facta sunt fulgura ⁊ voces ⁊ terremotus. Dum enim sic triumphaliter ascenderet facta sunt fulgura. i. terrores demonum. s. fugientium ⁊ voces. s. sanctorum tubilantium ⁊ terremotus. i. cōmotio iudeorum cōcurrentiū de qua. s. iudeoꝝ cōmotione multa narrant in libello de assūptiōe quē transtulit beatus Hieronymus.

¶ Capitulum. xxi.

MOndus assimilat illi mari vitreo qō Johānes vidit per visionē imaginariam Apo. iiij. vbi dicit. Vidi in conspectu sedis tanq̄ mare vitreū simile chr̄ystallo Est enim mundus mare tumidum per superbiam fluidū per inuidiā. feruidus per iracundiā. profundū p̄ auariciam ingratum per accidiā spumosum per luxuriaz absorbens per castrimargiā vbi etiam maiores pisces minorē deuorat Abac. i. Facies hominis sicut pisces maris. ps̄. Hoc mare magnū ⁊ spaciosum manibus ꝛc̄. Dicitur autem vitreum ꝓpter fragilitatem. Josh. i. ¶Mundus transit ⁊ ꝓcupiscētia eius Ap. i. Cori. vi. ꝓterit. n. figura mūdi huius. Dicitur etiam simile chr̄ystallo ꝓpter frigiditatē ⁊ malicia obstinationis Eccli. xliij. Gelauit chr̄ystallus ab aqua.

¶ Capitulum. xxij.

PAssio ⁊ perfectio chr̄ysti excessit passiōes ⁊ pfectiones omniū sanctorum qō ostēsum est per somnium Joseph qō habetur Gen. xxvij. Audite somniū meum quod vidi: putabaz colligere nos manipulos in agro ⁊ quasi ꝓsurgere manipulum meū ⁊ stare vestros q̄z manipulos circūstantes adorare manipulū meū. ¶Manipulus enim Joseph est collectio cōtumeliarū ⁊ passionuz xp̄i q̄ Amos vltimo fasculus vocatur qui edificat in celo ascensionē suā: ⁊ fasciculū suū super terrā fūdauit. Hā xp̄s per fasciculū passionū sibi fecit gradus ascēsiōis in celū. ¶Manipuli aūt fratrū Joseph significant collectiones penaz ⁊ passionū aliorz sanctorz. Quod igit manipuli eoz manipulū Joseph adorauerunt: nihil aliud ē q̄ recognoscere q̄ passiōes eoz nihil sūt respectu passiōis chr̄y

ni ⁊ q eor passiones ex xpi passiõe virtutem ⁊ meritũ hñt. Vel qr manipulus dicitur a manu. Per manipulũ ioseph intelligimus vtutẽ ⁊ pfectionẽ operũ christi. p manipulos vo fratrũ ei⁹ itelligim⁹ merita siue fructꝰ opeꝝ alioꝝ sanctoꝝ de qb⁹ in ps. Eũtes ibãt ⁊ flebãt mittentes semina sua. Veniẽtes aũt venièt cũ exultatiõe portantes manipulos suos. Qõ igit manipuli eoꝝ illi⁹ manipulũ adorãt ẽ q merita eoꝝ in cõparatiõe illi⁹ deficiẽdo se humiliãt. Quia vo in pdicto somnio fit mẽtio de agro cũ dr. Putabã colligẽ nos manipulos in agro. ¶ Notãdũ ẽ q sicut dicũt somniorꝝ iterpres ager sõniat⁹ diuersam hz significationẽ. Maz aliqñ refertur vt dicũt ad somniãtẽ malignitatẽ sicut refertũr q qdaz de pncipib⁹ venit ad magnũ sommiorꝝ iterpretẽ q vocabat Serum ⁊ dixit ei. Vidi per somniũ in agro spatioso ⁊ plano me stare qui pmũ quidez apparuit dẽsus ⁊ herbidus postea nudus ⁊ aridus cui rũdit interpres hoc infidelitatez ⁊ versutiam protẽdit somniãtis ⁊ vere sic erat in re sicut dixit Ontroclitis. i. somniorũ discretor vel iudex. Vñ varietas agri somniata ad versutiã ⁊ instabilitatez refertur somniantis. Qñq vero ager somniatus referẽ ad loci fertilitatem sicut in supradicto somnio ioseph ager significabat terram fertilem egypti: in qua ioseph a fratribus suis erat adorandus.

¶ Capitulum. xxiij.

Decatũ primo hominem ligat ⁊ p obstinationẽ includit: deide ad iferni patibulũ deducit: qõ oñdit ex somnio pistoris pharaonis qõ habeẽ Gen. xv. vbi dicit q pistorꝝ princeps ait. Ego vidi somniũ q tria canistra farine haberẽ super caput meũ ⁊ in vno canistro qõ erat excelsius portare me putabam oẽs cibos q fiũt arte pistoria: ueliqs comedere ex eo. Rũdit ioseph hec est iterpretatio somnij tria canistra tres adhuc dies sunt post quos auferet pharao caput tuũ. ac suspẽdet te in cruce ⁊ lacerabunt volucres celi carnes tuas. ¶ Iste pistor significat peccatorẽ qui moritur in peccatis. Tria enim canistra farine tria peccata sunt. s. cordis oris ⁊ operis que tũc sunt super caput quãdo dominantur menti. Vel ista tria sunt tria vitia magna ⁊ principalia. s. auaritia luxuria ⁊ superbia: quorum excelsius est superbia: in quo oia cibaria quodãmodo sũt. i. oia ipeccata qbus mali pascunt: qr sez initium oꝝ peccati est supbia vt dr Eccli. x. Aues aũt que de hoc canistro pascunt demões sunt quorum propium vicioz supbia est. Tres aũt dies sunt tẽpus nationtatis tempus vite ⁊ tẽpus mortis peccatoris post quos peccator educitur a carcere mundi vel corporis. Vnde tunc aufertur caput. i. rationalis mens sm quã anima a corpore separatur que in homine principare debuit ⁊ suspẽditur misera anima in tormẽto gehẽne vbi aues lacerant eius carnes. i. demones delectanť in penis quas anima sustinet p peccatis que gessit in carne. Quia igit in pdicto somnio ioseph p tria canistra itellexit tres dies post quos somnium implendum erat. Notandũ est q sicut dicunt sommiorꝝ interpretes tẽp⁹ impletiõis somnij accipit dupliciter. Aliquãdo quidem ex numero ⁊ ordine rerꝝ q in somnio apparẽt sicut in somnio pharaonis ioseph p septẽ boues vel spicas intellexit septẽ annos. ⁊ q post septẽ pingues vel plenas boues siue spicas veniebãt septem tenues itellexit q septẽ annos vbertatis sequerenť septem anni sterilitatis. Similiter in somnio pincerne p tres ppagines accepit tres dies post quos somnium iplendũ erat. Et in hoc somnio pistoris vt dictũ est p tria canistra itellexit tres dies: aliqñ vo vt dicũt determinat tẽpus ipletionis somnij ex hora qua qs somniũ videt: vñ dicũt q somniorꝝ q apparent a nona hora noctis vsqz ad initium auroze nõ differt ipletio nisi vsqz ad annũ vel sextum mẽsem vel tertiũ vel decem dies. ⁊ illa sunt veriora ⁊ validiora q fiũt ante lucẽ: somnia vo q fiunt in luce auroze vltra tertiũ diẽ nõ ptendunt. ¶ Itẽ peccatũ hz in fieri habeat delectationẽ tũ in fine ha-

bet amaritudinem boni assimilatur illi libro de quo agit i visiõe beati Johis Apc̃. x. vbi dicit. Accepi librum & deuorauj illũ & erat in ore meo tanq̃ mel dulce & cũ deuorassem eũ amaricatus est vẽter meus. Ille liber repũtat peccatũ qđ vocat liber qz scribitur illa scriptura: de qua dr Ihẽ. xvij. Peccatũ iuda scriptũ est stilo ferreo in vngue adamãtino exaratũ sup latitudinez cordis cor. Tũc aũt deuorat qñ cum delectatiõe impletur. & tũc hz in gustu. i. in fieri dulcedinem mellis. i. vehementiã delectatiõis sed post deuoratiõnẽ. i. post trãsitum delectatiõis amaricatur vẽter anime. i. memoria seu cõsciẽtia penitudine repletur. Vñ pbs dicit q mali replent penitudine Prouer. v. Nouissima illius amara quasi absinthium.

¶ Capitulum. xxiiij.

Penitẽtia liberat hominez a carcere peccati & restituit hoiem ad gratiam dei qđ ostenditur ex somnio pincerne pharaonis de quo habet Gen̄. xl. vbi dicitur q narrauit ppositus pincernarum somniũ suum. Videbã coram me vitẽ in qua erant tres propagines crescere paulatim gẽmas & post flores vuas maturescere calicemq; pharaonis in manu mea. Tuli ergo vuas & expssi in calicẽ quẽ tenebã & tradidi poculũ pharaoni. Respõdit Joseph hec est interpretatio somnij. tres propagines adhuc tres dies sunt post quos recordabitur pharao ministerij tui & recipiet te in gradũ pristinum dabisq; et calicez iuxta officium tuum sicut ante pse eueras tantũ memẽto mei cum bene tibi fuerit. Iste pincerna reus & in carcere positus & postea liberatus significat eos q & si peccant tamẽ per penitẽtiam liberãtur. Vitis aũt est penitẽtia cui⁹ tres propagines sũt contritio. cfessio. & satisfactio ex qbus pducũtur gẽme bonaruz cogitationum. & flores bonarũ affectionũ & fructus maturi pfectarum opationum que etiã exprimũtur p tollerãtiã passionũ vt cõformẽt passioni xpi q est exprimi in calicez regis.

Ad hoc idem refert interpretatio qz tres propagines sunt tres dies idest tres aie illuminatiões. vnus in peti recognitiõe alius in peti propalatiõe. tertiꝰ i peti redemptiõe. primũ facit cõtritio. 2m cõfessio. tertium satisfactio. Postquos pharao idest deus recordabit peccatoris & pristine ine cẽte eius p misericordiã & restituet eũ ad pristinũ statuz gre. Quod aũt Joseph subdidit. Memẽto mei dum bñ tibi fuerit ẽ vbum qđ põt xps dicere ei qui percussus tribulatiõe vel infirmitate est memor eiꝰ & reddit ad cor & peniter vt liberetur. ps Cum occideret eos querebant eum & reuertebantur & diluculo veniebant ad eus Sed tñ qñq; tales postq̃ liberati sunt & ad sanitatẽ vel prosperitatẽ reducti non amplius recordantur dei. nec bonuz qđ incepẽrũt prosequunt. sicut de isto pincerna scribit q postq̃ liberatus est succedẽtibus prosperis oblitus est interpretis sui. Aliqui aũt sic exponũt. q in hac vite somniata significatur xps vel ecclesia. Tres autem propagines in vite sunt tres gradus fideliũ ecclesie. s. cõiugatorum qui sunt in mora opationis cõtinentium q sunt in lecto cõtemplationis. & virginum siue rectorum q sunt in agro pdicationis. Ibi sunt tres status incipientium proficientiũ & pfectorum quos xps exprimit in ewãgelio Est ergo sicut palmes in vite fidelis i vnitate ecclesie. extra q̃ nullum fructuz meritorium eterne vite potest facere. hic palmes primo germinat in bona voluntate. secũdo floret in bona operatione. tertio maturescit in perfectione. quarto vinum exprimit in prosecutione. sed precipue cauendum est in flore idest in initio bone operatiõis qz tunc maxime leditur vinea & faciliter corrumpitur siue pluuia tẽporalis superfluitatis. siue ardore cupiditatis. siue vento vanitatis. Vel hec vitis producit gẽmas in cognitione. florẽ in deliberatione: maturitatem vue habet in operis consumatione. cuius vinuz soli domino propinabitur. qz soli deo honor & gloria. ¶ Item penitentia assimilatur illi panni subcinericio qui per somnium videbã

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tur descendere in castra madian de quo habetur Judicum. vij. vbi dicitur quod narrabat aliquis somnium proximo suo ⁊ in hunc modum referebat q̄ viderat. Vidi somnium ⁊ videbatur mihi quasi subcinericius panis ex ordeo volui ⁊ in castra madian descendere. cumq; peruenisset ad tabernaculum percussit illud atq; subuertit ⁊ terre funditus coequauit Vbi primo attende exemplum quia subcinericius panis ex ordeo: subcinericius quo ad cocturam idest subcinere coctus: In cinere autem intelligitur humilitas mentis proueniens ex memoria mortis. que corpus hominis in cinerem redigit. Eccli. x. Quid superbit terra ⁊ cinis: Sub hoc cinere debet esse animus penitētis ⁊ excoq; igne doloris Job. xlij. Ago penitētiā i fauilla ⁊ cinere. ¶ Itē videbat panis quo ad formā. penitentia namq; est pāis doloris quo reficit animus penitentis ō quo ps. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Hec. n. est aqua refectionis q̄ aiam mirabiliter educat. Per hunc panē cōpunctionis ⁊ aquā refectionis incipit anima viuere iustitie. q̄ pri⁹ erat sub morte culpe propter quod dicitur Eccli. xxxix. q̄ initium vite hominis panis ⁊ aq̄ salliez panis doloris ⁊ aqua lachrymationis. Sed videbat iste panis ex ordeo quo ad materiā. Ordeum enī semen habet asperū ⁊ aridū. Vñ ordeum ab ariditate est dictum. ⁊ signat asperitatem penitētie ⁊ ariditatem abstinentie q̄ debent esse exterius in carne tum ad satisfactionem tum ad vitiorū mortificationem. ſz illō Apli. Col. iij. Mortificate mēbra vestra. ¶ Secundo in hoc somnio ꝑsidera motus qz iste panis videbat volui ⁊ descēdere i castra madian. Id qō rotatur ⁊ volui⁹ ſm omnes ptes suas viciſſim gradiendo vertitur. Similiter penitens proficere dz ſcz ſm omnes ptes suas successiue verti. Debet enī modo verti memoria ad obliui scendum iniurias ⁊ recolēdum culpas. modo itellect⁹ vt nō iudicet aliēa ſz subtiliter discutiat ꝓpria. modo volūtas vt ō destet culpam ⁊ diligat iusticiā. Debet verti oculus vt nō aspiciat venitatē ſz ōplo ret iniquitatē. Et simile debet fieri de omnib⁹ alijs ptibus ⁊ etiam mēbris vt volunt eo modo quo docet Aplus Rom. vi. dicens. Sicut exibuistis mēbra seruire immundicie ⁊ iniquitati ad iniquitatē. ita nunc exibete mēbra vestra seruire iustitie in sāctificationem. Sz quidam non fic voluūt qui sūt similes effraym. de q̄ Osee vij. Fact⁹ est effraym quasi panis subcinericius q nō reuersat. Tales sunt q habēt memoriam ⁊ aliqū deplorāt peccata ſz tm̄ non mutant opera. ¶ Itē videbat descendere in castra madian. Madian interpretatur iniquitas. vnde castra madian sunt iniquitatis arma scz diuerso ꝑ modoz quasi diuersax acierū vitia ⁊ peccata que terrā ifrl. i. animas fidelū vastāt. Ad h̄ igitur panis penitētie descēdit cū scz anim⁹ dolēs ad ea discutiēda ⁊ flēda humiliter se ponit. Vel qz madian interpretat iudicium dz panis penitētis. i. cōpunctus animus in castra madian descēdere. i. ad sua vitia pēitēda quodā quasi ꝓprio iudicio humiliter redire. nā vt dicit Apo. i. Cor. xi. Si nos metipsos diiudicarem⁹ ñ vtiq; a dño iudicaremur. ¶ Tertio cōsidera effectum qz cū puenisset ad tabernaculuz percussit illud atq; subuertit ⁊ terre fūdit⁹ coeq̄uit. Tabernaculū diaboli est cor peccatoris qō penitētia ꝑcutit in cōtritione subuertit in cōfessiōe terre coequat i humili satisfactiōe. Est enī in satisfatione humilitatis inclinatio ⁊ iusticie coequatio quia secundum mensuram culpe debet esse satisfactio pnie.

¶ Capitulum. xxvi.

Persecutio tyrannorū cōtra sanctos designatur in illo equo rufo quem vidit Johs Apoca. vi. vbi dicitur. Exiuit alius equus rufus ⁊ qui sedebat super illū datū est ei vt sumeret pacē de terra ⁊ vt inuicē se interficiāt ⁊ datus est illi gladius magnus. Vbi primo nota tyrannicā crudelitatē que significat in equo rufo. Dic equ⁹ est tyrānoz principatus ru-

fus. Lerudelis ⁊ sanguinolētus sanguine sanctoꝝ cruētatus Zach. .i. Vidi ꝙ nocte ⁊ ecce vir ascēdēs sup equū rufū. ¶ Scdo attēde tyrānoꝝ societatē. hñt. n. secū diabolū q deducat eos. vñ dic q sedebat sup eū scz diabol⁹ q tyrānos regit ⁊ ducit in mortē ⁊ oppꝛessionē sanctoꝝ. Dñ quilibꝫ eoꝝ potest dicere diabolo illud Numeri xxij. Nōne aial tuum sum cui semp insidiare cōsueuisti. ¶ Tertio nota tyrānoꝝ posstatē quā nō habēt nisi a deo ꝑmittēte ⁊ ꝓpue sup sanctos. Dñ dicit ꝙ datū ē ei .i. permissū a domio vt sumeret pacē de terra .i. quietez mentis toleret a terrenis Brego. Iſr ꝓcepit sabbatuz in munere Egyptus vo percutiē muscarū multitudine Ysa. xliij. Non est pax ipijs dicit dominus. Vel sic expone vt sumeret pacem de terra .i. illatis ꝑsecutionib⁹ mētes homiū ab amoꝛe terrenoꝝ auelleret. Bre. Cū mūdus tot calamitates ingeminat qd nisi vt nō diligatur clamat Luc. xij. Putatis qꝝ pacē veni dare in terram: nō dico vobis pacē sed sepationē. Et vt inuicē se interficerent deo permittente ⁊ diabolo suggerente ¶ Matheꝝ. xiij. Tradet autem frater fratrem in mortem ⁊ pater filiuz ⁊ exurgent filij in parentes ⁊ morte afficiēt eos. vel inuicem se interficerent gladio praue psuasiōis quo mutuo se occidunt multi Judicum. vij. ¶ Mutua se cede truncabant. Sequitur ⁊ datus est illi gladius magnus ⁊ potestas magna persequendi ⁊ occidēdi sanctos ⁊ dicit magn⁹ premultitudine occisoꝝ qꝝ multos occiderunt tyrāni a principio nascentis fidei ⁊ multos occident in fine tpe antichristi. vnde Thre. ij. dicit ecclesia ad dñm. Jacuerunt in terra puer ⁊ senex foris virgines mee ⁊ iuuenes mei ceciderūt gladio in die furoris tui. .i. tēpore quo ꝑmisisti tyrānos facere cōtra sanctos ⁊ dicit dies illud tēpus: qꝝ tunc exierūt sancti de tenebris ꝑsentis vite ad lucē eterne glorie: ⁊ ēt qꝝ tribulatio illuminat Ysa. xxviij. Sola veratio tā tūmodo dabit intellectū auditui. Vide ergo. qꝝ de⁹ ꝑmittit malos dñari bonis ad eoꝝ ꝓfectū. Et hac eadē rōne ꝑmittit ēti hac vita qꝝ mali sūt semp sociati bonis: sicut ꝑz ⁊ notū est i multis binarijs quos ponit Clemēs i itinerario suo. Nā sic sociati fuerūt cayn ⁊ abel noe ⁊ gigātes Jsaac ⁊ Jsmael iacob ⁊ esau moyses ⁊ magi dauid ⁊ saul filij⁹ dei ⁊ iudei ꝑtr⁹ ⁊ Symon magus xps ⁊ antichristus. ¶ Item ꝑsecutio hereticoꝝ ⁊ prauitas ōsignatur per illū equum nigrū quem vidit Johes Apoca. vi. Ecce ingt equ⁹ niger ⁊ qꝝ sedebat sup illū habebat stateram in manu sua ⁊ audiui tanꝙ vocē in medio quattuor animaliū dicentiū bilibris tritici denario ⁊ tres bilibres ordei denario. ⁊ vinuz ⁊ oleum ne leseris. Vbi describit hereticorum prauitas tripliciter. ¶ Primo respectu vite cū dicit. Et ecce equ⁹ niger. .i. hereticoꝝ cet⁹ sordib⁹ peccatoꝝ denigratus sed rigore pnie exteriozis ne possit ꝑpēdi eius malitia palliatus. Dñ bene dr equ⁹ niger qꝝ nigredo ꝓuēit ex labore exteriozi ⁊ carnis mortificatione ꝙ quā naturalis calor extinguit qꝝ ipsi oībus modis nituntꝝ extinguere fidē in alijs. q. ē spiritualiter calor naturalis viuificās primā interiozē Abacuc. ij. Justus in fide sua viuit. ¶ Scdo ostenditur hereticorum prauitas respectu scripture. qꝝ q sedebat sup eum scilicet diabol⁹ qui regit illos ⁊ ducit quo vult hēbat stateram in manu sua. .i. peruersam scripture expositionem que statere comparat qꝝ sicut statera sine pondere ō facili mouet hac ⁊ illuc sic scriptura sacra si nō hz pōdus catholice expositionis fluctuat huc atqz illuc ⁊ sicut statera per astutiam falsi mercatoris potest male inclinari. Sic scriptura per astutiam falsi expositoris potest male exponi: sed bonus doctoꝛ sequitur sanctorum expositionem. Signanter autem dicitur qꝝ hēbat stateraꝫ. qꝝ heretici scripturam habent ⁊ non habent ab ea. Nā sup be ei dñantes suo sensui coaptant: ecōtra vo catholici doctores nō hñt sed habēt ab ea. qꝝ hūiliter se illi subiciūt captiuātes intellectū suū ad obedientiā xpo. ¶ Jte dicit in manu sua: qꝝ seipsos macerādo iuxta superficiē ire opando affligūt. sz totū ꝫ

facilñt vt videant bñi z sic facilº decipiát credentes sibi Osee.xii. Canaam in manu eius statera dolosa. ¶ Itē statera quá diabolus hz in manu sua ē tribulatio q̃ dño p̃mittēte bonos z malos affligēdo ponderat ibiq; cito cognoscitur q̃ sint grauioris ponderis vel leuioris: qr hi q̃ deteriores ex tribulatione fiũt sũt pōderis leuioris z defectiui: qui vo extribulatione pro ficiunt sunt ponderis grauioris z iusti.

¶ Tertio pōtur cor puerilitas respectu intelligentie. Mō.n.p̃ñt hereticis hñe verā intelligentiam scripturarũ: quia hec non datur nisi his qui rectam fidem habent sm illud Ysa. Nisi credideritis nō intelligetis. Vnde dicit beatº Jobes. Quid auditit tanq̃ vocē.i.xp̃m vel xp̃i existētis in medio quattuor aialiũ.i.i medio predicatorum z doctorum dicentiũ idem q̃ angelus: quia angelus loquitur in animalibus bilibris tritici. Bilibris ad litteraz ē vas continēs duos sextarios vel duas libras z significat itelligētiam sacre scripture q̃ hz duos sēsus.i. litteralē z spiritualē. Triticum autē qr ē cibus nobilium signat testamētum. Bilibris ergo tritici ē intelligētia duplex noui litteralis z spiritualis q̃ sunt quasi due libre. Ordeum vo qr ē cibus rusticorum z iumētorum z duriciam hz in cortice z medullam hz interius dulcē signat vetus testamētuz quod datum ē rudibus iudeis z exterius in litera ptēdit duriciaz sz intus continet suauitē itelligētiam: bilibris ergo ordei ē duplex sēsus veteris testamēti sz litteralis z spiritualis: sz numerātur hic tres bilibres ordei: quia continentia veteris testamenti tripartita est apud hebreos scilicz in legez prophetas z agiographa. Per ōnarium autē accipitur vnitas pfecte fidei ōnarius enim regis hz imaginē z superscriptionem. Imago enim ad deitatem: superscriptio vero ad humanitatem pertiet de quibus est fides quia ergo vtrumq; testamentum vnitatem vere fidei continet recte dicitur vel vendi vel emi denario z bilibris tritici. z tres bilibres ordei. i. vera intelligentia vtriusq; testamenti secundum vtrumq; sensum emitur vt vēditur ōnario. i. vnitate pfecte fidei acquisita merito idē pciū vtrobiq; qr eadē est itelligētia spūalj i vtroq; testō qr rota ē i medio rote. Eze.j. Cū igit hereticis nō habeant istum ōnarium. i. veritatem catholice fidei: manifestum ē q̃ non p̃sūt hēre veram itelligētia scripture. Sequitur vinum z oleum. i. sanctos predicatores q̃ male viuētes mordaciter icrepant z pusillos frequēter cōsolantur: sicut samaritanus infundit oleum vulneribus saucia-ti. Lu.x. Sequitur ne leseris z itelligitur de lesione anime cui reuera nullus pōt nocē si ipsa vult: corpus ledi pōt z occidi iuxta permissionem dei: vel per vinum z oleum itelligitur vetus testamētum z nouum quod precepit dominus nō ledi: qr hereticis male exponāt: z tamē veritas manet ico rrupta. vel bilibris tritici. i. intelligētia veter̄ z noui testamēti emitur a discipul̄ z vēditur a magistr̄ p̃ ōnario. i. p̃ vita eterna ō quo Matth.xx. Cōuētione aūt facta cū operarijs ex denario diurno: vñ aliā mercedē sez tēporalē vel doctor vel auditor sacre scripture q̃rē ñ dz Prouer.xxij. Moli vendē sapiētias z doctrinam z itelligētiam. Tres bilibres ordei q̃ codē ōnario cōparant. i. fides trinitatis opantis per dilectionē dī z proximi: pro qua ēt ōnarius. i. vita eterna recipitur q̃uis i hac vita non itelligatur. vñ non tritico sed ordeo comparatur qr ad eius medullam. i. intelligētiā in hac vita minime peruenitur. Vel bilibris tritici est vir iustus qui habet libram iusticie z sapientie: z dicitur triticum quia tribulatiõib⁹ triturat qr multe tribulatões iustorũ. Can. vii. Dēt ru⁹ sicut acerrus tritici. Tres aūt bilibres ordei sunt fideles ipfecti q̃ habēt qdē sancte trinitatis fidē: sz tñ cū ipfectõe vite. qr p̃sūt velut ordeū pale tenacē. i. tēporalē amorē vterq; tñ denario empti sunt. i. sanguine xp̃i. Et seqt vinum. i. penitētes. z oleū. i. misericordes ne leseris qr tales ex eo q̃ vincūt peccatū vel mūdum nō ledunt sm illud Apoc.ij. Qui vicerit nō ledet a morte secūda licz

tangat pñti tribulatione q̃ dicitur mors prima. ¶ Ite pſecutio hypocritaꝝ aſſimilatur illi equo pallido quem vidit beat⁹ Johes Apoca. vi. Ecce ingt equus pallidus ⁊ qui ſedebat ſuper illum nomen illi mors ⁊ infernus ſequebatur eum ⁊ data eſt illi poteſtas ſuper quattuor ptes terre interficere gladio ⁊ fame ⁊ beſtijs terre. Vbi primo nota hypocritaꝝ fictiones q̃ aſſimilatur equo pallido. Nam hypocrite vt de religione laudentur ieiunijs vigilijs ⁊ alijs coꝛpoꝛalib⁹ exercitijs coꝛá hominib⁹ ſe affligunt. Vnde vigore ſubtracto ⁊ ſanguine diminuto quaſi moribundi palleſcunt. Et ideo de ipſis dr̃ Math. vi. Exterminãt facies ſuas vt appareant hominibus ieiunantes. Et ideo dicit ꝟ. Ecce equus pallidus. i. hypocritarum cetus religione fallaci palliatus Job. xv. Cõgregatio hypocritaꝝ ſterilis. ¶ Secundo nota hypocritarum ſubiectionem q̃ ſubdũtur morti. Dñ qui ſedebat ſup illuꝫ quaſi ductoꝛ ⁊ rectoꝛ nomẽ illi mors. Sapiẽtie. ij. Invidia diaboli mors introiuit in orbẽ terrarum. Imitant aũt illũ q̃ ſunt ex pte illi⁹ ⁊ infernus. i. cõgregatio hypocritaꝝ ⁊ ceteroꝝ peccatoꝝ qui ſunt inferno deputati ſequebat. i. imitabat eum culpa ⁊ pena Apo. xx. Infern⁹ ⁊ mors. i. peccatoꝛ ⁊ diabolus miſſi ſunt in ſtagnum ignis vel infernus dicitur ſequi diabolũ q̃ quos ille decipit ipſe recipit. ¶ Tertio nota diuinam pmiſſionem quia data eſt illi. ſ. a deo pmittẽte forte propt̃ hypocriſim hominum poteſtas ſꝫ nõ mala voluntas ſuper quattuoꝛ ptes terre. i. quattuoꝛ genera hominum que ſũt in terra ſcz iudeos hereticos gẽtiles ⁊ maloſ chriſtianos. Vel ſuper quattuoꝛ ptes terre. i. quattuoꝛ ptes hominũ q̃ ĩ q̃ttuoꝛ ptib⁹ mũdi. ſ. oriẽte occidẽte ſeptẽtrione meridie morãt. Vl ſup q̃ttuoꝛ ptes terre. i. ſup oẽs illos q̃ q̃ttuoꝛ coꝛdis affectões ſcz ꝛ moꝛẽ amoꝛẽ gaudiũ ⁊ doloꝛẽ ponũt i terrenis de quib⁹ dicit Bernar. timent vbi nõ opꝫ amãt q̃ nõ decẽt gaudent vane delectanturq; vanis Job. ij. Terra data eſt in manu ipij. i. terreni in poteſtate diaboli interficere gladio. i. in ſitiõe peccati: ⁊ fame. i. ỏfectu vbi ⁊ morte. i. mortifera doctria ⁊ beſtijs terre. i. beſtialib⁹ ⁊ crudelib⁹ pncipib⁹ mũdi q̃ oẽs ỏuoꝛat vlt̃erficere gladio puerſe pſuaſiõis ⁊ fame. i. terrena cupiditate: ⁊ morte. ſ. peccati q̃ aĩaꝫ a deo ſe parat ⁊ beſtijs terre. i. beſtialib⁹ prelatis.

¶ Capitulum. xxvi.

Predicatores euangelij aſſimilantur illis equis q̃s vidit Zacharias. dicitur enim Zacha. vij. Vidi ⁊ ecce quatuoꝛ quadrige egrediebantur de medio duoꝝ montium ⁊ montes erei in quadriga prima equi rufi. ⁊ in ſecũda equi nigri ⁊ in quadriga tertia equi albi: ⁊ in quarta equi varij ⁊ fortes ⁊ infra ſubditur q̃ q̃ erant robuſtiſſimi exierunt ⁊ querebãt diſcurrere per omnem terraꝫ. Hec viſio vt gloſa tangit ſic exponitur per quattuoꝛ quadrigas ĩtelliguntur quattuoꝛ euãgelia: quaſi aute⁊ duo montes ſunt natura diuia ⁊ humana quoꝝ medium fuit chꝛiſtus q̃ mediator dei ⁊ hominũ homo chꝛiſtus ieſus. Vnde quattuoꝛ quadrige de hoc medio egrediũt: quia quattuoꝛ euangelia ỏ ipſo mediatoꝛe ⁊ noſtro redemptoꝛe loquũtur. Sed dicũtur mõtes erei: q̃ nulla poſſunt vetuſtate cõſumi. Natura enim diuina imoꝛtalis eſt. ſꝫ autem naturam humanam licꝫ chꝛiſtus ſemel moꝛtuus fuerit: reſurgens tamẽ exmoꝛtuis iaꝫ nõ moꝛitur ⁊ moꝛs illi vltra nõ dominabitur. Per equos vo intelliguntur xpi predicatores quoꝝ alij fuerũt rufi martyrio: alij obſcuri ⁊ nigri profunditate ⁊ cognitione miſterij: alij albi gratia virginali: alij varij ⁊ fortes gratiam curationuꝫ ⁊ diuerſaꝝ virtutuꝫ habẽtes. Sꝫ robuſtiſſimi. i. apoſtoli i omnẽ terrã exierunt. ps. In omnẽ terram exiuit ſonꝰ eorum ⁊c. Vel ſꝫ alios per equos rufos intellige Apoſtolos ⁊ alios religioſos ſiue pdicatoꝛes fidei pmituos qui fuerũt rufi. i. igneo ardoꝛe ſpiritus ſancti vel rubrica ti ſanguine martyrij. Per equos nigros itellige prefiguratos fuiſſe monachos ni

UNIVERSIDAD DE MURCIA

gros: ⁊ p equos albos monachos albos ꝑ varios ⁊ fortes itellige religiosos ⁊ pauperes nec in cõi nec in speciali possessiones habentes vtpote ꝓdicatores ⁊ minores ⁊ consimiles inter quos precipue ꝓdicatoꝝ ordo hꝫ equos varios i habitu fortes in spũ ⁊ discurrentes p mũdum pro animaꝝ fructu. ¶ Item ꝓdicator debet esse similis illi equo albo qui describitur in visione beati Iohis Apoca. vi. vbi dicitur. Ecce equus albus ⁊ qui sedebat super illũ habebat arcũ ⁊ data est ei corona ⁊ exiuit vincens vt vinceret. Vbi ostenduntur septem que sunt necessaria predicatori. Primum est audacia que notatur in equo. Equus enim non trepide sed audacter pergit ⁊ vadit ad prelium. Et sic predicator xpi debet habere audaciaꝫ securitatis contra tentationũ ⁊ tribulationum siue persecutionum insultus. Vnde nota q̃ equus est audax ad occurrendum: fortis ad portandum velox ad currendum. Et talis debet esse predicator scz audax ad occurrendũ hostibus Job. xxxix. Audacter in occursum pgit armatis. ¶ Itẽ fortis ⁊ patiẽs ad portandum labores ⁊ persecutiones Job. xxxix. Mũquid pbebis equo fortitudinem. Et infra contenit pauorẽ nec cedit gladio scz persecutionis ¶ Itẽ velox ad currendum Ysa. xl Velociores pardis equi eius. i. predicatores velociores hereticis. ¶ Secũdo est necessaria mundicia ⁊ ideo dicitur equus albus. Hec albedo est puritas mentis vel carnis in qua ambulare dꝫ ꝓdicator: hec albedo inchoatur in ablutiõe baptismi. ꝑs. Lauabis me ⁊ super niue dealbabor. Sz reparatur per penitentiam Ysa. i. Si fuerint peccata vestra vt coccynũ velut nix dealbabunt scz per penitentiã. ¶ Tertio est necessaria obediẽtia que notatur cum dicitur. Et qui sedebat sup illũ. Oportet enim vt predicator sit subditus xpo sicut equus sessori vt scz christus sit dux ⁊ rector eius. Et nota q̃ homo nõ bene sedet in equo nisi habeat frenũ sellam ⁊ calcaria. Sella ergo huius equi predicatoris est iusticia que parat locuꝫ ipi sessori idest xpo. ꝑs. Justicia ⁊ iudicium preparatio sedis tue. Hester. vi. Hominem quem rex cupit honorare debet indui vestibus regis ⁊ poni super equum qui de sella regis est. Frenum autem quo ducitur equus iste huc atq; illuc est obedientia Jac. iij. Frenos equis in ora mittimus ad consentiendum nobis. vel frenꝫ equorum sũt exempla sanctorum que debent predicatores in ore portare. ⁊ secundum ea ambulare. Calcaria vero quibus stimulatur equus est timor ⁊ amor. i. Lori. v. Charitas christi viget nos. ¶ Quarto necessaria est scia scilicet sacre scripture quod notatur: qr habebat arcum. i. scripturam sacram qua defenditur ecclesia ⁊ inimici eius vulnerantur: si tamen teneatur in manu scilicet vt non solum verbo dicatur sed opere impleatur Job. xxviij. Arcus meus in manu mea instaurabitur. Ex cus enim fit ex duobus ex ligno duro ⁊ corda molli ⁊ licz corda fit mollis tamen durum lignum inflectit. Lignuꝫ ergo est duricia veteris testamenti ⁊ corda gratia noui: vel corda est misericordia lignum iusticia Ja. i. Misericodia supercxaltat iudicium. Sed qui debeant iustuꝫ arcũ portare ostendit Ezech. ix. vbi dicit. Arcũ meum ponam in nubibus celi. i. in his q̃ p cõtẽptum mũdano ꝝ ⁊ desiderium eterno ꝝ a terra sũt elevati per cõpunctionem lachrimarum aquosi per contritionez lucidi p cõtemplationẽ alti. per predicationẽ pluuiali. per bonam operationẽ corruscãtes: ⁊ per cõminationez tonãtes: qui talis non est nõ debet portare arcum. i. predicatõis officium. ¶ Quinto ẽ necessaria perseuerantia sine qua nemo coronabitur: ⁊ hoc notatur in eo quod dicit q̃ data est ei corona: sola enim perseuerãtia coronatur: vnde Apostolus. ij. Thi. iiij. Posto̅ dirit cursum consumaui continuando subdit. in reliq̃ reposita ẽ mihi corona iusticie. ¶ Sexto ẽ necessaria prudẽtia q̃ sagaciter sciat ab ipliciatib⁹ ⁊ ipedientibus sucedere. Vnde dicit ⁊ exiuit scz de mundo per cõtemptum ipsius. Sed nota q̃ homo debet exire primo integraliter: quidam exe

unt de mundo corpore: sed relinquũt ibi cor. i. affectũ suũ ita q̃ corpore sunt i claustro z corde z cogitatione sũt in mundo. Et tales significantur per vxorem Loth que post exitus de sodomis retrospiciẽs mutata est in statuam salis. Geneſ. xix. Statua enim figurã hominis hẽ sed nõ veritatẽ. Vnde. i. Regũ. vi. Nuncij saul credẽtes inuenire Dauid in lecto. i. mõachus in claustro non inuenerũt nisi statuam z pellem capre. i. habitũ monachalem sine monacho. Similr petr⁹ z Johãnes credẽtes ihũ inuenire in sepulcro nõ inuenerũt nisi sudarũ Joh. xx. Debz ergo homo exire de mũdo nõ tantũ corpore sz ẽt corde. Vñ Abrae iã egresso de chaldea iussit dñs Geñ. xij. Egredere ò terra tua ꝛc. Et dicit Aug. q̃ iam egressus erat corpe sz adhuc detinebat ibi mẽte. ¶ Itẽ hz hõ exire totaliter ita sz q̃ de mundo nihil sibi retineat. Quidã nãq; exeunt de mũdo quo ad vitias: nõ tñ quo ad delitias qz adhuc cor eoꝝ occupat̃ delicijs mundi. z sepe quidẽ recogitãdo delitias quas in mundo habuerunt penitet eos exiuisse. z tales significanꝝ p iudeos q̃ suspirabant in deserto ad ollas carniũ egypti. vñ Nume. xi. dixerũt. Quis dabit nobis carnes ad vescendum. Recordamur piscũ quos comedebamus i egypto gratis: in mentẽ veniunt nobis cucumeres z pepones porriq; z cepe z alia. Aliq etiã exeuntes de mundo portant secum multa de mundo. Quidam honores ipsius quos adhuc ambiunt in religione: alij diuitias: alij delectationes. alij mores mundanos. verbi gratia modum eundi secularit̃. modũ loquendi: modũ comedendi z alios gest⁹ seculares. Et tales significanꝝ per rachel q̃ furabatur idola laban z abscondit subter stramentum cameli. i. sub pannis claustri vt dicit Geñ. xxxi.

Item debet hõ de mundo exire triũphaliter. s. ipsum mundũ vincendo z suppeditando. vnde dr̃ in hac visione beati Johãnis q̃ exiuit vincẽs. Talis est cui mundus crucifixus est z ipse mundo qui nõ vinceret nisi exiret nec exiret nisi vinceret. Vel tunc exit quãdo ipse mortẽ mundo. tunc vincit quãdo mundus mortuus est Gal. vi. Mihi mundus crucifixus ẽ z ego mũdo. ¶ Septimo ẽ necessaria potẽtia sz vt ipse vincat nõ tãtuz mundũ sed etiam carnẽ z diabolũ z ideo additur vt vinceret diabol⁹ vincit hũilitate: caro castitate. mũd⁹ paupertate Apoc. iij. Qui vicerit faciã illum columnaz in tẽplo dei. Et dicit columnaz. i. rectũ altũ firmum planũ rectũ in viuendo. altũ in ꝓtemplando firmũ in resistẽdo siue sustinẽdo. planuz in cõuersando. ¶ Itẽ ꝓdicatores assimilant angelis in visiõe beati Johãnis q̃ habeꝝ Apoca. viij. vbi dicit. Vidi septẽ angelos stantes in ꝓspectu dei. z date sũt illis septẽ tube. Per septẽ angelos intelligit̃ vniuersitas ꝓdicantium. Nam septenarius est numer⁹ vniuersitatis. vel qz septẽ donis debẽt esse perfecti. z septẽ vitia ꝓdicando eradicare. z septẽ virtutes plãtare. z septẽ sacramenta annũciare. vel septẽ dicũtur qz fidẽ trinitatis predicant z p quattuor ptes mundi. ¶ Describit autẽ eoꝝ perfectio primo quãtũ ad vitã in eo q̃ vocantur angeli. Vbi nota q̃ vocantur angeli. primo qz non debẽt esse carnales sz spũales ꝑa. Qui facit angelos suos spiritus. ¶ Itẽ qz non debẽt eẽ elati sed humiles sedz seruiendo. z non appetentes vt alij seruiant eis Hebre. ij. Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi. ¶ Item quia debent esse contemplantes Matth. xxviij. Angeli eoꝝ in celis semp vidẽt faciem patris. Dicuntur ẽt stantes. i. secure laborãtes nõ timore corruẽtes vel ocio repẽres vel stantes. i. parati obedire ire z pugnare. vel stantes qz ꝓdicatores aliquando stando ꝓdicant populo. qz dñs stans turbis: discipulis vo sedendo ꝓdicauit. In quo notatur qõ claustralibus est predicandus ocium contẽplationis. z ideo eis predicat sedẽdo. laicis vo ẽ predicandus labor actionis. Sequit̃ in cõspectu dei actiue vt ipsi deum aspiciant z alios docendo ad deum cõspiciendũ perducant. In primo notat̃ puritas intẽtionis. vt ad deũ tãtum oculuz intentionis

dirigãt. Jn ſtcũdo fructus predicationis vt alios ad deũ cõſpiciẽdum perducant nunc per fidẽ. postea per ſpẽm. vel potest accipi paſſiue. qz quicquid dicãt vel faciãt conſpiciunt ab eo Boetius. Magna vobis ſi diſſimulare nõ vultis probitatis indicta eſt neceſſitas cũ agatis ante oculos iudicis cũcta cernentis. iij. Reg. xviij. Viuit in cuius conſpectu ſto. ¶ Secundo ꝺ ſcribit eoꝝ pfectio quantum ad doctrinã qz date ſũt illis ſeptẽ tube. i. pdicatõis officiũ qõ ꝑ tubã deſignat. ſed dicũt ſeptem qz eoꝝ ẽ otra septẽ vitia pdicare q̃ ſũt velut septẽ funes qbus ligat⁹ fuit ſanſõ Judic. xv. Vel tõ septẽ. qz ipſoꝝ ẽ septẽ mundi munitões deſtruere ⁊ ꝟ figuratũ ẽ Joſue. vi. in captiõe ⁊ ruina hiericho ꝙ quã figurat mũd⁹. Nã ſicut habeẽ vbi Sacerdotes tulerũt septẽ tubas q̃ꝝ vſus erat i iubileo. ⁊ clãgẽdo circuierũt ſepties ciuitatẽ. ſ. p septẽ dies. ⁊ i ſeptimo circuitu tubis clangẽtibus muri hiericho fũdit⁹ corruerũt. Sacerdotes igit tubis clangẽtes typũ gerũt pdicatoꝝ q̃ debẽt manu tenere tubas ⁊ clãgere. i. ore pferre ⁊ ope implere qõ pdicãt Act̃. i. Cepit ieſus facẽ ⁊ docere. septẽ ãt tubis debẽt clãgere. i. cõtra septẽ mũdi munitiões ſeu vitia pdicare. Prima munitio ẽ amor diuitiarꝝ. ſecũda amor delitiarꝝ. tertia ambitio honorũ. q̃rta amor ſuoꝝ. qnta obliuio dei. ſexta ignorãtia ſui. ſeptima inemoria iudicij Septẽ ãũt circuitus hierichonis ſũt septem cõſiderationes mũdi q̃s ſi homines haberẽt frequẽter in corde ⁊ pdicatores i ore. muri hierichonis in ſe ipſis corruerẽt ⁊ poſtea i alijs corruere facerẽt. Prima ẽ conſideratio vanitatis. qz vana ſũt omnia q̃ ſũt in mũdo Eccles. i. Vanitas vanitatum ⁊ omnia vanitas. Secũda eſt conſideratio vtilitatis Phil. ij. Omnia arbitratus ſum vt ſtercora. Tertia eſt cõſideratio breuitatis. i. Job. i. Tranſit mũdus ⁊ cõcupiſcẽtia eius. Quinta eſt cõſideratio inſtabilitatis per quam aſſimilãtur mari Jſa. liij. Quaſi mare feruẽs qõ geſcere non poteſt. Sexta eſt cõſideratio infidelitatis quia nulla fides vel fidelitas inuenit. Hiere. ix. Vnuſquiſq; a proximo ſuo ſe cuſtodiat ⁊ i omni fratre ſuo nõ habeat fiduciam. Septima eſt cõſideratio falſitatis ſeu hypocriſis. quia mũdus aliud eſt ⁊ aliud apparet Job. xx. Gaudiũ hypocrite ad inſtar pũcti. Vnde Maum. iij. ca. Qui viderunt te reſilient a te.

¶ Capitulum xxvij.

Relati ⁊ clerici ⁊ religioſi ꝙliter futuri ſũt circa vltima tpa oñdit Apoc. vi. Sub metaphora ſolis et lune ⁊ ſtellaꝝ ⁊ celi vbi dr̃ ꝙ ſol fact⁹ ẽ niger tãq̃ ſaccus cilicin⁹. ⁊ luna facta ẽ ſicut ſanguis. ⁊ ſtelle celi ceciderunt ſuper terram. ſicut ficus mittit groſſos ſuos cum a vento magno mouetur. ⁊ celũ receſſit ſicut liber involutus. Per ſolez intelligit prelatorum cet⁹ qui debet ſplẽdore ſuo alios illuminare ad cognitionez fidei ⁊ calore ſuo inflãmare ad amorez dei ⁊ amorem proximi. De quo ſole dr̃. Jſa. xxx. Lux ſolis erit ſeptẽpliciter ſicut lux ſeptẽ dierum. i. lucẽ oĩs ſubditoꝝ ſuꝑabit lux prelatoꝝ. qz ſicut ꝓlũt alijs dignitate. ſic etiam precedere debẽt ſcientia ⁊ ſanctitate. vel lucere debent prelati ſeptempliciter per ſeptez opera miſericordie que continẽtur in hoc verſu. Viſito poto cibo ſolor tego colligo condo. vel ꝙ diſpenſationẽ ſeptem ſacramentoꝝ que in hoc verſu ꝓtinẽtur. Tingo firmo dolet cibo iũgo clericus vngo. Jſte ergo ſol prelatorũ ſez cet⁹ factus eſt niger tenenoꝝ negotioꝝ ſolicitudie Thre. iij. Denigrata ẽ ſuper carbones facies eorũ. Facies ẽ dignior pars ⁊ altior hominis ⁊ tõ ſignat prelatos tanq̃ ſaccus cilicinus qui eſt totus piloſus. ⁊ dicit cilicinus a cilicia vbi primo inuẽtus fuit. ⁊ i hoc innuitur magna cupiditas prelatorũ. ſ. in piloſitate Jſa. xiij. Replebũtur domus eorũ dra conibus. i. detractoribus ⁊ habitabũt ibi ſtrutiões. i. hypocrite. ⁊ piloſi ſaltabũt ibi ideſt cupidi ⁊ auari officiales. ⁊ reſpõdebũt vlule in edibus eius. i. loculatores ⁊ ſaltatrices. ⁊ ſyrene i delubris voluptatis. i. adulatores Jſa. xxxiij. Jn domib⁹ eius ſpine. i. diuitie ⁊ vrtice. i. delicie que gene-

rant carnis putredinem ac pruriginem. ⁊ paluirus in munitionibus. i. auarus prelatus. ⁊ erit cubile draconum ⁊ pascua struthionum ⁊ occurrent demonia. Onocentaurus ⁊ pilosus clamabunt alter ad alterum scz voluptas ad auaritiam. Et luna facta est tota sicut sanguis. i. ecclesia tota facta ē carnalis. fundata non in sanguine christi ⁊ apostolorum sed nepotulorum ⁊ cōsanguineorum procedentium per successionē sanguinis. quia fere vbiq; nepos annunciato ⁊ consanguineus consanguineo succedit in beneficio Exodi. iiij. Dixit ꝛc̄ Dopsi vxor sua sponsus sanguinum tu mihi es. sic pōt dicere Ecclia Osee. iiij. Sāguis sanguinez tetigit ideſt nepos nepoti succedit Joel. iij. Sol puertet in tenebras ⁊ luna in sanguinez anteqū veniat dies domini magnus ⁊ terribilis. Vnde abundātia sanguinis ecclesie signū est appropinquantis iudicij. Et stelle celi. i. claustrales viri de quibus Eccli. xliij. Species celi gloria stellarū de celo ceciderūt super terram. i. de celesti vita ad terrenam vel de claustrali ad mūdanā ꝛc̄ Baruch. xxiij. Stelle cadent de celo. i. monachi exibūt de claustro discurrentes per mundū, pter diuitias terrenas. Ezech. v. Bisperſus est populus per egyptū ad colligendas paleas sic ficus mittit grossos suos. i. inutiles fructus suos qui non firmiter adheserunt ramis arboris. quasi dicat. Ita claustrum emittit inutiles ⁊ inhabiles monachos ad peragēda terrena negotia ⁊ causas tractandas. cum a vento magno mouetur. i. dum aliqua turbatio oritur. econtra autem de claustralibus i claustro residentibus ⁊ terrenis negotijs non se implicantibus. Vnde dicit Judic̄. v. Stelle manentes in ordine ⁊ cursu suo aduersus sisaram pugnauerūt. Et celum. i. cetus clericorum quoz̄ puersatio deberet esse celestis recessit a promissione sua in susceptiōe ordinū quando dixit. Dominus ps hereditatis mee ⁊ calicis mei ꝛc̄. Quare ergo nō sunt contenti clerici hac portione. cā est quia recesserūt ab illa promissione sicut liber inuolutus vbi nulla eruditio vel doctrina potest haberi vel littera videri. Sic in clericis p̄ magna parte nullum exēplū boni potest videri nec verbū eruditionis audiri Isa. xxxviij. Complicabuntur sicut liber celi. i. clerici qui debent esse libri laicorum.

¶ Capitulum. xxviij.

Vniuſ̄ peccatores a deo aliter in presenti vt corrigantur aliter in futuro si nō emēdauſ̄. Qō ostenditur in visione hieremie q̄ habet Jerē. j. Vbi dr. Quid vides Hieremia. ⁊ dixi virgam vigilantē ego video ⁊ infra. qd tu vides. ⁊ dixi ollā succensam ego video. Vbi nota q̄ presentis vite correctio assimilatur virge. ſz future vite supplicij assimilatur olle. Vere. vt virga est punitio vite presentis q̄ percutit ad corrigendū ⁊ nō ad occidendum Prouer. xxiij. Si pcussteris eum virga nō morietur. vñ pcussio hec nō est odij ſz amoris Prouer. xiij. Qui parcit virge odit filiū. Et Eccli. xxx. Qui diligit filiū assiduat illi flagella. Sed notandum q̄ alia translatio. ſ. lxx. hz loco virge baculus nucū. ⁊ bñ flagellū presentis vite assimilatur nucum baculo siue virge de q̄ in ps. Virga tua ⁊ baculus tuus ꝛc̄. Ad hoc eni corripit dñs vt emēdet. Mux aūt sicut glo. dicit hz corticem amarissimū ⁊ testā durissimā. vt detractis duris ⁊ amaris fructus dulcissimus reperiatur. Sic omnis correctio ⁊ labor cōtinentie amara sunt ad presens sed fructū pariunt dulcissimum. vnde vetus testamētū quo ad lram est cortex amarus sed spiritualiter intellectū hz fructus dulces. ¶ Item assimilat correptio virge vigilanti quia excitat peccatorem a somno culpe ⁊ iustū a somno negligentie. j. Corin. xvj. Euigilate iusti ⁊ nolite peccare. Vnde angelus Actū. xij. Percusso latere petri excitauit eum. ¶ Secundo puniuntur peccatores qui nō emendant virga presentis flagelli ardore eterni incēdij de quo ardore dicit. Ollam succensam ego video. Vbi nota q̄ in olla carnes includuntur. ⁊ ideo signat locū inferni. in quo includuntur dānati pp̄ peta q̄ i carne viuētes cōmiserūt

UNIVERSIDAD DE MURCIA

sed olle successio designat gehenne incendiū Job.xli. De naribus eius procedit fumus sicut olle succense atq; feruentis.

¶ Capitulum.xxix.

Sancti viri imitari conantur xpm redemptorez qō ostendit in visione Johis Apocali.v. vbi dicit q; q̄ttuor animalia .⁊.xxiiij. seniores ceciderunt coram agno habētes singuli citharas ⁊ fialas plenas odoramētorū q̄ sunt orones sanctoruz ita q; p q̄ttuor alia accipiantur oēs p̄dicatores euāgelice doctrine. q̄ in quattuor euāgelijs cōtinēt sed per.xxiiij. seniores intelliguntur vniuersi fideles se exercentes in sex operibus misericordie ⁊ regulaz ⁊ doctrinā q̄ttuor euāgeliorū qi sex p q̄ttuor ducti faciūt.xxiiij. Ideo oēs agnū.i. xpm pro nobis immolatū sequunt ⁊ imitant in quattuor. Primo in humiliatione quia ipse xps formā serui accipiens se humiliauit.⁊ ideo ipsi sancti se humiliant propter ipsuz. Et ideo dicit q; ceciderūt coram agno.s. de se humilia sentientes deū magnificantes ab ipso viuificari humiliter postulantes. Ceciderūt dicit nō descenderunt. qz humilitas cū semp in imo sit nescit descensum. in hoc vō qō dicit coram agno nota differentiā inter casuz humilitatis ⁊ casuz peccati sicut Veli.j. Reg. iij. cecidit retro. Retro enim cadit qui ad peccata redit. vel retro cadit quicunq; ad spūalia que sunt ante nō proficit. sed ad temporalia que sunt retro tm̄ intēdit cōtra illud Apostoli. Que sunt retro obliuiscēs. Sed q coram agno cadit videt agnū ⁊ videtur ab eo. ⁊ ita in ꝟ notatur recturo intentionis. ¶ Secundo imitant cū in carnis mortificatiōe xps eni pro eis mortuus est ⁊ ipsi ꝓpter eum seipsos mortificant. qō notat cuz dicit habētes singuli citharas idest carnis mortificationem. in citharā enim lignum est ⁊ corda. lignum est crux. corda est caro sanctoz que tunc quasi corda ligno citharе coextenditur quādo diuersis se penis afflīgētes ⁊ mortificātes ipsam crucem imitant ꝑm illud Gal. v. Qui aūt sunt christi carnez suam crucifixerunt cū vitijs ⁊ cōcupiscētijs Isa.xvi. Venter meus ad moab quasi citharа sonabit. in hac citharа tot sunt corde quot sunt membra in homine. qz oia membra q̄ peccauerunt oia debent in pnia puniri vel ipsis vitijs mortificari Ro. viij. Sicut exhibuistis membra vestra seruire iniustitie ⁊ iniquitati ad iniquitatem ita nūc exhibete ea seruire iustitie in sanctificationez ¶ Tertio imitant eum in amoris dilatatiōe .xps. n. ex amore pro sanctis mortuus est ⁊ sancti similiter propter ipsius amorē morti se exponunt. qō notatur cum dr ⁊ phialas aureas. i. corda lata ⁊ lucida. lata per charitatem. j. Corin. vi. Os nostrū patet ad vos o corinthij. cor nostruz dilatatum est dilatamini ⁊ vos. Itē lucida p castitatem Sapien. xiij. O q̄ pulchra est casta generatio cum claritate. sed aurea per sapiētiā celestem Apo. iij. Suadeo tibi emē a me aurum ignitum ⁊c. Hoc aurū est celestis sapientia q̄ non tm̄ splendet intellectui sed etiā ardet affectui ps. Ignitū eloqum tuū vehementer. ¶ Quarto imitantur eum in oratione. orant enim pro se in uicem ⁊ christus orauit pro inimicis qō ⁊ sancti similiter faciunt. ⁊ ideo dicunt phialas habere plenas odoramētoz que sunt orationes sanctorum. i. plena pijs orationibus ⁊ deuotis desiderijs. q̄les sunt orationes sanctoz. Et comparatur deuota oratio odori circunquaq; diffuso q oibus se cōicat qz. s. sanctoz oratio ad omnes se extendit. ⁊ quāto odor intēsior tanto diffusior. qz oratio quanto deuotior tanto clarior ⁊ fructuosior vt dicit Gre. Unde paulus pro oibus docet orare. j. Thi. ij. Obsecro primo omniū fieri obsecrationes orationes postulatiōes gratiarum actiones pro oibus hominibus pro regib⁹ p his q in sublimitate sunt ꝓstituti. ¶ Itē odor ascendit ⁊ sic deuota oratio Cantico. vj.

Ascendit per desertū q̄si virgula fumi ex aromatib⁹.

¶ Capitulum.xxx.

Scriptura sacra assimilatur libro q in visione oīs

est ezechieli de quo habetur Eze.ij. vbi d̄ Ecce manus missa ad me in qua erat inuolutus liber ⁊ expādit illū coram me q erat scriptus intus ⁊ foris.⁊ scripte erāt lamentationes in eo.⁊ carmē ⁊ ve. Jn hac sigdē visiōe oñdunt sex ꝓditōes sacre scripture ¶ Prima ē eius auctoritas. qz ō manu dei ē hita. Vñ dr. Ecce manꝰ missa ē ad me.i. reuelatio dei ispirata ē mihi.h lra.lxx. interptum hz extēta est qō idē est qō missa Tūc.n. manꝰ dei ad aliqē extēdit vl mittitur cū id quod fieri dz ei reuelat. Quia igit sacre scripture ꝓcepta sūt a nobis nō tm aure audienda sed etiā ope implenda Jac.ij. Estote factores vbi ⁊ nō auditores tm. Jccireo ipsa sacra scriptura p istrumētū manꝰ dicit ē missa Job.xxvij. Docebo vos p manū dei.i. p reuelationē dei. vl qz sicut p manū scriptoris scia alicuꝰ scribit in carta.ita p reuelationem ꝓditoris hec sciētia inspirata est ⁊ scripta i ecclia. Bañ. v. Apparuerūt digiti q̄si manꝰ scribētis. hi digiti fuerūt scriptores sacri canōis. Ex h igit q̄ scriptura sacra est a deo ispirata p uenit. sicut dicit Aug. q maior est eiꝰ auctoritas q̄ ois hūana igenij perspicacitas. ¶ Secūda ꝓditio est eius copiositas ꝓpter quā vocat nō cedula vl carta ꝓtinēs pauca. sed liber. s. ꝓtinēs multa. Multa.n. scriptura humana reputur ita copiosa vt sacra doctrina. in qua dicit Aug. ois quodāmodo ꝓtinet scriptura. Vnde Apls.ij. Thi.iij. Omnē scripturā eam appellat dicens. Ois scriptura diuinitus ispirata ⁊c. Et ideo Hiero. dic q nescit lras q sacras ignorat. Vnde ꝓpter grādē sciētie copiaz que continet in ea liber grandis vocatur Jsaie. viij. Sume tibi librū grandem ⁊c. ⁊ recte liber grandis dicit. in quo. s. omnis scie forma ⁊ finis includit. Vnde August. ad volusianū. Hic iquit phia. qñ omniū naturarū cause sūt in deo. Hic ethica qñ vita bona ⁊ honesta nō aliunde sumit q̄ cū ea q̄ diligēda sūt diliguntur quomodo sunt diligenda. hoc est deus ⁊ proximus. Hic est logica qñ veritatis lumen anime rationalis nō nisi deus ē. Hic laudabilis reipublice salus: nec.n. custodiuntur optime ciuitates nisi fundamento ⁊ vinculo fidei fraterneq̄z custodiet. ¶ Tertia cōditio est eius obscuritas ꝓpter quā vocat liber inuolutus Greg. Liber inuolutus est sacre scripture eloquium obscur. qđ ꝓ funditate sententiaruz inuoluitur. vt nō facile sensui omnium pateat Job.xxxviij. Quis est inuoluens sentētias: vel dicitur inuolutus. quia stilus eius est metaphoricus ⁊ figuratiuus. ⁊ ideo ad intelligendū obscurus Bañ.xij. Clausi sunt signatiq̄z sermones. Et Jsa.xxix. Erit nobis visio omnium quasi verba libri signati. ¶ Hec aūt inuolutio ⁊ obscuritas sacre scripture pluribus de causis vtilis ⁊ rationalis ē q̄rū vna est qz sacra scriptura ex hoc copiosior est in sententijs. vnde Augustinus dicit. xij. li. de ciuitate dei. Sermonis obscuritas etiam ad hoc vtilis est qz plures sententias parat ⁊ in lucem sententie ꝓdeūt dū alt cā sic ⁊ alius sic intelligit. ¶ Scda cā est vt lateat studere negligentibus ⁊ indignis. vnde Grego. sup Matth.xxiij. Mā abscondita est in scripturis veritas vt nō inueniant qui querūt eam. sed vt non videant qui querere eam nolunt. ¶ Tertia cā est vt detur ex hoc materia exercitij studiosis. Vnde Augustinus. in libro. lxxxiij. qōnū. liij. qōne. Deus ad salutem animarum in spiritu sancto sic diuinos moderatus est libros. vt nos solum manifestis pascere. sed etiaz obscuris velet. ¶ Quarta rō est vt non vilescat curiosis. vnde Aug. in libro contra mendatiū. Lectiōes actionesq̄z ꝓphetice ꝓpterea figur] vt velut q busdam amicabus obteguntur. vt sensus pie querentiū exerceant. ⁊ ne nuda ac ꝓmpta vilescant. ¶ Quarta cōditio est eius intelligibilitas que notatur cum dicitur. Expandit illum coraz me.i. mihi eius mysteria aperuit ⁊ me ipsum intelligē fecit Grego. Expandit dū enigmata exposuit Luxxiij. Aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. ¶ Quinta conditio est sensus duplicitas qz erat scriptꝰ intus ⁊ foris. intus. s. per sensum spūalem. foris vero per sensum litteralem. Vel ꝑm Grego. intus scriptus est quia instruit nos de rebus in

uisibilibus. ſ. de mysterijs celestibus. foris vo in quantū istruit nos de reb⁹ visibilib⁹ scz de rebus terrenis disponendis ⁊ ō ex terioribus actionib⁹. prima scriptura pertinet ad contemplatiuos: secunda ad actiuos. Jobis. x. Ingredietur ⁊ egredietur ⁊c. ¶ Serta cōditio est scripture varietas. qz e. scrip. la. in eo. ⁊ car. ⁊ ve. Cōtinet enīz lamentationes scriptura ⁊ tristitias penitētium. Joel. ij. Conuertimini ad me in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu. Et continet etiaz carmen laudis ⁊ letitie beatorum ꝑs. Beati qui habitāt in domo tua in secula seculorum laudabunt te. ¶ Item cōtinet ve tristitie ⁊ pene damnatorū. Lu. xvj. Ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. Jsa. xiij. De impio in malum ⁊c. ¶ Item scriptura sacra assimilatur illi rote que describit in visione ezechielis que habetur Eze. j. vbi dicit Apparuit rota super terraz iuxta animalia habēs quatuor facies: vbi scz de sacra scriptura sex conditiones tanguntur. Mā primo ostēditur esse alta ex origine in eo ꝙ apparuit. Non enīz hec est scientia ex humana ratione inuēta sicut alie scientie sed diuinitus reuelata. ſ. mediante aliqua apparitione. ⁊ ideo dicit apparuit. Mā traditio veteris legis facta est ab angelo apparente ex persona dei in monte ꝑm illō Act. vij. Hunc. ſ. moysen misit deus principē ⁊ redēptorē cū manu āgeli qui apparuit ei. Et infra. Ibi est qui fuit in ecclesia in solitudine cum angelo. qui loquebatur ei in monte ſyna. ⁊ cum patribus nostris qui accepit verba vite dare nobis. reuelatio etiam doctrine prophetice facta est cōmuniter per apparitionem in somnio vl visione ꝑm illud Mume. xij. Si fuerit iter vos propheta domini i visiōe apparebo ei. aut per somnium loquar ad illum. Eruditio autem doctrine euangelice facta est ex gratia christi in carne apparentiꝫ ꝑm illud. Thi. ij. Apparuit gratia saluatoris nostri omnibus hominib⁹ erudiēs nos ⁊c. Vel ideo de sacra scriptura dicit ꝙ apparuit: qz ꝙis ea que in sacra scriptura traduntur vt sunt mysteria fidei non habēt apparentiam siue euidentiaz rationis. qz fides est argumentum rerum non apparentium vt dicitur Heb. xj. habent tamē apparentiam ⁊ certitudinem adhesionis qz plus videtur Theologo ꝙ debeat credē illa que in sacra scriptura traduntur ⁊ idubitabilius eis iheret ꝙ his que ꝑm rationes apparēt. ⁊ hec est apparentia fidei. de qua dicitur Sapiē. j. Apparet autem his qui fidem habēt in illum. Nam solis dei fidelibus apparet scriptura sacra esse idubitabilis apō quos vt dictū est supra maioz est hui⁹ scripture auctoritas ꝙ omnis humani ingenij perspicacitas. ¶ Secundo ostēditur esse perfecta ex similitudine qz assimilatur rote. Apparuit ingt rota. Rota enim hz figuram ⁊ motum circularem ⁊ vtriqz Philosophus attribuit quandā perfectionem. Naz figura circularis perfecta est quia ex nulla parte potest ei fieri additio quod etiaz competit sacre scripture que nihil cōtinet superfluz aut minus ꝙ expediat humane saluti. ideo ei quātuz ad ꝑs in hac vita nihil addi oportet Apoca. vltimo. Si quis apposuerit ad hec apponet deus super illum plagas ⁊c. ¶ Item motꝰ circularis probatur a Philosopho inter omnes motꝰ perfectioz. Nam finē contigit principio quod etiam sacra scriptura facit. dum deum omniū rerum principium ⁊ finez esse ostendit. Vnde ⁊ ex ꝑsona dei dicit. Ego sum alpha ⁊ o principium ⁊ finis. Et de hac similitudine rote dicit in ꝑs. Vox tonitrui tui in rota. Vox enim tonitrui dei est manifestatio sue magnitudinis. de qua dicit Job. xxvj. Tonitruum magnitudinis eius quis poterit intueri. ⁊ hec manifestatio fit in rota. i. in sacra scriptura. Vnde glosa hic super Ezeh. dicit ꝙ rota dicitur sacra scriptura q̄ ad auditores omni parte voluitur inter prospera ⁊ aduersa. ¶ Tertio ostenditur esse cōnexa ex vnione. Vnde dicitur rota vna ꝙis enim duo testamenta contineat. tñ sic intercē connectuntur. vt vnum ⁊ idez videantur continere. Et ideo nouū testamentum includitur in veteri ꝑm Bernar. sicut figuratum in figura ⁊ ecōuerso. Vnde Ezechi. i. dicitur ꝙ aspectus earum ⁊

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ꝑa quasi fit rota i medio rote glosa .i. nouus testamentum in. veteri. Vbi nota q̄ scientia sacre scripture dicit vna tripliciter. scz vnitate attributiõis in quãtũ omnia que considerat quanq̃ inter se diuersa sunt tamẽ omnia cõsiderat per attributionem siue relationez ad vnum scz deum puta inquantuz referuntur ad ips vt ad principiuz vel finem z huiusmodi. ¶ Item est vna vnitate luminis cui innitur. quia in omnibus innititur eidez lumini supnaturali scz fidei que est sicut q̃dam impressio diuine sciẽtie que est vna z simplex omnium. ¶ Item est vna vnitate rationis. quia omnia cõsiderat sb vna formali ratione scz inquantum sunt diuinit9 reuelata. ¶ Quarto ostẽditur ẽt necessaria ex trãsgressiõe quia super terrã illam scz ꝺm Grego .cui dictum est. Terra es z in teram ibis. Omnipotens enim deus super corda peccantium legẽ posuit scz sacre scripture que dicit lex quia ꝑceptis z documentis salubribus mentes ligat ne trãsgrediãtur peccando Apostol9. Lex propter trangressores posita est vt dicitur esse super terraz quia super terrena mentis eleuat dum eas ad contemplãdũ z diligendũ celestia inflammat ꝺm illud Eccl. iij. Que sursum sunt sapite nõ q̃ super terraz z Math. vi. Nolite thesaurizare vobis thesauros i terra rc. ¶ Quinto ostenditur esse congrua ex ordine. quia iuxta animalia congruus eniz ordo hũane doctrine est vt per sensibilia eruditur de intelligibilib9. Nam omnis nostra cognitio ꝺm ꝑphilosophuz oritur a sensu. vnde rota diuine scripture dicitur esse iuxta animalia. i. iuxta sensus. quia sensitiua cognitio propria est animali ũ. Tradit. n. diuina scriptura communiter nobis spiritualia sub quibusdam sensibilibus signis z similitudinib9. vel quia homo ꝺs Apostolũ primo ẽ aãlis idest parvus z imperfectus deinde spiritualis grãdis z pfect9 in gratia. Aliquando rota diuine scripture dicitur eleuari ꝺm spiritũ ꝺm illũ Eze chi. i. Quocunq; ibat spũs illuc eunte spũ z rote pariter eleuabant sequẽtes eũ. Aliquando vo dicit stare vel apparere iuxta animalia quia scz diuina scriptura z scit spũales de sublimibus eruditre ꝺm illũ. i. Corin. ij. Sapientiã loquimur inter pfectos Et iterũ ibidem spũalia spũalib9 cõparãtes. z scit etiã aialeꝫ z parvulos lenioribus enutrire ꝺm illud. i. Corin. iij. Tanq̃ parvulis in xpo lac vobis potũ dedi. z ideo sic iuxta spũs eleuat spũales. q̃ tñ ꝺs lram nõ deserit animales Ro. i. Sapientibus z insipientibus debitor sũ Eze. i. Cũ ambularent aialia ãbulabant pariter z rote iuxta ea. ¶ Sexto ostendit esse distincta in effigie. quia habens quattuor facies z dicitur habere sacra scriptura quattuor facies. i. q̃ttuor sensus q̃ maxime in facie hois sensus vigent. z sunt i ea quattuor distincti. scz visus in oculis: auditus in auribus. odoratus in naribus. z gustus i ore tact9 aũt non ẽ distinctus ab aliis in aliquo organo. Quattuor ergo sens9 scripture sunt hystoricus siue lr̃alis. tropologicus. i. moralis allegoric9 z anagogicus. Vel dicit habere quattuor facies. q̃ per q̃ttuor mundi partes est ꝑdicata Geñ. xxviij. Dilataberis ad orientẽ z occidẽtẽ meridiẽ z septẽtrionẽ. Vel q̃ q̃druplicit tradita ẽ scz p legẽ. p ꝓphetas. p euãgelistas z p Aplos vt dicit Gre. sup Eze. ¶ Itẽ scriptura sacra assimilat illi volumini. qõ describit i visione: que habet Zach. v. Vidi z ecce volumen volans. longitudo ei9 xx. cubitorum z latitudo eius decez cubitoꝝ z dicit ad me. Hꝫ est maledictio q̃ egredit sup faciem omnis terre. Hãc enim visionem Grego. exponẽs dicit. Quid est volumẽ volans nisi scriptura sacra. que dũ de celestibus loquit ad superiora mẽtis nostre intẽtionem leuat: q̃ dũ illa supra nos esse conspicim9 ima attendere. z z cõcupiscere deuitamus. Que latitudies cubitorum .x. longitudinẽ vo. xx. tenere perhibet. q̃ latitudo operatõis nostre simpla est z longanimitas spei in duplũ tendit. q̃n ꝑ bono ope z hic reges mentis. z illic gaudia eterna ꝑparant attestãte veritate. Si q̃s reliquerit domũ vl agros rc. ẽtuplũ accipiet z vitã eternã possidebit.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Matth. xix. Centenari⁹. n. nūerus decies multiplicato denario sit pfectus. Hic itaq; cēteplū accipit q ⁊ si nihil habuerit ipa tñ pfectione mentis taz in hoc seculo habere nihil querit. qr ergo per hanc duplū ꝑ simplo nobis reddit recte hoc volumē p. xx. cubitos in longitudinē tenditur qō p decē dilatatur. Sz qr hec sacra ipsa eloquia ad eternā dānationē sūt eis qui illa vel scire nolūt vel certe sciēdo ꝓtēnūt recte de hoc volumine dicit. Hec ē maledictio que egredit sup fa. o. terre. ¶ Itē scriptura sacra assimilat illi libro de quo habetur in visione Jobis Apo. x. vbi dicit. Abij ad angelum dicens ei vt daret mihi librum ⁊ dixit mihi. Accipe librū ⁊ devora illum ⁊ faciet amaricare ventrem tuum sz in ore tuo erit dulce tanq̄ mel. In hac siquidem visione ostēdit. q̄ liber sacre scripture primo requirit discipulū vel lectorem expeditum. ⁊ ideo dicit. Abij scz a curis mundi vel carnis quorum scz occupatio impedit ⁊ studiū ⁊ fructum sapientie. Solicitudo enim seculi ⁊ fallacia diuitiarum suffocat verbum Matth. xiij. Itē requirit auditorem devotum qui non tam lectione q̄ oratione sacre scripture intelligentiam querat. Vnde dicit. Abij ad angelum idest christum dicens ei scilicet orando vt daret mihi librum idest intelligētiā scripture Sapien. vij. Optaui ⁊ datus est mihi sensus inuocaui ⁊ venit in me spūs sapientie. ¶ Item requirit hominem studiosum. Primo ad capiendum scz doctrinam sacre scripture quaz capere debet audiendo ⁊ legendo Apo. j. Beatus qui audit ⁊ qui legit vba prophetie. i. libri hui⁹ Oportet esse studiosum etiam ad audiendum scilicet in memoria. vnde dixit: ⁊ devora illum scilicet memorie commēdādo ⁊ opere implendo. ⁊ hoc cum quadaz auiditate que notatur in verbo devorādi ¶ Item requirit hominem vigorosuz q propter amaritudinem seu laborez qui ē in discendo siue intelligēdo vel implēdo non omittat eam quia sicut ex vna parte videtur esse difficilis ⁊ amara ita ex alia ē dulcis ⁊ sapida. Est. n. difficilis ad intelligēdū ⁊ amara. i. penosa ad opere implendū. Et ideo dicit. faciet amari. ven. tuuz. i. carnalitatem siue humanitatem tuā que est mollis ⁊ fragilis. Et ideo grane est ei ⁊ pēosuz scripture monita implere. Facit etiā liber diuine scripture amaricare ventrē aie idest mentem inquantuz ducit hominem in cognitionem proprioꝝ defectū de quibus amaricatur. Deducit etiā in contemplationem diuinoꝝ ⁊ celestiū ⁊ quanto ei sit dulce quod intus videt tāto in amaritudinez vertitur omne quod foris sustinet. Sed ex alia parte scriptura dulcis est ⁊ sapida. Vnde subditur. Sed in ore tuo erit dulce tanq̄ mel quia scilicet sacra scriptura licet sit difficilis ad intelligendum ⁊ penosa ad implendum tñ est delectabilis ad predicandum ꝑs. Quaz dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo.

¶ Capitulum. xxij.

Pes multa bona facit in aia. Et h̄ ostēdit in visiōe bti Jobis q̄ habet Apo. viij. Vbi dr̄ q̄ secūdus angelus tuba cecinit ⁊ mōs magn⁹ igne ardēs missus ē in mare ⁊ facta est tertia ps marī sāguis ⁊ mortua est tertia ps creature q̄ habebat aias i mari ⁊ tertia ps nauiū iterijt. ¶ Secūdus angelus ē spes q̄ est scōa vt⁹ theologica. hec tuba canit qñ penitēti venia ꝑmittit. ⁊ tūc mōs magn⁹. i. aius sublevat⁹ igne ardēs. i. charitate feruēs mittit i mare. i. i amaritudinē timor⁊ ⁊ dolor⁊. ⁊ tūc fit tertia ps martis sanguis. ꝑma ps ē amaritudo timoris. scōa dolor⁹. Ex his duabus aliqñ segit tertia. s. amaritudo desperationis. Sz hāc oīno excludit securitas spei ⁊ querit in sanguinē. i. in pnie aspitatez ⁊ carnis mortificationē. ¶ Itē ꝑma ps eoꝝ q̄ būt aias su mari est timor pene mūdi. scōa timor purgatorij. tertia timor penē iferni ⁊ hec omīk. qr hūc timorē spes salutis excludit. ¶ Itē ꝑma ps nauiū hūane menū sūt cogitatiōes necessarie q̄ sūt circa illa q̄ sūt de necessitate salut̄. ¶ Scōa pars sūt cogitatiōes pfecte q̄ sūt circa opa sup-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

erogatiõis q̃ nõ sunt de necessitate sz de p fectiõe. tertia ps sunt cogitatiões vane circa vanitatẽ. hec tertia ps interit canẽte tuba scõi angeli. i. spe ꝓmittente venia z misericordiaz dei ps. In spũ vehementi conteres naues tharsis. i. cogitationes queren tes vana huius mundi.

¶ Capitulum. xxxij.

Spirituales viri assimilantur illis rotis q̃ describunt. Eze. j. vbi dicit q̃ statura erat rotis z altitudo z horribilis aspect⁹ z totus corpus plenũ oculis i circuitu ipsoꝝ ẽttuor. In qbus vbis gnqz cõditiones spũaliũ viroꝝ exprimunt. ¶ Pria est rectitudo iusticie q̃ figurat i statura rotarũ. qz. n. stare dicimus id qõ firmũ ẽ vel rectũ. nõ. n. dr̃ stare ille q iacet vel ille q vadit. Ideo statura ipoꝛtat rectitudinẽ z firmitatẽ. q̃ duo cõpetũt spũalib⁹ viris. i. his q spũ dei agunt. s. rectitudo opis ꝑm illud Spũs tuus bon⁹ deducet me in terrã recta: z stabilitas volũtat̃ q̃ ẽ ex robore spũs sancti ꝑm illud Ephe. iij. Det nobis corroborari ꝑ spũm ei⁹ in interiorẽ hoie. Hoc. n. stabilitat̃ robur gr̃a spũssancti facit Heb. xiij. Optimũ est gr̃a stabilire cor. Et de hac statura spũalis viri dicitur Can. vij. Statura tua assimilata est palme q̃. s. directe crescit z diuinissime viuit. ¶ Secũda ẽ promptitudo obediẽtie. qz assimilatur rotis. Má siẽ rota vndiqz ẽ parata ad motũ ita spũales viri sunt in oib⁹ parati ad obediendũ ꝑm illud ps. Paratũ cor meũ deus paratum cor meũ. Hãc ꝓmptitudinẽ obediẽtie facit spũs hũilitatis q̃ ẽ intus eis. Vñ dr̃ Eze. j. Cũ euntibus ibãt z cum stãtib⁹ stabãt. z cũ eleuatis a terra pariter eleuabant z rote sequẽtes ea. qz spũs vite erat in rotis. ¶ Tertia est altitudo sapientie. s. in contẽplatione celestiũ z diuinoꝝ. Vñ dicit q̃ altitudo erat rotis. Má sapiẽtis ẽ ꝯsiderare altissimas causas vt dicit Phs in primo Metaphy. Isa. xiij. Extollaz te super altitudinem nubium idest rerũ mutabiliũ qz nubes maxime sunt instabiles z continue transmutãtur. Quarta est trepidatio vindicte. semper cui aut peccata preterita aut delicta pũita etiam parua ex ira districti iudicis in se feriri metuũt. z etiã gehẽne supplitiũ formidando attendũt. Vñ dicit z horribilis aspectus. vbi Greg. Horribilis aspect⁹ ẽ terror gehẽne q̃ sine fine reprobos cruciat. z semper i cruciatu conseruat. Vñ tanta est illius pene acerbitas z ꝓfunditas qõ est horror non solum sustinẽ nubus ꝛ etiam aspicientibus Job x. Terrã tenebrosam z opertam mort̃ caligine. terram miserie z tenebraꝝ vbi vmbra mortis z nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. ¶ Quita ẽ circũspectio prudẽte quia totum corpus plenuz erat oculis in circuitu ipsoꝝ quattuoꝝ. Per istos enim oculos intelliguntur cautele z circumspectiones prudentiuz quibus sancti z spũales viri tanq̃ vere prudẽtes in omnibus abundant. Mãs spũalis homo diudicat omnia z ipsi oculi dicuntur esse in circuitu. qz diabolus nos suis laqꝫ vndiqz circũcingit. propter qõ de eo dicit petrus. q̃ tanq̃ leo rugiens circuit quẽrẽs quez deuoret. z ideo contra eum ex omni parte necessaria est cautela. Sed ideo dicuntur esse in circuitu ipsoꝝ quattuoꝝ. s. animalium ꝑm Gregorium super Ezeh. omelia. vij. circa principium. vel ipsarum quattuoꝝ scilicet facierum. Mã supra premiserat q̃ apparuit rota vna habens ẽttuoꝝ facies que videbantur quasi ẽttuoꝝ rote quia. s. sancti viri precipue in ẽttuoꝝ partibus habent cautelas z circũspectiones. scz retro circa preterita per memoriam. ante scz ad futura per prouidentiaz. a dextris. i. ad ꝓspera per despectum: a finistris. i. ad aduersa per exercitium. Mã ꝓspera mũdi respiciendo despiciũt. z aduersa ad virtutis exercitium suscipiunt. Vel hñt oculos retro. s. ad mala ne inficiant. z ante. i. ad bona ne deficiant Grego. Corpora animalium idcirco plena oculis describuntur qz sanctoꝝ actio ab omni parte. s. circũspecta est bona desiderabiliter ꝓuidẽs mala solerter cauens. Est enim necessariuz oculos hr̃e ad mala. i. ad vitia. qz vitia plerũqz se palliant sub specie virtutũ

Mā superbia fingit se esse libertatē. timor fingit se eē humilitatē tēacitas siue auaritia fingit se esse parsimoniam. prodigalitas fingit se esse largitatē vel misericordiam. vñ sicut dicit Grego. Hoc est laborio sius vbi mens sanctorū inuigilat. ne se ante eorum oculos mala sub bonorum specie abscondant. ¶ Itē necessariū est habere oculos ante scz ad bōa ne deficiāt. Maz plerunqz dum hō intēdit ad quedā bona negligit quedā alia ⁊ vbi negligimus ibi procul dubio oculū nō habem⁹. quod patet Lu. vj. exēplo pharisei. q habuit oculos ad gratitudinē dicens. Gratias ago tibi ⁊c. Ad abstinentiam. ieiuno bis in sabbato Ad misericordiam. decimas. do. o. q. pos. Ad iustitiam. q non sum sicut ceteri hominū iniusti raptores. ad continentiā ⁊ adulteri ⁊c. Sed ad mentis custodiaz. i. humilitatem oculum non habuit. q se ceteris hominibus pretulit Greg. Quid p desit q contra hostiuz insidias tota ciuitas caute custoditur si vnum foramen apruz relinquitur vnde ab hostib⁹ intret. ¶ Item sancti viri habent oculos a dextris scilz ad beneficia ne officiant. Nam valde cauenduz est ne vnde hō prio suo pdesse intendit inde magis ei noceat. Vnde apostolus dicebat. ij. Corin. ij. Si cui aliquid donastis ⁊ ego. Nam ⁊ ego quod donaui si quid donaui propter vos in pſona xpi vt non circuueniamur a sathana. non. n. ignoramus cogitationes eius. Ecce circū spectus magister sic donare idest parcere voluit vt non displiceret nec scandalū daret discipulis quia sciebat q sathanas ide solet cordi alterius scandalum imittere vnde alterum conspicit pietatis negotiū fecisse. ⁊ ideo multuz attendenduz est vt etiaz bonum quod fit vtiliter ⁊ caute fiat ¶ Item debent etiam esse oculi a sinistris idest ad scandala ne veniāt scilicet ex culpa sua q̄uis. n. necesse sit vt veniant scandala. De tamen homini illi per quē scandalum venit. quod intelligendū est de scādalo actiuo quod est ex culpa propria scz vel bonum omittendo. vel malum augēdo. vel studiose nocendo ⁊ huiusmodi. Sed de scādalo passiuo qō est ex culpa alteri⁹ non est tñ curandū q̄ propter ꝯ bonū dimittatur precipue bonū ad qō homo tenetur si sine hmōi scandalo fieri nō posset. Vnde dñs non curauit de scandalo phariseorum ⁊ tamen curauit de scandalo gentilium petentium ab eo tributū vt habetur ℳatth. xvij.

¶ Capitulum. xxxiij.

Tentatio occulta in cordis cogitatōe est sicut pollutio somnij in dormitōe. dr. n. Deu. xxiij. Si fuerit inter vos hō q nocturno pollutus sit sōnio egredief ex castra ⁊ nō reuertet priusq̄ ad vesperū lauetur aq̄. ⁊ post solis occasum regredief in castra. In qb⁹ vbis primo intellige somnij pollutionē cū dr. Si fuerit iter vos. ho. q. no. pol. sit so. Nam sicut dicit Grego. Nocturnū somnū est tentatio occulta. p quā tūc hō pollui. quando tenebrosa cogitatione turpe aliqd corde concipit. qō tamen corporis opere nō expletur. Et cā quare aliquando spūales viri talib⁹ cogitationibus vel tentationibus molestant est sicut Grego. dicit q libenter se occupant in aliquibus actibus terrenis etiam licitis: quia cum vel in minimis terrena actio per desiderium tangitur crescēte cōtra nos antiqui hostis fortitudine mens nostra nō minima importunitate tētationis inquinatur. ¶ Secūdo considera polluti exclusionem cum subditur. Egredietur extra castra. Greg. Dignum est vt qui immunda cogitatione polluitur indignū se ceterorum fidelium societatibus arbitretur culpe sue merituz ante oculos ponat ⁊ ex bonorum se extimatione despiciat. Pollutuz ergo extra castra exire ē tutpi cogitatione laborantem sese ex continentium comparatione despicē. ¶ Tertio aduerte exclusi purgationē. cū subdit ⁊ non reuertet quousqz ad vesperū lauet aq̄. Grego. ad vesperū aq̄ ablui. cuz defectū suū p̄spiciens ad pnie lamenta p̄uertitur vt fletibus diluat omne qō aliz occulta ignatio accusat ps. Ad vesperū demo.

rabitur fletus ⁊ ad matutinum leticia. Et hinc est q̄ Leuit. i. mandatū fuit q̄ membra hostie in frusta conscisa ⁊ caput ⁊ cuncta que adherēt iecori igne comburerentur. Pedes vō ⁊ intestina prius aq̄ lauarentur. Ista hostia est homo q̄ se ipsuz offert ad seruitium dei cuius membra tunc conciduntur in frusta cū eius vite opera sunt virtutibus distincta. Et tunc super ignez ponuntur q̄n cum feruore amoris ⁊ deuotionis deo offerunt. Caput autē ⁊ ea que iuxta iecur continētur incendim⁹ cum in sensu nostro quo omne corpus regitur atq; occultis desideriis flāma diuini amoris ardemus. Pedes autez qui terram tangunt sunt terrene occupationes. Intestina vō in quibus stercora portant sunt cogitationes imunde. Vnde Grego. Cum cogitationes nostras imunda cogitatio inquinat quid aliud q̄ intestina hostie stercus portant. Habet ergo pedes ⁊ intestina ille qui buz terrenū aliquid agit nōnulla etiaz illicita in corde conspicit. sz hec vt comburi debeāt lamentur. quia nimirum necesse est vt ante imundas cogitationes timoris flet⁹ diluat q̄ in acceptione sacrificij supernus amor incēdat. vt tāto suaui⁹ in conspectu sui spectatoris ardeat. quanto cuz ei assistere ceperit nil terrenum secum vel lubricū in actu sue orationis imponit vt dicit Grego. ¶ Quarto nota purgati reuersionem cum subinfertur. Et post occasum solis regredietur in castra. Tunc sol occubuit cum ardor tētationis per lachrymas penitentie deferuescit. Et tunc qui pollutus fuerat ad castra redit. q̄ tunc in societate bonorū cōsidit. Vnde Grego. Post quam quippe occumbente sole ad castra reuertitur. q̄ post lamenta penitentie frigescente flamma cogitationis illicite ad fidelium merita p̄sumenda reparatur. vt iam se a ceteris lōge esse nō existimet qui mundū se per habitum intimi ardoris gaudet. ¶ Itez tentatio triplex est q̄ describitur in prima visione Ezechiel vbi dicitur. Vidi ⁊ ecce vēt⁹ turbinis veniebat ab aquilone ⁊ nubes magna ⁊ ignis involuens ⁊ splendor in circuitu eius ⁊ de medio eius quasi species electri. Vbi primo notatur tentationis periculum ex tempestate veniente. secundo remedium ex splēdore circundante tertio p̄mum ex electro apparente. Periculum ostenditur triplex p̄m triplicē tentationis gradum quorum primus p̄tinet ad tentationē superbie cum dicitur. Ecce ventus. ve. ab. aqui. Greg. Ventus est tentatio mentis. p̄pria autez mentis tentatio est tētatio superbie que habet cor eleuare. vnde assimilatur vento. q̄ sicut ventus eleuat corpora leuia: ita superbia eleuat corda vana. Job. vij. Vir vanus in superbia erigitur. Sed nota q̄ qui vento flāte ascendūt eo quiescente ruunt. Sic qui superbia vel fortuna blandiente extollūtur ea cessante corruunt ⁊ elidunt. vnde Iob. xxx. Eleuasti me ⁊ quasi super vētum ponens elisisti me valide. Sed quia superbia est mentis non solus eleuatiua sed etiam perturbatiua ideo tentatio superbie vocatur ventus turbinis quia sicut turbo obscurat ⁊ turbat aerem sic etiam ipsa superbia obscurat ⁊ turbat mentez vnde Job. iij. Nocte illam tenebrosus turbo possideat. Turbo possidet noctem cuz superbie tentatio cecat mentem. Et dicitur tenebrosus quia oculus cordis obscurat Bernardus de. xij. gradibus humilitatis Sup̄bia oculum mentis obscurat ⁊ veritatem obumbrat. Turbo autez dicitur q̄ turbat sz superbientis animuz. quia facit ipsum amarum rancoriosum inquietum p̄s. Conturbati sunt montes idest superbie. Hugo de sancto victore in libro 5 arra anime. Signa superbie sunt clamor in locutione amaritudo in silentio dissolutio in hilaritate furor i tristicia honestas in imagine inhonestas in actione rancor in reprehensione. Et q̄n ista tentatio est quasi diaboli p̄pria. quia superbie vitiū ab eo accepit inicium. ⁊ ideo subditur q̄ ille ventus veniebat ab aquilone idest a diabolo superbo. Ipse enim superbiens dixit Ysaie. xiiij. Sedebo in mōte testamēti in lateribus aquilonis: ascendam super altitudinem nubium ⁊ similis ero altissi-

mo. vnde Hugo de sancto victore dicit i libro predicto. Superbia in celo nata est sed velut immemor qua via inde ceciderit illuc postea redire non potuit. ¶ Secunda tentatio est luxurie siue carnis. Et hec vocatur nubes magna quia rationez offuscat. Sicut enim nubes densa offuscat aerem lumen solis intercipiendo. sic concupiscentia carnis offuscat mentē lumen rationis obumbrando. vnde Greg. nazanzenus dicit q caro velut nubes q̄dam grossa se anime obijciens considerare eā diuini luminis radios nō sinit Eze. xxxij. Solem. i. rationis lumen nube tegis Augu. in libro confessionum. Exhalabāt nebule de limosa concupiscentia carnis et scatebra pubertatis. et offuscabant atq; obnubilabāt cor meum ita vt non discerneretur serenitas dilectionis a caligine libidinis. Sz magna dicitur ratione generalitatis quia generaliter quasi omni homini inest pugna carnis. Nā omnes de carnis peccato ppagati sunt: vnde omnes intra semetipsos gerunt vnde certamina sē tiunt Grego. In hoc mundo cuz nostris tentationibus nascimur et caro aliquādo nobis adiutrix est in bono opere. aliquando seductrix in malo. ¶ Itē est carnis tētatio magna cōmunitate Hiero. in epistola. Quocūq; pergim⁹ nobiscum inimicuz ideſt carnē portamus. et ideo pugna inevitabilis est et continua. ¶ Item est magna difficultate Augu. in quodā sermone. Inter omnia certamina xpianoruz duriora sunt castitatis prelia. Nā ibi continua pugna et rarior est victoria. Est enim ipsa caro inimicus familiaris ō quo Boeti⁹ dicit q̄ nulla pestis efficacior ad nocendum q̄ familiaris inimicus. ¶ Tertia tētatio est auaritie. et hec est a mundo. et hec dicit ignis inuoluēs. ignis scz ppter insatiabilem ardorez. quia sicut ignis non satiatur lignis sz illud Prouer. xxx. Ignis nunq̄ dicit sufficit ita nec auarus pecunijs Eccli. v. Auarus nō implebitur pecunia ꝛc. Involuēs autez dicitur propter implicationem. Multe enim sunt involutiones et implicationes hominum auarorum Job. vi. Involute sunt semite gressuum coꝝ. involuūt eni se multi curis. multis negotijs. multis peccatis. i. Thi. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt in tentationē et in laqueuz ꝛc. ¶ Secūdo ponitur tentationū remediū. q̄ splendor in circuitu eius. Circunstat enim hominem tentatum ne a tētatione vincatur triplex splendor scz splēdor scripture ipz informans. splendor angelice custodie ipsum confortans. et splendor diuine iustitie vincentez coronās. vnde. i. Thimotei. vi. postq̄ dixit. Bonum certamē certaui. addidit. in reliquo reposita est mihi corona iustitie. Isa. quinquagesimo. Implebit splendoribus animam tuam. ¶ Tertio ponitur tentatoruz et victorum premium quia de medio eorum quasi species electri. de me. e. scilz. ēē. nu. et ignis. quia scilicet ex tentationū pugna trahitur corone materia que in electro signatur. Vel in electro ſm Gregorium significatur christus qui est tentatorum et victor⁹ primū. Electrū enim sicut Grego. dicit ex auro ē et argēto. dū ät miscent argētū crescit i claritate. aurū vō a fulgore suo pallescit. Sic dū hūanitas xpi i maiestat⁹ gliam excrenit diuinitas a ppriū fulgoris potētia se humanis oculis tēperauit. Et ita in xpo q̄si dū pallescit aurū fulget argētū. ergo electrū de medio xps est q̄ iā exiuit et triūphauit de pugna tētationū. Ipse. n. tētatus fuit a carne famescente qz cū ieunasset. xl. diebus et. xl. noctib⁹ postea esurijt. Item a diabolo psuadente qz accedēs tentator dixit ei ꝛc. Itē a mundo allicīēte cū ostēdit ei oia regna mūdi et gloriā eoruz et dixit. Hec omnia tibi dabo. Sz tñ xps de oib⁹ triūphauit et ideo hoc electr⁹ ō medio hax tētationū iā erepti⁹ iducit i exemplū. imo ēt in pmiū sine i preciū si ipsas tētationes vicerimus. ita vt ex hac electro fabricet et mōeta q̄ dabitur in preciuz laboris. et corona que reseruatur i premiū victoris. et letificabimur si quidē ex splendore auri. et insup ex cādore argēti. qz tam ex visiōe deitatis q̄ humanitatis christi delectabimur et reficiemur i patria vt dicit Aug. sup illud Iob.

x. Ingrediet & egrediet & pascua inuenie.
¶ Ire tentat & impugnat nos diabol⁹ alīq̄n de vana gla. alīq̄n de superbia. alīq̄n ō inuidia. alīquando de luxuria. Et hec pugna tētationū figuratiue exprimit i visione somnij q̄ habet Dañ. vij. vbi dr q̄ daniel sōnū scribēs breui sermone cōprehēdit. sūmatimq̄ perstrigens ait. Videbā in visione mea nocte. & ecce q̄tuor vēti pugnabant i mari magno. & quattuor bestie magne ascendebāt diuerse inter se. ¶ Prima q̄si leena. & q̄si alas habebat aqle aspiciebam donec euulse sūt ale eius. & subleuata est de terra & super pedes quasi homo stetit. & cor eius datū est ei. Et ecce bestia alia similis vrso ex parte stetit. & tres ordines erant in ore eius. & in dentibus ei⁹. & sic dicebant ei. Surge comede carnes plurimas. Post hoc aspiciebam. & ecce alia q̄si pard⁹ & alas habebat aues quattuor super se. & quattuor capita erant in bestia. & potestas data est ei. Post hoc aspiciebā in visione nocti & ecce bestia quarta terribilis atq; mirabilis & fortissima dentes ferreos habebat magnos comedēs atq; comminuens. & reliqua pedibus suis cōculcans. Dissimilis autem erat cēteris bestijs quas videram ante eā. & habebat cornua decē. ¶ Primus ergo ventus est ambitionis tentatio. qui flat ab oriente idest ab originis nobilitate que frequenter est ambitionis occasio. Bestia autem hoc flatu excitata superbia est. que ē quasi leena habens alas aquile. que sunt sublimitas & potestas. Et hec bestia tūc euellit quando homo superb⁹ a statu suo deiicitur. Et tunc h bestia stat sup pedes suos. quia tunc iam nō stat. vel i equō. vel sup alios homines. Et cor eius datur ei. idest vera cognitio sue fragilitatis & vilitatis. ¶ Secundus vēt⁹ est tentatio iuidie. qui flat a meridie. quia de prosperitate bonoꝝ dolet inuidia. Est enī in regione meridiana abundantia bonoꝝ. Bestia hoc flatu excitata est detractoria lingua que bestia est similis vrso qui libenter mel comedit. quia dulce est in ore inuidi mala ō alijs loqui. Vnde delectatur inuidus cuꝝ videt aliena mala sicut dolet & tristat cum videt aliēa bona. Iacta illud Oratij poēte. Inuidus alterius rebus maceſcit opimis. propterea ē ei dulce loqui de malis proximi. Hec bestia in parte stetit q̄ inuidus quandoq; hominem in parte laudat. Tres ordines dentium habuit quia inuidus habet tres modos detrahendi scilz mala augendo. bona minuendo. & indifferentia vel dubia peruertendo. ¶ Tert⁹ ventus est tentatio luxurie flans ab occidente idest a carne iugiter ad occasum siue mortem tendente. Quottidie enīz appropinquamus morti. Iacta illud. Omne quod est genitum tendit ad interitum. Bestia hoc vento excitata est carnis concupiscentia que similis pardo dicitur. q̄ ē virū colorꝝ pp varietatē ōdersitatē. Hec habet quattuor capita. s. ocūi suauitatē ventris & cōsilium. delectabilitatē epularū & carnale op⁹. Quattuor āt ale q eā erigūt sunt iuuētus sanitas. pulcritudo & nobilitas. Et hec sūt vt ale milui quibus volat ad sordes carnales. ¶ Quart⁹ vent⁹ flans ab aquilone ē tētatio crudelitatis q̄ ē in potētib⁹ respectu subditoꝝ. ad quā ptinz q̄rta bestia q̄ ē ceterꝝ crudelior q̄ cetera cō minuit & pculcat. Cornua ei⁹ sūt ppositi & satellites. & ministri siue crudelitatis qui quos pculcare ñ ꝓualēt saltē accusando ledere nituñt. qi aūe in predicto somnio dr q̄ quattuor vēti pugnabāt in mari magno. Mirādū ē q̄ mare somniatuz sicut dicūt sōnioꝝ interpretes. qñqz refert ad regnoꝝ mutabilitatē. sicut i hoc somnio Danielis vbi p mare grāde intelligit vniuersale imperiū mūdi. p q̄tuor vēros pugnātes in eo intelligūtur ageltice potestates labentes pro ipsis impijs & regnis mundi vt exponūt glose. Aliqñ vō refert ad hominū ꝓsperitatē. Vñ dicūt sōnioꝝ interpretes. q̄ si qs viderit p somniū q̄ i mari cepit pisces hamo inueniet diuitias a rege ꝑm rōnem captionis. & similiter si rectus p rectū obsequiū utabit ab eo ꝑ rationē captiōis. ¶ Ire dicūt q̄ si qs somniet q̄ secus litꝰ maris ambulādo lauet pedes appropinquabit regi & gram inueniet pe/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ues illū scōm rationez ambulationis ⁊ si mare intrauerit vsq; ad femora ⁊ lauerit familiaris efficiet regi ⁊ lerabitur scōm rationē ablutionis. ¶ Itē dicūt q; siqs p sōnium de primo mare videat trāquillus omnē tristiciā abiciet ⁊ gaudebit. Quandoq; vō refert vt dicūt mare somniatus ad hominū aduersitatē. Mā si quis in sōnio mare itrauerit vsq; ad verticem soli citudine ⁊ tribulatōe ⁊ necessitate maxia verabit p regē terminabit aūt hoc scōm rationē ablentie eius a terra. Mā si parū distet mior ⁊ multū vehemētior afflictio erit. ¶ Itē si qs somniet sec⁹ litus maris se ire ⁊ pedes iqnauerit tribulabit a rege secūdū rationē ingnamēti. ¶ Itē si rex p somniū videat mare prurbatū prurbabit i regno suo. ¶ Itē qr i pfato somnio Danielis dr q; secūda bestia que ē filis vrso hēbat in ore tres ordines scz dētū. Notandū q; scōm interpretes somniox dentes somniati varia hnt significatōes. Mā aliqn referuntur vt dicunt ad principū vel regnorum dignitatē ⁊ sic accipiēdo in hoc somnio Dan. qr illa scōa bestia vrso similis regnū psarum signat. qō vrso sibi perhibetur ꝓpter patiētia laboris ⁊ paritatē victꝰ. Mā p pulmēto sale vtebat ⁊ cardomomo. sed assimilatur vrso nō i toto sed in pte qm contra populus dī nihil crudeliter egit. tres aūt ordines dētium habuit. i. a principio tria regna. s. psarum medorū ⁊ chaldeorū. Vel tres dentiū ordines tres principes sup. cxx. satrapas habebat. ¶ Quādoq; vō dētes somniati vt dicunt cōmuniter referūtur ad cōsanguineorum somniantis varietatem. Nam duo dentes anteriores significant filios parentes seu fratres vt magis ꝓximos de consanguineis. Qui vero sequunt āteriores quattuor cōsobrines ⁊ remotiores cognatos. Caninus dens firmamētū vocat significat ⁊ generis hoiuꝫ. Molares vō significāt puer os. ⁊ superiores quidē masculos. iferiores vō femininum sexū. Passiones ergo dentium somnitate ad ipsorum consanguineorum referūtur ad aersitatem. Nam siquis intuitus per sōnium fuerit aliquos de anterioribus dētibus mouēri ac ōnigrari ac scaturire vermibus. signat q; aliquis ex his quos diximus per āteriores dētes significari egrotabit. ⁊ si aliquē illorū dentium viderit cecidisse mortē ꝓpinquior. de linea cōsanguinitatis. Si vō aliquem de dentibus qui sequuntur anteriores viderit motū fore aut confractus aut aliquid passum. cladem signat alicuius cognatorum predictorum. Si vō eruus videatur portē dit mortem. Si vō caninum dentem qs viderit confractum maior domus vē generis eius periclitabitur. Si autē viderit eum ōnigrari vel vacillare egrotabit ille ⁊ tribulabitur. ¶ Itē si videat q; caninus dens elōgatus fuerit in tantū q; impediat comestiōez ⁊ os claudere. maior domꝰ sue ⁊ generis erit impedimentū cunctis ⁊ phibitio. sed tamen suscipiet correptōes cum dentis excessus habentis radicez facile possit coequari. Hec dicūt somniox interpretes sed ego interpretatiōibꝰ talibus communiū somniorum fidē esse ponendā non existimo qr nulla ratio mihi claret quare huiusmodi somniox imagines humanarum reruꝫ euentus tales regulariter consequantur. Secus autez de illis somnijs sentio. que diuina scriptura refert. qr hominib⁹ ad eruditionē ipsox a deo illa esse immissa nulli ventre debet in dubium christiano. Vnde Job. xxxiij. Per somniū i visione nocturna quādo irruit sopor super homines ⁊ dormiūt i lectulo tūc apperit aures virorū ⁊ erudiens eos instruit disciplina. ¶ Itē tentat diabolus homines multipliciē fraudulēter. ⁊ istant. quod ostēditur Apocalyp. xij. vbi dicitur Ecce draco magnus rufꝰ habens capita septem. ⁊ cornua decem. ⁊ in capitibus eius septez diademata. ⁊ cauda eius trahebat tertiam partem stellarū celi ⁊ misit eas in terraz. ⁊ draco stetit ante mulierem que erat paritura. vt cuz peperisset filium eius deuoraret. Iste draco diabolus est latenter animabus hominū insidians. Ipse enim dicitur leo vbi aperte seuit sz draco vbi occulte decipit. adeo

duo sunt contra eum necessaria. patiētia contra seuitiam leonis. ⁊ prudētia cōtra fallaciam draconis. ⁊ ista duo sancti illudunt ei ps. Draco iste quem formasti ad illudēdum ei. Dicitur autem magnus ꝓpter potestatem nocēdi precipue quam habebit in fine Job. xli. Mō est potestas super terram que comparetur ei. Rufus dicitur propter malitiaz qua sanguinem ⁊ mortez hominis ab initio sitiuit Jois. vij. Illa homicida erat ab initio. Dicitur autem hꝫ septem capita inquātum suggerit ⁊ mouet ad septē capitalia vitia. Dicitur enā hꝫ cornua decē. inquātum inducit ad contemptum ⁊ transgressionem decalogi idest decez preceptorum legis diuine. Et in capitibus eius septem diademata propter septiformem tētationem. per quam victores eius coronātur. Sūt enim vt dicit Bernardus septez genera tētationum. ¶ Prima est importuna que ꝓcaciter insilit vt saltem vincat Job. xliij. Mons cadēs defluit ⁊ saxum trāsferrur ꝺ loco suo. lapides excauāt aque. ⁊ alluuione terra paulatim consumit. ¶ Scōa est dubia que aiam ambiguitatis nubibus inuoluit Job. xx. Cogitationes mee varie succedūt sibi. ⁊ mens in diuersa rapitur. ¶ Tertia est subita q̄ iudicium ratiōis ꝓuenit Threnorum tertio. Velociores fuerūt ꝑsecutores mei aui ꝺ celi. ¶ Quarta ē occulta q̄ deliberationis cōsideratiōē ꝓterfugit Dn̄ Job. xiij. Quātas habeo iniquitates ⁊ peccata sceleraq; mea atq; delicta ostende mihi Job. xli. Quis reuelauit faciem indumenti eius. ⁊ in medium oris eius quis intrabit: portas vultus ei ꝺ qs aperiet. i. quis aperiet occultas eius cogitatiōes. ¶ Quinta est violenta que vires anime siue mentis transcendit Job. xxx. Quasi rupto muro ⁊ aperta ianua irruerunt super me ⁊ ad meas miserias deuoluti sunt ¶ Sexta est fraudulēta que animam seducit ꝓv. xiiij. Est via que videtur homini recta. nouissima autem eius ducūt ad mortem. ¶ Septima est perplexa q̄ varijs vicijs simul ipedit Job. xxxix. Procul odoratur bellum exhortatiōem ducum ⁊ vlulatū exercitus. ¶ Segtur q̄ cauda eius idest finalis intentio eius vel simulata deceptio ē que malitiam tegit cut cauda tegit turpitudinez Isa. ix. Propheta loquēs mendacium ipse est cauda trahens tertiam partem stellarum idest reprobos qui nec sunt de parte innocētiū nec de numero penitētium. sunt tñ de numero stellarum ꝓpter lucem idest cognitionem fidei quam habent saltem informem. Et mīsit eos tractos ⁊ allectos in terram idest in amorem terrenorum. vt plus ea q̄ celestia diligāt. Sequitur q̄ draco. i. ipse diabol⁹ stetit ſ3 icessāter insidiādo ante mulierez idest animam que erat paritura idest opere implētura conceptū ꝓpositi boni. Cum eni grauida fit anima in cōceptu boni ꝓpositi statim in partu insurgit diabolus vt impediat partum.

¶ Capitulum. xxxiij.

Ista ymago spūalis assimilat illi statue quā sōniauit nabuchodonosor de q̄ dicit Dan. ij. Tu rex videbas ⁊ ecce quasi statua vna grandis: statua illa magna. ⁊ statua sublimis stabat ꝓ te ⁊ intuitus eⁱ⁹ erat terribilis. huⁱ⁹ statue caput ex auro optimo erat: pectus autē ⁊ brachia de argēto. Porro vēter ⁊ femora ex ere. Tibie autē ferree. pedum autem quedam pars erat ferrea ⁊ quedam fictilis. Videbas ita donec abscisus est lapis de monte sine manibus. ⁊ percussit statuaz in pedibus eius ferreis ⁊ fictilibus ⁊ comminuit eos. tūc contrita sunt pariter ferrum testa eris argētum ⁊ aurum. ⁊ redacte quasi in faualla estiue aree ⁊ rapta sunt a vento nullusq; locus inuentus est eis. Lapis autem qui percusserat statuam factus est mons magnus ⁊ repleuit vniuersam terram. hoc ē somniū. In hoc somnio satis describitur humane vite spiritualis varietas. ¶ Primo quantum ad dignitatem conditionis ecce statua grandis ꝛc. ¶ Secundo quantum ad facilitatez corruptionis: huⁱ⁹ statue caput ꝛc. ¶ Tertio quantū ad difficultatez reparationis. videbas ita donec ab-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cisus est lapis ꝛc. Dignitas conditionis describitur. qz statua hec erat grādis sublimis z terribilis. Sic vita spūalis hominis iusti est grandis per fidem Heb. xi. Fide moyses grādis factus ꝛc. ē sublimis per spem Danielis. iij. Proceritas siue sūlimitas eius contingens celum. s. per spez celestium, sed est terribilis hostibus p charitatem. Cant. vi. Terribilis vt castrorum acies ordinata. Ordinauit enim castra virtutum per charitatem Canticoꝝ. ij. Ordinauit in me charitatē. Vel grandis in activa. sublimis in cōtemplativa. terribilis in aduersariorū pugna. quā sez hz i vtraqz vita. vel magna est eius correctio. sublimis eius reparatio. terribilis ē eius pditio siue dānatio. ergo magnitudo statue i ꝓsideratione culpe. sublimitas in ꝓsideratiōe gre. terror in ꝓsideratiōe pene. sz seqt Stabat ꝑ te. Hec statua tūc stat ꝑ hoiem. qñ fedtatē. i. infirmitatē z calamitatē mētis intuet. z qualis sit z qualis cē possit ex hoc ei ostdit ds. Arguam te z statuā ꝑ faciē tuā. ¶ Secūdo describit vite spūalis corruptio. i. casus mentis a sublimitate ꝙ tutū ad ima vitio ꝓ cū dicit. Caput hui⁹ statue ex auro ꝛc. vbi ostendit q hui⁹ statue prima ps erat aurea. scda argētea. tertia erea. quarta ferrea. gnta testea paulati in deterius fit descensus qz nemo repēte fit turpissimus sz gradatim deficiendo. qz qui minima negligit paulatim deficit vel desfuit. In auro ergo significatur charitas q̄ ceteras virtutes supgreditur sicut aur ceteris metallis antefert. In argento veritas. quia argentū quo frequētiori vsu atterit eo vtiqz clarius reddit. Sic veritas vehemēti discussiōe quo magis discutit eo melius cōmendat. sic z veritatis consilia expientie vsu quo trītiora sunt eo clariora. Charitatis ergo claritatē fulgor auri exprimit. q̄ celestis desiderij igne flāmescit. In ere simulatio. es. n. argētuz imitat in sono. sz tamē multum distat in precio. Sic simulatio suauem dulcedinis cātum habz in sermone. z suauiter reboat z dulciter resultat in ore. sed quantum ꝓ vbuz z exercitiū demulcet exterius. tātū ꝓ consiliū z desiderium pallet intrinsecus. In ferro crudelitas. Ferrū. n. cetera metalla comminuit z domat. Vnde conuenienter crudelitatis violentiam designat que resistentia quecqz premit vt opprimat. In testa fictili fragilitas. Ficule enim de facili frangitur. z ideo per eam recte impatientie fragilitas designatur. Illi ergo habēt caput aureū qui incipiunt a feruenti charitate. vt qui sunt spiritu feruentes in tribulatiōe patiētes. z soliciti in ope. assidui in lectione. deuoti in oratōe. Charitas. n. patiēs benigna est: non inflatur. non emulatur. nō querit que sua sunt ꝛc. Sz tales aliqñ ex auro in argentuz mutātur. quia refrigescēte charitate operātur ex veritate siue bona deliberatione. sz multum interest inter vtrūqz statum. qz aliud ē operari bonum ex desiderio. aliud ex cōsilio aliud operari cū magna delectatione. aliud ex sola deliberatiōe. Hec conditio adhuc est bona sez operari ex vītate sm illō Joh. iij. Qui facit veritatem venit ad lucem. sed prima erat optima. s. operari ex feruenti charitate Apoc. ij. Scio opa tua z laborē z patientiaz tuam. sed habeo aduersuz te pauca quia charitatem pristinaz reliquisti age ergo penitētiā z prima opa fac. Sz adhuc mens negligentior facta ex argēto mutatur in es quia sez bonū op⁹. quod faciebat ex veritate. ad laudē hominum resolutus postmodum actitat ꝓ humano fauore. Qui igitur blanduz se exhibet in sermone. benignuz in facie. sed peruersuz in opere z voluntate. Iste pfecto abiecto argento iaz operatur in ere Erij. enij more suauiter tinnit extrinsecus sed voluntatis depranatiōe pallescit intrinsecus. Tali dicitur Apoc. iij. Scio opa tua quia nomē habes q vīuas z mortu⁹ es. Sz deterior ē mutatio tertia. quia ex ere mutatur in ferrum. Interdum enim duz ficti hominis ignominia revelatur icipit scordescere z vilescere a quibus antea laudabatur. Et tūc contra eos despectus ira scitur z indignatur z detestatur eos aliqñ z in eo q̄ potest crudeliter psequitur. quibus quantū poterat antea placere cona-

batur.⁊ sic es in ferruꝫ mutatur.i.leuitas in crudelitatē ꝓuertitur ⁊ mutatur. ¶ Sequitur quarta mutatio seu cōiunctio ferri ⁊ teste.qꝫ sicut sunt prompti ⁊ audaces ad mala inferēda.sic post illa sunt pusillanimes ⁊ impatientes ad tolerandum illata vt recte mirari possis quomodo cōuenire possit ferrū cum testa.i.tanta crudelitas cum tanta impatientia. Ecce statua nostra in qualem finem definit.quia post caput aureum plantas fictiles accipit Threnorum.iiij. Filij sion inclyti amicti auro ꝓmo quomodo reputati sūt in vasa testea Sic ergo patet ꝙ in capite aureo intelligitur deuotio in membris argenteis discretio in ereis simulatio.in ferreis indignatio. ¶ Itez nota ꝙ in capite intelligitur intentio qua totum opus in bonum vel in malum finem deducitur.quia totum corpus capite regit. In pectore vō consilium quia ibi cor latet.in brachijs opera.in vētre obsequium compassionis quia vēter est tenerior pars corporis ⁊ velamentus fetoris.in femore humilitas que ad vilia ⁊ indigna inclinat.femur enim pudendis subijcitur.in tibijs rigor seueritatis qꝫ tibie ceteris membris ossa lōgiora ⁊ robustiora portant.per pedes necessitas vite. Pedes enim terram tangunt.⁊ quantuncūqꝫ mens se ad celestia extendat sine huius vite subsidijs necessitatem suam non sustentat. Ergo patet ꝙ per caput intelligitur intētio.per pectus deliberatio.p brachium exercitatio.per vētrem compassio per femur humilitas.per tibias seueritas per pedes necessitas. Vel per caput desiderium intentionis.per pectus studium deliberationis.per brachiū exercitiuꝫ actionis.per ventrem obsequium pietatis.per femur seruitium subiectionis.per tibiam flagellum seueritatis per pedem subsidiū necessitatis. Si ergo caput intentio ⁊ auꝫ deuotioꝫ quid aliud est aureuꝫ caput nisi deuota intētio. Si pectꝰ deliberatio. brachium.actio.argētum discretioꝫ qd aliud est pectus ⁊ brachia argētea ꝙ consilia ⁊ opera discreta:si vētre cōpassio:si femore subiectio.in ere simulatio. quid aliud est venter ⁊ femora erea nisi pietas ⁊ humilitas ficta.⁊ si ꝙ tibiam seueritas per ferruꝫ crudelitas.quid aliud i tibijs ferreis nisi seueritas crudelis.⁊ si pes necessitatē testa voluptatē.quid planta testea nisi superfluitas voluptuosa:pes ex pte testeus ⁊ ex pte ferreꝰ describit qꝫ delicata mēs nūc in eoruꝫ odiuꝫ adducit.ignisqꝫ restringitur nūc vo cum tpa supperunt in eoruꝫ luxu resolutꝫ. Est ergo vt patꝫ ex dictis fulgor capitis aurei deuota intētio celestis desiderij.claritas pectoriꝫ ⁊ brachij argētei certitudo recti cōsilij ⁊ rectitudo opis certi. sonoritas erei vētris ⁊ femoris blādimētū falsi pietatis ⁊ ficte humilitatis.robur ferree tibie rigor moderate discipline fragilitas testei pedis effrenatio superfluitatiꝫ. Caput itaqꝫ aureum sancta desideria faciunt pectꝰ ⁊ brachiū argenteū. ⁊ cōsilia ⁊ opa recta ventrē ⁊ femur ereū obsequia ⁊ seruitia ficta.tibias ferreas flagella seua plantā testeaꝫ subsidia delicata. ¶ Tertio describit ōstructe vite reparatio. Sepe.n. quez nō corrigit manus ḥūana percutit sentētia diuina vel ispiratio interna. Vñ de mōte abscissus est lapis sine manibus ⁊ percussit statuā ꝛc.quia feroces ⁊ indurate mētes potius corrigit inspiratio diuina qꝫ corrigat flagella ḥūana. Est ergo lapis abscissus sine manibꝰ timor diuinitus inspiratꝰ.in cuius ictu statua deijcit.i.mōstruosa vita peccatoris destruit. Vnde p cussio statue ⁊ cōminutio compunctio cordis est ꝓtritio ⁊ humiliatio.⁊ in pedibꝰ.i. in inferioribꝰ statua concutit qñ mens elata atqꝫ puersa p spiritum timoris domini ad inigratis ⁊ infirmitatis sue ꝓsideratione reuerberat.⁊ postꝙ ferrū pcutit cetera pterunt. Tunc ꝓtrita sunt inquit pariter ferrū.te.es.ar.⁊ au.ꝛc. Vnde qꝫ totꝰ boni fundamentuꝫ ē humilitas pꝰ erubescim⁹ vera mala ꝙ ficta bona. nouissime ēt vera bona cū sint imperfecta ⁊ incōsūmata. In ferri itaqꝫ ꝓtritione bonā⁹ mala q̄ per iniquitatē cōmisimus. In testa autez illa q̄ per infirmitatē cōtraximus. Eris āt cōtritio est simulati boni reprobatio.in argenteis mēbris hoc displicet. nō

UNIVERSIDAD DE MURCIA

q̄ sunt bona. sz q̄ nō sunt optima. In aureo ät ope solū hoc est reprehēsibile. q̄ optimi opis ichoatio vsq; ad dñm finis terminum nō pducit. In argenti tñ q̄ cōtritione boni opis imperfectio. in auri vero confractione arguit optimi operis intermissio. Sequitur z redacta quasi in fauillam estiue aree. Per estiuū tēpus feruor spiritus. per aream spiritualis prudētia significatur fauille nigredo verecūdie ē cōfusio. Vas fauillas adhuc in conscientia tolleramus quamdiu ō preteritis culpis ꝓfusi vel suspecti sumus. Vnde peccata i fauillā vertunt. q̄ erubescim⁹ in quibus delectari ꝓsueuimus. Sed flante vēto fauille tollūt cuz p spiritum sancti aspirationez reatus nostri formido omnis atq; substitio absorbetur ps. Proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea. Sic peccata ꝓphete erant in fauillā redacta quādo dicebat. Tota die verecūdia mea contra me est. z confusio faciei mee cooperuit me. sed quasi a vento rapta cū dicebat. regratiādo z exultando. Benedic anima mea domino z omnia q̄ intra me sūt nomini sancto eius. Sz raptis fauillis nullus eis locus inuenit. q̄ post impetratam veniaz mens contra similium corruptionum detrimēta insupabilis redditur q̄ ad similē corruptelā nec sensus decipi. nec affectus potest corrūpi. Sed nota q̄ lapis cōminens statuā crescit i mōtē magnū z eminentez q̄ charitas per augmēta ꝓficiens elevat ad ꝓfidētie immensitatem de qua dicitur in. ps. Qui cōfidunt in domino sicut mōs sion rē. ¶ Item vite spiritualis varietas describit in illa arbore quā somniauit idē nabuchodonosor. de qua dr. Daniēl. Videbā z ecce arbor i medio tre. z altitudo ei⁹ nimia. magna arbor z fort; erat z ꝓceritas ei⁹ ptinēs celū aspectus ei⁹ erat vsq; ad terminos vniuerse terre. folia ei⁹ pulcherrima z fruct⁹ ei⁹ nim⁹ z esca vniuersor in ea subter eā habitabant animalia z bestie. z in ramis eius cōuersabantur volucres celi z ex ea vescebat omnis caro. Videb ā i visione capitis mei sup stratū meū z ecce vigil z sanct⁹ de celo descēdit z clamauit fortiter. z sic ait. Succidite arborē z ꝑcidite ramos ei⁹ z excutite folia ei⁹ z dispergite fructus eius z fugiant bestie que subter eam sunt z volucres de ramis eius. Verūtamē germen radicum eius in terra finite z alligent vinculo ferreo z ereo in herbis que foris sūt. z rore celi tingat. z cū feris pars eius i herba terre. Cor ei⁹ ab humano cōmutetur z cor fere det ei z septē tempora mutent super eum. In sententia vigilum decretū est z sermo sanctorum z petitio donec cognoscant viuētes quoniā dominat excels⁹ in regno hominū. z cuicūq; voluerit dabit illud z humilimuz hominē cōstituet super eum. Hoc somniū vidi ego nabuchodonosor. Describit i somnio hoc vita spūalis triplicter. ¶ Primo quantū ad statū gratie. Ecce arbor rē. ¶ Secundo quātū ad lapsum culpe. Et ecce vigil rē. ¶ Tertio quantū ad remedium penitentie. Deruntamē germen rē. Quantum ergo ad primū nota q̄ hec arbor magna ē anima existens in gratia. z ipsa magnitudo arboris est imēsum robur vtutis. magna arbor ē. g fortia opa facit. In medio quoq; terre q: inima bona desiderat. altitudo nimia q: de sublimibus subtilit sentit. Hec est arbor magna ad bona agenda: fortis ad mala tolerāda. procera ad sublimia cōtēplanda. Vnde proceritas ei⁹ celum tangebat q: inuestigationis ei⁹ subtilitas celestia penetrabat. magna ergo i actionib⁹ fortis in tribulationib⁹. sublimis i inuestigationibus. vel altitudo nimia inuestigatio ē ꝓsumptuosa que ē causa succisionis aspect⁹ eius. i. fame seu nominis celebritas vsq; ad terminos vniuerse terre vta bonis dilligat. z a malis timeatur. Ergo i arbore notat virtus. in aspectu vtutū notitia. vel aspect⁹ vsq; ad termios vniuerse terre patet. q̄ ꝓpue virtutis experientia. nec in magnis nec in minimis latet. folia ei⁹ pulcherima z fruct⁹ eius nimus. i foliis verba. in fructu sciētia. in esu doctrina. nam esca vniuersor in ea. Folia itaq; pulcherima sūt verba discreta. Fruct⁹ copios⁹ sensus eruditus multiplex intelle

etus. Esca vniuersoꝝ plena eruditio omnium: discreta admonitio singulorum. Foliis enim fructus vestitur: et verbis compositis sententia ornatur. Fructus bonus sapit et pascit et scientia spiritualis per sacram admonitionē suauiter reficit: foliis abūdabat Job dicens. Qui me inquit audiebant expectabant &c. Fructu autem sapiēs ille qui dicebat. Mihi autem dedit omnium que sunt scientiā &c. Sapiē. vij. Escaꝝ vniuersis dabat qui dicebat grecꝫ ac barbarꝫ sapientibꝰ et insipientibꝰ debitor sū. Ro. i. Dē fructꝰ nimꝰ scia curiosa. Eccl. iij. In rebus superuacuis noli scrutari multiplicit: subter eam habitabant animalia et bestie &c. Per aialia intellige mentes voluptati deditas. Per bestias mētes iracūdas. Per volucres accipe spirituales bonorum studiorum et sanctoꝝ desideriorū alis ad celestia volantes: subter eaꝫ ergo habitabāt animalia et bestie eo qō hmōi mentes per concupiscentiam et iracundiam dissolute iuste quidem premi debēt rigore disciplinę. Sed in ramis superioribus conuersabantur volucres celi. eo qꝫ viri contemplatiui celestibus desideriis accēsi merito debēt et auctoritate erigi et digno honore sublimari. et ex illa vescebatur omnis caro. Ex illo ois caro vescit: cuius vtutuꝫ exemplo oēs edificant: cuius ꝓsolationibus oēs fouent cuius bñficijs oēs recreātur: cuiꝰ consilijs oēs roborant et doctrina reficiunt. Vel per volucres intelliguntur subtiles cogitationes. p aialia et bestias carnales affectiones. Per arborē ergo vt dictum est accipim⁹ robur fortitudis: p ramos opa et exercitia vtutis ex qb⁹ ramis meritoꝝ bonoꝝ fructus tpe suo colligimus: rami ergo volatilia celi suscipiunt: qꝫ. s. bōa opa ad sublimes cogitatiōes deducūt: sed subt aialia et bestie hitant quia carnis ipetꝰ deoꝝ suꝫ pmūt Apo. i. Cor. ix. Castigo coꝝ pꝰ meū: et in seruitutē redigo ne forte cū ali. pre. ipse repro. effi. Debent ergo anes p tpe ad celestia eleuari. et in eē noꝝ cōtemplatiōe suspēdi et iter pꝰ sublimes volatꝰ ad arboris sue ramos reuerti ibiqꝫ imorari cogitabōes cordis ad morum operūqꝫ suoꝝ cōsideratōes frequenter reuocare: et eoꝝ circūspectōi frequēti⁹ insistere. ¶ Scdo agit de vita spūali q̄tus ad lapsum culpe cū dicit. Ecce vigil. i. angelus. Angeli. n. vigiles sūt: qꝫ ad nostraꝫ custodiā et ptectionē impigre iniūctū: qb⁹ somnus erroris et obliuiōis circa nostraꝫ custodiā nunq̄ subrepit. Et sanctꝰ vt itelligak angelus bonus non malus de celo descendit qꝫ hmōi sententiā de celo cognouit: et in terra disposuit. Hoc. n. ē angelos de celo descendere q̄ in fūmis discunt in terra disponere. Et cla. foꝝ. et sic ait ꝑc. ar. Boni angeli bona per seipsos facūt: mala aūt ꝑ malos fieri pmittunt. Dū angelꝰ h qꝫ rectitudis statum subuertere malus esse cognouit arborē ꝑcidere noluit. Perūtamē: qꝫ h vni⁹ meritū vel vniuersitatis bonū exigere cognouit fieri permisit. Vnde q̄ dicit arborē ꝑcidite: pmissionem intelligenō ꝑceptionē. Vnde nō est per hoc spiritibus malis obedientia iniuncta: sed licētia idulta. Et dicit q̄ fortit̄ clamauit vt notet distātia inter voluntatē sine intētionē spūs boni et mali: qꝫ nos fortit̄ clamamus cū longe positis aliqd innotescere volum⁹. Sed ex his accipe: qꝫ non pūt nos mali angeli ꝑ sua voluntate nisi accepta licētia qua pmittantur ꝓturbare: alias aūt nemo posset eoꝝ ipetū tolerare. Nam arborē succidere potuissent et voluissent: et tñ nō nisi pmissi succiderūt: qꝫ fine dei pmissiōe nil faciūt. Si nisi arbor ista nimis alta fuisset et de sua vtute intumuisset sententiā succisiōis nō accepisset Arbor itaqꝫ succidit qñ constantie virtꝰ tentationibus paulatim attenuatur: eandemqꝫ funditus tollitur. ꝑs. Dereliquit me virtus mea. Succisa arbore rami ꝓciduntur: quia virtute animi deficiente bona opera paulatim subtrahuntur. Arbor succiditur et rami ꝓcidunturquando virtus in occulto et virtutis opus defecit in aperto. Prius igitur subtrahitur virtꝰ animi postmodū autem subtrahit etiam facultas et occasio bene opandi: Et succisa arbore arboris ramisqꝫ ꝓcisis folia excutiuntur: et fructus dispergitur:

qz deficiente virtutum ꝓpositō z vtū exercitio: ꝓius gratia bene loquēdi tollitur tandem etiā gratia recte intelligēdi subtrahit. Et recte postꝫ deficit studium bone operatiōis subtrahit facundia sermonis: qz scandalizare magis ꝙ edificare audientes pōt ois castigatio vel exortatio deprauati predicatoris. Folioruꝫ ergo gratia exceritur: quādo ex suspitione ꝓius habita facūdia loquēdi vel auctoritas amittit. Fructus dispergit quando eius doctrina contēnitur que ꝙuis per sensus consilij vtilis forsitā videatur per prauū tamē vite exemplū facile conculcatur. Fructus dispgitur quando importuna variaꝫ cōcupiscētiaruꝫ incursiōe studium meditatiōis dissipat: z subtilitas inuestigādiqz facultas cogitationum euagatione confundit. ¶ Sequitur fugiant bestie que sub ea sunt. Hoc fit quādo amissis virtutū ramis z fructu cōsilij z honestate vite z auctoritate doctrine subiecti eius ipsi⁹ obediētiā detractāt: z carnales quiqz eius magisteriuꝫ ꝓtēnūt: volucres quoqz celi de ramis eius fugūt: qz ēt spirituales viri cōsortiū eius declināt z infamiā horrescūt. ps. Elongasti a me amicuꝫ z primū z notos meos a miseria. Vel sub ter habitantes bestie fugiunt cum vigore animi tētationibus exhausto iam nō valet mens carnales impetus cohibere vel quelibet irratiōabilia desideria sub rationis magisterio coercere. Auium quoque habitationem amittimus cū sublimium inuestigationum iocunda spectacula fantasmatum occursiōe turbati exercere nō valemus. Vel in ramis suis inhabitantes volucres celi arbor amittit: cum meditationes suas circa assuetam morum suoꝝ circumspectionem exercere iam nequit. Contubernia talium volucrum nos amisisse sepius dolem⁹ cū cogitatōes nostras ab inepta euagatione restringere non valemus. ¶ Tertio describitur vita spūalis quantum ad remediū penitentie vel diuine misericordie. Magna. n. est admiratō ne dignum ꝙ diuina miseratio nec tales homines sepe funditus delerit nec post talem lapsum tangꝫ ruinā penit⁹ destituit sed adhuc tales sepe ad correctionē expectat z ad penitentiā reseruat. Vnde subdit. Verūtamen germen eius radicū sinte in terra. s. vñ possit iterū reparari: z ad pristinā pulchritudinē reformari. Tūc arbor radicitus euellit qñ post perpetrata mala in desperationem precipitat. Quasi .n. radices suas arbor amittit: qñ oēs correptionē pdit z in desperatōez cadit: ergo ꝛ est huius arboris germē radicū p⁹ runam remāere quēlibet post peccati lapsū penitentie, ꝓpositū hꝫe z penitētie fructu de diuina pietate sperare: sed aliqñ post multa z maxima z diuturna mala aliqui spem vel ꝓpositū resipiscēdi amittūt. vñ de subdit. Alligēt vinculo ferreo z ereo in herbis que foris sūt. Vinculū ferreū ē puersitaꝫ idomabilis cōsuetudō. In ferro nota audaciā: in ere ptinaciā: i herbis bona infima z terrena. Quasi ergo in vinculo ferreo z herbis terre mens depraua ta alligat qñ carnalū voluptatuꝫ amore ex praua cōsuetudine obdurat. Ferrū. n. qō cetera metalla domat audacia est que neminē formidat. Vnde qñ mens suis desiderijs audacter z ptinaciter insistit qua si vinculo ferreo z ereo ligata existit: z rore celi pfundit. i. per subtiles suggestiōes diaboli erroribus imbuit. Nam ex cōtumeliarū suaꝝ exhalatiōe tantā incurrit caliginē erroꝝ vt ei bonū malū z malus bonū videat: ergo qui in herbis terre foris ligat rore celi pfundit qz post deprauationē moꝝ sensus deprauat z multis erroꝝ⁹ fascinat z implicat. Sequitur z cū feris ps ei⁹ in herba terre. Fere terre sunt homines crudeles. Vnde fere a ferocitate dr: herbe terre sunt oblectamēta vite. Vnde cū feris est ps ei⁹: qñ id qō non pōt per industriā satagit p violentiā z rapinā. cor ab hūano cōmutat qñ nulla cōpassione mouet vel humanitate. ¶ Item cor fere accipit qñ sponte seuit: z gratis i aptā malitiā erūpit. ¶ Notādū est āt qz ō hmōi sōnijs q̄ de arboribꝰ apparēt in hōibus sōnioꝝ interpres dicūt ꝙ aliō signāt rōne situū: aliō rōne ptiū. aliud rōne fru-

quum. De situ aũt arboꝝ exemplũ adducitur: qz si qs viderit per somnũ arboresortas in mari aut petra aut alijs locis q̃ non recipiũt arborũ germinationẽ virosq; incõsuetoꝝ habituũ in loca illa ttraturos prestolet ꝑ rõnes multitudinũ arborũ. De ꝓtibus quoq; arboꝝ exemplũ adducũt dicẽtes: q̃ somnia q̃ de arboꝛib⁹ apparent ad hoiũ cõditiões referunt qz robur trunci qõ in altũ porrigit vt dicunt oratione signat. Spites aũt siue rami ad folia referũtur: fructus aũt referunt ad fẽ. Jẽ vel diuitias: ſz folia ad sensus. Mã in somnio folia que benevidenſ virere ⁊ bene nutriri rectitudinẽ sensus significant languida vo labẽtia succoq; destituta sensus ꝓtendũt imbecillitatẽ. De fructib⁹ aũt dicũt q̃ aliud repꝛesentãt rõne saporis: aliud rõne tẽpis aliud rõne arboris. Quantũ. n. ad saporẽ dicũt q̃ oẽs fruct⁹ acerbi ⁊ stiptici in somnio visi referũtur ad malũ cuentũ. Dñi si alicui videatur in sõnio q̃ colligat ex palmeto fructũ acerbũ tribulabit ⁊ cruciabit ꝑm rõnes excerpti fruct⁹: eo q̃ stiptic⁹ sit. Jtẽ si qs arborẽ olive cõplex⁹ fruct⁹ excerpserit a viro hilari ac miti amaritudinẽ ⁊ tribulatõnẽ accipiet eo q̃ fruct⁹ stiptic⁹ sit. Ecõtra aũt fruct⁹ dulces ⁊ suaues ad bonũ referũtur euẽtũ. Dñi si cui in sõnio videat q̃ ex palmeto excerpat fruct⁹ maturos adipiſcet aux ⁊ diuitias ꝑm rõnes excerptiõis. Si aũt de theca seminis accepit fructus palmaꝝ inueniet gaudiũ apud filiũ nobilis mulieris. Jtẽ si qs se cõspicat⁹ fuerit nucẽ cõcutere ⁊ accipere ò fructu eius acquiret a viro sene diuitias cum labore quas ille nouiter possederat. De tpe vo fructuũ dicũt q̃ aliud repꝛesentãt fruct⁹ in tpe suo viũ q̃ faciãt extra tps. Vnde referunt q̃ qdam veniẽs ad somnioꝝ magnũ interpꝛetẽ q dictus est Seriz interrogauit eum multis astãtib⁹ dicens. Vidi q̃ somniũ q̃ in arborẽ ascendẽs q̃ dict⁹ vericolea cõmedebã de fructu eius. Qui respondit a diuite viro beneficiũ adipiſcer ⁊ iterũ p⁹ dies multos venit aliuꝰ multis astãtib⁹ ⁊ eandẽ questionẽ ꝓposuit dicẽs Ascendi arborem q̃ dr̃ vericolea ⁊ comẽdi de fructu ei⁹. ⁊ ait Serim tribulatio expectat te cũ tortura. Et mirati q̃ aderant quõ eiusdez somniũ diuersa cẽt interꝓtatõ Et rñdit ꝓio interrogãte tpl fructuũ erat Secundo interrogãte fructus abierant ideoq; ꝑmutatum est iudiciũ. Et percontantes inuenerunt in vtrisq; vt dixerat i terpres. Ratione vo arboꝛis variatur ⁊ mutatur significatio: qz si quis videat q̃ volens colligere mala punica adheserit vestis eius truncus ipsius arboris scisaq; fuerit significat q̃ cum viro locuplete cõtẽdet. Et si post cõplicationẽ ramũ ruperit victoria poticꝛ. Hec dicũt. somniorum interpretes. q̃ qz naturalis rõis fundamẽtum non videnſ hẽre plus a plerisq; ꝑuidẽtibus fabulosa reputantur quã vera. Jtem vita hois variatur secundũ statum nature ⁊ culpe ⁊ penitentie. ⁊ hec varietas ostendit Actuũ. x. in visione petri Dicit. n. ibi q̃ petrus vidit vas quodam velut linteũ magnũ quattuoꝛ inicijs submitti de celo in terrã in quo erant omnia quadrupedia ⁊ serpẽtia terre. ⁊ volatilia celi: ⁊ facta est vox ad eum. surge petre occide ⁊ manduca: ait autẽ petrus. Absit a me domine: qz nunq̃ manducaui omne cõmune ⁊ imundum. ⁊ iterum vox scõo ad cũ. Qõ deus purificauit tu ne cõmune dixeris: Hoc aũt factũ est per ter. ⁊ statim receptũ est vas in celum. Jtem Primo ꝟ describitur vita hois quantum ad statuꝫ nature. qz homo maxime ex ꝑte anime ẽ velut quoddã vas magnũ capax quodã modo omnium. Vñ ꝑbs dicit q̃ anima ẽ quodãmodo omnia. Omnia. n. capit per sensum vel intellectum imo est quodam modo capax dei. vnde nihil minus deo eam implere põt. Sed est homo quasi linteum ꝓpter mortalitatem carnis quia linteis mortuoꝝ corpora hactenus inuolebanꝫ. Jtẽ quattuoꝛ inicijs submissuꝫ i. quattuoꝛ elemẽtis cõpositũ. Sed ò celo in terrã submittit: qz de celo spiritus: caro vo de tera originatur. Vnde homo ò celo in terrã submittitur cum spirit⁹ carni vnit. Vel describitur homo quantum

ad lapsum culpe. ex eo ꝙ vas sumittebat de celo in terrā. i. de gratia in culpā: vl de celo in terrā peccato. submittit qꝝ dimisso spū carnē segtur: ꝛ ideo sūt in eo ḡdu pedia. i. peccatū luxurie: qꝝ peccatū carnis quasi ḡttuor pedib⁹ gradit qꝝ. i. quattuor actibus siue gradib⁹ pficitur. i. suggestione delectatione ꝛ sensu ꝛ ope. ¶ Jte spenees qui terre inherēt vētre. i. peccata auaritie qb⁹ rebus terrenis inherem⁹ mēte.

¶ Jtem volatilia q̄ in altū volant ꝓ q̄ significant appetit⁹ siue peccata superbie. ¶ Tertio describitur status pnie: qꝝ facta ē vox ad eum surge. i. a peccatis auaritie que infima petit. Occide delectationes luxurie que in carne viuit. māduca. i. cōtere appetitus superbie q̄ ꝑterue se erigit. Sz qꝝ superbus iustus q̄qz tactāter se commendat ꝛ despicit ceteros ꝛ cōiungi renuit humili penitēti sicut phariseus ꝙ dicebat. Non sum sicut hic publicanus: subdit. Munḡ manducauit oē cōe ꝛ immundū. Sz ꝫ tactia repulit cū dicit. Qđ deus purificauit. i. p penitentiā tu ne cōe. i. immundū dixeris. Nam penitētia oēm immundū purificat. Sed pnia necessaria ē tripliciter. i. in corde ꝓ ctritione. in ore ꝙ cfessione. in ope ꝙ satisfactione. Et tō addit ꝙ ꝫ factū est per ter. Et talis pnia ēt in celo acceptatur ꝛ approbatur. Vnde subinfert ꝙ statī receptū est vas in celū. Vel hoc dicit quia talis pnia ianuā celi aperit ꝛ ip̄z penitētē i celestē gloriā mirabiliter introducit. ¶ Ca. xxxv.

Jrtutes principales sūt septē qb⁹ septē vitia opponunt ꝙ patet ex somnio pharaonis ꝙ hētur gen. xli. vbi dicit. ꝙ pharao dormiuit ꝛ vidit somniū. septē spice pullulabant in culmo vno. plene atq; formose. Alie quoq; totidē spice tenues ꝛ p cuse vredine oriebant deuorātes omnes pulchritudinē. Per septē aūt spicas plenas possunt intelligi septē vtutes.

¶ Primo ꝓpter numerū: qꝝ septē erant spice. ꝛ septē sunt vtutes aie principales ad q̄s cetere reducūt. i. tres theologice vt fides spes ꝛ charitas. Et ḡttuor cardinales vt iusticia tēperātia fortitudo ꝛ prudētia. Nam fide ordinat rōnalis. spe ꝛ fortatur irascibilis charitate ordinat ꝛ cupiscibilis tēperātia gubernat corp⁹. iusticia regitur mūdus. fortitudie vincit diabol⁹. prudentia dirigit ꝛ perficit oē op⁹. Est enim prudēntia ꝺm ꝓbm recta ratio agibilium.

¶ Scōo ꝓpter exēplū. qꝝ recte assimilant spicis q̄ dicūtur spice a quibusdā spiculis qb⁹ sūt minute exteri⁹. Sic ēt quelibet vtus habet spicula sua ꝛ tela quib⁹ defēdit se. Mā fides habz spicula miraculoz. spes spicula orationuz. charitas spicula eterno finaruz: iustitia spicula supplicioꝝ siue punitionū. tēpantia spicula tentationuz fortitudo spicula premioꝝ quia cōsideratio premij minuit vis flagelli. prudēna autez spicula habet vbiorum. quia verba sapientiuz quasi stimuli. ¶ Tertio ꝓpter fundamētuz siue principiū qꝝ pullulabāt in culmo vno. Jste culmus a quo omnes vtutes oriuntur. ꝛ in quo fundant ꝛ vniuntur est gratia dei. Vnde sicut omnes potētie aie oriūt ab ei⁹ cētia ita oēs virtutes oriūt a gra. ¶ Quarto rōne ꝓtēti qꝝ erāt plene. Plene. n. vtutes sunt granis ꝛ seminib⁹ meritoz ex qb⁹ ēt suscipiunt fructus ꝑmioz. ¶ Quinto pp aspectū qꝝ formose. i. pulcre i aspectu. sic vtutes reddūt vitā hois pulcrā ꝛ gratā ad imitādū. Per septē aūt spicas tenues intelligūt septē vitia capitalia ex qb⁹ cetera vitia oriuntur.

¶ Primo pp numerū qꝝ totidem erāt sic spice plene scz septē. Et silr principalia vitia septē sunt. scz superbia: auaritia: gula: luxuria. ira: inuidia. ꝛ accidia. Superbia q̄rit excellētias. Auaritia q̄rit diuitias. Gula expetit delitias. Luxuria querit delectari. ira vult vindicare. Jnuidia contristat ꝓ spa. i. aliena. Accidia fugit laboriosa. ¶ Secundo pp exēplū qꝝ assimilat spicis. i. q̄ dicuntur a spiculis punctionum. qꝝ scz conscientiā pūgūt. Ro. ij. Tribulatio ꝛ angustia in oēz aiam operātis malū: tribulatio. i. pene ꝛ āgustia ꝛ scie. ¶ Tertio pp defectū qꝝ tenues erāt. Carēt enim vitia pinguedine gre plenitudine iusticie ꝛ fructu mercedis eterne. ¶ Quarto pp incēdū qꝝ per

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cusse vrednie. i. flammatibe suggestiois diabolice. Ipse n. diabolus est' ventus vrēs virtutes vastās ⁊ vitia inflāmās Job. xxvi. Tollet eū vētus vrēs. ¶ Quinto pp ea fecerū q: deuorabāt oēm p̄uoꝝ pulchritudinē q: sc̄z vitia dissipāt oēm pulchritudinē virtutū. Mā pulchritudinē fidei vastat auaritia q̄ est idolox̄ seruitus pulchritudinē spei vastat accidia q̄ dum laboꝛes refugit quasi euacuat spē mercedis. pulchritudinē charitatis destruit iuidia. pulchritudinē iustitie supbia. pulchritudinē tēperantie deuorat gula. pulchritudinem p̄udētie ira. pulchritudinē fortitudinis luxuria. ¶ Itē quattuoꝛ virtutes cardinales assimilant quattuoꝛ fabris q̄ describūtur in visione vt hētur Zacha. i. vbi dixit Vidi ⁊ ecce quattuoꝛ cornua ⁊ dixit angelus: hi sunt cornua q̄ vētilauerunt iudā ⁊ israel ⁊ hierusalē. Et ondit mihi dñs ēt tuoꝛ fabros ⁊ ait angelus venerūt isti vt deiciāt cornua. ¶ Quattuoꝛ ergo cornua p̄m glosam sunt quattuoꝛ passiones aiam impugnātes ⁊ p̄turbātes sc̄z timoꝛ amoꝛ dolor ⁊ gaudiū: his cornibus vētilant ⁊ dissipant iudā. i. penitētiū cōfessio. ⁊ israel .i. contēplantiū speculatio ⁊ hierusalē. i. actiuoꝝ pacifica cōuersatio. Mā iuda confessio israel deū videns hierusalem pacifica interpretat. Sz contra hec cornua. i. vitia quattuoꝛ fabri quasi quattuoꝛ bōi medici nō cerunnt a ꝓpheta. sed ondunt a deo. s. quattuoꝛ virtutes vt p̄udētia iustitia fortitudo ⁊ tēperantia: he enī virtutes edificant q̄q̄d vitia destruūt. Vñ fortitudo deiecit cornu timoꝛis iustitia cornu iordinati amoꝛis: p̄udētia cornu doloꝛis ⁊ tēperantia cornu gaudij ⁊ delectatiōis. ꝑs. Cornua peccatoꝝ confringam.

¶ Capitulum. xxvi.

Christus vocatur leo in visiōe beati Joānis q̄ habet Apo. v. Vbi vn' de senioribus q̄ in visiōe appebat dixit. Ecce vicit leo de tribu iuda radix dauid aperire libꝝ ⁊ soluere septē signacula eius. Vbi ꝑmo expressit christi ꝑsentiā cum dicit. Ecce Isa. xxv. dicet in illa die. Ecce de⁹ noster expectamus eum. Est enī ecce aduerbium demōstrandi. Vnde ecce vicit quasi visibilis est q̄ vicit. scōo expressit christi victoriā q: vicit sc̄z mundū cōtēnendo. Jo. xvi. Cōfidite ego vici mundū. ¶ Itez vicit diabolū eiciēdo Job. xij. Nūc p̄nceps huius mundi eijcietur foras. ¶ Itē vicit carnē crucifigēdo Apo. Ro. vi. Vetus hō noster simul crucifixus ē vt destruat corpus peccati. ¶ Tertio expressit ei⁹ potētiā q: leo. Christus. n. fuit vt leo in natiuitate. Dicit. n. q̄ leo cauda delet vestigia sua vt nō cōprehēdat. Sic xp̄s cauda humanitat̄ vestigia deitatis abscōdit ne diabolus eū inueniret Isa. xi. Leo quasi bos palcas cōmedet. i. fragilitates ⁊ humilitates nr̄e humanitatis assumet vt diabolo suā diuinitatē ascōdat. ¶ Itē fuit vt leo in ꝑdicatione quia audacter ⁊ sine humano timoꝛe arguebat maioꝛes Osee. xi. q̄s leo rugiet q: ipse rugiet ⁊ formidabunt filij maris. ¶ Item fuit vt le o in passione: quia tunc diabolum ꝑprie vicit ⁊ q̄dam ō manu eius tulit Reg. xiij. Catulus leonis iuda ad ꝓdaꝝ ascēdisti fili mi regescēs accubuisti vt leo. ¶ Itē vt leo fuit in rsurrectione: q: mortuus tertia die virtute patris quasi virtute vocis eius suscitat⁹ fuit Numeri. xxvi. Accubans dormiuit vt leo. ⁊ quasi leena quam suscitare nullus audebit. ¶ Item leo erit in iudicio q̄do emittet rugitum terribilem Amos. iij. Leo rugiet quis non timebit. Quarto expressit christi ꝓsapiam: quia de tribu iuda supple natus ꝛdichee. v. Et tu bethleem ephrata paruula es in milibus iuda ex te mihi egredietur qui sit dominator in israel. Et ex hoc excluditur error illoꝝ qui dicunt q̄ christus non assumpserit carnem de virgine sed de ethere fecit sibi corpus. ⁊ sic transfudit se in' vterum virginis. Vnde dicunt quod christus natus ē ō virgine sed non factus de virgine contra quos dicit Apo. Gal. iiij. At vbi venit plenitudo temꝑis misit deus filium suum factum ex' muliere factū sub lege. Sequit radix dauid glo. i. ꝓcedēs a

dauid vel fundamẽtuz dauid imo vtrũqz
procedẽs a dauid quo ad hũanitatẽ Isa.
xi. Egredietur vga de radice iesse. funda-
mentum dauid quo ad diuinitatẽ q̃ ẽ ra-
dix ⁊ principium omniuz Joh.j. Omnia
ipsum facta sunt Apoca.xxij. Ego sum
radix ⁊ genus dauid stella splẽdida ⁊ ma-
tutina. ¶ Quinto expressit xpi efficatiam
scz aperire librum ⁊ soluere septẽ signacu-
la eius quasi dicat. In hoc q̃ vicit librum
aperuit ⁊ diuinã dispositionẽ impleuit. i.
genus humanũ redemit. Et septẽ signacu
la soluit. i. occulta mysteria declarauit. Di
cit aũt apuisse septẽ signacula. qz septem
xps in se mãifestauit nre redẽptiõis sacra
mẽta in lege figurata ⁊ a prophetꝫ pdicta.
¶ Primũ fuit ꝛceptio sine incarnatio q̃
fuit figurata in ꝛceptiõe Isaac Gẽ.xxij.
⁊ pphetata Isa. viij. Accessi ad pphetissã ⁊
ꝛcepit filiũ. ¶ Scõm ẽ ei⁹ natiuitas q̃ fuit
figurata in natiuitate Isaac Gẽ.xxvij.⁊
pphetata Isa.ix. Ecce vgo ꝛcipiet ⁊ pari
et filiũ. Vtrũqz figuratũ fuit Mu.xvj. in vga aarõ q̃ nocte vna frõduit florzuit ⁊ fru-
ctũ fecit. ¶ Tertiũ ẽ passio q̃ figurata fuit
in morte abel Gẽ.iiij.⁊ in immolatõe vitu
le ruke Mu.xix.⁊ agm Exo.ij.⁊ pphetata
Isa.liij. Sicẽ ouis ad occisionẽ ducẽt liẽ.
xvj. Ego q̃si agn⁹ mãsuet⁹ q̃ portat ad vi
ctimã. ¶ Quartũ ẽ descẽsus ad inferos q̃
fuit figurat⁹ i sansone q̃ tulit portas gaze.
Jud.xvi.⁊ pphetat⁹ Zacha.ix. Tu aũt in
sanguine testi eduxisti victos de loco car
ceris ꝛc. ¶ Quitũ est resurrectio q̃ figura
ta fuit in resuscitatõe filij mulier] sarepte
ne.iij. Regũ.xvij. pphata Osee.vi. Viuifica
bit nos post duos dies ⁊ i die ẽtia suscita-
bit nos. ¶ Sextũ ẽ ascẽsio q̃ figurata fuit
in trãslatiõe Enoch Gẽ.v.⁊ in raptu he
lie.iiij. Reg.ij.⁊ pphata Isa.lxiij. Quis est
iste q̃ venit de edom ps. ascẽdit de⁹ in iu-
bilo ꝛc. ¶ Septimũ est aduẽt⁹ ad iudiciũ:
q̃ figurat⁹ fuit i arcu celesti post diluuiũ p
colorẽ igneũ Gẽ.ix.⁊ pphetat⁹ ẽ Isa.iij.
Dñs ad iudiciũ veniet cũ seniorib⁹ ppli
sui. ¶ Jtẽ xpi vita assimilat illi libro: de quo
agit Apoc.x. vbi dr accipe librũ aptuz de
manu angeli stãtis supra mare ⁊ sup terrã
q̃si apt⁹ diceret. Ex vita xpi accipe eruditionẽ q̃ liber ẽ. vñ accipe librũ istũ vt eru
diaris. In ps.n. libro tot sũt lre quot vtu-
tes: hũilitas.n. est vna lra. patiẽtia est alta
charitas alta: ⁊ sic de alijs: q̃s. s. lras ipse-
met xps scripsit i se Job.xxxi. Librũ scri-
bat ipse q̃ iudicat. i. filiꝰ cui pater oẽ iudi
ciũ dedit. Joh. v. Ad exẽplar igit hui⁹ li-
bri scribere quilibet suũ dz: qz ꝟ est exem-
plar verax. Vnde in iudicio oibus apert⁹
ostẽdet vt videant oẽs in eo falsitates li-
broꝝ suoꝝ Apo.xx. Liber qui est vite ap
tus est: ⁊ iudicati sũt mortui ex his q̃ scri-
pta erãt in libro. ¶ Jtẽ para te ad lectiõ-
nem: qz liber iste apert⁹ est: ⁊ iõ dixit librũ
apertũ. Hic liber fuit clausus in armario
veteri virginalis in icarnatione tractus in
de in natiuitate sed apert⁹ fuit in passiõe.
Jbi.n. christus clauis ferreis habuit aper
tas manus vt erudiret nos de agendis.
¶ Jtẽ lãcea habuit apertum latus vbi est
cor vt erudiret nos de credẽdis. Mã cor
de credit ad iusticiã. vel de diligẽdis Lu-
ce.x. Diliges dñm deum tuũ ex toto cor-
de tuo. ¶ Jtẽ apertos pedes vt erudiret
nos de appetendis qz pedes anime sunt
eius affect⁹. ¶ Jtẽ ad operis imitationez
qz liber ille de manu angeli accipiendus
est. Angelus est pdicator qui nõ tam ver-
bo q̃ exẽplo annũciat vitaz christi. Vnde
talis librũ istũ idest vitaz hz in manu. i. in
operis imitatione. Qui ergo talis predi-
catoris sequit exemplum recte de manu
angeli librũ accipere dicitur. Vnde terre-
stris angelus paulus librũ istum accipere
de manu nos hortatur dicens. Imitato-
res mei estote: sicut ⁊ ego christi. Ergo li-
brum accipe de manu angeli. i. exemplum
tene boni magistri qui facit ⁊ docet opera
christi. Talis magister est qui mare ⁊ ter-
ram pedib⁹ calcat. i. aduersa ⁊ prosperat.
supat. Vñ dicit stãtis supra mare ⁊ sup ter
ram. Per mare.n. aduersa: prospera vero
per terram intelligantur.

¶ Finis libri septimi.

¶ Incipit prologus libri octaui in quo cõmentur exempla de legibus.i. de iure canonico ⁊ ciuili.

Legum conditores iusta decernunt. Pro. viij. ⁊ liberus arbitrium hois ex quo opera humana prouenunt non est determinatum ad vnũ. cõtingit hoies non in suis operibus semp rõne procedẽ sed pluries errare ꝓpter qõ fuit necessariuꝫ homini hꝫe in suis actibus regulã dirigentẽ. Quã ꝙ aũt ois ratio ꝙ est primuꝫ ẽm pḃm ꝓncipium in agẽdis fit cõis mẽsura vel regula operũ humanoꝝ diuersa tñ hominuꝫ opa mediantibus diuersis habitibus ab ea regulant. Nam opa humana extrinseca ꝙ ad vitam ipsius hois ptinẽt corpora lem regulant a rõne humana arte mediãte. Vnde in primo methaphiice dr ꝙ hominũ genus arte ⁊ rõne viuit: ⁊ est ars vt diffinit pḃs in. vj. ethicoꝝ recta ratio facibiliuꝫ ⁊ vocat ipse stabilia opa ꝙ pñt ex exteriori materia fieri corpali. Ea vo hominis opa que ptinẽt ad vitã moralẽ regulant mediãte virtute. Est. n. virtus moralis habit⁹ electiu⁹ medietate ꝓsitẽs determinata rõne prout vtiq; sapiẽs determinabit: sicut eam diffinit pḃs in libro ethicoꝝ. ¶ Itẽ pḃs etiã dicit ꝙ vtus est ꝙ bonũ facit hñtẽ ⁊ opus eius bonũ reddit Cetera illa hominũ opa que ptinẽt ad vitam ciuilẽ ratio mẽsurat ⁊ regulat lege decernẽte. Sunt. n. ciuilia opa in qbus vn⁹ cõicat alteri in ordine ad bonũ cõe ⁊ talĩ est lex humana ꝙ bonũ cõe respicit regula ⁊ mẽsura. Vnde dicit de ea Isi. i li. ethi. ꝙ lex est nullo priuato cõmodo sed pro cõi vtilitate omniũ conscripta. Est ergo ꝟ actuũ regula lex humana ẽm quã inducitur aliqs ad agendũ vel ab agẽdo retrahitur. Sed qr talia ciuilia opa lex ẽm equitatem iustitie regulat ⁊ mensurat recte in verbis propositis dr ꝙ legum cõditores iusta decernunt. In qbus vbis nõ tñ de scribitur humanarũ legũ origo: sed ⁊ are titudo insuper ⁊ rectitudo earũ. Nam legum origo manauit ex sapia cõditorum. Coartatio vo sumitur ex violẽta precepto rum ad quorũ. s. obseruantiã ciues ꝙ penas legales coguntur qõ exprimitur in noie legum: qꝫ lex a ligando. i. cogẽdo est dicta: vnde lex coartationẽ importat sed legum rectitudo ppẽditur in iustitia decretoꝝ qr iusta decernunt. Est aũt circa primũ notãdum ꝙ legũ cõditores iustaꝝ non oẽs indifferẽter hoies esse possunt: qr cõdẽdi leges auctoritas solum cõitatis vel principi competere videtur: ꝓpter qõ Isid. dicit in libro ethi. ⁊ habetur etiaꝫ in decretis di. ij. ꝙ lex est constitutio populi in qua maiores natu cũ plebibus aliquid sanxerunt. Sũt tñ ẽm Isid. quedã leges q̃ vocantur ꝓsitutões ꝓncipum q̃ pertinẽt ad monarchiam. i. ad ciuitates vel regnũ q̃ gubernantur ⁊ regunt ab vno. Alie vo leges sunt q̃ vocant rñsa prudentum ⁊ senatus consulta: ⁊ he ptinẽt ad aristocratiam ad ꝓncipatuꝫ optimoꝝ siue optimatum. Alie quoq; sunt leges q̃ dicunt ius ptoriuꝫ. ⁊ he ptinẽt ad oligarchiã que est ꝓncipatus paucorũ diuitum ⁊ potẽtum. Alie etiã leges sunt que plebiscita vocantur: ⁊ he ptinẽt ad mocratiã que est populi ꝓncipatus. Alie isup sunt leges cões ẽs maiores natu vt dictum est cuꝫ plebibus sanxerunt: ⁊ he ad regnuꝫ optimũ ptinẽt qõ est ex supradictis cõmixtũ. Patet ergo ꝙ quate pson̄e non competit ferre legem sed solũ admonere ex eo ꝙ sua monitio ab aliquo contẽnatur: oino hꝫ vim coartatiuam quã opꝫ hꝫe lex ad hoc vt efficaciter inducat ad vtutẽ prout pḃs dicit in .x. ethicoꝝ: sed coactiuã vim hꝫ populi multitudo vel publica pson̄a ad quam ptinet penas infligere. Est aũt prout tradit pḃs in principio rethoꝛice sue vtili⁹ ⁊ meli⁹ oia ordinare lege ꝙ̃ dimittere arbitrio iudicis ꝓpter tria. primo qdem qr facilius est inuenire paucos sapientes q̃ sufficiunt ad rectas leges ponẽdas ꝙ̃ multos qui requirũntur ad iudicandum de singulis. ¶ Secundo qr illi q̃ leges ponũt

ex multo tempore considerant qō lege ferendam sit. sed iudicia de singulis factis fiūt ex casibus subito exortis. Facilius aūt ex multis consideratis pōt homo videre qd rectum sit q̄ solum ex aliquo vno facto. ¶ Tertio q⁹ legis latores iudicant in vlī ⁊ ō futuris sed hoies iudicijs presidētes iudicant de pīnibus ad que afficiunt amore vel odio vel aliqua cupiditate. ⁊ sic eoꝝ depranatur iudicium. Quia igitur iudicia iudicis que dr aiata non in multis inuenitur ⁊ quia etiam flexibilis est ideirco necessariū fuit vt in qbuscūq; est possibile lege determinaret ⁊ paucissima arbitrio hominum cōmitterentur. Sunt. n. singularia quedam q̄ lege cōprehēdi non possunt: ⁊ talia necessariū est vt iudicibus cōmittantur puta de eo qd est factum esse vel nō esse ⁊ de aliis cōsimilib⁹ his vt plūs ait ibidē. ¶ Secūdo in noie legum notanda est legis coactio cū lex a ligando dicat vt supra dictum est: q̄ ligatio vel obligatio ipsarū legum nō solum ad corporalia sed etiā ad spūalia se extendit ex eo q̄ iuste legis transgressio eos q legi subduntur nō tm ad penam obligat sed etiā ad culpam. Vnde leges humane cū iuste sint hñt viz obligandi in foro cōscie a lege eterna a q̄ derivantur: sm illud Prouer. viij. Vnde sumptū est vbū ꝓpositum p me reges regnāt ⁊ legum conditores iuste decernūt Dicunt aūt leges iuste ex fine cui ordinātur ad bonū cōe. ¶ Iterē ex auctore. s. quādo lex que lata est nō excedit potestatē ferentis. ¶ Iterē ex forma vt qñ propone sm cōstitutē proportiōis iponunt subdit̄ one ra in ordine ad bonū cōe. Cum enī vnus hō ps multitudinis sit: qlibet homo hoc ipsum qd est ⁊ qd hz est multitudinis: sicut ⁊ quelibet ps id qd est totius est. Vñ ⁊ nā vt saluet totum nonnūq̄ parti infert aliq̄d detrimentū. Vñ leges hmōi onera ꝓportionabiliter inferētes iuste censentur ⁊ obligant in foro conscie. Si aūt cōtrario aliqs presidēs leges iponeret aliquas subditis onerosas nō pūētes ad vtilitatem cōmunē iz magis ad ꝓpriā cupiditatē vel glīā: vel si vitra sibi cōmissam potestatem aliquis legē ferret aut etiam ineq̄liter onera multitudini dispensaret: etiaz si forte ad bonuz cōe ordinari videretur in oibus profecto his casibus leges iniuste essent ⁊ magis violentie q̄ leges nuncupande: q⁹ sicut Augu. dicit de libero arbitrio. Lex esse non videt q̄ iusta non fuerit. Vnde tales leges non obligāt in foro conscientie nisi forte ꝓpter vitandū scandalum aut turbationē: propter qō etiam homo dz cedē iuri suo sm illud .Matth. v. Qui te angarizauerit mille passus vade cum illo alia duo. Et q̄ vult tecuz iudicio contendē ⁊ tunicam tuā tollē dimitte ei ⁊ pallū. Sz multo fortiꝰ sunt leges iniuste: q̄ sunt cōtra bonum vel mādatuz diuinum sicut leges tyrānoruz inducentes ad idolatriam: vel qōcūq; aliud qō sit cōtra legez diuinaz. Et tales leges nullo modo est licitum seruare. Quia sicut dicitur Actuum. v. Obedire oportet deo magis q̄ hominibus. Sed de leguz rectitudine. tertio est notandum q⁹ recte leges sunt ille vt dicit Ysido. in qbus iusta ⁊ equa decernuntur. Tales aūt sunt q̄ sonant fine congruūt rationi religioni discipline ⁊ saluti. Vnde Ysido. dicit q⁹ lex erit tomne qō ratione cōstituit dūtaxat: qō religioni cōgruat: qō disciplīe conueniat: qō saluti proficiat. Hec enī est recta lex que est mensura iusta ⁊ debita regulata. ¶ Mensura autem hī est triplex. ¶ Prima. n. lex est eterna: de qua Augu. dicit in libro .ō de libero arbitrio q⁹ lex eterna est summa rō cui semp obtēperādū est. Hec aūt nihil est aliud q̄ diuine sapiētie rō sm q⁹ directiua est oiuz actuū ⁊ motionū. ¶ Secūda est lex naturalis q̄ nihil aliud est q̄ participatio legis eterne in rōnabili creatura. Vnde Ro. ij. super illud. Cū gentes q̄ ignorāt legē naturaliter q̄ legis sunt faciunt. Dicit Glosa Et si nō hñt legē scriptā. habēt tñ legem naturalē. qua q̄q; intelligit ⁊ sibi consciꝰ est: quid bonū ⁊ quid malū: de qua etiam ait ps. Signatū est sup nos lumen vultus tui dñe ⁊c. q⁹ lumen naturalis rōnis quo decernim⁹ qd sit bonū ⁊ malū quid sit iustuz ⁊ qd iniustū: quid decēs sit ⁊ quid in

decens: qō ptinet ad legem naturalem. nihil aliud est q̄ impssio diuini luminis in nobis. ¶ Tertia mensura vel regula est ipse finis legis: qz vnusquisq; rei q̄ est propter finem necesse est q̄ forma determinetur ſm proportionē ad finez sicut forma ferre talis est qualis ꝓuenit sectioni vt p3 in. ij. Phisico. x. Oportet q̄ ipsa lex suo fini cōmensuret qui est vtilitas publica siue cōmune bonum. Quia igit iusta lex huic triplici mensure concordat tria Isido. posuit scz q̄ religioni cōgruet inquātū. ſ. est proportionata legi diuine. z q̄ discipline conuenit inquātum est proportionata legi nature. Et q̄ saluti proficiāt inquātum est proportionata vtilitati humane. Dis igit de legibus generaliter ꝓlibatis: qz ias in precedētibus libris de sensibilib⁹ z imaginabilibus rebus quedā sunt introducta exēpla: restat nūc ſm ordinē a principio libri promissum aliqua de rōnabilibus rebus exēpla vel similitudines addere. Et qz rō est legis factiua z ipsaz legē ratio cōmendat vt p3 di. i. consuetudo: et Insti. de iure naturali gen. z ciuili. §. q̄ vero naturalis ratio: op3 rationabilia esse q̄ lege decernunt. Et idcirco i hoc libro octauo de decretis vel constitutiōibus legis tanq̄ de rationabilibus rebus aliquas ad nostram doctrinam adaptando moraliter simili tudines inducemus sumptas. ſ. ex variis libris tā ciuilis q̄ canonici iuris. Sciēdum enim est q̄ totū corpus iuris ciuilis comprehendit in. l. libris. Pandect. iij. Insti. xij. C. ix. Coll. auctē. nouella lumbarda z cōstituti. frederici. Corpus vō iuris canonici habetur in decretorum volumine z etiā in decretaliū libro. Maz primo quidem ex dictis sanctorū patrum: z etiaz ex legibus fuit liber decretorum cōpositus prout in ipso p3 z extra de accu. Qualiter ij. Postea vō cū multe decretales epistole extra corpus decretorū vagarētur ꝛda gister her. papiensis prepositus primā cōpilationem composuit. Sed z tēpore procedēte magister Bisebertus suam effecit aliā. z alanus demuz magister henr cōpostulanus in curia Romana morā faciens ex registro dñi Innocētij. iij. quandā compilationem extraxit que romana appellata fuit. Sed qz ibi quedā erant decretales quas ipsa romana curia minime admittebat ideo ipse idem Innocētius per manum petri bononiēsem compilationē edidit q̄ tertia vocabatur. Qua recepta magister Johānes Gallensis ex duabus dictis compilationibus Biseberti z Alani vnā cōpilauit que vocabat scda. Postmodum consilio generali celebrato per eundē innocentiū quartum tam ex constitutionibus generalis consilij q̄ de aliis decretalibus eiusdem Innocētij compilatio quarta ꝓcessit: postmodū quinta cōpilatio q̄ honorium tertiū facta fuit. Sed postmodum Grego. ix. volēs confusionem z ꝓlixitatem dictarum decretaliū amouere antiquis compilationibus abrogatis per fratrē raymundū capellanū z penitentiariū suū qui. ſ. fuit de ordine fratrū predicatorum imo eiusdē ordinis postea idem magister opus decretaliū qō modo tenetur cōposuit. Cui postea bonifacius octauus addidit sextū librum. Nos igitur in hoc presenti tractaculo ex predictis iuris vtriusq; libris aliqua licet pauca z breuia diuersis adaptanda materijs introducem⁹ exēpla ordinē in supiorib⁹ habitū in materijs z capitulis ꝓformiter ꝓsequentes.

¶ Capitulum. i.

Duersarij hominis spirituales scilicet diabolus caro z mundus assimulantur predonibus. Maz ſm iura predo dicitur aliquis trib⁹ modis. ¶ Primo enī ꝑdo dicitur quicūq; alios predatur z tales sūt qui itinerantibus auferunt bona sua. Et hoc modo demones sunt predones qui nobis viatoribus idest qui per huius mūdi itinera ad patriaz tendimus: bona que ꝓprie nra sunt scilicet spiritualia auferre contendunt. Illos enīz qui sunt in patria expoliare non possunt. sed tantum nos qui sumus in via. Job. xxiij. Nudos dimittunt homines vestimenta tollentes

quib⁹ non ē operimētuz in frigore. ¶ Secundo dr̄ predo miles qui vltra stipēdiū sibi taxatū q̄rit. Idcirco enīz militib⁹ sunt stipēdia ꝓstituta. ne dū sūpt⁹ queritur predo crassek. xxiij. q. i. Militare. Et hoc modo caro dr̄ predo. qz vltra stipēdiū necessitatis sibi a natura taxatū de quo Apost. Habētes alimēta z qb⁹ tegamur his contēti simus. i. Timo. vi. adhuc sibi exquirit varia delectamēta voluptatis. Dñi Apo. Ro. viij. Debitores sum⁹ nō carni vt secūdum carnē viuamus. ¶ Itē predo dr̄ prelatus q vltra q̄ legato seruiat extorquet a subdit⁹ querēs poti⁹ predā q̄ subsidiū in subiectis. extra de cēsib⁹. Plerunq;. Et hꝫ etiam modo domin⁹ vēter cui tanq̄ prelato suo multi obediūt. quoz deus vēter est dr̄ predo quia paz spiritui seruit. z tamen multa requirit z expēdit. Dñ q sibi obediunt hmōi nō christo seruūt sꝫ suo vētri vt dicitur Ro. xvij. Alio modo dicitur ꝑdo iudex pecunijs seu patrimonijs i hijs qui alienū iurgium reputat predam suaz. C. ad. l. Jul. repe. omnes. Et hoc mō predo ē mund⁹ cuius auaritia ad pecunias z lucra inhians lites z iurgia suscitat. Dñ dicit Señ. q quietissime homines viuerent. si hec duo ꝓnomina meū z tuū de medio tollerent Bene. xiij. Dixit abraam loth. Me queso sit iurgiū inter me z te zc.

¶ Capitulum. ij.

Adulator z suggestor cuius falsa suggestiōe vel adulatione alicui dānū infert ē duplici pēa dign⁹. s. pp falsa suggestū z pp dānū illatuz. Cui⁹ exēplum appet i his q p suggestionē falsi litteras ipetrant. Qui scz secūduz iura primo ꝓdemnandi sūt ad expensas quas altera ps fecit in ea re z circa ipsam zc. vt extra de rescrip. Lex in fine z. C. de his. qui accu. primus. l. qui crimē. z alias seueritati subiaceant iudicātiū vt. xx v. q. ij. z sine cognitio. Mā z. l. cornelia de falsis puniri possūt vt ad. l. cornel. de falsis. l. si qs irrepserit. Similiter ergo adulator qui falso laudando furem vel raptorem vel huiusmodi inducere eū ad furandū vel rapiendū vel aliud nocumentuz proximo inferenduz si eius adulatione hoc faciat alias non facturus tenetur ad restitutionem damni insolidū sicut tenetur z iubens z consulens si propter eorum iussum z consilium damnuz infertur. z preter hoc etiaz adulator talis puniēdus est a deo de falsa z iniqua adulatione Eze. xiij. Ve qui cōsuūt puluillos sub omni cubito manus. Puluilli enim sunt verba blanda z laudatoria que audienti mollia videntur z suauia. quos sub cubito manus consuit. qui laudādo z blādiendo ad male operandū aliquē inducit.

¶ Capitulum. iij.

Amor dei quandiu ē operatur. Vnde deficiente operatione deficit amor. Cui⁹ exēplum est. qz si detur alicui priuilegium ad agendū vtpote ad decimas quas quis nunq̄ habuerat exigendas tanto tē pore durat priuilegium quāto tpe durat actio. quia non est verisimile papam vel principem qui priuilegium concedit velle mutare naturam actionis vt extra de electione ecclesia. C. de moficio. testa. l. si quando. Similiter etiam amor dei sicut dicit Grego. operatur magna si est. si autē operari desinit iam amor non est. Recte sicut ignis quamdiu est calefacit quando autem desinit calefacere ignis non est. Datur enim amor dei ad agendum. Dñ dicitur. i. Joan. iij. Non diligamus verbo ne qz lingua sed opere zc. ¶ Amor proprij⁹ hominem decipit z eius iudicium pervertit. Et ideo ꝺm iura in causa propria vel in re sua nō potest quis esse iudex. vt. iiij. q. iij. c. i. z. C. Ne quis in cā sua iudicet. Dicunt tamen quidam q̄ bene potest qs punire propriam iniuriam sibi factaz maxime si superiorem non habet. ar. xlv. di. Et qui emendat: quia neq; tenet aliquis remittere propriam iniuriam sibi factā nisi velit. de pen. v. c. vlti. xxij. q. iij. si illis. Alij vo dicūt z melius q̄ nullus dz vlasci propriam iniuriā etiā si superiorē nō habeat. Dñs sup illud Joh. viij. Ego gloriā me

am non quero est qui querat ⁊ iudicet dicit Brego. Illatas cõtumelias patris iudicio reseruat vt nobis, pfecto insinuet quãtum nos eẽ patrẽtes debemus dum se ad huc vlcisci non vult ⁊ ipse q iudicat. Nã sicut ibidẽ precedit pater oẽ iudiciũ dedit filio. Si ergo iudex iudicũ sibi vult i facto pprio iudicare: multo minus alius debz hoc presumere quantũ est de stricto iure: nisi alius presupponat se mãdatis suis. In q̃ casu si immoderatũ qd precipitat redigat ⁊ regulet ad arbitriũ boni viri vt extra de iureiurã. veniẽs. ⁊. c. quantauallis. Et Iz papa solutus sit legibus vt. C. de legibus digna vox tñ ipse delegat. i. eo. c. j. Ad idem accedit. ff. de officio pfidis senatus. Et de iurisdicti. o. iu. q iurisdictiõi ⁊. l. pto. Hec phant extra de restitutiõe spoliatorũ conquerẽte. Et extra de accu. qualiter. n. in fine. Sic ergo generaliter phibetur ne qs in cã sua iudicet: qr virũ est aliquẽ sue rei iudicẽ fieri. ff. de iudiciis. Julianus ait. vñ non debz quis in sua re sniam ferre qr non põt seipsum pdemnare nec sibi pcipere vt absoluere. ff. de arbi. l. penultima. Et differẽtia debet esse inter iudicem ⁊ iudicatus extra de institu. c. fi. extra de iure pronat. per vestras. extra de dilationibus debitũ. extra de verbo sig. forum. Si quis igitur aliquid iniurie patiatur non debet ppter hoc tumultuz facere nec seditionẽ mouere sed liceat ei adire iudicem ⁊ legũ postulare presidũ. C. de his qui ad ecc̃. cõfu. denũciamus. Alioquin si quicq̃ publice vel priuatim extortũ sit cum pena triplici restituet. Vñ non est licitum q̃ aliquis rem aliquã tanq̃ suaz occupet. alioquin penã hz. ff. q̃ metus cã extat. C. vñ. vi. si qs in tãtam. ff. de reli. ⁊ sumptibus. fu. ossa. Fallit hoc forte ẽm azonem vbi quis nõ hẽt copiã magistratus ar. C. de iudeis nullus. ff. de oti. iur. l. ij. §. post orig. Quod intelligas quo ad hoc vt si forte aduersarius meus fugiat liceat mihi ipsum detinere ⁊ etiaz manus injicere. ad hoc vt ipsũ ducã coram iudice cõpetente. ff. de his q̃ in fraudi. ait pretor. l. si debitorem. C. de curialibus. l. generali. li. x. Et ẽ ar. q̃ si clericus delinquat ⁊ fugiat quod possit sine metu canonis duci coraz episcopo ⁊ quousq̃ sibi redditus fuerit detineri sicut vtitur ecclesia gallicana. Sed non diffinio vtrum excõmunicatio enitetur quia nõ inuenio hoc expressum in iure canonico. Et semp quãtumcunq̃ delinquat quousq̃ corrigibilis est priuilegium retinet. extra de sententia excõmuni. in audientia ⁊. c. ꝓtingit. ij. Patet ergo qõ non licet homini vt sit proprie cause diffinitor vel ppie iniurie vltor vel sue rei occupator. Maz propriꝰ amor fallit. ⁊ ab eqtate recedere facit. Sz nota qõ sicut homo in foro iudiciali nõ debz eẽ iudex cause sue. ita nec in foro penitẽtiali debet eẽ iudex culpe sue Apostolus. i. Corin. iiij. Neq̃ me ipsuz iudico sz iudicio sacerdotis debet eã dimittere Luce. x vij. Ite ostẽdite vos sacerdotibus ꝛc̃.

¶ Capitulum. iiij.

Anima dicit viduata amisso celesti spõso deo sicut dicitur viduata ecclesia carẽs episcopo vel archiepiscopo. Dicitur enim sine archiepiscopo ecclesia viduata ꝛ ad quedã puta cõsiliũ conuocationẽ, crismatis cõfectionem basilicaꝝ dedicationẽ clericoꝝ ordinationẽ eporum cõsecrationẽ. Sisr episcopalis ecclesia viduata dicit quo ad quedã episcopalia. puta crismatis in frõte cõfirmatiõez extra de ꝓsue. quãto ỹginũ ꝓsecrationẽ. penitẽtium publicere missionẽ seu recõciliationẽ. xx. vi. q. vi. §. ꝛc. lxviij. di. ¶ Quis coepiscopi. xx v. di. perlectis vbi ad episcopũ. Eccl̃a ꝑ recõciliationez extra de ꝓsecratiõe Eccl̃ie vel altaris Abbatũ bñdictionẽ extra de eta. ⁊ ãlitate cũ ꝓtingat. ¶ Datoris ingsitõis discussiõez ⁊ monasteriꝝ ꝓsecratiõez extra de elec. trãs missa. In his. n. oibus ex similibus dicit viduata ecclesia episcopalis. Similiter aia priuata per peccatũ celesti spõso caret cõsilio. i. cõfortio ecclesie qr ⁊ si sit de ecclesie numero: non tamen merito. ¶ Itẽ christmate gre ⁊ dedicatione pfone: qr neq̃z tẽplum anime neq̃z corpis est deo dicatum q̃diu est in peccato. ¶ Itẽ ordinatiõe vite

qꝫ vita pcōris ꝛdinata ē. ¶ Item ꝓfecratiōe aie: qꝫ nō ē peccatoris aia deo ꝓfecrata: nec ꝓtra tētatiōes hꝫ robur siue firmitatē nec ꝓseruationē virginalis mūdicie. ¶ Itē caret pcōꝫ remissione ꝛ reconciliatiōe offense. ¶ Itē bñdictōe miserecordie Nec est. n. bñdictio abbatū. i. patrū q benedicunt in semine clemosynaꝫ. Vnde ꝛ misericordib⁹ dicet illud ✠ Math. xv. De nitti bñdicti ꝓris mei ꝓcipite regnū qđ vobis paratū ē ab ꝛditio mūdi. ¶ Itez caret discussione pnie qꝫ peccator seipꝫ ñ discutit nec aspicit. Apo. i. Cor. xi. Si nosmetipsos dijudicaremus nō vtiqꝫ a dño iudicaremur.

¶ Capitulum. v.

AVctoritas ꝛ dispēsatio supioris excusat iferiorꝫ delictū. Cuj⁹ exēplū apparet i simonia. Pōt. n. dari tpale ꝓ spirituali ex ꝓuisiōe supioris: vt extra de pactis cū pcurē. ꝛ extra de pbyteris in fi. Quasi supioris auctoritas vitiū purget vt. ff. de his q not. ifa. l. furti. §. qb⁹ iussu. Et extra de transac. statum⁹ a. c. venies. Sic ēt auctoritas pncipis min⁹ solēne testm facit solēne. C. de test. l. oi q facit ex nudo pacto dari actiōez vt. ff. de pact. l. legittima q̄ mutat substātia lia vt. C. cōia de legatis. l. ij. C. de rei vxo. actione. l. i. Et sic forsan filij ilr excusāt a furto: qꝫ furati sūt egyptijs vasa aurea ꝛ argētea ō mādato ꝛ auctoritate dñi Exo. iij. ¶ Itē auctoritatē pstās faciēdi malum puta mādādo illud fieri vel ꝓcedēdo licētiaz reputāt vt faciens malum. Et ō dicit iperator oia ñra facimus qb⁹a nobis ipartitur auctoritas vt. C. de veteri iure. c. l. i. §. cūqꝫ ꝛ. §. hꝫ nec. ¶ Itē auctoritatē hñt maiores ordinādi de minorib⁹. Vñ ꝓcepta cū suis ꝓceptibus pōt facere cōstitutiones vt. C. de offic. prefec. l. humanum.

¶ Capitulum. vi.

BOna que qs facit existēs in charitate si trāsferat i aliū nō ꝓpterea ipse illa perdit quātū ad meritū. Cuj⁹ exēplū est qꝫ licet populus romanus auctoritatē condēdi cōstitutiōes seu ēt leges legat trāstulit se in principē vt. C. de veteri iure. c. l. i. §. Et hoc ēt tñ intelligit translata. i. concessa nō qꝫ oino populus a se abdicauerit potestatē. Et sic dr trāsferri iurisdictio a delegāte in delegatum: vt. ff. de offic. eius cui mādata est iurisdictio. l. i. §. Qui mādatū. Mā ꝛ si olim ptātē cōdendi leges populꝰ in principē transtulisset tñ postea reuocauit vt. ff. de orig. iur. l. ij. §. ex actj. ꝛ. §. cuj. placuisset. Sz licet sic esset antiquitus hodie tñ dicūt aliqui qꝫ nec populus nec senatus pōt condere legē generalem sz soli principi licet cōdere legē talē. C. de legib⁹ lege fi. qđ ego verius credo vt ēt pz. C. de veteri iur. enu. l. ij. §. sed ℔. Sicut eni trāslato sacerdotio necesse ē vt legis eni trāslatio fiat: sic dici pōt qꝫ trāslato imperio necesse ē ꝙ ptātis condēdi leges trāslatio ēt fiat: extra de cōsti. translato. Nam qui nihil retinuit insolidū presumit trāstulisse. arg. extra. de offi. dele. veneratiad. fi. Sed ꝛ prima opinio vt sentit Hosti. est de consuetudine inumbrata: que nec dum opinionē sed ēt legē tollit vt in ꝓhemio instit. §. igit post libros. ꝛ in auct. de heredi. ꝛ fal. §. i. Coll. i.

¶ Capitulum. vij.

SAro dz esse subiecta spiritui ꝛ nō ecōuerso qꝫ spūalia maiora digniora ꝛ fortiora sī ꝙ carnalia. Et hic ē qꝫ clericus non pōt cōuiniri sub iudice seculari extra de iudi. decernim⁹. Et ēt episcopus si pōt hodie laico delegare ēt si clericus cōsentiret extra. ō foro ꝓpe. significasti. Nec obstat qꝫ habet. xi. q. i. Placuit: ꝛ ite ꝙ. xi. q. i. clericus nullus. xvi. q. vij. fili⁹ sc. Hoc. n. intelligit de depōsito ꝛ incorrigibili q nō pōt ꝓ aliū distringi. extra de clerici excōi. c. ij. in fi. ꝛ de sen. excōi. vt fame. xvij. di. nec licuit. xxij. q. v. de liguribus. Mā si relicto habitu immisceat se plijs vel faciat guerrā ipune occidit extra de sentē. excōi. cum nō ab hoie in finc. Vel hoc pōt fieri auctōritica. i. pape vt scōa. q. v. cum deuotissimam. Laicus autez bene conuenitur sub

iudice ecclesiastico in multis casib⁹ vt in cā seruoꝝ ⁊ rusticoꝝ ecclesie. lxxxix. di. iudicatū. xi. q. iij. ecclesiaꝝ seruos. ¶ Item in causis penitētiū. xi. q. i. aliud. ¶ Jtē in causis liberoꝝ pupilloꝝ ⁊ viduaꝝ ⁊ obliuz psonaꝝ. lxxxvij. di. ꝺsolatis ⁊ pcipue quātū ad tuitionē ⁊ defensionē ne a potētib⁹ opprimāt. xxiij. q. v. administratores extra de censib⁹ licz. xxxiij. q. iij. si qs ō potētioribus. ¶ Jtē ēt est in peregrinis mercatoꝝ ⁊ agricultoꝝ ⁊ mare nauigātib⁹ extra de treu. ⁊ pa. ānouam⁹. xxiij. q. iij. si qs romipetas. ¶ Jtē cū agit de feudo ecclesie ⁊ innatoꝝ ēt locoꝝ ⁊ ecclesiaꝝ vl raptoꝝ seu malefactoꝝ pñt cōuenire clerici ſ̄ b quocūqz maluerit iudice. Et sic qñ iudex ecclesiasticus iusticiā reddere negligit vl suspect⁹ est vel subitū ledit: cognoscit episcop⁹ vt in auctē. vt diffe. iudi. i. R. ⁊. §. i. ⁊. §. si tñ contingit. Coll. ix. ¶ Idem est de iuꝺ i ciuitatib⁹ q̄ iudicib⁹ carent. Quia ergo ecclesiastica ad spm̄ secularia vo referuntur ad carnem sicut clericus sub seculari iudice ſ̄ debet cōueniri: ita quoqz neqz spiritus ꝺz sub lege carnis teneri ō qua Apo. ait Ro. vij. Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee ꝛc. Ro. viij. Debitores sum⁹ non carni vt secundum carnem viuamus. Sz quasi cōuerso sub iudice ecclesiastico laicus poenit qñ sub moderamine spūs carnal⁹ appetit⁹ restringit. Bal. v. Spiritu ambulate ⁊ desideria carnis ñ perficietis. ¶ Item mortificanda ē ne anima pereat: sicut homo incendium timēs destruit domum vicini ne sua ardescat. Est. n. licitus ꝺ ſm̄ leges. Mā si ꝺfendēdi mei cā tuum edificium incendio orto diſ sipauerim non teneoꝝ tibi. ⁊ iō vlpianus repiobat labeonē. q. ait in hoc casu: ⁊ in eo noie etiā familie iudiciū ꝺandū vt. ff. eo. l iij. §. q. ait pretoꝝ. Posset tamen dici q̄ labeonis sententia fuit vera: vbi iust⁹ non fuit metus. qz adhuc non puenerat ignis vsqz ad domū vicini quam destruxit: tūc enī teneoꝝ in simplū act. l. acq̄l. Sz ſ̄ puenerat vel iuste dubitabā an puenirer qz forte tps vētosū erat ꝺz locū qō vlpianus dixit. Neqz enī ꝺnū ꝺare video eq̄ perituris edib⁹ vt. ff. q̄ vi aut claz. Si alius. §. Est ⁊ alia exceptio. Quāuis autē nō peruenerit tū pnabam ignem ventu rū adhuc cesset actō sic itelligit. ff. ad. l. aq lis. Si qs fumo. §. aut ꝺr. Si ēt pcit ei. qui causa mertū suaꝝ seruādarū alienas p̄ cit in mare: vt. ff. de pīcip. verbis q seruandarū. Respō. i. Multo ergo magis ꝺz hō spūalit⁹ plus curare de alia q̄ de carne. Est. n. alia. quasi dom⁹ dei ppria: caro át q̄ ſ̄ aliena. Vnde domin⁹ ait Mathi. x. Nolite timere eos q occidunt corpus: superanimā aūt nō pñt iam amplius qd faciāt: ergo dom⁹ carnis seu ꝺcupiscētia mortificādo p penitētiam ꝺestruatur ne. ſ. libidinis incendio domus mēris absorbeatur. Ro. viij. Si spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis. Et ꝺ precipue est necessarium cuz qs pſare senserit tentationis ventum ⁊ vbi se fragilem sentiens metuit ruine piculū. ¶ Sūt ēt carnis delectatōnes velut aliene merces in mare p̄ijciēde ideſt amaritudinē pnie puertēde vt mētis interne vtutes q̄ſ̄ ppie merces saluētur Mathi. v. Si pes tu⁹ scādalizat te abside eū ⁊ p̄iice abs te. Et idē ēt si ocul⁹ tuus scādalizat te erue eū ⁊ p̄ijce abs te ꝛc. Exo. xv. Equū ⁊ ascensorem ei⁹ protecit in mare. Equus. n. est corpus. Ascēsor ei⁹ delectationis appetitus q ei ꝺnatur qui proijciendus est in mare penitentie. Ostēdunt etiaz nobis prefataz legum exēplaq̄ magis hō ꝺ propria salute q̄ aliena ꝺz curare. ¶ Item cum a carne permittit spiritus superare est velut quedam collusio damnabilis ⁊ iniqua. Tunc enīz spiritus assimilatur ei qui colludit in causa status puta cum dominus accepta pecunia vel alia malitiose pmittit se a seruo in stat⁹ iudicio superari: que collusio detegēda est ⁊ ꝺantur premia detegenti ⁊ adiudicatur ei seruus. Vñ ille qui colludit in cā status perdit ius in persona ill⁹ ō cuius statu agebat ⁊ applicat illi qui collusionē detexit. ff. de collusionib⁹. l. j. C. eo. l. ſ̄. Similiter cū caro ⁊ spūs sibi inuicē quasi litigātes aduersent: ⁊ cum spūs habeat ius do/

minꝰ sup corpus: si pp delectationē acceptam a carne pmittat se in tentationis cā seu lite superari per ꝯsensuꝫ est quasi colluſiōis pcīi. Quod tamē si p penitentiam vel cōfessionē detegat caro in seruitutem redigit ipsius penitētis. Ec tūc tollit dominium carnis a spiritu ꝓuaricante ⁊ subditur eidē spiritui penitēti: ex cuius ꝑsona dicebat Apo. Corin. ix. castigo. corpus meum ⁊ in seruitutem redigo.

¶ Capitulum. viij.

Malus malus non imputatur alicui: nisi vbi culpa interuenit sicut medico non imputat si potionē dat. ⁊ infirmus aliquo casu fortuito moriat: ita ꝙ medicus nō deprehēdat in culpa ante factū vel in facto vel post factum extra de cleri. egro. ad aures ante factū deprehenditur in culpa qñ nō est peritus in arte vel qñ intromittit se de ministerio alieno puta est religiosus q intromittit se de cyrugia qō officiū nō pīnet ad ipm extra de homici. tuanos. In facto aūt deprehēdit in culpa qñ nō dedit potionem iuxta traditionē artj imo inuitebat prudētie sue cōtra iura de ꝓfit. ca. ec. c. ne inuitaris. Ex post facto deꝓhēdit qñ circa custodiā infirmi apponit diligētiā quā dz. nec excusat si custodē minus diligētē dimiſit vbi videbat periculū imminere. ar. extra de officio archi. ea q. Laueat ergo qūo plures curas simꝫ ⁊ semel suscipiat: qz si infirmus continuam diligētiam exigit pluribus intentus minor sensus tali ad aures. ff. ad. l. aquil. qua actione. ff. ſi. ⁊. l. seq.

¶ Capitulum. ix.

Circuitus ⁊ dispēdia vitanda sunt: cuius exēplū habek a cōsuetudie curie Romane. Máz ꝙ postulationem hoc acquirat postulato ꝙ reddit habilis ad hoc vt euitat postulatōe admissa vt extra. de ele. Innotuit in fi. hūc tñ ordinē ⁊ si a iure ꝓcedat nō seruat Ro. curia. Mā si ab ea aliqs postuletur postulatiōe admissa nō sequtur electio ſz approbatio postulationis ⁊ postulati ꝓ electione ⁊ cōfirmatiōe habek ⁊ simile extra de elec. Cū inter canonicos ⁊ hoc ideo facit vt euitetur circuit⁹. Qui certe vitandi sunt vt. ff. de condi. indebi. l. dñs ⁊ vt vitentur dispendia ecclesiaruꝫ vt extra. de elec. c. vlti.

¶ Capitulum. x.

c Ogitatio interior peccati sine consensu opis nō tollit gratiā nec euacuat merita precedētia nisi sit cū delectatione morosa qz tunc interdū ē mortalis culpa.

Exēplū huius est qz volūtas testatoris imperfecta nō tollit solēne testū pcedēs sed cū decēnio tollit: vt. C. de testamētis. l. sciēs. Sicut ergo morositas tpis auctēticat impfectā voluntatem testatoris: sic ēt morositas peccatoris augmētat culpā interioris cogitatiōis: vñ puerse cogitatōes sicut dr Sapiē. i. separāt a deo. s. qñ sunt morose. ⁊ iō sicut dicit Jsid. Cū te titillat cogitatio cū tibi aliqd suggerit illicitū nō ibi teneas animū calca serpētis caput: calca prāue cogitationis inicīū. Est enim periculū in mora. Aduertēduz tñ hic est ꝙ ꝓprie loquēdo delectatio cogitatiōis dicitur morosa nō ex mora tpis ſz ex eo ꝙ ratio deliberās circa eaz immorat nec tñ eam expellit tenēs ⁊ voluens libenter ea statim vt attingerunt aiam respui debuerunt. vt Augustinus dicit. xij. De tri. Itez nota. ꝙ cogitatio ipsa ſm se non est pcīm mortale. immo qñq; est veniale tñ: puta cū aliquis cogitat vxoriter de fornicatiōe. s. vt de ea ꝓdicet: vel disputet. Sed si aliquis circa cogitationē fornicatōis immorat vt delectet de ipso actu cogitato tunc est pcīm graue immo etiā consensus in talem delectationem ⁊ absq; cōsensu exteriorꝭ operis dicitur esse mortalis.

¶ Capitulum. xi.

c Onfessionē dz ꝑcedere diligens ꝓscie pscrutatio et exāinatio. Máz iura añ ꝙs ꝓseeret vel ordinet. dz ꝑcedere p triduū scrutiniū. s. vt incipiat in feria.

quarta p̃cedẽte sabbatũ oꝛdinũ. ⁊ dz p triduũ diligẽter inquiri de genere de p̃ria ꝺ institutiõe. i. titulo ad quẽ oꝛdinat ꝺ etate. de loco in quo ꝓuersatus ẽ. de sciẽtia. de fide. ⁊ de alijs hmõi ⁊ sic exaiari per triduũ ꝓtinuũ. Sabbato q̃ pbati fũt epi p̃sentant. xxiij. di. qñ. Similiter añq̃ pentens se sacerdoti in ꝓfessione repñtet: vt bñficiũ absolutionis ⁊ sacramentalis gr̃e ꝓsecrationẽ recipiat dz semetipz p̃mo diligẽter p̃scrutari ⁊ ꝓsciaz suã p triduuz .i. diutius examinare. vel per triduuz idest de triplici tp̃e. s. de iuuẽrute virili etate ⁊ senectute. vel p triduũ. i. tripl̃r. s. de p̃missis in deũ in p̃imũ ⁊ in seipsuz. vel p triduũ. qz dz eẽ ꝓsideratio penitẽtiuz seu cõfitẽtium circa ꝓsonas circa peccata ⁊ circa circũstantias peccatoꝝ. Dz quoq; fieri ex ainatio penitẽtis de tota vita sua quãdo vult generaliter confiteri ⁊ debet fieri examinatio non solum de actibus peccatorum sed etiam de circumstantijs scz de cõditione p̃sone de loco de facto de eã. de modo de tempoꝛe de auxilijs quibus operatus est. Sicut in hoc versu cõtinet. Quis quid vbi qb⁹ auxilijs cur quomodo q̃. Sicut clericus vt dictũ ẽ examinatur non solus de p̃sona ⁊ vita sed etiaz de alijs circumstantijs.

¶ Capitulum. xij:

c Onscientie grauamen nõ est sustinenduz. Sed ẽ p̃niam protinus remouẽdum. Mã ꝺm iura nõ tollerãdũ est grauamẽ ecclie. vñ ꝓsuetudines inducte i grauamẽ eccleſiaꝝ nõ debẽt obseruari sed reuocari extra de ꝓsuetudine. c. i. Sicut ergo est reuocandũ qõ infert grauamẽ ecclesie. Ita etiaz est remouendũ ⁊ purgãdum quod infert grauamẽ conscientie. s. peccatuz ex eo quod quãdiu retinetur semper peccatoꝛ ipse ruit de malo in peius Scz. peccatũ qõ per penitẽtiã non dimittit nisi suo põdere ad aliud trahit. ⁊ ad idem de pẽi. di. iiij. c. i. c. xxxvij. q. ij. ⁊ se. pp qõ hortat apostol⁹ hebꝛeos. xij. di. ꝑponẽtes oẽ onus ⁊ circumstans peccatum ⁊c. maxime autem peccandi consuetudo est que cõsentiam grauat p̃s. Filij hoium vsq; quo graui coꝛde. s. per peccandi consuetudinẽ q̃ coꝛ idurat ⁊ aggrauat.

¶ Capitulum. xiij.

c Ꝛripiẽdi sunt spirituales viri nõ p carnales sz p spirituales sicut clerici nõ sũt coꝛrigẽdi vel verberãdi p laicos: sz tm̃ p clericos. vñ si plat⁹ p̃cuteret subditos siue monachos siue alios nõ p clericos sz p laicos vterq; cẽt excõicatus ⁊ qui p̃cipieret ⁊ qui verberaret. vt extra de sen. ex com. vniuersitatis nisi forte sint incoꝛrigibles qui non possunt comode per clericos comp̃hendi. Tunc. n. per laicos possunt dum tamẽ non plus se extendat violentia laicoꝝ q̃ requirat rebellio cleri coꝝ. vt ex̃. de senten. excom. vt fame. §. laici. Ꝺez coꝛreptio p̃lati debet esse moderata. Maz si esset nimis atroꝛ ⁊ violenta in clericũ ita vt moꝛs sequerek nõ transeunda esset sine punitione. Unde si subditum suum non habito respectu ad oꝛdinẽ sibi datum eꝑs cedi crudeliter iusserit. ⁊ in continẽti moꝛtuus fuerit homicida iudicat. ar. li. di. si q̃ femina. Si aũt per viij. menses vel ampl⁹ vel min⁹ ad arbitriũ iudicis redigẽdũ vixerit ⁊ postea moriat̃ q̃nis p̃sumat ex alia infirmitate. tñ suspẽdendus est dñs ad tempus vel vsq; ad duos menses vel secũdũ q̃ videbit inspecta p̃sona vt extra de clerico p̃cussoꝛe Preterea ⁊ si se nõ emẽdauerit postea deponatur. vt. e. t. i.

¶ Capitulum. xiij.

c Ꝛpora sanctoꝝ post resurrectionẽ erũt ⁊ p̃miabũtur in celo sicut ⁊ spũs eoruz ⁊ filr coꝛpoꝛa dãnatorũ in inferno. Tenet. n. in hoie spũs quasi vicẽ viri. Caro aũt q̃si vicez vxoꝛis. ⁊ ꝺm iura vxoꝛ segl̃ foꝝ mariti vt. ff. de iur. o. iu. l. penul. C. de incoll. l. vltia. ff. ad municip. ea q̃ ff. l. de iure. §. vltimo. ff. l. filijs. §.). Sil̃r etiam caro segl̃ foꝝ spũs. qz vbi ꝺmiat̃ vel punitur spũs ẽt caro Luce. xx. Timete eũ qui

ꝺꝫ ptātes aiaꝫ ꝛ corpus mittere in gehen/
nā. Congruū. n. ē vt sicut ħ corpus simul
cū aia peccat vel meretur ita tandē simul
cū aia puniat vel premiet ꝛ ideo pōt dice/
re aia beata ꝺ corpore. Volo pater vt vbi
ego sum illic sit ꝛ minister meus. Nam si/
cut corpus ħ ꝓiungit aie ad ministeriū la
boris ita in celo ei copulabitur ad cōsor/
tium mercedis.

¶ Capitulum. xv.

Amnati g sunt in inferno
nec suffragia valēt recipe
ꝺ re in quo differūt ab his
g sunt in purgatorio nec
ipsi alijs ꝓferre pūt iquo
differunt ab his q sunt i
celo ꝛ in mundo. Vnde in hoc damnati
assimilantur clericis suspensis quibus se
cūdū iura bñficia cōferri nō possūt extra
de etate ꝛ qualitate ꝺ. p. cū bone memo
rie. nec ipsi alijs possūt ꝓferre. vt extra de
cōcessi. p. vel ecclesie non vacan. qm̄ diuer
sitatē. Sil̄r ꝺānatis suffragia ꝓferri ñ pos
sunt. qꝛ in inferno nulla ē redēptio sicut
patuit in diuite epulone Luce. xvi. Simi
liter ēt ipsi bona alijs cōferre nō possūt q
bonis oibus sūt priuati ꝑs. Nihil inene/
rūt oēs viri diuitiaꝫ in manibus suis.

¶ Capitulum. xvi.

Amni dati culpa aliqñ ē excu
sabilis. nam aliqñ excusat eaꝫ
modus vt cū qs se defenden/
do ꝺānū dedit. tunc. n. non te
netur dū tñ modū seruauit. Talis. n. cul
pa caret qꝛ ꝑm legem fecit. ff. de iustitia ꝛ
iur. vt vim. aliquādo ꝝo excusat cū merꝫ.
Mā quencūqꝫ ferro me petentē q̄uis nō
ꝓcurientē interficere licet. sufficit enīꝫ ter
roꝛ armoꝛ. Hac ēt rōne excusoꝛ si furem
nocturno tpe interfecero. vt ꝺr̄ in taber/
nario reposcēti lucernam vt tñ cū clamo
re ħ testificēt sed de die nō lꝫ nisi se telo ꝺ
fendat. sed si potuit ipsuꝫ cape non occidē
do ꝛ tñ occidi tunc teneoꝛ. ff. ad. l. aquil̄. l.
iiij. §. fi. ꝛ. l. v. ꝛ. l. si ex plagis. §. tabernariꝰ
extra de homicidio. c. ij. ꝛ. iij. Aliquando
ꝝo excusat cum impulsus qꝛ fine culpa ēt
est qui alterius impulsu vel ventorū vio
lentia damnum dedit. ff. ad. l. aquil̄. quez
admodum. §. si nauis. ꝛ. l. si ex plagis. §.
i diuino capitolio. ¶ Item culpa damnū
inferentis aliqñ est ante factū. aliqñ in fa/
cto. aliqñ post factuꝫ. Ante factū est sicut
cū aliquis male cōposuit lapides in plau
stro ꝛ ꝓpterea lapides ceciderunt ꝛ dam/
num dederunt. vel in stipulam suā ignem
apposuit in die vētoso. vel quia non adi
buit diligentiā quā debuit de damno qō
sequitur tenetur. qꝛ qui. occasionē ē damni
dat ꝺānū dedisse videtur. Ꝑoꝛro si oēm
diligentiā adhibuit quam debuit ita q nī
hil dimisit de ꝓtingētibus nō tenet. ff. ad
. l. aquiliā qui occidit. §. in hac. ꝛ. l. qui fo/
ueas. ꝛ. l. idem iuꝛ. §. milionem. ꝛ. l. si seruꝰ
§. si explantato. extra de iniurijs ꝛ ꝺam/
no ꝺato. si egressus. Quandoqꝫ vero cul
pa sequitur factum. vt in medico qui be
ne secuit ꝛ postea circa curam negligēs fu
it. Quandoqꝫ autem est in facto. vt si me/
dicus imperite secuit. ff. ad. l. aquil̄. qua ac
tione. §. fi. ꝛ. l. idem iure. Et ꝓbātur hec
tria extra de etate ꝛ quali. ad aures ꝛ de
homicid. tua nos.

¶ Capitulum. xvij.

Jabolo renunciare ꝺꝫ hō
ꝛ oibus pōpis eius pluri/
bus de causis silibus his
quibꝰ ep̄i renūciatio ad/
mittit. Sē eni he iuste cau
se qbꝰ tal̄ est renunciatio
admittenda. Conscientia criminis non
cuiuslibet sed illius dūtaxat propter qō
ipsius officij executio post peractā peiam
ēt ipedik. puta si sit enorme delictū. ꝑꝫ ber
nar. gof. ꝛ hosti. Et dicit enorme delictuꝫ
ꝑm hosti. hoticiō. l. di. mino. ꝛ. i. q. vij. si quis
oēm de ꝓl. di. i. c. i. Item hereꝫ i qua post
vuln̄ sanatū cicatrix remanet. i. q. vij. si q
Itē simonia in ordine. extra de accusa. in
quisitis. ¶ Secunda causa ē debilitas cor
poris nec ois debilitas ꝯ ex infirmitate ꝛ
senectute ꝓcedit sufficit sed illa dūtaxat
ꝑ quā impotens redditur ad exequēdus
officiū pastorale. ¶ Tertia est defectꝰ scie
tie sed q̄uis desideranda sit eminēs scien
tia in pastore in eo tñ est cōpetens tolerā

da extra de elec. qualiter. ¶ Quarta cā est malicia plebis: qñ. s. adeo dure ceruicis existit. ⁊ in rebellione sua sta ptinax inuenitur q̄ prelatus negt̄ pficere apud ipaz q̄ si mortis periculū imineat iusta est cā renunciatiōis. extra de renū. ad supplicationem: ⁊ extra de elec. bone memorie. Hoc periculū intelligit̄ ꝑ q̄ parochiani ipsum capitaliter pseq̄untur. In quo casu superior ad quē spectat ēt ex officio ⁊ si nihil petat eū trāsferre ꝺz arg. extra de rerū p̄mutā. q̄situ: sine q̄ aer eidē est pestilens ⁊ mortifer. lxxxiiij. di. quodā. ¶ Sexta cā est graue scādalū. s. qñ de ipo plato graviter scādalizātur subditi. ¶ Septima cā est irregularitas pſone: vt si bigam⁹ ⁊ tūc non remanet: vel illegitime nat⁹ ⁊ tunc ex dispēsatiōe remanere pōt: vt ꝑz extra de renū. nunc ꝓdē: vbi ista plenius exponūtur. Dia aūt ꝓdicta quodāmodo diabolo cōperiunt: q̄ ipse crimina enormia suggerit vt heresim ⁊ simoniā ⁊ homicidiū Johan. viij. Ille homicida erat ab initio ⁊c. Ipse quoq; vires nostras tam spūales q̄ corporales infirmat ⁊ cōfringit. ipe obscuritate nobis dubietatis ignorātie ingerit. Ipse sua malicia ptinax ⁊ imutabilis existit. ⁊ isuper nos ad periculū eterne mortis ptrahit. Capitalit. n. nos pſequit. ⁊ pestifero nos flatu venenose suggestionis i ficere conatur. Grauia ēt nobis scandala suscitat ⁊ inducit ⁊ duz affectū spiritus a ratiōe recta subtrahit ⁊ voluptati carnis p cōsensum cōiungit. quasi bigamū irregularem efficit ex quo ēt adulterina proles carnalis opis ꝓcedit. Ex qbus oībus patenter appet q̄ diabolo renūciandū est ⁊ oībus eius pōpis Apostolus. j. Corin. x. nolo vos socios eē demoniorū. Et Eph̄. iij. Nolite locum dare diabolo.

¶ Capitulum. xviij.

Discordie vl odij ignē incēdētes excludenk a cōsortio sanctorū sicut incēdiarij ecclesiarū excludunk per excōmunicationē a cōsortio fidelium. Nam incēdiarij ecclesiarum qui ſ scilicet ecclesiā vel locum religiosum vel cimiterium: vel ea que sunt infra spaciū priuilegiatū: vt legit. xvij. q. iiij. sicut antiqtus incenderunt vel effregerunt sunt excōmunicati ipso iure. Ita q̄ ex quo denunciati sunt in ecclesia non possunt absolui nisi per papā: vt extra de senten. excōmuni. tua nos. c. cōquesti. Excipitur tū mortis periculū imminens vt extra. e. vt super eo. ⁊. c. in litteris. Alij autē incēdiarij scilicet aliorū loco⁹ non sūt excōicati sed excōicandi. Et excommunicati non absoluūtur nisi dāno restituto ⁊ iuramento ꝓstito. q̄ ignem vlterius nō apponant vt. xxiij. q. vltima pessima. Et heredes cogunk satisfacere damnum passis. Cōsuetudo tū approbata vt dicit Hosti. reddit tales incēdiarios excōicatos ipso iure quānis denunciati nō sint siue in ecclesijs siue in illis incendiū cōmiserint dolo malo. Cōsuetudo aūt cōseruanda est cū sit optima legum interpres: vbi aūt cō suetudo nō apparet sentiendū est cū alano. s. q̄ incēdiarij aliorū loco⁹ q̄ ecclesiarum nō sunt excōmunicati sed excōmunicandi. Si ergo per excōicatiōē excludūtur a cōsortio fidelū qui incēdunt ecclesiam vel templū materiale. multo magis excludunk a beato⁹ cōsortio qui incēdunt igne discordie vel odij tēplū spūale. s. aiās. Incenderūt igni sanctuarium tuum.

¶ Capitulum. xix.

Dubia in qbus vertitur periculuz aiē dēt trahi ad p tem ⁊ pſumptionē tutiorem extra de spōsalib⁹ inuenis. Ideo in dubio ꝺm iura pſumit quis excōmunicatus extra de sen. excō. cuz desideres. ¶ Item in dubio pſumit q̄s fornicator. xxx. q. v. aliter. ⁊. c. nostrates. ¶ Item in dubio pſumit q̄s paganus siue nō baptizat⁹ de cōse. di. iiij. puulos. c. si nulla: ⁊ extra de bap. c. j. Item in dubio pſumitur q̄s nō ordinatus. lxxxiij. di. presbyteri. Item in dubio presumit eccla nō cōsecrata de consecra. di. j. solēnitates: ⁊. c. ecclesia. Notandū est hic q̄ iuriste distinguunt multiplicem presumptionem. Est enim quedam pſum

ptio iudicis ꝛ cõtumacie hois: vt quãdo eꝑs citauit clericũ suũ ꝛ nõ rẽdit ad eccle siam ꝓsumit iudex ꝙ habeat ecclesiam ꝑ derelicta ar.a ꝛio sensu. vij.q.j. ꝓsenti um. Sed hec ꝓsumptio bñ admittit ꝓba tionẽ ꝛriam. Et de hac ẽt legit. ij.q. v. oi bus nobis circa finem. Alia ꝓsumptio est fame: vt qñ qs infamatus est: nec appa rent alia indicia: ꝛ hec admittit ꝓbatiõez in ꝛrium aliqñ ꝑ ingsitionẽ aliquando ꝑ purgationẽ. alia vo est nature: vt si pater exheredauit filium ꝓsumit ꝙ iniuste: qz non ꝓmittit natura ꝓsumere ꝙ filius pa trem offendat. C. de iofficio. testõ oi modo. ꝛ auten. non liceat patri. ꝙ nullus affect⁹ vincit paternũ vel maternũ. C. de cura. furi. l. vlti. Ex hac ẽt ꝓsumptiõe ꝓtingit ꝙ nõ ꝓsumit frater ꝑ fratrẽ falsum testi moniũ dicere maxime in crimine hereſis vel ꝛ alio graui. Mãle enĩ fedus nõ ꝓmit tit qcq̃ falsi cris suspicari: extra de coha. cle. in multi. c.i. ꝛ. c. vlti. Alia vo ꝓsumptõ est iuris tñ. vt cũ ius ꝓsumit aliqd: sed ñ statuit ius sup ꝓsumpto. vt si vir diu fuit cũ vxore sua in lecto ꝓsumit ius ꝙ eaz cognouit si ipse ꝑ dicat ꝙuis vxor neget extra de sponsa. impu. ꝓtinebat: ꝛ. c. duo pueri. xxxij. q.j. si qs accepit. Tam bñ ad mittit ꝓbationez in ꝛrium. xxvij. q.j. nec aliq̃. Sed notandũ ꝙ aliqñ lex fingit bo nũ ꝙ canõ malũ ꝓsumit. Maz in libere mulieris ꝓiunctiõe ꝛ cohabitatiõe lex fin git matrimoniũ. ff. de ritu nup. in libere Canõ vo ꝓsumit stupꝛũ seu ꝓtubernũ ꝓp ꝓculũ: nisi ꝓbet matrimoniuz. xxx. q. v. c.i. ꝛ. ij. Et hoc ꝓp ꝓiculum qõ accidere põt ex clãdestina despõsatiõe. Nam ꝙuis ve matrimoniũ ꝛctum sit inter aliquos si tñ alter diuertat nõ distrigẽt ꝑ ecclesiaz nisi matrimoniũ ꝓbet. xxx. q. v. §. his ita ¶ Item ẽm ꝓsumptionẽ iuris si chyro graphũ cancellatũ sit ꝓsumit debitoꝛ li beratus: nisi ꝓbet ꝛriũ. ff. de ꝓbationib⁹ si chirographis. ¶ Item instro ꝛ litteris stat ꝓria facie nisi ꝛriũ ꝓbet ex̃ de ꝓba. p⁹ testimoniũ. C. de ꝓba. iubem⁹. ¶ Itẽ ꝓe sumit a iure ꝙ qcqd hz vxoꝛ ꝺ bonis ma riti acq̃rierit nisi ꝛriũ ꝓbet. ff. de dona. in ter virũ ꝛ vxorẽ. qntus muci⁹. C. de dõa. inter virũ ꝛ vxorẽ. Etiã sic in clerico ad mistrationẽ hñte. Vñ si relinquat clericꝰ ab extraneo ꝓsumit relictũ ituitu eccle nisi ꝛriũ ꝓbet extra ꝺ testamẽtis regsisti. Item ꝓsumit ius ꝙ qlibet sit idoneus: nisi ꝓbet ꝛriũ. extra de scruti. in or. fac. c. j. ꝛ ꝙ sit solue ꝺo. ff. de priui. cre. si credito res in fi. ꝛ ꝓsumit ꝙ qlibet sit bone fidei nisi ꝓbet male. C. de cuic. l. penul. ꝛ ideo q dolũ dicit dolum ꝺz ꝓbare. ff. de ꝓbatio nibus quoties. §. q dolo. Vñs tñ Guliel mus alumeñ parisien. eꝑs dicebat ꝙ poti us debemus ꝓsumere malũ q̃ bonũ: qz pro vno bono inueniunt decem mali. Et multi sũt vocati pauci vo electi. Sed illõ qꝺ dictũ est in ꝛrium sit de eqtate ꝛ beni gnitate iuris. Et qz de oibus dubijs beni gna interpretatio fieri ꝺz extra de regulis iuris. eſtote. Et similiter q̃dam glosa sup epistolã ad Ro. dicit ꝙ dubia in meliorẽ ptem sũt interpretãda. Vñ theologi dicũt ꝙ ex leui de aliquo malã opinionez hẽre absq; sufficiẽti cã est ei iniuriã facere. Et q̃uis cõtingat sic interpretãtem sepi⁹ falli circa malos de qbus bonã hz opinionez. tñ melius est bonã opinionẽ hẽre ꝺ ma lis ꝑ talem deceptionẽ q̃ rarius falli ꝛ ha bere malã opinionẽ de bono hoie. Dicũt ẽt theologi: ꝙ hẽre malam suspitionem de aliquo ex leuib⁹ indicijs põt prouenir ex tribus. Vno mõ ex hoc ꝙ aliqs malus est. ꝛ ideo ex leuibus ꝺ alio indicat malũ. ¶ Secũdo ex odio ꝛ inuidia ad alterum ex qua faciliter ꝺ eo suspicat malũ. ¶ Ter tio ex longa experiẽtia. Vnde Phs in. ij. Rhetoꝛ. dicit ꝙ senes sũt maxime suspi ciosi: qz multotiẽs experti sunt alioꝛ de fectus. ¶ Prime due cãe manifeste ipoꝛ tant gneritatẽ affectus. Tertia diminuit de rõne suspitiõis: qz experientia ad certi tudinẽ proficit. Et nota ẽt ꝙ ex leuibus indicijs de bonitate alterius dubitare est veniale: sed prõ certo ꝛ quasi diffinitiue ex leuibus indicijs malitiã extimare si sit de grauibus nõ est sine peccato mortali. qz non est sine cõtemptu proximi. Iudex autem si ex sola suspitione procedat ad

aliquem cõdẽnandum cũ manifeste sit cõ tra iusticiaz semp mortaliter peccat. Alia presumptio est iuris ⁊ de iure: vt cuz ius fingit aliqd ⁊ statuit sup ficto: ⁊ hec nõ ad mittit ꝓbationẽ in cõtrariũ: vt si quis se mel deieraverit nũq admittit in testimo niuz qz presumit qz semp deieraret. extra de testibus. testimoniũ. Item si aliq̃ muli er inuita tradat marito ⁊ habitat secuz p annũ ⁊ dimidiũ. ō cettero nõ potest recla mare. Idem si pmittit se cognosci q̃uis nõ habeat annos legitimos. Nam ⁊ carnalis copula facit de sponsalibus matrimoniũ iure presumẽte qz cõsenserit. ⁊ de hac presumptiõe ius facit. vnde dr hmoi ptio iuris ⁊ de iure. extra de spõsalibus. Ad idem extra de desponsatiõibus. ipub. de illis a nobis. Q̃iqz tñ ius fingit aliud esse q̃ fit. Nam fingit mulierẽ stipulatam dotem que nõ est stipulata. C. de rei vxo. ac. l. i. in prin. Fingit ẽt natum qõ non est .ff. de sta. ho. q in vtero. Item fingit viue re qõ non viuit. Insti. de excu. tut. §. filij aũt. Sed ⁊ fingit nõ esse natum qõ natuz est. ff. de libe. ⁊ postumis cuius testimo nio. §. lucius. preterea fingit nõ cõceptum qõ nascit mortuũ. ff. de verboz significa tione qui mortui. Alia est presumptio q̃litatis ⁊ facti. que ẽt est de iure. qz. s. ius ꝓpter qualitatẽ facti presumit quid bene vel male actum. Inde dicit per exteriora Nam si qs simpliciter humiliter ⁊ cõtinẽ ter vixerit: ⁊ cũ honestis ⁊ discretis liben ter ꝙuersetur presumunt eius opera bo na ⁊ recta ⁊ munda. Et ecõtra si libenter non orauerit non ieiunauerit nõ humi liter se habuerit: sed cũ luxuriosis lusori bus ⁊ potatoribus se exposuerit huius opa presumi pñt inhoneſta ⁊ mala. Et ex malo quoqz opere presumit malus ani mus. extra de elec. Ofius. ⁊ extra de cleri cis nõ resiõ. c. j. Et impudicus oculus im pudici est cordis nuncius ſm Aug. xxxij. q. v. nec solo. ⁊. c. qui viderit. ⁊ qcquid in iuriosum fit aut dicit presumit animo in iuriandi factum aut dictũ: nisi contra ꝓbet: vt. C. ad. l. cor. de fic. l. j. ⁊ de iniurijs si ue cõuicijs. licz delinquens dicat q̃ iudẽs fecerit. Nam iudus noxius in culpa est .ff. ad. l. aql. nam iudus. Et iõ non dz remanere ipunit⁹. ff. de furtis in furti actõne. §. vlti. quis enim iudos appellabit ex qbus crimina oriunt: vt in ꝓsti. ff. veteris. §. illud notat. Ideo presumit de facili cõtra vsurarios q consueverunt exercere vsuras.

¶ Capitulum. xx.

Lemosynaz dispensatoz si hz in domo vel familia vl collegio suo indigentẽ non dz eum negligere: qz propinquus est vl collega cuius exemplũ est in ecclesiasticis electionibus. Non enĩ prohibetur aliquis eligere cõsanguineũ dũmodo sit idoneus. Et similiter si idoneus in ecclesia in qua facienda est electio inueniẽ de ea est eligẽdus: vt. xxiij. di. in nomine dñi. lxi. di. nullus inuitus. Sed in hoc est differentia: qz in electiõibus est in fauorẽ cuiuslibet cõgregationis indultũ vt de se eligat si ibi idoneus inuenit. lxx. dist. nec emeritis: ⁊. c. nullus. Põt ꝯgregatio huic iuri fauorabili renũciare ⁊ alium eligere vel postulare tota vel maioꝝ ps cõgregationis ipsius q̃uis in ea aliqs dignus existat. vt extra de elec. cum vintonẽsis: ⁊. c. cum inter canonicos: sed in elemosynis dandis dicit apostolus. j. Thimo. v. qz si q̃s suoz ⁊ maxime domesticoz curã non hz fidem negauit ⁊ est infideli deterioꝝ. Cũ magis cõiunctus est alij necessario preferẽdus ceteris paribꝫ. Puta si alius nõ occurrat magis indigẽs vel eque indigens ⁊ melioꝝ vel reipublice vtilioꝝ. in quibus casibus preferendus est coniuncto.

¶ Capitulum. xxi.

Rroꝝ vtilis toleratur. Cuius exemplũ est: qz cũ suo nõ possit esse iudex: qz nec arbiter qõ minus est. ff. de arbi. pedius. §. fi. Tũ si creditor liber ⁊ sententiã ferat tenet sententia ꝓpter vtilitatẽ eorũ q apud eum egerunt. ff. de offi. prefec. barbarius. tamẽ in veritate iudex nõ est ar.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ff. de cur. habemus medesan⁹. Ad idē in
fti. de. test. §. sed neqꝫ. C. de testi. l. i. C. de la
ti. lib. tollē. l. i. §. sed ꝛ qui domini. ꝛ. §. ſz ꝛ
si quis hoi libero. Sic dicimus de excōica
to. ar. extra. de. pcu. c. fi. Et eē de exce. excē
ptionē eī ō sen. ꝛ re iudi. ad pbādū. ¶ Itē
si quis gerat se pro legato cuz non sit cer
te valebunt eis sentētie si homines ad ip
sum tanq̄ ad legatum bona fide recursuz
habuerint. ar. ff. ad macedonianum. l. iij.
Itē error intentionis qui est sine dolo ali
quando excusat licz non ex toto quod pa
tet per exēplum in rapina. Nam raptor
non dicitur qui violenter rē alicui rapit
nisi dolus malus iterueniat. quia si quis
rē propriam alicui violenter auferat cre
dēs sibi interesse tūc cessat actio raptoris
ſz talis mulctetur p constitutionē. si qs in
tantā. Insti. de vi bonoꝝ rapt. §. ſz nec dū
talia ꝛ pcedenti. ¶ Itē si publican⁹ pecus
meū adduxerit dū putat me aduersus le
gē vectigalis aliquid cōmisisse ꝛ sic moria
tur non tenet q̄uis errauerit. Secus si
ō inclusit ne pascat ꝛ fame pierit. qꝛ tūc te
netur. ff. de iust. ꝛ. iu. l. ij. §. si publicanus.
¶ Itē error peccātū assimilat errori emē
tium ꝛ vendētiuz inter quos ꝓtingūt ple
rūq; sex errores impedientes contractum
emptionis ꝛ vēditionis. Primus ē in pre
cio vt si puto vēdere decē tu putas eme
re quīq; secus econtra. ff. locati. l. si locem.
Iste error ē in hypocritis qui opa penitē
tie vel iusticie q̄ sunt magni valoris ven
dūt vili ꝓcio humane laudis. Noc. n. ē qꝛ
hypocrita premiū humane laudis maio
ris valoris extimat q̄ sit. ¶ Scōus error
ē in ꝑsu. vt qꝛ putō vēdere tu putas ti
bi donari. ff. de rebus cre. si ego. Similis
error ē in malis plātis ecclesie. q bona ec
clesiastica p libito suo tractāt tanq̄ libere
sibi donata. i. tanq̄ eēnt vi domini cuz ta
mē sint non dñi ſz dispēsatores ꝛ ministri
Et tō in fine inueniēt ea caro ꝓcio sibi vē
dita grauē. s. penā p eis exoluētes. ¶ Ter
tius error in corpore. i. in ipsa re. vt quia
puto vēdere sempronianū. tu putas eme
re cornelianū. vt. ff. e. in vēditiōibus. ſz qd
si vēdo tibi petrū cocū cū sit pelliparius
ꝛ si is qui cocus est martinus vocatur. si
habui nota nomina seruoꝝ tunc ꝺe
betur qui nominatus est. sed si nō habui
nota is videtur venditus cuius artificiū
est adiectum. ff. de rebus du. qui pēbat.
Talis error est inter diabolū ꝛ luxurio
sum. Qui diabolus offert op⁹ carnis ꝛ il
le accipit credēs emere idest percipere so
lum delectationez ꝛ diabolus intendit ei
tradere magis amaritudinem. quia volu
ptas tristes habet exitus vt dicit Boeti⁹
Prouerbioꝝ quinto. Nouissima illi⁹
amara quasi absinthium. ¶ Quartus ꝛ
quintus si in substantiali qualitate sine
materia erret vt si es ꝓ auro. vl plūbum
pro argento destruatur. ꝛ si etiam
acetum veneat pro vino quod ab initio
acetū fuit emptio nō valet. secus si postea
acetū fit qꝛ eadē ꝓprie substātia ē. Est. n.
idē corp⁹ probat hoc. ff. eodē i venditio
nibus. §. viti. ꝛ. l. alioquin. ꝛ. l. aliter. ſz
si i parte erretur i substātiali qualitate te
net pro parte in qua non erratur. vt. ff.
eodem titu. qꝫ tamē. ꝛ. l. cum ab eo. §. viti.
Iste error est in auaris. qui quasi plūbum
recipiūt pro auro ꝛ acetū pro vino idest
corporalia pro spiritualibus ꝛ tempora
lia p eternis. Appreciantur eni magꝭ plū
bū q̄ auruz idest magis tēporalia q̄ eter
na. ¶ Sextus est si erretur in sexu. vt pu
to vēdere puellā. tu putas emere puerū.
sec⁹ si putas emere virginē cū iā sit corru
pta. vt. ff. eo. aliquoꝝ. §. qꝛ ꝛ si ego. Sed vē
ditor sciens corruptam tenetur actiōe ex
empto ad resoluendum contractum. ff. ꝺe
act. empto. ꝛ vēd. ex empto. §. si quis vir
ginem. ¶ Item si erretur in esse nulla est
emptio. vt si tibi vendo domum que iam
combusta ē ꝛ vterqꝫ ignorat. Talis error
etiam inuenitur i hypocritis q dare deo
videntur feminam idest carnez inquantū
macerant eam per penitentiam. sed deus
vult puerum idest spiritum puruz. ¶ Itē
vendunt domuz iam combustam. ille sci
licet persone que cum luxuriate fuerint i
christo volūt nubere sicut dicit Aposto
lus prime Thimo. v.

¶ Capitulum. xxij.

Excommunicatus assimilatur ade qui fuit expulsus de paradiso ⁊ separat⁹ ab angelorum consortio: ⁊ puatus eorum allogo ⁊ etiam priuat⁹ esu ligni vite Genesis tertio. Per primum significatur ꝙ excommunicatio excludit a regno celorum exeo ꝙ excommunicatio si recte ferat ligat ēt ꝙ ad deū Matth. xvi. Quodcunqꝫ ligaueris super terrā ⁊c. Ex eo vō ꝙ fuit separatus ab angelorum consortio ⁊ colloquio ostēditur ꝙ excommunicatio separat a cōmunione fideliū. Et dicit lex ꝙ maioris pene visum est nō, versari int̄ homines vel hominum carere suffragijs q̄ eijci extra ciuitatem puta i exilium deserti ⁊ nemoris. C. ne sanctum baptisma reite. qui sanctū. Et alibi Bānitus a rege ⁊ excommunicatus equiperantur. vt in li. feudorum. Ex eo vō ꝙ adā fuit priuat⁹ esu ligni vite ostendit ꝙ excommūicatio separat a sacramētis. xi. q. iij. nemo. ⁊ hoc intelligitur de excōmunicatione maiori. Item excommūicatio tollit homini gratiam. cuius similitudo est. qꝫ eliditur rescriptum si ab excōmunicato fuerit impetratū vt extra de eta. ⁊ quali. ordi. presi. cū dōe memorie. ⁊ extra de pba. c. vlti. Item nota ꝙ excōmunicatus a iure pro aliquo delicto potest etiaz excōmūicari a iudice. Cui⁹ exēplū apparet i statutis factis ꝓ libertatē ecclesie. extra ō snia excomūicatōis. Circa q̄ ponunt ibi sex casꝰ: i qb⁹ ipo iure maior excōmūicatio incurrit secūduz Hostien. Primꝰ est q de cetero seruari fecerūt statuta edicta ⁊ cōsuetudines introductas ꝓ libertatē ecclesie nisi ea de capitularib⁹ siue cartularijs suis vl̄ alijs libris. xi. q. i. §. ⁊ hec si qs antiq̄ta. Intelligas q̄ ad statuta i scripꝝ redacta si infra duos mēses post hui⁹ publicatōez sniē nō fecerit abolerī ergo i duob⁹ casib⁹ sūt tales excōmūicati quo ad statuta. C Primꝰ ē si ipsa infra duos menses de libris suis nō deleuerint. C Secundus ē si ipsa seruari fecerint. verum quo ad cōsuetudinē in vno tm̄ scilz si ipsa de cetero seruari fecerint. Alius casus est in his qui de cetero talia statuta fecerit. Alius contra illos qui talia statuta scripserint. Alius contra potestates cōsules ⁊ rectores ⁊ ꝓfiliarios locoꝝ vbi hmōi statuta ⁊ cōsuetudies de cetero edite fuerint vel seruate subaudi quamuis nō statuerit vel seruare fecerit. vt sic differat a precedentibus casibus. Alius est cōtra illos qui secundum ea presūpserint iudicare. Alius contra illos qui scribere presūpserint iudicata. sicut hec omnia colligūtur extra ō sententia excō. nouerit fraternitas tua. Omnes tales secundum hosti. eū excōmūicati sunt ipso iure. Sed quia adhuc a iudice possunt excommunicari. etiam subditur in decretali. Ideo qꝫ fraternitati tue mandam⁹. ꝙ i cōsiliarios ⁊ officiales ciuitatis ipsius nisi statuta ipsa deleri fecerit ⁊ idōee sicut res exigit cauerit ꝙ similia de cetero non debeant attētare excōicationis sniam ꝓmulgare procures. subaudi ratiōe cōtumacie quia nolūt idonee cauere. Insup excōmunicatos denuncies. quia hoc attentāt. vt extra de sētentia excōmunicationis nouerit. Sed aduerte ꝙ nō est absonū vel absurdū si excōmūicatos a iure iterū dicam⁹ excōmūicari ab hoie. Mā excōmūicat⁹ excōmunicat extra de sētentia excōmunicationis cum pro cā. Qō addit ꝙ debeant idonee cauere ⁊c. itelligit sub certa pēa ⁊ ipotheca. vel daꝫ sufficiētib⁹ fideiussorib⁹. ar. extra ō ꝓsūptio. literas. Et hoc notat saꝫ mēs verboꝝ idonee fiē res exigit.

C Capitulum. xxiij.

Falsitas cōmittit i spiritualib⁹ sicut ⁊ in tēporalib⁹ ⁊ f corporalib⁹. Mā falsitas i tēporalib⁹ cōmittit qñqꝫ in scripto siue scribat qs falsū siue deleat verū. vt res idest rei veritas nō appareat siue fit testamētū siue instrumētū publicū vl̄ priuatū siue sint tabule lignee siue ceree vl̄ rones. vt. ff. ō crimine falsi. l. i. §. q̄ in rationib⁹. ⁊. l. paulus. §. paul⁹. C Secūdo cōmittit falsitas in dicto. vt testis falsidic⁹ ⁊ iudex facit iniq̄ ꝓtra cōstitutiōes iudicās ⁊ q te-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

stem vel iudicem corrũpit ⁊ recipiens pecuniam ne veritatẽ dicat: vel vt testem instruat locutionẽ prauã edocẽdo: vel qui falsis legibus vtitur allegando: ⁊ sic compilatio antiqua non videtur alleganda. Et hec probant. ff. de crimine falsi. l. i. §. Item qui ob instruendam. ⁊. l. sed si aliqs §. q iudicem ⁊. §. sed ⁊ si iudex: ⁊. l. eos: ⁊ l. vlti. ⁊. C. de veteri iure en. l. ij. §. hoc autem ⁊. §. eadem penam. Et si qs mẽtitur presidi vel principi ⁊ per obreptionẽ aliquid obtinuerit non tenet: vt. ff. eo. si qs oppressserit. vnde ⁊ mendax impetrator debet carere impetratis. extra de impet. super litteris. C. si cõtra ius. vel vti. pub. ⁊ si de legibus. ⁊ de diu. appo. l. ij. Ideo puniendi sunt iudices qui vetant precũ arguí falsitatem. C. si cõtra ius vel vti. pub. l. puniri. Falsidicus autem testis tribus pœnis est obnoxius. ¶ Primo deo: ideo ipunitur ei in penitentia septẽ annoꝝ. vi. q. i. quicũq;. ¶ Secũdo iudici. ideo infamis fit. xxij. q. i. si quis cõuictus ⁊ verberibus castigat. v. q. v. illi qui vel extraordinarie punitur: vt. C. de testib⁹ nullũ. ¶ Tertio proximo: ⁊ ideo iuxta modũ lesionis punitur. iij. q. ix. Nihilominus. xi. q. ij. qs qs. Vnde falsidicus testis peccat cõtra deum assumens eum in testem falsi. Sed cõtra iudicem peccat faciens eum condemnare innocentem ⁊ absoluere reum. Sed contra primũ peccat faciens eum iniuste dãnari. ¶ Item victo cõmittit falsum advocatus vl' procurator: qr aduersario secreta cause aperuit vel instrumẽta pdidit. ff. e. is qui deposita. ff. de penis si quis aliquid. §. si quis instrumentũ. §. instrumẽta. Aliquãdo etiam cõdemnatur ad interesse. xij. q. ij. si quis de clericis. Alias tenetur iniuriarum. ff. depositi. l. i. §. si qs tabulis. ff. ad. l. acql. si quis testamentũ. §. ſz ⁊ si quis tabulas. Et ẽt talis pditor dicit põt. lx vj. di. clericus. ⁊ sic falsum cõmittit qui secretum aperit. extra de offi. delegatum magis. ¶ Tertio falsitas cõmittitur in facto: vt in moneta ⁊ mensura. ff. e. qui cunq; ⁊. l. lege: ⁊. l. penul. §. i. extra de contrahen. nup. c. i. ⁊ ponit exẽplum de his q numos pti raserũt vel finxerunt. In quo casu liberi bestijs subijciunt. serui vltimo dãnant supplicio: sed ẽt de diminutione habes extra de iure iur. c. quãto. ¶ Item ponit exẽplum de eo q auro aliqd vicij addiderit: vel argẽteos numos adulterinos finxerit. vel eoꝝ tale quid nõ pbibuerit. vel nũmos stãneos seu plũbeos emerit vel vẽdiderit dolo malo. Qui tñ falsã monetã pcusserit si in totũ formare noluerit suffragio iuste penitẽtie absoluetur. Pro mẽsura aũt falsa duplex pena ipponitur. ⁊ insuper relegat. ff. e. q falsam. l. vlti. ¶ Item facto cõmittit falsum in ptu suppositio in quo priuata est actio. Nam de eo soli accusant parẽtes. vel hi ad quos ea res ptinet non quilibet ex populo vt publicã accusationẽ intendãt: vt. ff. e. qui falsus. §. i. ⁊ in. l. cornel. §. i. ⁊ in notoꝝ sigilloꝝ corruptiõe. extra de fide instru. inter dilectos. ¶ Quarto ꝓmittit in vsu vt si qs vtit falsis litteris vel instrumẽtis. ⁊ hmõi ab alio confectis vel impetratis. ¶ Item si qs se pro milite gesserit cũ non esset. vel illicitis insignijs vsus est. vel falso duplomate. i. interdicto certi loci itinere breuiori via cõmeauerit ⁊ talis est pro admissi qualitate grauissime puniẽd⁹. ff. e. eos q. §. vlti. Et idẽ est in nõ ordinato q gerit officiũ ordinati extra de clericis ñ ordinatis ⁊ ministris. c. i. ⁊. ij. Idẽ est in eo q sub pretextu clerici cũ hoc munus nõ impleat ab bis se muneribus subtrahẽt conat. C. de sa. san. ec. qui sub pretextu. extra de vita ⁊ hone. cleri. c. fi. ¶ Item in eo q cũ non sit clericus tanq̃ clericus mittitur in bñficiũ ecclesiasticũ obtinere extra de trãslatiõibus ex litteris extra de rescriptis cũ a deo. Spiritualiter aũt hec ẽt duplex falsitas referri põt ad q̃ttuor genera peccatoꝝ. qr falsitas scripture ptinet ad hereticos qui sacras scripturas que sunt velut instrumenta vel testamẽta dei vnde ⁊ vetus ⁊ nouũ cõtinent testamentũ falsis glosis ⁊ expositiõibus depranant ⁊ corrũpũt Falsitas aũt dicti gñaliter ptinet ad mendaces quorum sunt varia genera inter q precipuũ ⁊ pessimũ est mendacium in do

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ctrina spirituāli cōtra fidem ꝛ bonos mo
res. Sed falsitas facti refertur ad hypo
critas qui falsant monetā idest bona opa
q̄bus celeste regnum mercari possumus.
Falsitas aūt vsus refertur ad demōes q
semp contra nos falsitatibus ꝛ deceptiō
bus vtunt ꝛ precipue q̄ transfigurant se
in angelos lucis pretendentes se esse qō
non sunt. Vñ omnes he falsitates vitāde
sunt subtiliter ꝛ cauende Mat. vij. Attē
dite a falsis prophetis ⁊c.

¶ Capitulum. xxiij.

Autor mali presumit qui
ipsum ꝓhibere ꝛ impedire
potest ꝛ non facit. Cuius exē
plū apparet in clericorum
defensione quia incidit in
canonē late sententie ab ipo
iure ꝛ maiori excōmunicatione ligatur q
pōt defendere clericum a violēta manuū
iniectione ꝛ non defendit. extra de sentē.
excōi. quante presumptionis. Hoc enim
nō solum restringitur ad illos qui tantuz
rōne potestatis ꝛ officij hoc ꝓhibere pūt
xxiij. q. iij. forte ⁊c. duo ista noia. Sed etiā
intelligit de illo q ꝛ si non rōne ptātis vel
officij hoc prohibere pt. potest tñ aliter
puta q̄ scit hoc fieri debere per illū. Cui
si diceret. caueas ne illud facias statim ali
us abstineret. vt patet satis aperte in. c. de
cretali quādo dixit. ne autē solos violen
tia huius actoris. idest qui hoc faciūt vel
ꝓcipiunt hoc fieri vel in hoc expresse cō
sentiunt aliquoꝫ presumptio extimet pu
niendos. faciētes ꝛ cōsentientes pari pēa
puniēdos catholica cōdemnat auctoritas
eos delinquētibus fauere interpretās q
subaudi q̄uis expresse non consenserint
tñ hoc fieri debere scientes. cū possent
subaudi nudo vbo tñ hoc ꝓhibere ma
nifesto facinori desinunt obuiare. lxxxiij.
di. §. i. ꝛ c. sequenti ⁊c. error. ꝛ. lxxxvi. dis.
faciatis. ff. ad' se. con. filla. l. ij. §. potuisse. ꝛ
§. sequen. ꝛ §. pen. ꝛ hoc hodie cōprobat
in aūt. di. ij. imo extra de sen. ex cōi di. inu
itur. Qō habendū est ñ tñ vbo sed facto
ꝛ plus q̄ hoc locū habet non tñ in cleri
co sed etiam in vicino ꝛ proximo.

Capitulum. xxv.

Idelis dicit esse homo mi
tipliciter ꝑut fides ſm iurā
stas multis modis accipit.
Nam primo ponit ꝑ sacra
mento baptismi. xl v. di. de
iudeis extra de baptismo
debitū. ꝛ ſm hoc dr fidelis quilibet rite
baptizatus. ¶ Scōo ꝑ castitate thori. xx
vij. q. ij. coniuges ſm hoc dicit fidelis qui
thori fidem seruat. ¶ Tertio ꝑ cōuentio
nali securitate q̄ ēt hosti seruāda est. xxiij.
q. j. hosti q̄ graue est fidez fallere. ff. de cō
sti. pec. l. i. Res. prima. sic dr fidelis qui pa
cta fideliter seruat. ¶ Quarto ꝓ ꝓscien
tia. extra de resti. spol. litteras ꝛ ō prescri.
qui omne. xxviij. q. i. §. i. de peniten. di. iij.
illud vltra medium ad fi. di. ꝛ sic fidelis dici
pōt qui cōscientiā habet non fictā sed ve
ram. ¶ Quinto ꝑ credulitate secundum
quā credimus id qō nō videmus Grego
rius. fides non habz meritū cui humana
ratio prebet experimentū. ꝛ sic fidelis di
citur qui catholice credit. ¶ Sexto ꝓ
legalitate vel confidētia. Insti. de rerū di
ui. §. vendite. ꝛ sic dicit. fidelis qui est lega
lis. ¶ Septimo ꝓ equalitate ꝛ exuberā
tia actionū insti. de ac. §. actionuz. ꝛ extra
de exceptio. cum venerabilis. ꝛ sic dicit fi
delis qui operat quantū pōt. ¶ Octauo
ꝓ fidelitate ꝛ legalitate dolo contraria
idest de presenti bona fides. ꝛ sic dicitur fi
delis in cōmisso idest nō fraudulētus vel
dolosus. ¶ Nono ꝓ ꝓbabili ignoran
tia. ff. de acquiren. re. do. qui bona fide. ꝛ
l. bonefidei vel ꝓbabili credulitate. ff. de
verborum signi. bone fidei emptor. ¶ De
cimo ꝓ simplicitate bona seu innocen
tia: vnde dicitur cōiter bone fidei homo
est: quasi dicatur: non est duplex. non est
malicios⁹: sed innocens qui omni ver
bo credit. xxij. q. iij. innocens.

¶ Capitulum. xxvj.

Jlius dei ostendit aliquis
eē tripliciter: sicut triplicit
ꝓbatur aliquis esse filius ꝑ
ſbyteri vel alteri⁹. ¶ Prio
vbo. ſ. cōfessionis. Nam his

UNIVERSIDAD DE MURCIA

qui confitetur se filium fore ꝑuis de illegi
timo thoro sic creditur cē extra de elect.
innotuit.habetur.n.ei fides cōtra se.ff.ō
interroga.ac.de eta.§.i. Hoc ēt mō ꝓbat
quis cē filius dei. Est.n.confessio triplex
fidei criminis ⁊ diuine laudis. Quicunq;
ergo veram fidē confitentur ⁊ peccata ꝓ
pria in cōfessione non celāt. ⁊ deum sepi⁹
laudāt hi quasi ex confessione sua filij dei
esse ꝓbant.i. Joā.iiij. Omnis spūs qui cōfi
tetur xꝝm iesum in carne venisse ex deo
est. hoc quātum ad fides humanitatꝫ xꝝi.
sed de confessione diuinitatis subditur i
eodem. Quisquis confessus fuerit quoni
am iesus est filius dei: deus in ipso manet
⁊ ipse in deo. ¶ Secundo probat ex affec
tu. extra de presumpt. afferte.ij.q.vi. ad
romanam eccleſiā. C. de inoffi.te. si mater
Sic ēt probatur quis esse filius dei ex af
fectu charitatis qꝝ charitas sola distingu
it inter filios dei ⁊ filios perditionis ſm
Augu. Et intelligitur de affectu dilectiōis
non tātum dei sed etiam proximi.i. Joā.
iij. Omnis qui nō est iustus non est ex deo
⁊ qui non diligit fratrem suum. ¶ Tertio
probatur ex cohabitatione. Maz dato qꝝ
aliquis neget se filium sacerdotis: si tamē
constet qꝝ mater eius cū sacerdote moꝛa
batur tempore conceptionis eius filiꝰ ꝑ
sumitur. extra qui si. sint le. Causam que.
Econtra aūt si potest ꝓbare negās qꝝ ma
ter sua maritū habebat legitimum cum q̄
moꝛabatur tempore conceptionis ꝓbat
se legitimū. Quamuis.n. mater eius de fa
cili scīri possit. ff. de Jnsti. no. qꝝ semp. Im
possibile est tamen probare patrez in hoc
casu per testes idoneos. Ideo dicit lex qꝝ
hec conditio est impossibilis scilicet si pro
baueris te esse filium talis. ff. de ꝺdi. ⁊ de
mon. lucius. Paterna ergo filiatio illegiti
ma de facili nō ꝓbatur licet certa indicia
admittāt si ꝑ testes legitimos cōprobent.
In his.n. in qbus certa ꝓbatio hēri non
pōt. vt in furtis ⁊ similib⁹ inditia ꝓbabi
lia ⁊ ꝓsūptiones violēte sufficiūt. C. de rei
vē. iudicia. C. de q̄stionibus milites. ff. de
re. mili. nō oēs. §. a barbaris. Cōsimiliter
ēt quodā indicio oñdit an hō sit filiꝰ dei
an nō. Maz velut mater parturiēs peni
tentē in esse gratie penitētia est que tunc
moꝛatur cum legitimo viro cū sit ꝓpter
christus. Et hec est in vere penitētib⁹. sed
tunc quasi cum alio viro moꝛak ⁊ adulte
ratur quando ficta intentiōe operatur.
Et talis est penitentia hypocritarum. Dñi
colligitur qꝝ vere penitentes sunt legiti
mi filij dei. ſ hypocrite ⁊ falsi pēitētes sꝫ
filij spurij ⁊ nō dei ſ diaboli qb⁹ cōpetit illud Jo. viij. Vos ex patre diabolo estis ꝛc.

Capitulum .xxvij.

Raudulēt⁹ ⁊ hypocrita per
dit meritū bōi opis quod fa
cit. Cuius exēplū est quia si qd
fiat in fraudē legis nō valet
quod sequit ex eo vl ob id vt. C. de legi.
l. non dubiū. Verbi gratia potest hoc ostē
di quattuoꝛ exemplis secundū qꝝ quattu
oꝛ modis sit fraus legi. ¶ Primo de con
tractu ad cōtractū. vt cū coniūx qui dōa
re non potest vt extra de donationib⁹ in
ter virum ⁊ vxoꝛē. c. vltimo vendidit ꝓ
cius nō exactur⁹. Ideoq; nō valet contra
ctus vt. ff. de dona inter virum ⁊ vxoꝛē.
si sponsus. §. circa. ¶ Secundo de perso
na ad personam. vt si coniunx interpo
nat aliā personam cui donet. vt coniugi
suo detur. ff. de dōa. inter. vi. ⁊. vx. l. iii. §.
si tantū. ¶ Tertio de re ad rez. vt cū filio
familias cui nō potest tradi pecunia mu
tua sine mētu macedonāi patre inscio ⁊
ratū ñ habēte. vt. C. ad macedoñ. l. i. ⁊. vl
ti. tradit species certo ꝓcio vt ipsā vēdat
⁊ ꝓcium recipiat. vt. ff. ad macedoñ. itē si
filiꝰ. §. mutui. ¶ Quarto ō cōtractu ad eū
dē contractuꝫ sed altero modo. vt cū tra
do ubi mutuū vis dare mulierē ꝓficiuꝫ
soꝛe ego sciēs eā tutaꝫ veleiano volo qꝝ
ipsa cōstituat te pricipalez ⁊ tu fideiubeas
ꝓ ipsa vt. ff. ad veleianū q̄uis. §. sicut
eēz Sicut ergo fraus legis euacuat id qō
segk ex facto ita fraꝰ ⁊ fictio hypocrisis
euacuat meritū ꝓseqūns ex ope bono. Dñi
Matħ. quito dī ō hypocrytē. Amē dico
vobꝫ receperūt mercedē suā. Jō dīc recep
rūt qꝝ nulla recepturi sē mercedē i futu
ro ſ potiꝰ suppliciū. Capitulū.xxviij.

Frequentatio confessionis quattuor bona facit anime Et hoc ꝑ exẽplum in cõsuetudine. Est eni cõsuetudo ius quoddã moꝛibꝰ institutũ qõ ꝓ lege accipitur cũ defiẽ lex di. i. cõsuetudo di. viij. frustra. Et dicit moꝛibus institutũ. i. assiduis vel frequẽtibus actibus hoium ꝑm iuristas. Et ideo actus cõfessionis assiduitas ⁊ frequentatio has virtutes hꝫ respectu mentis. quas dicit cõsuetudo habere respectu legis. nam ꝓmo cõsuetudo habꝫ virtutẽ legem imitandi. ¶ Imitat. n. legez ideſt suppler vbi lex deficit. extra de ꝓsuetudine. cum olim extra de sepulchris. de vxo. in fi. ⁊ c. certificari insti. de iure naturali. §. ex nõ scripto. Sicut aũt cõsuetudo supplet defectũ legis. ita quoꝫ frequẽtatio cõfessionis supplet defectum cõtritionis. Nam cum in peccato duo sunt. s. culpa qua offenditur deus ⁊ pena que ꝓ culpa debetur. In cõtritione quidẽ deus remittit culpã: ⁊ pena eterna in tempoꝛalem mutatur: sed nihilominus manet ad huc ligatus ad penã tempoꝛalem. Vnde si decederet sine cõfessione non cõtempta tñ sed preuenta iret ad purgatoꝛiũ. qõ sicut dicit Augu. est maxima pena. Quando ergo cõfiteris sacerdos absoluit te ab hac pena vi clauium cui subijceris in confessione. Et qñ semel ꝓfitetur ãligs dimittitur aliqd de pena hmõi filr qñ iterum cõfitetur ⁊ posset totiens cõfiteri qꝫ tota dimitteretur ⁊ ita sicut dictus est supplet frequentatio cõfessionis defectũ ꝓritionis. ¶ Scõo hꝫ cõsuetudo virtutez dubium ius interpretãdi. extra de cõsue. cum dilectus. §. j. ad fi. ff. de consue. l. si de interpretatione. Similiter dum hõ frequẽter discreto sacerdoti ꝓfitetur frequenter de suis factis ⁊ dubijs casibus ꝑ eius sapientiam ⁊ ꝓfiliũ declaratur: ⁊ sic per frequentiam cõfessiõis claritatẽ de dubijs recipit ¶ Tertio hꝫ virtutẽ ius tollẽdi ⁊ abrogandi. Maꝫ cõsuetudo ſi sit rõnabilis tollit ius in loco in quo viget. ff. de legibus ⁊ se. con. l. de qbus. Similiter cõfessionis frequentatio ius diaboli ab hoie tollit. Habet. n. ius diabolus in hoie ex eius inductu peccãte: sicut hõ in suo pecoꝛe. Et totiens hoc ius renouatur quotiens peccatum ꝓpetrat: sed hoc ius diaboli ꝑ confessionẽ abrogat: ⁊ diaboli chyrographũ ideſt peccatũ cassat. Vñ qꝫ frequẽter peccamus cõfessionem iterare frequenter indigemus. ¶ Quarto hꝫ virtutẽ presumptionem inducẽdi. Est enim aliqua consuetudo specialiſſima ſm quaꝫ in dubijs iudicat. ⁊ hec presumptionẽ inducit cui ꝑ statur fides niſi forte cõtra probetur. Hec est cõsuetudo patrisfamilias. ff. de pig. ac. l. vniuersoꝛ. ff. de vsuris. qui se miles. ff. de legibus. l. si seruus plerũqꝫ. §. ſi vis extra de presump. ex studijs. ⁊ c. mandata. ⁊ c. cum in iuuentute. Similiter quanto frequentius per cõfessionem cõſcientia purgatur tanto maioꝛ presumptio ideſt de peccatoꝛũ cõfessoꝛũ venia generatur ꝑs. Dixi confitebor aduersum me iniuſticiaꝫ meam domino ⁊ tu remiſiſti impietatem peccati ꝛc.

¶ Capitulum. xxix.

Gratia tollitur siue ꝓditur per vnum actum peccati mortalis. Cuius exemplũ est qꝫ quãdoqꝫ derogatur priuilegio vel statuto ꝑ vnicum actum cõtrarium vt si papa statuat in aliqua ecclesia certuꝫ numerũ canonicoꝝ: ⁊ super iaꝫ inducto vel statuto ab alijs ⁊ per ipsum papã confirmato littere cõcedant. hmõi priuilegio derogat per vnicum actũ cõtrariũ: vt extra de cõſtitu. cum accessiſſent. ⁊ extra de prebendis ꝓ illoꝝ. ⁊ extra de his que sunt a ma. par. ca. ex oꝛe. xl. q. iij. priuilegiũ C. de iure do. impe. l. ij. C. de pac. inter ep. ⁊ vendito. l. cõmiſſis. ¶ Item gratia diuina non operat in homine ſine ipſius voluntate ⁊ diſpoſitione. qõ patet in ſuſceptione ſacramentoꝝ que gratiam cõtinẽt. nam ſacramenta ipſa talia ſunt accipienti bus quali cõrde ⁊ conſcientia ſuſcipiunt j. q. j. §. Ecce cum dominus declarauit. iõ ſunt malis ad iudicium. de cõſecra. diſt. ij Dicit ẽt hoſtien. qꝫ qui inuitus recipit ſa-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cramentum ẽt caracterem non recipit extra de baptismo. maiores: ideo non cogit quis precise ordines suscipere.

¶ Capitulum. xxx.

Heretici diuinas scripturas deprauantes ꝛ malitiose exponentes grauẽ penitentiã merent. Mã q leges vel cõstitutões seu rescripta principis malitiose interpꝛtant efficiunt infames vt. C. de legib⁹ ꝛ ꝓsti. l. ij. ¶ Multo ergo magis q maligne interpꝛtãt ꝛ exponũt scripturas diuinas ꝓtinentes leges ꝛ statuta dei ꝓfusiõe ꝛ dãnatiõe sunt digni. ¶ Mã tales iter hereticos ꝓputãt. l. z. n. stricto mõ ꝓprie dicat hereticus q aliter sentit de articulis fidei q̃ rõana eccla xx. q. i. ß ẽ fides. ꝛ. c. qñ tñ largius accepto vocabulo ois q male interpretãt sacram scripturã. i. q ipsam aliter intelligit q̃ spũs sanctus efflagitet a quo inspirata est. lz ẽt talis ab ecclesia nõ recesserit. nihilominus hereticus dr̃. xxiij. q. iij. hereſis.

¶ Capitulum. xxxi.

Ignorãtia iuris excusat ad tps. Cui⁹ exẽplũ ẽ q ignorãtes ꝓstitutionẽ factã ifra duos mẽses pⁿ diuulgationẽ nõ ligant extra de cõsti. cognoscẽtes. ꝛ. lxxxij. di. p. posuisti i fi. Mã ꝓstitutio post duos mẽses a publicatõe incipit arctare. vt i auc. facte noue. cõ. in ipa Reseri. ꝛ Resc. §. i. col. v. extra ne clerici vel mõachi c. vlt. extra õ sẽ. excõi. nouerit. Elapso ß tpe nõ põt qs allegare ignorãtiã. qz nõ singuloꝛ auribus inculcãda. x. vi. di. q̃ dicitis. xij. q. ij. q in humanis. ¶ Itẽ q ignorantia canonis aliqñ excuset patet. qz si qs eps constitutionem ediderit q̃ genuꝰ furtũ fecerit excõmunicatus sit vel cosimilẽ aliã extranei q etiã intra eius territoriũ contra hoc faciunt si ignorãt sententiã lata nec tantã morã traxerunt q̃ scire presumant nõ ligant. ar. extra. qui matrimoniũ ac. poss. c. fi. extra de adul. si ea. Nec. n. ligatur excõmunicatus sententia nisi sciens. extra de sen. excom. significauit ꝛ. c. cũ desideres. Nec etiã talis extraneus tenet̃ scrutari decreta alterius regni. C. de commerciis. l. mercatores. Si vo hoc sciat vel magnã morã ibi contraxerit ita incipit ee subditus ratiõe delicti ꝛ sentẽtie late. Mã ꝛ de furto tenet ibi respõdere vbi cõmisit. extra de rapto. c. i. vi. q. iij. placuit. ¶ Itẽ ratione delicti ꝛ presel aduersus extraneos hoies delinquentes imperiũ habet. Nec enim distinguitur vñ sit. ff. de officio presidis. l. iij. ¶ Itẽ ignorãtie excusatio ñ admittit vbi potest homini aliqd imputari. Si enim puto percutiẽtez me percutere ꝛ percutio aliũ hac ignorantia non excusor. ff. ad. l. aquil. l. v. §. i. ꝛ. l. scientiã. §. penul. Vnde in hac qtiõe culpa leuissima imputatur. Mã si quis cisternaz fodit ꝛ ipsam apertam dimiserit vel sic non cooperuit q̃ animal in eam non possit cadere ꝛ bos ibi ceciderit tenet. extra de damnis datis. c. ii.

¶ Capitulum. xxxij.

Inobedientia ẽ grauis culpa. ꝛ iõ scõm iura ꝓtumacia grauiter punit. Est. n. cõtumacia erga iudicẽ vel platũ cõmissa inobedientia. Vnde multo grauior ẽ inobedientia erga deũ. Sz nota q ꝓtumax dr̃ aliqs multis modis. Mã vno mõ dr̃ ꝓtumax q citatus tribus edictis vel vno ꝑ oibus ñ venit ad iudiciũ. ff. de re iudica. ꝓtumacia Et hoc mõ peccator citatus a deo tripl'r. scz p eius flagella. p eius verba. p eius bñficia. si ñ venit ad iudiciũ ẽ ꝓtumax. ¶ Secũdo mõ dr̃ cõtumax q non vult puta q ipedit vel procurat q̃ citatio ad ipsuz nõ perueniat. ꝛ tali pro citato debet haberi. ff. de re. iur. ad ea. §. semper. ff. de. condi. ꝛ demonstra. l. i. ff. ciuili. ꝛ. l. quibus die bus. Et huic assimilantur peccatores qui predicatores ꝛ predicationes fugiunt. Sunt enim predicatores quasi quidam dei nuncij ꝛ precones. Et eorum verba sunt velut iudicis edicta. Vnde de talibus peccatoribus dicitur. Job. xxi. Dixerunt deo recede a nobis scientiam viaruz tuarum nolumus. ¶ Itez contumax est si venit ad presentiã iudicis sic q̃ inde ipsuz

P

cognoscat ꝫ potius latitat retro cōlūnas aut stationes. ff. qb⁹ ex causis in pos. l. fulcinius. §. quid sit latitare. 7. §. idē sciendū Hunc assimilatur qui venit ad penitentie fine confessionis iudicium sed non sic cōfitetur qz sacerdos eius conscientiam cognoscere possit aut qz occultat aut qz palliat vel excusat vel hmōi. Unde etiam dicitur contumax qui iudici obscure respōdet. 7 sic qui confitetur ꝙ verba obscura 7 inuoluta. ¶ Tertio dicitur cōtumax q recedit fine licentia. In auē. de litigio. §. omnium vō. Talis est qui recidiuat in peccatum vel qui penitentiam sibi ipsi tam non perficit sed absq; dispensatione vel licētia sacerdotis eā dimittit. ¶ Quarto dicitur ꝓtumax q ad preceptū iudicis non restituit. ī quo casu res manu militari ei auferri iubetur. ff. de rei vendicatiōe qui resti. 7 ne vis fi. ei. qui in pos. si quis missus. Et his assimilantur qui ad dictuz sacerdotis aliena non restituūt postq̄ cōfessi sunt. unde deus quandoq; per alias vias aufert eis ex quo nolūt restituere. ꝓ hmōi autem crimināibus dicit canon contumaces excōmūicari debē. xi. q. iij. certū Omnis autem contumacia graue crimen potest dici. Est enim quasi peccatuz idolatrie repugnare vele 7 quasi sectus idolatrie nole acquiescere. viij. q. i. sciendum:

¶ Capitulum. xxxij.

Inspirata hominibus a deo excipiuntur a communi lege. Cuius signum 7 exemplum est in iure canonico quia electio per inspirationem non est in forma iure. sed exceptio a formis. vt extra de electionibus propter diuersas Et similiter secūdum legem diuinam ea que inspirātur a deo excipiuntur a lege communi. sicut patet in patriarchis qui acceperunt plures vxores vt Jacob qui habuit liā 7 rachel 7 similiter dauid. quod tñ ex lege cōmūi non licebat. lex. n. de vitica vxore non est humanitus sed diuinit⁹ institura nec vnq̄ vbo aut litteris trādita sed cordi ipressa sicut 7 alia que ad legē nature ꝑtinent. 7 ideo in hoc a solo deo dispēsatio fieri potuit. Nā ille ex cui⁹ auctoritate lex efficacia hz reseruat. vt licentia ꝓbeat legē ꝑtermittendi in illis casibus ad qs legis efficacia nō se extendere dz. Et talis licentia dispēsatio dr. Et in hoc q. f. aliquis hēret simul plures vxores a solo deo dispēsatio sibi fieri potuit p inspirationē interna. q quidē principaliter sanctis patribus facta ē. 7 p eozu exempla ad alios ō ruata eo tpe quo oportebat. Predictuz vō ꝓceptum scilicet de vnitate vxoris ꝑtermittit vt maior eēt multiplicatio prolis ad cultum dei educande.

¶ Capitulum. xxxiij.

Iniuriant aliquat xpo tripliciter. Cui⁹ similitudo appa ret in ipis iniurijs hoium. Iniuriat. n. vnus homo alteri triplicit: vno modo rei hoc fit quotiēscūq; manus infert. ¶ Secundo vbis. vt qñ conuitium fit. Et dicit conuitium a conuocatione vel cōuentione. i. collectione vocuz. Cū enim in vnum plures voces cōferunt specialiter cōtrū dr quasi convocium. Et fit nedum ꝑsenti sed etiaz absenti. Naz si quis ad domum tuā vel tabernā venit ꝓuicū facit etiaz te absente si vocaretur. vel alios ad vociferandum inducit ꝓtra certam personam. nam vite nulla est executio. ff. de iniur. l. i. §. iniuriam 7. l. Item apud labeonē. §. cōuitiū 7. §. fecisse 7. §. tibi. ¶ Tertio fit iniuria in litteris vt cū quis libū vel historiā vel chartā ad infamiaz alicuius pertinentez scripsit vel ꝓposuit vel edidit vl dolo malo fecit qd eozu fieret: puta dimisit scripturā cadere in platea. ff. de ver. sig. late. Nec distinguit vtrū nomine suo vel alterius hoc ediderit expresso nomie ꝓpio illius quē infamare intendit. vel ī expsso. Eodē mō tenet q hmōi scripturas vēdere curauit vel emere. Eodē mō tenetur ēt fine scriptura si i notā vel signū alicui qō hoz ꝑdiderit. puta veste lugubri vel squalida vtī iniuriā alicui⁹ vel barbā dimittit. vel capillū submittit. ff. de iniur. l. Itē apud labeonem. §. aut pretoz. ne infa-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mandi cā. z sequēti. v. q. i. quidam maligni spūs. Et nota q de famoso libello agi pōt criminaliter ſm. l. sez ad penā capitis tam ꝓpria illū q fecit q̄ ꝓpria illū q inuenit nisi ipse illū corruperit vel cōbuserit vel inuētū nulli reuelauerit. C. de famoso libello. l. ista. q̄nta. q. i. si qs famosū libellū. Et ꝓ hi in casu quib⁹ de populo accusare. z accusatori ꝓstituitur preciū p mō substantie accusate pſone. vel si erat seru⁹ ꝓducit in libertatez. Quid enī si publica vtilitas ex hoc emergat. ff. e. l. §. fi. z. l. senatus ꝓsultum. z. C. de famo. libe. l. vnica. pōt ēt ciuiliter agi actione iniuriaꝝ q̄ non publici iudicij sz ꝑuati ꝓtinet querelā. C. eo iniuriarum. ff. eo. ꝓsti. §. vnico. Vnde z de omni iniuria ēt si descendat ex lege cornel ciuiliter agi potest vt ibi z de oī alia quacūq; actōe. ff. e. ꝓtor edixit. §. post se. Hodie scōz canoñ. qui famosū libellū cōficit flagellat z excōmunicat. v. q. i. g in alterius. z. c. is. g. Sed z si certū ē qui confecerit potest accusari z deponi cuz sit graue crimen z accusatione ac damnatione dignissimum. xx v. di. § nunc aūt. ¶ Primo ergo modo scilicet re iniuriati sunt christo iudei qui manus iniecerunt in eum z ligauerunt. z hi qui eū verberauerūt z crucifixerūt. ¶ Sed secūdo modo iniuriantur ei maledici z blasphemi. qui linguas suas contra ipsum relaxare presumūt. ¶ Tertio autem modo heretici q falsa de ipso christo scripserūt z contumeliosa vt manicheus z arrius z alij consimiles. Notandum autem q iudei iniuriantes christo quasdam falsas excusationes pretendere conati sunt. vt nō iniurioſe sed iuste eū perdere crederent. Nam secundum iura iniuria alicui facta excusari posset ex trib⁹. ¶ Primo ex culpa siue delicto puta ex eo q ille cui conuiciatum est vere deliquerat. Nam peccata nocentiū nota esse z expedit z oportet. ff. de iniur. cū qui nocentē z. C. eo. siquidem q̄dam tuā vbi non se persequeret. Alias tenetur nunciator. C. z si non es nunciator. Hāc ergo excusationē iudei cōtra christū pretendere voluerūt quādo dixerūt pilato. Si nō eēt hic malefactor nō tibi tradidissemus eū Joānis. xviij. sed vere mentiebantur q̄ ipse peccatum nō fecit nec inuentus ē dolus in ore eius. prime Petri. ij. ¶ Secūdo excusat iniuria ex causa. puta si fecit iniuriam causa venerande reſpublice. vt si magistratus scutum alicuius perforauit. q̄ in bello se male habuit. ff. eo q reipublice. Ideoq; excusat sacerdos a canone ratione turbationis diuini officij. extra de sentē. excō. venēs. Hanc excusationem pretenderunt iudei cuz dixerūt Nunc inuenimus subuertentem gentem nr̄am Luce. xxiij. Sed in hoc etiam mentiebantur quia ipse gentem suam ideſt iudeos non subuertere sed saluare conatus fuerat ſm illud Math. i. Ipse enīz saluū faciet populuz suuz a peccatis eor. ¶ Tertio excusatur iniuria a preeminētia. quia rōne dignitatis ꝑsumit⁹ pro aliquo q̄ non animo iniuriādi quid agat. vt si minister reipublice iubet aliquem duci quia decreto ꝓtoris non obtemperat. quia iuris executio non hz iniuriam non tenetur. Et q̄ iussu potestatis a magistratu fiunt ad iniuriarum actionem non pertinent. Et inde est q nec magister incidit in canonē si causa correptionis scholarem in minoribus ordinibus constitutum percusserit. extra de senten. excōi. cum voluntate. §. fi. q vo Hanc excusationem iudei habere voluerunt. ex eo q̄ iudei primo xp̄z tanq̄ blasphemum per principem sacerdotuz z cō filiuz reum mortis adiudicari fecerunt. Et postea p̄ presidem pilatū tanq̄ ꝓtradicentem cesari z tributa dari⁹ prohibentez a pilato crucifigi eum petierunt. Sed tamen etiam in his mentiti sunt quia nec blasphemus sed dei cultor verus. nec tributuz cesari negari suasit imo dixit. Reddite que sunt cesaris cesari cē. ¶ Item in iuriantur aliqui ecclesie. Nam ſm iura omnis iniuria tripliciter infertur. Aut. n. infertur in corpus aut in dignitatem aut in famā. infertur in corpus cum quis pulsatur vel verberatur vel cū vi aliquis domuz alterius ingreditur. In his enim tribus casibus agitur iniuriaruz z lege cornel. Et ē pulsare sine dolore cedere. ver-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

berare autem cum dolore. sed ꝛ dicit verberasse abusiue qui pugnis cecidit. ff. d in iurijs. Item apud labeonem. §. verberasse. Bonus autem mea accipienda est nō solum si propria fit: sed ꝛ si conducta fuerit vel gratis concessa sed tamen ad meritoria vel stabula non pertinet. vt omnia hec ꝑbantur. ff. e. l. §. in oi. ꝛ. l. lex cornel. de iniur. Rest. §. i. ij. ꝛ. iij. Forte etiam in his casibus agetur iniur. de iure pretorio cum filio famili. pulsato debetur patri ꝓ toria actio iniuriarum. filio vō debetur. ex. l. cornel. §. illud. Et hoc modo iniuriātur ecclie illi qui i ꝑsonas eccleſiasticas manus violētas temere inijciunt eos capientes vel verberantes. vel etiam ipa loca eccleſiastica occupantes vi. Ad dignitatem vō minuendaz fit iniuria cuz comes qui comitatur ꝛ sequitur. siue liber sit siue seruus siue mulier vel masculus vel etiam pedagogus non tamē tenetur qui cepit adducere sed qui adduxit vt comes non esset cum ea. Sed nihil interest vtrū vi hoc fecerit vel ꝓsuadēdo vt eam relinqueret. ff. de iniur. l. i. §. omneqz. ꝛ. l. Item apud labeonem. §. comitem. ꝛ. §. adduxisse. Hoc modo iniuriātur eccle rectores mali qui ecclias sibi cōmissas sine gubernatore ꝛ officiatore relinquunt. Vel mali pastores qui plebes sibi cōmissas tempore ꝓsperitatis comittantur. sed tempore aduersitatis ꝛ persecutionis eos fugiunt ꝛ dimittunt. Ad famam autez alicuꝰ fit iniuria cum alicuius pudicicia attētatur vt femina ancilari vel meretricia veste induta sit. hoc fit ꝓ appellationem vel affectationem. Et appellare dicit blanda ex actione pudicicię alicuius attrectare cuz sez agitur vt ex pudica impudica fiat. sz q verbis turpibus vtitur non tentat pudiciam ꝛ iniuriarū tenetur. Affectari vō est cum quis tacitus frequēter sequitur contra bonos mores. Assidua enim frequentatio nōnullam infamiam ꝑbet. ff. e. l. j. §. omneqz. ꝛ. l. apud labe. §. teneꝰ. ꝛ. §. si quis. ꝛ. §. itur aduersus. ꝛ. §. qui turpibꝰ. ꝛ precedēti ꝛ. l. sed ē questionis. §. fi. hoc modo iniuriantur eccle heretici: qui blandis fictisqz verbis pudicicię sinceritatem fidei siue moruz in ecclesiasticis ꝑsonis corrumpere molliuntur. vel illi qui blandis colloquijs seu ꝓuocatiuis nutibus vel continuis ꝛ pestiferis exēplis ad ipudiciciam trahūt Apostolus. Corrūpunt mores bonos colloquia praua.

¶ Capitulum. xxxv.

Attentio bona nō liberat a pena si opus sit illitum ꝛ illicitum. Cuius exemplum apparet ſm iura in eo qui vt sit castus ꝛ volens placere deo abscindit sibi membra impudica. Nam talis irregularis efficitur. lv. di. si quis abscinderit. Non enim ferro sed animo castitas queri debet. xxxv. q. v. tunc sanabitur. Ergo de rigore iuris is qui etiaz vt sit castus ſ facit fieri deponēdus est liez credat placere deo. Nam vt ait versus displicet imprudens vnde placere putat. Et ſm hoc intellige. lv. dist. euangelica. ꝛ. c. si quis a medicis. ꝛ. c. qui per partem. ꝛ. c. si quis ꝓ egritudines. Nec obstat extra de corpore vitiatis significauit quia ibi gra fit Piero. Illi eunuchi placent quos castrauit non necessitas sed volūtas. ¶ Item intentio ꝛ spes plus recipiēdi etiam sine pactiōe qua si vsurarium facit. nam etiā sine pacto si hac intentiōe principaliter ductus vt aliquid mihi dares tibi mutuarem pecuniā alias nō mutuaturus ſz in foro iudiciali non possit censeri vsurarius. vt extra de vsuris. in ciuitate: tamē in foro penitētiali inducēdus sum vt pecuniā sic receptaz restituam Luce. vj Date mutuū nihil ide sperātes extra de vsuris ꝑ totum. xiiij. q. iij. si festinaueris. Si tamē alias esseꝫ mutuaturus. ſ. secūdario spero q mihi subueniās vel me remuneres i nullo vl in modico peco ſm Hosti. ar. lxj. di. qd ꝑderit. lix. di. si officia. lxxvij. di. in singulis. j. q. ij. quātitā. extra de testa. cū in officijs. ff. de petitore. sed ꝛ si. §. cōsuluit. extra de symonia tua. Si autem nullo pacto ab initio interueniente neqz exactiōe ex post facto hoc ita debitoꝛ aliqd graꝫ offerret recipi poſ/

ſet ſine aliquo peccato dūmodo intentio non fuiſſet ab initio. Nullā.n.maculā ob latio ſuſcipienti ingerit.que nō ambiētis petitione proceſſit.i.q.ij.ſicut epm.

¶ Capitulum.xxxvj.

Vdicium xpi quod fiet in ſine mundi erit in aliquo ſimile iudiciali foro hoium. Nam iudicium vt deſcribunt iuriſte eſt actus legitimus trium perſonarum.ſ. iudicis actoris z rei qui redditur in inuitum vt differat ab arbitrio ſm azones. z ad hoc extra de ver.ſig.fo⁹.x.ff.ō v. ob. inter ſtipulantez.§.i. Sed ēt ſi factum negetur.iiij.pſona.ſ.teſtis iducit.iij.q.iij.c.i. Nomine āt teſtium accipias inſtrumēta z ēt argumēta.vt in dicta decretali fo⁹. §.cauſa ſm glo. Similiter in illo iudicio xpi finali erit iudex xps actor diabol⁹ rei peccatores teſtes angeli inſtrumēta conſciētie vel ſcripture diuine argumēta peccata patētia vel ipſe creature cōtra peccatores cōmote Iſa.xlij. Iudiciuz gentibus pfert. Et nota q illud iudiciū hoc ordie ſimilitudinarie loquēdo fiet. Quia primo precedet ſez citatio monitoria ꝓceptoria z pemptoria.i. Theſ.iiij. Ipſe dominus in iuſſu. Ecce citatio ꝓceptoria de qua etiam in ps. Exurge domine in precepto q mādaſti z ſynagoga populoz circūdabit te. z ꝓpter hanc in altū regredere domin⁹ in dica populos. Sequit in voce archāgeli. Ecce citatio monitoria.de qua Joel.iij. Cōſurgant z aſcendant omnes gentes in vallē ioſaphat.q; ibi ſedebo vt iudicem oēs gētes. Et ſubditur. In tuba dei deſcēde de celo z mortui qui in xpo ſunt reſurgēt primi. Ecce citatio pemptoria Apo.x. Angelus quē vidi ſtātē ſupra mare z ſup terrā leuauit aiam ſuā ad celū z iurauit p viuētē i ſecula ſeculoz q; tēpus ampli⁹ non erit. Sz in diebꝰ vocis ſeptimi angeli cū ceperit tuba canē conſūmabit myſterium dei. ¶ Secūdo ſequitur examinatio. Examinabit enīz citatos primo de bonis eis commiſſis ſez de corpore de quo malaz rationē reddent luxurioſi qui in luxurijs illud nutrierūt. Et de anima de qua malaz rationem reddent ſuperbi q ipam omnibus bonis per ſuperbiā euacuauerūt. Et de rebus tpalibus de quibus male reſpōdebunt auari: qui pauperibus ex eis nihil dare voluerunt. Et etiam de tēpore de quo male reſpondebūt otioſi q ipz tēpus negligenter expēderunt. ¶ Itē examinabit de bonis omiſſis ſiue non faciendo ſiue nō multiplicādo ſiue non cōtinuando. ¶ Item examinabit de malis cōmiſſis. Iudex enim terrenus rationem nō requirit de minimis nec de alienis neq; de occultis ſed iudex eternus tāte erit ſeueritatis q; requiret rationem de minimis puta de vbis otioſis z de alienis puta de prelatis de ſubditis z de occultis ſcilicet de cordis ſecretis. ¶ Item examinabit de malis cōmiſſis ſiue de peccatis puta originali mortali z veniali: ſiue etiam de ſuppliciis. Dñ examinabit z de abſolutione culpe z de remiſſione pene. ¶ Tertio ſequetur convictio qz ſcilicet examinatos cōuincet per autentica inſtrumenta ſcilicet per ſancta euangelia Ro.ij. in die cum iudicabit deus occulta hominuz ſm euangelium meum. Et bene dicit occulta hominū: qz quoddam eſt opus dei tm: vt opus creationis: quoddam vō dei z hominis ſicut opus iuſtificationis in quo p conſenſuz liberi arbitrij adiutores dei ſumus z quoddam eſt ſolius hominis ſcilz opus tranſgreſſionis ſez peccatum. z hoc ſolum erit opus quod iudicabitur z cōdēnabitur. Quarto ſequet ſentētie prelatio qua cōtra conuictos ſententiā diffinitiuā pfert dicens. Ite maledicti in ignem eternum ꝛc. Et nota q; iſta ſentētia nullo auxilio iuris poterit ſubleuari ſez neq; p appellationez neq; per ſupplicationez neq; per querelam falſi neq; in integruz reſtitutionez. Appellatio enim ibi locuz non habebit. qz crimen cuiuſlibz notoriū erit ſez per cōfeſſionem ꝓpriam qz cuiuſlibet conſciētia confitebitur ſuū ſcelus. ¶ Itez p euidētiā facti: qz omnia facta hominis vt dicit Hiero. quaſi in quadaz tabula picta demonſtrabuntur. ¶ Item erunt no-

rotia per presumptiõez violentam scz eo ipo q̃ stabũt a sinistris. Ex hoc enim presumetur q̃ sint dãnandi sicut de bonis q̃ stabunt a dextris presumetur q̃ sint saluandi. Non etiam habebit ibi locuz supplicatio in humanis enim iudicijs cũ sententia profertur a principe nõ licz appellare sed supplicare. supplicationes aũt a preces ibi nõ valerent. etiam si beata virgo z martires omnes cõfessores z virgines z omnes sancti celestis curie intercederent. ¶ Item non habebit ibi locum querela falsi vt scz dicatur q̃ illa sententia sit lata per falsos testes vel falsa instrumenta iudice circũuento. qz ille iudex nõ poterit decipi nec circũuenirj cuz sit veritas z sapientia dei. Vnde contra ipsius sapientiã nihil valebũt loq̃entes aduocatoz aut sophismata plboz aut facundie oratorũ aut argutie versutoz. Non etiam poterit releuari vel reuocari per in integrum restitutionem vt scz de cetero ad pristinũ statũ restituãt Deu. vi. Impossibile é eos q̃ semel illũmati sũt ꝛc. z lapsi sũt. s. finalé i pniaz seu pniaz rursꝰ reuocari ad pniaz.

¶ Capitulũ. xxx vi.

Iudicium suspicionum z incertum de malo est vitandũ Quia sm iura de quolibet presumendum est bonum vbi non constat contrariũ Vñ quẽ hõ nescit indignũ dz psumẽ fore dignũ extra de presumptione dudum. ff. de manumi. testis litteras seruas. ff. de. leg. iij. cum pater. §. rogo. extra de iudic. cuz ꝺ puta. ff. de fideicõmis. tuys. §. sororẽ. Nec obstat q̃ habẽtur. C. de his qui ve. cta. impe. l. iij. z. C. de probatio. ex psona eius. ff. de magistra. cõ. l. i. Quia lz hec iura pbẽt q̃ presumitur qs non soluendo pauper nisi probetur contra. Nõ enim presumit diues nisi euidens sit. ff. qui satisda. co. si vo. §. qui pro rei qualitate. Tamen aliter est de bonitate q̃ de diuitijs: qz virtutes quibus aliquis bonus est cõgruũt homini naturaliter nõ scz qz naturaliter sint. sed qz homo aptus natus est ad eas sm pbm in. ij. Ethi. Insunt etiaz homini virtutes actu vel habitu post baptismum. in quo confertur gratia. de cõsecra. di. iij. c. ij. z. c. per aquam. Sed congregatio diuitiaruz ex accidẽti venit vt i auctẽ. vt oẽs obe. iu. §. i. coll. v. Vel refert vtrum appareat q̃ semel fuerit soluẽdo. z sic adhuc p̃ sumitur nisi cõtra. probetur vel q̃ semel cessit bonis: z sic adhuc presumit esse nõ soluendo nisi contra. probetur ar. C. de p̃batio. sine possidetis. ¶ Item q̃ dictum est q̃ quilibet presumitur bonus: verũ ẽ quando queritur de persona promouenda: secus autez est quando queritur de psona saluanda: qz persona carnalis z bonores carnales: anima vo spiritual z salutio spiritualis. ¶ Item nota q̃ iudicatur aliquãdo licite maior a minori qõ pz in papa qui est maximus z tamen iudicio alterius subdi potest tripliciter vno mõ propter hereſim: sic enim ab alio q̃ iudicari z accusari potest. alias autem nõ. xl. di. si papa. ix. q. iij. aliorum. ¶ Secũdo si ipse se subiecit iurisdictõi alteri⁹. ii. q. vij. nos si incompetẽter. ff. de iurisdictio. o. in. ẽ rc. ¶ Tertio si ipemet se deponat vt. xxi. di. nunc autem. ¶ Itez nota q̃ iudici ẽ multiplex perfectio necessaria. ¶ Prima ẽ natura scz quantum ad etatem vt nõ sit puer: nam impuberes iudicare prohibẽtur ff. de iudic. cum pretor. §. non autem omnes: vnde impuberem non potest delegare quilibet nisi princeps: de cuius delegatione disputare sacrilegij instar est. Nam dignus presumitur quem imperator elegit. C. de crimie sacri. disputari. xvij. q. iij. §. qui aũt. In auctẽ. vt iudices sine quoq̃ suffra. §. eos autẽ. Ibi quis enim nõ diligat coll. ij. Alius aũt delegare nõ põt inutis partibus nisi talem qui sit maior vigiti annis: sed de consensu potest dum tamen sit maior. xvij. annis sed non cogetur sententiam dicere. ff. de arbi. cũ lege. ¶ Item requiritur pfectio nature quantum ad sexum: qz femine nõ põt delegari qz regulariter femine remote sũt ab omnibus virilibus actibus. ff. de regu. iur. l. ij ideo nõ possũt iudicare. xxiij. q. v. mulierẽ. nec excõicat ex ꝺ maio. z obedie. dilec.

Nec phias dare ēt de phia noua ḡdā: nec ciuilibus actib⁹ fungi. iij. q. iiij. §. tria. ¶ Secundo requiritur in iudicio peritia scientie. Oportet enim cui cōmittitur iudiciuz q̄ iura nō ignoret extra de consanguī. c. i. ⁊ q̄ sit ꝓuidus extra de officio iudic. del. cum. R. canonicus. iz quo ad causas temporales sufficit q̄ peritiā habeat vl̄ per lectionem librox vel per experientiam. ar. ¶ de episcopis ⁊ clericis paulatim. ¶. de iudic. certi. iur. est. Jn auctē. de iudicib. R. coll. vi. ¶ Tertio trāq̄litas aie quā tollit ira ⁊ furia. Vnde furiosus nō est aptus iudicare q̄ ñ sentit. iij. q. ix. iudic. xxxij. q. vij nec furiosus. xvij. q. i. Gōsaldus extra. de succ. ab intest. c. fi. extra de regulari. sicut tenor. ¶ Quarto requiritur integritas fame q̄ infames a legitimis actibus prohibentur extra. de test. liez ex quadam extra de excessi. prelat. inter dilectos. Dicuntur autem infames heretici fures sacrilegi capitalibus criminibus irretiti sepulcrox violatores ⁊ qui aduersus patres scilz episcopos armantur. iij. q. iiij. hi q̄ episcopos ⁊ q. v. omnes ⁊. c. constituimus. Similiter incestuosi homicide. piuri. raptores. maleffici. venefici. adulteri. ⁊ p̄ suis scelerib⁹ anathematizati. ⁊ demū oēs quos ecclesiastice vel secuti leges infames pronūciāt ꝑbant hec. iij. q. i. infames. ¶ Quinto requiritur libertas fortune siue conditionis scilz vt non sit seruus q̄ seruus non pōt esse iudex q̄ nec arbiter qđ est minus. ff. de arbitris pedius. §. fi.

¶ Capitulum. xxx viij.

Jpramentum nō violat qui illud in meli⁹ cōmutat: vnde potestas q̄ iurauit regimē ciuitatis tenere p̄ annum ⁊ magister q̄ iurauit regimen scolariū tenere p̄ annū ⁊ capellan⁹ clericus vel seruiens q̄ ecclesie vel dño iurauit seruire p̄ annū ⁊ alij cōmiliter aliq̄d iurāt̄ ꝑ̄t sine violētia iuramēti religionē intrare cū illud in meli⁹ ꝓmutēt ꝯm Gofredū. extra ō iureiurā. ꝓuenit. Hosti. aūr iz putet q̄ talis posset se obligare. tñ cōsuluit q̄ prius seruet ⁊ adimplet qđ iurauit anteq̄ intret. Quia vt dicit b tunus est ei q̄ si ad religionē intraret inramēti religione ꝓcepta nisi ab illo cui iramentū prestitit posset licentiā obtinere. extra de iureiurā. debitores. Et expressus est istud ꝓsilū extra de sponsal. cōmissum. xxij. q. iiij. §. vltimo. Et soluit Hostiēsis allud qđ allegat Gofredus de iureiurando peruenit dicens. illud etiam intelligendū qñ promissio facta est deo tñ ⁊ nō quando homini iuratū est. Jn quo casu deb⁹ interē iduci videt extra de iureiurādo. at si xp̄s. Quinimmo quasi fideiussor inducit deus. Jdeoq̄ falsidicus testis tribus personis est obnoxius. extra de crimine falsi. c. i. Quando ergo homo deierat deus contemnitur proximus decipitur ⁊ ipse deierans diffamatur. Non est ergo mirū si difficilius frangitur triplex funiculus q̄ simplex vel duplex. extra de treuga ⁊ pace. c. i. Deus enim tanq̄ plenus misericordia remittit de facili non sic homo. extra q̄ metus causa. c. i. Nec verisimile est ipm cum iactura alterius vele fieri locupletiorem ar. ff. de conditione indebiti. naz hoc natura. vbi tñ aūt deo iuratum est: nō diminuitur in casibus predictis seruitium dño sed potius cumulatur.

¶ Capm. xxxix.

Vlti pauci bene viuētes ꝑferuntur multis peccatoribus de quibus dicit ad. Matth. xxij. Multi sūt vocati pauci vo electi: vñ etiaz in electionibus ecclesiasticis prelatorum in alīq̄ casu ꝓualet ꝓsensus paucox. Nam si maior ps eligentū ꝓsentiat in viā cōpēdij ⁊ cōpromissi paucos i viā scrutinij tenz curia romana. q̄ illi q̄ eligūt viā scrutinij ꝓualent hac ratione. Quia via scrutinij est via ordinaria p̄ quā cuilibet sanum est inquē vult dirigere votū suū. set⁹ aūt i ꝓpromisso ꝓtingit. p qđ plerūq̄z ꝓuidetur ō psona de qua nō est creditū nec speratum vt extra de electi. dilect⁹ fili⁹ archi. morū. cū null⁹ inuit⁹ fit dand⁹ episcopus. vt. ix. di. nullus. ad cōpromissū nullus inuit⁹ cōpellitur. vt. ff. de arbitris. l. iz ⁊ fi. §. figa in

dex.iij.q.viij.§.iij. Sic ꝛ ſm deum iuſti q eligũt viam certam ꝛ ordinariã.ſ.bene viuendi.Iſ pauciores ſint tñ prevalent peccatorib⁹ q ponunt ſe in incerto.ſ.,pponẽdo penitere in futuro qõ nõ eſt in eorum arbitrio. Et ideo frequentius ſupuenit eis iudiciũ qõ non ſeparabãt. Vñ Augu. tene certũ ꝛ dimitte incertum.ij. Petri.j. vos aũt magis ſatagite vt p veſtra bona opa vocationẽ veſtrã certã faciatis. Notandũ eſt tamẽ q licet ita ſit de cõſuetudine romane eccleſie: vt dictũ eſt.tñ de rigore iuris vt dicũt aliq pauco⁹ ꝺdictio in hoc nõ prevalet ſed ſuccũbit:q: hoc ẽ generale in cũctis actibus eccle vt obtineat ſnia plurimo⁹.vt extra de his que fiunt a ma.par.ca.p totũ. Et hoc ẽt põt contra peccatores inflectit:q: Iſ aliquꝫ pauca penitentes in fine leganꝫ fuiſſe a deo miſericordiam cõſecuti vt latro in cruce:ꝛ qdã alij eñ ſm rigorez diuine legis q̃ dicit Pro.j. Deſpexiſtis oẽ ꝓſiliũ meũ ꝛ increpationes meas neglexiſtis:ego quoqꝫ in iteritu veſtro ridebo vẽ.Qđ videlicet cõſiliũ ab eis deſpectũ traditur Eccle.xvij.vbi dicitur. Cõfiteberis vinẽs viuus ꝛ ſanus cõfiteberis.pz q̃ q̃uis plures ſint deriſibiles erunt.q.ſ.vſqꝫ in finem ſe emẽdare diſtulerunt Apls.phil.iij.Quorum finis interitus.

¶ Capitulum.xl.

Ex diuia differt a lege humana.qr lex diuina punit animũ:Iſ lex humana punit manũ:deſt factũ. Naz in foro penitẽtiali.i.in iudicio anime ſola volũtas punitur:vt pz de penitentia. di.i.homicidio⁹.ꝛ.v.c.ibi ſequẽti.ꝛ.c.ſup tribus.vi. di.teſtam̃.xxxij.q.v.ſicut hi.ꝛ.c.j.qui videtur.viij.q.i.ſciẽdũ.Deus.n.nõ ex operib⁹ iudicat:ſed ex corde.xxij.q.v.qui periurare.ꝛ cor reſpicit ꝛ nõ manũ.xiij q.v.ſi qđ inueniſti.Et ex corde ꝓcedunt adulteria homicidia ꝛ cetera peccata. xv.q.vi.ca.i. ante mediũ ꝛ ad finẽ.Talia.n.cum latẽtia ſint ſoli deo ꝛ ſacerdoti eius vicario ſi cõfiteanꝫ relinqmus iudicãda vel remittenda:ſic intellige.xxxij.di.erubeſcant.vi.q.i. ſi oia.xxxij.q.v.chriſtiana.extra de penitentia ois.Quãuis intrinſeca p extrinſeca ſepius ꝓſumanꝫ.Ad hoc.xxvij.q.i.nec aliqui.xxxi.q.ij.ſi verum ỏ cõ.di.iij.de penitẽtibus.xxxij.q.v.nec ſolo. Qđ intelligas de cogitatiõe deliberata ex quo quis ꝓſenſit peccato faciendo multo fortius ſi delectatus ſit vt de penitẽtia di.j.ſup tribus:ſed in foro ꝓtẽtioſo aliter eſt. Nam aut voluntas ſtetit in ſuis finibus ꝛ non eſt ꝓceſſum ad actum ꝛ ſic nulla pena meret vt.ff.de penis cogitatiõis.ff.de furtis ſi qs ꝛ.l.i.ꝛ.l.inficiando.ff.de acgren.poſ. §.ſi rem apud te niſi in caſibus ſicut pere fis extra de hereti.ad abolendã.ꝛ.c.excõmunicamus.§.credẽtes. ¶ Item in crimine leſe maieſtatis.C.ad.l.iulia.mai.q§s. Et in eo qui cogitauit fugitẽ de eccleſia extrahere.C.de his qui ad eccle.confug. l.ſi.cum tamen nõ ꝓceſſit ad actus. Et eodem mõ põt intelligi ꝓcedens lex quiſquis. Si vo volũtas ad actũ ꝓgreditur ꝛ actus perficit puniẽdus eſt quãtuncunqꝫ peniteat. Memo inqt lex tali pacto penitẽtia ductus innocẽs eſſe deſinit.ff.de edilli.edicto.quis ſit fugitiu⁹ poſt pun.ff. de fur.qui ea mente.ff.vi.bon.rap.nõ ꝓdeſt.ff.q̃ quiſqꝫ iuris in aliũ.l.iij.ſi.i.ff. de poſtu.l.i.§.beſtias:vt in caſibus q̃bus circa tempora penitẽtie locus eſt.ff.de ſeruis fugitiuis.l.i.§.i.ff.de pub.ꝛ vt.l.j.§. qõ ſi fecerit.ff.qõ metus cã.l.Item ſi cum exceptione.§.ſatis clemẽter.C.de crimine ſtellio.l.i.§.i.Qđ ſi actus nõ perficiat ꝛ is qui ꝓceſſit actũ ipſum ꝓficere potuiſſet: ſed noluit qr penituit nõ incidit in penaz ſimo ei parcendũ eſt.ff.ad.l.cornel.de falſis qui falſam.ff.de iniur.l. Item apud labeonem.§.ſi curauerit vel mortẽ ſibi cõſciuerit vbi puniẽ conſcientia crimis iam cõmiſſi.ff.de bonis eo⁹ qui mor.ſibi conſci.l.iij. Si aũt ideo nõ ꝓficit actũ quia nõ potuit:ſed bene voluiſſet ꝓficere puniendus eſt ac ſi feciſſet.ff.ad.l.pomp.de parricidio.l.i.in fi.ff.de re.milit.l.iij.§.is qui.C.ſi quacũqꝫ preditus põt.l.i.C.de epiſcopis ꝛ cleri.ſi quis nõ dicam.ff.de fur.ſi quis alieno.C.ad.l.iul.de adul.eum qui.C.de

UNIVERSIDAD DE MURCIA

incest. nup. qui. ¶ Item nota quod ille legem bene seruat q implet mentem legislatoris. Qđ patet qꝛ ille qui verba quidem legislatoris sed nō mentem seruat legem fraudare dicit. Aliud enim est facere contra legem ꝛ aliud facere fraudē legi. Contra legem enim facit q facit qđ lex phibz Sed fit fraus legi qñ circūuenitur seruatis verbis mens. vt. ff. de legibus contra legē ꝛ. l. sequēti. Unde pz qđ iudei litterā legis solam seruātes ꝛ mysticā significationem quā legem tradēs principalr intendebat relinquētes fraudem legi faciunt. vñ Apostolus: ij. Corin. iij. nō littera sed spiritu vē. ¶ Item nota qđ lex cōmunis ē regula aliquādo ptermittit licite ex causis specialibus. Cuius ē exēplum est in iure vbi ea que sunt regulariter de iure cōmuni ptermittūtur aliquādo licite siue ppē priuilegiū siue ppter vtilitatem siue propter cōsuetudinem siue ppter honestatē Nam regulare est vt ad collegiū cuiuscūq; ecclesie spectet electio ꝛ tñ plerunq; ex cōsuetudine vel priuilegijs alieni intrant vt extra de elec. Cumana: ꝛ extra de causa possess. ꝛ ppria cū ecclesia. ꝛ de postulabone. ꝛ extra de cōsuetudine. cū dilectus. ꝛ extra de iure patronat⁹ nobis. Vocank ēt aliquādo religiosi ex honestate non ex debito. vt. xxiij. di. in nomine domini. lxxix. di. c. i. Vocatur ēt populus nō ad eligendum sed ad cōsentiendū vt. lxiij. di. §. electiones: ꝛ. c. sequē. Vocank ēt principes vt ab oppressionib⁹ defendāt. vt. lxij. di. §. principibus. Sic ēt ex specialibus causis quidam antiquorū patrū legem dei cōmunem licite preter miserunt sicut Samson seipsum occidit: Jacob duas vxores simul habuit: Dauid laicus panem sanctū comedit: que omnia non licebant �means legem communem.

¶ Capitulum. xli.

Deus non sanctificat hominem sed homo locum. xl. di. multi sacerdotes: unde vbi papa est ibi Roma nō ecōtra. Nam res accedunt hominibus non ecō uerso. ff. de edili. edic. Justissime etiam propter hoc etiam dicit beatus Grego. quod non ꝑdest locus vbi deest spiritus Et de beato Benedicto dicit qđ locum sed nō hostem mutauit. Similiter etiam dicimus quod homo inficit locum non econuerso vnde dicitur. ij. Machab. v. Non propter locum gentem. sed ppter gētem locum dominus elegit. Ideo qꝛ ꝛ locus ipse particeps fact⁹ est populi malorum.

¶ Capitulum. xlij.

Uxurie mediatrices vt sunt quedam maledicte vetule iuuenculas decipientes que iusto vocabulo Rufiane appellantur peiores sunt quam assassini: qꝛ illis mediantibus procuratur occisio corporis ꝛ interdum vnius hominis tantum: sed per tales mediatrices, peuratur mors anime ꝛ non vnius tantum sed vtriusq; luxuriātius scilicet viri ꝛ mulieris. Unde apud deum nō minori pena digni sunt tales mediatrices quā inferatur assassinis. Circa quos ecclesia statuit quod quicūq; principes vel prelati seu queuis alie ecclesiastice vel seculares psone que quēpiam xpianorum per assassinos interfici fecerit vel etiam mandauerint quanḡ mors ex hoc forsitan nō sequatur: necnō etiā contra illos qui dictos assassinos receptauerint vel defenderint seu occultauerint nō solum excōmunicationis vel depositōis incurrunt sententias ipso facto: sed sunt etiā cum omnibus bonis suis omnibus xpianis expositi ꝛ perpetuo diffidati: ita quod ex quo de predictis vel aliquo eorum probabilibus constiterit documētis scilicet quod aliquod scelus tam execrabile cōmiserint nullatenus alia excōmunicationis seu depositionis vel diffidatōnis sententia requiratur: sed ꝛ beneficia talium per illos ad quos pertinet collatio libere conferanturi vt in autē. domini nostri. extra de ho. pro humani redemp. generis. ¶ Multo ergo magis mediatrices animarum mortem procurantes. ꝛ qui

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Ram mittunt eas sunt a deo maledicti ⁊ excõmunicati ⁊ demonibus expositi ⁊ ab angelis custodientibus diffidati.

¶ Capitulum.xliij.

Matrimonium spirituale assimilatur carnali ⁊ significatur per ipsum. Est enim matrimoniũ aliud carnale.aliud spirituale. Carnale quidẽ matrimonium fit ade ⁊ eue in paradiso cõtractum:⁊ est modo vnum de septem ecclesie sacramentis qõ venerabile existit.Tum ratione auctoris qui ipsum instituit scilicet dei.Tum rõne loci in quo institutit.sũ paradiso. Tum ratione temporis quia tempore innocẽtie.Tum ratione prioritatis quia prius ẽ tempore.Et ideo dici põt ꝙ potius est in re extra de malo.⁊ obe.c.i. Tum ratione intentionis peccati euitandi ⁊ suscipiẽde prolis.Sed nota qõ matrimonium illud ade ⁊ eue fuit iniciatum Gen̄.i. Immisit dominus sopozem in adam ⁊c.sed cõtractum fuit Gen̄.ij.vbi ait adam. Hoc nũc os ex ossibus meis ⁊ caro ⁊c. Et ratificatum Gen̄.ij.cum ait.Propter hoc relinq̃t hõ patrem ⁊ matrem ⁊c.Cõsũmatum autem Gen̄.iiij.vbi adam cognouit vxorẽ suam ⁊c.Sicut nunc matrimoniũ carnale xpianorum qõ est sacramentũ iniciatur per verba de futuro scilicet ꝙ sponsalia. .ff.de sponsal.l.i.xxx.q.v.nostrates. Contrahitur per verba de presenti.xxvij.q.ij. §.i.extra de spon.cum locuꝫ. Ratificatur qñ per ecclesiam approbat. xxx.q.v.c.i.⁊ ij. ⁊.c.sponsus per totum.extra de clãdestina.despon.cum inhibitio. Ideo inter nñdeles ratum nõ habeꝫ quia nõ habent sacerdotium extra de consti.translatum. Vel ꝑm aliquos ratificatur matrimoniũ in sacramento fidei scilicet in baptismo q est fundamentum omnium sacramẽtoꝝ. Vnde inter fideles resultat libellus repudii qui inter infideles admittitur.vt innuit Augu.xxvij.q.ir.§.fi.Cõsummat autem per carnis copulam.extra de cõuersione cõiu.ex publico ad fi.⁊.c.ex parte.ij. ad fi.per qu ẽ vna caro fiunt ⁊ vniunt licẽt separabiliter ꝑdiu vixerint ita tamen ꝙ licet in veritate duo sunt corpora vnuꝫ tantum corpus cẽsetur extra de cõuersio cõiuga.ad apostolicam. ¶ Matrimonium vo spirituale etiã distinguitur:qz aliud ẽ laudabile aliud vituperabile. Et laudabile adhuc est multiplex. ¶ Primum inter deum ⁊ beatam virginem Mariã.vnde ⁊ ipsa dicit sponsa Can̄.iij.Veni de libão sponsa ⁊c. Et de hoc matrimonio legitur xxvij.q.ij.⁊.§.i.⁊.ij.⁊.§.ecce ⁊ seqnti. Istõ matrimoniũ potest dici iniciatuꝫ Luce.i. Missus est angelus Gabriel ad Mariã ⁊c.Contractum in eodem ibi. Inuenisti enim gratiam apud deum. Ecce cõcipies ⁊ paries filium ⁊c. Ratificatum in eodez. spiritus sanctus superueniet in te ⁊c. Cõsũmatũ in eodez. Ecce ancilla dñi fiat mihi ⁊c. ¶ Secũdum matrimoniũ etiam inter diuinã ⁊ humanam naturam in vtero virginis Marie ineffabiliter cõtractũ ⁊ indissolubiliter seu irreiterabiliter vnitas naturas.hoc fuit iniciatũ Isa. vij.ecce virgo concipiet ⁊c.Hiere.xxi. Nouũ faciet dñs sup terrã mulier circũdabit virũ. Et silr ꝑ verba aliox ꝓphetaꝝ q dixerũt aperte filium dei humanam naturam assumpturum. Hec enim fuerunt verba ꝺ futuro per que vt dictum est sponsalia cõtrahuntur. Contractum autem fuit per verba gabrielis dicentis. Lu.i. Aue gratia plena dominus tecum. Et per responsionem virginis dicentis in eodem. Ecce ancilla domini fiat mihi ꝑm verbum tuũ Nam matrimonium etiã carnale ꝑ mutuum consensum mediãtibus internunciis per verba de presenti cõtrahi potest .ff.de sponsalibus sufficit ⁊.l.in sponsalibus nihil interest ⁊.l.finali. Ratificatum autem fuit diuina auctoritate ⁊ volũtate Tantum enim matrimonium alteri⁹ voluntate ⁊ auctoritate ratificari nõ potuisset.Vnde Gallatas.iiij. Misit deus filiuꝫ suum factum ex muliere factum sub lege. Consũmatum autem est in incarnatione Nam sine aliqua corruptione spiritusancto operante verbum caro factum est Jo

annis.i. Et in hac consumatione tota trinitas operata est: quia indiuisa sunt opera trinitatis extra ō summa trinitate.c.i. Tertium matrimonium est xpi z ecclesie iniciatum in xpi natiuitate contractus in eius predicatione ratificatum diuina auctoritate in miraculoz operatiōe cōsumatum in passione vel initiatum qñ xps incepit predicare ℣ Ma.i. tb.iiij. Exinde cepit Jesus predicare ꝛc. Contractum in eucaristie institutōe ℣ Matb.xxiij. manducanti bus illis accepit Jesus panem ꝛc. Ratificatū in spiritusancti missiōe Actu.ij Factus est repēte ꝛc. Cōsumatū in euangelij diuulgatiōe Gal.iiij. Eijce ancillam z filiū eius. Quartū matrimoniū est episcopi z ecclesie iniciatū in electione Deb.v. Nec q̄sq̄ sumit sibi honorē ꝛc. Cōtractū in cōfirmatiōe extra de transla.inter coz palia. vel ℣ hic per mutuū cōsensum eligentiuz z electi.extra de elec.cum iter canonicos Ratificatur cū ad obedientiā suscipitur ar.extra de iureiurā.ego vel in confirmatione ratificat. Cōsumat aūt in cōsecratione extra de trāslatio.ij. ¶ Quintū matrimoniū est sacerdotis z ecclesie sue qō iniciatur in eius canonica electione sue presentatione extra de iure patronat². q. autem. ℣ per assensum aūt huic presentationi prestitum cōtrahit. Quando vō prelatus ipsum admittit z cōfirmat ratificatur qñ curam cōmittit cōsumat arg.extra de instī.ex frequentib²:z de hoc etiam matrimonio legitur.xl.di.sicut.xxi.q.ij.sicut in vnaquaq;. Et dicit decretalis q̄ sicut episcopus preest matrici.i. cathedrali ecclesie sue sic z archipresbyter plebi sue extra ō officio archipresbyt.c.ij.ad fi. ¶ Sextum matrimoniū est dei z anime fidelis iniciatum in creatiōe.l.vi.di.nasci.cōtractum in baptismo Osee.ij. Sponsabo te mihi in fide. Ratificatū in sancta opatione: q̄ per hanc anima firmatur cum deo. ℣ Qui facit hoc non commouebitur in eternuz vel ratificatur in dei dilectiōe primo Corinth. vi. Qui adheret deo vnus spiritus sit cum eo. Consumatur in morte quando ab impio seculo siue mortali subtrahitur. xxvi.q.vi.si presbyter. ¶ Septimū matrimonium est dei z anime penitentis quod iniciatur in cōtritione per verba ō futuro: idest ꝓpositum confitendi. Sed contrahitur in confessione per verba de presenti vbi loquitur z confitens peccatum vicendo z facerdos vice dei absoluēdo. Ratificatur impositione penitentie z susceptionez consumatur in plena satisfactōne. Est etiā aliud matrimoniū dei z anime sancte quod iniciatur in gratie p̄uentione: ꝓtrahitur in p̄euenientis gratie susceptione siue in assensu liberi arbitrij. Ratificatur in boni operis executione. Consūmat in boni operis assuefactōne z continuatione. Ad hec.xi.q.iij. extimauit. Matrimonium autem vituperabile est diaboli z anime quod initiatur in suggestione que delectat. Contrahitur in consensu qui acceptat. Ratificatur in opere quod cōfirmat. Sed cōsūmatur in pec candi consuetudine in qua est cōsummata malicia scilicet contemptus. Nam peccatoz cum in profundum venerit peccatorum cōtemnit vel cōsūmatur in morte. xi.q.iij.extimauit. de ꝓfc.di.iiij. firmissime

¶ Capitulum.xliij.

Ereri vitam eternam licet homo non valeat ex condigno quia non sunt cōdigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabit in nobis ꝛc. vt dicit Ro. xiij. Deus tamen ex bonitate sua facienti quod in se est ex congruo tenetur eaz dare. vnde vocatur corona iusticie.ij. Thi. iij. cuius plura exempla habentur in iure. Nam licet ex gratia sit quod postulatio admittatur vt postulato vel postulanti competat actio vt admittatur. argu. ad hoc. ff. de adimendis lega. l. rem legatam .ff. de euict. l. ad res donatas. Verumtamen si postulatio fiat in concordia z de digna persona ex debito incumbit superiori ipsam admittere: z si non admiserit iniurjam facit postulantibus. q. po-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

stulato. ¶Similiter presentatus petere non potest per actionem se institui quia ius non habet in re. Nam ⁊ sine iuris offensa ⁊ sine presentati iniuria potest presentator laicus variare ⁊ alium presentare vt extra de iure patronatus cum aduocat⁹. vnde anteqū a prelato fuerit approbatum ratum non est quod a patrono fuerit inchoatum vt extra de iure patro. quod autem consulis. Et tamen offendit prelatus sic presentatum primo ⁊ dignum non instituit. Vnde non admissus agit contra illum a quo respuitur vt ei prouideat de beneficio competenti. vt extra de iure patro. pastor. Sic etiam similiter dicamus quod dispensatio non ex iure sed ex gratia petitur. Et tamē ad eam concedendā. superior tenetur ex causa. vt. l. di. pōderet. ⁊. c. do no sancto. ⁊. c. si qs presbiter vel diacon⁹. Similiter ad elemosinam pauperi cōtra diuitem actio non datur. ⁊ tamen diues saltem in casu extreme necessitatis vel de superfluo tenetur Luce. vi. Quod superest date elemosinam. Et patronus vt dictum ē de gratia admittitur presentare. vt. xvi. q. v. si quis episcopor⁹. extra de iure patrona. quantum. extra de penitēcia in quibusdaz. Et tamen iniuria fit ei si non admittitur ⁊ si ꝑsentatus ab eo nō instituat. vt. ff. ō aqua quotidi ⁊ esti. l. i. §. penul. ff. qui satisdare coguntur. l. si vō in fine.

¶Capitulum. xlv.

Miracula solus deꝰ facit q̄uis sancti miracula dicant facere q⁹ nō faciunt nisi in virtute eius. Et similr̄ soluꝫ deus peccata remittit quāuis sacerdotes absolutētes remittere dicant sm illud Joā. xx. Quorum remiseritis peccata ⁊c̄. Cuius exemplū est quia dicitur in iure quod soli principi licet cōdere leges. vt. C. de legibus et constitu. l. vlti. Et tamen alibi dicitur qō senatus legem cōdere possit. vt. ff. de legi. ⁊ sena. con. l. non ambigitur. Quod est. q⁹ superiores de quibus est vt possint cōdere legez principis ante condere intelligūtur. Sic in papa dicēdum est vt legati prelati capitula ⁊ consilia auctoritate ipsius facere cōstitutiōes intelligantur. Vnde in ꝓsilijs excepta intelligitur auctoritas dñi pape. vt extra de elec. significasti. xvij. vi. ⁊ totū. i. q. vi. dudū ꝑegrina. ix. q. iij. cuncta.

¶Capitulum. xlvi.

Misericordie dei nō preiudicat qō peccatorē finaliter destituat q diuti⁹ expectās per pniam redire negligit. Cuius exemplū est quoniaz ꝑ sm iura non preiudicat sponso q̄ sponsus in eadem prouincia degentem per biennium expectauit vel per triennium si erat in alia prouintia. Quia per triennium expectandus est si ad aliaz prouinciaz se transferat. vt patet. C. de diuor. ⁊ repu. liberum cum per sponsum stetisset si alij nupsit. Tūc enim nihil fraudis ideſt penē est ei quod nuptias maturādo vota sua eludi diutius nō est passa. C. e. l. ij. Similiter non est fraus aliqua imputāda diuine misericordie si peccatorem per triennium ideſt per trium etatum decursum scilicet iuuenilis virilis ⁊ senilis. Vel per biennium ideſt tempus vite ⁊ mortis expectatum ⁊ non redeuntem finaliter deserit ⁊ in eternā damnationē ire ꝓmittit.

¶Capitulum. xlvij.

Orientis in mala dispositione seu voluntate omnia precedentia bona fiūt irrita ⁊ a mercede vacua sicut ciuiliter vltime voluntatis dispositio ideſt vltimum testamentum omnia precedentia euacuat. Nam vltima volūtas seruanda est vt. iij. q. ij. Et est ratio ne libertas supremi iudicij restringatur vt. ff. ꝓ socio. l. cum duobus. §. idem. R. Nil enim ita debetur hominibus sic vt vltime volūtatis liber sit stilus vt. C. de sacrosanctis eccleſiis. l. i. Hoc tamen fallit in testamento inter liberos quod per secundaz dispositionem nō tollitur nisi testator in secūdo testamento declaret primuz nole valere. vt. C. de testamētis. in quecūq; hoc inter liberos. ¶Item cum quis in primo testamē-

to interdixit sibi licentiá iterum testandi qz tunc primũ tolli non intelligit nisi in secũdo de primo mentio habeat. vt. ff. de leg. iij. l. si quis in principio. ¶ Jtez mors liberat hoiem a seruitute humana. Maz subditur hõ homini q̃diu viuit: sed post mortem subditur soli deo. Et hinc est qõ in officio ecclesie. s. in principio lectionuz dicitur. Jube domne benedicere. Jn fine aũt dicit. Tu aũt domne miserere zc. vnde in principio petit benedictio ab homine per nomen diminutũ siue sincopatuz qõ est domne: z in fine petit misericordia a deo per nomẽ perfectũ qõ est domine qz sez principium signat vitá hominis: z q̃diu quis viuit est sub hoie excepto papa. xxij. di. qui cathedram. z. c. sequẽ. z. ca. nulla ratione. Et ideo vt recognoscat se subditũ petit benedictionẽ ꝓpter bonuz obedientie. Finis vo signat mortem quá do iam non homini subest sed soli deo. vel ẽ sensus vt nos dñs taliter viuere faciat sub regimine hois qõ in fine miserea tur nostri. Jdeo aũt vtitur in principio nomine diminuto. in fine vo integro. quia in principio vt dictũ est querit benedictio ab hoie. cuius opera imperfecta sunt. C. de veteri iure. c. l. ij. §. sed qz diuine in auten. de instru. cautela. i. R. in fine col. vi. z de nõ alie. re. §. an aut. col. ij. Sed in fine petimus misericordiam a deo qui pater ẽ misericordiarũ. xxvj. q. vj. si qs presbyter. Et q opus imperfectũ non cognouit. extra de baptismo maiores. ¶ Jtem iõ primo perimus ab hoie postea a deo vt scias qõ illud q̃ homo minus bene facit deus supplet. vnde ad ipsum vltimo recurrit tanq̃ ad vltimum refugium ps. Domine refugium factus est nobis.

¶ Capitulum. xlviij.

Egligentia z dilatio opis tollit operãdi ptátez. Cuius exemplus est ꝑm iura canonica in electione. qa ad eligendũ est cõcessum tps triũ mensiuz: vt. l. di. postq̃. lxij. di. obeuntibus. Alterius enim vacare non dz cathedralis vel regularis ecclesia. vñ si infra tres menses nõ fuerit celebrata electio iusto impedimẽto cessãte ad superiorẽ ꝓmũ devolvit potestas ꝓmouendi: extra de electõe fides. Et si infra alios tres mẽses nõ fuerit petita cõsecratio eps metropoli sui iudicio cedat. q̃ tps sil'r negligẽtib⁹ cedit. extra de trãslatõnibus inter corporalia. Et idez est de metropolitano respectu suoz suffragaꝛiorũ. Similiter ꝑm deum q negligit ad deũ conuerti tpe ad hoc sibi cõcesso qõ signatur ꝑ tempus triũ mẽsium ꝓpter tres principales etates. s. augmẽti status z declinatõnis. que sunt peccatoꝛi in hac vita ad penitendũ cõcesse: postea morte intercedẽte devolvit eius cã ad iudiciũ dei z priuatur facultate pẽitẽdi z dignitate celestis regni vñ salubriter cõsulit peccatoꝛi. Eccl. v. ne tardes cõuerti ad dominũ z ne differas de die in diẽ zc. ¶ Jtem negligẽtia eoruz que homo facere dz z põt sicut sunt ꝑcipue spiritualia z prinẽtia ad salutẽ valde periculosa est: vñ z a deo punit sicut ꝑm iura punit negligẽtia prelatoꝛ que aliquãdo punit pena leuioꝛi. s. ex cõe duoꝝ mẽsium. j. q. i. aliqñ pena grauioꝛi. s. depositõnis. lxxxi. di. dictũ. lxxxvi. di. ci. extra de trãsla. inter corpalia. C. de offi. pfec. oriẽ. si qs. ff. de cust. z exhi. actoꝛ. carceri z. l. milites. xi. q. iij. placuit. Prima ergo pena locum dz in modica negligentia: posteriꝛ autem in magna q̃ culpá sapit z per cõsequens dolũ. ff. de verbo. signi. late culpe z. l. magna. Sil'r ꝑm deum aliqñ est negligentia magna que est peccatum mortale z mereꝛ penã magnã non soluz amissionis gre vel glorie sed ẽt gehẽne. Et hoc vno mõ ꝓsiderat ex pte eius qõ per negligentiam ꝑtermittit: puta si negligat id qõ est de necessitate salutis siue sit actus siue circũstantiã. Alio mõ ex pte cãe puta si volũtas in tñ sit remissa circa ea q̃ sunt dei vt totaliter a charitate deficiat. Et iste ꝑcipue cõtingit qñ negligẽtia sequtur ꝓcedẽtiũ prouer. xix. Qui negligit viã suã mortificabitur. Aliqñ vo est negligentia modica q̃ est venitale peccatũ z iõ mereꝛ penã leuioꝛez puta tpalez. Vñ qñ ex negligẽtia ꝑtermit

titur aliquis actus vel circūstantia q̄ non
est de necessitate salutis: nec hoc fiat ex cō
temptu: sed ex aliquo defectu feruoris q
impedit interdū p aliqd̄ veniale peccatuz
vñ tunc negligētia non ē aliqd̄ peccatum
mortale sed veniale. Eccl'. vij. De negligē
tia tua purga te cū pancis.

¶ Capitulum. xlix.

Bediētia nō respicit pre
cipientis sanctitatē sz au
ctoritatē. Vnde i his que
ptinēt ad admīstrationē
eccleſiaſticarū rerū potius
fuisset obediendum pape
q̄ paulo apostolo: qd̄ pz ēt nunc: vñ pau
lus dixit q̄ oz ordinandū sine crimie esse
vt. xxv. di. §. nunc aūt. Et tñ auctoritate
pōtificū epiſcopi dispēsare pñt in crimie
adulterij z in minoribꝫ. Et hoc qz papa
maior est paulo in admīstratione vt. xxi.
di. §. i. Nam papa est loco petri vt. xxiij.
q. j. qñ verus z si sit vicarius Jesu xpi vt
extra de transla. inter corpalia z extra vt
bñficia eccl'aſtica sine di. cōſe. vt nostrum
Petrus aūt in admīstratione maior fuit
paulo vt. ij. q. vij. puto. xxi. di. i nouo. Itē
obediēdum nō est alicui cōtra mandatuz
dei: vñ si a papa aliqd̄ mandatū vel reſcri
ptum ꝑdiret qd̄ eēt cōtra dictū dei oino
respuendū esset vt. xxv. q. i. fūt qdam qz
nedū minor in maiorē: sed z par in parē
nō hz imperiū: vt. ff. de arbitris. l. naz. ff.
ad se. cō. treb. l. aliquo. §. tēpeſtiuū. Dicta
tñ xpi vel euāgelia papa pōt modificare
sicut illud qd̄ dñs dixit. Quos deus con
iunxit hō nō separet: modificat p sūmum
pontificem sic. Quos deus coniunxit cō
sensu animoruz z carnis copula. Alias si
primū interueniat nō secūdum separat p
religionis ingreſſum vt extra de ꝙuersi.
ꝙiuga. verū z. c. ex publico. Mō sic si aliuſ
ꝙiugū velit in domo ꝑpria remanere vt
eo. ti. ex pte tua in fi. Jrez obediētia p cōi
vtilitate iniuncta nec pp humilitatē neqz
pp ꝑpriā incōmoditatē licite recusak. Vñ
si plat⁹ ꝓcipit clerico suo q̄ vadat Romā
vel alias ꝑ negocijs eccl'ie z ille non vult
obedire dicēs. q̄ alij sant ibi magis idōei
vel priores eo: ꝝ inquā excusatio iniuſta
est: quia ordo in legationibus non seruā
tur. ff. de legationibus sciendum. §. pe
nul. Si aūtez excusat se q̄ nō possit relin
quere curā rei familiaris ē sine dubio ex
cusatio iuſta si ꝓ vtilitate alicuius pſōe
priuate mitteret: qz nemo tenet relinque
re ꝑpria negocia ꝑ alienis. §. priuatis vt
pz. ff. quēadmodū testa. apl. Sed z si quis
ex signatoribus. C. de testi. si qñ. §. ij. ff. de
arbitris iz. ff. de iu. si longius cum suis fi.
Sed si mittit ꝑ cōi eccl'ie vtilitate nō est
excusatio iuſta: qz cōis vtilitas preferēda
est priuate extra de postul. pla. bone. i. Et
plurimorū vtilitas vnius vtilitati ꝓferē
da est. vij. q. i. scias. Jn aūt. de resti. z ea. q̄
pa. in. xi. mense. §. quāobrem: nec. n. plat⁹
vtilitatez suaz vtilitati eccl'ie ꝓponere oz
alioqn obligat xij. q. iij. qcūqz. ff. de admi
nistra. tu. z cura. §m dignitatē. §. i. Nec oz
clericus ordiatus occasiōe ꝓpriox nego
ciox negocia eccl'ie reliquere nisi relaxet
licētia ipetrata arga. vij. q. i. pñtium. z. c.
placuit vt veni. z. xvi. q. i. qui vere. Si enī
indistincte ꝓdicta admitteret excusatio ñ
inueniret de facili q̄ munera publica subi
ret. ff. de vaca. mune. l. i. circa principium
Obedire ergo tenet clericus ar. C. de epiſ
copis z cleri. si qs ꝓhybter. ad fi. ibi ex ge
stis negocijs subaudi vel gerendis. Misi
possit remanēdo gr̄am obtinere. Si enīz
sunt aliq̄ munera reipublice tēporalis q̄
excusationē nō admittūt vt. ff. de vacatō
ne mu. fūt munera. Multo fortiꝰ in mu
nere reipublice eccl'iaſtice oz indistincte z
gñaliter obtinere arg. ff. de iusti. z iure. l.
i. z. ff. de reli. z sūp. fu. sunt pſone. Dico tñ
eē eqſſimū q̄ eps qui regere hz oia. xi. q.
i. Si regenda clericū releuet si detrimen
tuz graue sibi viderit iminere. argu. ff. ad
l. rodiā. de iac. l. i. z. l. ij. §. equiſſimū. z. ff. q
po. in pig. ha. interdū. z. l. sequenti. Item
obedientie iniuncte recusatio aliquando
est debita: sicut quando ꝓcipitur aliqd̄
quod sit cōtra deum. Nam §m canones
semper obediendum est nisi id qō iniun
gīt apte sit ꝺ deuz. xxij. q. i. qd culpat. Alī
qñ vo ē licita puta si id qō ꝓcipit nō ptinz

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ad diuini cultus obsequm vl'ecclesiasticā vtilitatē. vij. q. ij. ff. z coepiscop⁹. Vñ si epūs peciat alicui clerico suo ꝙ libros suos ac cōmodet nepoti suo vel ecclesie sue renūciet vt alij ꝓferat obedire nō tenet: qz nec ad diuini cultus obsequiū ptinet nec ad ecclesie vtilitatē. Mā z si peciat ꝙ repleat bursa sua cū ipsa nō egeat ñ tenetur obedire. Jō dixit Cācellari⁹ parisien. ꝙ nō tenebat ad obedientiā bursalē sine argentiñā neqz multiñā neqz eqnam. intelligas sine cā indictā ar. extra. de censi. cū apostol⁹ xvi. q. i. predicatores. Sz si epūs preciper clerico dure cernicis vt libros suos cōmodaret clerico bone indolis vt istrueretur in studio theologie ad quē ipse mitteret vt ꝓficeret vl' q ei sit obediendū qz nō movet ipsum carnalitas sed ecclesiastica vtilitas z cōis ar. in dicto. c. vij. q. i. qz frater extra de magistris sup specula. Pōt ergo dici q' si occasione ecclesie vel de bonis ecclesiasticis libros acq̄sierit obedire tenetur. Alias contrarium extra de resta. requisisti z de iurepatronatus cum dilectus. Aliqñ vero excusatio obedientie videt rōnabilis z acceptāda sez ꝑm aliquos quando allegatur dānum ꝓpriū. Distinguunt enī q' si clericus cui iniuncta est aliqua obedientia ab epō: puta q' vadat ad aliquez locum vel hmōi allegans priuatā vtilitatez certat de dāno vitādo est audiendus sed si de lucro captando audiendus non est. Ad quod pertinet. C. de iur. de li. sanctim⁹. §. si vero creditores. C. ō. codicillis. l. fi. §. penul. Nec debet inobedientie notam incurrere ꝙ aliquo cōmodo temporali. extra de maio. z obedien. illud.

¶ Capitulum. l.

Opus hominis acceptatur a deo ꝑm intentionem et mentez facientis magis q̄ ꝑm illud quod factum est. Cuius exemplum habetur ex ꝓsuetudine que inducitur cum ꝓpulus incipit aliquid obseruare ea mente vt de cetero sit consuetudo vel vt dicit aliqui cum expresse placet populo aliquid obseruari ꝓ consuetudine in futurum alias vero non. eo ipso q̄ aliquid fit tus consuetudinarium inducit arg. ff. de itinere actuq; p. l. vlti. Ergo in tentio consideratur in facto magis q̄ ipsum factum vt consuetudinem inducat. Sic etiam est de nostris operibus apud ō um: quia deus sicut dicit Grego. coz z nō substantiam pensat nec cogitat quantum sed ex quanto in suo officio offeratur.

¶ Capitulum. li.

Rando postulari potest a deo humiliter ex gratia quod non debetur ex iustitia: nam ꝑm iura postulatio est gratie petitio: vt cū ex gratia petitur aliquem inelegibilem licenter eligi vel concedi. Hoc enim non tam ex iusticia q̄ ex gratia mouetur: vt extra. de postu. bone me. el prio ¶ Item orantes vel postulantes a domino misericordiam z gratiam non sunt digni exaudiri si sint ad inuicē in discordia vel rancore. Vnde Ecclesiastici. xxviij. Homo homini seruat irā z a deo querit medelam quasi dicat frustra querit. Cui⁹ exēplum est qz ꝑm iura postulatio debet fieri in concordia. Cum enim per postulatum gratia requiratur concorditer z communiter est petenda vt extra de postulatione bone memorie in princi. Aliter enim romana ecclesia non consueuit recipere.

¶ Capitulum. lij.

Manantur aie nostre spūaliter sicut mōiales vellātur corporaliter. Est. n. multiplex vellū sez vellū professionis quod ꝑficitur a virgine vel corrupta cū profitetur de altari vel de manu alicuius ꝑ in duodecimo anno ad minus. xxi. q. i. c. i. z. q. ij. puella. ¶ Item vellū consecrationis q̄ imponitur virgini tūi z. xxvi. anno ad minus. xx. q. i. placuit. lxx vij. di. placuit. Et dic Hostien. ꝙ vir ipse obtinuit Lugdūi qō i hoc casu i áno vicesimo ꝓfecraret sz tamē periculū est in mora. ¶ Jtē est vellū

ordinatiõis qõ olim babak diaconissa in quadragesimo anno. xx. q. i. diaconissa.

¶ Item est velum prelationis quod olim habatur abatissis in quadragesimo anno xx. q. j. nunc̃ulas. Addit et postu velum quintum. s. conuersionis. Et tuncꝫ per annuꝫ postea stat extre nõ potest. ꝛ sic potest intelligi extra de regula. vidua. c. e. statuimus. In his ergo quꝫ velis repreſentantur quꝫ virtutes quibus debem⁹ ſpiritualiter ornari. prima est obediẽtia que competit pñtentibus. secũda est continẽtia que potissima est in virginibus. in tertio designatur scia siue prudẽtia que precipue competit ordinãdis. in quarto velo dignat iustitia que precipue competit presidentibus siue prelatis. in quinto penitentia per quã ad deum cõuertimur. ꝛ ideo incipientibus competit.

¶ Capitulum. lij.

Arentuꝫ necessitati nullo mõ debet deficere filiꝰ ꝛ precipue idigẽte pr̃s. naꝫ ẽm leges pr̃ põt vendere filiũ necessitate famis ingruẽte vt tamen pcio prestito vel a filio vẽdito vel alio quocunqꝫ emptori quãdocunqꝫ restituto ad ingenuitatez p̃ueniat. vt. C. de patribus q fil. distrax. l. ij. ¶ Multo fortius põt pignori obligare. qacui qõ maius ẽ pcedẽ multo magis ꝛ qõ minus. ff. de reg. iur. nõ dz cuiq̃. Sed nũqd seruus efficit sic ẽm azonẽ. Alij cõtra sed tñ seruire dz. ar. C. cõmunia de manumiſſi. l. i. Et nunqd in alio casu q̃ necessitatis põt vẽdi a pr̃e. Non qz lex generaliter dicit qꝫ nõ lz patri filiũ vẽdere. C. ꝺ patribus q fil. distrax. l. j.). ergo ſpaliter ei p̃hibitũ intelligit nisi casu ei cõcesso. Sed nunqd mater põt filium vẽdere. dr q nõ ar. C. de transacti. matrj. nec lege pcessum reputur qz nec filiũ hz in ptãte sicut pater.

¶ Capitulum. liij.

Assio innata vel vitium nullo conatu vel vsu tota lit tollit. Cuius exẽplu est in iur naturali q nulla cõ suetudine abrogat. Nam cõsuetudo ꝺ ius naturale nullo tpe cõualescit. vt. xxxij. q. vij. flagitia. Si ir passio innata siue vitiũ ad qõ hõ ex cõplexione vl natura inclinat lz p̃ oram assuetudinem refrenet vel mitiget. tñ non totalit extirpatur. Sene. Qõ innatũ est vel insitũ nõ tollit sed limt poeta. Naturam expellas furca tñ vsqꝫ recurret.

¶ Capitulum. lv.

Eccati vinculũ faciliter nectit. sed nõ faciliter soluit. Cuius ratio est qz peccatum est qd ſpũale. ſpũalia aũt a corpalibus distãt. qz corpalia facilẽ destruũtur q̃ cõstruant. vt p̃s. ff. de pecul. nõ statiz. ff. ꝺ acq. pos. possideri. ff. in admittẽda. Spiritualia vo ecõtrario facilius ꝓstruuntur q̃ destruãtur. Eps enim q solus ordinat non solus deponit. qz eps a. xij. episcopis audit. pr̃elbyter a ser. ꝺyaconus a tribus xv. q. vij. felix preter. ꝓpriũ episcopum. ij. q. v. pr̃elbyter. Subdiaconus aũt eodem priuilegio gaudet extra de seruis nõ ordinandis mirã. Sed nec cã illoꝝ audiẽda ẽ fine pñtia clerico ꝛ. i. canonico ꝛ. xv. q. vij. ꝺ. solus. ꝛ duobus. c. ibi sequẽtibus. Sed eps qui a metropolitano cõsecrat. lxiij. di. c. i. ꝛ sequẽti. ꝛ extra ꝺ tẽpo. ordiñ. sine auctoritate romani põtificis deponi non põt. iij. q. vij. q̃uis liceat ꝛ. c. ibi sequẽti. Ergo similiter vinculũ ſpirituale scz peccatũ facilius est ad nectendũ q̃ ad dissoluẽdus Isa. v. Quasi vinculũ plaustri peccatum.

¶ Item peccatũ vilificat hoiez ꝛ deponit eũ a ſua dignitate. Et hinc est ꝙ ẽm inra aliqñ supioꝝ dignitate vel par punit ab inferioꝝ vel equali rõne delicti. s. qñ facit ꝺ sententiã canonis ab eo editi. ꝛ scient incidit in factũ dãnatus. xxxiij. q. i. c. i. ij. ꝛ. iij. arg. vi. di. c. ij. vt ambrosius rõne crimis in ſua parochia cõmiſſi dãnauit imperatorem qõ alias nõ fecisset. ¶ Facit eni ad hoc qõ talis delinquens ꝛ ex certa scientia cõtra canonem vniendo se facit inferiorem. ar. xl. di. multi ad fi. ꝛ sic inferioꝝ imperio tacite se submittit qõ fieri potest secũda questione septima. nos si incompe

tenter. vnde iam non est superior sed inferior. Sed ista secundum hostiensem intelligēda sunt de maioribus vel paribus extrancis etiam exemptis quibus scilicet ille contra cuius constitutionem vel canonem faciunt non subest. puta cum intra eius territoriuz existentes scienter contra eius constitutiones delinquūt. Sed in eo superiori cui episcopus subest. q canones edidit minime locū habet puto in metropolitano proprio. Nam sicut sentētia vl canon proferētem non ligat. ita nec proferētis superiorem. extra de maioritate ⁊ obediētia cum inferior. ff. de arbitris. l. penul. ¶ Ite nota quod peccata puerorum puerilis etas non semp excusat quod patet per exemplum tam humane quam diuine legis. Nam sm leges humanas quedam crimina sunt q̄ minoribus siue pueris imputantur post. xiiij. annum tantum Mā in adulterio vel alio crimine qō p adulterio lex iulia posuit puta si pecuniā accepit pro comperto stupro vel domuz prebuit ad stuprum vel adulterium committēdum districte punitur minor quia in nullo eidem parcitur aduersus precepta legum venienti cum committit in legem vt. ff. de minori. auxilium. §. in delictis ⁊. l. si ex causa. Nec enim iura loquuntur ō minore maiore. xiiij. annis quia minori. xiiij. annis predicta lege iulia non tenetur Solet autem in quibusdam malitia anticipare tēpus pubertatis. extra de despōsa. impu. a nobis. ⁊. c. pubes. Et aliquando tentant quod forsitan complere non possunt extra de sponsali. iuuenis ⁊. c. fi. In q̄ casu ipsos peccare intelligas si alias mulieres tenuerint q̄ vxores. Ius tamen presumit q̄ in pueris locum non habent peccata que membris genitalibus cōmittuntur extra. de deli. pu. c. i. Alia autez crimina seu delicta imputantur pueris etiaz infra. xiiij. annum scilz a septennio vsq; ad. xiiij. quia omne delictum cadit in impuberem preterq̄ delictum carnis scilicet quo ad penam spiritualez ⁊ quo ad penitētiam a sacerdote petendam ex quo scilicet septem annos excessit: qz talis potest mentiri ⁊ verum dicere. Vnde dicit Augin epistola ad renatum episcopum: sic enī habetur in glosa super canonem de consecra. di. iiij. paruuli. Septennis etatis puer ⁊ mentiri ⁊ verum loqui ⁊ confiteri ⁊ negare possunt. Et ideo cum baptizantur ⁊ simbolum reddunt ⁊ ipsi per se ad interrogata respondent. Nam ⁊ mendacijs et periurijs plena est etas puerilis. extra de delictis pue. c. i. Et quāuis iurare non debeāt. xxij. q. v. pueri ⁊. c. paruuli. ⁊. c. honestum si tamē iuuauerit valet pupilli iuramentum. Potest ergo puer deierare. ff. ō libera causa. l. vlti. Et furtuz committere vt. ff. de furtis impuberem. Etenim malorum vires infirmitas animi non excusat vt. C. si aduersus delictū. l. i. Hoc denotat mēs vbi positi. c. c. i. pueris grādiusculis nō dicātib⁹ nec dicē pueris grādib⁹ sz grādiusculis ḡsi de maioribus septem annoz loquat. Sic ergo maior septem annis delinquere pōt quo ad deū ⁊ spūaliter puniri. Puniunt etiam talium delicta pena temporali qz si conuenitur ex delicto suo cōmisso ex proposito nō parcitur ei. vt. C. ō penis ipunitas. xv. q. i. illa. xxvi. q. v. si qs cuiuslibet. Vbi qui clericū dānatum p episcopum defendere vult nō excusat ꝓpter etatē vel sexum. ff. si aduersus delictū. l. i. ⁊ ff. de dāno infecto dāni. §. si pupill⁹. Et ad sil. se. con. l. ij. §. ipuberes. Mō ergo talibus parcitur nisi quibus miseratio etatis perduxerit iudicem ad moderationez siue mitiorem penā vt extra de deli. pu. c. i. de con. di. iiij. c. eos. ff. de minori auxiliū §. in delictis. Sic ⁊ parcitur senectuti. ff. de termino amo. l. ij. Ad idē extra de aposatis ex litterarum. Sed infra etatem septem annoz dicunt quidam q̄ si pupill⁹ proximus sit infantie nō tenet delicto sicut nec infans vt. C. de. iu. delibe. si infāti: qz illa etas qcqd vidz ignorat. C. ō fal. mone. l. i. de cō. di. iiij. eos. ff. ō edil. edi. cū ât. § excipitur. Vnde nec piurare pōt qz sciens fallere non videtur. ff. de iureiurā. qui iurasse ⁊. §. vlti. ff. ō iurī ⁊ facti igno. l. vlti. ⁊ de arbitris diem proferre. §. cozā. ⁊ de acquirend. here. pupill. ex quibus causis in

posſea. Si pupillus proximus ſit pubertati punitur etiam temporaliter. De pena autem ſpirituali quantum ad deum legitur in quarto dialogorum q puer quidā v. annorum propter peccatū blaſphemie a diabolo raptus eſt. Dicunt tamen quidam q puer ille nō fuit dānatus nec mortaliter peccauit. Sed viſio illa fuit oſtēſa ad patrem contriſtandum qui peccato illo peccauerat non corrigens eum. Sed ſ eſt expreſſe contra intentionem Grego. dicētis q pater pueri animam filii negligens nō paruuꝫ peccatorem gehēne ignibus nutriuit. Vnde dicendum eſt q in illo malicia ſupplebat etatem. Vñ puero ſi non eſſet doli capax etiam ſeptēm nō imputaret peccatū. ff. de regul. iur. pupill. ff ad. l. aquili. ſed ꝛ ſi quicūq; §. i. ꝛ de dolo heredib⁹. §. i. Regulariter tamen dicitur in iure q minor ſeptē annis non ſentit: ꝛ ideo non punitur. ¶ Itē peccatuꝫ mortale aufert omnia bona gratuita: ſicut ciuiliter ex delicto auferuntur omnia bona tē poralia vt. C. de bonis damna. per totuꝫ cē. Et extra de iudeis ꝛ ſarracenis ad libe rādā. ꝛ extra de hereticis vrgētis: ꝛ extra ne clerici vel monachi relatum. ¶ Item peccatum mortale quantuncūq; ſit occultuꝫ ꝛ inuiſibile tamē impedit ꝛ tollit gratiam ſicut tollitur reſcriptum ex vitio inuiſibili ꝛ intelligibili. Et vocatur vitiū inuiſibile ꝛ intelligibile vt ſuggeſtio falſitatis ꝛ ſuppreſſio veritatis. Tollitur enīz reſcriptum ſi per ſuggeſtionez falſi vel ſuppreſſionem veri fuerit impetratum ꝛ ſciēter vel ignoranter ſed per talez qua nō incrucciente non fuiſſet obtentum. vt extra de reſcriptis ſuper litteris. ¶ Itē peccatum mortale bino actu mentali inducitur ſcilicet cogitatione ꝛ moroſa delectatione. vel ſaltem terno ſcilicet cogitatiōe delectatione ꝛ conſenſu. Cuiꝰ exemplū eſt ſicut ſm iura binus actus inducit conſuetudinem vt. xx v. q. ij. ita nos. C. de epiſcopali audien. l. iij. in fine. Et binꝰ actus vel trinus inducit poſſeſſionem vel quaſi vt extra de cauſa poſſeſ. ꝛ proprie. licet etiam vnico actu acquiratur poſſeſſio vel quaſi vt. C. de ſeruitu. ꝛ aqua. l. cū talis ꝛ extra de conſti. cum oporteat. ꝛ extra de preben. pro illorum. ¶ Item peccata venialia quia parua ſunt non tollunt charitatem nec vitam eternam. nam ſm iura modica damna tollerantur: vt arxij. q. ij. terrulas. ꝛ c. ſi quis ꝛ c. bone rei. extra de his que fiunt a prelatis ſine conſenſu. c. paſtoralis. ff. ō i integris reſti. l. ſeyo. Sic ꝛ deceptio modica tolleratur. vt. ff. ō mino. l. in cauſe. §. idem pomp. ¶ Item veniale peccatum non euacuat bonū operis meritum ſicut reſcriptum. C. quis ſit cōtra ius priuate perſone. tamen ſi leuem ꝛ modicam leſionem infert non euacuatur ſed valet vt ſi papa mādet i ſuo reſcripto q non admiſſis dilatoriis exceptionibus procedatur in principali vel ſi mādet actionem ſeu petitionem alicuius differri. vel cum indulget cruce ſignatis non conueniri tempore crucis. vt. C. de preciḃ ſperaoffe. l. qcūq; ꝛ l. reſcripta.

¶ Explm. l. vi.

Peccatores aſſimilantur filijs illegitimis quorum q dam dicuntur nothi ſicut qui natus eſt de adulterio qui videtur verus ꝛ non eſt verus. Et his aſſimilantur hypocrite vel heretici de quibus dicitur .xxiij. Math. vi. Attendite a falſis prophetis qui veniunt ad vos in veſtimētis ouium ſuis. Vel per nothos intellige peccatores publicos ꝛ infames. Dicitur enim nothus a nota. i. infamia que multum affligit hominem ſicut dicitur notha quartana q̄ multum affligit ū ſit antiqua: ſic ꝛ talis merito ſperni poteſt. ff. de re. iudi. gdā. Et tñ non eſt peccatum illꝰ qui naſcit ſz illius q generat. l. vi. di. naſci. Sz qr de graui peccato natus ē fama ſugillatur. xxxij. q. vij. quid i omnibus. quidam vō dicuntur ſpurij ſcz de concubinati qui etiam dicuntur naturales. Et dicuntur ſpurij a ſpuricitia incōtinētie. Licet enim concubinatus per legem antiquam admittatur. ff. de concubinis. In concubinatu i ſine argu. xxxiij. di. c. i. ꝛ ij.

Hodie tamen talis concubitus prohibe
tur etiam per legem que monet omnes
caste viuere ꝛ punire lēones castitatis pe
stiferos vastatores in auctē. de lenonibus
R.i.ꝛ.§. sancimus .colſ'. iii . Et quibus
mo.na.ſi.le.effi.§.illud quoq; colſ.vi. Et ſi
etiam hoc lex concederet cum hoc verta
tur in periculum anime nō dedignaretur
sacros canones imitari.extra de secūdis
nupt.c.fi. Ergo per spurios per spurcitiā
incontinentie de concubina natos accipe
peccatores carnales ꝛ luxuriosos qui ex
concubina idest ſm carnem nati sunt ꝛ i
spurcitijs carnalium peccatorum inuoluti.
Apostolus ad Gall.iiii. Qui de ancil
la ſm carnem natus est . Quidam vo
dicuntur mancer es idest de scorto na
ti ꝛ tales signant inconstātes qui omn
tentatōi cedunt. Nam mulier fornicatrix
omnem virum excipit. Vel per hos intel
liguntur cupidi ꝛ auari .q: malier stat in
scorto plus cupiditate lucri quaz delecta
tionis. Et ideo ſm ꝑbm magis debet di
ci cupida quam luxuriosa. Unde tales vo
cātur meretrices a mercede. Prouer. vi.
Precium scorti vix vnius est panis.
¶ Item peccator assimilatur seruo. Mā
qui facit peccatum seruus est peccati. Jo
annis octauo. Et hec similitudo atten
ditur quo ad tria. ¶ Primo quo ad ori
ginem quia seruitus ſm iura non est a
natura immo potius contra naturam.
Unde diffinitur a iuristis. q seruitus est
constitutio iuris gentium qua quis con
tra naturā subiicitur dominio alieno. In
ſti. de iure personarum. §. seruitus. l. di.
gentium. xii. q. ii. cum redemptor . Cum
enim iure naturali omnes liberi nascerē
tur non erat cognita libertas cum seruī
tus esset incognita Institu. de libertinis
quia de iure naturali omnia communia
erant . Sed ius gentium ꝛ regna diuisit
ꝛ seruitutem ꝛ obligationez induxit. viii.
di. quo iure Institu. ō iure naturali gētiū
Jus autem ciuile nomina obligationum
ꝛ actiones induxit. C. ō pactis. l. cōuentio
num ꝛ. l. iure gentiū. Justi. de actionibus
Similiter peccatū nō est a natura idest a
iure nature imo ꝑtiꝰ cōtra naturā tāꝯ
eius corruptela. vnde Augu. ait. Peccatū
nō est natura sed vitium nature appeten
tis id qđ nō est sui ordinis. Unde natura
fuit creata libera ab oi peccato. Et iteruꝫ
per peccatū subiicit homo dominio alie
no scz diabolo vl necessitati peccādi quia
hō in peccato positus sicut dicit Chri. nō
facit qđ vult sed qđ diabolꝰ vult Apost.
Rom. vii. Mō quod volo bonū hoc ago
sed quod volo malū nec ista necessitas vl
voluntas excusat qz nō est coactionis nec
excludēs arbitriū libertatē. ¶ Item ab eis
dem hominibus incepit seruitus ꝛ pecca
tū scz a primis parentibus. Mō est enīz ve
rum dictū quoūdā dicentū q seruitꝰ ac
cepit initiū ab ebrietate Noe. quod ꝓbāt
per illud. xxv. vi. vi. die. Mō esset hodie
seruitus nisi ebrietas fuisset qz expōi pōt
nō esset scz hoc modo inducta idest ꝑ ma
ledictionē ꝛ ꝑpter ebrietatē: seruitꝰ enīz
fuit ante diluuiū: qz nemroth qui fuit op
pressor fuit ante diluuiū. Possemus aūt
dicere q seruitus fuit ab ebrietate spiri
tuali. Mā ꝑmi parentes satis pñt dici fuis
se ebrij qñ peccauerūt qz sine mēsura fue
rūt nec vez intellectū habuerūt nec verā
electionē sicut nec ebriꝰ hz. Et si illa ebrie
tas nō fuisset seruitꝰ subsecuta ñ fuisset
saltē coactionis ꝛ afflictionis. Unde post
pcm statim dictū est eue sub viri potestate
eris Gen. iij. ¶ Secūdo quo ad conditio
nez qz cōditio seruitꝰ sequit ventrē idest
mulierē. Mā si mater est serua ꝛ ꝑtus ser
uus. Et si libera aliquo tempore scz dum
prēgnās erat ingenuus iudicat ꝑtus Jn
ſti. de ingenuis in ꝓnci. ff. de statu hōi
num ꝛ seruo ꝛ. §. i. Similiter seruitꝰ pec
cati vl libertas iusticie sequit matrē idest
voluntatē que quasi mater est in actibus
ꝛ opibus humanis. Unde ipa est ſm Au
gu. qua peccatur ꝛ recte vsuit. Posset ēt
dici q velut mulier serua ē caro: velut āt
libera est mēs: vnde carnis ē seruire: mē
tis vo iubere: vnde Sene. dicit libro. iij.
de beneficiis. Errat si qs estimat seruitu
tem in totū hominē descēdere. Pars ei⁹
melioꝛ excepta ē: corpora obnoxia sūt ad

ſcripta dominꝰ. ¶ Hēs quidem est ſui iu
ris. Hinc est qđ in his que pertinēt ad in
teriorē motū volūtat hō nō tenet homi
ni obedire: qz igitur caro serua est: mens
vo libera qui ſm carnē viuunt ſūt ſerui.
hi vo q ſm mentē ſunt liberi Gal. iiij.
Qui de ancilla ſm carnem natus. ¶ Ter
tio quo ad liberationē qz quādoqz seruꝰ
de gra domini ſui fit liber: z ſic peccator p
diuinā gratiā fit iuſtus. Sicut ergo ꝑdit
aliquis in ſeruitute eſt poſitus eſt manui
z poteſtati ſuppoſitꝰ: ſz manumiſſꝰ a ma
nu z poteſtate liberat. Inſti. de libertinis.
Ita ꝑdit aliqs est in peccato manui z po
teſtati diaboli ſubiectus est: ſz per pniam
ab eo liberat. Nam ſm Boetiū erat an
tiquitus quedā vga pretoris q dicebatur
vindicta: qua manumittēdꝰ ter pcutieba
tur a pretore dicēte. Aio te liberū. C. ſi ad
uerſꝰ liberta. l. ij. ſz Azonē. Et ex hoc for
te proceſſit forma abſolutōis canonice: q
cum virgis ſit z verbis z alijs cōſuetis ex
tra de ſēten. excōi. a nobis. ii. Sed adhuc
hec vga pententia est: quaſi penitens ter
percutiat ſez in cōtritione cōfeſſione z ſa
tiſfactōe z abſoluetur a ſeruitute peccati
z reſtituetur i gratie libertatē. ¶ Itē pec
cans in ſeipſum nō minus puniēdus est
ꝙ peccans in alīū: quod ꝓ per exēplum
eius qui ſibi ipſi iniecit manus violentas
qz talis ſm iura ſic irregularis est ꝙ non
promouetur z ꝓmotus deiicitur. Et aſ
ſignatur triplex ratio. ¶ Prima qz preſu
mitur ꝙ in alīs oēm tyrānidem tute ex
ercear qui in ſeipſm auſus est ſeuire. ff. de
heredi. qđ. cū aūt. §. accipitur: vnde verſꝰ.
Qui ſibi nō ꝑcit tibi vel mihi qūo parcet
ff. de bon. eo. qui mor. ſi. aūt: ſen. cōſci. l. i. §.
antepenul. ¶ Secūda rō est qz alienū in
uadit z ſic furtū facit. Furtum eni est con
tractatio rei alīene inito dño Inſti. ō ob.
q ꝺđt ex maleficio nat. §. i. C. vnde vi. §. ſi.
Nemo aūt dñs videt mēbrorū ſuoꝝ. ff.
ad. l. aq. lib. homo. §. i. ¶ Tertia aūt rō e
qz ſui ipius est homicida z conditioni ōi
inimicus. l. v. di. ſi quis abſciderit. In illo
igitur q ſibi amputat cā irregularitatꝭ est
ſeuitia ſiue magnū membrū amputet ſiue
paruū appareat vel nō appareat niſi cau
ſa incīſionis iuſta fuerit puta langor. Eſt
eni caro putrida reſecāda. v. q. v. c. j. xxiiij
q. iii. reſecande. Verūz in his que ſine ſua
culpa ab alio vel caſu fortuito mutilātur
est cā irregularitas ōformitas in mem
bris apparentibꝰ z debilitas in non appa
rentibꝰ. Sed ḡnta debilitas vel deformi
tas vel qualem irregularitatem inducat
ſuperiorus indicio derelinquit ar. extra ō
co. po. viciatis. c. i. z. ii. z. c. pēul. z vlti. z ex
tra de clerico egro. c. i. Nec est verū qđ di
cunt ruſtici q vbi ꝓſbyter ab hoſtibus ſe
ctus ē non poſſit celebrare niſi teſticulos
ſiccos z pulueriſatos gerat i burſa quaſi
tunc intelligatur omnia mēbra ſua habe
re ſiue enim habeat ſiccos ſiue virides ō
fect illius membri nec deformitatez nec
debilitatem inducit. ¶ Itē peccatores ſūt
venatores diaboli. Est eni multiplex ve
natio. Vna quedā est oppreſſiua z iſta est
tyrānoꝝ z alioꝝ oppriměnū Geñ. x. Le
pit nēbroth robuſt ē venator coā dño
i. oppſſor hoium. vi. di. §. hiſ ita. ¶ Se
cūda adulatoria z iſta ē hiſtrionū z ſimi
liuz quotiēs placendi cā dicunt bona de
aliquo tm falſe commendando. Et hec
adulatoruz venatio ē omnibus illicita z
ſm iura infamiā iſert. vt. lxxxvi. di. ſūt nō
nulli. c. vi. q. i. pluri. iij. q. vii. §. tria. ¶ Ter
tia est arenatoria. cuz quis recipit ſalariū
vt in arena pugnet cum beſtijs feris. ſec.
de manſuetis. Item ſecus ſi non pugnet
ꝓ pecunia ſed vt probitatem ſuaz pro
bet ſeu virtutem experiatur. Et hec etiaz
ſm iura est omnibus illicita. vt. iij. q. vii. §
tria. ff. de poſtu. l. i. §. Item ſenatus. z. §.
beſtias. Et de hac etiā loquitur lxxxvi. di.
qui venatoribꝰ z duobꝰ. c. ſequen. §. goff.
Hec autez venatio moraliter refertur ad
auaros qui propter cupiditatez lucri pu
gnant i deſt litigant in arena. i. in auro qz
omne aurum tanq̄ arena ē exigua vt di
citur Saꝑ. vi. ¶ Quarta est occupatiua.
z hec aliquando est ſaltuoſa que in ſaltu
ſiue nemore ſit canuz autum z hominuz
multitudine congregata que licet non ſit
prohibita laicis. ff. de vi. pub. l. i. z Inſti.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

de re. diuisi. §. ferre igitur desit. ff. ō acquire. do. naturale. ꝛ. l. pomp. Clericis tamen omnino ē interdicta vt. lxxxvi. di. q vēatoribus. Sed mens dicti decreti etiam de laicis intelligitur qbus ipso tempore qua dragesime ꝛ retinuloz hec venatio prohibetur. Moraliter autē hec venatio refertur ad persecutores aliozum qui vel detrahendo quod ptinet ad canes morda ces vel rapiēdo quod pertinet ad aues rapaces. vel expugnādo armis quod pertinet ad homines feroces qui alios persequ ꝛ ledere studēt. ¶ Item peccans non absoluit̄ a reatu diuini iudicij nisi per penitentiaz satisfaciat. Cuius exemplum est qm ius ciuile si ratis. tua vi fluminis in agrum meum delata sit non aliter cogor dare tibi potestatem extrahendi nisi de p terito damno mihi caueas. vt. ff. e. rat. ꝛ. ff. de exi. tellus. §. si ratis. ꝛ de dam. infe. pretor ait. §. hoc edictuz ꝛ. l. hoc amplī. §. neratius. Tunc autem moraliter adaptando ratis vi fluminis in agrum deuenit quando anima vi tētationis per peccati naufragium diuine ire iudiciuz icurrit a quo ratis anime educi nequit q̄diu per penitentiaz deo satisfactū non fuerit. ¶ Item peccans scienter non est dignus misericordia sed peccans ignoranter misericordiam i aliquo meretur. Cuius exemplum habetur in eo qui ordinatus est ab epo excōmunicato qz si scienter qs a tali recipit ordines indignus est dispensatiōe extra ō ordi. ab episcopo qui renunci. vl excōmuni. c. i. sed si ignoranter potest cum eo per propium epm dispēsari. extra. e. c. ii. dispensabitur autem quo ad executōez tm̄. Nam excōmunicatus licz caracterez quem hz transferat executionem tn̄ quā nō hz trāsferre nō potest. i. q. i. gīa ꝛ. c. statuimus. i. q. vij. diabertū.

Capitulum. lvij.

Vniri debent illi qui sunt i culpa. vñ iuriste dicūt q pena suos dz tenere actores. Sz hoc non intelligit de omni pena. Vnde distinguitur ab aliquibus q̄ est duplex pena scz eterna ꝛ temporalis. Deterna ergo dicunt q̄ generaliter verū ē scz q̄ pēa suos tm̄ tenet actores Ezechiel xviij. Filius non portabit iniquitatez patris. Fallit tn̄ i originali peccato quod ad omnes transiit ꝛ ab adam descēdit. vnde Apostolus. Per vnum hominez intrauit mors ꝛ per omnes transiit. Sed quo ad penas temporales bene punitur interdū vnus pro alio ꝛ sic loquitur. xxiij. q. iij. si habes. i. q. iij. Item pro peccato. ꝛ. vi. q. i. qs quis. xv. q. vltima cū multe. extra de spō sal. non est nobis. extra de offi. dele. sane. Alij distinguunt q̄ est triplex pena scilicz eterna corporalis ꝛ spiritualj. Eterna pena nunq̄ punitur vn⁹ pro alio. vt. i. q. iij c. i. ꝛ. c. iā itaq; nisi sit imitator sceleris vbi quidem non tam pro alieno q̄ pro suo ō licto punitur. i. q. i. cito turpez. extra ō renunc. vbi cum prudem. ꝛ sic intelligē. i. q. iij. contra dominus ad moysen. Corporalis vō pena duplex est. Quedam enim est circa corpus ꝛ illa sepe pūitur vnus p alio vt patet per diuersa iura. i. q. iij. §. Item p peccato criminum. Quedam vō circa statum vt seruitus vel infamia ꝛ illa etiaz sepe punitur vnus pro alio. vi. q. i. §. verū. xv. q. ñ. cuz multe. extra ō fili. presbyt. literas. ꝛ extra de purga. c. accedens. extra de penis ad aures. ꝛ. c. in quibusdam. Spiritualis vō pena quadruplex est. ¶ Prima est pena excōmunicationis ꝛ illa nūq̄ punitur vnus pro alio. xxiij. q. iij. si habes. ¶ Secunda est pena interdicti loci ꝛ illa frequenter punitur vnus p alio. extra ō spō. non est nobis. extra ō offi. del. sane. ꝛ c. i. ꝛ. vi. ¶ Tertia remotio ab oblatiōib⁹ ꝛ illa similiter punitur vn⁹ pro alio. xvij. q. iij. miror. ¶ Quarta ordinis ꝛ illa pūtur vnus pro alio. Maz maritus repellit ab ordinib⁹ ppter delictū vxoris. xxxiij. di. si cuius. ¶ Item si pater emit ecclīam pro filio ipo ignorante licet non repellat ab ordinibus ecclām tn̄ amittere dz. i. q. v. c. vii. extra de symonia de regularib⁹ ꝛ duob⁹. c. sequeñ. ¶ Item punitur quis in eo in quo deliquit. Cuius exemplum ē i illis qui in eadem vocatione eligēdo pe-

cauerunt scienter eligẽdo indignũ extra de electiõe cũ i cuncty .c. inotuit. .t. c. bõe memorie magunti. quo casu sũt ipo iure potestate eligendi priuati. Et ideꝫ si peccatur in postulando. ¶ Itẽ punitur quis si ne culpa sed non sine cã. Causa autez ẽre quis iure suo sine culpa sua priuat ꝓsue uit his verſib⁹ ỏnotari. Paupertas odiũ vitium fauor scel⁹ ordo. Personas spoliant t loca iure suo. Qui versꝰ sic exponũ tur. paupertas ꝓpter quã vniuntur due ecclie t vna amittit dignitatem suã. x v. q. i. t temporis qualitas. Odium scz ciuium interficientium suũ epm. xxxv. q. ij. nos: t extra de penis ad aures .t. c. in quibusdaꝫ Vnde si occiderunt ciues suos epos pro prios succeſſiue vl forte ex alia causa simi li sibi ita enormi pdit ipa ecclia episcopũ. Vitium scilz lepre extra ỏ clerico egroto vel debilitato. tua nos. Vnde ꝓpter vitiũ lepre remouetur episcop⁹ ab administra tione ecclie. Fauor scz cõstãtinopoli ciui tatis. xxii. di. renouantes. Fuit enim dat⁹ constantinopoli ciuitati prim⁹ locus prę ter romanum. t amisit eum alexandrina. Scelus. xxvii. q. ii. multorum. Vnde pro pter scel⁹ patris vel domini spoliatur to ta familia communione. Vnde aliquan do remouetur ac ỏpõitur familia ab ob lationibus altaris pro peccato domini t clericus vt supra dictũ est a beneficio ob symoniam a patre commissam. Ordo ꝓ pter cui⁹ fauorem dominus seruum suũ amittit. liij. di. frequẽs generalis. Et acce dit. ff. de operis libertorum interdũ. vbi ratione dignitatis superueniẽtis amittit quis operas quas habuit in libertã quia indignum est vt liberta seruiat ex quo tã tam adepta est libertatem. Eodem etiaꝫ modo priuatur aliquis etiam sm iudiciũ diuinum sine culpa sed non sine causa si cut thobias priuat⁹ est visu t iob filijs vt per patiẽtiam probarentur ad aliorum exemplum. Vnde dicitur Thob. ii. q. hãc tentationem permisit dominus euenire illi vt posteris daretur exemplum patiẽtie eius sicut t sancto iob. Sicut etiam cecus natus priuatus est visu nõ ex culpa qua neqꝫ peccauit neqꝫ parentes eius vt cec⁹ nasceretur sed tamen nõ sine causa scz ꝓ gloria dei vt patet Johis. ix. ¶ Itã punit di sunt peccatores manifesti non soluz a deo sed etiaꝫ ab hominibus quod patet per exemplum in vsurarijs manifestis q preter penam eternam quam merentur apud deum sm canones tripliciter pena pu niuntur. Nam vsurarij manifesti nec ad cõmunionez altaris admittũtur nec xpiana nam si in hoc peccato decesserint accipiũ sepulturã sed nec viuoꝝ oblationes re cipi debẽt. q si quis clericus contraueni rit quod accipit reddere cogitur. t donec ad arbitriũ episcopi sui satisfecerit ab offi cij sui manet executione suspẽsus. Vocan tur autem vsurarij manifesti sm hostien notoriũ vel ex euidẽtia facti. qui vsurari⁹ mensã tenet paratam ad pecuniã mutuã dam cuilibet sub vsuris. sicut meretrix i ꝑstibulo patet ar. extra ỏ choa. cleri. tua t. c. fi. Et in hoc casu ipo iure penã patiẽ canonis ꝓtractã. Vel manifestũ intelligun tur notorij iuris. puta qꝝ sũt ꝓ episcopuz i ecclia publicati. secus si adhuc ab ecclia tolerentur vt extra de cohabi. cleri. t mu lie. nostra. Vaz si manifesti sunt per famã tñ non tamen notorij non patiũtur hãc penã ipo iure sufficit autez ad publicatio nem faciendam q vocati cõfiteãtur vel negantes ꝓ testes conuincantur. vt de co habita. cleri. tua. Sufficiunt autez t certa argumẽta. vt extra de vsuris. cũ tu. lxxxi di. si qui sunt. ¶ Itẽ punitur vnus ꝓ ma licia alterius inquantum de ipa malicia ꝓ ticipat sicut heres vsurarij tenet restitue re pro ea inquantum patiunt vires here ditatis ꝓcepte. extra ỏ appell. qua fronte Et de raptoribus. in litteris. Vnde t si al ter heredum factus sit nõ soluẽdo tenet alius in solidum saltem ãntum ad ipz de hereditate peruenit. Vaz t res hereditaria obligata videtur extra ỏ vsuris cũ tu. ¶ Item nota q quedam pene sunt priua tiue que vocantur pene damni. Exẽplũ cuius in iure de excõi. qua priuat homo potestate eligendi quia excõmunicat⁹ eligere non potest. extra de consti. qõ intelligi

Sit de excõmunicatiõe maiori: vt extra d clerico excõicato: ⁊ inter. c. penul. ¶ Item de suspensione. Quia etiam suspensi eligere nõ possunt extra de consuetudine. cuz dilect⁹. extra de donatio. apostolice. suspẽsi etiã celebrando irregularitatem incurrũt. extra de clerico excõmunicato apostolice. secus de excõicatis minuoi excommunicatione. ¶ Item interdictum est pena q̃ priuat potestate eligendi. quia nec interdicti possunt eligere. extra de electione. cuz inter. xij. seniores.

¶ Capitulum. l viij.

Penitẽtia sequẽs peccata p̃ cedẽtia ꝺstruit. sicut ⁊ pcñ sequẽs destruit p̃cedentia merita. Eze. x viij. Si auertert se iust⁹ a iustitia sua ⁊ fecerit iniqtatẽ ꝟ oẽs abominatiões q̃s opari solet impius nũqd viuet: oẽs iustitie q̃s fecerat nõ recordabũt ꝛc. Sicut ꝓstitutio posterior derogat ꝓori vt extra de cogna. spiritu. c. i. ff. de legi. ⁊ constitu. l. non nouum. Etiam si nulla in posteriori de prima mentio habeatur. sic ⁊ posteriori vita derogat priori. Nam posterior culpa derogat priori iustitie. ⁊ posterior penitẽtia delet p̃cedentem culpam Eze. x viij. Si impius egerit penitentiam ab oibus peccatis suis que operatus est ⁊ custodierit oia precepta mea ⁊ fecerit iudicium ⁊ iustitiam vita viuet ⁊ nõ morietꝫ omnium iniqtatũ ei⁹ quas operat⁹ ẽ nõ recordabor in iustitia sua quã operat⁹ est viuet. ¶ Ytez pnia transfert hoiem ꝺ culpa ad gram. Et hec translatio multiplicit fit. sicut patet per exemplum in translationibus prelatorũ. Mã talis trãslatio aliqñ fit causa necessitatis puta cuz prelatus in ecclia sua persecutionẽ patitur ⁊ hostilitatem. extra de renunt. nisi cum pridem. §. propter malitiam. Talis autem est trãslatio sine conuersio eorum qui propẽ tribulatiões seu aduersitates vel infirmitates ad deum conuertunt. Mag mala que nos hic premunt ad deum nos ire compellunt sicut dicit Sze. Sap. x. Transtulit illos scz penitentes per mare rubrũ. i. per tribulationem ⁊ persecutionem p̃s. Multiplicate sunt infirmitates eorũ postea accelerauerũt. ¶ Aliquãdo vo fit causa vtilitatis. puta cum in ecclesia sua inutilis est ⁊ in alia vtilis. Est enim tam vtilitas q̃ necessitas legitima causa translationis. vi. q. i. omnes qui. ⁊. c. eps. Et hac etiam ex causa debet homo conuerti ⁊ transire de statu culpe ad statum gratie. quia scilz in statu culpe est omnino inutilis quantum ad merendum quia nec sibi nec alteri meretur. sed dum est in statu gratie operatur fructuose quia merek. ⁊ propterea cõuersio peccatoris vocatur trãslatio de morte ad vitam ⁊ de inutili ad vtile Vñ. i. Joh. iij. Scimus qñ translati sumus de morte ad vitam ꝛc. ¶ Aliquãdo fit trãslatio causa leuitatis puta q̃ ex leuitate alteri ecclesie adhereat vel suaz pio derelicta habeat puta q̃ vxorem duxerit vel miles factus sit vel q̃ ab ipa ecclesia sua desit per tres septimanas vel duos mẽses sine iusta causa vel absq̃ licẽtia sui superioris. In quibus casibus ⁊ similibus priuari potest ecclesia debito iuris ordie seruato. Et ideo talis causa non commendabilis est. Et talis est conuersio puerorum impuberuz q quadam leuitate animi potius q̃ ꝺuotione ⁊ sine licentia parentum religionem intrant vl̃ profitẽtur ⁊ maxime si pueri sint non doli capaces de quibus manifestum est q̃ ex sola leuitate hoc fecerunt. Et iõ nõ obstante tali professione quam infra pubertatis annos fecerunt a parentibus repeti ac renouari possunt. ¶ Aliquãdo vo fit huiusmodi translatio causa cupiditat vel ambitionis ⁊ tunc secundum iura p̃uandus est ecclesia habita scilicet prima. ⁊ habita scilicet secunda. vt nec prima possideat quaz per superbiaz spernit. nec secundam quam per auaritiam concupiuit extra de clerico. non re. §. fi. vij. q. i. eos. ⁊ c. li. quis episcopus. Prima tamen ecclesia ipsũ repetere potest si voluerit. vij. q. i. non oportet. Talis ergo ẽ conuersio sine penitentia ficta hypocritarum scilicz vel propter cupiditatem terreni lucri. vl̃ propter ambitionem honoris qui dupli.

ei premio priuãtur. scilicẽt celesti qõ contemnunt z interdũ etiam temporali. Tuz quia seipsos aliquãdo affligunt abstinẽtia z huiusmodi z sic priuant seipsos cõmodo corporali. Tum quia etiam aliquãdo tum eorum hypocrisis deprehenditur confundũtur z vituperantur z sic priuãtur premio eterno quod spreuerunt z tẽporali qõ ambierũt. ¶ Aliquãdo fit translatio causa humilitatis. puta religionis. In quo casu inferioribus episcopis sufficit petere licentiaz. Aliquin si nec petita licentia transeat ecclesia potest ipm repetere similit. vij. q. i. si q vo. z capitulo. si qs presbyter. Ipse aũt ecclesiã repetere non potest. vij. q. i. eos z extra de renũ. cum in dubijs. Sed hic sciendũ q si ob conscientiam criminis dimissa prelatura ad vitaz monachalem quis descenderit ad prelaturam secularem resurgere non potest õ iure alias secus. iiij. q. j. hoc nequaq̃. z extra de renun. post translationem. Et huic translationi assimilatur conuersio eoruz qui culpam suam z miseriã erubescentes humiliter ad penitentiam veniunt interdũ qdẽ remorsu p̃scie puncti z stimulati. Qui postq̃ cõuersi sunt ad pristinã culpã z cõuersationẽ secularem. i. inordinatam vitã nõ reddũt. Ita est vã p̃uersio peccatoris cuiusmodi fuit cõuersio magdalene de qua habet. Luce. vij. Itẽ nota q̃ pnie q̃ iniungunt a sacerdotibus fũt hodie arbitrarie: qz de eis nõ possit dari certa diffinitio siue regula. Et ideo relinquuntur sacerdotũ arbitrio seu iudicio determinã de sicut ẽt ẽm iura ea que certa regula diffiniri nõ pñt iudicis arbitrio relinquunt sicut de fide testibus adhibenda. Ideoq̃ hoc fidei iudicis recipientis relinquit: qa ipse magis scire põt q̃ alius. ff. de testibus z attesta. fides vel verba epistole. Item in mora cuius diffinitio non traditur. ff. de vsuris ex mora. Re. i. Item in impẽsis factis in rebus dotalibus. Nam z si deduci debeant nõ tñ facile est in vniuersum diffiniri: sed singula ex genere z magnitudie ꝑpendioꝝ estimari pñt. ff. de impẽ. in re dota. factis. qõ dr̃ in fi. Silr ergo z in q̃titate penitentie peccatoribus imponendẽ conuenit. Vnde tempora penitudis habita moderatiõe cõstituenda sunt. sacerdotis iudicio put cõuersoꝝ aios ꝑspexerit eẽ denotos habito respectu ad etatis pericula z egritudinum necessitates. xxvi. q. vij. tempora. z. c. hoc fit.

¶ Capitulum. lix.

Perseuerãtia bone vite excludit ius diaboli ab hoie z acquirit in eo ius deo. Vnde affimilatur cõsuetudini que si sit rõabilis tollit ius in loco in quo viget. ff. de legibus. z sena. cõsul. l. de quib⁹. Item consuetudo rõnabilis ius inducit. Insti. de iure naturali gẽ. z ci. §. ex nõ scripto. Item pseuerãtia z continuatio boni prenalet legi peccati sicut ẽt cõsuetudo vicit legẽ. s. si sit a tanto tẽpore seruata vt nõ sit in memoria hoiuz qñ inceptu. vt. ff. de aqua plu. ar. l. i. in fi. z. ff. de aqua quotidi. z estiua. l. hoc iure. §. ductus aq̃. Et silr cõsuetudo q̃ romana seruat ecclia z precipit ab alijs seruari ẽt vincit legẽ. vt. xi. di. nolite de cõsecra. di. i. basilicas. ¶ Ytez cõtinuatio pnie z bone vite sequẽtis abolet culpã z infamiã male vite precedẽt. sicut cõsuetudo posterior tollit priorẽ. ex ꝺ congna. sp̃ũ. c. i. Et hoc verũ est si in eodẽ municipio diuerse ꝑsuetudies diuersis tpibus oriuntur. Nam si diuersis secus. vt xij. di. scit sancta. Dee. n. diuerse aliquoꝝ cõsuetudines aliorum debent contrario more subuerti. vt. xij. di. illud.

¶ Capitulum. lx.

Potestas non soluz spũalis sed etiaz tẽporalis est apõ papã. Vñ papa vtrũqz gladiũ hz. xxi. di. c. i. xiij. di. tibi dño. Vnde z reges õponit. xv. q. vi. alius. z. c nos sanctorum. z. c. iuratorum. i. q. iij. quia p̃ssultatus. xcvi. di. duo sunt. Et non soluz regem cõstituit immo transfert. extra de elec. venerabilem. imo etiã imperatorem electũ papa hz approbare electionẽ ꝑfirmare vel infirmare z ipm cõfirmatũ etiaz

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cōsecrare. Et hec oia ꝓbātur in predicta decretali venerabilē. Ipse ēt papa impatorem deponere potest. Si.n. Zacharias papa regē francoꝝ qui a romano pontifice coronā nō recipit nec ꝑ eū examinatur nec comꝓbatur ab eo vel reꝓbatur non tā ꝓ suis iniqtatibus q̄ ꝓ eo q̄ tante ptāti erat inutil⁹ a regno depositus ⁊ alīū loco ei⁹ institutū. xv. q. vi. alius. multofortius impatorē q spūalius quodāmō subest ei poterit remouē. xcvi. di. duo. ſ. ⁊ ſi iperator. ¶ Itē ptātis vel officij plenitudo i maioribus prelatis repsentatur ⁊ designat i vsu pallij. Mā in papa pallius designat plenitudinē potestatis plēissimā extra de au. ⁊ vsu pallij ad honorē. ⁊ ēt de elect. illa quotidiana. In patriarchis vero plenissimam officij designat potestatez ar. extra de priuile. antiqua. In archiepis plenitudō officij ptātē. ēt de auct. ⁊ vsu pallij. nisi. ⁊ c. ad honorez. In epis vō plenas officij potestatem quibus q̄q; concedit scz aliquibus. vt papiēſi. ac cumeñ. ⁊ messano ⁊ hostiēſi. Quibus ex lōga cōsuetudie ⁊ ecclīarum suaruz priuile. debēt que seruanda sunt. extra de officio ordina. duo ſi mul. xx v. q. ij. c. i. ij. ⁊ iij.

¶ Capitulum. lxj.

Relatorū regimen ꝓcipue in duobus ꝓsistit. ſ. in vga correctiōis ⁊ doctrina ꝑdicationis. Mā latratu canū lupi arcēdi sunt baculoꝝ pastorū. xliij. di. ſ. i. Sz in vga discipline attēdere dz vt corrigat benivolēt. ſ. nō ex odio ſz ex charitate q̄ falsa iustitia dedignatiōnē hz: va ꝓpassionem. ¶ Itē vt corrigat prudēt. ſ. vt cū discretō ne corripiant tumidi. tolerēt infirmi ⁊ q̄s castigare seuerius necesse ē non seuientis plectat aio sed medentis. vt. xx vi. di. c. ij. ¶ Itē cōgruenť scz vt rigor iustitie vbi cōgruit remittatur ⁊ vbi expedit intēdatur Est aūt remittēdus siue tpandus ex duobus. ¶ Prīo ex multitudie peccantiū. i. q. vij. quotiēs. extra de trāsa. c. finali. Dñ versus cōis. Ob populū multū crimen ptransit inultū. Qñ aūt est multitudo in cā tūc ꝓlatus incipe dz a spūalibus proximis vt eoꝝ exēplo frangat cetera multitudo. liij. di. cōmesationes. ¶ Item puniendi sunt maiores ō vtilitate q alios trahūt ad peñ. extra de clerj. excōi. latores. ¶ Scōo tpatur rigor ex q̄litate peccātiū qr deferēdū ē psone ⁊ dignitati. extra ō offi. delegſāe. qr. ⁊ c. pastoral⁹ ⁊. ex de maiori. ⁊ obe. ꝑ tuas. xl v. di. cū beatus. l. di. ⁊ tumaces. ij. q. vij. quisquis. xxiij. q. i. qui contra pacez. ff. de penis. vt seruo ꝑ. ita tamen q̄ non deseratur iustitia vite qr secūdū Augustinū siue plectendo siue ignoscendo ō solū bñ agitur vt vita hominum corrigat. xxij. q. prodest. Est etiam interdū rigor agendus ex duob⁹. Primuz cum peñ ex auctoritate defendit. de penitē. di. vi. c. i. in fi. ¶ Itē scōo cū vsitatū est malū ⁊ multē crassantibus opus est exēplo. i. q. i. reperiunť. ff. de penis aut. facta. §. vlti. Et nota q̄ si supior modū excedit nimis corrigēdo ⁊ si peccet xxij. q. iij. quo peccat in fi. nō tñ cogitur a subditis venīa postulare ne dum nimium seruat hūilitas regēdi frangat auctoritas lxxx vi. di. qñ. Sepe. n. ex querlatōe eōli cēptus nascit dignitatis. ff. de offic. ꝑfidis. obseruādū. Debz. n. ꝓlatus ex igenio suo dignitatē augere ne ꝓceptibilis habeat. ff. de offic. ꝓconſu. nec qcq̄. §. circa. l. di. i. extra de accusa. c. qualiter ⁊ qñ. Scōo ptinet ad regimē prelati doctrina predicationis vbi primo necessaria ē charitas intus ardens. i. Corīñ. xiij. Si linguis hoīuz loq̄r ⁊ angeloꝝ charitatē aūt nō habeā factus sum velut es sonans. Scōo vita exterius lucēs Bre. Cuius vita despicitur restat vt eius ꝑdicatio cōtemnatur. iij. q. vij. §. porro in fi. Ambro. Judicet ille de alteri⁹ errore qui non hz in se qō cōdemnet. vt. c. q. c. iudet Greg. In grauibus peccatis qs positus dum suis ꝑmitur aliena nō dilūit vt. c. q. in graūb⁹ Chrisso. Male viuēdo e bñ docendo deū instruis qualiter te debeat condemnare. xl. di. multi. Talis ꝑm Hieronymuz assimilatur cineri per quē lixiuiū trāsiens lauat ⁊ nō lauatur. lxxxiij. di. §. vltim. Et ꝑm Augustinū assimilatur lapideo canali ꝑ quez aqua doctrine trā-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

fit ad viceolos.l.ad subditos ꝙ corda in q
bus alijs fructū facit.i.q.i.si fuerit. Et ſm
Nicolaum papam affirmatur faci arden
ti que ſeipſam cōſumens alijs lucez mini
ſtrat.xv.q.vlti.c.vlt. ¶ Tertio neceſſari⁹
eſt actus predicatiōis diſcrete docens cir
ca quē quattuor ꝓſiderabis. Pēpus vt ſi
loquatur ſemp ſed temporib⁹ oportunis
ſi enim ſemper plueret terra nō germina
ret. Vnde Leuitici.xv. Vir qui fluxum ſe
minis ſez ſpiritualis: idest verba dei pati
tur immundus erit. Ideo Paulus dictu
rus importune premiſit oportune.xliij.
di. ſit rector in fine. ¶ Item cōſiderandus
eſt locus vt ſcilz predicetur in eccleſia vel
alio loco publico vel honeſto non in pri
uatis domib⁹ ne ſuſpitio ſit ꝺ hereſi.xxx.
di. ſi qs. ¶ Item modus. ſ. vt fiducialiter
& libere ꝑdicet.xi.q.iij. nolite. Et in priua
tis locis ꝑſt aliqua ꝓponi non ſoleniter
ſed in modū ſimplicis exhortationis ſeu
collationis. ex de hereticis. cū ex iniuncto
circa ꝓin. Debet eē ēt predicatio humilis
extra de maioritate & obedientia humilis
doctrina: qz aſpitatis nimie icrepatio nec
correptionē recipit nec ſalutē. xl v. di. cuz
beatus. ff. ad le. agl. ꝓceptoris. ¶ Quarto
ꝓſideranda eſt dicendo ꝙ auditor ꝙlitas.
Nam ſm capacitatē audientiū docenda
ſunt alta & ꝓfunda & ſubtilia & infima pla
na & ſimplicia. xliij. di. ſit rector. viij. q. i. o3
Alias ſi nō intelligētibus ꝓfunda diceret
nō eſſet ꝑdicator ſed ꝓcuſſor. In fine no
ta q̄ platus qui nō audiuit donatū ē ni
mis inſufficiens deponēdus eſt. extra de
ēta. & quali. c. vltimo. ¶ Item prelatus ꝺz
diligenter cuſtodire gregem ſuum. ita q̄
ex negligentia vel incuria ſua nullus in
eo iacturā patiatur alioquin reus efficit.
Vnde plati in hoc ſimiles ſunt illis q̄ ha
bitāt in littorib⁹ maris. Quia ſm leges ſi
nō inueniat q̄ rapuit res ex naufragio hi
qui in xta littora maris in qbus nauis in
fra vel tracta fuit inter fines agri cuiuſq;
ꝑdia poſſidēt ſue moriatur ex edicto diui
adriani tenētur & a preſidibus cōdēnari
debēt dānum paſſis vt ſic poſſeſſores ter
r i toriꝝ q̄uis nihil rapuerint in omni eo
q̄ dānum paſſi ſibi naufragio adēptum
ꝓbauerint ꝓdemnētur. Et eſt ratio natu
ralis. qz ſic debent cuſtodire inter littora
ne etiaz ab extraneis ibi aliqd diripiatur.
Inuigilent ergo & ponant cuſtodes ne de
trimentū patiatur ſm qō legitur de offi
cio ꝓfecti vigilz lege prima ſcā & tertia.
Similiter ſi de domo vel villa expugnat
aliqd raptuz ſit q̄uis verba edicti deſint
tñ ex mente labeo ait huic edicto locū fo
re. Nec enim minus in mari q̄ in villa vl
ecōuerſo poſſumus p latrūculos infeſta
ri. vt. ff. eo. l. iij. §. labeo ſcripſit. Et ſimilit
ex mēte diui adriani dici poteſt. q̄ ſi quis
extraneus in ciuitate aliqua vel eius ter
ritorio fuerit ſpoliatus. vel res eius fur
to amiſerit cōmunitas teneat. ff. eodem. l. iij.
in fine. Si ergo cōmunitas quelibet tene
tur cuſtodire diligenter territorium ſuū.
multo magis cuſtodire & conſeruare te
netur quilibet prelatus gregem ſuuz alio
quin dicetur ei illō Zacharie. xi. O paſtor
& idolum derelinquēs gregez. Vnde ſicut
idolum hominis nō eſt homo ſimpliciter
ſed homo ſm quid: ſic etiam paſtor non
cuſtodiens gregem ſuum. ¶ Item prelati
peccatum periculoſum eſt ſubditis. non
ſolum publicum ſed etiam occultum. qō
patet per exemplum in ſymoniacis. Quia
ſi epiſcopus ſit ſymoniacus in ordine &
occultus ſuſpēſus eſt quo ad omnes. Et
ꝓbatur. xxxij. di. nulli⁹. & c. ꝓeter hec. Sy
moniacus enim in ordine hz caracterem
vitioſum. i. q. i. reperiūtur & c. quibuſdaz
narrantibus. Vnde ſi ſcio eum ſymonia
cum in ordine occultum nullo modo de
beo ab eo ordiari. i. q. i. ſi quis a ſymonia
cis. extra de ſymonia p tuas. Et ſi ignoro
eum ſymoniacum eſſe cum ſit in verita
te nō recipio executionem ſed diſpenſa
tione indigeo in deteſtationem criminis
vt in dicto. c. ſi quis a ſymoniacis, extra
de ordinat. ab epiſcopo. c. i. in fi. & c. ij. Si
aūt ſcio ſed coactus ſuz recipe ſi abſolu
te coact⁹ fuerit tūc nec caracterē recipio
. l. di. ꝓbyteros. extra de bapti. maiores.
Si vo coactus fuerim cōdītiōaliter. tunc

UNIVERSIDAD DE MURCIA

aliud est quā ignoꝛāter .i. q.i. constat. Recipio enim executionē. sed nō ibi. Et ratō est qꝛ magis cōstat de voluntate coacti q̄ ignoꝛātis. extra de symonia sicut nobis. Si autem credo vel scio episcopū symoniacū non in suo oꝛdine sed in collatiōe oꝛdinum seu beneficiozū si possum obtinere q̄ ab alio oꝛdiner debeo vtiq; hoc facere. Alioquin quādiu toleratur ab ecclesia ꝛ occultus est si cōpellat me secure recipio nō obstante cōscientia repugnante. qꝛ erronea est. xiij. di. nerui. xi. q. iij. Cui est illāta lꝫ sit ar. ꝟium. ff. ō libe. causa igitur. §. i. Et qꝛ omne qō fit cōtra cōsciētiaꝫ ꝛc. xxviij. q. i. §. ex his. extra de pscriptio. quā oē. Sed intellige ꝓ sciētiam ex precepto vel pḣibitione formatā vel qō fit cōtra conscientiam nō erroneā. q̄ si mala audieris ō prelato fis fidelis ꝛ nō nimis credulus. ff. q̄ cū falso. ra. l. i. in fi. ff. de eo p quē factum est. l. i. §. i. extra de in integ. resti. ex litteris qꝛ dictum vnius facile segꝫ multitudo extra de purgatiōe cano. cum in iuuentute. ergo de facili aurem non p̄beas. xi. q. vij. si qd igit. lxxxvi. di. si qd vō de quocūq; xxxiij. di. habuisse.

¶ Capitulum. lxij.

p Ꝛgatoꝛij pena assimilatur excōicationi vel pene legali per quā. s. nullus seipsum ligare pōt vel soluere. ff. de arbitris. l. penul. iij. q. iiij. ca. i. C. ne qs in cā sua iudi. l. vnica. Est tñ ꝟū sr. de sen. excōi. cū desideres vbi inuit q̄ si eps cōicet cum illo quē excōicauit sentētiam incurrit. Sed dic q̄ ille non ligatur sna ꝓpria sed canonis. Et si expresse diceret q̄ participās cum excōicato ab eo nō ligaret non valeret. extra de sen. excōmu. nuper. xi. q. iij. excōicatis. ꝛ. c. cum excōicato. Similiter nullus in purgatoꝛio exns pōt seipsum vel ligare ad culpā vel soluere a pena. Et ideo a nobis expectant suffragia quibus a pena illa solui mereātur siue per suffragia elemosynaꝝ seu oratiōnū ꝛ hmōi. ij Mac. xij. Sancta ꝛ salubris est cogitatio ꝓ defunctis exoꝛare vt a peccatis soluant. Itē nota q̄ purgantur aliquādo anime defuncto ꝓ extra locum cōmunem purgatoꝛij in quo generaliē anime purgari dicunt fiē patet ex libro. iiij. dialogoꝝ beati Gꝛego. Et hoc concediē aliquibus ex priuilegio speciali vt scilicet exempte sint a cōmunis purgatoꝛij loco sicut per priuilegiū eximitur quis a foro x vi. q. i. frater. extra de priui. cū capella. ff. de excu. mu. l. penultima. §. si potest. ff. de excu. tu. spadonem. §. scire. ff. de admini. l. is cui. Conceditur ergo hoc priuilegiuz gratie quoꝝūdam hoiuz animabus vt in aliquo loco super terrā purgentur vt eorum status hic existentibus facilius innotescat vt scilicet ab eis cicius adiuuent vꝛ ꝓpter alias causas deo notas.

¶ Capitulum. lxiij.

r Atio cum sit virtus eminentioꝛ in homine debet regere totā animā ꝛ omnes ptes eiꝰ sicut dicunt iura. q̄ quelibz ecclesia ebatus regenda ē iuxta dispositiōē ꝛ ordinationem epi. x. q. i. decretū. ꝛ. c. regenda. Nam episcopꝰ ē maioꝛ omnibus sicut xpi vicarius. xxxiij. q. v. mulierem. Vnde inobediens ei morte. s. excōicationis occidetur. extra ō ma. ꝛ obedi. c. i. ꝛ. ij. q. oēs sub eo sunt. vt. eo. ti. c. oēs. Similiter qꝛ ratio ſm Plm est supremū in hōnine gerens similitudinē dei. ps. Signatū est super nos ꝛc. Est enim lumen rationis quedam participatio diuini luminis. idcirco dꝫ esse super nos. id est principari ꝛ dominari in nobis. ita vt oēs partes hominis ꝛ actus ſm eius dispositiōē ꝛ ordinationez regulentur. Et si caro vel aliquod mēbrum illius ei non obediant occidenda sunt mortificatione pnie. vñ Apo. Rom. x vij. Si spiritu facta carnis mortificaueritis viuetis.

¶ Capitulum. lxiij.

r Ecreatio geta ꝛ modesta cuilibet lꝫ ꝓ tpe. sed dissoluta ꝛ ingeta nō ꝓperit viris spūalibus. Vnde est eni ſm iura q̄ clericj. nō pḣibeē piscatio lꝫ eni clericis nō solū cā necessitatj vel vtilita

tis ꝫ ẽt cã recreatõis cũ rectꝰ piscari dũ modo tñ cũ silẽtio ⁊ modestia fiat. Maꝫ ⁊ monacho ꝫ retia texere ꝑ piscibus capiẽdis de cõse. di. v. nunꝯ ꝓhibet tñ cleri cis venato. vt. lxxxvi. di. q vẽatorib⁹. Jõ ergo piscatio concedit ⁊ venatio ꝓhibet qꝛ venatio fit cũ inquietudine ⁊ clamore. piscatio vo cũ qete. Et qꝛ maior delectatõ ⁊ dissolutio est in venatione qꝫ in piscatione. venator enim currit ꝑ deuia sicut diabolus cũ ducit aiam captiuã. vex est tñ qꝫ ꝫ clericis ꝓhibeat saltuosa venatio ⁊ clamosa tñ quieta ⁊ recreatiua ꝓcedit. scꝫ qñ fit nõ cã voluptatis ꝫ recreatõis ad exercitãdũ fortitan appetitũ vel calorẽ naturalez. ar. extra de homicidio. dilect⁹ filius. a. capellanus. ⁊ extra de iureiurãdo ⁊ si xps de cõse. di. v. sint tibi ieiunia. i. ⁊. ij. licet ꝑm quosdã episcopo sit oio iterdicta. Sic itel ligũt. xxxiij. di. c. i. Hostien aũt dicit qꝫ venatio ẽ omnibus interdicta si fiat eo tpe quo debent hoies in ecclia esse vel orare siue sint clerici siue laici. lxxxvi. di. ãputatis. de cõse. di. iij. irreligiosum. ⁊ di. v. ieiuniũ. qꝛ venatorẽ scꝫ in venatione mortuũ neminez legimus sanctum. lxxxvi. di. qui venatorib⁹. Et nõ solũ in dieb⁹ ieiunioꝝ est illicita. sed etiam in festis qbus hoies ỏbent venire ad eccl'iam nisi forte necessitate famis ingruẽte. Et idẽ ẽ si apꝛi venirẽt ⁊ vastarẽt segetes vel vineas clericoꝝ vel monachoꝝ. Aliꝰ aũt dieb⁹ licita est laicis ꝑ carnib⁹ ⁊ pellib⁹ habẽdis alias non ꝑm Raymũ. ⁊ Goffredũ. Quia ⁊ de ipa venatione decimas dare iubẽt. x vi. q. i. qcunqꝫ ⁊ extra de decimis ñ ẽ in ptãte. Clericis aũt ẽ illicita si nimis apponãt mentẽ in venatione ita ꝙ eccl'ia in spũalib⁹ vel tpalibus exinde detrimẽtũ patiaꝫ vel aliqđ onus i de habeat. extra ỏ cleri. vẽa. c. i. ⁊. ij. Mecessitate ergo eccl'ie exigẽte licita est venatio clericis ⁊ monachis. Et similiter cã vtilitatis ⁊ recreatõis aliquotiẽs pñt venari si ne sint epi siue alij dñmõ venatio sic geta ⁊ non ꝓficiscantur cum canibus ⁊ auibus quando debent visitare ⁊ predicare.

¶ Capitulum. lxv.

Remitti non potest dãnuꝫ alicui illatuꝫ sine ꝛsensu illius nisi ꝓp necessitatẽ pacis vel alicuꝰ ꝛsimilis vtilitatis cõis. Vnde pone qꝫ guerra fuerit iter duos milites vl̃ ꝓncipes ⁊ pincinde iniurie multe ⁊ damna sint illata postea facta ẽ paz iter ipsos ⁊ dãna pinclꝰ data remissa fũt nunqd ista remissio extendit ad hoies ⁊ valitores vtriusqꝫ: Non vi nisi de cõsensu eorundez fit facta. ar. C. de transactio. l. i. ⁊. l. trãsactionis placitum. ⁊. l. preses ⁊. l. ỹ. pe. a. te. extra de maiorit. ⁊ obedientia. c. ii. ff. ỏ trãsactis. lege. iij. ⁊ lege. qui cum toto. ⁊ lege nulli. ff. de pact. ſim⁹. §. pacta. l. vbi ⁊. l. in sũma ⁊. l. si. cõuenerit. Vel nisi forte aliẽ nõ possit haberi pax vbi quidem vtiliter partis geritur negocium vtriusqꝫ. Et sic potest intelligi. ff. de pactis. conuentionũ. Aliter quomodo possum remittere ius hois mei cum nec possem ab eodem tantundem extorquere sine rapina.

¶ Capitulum. lxvi.

Restitutio ꝓsupponit tria. s. dãnũ factũ ⁊ pcñ. ¶ ꝓtio enim non vi cadere restitutio nisi dãnũ datum sit. Vnde ſm legẽ ciuilẽ si oliuam meam matura decerpsisti vel secuisti. vel seruũ meum puerum castrasti ⁊ ꝓcisionem fecisti ⁊ expensas ẽs in predictis fecisti donasti. i. fingis donasse tu mihi ad restitutionez non teneris quia non intulisti damnuꝫ. sed si aliquod horũ interemisti vl̃ furripuisti furti teneris ⁊ꝓ seruo castrato iniuriaruꝫ erit agendũ. vt ex edicto edi. aut ex. l. xij. tabularum in ꝙdruplũ. Si autem oliuam vel messem immaturam collegisti damnum intulisti ⁊ iõ locum habet actio de damno dato. ⁊ per consequens restitutionis obligatio. ff. ad le. aquil. si seruus seruum. §. reperisse ⁊. §. si oliuã ⁊. l. fere. ff. de edil. edicto. ediles. §. sed eteni. ¶ Secundo ꝓsupponit restitutio ꝙ factuꝫ hominis interuenit ⁊ intelligo factum commissum vel omissum. Vñ ſm iura cum sine facto hominis ex curu

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ptione ipſius rei damnum prouenit non tenetur. Et ideo ſm iuriſtas ſi uſufructua rius riuos patiatur corrũpi vel vites nõ ſucciderit nõ tenetur. l. aquil. ff. de uſufr. ſi cuius. §. deniq;. Porro ſi propter negligentiã hoĩs ignis non ex ipſis rebus ſed extrinſecus puenit aquil. agit. vt. l. iij. §. ſi fornicari⁹ ⁊ extra de damn. da. ſi egreſſus Sicut cum negligentia plauſtrali lapides ceciderũt ⁊ dãnũ dederũt. ff. ad. l. aq. ſi ſeru⁹. §. ſi ex plauſtro. ¶ Tertio reſtitutio ꝓ ſupponit culpã interueniſſe alias ſm iura ceſſat actio de damno dato. Et tõ neq; furioſus neq; infans doli carẽs tali actione tenet ſecus ſi ſit doli capax. ff. ad legem aquil. l. v. §. iniuriã. cẽ de delictis. pu. e. i.

¶ Capitulum. lx vij

Acramẽta a xpõ inſtituta partiũ habẽtur ex ſcriptura euãgelica ſicut baptiſm⁹ euchariſtia ⁊ q̃dã alia partiũ vo ex traditõe apſtoliũ ſine ſcriptura ſic ꝓfirmatio ordo ⁊ huiuſmodi. Sicut ẽt ius humanũ ꝓſtat ex ſcripto ⁊ nõ ſcripto ſz qđ in ſcriptis redactum vocatur lex ſiue cõſtitutio. Quod autẽ in ſcriptis nõ ẽ vocat ꝓſuetudo vt. i. di. §3 cũ itaq;. Conſuetudo eni ẽ ius quoddazmodo. i. aſſiduis actibus hoĩum inſtitutũ qđ ꝓlege ſcribit cũ ỏficit lex vt. i. di. cõſuetudo. Alias ẽt dicit conſtat ius noſtrũ ex ſcripto ⁊ ñ ſcripto vt Inſti. de iuſtina. gẽ. ⁊ ci. §. ꝓſtat. ¶ Itẽ ſacramẽtoꝝ iniuria vel irreuerẽtia ẽ valde piculoſa ⁊ h ꝓz exẽplũ i baptiſmo cuius iteratio qr cẽt iniuria ſacramenti de ꝓſe. di. iij. §. ſi. magna pena punitur. Mã pena iterantis baptiſmũ ſm. l. ẽ vltimũ ſuppliciũ. C. ne ſanctuz baptiſma rei. l. ij. S3 ei qui ſanctuz baptiſma geminat pena depoſitiõis imponitur tãq; idigno ſacerdotio. C. e. ti. l. i. Illi ãt q ſpõte vel ꝓditionali⁹ coacti ꝓmoueri nõ pñt. Et idez intellige ſi ignoranter ⁊ poſtea cuz ſcierunt ratum habuerunt. Itez ſi ab hereticis ſcienter. l. di. ꝓfirmandum. i. q. i. ventuz in fi. ⁊. q. vij. Qui in qualibet. ⁊. c. conuentiẽtibus. In habitu tamẽ clericali debent iſti viuere. ⁊ ſic retinebunt priuile giuz clericale. lxxxi. di. dictum de cõſe. di. v. dictum eſt. Qui autez ignoranter. ſunt baptizati ſicut frequẽter ſit de infantibus vel coacti abſolute poſſũt promoueri ſz quoſdam de iure ſm alios quod tuti⁹ eſt de diſpenſatiõe epiſcopi. i. q. iiij. placuit ỏ vtriſq; habetur de ꝓſe. di. iij. qui bis. vbi dicitur qđ ſi ignoranter ſit aliqs baptizat⁹ nõ indiget penitẽtia ſed tamen eſt irregularis ⁊ promoueri non poteſt ſed illõ dictum fuit olim in odium rebaptizantiuz ⁊ de rigore magno vel logtur de ignorãtia iuris que non excuſat in talibus. ⁊ qđ dictum eſt de rebaptizato ⁊ ỏ recõfirmato. ar. lx viij. di. c. i. de conſe. di. v. dictum.

¶ Capitulum. lx viij.

Alutatio beate virginis ꝓtinet benedictionẽ cuz dicit benedicta tu in mulie. Quia per eaz huma na natura que prius maledicta ⁊ excommunicata fuerat rebenedicta ⁊ abſoluta ſiue recõciliata fuit. Nam hec ei ſalutatio a deo miſſa eſt. Dicunt eni iura q̃ ſi papa ex certa ſcientia aliquẽ excõmunicatũ ſalutauerit vel eidem alias participauerit. q̃ ille abſolutiꝫ ab excõmunicatione. qr eo ipſo preſumitur q̃ velit ipſum abſoluere ar. extra de priui. cum olim eſſemus. extra de ſen. ex. ſi aliqñ. lxiij. di. cuz adrianus. de ꝓ. di. ij. pacẽ nec obſtat q̃ formam abſolutionis nõ ſeruat q̃re vꝫ ꝺdicere extra de ſen. ex. cũ deſideres. ⁊. c. a nobis qr dici põt q̃ principa ſola volũtate manumittit. ff. de manumiſ. aꝑ eum. ꝛdſto ergo magis abſoluit ſalutatio dei.

¶ Capitulum. lxix.

Atisfactio debet ei qui leſus eſt vel alteri qui ſit loco ei⁹ vnde vſura reſtituẽda eſt ei a quo extorta eſt vel heredi ſuo. ⁊ ſi talis non inueniatur eſt pauperibus erroganda. vt extra ỏ vſu. cũ tu. ⁊ ar. extra ỏ homi. Sic. ⁊. xxiij. q. v. c. i. q̃ ſi debitor vel heres eiꝰ abſes ẽ dicũt quidam q̃ vſurarius adhuc debet ei mittere ſed ſumptibus debitoris abſen

tis.ar.ff.de oper.libertoꝝ opere. Quod verus est quādo is a quo extorte sūt usure vel heres eius alibi se transtulerūt. Sz si usurarius q est malefidei alibi se trāsferat: ꝛ ibi usuras exercuit tunc proprijs sumptibus tenetur mittere. Sicut aperte probantur. hec. ff. de rei ven. si res: ꝛ. l. Si vero ꝛ sequen. ꝛ de le. i. cum res. §. i. ꝛ de edendo pretor ait. §. vlti. ꝛ. l. sequen. Itez hoc qđ dictum est q usurarius dz mittere absenti verum est si usurarius nouit vbi debitor habitat alias nō tenet vagari arg. ff. de oper. libertorum q mīs fiat. §. i. Item si summa expēsarū inueris excedit summam usure pauperibus errogetur. ij. q. vij. anteriorum. extra de iudeis cū sit. Sed cum de eius proximo aduentu speretur tunc pecunia deponetur ꝛ cōsignabit. L. ō usu. acceptū. ¶ Capm. lxx.

Cripture sacre verba in quibus fiunt generales promissiones vel cōcessiones alicuius gratie vel potestatis semper intelligenda sunt supposita quadam cōditione ꝛ si illa non exprimat. Sic igitur quecūq; orantes petieritis credite quia accipietis ꝛ fiet vobis. ℳar. xi. subintelligendū est si digne petieritis. vñ Jac. iiij. petitis ꝛ non accipitis eo q male petatis. ꝛ illud ℳath. xxvij. Qđcunq; solueris super terram ꝛ in celis intelliget si solueris claue non errante. Vnde dicit Origē. q multos sacerdotes excludunt quos tamen deus retinet. ꝛ ecōuerso etiam est de alijs consimilibus. Cuius exemplum est. Quia in respectis quedam conditiones intelliguntur: ꝛ sine expressione aliqua sunt obseruande. vt illa si preces veritate nitantur. extra de rescriptis. expte si qs idoneus vel si qua idonea fuerit extra de elec. cām. ff. de mūne. ꝛ hon. l. vt gradatim in fine primi rescripti. Itē cum quis natalibus restituit subintelligit conditio hec si is qui restituitur ex ingenua natus sit. Nam si ex ancilla per talem restitutionem nil agit. vt. ff. de nata. resti. l. j. Itē in cōcessione vie tacite itelligitur hec cōditio vt is cui cōceditur ciuiliter vtat: vt. ff. de seruitu. l. sicut. Item in gñali mādato patris querēdi sponsum filie sue is subintelligit vt psona sponsi patri osidat nec prius nuptie fiāt vt. ff. ō ritu nuptiarum. l. gñali. Item scripture sacre verba que videtur inuicē ꝛ̄ia cōcordanē p aliā scripturā vel per distinctionē tēpoꝝ vel alio mō. Sicut id qđ dixit xp̄s de Jo. baptista. ipse est helyas. ꝛ id qđ dicit Joannon sum helias. Joan. ij. concordat Gregorii. per illud Luce. i. quod dicit Angel. Zacharie de ipso Joā. ipse precedet ante ipsum in spiritu ꝛ virtute helye ex quo colligit. q Jo. nō fuit helias quo ad psonam: sed quo ad similitudinē primo officij. qz precedet ante ipsum in p̄mo aduentu sicut helyas. Sedō quo ad similitudinez zeli: ꝛ iō subinnexit i spiritu. s. zeli. iij. in mō viuēdi. vñ addit ꝛ virtute. s. temperātie vel penitētie. Sic etiam in legibus iura istribus ad cōcordiam reducūtur. vt. L. de inofficio. testamē. l. vna. Similiter cōsuetudo pur priuilegij cōtraria reducit ad cōcordiam per interpretationem. extra ō cōsue. cum dilectus. ¶ Item scriptura sacra non semper sequitur ordinē temporis quia quādoq; quod est posterius tēpore ponitur prius ꝑm ordinem scripture. Sicut ℳath. i. in genealogia xp̄i Dauid premittit habraē: cū tamen fuerit posterior tempore. ꝛ ℳath. iiij. primo ponitur xp̄s fuisse assūptꝰ a diabolo in sanctā ciuitatē ꝛ postea in mōt. excel. cū tñ istud fuerit pꝰ illō. nā vltia tētatio fuit in tēplo vt pz Luc. iiij. Sicut ēt fit in legibꝰ vt lex codicis q̄ confirmat codicē factū ꝛ sumatū pꝰ codicē edita est: ꝛ tñ in p̄cipio codicl. posita est. vt. C. de iustinia. co. ꝓfir. l. i. Sic ꝛ lex q̄ ē in. C. de sacra. ca. l. vna facit mentionē de lege posteriꝰ edita. C. de suis. ꝛ legitimis. l. si defunct⁹: nec. n. ordo scripture inspicīdus est vt. ff. de solutio. l. nec enim.

¶ Capitulum. lxxi.

Implicitas aliqñ excusat error em: sed nō totaliter. vñ ꝑm iura aliqñ suggestio falsitatis ꝛ suppressio veritatis ex simplicitate puenies nō eiu

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dit Reſcriptū ipedit tñ formā ⁊ tūc dat⁹ inder ꝓ tenore vītatis ⁊ nō ꝓ vepcātis affectiōe cognoſcē dz. vt cū de reſcriptis ſuprīs.xxv.q.ij.ꝓſcriptione.C.ſi ꝫ ius vl' vtr. publ.l.ꝓſcriptiones.

¶ Capitulū.lxxij.

Tatus laicoꝝ altioꝝ mūere gr̄e indiget ad aſſequendā dignitatē regni celeſtis ꝙ ſtat⁹ clericoꝝ. ex eo ꝙ ē magis implicit⁹ ⁊ min⁹ idoneus. Cuius exēplū eſt qz ad aſſequēdā dignitatē eccleſiaſticā altioꝝ diſpēſatiōis gr̄a indiget laicus ꝙ clericus poſtulatus. Vñ laicus vndecūq; ſit ſiue de eadē dioceſi ſiue aliunde poſtulādus eſt a papa cū ſit ineligibilis ſimplr. vt.lxi.di.ꝓtotū. ⁊ ex de elect. cum ad nr̄am. ⁊ c. officij. Sz clericus q poſtulatus ē de aliena dioceſi cū non ſit ineligibilis ſimplr. qz nō eſt ineligibilis in dioceſi ꝓpria poſtulatus a ſuo ꝓlato peti dz vt eū concedat. vt.lxxi. di. fraternitatē. lxxxv. di. florentinū archidiaconum. lxiij. di. litteras. lxxxvi. di. dilectionis. lviij. di. c. i. ⁊ ij.

¶ Capīm.lxxiij.

Tentatiōi nō reſiſtēs ſtatim a pncipio vānū icurrit qđ q ſtatiz reſiſtit euadit. Cui⁹ exemplū eſt qz ſm iura q viz inferēti incontinēti ſe defendēdo reſiſtit reatū nō incurrit. quez tñ poſt interuallū ſe vindicās nō effugit. Vñ ſi aliqs incōtinenti legitime reſtiterit culpas oiaz delictoꝝ tēpore violentie cōmiſſoꝝ ſiue ex pte aggredientis ſiue aggreſſi aliqs occidat in aggrediēdo cōſtat recūdare ꝺbere. vt. C. de. vi publi. qui mīta facioza ⁊. ff. ū q̄dm. paup. fe. di. l. i. §. cū arietes. At ille q ē repulſus cū aliqđ fecerit ad vindictā. vel cū ex interuallo poſſeſſionez ſuā recupauerit predonē de ea expellēdo ciuiliter ⁊ criminaliter punit. vt. C. eodez ſi quis. ⁊ Inſti. ō pub. iudicijs. §. inter. iuſ. Silr quoq; criminis reatū euadit. q legitime certādo icōtinēti a pncipio tētatiōi reſiſtit. ſz q per negligētiā reſiſtēdi ſe primo expoliari ꝑmittit anteq̄ per pniam recuperare poſſit criminis reatū incurrit. Vñ Iſiō. dicit. Calca ſerpētis caput. calca prue cogitatōis initiū. Alia. n. pcedit carnē i crimine. repelle ergo cogitatiōes ab alia ⁊ caro nō peccabit. ꝑs. Beatus q tenebit ⁊ allidet pualos ſuos ad petrā. Paruula. n. ſūt ipa tētationū initia q̄ ad petram xp̄m mox cū orta fuerit allidēda ſt añq̄ creſcāt

¶ Capīm.lxxiiij.

Tranſgreſſoꝝ ē ēt q bonū facit ſi illō ū bñ vl' bono aio facit. ſicut mādati tranſgreſſoꝝ ē nō ſolū q ꝫ illō facē. ſz ēt q illō tpe debito mō ipleт. Vñ piurus dr̄ non ſolū q iuramentū nō ſeruat. ſed ēt qui male iurat. Vñ ſi qs vt ſeruaret ſabbatū a ſpūali ope vacaret male ſabbatū celebraret ⁊ mandati tranſgreſſoꝝ eēt. Et ſilr qui mandatū cū alicuius iniuria ipleret. puta ſi pp dilectionē alicui⁹ hoſtē ei⁹ feriret vel occideret. Vñ ſm iura finis mādati excedit cū aliō vel alr exequit q̄ mādet. vel cū exequēdo mandatū pter commiſſuz iniuria infertur. Et ideo tunc pōt ab iniuria appellari. vt. C. de appel. l. ſi quis prouocatione.

¶ Capitulum.lxxv.

Tribulationes vel infirmitates que peccatoribus in hac vita eueniūt ſunt quaſi quidaz nūcij vl' legati dei miſſi ad cōmouēdum eos ⁊ puocandū ad reconciliationem pnie. Vñ patienter ⁊ reuerēter ſuſcipi dr̄ quātūcūq; videant hoſtiles. naz ⁊ nuncij ⁊ legati quos apud nos ēt hoſtes mittunt recipiūt. Et ꝺz iura qz ſancta res eſt hoꝝ causa legatoꝝ. ſi quis eos pulſaverit hoſtibus quoꝝ legati erāt tradendus eſt. ff. de legationib⁹. l. vltima. Similiter q hos nuncios diuine iuſtitie reppulerit incidet in manus eius. Sic rex filiorū amō incidit in manus dauid q eius nuncios ꝺ honeſtauerat. ij. Reg. iij. Itē pro xp̄o tribulationes ⁊ perſecutiones ſuſtinentes ſicut fuerunt ſocij eius paſſionum ſic etiaz erunt cū eo ſocij conſolationū exēplo ſcz mercatorum quoꝝ ſocij ſicut participant

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ue periculo sue damno. ita possunt licite participare de lucro. vnde etiam si cõtra patur societas q̃ vnus ponat pecuniã & alius operam licitũ est dum tamen lucrũ & dãnum cõmuniter sentiant: sed si periculum pertinet ad recipientem insolidus & non ad tradẽtem illicita est talis societas & etiam leonina. Et talibus assimilantur qui volunt participare xpi cõsolationes: sed nolunt sentire eius passiones.

¶ Capitulum. lxxvi.

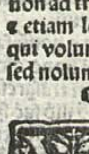

Surarius assimilatur ei q̃ vult habere lucrum & nõ stare periculo. vel ei q̃ vẽderet rem non suam pro sua. vel ei qui vẽderet illõ q̃ non esset. Cuius cõtrarium est in locatore. Est enim inter mutuũ & locatum hec triplex differentia. ¶ Primo quia periculũ rei locate ad locatorẽ pertinet sed rei mutuate ad debitorem ꝫ vt .ff. de rei ven. si nauis. Ideoq̃ incendium non liberat debitorem. vt. C. si certũ petatur incendium. Sed hac ratione tantum considerata fenus nauticũ licitum esset quod tamen falsum est: vt extra de vsur. nauiganti. vnde est alia differentia ex qua sumitur alia ratio. quare locatio licita est non autem vsura: q̃ rei locate dominium retinemus adeo q̃ conductor de ꝓprietate questionem referre non potest. C. de pignor. actione: nec creditores. Et ideo ꝓ vsu rei proprie quẽ concedimus pecuniam recipimus q̃ licitum est: quia nec aliquis cogitur de proprio beneficiũ facere x. q. ij. precarie. Sed rei mutuate dominiũ transferrimus. Ideo pro vsu rei proprie debitoris improbe pecuniam exigim⁹ ab eodem. & facit ad hoc illud q̃ habetur extra de rei ven. si nauis. ¶ Tertia differentia est & ratio quia vsus rei locate aliquis est sine cõsumptione: vsus autem rei mutuate nullus est sine consumptione: & ita vendit id q̃ res non habet. ¶ Item vsuraria prauitas similis est excõmunicationi que nõ solum ligat eos in quos fertur: ꝫ ceiam participantes cum eis in casib⁹ non cõtentis in quantum incurrunt saltem mi norem excõmunicationem. Similiter nõ solum vsuras exercentes peccant. & ad restitutionem obligant: sed etiam coadiutores inficiuntur sicut patet in notarijs cõficientibus instrumenta vsuraria qui ex hõ efficiuntur periuri & infames & cõficiendi instrumenta officio priuati. Periuri quidem quia quando creatur iurant q̃ hec non facient. ergo de cetero nec testificari poterunt: nec publica cõficere instrumenta. periurus enim testificari nõ potest quãtũcunq̃ penitentiam egerit extra de testibus ex parte. & c. fi. Ex hõ etiam sunt infames quibus sunt actus legitimi interdicti extra de testibus hõ ex quadam.

¶ Capitulum. lxxvii.

Eorem vnam habens illa viuente nõ potest alij matrimonialiter copulari: & si de facto cõtraheret non esset matrimoniũ. Cuius exemplum est in matrimonio spũali. s. prelati & ecclie sue. q̃ vni ecclesie alligatus ineligibilis est in aliam: q̃ ligatas ꝫ allas qbus satagit volitare. vt ex de elec. c. vlt. Et si sup elec. de facto ꝓceda tur nõ valet electio vt ꝓ ibidẽ. In hõ tñ differt a matrimonio carnali: q̃ in spũali vni ecclie alligat⁹ põt ab ea separi & alteri suscipe saltẽ dispensatiue ex cã necessitat. vel vtilitatis: vt ex de elec. in causis in fi. & vij. q. j. ois qui. Et ideo in tali necessaria ẽ postulatio. ex de postulatiõe bone memorie in secũdo. Hec autem dispẽsatio in matrimonio carnali locum non habet.

¶ Capitulum. lxxviii.

Ptiũ nunq̃ ꝫ approbari. Cui⁹ exẽplũ est in iure: q̃ cõsuetudines male adiuẽte nullo tpe ꝓfirmant. vt in auth. vt nulli iudi. §. i. Tres vitiũ quãto diuturni⁹ tãto ꝑiculosius: sicut cõsuetudo mala ꝫ iura quãto diuturnior tãto ꝓnitiosior & periculosior. ex de symonia. nõ satis. ex de cõsuetu. c. vlti. xxiij. q. i. scisma: & c. fiat.

Explicit liber octauus de exemplis & similitudinibus rerum.

¶ Incipit prologus eiusdem libri noni.

In manu artificum opera laudabūtur. Eccli. ix. Humanus genus post lapsum pci a sua dectdens i tegritate nature caligat ignoratie tenebris. concupiscētie calorib⁹ estuat: crebraq; infirmitate dissoluit. Sz dpellit ignoratie tenebras vtcūq; sapientie studiū cohibet concupiscētie impetus ⁊ cuiuslibz passiōis insult⁹ moralis virtutis dominiū labentiq; infirmitati succurrit multiformis artis igeniū. Si. n. testat Galienus imortale ⁊ impassibile cēt corp⁹ ⁊ semp maneret ei optima cōpositio nō indigeret arte cōstituente ipz. Quigit corp⁹ humanū multiplicit alterat ⁊ patit ac iup ex passibilitate multipli diuersis necessitatib⁹ subdit ex idustrie vel rone hūana quedā artes iuēte sunt ipsi⁹ hūani corporis necessitatib⁹ obsequentes: q ad differentiam liberaliū artium seruiles nominantur. Quia enim in speculabilib⁹ reb⁹ per modū cuiusdā operis aliqd iuenitur puta oratōis cōgrue seu syllogismi structio ac ēt numerandi vel mensurādi op⁹ quicūq; ad huiusmodi opa rōnis speculatiui habitus ordinātur per quandam similitudinem artes appellantur. Sed tamen liberales ad illarum differentiam artium que ordinantur ad extrinseca opera exercitata per corpus. Que scilicet dicuntur seruiles inquantum corpus seruiliter anime subiugatur. sed ille econtra dicuntur liberales quia magis ad animam pertinent secūdum quam libertas in homine reperitur. Et hinc est q̄ due schole habebantur antiquitus rome scilicet liberalium artium vna que in triuium ⁊ quadriuium distinguuntur communiter. Sunt enim vniuersaliter .vij. quarum scilicet prime tres triuium. relique vo quattuor quadriuium appellantur. Grammaticam enim ⁊ logicaz ⁊ insuper rhetoricam triuium comprehendit. Quarum prima grammatica sermocinalis a litteris nominatur. Nam grammagrece littera latine: theca vero reconditio dicit. Est. n. ipsa scia non tantum recte loquendi sed ēt recte scribendi. ⁊ origo ⁊ fundamentuz oium liberalium artiū ¶ Secunda vero dicta est logica. i. rationalis videlz a logos quod est ratio Nam logos vt testat Hiero. apud grecos multa signat. verbum est enī ⁊ ratio ⁊ supplicatio ⁊ cā vniuersitatis rei per quā sē singula q̄ subsistunt. Est ergo logica rōnalis scia sez ad ratiocinādū iuēta. ¶ Tertio vocatur rhetorica. i. apte loquēdi scia dicta grece rhetorefin. i. copia locutōis. Rhetis enī grece locutio. Rhetor aūt orator vocatur. Et fuit disciplia rhetorice a grecis primo iuenta videlz a Gorgia aristotele ⁊ hermagora ⁊ a latinis postea Tullio ⁊ Boetio ac victorio ⁊ aliis plurimū dilatata. Quadriuiū vo q̄ttuor has artes ꝓhendit sez arithmeticā q̄ ē numerādi scia ⁊ dicit ab ares quod est virtus ⁊ rithmō qō est numerus. i. numerorum virt⁹ Item geometria que est mensurādi scientia. ¶ Musica quoq; que est sonorū ⁊ consonātiarū peritia. Et dicitur a moys qō est aqua ex eo q̄ musicus sonus pcipue fit ex aque humore. Astronomiam etiaz quadriuiuz includit que astrox ⁊ celestiū corpox mot⁹ certis temporibus ⁊ redit⁹ inuestigat. We septē liberales artes ꝑz poeticas fabulas. vii. Achille sūt quas a philologia mercurius accepit in dotē. ¶ Secunda vo schola que rome habebat erat de mechanicis artibus quas supra seruiles vocauimus. Que ideo vocantur mechanice. i. adulterie q; sicut mech⁹ ē adulter q ad alteri⁹ vxorē accedit sic ⁊ artifex mechanicus dicitur qui ad alteri⁹ similitudines agit sez ad exemplar nature. Nā qui vestium vsum inuenit nature similitudinem sumpsit que ea que extrinsecus pōit ledi quibusdam tegumentis munivit videlz corticibus arbores. velleribus oues. ac plumis ⁊ pēnis variisq; qualsq; vestiuit aues. Silr ⁊ in cpibus aliis inquantum pōt ars naturam imitatur. put

phs dicit. Vel ideo forte vocãtur mechanice dicte artes q̃ internũ ratiocinatiõis consilium seu mentalem conceptum ad exteriorem materiam applicant corporales. sicut homo mechari dicitur q̃ extraneæ carni. i. alienæ vxori applicat corpus suũ. Est enim operatio artis circa exteriorem materiam. Quia igitur harum artium vsus ẽ hominibus multipliciter vtilis ⁊ in eis ratiocinatio industria plurimum delectatur non immerito in verbis propositis earundem artium opera laudabilia memorantur. In manu inquit artificum opera laudabuntur vbi siue artis instrumentum attendere velis i manibus siue ipsius principia notare in artificibus siue ipsius commoda mirari in operibus omniquaq; virtutes ⁊ laudes artium apparebunt. Nam laus artificibus laus eorũ manibus necnon ⁊ eorum operibus frequenter exhibetur. sed iccirco in laudem operum manus primo commemoratur artificum q̃ non ex interiori consilio sed ex exteriori artificio quod manu fecit artifex commendatur. Nõ. n. laudatur artifex q̃ penes se bene prudenter. vel ex eo q̃ intus in animo prudenter disposuerit q̃ agere oz. nisi postmodum manu exterius vtile opus agat. primum enim ex prudentia prouenit. ¶ Secundum vero ex arte. Est. n. prudentia secundum phm recta ratio agibilium. Ars. vo cẽ dicitur recta ratio factibilium q̃uis vtrunq; ars circa factibilia dirigat sc̃z ⁊ rõnez ⁊ manum. Differunt tamen agere ⁊ facere q̃ vt in. ix. Metaphs. dicitur Factio dicitur actus transiens in exteriorem materiam. sicut edificare secare ⁊ huiusmodi. Agere autẽ est actus pmanens in ipso agente. sicut intelligere vele ⁊ hmõi. Qz igit ipsa factio artis in exteriorẽ materiã trãsiens nõ ẽ p̃fectio facẽtis sed facti. sicut motꝰ est actꝰ mobilis: ps q̃ bonũ artis ⁊ laus p̃sideraẽ nõ in ipso artifice sz magis in artificio q̃ manu opat. Et lz sint multa ⁊ varia artiũ vel artificũ istrumẽta sepata. ex eo q̃ ars q̃libz vtit̃ ꝓprijs istrumẽtis. Instrumẽtũ tñ p̃fectũ artificũ generaliter oiuz dr esse manus pp q̃ qz fortitan phs dicit in. iij. de aia. q̃ ipta manus est organũ organoz. q̃ oium artiũ istrumẽta vel organa aut manu mouẽtur aut fiunt. Mã martelꝰ mãu fit fabri ⁊ ab eadem ẽt dum pcutit agitat. Mola. n. fit manu artificis sed molendo ab aqua ducitur vel a vento vel iumẽto. Fiunt. n. molendina ad aquam ad ventũ ⁊ ad iumenta. Expositores tamen phi p̃ dictum verbum communiter referũt ad organa nature. Vnde manum esse intelligunt organuz organorum. ex eo q̃ manꝰ date sũt hoi loco oium organorum que siue ad defensionem siue ad purgationez siue ad coopimẽtum cũctis alijs animalibus data sunt a natura. Nihilominus tñ manus vt dictũ ẽ artificũ q̃si oium est instrumẽtũ primũ. a quo ꝓstructio opis ⁊ laus i choat Sap. x. Mdanũ tua laudauerũt p a rit. Certez opifices artiũ. i. artifices oẽs au t hũane vite multiplici necessitate ꝺseruiũt aut ad cõmoditatẽ cõferũt. aut tocũdj solatijs p̃sentis vite tedia subleuãt onerosa. Vñanis nãq; necessitatibꝰ artifices illi seruiũt sc̃z q eas artes exercẽt. qbꝰ victus vel vestitus cõgrit. ⁊ qbus isup optimẽta tectoz. i. domus ⁊ habitacula cõgrua construũtur. De his. n. Aplꝰ ait tanq̃ de necessarijs rebus. i. Thi. vi. Habentes alimẽta ⁊ quibus tegamur his ꝓtẽti sumꝰ. Nõ eni tñ vestibus tegimur. sed domibꝰ ⁊ tectis qbus. s. a ventis ⁊ pluuijs ⁊ estibꝰ ꝺfẽsamur. pp q̃ dicit Eccli. xxix. q̃ initiũ vite hois aq̃ ⁊ panis ⁊ vestimẽtũ ⁊ domus protegens ꝛc̃. Sed vlteriꝰ. xxxij. capitulo eiusdem libri additur istj ferrũ cũ ꝺ. Jnitiũ necessarie rei vite hominũ aqua ignis ferrũ ꝛc̃. Constat. n. q̃ panis mel ⁊ insup sal ⁊ oleũ i cibũ assumũt. qbꝰ qdẽ ẽ necessariꝰ ignis coquens. Aq̃ vo ⁊ liquor vue q̃ vinũ cõiter dicitur pertinet ad potuz. ad tegendum autem homiñ qui nud⁹ ⁊ passibilis nascitur additur vestimentum. Sed quia artes que ad ista deseruiũt operari sine ferro nõ possunt. vt de agricolis ⁊ vineatoribus patet. ⁊ insuper de factoribus vestium ⁊ domoruz ad ista congrue additur etiã ipsuz ferrũ. ¶ Sunt igit ope

tarū quidam q̄ humane vite deseruiunt ad cibum ⁊ ad potum. quoꝝ primi computantur agricole. qui assiduis laboribus suis de arboribus ⁊ agris ⁊ vineis ⁊ etiaꝫ de ortis fructꝰ fruges ⁊ vinū ⁊ olera hoibus recolligunt ad cibum ⁊ ad potū. Horum artes que agricultura vocat apꝺ̄ greꝯ Esiodus docuit ⁊ Virgilius apud latinos cuius laudibꝰ referta ē carmīs maioris distinctio tertia. Sz huius quattuor ſpecies communiter diſtinguūtur. ſ. aruſpicina que docet loca colture deputare. Cōſita que de arboribus docet: paſcua que de prāt̄ tractat. ⁊ floꝛida q̄ de roſarijs. ⁊ violarijs. ⁊ alijs ꝓ̄ ſimilibus iſtruit. ¶ Cōfert quoq; ad victū hominuꝫ etiam paſtoꝝ cuſtodia quoꝝm cuſtodire eſt oues ⁊ capras ⁊ pecoꝛa ⁊ boues aliaq; iumenta domeſtica quadrupedia vel pennata. vt ſunt galline ⁊ anſeres ⁊ huiuſcemōi quorū carnes vel lacticinia conueniēs prebere probātur hominibus nutrimentū. ¶ Piſcatoꝛes quoq; ⁊ aucupes ⁊ venatoꝛes iſup ſilueſtriū beſtiaꝝ ad victū coꝛporis conq̄rendū laborant multis modis ⁊ varijs inſtrumentis. Nam retibus pedicis laqꝫ arcubus vel iaculis communiter vēatio agitur. aucupium vō laqueis: pedicis viſcoq; ac retibus vtplurimum exercet. ſ̄z hamo retibus ſagenis ⁊ iaculis vtunt piſcatoꝛes. ¶ Sunt etiā molendinarij ⁊ furnarij piſtoꝛes ⁊ macellarij ⁊ pincerne cauponeſ ⁊ coci alijq; operarii ſimiles varijs ⁊ aſſiduis ſtudijs que ad cibū vel potū pertinēt ꝓparantes. ¶ Vecturales q̄ q̄ ac naute qui ea que neceſſaria ſunt ad victum vel vſum hominum iumētis curribus vel nauibus de loco ad locum trāſportant humane vite neceſſitatibus varis non modicum obſequuntur. Vt enim penuriam profugant. bella ſedant. pacem firmant. ⁊ ꝓ cōmuni vtilitate omnium remotiſſimas gentes cōfederant. ¶ Pigmentarii quoq; artifices ſiue apotheccarii qui in pulueres contundunt aromata ⁊ ſirupos electuaria variaſq; cōfectiones ⁊ validas medicoꝝm precepto componāt. Et inſuper ipſi medici q̄ argumētis ⁊ remedijs varijs humāt coꝛporis corruptioni reſiſtunt. Et rurſus cyrugici qui apoſtemata vel vlcera curant ⁊ qui vulnera que q̄ conſolidant ab extra violenter illata omnes inquam humane ſalutis neceſſarij ſunt miniſtri. propter quod dicit Eccli. xxx viij. Honoꝛa medicum propter neceſſitatem. etenim illum creauit altiſſimus. ¶ Quia vero non ſolum victus ſed etiam veſtimētum vt dictum eſt inter humane vite neceſſaria computatur. quāꝝ etiam deſeruiant homini ad honeſtatem ⁊ dignitatem veſtium ornamenta. Jccirco ex induſtria hominum ad veſtes conficēdas ⁊ ad earum varias materias ꝓparādas plures inuēte ſunt artes de lana lino canape ſerico q̄ ac bombice vel alijs ſimilibus opera facientes texendo conſuendo vel etiam retoꝛquendo varijs inſtrumentis. vt acu vel fuſo ſubula vel girgillo pectine vel calamiſtro vel inſtrumentis alijs operantes in vſu veſtium ⁊ tegminum aliorum filoꝝm vel coꝛdarum ⁊ coꝛtinarum vel galeroꝝm et aliorum quoꝝmcunq; ſimilium que ad lanificiuꝫ linificium ſericium pelliciorum ⁊ aliorum conſimilium vſum pertinere noſcuntur. Cum quibus etiam artificibus veſtiuꝫ hi que q̄ qui pelles ꝓparant ſiue ad veſtū pilоſas quos ſez pelliparios dicimus ſiue depilatas ad calceos quos coriarios dicimus. ⁊ etiam ipſi calcifices merito computantur tanq̄ neceſſarijs tegumētis coꝛpori ſeruientes. ¶ Poꝛro q̄ villas ciuitates ⁊ caſtra cuꝫ menibus atq; turribus ⁊ alijs munitiōibus ſuis ⁊ domus ſiue queq; palacia cum poꝛtis feneſtris ſolarijs ⁊ diuerſis manſionibus earundem conſtruūt ceteraq; habitacula hominuꝫ in quibus vita moꝛtalis ſocialis vl̄ ſolitaria ducit ⁊ cōſeruat. Etiā hi inter neceſſarios artifices computāt̄ vt ſunt videlicet latomi. i. lapidum diuiſoꝛes cemētarij atq; murarij tegularij quoq; ⁊ laterarū carpentarij ſeu tignarij ſculpentes pingētes polētes ⁊ dolantes quocunq; opent inſtrumēto dolabꝛo ſeu aſcia terebꝛo vl̄ ſecuri ſerra amuſſi vel linea. vl̄ quocunq; opentur alio in-

strumento. Et q; ferrum vt supra dictus est etiaz inter necessaria vite sacra scriptura cõmemorat: cum quo forte ꝛ es intelligitur: etiam ferrarij vel erarij fabri possũt forte inter artifices necessarios computari. quorum quidam malleatores sunt q dam fusores. Malleatores náqz dicũtur qui feriendo massam ꝛ dilatádo ad artis formá deducunt. Et horũ quidá ferrarij q dam argentarij. ꝛ aliqui aurearij nuncupantur. Quorũ quilibet artificia fabricant diuersis opibus hoium ꝛ vsibus oportuna. Facit. n. faber ferrarius vomeres aratoribus falces messoribus acus sutoribꝰ gladios ꝛ enses militibꝰ ꝛ fere artificibus oibus fabri seruire nosc̃unt. Cõsimiliter etiam fabri argentarij atqz erarij monetas varias formant: vasa diuersa ex auro ꝛ argento ere metallo ꝛ stanno fabricant. vt sũt metallice olle siue caldaria erea aut conche scyphi vrceoli ꝛ bacilia ceteraqz consimilia. Hi etiá fabricant annulos formant calices sculpunt figilla includunt lapides ꝛ plura opera ab eis alia fiũt. Quibus ꝛ si non ratione materie ratiõe tamẽ forme vel operum figuli simulant. qui vasa consimilia diuersis necessaria vsibꝰ de lutea materia formant videlicet ollas cacabos conchas ꝛ vrceos. Et etiam quedá aquaria ꝛ olearia vasa. Fusores autez fabri vocantur q queqz metallica opa fundendo operantur. vt sunt campanarij statuarij ꝛ alia fusibilia de quacunqz minerali materia facientes. Hi eis assimulant vitrarij q conflant ex materia vitrea ciatos ꝛ ampulas aliaqz vitrea vasa quibꝰ ꝛ qui specula ꝛ ocularia de vitro cõficiũt annumerari possunt. ¶ Sexto sunt quidá artifices quorum artes hoibus conferunt ad quádá commoditatem. quedam quidem ad cõmodum pacis prout ẽ ars militie q ad munitionẽ reipublice contra rebelles ꝛ hostes communẽ pacem patrie pturbãtes nescitur instituta. Hoc ars subseruit equestris ꝛ per consequens frenifactiua ꝛ q̃cunqz alia fabricans siue pans equestria instrumenta. Armorũ quoqz fabricatio atqz vsus vt clypei galee enses lorice atqz lancee ꝛ aliorum multorum que ad egtes ꝛ milites ptinent. Fundibularia quoqz et sagittaria ꝛ queqz ars alia facit ad bellicũ apparatum ad militaris artis officũ similiter ordinant. ¶ Postro scriptoꝝ opa super oia conferre vt humane cõmoditati. vtpote q̃ nõ tantũ corpali sed ẽt spirituali humane vtilitati deseruit. Hec est enim q̃ sepe in litteris absentiũ vota denuntiat. Hec insuper i chirographis humana pacta cõfirmat ꝛ habet in sapientium libris vtilissima erudimenta. Hec est quoqz que memoriam reparat informat intellectum ꝛ affectum inflãmat dirigit opa patefacit arcana ꝛ futura atqz preterita quasi ps̃entia facit. Cartularij autem qui pelles ad pergamena purgant subtiliant ꝛ desicant ꝛ rasores chartarum ꝛ confectores incausti. oẽs ipsi opera sua scriptoribus subministrant. Illuminatores autez ꝛ ligatores librorum cum scriptoribus comptãtur. Barbarij quoqz fullões campsores ꝛ mẽsurarum vel ponderum equatores q lance vel statera vtuntur ad talentum marcã vel libram vnciam staterem quadrantem aut sextulam drachmam obulum calculum aut assem aliquid ponderantes. Et queqz ad mensuram canne vel brachij cubiti palmi pedis ac digiti partice vel iugeri miliarij leuce vel stadij pannos vel spacia aut res quasqz continuas metientes. Et qui etiam discontinua vel liquores ad mensuram gomor chori vel modij cõgij sextarij mine amphore vel metrete mẽsurant: hi omnes eisqz consimiles humanis vtilitatibus ꝛ cõmodis subministrãt. Sũt insuper multe alie artes ad hominum cõmoditates inuente que non possunt premultitudie breuiter numerari. ¶ Tertio sunt quidam artifices quorum conatus ꝛ studia sunt ad ludum ꝛ solatium hoium que si honeste ꝛ cum moderatione fierẽt debitis psonarum tẽporum ꝛ locorũ circũstantijs obseruatis mortalis vite tedia sublenant. animos recreant. sensus delectant. infirmos roborãt. mestosqz consolantur ꝛ plura alia vite mortaliũ conferunt iuuamenta. Antiqui ergo in diuer/

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ſis lócis diuerſis vtebátur ſolatijs ſiue lu
dis. Nam in theatris tragedie recitabant
tur vel cómedie in carminib⁹ a perſonis
cum laruis ⁊ ceteris mechatis. in gabilijs
ducebant choreas. in gymnaſijs luctabáť
in amphiteatris curſitabant. in arenis pu
giles exercebantur. in conuiuijs rithmis
⁊ muſicis inſtrumentis vtebantur. in tem
plis autem deorum laudes canebant. Et
horum oium diſciplina ſiue ars theatrica
dicebatur. q⁹ theatrum erat locus cele
brior ⁊ magis frequentatus. Sed hodie q̃
ſi tota ars hiſtrionica ſiue muſica que ad
hominum ſolatia ſtudet aut geſtu fit aut
cantu aut certe inſtrumentorum ſono qui
flatu fit vel pulſu. Nam geſtibus fiunt re
preſentationes cantibus modulationes.
Inſtris aut fiunt ſoni ⁊ conſonantie muſi
cales. Et aliquando quidez flatu vt tibijs
⁊ tubis ⁊ organis. Aliquando vero pulſu
vt cymbalis ⁊ tympanis citharis atq; liris
⁊ ceteris conſimilibus muſicis inſtrumen
tis. ¶ De artificum autem operibus eſt vl
timo attendendum q⁹ triplex in eis diſtin
ctio cómuniter aſſignatur vt colligitur ex
verbis pbi in. i. Ethi. ſ. ex artium fine or
dine ⁊ dignitate. Nam fines quarundam
artium ſunt ipſe operationes. aliquarus
vero fines ſunt ipſa operata. Cum. n. ois
ars operetur circa exteriorez mām q̃q;
artifex aſſumit mām ſolūmodo quo ad
vſum ſicut citharam ad citharizandu⁹ ⁊
nauem ad nauigādum. quandoq; vero aſ
ſumit mām vt transmutet ad aliquā for
mā ſicut lignum ad formā lecti ⁊ ferrum
ad formam cultelli. vnde opera in manu
artificum multipliciter colaudātur. Nam
in primis horum artificum laudat opera
tio ipſa. vnde in manu cythariſte laudat
q⁹ bene cytharam pulſat. In ſecundo ve
ro laudatur precipue res opata. puta cul
tellus vel arca que bene facta ſit. Nam in
quibus opata ſunt fines preter operatio
nem nobiliora ſunt operata ipſis opatio
nibus ſicut finis nobilior eſt q̃ ea que ſūt
ad finē. ¶ Scda vero diſtinctio attendit
ex ordine operū q⁹ quorūdam artificum
opera ordinātur ⁊ deputantur ad opera
quorundam alio⁹ quod ex ordine ipſa⁹
artiū faciliter apper. patet n. q̃ quedā ar
tes ſub alijs ordinant ſicut ars frenefacti
ua ſub arte eqtādi q̃ dr eqſtris: ⁊ viceri⁹ e
qſtri ſb arte militari. opa ergo militie lau
dabiliora ſunt operibus equeſtris ⁊ eque
ſtria opera magis laudantur q̃ frenefacti
ue ⁊ ſimile eſt de aliis artib⁹ ſubiunicez or
dinatis. ¶ Tertia diſtinctio ſūmitur ex ar
tiū dignitate ⁊ q̃das artes architectonice
ſunt reſpectu aliarum. que quidem i duo
bus excellūt. primo in dominio q⁹ archi
tectonice eſt precipere arti q̃ eſt ſub ea. vt
equeſtris frenefactiue precipit qualiter ⁊
qd operet. ſecundo excedunt in vſu. q⁹
ſcz architectonica ars ad finem ſuum vtit
arte que eſt ſub ipſa. ſicut militaris vtitur
eqſtri. vel fundibularia ſagittaria ad fine⁹
ſuum ſcz ad pugnādum propter victoriā
Nam dicebant antiquitus milites nō ſo
lum equites ſed quicūq; pugnātes ad vi
cendum. vnde ſub militari non ſolum eq̃
ſtris ſed quecunq; alia ars ⁊ virtus q̃ eſt
ad operationem bellicam ordinata: vnde
architectonicorum artificum opera ſunt
magis laudabilia q̃ earum que ſub ipſis.
Dis igitur de mechanicis artibus ⁊ earū
artificibus inſtrumentis ⁊ artificijs ſum
marie prelibatis poſtquam in libro prece
denti octauo de quibuſdam rationabili
bus ideſt de humanis legibus que certis
rationibus conſtant tam aliqua exempla
premiſimus. Reſtat nunc in hoc nono li
bello de rebus artificialibus quas huma
na videlicet ratio ex exteriori naturali
materia per artis habitum directa pro
ducit aliquas ſimilitudines addere. In
terdum quidem de operibus artium. in
terdum autem de artificibus. interdum
vero. de inſtrumentis artium exempla
inducendo et diuerſis adaptando mate
riis comprehenſis more ſolito ſub ordi
ne alphabeti.

¶ Explicit prologus.

¶ Incipit liber nonus.

¶ Capitulum primum.

Actiua ⁊ cõtẽplatiua vita assimilãt sepulchro ꝓpter tria. ꝓmo ratione receptionis: quia scilicet sepulchrum nõ viuentes sed tantum mortuos recipit ⁊ similiter vtraq; vita non viuentes mundo vel peccato sed vtrisq; mortificatos requirit. vnde Collo. iii. mortui enim estis ⁊ vita vra absconsa est cum christo in deo. vnde Gre. quid sepulchri nomine nisi cõtemplatiua vita signatur que nos quasi ab hoc mundo mortuos sepellit dum a terrenis oĩbꝰ suscep̃tos in intimis abscondit. Actiua quoq; vita sepulchrum est quia a prauis nos operibus mortuos tegit. Et quibus quidem verbis colligitur ꝙ actiua vita mortuos peccato: contemplatiua vero super hoc etiam mundo mortuos requirit vnde idẽ Gre. subdit ꝙ contemplatiua perfectius sepellit qr a cunctis mundi actionibus fũditus diuidit. ¶ Secundo ratione abscõsionis quia scilcet in sepulchro corpus includitur ⁊ ab hominum aspectibus absconditur eo modo' quo christus docuit xMath. v. Attẽdite ne iustit. ve. ap. etc. vbi prohibet ꝙ non fiant ad gloriã humane ostentationem sed solum ad dei laudem ⁊ proximorum vtilitatem. Similiter de contemplatione siue oratione dixit. Tu autem cuꝫ oras intra cubi. tu. ⁊ clau. ho. ora patrem tuum ẽ. ¶ Tertio ratione cõbinationis quia vtraq; vita ⁊ non altera tantum requiritur pro loco ⁊ tempore. In cuius signum legitur Gen. xxiij. Qõ habraam coniugem mortuam in sepulchro duplici sepeliuit. Quia nimirum vt dicit Gre. perfectus quisq; extinctam a presentis vite desideriis sub bone operationis tegmine ⁊ contemplationis abscondit. neq; perfectus predicator est qui vel propter cõtemplationis studium operanda negligit vel propter operationum instantiam contẽplanda preponit ¶ Ires actiua ⁊ etiam contemplatiua vita indiget timore ⁊ amore. nam timor humiliat ⁊ amor sollicitat. quorum vtrunq; requiritur in actiua. sicut in naui requiritur ⁊ anchora nauim tenens cui assimilatur timor humilians. ⁊ etiam vella impellens cui assimilatur amor sollicitãs. ⁊ similiter in contemplatiua necessarius est timor ꝙ sobrietatem aggrauans secundum illud nõ alta sapiẽtes sꝫ. hu. ꝙsentiẽtes Ro. xij. ⁊ iterũ. nõ plꝰ sape ꝙ oꝫ sapere sꝫ sape ad sobrietatem. p idẽ ⁊ rursꝰ. necessariꝰ est amor per quiditatem eleuans secundum illud Collo. iii. que sursum sunt sapite ⁊c. vnde Gre. dicit. anchora cordis est pondus timoris. sed quasi vella mentis est vis amoris que hanc dum a mũdo extrahit in alta sustulit. in contemplatione igitur veritatis quasi in quodam alto pelago maris mens proficiendo non pergit quaꝫ vella amoris feruidi non ipellit. Et rursus. si hanc timor non aggrauat presumptione sensuum quasi procella fluctuum inanis tactata erroris voraginem naufragat.

¶ Item actiua vita similis ẽ agriculture nam sicut dicit ꝑall. eligendi ⁊ bene colẽdi agri ratio quattuor rebus consistit. aere. aqua. terra. ⁊ industria. aer sit salutaris ⁊ clemens. aqua salubris ⁊ facilis vel ibi nascens vel alunde deducta vel imbre cõllecta. terra vero comoda situ ⁊ fecunda. Industria quoq; colendi agrum est etiam necessaria circa loca tempora ⁊ opera. Que omnia necessaria sunt in actiua vita se exercitantibus. s. vt sint aerei per benignitatem compassionis. Nam aer sacilime ex aliis immutatur ⁊ patitur Apo. si. Lo. xi. Quis infir. ⁊ ego non infirmor quis scanda. ⁊ ego non vror. Debet ergo homo actiuus esse clemens in compassione ⁊ salutiferus in operatione. ¶ Item debet esse equens in facilitate subuẽtõis. Qr siẽ aĩ i loca vacua faciliter cõfluit ita hõ misericors indigentibus faciliter tribuit Tob. iiij. Oi petẽti te tribue Luc. i. Esurientes implẽt bonis ⁊ ẽ. Imbuti

enim aqua loca vacua sed non plena. ¶ Item dz esse terreus.i. fecundus per multiplicitatem exhibitionis:quia sicut fecunda terra multos fructus gignit.ita pius ⁊ actiu⁹ homo multas elemosinas tribuit.Tob.iiii.Si multum tibi fuerit tribue. ¶ Item debet esse industrius per sagacitatez discretionis.primo circa loca debet enim attendere ad loca vbi sunt pauperes magis indigentes.Dicit enim idem palladius q⁹ semina citius degenerant in locis humidis ꝑ in siccis. Nam quasi loca humore plena sunt diuites qui abundant temporali substantia ⁊ in istis semē .i. datum degenerat quia meriti fructum non germinat.Sed quasi terra sicca est pauperis indigentia in qua semen elemosyne non degenerat quia elemosyna pauperi data meriti fructu abundat ꝓpter quod deus dixit Luce .xiii. Cum facis prandium aut cenaz noli vocare diuites qui habent vnde retribuant tibi:sed voca pauperes ⁊ debiles ⁊c. ¶ Item dicit idem Pall.q⁹ non est magnopere desiderandus color terre:quia bonitatis incertum est signum.Est enim velut color terre fauor vel fama elemosyne quem elemosynarius desiderare vel querere ad sui gloriam non debet.Vnde dominus ⁊ Mat.v.Cum facis elemosynam noli tuba canere ante te. Nam talis fama non certum est signum vel causa bonitatis. ¶ Item debet esse industr⁹ius ad discernendum tempus in quo dande sunt elemosyne Eccl.iii.Tempus custodiendi ⁊ tempus abiiciēdi.ꝑs.Tu das escam illoꝝ in tempore oportuno.Dicit autem idem Pall.q⁹ omnia que seruntur crescente luna ⁊ in diebus tepidis sunt serenda.Mā tepor euocat frigus inclusum. Sic mittens semen elemosine vel boni operis crescente luna.i.defectu vel caritia tunc precipue debet serere.i. elemosynas dare. Et debet esse remotus a frigore accidie ⁊ ab estu impatientie siue ire.Vnde debet esse tepidus.i.moderatus vt neqz frigescat per torporem negligentie neqz excandescat per feruorem impatientie. ¶ Item debet esse industri⁹ circa opera scilicet vt videat ⁊ quid ⁊ qualiter ē agēdum siue plantando siue putando siue serendo ⁊ cetera alia faciendo que spectant ad culturam. Sic etiam debet homo actiuus esse ⁊ industrius ⁊ studiosus ad putandum vitia ad plantandum virtutes ⁊ etiam ad serendum semina bonorum operum. ¶ Item contemplatiua vita similis est celle vinarie.De qua dicitur Cā. ti.ii. Introduxit me rex in cellam vinariam. Talis enim cella vt dicit Pall.debet esse remota a quinq;. ¶ Primo quidem a calore.debet enim esse frigida ⁊ a feruore remota. Sic vir contemplatiuus debz esse frigidus ab estu concupiscentie ⁊ ab ardore libidinis remotus que oculum mētj obtenebrat ⁊ excecat.ꝑs.Supercidit ignis ⁊ non viderunt solem. ¶ Secundo a lumine quia scilicet debet esse quasi obscura.⁊ ꝟ obscuritas fit in viro contemplatiuo per humilitatem per quam non reputat se quasi aliquid scire vel videre. Vnde.ꝑs petebat dicens. Qui illumnas lucernam meam illumina tenebras meas.Vel ꝟ obscuritas refertur ad fidem qua nunc videtur deus a cōtemplantib⁹ in quadaz obscuritate:vnde Apo.i.Thi.v.Lucem habitat inaccessibilem quam nemo hominum videre potest. Et.i.Corinth.xiii.Videmus nunc per speculum in enigmate Tob.v.In tenebris sedeo ⁊ lumen celi non video.Vel ista tenebra fit in sanctis quando considerant ꝓprios defectus diuinum iudicium formidantes ꝑs.Timor ⁊ tremor venerunt super me ⁊ cōtexerūt me tenebre. vel forte quia sancti viri timent ⁊ fugiunt nimiam claritatem mundane prosperitatis.ꝑs. Ab altitudine diei timebo:⁊ ideo non recusant noctem aduersitatis.ꝑs. Mox illuminatio mea in delitijs meis.Vnde etiam in die bonorum nō sunt immemores malorum. ¶ Tertio debet esse remota a septētrione.i.debet esse opposita septentrioni.Septētrio eni dr arctur⁹ siue vsa.⁊ dr septētrio a septē stell' frigidis arcturi ingbus designatur septēnarius vitioꝝ qui

bus sancti ⁊ contemplatiui viri oppositi sunt ⁊ resistentes ⁊ ꝺ̄ ea pugnates iuxta illud dictum Senece. Pacez cum hoibus habebis bellū cuz vitijs. ¶ Quarto debz eē remota ab humore. s. a cisternis ⁊ aqs he aque sunt doctrine siue rōnes philosophie quox cisterne sunt philosophox libri a qbus hō ꝓtemplatiuus in his que ad fidem ptinent debet remoueri. qz fidei nō hz meritū cui humana rō prebet experimentū. Et ideo Augu. dicit. Tolle argumentū vbi fides querit. De his cisternis dicit Hiere. ij. Duo mala fecit populꝰ meus: qz me dereliquerūt fontem aque vive ⁊ foderūt sibi cisternas dissipatas ꝙ continere nō valent aquas. Ide dissipate cisterne sunt libri phox errātū vt Auerrois ⁊ quorūdam aliox cōtra fidem xp̄ianorū loquentium quos fonte vino sacre scripture relicto qdam xp̄iani fodiūt. i. studio se discūt ⁊ credūt. ¶ Quinto dz esse remota a fetore. Vñ fieri dz lōge ab alueis ⁊ stabulis ⁊ sterquilinijs. Sigdez in alueis intelligūtur voluptatis delicie. In stabulis dignitatis excellētie: qz viri magni ⁊ principes precipue delectanꝫ in multitudine ⁊ pompa equox qbus stabula repleātur. Vñ de Salomone rege dr. ij. Paral. ix. q̄ habuit Salomon. xl. milia equorū in stabulis. In sterquilinijs aūt itelligūtur mūdane diuitie. De qbus Apo. ait Phil. iij. Dia detrimentū feci ⁊ arbitror vt sterco-ra. Hec. n. oia que mūdanis redolēt sanctis fetent qui celestiū odorem ꝑ olfactuz interne discretiōis ⁊ cōtemplatiōis percipiunt. Et ideo ab his tanꝙ a reb⁹ fetidis longe fugiūt ꝺm illud ps. Ecce elongaui fugiens a fetore mundi.

¶ Capl'm. ij.

Amor dei conseruat in suo feruore sicut mustū in suo dulcore. Maz sicut legitur in libro de vindemijs quē burgundo transtulit de greco i latinum. Si quis velet mustum per totum annū habere vel per ilongum tēpus in dulcedine seruare hoc modo fieri potest. Quādo calcantur botri qō ex illis stillat mustū mitte in vas pice interius punctū vel exterius vt semiplenum vas sit ⁊ obtura diligēter gipso. multo. n. tēpore manet mustū valde dulce. ⁊ multo magis seruabit si vas musti sit pice peruncti interius ⁊ exterius ⁊ in puteū mittatur: ita vt sola labia supueniāt: ⁊ hoc ꝑ experientiā crebrā visum est optime. Et oz vuas ex qbus huiusmodi mustum egredit quiescibiliter conculcari ita vt nō comprimātur. Quid est autez tenaci pice vas interius ⁊ exterius linire nisi mentis ⁊ corporis puritatē iugi ⁊ firma custodia mūire. Et quid est vas in puteo tenere nisi cor in humilitate seruare. Et qd est labia supereminere vel os vasis gipso albo obstruere nisi sublimi ⁊ pura locutiōe linguā siue os occupare ⁊ ab insimis vel impuris vbis abstinere. Vbis profecto musti. i. amoris diuini feruor ⁊ dulcor diutius cōseruatur. s. in custodia puritatis in refrigerio humilitatis in puritate locutiōis. Alij aūt sūt qui tale vas musti in arenā humidā suffodiunt qō ēt efficax est ad mustū cōseruandū. Sed qd est arena humida nisi de grauib⁹ peccatis cōpuncta cōscia ab humore lachrymarum repleta. ⁊ hoc valet ad ꝙseruandū mustū Idest amorē diuinū. Conseruat enīz feruor amoris in lachrymis cōpunctionis. ¶ Item amor dei facit hominē obedientem. Nam cera ad ignem calefacta de facili flectitur ⁊ metalla ad ignē liquefiunt: ⁊ sic de facili formā rei cui infunditur accipiunt. Sic ēt cor in quo est calefactio diuini ignis. i. amoris est ad obediētiam flexibile ⁊ ad iussum prelati ductibile. Luce. xij. Ignem veni mittere in terraz. Amor aūt terrenox siue mundi impedit salutē. Mauis enī adherēs terre ad portū non graditur sed periclitatur. Sic qui terrēis adheret diuitijs per amorem ad portum salutis non venit. ps. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. Vnde dñs dixit qō facilius est camelum per foramē acus trānsire ꝙm diuitem introire in regnum dei. Si

igitur nauis aie est nimis onerata diuitia rum pondere siue cura remedium est eas alleuiare elemosynarū largitione. ¶ Item amatores mūdi vel carnis aliqñ per diuinam gratiā cōuertunt ⁊ efficiuntur feruētes amatores dei sicut mustū acerbū vel corruptū per decoctionē ⁊ admixtiones aque pluuialis ꝓuertitur in vinū purum ⁊ dulce. Dicit.n. in supradicto libro de vidēmijs q̄ mustum ō vuis acerbis vel corruptis ita est curandus. Aqua enī pluuialis vsq; ad dimidiū est excoquēda. Et ex hac aqua decocta quāta est musti decima pars dr̄ supinfundi vino. Rursus autez cū vino decoqui vt cōsumet in decoctione decima ps. Quidā tñ aliter faciunt qa in ipsis vuis imittunt aquā cōmiscentes ad futurū mustū tertiam partē post conculcatis vuis mustum coquunt tantum vt eius cōsumatur tertia pars. Aqua itaq; pluuialis est gratia celestis cuius decoctio fit in feruore cōtritionis. cui⁹ mixtio dr̄ esse cū musto siue vua lachr̄yme sue cōpunctōis de quo in ps. Potasti nos vino cōpunctionis. sed decima pars refert ad obedientiā decalogi. i. mandatoꝝ diuine legis. Vbi.n. ista adsūt. s. admixtio gratie feruor penitētie cōpunctio lachr̄yme subiectio obedientie mutatur vinū acerbum .i. amor mundi: vel mustū corruptū: idest amor carnalis in vinū. i. in amorem diuinus dulcissimū ⁊ purissimū. Et hoc patet in cōuersione mathei publicani ⁊ marie magdalene. Vel tertia ps aque. i. pnie assumit in restitutiōe ⁊ calcank vue in confessione. qr tūc exprimit vinū. i. manifestatur peccatū sed colloquit mustū cū aqua in assidua cōpunctione: ⁊ sic amor mundi vel peccati ꝓuertit in amorem dei. ¶ Item nota q̄ in hoie pficiente ꝓuertit pūctio timoris in dulcedinē ⁊ securitatē amoris Cuius exemplum est quia per semen porri imissum in dolium aceti acetum ipsum mutatur in vinum sicut in prefato libro vindemiarum legitur. quid autem est semen porri nisi profectus boni. Nam porrum non primo anno sed secundo semē producere dicitur. Et ideo pficientem signat qui non statim a principio perfectus esse potest: sed paulatim ⁊ successiue per ficitur: ergo per semen ipsius porri de aceto vinum efficitur: qr per continuū profectum in bono penitentie timor in amorem conuertitur. Perfecta enī charitas foras mittit timorez vt dicit. i. Joan. iiij.

¶ Capitulum. iij.

Anima hominis ad modum agri est diligenter colenda. Agro enim vt dicit Palladius tria eq̄liter nocēt. s. sterilitas colentis morbus ⁊ malus vicinus. Nam sterilitas refertur ad otiū per qd videlicet anima a fructu boni operis vacat sed morbus refertur ad vitia quo. i. ipsa aia letaliter egrotat. sed vicinus malus refert ad pravum sociū siue ad carnē que ipsaz animā frequēter molestat. Otium aūt multum nocet animeqr ipsam ad malum acuit. Eccle. xxxiij. Multaz malitiā docuit otiositas. Facit.n. in agro aie vtilitas vitiorum succrescere ꝓ. xxiiij. Per agrum pigri hois transiui ⁊ ecce totū repleuerūt vtice. Cōtra qd dicit ibidē. Diligēter exerce agrum tuū. Morbus peccati etiā multū obest. qr animā interficit. Eze. xviij. Alia que peccauerit ipsa morietr Et iterum de peccato dicit Eccle. xxi. Dentes leonis dentes eius interficientes animas hoium pravus socius multū officit qui aiam corrumpit. s. exemplo vel verbo. i. Cor. v. Modicum fermentū totam massam corrumpit. Et. i. Cor. xv. Corrumpūt bonos mores colloquia prava. Vñ hec ab agro aie sunt prōrsus repellēda. Dicit ēt ibidem Pall. q̄ in agro pciditantur interiora nisi colātur extrema. Sic etiam interiora bona anime perdit qui exteriora mēbra vel sensus non custodit. ¶ Item aia iusti assimilat orto voluptatis. i. paradiso terrestri quē agricola celestis de quo xp̄s Joā. x. Pater meus agricola est: a principio mūdi plātauit. Et hec fūitudo congrua videtur triplici rōne. Et primo quidem rōne situatiōis. Nam ille ortus fuit situatus in

loco fertili ⁊ ideo vocat paradisus ⁊ delitiarum: ⁊ similiter alia iusti est locus delitiarum ⁊ spiritualium domini. qui dicit Pro. viij. delitie mee esse cum filijs hominū. ¶ Item erat ille ortus in loco eminēti ita vt dicatur excedere altitudinem terre. ⁊ esse sub globo lunari. q̄ videlicet mens iusti omnia terrestria excedit ⁊ cōtemplatiōe ac desiderio vsq; ad celestia ptigit Apo. Phil. iij. Nostra cōuersatio in celis est. ¶ Item erat ille ortus in loco orientali. Per oriētem autem intellige aduentū ad iudiciū. Vnde in euangelio. Sicut fulgur exit ab oriente ⁊c̄. Vel per oriētem intellige xp̄m de quo Zacha. vi. Oriens nomē eius. Vel per oriētē intellige originē hominis. ita dz plantari mens fidelis ad orientem. vt preoculis habeat terroreꝫ iudicij ⁊ recordationem dūice passionis ⁊ abiectionem sue ꝯditionis qualiter. s. creatus ⁊ factus est de limo terre. Vnde in Leuit. preceptū est vt vesicula auicule poneret ad orientem altaris in loco vbi erant cineres. hoc est per recordationē iudicū motus elationis reprimere. ¶ Item q̄ mot⁹ elatiōis surgit in te ex opib⁹ tuis pone te ad oriētem. i. xp̄m ⁊ attende q̄ parua sunt q̄ nulla sunt respectu illoꝝ que fecit p te. pone ēt ad oriētem abiectiōis tue ꝯditionē. ⁊ ibi in locū vbi erāt cineres. i. memorare q̄ vilis es ⁊ elides mot⁹ elatiōis in te. ¶ Secūdo rōne plantationis. q̄ produxit dominus deus de humo omne lignū pulchrum visu ⁊ ad vescendū suaue. lignum ēt vite in medio paradisi lignūq; sciētie boni ⁊ mali. vt dr̄ Gen. ij. Hoc lignū pulchrum visu est in homie ex ꝯuersatōe bona sed ad vescendū suaue est ex ꝓscia mūda. Nam secura mēs quasi iuge cōuiuiū vt dicit Pro. xv. Debet ēt ibi eē lignum scie boni ⁊ mali. i. prudētia inter bonū ⁊ malū discernēs. ¶ Item lignū vite. i. gratia xp̄i cui totū dz hō ascribere nō sibi Apo. Gal. ij. Viuo autē iam nō ego viuit vō in me xp̄s. ¶ Tertio rōne irrigatiōis. Quia fluuius egrediebat ō loco voluptatis ad irrigādū paradisuꝫ. qui diuidit in ītuor capita. Nomē vni phison. Ipse est q̄ circuit omnem terrā eiulath. vbi nascit aurū ⁊ aurū terre illius est optimū bdelium ⁊ lapis onichinus. Et nomē fluuio secūdo geon. Ipse est qui circuuit oēm terrā ethiopie. Nomen vō fluuij tertij tigris. Ipse est q̄ vadit contra assirios. Fluuius aūt quartus ipse est eufrates. Iste fluuius est gra spūssancti que fluit de loco voluptatis. i. a xp̄o in quo delectari debemus. ps. Delectare in dño. Iste egredit ad irrigandū paradisum. i. mentes humanam ⁊ diuiditur in quattuor flumia. i. quattuor virtutes. Nam phison signat prudētiaꝫ. prudens enim est qui nouit os mutare. Phison enim interpretatur ora mutatio. Aliter enim loquēdum est maioribus ⁊ aliter minoribus. Eccles. xxiij. Qui adimplet quasi phison sapientiam. Et hic circuit omnem terraꝫ eiulath. que interpretatur dolens: quia prudens est qui nouit dolere in hoc mundo. Ibi etiam nascitur aurum optimum quia optimum est lugere pro peccatis. Et bene dicit qui circuit omnē terraꝫ eiulath que dz quattuor partes. s. dolere pro peccatis ꝓprijs ⁊ alienis pro incolatu huius miserie ⁊ pro dilatōe patrie. Bdelliū aūt sunt opera misericordie. Lapis onychinus discretio ab onyx q̄ est vnguis nam p figurā vnguis significat discretio vel p lapidē orationē intelligē. Vbi tribus curat peccatoꝝ operib⁹ misericordie ⁊ oratōibus cū carnis afflictōe siue dolore. ¶ Per geon vō q̄ interpretat hiat⁹ terre significat temperātia q̄ omnes terrenitatē absorbet a nobis. Et contra ethiopiam vadit q̄ malos motus in nobis destruit. Mali autem motus sūt mali mores quos significant ethiopes. Hiere. xiij. Si mutare pōt ethiops pellem suam. aut pardus varietates suas. ⁊ vos bene poteritis facere cum didiceritis malū. Tigris qui velox interpretat signat fortitudinez que impugnat assyrios: idest demones. Fortis enim debet esse qui vult contra demones pugnare. Eufrates autem qui frugifer interpretatur significat iusticiam que multum fert fructum. Vana enim sunt omnia temporalia sed sola

UNIVERSIDAD DE MURCIA

iustitia fructifera: sed de ista non determinat scriptura cōtra quos vadat. quia iustitia ad omnes pariter spectat. Vel fluuius iste est gratia cōpunctionis que diuiditur in quattuor que sunt: cōtritio: confessio: satisfactio: ⁊ continuatio siue perseuerantia. Phison enim. i. oris mutatio significat contritionem in qua mutatur facies peccatoris. Sed per geon qui interpretat hiatus significat cōfessio in qua aperiunt peccata. sicut in hiatu aperitur terra. Per tigrim qui interpretatur velox satisfactio significatur que est quasi medicamentum vulneris. Sicut enim extracto ferro de vulnere si statim medicina non apponitur cito vulnus putrescit. Ita si peccata de corde extrahis ⁊ vt iubetur non protinus satisfacis vulnus tuum de facili corrumpitur. Per eufratem vo qui interpretatur frugifer perseuerantia designatur. que nobis confert fructum vite eterne. ¶ Jtem anima iusti assimilatur aceruo tritici qui multis medijs in horreo recōdit. Nam triticum sicut dicit Bre. primo in segete sole tangit qr in hac vita humana anima respectu supni luminis illustratur pluuiam accipit qr veritatis eloqo pinguescit. vero cōcutitur qr tentationib⁹ exercetur: ⁊ secū crescētes paleas portat: ga nequiore cōtra se quottidie vitā peccatiū tolerat: atq; ad aream deductū trituratiōis pondere premit vt a paleaꝝ cōnexiōe soluat. qr mens nra celesti discipline supposita dū correptiōis flagella patit a societate carnalū mūdior recedit. ⁊ relictis palcis ad horreū ducit. qr fortj remanētib⁹ reprobis electa aia ad supne māsionis gaudia subleuat. ¶ Jtem aie salus dz corpori ⁊ diuitijs preferri. Nam cū qs necessitate astringit qr in mare oportet merces pjcere vl psonas submergi merces potius exponūtur: ⁊ i bello man⁹ enī expōit vt caput sanū seruet. qr mortuo merces nō psunt nec man⁹ valēt capite abscisso. Sic cū qs ad hoc deuēit qr corpis aut anime habere detrimētū oz dz corpus ⁊ diuitias exponere sicut serpēs ⁊ caudam exponit ⁊ corp⁹ vt caput. i. vitā suet ¶ Dat. v. Estote prudētes sicut serpētes. diuitie enim corpori mortuo ⁊ aie dānate nil psūt ¶ Matth. xvj. Quid pdest hoi si lucretur vniuersum mundū aie autem sue detrimentū patiat. ¶ Jtem aia illa est apta ad deum diligēdum cuius affectus est a carnali amore purgatus sicut illa vua dicitur esse apta ad vindemiandū ⁊ mustū exprimendū cuius granū exit purū sine carnositate. Dicit in libro de videmijs. qr ad pbandū quādo tēpus est ad vindemiandū vuas. quidam vuā accipiūt ⁊ exprimunt ⁊ si qdem effluxerit granū mundū non cōtinens carnē maturas esse ad vindemias approbāt vuas. Si vo effluxerit granū cum parte carnū non cas ē maturas. Similiter illa aia est ad vindemiaz musti: idest ad affectum amoris diuini parata que habet intrinsecum granū. i. interiorem affectū a carne. i. carnali amore separatū ⁊ depuratum. Illa autem que est cum carne. i. cum carnali amore nō est vindemiationi. i. spirituali dilectioni accōmoda. Vnde Apo. dicit. j. Cor. ij. qō animalis homo idest carnalis non percipit ea que sunt spiritus dei.

¶ Capitulum. liij.

Armatura spūalis duplex est armature corpali. Est enim duplex gen⁹ armoꝝ qr sūt arma ad defensionē. vt clype⁹ ⁊ hmōi. ⁊ sūt arma ad offensionem vt gladius ⁊ hmōi. ⁊ neutrū gen⁹ sine altero sufficit i pelio existēti: qō ēt similit accidit in armatura spirituali Vnde dicit Bre. in moral. qr sicut ad corpalia bella nequaq; vn armat⁹ pgit q aut clypeū sumēs gladijs nō vtit. aut vtēs gladijs clypeo nō munit. Sic ēt miles dei aduersitatis bello deprehens⁹ ⁊ scutum patientie debet ante se ferre ne peat ⁊ ad portandū promptus amoris inferre iacula vt vincat. Vn mens sanctoꝝ hoc tentationū prelio ⁊ munita patientie clypeo ⁊ gladijs amoris accincta ad pferenda mala sumit fortitudinem. ad impendendū bona exerceat benignitatē quib⁹ ⁊ odioruꝫ tela patienter excipiat. ⁊ amoris

facula valenter reddat. ¶Item nota q̄ sacra scriptura introducit .x. que communiter necessaria sunt in milituꝫ armatura Nam inter arma quibus milites vtunt ad sui defensionem quedaꝫ necessaria sūt ad ꝓtegendū ptē supioꝛeꝫ vt caput z humeꝛi modi ad q̄ vtūf galea siue casside erea. Quedam ad muniendum ptem inferioꝛē puta crura z hmōi. z ad q̄ portāt ocreas ereas. Quedā muniūt partē mediam vel in parte sicut scutum quod portatur in sinistra vel in toto sicut lorica. Totaꝛ aūt ꝓtegit pectꝰ z coꝛ z renes. Hec erat armatura goliat. de quo dicitur. i. Re. xvii. q̄ cassis erea erat sup caput eius. z loꝛica hamata induebatur z ocreas ereas habebat in cruribus z clypeus creus tegebat humeꝛos eius. Inter arma vero offēsibilia q̄dam sūt quibus percutiunt a remotis sicut est arcus z sagitte. et hec fuerūt arma esau. de quib⁹ dicit Geñ. xxvii. Sūme arma tua pharetꝛā z arcū tc. Quedam ꝑcutiūt de ꝓpiquo sicut gladi⁹ vl enfis: z hec erāt arma foꝛtiuꝫ salomonis de quib⁹ dicit Cant. iii. Lectulū solomōis lx. foꝛtes ambiūt ex foꝛtissimis israel oēs tenētes gladios z ad bella doctissimi. Que dā vo percutiūt medio modo int ꝓpiquū z remotuꝫ sicut lācee: et hec erat armatura saul. i. Re. xviii. Tenebat saul lāce am tc. Decet ēt militem habere equū sal tē cum freno z sella z cōsequēter opꝫ q̄ habeat calcaꝛia. Hec omnia sūt arma q̄ ēt necessaria sunt militie spirituali. Mā primo necessariū ē scutū fidei q̄ muniat in ꝑte sinistra in aduersis Eph̄. vi. In omni b⁹ sumentes scutū fidei tc. ¶Scōo necessaria est galea spei que sup caput se erigit. qꝛ spes ad supna tēdit Eph̄. vi. Galeā salutis assūmite q̄ exponēs. i. Thes. v. Et galeā spem salutis. ¶Tertio necessaria ē loꝛica charitatis. de q̄ Apo. xviii. ē. f. prime Thes. v. Induti loꝛica fidei z charitatis Mā sic ānulli i loꝛica inuicē cōnectūf ita fideles in charitate inuicem vniuntur. ¶Quarto necessaria est thoꝛax iustitie z equitatis Sap̄. v. Induet ꝓ thoꝛace iustitiam. ¶Quinto sunt necessarie ocree ferree que muniunt a parte inferioꝛi. i. duplex humilitas que dum animi elationem repꝛimit quasi ab inferioꝛi parte munit. Est autē humilitas necessaria duplex idest interioꝛ in coꝛde z exteriοꝛ in conuersatione. Vel quasi ocrea cruris dextri est humilitas in pꝛosperitate qua aliquis reputat se indignū: sed ocrea cruris sinistri est humilitas in aduersitate qua aliquis reputat se dignum. ¶Sexto necessaria est lancea pꝛudentie siue ꝓuidentie que a remotis hostē percutit anteq̄ ꝓpinquet. ii. Re. xviii. Tulit ioab tres lanceas in manu sua z infixit eas in coꝛde absalon. Ite tres lancee sunt tres partes pꝛudentie scilicet memoꝛia pꝛeteritoꝛuꝫ. intelligentia pꝛesentium. z pꝛouidentia futuꝛoꝛum quibus inimicus pꝛimitur. ¶Septimo est enfis continentie quo femur in quo est voluptas muniatur Cāt. iii. Vnuscuiusq̄ enfis super femur suuꝫ. ¶Octauo necessarius ē gladius. i. doloꝛ penitentie que vlciscatur de delectatione culpe Job. xix. Vltoꝛ iniquitatis gladius vel gladius. i. doloꝛ ꝓpassionis z mie Luce. iii. Tuam ipsius animam pertransibit gladius. ¶Nono necārius ē arcus. s. sacre scꝛipture cum sagittis doctrine. In b arcu est lignum duꝛuꝫ. s. austeritas veteꝛ testamēti z coꝛda molle. s. lēitas testamēti noui. Ex b arcu emittunt sagitte potētis acute. i. diuia vba coꝛda hominū velocit penetrātia. ¶Decimo necessariꝰ ē equꝰ. i. coꝛpꝰ sbditū spiritui cū freno tēpātie Jaiii. Eqs frenos i oꝛa mittim⁹ z cū sella patiētie i q̄ facilit onus portaf Deut. vi. Vō quē rex honoꝛare cupit dꝫ idui vestimēt regiꝫ z iponi sup equū q̄ sella regis est. Sella regis ē patientia xpi cui selle opꝫ iponi q̄uꝫ ab ipo rege debet honoꝛari.

¶Capitulum. v.

Varitia terrenoꝛuꝫ lucroꝛum facit sterile scere animas a fructibus spiritualiū operuꝫ. Sicut. n. vinacii cibꝰ facit gallias sterilescē z cessare ab ouatōe sic

dicit Pal. Sic ⁊ terrenor lucror auarus appetitus retrahit ⁊ cessare facit a spūalium operū exercitatiōe vñ Mat. xiij. dicitur q̄ sollicitudo seculi illi⁹ ⁊ fallacia diuiciarū suffocat vbum ne. s. queniat ad bōi operis fructū. Item auaritia aduersatur opibus bonis sicut letamē anseris aduersatur satis. dicit. n. Pal. q̄ sterc⁹ asinū maxime necessarium est agriculture excepto anserū letamine qō oibus satis inimicus est. Vñ anser sicut ipse dicit locis pfitis inimicus est q⁹ sata ⁊ morsu ledit ⁊ stercore. Quid enim est morsus anseris nisi rapacitas cupidi hois. Quid aūt anseris sterc̄ora nisi auaror terrena lucra. De his dicit Apo. Phil. iij. Oia detrimētū feci ⁊ arbitror vt stercora vt xp̄m lucrifaciā. hec ergo sata ledunt quia in agro videlz cordis spiritualis doctrine seu virtutū germina crescere nō sinunt. ¶ Item auaritia non satiatur ex adeptiōe auri. q⁹ sicut vinum in dolio sitim corporalē non sedat sic pecunia in arca sitī auaritie non satiat qō est q⁹ pecunia nō potest itrare vbi sitis est auaritie scilz in corde. Pecunia ēt est res corporalis aīa vo est res spūalis. Res aūt spūalis corporali ipleri non pōt sicut nec corporalis spirituali. Vnde sicut arca ipleri nō potest sapientia ita nec aīa pecunia Eccles. v. auarus non ipleb⁹ pecunia ¶ Item auarus alienor detentor assimilatur vasi paruo de terra qō tusco vocabulo dicīt saluade. qō. s. denarios sigillati recipit sed nō pōt inde haberi nisi frāgatur. Sic auarus raptor vel vsurari⁹ redit in morte qō non permittitur de mūdo portare Joā. xx vij. Blues cuz dormie erit nihil afferet. Capitulum. vi.

Oni viri dñt custodire cor da sua sicut custodiēda sūt apū aluearia. Sūt. n. hcipue v. put colligit ex libro Pal. q̄ apib⁹ maxie nocēt a qbus eorum aluearia sunt penitus remouenda. ¶ Primum est ventus. vnde dicit q⁹ debent collocari non longe a domib⁹ vel in pte secreta orti a vētis remota ita q⁹ ventis frigidioribus alit⁹ pties resistat. Sic nimirū boni viri q̄ dñt alueria plena apib⁹. i. corda plena vtutib⁹ dñt ea munire ꝯ ventū. i. ꝯ diabolice tentationis insultū. h. n. vbi pōt itrare frigus malitie imittit. ⁊ apes. i. virtutes extinguit. vñ opponēda ē ei altitudo pietis. i. elevatio oīonis ⁊ pteplatiōis sicut dixit dñs discipulis Matth. x vij. Orate vt nō intretis in tentatiōē. Vel dñt sancti viri custodire aluearia apū. i. studia bonor operū ne a vento vanegloie dissipētur ⁊ extinguantur: q⁹ supbia vt dicit Aug. bonis opibus insidiat vt pereāt. Vñ opponēda ē altitudo pietis. i. firma custodia humilitatis cuius fabrica tāto altius exurgit quāto cor seipsum ad ima per sui despectū reducit. sine custodia. n. huius pietis vētus apum aluearia dissipat q⁹ virtutū studia supbia vastat nisi humilitas obstet. perit. n. omne qō agitur si nō in humilitate sollicite custodit. q⁹ qui ceteras virtutes sine humilitate cōgregat quasi pulverē in ventū portat sicut Gre. dicit. ¶ Secūduz quod multū nocet apibus est frigus. Et iō eas vt Pall. dicit in calidiori pte orti locare debemus. vnde ēt addit⁹ earū dñt eē omnes oppositi soli. Vas ēt ipsarū debet eē de tali ligno q⁹ vim frigoris ad eas non ransmittat. Et inter omnia meliora sūt vt ipse dicit aluearia facta ex cortice subere vbi hēri possunt q⁹ non trāsmittunt vim frigoris aut ēt caloris. Quāuis enim apes timeāt frigus nō sñ diligūt excessiuū calorē sed tēperatū. vñ pessima vasa sunt q̄ in hyeme gelant ⁊ in estate feruescunt. Sil⁹ spūalibus ⁊ actiuis viris qui eē dñt velut apes sollicitis ⁊ fructuosis sūme nocz frigus accidit. Et ideo dñt ad locum caliduz ⁊ secretū redire. i. ad secretum oratiōis ⁊ pteplatiōis vbi feruor spūs excitatur frequēter se reducere sicē apes frequēter redeūt ad aluearia locū. ¶ Itē cor aditus. i. cogitat⁹ vel affect⁹ dñt respicere solem. i. xp̄m vt p̄sideratis laborib⁹ ⁊ passionibus quos ipe sustinuit p nobis alleuiē tur labores nīi ⁊ nō acciderimur eis. Dis etiam cordis debet esse sic dispositum vt frigus accidie non recipiat sed repellat

Vnde bonus est cortex suberis. i. exēplus cōuersationis alicui⁹ ici & sollicitu hois vt dum in eius quersatiōe & imitatiōe mora mur repellat piter a nobis & ardor ꝓcupi scentie & frigus accidie. ¶ Tertiū qō mul tum nocet apib⁹ est locus fetidus vel ige tus vñ dñt coꝛ aluearia longe collocari ab oibus que sūt horrēdi odoris vt a sta bulis & balneis cognis fusoriis & hmōi & fetore fem. Et ēt nō dñt poni in loco vbi resonat echo q. s. ad humanā vocē falsa imitatiōe rūdet. Sic ēt boni viri dñt se re mouere a ꝓsortijs & familiaritatibus ꝓso narum coꝛruptaꝝ & infamiū ne. s. coꝛ fe tore. i. infami & corupta cōuersatione ipsi vel in ꝓscia vel in fama ledātur. Dñt ēt si bi cauere a blādtroub⁹ q ad modū echo mis vnicuiq; deceptorie resonāt idest lo quūtur iux vocē suā. i. put credūt ei pla cere. ¶ Quartū est fumus precipue cāeri adusti. Quid. n. p cancrū adustū nisi mun dum accipim⁹ malo igne auaritie vel lu xurie illāmatū. i. Jo. v. Tot⁹ mūdus i ma ligno ponit⁹ est. cācer. n. lune mutabilitatē sequtur: qz. s. ꝑm augmentū & decremētum lune replerionē & vacuitatē patit. Et sīr ipse mūdus ꝑm fortune mutabilitatē mu tatur. i. Jo. ij. Ecce mūdus trāsit & ꝓcupia eius Boet⁹. ij. de ꝓso. ꝓsa. ij. Nunc conti nuū ludum ludimus rotā volubili orbe vēlamus: Jnfima sūmis suprema infimis mutare gaudemus. vnde quidaꝝ metrice dixit: ludus fortune varīat vt orbita lūe Huius igit cancri fumus tūc ad apes pti git. qū vel mūdi affectus vel terrene oc cupatiōis act⁹ bonos viros inuolui. & nō nunq; ex eis aliquos ēt inuoluēdo extin gunt. Vñ dñt se boni viri a tali fumo q; tū pñt elongare Apoca. x viij. Luz viderint fumū incēdij eius longe stātes supple sūt ¶ Quintū qō nocet opibus apū est suc⁹ quarundā herbaꝝ vel floꝝ. sicut sunt el leborus: casia: absinthiū: cucumer agrestl & filia: quarū. s. amaritudo impedit dulcedi nē mellis. Vñ talia ab aluearibus apū de bent penitus remouerī: & debēt poni iux ta arbores vel herbas qbus nulla amari tudo rūdeat in flore aut succo. Quid aūt est herbarū malus succus nisi tristis & pe nitudine plenus voluptatū & libidinum exitus. Vñ de meretrice muliere dcīt est. Prouer. v. Fauꝰ distillās labia meretricis & nitidius oleo guttur eius. Nouissima aūt illius amara quasi absinthiū. Jn quo oñdere voluit Salomon q; voluptas ls in pricipio vel in medio. tm cogitatu vl actu habeat delectationē in fine tñ relin quit amaritudinez. Vnde incipit a melle ꝓcedit ad oleū & terminat ad absinthiū Hic est ergo succus amarus. i. luxurie fru ctus. quē. s. apes. i. ꝓsone spūales & si tantū cogitatu vel affectu degustent pdit dulce do mellis. i. suauitas & delectatio interne cōsolatiōis & deuotiōis. Nam sicut dicit Bern. Delicata est diuina ꝓsolatio & non dat administrātibus aliena pp qō Apo. dic. i. Corin. ij. q; aialis. i. carnalis hō non pci pit ea que sunt spūs dei. ¶ Jtem boni vi ri assimilātur vasis argēteis que frāgunt & vnt vt reparant. Sic boni viri modo frangunt per tribulatiōes vel vnt per infirmitates vt reparētur & melioꝛentur sed mala sūt tanq; vasa testea vel vitrea que fracta nō reparātur. ꝑs. Tanq; vas fi guli cōfringes eos. ¶ Jtem vasa argētea umātur vt clarificētur sic deus suos affli git vt puriores sint & clariores. Aug. Cō lima ferro qō formax auro quod flagel lus grano hoc facit tribulatio viro iusto. ¶ Jtem boni viri affliguntur vt perficiā tur & ideo assimilantur imaginibus & si gillis de quibus Grego. in dialogo dicit q; sicut imperiti homines nec dum perfe cte sculpta sigilla vel imagines aspiciunt & iam quasi perfecta laudant & tamen ar tifex considerat & limat & laudari tam au dit & tundere tamen meliozando non de sinit. Sic plerunq; illi quos iam perfec tos homines extimant adhuc in oculis summi opifici aliquid imperfectionis habent propter quod infirmitatib⁹ & trā bulationibus quottidie limantur.

¶ Capitulum. vij.

Caritate deficiente nō po
test aliqs bñ opari. Nam
de ferro frigido nō potest
faber operari nisi calefact⁹
at illud igne. nec pōt flecti
sed frāgitur sub martello.
Dñ sicut dicit Aug. ferrū calidū bum cu
ditur dilatat. frigidū aūt frangit. Sic hō
nō est aptus bñ opandi nisi calefact⁹ fue
rit p̄ ignem charitatis. Thren. i. De excel
so misit ignē i ossib⁹ meis ⁊ erudiuit me.
¶ Tē charitas assimilat fūdamento vnde
Apo Eph̄. iij. In charitate radicati ⁊ fun
dati. Dñ nota q̄ apost. assimilat charitatē
radici in eo q̄ dicit radicati. q̄ sicut ois
fructus a radice procedit sic opus bonū
a charitate. Vnde Bre. dicit q̄ non habet
viriditatem ramus boni operis nisi ma
serit in radice charitatis. ¶ Tez assimilat
eā fundamēto dom⁹ in eo q̄ dicit ⁊ fūda
ti q̄ sine fundamēto stare nō pōt sed de
structo fundamēto cadit. Charitas. n. oia
sustinet. i. Cor. xiij. est alia ēt rō q̄ charitas
assimilat fundamēto q̄ fundamentū vt
dicit Pall. cōsueuit tripliciter poni. s. aut
in petra aut in argila sollida aut in terra
labili. ⁊ in his trib⁹ significanf tria charita
tis opa. Tria. n. ppter charitatē sūt di
ligenda. s. deus q̄ signat in petra spūs qui
in argilla solida siue sit spūs angelicus si
ue humanus. tertiū est corpus siue ppriū
siue p̄rimi. ⁊ hoc designat in terra fluxi
bili. Et nota q̄ si fundamētuz ponatur in
sarcofago vel in petra dz vt dicit Pallā
dius forma fundamēti sculpi vni⁹ pedis
altitudine vel duop. vni⁹ qdem pedis al
titudinē charitas qua de⁹ diligit hz; quia
vno tm̄ affectu seu respectu deus diligi
dz scilz ppter seipsum. hoc. n. est de rōne
vere amicitie vt amicus sui grā diligatur
Et ideo ille qui deum mercedis intuitu
diligit verus eius amicus nō existit. Po
test tamen ipsa dei dilectio adhuc alterū
pedem i. alium affectum siue respectum
habere. s. ad meredem. i. ad beatitudinez
creatam quā ab ipso deo habemus: non
ita scilz q̄ ipsa sit finis amati: ita q̄ deus
ppter illam diligatur eo q̄ h̄ esset vt di
ctum est non vere diligere deum. sed p̄o
ut ipsa beatitudo ex parte amantis est fi
nis amoris ⁊ cuiuslibet virtuose operatō
nis. Si ẏo fundamentū ponatur in solli
da argilla ⁊ cōstricta tunc dz habere quin
tam vel sextam partez altitudinis eius q̄
super terrā sez in parietib⁹ est futura. Si
militer etiā charitas qua p̄rimi spiritus
vel nostrū diligim⁹ dz quinq; vel sex gra
dus habere altitudinis. i. perfectionis.
Et primus gradus est vt diligamus vere
tunc aūt vere diligimus aliquē cum ama
mus tū ad bonum suūpūus ⁊ nō ad vtili
tatem nostrā. i. Corin. xiij. Charitas non
querit que sua sunt. Vnde tūc aliquis ve
re diligit animā p̄rimi sui vel suam quā
do diligit eam ad salutē eius. Et isto mo
do apostolus p̄rimos sm̄ spiritū dilige
bat. Vnde dixit. i. Cor. x. Nō querens qō
mihi vtile est. sed qō multis pfit vt salui
fiant. ¶ Secūs gradus altitudinis hui⁹ fū
damenti est vt diligamus recte. Tūc recte
diligimus aliquē cū maius bonum suum
minori ꝓponimus. puta vt magis diliga
mus aiam quā corpus ⁊ spūalia quā tem
poralia. ¶ Tertius gradus ē vt diligam⁹
sancte idest in ordine ad deum ⁊ p̄ropter
deum. Et ideo debemus odio habere
in anima nostra vel p̄rimi quicquid
repugnat deo puta peccata ⁊ cogitatiōes
peccatorum. psalmus. Iniquitatem odio
habui ⁊ abhominatus sum. ¶ Quartus
gradus est vt diligamus oposite. i. Joan.
iij. Nō diligamus vbo neq; lingua sed ope
⁊ veritate. ¶ Quintus gradus est vt dili
gamus pfecte. s. non tm̄ amici aiam sed ēt
inimici. ad salutem eni inimici nō tm̄ gra
lem sed spālem affectuz habere: ⁊ p̄o eo
specialiter orare pfectionis est. Dñ Mat.
v. diligite inimicos vestros ⁊c. ⁊ postea cō
cludit. Estote ergo perfecti. Vel si volu
mus huic fundamento charitatis qua
scilicet p̄rimi spiritum diligimus dare
sex partes altitudinis tunc per sex gra
dus acciplamus vel elemosynas spūales
quibus animabus p̄rimoū subuenire
debemus q̄ in hoc vinculo continentur.
Consule cassiga solare remitte fer ora.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Debemus eni eis in dubijs cōsulere ⁊ de linquentes eos castigare. mestos ꝓsolari. offensas remittere. eos supportare. ꝓ eis orare q̄ ad charitatis altitudinē ptinent. Si aūt fundamētum ponāt in tera stabili debemus tm̄ fodere quousq; inueniat argilla mūda sine sterquilinio. Et si argilla nō inueniat tunc sufficit imersisse quartā partē altitudinis que futura est sup terrā vt ipse ꝓal. dicit. E quo ꝑz q charitas q̄ corpus nr̄um vel ꝓprimi diligim⁹ prio dz esse mūda a sterquilinio. i. ab amore carnali vt nō sit dilectio carnalis sed spūalis. s. vt diligamus nō carnaliʒ, sed spūaliter. C Itē dz hēre quattuor gradus altitudis. Primus est vt magis diligam⁹ corpus ꝙ sue ꝓ prium siue ꝓprimi q̄ alias res corporales exteriores. C Secūdus est vt q̄tū ad ꝓres corporales magis diligamus corp⁹ ꝓprimi q̄ ꝓprium. Nam ēt qdam gentiles sine spe vite eterne ꝓ amore amicor̄ se mori exposuerūt. Unde multo magis ḃ charitas facit cum ptineat ad bonum vtutis Vñ etiā phs dicit. ix. Ethicor̄ q hō debz amicos ad tristia vocare tarde sed ad leta ⁊ ꝓspera prompte. Ecōtra autē ad eorum prosperitates ⁊ lenitias dz se tarde iungere. sed ad tristicias celeriter ⁊ prōpte. Unde ꝑm carnis amicitiā plura bona corporalia sunt impēdenda amicis q̄ nobis metipsis. sed de bonis spiritualibus semper plus nobis q̄ amicis impēdere ⁊ vele ḃemus: ⁊ similiter ēt de malis vitandis. C Tertius gradus est vt minus diligatur corpus q̄ spiritus. Debet. n. corpus diligi in ordine ad spiritū. C Quart⁹ gradus ē vt q̄tum ad actum exteriorē charitaʒ q est elemosyna ēt ipsa corpa quodā ordie diligamus. ⁊ iste ordo attenditur ꝑm tria .s. ꝑm debitum. ꝑm necessariū. ⁊ ꝑm honestum. Secundū debitū quidē: q̄ parentibus ac ꝓpinquis ⁊ benefactoribus ⁊ eis a ḡbus spiritualia accipimus debem⁹ qñ indigerēt magis elemosynā facere q̄ alijs Scōm necessariū vō. q̄ ceteris pib⁹ debemus magis subuenire indigētibus. Secūdum vō honestum ceteris ḡibus magis debemus dare melioribus: lz assignare in singulis quātum vnum alteri eorum preferatur est impossibile q̄ singulares conditiones que attēdende sunt infinite sūt ⁊ nō cadunt sub arte. Unde de his magis vnctio docet q̄ prudētie consilium. Dicit eni ꝓall. q̄ fundamenta debēt ex vtraq; pte esse latiora, q̄ paries futurus sit semipedis spacio qō signat q̄ fundamētū charitatis in sanctis viris latius est in iteriori affectiōe q̄ possit ostendi in exteriori opere vel cōuersatiōe. C Item charitas ⁊ zelus fraterne salutis reddit sanctos viros sollicitos ⁊ studiosos ad attrahēdos alios ad deum. Unde assimilat balsamo ⁊ cimino. Dicit. n. Palladius. q̄ columbe si cimino pascātur affidue vel si allarū ascelle balsami liquore tangātur inducūt alias colūbas ad colūbariū domini sui. Quid aūt est ciminus q ꝑm medicos in secūdo gradu est calid⁹ nisi fraterne salutis ⁊ charitatis zelus. Primus nāq; gradus charitatis est circa salutem sui. C Secūdus vō est circa salutē ꝓprimi. Ḃ ergo cimino quotidie sancti viri pascūtur. q. s. de proximorū salute quottidie sollicitāt Apo. ij. cor. xi. Instantia mea quottidiana solicitudo omnium ecclesiarū. Est aūt velut balsami liquor ipsius fraternitatis amor. Balsami nanq; liquor fetū mortuū de ventre pregnantis educere phibetur. q. dū quisq; vir sanctus ꝓ primor̄ amore succensus aliquē ex eis sua sancta exhortatiōe cōuertit atq; peccatum mortale de conscientia eius expellit quasi virtute balsami fetum mortuū de ventre pregnantis educit. vel q. scriptum est. Qui non diligit manet in morte dum ipsa fraterna charitas odium de corde ꝓpellit quasi de ventre matris mortuū fetum educit. i. Joā. iij. Nos scimus quoniā trāslati sumus de morte ad vitam quoniam diligimus fratres. Sunt autem velut due ale columbarū due spirituales vite sanctorum. s. contemplativa ⁊ actiua. vel duo genera elemosynarū scilz spiritualium ⁊ corporalium. Unde tunc ascelle alarum balsamo tanguntur quando ipsi sancti viri fraterne dilectionis cō passione ad vtriusq; vite vel elemosyne

UNIVERSIDAD DE MURCIA

studia ipelluk.qb⁹ videlicet studijs ptin⁹ ad colubariū domini colubas aliaq ducūt qz vtriusqz elemosyne beneficio.scz ⁊ corporaliter subueniendo ꝓdicationis ⁊ oratiōis auxilio etiā peccatores ,primos ad domini gratiā trahūt. ¶Capm. viii.

CArO non est delitijs nutrienda sed laboribus penitētie ⁊ passionibus exponenda. Mam agricola qui nolet granum ad tempus in terra perdere ⁊ vētis ⁊ tēpestatib⁹ exponere. sz tātū in horreo seruare fructū ide ñ reciperet imo ci putre fieret ⁊ corrūperet. Sic q tātū amat carnē suā q̄ i gete ⁊ delitijs vult eā seruare nec ieiunijs ⁊ laborib⁹ vult eā exponē nihil ex ea nisi corruptōez hēbit ꝛBat.xii. Qui voluerit aiaz suā idest aialē vl corporalē vitā saluā facere pdet eā. ⁊ q pdiderit aiaz suam in hoc mundo inueniet eam scz in futura gloria:quasi dicat agricole frumētū⁹ si perdis seruas. si seminas inuenies. Jo.xii. Nisi granum frumēti cadēs i terrā mortuū fuerit ipz solum manet. ¶Itē caro non delectabilib⁹ et blandis sz amaris ⁊ afflictiuis ꝓseruat̄ a corruptiōe tētationū ⁊ vitioz. sicut frumētū i horreo si cū dulcib⁹ ⁊ lenitiuis sz cū asperi ⁊ amaris foliis ⁊ succis ꝓseruat̄ a putrefactōe ⁊ lesione curculionū ⁊ alioz ymū. Bocz.n.pal. in libro suo de agricultura.q̄ si facȳ granarijs amurca luto mixta parietes liniātur cui aridi oleastri folia vel oliue ꝓ paleis adijciāt q̄ tectorio siccato rursū amurca respgat. ⁊ vbi ꝺ siccata fuēit frumēta cōdant a curculionib⁹ ⁊ alijs ymb⁹ tuta seruabunt. ¶Itē herba coniza vt greci asserūt substrata frumētis addit etatē. Cōstat enim q̄ ⁊ oleastri ⁊ olive folia amara sūt ⁊ etiam amurca. Coniza est ēt herba leta lis q̄ cum tritico generat qua tamē turdi vescunk. Uñ similiter caro nostra amaris ⁊ mortificatiuis a vitijs ꝓseruat̄. Uñ Apo. dicebat Col.xii. ꝛMortificate membra vestra. Itē negat Collūella quē Pallad.i libro suo frequent allegat ventiláda eē frumēta.qz magis miscent aialia totis acer-

uis q̄ si nō moueant i cumitatē intra mē surā palmi subsistēt. ⁊ hoc velut corrupto corio cetera illesa durabūt. Et asserit idē noxia aialia vltra ꝓdictam mensurā non posse generari. Sic ēt fuerunt quidaz seruentissimi sancti qui quasi nullius vētillationis refrigeriū carni sue prestare voluerūt. Voluerunt enim pō ipso exteriori cortice.i.carne mala sentire q̄ tentationū ⁊ vitiorum puncturas ⁊ corrosiones ad mentis sue itima penetrare sicut patet de beato germāo altisiodoren. ⁊ hylariōe ⁊ beato martio ⁊ qbusdā aliis.qui laboriosissimam ⁊ austerissimaz vitam duxerunt continue sed tamē pall. dicit.quod nihil tādiu custodiendis frumentis cōmodi⁹ erit q̄ si ex arcis in altez vicinū locū trāfusa refrigerent aliquantis diēb⁹ atqz ita horreis inferant. Jn q̄ signatur qđ noui ⁊ impfecti q fūt similes frumēto q̄ ꝺ area trahit nō sūt i tāta austeritate ⁊ arcitudine tenēdi sz interdū ad breue spatiuz tēporis aliq̄ recreatōe ꝛfrigerādi ⁊ post hoc ad horreū asperitatis ⁊ laboris reducēdi ex hoc enī seruētius laborabūt ⁊ magis ēt cōsolati in labore pseuerabūt. Seneca nō Semper in actu sis sed interdum animo tuo requiez dato:sed ipsa requies plēa sit sapientia bonisqz cogitationib⁹. ¶Itē caro est ꝓ salute anime periculis ⁊ adversitatib⁹ exponenda. Mam pugnator clypeum diligit ⁊ charum habet sed non tantum quod non exponat ictib⁹ vt corpus seruetur illesū. Sic caro aduersitatibus ⁊ periculis exponenda est vt anima eruetur illesa ⁊ indēnis. Vnde Apo. dixit Actuū.xx. Vincula ⁊ tribulatōes hierosolymis me manēt.i.expectāt. sz nihil horū vereor nec facio animaz meaz.i. vitam aialem ⁊ corporalez ꝓ iosiorē quā me.i.q̄ vitā meaz spiritualē.

CApitulum.ix.

CLerici ⁊ epi ꝺbēt ornari i ll vestib⁹ spūaliter quib⁹ pōtifices ⁊ ministri indeoz ornabant ⁊ vestiebāt corpaliter. Habebat enī tunc pōtifex. viii. ornamēta. ¶Primo .n. ha-

debat vestem lineam. ¶ Secundo tunicam iacynctinam . in cuius extremitate versus pedes pendebantur tintinabula quedam per circuitum ⁊ mala punica facta ex iacincto ⁊ purpura coccoq; bis tincto. ¶ Tertio habebat superhumerale q̃ tegebat humeros ⁊ anteriorem partem vsq; ad cingulum. q̃ erat ex auro ⁊ iacincto ⁊ bisso retorto. Et sup humeros habebat duos onichinos in quibus erant sculpta nomina filiorum israel. ¶ Quartum erat rationale ex eadem materia factum quod erat quadratum ⁊ ponebatur in pectore ⁊ coniungebatur superhumerali. Et in hoc rationali erant .xii. lapides pciosi per quattuor ordies. i. q̃bus etiã erat sculpta nomina filiorũ israel sciliz ad designãdũ q̃ ferebat on⁹ tot⁹ populi per hoc quod habebat nomina eor̃ in hũeris ⁊ q̃ iugit debebat de salute eor̃ cogitare p ih̃u q̃ portabat eos i pectore q̃si i corde habẽs. In q̃ ẽt rationali mãdauit dñs poni doctrinã ⁊ veritatẽ qr q̃dã pitnẽtia ad veritatẽ iustitie ⁊ doctrie scribebant i illo rõnali. Iudet tñ fabulantur q̃ in rationali erat lapis qui secundum diuersos colores mutabatur secundum diuersa que debebant accidere filiis israel ⁊ ih̃ vocant veritatem ⁊ doctrinã. Quintũ erat balte⁹. i. cingulus fact⁹ ex p̃dict̃is colorib⁹. ¶ Sextũ erat tyara. i. mitra q̃dã ex bisso. ¶ Septimũ erat femoralia linea vt operiret carnẽ turpitudinis sue q̃n accederet ad sanctuartũ vel altare. ¶ Octauũ erat lamina aurea pẽdẽs in fronte ei⁹ i q̃ erat nomẽ dñi. Exist̃ ergo octo ornamẽtis minores sacerdotes quattuor habebãt scz tunicã lineã femoralia ⁊ balteũ ⁊ tyarã. Per ista ergo ornamẽta designat̃ sanctitas ministror̃ dei. Sũt enĩ quatuor necessaria oibus ministris scz castitas q̃ designat̃ p femoralia puritas vite q̃ significatur p lineã tunicã moderatio discretõis q̃ significat̃ p cingulũ rectitudo intẽtiõis q̃ significat̃ p tyarã pregentẽ caput. Sed super h̃ pontifices debẽt q̃tuor hẽre. ¶ Primo iugẽ dei memoriã in cõtẽplatione. ⁊ h̃ significabat lamina aurea hñs nomen dei in fronte. ¶ Scõo q̃ supportet infirmitatẽ populi qõ signat superhumerale. ¶ Tertio q̃ habeat populũ in corde ⁊ in visceribus p sollicitudinẽ charitatis qõ signatur per rationale. ¶ Quarto qõ habeat conuersationem celestem per operã p fectionis quod signatur per tunicam iacinctinam. Vnde ⁊ tunice iacinctine adiũgebantur in extremitate tintinabula aurea per quod signatur doctrina diuino q̃ que debet coniungi celesti q̃uersatõi põtificis. Adiunguntur etiam mala punica p que signatur vnitas fidei ⁊ concordia in bonis moribus quia sicut mala punica hñt sua grana vnita sic vnita debet cẽ ecl⁹ doctrina. vt per eam pacis ⁊ fidei vnitas non rũpat. ¶ Item clericorũ ⁊ ministrorum ecclesie christi idoneitas significatur in eor̃ vestib⁹ qb⁹ scz induunt quãdo i ecclesia ministrãt. Quedã. n. sũt q̃ generalit in oib⁹ ministris requrũt vt sint idonei ad tractãdũ diuina. Quedã vo requrũt spũalit i supiorib⁹. Et tõ q̃dã vestes sẽ oib⁹ ministris cões. Quedam superiorum tãtum. Omnibus enim ministris competit amictus humeros tegens in quo signat fortitudo ad diuina officia quibus mancipãt Et similiter alba que signat puritatem vite ⁊ cingulum quod signat repressionem carnis. sed subdiaconus vlterius habet manipulum in sinistra. in quo signatur exterio multarum macularum q̃ manipulus ẽ quasi sudarium ad extergenduz vultum. Ipse enim est qui primo ad sacra tractanda admittitur. Mẽt etiam tunicam strictam per quam doctrina christi signatur. Vnde in veteri lege vt sup̃ dictũ est in tali tunica tintinabula pendebant. Sẽ diacon⁹. n. primo admittit ad doctrinã nouę legis annũciãdũ. sz diacon⁹ hz ãplẽ stolã i sinistro hũero in signũ q̃ applicat ad misterii i ipis sacramẽt̃ ⁊ dalmaticã q̃ ẽ vestis larga sic dcã q̃ i dalmatie partibus primo fuit vsus ei⁹ ad signãdũ q̃ ipe primo ponit dispẽsator̃ sacramẽtor̃. Ipe. n. sanguinẽ dispẽsat. in dispẽsatiõe ãt largitas requrit. Sz sacerdoti stola i vtroq; humero põit vt oñdat q̃ plẽa prãs dispẽsã

di sacramēta ei dak̄ ñ vt mīstro alteri⁹. Et lō stola descēdit vsq; ad inferiora. Dz ēt casulam q̄ signat charitatē. qz sacramētū charitat̄ ꝓsecrat scz eucharistiā. Sz ep̄is addunt nouē ornamēta sup̄ sacerdotes q̄ sūt caligę. sādalia. succinctoriū. tūica. dalmatica. mitra. chirotece. baculus. ⁊ ānul⁹. qz nouē sūt q̄ pñt sup̄ sacerdotē. scz clericos ordinare. ẏgines bñdicē. basilicas ꝺdicare. clericos; disponere. synodos celebrar. chrisma ꝓsecrare. ⁊ vestes ⁊ vasa ēt ꝓsecrare. vl̄ p caligas signat rectitudo gressuū. Per sādalia q̄ pedes tegūt ꝓtēpt⁹ frenor Per succinctoriū q̄ stola ligat cum alba amor honestat̄ p tunicā pseuerātia qz Ioseph tūicā talarē hūisse legit ēt ōscēdēte vsq; ad talos p qō designat extremitas vite. p dalmaticā largitas i opib⁹ misericor die. p chirothecas cautela i opatōe. p mitrā scia vtriusq; testamēti: vñ ⁊ duo cornua hz. p baculū cura pastoral̄ q̄ dīr colligere vagos qō signat curuitas in capite baculi. sustētare infirmos qō signat stipes baculi. ⁊ pungere lentos quod signat stimulus in pede baculi vnde versus. Colligę sustenta stimula vaga mordida lenta. per annulum signat vnitas fidei qua ecclesia desponsat xpo. Ephi. n. sūt loco xpi q̄ ē eccl̄ie spōsus. Sz vlteri⁹ archiepi pallīū hīt in signū pūlegiate ptātis. signat enī torquē aureā quā solebāt legitime certantes accipe. Et ista ornamēta correspondēt vestibus pōtificis ve. le. Mā. p lamina q̄ pendebat in frōte hz pōtifex noster crucē vt Innocentius dicit. sicut ꝓ femoralibus habet sandalia. ꝓ linea albam. ꝓ balteo cingulum. ꝓ podere tunicam. ꝓ ephot annulum. ꝓ rationali amictum: p suphumerali stolam: p tiara mitram. Nota ēt q̄ romanus pontifex nō vtitur baculo: qz petrus emisit ipz ad suscitandū quēdā discipulū suū: qui postea factus est episcopus treuerēsis. Et lō in diocesi treuerensi papa baculū portat ⁊ nō in alīs. Vel in signū q̄ nō hz coartatas potestatem qō curuatio baculi signat

¶ Capitulum. x.

c Confessio necessaria est ad sanandū vulnera aie. Mā ḡdiu ferrum manet i vulnere nō pōt corp⁹ sanari. Et sic ḡdiu peccatū retinetur in cōscientia anima nō sanat. Educit autē de cōscientia peccatū p cōfessionis iudiciū. Vñ dicit Job. xxxiii. Mūquid q̄ nō amat iudiciū sanari pōt. ¶ Item confessionem debet precedere cōscientie examinatio sicut diuisiuum siue preparatiuum premittitur purgatōi. Mā purgādus infirmus prius preparationes recipit q̄ hūores cōmoueat: vt postea medicina sequēs melius eiciat. Sic prius dz hō examinare peccata ⁊ diiudicare apud se antēq̄ confiteatur Eccli. xviij. Ante iudiciū para iustificationem tibi. ¶ Item cōfessio necessaria est ad cordis illuminationem. Est enī cor simile domui. Domus enī illuminatur quando fenestra aperit̄ qz sol tūc in eā ingreditur. Similiter quādo cor domino aperit̄ per cōfessionē gratia dei intrat in ipm ⁊ illuminat Ihc̄. Cōfessio cor emūdat: sensum illuminat: animā sanctificat: ⁊ ad susceptionē xpi preparat. Vnde dicit Cāti. v. Aperi mihi soror mea. ¶ Itē confessio est necessaria ad mortē eterne euasionē. Mā quādo apostema cōuertitur ad interiora ⁊ ibi crepat est causa mortis corpalis. sed quādo cōuertitur ad exteriora possibile est ad sanitatē redire. Sic peccatū absconditū interius causa est mortis eterne: conuersū vō exterius ⁊ manifestatū per cōfessionē est spiritualis salutis indiciū. Vnde si in cōfessus lateres inconfessus condēnaberis.

¶ Capitulum. xi.

c Compunctio cordis assimilatur vio sm illud ps. Potasti nos vino cōpunctōis. Mā vinū sēp emittēdo feces se purgat ⁊ semp est i motu ⁊ tremore donec sepeā puz ab impuro. Sic q̄ vere cōpūctus est semp est in motu ⁊ tremore donec separet ab eo immūdicia peccati. ¶ Itē cōpunctio assimilat aceto. ¶ Primo rōne confectōis qz ex eis

dem cor cõpunctꝫ quib⁹ acetũ ex vio cõficitur. Nã si qs velit ex vio aliquo optimũ acetũ cõficere hoc modo facere põt. Accipiat cornalia qñ incipiũt rubescere z cẽtimoria q̃ nascunt in cãpis qñ filr incipiunt rubescere z de labrusciis anteq̃ incipiant tumescere z ỗ brugnolis ceparũ acerbis añ z pulverizet subtilit olia simul. Et tũc accipiat de meliori aceto q̃ invenerit z distẽperet cũ pulvere illo z ita conficiat panes bene deficcatos. Et si vinũ de quo vult facere acetũ fuerit forte põat de pane illo pap⁹ z si fuerit debile. ponat pl⁹ z fiet acetũ fortissimũ. Quia igitur illa quatuor ex quibus primo pulvis cõficit acerbum habẽt z agrestẽ saporez scz imaturata cornalia cẽtimoria z labrusce z brugnole Possumus in istis quatuor mala intelligere q̃ facit peccatũ homini quox scz memoria velut acerbus fructus cõsciam nõ pax mordicat z pũgit. s. qz tollit deũ claudit celũ destruit meritũ z obligat ad infernum. Sz ista q̃tuor debẽt pulverizari. i. subtilit discuti z cõsiderari deinde acetuz optimũ apponi. i. exẽplũ alicui⁹ fortit penitẽtie i memoria hẽri. Et ỗ hiſ cõficit panis lachrymax de quo i. ps. Cibabis nos pane lachrymax: ex quo posito in vase vini. i. in memoria ipsius peccati fortissimũ acetũ efficat. i. fortissima cõpũctio generat.

¶ Scdo rõne purgatõis qz purificat ꝑscia sic acetũ purificat mustũ. Bꝛ. n. i libro de videmijs q̃ si qs mittat i metretã dulcis musti ꝛculã aceti p tres dies erit purũ z filr cõpunctiõis acetũ purificat cor a fece peccati turbulentũ. Dñ Amb. dicit Scindite corda vra ferro z aceto cõpunctiõis ab vsu inueterate ꝑsuetudinis. ¶ Itẽ cõpũctio amara peccati valet cõtra tẽtationes diaboli z cõfortat ẽt cor i bono Bicẽni Pall. q̃ põt fieri vinũ q̃ pestilẽtiã salutifex z stomacho multũ, pficuũ ls mõ. In optimi musti metreta vna ãteq̃ fermentat unsi absinthij. viii. vncias liteo involutas dimittas. z exactis. x. diebꝰ curabis auferre id vinũ refunde lagenis minoribus z vtaris q̃ valet ad ea q̃ dicta sunt. Quid autem est metreta dulcis musti nisi memoria delectabilis peccati? Et quid linteus contusi absinthij nisi compunctio z amaritudo animi contriti? Ergo tunc absinthium musto immittitur q̃n ex memoria delectationis ꝑpetrati peccata cõscientia cõpũcta vehementer amaricat. z tale ꝑfectio est ꝑpunctiõis vinũ q̃ animũ purificando confortat z ꝑ pestilẽtiã. i. corruptelam tentationis seu recidiui salubriter defensat Exo. v. Sacrificemus deo ne forte accidat nobis pestilentia. Hoc sacrificiũ contra pestilẽtiam valens est compũctio animi contribulati sm illud Ps. Sacrifi cium deo spiritus cõtribulat⁹.

¶ Capitulum. xii.

Onsolari ñ ꝑt dolẽtẽ z afflictiuũ q per tristitie compassiõez z doloris ostẽsionem nõ concordat ei⁹ dolori. Cui⁹ exẽplũ ẽ qz ferrum ferro non tungitur si nõ vtrũq; ex vstiõe ignis liquetur z durum molli nõ adheret nisi pri⁹ duritia ei⁹ tpata mollescat vt ꝙ̃ hoc ipsũ fiat qđ curat vt teneat. Sic prius emolliri dz consolari volentis animus vt afflicto congruat z cõgruẽs adhereat z inherẽdo trahat. Alioquin si a mentis afflictione discrepat min⁹ ab illo recipitur a quo menꝫ qualitate separat Ergo ordo consolationis ẽ. vt cuz voluntus afflictum quempiaz a meroꝛe suspẽdere. studeamus prius merẽdo ei⁹ luctui concordare: vt Grego. dicit.

¶ Capitulum. xiij.

c Onsuetudo peccãdi difficilꝰ dimittit si ei ñ resistit ꝙ̃ idurat. Nã vestj rectam formã ỗ facili recipit si nõdũ prauã recepit. ls si ꝛtrariũ sit vir ꝑt rectã suscipe. z cera dũ mollẽ facilꝰ ipssionẽ sigilli recipit q̃ cũ idurue rit. Dñ Eccli. xxx. Curua ceruicẽ ei⁹. i. filiũ i iuuentute. tũde latera ei⁹ dũ infãs ẽ ne forte iduret z nõ credat tibi. Dñ Aug. Bum cõsuetudini nõ resistit fit necessitas Lepra. n. inueterata z gutta iossata nõ de facili curat Job. ix. Ossa ei⁹ implebuntur vitijs adolescẽtie ei⁹. Et Beda sup Lucã

UNIVERSIDAD DE MURCIA

dicit. Diabolus quanto ip̄z hoiem diuti⁹ tz tāto difficili⁹ dimittit. sic rusticus q diu terram tenuit vult eā hereditarie tenere.

¶ Capitulum. xiiij.

Onuersatio bona assilat arce Noe pp ōttuor. ¶ Prio rone structure. qz scz fuit a noe; constructa z fabricata Noe aūt qui interpretat requies est hō iustus q vt regescat in homo ꝓprie ꝓscientie z fit tut⁹ ab inūdatione aq̄rum. i. ab impetu tentationū vel tribulationū edificat arcā. i. cōuersationem bonaz. De q̄ ps. Exurge domine in requiē tuam tu z arca sanctificationis tue. Arca. n. deo sactificata ē ꝓuersatio bona ad deum ordinata. que dicit esse reges dei qz secūdū deuz in ea mens hois regescit. ¶ Scdo rone māe. qz arca fuit facta ex lignis leuigatz bitūinatis z q̄dratis. Sic bōa ꝓuersatio edificat ex lignis leuigatis. i. ex bonis opibus pura intētōe factis. Bituminatis. i. charitate iformatis. Quadratis vt sit mēs hōinis stabil⁹ qz cor⁹ q̄dratū residet firmū. ¶ Tertio rone forme. circa quā primo attēde mensurā dimensionū. Habebat eni lōgitudinē. ccc. cubitoz latitudinē. l. z altitudinē. xxx. Supius aūt erat in vno cubito cōsūmata. Lōgitudo enīz arce ē memoria dilecte passionis quā thau figura repsētat q̄. ccc. signat vel etiā lōgitudo arce ē pseuerātia in cōtinuatiōe bōi. vel lēgitudo. ccc cubitoz ē fides trinitatis cū pfectōe bōi opis sine q̄ fides mortua esset. Latitudo āt ē dilectio dei z pximi amici z inimici z signat in. l. cubitū. qz gnāgelima die a passione xpi data est spūssācī⁹. p quē vt. dicit Apo. Charitas dei diffusa ē i cor⁹ dib⁹ nostris. Altitudo āt ē spes z desideriū seculi vēturi. q̄ spes ōsignat i. xxx. cubitū. qz scz trecenari⁹ numerus ex ternario z denario ducit. ter eni decē faciūt trigita. In ternario aūt triplex spes signat. scz de venia de gra z gloria. In denario aūt addito adimpletio ō calogi vt. s. assit nobis ipletio decalogi tb spe ꝓdicta triplici. Alioqui spes sine meritis vel opibus nō eēt va sed pſūptio. Lō sumatio aūt i vnū cubitū ē vt oēs mol⁹ z affectus dirigant i deū sicut dicit ps. cor meū z caro mea exultauerūt i deū viuū. vel hec cōsummatio fit ipfectiōe ꝓfilioz Matth. x. Adhuc vnū tibi deest si vis pfect⁹ eē ꝛc. Dicit āt q̄ ille cubitus arce fuit geometric⁹ q valet sex visuales ad oīdēdū q̄ p sex miseri cordie opa ad vnitatē p fectiōis diuine ꝓsolatiōis z supne pacis z scēdi. ¶ Scdo i forma arce ꝓsidera aptura loco. Debat. n. i duob⁹ locis aptura. vna ad lumen recipiendū scz fenestra alia a latere ad igrediendū scz ostium. Fenestra ergo est gratia q̄ illumiat domum mentis. Vel forsitan est intelligentia per quam lumen sapie z scie suscipim⁹. Ostiū aūt est liberuz arbitriū quod apperit pri mo gratiā. Vñ Bernar. Et si adinueniri pōt. ꝓueniri nō pōt. ¶ Tertio ꝓsidera distantiā māsionum. Mā ꝓz Aug. Arca fuit iferi⁹ bicamerata z supi⁹ tricamerata. nā i iferiori māsiōe. s. sup tabulatū sētine fuit duplex clamera q̄rū vna dicebat stercoraria. alia āt apothecaria. Sz supra istā mansionē fuit alia mansio supior q̄ habet tres cameras due camere laterales erāt. vna i. mitiū aialiū z serpentiū. Altera vo mitiū media āt camera erat hoiuz z auiū ostiū aūt erat ibi. bicamerata z tricamerata cōstugebantur. Bicameratio itaq; arce attendit i delectatiōe sēsualitatis q̄ maxime inuenit i actib⁹ duaz potētiaz vegetatiue partis. scz ꝓpagatiue siue generatiue quātuz ad actū venereū. z ista ē vt sentina stercoraria. z nutritiue q̄ntū ad esū. z ista ē apothecaria. Tricamerata āt attēdit in rone. cui⁹ tres viref fūt. s. irascibilis q̄ ōtestatur malū: z ista ē habitatio immitiū passionū vt ire z audacie z hmōi. ¶ Itē ꝓcupiscibil⁹ z hec ē q̄ bonū ꝓsequt. Et hec ē habitatio mitiū passionū vt amoris māsuetudinis z hmōi. Et due he vires dicunt rōnales si p eēntiā sed per participationē ꝓz Phm. i. Eth inquātū scz nate sūt rōni obedire Tertia aūt ē rōnal⁹ p eēntiā q̄ rō vocatur Et hec est q̄ discernit bonū hōestū z vex. Vñ hec dr habitatio hoiuz scz actiuoz z auiū. s. ꝓtēplatiuoz. Quoz primi regunt

prudētia. secūdi elenāt sapia. Alij aūt sūt q dicūt hmōi cameras arce fuisse dispositas solum in altitudine. Et dicunt q̄ inferius in fundo erat sentina siue stercoraria supra q̄ erat apothecaria. ⁊ supra hāc erat immitium animaliū. Et ostiū erat in medio vbi apothecaria ꝓiungebatur camere immitium. supra hanc habitatio mitium animalium. Et in suprema erat habitatio hominum ⁊ antū. Et ideo per stercoratias potest accipi pcti in anima fetentis detestatio. Per apothecariam lachrymarum effusio post quam diabolus suscitatur ad impugnandum. ⁊ ideo segt̄ habitatio imitium animalium. i. multiplicatio tentationum. Sed quia dē ad iuuandū ⁊ consolandū subuenit sequit̄ habitatio mitium. i. gr̄a cōsolationū. post quā segt̄ habitatio hōinū. i. exercitatio actiuor ⁊ auiū. i. pfectio ꝓtemplatiuorum.

¶ Quarto affimilat bōa cōuersatio arce rōne clausure. qr ingresso noe in arcam cum his q̄ ōbedant igredi clausit eā dūs ōfortis ita vt inūdatio diluuij nō nocuerit eis. In q̄ docet hō iust⁹ vt si inūdauerit diluuiū carnis itret arcā trāgllē mētis. Et ls circūfluāt torrētes iracūdie. flumina luxurie. voragies gule. ls ebullīāt torrētes ōlectatiōus. abyssus cupiditatū maria ꝓturbationū itra tñ noe arcā. i. qet⁹ aius clauso de foris filētiū hostio possidet aiam. Et quāto magis caro laborat in actiōe tāto spūs volat sublimi⁹ i cōtēplatione. Vnde Paul⁹ q̄ pl⁹ oibus laborauit in fame ⁊ si ti i frigore ⁊ nuditate ⁊c. dixit Nostra cōuersatio in celis est. ¶ Capitulum. xv

Or custodiendum est vt vas omnium thesaurorū celestium. ⁊ sicut castrum in terra inimicorū situm Pro. iiii. Oi custodia hua cor tuū. Est. n. vt vas ꝓcio sū qō cari⁹ emit ⁊ i ei⁹ fractura magnū dānū icurrit ⁊ difficilē repat. ⁊ iō a sactis uirj diligēti⁹ custodit Apo. i. Thes. iiii. sciat vnusq̄q̄ vestrū vas suū possidē i sctificatōe ⁊ honore. ¶ Itē vas cordis vt possit optio lūcie gr̄e repleri. ¶ Prio oz q̄ cuecuet. i. ab amore seculi. Vas aūt repletus vno liquore ñ pōt recipe aliū nisi euacuetur sicut plenū vio nō recipit oleū qn̄ ek fūdat. Tāq̄ vinū qō mētē inebriat ⁊ ifatuat ⁊ affect⁹ ⁊ amor mūdi ls tāq̄ oleum qō illuminat ⁊ sanat ⁊ letificat ē gratia ōi. Vnde oz q̄ euacues fetidum vinū si vis recipere limpidum oleum. Vnde. iiii. Reiiii. Vasa vacua replenit eliseus. ¶ Secundo oz q̄ lauet ls a sordib⁹ peccatorum. Aliquando etiā euacuato vase adherent alique sordes ēs oz lauari ne liquorem imittendum corrumpant nec pōt itrare gratia dei vbi sūt sordes peccati. ergo sicut dicitur Iere. iiii. Laua a malitia cor tuū. ¶ Tertio oz q̄ vas siue doliū cordis obstruat siue ligetur. ne ls liquor imissus effūdatur: nullus. n. sapiēs imitteret vinum in vase ex quo videret statim esse ek fundendum. Vnde illi qui gratiam recipiunt ⁊ statim effundunt dicuntur eē fatui secundum illud Eccli. xx. Stultie fatuor effundentur. Et hoc est qr fatuus nō hz vas cordis ligatū vel solidū ls ꝓfractū ēs illud Eccl⁹. xxi. Cor fatui quasi vas ꝓfractū. ¶ Quarto oz q̄ iciliet siue subiciatur rei imittēde. Nō. n. posset vas repleri aq̄ flumis vel putei nisi iclinaret vel ꝓfūde imergeretur. Sic cor hois non impletur gr̄a nisi hūiliet Eccl⁹. vlti. Inclinauī modice aurē meā excepi illā ls sapiaz vl̄ gratiā. ¶ Quito oz si eēt euersū vl̄ ēt p̄ q̄ē clinatū q̄ erigat. ⁊ h ē p desiderīū vl̄ oro nē ad deū Sap. vii. Optaui ⁊ datꝰ ē mihi sens⁹ inocauī ⁊ vēit i me spūs sapie q̄ ē et spūs gr̄e. ¶ Itē nota q̄ cor pur ēt mi nima pcā metuit. nā in pāno albo minia macula appet ⁊ nimi displicet sic i corde puro mima pcā Eccl⁹. ix. Oi tpe sint vestimēta tua cādida. ¶ Itē cordis itumū qsi qz affilat lecto sic Cā. ij. dr. in lectulo meo p noctē q̄sui quē diligit aia mea. Greg. In lectulo ⁊ p noctē dilect⁹ q̄rit. qr nimiꝝ ēt imibil ꝓditoris spēs exꝑsa ois corpee visionis imagie in cubili cordis inuenit. Q̄nqz vo affilat cubili sm illud ps. Exultabūt sci i gloria letabūt i cubilib⁹ suis qr ls cū mala sctī ab exteri⁹ fugūt iecuri in

tra mētium secreta gliāk. Sz tēleticia pfecta erit cū carnis exterius pugna si fuerit nā quotsqz ad illicita p carnē trahimur. qz qsi dom⁹ nre pies q̄tk ēt cubule cordis pturbak. Q̄nqz vo assilak strato ꝺz illō ꝑs vniuersū stratū ei⁹ vsasti i isirmitate eius. qz vz cū nos tētatio carnis ꝓcutit treme/ facta anra isirmitas ēt stratū cordi ꝓfūdit.

¶ Capitulū.xvi.

Orpori seruire ⁊ animam negligendo se totalr circa ea que sunt corporis occupare ꝓpriū ē reprobozuꝫ. Et hic ē q̄ artes ille mechanice q̄ ꝑmodis ⁊ delitijs corpis maxie in/ seruūt a reprobis hoib⁹ ꝑmi⁹ sūt iuēte. s. a cayn ⁊ filijs eius: nā ipse ꝓm⁹ reprob⁹ (s. cayn fuit q vt auaritie sue ꝓsuleret sic dī i hystoriis scolasticis ꝓtio agricultur se ꝺdit ¶ Itē ꝑm⁹ q tmios ēre posuit. ⁊ q uire hoiuꝫ simplicitatē adinētōe mēsuraꝫ ⁊ pōderū ad calliditatē ⁊ corruptōez pduxit. ¶ Itē ipe cayn fuit q ꝑmā ciuitatē edificauit. ⁊ vocauit eā ex noie filij sui enoch Vbi. Quid sibi vult q̄ cayn ꝓmū filiuꝫ enoch vocat atqz ex hoc noie ciuitatē q̄z ꝺdidit appellat. Cayn ꝑm⁹ ciuitatē ꝓstruxisse ꝺscribit vt apte mōstret q ipe i terra fūdamētū posuit q a soliditate ēne patrie alienus extitit. Peregrinus namqz a summis fundamentum q̄si longe habitationis i infimis posuit. q statione cordis in infimis collocauit. Vnde in eius stirpe enoch qui dedicatio interpretatus ꝑmus nascitur de electoꝝ progenie. Enoch septimus fuisse mēoratq reprobi in hac vita q̄ ē asi semetipsos edificando dedicāt. Electi vo edificationis sue dedicationem in fine temꝑis expectāt. ¶ Ytez label qui fuit de stirpe cayn fuit ꝑmus qui inuenit tentoria portatilia de loco ad locū ꝓ pastorum scz ꝓmoditate ⁊ delitiis. Et ideo signat peccatorem ⁊ propriissime platum q tabernaculo corpis deseruiēs in ꝺlitiis trāsit ꝺ loco ad locū. i. ruit de vitio ad vitiū. ⁊ nomē fratrj ei⁹ iubal q fuit patr cānētiū in cithara ⁊ organo. i. ꝑm⁹ inuētor cōsonātiarū musicaliū vt scz labor pastoralis i delitias verteret. hoc .n. ptinet ad voluptatē auriū. ꝺ quos Job. xxi. Tenēt timpanū ⁊ citharā ⁊ gaudēt ad sonitū organi. Itē postea tubalcayn de eadē stirpe genitus fuit ꝑm⁹ faber ⁊ opans in ere ⁊ ferro. Dñ iste fuit malleator q ꝑmo inuēit vsū armoꝝ. Et hoc significat opꝑssores Et ideꝝ fuit faber ⁊ sculptor q sculpturas oꝝ i metallis in libidinē oculoꝝ fabricauit. Dñ hoc signat curiositatē oculoꝝ Sororat tubalcayn fuit noēnia q̄ artes textoriaz adinuēit q̄ scz ptinet ad mollitiē ⁊ curiositatem vestium. Cuius contrariū cōmēdatur i sanctis scz asperitas ⁊ villitas vestiuz sicut de Joanne baptista patet ⁊ pluribus aliis. ¶ Capitulum.xvij.

Orreptionē ꝓlati ēt discoli ꝺz subdit⁹ humiliter portare attendens cum radik barba alicuius ꝓpatiēter se ꝺz sub rasorio ⁊ ꝑmittit caput suuꝫ a rasore mō in dextrā mō in sinistrā duci. nec audet mentū leuare. nec os aperire. ne si rasori resistat vulnus incurrat. Attende clausstralis sub manu rasoris te positus. noli sub rasorio correptōis rebellare. sed rasoris manibus humiliter te tractari ꝑmittas ne lesiones grauiores incurras tā in mente q̄ in corpore. ¶ Itē q sub manu rasoris inepti radik necesse ē vt patiētius se hēat qz facilius lederet ꝓ a bono. Sic sub discolo ⁊ inepto ꝓlato plurimū expedit patientius se hēre. Mō. n. tm̄ bonis subiectus cē debes sz ēt discolis. vt ait Petrus. O q̄ grave ē a malo barbario ⁊ cū rasorio dētato sine aqua radi q cū deberet scindere pilos scidit carnē. Quid ꝑ rasoriū dētatū nisi mozdax correptio ⁊ ꝓtētiosa intelligit: ꝑ aquā vo lenitas correptiōis designat. Moli ergo o ꝓlate aquā omittere in barba radenda. i. lenitatē ⁊ compassionē a correptiōe amouere. sz dētes remoue a rasorio tuo .i. a correptione conuitium. Et nota q ille qui hz rigidū pilum magis sub rasorio patik. Sic q rigidus ē sub disciplina ⁊ culpam suam defendere vult deterius habz ꝓ. xvi. Qui corripiēte se dura cervice

contēnit repēte supuenit ei iterit⁹. ¶ Ite cōceptio acuta ⁊ doctrina discreta imutant nō tm corda sed ēt opa conceptoꝝ sicut cultelli pforatio ⁊ aq colorate infusio imutant fructus arboꝝ. Dicūt. n. agricultore auctores qꝫ si qs vult arborē pomifera siue fructifera pducere fructꝰ siue poma rubicūda vl alio colore colorata hoc mō fieri pōt. Fac foramē in arbore cū cultello: ⁊ quēcunq; colorē vis distēpa cū aq ⁊ infunde ⁊ colorabit fructꝰ eo dē colore. Quid aūt est cultelli pforatio nisi subtilis ⁊ pungēs delinquēt conceptio. Et qd est aq colorata nisi pdicantis vl exhortantis doctrina discreta ⁊ decēti pnunciatiōe ꝓlata. Hec sunt. n. que faciūt arbores. i. audientes discipulos pducere poma colorata. i. honesta ⁊ virtuosa opa ꝓ varietate conceptiōis seu psuasionis ipsius diuersa ruꝫ vtutū quasi diuersoꝝ colorū pulchritudine adornata. ¶ Item qꝫ delinquētis conceptio debeat esse mixta siue tpata ex asperitate ⁊ lenitate ꝓz alio exēplo. Dicūt eni viri de agricultura periti ⁊ experti. qꝫ si arbor q facit acetosuꝫ vel amarū fructū pforet ita qꝫ foramen ꝓ arborez transeat ⁊ in ipsum foramē aqua mellita pfundat ⁊ cū clauo q fit de ligno eiusdē arboris ipsum foramē obstruat. Talis inqūt arbor facit fructū dulcez. Quid aūt est arbor faciens fructū acetosum vel amaꝝ nisi peccator faciēs opus malū. qō tandez ꝑsciaz pungit ⁊ amare pene reatū inducit. Sed eius foramē tūc aq mellita infundit cum blāda eius auri conceptio adhibet: q; tunc cū clauo obstruit cū terrore pene ⁊ cōminatiōe cohibet. Et qb⁹ ꝓz ꝙ in conceptione delinquētis misceri debēt adinuicem. aq. i. sapientia locutiōis. mel. i. dulcor mānsuetudinis. ⁊ clauus. i. terror pene vel cōminatiōis. Et talis conceptio sic arborem. i. hoiem imutat. vt que prio faciebat poma acetosa vel amara. i. opera corrupta ⁊ prana ꝓducat econtrario suauia ⁊ dulcia idest opa decetero faciat honesta ⁊ gratōsa. ¶ Item corripiens nimis dure silis est ei qui veteres reparat patellas. qui volēs vnum foramen vno ictu mallei obstruere multa foramina facit. vel vnū magnū maius qꝫ ante vel aliqn patella cōfringit. Et qd est conceptio nisi vasoꝝ fractorum reparatio Eccle. xxi. Cor fatui quasi vas cōfractum: sed ictus nimis fortis. i. conceptio nimis dura nō corrigit sed deteriorē efficit. ¶ Item sicut medicus nimia potōne vel medicina occidit egrotū sic qui nimis dura correptiōe corripit nō emēdat sed perire facit Seneca. vitia animi sicut vitia corporis leniter tractanda sunt.

¶ Capitulum. xviij.

DEmones repellendi sūt sicut pulices cynifes ⁊ formice. Docet. n. Pal. in libro suo qꝫ contra pulices remedium est amurca per pauimentū frequēter aspsa vel ciminū agreste cū aqua tritū cucumeris semen agrestis cum aqua resolutū vel cum aqua lupinoꝝ fileris austeritatibus inuncta si eis locus pulicū fuerit aliquotiens infusus. Sed cinifes vt dicit extinguunt amurca ⁊ felle bubali lectis aut locis pūctis vel foliis edere tritis ex oleo vel incēsis sanguisugis. Sed cōtra formicas vt dicit si hūt foramen in loco vnde eas volum⁹ expellere cor noctue admoueamus. Si aūt de foris veniūt omne loci spaciū cinere vel creta candida signabimus. Ex his ergo multiplex remediū cōtra demones colligere possumus. Mā ꝓdictoꝝ remedioꝝ quedā sunt vnctuosa sicut amurca vel oleū. quedā sunt amara sicut agreste ciminū vel cucumer vel edera vel lupinus ⁊ fel bubali ⁊ aqua cū eis mixta. quedā vo austera vt filer. quedam vo sunt fumosa vt incēse sanguisuge. In vnctuosis ergo notaf deuotio. in amaris contritio. in austeris abstinentia ⁊ carnis mortificatio. in incēsis ⁊ fumosis feruida oratio. Sed vlterius cōtra formicas addit cor noctue. ꝙ qō significatur cordialis amor xpi quem oīdit nobis in morte. Dñ ⁊ latus eius aptū est vt ipsum cor pateret ⁊ ipse christus absconditus manſit in sepulchro vt nocteo⁹ar in domicilio vt dicitur i psalmis. Dñ admotio cordis

noctue est meditatio crucis siue mortis xpi. ¶ Item addit cinis in quo signatur memoria mortis nostre. z insup candida creta per quaz intelligitur ꝑscia munda. Uis. n. potissime remedijs demonces a nobis repellũtur z eorũ tentationes z molestie superant. s. vnctione deuotiõis. amaritudine ꝯtritiõis mortificatõe corporis. feruore orationis meditatõne dominice crucis memoria nostre mortis z emũdatione mortis. ¶ Item cõtra nos pugnat ad modum militis. Nam si miles ẽt satis fortis ad pugnã vadit inermis facilit hosti cedit. ꝙz si bene armat⁹ i cedit facilit hostem ferit. Similiter antiquus hostis ꝙñ nos inermes aggredit cuz mala apte suggerens humane mẽti bona simul oia destruere conat. z tunc tanto facilius vincit quãto aptius cognoscit: leq ꝙñ armatus venit qñ bona aliqua cozrũpit. Maz sepe quosdam intellectu nõ tẽtat. eisqz in sacri eloquij meditatõe non obuiat. sed tñ eorum vitã in operatõe supplantat. qz duz de virtute scie laudãtur nequaq; suorum operũ dãna respiciunt. cumq; in fauoris delectatõe animus buck vite sue vulnera non medet. Hunc ergo armatus hostis rapit quẽ fraude tectus ex alia deserens ex alia parte vincit vt dicit Grego.

¶ Capitulum. xix.

Iustie terrene non ꝓsunt retẽte sed paupibus erogate. nã simus ꝙgregatus in terra nõ fructificat nec facit eã fertilẽ nisi dispgatur ꝑ campos. sic diuitie ꝓseruate non ꝓsunt sed dispse ꝑs. Dispsit dedit pauperibus. Uñ Grego. Terrena oia que seruando amittimus largiendo seruamus. primonium nostrũ retentum ꝓditur manet erogatuz. ¶ Itẽ nota ẽm Pal. q triplex est genus simi siue stercoris. qdam. s. qui est terre quasi valde ꝓficuus sicut simus asinoz z capraz z ouium z iumẽtoz. Quidam vo valde nociuus sicut stercus porcinũ. Quidã vo valde ardens z calidus sicut colũbinus. Sũt aũt qdam hoies a quibus eoz diuitie misericorditer tribuuntur. Et iste sunt valde ꝓficue. qz feneral deo qui miserek pauperi. Uñ tales. s. misericordes z actiui sunt sicut iumenta dei z oues z capre z asini. s. humiles inocentes fructuosi z laboriosi. Seruunt eni primis non soluz de fimo suo. i. de diuitijs sed ẽt de corpore suo ps Ut iumentũ factus sum apud te. Quidaz vo alij sunt a qb⁹ ipse diuitie turpiter cõsumuntur sicut sunt voluptuosi z luxuriosi vt ꝑz de filio ꝓdigo q dissipauit substantiã suam viuẽdo luxuriose. Unde tales diuitie sunt valde nociue. qz sunt dãnatiõis cã Luc. xvi. ¶ Mortuus est diues z sepultus est in inferno. Unde sunt sicut simus porcoz. Quidã alij sunt a qbus ipse diuitie ardẽter diliguntur sicut sunt auari. Unde eoz diuitie sunt vt simus columbarũ Eccle. iij. q amat diuitias fructũ nõ capiet ex eis. Tales. n. a diuitiaruz amore seducti decipiunt. qz dum credũt possidere diuitias ipsi potius a diuitijs possidentur. Unde dr Osee. vij. factus est effraiz q̃ si columba seducta non ꝑs cor. Cor. n. auaroz non est in eis sed in ipsis diuitijs ¶ Matth. vi. Ubi est thesaurus tuus ibi est z cor tuum.

¶ Capitulũ. xx.

Ecclesie gubernatio ẽ sicut illius vinee cultura quam plãtauit Moe. qõ apparet Primo rõne plantatiõis. Gn. Genẽ. ix. q cepit noe vir agricola exercere terram z plantauit vineã. Sic plat⁹ agricola est ad quẽ. s. ꝓtinet agrũ. i. vitam sibi cõmisse plebis colere z terrã ꝓpriã. i. semetipsum ad pietatẽ exercere. Hic vineã plãtat quãdo verbo z exẽplo ecclesiam dilatat pro. vlti. De fructu manuum suarum plantauit vineam: in qua plus ꝑficit opere q̃ sermone. ¶ Secũdo rõne potatiõis qz subditur ibidem de ipso Moe. q bibẽs vinum inebriatus est z nudatus iacuit in tabernaculo suo. Tunc eni platus de sua vinea bibit vinum quãdo letatur de ꝑfectu subditorum. sed tunc vino inebriatur quãdo plus ꝑ obito gloriatur. nudatur autẽ quãdo magnificat fimbrias suas z alijs

opera sua cōmendat thesaurum suū publice in via portat ⁊ deprædari desiderat: sed turpius nudatur qñ pp̄ immoderatas gloriā ⁊ ignominiosam luxuriā cadere permittitur vt p̄ confusionem ignominie curetur oñatio glorie Bernar. Magnū peccatus qō tam vili emplastro curat. ℔ sepe accidit plato vt denudent femora sua pp̄ luxuriā. ij. Re. x. nuncijs dauid truncātur tunice vsq; ad nates. ℔ fit qñ vsq; ad pudēda luxurie ꝺ honestant p̄dicatores. Inebriatio aūt est cordis elatio ex profectu virtutū vel abūdantia tpaliū. Verendo⁹ denudatio est infirme cogitatiōis demōstratio duz hūana plati infirmitate ꝺceptio glatiōis cogitare p̄ qualibet tactātiam vel inanē glām vel p̄ aliquā humani excessus intēperantiaz manifestat. ¶ Tertio rōne filialis affectiōis. i. filio⁹ noe circa ipsum qz vnus filio⁹ verecūdiam p̄ris irrisit ⁊ alijs nota fecit. Alij aūt auersis vultibus eum opuerunt. In filio irridēte signātur reprobi subditi q defectus plato⁹ suoru deridēt ⁊ publice detrahēdo ⁊ infamādo eo⁹ excessus aliōs pādūt. sed in filijs cooperientib⁹ signant subditi boni q ꝺfi palliū in hūeris ponūt dū eo⁹ infamatiōi resistūt. Grego. qd est qz filij verēda patris suspecto dorsis pallio auersi veniētes operiunt. auersari dicimus qō reprobamus bonis subditis: sic ꝓpositor suoru mala displicēt vt tū ab alijs hec occultent. opimentū auersi deferūt: qz diiudicātes fcm ⁊ venerātes magistros nolunt videre qa tegūt Bern. dissimulamus interi de magnis ecclesiaz platis. Sic. n. faciendū ē p̄ reuerētia diuine ordinatiōis nō pro pſonarum meritis. Et sic placet illis vt euadant humana iudicia cū durū iudicium in hijs qui pſunt fiet. nec est ridendū sed flendū. Aug. Non sit delectatio minoru lapsus maio⁹ sed casus maio⁹ sit minoru timor. ¶ Item eccl̄ia fidelium figurata ē in tabernaculuz ꝺ dorsū nam p̄ exterius tabernaculū qō dicebat sancta figurabat status fidelū veteris legis vt dicit Apo. Heb. xi. Quia ad dei tabernaculū semper introibāt sacerdotes sacrificio⁹ officia cōsumātes. Per interius vō tabernaculuz qō dicebat sancta sancto⁹: vel celestis gloria: vel status fidelū nouę legis. que est q̄dam inchoatio future glorie in quē statū nos xp̄s introduxit. Introduxit ēt ipse nos in tabernaculū celestis glorie p̄ suam ascēsionem in celū: qō figurabat per hec. qz semel in anno sūmus sacerdos in sancta sancto⁹ introibat. velū aūt qō erat in termediū significabat occultationē spūalium sacrificio⁹ in veteribus sacrificijs. qō velum quattuor coloribus erat ornatum. Byssō qdem ad designandū carnis puritatē. purpura ad designādas passiōes quas sancti sustinuerūt p̄ deo: Cocco bis tincto ad designandū charitatē geminaz dei ⁊ p̄imi. In iacineto significabat celestis meditatio. Ad statū aūt veteris legis aliter se habuit populus ⁊ alr sacerdos. Nā populus ipsa corpalia sacrificia cōsiderabat ꝺ in atrio offerebant. Sacerdotes vō rōnem sacrificio⁹ cōsiderabāt p̄ntes fidez magis explicitā de mysterijs xp̄i Et ideo intrabāt in exterius tabernaculū qō ēt quodā velo distinguebat ab altero. Quia q̄dam erāt velata populo circa mysterū xp̄i que sacerdotibus erāt nota nō tñ eis plene reuelata sicut postea in nouo testamento vt habetur Eph. iij.

¶ Capitulum. xxj.

Clemosyna hilariter dās p̄ deo hilariter remūerabitur ab eo qz deus ē filius speculo. Maz si qs arridet speculo ⁊ speculū arridet ei. Et sic deus ei q hilarit dat hilariter retribuit Apo. ij. Cor. xi. Hilarem datorē diligit deus. ¶ Itē elemosina assimilat lucerne vel cādele accēse. Nā elyna q̄ dat in vita est sicut lucerna q̄ precedit aliquē seruās eū vt nō cadat in lutū vel foueā. Sed q̄ post mortē dat est sicut lucerna q̄ fert post tergū: q̄ ñ custodit qn cadat in foueā inferni. ¶ Itē elyna nō ꝺ dimitti pp̄ aduersitatē vel detractionem. Nam sicut semē gelu p̄ſuz ⁊ retardatuz vberius fructificat. Sic aliqñ elyna q̄ aduersitate p̄mit maiorē h̄z remunerationē

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ꝯ illa q̄ cū ꝓsperitate fouet. ⁊ illa ēt cui ō trahit ꝯ illa q̄ laudat. Vñ ℳat. vij. Sit elyna tua in abscōdito. ¶ Itē elyna dāda est idigēti. Vinea. n. illa libētius sūptuose colit q̄ bonū vinū affert ꝯ illa q̄ ꝓuus vel nihil. Sic paupes magis inuitādi sūt ꝯ diuites. q⁹ remuneratio maior habet. ℳelius. n. est lucrari in stuppis ⁊ borello ꝯ pdē in gēmis ⁊ scarlato. Sic melius est dare paupib⁹ ⁊ vilib⁹ ꝯ diuitib⁹. de q⁹ in futuro nullū lucrū hēbit. Lu. xiij. Cū facis ꝓuiniū aut cenā noli vocare amicos diuites. ¶ Capitulum. xxij.

Eas iuuenil aptior ē disciplīne vel pnie ꝯ sentl. gamolior est ⁊ flexibilior. sic cera dū molis est recipit impssionē figilli ꝯ nō ita recipit postꝯ iduruerit. sic ēt tenerā virgula si curua fuerit ꝑt ad recti tudinē reduci trabē aūt nullus pōt reducere. Sic q̄ ꝓuū gre dei occupauit poiez .s. pctū difficili⁹ in eo gra dei recipit. q⁹ inuenit qđ sibi repugnat. Sicut lathomus vel pictor nō ita de facili sculpit vel pingit in lapide hūte formā sic in lapide nudo ⁊ plano. Sicut ēt mā q̄ hz aquā difficilius suscipit ignē. ¶ Itē si in tenera etate caro nō domat in senectute magis cōtumax efficit. Stultus eēt q̄ non domaret equū suū vsq; quo eēt senex. sic q̄ nō domat carnē suā in iuuētute sua. sed nutrit eam delicate. Vñ nō pōt eā postea tenere sed ꝓcit eā in lutū pcti. Pro. xxix. Qui delicate a puericia nutrit seruū suū idest corpus postea ⁊ cetera.

¶ Capl'm. xxiij.

Xaltat iterdū hō nō ꝑ suū meritū sed ꝑ aliox ꝓfectū

e Capa. n. pluuialis siue mantellus nō ió supponit ceteris vestibus: q⁹ chario⁹ habeat: sed vt sola deturpet ⁊ vt alia vestimēta custodiat. Et sicut fumariū vel camin⁹ ceteris ptib⁹ ⁊ officinis dom⁹ altius elenat nō q⁹ digni⁹ aut chari⁹ sed vt ipm solū fumiget ⁊ ꝑ alias ptes dom⁹ fumus nō spgat ne. s. deturpet a fumo. Sic etiaz interdū indignus rone vite ꝑ vtilitatez alioz exaltat: q⁹ expedit vt vn⁹ moriat ꝑ ppło. ¶ Item si vis vētilare granū cum palea granū descēdit ⁊ palea ascēdit: sed nō est palea sup granū ꝑ suū valorē sed ꝑ suā leuitatē. Sic sūt supbi sup bonos. ⁊ tñ dr ℳat. iij. q⁹ dns paleaz comburet igne inextinguibili sed triticū congregabit in horreum suum scz celum.

¶ Capitulum. xxiij.

Eruor spūs qñ intus calescit in sanctꝯ viris nō potest cohiberi qui ad exteriora ꝓrūpat. Cuius exēplum est q⁹ si fiat vas eneū cōcauum hūs puū foramen supra ⁊ aliud foramē in ventre parū maꝰ ⁊ hēat pedes ita q⁹ vēter nō tangat terrā ⁊ iplea tur aq̄ ⁊ lignis optimis obstruat vtrūq; foramē ⁊ ponat i igne vehemēter calido gñabit intus vapor q̄ fortificatus erūpet ꝑ aliud foramē. ⁊ si erūpit desup proiecit aquā sup loca ꝓpinq. si inferi⁹ ꝓcit aquā in igne ⁊ ꝓcit ticiōes ⁊ carbones ⁊ cineres calidos. Cor. n. hois sancti dr cē eneū ꝑ patiētie soliditatē. cōcauū ꝑ humilitatē supius pforatū ⁊ aptū ad dei cōtemplationem. hz hoc foramē sit parū q⁹ parū de deo possumus ꝓtēplari in hoc mundo. ¶ Itē dr cē pforatū ⁊ aptum inferius ad dilectionē ꝓximi. ¶ Itē a terra elenatus ꝑ ꝓtēptum tpalium. ¶ Itē aq̄ sapie repletum. ⁊ dñt obstrui ⁊ claudi foramina. s. ꝑ custodiā sensuū. Tunc aūt in igne vehementer calido ponit q̄ diuina elegā me ditat sicut ps ait. Ignitū eloquiū tuū vehemēter. Vel q̄ meditat ō dolore passionis xp̄i: q⁹ talis dolor renouat⁹ in corde per memoriā meditantꝯ vehemētissime accēdit ꝑm illō ps. Dolor meus renouatus est cōcaluit cor meū intra me ⁊ in medi. me. exar. ignis. Vñ tunc gñatur vapor idest deuotiōis feruor q̄ supius per oculos ꝓcit aquā lachrymar. Inferius aūt ad ꝓximos facit ꝓcere titiones. i. ignita sanctoꝝ exempla. ⁊ carbones. i. feruentia ẏba: ⁊ cineres calidos idest humilia ⁊ feruentia opera penitentie.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum. xxv.

Idelīt xpi status figuratus est in tabernaculo moysi. Mā totū corp⁹ tabernaculi constabat ex qbusdā tabul' in lōgitudine erectis. q̄ quidem interius tegebant qui busdam cortinis ex quattuor coloribus variatis. s. de bisso retorta ⁊ iacieto ⁊ pur pura ⁊ cocco bis tinctoriꝫ hmōi cortie te gebant latera solū tabernaculi. In tecto āt tabernaculi erat operimentū vnū de pelli bus iacinctinis. Et sup hoc aliud de pelli bus arietū rubricatis. ⁊ desup tertium de qbusdā sagis cilicinis. q̄ nō tm̄ operiebāt tectū tabernaculi. sed ēt descēdebant vsq̄ ad terram ⁊ tegebāt tabulas tabernaculi. Per tabulas igit ex qbus constructū fuit tabernaculū signabant fideles xpi ex qui bus construit ecclesia. Tegebant aūt tabu le interius cortinis quadricoloribus. q̄ fideles interius ornant quattuor vtutib⁹ Mā in bisso retorta vt glo. dicit designat caro castitate renitēs. In iacincto mēs iu gna cupiens. In purpura caro passionib⁹ subiacens. in cocco bis tincto mēs inter passiones dei ⁊ ꝓximi dilectionem refulgens. Per operimēta vero tecti designāt ꝓlati ⁊ doctores in qbus dz renitere cele stis ꝓuersatio. q̄ signat per pelles iacincti nas. promptitudo ad martyriū quam si gnāt rubricate pelles. austeritas vite ⁊ to lerantia aduersoꝝ que signant per saga ci licina. q̄ erant exposita vētis ⁊ pluuijs vt dicit glosa. ¶ Item nota q̄ fideles xpiani antiq fuerunt feruentiores modernis si cut vinū vetus calidi⁹ ē nouo. Dr̄in. ij. li. de vindemijs q̄ nouū vinū frigidi⁹ ē pp terrestreitatē ⁊ aquositatē. Vet⁹. n. vinum calidi⁹ ⁊ forti⁹ ē ⁊ magis odorifer. qō. n. i eo erat aḡsus tps ꝓsūpsit. Sic antiq sancti caruerūt terrestreitate auaritie ⁊ aḡitate luxurie. Dñ fuerūt feruētiores in amore fortiores in psecutiōe. ⁊ redolētiores i cōuersatiōe Eccli. ix. Vinū nouū ⁊c

¶ Capitulum. xxvi.

Lagella diuine iustitie affligant sa gittis ex eo q̄ sagittaruꝫ more p curiendo ꝓsternūt. Mā dum corpus vul nerant spm̄ humiliāt. Dñ Job. vi. dr̄. Sa gitte dñi in me sunt. quaꝝ indignatio ebi bit spm̄ meum. Quid. n. est spūs hois nisi spūs elatiōis. Sagitte āt dñi spm̄ ebibunt. cū supne aiaduersionis snie afflicti mētē ab elatione ꝓpescūt. ¶ Itē sagitte dñi spi ritū hois ebibūt q̄ intētuꝫ exteriorib⁹ introrsus trahunt. ¶ Itē sagittaruꝫ indi gnatio spm̄ hois ebibit. q̄ supne snie elec tos q̄s in peccatis inuentūt dū vulnerāt imutant. vt duritiā suā transfixa mens de serat atq̄ ex salutifero vulnere sanguis confessionis currat. pensant namq̄ vnde lapsi sunt. pensant a quanta btitudine ad que corruptionis sue tormenta ceciderūt ⁊ non solum gemunt in his que sustinent sed insuper metuunt hoc quod districtus iudex delinquentibus de gehēne ignibus comminatur. Vnde iustorum mens non solum perpendit quod tolerat, sed etiaꝫ pauet quod restat videlicet ꝗa i hac vi ta patitur metuit ne p⁹. hāc grauiora pa tiatur sicut Gre. dicit. ¶ Item flagellum ⁊ pcussio dei est ad aie salutē eo mō q̄ me dic⁹ vulnerat ad corpis sanitatē. Vnde Job. v. Ipse vulnerat ⁊ medet pcutit ⁊ man⁹ei⁹ sanabūt. Vbi Gre. dicit q̄ duob⁹ modis oipotēs de⁹ vulnerat q̄s ad salutē reducere curat. aliq̄n eni carnē pcutit ⁊ mentis duritiā suo pauore tabefacit. vul nerando ergo ad salutem reuocat cū ele ctos suos affligit exteri⁹ vt interius vi uāt. Vnde p moysē loquit dicens Ego oc cidā ⁊ ego viuere faciā. pcutiā ⁊ ego sana bo. Occidit. n. vt viuificet. pcutit vt sanet Q: idcirco foras vbera admouet vt in tus delictoꝝ vulnera curet. Aliq̄n āt si fla gella exteri⁹ cessare videant it⁹ vulnera ꝛ fligit. q̄ mētis nr̄e duritiā suo ōfiderio p cutit. sed percutiēdo sanat q̄ terroris sui iaculo transfixos ad sensum nos rectitu dinis reuocat. Lorda eniꝫ nostra, male sa na sunt cum nullo dei amore sauciantur. cum peregrinationis sue erūnam nō sen tiunt. cum erga infirmitatem ꝓximi quāli bz nec minimo affectu languescūt ꝛs vul nerātur vt sanentur. q̄ amoris spiculis

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mentes deus insensibiles pcutit moxq; has sensibiles per ardorē charitatis reddit. Vñ ei sponsa in Cant. cātico. dic. Vulnerata charitate ego sum. male eniz sana alia atq; in huius exilij ceca securitate prostrata nec videbat dominū nec videre requirebat percussa autez charitatis eius spiculis vulneratur i intimis affectu pietatis. ardet desiderio contemplationis ⁊ miro modo vivificat ex vulnere que prius mortua iacebat in salute. estuat anhelat ⁊ iam videre desiderat quez fugebat. Percussione eni ad salutem reducit que ad securitatem quietis intime amoris sui perturbatione revocatur.

¶ Caplm. xxvij.

GRatia dei nō infundit animē nisi prius sit purgata ⁊ munda. Nam sicut in pergameno nisi prius rasum fuerit non scribit ita cordi humano nisi prius purgatum fuerit gratia nō infunditur Vers. Balsamum est gratia dei vas purissimū requirit. Item herbe male ⁊ spine prius eradicātur a terra q̄ seratur triticuz. Sic cogitationes ⁊ actiones malas prius amouere debemus a nobis si nos volumus esse agri dei. ⁊ grē semē suscipe. ⁊ fructum bonuz ferre libere. iij. Monate vobis novale. ⁊ nolite serere sup spinas. i. sup peccata. ¶ Item gratia dei assimilat menib⁹ ⁊ munitionibus civitatis. Menia enim in vrbibus p ornamēto sunt munitiōes pro defensiōe. vt Bre. dicit. Menib⁹. n. assimilant gratie gratis date sicut pphetia. doctrina. gratia linguarum. virtus curationum. que ꝛ animā ornent tamen sine eis anima stare potest munita per fidē ⁊ iustitiaz. Sed gratia gratū faciens. ex q̄ est fides spes charitas ⁊ cetere necessarie virtutes assimilatur munitionibus: qz si hec habere negligimus hostilib⁹ insidijs patemus. vt Bre. dicit. Et de his menib⁹ ⁊ munitiōibus dr. Thren. ij. Fact⁹ ē dñs velut inimicus. p̄cipitauit in israhel menia eius diffipauit munitiones.

¶ Capitulum. xxviij.

HUmilitas cogitationū firmat dñi operātes ꝫ motuz ⁊ tentationū. Cuius exēplū apparet in rosis siccatis ⁊ pulverizatis. qz pulvis rosarum siccarū: vt dicit Plini⁹ dētes mobiles firmos efficit. Pulvis qppe rosaz est humilitas mentiū sive cogitationū. Dētes aūt q alijs mēbris cibuz sive nutrimentū pparant terēdo sūt actiui. q primoz nutritioni sive sustentatiōi seruiūt. Vel p̄dicatores q alijs cibū spūalem vbi dei terēdo vel exponēdo preparant ⁊ porrigūt. Vt ergo hi dētes firment ita vt tentationū vel supbie impulsu nō moueant oz q pulvere rosarū. i. humilitate cogitationū teneant. ¶ Item humilitas cōseruat vrtutes sicut olla rudis conseruat rosas virides. Dicit. n. Pall. q illi q volūt rosas seruare virides in rudi olla cōditas ⁊ dñi munitas sub diuo obruūt ac reseruāt. Et qd est rosas seruare virides in virore nisi tenere virtutes in suo spūali vigore: que tūc in olla rudi reconduntur. qñ sub inculta cōuersatiōe ⁊ humili abscondūtur. Sed tunc bene sub diuo obruūtur cū in humilē mentē concluse p ostentationē vel iactantiā ad publicū nō ducunt sm illud zMath. Attendite ne iustitiam vestrā faciatis corā hoibus vt videamini ab eis. Sed qz humilitas vā nequaq̄ eēt q̄ oportūo tpe vrtutes absconditas. i. ab ope vacuas seu ociosas teneret. Opz iterū ipsas virtutes sic seruare i mēte humili quēadmoduz ⁊ rose recētes in cāna viridi seruant. Dicit. n. idem Pal. q rosas nōdum patefactas suabis si in canna viridi stante fixa reducas ita vt fixam crescere patiaris: ⁊ eo tpe cānas recidas quo rosas virides hēre volueris. Quid aūt est cāna viridis nisi mens virtuosa ⁊ humilis: que semp. s. in bono ope crescit ⁊ tñ intus a supbie spū vacua existit. In hac rose nondū apte. i. virtutes nonduz pplate sic sūt abscōdende hoibus vt tñ eis tpe congruo ad exercenda spiritualis opa non denegetur egressus.

¶ Capitulum. xxix.

Mcõstans ꝛ leuis hõ cedit omni tẽtationi. Maz sicut gallus supra pinnaculũ ecclesie cuilibet vẽto se vertit. Sic quoqz hõ incõstãs cuilibet cedit tẽtatiõi Job .xxvi. Tollet cũ ventus vẽs ꝛ auferet de loco suo. paleam enim tollit ventus non granum Job. xxi. Erunt sicut palea ante faciem vẽti. ꝛ sicut fauilla quã turbo dispergit poma putrida ꝛ vermiculosa cadunt de arbore ad modicũ ventũ. ꝫ sana bene se tenent. Sed nota qꝫ ꝑm pal. cõtra caduca poma spãliter perfici põt adhibeti remediũ. Nam si poma ꝓfici incipiunt esse caduca radices eius cũ securi aut alio instrumẽto. findere debes ꝛ fissuris eius trũcos factos de pino imprimere. vel foraminibus cũ terebello factis clauos ex salice factos cum malleo fortiter infigere Quid igit sunt caduca perfici poma nisi incõstantiũ hoium infirma opa vel reciduа peccata. Et qd est radices arboris securi findere nisi memoria mortis mẽtem hois exercere ꝛMath. xiij. Jaz securis ad radicem arboris posita est. Succidit eniz ipsa mors hoiem velut securis arborem sed qꝫ radix arboris est ipsa mens vel cor hois ad quã dum scisio securis. i. consideratio mortis reducit peccatũ euitatur ꝫ illud Eccle. vij. memorare nouissima tua ꝛ in eternũ non peccabis. Sed quasi fissure securis truncus pini que est arbor semper virens inserit dum eiusdem mortis memorie futuri seculi qõ semp manet cogitatus adiungit. sed quasi foramen terebelli est timor diuini iudicij. quasi vo salicis clauus est eterni supplicij reatus: qꝫ sicut salice vites ligatur ad palaz sic ex peccati ꝓpetratõe anima obligatur ad supplicium. quasi autem mallei ꝑcussio est diuini verbi auditio Vere. xxxiij. Sermo dei quasi malleus cõterens petras. Habes ergo multiplex remediũ contra caducũ pomum. i. cõtra incõstantis hois opus reciduuz. quoꝝ primũ est timor mortis per quã peccatum finitur. Secundũ est consideratio eterne beatitudinis que per peccatum amittitur. Tertiũ est diuini timoꝛ iudicij cui peccatoꝛ assistitur. Quartũ est timor gehẽne qua peccatum punit. Quintum est auditus diuini verbi ex quo peccatoꝛ cõteritur. ¶ Capitulum. xxx.

Infernus sic ꝓtur domui ꝺali cui⁹ facilis ẽ ingressus sed negatur egressus. ꝛ est sicut nassa qua faciliter itrãt pisces sed exitus est impossibilis Virgilij. Facilis descẽsus auerni. Noctes atqꝫ dies pꝫ atri ianua ditis. Sed reuocare gradũ superasqꝫ euadere ad auras. Hoc opus ꝛc. Sapiẽtie. ij. Non est agnitus qui sit reuersus ab inferis. Sed nota ꝺ qꝫ exitus de inferno põt dupliciter intelligi. Uno mõ ita qꝫ simpliciter inde aliqs exeat ita vt iam amplius eius locus nõ sit infernus. ꝛ sic nullus in inferno finaliter deputatus inde exire põt Job. xiij. Qui descẽdit ad infernos non ascẽdit. Alio mõ põt intelligi vt exeat inde ad tempus. ꝛ sic ꝑm ordinem diuine ꝓuidentie ꝑmittũtur aliqñ dãnati viuentibus apparere ad eruditionez eoꝝ ꝛ terrorem. nõ autem frequenter hoc accidit. ¶ Primo qꝫ dãnati ita sunt penis oppressi: vt de sua miseria magis doleãt qꝫ curẽt alijs apparere. ¶ Secũdo qꝫ hoc nõ ꝑmittit nisi diuinitus ꝑmissi neqz ẽt qñ sic apparent dãnati sunt liberi a pena inferni. qa locus inferni cedit in penã vel dolorem aie ex eo qꝫ tali loco deputata est. ab hoc aũt nõ absoluit qꝫuis ad horaz exire permittat. sicut nec captiuus absoluit a carcere vel a vinculis ex eo qꝫ ad horaz exeat. Dñ pena inferni siue dolor manet in aia ẽt extra infernũ. Et qꝫuis dãnati aliqñ ꝑsentialiter sint in loco vbi apparẽt. nõ tñ credẽdum est qꝫ hoc accidat semꝫ: qꝫ aliqñ hmõi apparitiões siunt vel dormiendo vel vigilãdo opatione bonoꝝ vel malorꝝ spirituũ ad instructionẽ vel deceptionẽ viuentiũ sicut ẽt aliqñ viui hoies aliis apparent ꝛ eis multa dicunt in sõnijs cũ tñ ꝓstet eos nõ eẽ põtes sicut Aug. ꝑ multa exẽpla ꝓbat in libro ꝺ cura ꝑ mortuis agenda. ¶ Capitulum. xxxi.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Admūditia mētis repūta batur in lege moysi p̄ imū ditiam dom⁹ ⁊ vestis ⁊ vasis. Nam in lege veteri reputabāt immūda domus vel vestis que erat leprosa vel vas qō nō hēbat operculū vel ligaturā ēt dicebāt immundū. Dicebant ergo dom⁹ vel vestes leprose p̄ similitudinē. q̄ sicut in corpe lepre morb⁹ ē ex humore corrupto putrefaciente carnē ⁊ corrūpente. ita etiā pp̄ aliq̄ corruptionē ⁊ excessum humiditatis vel siccitatis fit aliq̄ corruptio in lapidib⁹ vel vestimēto. Et iō hāc corruptionē lex vocauit leprā. ex qua dom⁹ vel vestis imunda iudicabat. tū q̄ ois corruptō ad immunditiā ptinebat. tū q̄ cōtra hmōi corruptionē gentiles deos ponētes colebāt. Et iō lex p̄cipit hmōi domos in q⁹ esset talis corruptio p̄seuerans destrui ⁊ vestes p̄burt ad tollēdā idolatrie occasionē. Vasa ēt q̄ nō hēbāt operculū vel ligaturā desup reputabant imunda. q̄ in talia vasa de facili poterat aliqd imundū cadere vñ poterat imūdari. ¶ Item valebat hoc ad vitandū idolatriā. Credebant. n. idolatre q̄ si mures aut lacerte vel aliqd hmōi dū immolabant idolis cito caderent in vasa vel in aquas q̄ cēnt dijs gratiosa. Vñ ēt adhuc alique mulierculē dimittūt discooperta vasa in obsequiū nocturnorum numinū q̄ ranas vocāt. ¶ Figuraliter aūt per leprā domus significat imunditia cōgregationis hereticor̄. Per lepraz vō in veste linea significat puersitas mor̄ ex amaritudie mēt. Per leprā vestis lanee significat puersitas adulator̄. Per lepraz vero in stamine significat peccata carnalia. Sicut enim stamē ē in subtegmine ita anima in corpore. Per vas aūt q̄ nō habet operculū vel ligaturā signatur hō qui nō h⁹ aliquod velamen taciturnitatis q̄ nō cōstringitur aliqua censura discipline.

¶ Capitulū. xxxij.

Impatiens hō semp̄ ē querulus sicut currus q̄ semp̄ stridet sive sit in bona via sive in mala. imo quanto melius h̄ir qdam tanto magis murmurant. Vñ sunt sicut anser qui q̄ extra domum est ad ventū ⁊ pluuiā nō pipat. sed tacite ḡrit victuz suū: sed q̄ est in domo vadit pipādo p̄ domū. cū tū melius h̄eat q̄ extra. Et sicut gallina q̄ vadit clusando ⁊ sicut auis in cauea q̄ satis h⁹ ad comedē dū. ⁊ tū ad qūlibet foramen trahit caput suum cupiēs exire. ⁊ sicut inclusus porc⁹ qui semp̄ grugnit ⁊ nō vult stare in pace. Pro. vij. Garrula ⁊ vaga quietis impatiens scilicet talis persona. ¶ Capi. xxxiij.

Mundus hō de p̄fectu aliorū deficit sicut ignis gree⁹ q̄ in ags ardet ⁊ seipsum cōsumit. sicut ignis p̄sumit ligna.

Nec pōt bona alior̄ videre sicut hely q̄ nō poterat videre lucernam donec extingueret. Vñ inuidia dr̄ a nō videdo: q̄ nō pōt videre bona alior̄. Et h̄ displicētia boni q̄ est in inuidia pōt notari p̄ visionē interiorē vl exteriorē. sic vult Sen̄. dicēs. Quicqd mēte fugim⁹ iniectis oculis videm⁹. grego. Mō ēs iuidi cuz de alieno bono affligit. q̄si de radio solis obscurat. Item inuidis q̄ de bonis alior̄ torquent bona cooptant in malū sicut ecōtra bonis mala cooptant in bonū. Vñ sūt inuidi q̄si qdā artifices p̄rani vtpote q̄ aurū p̄uertūt in cupruz: gēmas in lutū. granuz in paleā. vinū in aquā. mel in fel. diē i noctem: gaudiū in meror̄. rosaz in paliurū balsamū in sterquliniū. electuariū in venenum. Isa. v. De qui dicitis bonū malum.

¶ Capitulum. xxxiij.

Ypocritarū p̄scie affidant libris falsis. quor̄ falsitas nō agnoscit q̄diu clausi tenent⁹ q̄si aperiunt ⁊ legūt. Sic q̄ i vita ista p̄scie clause sūt iō in hoc mūdo multi hypocrite nō cognoscunt sed in iudicio q̄n libri aperti erūt tunc littere eor̄. i. opera falsa apparebunt. Et iō ipsi hypocrite vt falsarij iudicabunt Apoc. xx. libri aperti sūt ⁊ iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris. ¶ Item hypocrite ex diuina sñia q̄nq̄ feriūt ⁊ detegūt ⁊ deiciūt vt. s.

in melle imutet. Dicit. n. piti agro q culto res. q si poma arboris putrescat z efficiat rugosa. tūc oz q cortex ei⁹ vbi sanus ē cū cultello acuto apiat. z cū ide modic⁹ humor effluxerit tūc stercora eā z vulnꝰ obstrue diligēter cū argilla z ita poma ꝓducent sana. Quid aūt sūt poma putrida vl rugosa nō hypocrite corrupta vl malitiosa opa. Hec aūt in melius imutāt cum gladius diuine ſnie exteriozē corticē q sanus videtur. i. fictā apparētiā q bon⁹ crebat pcutit z apit. i. ex ipa pcussione qr ficta eēt patefacit. Tūc modic⁹ hūor. i. apparētis deuotōis abscedit. Tūc sterconibus circundatur. qr ab hoibus circūqaqz vilipendit. Sed tū si argilla. i. humili penitentia vulnus cordis obstruitur protinus sanatur. ita q faciat opa sana q prius faciebat corrupta. ¶ Matth. iii. Facite fructus. di. pe.

¶ Capitulum. xxxv.

Racūdi hois mens ē sicut dom⁹ lignea. Accidit. n. homini domū ligneā hūti q i vespe dines ē z i māe nihil hz qr ignis oia sibi abstulit. hō ad sibilū vni⁹ vbi gratz dei z oia spūalia pdit dū i ira vel odiū cadit Eccli. ii. De his q sustinētia pdiderūt. Itē ē sicut olla nimū ignē hns q ebulliēdo emittit qcqd in ea ē. ꝓ. xv. Cor stultorum ebullit stultitiam qr quicqd sentit in corde pfert ore. ¶ Itē ira cecat oculuz mētis. z ideo sicut equo opiunt oculi vt circueat ad molendinū ita diabol⁹ excecat hoiem per iram z sic excecatuz ducit quocūqz vult. Ita philistei sanson exceca uerunt z postea fecerūt eum ire ad molā. i. ad peccatū circuire Job. xviij. Caligauit ab indignatiōe oculus meus. ¶ Item diabolus facit sic piscator q turbat aquā vt pisces nō videtes nassam intrent. Sic diabolus turbat hoiem vt peccatum nō agnoscens adimpleat Sophō. primo. Erubescabo hoies z ambulabūt vt cecī. ¶ Itē nota q ira faciliter vitatur vl superatur si prius aius per pūsionē sit armatus sicut miles securius hostem accipit quē assecurmando puidit. Vñ Grego. dicit. mēs aduersa venietia tanto securius excipit. quāto se cautius ex prescientia armauit. Qui. n. improuidus ab aduersitate deprehēdit quasi ab hoste dormiēs inuenitur eumqz citius inimicus necat quē ante repugnationē prefocat. nam qui mala imminentia per sollicitudinē prenotat hostiles incursus quasi insidiās vigilans expectat. Solerter ergo aius ante actiōis sue primordia cūcta dz aduersa meditari. vt cogitans semper cōtra hec torace patientie munitus z qcqd accidit puidus superet z qcquid non accesserit lucrū putet. Ytez ira que est per zelum iustitie primo oculū rōnis perturbat. sed postea clarificat sicut infirmāti oculo cum colyriū imittit lux penitus negatur. sed inde eam post paulum veraciter recipit. Vnde hāc ad rem pus saluberiter amittit sicut dicit Grego. Sed notandū q ipsuz collyriū posset sic oculo imoderate infundi q oculus cecaretur. Sic ēt zelo nimio oculus mētis cecatur si rōnis prouidentia moderamini non subdatur. Et ideo cum p zelum aius monetur curādum sūmopere est ne hec eadem que instrumēto virtutis assumit mentiri tra dñetur ne quasi domina ꝓpeat sed velut ancilla ad obsequium parata rōnis tergo nunq recedat. Tunc enī robustius cōtra vitia erigitur cum subdita rōni famulatur. vt idem Grego. dicit.

¶ Capitulum. xxxvj.

Odicij dies assimilat porte. Nam sicut vbis adu⁹ porta dicit. Ita z dies iudicij porta regni qr per eum ad electi pñe glorie intratur. Hanc portā sancta electoꝝ ecclesia secure ac letāter adibit qr ibi suorum opum z laudem suscipiet z retributionē videbit ſm illud ꝓ. vlt. Date ei de fructu manū suaꝝ z laudēt eā in portis opa eius. Tunc qppe sancta ecclesia ō fructu manū suaꝝ pcipit cū eam ad pcipienda celestia laboris sui retributio attollit. Tunc eam sua opera in portis laudant qñ eius membris in ipso regni adi-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tu dicek. Esuriui ⁊ dedistis mihi mandu-
care. sitiui ⁊ dedistj mihi bibē. ⁊c. Matth.
xxv. Econtra aūt reprobi trementes ad
hanc portā ꝓuenīēt. q; ibi sunt cōterēdi
ꝺm illud Job. v. Conterentur in porta ⁊
non erit qui eripiat. Filij. n. hui⁹ seculi aū
portā elati sūt ſz in porta cōterent q; ſz
amatores mūdi in p̄senti vita superbiūt.
ſz in ipso regni aditu eterna aduersitate
ferientur. Vnde ⁊ subditur. ⁊ nō erit q; eri
piat. Illos qppe veritas ab eterna aduer
sitate eripit quos in temporalium pro
speris per disciplinam ꝑmit. Qui. n. hic
renuit ꝑmi tūc nō valet eripi q; iniq; eu;
quē p disciplinā negligūt hīc p̄sem affli
ctionis sue tempore per aduersorū nō inue
nient creatorem.

¶ Capm. xxxvii.

Vdicium suspitiosum ⁊ te
merarium procedit quan-
doq; ex corruptione iudi-
cantis q; iudicat alium se-
cundum quod sentit in se
metallū enī qñ fūdit ꝗlē
modulo reperit formā talē sibi assumit.
Vnde sic qui formam cordis sui hñt dēfor
matam qcqd inciderit totum inuenit cor
ruptū ⁊ deformatus. Sicut etiam in vase
corrupto qcqd infundit inuenitur corru
ptū. Sunt etiā tales sibi infirmis quibus
cibus qñq; sapid⁹ ⁊ bonus videtur ama-
rus. Et hoc nō est ex vino cibi sed ex cor
ruptione palati. Sic iudicium malum nō
est facto ꝓximi sed ex corruptione iudi
cantis procedit. Item baculus in aqua
positus videtur confractus propter re-
flexionem vmbre. ¶ Item turres ⁊ mon
tes iuxta aquam videntur transuersi. Eo
dem modo cordi transuerso ⁊ vitiato
omnia videntur vitiata ⁊ transuersa. Vn
de Eccli. x. Stultus in via ambulans.
cuz ipse stultus sit omnes stultos estimat
Item semper credit latro q; omnes sint
ei similes Greg. Omnis homo secundu;
se alterum iudicat. Vnde quicquid in bo
no corde cadit totū bonū ⁊ dulce efficit. si
cut apis que amaros ⁊ venēolos succos
in mel conuertit.

¶ Capitulū xxxviii.

Lachrymē conpunctionis
delent culpam ⁊ scripturam
mortis: nam sicut ignis dele-
tur aqua vel alio liquore.
sic lachrymē delēt litteras
mortis q̄s diabolus scripsit mānu propria
Qui. n. peccat tradit ei q̄si chyrographū
Lachrymē eni delent delicta que pudor
est confiteri vt dicit Aug. ¶ Item lachry
me hūilis cōpunctionis sanant egritudi
nem mentis. dicit eni Pall. q; si arbor ma
li citonij efficiat egra amurca aque equali
ter mixta radicibus eius dz in fundi ⁊ sic
sanat. Tunc eni citonij arbor egrotat qñ
mens alicuj⁹ ꝑ vitia aut vitiū alicuius
passione aut tentationis lesione laborat
Cui sanitas ꝑcurat si cordis eius radici-
b⁹. i. cogitationib⁹ seu affectiōibus amur
ca aq̄ mixta ifundat. Quid aūt p amurcā
accipe debem⁹ nisi hūilē ꝯsiderationē p
priū defectus. Mā sicut oleū supioza vasis
petit sic amurca ad imū. i. ad fundū ōscen
dit. Vñ sicut p oleū supioza petens intelli
gitur deuotio q̄ qs eleuat in cōtēplatiōes
dei ita p amurcā ſignificat humilitas q̄ qs
descendit ad cōsiderationem defectus ⁊
reatus sui. Et quasi amurce aqua misce-
tur dum ex ipsa cogitatione sue malitie
lachrymarū ꝓpunctio generat. Dūcz hūi
liata atq; cōpuncta mēs lacrymarū largo
ibre perfundit q̄si salubri q̄dam medicina
purgata a suo longuore sanat. Vñ dictū ē
naamā syro. iiii. Re. v. Lauare in iordane
⁊ recipiet sanitatē caro tua. Mam iorda
nis interptat descensio vel riuus iudicij
Vnde ille in iordane se lauat qui humi-
liter seipm diiudicans lacrymis se pur-
gat. Et hec est locio iordanis que sanat lā
guorem mentis.

¶ Capitulum. xxxix.

Vrurie ignem non succen
dit deus sed diabolus. Si
cut enim faber quando
non ꝑt ferrum ad volun-
tatē suā ducere illō i ignē
mittit ⁊ exufflat tātū q; ca
le factū ducit ad libitū suū. Sic faē diabol⁹

qñ nō pōt aliquem ducē ad peccatū calefacit eū igne luxurie vt eū sic flectere possit ad peccatū Ysa.lxiii. Creauit fabrū sufflātē in ignē prunas ⁊ pferentē vas i op⁹ suū Succēdit ignis flatu follīū. i. suggestione vetularum q̄ sunt q̄ū sufflatorū diaboli ad accendendū ignē luxurie Hiere.i. Ollā succensā ego video. i. vetulā nigrā. Olla enim quātuncūq; alba sit si tñ ponitur sepe ad ignē denigratur. ⁊ sic aia p luxurie frequentiam Thren.iiii. Denigrata ē sup carbones facies eorū. Olla bulliens si nō haberet nisi vnam fabā eā supponeret ⁊ mōstraret. Sic luxuriosi luxuriā cohibē ñ pñt qn saliat aut p os turpe loquēdo vel cātando aut p oculos ipudice respiciendo aut p tactū vl ornatū sicut ō domo inscensa exit ignis p fenestras ⁊ ostia.

¶ Capitulum. xl.

Ansuetudo animam seruat quia est sicut añmurale in castro anime lapides durorum verborum leniter excipiēs ⁊ omnes ictꝰ sustinens. ⁊ homines a leſōe custodiens. Sicut ergo vasa vitrea i uoluūtur in feno vel in alia molli re vt sic a cōfractione seruent. Sic quoq; aia i mānsuetudine ꝓseruat Eccli. x. Fili in mansuetudine conserua animam tuam ¶ Mānsuetudo est deo sicut culcitra mollissima cum lectulo floridō cōscientie Cant. i. Lectulus noster floridus. Vnde sicut homo libētius dormit in lectulo molli q̄ in duro sic deus i corde mansueti. quia in pace factus est locus eius. ¶ Item mansuetudo gr̄am hoibus impetrat. Mam sicut adamas trahit ferrum sic mansuetudo corda hominum Eze.iii. Vt adamantē ⁊ silicez dedi faciem tuam Eccli. iii. Fili in mansuetudie opera tua perfice ⁊ sup hominum gloriam diligeris.

¶ Capitulum. xli.

Endacīū ē sic quoddā venenū tāte efficacie q̄ i ipore existēs homiez inficit Sap. i. Os qō mēnt occidit aiaz. ¶ Item mēdax hō filius est falso denario. Mam tantum prevalet homo verax mendaci quantum denari⁹ verus falso. Vnde vn⁹ bonus denarius valet. c. falsos. Sic homo verax. c. mendaces ¶ Magna stultitia q̄ volūt omnes homines ōnarios esse veros ⁊ bonos ⁊ displicet eis multum si inueniunt vnum falsum. Vnde plus videntur diligere denarios q̄ se ipsos q̄ cū ipsi sint falsi volunt tamen denarios esse veros. ⁊ sic volunt eos esse meliores se ipsis Pro. i. Lor impiorum pro nihilo. Et sicut denarium falsum nullus vult recipere ita nec homini mendaci vult aliquis credere. Et ideo mendaces hac pena puniuntur. q̄ nec verum eis creditur. Et insuper alia pena quia nec ipsi credunt alijs quia iudicāt alios sm se ipos scilicet mendaces.

¶ Capitulum. xlii.

Mortis meditatio valet ad vite directionem. Qui enim vult nauem suam gubernare debet se ponere in fine nauis ⁊ ante se nauem dirigere ⁊ pericula euitare. Sic qui vult vitam suam gubernare debet se ponere i fine vite sue meditatione. vt possit ad bonum exitum nauem suam. i. vitaz dirigere. Seneca. Considera q̄ pulcra sit res añ mortem vitam suam consumere. deiñ securē expectare reliquam sui temporis partem O q̄ sollicite longe naute sibi prouident de nauis directione quando habēt malum passum transire. Sic quilibet debet sibi prouidere ante quomodo possit periculosum passum transire mortis. quia illic naues pertrāsibunt scilicz alie per artū foramen mortis. ¶ Item mors pessima hominum peccatorum firmat ⁊ stabilit sanctos viros in bono. Dicit enī Paul. q̄ columbe non peunt nec deserunt locum siue columbarum suum si per fenestras aliquid de strangulati hominis vinculo aut fune suspendatur. Tunc autem colūba in fenestra sua hz funē strangulati hōinis. qñ in mēoria ⁊ cōsideratione sua hz malū exiū hōinis peccatoris q̄ ꝓspecto

nidum suum non desert. quia bonam conscientiã reliquere non presumit &c. Festina consolatio bonorum est consideratus finis malorum.

¶ Capitulum xliij.

MOndi totius vniuersitas representabatur in tabernaculo moysi. Nam illud tabernaculuz distinguebatur in duas partes. Quarum vna dicebatur sanctasanctorum que erat occidentalis. Alia vocabatur sancta que erat ad orientem. Et iterum ante tabernaculum erat atrium z iter vtrunqz tabernaculum erat velum quattuor colorum. ¶ Item interiora tabernaculi latera tegebãtur cortinis diuersorum colorum. z supra tabernaculum erat tectum habens tres cooperturas Pars igitur illa que dicebatur sanctasanctorum significabat seculum altius spiritualium substantiarum. Pars vero que dicebatur sancta signabat mundum corporalem. Velum distinguens inter vtrunqz erat ex ãttuor coloribus. Per quos ãttuor elemẽta designãt scz bysso per quez designatur terra. quia byssus. i. linum de terra nascitur. Purpura per quam designatur aqua quia fiebat porpureus color ex quibusdam conchis que inueniuntur in mari. Jacincto per quem signatur aer. quia habet aereuz colorem. Et cocco bis tincto per quem signatur ignis. Et hoc ideo quia in materia quattuor elementorum est impedimentum per quod velãt nobis incorporales substantie. z ꝯ interi⁹ tabernaculũ. i. sanctasanctoz solũ sum⁹ sacerdos z semel i ãno itrabat vt designaret q̃ hec ẽ finalis perfectio hominis vt illud seculũ introeat. In tabernaculũ vo exterius qõ dicebatur sancta introibãt sacerdotes cõtinue nõ aũt popul⁹ q solũ ad atriũ accedebat. scz ipa corporalia popul⁹ peipe põt ad interiores ãt rões eoz soli sapiẽtes vl ꝓficerãtes attigẽ põt. Per cortias ãt q̃ tegebãt latera tabernaculi iter⁹ z erãt ex varijs coloꝛb⁹ signabat celũ fidereũ qõ ẽ diuersis stellis variatũ. Per ga aũt q̃ erãt sup tectũ tabernaculi signifi cabãtur aq̃ q̃ sũt supra firmamentũ. Per pelles aũt rubricatas de quibus erat scõa tabernaculi cooptura significabãt celum empireũ i q̃ sũt ageli. Sed per pelles iacintinas ex qb⁹ erat tertia cooptura significabãt celuz sanc e z indiuidue trinitatis. ¶ Itẽ in tabernaculo interiori tria cõtinebantur. scilicet arca testamenti in qua erat vrna aurea habens manna. z virga aaron que fronduerat. z tabule i quib⁹ erant scripta decem precepta legis. Hec autem arca fita erat inter duos cherubin qui se mutuis vultibus respiciebant. Et super arcam erat quedam tabula que dicebatur propiciatorium super alas cherubin quasi ab ipsis cherubin portaretur. ac si imaginaretur q̃ tabula cẽt sedes dei. Vnde z propiciatorium dicebat quasi exinde populo propiciaretur ad preces sũmi sacerdotis. Et ideo portabat a cherubin quasi deo obsequentibus. arca vo testamenti erat scabellum sedentis super propiciatoriuz. Per hec ergo designabantur tria que sunt in illo seculo altiori scz deq̃ super omnia est z incomprehensibilis omni creature. z pp hoc nulla similitudo eius ponebatur ad representandum eius inuisibilitatem. sed ponebatur quedam figura sedis q̃ scilicet eius creatura comprehensibilis est que est subiecta deo sicut sedes sedenti. Sunt etiaz in illo altiori seculo spirituales substantie scz angeli. Et hi significabãtur per duos cherubin mutuo se respicientes ad designandum concordiam coz adunitẽ sm illud Job. xxv. Qui facit cõcordiã in sublimibus suis. z ꝓpter hoc ẽt nõ fuit vnus tñ cherubin vt designaretur multitudo celestiũ spirituũ. z excluderetur cultus eoruz ab his qbus preceptũ erat vt solũ deũ colerent. Sunt ẽt in illo intelligibili seculo rões omniũ eorum que in hoc seculo pficiuntur quodãmodo clause. sic rationes effectuũ claudũtur in suis causis z sicut rationes artificiatoz i artifice. z h̃ signabat per arcã i q̃ representabantur p tria ibi contenta: tria q̃ sunt potissima in rebus humanis scz sa-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

pientia per tabulas testamenti. ptās regis p virgā aaron. z vita per manna. Vel per hec tria repzesentabātur tria deo attributa. s. sapientia in tabulis. potēria in virga bonitas in manna. tum ꝓpter dulcedinez tuz qz dei misericordia est populo data. z ideo in memoriam diuine misericordie seruabāt. In exteriori vero tabernaculo quod signabat pñs seculum cōtinebatur etiam tria. s. altare timiamatis quod erat directe contra arcam. mensa propositiōis super quā duodecim panes ponebantur z erat posita ex parte aquilonari. Candelabrum vō positum ex parte australi: que tria videbant respondere illis tribus q̄ erant in arca clausa sed magis manifeste eadem repzesentabant. Oportet enim rōnes rerum ad manifestiorē demonstratiōnē deduct q̄ sez sunt in mēte diuina z angelox ad hoc qz hoies sapientes eas cognoscere possint qui signabantur per sacerdotes ingredientes tabernaculum. In candelabzo at designabatur sicut in sensibili signo sapientia que intelligibilibus exprimebatur verbis in tabulis. ꝓper altare vō timiamatis signabatur officium sacerdotum quozum erat populum ad deum reducere. Et hoc etiam signabat per virgam in illo altari incendebatur timiamaboni odoꝛ ꝑ qō signabatur sancti tas. populi acceptabilis deo. Dr. n. Apoca. viij. qꝛ p fumū aromatū significantur orationes sanctorū. Cōueniēter aūt sacerdotalis dignitas in arca significabāt per virgam. In exteriori vō tabernaculo per altare timiamatis. qz sacerdos mediator est inter deū z populum per ptātem diuinam quā virga significabat. z fructum sui reginimis. i. sanctitatē populi deo offert quasi in altari timiamatis. ꝓper mensam aūt signabat nutrimentum vite sicut z per manna. sed est cōmunius hoc z grossius nutrimentū illud aūt suauius z subtilius. Conuenienter aūt candelabrū ponebatur a parte australi. Mensa aūt a parte aquilonari. qz australis est dextra pars mundi. Aquilonaris aūt sinistra vt dicitur in secundo celi z mundi. Sapia autem pertinet ad dexteram sicut z spūalia bona. Temporale at nutrimentuz ad sinistram ꝑtm illud Pro. iij. In sinistra illi⁹ diuitie z gloria. potestates aūt sacerdotalis est media inter tpalia et spūalem sapientiam qz per eā spūalis sapientia z temporalis dispensantur. ¶ Item candelabrū habebat. vij. calamos vt Josephus dicit ad designandū. vij. planetas q̄bus totus mundus illuminatur. Et ideo ponebatur candelabrū a parte australi. qz ex illa parte est nobis notus planetarum cursus. In mensa etiam ponebantur. xij. panes ad designandum. xij. tribus israel. Mensa aūt non ponebatur directe i medio ante propiciatoriū ad excludendum ritum idolatrie. Nā gentiles in sacris lune proponebant mensam coram idolo lune. Vnde Hiere. vij. Mulieres cōspergūt adipes vt faciant placētas regine celi. In atrio vero extra tabernaculum continebatur altare holocaustorum in quo offerebant deo sacrificia de his que erāt a populo possessa. Et ideo in atrio tali poterat populus esse qui hmōi deo offerebat p manus sacerdotum. Sz ad altare interius in quo ipsa deuota z sanctitas populi deo offerebatur non poterāt accedere nisi sacerdotes. quoꝝ erat deo populum offerre. Erat autem hoc altare extra tabernaculum in atrio cōstitutum ad remouendum cultum idolatrie. Nam gentiles infra templa altaria constituebant ad immolandum idolis. ¶ Item mundus assimilatur scacario cuius tota familia currit transeuerso vt apprehendat aliqd mentiendo vsurando z huiusmodi faciendo.

¶ Item in scacario ꝺ̄diu durat ludꝰ vn⁹ est rex alius miles z huiusmōi. Et aliquādo duo videntur tenere totum sed quando cessauit ludus idem fit de milite z rege quod de minima familia quia cōmuniter reponuntur in sacco vno: quandoqꝫ rex in fundo sacculi z minima familia in superiori parte: Sic quoqꝫ mundus est fere vt ludus scacarij. qz ꝺ̄diu durat ibi mūdus vnus est rex alius miles. vnus magnus alius parvus. sed aduenīente morte in sacco terre reponuntur. ita fit de rege

ficut de milite. tunc ficut dominus ita ꝛ seruus ei⁹ Eccli. ix. Communionē mortis scito qꝛ moritur doctus similiter ꝛ indoctus. Et aliquando diues vadit ad fundum inferni ꝛ pauper ascendit superius ad gaudia paradisi. sicut patet de diuite epulone ꝛ lazaro paupere Luce. xvi.

¶ Item mundus in morte totaliter auferꝛ. Dicit enim. n. quando tota die cantauerit ꝛ denarios receperit in sero auferuntur ei denarii ꝛ nihil ei remanet sed ponitur in fozello veteri ꝛ dissipato. Sic homo nihil in fine portat de labore suo nisi lineamē laceratū. exēplū de saladino q̄ fecit portari lineamē in quo debebat sepeliri p terrā suā ꝛ dicere nihil ꝛportat imperator de omnibus diuitijs regni sui nisi lineamē istud Job. xxvii. Diues cū dormierit nihil secū afferet. Ite mūdū dz hō relinquere ne corrūpatur ab eo. Mā q̄ndo vinum corrūpitur vel deteriozat sup feces in dolio dz trāsferri in aliud vas vt non corrūpat. Et sic hō a mundo debet exire ne corrumpatur ab eo Hiere. xl viii. Fertilis fuit moab ab adolescentia sua ꝛ requieuit in fecibus suis nec transfusus est de vase in vas ꝛc.

¶ Capitulū. xliii.

Murmuratores ostendunt se defectus habere diuine gratie. Nam vasa vacua percussa resonant: plena non. Sic vacuus a gratia murmurat: nō plenus Eccli. x. Vir prudens ꝛ disciplinatus non murmurabit correptus. ¶ Item olla vacua ad ignem posita crepat ꝛ magnus sonum crepans reddit plena vero olla nō Eccli. xxvii. Vasa figuli probat fornax.

¶ Item murmurans est quasi rota non bene vncta gratie vnctione ꝛ ideo murmurat sicut rota currus male vncta Eccli. xxxiii. Precordia fatui quasi rota carri que fenum portat ꝛ murmurat. Sapientie. i. Custodite vos a murmuratōne que nihil prodest.

¶ Capitulum. xlv

Quitijs siue ō nouo cōuersiōne nō sūt admiscendi alij siue sociādi nisi q̄rū vita bona nota ē ꝛ doctrina sana saltē q̄usq̄ sint i spū vꝛligione pueri sic dicit Pal. q̄ in pastinato solo inter novellas vites omnino nihil esse cōserendū greci iubēt exceptis caulibus. tertio anno que libebit inergere. Sic iter nouiter conuersos vsq̄ ad tēpus quo sunt prouecti nō sūt glibet admiscendi nisi noti ꝛ docti qui assimilāt caulibus qui sunt olera nota ꝛ quoꝛ ius siue aqua est sana. Dñi significat homines quoꝛ bona vita ē nota ꝛ doctrina sana. Tales enī iter eos possūt admitti Psal. Filij eorum sicut novelle plantationes ꝛc.

¶ Capitulum. xlvi.

Bedictia mandatorū dñi homines a malis custodit. Maz sicut castrū custodit tel se custodit ita mādatū dei seruat seruātes. se. Dñi dicit Eccli. xx. Si volueris mandata dei seruare seruabunt te. ¶ Item obedientia ficta assimilat arcui prauo qui a pte vētris. multum potest incurvari sed a pte dorsi frangitur. Sic multi in prosperis obediūt ꝛ in his q̄ corpus delectāt sed in duris la bozib⁹ ꝛ aduersis refugiunt ꝛ recalcitrāt. sicut equus habēs dorsum excoriatū cōtra onus nō attēdens: qō dicit Greg. qō obedientia quāto plus habet de suo tāto minoris est meriti.

¶ Capitulum. xlvii.

Opus bonum ꝛ pfectum dz assimilari illi timiamati siue pulueri quē dñs fieri mandauit Exo. xxx. vbi dñs. Sūe tibi aromata. stacte ꝛ anet. galbanū bōi odoris ꝛ thus lucidissimum. faciesq̄ timiama ꝓpositum opere vnguentarij mixtum diligenter ꝛ purum Timiama quippe ex aromatibus faciem⁹ cum in altari boni opis vtutū multiplicitate redolemus. Qō mixtum ꝛ purum sit qꝛ quanto vtus vtuti iūgit tāto incēsum

boni operis sinceritus exibet. vbi etiam bene subiungitur. Cuncti tenuissimum pulueré vniuersa contuderis pones ex eo coram testimonii tabernaculo. In tenuissimum pulueremaromata conterimus. cum bona nostra quasi in pilla cordis occulta discussione tundimus si veraciter bona sint subtiliter pertractamus. Vniuersa ergo in puluerem redigere est virtutes recogitando terere q vsq ad subtilitatē occulti examinis reuocare. De quo etiam pulueresubditur. Pones ex eo coram testimonii tabernaculo. Quia tunc bona nostra veraciter in conspectu iudicis placent cum hec mens subtiliter recogitando conterit. q quasi de aromatibus puluerem reddit. ne grossum durumq sit bonum quod agitur. ne si hoc arta recogitationis manus nō comminuat odorem de se subtilius non aspergat prout Gre. dicit. C Item opera virtutum a deo non acceptātur. nisi prius a vitiis separentur. Vnde messor grana frumenti in horreo non recondit nisi prius excussa a paleis. Et ideo habetur in libro Judicum quod hieroboam cum a paleis frumenta excuteret angelum vidit ad cuius imperium protinus edum coxit quem supra petram posuit q ius carnū desuper effudit. que angel⁹ virga tetigit eaq ignis exiens de petra cōsumpsit. Quid est autem frumenta virga cedere nisi rectitudine iudicii a vitiorum paleis virtutum grana separe: Sed hoc agentibus angelus apparet quia tanto magis omnia interiora denunciat quanto se studiosius homines ab exterioribus purgant. Qui occidi edum precipit. i. omnem appetitus nostre carnis immolari. carneq supra petram poni q ius de super fundi. Quez alium significat petra nisi eum de quo paulum dicitur: Petra autem erat christus. Carnes ergo supra petram ponim⁹. cum corpus nr̄m i christi imitatione cruciamus. Jus etiam carnium desuper fundit. qui in conuersatione christi ipsas etiā carnales cogitatiōes exinanit. Quasi eius ex carnali quodā in petra fūdit. quā do mēs et a cogitationum carnalium fluxu vacuat que tamen mox angelus virga tangit. quia intentiōes nostrā nequaq̄ potestas diuini adiutorij deserit. De petra autem exit ignis q ius carneq consūpsit. qz. afflat⁹ a redēptore spūs tanta cor nostrū flāma opunctōnis concremat. vt omne quod in eo est illicitum q operis q cogitationis exurat sicut Gre. dicit. C Item opera bona non sunt differenda posq̄ sunt consulta q deliberata. sicut non differenda est vindemia posq̄ vua est maturata. Nam sicut dicitur in libro de vidēmijs. Tarde vidēmiantes non solum vinum ledunt vltra q oportet ferentem. sed grando q gelu si fiant facile passibilius faciunt vinum. Vnde aiūt Demetrius q Africanus. quod sex solum modo dies debet vua non plus matura permanere. Etsi granum vue non viride sed nigrum appareat signat eam esse maturam. Sicut ergo non est differenda vindemiatio post vue maturationem sic nec boni operis executio post deliberationē qz periculum est in mora Apo. Ro. xii. Sollicitudie nō pigri. C Jtē opa bona si faciens sed ociose in collegio vl religione viuere volens non est sustinendus. Sicut agricola ramum viridem sed fertilem in medio olee non debet sustinere. sed ipsum abscidere velut totius arboris inimicum vt dicit Palladius. Et similiter homines pestilētes. sicut q ocios non sunt tollerandi. vnde membra insanabilia solent abscidi. Sicut etiam in ipsis arboribus vt idem Palladius dicit ariditas q sterilitas equo modo fugiende sunt Gal. v. Abscindantur qui vos cōturbant. C Item operis bonitas dependet ex bonitate intentionis. Cuius exemplum patet in pomis siue in fructib⁹ arborū. Si enī aliquis voluerit vt in piro vel pomo aliqua gemma inueniatur. aut etiam margarita aut obolus aut aliud simile accipiat aliquod talium q cum pomum vel pirum aliquod florerit q aliquantulus creuerit imprimat in preputiū eius profunde qōcunq horū voluerit. q

UNIVERSIDAD DE MURCIA

nolet ipsum ꝑ aliqđ signū appositum ⁊ si nat crescere. ⁊ sic tāde innenik i pomo. Est āt velut pomū arboris op⁹ cuiuslibet ho minis. qđ florer i cogitatōe. crescit i ōlibe ratione. Sed ḡ̄ pomi preputiū est ipsius opis initiū. Est āt inchoatio opis ab ipsa intētōe agentis. Sēma ergo que in po mo repiri dz preputio pomi ipsimik. quia virtus sequentis operis in intentione in dicatur. Qualis enim est intentio que precedit tale est omne opus quod sequi tur pront Grego. dicit. Ergo ibi impri menda est margarita puritatis. gemma honestat⁹: obolus charitatis aqua est pre cium siue meritum operis. ¶ Item opus bonum factum sine tedio simile est fru ctui nascenti sine nucleo. Docent enī agri cole. quod si quis vult plantare arbores cuius fructus non habet nucleos hoc modo facere pōt. Surculi plantandi ex tremitates reflectat et cum cultello am bas aptatas infigat ipsi trunco. Et cum ambe conualuerint amputet extremita tem maiorem: minorem vero sinat cre scere. Quid autem est surculus plantan dus nisi homo ad conuersionem vel in gressus religionis dispositus. Huius due extremitates sunt timor ⁊ amor quarum vtraq; gladio verbi dei apparatur quia scilicet verba dei ⁊ timorem incutiunt ⁊ ad amorez alliciunt. Sed tunc vtraq; ex tremitas trunco infigitur cum timore ⁊ amore christo inheretur. Ipse enim chri stus quasi truncus est: nos autem quasi ramusculi eius sicut ipse dixit Johis. xv. Ego sum vitis ⁊ vos palmites. Sed ḡ̄ utis in conuersionis initio plus abūdet timor ḡ̄ amor: tamen postea in penitentiā profectu amputatur maior extremitas ⁊ minor crescere finitur. quia scilicet amor crescit ⁊ seruilis timor emittitur. i. Jo. iiij. Perfecta charitas foras mittit timorem. ⁊ hec est planta que producit fructus sine nucleo: qz scilicet homo cha ritate feruēs operatur sine difficultate ⁊ tedio: propterea dicitur ꝙ qui amat non laborat.

¶ Capitulum. xl viij.

Ratio cōpūctiua ⁊ fer uida impinguat animā Cuius exemplum est. qz per sublimationem cō uertit liquor vini in pi guedinez olei. Mā si vi nus distillet ad modu aque rosacee distillat humiditas aque in sipida ⁊ illud qđ remanet fit oleagineuz ⁊ pingue. Et si iterum illa substantia sub limetur egreditur inde oleum ⁊ hoc pl⁹ fit de forti ḡ̄ de debili ⁊ precipue de mu sto. Per vini ergo fortis liquorem intel lige compuncti hominis feruorez ō quo in ps. Potasti nos vino compunctionis qui tunc sublimatur quando orando ele uatur. Est ergo oratio secundum Bama scenum ascensio mentis in deum. Et id eo sublimatio fortis vini est oratio ho minis compuncti que vertitur in pingue dinem olei. quia scilicet ipsi oranti acqui rit abundantiam gratie spiritualis gau dij quod est vt quedam pinguedo siue repletio animi. ps. Unxit te deus deus tuus ⁊c.

¶ Capitulum. xlix.

Anatus corporis mulieris est sicut rete diaboli ad de cipendas animas intuēti um. Nam licet aliquę se ex cusent dicentes quod non se ornent ad decipiendum tamen nihilo minus similes sunt latroni qui nō audet piscari in vinario dñi sui: vel venari in foresta eius tamen accomodat rete suum latroni audatori. Sic ⁊ iste accōmodant corpa sua diabolo ad decipiēdum ⁊ capiē dum animas. ⁊ bene volunt concupisci li cet non concupiscant Aug. Non solū ap petere sed ⁊ appeti vele criminosum est. Et Chrys. dicit quod mulier si se decora uerit ⁊ oculos intuentū ad se traxerit ⁊ si plagam non intulerit vindictam tamē exoluet extremā. venenum enim intulit. ⁊si nullus qui biberet inuentus sit. ¶ Item ornatus mulieris est signum mortis spiri tualis. Nam quando pannus sericus po nitur super ferctrum signū est cadaueris

mortui ꝛ qđ ibi iacet mortuus. Scin corpore ornato signum est qđ ibi sit anima mortua. Unde mulier ornata non est nisi feretrum anime mortue Abacuc. ij. Ecce coopertus est auro ꝛ argẽto ꝛ spiritꝰ nõ est in visceribus eius. Unde potius mulier deberet plangere filiam suam ornatam quam si videret eam mortuã ante se Eccle. xxij. Super mortuũ scilicet in anima ploza. deficit enim lux eius scilicet gratie. ¶ Item mulieres se ornantes se habent ad modum catti q difficile excoriat in capite: qꝛ. ſ. huiusmodi mulieres vix volũt dimittere ornatũ capitis ideo decaluabit dominus verticem filiarũ sion ꝛ crinem earuꝫ nudabit. Isa. iij. ¶ Item mulier ornata decipit sicut pelliparius qui volens vendere veterem pellem vt decipiat rusticos dealbat aliquantulum aliqua albedine. qua excussa parum post postata apparet vetustas eius. Sic impudice mulieres volẽtes decipe viros colores ponũt in facie sua. qbus recedẽtibus apparẽt ruge ꝛ macule: quia nihil absconditum qõ ñ reueletur. Unde tales sunt fumarijũ operum niue. ꝛ quando recedit nix apparet turpitudo eius Isaie. xlvij. Reuelabitur ignominia tua ꝛ videbitur opprobrium tuum.

¶ Capitulum. l.

Assio xpi ꝛ sanctorũ suoruꝫ dulcorat nobis tribulatiões nostras. Ná aqua amara transiens per aquã dulcem dulcis efficitur. ꝛ vinum dulce transiẽs per gariofilum fit gariofilatũ. Sic tribulationes ꝛ tentatiões que prius per xpm ꝛ sanctos suos transierunt exemplo illoꝝ nobis debent esse dulciores Bern̄. magna consolatio mẽbris ex capite Heb. xij. Recogitate eum q talem sustinuit ꝛc̃. Bre. facta pcedentiũ recolamus ꝛ nõ erunt grauia que toleramus. Sed qdam sunt similes simie que inueniẽs amaritudinem in cortice nucis eam proiecit ꝛ ideo non gustat ꝺ dulcedine nuclei. Sic alij infelices amaritudinem penitentie ꝛ tribulatiõis sentientes exterius eam proiciũt ꝛ ideo ꝓsolationẽ interius nõ sentiunt. Sapi. iij. Sapientiã ꝛ disciplinam q abijcit infelix est. Dicit q in palatio Iouis erãt duo dolia vini: vnum de amaro vino aliud ꝺ optimo. qꝛ quicũqꝫ volebat bibere de optimo oportebat eũ prius bibere de amaro. Sic si mens appetit q demulcet opꝰ prius bibere q dolet vt dicit Bre. ¶ Item passionis ꝛ crucis xpi deuota cõsideratio amaritudinem in dulcedinẽ vertit. Dñ assimilatur arbori nucis. Si. n. vis vt amari pericorum nuclei efficiant dulces surculum pfici planta sup stipitẽ arboris nucis ꝛ talis pficus ꝓducit magna poma si tñ cũ florẽt irrorent lacte caprino. Quid. n. est amarꝰ pfici nucleus nisi turbati ꝛ passionati hominis amarus affectus q tũc stipiti nucis inserit qñ penas crucis meditat. tunc enim nõ tñ amaritudo dulcescit sed ẽt magna poma pficus ꝓducit. qꝛ. ſ. amarus animꝰ considerans penas xpi nõ solũ amaritudinem suã pro nihilo ducit sed ẽt in magna desideria ꝓrumpit. que qdem tũc florent qñ in alio feruent. que tñ lacte caprẽ sunt irrorãda. i. discretiõis moderamine temperãda. Est enim lac caprinũ in tribꝰ suis substãtijs post femininũ lac maxime temperatũ. Dñ merito lac caprẽ designat moderamẽ prudẽtie. qđ est necessariuꝫ in tribus substantijs. i. in tribus ptibus operis. ſ. in principio in medio ꝛ in fine.

¶ Capitulum. lj.

Atientia assimilat rose cũ qua artificialiter fit aq̃ rosacea mel ꝛ oleũ rosaceum ꝛ zucharũ rosaceũ. Sic quo qꝫ patiẽtia ꝑbet aquã odorifere cõpunctiõis. mel. i. dulcedinẽ interne ꝓsolatiõis: oleũ fraterne ꝑpassionis. zucharũ. i. suauitatẽ ꝛ dulcorẽ eterne refectiõis. ¶ Itez patiẽtia custodit aiam sicut arca thesauruꝫ Lu. xxi. In patiẽtia vestra possidebitis aias vras Dñs sicut hõ multũ diligeret arcã in q̃ poneret thesaurũ suũ custodire sic ꝺz diligere patiẽtiam. ¶ Itẽ multũ diligeret hõ etiã illũ q fabricaret sibi talem arcã gratis. ꝛ sic ꝺz diligere tribulationẽ q̃ fabricat arcam

UNIVERSIDAD DE MURCIA

iam Apo. Roma. v. Tribulatio patientiam operatur. Quot enim contumelie dicuntur tibi quot iniurie fiunt tot ligature ⁊ clauꝰ ad fortificandum scriniuꝫ tum apponuntur. Vndꝰ magnas gratias debes agere ⁊ non contumelias reddere. ¶ Item patiētia vita gubernatur. Hoc. n. facit patiēta cordi qđ facit gubernaculuꝫ nauiī. Vñ. Pro. xiij. Qui patiens est multa gubernat sapientia quia doctrina viri per patiētiaꝫ noscit. Pro. xxix. Vnde sicut nauis fracto gubernaculo vētis ⁊ turbinibus agitat ⁊ tandem tempestate conuulsa frāgitur ad rupes vel ad scopulos. Sic etiam cor impatiens. Vñ dicit Pro. liij. Paupercula nuulsa tempestate absqꝫ vlla cōsolatiōe. Hec paupercula est impatiēs alia virtutū possessiōe ⁊ gratia spoliata: quā cuuslibet tentationis tempestas a sua stabilitate diuellit: ⁊ absqꝫ cōsolatione relinquit. ¶ Item patiētia tribulationis requirit soliditatem amoris ⁊ virtutis. Nam cruda tegula si ponatur in flumie dissoluit: cocta vō nō. Ita quoqꝫ homo carnalis qui nō est igne charitatis vel tribulatione decoctus defīcit in aqua tribulationis. ¶ Item fons luxosus tacto lapide facile turbat. arenosus vō non. Sic homo plenus luto peccatiꝭ facili grauatur virtuosus non quia nō contristabit iustum quicquid ei acciderit. ¶ Item qui in hac vita est sine patientia similis est homini qui in tempore pluuie sine pluuiali mantello siue capa est. Et sicut homo inermis est in medio hostium suoꝝ. Pro. xxv. Qui impatiēs est sustinebit dānum.

¶ Capitulū. lij.

Pacem cordis siue ꝓscientie seruare volēs dꝫ ipm cor siue ꝓscientiā custodire sicut custoditur castruꝫ tpe guerre. Naꝫ quando castruꝫ alicuius impugnatur ab aliquo ⁊ nō potest cum eo componere neqꝫ pacem habere debet primo diligenter considerare vtrum in castro illo sint aliqui qui pacem eius turbent. Et primo debet eos si quos inuenerit eiicere ⁊ de eis iustitiam facere ⁊ postea castrum munire ⁊ bene clausum tenere. Et si inter omnibus his nō potest castrū tenere dꝫ dño legitio illud cōmendare vel reddere. Et qbus colligūtur septem que cuilibet necessaria sunt ad custodiēdum castrū cordis in pace. q̄ vere est tanq̄ castrū inter inimicos situm ⁊ vndiqꝫ obsessum ⁊ aū ipꝫ tenet sedē suā diabolus. q tanq̄ leo circuit querēs quē deuoret. Vbi glosa dicit. Circuit tāq̄ hostis clausos muros exploras an aliqua ps sit minus stabilis q̄ ad iterora penetret. Sunt ergo cōtra insidias eiꝰ septē necessaria. ¶ Primū est diligēs conscientie ꝑseruatio. vt. s. videat si qđ est in corde qđ pacem cordis conturbet Apo. Heb. iij. Videte ne forte sit in aliquo vestꝝ cor malū. ¶ Secundū est peccatoꝝ cōfessio: que. s. eijciet de castro cordis peccata q̄ pacem cordis perturbāt Isa. lvij. Creaui fructum labioꝝ pacem. ⁊. j. Macchabeoꝝ xiiij. Quādiu supest iudas. idest q̄diu differtur cōfessio impossibile est pacez. s. cordis esse negocijs. ¶ Tertium est operis satisfactio vt fiat iustitia deturbātibꝰ pacez Isa. xxxij. Est opus iusticie pax. Et ꝓs. Justicia ⁊ pax osculate sunt. Solet dici q̄ terra pacifica est ⁊ secura in q̄ tenet iusticia. sed multi sunt sicut latrōes qui nō faciūt de se iusticiā: sed fit de eis iustitia: ⁊ isti sūt q patiūtur penā inuiti. i. Pet. iij. Nemo vestrum patiatur vt homicida aut fur. ¶ Quartum est cordis clausio. s. castrum cordis clausum tenēdo: qō fit sensus cor poris restringēdo. Sunt. n. sensus porte cordis p quas hostes ingrediūtur pacem turbātes Hiere. ix. Ascēdit mors p fenestras. s. sensū ⁊ ingressa est domū nostrā scilicet conscientiam Lu. xi. duꝫ fortis armatus custodit atriuꝫ suum. scilꝫ clausuꝫ tenendo in pace sunt omnia que possidet ¶ Quintum est virtutum munitio. vt. s. fortiter muniatur fossatis ⁊ muris virtutum. Sicut enim muri ingressum hostiū impediunt sic virtutes vitijs obsistunt. charitas enim impedit ne intret auaritia castitas ne intret luxuria: humilitas ne intret superbia ⁊ sic de alijs. Vnde Judit. x.

filij israel muris circūdederunt vicos suos in preparationem pugne contra holofernē. Sed nota q̄ vna ruptura murt id est vnius virtutis defectus sufficeret hostibus ad ingrediendum Job. vi. Quasi rupto muro t aperta ianua irruerunt super me. Ideo dicitur Phil. iij. Pax dei que exuperat omnem sensum custodiat corda vestra. ¶ Sextū est necessariorum pulsio vt castrū cordis sit bene munitū victualibus t armis. scz ō pane verbi dei t scientie t vino cōpunctiōis t huiusmodi. Et nota q̄ quanto castrum est melius talibus munitum tanto magis peccant q̄ reddunt: t quia mandata dei pertingent ad tale munimentū dicitur Isa. xlviij. Vtinam attendisses mandata mea facta fuisset sicut flumen pax tua. ¶ Septimus est deo recōmendatio. vt. s. reddatur cordis castrum domino legittimo: dicendo. Pater in manus tuas cōmendo spīritū meum. Nam nisi dñs custodierit ciuitatem frustra vigilat qui custodit eam. Ipse autem est qui quando placet ei omnia reddit: peccata Pro. xvi. Cum placuerint domino vie hominis inimicos quoq; eius conuertet adpacem.

¶ Capitulum. liij.

Peccatum opere impletur appetitū malum nō satiat sed amplius accēdit sicut fabri stillicidiū ad horam ignem mitigat sed postea feruet ardētius t sic petrū ppetratū plus exardescit q̄ añ Osee. iiij. Comederūt t nō saturabūtur fornicabūt t nō cessabunt Glo. Vires fornicantiū deficiunt sed desideria inardescūt. ¶ Item peccatū vnum quottidie trahit ad aliud. Est. n. peccatum quasi puteus sine fundo. Lapis enim in puteū proiectus vel cadēs si fundum non inuenit semper est in casu. In peccato autem fundus non est. Vnde cadens in peccatum semper in casu est continuo nisi manu gratie sustētetur. ps. Abyssus abyssum inuocat: abyssus enim dicitur quasi sine base. i. sine fundo Eze. Peccatū q̄ō per penitētiam nō. diluitur mox sno pondere ad aliud trahit. ¶ Item peccator est sicut ille qui ludit ad scacarīū qui vno ictu: vel tractu nō facto vel male facto totum ludū vel totum lucrum perdit t sic vno opere malefacto vel negligēto totus fructus vite nostre amittitur t gratia dei t regnum eternum. Eze. xviij. Si auerterit se iustus a iustitia t fecerit iniquitatē omnes iustitie eius q̄s fecit nō recordabūtur. ¶ Item peccator est sicut ille qui hz oculos velatos t portatur de loco ad locum t nescit quo ducatur vel vbi sit Thre. v. De nobis q̄ peccauimus. ideo obtenebrati sunt oculi nostri. ¶ Item est peccator similis ceco q̄ cecidit in lutum t non videt se inquinatum: cū tū multus sit deturpat? ps. Cōprehenderūt me iniquitates mee t nō potui vt viderē. t sicut cecus cadit sepe t offendit sic t peccator. Tob. xi. Cecus pater cepit offendēs pedibus currere. ¶ Item nota q̄ peccatū est sicut gladius i corde: t sicut serpēs in sinu. sicut venenū in stomacho: t sicut latro in domo. Est enim peccatū vt gladi? vulnerando naturā: vt serpēs mordēdo cōcie tiam. vt venenū extinguēdo vitā. i. charitatem que est vitalis calor aie. ¶ Item est vt latro expoliādo animā. s. gratuitis donis. Item peccati impuritas nō auferē a corde sine operibus pnie. cuius exemplū apparet in stuppa. Stuppa. n. est lini purgamentū t ab eo multis carpinatiōibus separatur. Similiter ēt purgamentū culpe indiget multis carpinatiōibus, penitētie. Quarū vna fit in corde per ↄtritionē alia in ore p cōfessionē: tertia in opere p satisfactionem. ¶ Item peccata que sunt quedam infirmitates anime sanantur sicut infirmitates corporis. Sanatur eni corpus primo per emplastrum t sic sanatur anima per verbum dei quod trahit dolorem ab anima sicut emplastrum a corpore Isa. xxxviij. Iussum est vt super vlcus Ezechie cataplasmaretur massa ficuum que dulcedinem verbi dei significat ¶ Item per sudorem qui humorem noxium repellit a corpore. Et sic anima per timorem qui peccatum expellat a mente

Eccle.i. Timor domini expellit peccatum Prouer.iij. Time dominum z recede a malo. sanitas qppe in vmbilico tuo erit. ¶ Item per lotionem vel balneū. iij. Regum. v. Vade lauare septies in iordane z recipiet sanitatem caro tua. Sic sanatur homo spiritualiter per lachrimarū effusionem in compunctione. ¶ Item p vomitum: sic anima per confessionem Ecclesiast. xxxi. Si coactus fueris in cēdo multum surge de medio z euome. scilicz per compassionem venenum mortiferum vt refrigeret te. Qui sanari desiderat necesse est vt vulnus detegat. vnde dictum est leproso. Vade ostende te sacerdotibus z dum iret mundatus est. ¶ Item p dietam. i. per abstinentiam a peccato. Apo. i. Thessal. iiij. Abstineatis vos a fornicatione Ecclesiastici. xxvij. qui abstinens est addiciet vitam. ¶ Item per putridorum resecationem. i. per tribulationem Job. v. Increpationem domini ne reprobes. qz ipse vulnerat z medetur. ¶ Item p vnctionem. i. deuotionem vel pietatez que mentem lenit z Mathei. vi. Ungebāt oleo multos egrotos z sanabantur. ¶ Item p munitionem. i. elemosynam quando homo minuit de bonis suis dando pauperibus. Lu. vi. Quod superest date elemosynam z ecce omnia munda sunt vobis.

¶ Capitulum. liiij.

Enitētia amara facit in homine sicut scamonea in arbore. Nam sicut dicit Ristoř. in lib. suo de pomerijs. Si vis vt aliqua pirus ferat pira solucntia distēpera scamoneam cum aqua z infunde ipsam in foramen quod sit cum terebello vsqz ad medullam arboris: z obstrue foramen clauo qui sit factus de eadem piro vel alia z fient pira soluentia z valde relaxatiua. Sz non durat ista virtus nisi per septem vel sex annos. Unde oportet si volueris qz iterum vigoretur vt alia scamōea infundatur iterum. Et hoc est experimento probatum. Et eadem ratione forte possent fieri pira stiptica z contra fluxus valentia si arbori fuerit infusa stiptica medicina. Et similiter ego opinor quod hoc dilatari possit ad quarumlibet medicinarum effectus vt in fructibus se manifestent. immo etiam probabile est qz omnis species aromatica eodem modo infusa arbori vt balsamus muscus. z lignum aloes tam in saporc qz in odore aromatizando se in fructu manifestaret. Intellige ergo per pyrum vsqz ad medullam ex terebello perforatam hominem per verbum dei vsqz ad intima cordis compunctum: cui scamonea aqua discmperata infunditur. quādo pēitētie amara tristicia seu amara peccatorum memoria cum lachrymarum irrigatione miscetur. Sed tunc foramen clauo obstruitur quando per timorem domini cor peccato seu diabolo claudi tur. Et tunc de tali arbore nascuntur pira relaxatiua quia scilicet a tali homine fiunt opera satisfactoria z peccati expiatiua. Quod autem ad conseruandam virtutem oportet scamoneam iterato infundere est quia ad conseruandam gratiam oportet penitentiam z peccati amaritudinem seu tristitiam frequenter innouare ps. Dolor meus renouatus est. ¶ Itē penitentia est vt arena fossicia q̄ arena ls sit grauis in pondere est tamē vtilis in opere quia ex ea cum calce cōfecta edificatur domus materialis. Similiter penitentia licet sit grauis corpori tamen est vtilis spiritui. qz ex ea informata charitate edificatur domus spiritualis. scilicet cōscientie. Sed nota quod arena fossicia que est bona ad edificia tribus modis est eligenda ſm Palla. quia cognoscitur ex stridore ex colore z ex inhesiōe. Ex colore quidā quia aut est nigra. aut rufa. aut cana. Rufa quidem omnibus est melior z post illam cana postea nigra. Similiter penitentia est quedam rufa. vt illa que incipitur in iuuentute qñ feruet in homie sanguis aut rubea colera. Quedam vero est cana vt que incipitur in senectute. Quedam

vero est nigra vt que differtur in mor-
re. prima est optima. secunda pigra. ter-
tia est dubia. ps. Qui non est in morte qui
memor sit tui. Illa q nō est memor dei in
vita multo minus est in morte. ¶ Secun
do cognoscit ex stridore. qz sc̄illa arena q̄
manu cōpressa edit stridores est vtilis fa-
bricanti. Sic ille q manu cōpunit. i. tactu
alicui⁹ tribulationis premit si emittit stri
dorē nō impatētie iꝫ penitentie est aptus
ad fabricandū domū conscientie. Non ār
ille qui ex flagello nō mutatur. ¶ Tertio
cognoscit ex inhesiōe qz si in pāno vel in
linteo candido vestis inspersa z excussa ni
hil macule reliquerit aut sordis egregia
est. sic illa est egregia penitentia que nullā
maculam aut remorsum relingt in cōscie
tia Apo. i. Cor. iiij. nihil mihi cōscius sum.
¶ Itē penitens dz facere sicut agricola q
quanto laboriosius agrum suū excolēdo
exercet tanto vberius domū suam fructi
bus replet. Ager enim noster est corpus
qō quanto quis magis excolit penitentie
laboribus tanto domus mentis interior
spūalibus pinguescit virtutibus. vnde di
citur Prou. xxiiij. Diligenter exerce agrū
tuū z postea edifices domum tuā. ¶ Item
penitens debet viuere in timore z spe. Si
cut cum nauis concutitur in aqua vna ps
eius descendit sub aqua z alia elenatur.
Sic anima penitentis partim dz descēde-
re se humiliando per timorē partim vo
assurgere se confortādo per spem. ¶ Item
pnia in mortali peccato facta est sic mone
ta falsa. vnde sicut non liberat homo sol
uens monetam falsam vel que nō habet
formā debitam. Sic non liberat facies pe
nitentiā in mortali peccato quo ad deum
z premiū vite eterne nisi sit informata cha
ritate. i. Corin. xiij. Si tradidero corp⁹ me
um ita vt ardeā charitatē aūt non habue
ro nihil mihi prodest. ¶ Itē penitere pro
ponens in morte similis vī esse illi qui lu
dit ad scacos ēt parum de ludo sciēs z co
gitat apud se. ego primo pmittam mihi fa
miliam auferri. Deinde mactabo illuz cuz
quo ludo z in fine in angulo concludā eū
z vincam eum cū ille cum quo ludit sit pe
ritissimus lusor. Sic velut lusor imperi
tissimus est peccator qui semp in ludo ten
tationum succūbit qui familiā virtutum
z bonoꝝ operū per peccatū amittit. Et pe
ritissimus lusor est diabolus qui scz a pri
cipio mundi exercitatus est in ludo tenta
tionuz. Qua ergo presumptione confidit
peccator q in angulo debeat eum macta
re. i. in fine sue vite. Dicit enim Grego. q
tanto diabolus grauiores tentationes in
gerit quanto magis fini propinquari con
spicit. ¶ Item sicut fatuus reputaret nau
ta qui expectaret nauem suam gubernare
quousqz incideret in periculum sic z qui
vitam suā non dirigit ad portum salutis
anteꝫ incidat in periculum mortis Pro.
xv. Vir prudens dirigit gressus suos.
¶ Item quis non expectat ictum sagitte.
qui videt arcum extentum sed ante euo-
latised miser homo expectat ictū mortis
ante conuersionē. ps. Nisi conuersi fueri
tis nē. ¶ Item penitētia humilis renouat
faciem mentis. Vnde assimilatur cuidam
vnguēto quod fit ex fimo cocodrilli quo
facies vncte ostenduntur lenes esse velut
iuuenes facies. Quasi enim fimus cocodril
li est vtilitas peccati ex cuius recognitio-
ne salubre vnguentum conficitur humi-
lis penitentie. Quod videlicet faciē men-
tis vetustate deformen renouat z refor-
mat Eph. iiij. Renouamini spiritu men
tis vestre z induite nouum hominem nē
¶ Item penitentia quanto magis est la-
boriosa tanto magis est fructuosa. Vnde
assimilatur lino. quia linum requirit mul
tum laborem quia seminatur purgatur
z maturatum recolligitur z in fasciculos
coaptatur aque macerandum exponitur
extractum soli desiccandum exponitur
tandem multis tunsionibus z artificijs a
suis superfluis purgat z per decoctionē
z multas lotiones fila ex eo facta ad albe
dinem deducuntur. Nō enim linū a suo
viroze terrestri perfecte spoliatur nec p
fecto candore decoratur nisi multotiens
cōtundatur decoquat z soli expositū aqua
sepius aspergatur. Sed sicut linuz requi
rit multos labores ita z sine dubio hab

multas vtilitates. Nam ex eo fiũt vestes ad induendũ: vella ad nauigandũ: retia ad venandũ ⁊ piscandũ: fila ad suendũ: funes ad ligandũ: cordule ad sagittandũ: ligamina ad cõnectendũ: linee ad mensurãdum: linteamina ad gescendũ: cortine ad ornãdum: facci ⁊ burse ad cõtinendũ: mãtilia ad pueseendũ. Silr ẽt nõ põt homo sine multo labore psciaz emũdare: vnde multa laboriosa regrũtur in pnia vt contrito cõfessio satisfactio siue restitutio ieiunii elemosyna ⁊ oratio. Sed sicut habet laboriosum exercitiũ ita ds copiosus fructũ. Habet. n. peccata purgare: naturaz resuscitare: gram vtutes ⁊ merita reparare: celuz apire: infernũ claudere: ecclesias recõciliare: ⁊ mlta alia bona facere. ¶ Itẽ penitẽs dz curare peccata sicut medicus vulnera curat. Nam prio medicus vulnus detegit deinde medicamentũ appõit quasi. n. vulnus detegit q peccatũ cõfitendo ꝓdit. sed q ipsum cũ amaritudine plãgit quasi medicamentũ apponit. Et iõ sicut dicit Grego. Qui mala q perpetrabat insinuat sed false q insinuauit recusat qsi subducta velte vulnus detegit sed torpẽti mente medicamentũ vulneriũ nõ apponit. Cõfessionis igit vocẽ solus necesse ẽ vt meror excutiat ne vulnus ꝓditũ sed neglectum qõ licentius iam p humanam notitiam tangitur deterius putrescat. ps. Intiquitatẽ meam annũciabo ⁊ cogitabo pro peccato meo.

¶ Capitulum. lv.

Perseuerãtia boni incepti nõ ds hõ dimittere ꝓpter aduersitatẽ siue difficultatem vel ꝓpter tentationẽ Sicut q mare nauigant ꝓpter ꝑiuz ventũ nõ dimittunt nauigare sed ꝑ ventũ pseuerãter laborant donec ad portũ veniãt. Et canis venaticus segtur leporẽ p spinas ⁊ tribulos donec apprehẽdat. Et sic nos deuz. i. Cor. ix. Sic currite vt cõprehẽdatis. ¶ Itẽ pseuerare non põt in bono qui ds in aia infirmitatez vel corruptionẽ peccati. Sic hõ sanus ⁊ fortis cõtinuat viã suam, sed hõ eger ⁊ debilis, qsi incipiat viam cito ꝑficit. sic iustus pseuerat sed peccator nõ cõtinuat. Job. Tenebit iustus viã suã ⁊ mundis manibus addet fortitudinẽ. Poma enim putrida ⁊ vermiculosa ⁊ sine cauda cadunt de arbore: sed sana bene se tenent vsqz ad maturitatem. Sic peccatores interius putridi ⁊ vermiculosi ⁊ carentes cauda pseuerantie cito cadunt a modico vento tentatiõis Job. xx vij. Tollet eũ vẽtus vrens de loco suo. ¶ Item pseuerantia boni opis assimilat tunice ioseph. Nã ioseph sicut dicit Greg. q inter fratres suos iustus vsqz ad finem ipse pseuerasse ꝺscribitur solus talarẽ tunicã habuisse ꝓhibetur. Nam quid est talaris tunica nisi actio cõsummata. Quasi enim ꝓtensa tunica talum corporis operit cũ bona actõ ante dei oculos vsqz ad vite nos terminum tegit. Incassum quippe bonum agitur si ante vite terminuz deseratur. quia ⁊ frustra velociter currit qui postquã ad metam venit deficit.

¶ Capitulum. lvi.

Predicator assimilat seminatori qui. s. qñ vult seminare ꝓ ẽttuor attẽdere ds. ¶ Prio loci ẽlitatẽ qr semẽ est ꝑm ẽlitatẽ terre dẽsi vel rari seminãdũ. Silr in ꝓdicatiõe ꝑm ẽlitatẽ auditoꝝ formari dz sermo doctoꝝ vt Gredicat. Et iõ ꝑm dispõnez ⁊ indigentiã audiẽtorum est rarius vel frequẽtius ⁊ breuius vel prolixius predicandum. ¶ Secundo considerare debet temporis congruitatẽ quia alicubi est tardius ⁊ alicubi celerius seminandum. Nam in locis humidis seminandum est celerius ne semen imbre putrescat: ⁊ in siccis tardius vt aqua ꝓueniat ne diu iacens penitus euanescat. Quasi loca humida sunt loca fluida ⁊ ad peccãdum parata quibus verba sancte exhortationis citius impendenda sunt q̃ labantur in putredinem crimine. sed in hominibus aridis ⁊ indeuotis aliquãdo tardius exhortationis semen non incõsulte differtur vt ex ipsa dilatione auidi suscipiatur. vel qr minus fructuose porri

gitur homini verbum sancte predicationis duz est in accidia z ariditate mentis z fructuosius expectat vt ei porrigatur poscy perfusus fuerit aqua cōpunctiōis. Et notā qz illud qd seminat celerius desiuz ee dz qz id qd seminat tardius. qz plura z frequētia mōita magi necessaria sunt hoi tentato qz homini ppuncto. ¶ Tertio cō siderare dz seminis quātitatem. qz minus de semine iaciendū est in terra pigui z humida qz in macra eo qz in pingui nimis se multiplicat cōculcat z devastat: sed in macra nō totum crescit sed aliquādo perit. Quasi aūt terra pinguis est alia devota in qua exhortatiōis semen auidius recipit si partius z temperatius iacit: sed terra macra est peccatoris cor carens pinguedine gratie in quo qz semen verbi plerūqz pditur oz vt frequētius seminet Ecclesi. xi. ¶ Mane semina semē tuū z vespere nō cesset manus tua. Quarto cōsiderare debet seminis vtilitatē. Sunt.n. quedam semina vtilia quedam vo sterilia ad fructū pducendum. qō quidam egyptiorz agricole hoc mō pbare dicunt. Aream breuē loco subacto z humido in mense iunij excolunt z in ea diuisis spacijs oia frumenti z leguminū semina spargunt. deinde in ortu canicule qui apud romanos. xiij. die kalendarū augusti tenet exoriār que semina ortū sidus exurat z que illesa custodiat. his abstinentalla, pcurant: quia iudicium nore aut beneficij per annū futurum generi vniuersis sidus aridū presenti exitio vel salute promisit. put Palla refert. Semina ergo inutilia que. s. ad ortuz canicule efficiūtur arida sunt curiosorum predicatorū quedam ampullosa seu philosophica verba que qdem arida z inutilia sunt: qz a canicula aduruntur ideo sūt in devota z infructuosa quia ex vanagloria proferuntur. Illa igitur sunt vtilia q humore devotionis plena canicula. i. curiositas vel inanis gloria non deficeat ¶ Mat. xiij. Seminauit bonū semen in agro suo. ¶ Item pdicationis bonus fructus sequitur z puenit ex predicatoris bonis operibus doctrinā eius puenientibus sicut ex bona semente sequitur bona messis. Vnde Greg. Ille vberes fructus pdicatiōis colligit qui semina bone opationis pmittit. ¶ Item sicut ex bona cultura agrorū sequitur abundantia frugum sic ex precedenti bona vita tribuit predicatori vborum vtilium affluētia. Vnde Biegoz. refert z dicit qz tanto fecundius pdicatiōis verbum tribuitur quāto in predicatoris pectore perfecti operis exaratione preueniētur. Ille nanqz bene loquēdi facundiā accipit qui sinum cordis per recte viuendi studia extendit nec loquentem cōscientia prepedit cuz vita linguā antecedit. ¶ Itē predicatores qui dicunt z non faciunt similes sunt carnificibus q carnes bonas alijs vendunt z ipsi peiores comedunt. Et sutoribus qui bonos sotulares alijs preparant z ipsi peiores portant. Sic sūt sacerdotes qui verbum salutis alijs ministrant z ipsi peiora qz alij perpetrāt. Item pdicator debet attēdere qualiter z quando z cui predicat. Vnde Biego. dicit. In omne qō dicitur necesse est vt cā tempus z persona pensetur si verba sententie veritas roborēt: si hoc tēpus cōgruum postulat. si z veritatem sententie z pgruentiam temporis pone qualitas non impugnat. Ille enim laudabiliter spicula emittit qui prius hostem quē feriat conspicit ¶ Sale nāqz valide arcus cornua subijcit qui sagittā fortē dirigēs ciuē ferit. ¶ Itē predicatores q dicunt z non faciunt assimilant nautis poma portātibus. Maz hi qui poma portātes maria transmeant. ipsi quidem fructuū odore pfruunt sed eorundem fructuū refectione carent. Tales ergo predicatores dū verba pfunda scripture legunt z alijs annūcianda in mente disponunt quasi per altum mare in nauimentis alijs poma ferunt. Ex quorū ipsi non fructu sed solo odore pascuntur cū non doctrine opera sed sola meditatōne potiantur. Vel nota qz naute qui poma portant hec paleis admiscent vt ad terras illesa deferant: quia scilicet predicatores discreti iter grauia vl difficilia dogmata quedam lenia z facilia interponunt.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Nam aliquando scripture verba dubia vel difficilia per leuia ⁊ aperta declarant vt ad corda audientium sano intellectu pertingant. ¶ Item predicatorum verba assimilantur vittis quia corda audientiū ligāt. Vnde cant. iij. Sicut vitta coccinea labia tua ⁊ eloquium tuum dulce. Labia sponse predicatores sunt ecclesie quoruz predicatio est vt vitta quia in auditoruz cordibus diffusas cogitatões ligant ne remisse defluant ne se per illicita spargant. ne sparse cordis oculos deprimant sed ad vnam intentionem colligant. Dicitur etiam coccinea quia sanctoruz predicatio solo charitatis ardore flamescit sicut Gregorius dicit. ¶ Item predicatores sancti assimilantur lampadibus. qz est in eis ardor vite splendor doctrine fulgor fame. Per ardorem ergo vite. i. per feruorem spiritus purificant ⁊ consolidant seipsos. Sz per splendorem doctrine illuminant sibi ppinquos. illos qui eorum auditū dogmata ⁊ verba a quorum scilicet cordib⁹ per flammam verbi erroruz tenebras repellunt. sed per fulgorem bone fame edificant ⁊ rectificant distantes ⁊ remotos: Lampades enim vt dicit Gregorius. lucez suam longius spargunt ⁊ cum in alio loco sint in alio resplendent. Et ideo sancti predicatores quorum opimo longe late qz claret. quia longe a se positis lucent q̄ si eorum itineri ne in peccatorum tenebras corruant velut accense lampades refulgent. Nam qui eorum fama vel exemplis auditis ad amorem celestium surgūt in eo qz bona opera exhibent quasi ex lāpadis lumine resplendent Eze. i. Similitudo animalium ⁊ aspectus eorum quasi aspectus lampadarum. ¶ Item verba predicantium congruere debent moribus audientium quia tunc sicut dicit Gregorius vim sue recitudinis amittunt quando auditori non congruunt: sicut medicamina vires perdunt que sanis membris apponuntur. Vnde etiam Gregorius nazāzenus dicit. q sicut nō vna medicine species omnibus adhibetur ita nec idem sermo congruit vniuersis.

¶ Capitulum. lvij.

Profectus anime in via dei habet quattuor gradus quod apparet per exemplum in formatione caseis. Vbi primo est lactis emūctio. secundo lactis coagulatio. tertio caseis recentis ⁊ teneri formatio: quarto eius per morā temporis indurato. Emunctio fit per hoc q̄ lac scilz ab vberibus separatur. Et hoc fit in homine quando per manus dei expellionem: idest per diuine virtutis operationem mens eius ab vsu vetuste consuetudinis abstrahitur Job. x. Nōne sicut lac mulsisti me: deinde lac coagulo stringitur ⁊ hoc fit per hoc q̄ penitens diuino timore se a peccatis continet ⁊ restringit ⁊ ad iustitie soliditatem colligere se contendit post hoc autem caseus recens in quadaz teneritudine formatur. Caseus enim recens est aliquantulum solidus. ita q̄ non defluit: ⁊ est pinguis ⁊ adhuc aliquantulū mollis: ⁊ hoc est quando mens conuersi peccatoris in constipatione pinguescētis cogitationis astringitur vt nequaq̄ iam per desideria defluat sed in vno amore se colligens ad solidam formationes surgat. Sic ergo est aliquātulum solida per amoris formationem. pinguis per crescentez deuotionez sed adhuc mollis per lachrimarum de preteritis peccatis cōpunctionem. ¶ Item adhuc mollis ⁊ pauida propter carnis ex vsu veteri contradictionem. Postmodum autem caseus aquoso humore consumpto induratur. Et hoc est quando timore excluso charitate solidatur. ita vt nisi gladio verbi dei nō aperiatur. Et nota q̄ caseus qui exterius est durus est mollior quandoque interius. quia amicus dei licet sit exterius durus vel sibi per carnis afflictionem vel alijs per iustitie correptionem semper tamen interius seruat mansuetudinis ac pie-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

tatis molliciem ac vulcorē. Vel is exteri⁹ dura pariat intus tñ molli medulla diuie consolationis ⁊ gratie impinguat Job. x. Sicut caseum me coagulasti.

¶ Capitulum. lviij.

Prosperitas talis est iuditium pditionis ⁊ econuerso aduersitas signū salutis. Nam illi qui in hoc mundo in oibus ꝓsperā̃tur similes sunt infirmis desperatis voluntati sue a medicis derelictis quibus nihil qđ expetunt denegat. vnde sicut Grego. dicit. Desperatis relictis egris medici quicqđ pñt dari ꝓcipiunt. Qui autem ad salutē reduci pñt multa dari contradicunt. Sic peccatores qbus h prospa ad vota succedūt de eterna salute despati sunt. Sed qui salubri sunt aduersitatib⁹ coercētur. Dñs deus malus bñficiū cōfert hoi qñ ipsum afflixit q̃ qñ ipm prospera ri pmittit Augu. Cū mala volūtas potestatem accipit efficiēdi qđ cupit deus dando tradit ⁊ non dando miserē. ps. Dimisit eos scm̃ desideria cordis eor ibunt in adinuētionibus suis Grego. ¶ Dactandus vitulus liber ad pascua dimittit seruandus iugo premit. Quia iniustus ad eternam mortē currens effrenatis voluptatibus vtitur. Justus vo a delectatiōe trāsitorie iocunditatis restringitur.

¶ Capitulum. lix.

Pulchritudo corpalis vana existit. qz est sicut pulchritudo parietis. Nam pulchritudo parietis est ex exteriori pictura q̃ sublata apparet lutū qđ erat interius. Prouer. vlt. Fallax gr̃a ⁊ vana ē pulchritudo. ¶ Item pulchritudo vestium quā qdaz hoies querūt vana est qz nō est pulchritudo sed pulchritudo accōmodata. Sic pulchritudo cornicule de qua dic̃ fabula. q̃ ornauit se pēnis diuersar̃ auiū qbus ablatis sibi ab alijs auibus apparuit nigredo carnis eius. ¶ Multum erubesceret aliquis nobilis superbus mendicare ab ignobilibus. Sic erubescere dz homo quando a vermibus ⁊ auibus mendicat pulchritudinē exteriorē cui pulchritudo naturalis sufficere dz sicut alijs creaturis vt soli rose ⁊ alijs. Guido carthusiēn. ait vestes te ornāt pulchritudo cēt si tu eas ornares: ideo ornatū querēdo oñdis te esse turpem: decor q cū veste induitur cū veste deponit: vestis pculdubio ē nō vestiti. Ber. fulgēt monilib⁹ sordēt moribus.

¶ Capitulum. lx.

Punitio peccator̃ quorundam assimilat diploidi de qua in ps. Induātur sicut diploide cōfusione sua. diplois qdē sicut dicit Gre. duplex vestimētū dicitur. Confusiōe ergo sicut diploide induti sūt qui iuxta reatus sui meritū ⁊ temporali ⁊ perpetua animaduersiōe feriuntur. Soles quippe pena a supplicio liberat quos mutat. Nam quos presentia mala nō corrigunt ad sequentia perducunt.

¶ Capitulum. lxi.

Ratione vti ⁊ scm̃ rōnem viuere competit homini ex ꝓpria forma. s. ex anima rōnali. Et ideo q rōne nō vtitur ⁊ scm̃ rōnem non viuit proprie non est homo sicut scm̃ philosophū serra lignea non est serra ⁊ lapidea nauis non est nauis eo q̃ non hz vsum ⁊ actum nauis qui est a forma licet habeat figurā ꝓpter materiam figurabilē in qua est. Sic quodāmodo est de homine Ber. Quid bestialis? hoie rōnē nñ vtente ⁊ rōne nō vtente. vñ ps in primo ¶ Methaphisice dicit q̃ aialia ola memorijs ⁊ imaginatiōibus viuunt. Hoium vo genus arte ⁊ rōnibus viuit. ps. Homo cū in honore eēt nō intellexit cōparus est iumentis insipi ētibus ⁊ similis factus est illis.

¶ Capitulum. lxij.

Ecidinates in peccata similes sunt sotularib⁹ vel pellicijs veteribus qui suturam tenere nequeunt. ⁊ ideo in lutum pūcūtur

Sic recidiuátes nō retinent gr̄am vel charitatem. ⁊ ideo in lutum inferni proijcientur. ps. vt lutum platearum delebo eos scilicet de libro vite. ¶ Item similes sunt recidiuátes pauidis ⁊ artidis multibus vitiis sincopi q̄ solo timore cedūt ⁊ fugiūt de prelio Sene. Plura nos terēt q̄ prem̄at ⁊ pl⁹ opiniōe q̄ re laboram⁹. ¶ Itē similes sunt infirmis recidiuátibus in egritudinē qui debiliores fiunt q̄ ante. Et sic quāto frequētius cadūt tāto plus ledunt ⁊ difficilius resurgūt Luce. xi. Fiūt nouissima hois illius peiora priorib⁹.

¶ Capitulum. lxiij.

Resurrectionem humanorum corporum virtute christi fieri posse tam artis q̄ nature exēpla psuadent. Nam si artifex de cineribus arborū vl̄ herbarū vitrum purum facit ⁊ fractuz vitrū liquefacit ⁊ reformat ⁊ de metallo imaginez hominis facit q; de terra ferrū quid mirum si sūmus artifex hoc faciat ō corporibus hominū ꝓphetij. Saluatorem expectámus dominū nostrum iesum qui reformabit corpus hūilitatis nostre cōfiguratum corpori claritatis sue. ¶ Itē de puluere fenicis que sola auis est et aliam quem facit natura ⁊ ad rugitu leonis suscitantur leunculi. Quare ergo non poterunt suscitari homines de puluerib⁹ suis ad vocem filij dei Joh. vi. Mortui audient vocem filii dei: ⁊ qui audierit viuēt ¶ Item si semina que prius moriuntur et putrescunt virtute nature postea viuificantur multo fortius vtute omnipotentis dei mortui reuiuiscent. i. Corinth. xv. Insipiens quod tu seminas nō viuificatur nisi prius moriatur ⁊c.

¶ Capitulum. lxiij.

Satisfactio penitentie debet esse secundum mensuram culpe. Qui ad magnam mensuram acquirit ad magnaz oportet q̄ reddat Deutorono. xxv. Pro mensura peccati erit ⁊ plagarū mod⁹. ¶ Matth. iij. Facite fructus dignos penitētie. Glosa. Má dz esse par fructus bonī opis eius q̄ multū ⁊ illius q̄ paz peccauit. Et vbi abūdauit ōlictū abūdet ⁊ gra ⁊ opatio bōa. ¶ Itē sic tuscorū puerbiū dic. Ato tale guaina to tale cultello. Debet. n. esse glad⁹ p̄z mēsurā vagine. Et sic afflictio penitētie fm mēsuram culpe ⁊ q̄ plus bibit de vino delectatōis. pl⁹ opz eū soluere symbolū pene Apoc. xviij. Quantū glorificauit se ⁊ in deliciis fuit tantū date illi tormenta ⁊ luctum.

¶ Capitulum. lxv.

Custuz cautela necessaria ē ad cordis custodiā sicut clausura ostii ad custodiā dom⁹ Thesaur⁹. n. nō ē secur⁹ vbi sūt oia ostia apta. Sic nō est thesaurus cordis secur⁹ vbi sensus exteriores sunt patuli vel icauti. i. os ad loq̄ndum oculi ad videndum ⁊ sic de aliis. vii de sicut diligeret homo ostium ⁊ arcā bādis ⁊ clauis ferreis munitam ita p̄ multo diligentius sensuum suorum custodiā puritatem interiorem feruare que ē thesaurus cordis. ¶ Item si claudis ostium ⁊ fenestras contra ventum ⁊ pluuiaz quare nō magis contra tribulationes ⁊ tentationes. Dominus enim vult tanuas esse clausas. Vnde ad discipulos ianuis clausis intrauit. Diabolus autem ecōuerso vult eas tenere aptas Ezech. xlviij. Porta clausa hec erit. Q̄ ioseph erat clausa⁹. dominus erat cū eo Genes. xxxix. ¶ Itez quādo fit in ciuitate aliqs tumultus i alio vico Burgesi sapiētes claudūt ostia sua ⁊ fenestras suas sed stulti exeūt ⁊ resistunt in mediū ⁊ redeūt frequēter vulnerati. Sic ⁊ sapiēs cōtra obbrobria litigationes ⁊ tribulationes claudit ostia ozis sui vel auriū suaz ps. Ego tanq̄ surdus nō audiebā ⁊ sicut mutus nō aperiens os suū. ¶ Itē cupidus diligēter circuit dolia vini sui ⁊ claudit vndiqz ⁊ obturat ne vinū effluat. Sic ⁊ tu sensus tuos ne gratiā ⁊ auxiliū dei effundas. Felix ergo qui dicere potest. ostiū meū clausum ē ⁊ pueri mei. i. cogitatōes ⁊ affectiones me

cum sunt in cubili. i. in secreto cõscientie.

¶ Capitulum. lxvi

Scriptura sacra assimilatur speculo. Unde Gre. dicit.

Scriptura sacra mentis oculis quasi quõdam speculum opponitur. vt interna nostra facies in ipa videatur. Ibi eni fedaa. ibi pulcra nostra ꝓspicim⁹. ibi sentim⁹ quãtũ ꝓficimus. ibi a proiectu cõlõge distamus. ¶ Itẽ sacre scripture sermo assimilat illi pani quẽ dominus prebuit populo in deserto. de quo dicit. Sap. xvi. Panem de celo ꝓtitisti eis sine labore omne delectamẽtũ in se habentẽ et omnis saporis suauitatem. Panis nãq; ille omne in se delectamẽtũ et saporis suauitatẽ habuit qz sez i ore spũalium iuxta voluntatẽ edentiũ saporẽ dedit. qz diuin⁹ sermo et omnib⁹ cõgruẽs et a semetipo nõ discrepãs qualitati audientium conde scendit. quẽ dam electꝰ quisq; vtiliter iuxta modum suum intelligit quasi acceptũ mãna in voluntatibus saporẽ vertit. ficut Gre. dicit. ¶ Jtem sapientia sacre scripture inuestigãda est ad modum aque. ¶ Primo cũ mentis humilitate. Docet enim Palladius in li. suo de agricultura. qõ siquis vult puteum fodere et in quo loco inuenire possit aqua inuestigare hunc modum tenere debet. Mane ãte ortũ solis his locis quib⁹ aqua querenda est equaliter ꝓnus mẽto ad solum depresso facens i terra spectare debet orientem et in quo loco aspicies subtilẽ nebulas in aere consurgere viderit et se velut rores spargere signo ãtiquo vicine stirpis vel arboris prenotare. Nam constat siccis locis vbi hoc fieret aquam latere. Sicut ergo cum ꝓstratione corporis querenda est aqua materialis ita quoq; cum humilitate mentis inuestiganda est aqua sapientie salutaris Prouer. xvi. Vbi humilitas ibi sapientia. Sed notandum qꝺ qui se ad terras ꝓsternit ad orientem dꝺ spectare quia qui humilis scripture sacre perscrutatur misteria a christo de quo scriptum est. Ecce vir oriens nomen ejus eorundem intelligentiam debet et petere et spectare. Vnde Jacobi. i. dicitur. Si quis indiget sapientia postu. a deo qꝺ dat omnibus affluenter etc. Ipse enim christus deus est sapientiam prestans parvulis. i. humilibus. Unde tacens et orantẽ conspicies subtilẽ nebule vapores cõspicit qui se velut rores spargit. Quia q; hũiliter a christo sapientiam petit primo hãc quasi subtili et tenui vapore. i. considerationẽ percipit q; post paulatim exerescens velut ros desuper veniens copiosius ac largius se infudit Matth. xi. Abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea paruulis ¶ Secundo inuestiganda est cum cordis puritate. Dicit enim idem Palladius qꝺ si i aliquo loco vbi nõ sit lacuna neq; aliquis ex consuetudine humor isideat aut transeat in tenui saltu salix silvatica virens arundo ederaq; humore gignantur fodiat loc⁹ ille latitudie pedũ trium altitudie pedũ quinq; et proxime ad solis occasũ mundum vas ereum vel plumbeum itemq; vinctũ immersum ponatur in fũdo ipsius fossionis et supra fossam cratis de virgis ac frondibus additaq; terra spacium omne cooperiatur sequenti die aperto loco si in eodẽ vase sudores intrinsecus inueniãtur aut stille aquas ibi esse nõ dubites. Sicut ergo ad inueniendã materialẽ aquam congruit habere vas mundũ. ita ad inuestigandum spiritualem sapientiã cõuenit habere cor purũ Sapiẽ. i. In malivolã animã nõ introibit sapientia. Sed notandũ qꝺ idẽ vas de solida dꝺ esse materia sez ereum vel plumbeum vt videlz inuestigatoris spũalis sapiẽtie ipm vas cordis solidũ bẽat nõ cõfractũ sicut illud de quo dicit Eccli. xxi. Cor fatui quasi vas cõfractũ oẽm sapientiã nõ tenebit. ¶ Itẽ debet idẽ vas esse interius vnctũ illa vnctione dꝺ de qua dicit. i. Joh. ii. Vos vnctionẽ quam accepistis ab eo manet in vobis et nõ necesse hẽtis vt aliqs doceat vos sed sicut vnctio eiꝰ docet vos de oibus. ¶ Item qꝺ idẽ vas debet sub crate viminea per diem operiri et sequẽti die discooperiri signat qꝺ sacri inuestigatoris eloquia

¶ debet se tacēdo aliquādo occultare ⁊ aliquando scz opportuno tempore se docendo propalare. Vel primo debet se abscondere ad studendum ⁊ meditandum ⁊ postea se propalare ad aquam doctrine stillandum. Sed iterum nota q̄ non est quelibet aqua sapientie salutaris in lacunis. i. in hereticorum doctrinis seu libris neq; vbi sit humor trāsiens. i. mundana scientia que solū trāsitoria querit sed in herbis humorosis ⁊ semp virētibus. i. in sacre scripture seu sanctorū doctrinis i quibus abūdat humor spūalis deuotōis ⁊ viror virtutis vel ꝑpetue veritatis. ¶ Tertio inuestigāda est cū mētis trāquillitate Dicit enim idē Palladius q̄ si vas figuli siccū neq; coctū cadē rōne pōatur ac fissr operiat altera die si aquaꝝ vena est in ꝑscinit vas ꝓcepto humore solnetur. Similiter in inuestigādo diuinā sapiētiā ds ē vas siccū ab humore cōpiscētie ⁊ nō eo cum calonibus ire. Mās ille due passiōes maxime mētē inquietāt ⁊ reddūt ineptaꝝ ad ꝑcipiēdū lumē sapiētie scz passio ꝑcupiscētie ⁊ ire. Vñ ops inuestigatorē diuini eloquii ab vtraq; passione mētē habere trāquillā. Et iō castitas ⁊ māsuetudo maxime ꝓferre vīr ad cōtēplatiōez sapiētie. Jac. 1. in māsuetudine suscipite insitum verbū ꝛc. ¶ Quarto inuestigāda est cū deuotionis suauitate. Nam idem Palladius dicit q̄ lucerna oleo plena ⁊ incensa si ibi similiter tecta ponatur ⁊ secunda die inueniatur extincta superstitibus alimētis aquas idem locus habebit. Similiter inuestigatoꝛ sacre scripture debet habere lucernam. i. mentem oleo deuotionis plenam q̄ talis mens est que aquam vere sapientie efficacius ⁊ fructuosius inuenit. Sed notandum q̄ in ipsa aque inuestigatione lucerna accensa extinguitur. q̄i cōtemplatōe diuine sapiētie vel in ipa ꝓfūditate scripture humani ingenii claritas obūbratur ita vt mēs nihil quasi se scire credat quē valde se forte prius scientem reputabat. Si lucerna extincta aqua dignoscit. q̄ hūiliate mēti ⁊ inscias se reputanti sapiēna celestis infundit. ¶ Quinto inuestigāda est cū affectionis auiditate. Sic dit enī idem Palladius q̄ si in eo loco fo cū feceris ⁊ terra vaporata humidum fumū nebulosumq; roctauerit aquas ibi eē cognoscis. Sic in inuestigatione scripture necessarius est focus. i. feruēs ardoꝛ discēdi Damas. Si fuerimus affectuose discentes erimus ⁊ multa scīetes. Sed notandū q̄ ab hoc igne cōsurgit fumus humidus ⁊ nebulosus. i. inquisitio que est nebulosa .i. obscura in dubitādo sed humida. i. facilis in suscipiendo sicut id q̄d est humidus vel molle impressiones faciliter recipit.

¶ Ité est fumosa. i. subtilis est in inuestigādo ⁊ est feruida in addiscendo. ¶ Sexto quoq; manifestatur aqua salutaris scīētie .i. sacre scripture intelligentia ex doctrine cōmunicabilitate. Nam vt ides Jepēdicī auctoꝛ testatur. Pellus lane eque ꝓsitus vel coopertū si tantum humoꝛez colligit vt alia die fundat expressum copias aque ibi esse testabitur. Sic qui docendo aquaꝝ sapientie copiole alijs fundit signum est q̄ copiose hauserit philosophus. Signum sapientis est posse docere. Cū expressione aque. i. ex ipsa cōmunicatione doctrine relatur plerīq; doctoꝛi aqua. i. intelligentia celestis sapientie.

¶ Capitulū. xvij.

Imilis deo fit hō triplicit. Mā fm artem similitudo alicuius rei in aliquā materiā inducit. Uno mō per subtractionez. sicut in sculptura ⁊ sic anima efficit similis deo ꝑ ablationē culpe vel ꝑ subtractionē conceptus materialis substantie. Est enim deus actus purus ⁊ immaterialis. iij. Regum. vij. Sculpsit cherub leōes ⁊ palmas ⁊ similitudinē hominis stantis. ¶ Secūdo per appositionē sicut in pictura vbi apponunt lineamēta ⁊ colores. Et sic anima efficitur deo similis per appositionem gratie ⁊ virtutū Eccl. xxxviij. Cor suū dabit in similitudinē picture. ¶ Tertio per impressionē siue adhesionē sicut i figura sigilli quādo iheret cere. Et sic alia efficietur similis deo per inhesionē glorie

Eccl. xlv. Similem illū fecit in gloriā sanctorum .r.i. Job. xij. Scimus qñ cū apparuerit similes ei erimus.

¶ Capitulum. lxviij.

Implicitas innocētie nō cōuenit cū subtilitate malicie. Dñ prohibet Leuitici. xix. Vestem q̄ ex duobus texta est nō induēris. Mā in vestimento ex duobus cōtexto sc̄z lana & lino interdicitur cōiunctio simplicitatis innocētie que significat per lanam & subtilitas malicie que significat per linū. ¶ Itē simplicitas iustorū assimulatur lampadi. Habet. n. vitrum purū in carnis honestate: papirum albū in mētis puritate. oleum pingue in operis pietate. ardēt dilectione: lucet discretione. si aliquando cotemnitur ex humili ostensione Job. xij. Lampas contempta apō cogitationes diuitum. Grego. Sepe contingit vt electus qui ad eternam felicitatem ducitur continua hic aduersitate deprimatur: non hunc rerum abundantia fulciat: non dignitatum gloria honorabilez ostendat: nulla ei obsequentium frequentia suppetat. nulla hunc humanis oculis vestium pompa cōponat. a cunctis vō despicabilis cernitur & huius mundi gratia indignus estimatur. Sed tamen ante occultū iudicis oculos virtutibus emicat. vite meritis corruscat. honorari metuit despici non refugit. Corpus continentia afficit: sola in animo delectatione pinguescit mentem semper ad patientiam preparat. Et electus pro iustitia de perceptis contumelijs exultat afflictis in corde compatit. de bonorum prosperitatibus quasi de p̄priis letatur sacri verbi pabulum mente tollit: tus ruminat. Et inquisitus quodlibet eloquiū dupliciter ignorat. Vnde itaq; iusti simplicitas & lampas esse dicitur & cōtempta. Lampas quia interius lucet intus ardet flamma charitatis foris nulla gloria resplendet decorus. lucet ergo & despicitur quia flagrans virtutibus abiect⁹ estimatur.

¶ Capitulum. lxix.

Sollicitudo & actō seculi assimilatur molefarinā molenti. Mam mola in giro ducitur & farina p̄fertur. Vnaquaq; igitur mūdi actio est mola. Quia dū multas curas colligit humanas mentes quasi per girum vertit atq; ex se velut farinaz p̄ojicit. quia seducto corde semper munitissimas cogitationes gignit sicut Grego. dicit. ¶ Jtē sollicitudo seculi causatur ex tribus. Tria. n. precipue sunt q̄ reddunt homines seculi sollicitos & operosos scilicet asperitas pauptatis cupiditas laudis & amor voluptatis. Vnde homines seculares similes sunt colūbis de quibus dicit Palladius q̄ fetus frequētant fi ordeum terefactū vel fabam vel orobum sepe consumant. Quid. n. est columbas fer⁹ multiplicare nisi seculares homines p̄ lucra frequentia pecunias augere etiā per sollicita studia laboriosa & secularia opera frequētare. Ad que videlicet iō compellūtur q̄ ordeo faba & orobo pascunt. Stupendum in ordeo asperitas. in faba vō vētositas. in orobo onerositas inuenitur. Vnde in ordeo asperitas paupertatis. Nam etiam pauperes rustici ordeaceo pane pascūtur Faba vero cum sit ventosa inflationis ē generatiua. Vnde glorie vel laudis humane signat appetitum qui inflationem & tumorē superbie inducere consueuit. Orobus autem est genus leguminis quo tauri impinguari dicuntur Vnde amorē voluptatis significat qua taurus .i. caro indomita. i. non subiecta spiritui delectatur Quia igitur ex his tribus vitijs ois mundana solicitudo causatur dicitur. i. Joh. ij Omne quod est in mundo est concupiscētia carnis. & concupiscentia oculorū & superbia vite. Nā cōcupiscētia carnis voluptatem requirit. Concupiscentia oculorū ideſt auaritia paupertatem fugit. Superbia vō vite ex humana laude vl̄ gl̄ia velut ex faba vēter intumescit.

¶ Capitulum. lxx.

Pes assimilatur ancore. quia scilicet nauem ideſt animā ser-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

uat.ne a procella tentationū ⁊ tribulationum irrumpatur vt innuit Apostolus Hebreo. vi. vbi ait. Qui confugimus ad propositam nobis spem quam sicut ancoram habemus ratam ⁊ firmam. Vbi dicit glosa August. Si videris te fluctuare in mari huius mundi noli abrumpi ab ancora antequam intres in portum. fluctuat nauis. sed non longe a terra proijcitur. nec in eternum fluctuabit ⁊ si ad tempus fluctuat. ¶ Item spes baculus est in via huius vite peregrinanti. ⁊ qui huic baculo innititur non corruit ps. Non delinquent omnes qui sperant in eo. ¶ Item non fatigatur nec deficit Isa. xl. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem.

¶ Capitulum. lxxi.

Vbdit multus peccant temere reprehēdēdo facta superiorū maiorū. Et similit infirmi vel peccatores temē iudicādo vt redarguēdo facta vel dicta iustorum. Cuius exemplum ostenditur in arca testamēti. quam bobus calcitrantibus inclinatas leuites qui casuram credens erigere voluit mox sententiam mortis accepit vt habetur. ij. Re. vi. Quid nanq; sicut dicit Gre. est mens iusti nisi arca testamenti: Que gestata bobus calcitrantibus. inclinatur. quia nonnunq; etiam qui bene p̄est dum subiectorum populorum confusione concutitur ad dispensationis condescensionem ex sola dilectione monetur. sed in hoc q̄ dispensatorie agitur. inclinatio ipsa fortitudinis casus putatur ab imperitis. Vnde ⁊ nonnulli subditi cōtra hunc manum reprehensionis mittūt sed a vita protinus ipsa sua temeritate ōficiunt. Leuites igitur quasi adiuuās manum tetendit sed delinquens vitam perdidit. Quia dum infirmi quiq; fortium facta corripiunt ipsi a viuentiū sorte reprobantur. Aliquando etiam sancti viri quedam minimis condescendentes dicunt. quedam vo summe contemplantes p̄ferunt. dumq; vim vel p̄descēsionis nescīt vel altitudinis hec stulti reprehēdūt Et quid est iustum de sua condescensiōe vele corrigere nisi inclinatas arcam superba reprehensionis manu releuare. Et quid ē iustū de incognita locutiōe reprehēdē nisi modum eius fortitudinis lapsū reputare: Sed perdit vitam qui arcam dei rumpe de sublenat. Quia nequaq̄ quis sanctos corrigere recta p̄sumeret nisi de se prius meliora sensisset. Vñ ⁊ leuites idem recte ozā dr̄ qui videlz robustus dei interptat. q; p̄sumptores quiq; nisi audaci mente robustos se i domino crederent nequaq̄ meritorum facta vel dicta velut infirma iudicarent. Cum igitur quedaz facta meliorum deteriorubus displicēt nequaq̄ hoc q̄ mentem mouet reticendum est. sz cuz humilitate magna p̄ferendum vt itētio pie sentiētis eo modo seruet formā recti tudinis quo p̄ter graditur humilitas. Et libere ergo dicenda sunt que sētus ⁊ valde humiliter p̄ferēda que dicimus ne quod recte intendim⁹ hoc elate p̄ferēdo non recte factamus sicut Gre. dicit.

¶ Capitulum. lxxij.

Vbia secular⁊ potentie assimilatur turri babel de q̄ hētur gen. xi. Et hoc p̄cipue cause sez pp quam fuit edificata. q̄ sez fuit triplex. ¶ Primo fuit timor diluuij. Timebāt eni homines ne ite⁊ diluuiū fieret ⁊ iō se ꝫ ipm̄ munire voluerūt edificādo excelsissimā turri quā aq̄ diluuij nō posset operire. In quo signat q⁊ supbi ⁊ potētes sp fūt in timore ne a sua altitudine deijciant. Vñ cōantur se munire oñdēdo tyrānice alijs altitudinē sue potētie ad hoc vt sp plus timeāt ⁊ maiores reputent. ¶ Secūa cā fuit p cupiditate dñandi. Hoc eni factū ē ab hoib⁹ de cōsilio nēroth q volebat dñari eis. In quo significat ambitio mūdane pp quā vn⁹ appetit alteri dñari: sz sicut dr̄ Eccli. vnj. interdū dñat hō hoi in malum suū. ¶ Tertia cā fuit p celebratōe nois. vñ dixerūt. Venite faciamus nobis ciuitatez ⁊ turrim cuius culmē pertigat ad celū. ⁊ cele

UNIVERSIDAD DE MURCIA

bremus nomẽ nostrũ anteq̃ diuidamur i vniuersas terras. Vbi attẽde q̃drupler studiũ tyrannoꝝ ⁊ supboꝝ. ¶ Primus ẽ ad cõmoditates corpales hũdũ pp qđ isti cogitauerũt ciuitatẽ facere. vt. s. omodi⁹ vi uerẽt. ¶ Secꝰ ẽ ad se fortificadũ pp qđ cogitauerũt turri maximã edificare. ſad fortitudinẽ. Vñ dic. Joseph⁹ q̃ tãta fuit grositudo ei⁹. vt aspiciẽtib⁹ de ppe lõgitudo videret minor. ¶ Tertiũ ẽ ad se exaltandũ. vñ cogitauerũt celũ attingere imitãtes. ſillũ q̃ dix̃ Isa. xiij. In celũ ascẽdã ⁊ sup astra celi exaltabo solũ meũ. ¶ Quartũ studiũ ẽ ad nomẽ suũ dilatandũ. Et sic cogitauerũt isti nomẽ celebrare siue apud presentes pmagnitudine ⁊ pulcritudie opis siue apud posteros de operis firmitate ⁊ perpetuitate. ps. Vocauerunt nomina sua in terris suis. ¶ Secundo superbia potentum assimilat illi turri rõe materie q̃ habuerũt lateres coctos p saxis bitumẽ p cemẽto. Sicut aũt in cemento qđ fit ex calce viua intelligit vnitas charitatꝫ in saxo vo boni opis firmitas. Sic in bitumie accipit vnitas ⁊ colligatio impictatis. q̃ eoꝝ seãces cõfederãtur. q loco saxi. ſ. Ve constantie hñt laterẽ coctum ptinacis malitie. ¶ Tertio rõne pñe siue terre vbi fuit edificata qz in terra sennaar. Vnde dr Geneſ. xi. Qđ cũ pficiscerent de oriẽte ieuenerũt cãpũ in terra sẽnaar ⁊ habitauerũt i eo ⁊ ibi postea edificauerũt. Vbi nota pmo superbie originẽ in eo q̃ isti edificatores turris pfecti sũt de oriente p quem signat claritas originis. i. nobilitas natalitũ ex q̃ frequenter nascit ⁊ puẽit ambitio dominandi. Vel p orientez intellige xpm. de quo dr zach. vi. Ecce vir oriẽs nomẽ ei⁹ a cui⁹ claritate ⁊ hũilitatis exẽplo superbi ⁊ ambitiosi discendũt ⁊ inuenitur cãpũ sezlatitudinẽ ⁊ licẽtã voluptatis corpis. q̃ ista via ẽ pdmonis. Vñ dicit eẽ in terra sẽnaar. i. feroris. Qz. ſ. libertas voluptatis ẽ cã pditionis anime ⁊ feroris infamie. Vel turris superbie edificat i cãpo sennaar. i. feroris. Qz sz superbia floreat ⁊ oleat mũdo tñ deo maxime fetet. Vñ superbi assimilantur erodio q̃ alta scãdũt ⁊ fetidi sũt. ¶ Quarto ratione pene qz punita fuit hec superbia pena diuisionis ⁊ confusionis linguarum ⁊ hec diuisio linguarum est dissensio superboꝝ. xxij. Inter superbos semp sunt iurgia. vbi. n. superbia ibi ⁊ contumelia. Item pp linguarum confusionem vocatum est nomen illius babel quia ibi confusum est labium vniuerse terre. In malis enim est confusio affectionum. Tot. n. linguis loquuntur mali. quot estuant desideriis. Et bene iungitur turri babel quia superbiam sequitur cõfusio. Prouerbio. xxix. Superbum sequetur humilitas. et humilem spũ suscipiet gloria. ¶ Item superbus hõ difficulter corrigitur. Cibus enim in quo nimis est de sale quasi perditus est sed non ille in quo parum est. quia potest apponi. Facilius enim sal cibo apponitur q̃ subtrahitur. Sic homo superbus qui nimis habet de sensu proprio difficulter obedit alteri ⁊ iõ non est flexibilis ad obedientiam. Sed humilis econuerso est qz humilis vacuus a sensu suo recipit alienũ qz videns sensũ suũ non sibi sufficere. alie no sensui acquiescit. ¶ Itẽ superbi⁹ prelatus similis ẽ oui cui pauor imponit nolaz ad collũ. que quantuncũq; sit misera. omnes tamen quasi domina precedere satagit. Sic homo quantuncunq; imbecillis fuerit. si fiat prelatus omnes tñ precedere se credit ⁊ se existimat omnibus meliorem. contra qđ dr. Eccli. xxxij. Rectorez te posuerunt. noli extolli ꝛc. ¶ Itẽ superbus similis est illi q̃ vult altaz domũ facere sine fundamẽto. Mã vult eleuari ad gradum dignitatꝫ sine base humilitatis ⁊ iõ certus põt esse de ruina. Pro. xviij. Qui altam facit domuz suã querit ruinam. ¶ Itez superbus est quasi lucerna que de nocte lucet ⁊ in die vix apparet. Et similiter ligna putrida ⁊ quidaz vmes de nocte lucent. sed de die non. Sic superbi modo lucent in tenebris huius mũdi. sz in die iudicij qñ sol iusticie apparebit quales sint apparebũt. qz tunc videbunt in colore ppzio. Prouerxij. Lucerna impiorum extinguet. i. extincta monstrabitur.

¶ Capitulum. lxxiij.

Tacere dolorem ⁊ indignationem conceptaz aliquando non est bonum. Maz sicut dic̃ Greg. vulnera clausa plus cruciant quia cum putredo que intus feruet ejicitur ad salutem dolor aperitur. Sic plerunqz nimis taciturnitas dum non nulla iniusta patiuntur. eo in amariorem dolorem prodeunt quo ea que sustinent non loquuntur. Nam si illatas molestias cor tranquille diceret a conscientia dolor emaneret. ¶ Item tacere ⁊ loqui debet homo pro tempore. Cuius exemplum apparet in ostijs. Ostium nanqz aperitur ⁊ clauditur. Unde p̃s. Ori meo ostiuz petijt dicens. Pone domine custodiam ori meo. ⁊ ostium circumstantie labijs meis. ex quo aperte vocuit q̃ ⁊ per disciplinam lingua ret neri debeat. ⁊ ex congruitate laxari quatenus os discretũ ⁊ cõgruo tpe vocem aptet. ⁊ rursũ taciturnitas claudat. ¶ Itẽ q̃ ori suo silentij ⁊ locutionis discretiõez ñ appõit ẽ sicut ciuitas sine muro Prouxxv. Sicut vrbs patens absq; muroruz ambitu. ita vir qui in loquẽdo põt ñ cohibere spiritum suum. Glosa. Si murum silentij non hz. patet inimicorum iaculis ciuitas mẽtis. ⁊ duz p̃ verba extra semetipsam proijcit apertã se aduersarijs ostendit. In periculo autẽ est ciuitas cui⁹ porta semp aperta est tempore guerre ⁊ i terra inimicoꝝ sita. Tales sũt illi apud quos nullus est silentium. nullum secretũ mhil celare vel abscondere sciunt quicqd audiunt vel vident in publicum referũt. Cõtra quos dicitur. Prouer. xxv. Que viderunt oculi tui ne pro feras. i iurgia cito ne prorumpas ne forte emendare nõ possis. cũ dehonestaueris amicum tuum. ¶ Item ille est sicut molendinum sine exclusa qui abundat verbis malis. sicut aqua ad molendinuz. Unde sicut molendino submittitur exclusa que fluxum aque retinet. q̃ amota fortius currit q̃ ante. Sic amota censura silentij maioꝝ ipetu loquitur q̃ prius. Prouerbi. xvii. Qui dimittit aquã caput est iurgiorum. Aquaz dimittit qui se a fluxu verboꝝ non restringit qui ẽ causa iurgiorũ ⁊ discordie. Eccli. xxv. Medes aque tue exitũ nisi modicum. ¶ Itẽ est sicut nauis sine gubernaculo. q̃ vadit non quo vult. sed q̃ ventus ducit. ¶ Itẽ nauis i aqua cito submergit nisi obstruatur. Sic homo qui os suum non restringit a verbis superfluis cito in peccata cadit. Prouer. xxvii. Os lubricum operatur ruinam. ¶ Item est sicut equus sine freno qui se impingit vbi nõ vult dominus eius. Ita homo non gubernans linguam ad ruinam tendit. Eccli. v. Lingua imprudentis subuersio ipsius est. ¶ Itez sicut ad portã domus vel castri maiorem custodia apponenda ẽ quia qui habet portã de facili habz castrũ. Sic ad portã oris custodia est ponẽda. p̃s. Posui ori meo custodiaz. Prouerb. xiij. Qui custodit os suum custodit aiam suã. q; moꝝ ⁊ vita i manibus ligue. ¶ Itẽ ẽ sicut vas sine opculo qõ immundum est ⁊ cito refrigerat. Sic hõ qui nõ custodit linguã suã immũdus est. Numeri. xviii. Vas qõ nõ habuerit opculũ ⁊ ligaturã desup immũdũ erit.

¶ Capitulum. lxxiij.

Tentatoruz vel peccantiuz infirmitas habet quasdaz prosticatões idest spũalis mortis vl salutis future significationes ad moduz i firmitatis corporalis. Sunt enim nouez modi signoꝝ sanitatem vel mortẽ futuram infirmi significantiũ. quos ypocras in prosticis cõmemorat ⁊ de quib⁹ in eodem libro pertractat. ad quos medicuz oportet attendere. tã corpales q̃ suo mõ etiam spũalem. ¶ Primum itaqz signuz est fortitudo infirmi morbũ facile tolerãtis ⁊ hoc est signum bonum. Contrariuz autem signum est debilitas suum morbũ pati nequeuntis. Spiritualiter aut̃ ifirmaꝝ q tẽtat mortẽ ãt q desperat. Uez igr̃ qꝝ peccet si tñ adeo fortis remãet vt a bono ope nõ cesset signũ est bõi talis fortitudo infirmi. Si autem adeo fuerit egri aim⁹ debilis vt cesset ab effectu bone opatõis signum est mortis idest future dãnatiõis.

¶ Scõm signum bonũ est lenitas infirmi facile se mouẽtis. Contrariũ autem ẽ grauitas infirmi inertes motũ habentis. Cũ enim hõ interior aliqua tentatiõe afficit. & adeo leuis est vt faciliter cõuertat. reparande salutis spes indicat. Si vo tanta ẽ grauitas infirmi. vt obstinatus a peccato nequeat conuerti. signũ finis est mali. ¶ Tertium est effigies mẽbrorum que est sibi sano similis. Contrariũ vo est effigies sano dissimilis. Hec effigies est in interiori hoie cõpositio mor & mentis. exterius vo distributio actionũ. Que est sibi sano filia: ẽdiu actiones sequũtur tẽperamentum religiose mẽtis. Tunc vo nõ est sibi sano filis qũ variatur per opa peruersitatis. ¶ Quartum est sanitas mentis & facilis appetitus. Oppositũ eius est perturbatio mentis & difficilis appetitus. Sane mens esse dicit qui a rectitudine psilij non alienatur. Facile vo cibum appetit q verbus vite qõ est cibus aie libenter audit. Qui vo est turbate mentis & cuius appetitus est difficilis si verbũ vite non appetit sed fastidiat necesse est vt mortem ppetue dãnatiõis icurrat. ¶ Quintũ est suauitas sõni congrue tpe facti infirmum iuuantis. Cõtrariũ vo est eius malicia sõni nõ congrue tpe facti infirmũ nocentis. Tempore cõgruo dormit qui dormit in nocte. i. qui mẽtis trãquille est in aduersitate: in hac quiete deũ somniat: & hmõi somnus infirmũ iuuat. dormit vo non cõgruo tẽpore qui dormit in die. i. qui delectat in mũdi psperitate. Dic. n. somn⁹ ẽ to magis placet. tanto magis infirmo nocet. ¶ Sextus est suauitas spiritus. Oppositũ eius angustia spũs. Suauitas spũs. i. anhelitus est sermo ꝓsolatorius vt cum lenitate peccãtes corripiat fratrẽ. Angustia vo spũs est sermo durus de quo dicitur Eze. xxxiij. Vos aũt cum austeritate imperabitis eis & cum potentia. ¶ Septimũ ẽ qualitas pulsus mãli similãtis. Cõtrariũ vo eius inequalitas pluralis. vt mõ sit magnus. mõ parvus: mõ fortis: mõ debilis. Arterie procedũt a corde. Equalitas aũt pulsus in arteriis ẽ idẽtitas vite ꝓcedẽs ex affectu cordis. Cum aũt mens in cõtrariũ vitiũ vertitur. tunc per diuersos motus inequalitas pulsus variat. & sic inequalitas mẽtis designat periculũ mortis. ¶ Octauus est fortitudo virtutis in loco decoctiõis. cõtrariũ eius debilitas virtutis in loco decoctionis. Primus decoctiõis locus ẽ stomach⁹. scõs epar. tertius cetera membra. Cum. n. cibus aie decoquet in stomacho memorie p recordatiõnẽ. in calore epatis p dilectiõnẽ. in ceteris mẽbris p operationem. tunc fortitudo virtutis est in loco ꝺ coctiõis. Si vo segt debilitas virtutis signus est mortis. ¶ Nonũ est laudabilis purgatio p sudorẽ. Cõtrariũ vo ei⁹ vituperabil⁹ purgatio per sudorẽ. Sicut aũt in quolibz infirmo aperiũtur corpis pori & p sudores fiat purgatio morbi sic p cõfessionem peccati fit laudabilis purgatio animi. Laudatur ẽt sudor mediocris si hẽatur in oib⁹ membris. Cum. n. sudor a toto corpe exit ꝺ omnia mẽbrorũ fortitudinẽ designat qõ ẽ signũ bonũ. Similiter oz vt sudor cõfessionis fiat de peccato cuiuslibet opatiõis. Cũ aũt sudor fit tm in quadam parte corporis vt in capite ꝓcingit ex mẽbrorũ debilitate. Moraliter igit p egrũ intellige aiaz p caput intẽtionẽ p reliquũ corpus actionum sequẽtium distributionem per sudorem cõfessionem. Cum aliqs igitur intentionem suam laudat & hoc quod male gessit conscius excusat credit esse vituperabilis huius purgatio sudoris. Quia sudor cõfessionis poros nõ aperit quos excusatio clausos per obstinationẽ strãgit. ¶ Item nota q diabolus ampli⁹ tentat hoiem de illo peccato ad qõ nouit eũ ꝓniorẽ. sicut guerrator ipugnat castrum ex illa ptẽ que vbi debilius est. Grego. diabolus mores vniuscuiusq; ꝓspicit cui vicio sit ꝓpinquus & illa ponit añ faciem ad que viderit facilius inclinari mentem. Sicut ẽt venator ponit laqueos vbi consueuerũt bestie frequẽtare ꝑs. In via hac qua ambulaui abscõderunt laqueũ mihi. Abscondit. n. diabolus peccati penã & ostendit delectationẽ. & abscõditur malũ a diabolo sicut pedica sub folio Job. xxij. Aby-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

scondita est in terra pedica eius ꝛ decipula eius super semitā. ¶ Item sicut laqueꝰ sub granoꝝ ꝛ sicut venenū sub morsello ꝛ hamus sub cibo. Eccle. ix. Sicut pisces capiunt hamo ꝛ sicut aues cōprehendunt laqueo sic capiunt hoies tpe malo. ¶ Itē tentat diabolus plus fortes q̄ debiles. qz debiles forte tētari deus nō pmittit. nam miles nō mittit filiū suum ad prelū quādo parvulus est: sed qñ fortis est ꝛ potest arma ferre. ¶ Itez rex villas campestres impugnare dedignatur ꝛ monere exercitum ꝰ eas. sed cōtra fortia castra. sic diabolus fortiores impugnat acrius. Vnde qñ guerrator aliqs vult terrā alicuius capere. primo impugnat ipsius fortius castrū quo rapto tota terra capitur. qz per illud impugnat dōm castri ꝛ totā terrā eius. Sic diabolus magis impugnat eos q̄ eminent in iusticia ꝛ fama: vt exemplo eoꝝ alij capiātur. Vñ. i. Regū dicit. q̄ totū pondus prelij verſum est in saul. Et in libro iudicuz dicit q̄ philistei qui figurant demones acceperūt sanſonē qui interpretat sol eorū .i. illuminās alios. ꝛ eruus oculis molere eum fecerunt. i. peccādo circuire. ¶ Item plus tentat diabolus penitētes q̄ peccatores non penitētes. Nam penitētes sibi rebellant. ꝙ peccatores ei obediūt. Sicut reges castrū sibi subditū vel sibi subditos non impugnāt. sed sibi cōtrarios ꝛ rebelles. Sic diabolus sibi rebelles magis impugnat &c. Vostis noster quāto magis sibi rebellare nos conſpicit tanto amplius expugnare cōtendit Judith. xij. Ego nū q̄ nocui viro qui voluit fuire nabuchodonoſoꝛ regi babylonis. populus autez tuus si nō contēpſisset me nō leuaſſez hastam meam contra eum. Item miles vel rex aliquis qñ castrum amisit nitit amicos requirere ꝛ cōgregat exercitum magnum sicut fecit pharao ad pſequēdum filios israel fugientes ab eo Exodi. xiiij. sic facit diabolus ꝰ penitentes Ambroſius. Quotidiāis experimētis didicimus eos qui cōuerti deliberant tentari acrius a cōcupiſcētia carnis. ꝛ vigeri gravius in operibus luti ꝛ lateris qui egyptū egredi ꝛ pharaonem fugere voluerūt. Ideo dicitur Luce. xij. Quod cū immūdus spiritus exierit ab hoie conuerſo. tunc dicit reuertar in domum meam vnde exiui: ꝛ vadit ꝛ assumit septē spiritus nequiores se &c. Isti septem spiritus sunt septē vitia qbus diabolus obsidet animaz quasi rex cū exercitu suo i q̄ exercitu superbia quasi vexillum portat ps. Posuerūt signa sua. &c. Euidētissimū signū reproborum est supbia ꝛ electoruz humilitas qua cū qsqz habet in se aperte cognoſcit sub quo rege militat. Vnusquisqz. n. quēdam titulum portat operis quo facile dignoſcitur sub cuius potestate suiat rectoris. Inuidia sagittas trahit detrahendo alijs. Hiero. nono. Extenderūt linguā suaz quasi arcum mendacij ꝛ nō veritatis. lingua eoꝝ volū locuta est. Ira aūt quasi funda lapides iactat ingeminans improperia. i. Reg. xvi. Semey maledicebat dauid mittens lapides aduersus euz. sed ipse prius se percuſſit in capite q̄ alium in veste Eccleſi. xx viij. Qui in alium mittit lapidē sup caput eiꝰ cadit. accidia fossatum euacuat ab aquis gratie. Spiritus. n. tristis exſiccat ossa Judith. xij. Holofernes fecit precludi aque ductum ne veniret in ciuitatē cordis ipz letificās ps. Flumis impetus letificat ciuitatem dei. Auaritia fossata impler p terre nozum cumulationē Zach. xi. Veniet rex aquilonis ꝛ cōportabit aggerez. i. diuitiarum. ꝛ capiet vrbes munitiſſimas. Multi videtur captionē suam multum diligere q̄ non ceſſant fossatum pauperatis implere diuitias cōgregādo Ecc. viij. Multos perdidit aurum ꝛ argentum: luxuria ignem cōcupiſcentie ſuccendit Job. xxxi. Ignis est vsqz ad cōſumptionez deuorans ꝛc. Gula hunc ignē nutrit ꝛ accendit apponendo ligna cibarioꝝ Re. xij. Nabuzardam ſuccēdit domū dñi ps. incēderūt igni sanctuarium tuum. ¶ Item a tentationibus cito capitur qui nō expellit a se cogitationes carnales vel terrenas affectiones. Non enim diu potest teneri castꝝ vbi non sunt hoies fortes ꝛ defensabiles Vnde cum obsidentur castra extra mitti

tur parvuli ⁊ mulieres. qr non sūt vtiles ad bellandum. Sic facere debes de corde tuo ne cogitationes pueriles ⁊ affectus molles intus retineas. ¶Mulieres. n. sunt cogitationes ⁊ affectiões circa carnalia vſantes. Vnde dicitur. Mali. iij. Ecce populus tuus mulieres in medio tui. Parvuli vo castri cordis sunt affectiões terrenorum. Parvulus enim plus diligit pomū q̄ regnum. Proner. i. Vsq; quo parvuli diligitis infantiā ⁊ stulti ea que sibi sūt noxia capient. ¶ Item nota q̄ tentat⁹ ⁊ impugnatus a diabolo dz orationi insistere. Debet. n. petere succursum a deo ille qui tentatur sicut faciunt obsessi in castro. Vnde viri iabes miserūt ad saul pro succursu. cum obsedisset eos naas ammonites qui interpretat serpens. ⁊ significat diabolum. Frequēs. n. oratio vitioꝝ impugnationem extinguit. ¶ Item tētatio diaboli vincit per humilitatem. Recte. n. diabolo non capit piscículos. i. humiles ad modum sex renū magnoꝝ piscatoꝝ. ¶ Itez diabolus vadit per mōtes superbie. Humiles vo per valles humilitatis. ⁊ ideo eos non invenit. qr nō vadunt per viā suam Grego. Quotidie tela tentationū accipimus ⁊ nos illū tela mittimus. si cōfecti tribulatiōibus humilia respōdeamus. Vnde humilitas sicut dictū est Antonio euadit oēs diaboli laqueos. ¶ Item nota q̄ tentator decipit iam sicut piscator murenulam. Nam qr serpens cum murenula coire volens eam sibilo ad se vocat iō ét a piscatoribus sibilo vocat ⁊ capitur. Sibilus ergo serpēns est delectatio carnis. Sed sibilus piscatoris et ꝑfalis est ipsa tētatio carnis in q̄ tentator malign⁹ aie ipsam carnis delectationē ad imaginationē adducit ⁊ sue fraudulētie ei spēm abscondit. qr ad qd eā deducere finaliter debeat tētando nō ondit. ¶ Item nota q̄ deus ꝑmittit nō semp tētari vel tribulari hoies sed quousq; sit purgatus ⁊ ꝓbatus sicut paterfamilias nō dimittit vladū in cāpo ⁊ vinū in vinea quousq; putridū sit. sed quousq; sit maturū. Et furnarius nō dimittit panē i furno quousq; ſ. ꝓburatur. sed quousq; decoquatur. Sic deus in tentatione vel tribulatione hominē nō omnino derelinquit. sed donec ipse purget vel ꝓbetur. ij. Petri. ij. Nouit dominꝰ pios de tentatiōe eripere. ¶ Item tētationes vehemētes fatigant ⁊ debilitāt aiam rōnalem sicut imbres pluviales aīa vinde miam debilitant infirmāt ⁊ imbecille reddunt vindemiatū mustū. Dñ hec fatigatio repellenda est ab aia sicut debilitas hmōi removet a musto. Dicit. n. in libro de vindemijs q̄ si pluvialibus ibribus multis superuemētibus vue in vinea adhuc existentes. vel post vindemiā amplius q̄ oz mad eſāt ex necessitate ipsas calcamibus. Et si vindemiatū mustū ibecillius cē dicit certis qb̄ qdem docebit te gustus. qñ vinū in dolijs mittit post primā ebullitionē cōfestiz trāffundāt in alia dolia. ¶Manet. n. in fundo oē limosum pp grauedinē. ⁊ addat vinū aliud ad decē. ſ. metretas cotulatres. Quidā aūt melius faciētes vinū coquūt quousq; vigesima ps eius cōsumat imittentes gipsi cētesimā. Paulati vo coquousq; ad ignē dimittūt vinū quousq; tota eius consumat. ⁊ eo postea vtunt. Habes ergo multiplex remedium cōtra debilitatū vinū. i. cōtra lassatum vel tepefactū ex tē tatiōib⁹ aīaz. ¶ Primo p trāsuasionē. i. occupationē. qr varietas operis tediū tollit. ¶ Secōo p decoctionē. i. scie meditationem. q̄ iflāmat in nobis ignis amoris. ps. In meditatiōe mea exardescet ignis. ¶ Itē p gipsi imissionē. i. per sacre doctrine studiū. qr sicut mediāte gipso scriptura ipsimit tabule. sic mediante studio scripture doctrina ipsimit aie. ¶ Itē p vini cōsumptionē. Nam ignis cui vas cordis adherere dz est ꝓsideratio passiōis xpi. Ibi enim ignis diuini amoris. maxime exarsit. ⁊ iō tepida corda ⁊ frigida maxie calefacit ps. Ignis a facie ei⁹ exarsit. Et hic ignis omnem accidiam cōsumit. ⁊ aie novas vires addit. ¶ Item tentationis languor repellitur sicut languor perfici. Dicūt enim sapientes de agricultura periti. q̄ si pressus languere incipiat vāgandus est. ⁊ inde stercorandus. Et dicit Pal. q̄ stercoꝛ

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ratio eius melior est ex fecibus vini. qꝛ talis stercorizatio valet ẽt contra pruinas. Alij ẽt dicunt. qꝛ melior est stercorizatio si irrigetur cum aqua decoctiõis fabarũ. Similiter si homo languere incipiat ex tentatiõe luxurie. oportet qꝛ vangetur. i. aliquo laborioso opere vl obediẽtie onere exercitetur. Vel quasi vanga terrã scindens est penitẽtia carnem affligens per qꝫ languoꝛ tentatiõis luxurie optime repellitur a carne. Si aũt languet ex tentatiõe superbie tunc dꝛ stercorizari. Homo autez superbus tunc stercorizat quãdo ei suus defectus ꝛ vilitas ad memoriaz reuocat. Ad hoc ẽt valet aqua decoctiõis fabarũ. Quid enim sunt fabe nisi honores ꝛ dignitates mundane. que vẽto superbie implent mentem. sicut fabe ventrem. sed iste fabe aqua decoquũtur. qꝛ scilicet in dignitatibus ꝛ honoribus positi multiplici tribulatione replentur. Vnde irrigatio huius aque. i. consideratio tribulatiõis ꝛ inquietudinis dignitatis. ꝛ potestatis mundane expellit languoꝛem pfici idest ambitionem ꝛ appetitum dominij. sed si aius languet ꝛ tentatione auaritie stercorizet ex fecibus vini. Quid enim sunt feces vini nisi impuritates ꝛ vilitates mundi. ꝫs bum animus prudenter attendit ea que mundi sunt velut stercora contemnit ꝑm illud. Colloceñ. iij. Omnia detrimentum fecꝫ ꝛ arbitroꝛ vt stercora.

¶ Capitulum. lxxv.

Tempus presens cõcessuz est homini ad merenduz. sed in futuro erit tps homini ad iudicandum. Ille enim qui ludit ad decios facit auantagiũ comparis suo quãdo dat ei decios vt iactet sic. voluerit. Sic facit deus peccatoꝛ qñ quasi decios dat ei tempus ad bene operãdum mõ decios hẽmus. i. tps Seneca. Tps nr̃um est. sed post moꝛtẽ nõ est nostrum. sed tunc accipiet vel hẽbit decios ipse. s. xps. ꝛ iactabit cõtra nos decios tre. idest vocabit aduersum nos tps. ps. Cum acceꝑo tempus ego iustitias iudicabo.

¶ Capitulum. lxxvi.

Timoꝛ domini stabilit mentez sicut lapides suppositi asseriboꝫ sine tegulis sup tecta custodiũt eas ne a vẽto moueant. sic timoꝛ dñi. vt dꝛ eccle. xxv. Sup oia se supponit. Et sicut anchora tenet naues ne mergaꝫ ita timoꝛ tenet coꝛ stabile ne periclitetur. Grego. Anchora mẽtis est põdꝰ timoris. Item timoꝛ introducit amoꝛem vt Aug. dicit sicut seꝛa introducit filium. Et sic intelligitur de timoꝛe seruili. Seꝛa nanqꝫ sic filiz inducit. vt ipsum precedat sed cum ipso non permaneat. Sic timoꝛ seruilis charitatis amoꝛem preuenit. sed amoꝛe ꝓficiente discedit. i. Jo. iiij. Perfecta charitas foras mittit timoꝛem.

¶ Capitulum. lxxvij.

Ribulatio ꝓbat aiuz. sicut pomũ vel malum imittuz dꝛ ꝓbare mustũ. Nam sicut dꝛ in libro ỏ videmijs Jlli q volunt ꝓbare mustum. an purũ sit vel aqua mixtum. malũ aliqỏ mittũr in vas meliꝰ vỏ est pirum. alij aũt locustam alij cicadã ꝛ si supnatant purum est vinũ. si mergunt mixtũ est aqua. Sic animus sit verꝰ vel fictus ꝓbatur ex cursu vel illatõe alicuius rei aduerse vel contumelioꝛe. que tunc supnatare ꝓbat. qñ sine ira tolerat. Tunc vỏ submergitur. qñ coꝛ per iram igredit Gre. Qualisqꝫs apỏ se lateat illata ꝓtũelia ꝓbat. ¶ Jtẽ tribulatio ꝓbat aiuz. sic ꝓtritionẽ ꝓbat fortitudo sinapis. ꝛ p feruoꝛẽ fornacis vtꝰ vasis. Mõ. n. ẽ magnũ si lucerna nõ extinguat vbi nõ ẽ vẽtꝰ. vel pluuia sed magnũ ẽ lucẽ cũ vẽto tẽtatiõis ꝛ ardẽtẽ in aq̃ tribulatõis. Sap. vij. Jn extinguibile ẽ luꝰ illiꝰ. Cant. viij. aq̃ multe nõ poterũt extinguẽ charitatẽ. ¶ Jtẽ tribulatio quãto amarioꝛ tãto maioꝛẽ consolationem merek. Nam quãto amarioꝛes sũt herbe medicine tãto plus ponek de zucharo vel de melle vt infirmꝰ potionem absorbeat. Sic est de consolatiõe ꝛ tribulatione. ps. Secũdum multitudinez

bolorum in cõde meo consolatiões tue letificauerunt animam meam. ¶ Item tribulatio ad bonum compellit z etiam festinare facit. Nã quãdo aliquis pastor vel alius porcũ suum vel ouem ducit ad pascua vel ad forum z non vult eũz sequi ligat fune vel vga percutit z ita inuitũz ducit. Sic dñs ligat nos infirmitatib⁹ z aliis defectibus qui aliter cum nolumus sequi dicitur Osee.xi. In funiculis ade traham eos in vinculis charitatis. ¶ Item pastores peccora sua sequẽtibus hostib⁹ ad loca munita fugere compellunt. Sic nos de tribulatiõibus z infirmitatibus ad celestez patriam itrare compellimur Luce xv. Compelle itrare Glosa. Qui aduersitatibus fracti ad amorem dei redeunt cõpelluntur intrare. ¶ Item sicut homo percutit equum vel asinum suum vt ad viã redeat vl' vt citi⁹ vadat. sic de⁹ vrget nos tribulationibus Isa. xxvij. Domine in angustia requisierunt te ps. Imple facies eorũz ignominia z querẽt nomẽ tuũ dñe Et ideo. ¶ Multiplicate sunt infirmitates eorum postea accelerauerunt. ¶ Item tribulatio sanctum hominem ꝓbat. Nã ferrum calidũz d⁹ malleari non frigidũ. Sic sancti amore dei succensi dñt tribulatiõibus ꝓbari. Sicut enim ferrum calidũ dũ tenditur dilatatur sed frigidum frangit. Sic boni ex tribulatiõibus crescũt mali vo deficiunt. ¶ Item portus lute⁹ vacu⁹ ad ignem crepat z magnum sonitũz reddit. sed plenus nõ. Ita homo a gra vacu⁹ per impatientiaz crepat tribulatõe Eccli. xxvij. Vasa figuli ꝓbat fornax z homines iustos temptatio tribulationis. ¶ Item tribulari permittit de⁹ sactos suos z qñq nõ cito liberat eos a penis presentibus sicut pater non liberat filiũz suum a manu medici cirugici vel magri licz videat eũ affligi quia scit sibi prodesse i futuruz. Sic deus suos nõ liberat a tormentis. Nõ enim liberauit petrum a cruce. vel paulũ ab ense Heb. xi. Alij autem distenti sunt ꝛc. Et postea sequitur. vt meliorez inuenirẽt resurrectionem. ¶ Item pater filiũ ab ictibus in torneamento non liberat etiam si videat eum graues ictus sustinere vt laudem patiendo acquirat. Sed si videat eũ in periculo nõ posset sustinere quin ipsũ adiuuaret. Similiter etiam deus amicos suos sustinet affligi i pñti vt laudẽ z gloriaz celestis patrie acquirant. Sed si in periculo anime eos videat eos liberat. Jõ deus Job exposuit periculo corporis ꝛc. Sy dixit diabolo verum tñ aiam illius seruabis. Adiutor in oportunitatibus z tribulatione. Tunc enim oportunum est cuz agitur de periculo anime. ¶ Item tribulatio iustos purgat. ¶ Mulier enim bonos pannos sepe lauat. sed viles z veteres putrescere pmittit. Sic de⁹ iustos flagellat i pñti si peccatores putrescere permittit in peccatis Apo. ad Hebre. xij. Flagellat omnem filiũz quem recipit. ¶ Item tribulatio est cyphus z calix domini vñ potat amicos suos. Vnde sicut nõ irascereтur homo si rex faceret eũ sedere iuxta se vt de cypho suo potaret. Sic etiam nõ d⁹ irasci de tribulatione ¶ Date. xx. Calicez quidez meũ bibetis. ¶ Item tribulatio z pena vtilior est in vita ista q̃ in alia. Nam tamdiu est moneta vtilis ad lucrandum q̃diu est in cursu. modo moneta tribulatiõis z penitentie ẽ in cursu. qz vna denariata in isto seculo valet centũ in alio seculo. Dñs dicit Ezechiel. xiij. Dabam pro anno dedi tibi.

Capitulum .lxxvij.

Vana gloria filis ẽ molẽdino ad ventũ qõ sine vẽto nõ molit. z ẽ sicut camelcõ g ex vẽto pascitur z vanit Osee.xxij. Effrai pascit vẽtum ꝛc. Et est etiam sicut nauis que sine vento non currit. Vnde merito d⁹ Job. xxvi. Tollet eum vẽtus vrens. Et nota q⁹ vana gloria zizania ẽ z semẽ q̃ mala quaz diabolus seminat in agro cordis iter fruges bonorum operum vt destruatur. Et sicut ex vno grano mali seminis nascunt multa sic ex ipsa vana gloria nascũt multa vitia. Vnde ꝑm Gregori. Vanis gloria generat septem filias. Quarum prima est inobedientia. quia vana gloria in nullo vult videri inferior quod fieret si faceret

mandatū. ¶ Secūda est contētio. qz vult vicere cum clamore ⁊ per hoc apparere. ¶ Tertia est iactantia qua qs enarrat bona sua vt laudabilis appareat. ¶ Quarta est hypocrisis qua querit hoibus ex exteriorib⁹ appere. ¶ Quinta est ptinatia. qua factum suū malū vel dictū defendit. ne errasse videatur. ¶ Sexta ē discordia qua ꝺ omne dictū assumit ꝺrium pp vanam gloriā. ¶ Septima est nouitātū presumptio. qua quis noua vel dicit vel inuenit vt laudetur.

Capitulum. lxxviij.

VErba dei assimilant sagittis. qz ꝺm Grego. eo q duriores ferunt male viuentiū corda transfigūt. Vnde redēptori nostro de his sagittis a ps. dicitur. Sagitte tue acute populi sub te cadēt. ¶ Item verbū dei assimilatur gladio. qz penetrat cor. sicut gladius penetrat corpus Apoc. ad Heb. iij. Viuus est sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior oi gladio ancipiti. Et nota q̄ cādē vim hz gladius in manu debilis vel fortis parui vel magni sed nō eundem effectum cū fortiter vel debiliter pcutit. Sic ⁊ verbū dei in ore predicantiū ¶ Item verbum dei purgat sicut medicina lauat sicut aqua ⁊ fecūdat sicut pluuia Nam sicut medicina purgat a corruptis ⁊ superfluis humoribus. Sic verbū dei a prauis ⁊ superfluis affectionibus ⁊ ideo animā sanat Sapien. xvi. Neq; herba neq; malagma sanauit eos sed sermo tuus dñe qui sanat omnia. ¶ Item sicut aqua lauat ⁊ mundat vestem sic verbū dei mētem Job. xiij. Vos mundi estis propter sermonem quē locutus sum vobis. Sed nota q̄ cribrum q̄ ponatur in aqua statiz ꝑpletur sed cū extrahitur nihil intus remanet. Sic multi sūt in sermōe q̄ bū audiunt pleni sunt aqua cōpunctōis ⁊ deuotionis. sed cū recesserint vacui remanent. ⁊ auditorum memoriam non habent Eccle. xxi. Cor fatui quasi vas confractum oēm sapientiā nō tenebit. sed nihilominꝰ attende q̄ vas cui aqua infundit. hz aquā non retineat. est tñ mundius q̄ si non infunderetur. Sic ille q̄ frequēter audit verbum dei q̄ ille q̄ non audit. ¶ Item mulier cū in speculo sordes aspicit aqua abluit. Sic verbū dei ad modū speculi maculas cordis ostendit ⁊ dat aquaz gr̄e ad lauandū Prou. xij. Doctrina bona dabit gratiā. ¶ Item verbum dei fecundat animam sicut pluuia terrā. Deut. xxxij. Concrescat vt pluuia doctrina mea. Pluuia enim facit exire de terra vermes bufones ⁊ herbas germinare. Sic verbum dei peccata ab homine facit extra ⁊ bonū ꝓpositum germinare Leui. xxvi. Dabo vobis pluuias tempoibus suis ⁊ agri gignent germē suum. ¶ Item verbū dei mundat ⁊ purificat affectum sicut manipulus coriandri purificat oleum. Dicit ēt Palladius q̄ si animal in oleū ceciderit. ⁊ oleum putredine ac nidore viciauerit iubēt greci coriādri manipulū in oleo metreta suspendi atq; ita paucis diebus manere. ⁊ si nihil de nidore dimiserit mutandum esse coriandrū donec superet hoc vitiū. Tunc quippe aīal in oleum incidit quando carnalis tēptatio cor denotaz incurrit: qđ putredini vitaꝫ qñ delectatōe polluitur. Sed quid p manipulū coriādri nisi studium ſignificatur diuini ꝟbi. Coriandrum qppe canibus dicit esse cōtrarium. qz numirum diuinū eloquiū peccatorib⁹ est aduersum. ¶ Manipulus aūt dicitur eo q̄ manu capiatur. Vnde coriandrum ad manipulū ducitur qñ verbi diuini studiū ad opus ordinat. ¶ Manipulus ergo coriandri ideſt studium diuini ꝟbi corruptionem aīalis ab oleo abstrahit. qz delectatōnem tentationis carnalis ab aio repellit. Vnde Piero. Ama scientiam scripturaꝝ ⁊ carnis vitia non amabis.

¶ Capitulum. lxxx.

VErba ⁊ mores peccatoꝝ ⁊ carnaliū hoiuz displicent iustis sic displiceret gustui cibus insulsus. Vñ Job. vi. Numq̄d comedi poterit insulsum qđ nō est sale cōditum. Verba qppe moresq; carnaliū ꝺñi cū

UNIVERSIDAD DE MURCIA

varia se iſis mentibus ingerūt. vt in delectatiōis vētre rapiant̄ ſed electus q̄ſq; inſulſa nō comedit. q; prauos dicta facta q; diiudicans ab ore cordis repellit. Paulus enim ad eſū mentiū inſulſa inferri prohibuit. cū diſcipulis dixit. Colo. iiij. Sermo vr ſp l gr̄a ſit ſale ꝓdit?. Et ps. queq; vba reprobor in cordis hore inſulſa rapiebat. t dicebat. Narrauerūt mihi iniq; fabulationes ſed non vt lex tua. Sepe ad verba carnalium dum importune ſe iſis auribus ingerūt in corde bellū tentatōis gignunt. Et ꝙs hec rō reprimat t lingua reprehendat cū labore tñ intus vincitur q̄ fortis cū auctoritate iudicat. Vñ neceſſarium eſt q; nec ad aures veniat q̄ mēs a cogitatiōis auditu vigillās repellat. Sancti igitur viri q; ad eternā vitā deſiderio anhelāt in tanta ſe altitudine vite ſubleuant vt andire iam que mūdi ſunt graue ſibi ac deprimēs pōdus credāt. Valde nā q; inſolēs ac intolerabile eſtimant quicq̄d illud non ſonat quod intus amant ſicut Gregorius dicit.

¶ Capitulum lxxxi.

Virginitas aſſimilat lāpadi q; ſicut lampas fracta nō reparat ſic vginitas amiſſa non recupat. Nam ſigs amiſerit vginitatem ſuam ſi totū mundum daret plenum auro nō recuperaret eaz Amos. v. virgo iſrahel. iecta eſt in terrā ſuam nō eſt qui ſuſcitet eam. ¶ Item vginitas ſine charitate t gratia eſt ſicut lāpas ſine oleo Beri. Subtrahe oleū lampas non lucet tolle charitatem caſtitas nō placet. ¶ Itē virginitas corporis plena ſecularis deſiderij ſimilis eſt latrine hūti orificium deauratū. t lampadi integre plene ſtercore. t ēt ſiſis eſt ſepulchro t feretro exterius ornato Math. xxiij. De vobis hypocrite q; ſiſes eſtis ſepulchris dealbatis. ¶ Itē vgines dñt eē ſolitarie t pauide nō audaces vel domeſtice. aialia. n. ſiluestria pulchriores hūt pellē q; domeſtica. t onager ſiluestris q; domeſticus. Sic̄ ergo ſolitarie pulchriores eē ſolent q; affabiles. Nam familiaritas t affabilitas viam ad luxuriam preparat. ¶ Capm. lxxxii.

Virtutes ſanctoꝝ vnguēti aſſimilant. Sic. n. vngueta redolere latius neſciūt niſi ꝓmota t ſicut aromata odorem ſuū niſi cū incendūtur expandunt ita ſancti viri omne q̄ virtutes redolent in tribulationibus innoteſcūt ſicut Gre. dicit. ¶ Item virtutes aſſimilātur liquoribꝫ? ſcilicet vino oleo t melli. Omne enim vinum in medio fut vaſis melius eſt. t oleum in ſuperficie. ſed mel eſt melius in fūdo. Et ideo vt dicūt erpti viri cū ſit vinū tranſualatio q̄ eſt in ſupremo vel in fundo tunc bibatur: mediū aūt reſeruet. Dic eſt q; qdam ꝓ loco ꝓpinat amicis ſuis triplex vinū de vno vaſe dādo eis de ſupremo medio t infimo. Sicut ergo inter liquores aliquis diligit locū ſupremū. alīs medium alīs infimū. Sic ēt inter virtutes ſupremū querit charitas. infimum petit humilitas. medium aūt tenet q̄libꝫ virtus mozalis. de qua ꝓpe dicit. q; virt? eſt habitus electiuus in mediocritate conſiſtens. ¶ Capitulum. lxxxiij.

Ite pñtis ac future ſtat? figurat? ē in tabernaculo t tēplo veteris teſti. Nam ꝓ tabernaculū q̄ erat mutabile figurabat ſtat? mutabil pñtis vite. Per tem plū vo q̄ erat fixū t ſtāt figurabat ſtabilitas vite future q̄ eſt oīno inuariabil. Et pp hoc in edificatiōe tēpli dr q; nō eſt auditus ſonꝰ malleꝰ vel ſecuris ad ſignādū q; ois pturbatiōis tumult? lōge ē a ſtatu futuro. Aliq tñ dicūt q; ꝓ tabnaculū figurabat ſtat? veteris legis. Per tēplū aūt t ſalomōe ꝓſtructū ſtat? legis noue. Vñ ad ꝓſtructionē tabnaculi ſoli iudei ſūt opati ad edificationē vo tēpli opati ſunt etiam gētiles. s. tyrij t ſidonij ¶ Cap. lxxxiij.

Ita hois corpal aſſimilat tele pp tria. ¶ Prio rōne ꝓtextionis. q; ſic tela ꝓtexit filiis ita vita hois dieb? pficit. Sed q;

augmēti pcipit eo ad icisionē tēdit. Maz cum tpa pcepta ptereūt futura deplicant z de vniuerso vite spacio tāto fūt pauciora q̄ voluūtur quo multa fūt q̄ trāsierūt Job. vij. dies mei velociꝰ trāsierūt q̄ a telarē tela succidit. ¶ Scdo rōne inertionis tela qppe ifra supiacq; ligata duob⁹ lignis inecūt vt texat. Sed quo iferi⁹ texta iuolui. eo supius texēda ōplicat. vt vñ se ad augmētū multiplicat inde fit minimū qđ restat. Sic nimirū vite nre tpa z trāsacta ōsi inferi⁹ volatim⁹ z vētura q̄si supiora ōplicam⁹: qz quo pl⁹ fūt pterita eo min⁹ eē incipiūt futura. Tertio rōne succisiōis: tela. n. breui tpe texit. z nō cito succidit. Sic hō breui viuēs tpe cito moꝛit. Isa. xxxviij. Precisa est velut a texēte vita mea. Vñ Grego. dicit q̄ tela tarditatē pfect⁹ vita nr̄e pns mora defect⁹ nō h3 in illa: nanq; cū laboꝛātis man⁹ figit aduent⁹ termi clōgat. In illa vo qz tpe desinēs indesinēter pſumimus. ad finē nr̄itineris ēt descendo puenim⁹. z p cursum nr̄i trāsit⁹ ēt doꝛmientes in⁹. Electi ergo q̄ pns vite mōta decurrere sub festinatiōe pſpiciunt nequaq̄ i hoc mobilitatis itinere cordis intentionem figunt sicut dicit Grego.

¶ Capitulum.lxxv.

Ira hūana spūal assilat militie. ¶ Prio pp pugne necessitatē. q̄diu. n. in hac vita pūti hō tenet pugnare necesse est eū. ¶ Prio ppt diaboli malignitatē. Vnde Job. vij. sm vnā ſram dr. tentatio est vita hois sup terrā. Sic. Quid tētatiōis noie nisi pugna ꝯ malignos spūs exprimitur. Ergo vita hois tētatio est: qz duꝫ ꝯ malignoꝝ spirituū insidias vigilat in bello⁹ pcictu pculdubio desudat. ¶ Scdo h3 pugnare ꝯ ppriā ifirmitatē. Sponte qppe a statu ꝓditiōis lapsus corruptiōis sue pxredim subditus dū sibi ex seipso molestias gignit in quadā pugna varietatis exist. Vnde nunc z si ad sūma appetenda z ēt ꝓsequēda se erigit mutabilitatis lubrice impulsu ꝓtinus ad semetipsum cadit vult in cōtemplatiōe stare sed nō valet: cogitationis egressum figere nititur sed infirmitatis sue lapsibus eneruatur. Qui nimirum mutabilitatis sue onera: quia volens expetit nolens portat. Quietus hō carnem possidere potuit si bene ab auctore conditus possideri voluisset. Cūq; se erigere cōtra cōditorem studuit in semetipso protinus carnis cōtumelias inuenit. Sed qz cum culpa simul ab origine etiaz pena ꝓpagatur. iserto infirmitatis vitio nascimur: z quasi cum hoste deducimur. quē cum labore superem⁹. Ipsa ergo hominis vita pugna est: cui ex semetipsa nascitur vñ perimatur. ¶ Tertio h3 pugnare ꝯ vitiorum nascentium pplexitatem: quia scilicet penitētis aia semper i pugna ē: q̄ z si semper ex virtute succidit quod ex infirmitate generat semp tñ ex infirmitate generat qđ ex virtute succidat. Maz z si iam ab iniquitatis ppetratione compescitur. in ipsis tamen bonis operibus mō malorum memoria. mō seductionis caligine tentatiōis sue interruptiōe fuscatur. Alius nāq; a luxuria iam carnem refrenat. sed tñ adhuc luxurie fantasmata tolerat. qz qui volens fecit hoꝛ etiā inuitus meminit. z penam sustinet qđ voluptatem putauit. Quia vo ad delictam culpam retrahi metuit. ventrem mire rigore abstinentie constringit. vultusq; ex abstinentia pallescit. Cūq; pallor in facie aspicitur veneranda ab hoibus vita laudat. moxq; inanis gloria abstinentis animam cum verbis fauoris concutit quā concussa mens dum subiicere nō valet cum per quem venerat tergere a facie pallorē queꝛit. sicq; fit vt infirmitatibus nexib⁹ ligata aut pallorem abstinētie fugiens iteruz p alimenta subdi luxurie metuat. aut ipsum luxurie per abstinentiā superās pallorem suū inani glorie militare ptmescat. Alius lapsum suppie superans toto iam desiderio statum humilitatis apprehendit. Cūq; superbientes quosdam vsq; ad oppressiones innocētium erūpere cōspicit postponere aliquātulum cogit qđ decreuit. vim rectitudinis exerit. z prauis non mansuetudine sed auctoritate ꝓra-

ficit. Vnde plerunq; fit vt aut per humilitatis studium rectitudinis zelum deserat aut zelo rectitudinis turbet humilitatis studium qđ tenebat. Cũq; seruari simul ꝛ zeli auctoritas ꝛ ꝓposita humilitas nõ possit sibimet ipsi hõ ex perturbatõe incognitus reddit ita vt vehemẽter ambigat ne apud sedentũ alium aut supbiaz se auctoritate zeli insinuet aut torpor panidus humilitatem fingat. Alius quanta sit fallacie culpa ꝛ fidei virtus considerans arcem veritatis eligens decernit vt ex ore tam falsus sermo nõ ꝓdeat seseq; funditus a mendacij trãsgressione diuungat. Sed fit plerũq; vt dum verũ dicitur vita ꝓximi grauetur. Cunq; ingerere alteri lesionem metuit ad hoc qđ dudum presserat fallatie vitium q̃si ex studio pietatis reddit: sicq; fit. vt si malitia mẽtẽ nõ tenear. in eo tñ veritatis iudiciũ vmbra mendacij obscurer. Vñ ꝛ sepe qꝝ percõtatus quisq; cõticere non valet. aut falsuz dicens suam mentẽ trucidat. aut verum loquẽs ꝓximi vitam grauat. Alius amore conditoris excitatus a terrenis cogitationib⁹ mẽtem curat assidua oratõe suspẽdere: atq; hanc in secreta celis intime securitate collocare. Sed in ipso sue orationis ascensu dñ eleuare animũ ab infimis nititur. infirmoz̃ fantasmatib⁹ reuerberatur atq; ad intuendũ lucem mẽtis oculus tendit sed ex corporeo vsu surgẽtib⁹ terreno⁹ imaginibus obscuratur. Vnde fit plerũq; vt intẽdentis alius ipsa sua infirmitate fatigatus. aut orationẽ deserẽs desidia torpeat: aut si diu in oratõe pmãserit apd eius oculos oborta imaginũ caligo dẽficat. Propter que oĩa recte dicitur: q militia siue tẽtatio est vita hominis super terrã. ¶ Sedo vita hois assimilatur militie pp armature ꝓtectatẽ. Quia s. mẽs humana ipsis suis spũalib⁹ armis qbus se defendere nitit impugnat. Vnde fit vt si eis careat pigrescẽdo superet. Et rursus si ꝛ illa sumat eisdem ipsis vulneretur. nam ecce iste ab eruditiõe diuine legis alienus ignoratia sua deprimit ne qđ obtinẽde salutis operetur. Ille diuine legis sciẽtia ꝑditus dñ sibi pre aliis gaudet intellectũ suppetere. qꝝ puato gaudio exultat pcepti intellect⁹ ipse mũera dissipat. vide t iudicio ceteris ꝺteriꝰ exhibẽt vñ ceteri ad tps claritor ostdit. Hinc qꝝ virtutũ dona ñ subleuãt ẽt viã simplicẽ rectitudinis declinat ꝛ velut cẽneũ se a celesti munere ꝺ purãs. q̃si eo securi⁹ praua agit. q supni dom̃i sublimia munera ñ ꝑpit. Illũ vo propheție spũs replẽs ad hoc aliam subleuat. eiqꝝ vẽtura q̃si iã ꝓsentia ostdit. Sz dñ sepe ꝛ imulꝫ sup semetipm tollit. vt futura veraciter ꝓtẽplct. mẽs in sui ꝓsidentiã deducta eũ q hẽri ñ semp põt semp sibi adesse ꝓphetie, spũ estimat. cũq; eẽ qđ sensit ꝓphetiã putat. Et qꝝ sibi hãc ꝛ cũ ñ hz retribuit. ꝛ iquãtũ hẽri potuit amittit. Sicqꝝ fit vt ide post alioꝝ merita tristi redeat vñ estimatiõe oiuz letus ꝓcibat. Militia ergo siue tẽtatio ẽ vita hois sup terrã q̃ aut aliena a virtutib⁹ ad celeste ꝓmium fugere ñ valet. aut ditata donis spũalib⁹ aliq̃n ꝺteri⁹ ex occasiõe virtutũ ruit. ¶ Tertio vita hũana ẽt corꝓea affligit milicie ꝓpter ꝺficiẽtie velocitatẽ. Mã p miliare trã situ ad finẽ quotidie tẽdit. cũqꝝ ordinẽ militie locus crescit. tota militia fit⁹ hois ꝺficit. Militia ergo est vita hois sup terrã Qꝝ dñ vnusq̃q ad vite ꝓpositũ p tẽpoꝝ augmẽtũ tẽdit. augẽdo vitã vinẽ desinit Dies qppe expectanꝫ vt veniãt. sed cũ ad augmẽtuz vite venitũ iam ab augmento vite subtrahit. Quia ꝛ itinerant gressus dñ in ateriora ꝓficit qđ restat iter decrescit. Vita ergo nra militia est. q quãto ad augmẽta ducit eo vt nõ sit finit. ¶ Itẽ vita nra affligit sluppe Eccl̃i. Prophãe stuppe collectio sinagoga ꝺtercũnũ. Prio pp vsũ. Fuit. n. ex stuppa fila grossa iequalia. debilia ꝛ nodis plena. Talia aũt sũt opa peccatoz̃ũ. s. grossa pp defectus prudẽtie. Inequãlia pp defectũ iustitie. debilia pp defectũ ꝓstantie siue fortitudis. ꝛ nodosa. s. nerib⁹ voluptatũ plena pp defectũ tẽpantie. ¶ Sedo pp ficcũ. Est. n. stuppa multuz ficca. ꝛ tõ cito arripit flãmã: ꝛ cito vtit in fauillã. Sic mẽs peccatoris cũ sit ficca ab hũore gre cito inflãmat a tẽtatõe ꝛ pecca

ti delectatiõe ſꝫ cito ꝺficit delectatio opis
ã rãdẽ vertit in fauillã.i. cruciatũ ignis.
¶ Tertio ꝓpter fumum quia fumus
ſtuppe dum extinguitur amarus ꝛ tene-
broſus inuenitur.oculis nocuus ꝛ nari-
bus fetidus. Fumus ergo ſtuppe eſt dele
ctatio culpe que extinguitur cum op⁹ pec
cati finitur ꝛ tunc relinquit in conſcientia
amaritudinem in anima tenebꝛoſitatem
oculis intuentium nocet per malam edifi
cationem ꝛ naribus ꝓ infamie fetorem.

¶ Capitulum. lxxxvi.

Vtia ſunt prius extirpan-
da ꝛ poſt inſerende virtu-
tes. Nam ſi camporum ſẽ
tes arator vomeris ſciſſio
ne non eruit.terra accepta
ſemina in ſegetem non ꝓ-
ducit. Et ſi putredinem medicus vulne-
ris vel vlceris apertione non ejcit ne-
quaquam i loco putredinis ſana caro cõ
ualeſcit. ¶ Itẽ vitia etiã ꝓ penitentiã vel
emendationem purgata aliquã poſt ſe no
tam vel virtutũ debilitatem ſeu ad peccã
dũ ꝓnitatẽ relinquũt.ſicut etiaꝫ poſt ſa
nationẽ vulneris remãet cicatrix. Symõ
ergo ille quẽ dominus a lepra mundauit
etiam poſt emũdationẽ ſemp vocabatur
ſymon lepꝛoſus:ꝛ ſicut qui vulneraꝫ i pe
de etiã poſt ſanatõez vulneris claudicat.
Sic etiam poſt vitiozũ conſuetoꝝ cozre
ctionem remanet ꝓnitas quedam ꝛ de
bilitas.

¶ Capitulum. lxxxvii.

Vnitas ſpũalis aſſimilatur
vnitati rez coꝛpaliũ. Eſt.n.
in reb⁹ coꝛpoꝛalib⁹ triplex
.ſ.artificiaꝫ naturaꝫ ꝛ ſocia
lis. Artificialis quidẽ eſt ex
partium integritate.ſicut eſt vna domus
conſtans ex multis partibus.quaꝝ nulla
per ſe domus dicitur.omnes vo infimul
vnite ꝯſtituunt domũ vnã. Vnde boeti
us. Vnũ eſt indiuiſũ in ſe ab alijs aũt di-
uiſũ. Et taliſ res ꝯdiu eſt vna eſt. vñ ſi di
uidatur non eſt. Sicut patet i cultello q
vn⁹ eſt ex manubꝛio ꝛ ferro. Vnde ſi fer
rũ a manubꝛio ſeparetur iam nõ eſt culte
lus ſꝫ duo fruſta. Hec vnitas ſpiritualis
debet eſſe i hoie reſpectu ſui quo ad mẽ-
tis integritatem. Cozdis.n. diuiſio ſignuꝫ
ẽ mozꝛis Oſee. xi. Diuiſũ ẽ coꝛ eoꝝ ꝓpte
rea interierunt. Vñ aia q̃ diuidit affectio
nes ſuas circa multa ẽ ſicut candela que
tot pictib⁹ adheſit q̃ annulſa cera ſua vir
ſuum lumen remanſit in ea. Vnde ꝺ anꝫ
ma ſancta dicitur Canti. vi. Vna eſt colũ
ba mea. ¶ Secũda ẽ vnitas naturalis ſiẽ
anime ꝛ coꝛporis i vna perſona. ꝛ pluriũ
conſanguineoꝝ in vna parẽtela ꝛ talꝫ vni
taſ cõpetit homini reſpectu dei. i. Coꝛ. vi.
Qui adheret deo ſꝫ per fidẽ ꝛ charitatẽ
vnus ſpũs eſt cuꝫ eo. Et nota q̃ in homi
ne caro vnita ſpiritui ſuſcipit ab eo mul
ta bona.ſez vitã motum ſenſum ꝛ hmõi.
Et ſimiliter pauper hõ ꝓſanguinitate ꝓxi
mus diuiti ſuſcipit ab eo multa dona vñ
multũ appetit pauper: nobilis matrimo
nium mulieris diuitis ꝓp bonoꝝ com
municationẽ. Ergo multomagis apper
tenda eſt vnitas charitatis cum deo qui ẽ
ſummũ bonum.a quo ẽ omne datũ opti
mum ꝛ omne bonum perfectum. Vnde
aia ex charitatis coniunctione aſſequitur
communionez multoꝝ ꝛ magnoꝝ
bonoꝝ. Sap. viij. Sciens quoniaꝫ me
cum communicabit de bonis:ꝛ Sap. vii.
Venerũt mihi omnia bõa ꝛc. ¶ Tertia ẽ
vnitas ſocialis ſicut multoꝝ mercatoꝝ i
vna ſocietate. Sic dꝫ hõ i charitate vniri
ꝛ ſociari ꝓximo ad lucrũ vite eterne ita
vt poſſet dici. Ecce q̃bonuꝫ ꝛ q̃iocũdũ
habitare fratres in vnũ. Hanc ergo vni
tatem facit vinculum charitatis ad ꝓxi-
mũ ſine q̃ mutua pax aut ſpũalis gra nõ
cõſeruatur ſed effunditur ꝛ euacuatur ſi
cut vinuꝫ de dolio ſine vinculo. Et nota
q̃ hec vnitas ꝛ vinculũ charitatis multo
rum congregatoꝝ in vnũ valet ad mꝫ
ta. Primo quidem ad laborandum. Naꝫ
ſiẽ homo debilis fortiori ſociat⁹ poꝛtat
ſeu trahit qõ per ſe ſol⁹ trahere vl poꝛta
re nõ poſſet ſic eſt vn⁹ homo alteri i cha
ritate vnitus Eph. iiij. Supportantes inꝫ
cem in charitate. ¶ Item valet ad inflam
mandum. Ligna enim pariter cõgregata

maiorem ignem faciunt Eccl'es.iiij. Vnus quo calefict. ¶ Ite3 valet ad impetrandū quia multi rogantes faciliter eraudiunt. sic abbas faciliter audit cōuētū. qñ simul aliquid petūt. Et similiter qñ oēs cines alicuius regni aliquid petunt a rege nō ō facili negat eis. Et vn⁹ denari⁹ min⁹ bon⁹ recipitur aliqñ cum multis bonis. qui p se refutaretur. Sic preces vni⁹ admittūt rōne alteri⁹. i. Petri. iij. Oēs vnanimes in oratiōe estote. ¶ Item valet ad pugnā dū. Naz quotiēs filii israel cōgregati fuerunt victores extiterūt. dispersi vo victi sunt. Pugna enim vnanimiter aggressa victoriam parit. sicut cauda eq diuidēdo pilū a pilo faciliter potest rūpi. sz ñ si mul accepta Eccls.iij. Si quispiaz prena luerit vni duo resistunt ei. Dicitur q sala dinus cuz moreretur vocauit filios suos z iussit vt singuli afferrēt virgas. quas di uisas de facili fregerūt. sed simul iunctas frangere non potuerūt Et dixit eis. Sic filii si fratio vnum inter vos z vnanimes ñ poteritis vinci nec frangi. sed si diuisi z se parati vincemini. ¶ Ite valet ad suppoz tādū. Leuis eni ē sarcia quātūcūq; ōbilis qñ iuuat a plurib⁹. sic patet icerui qñ trā seūt aāsi quo z vn⁹ sustētat caput alteri⁹. z mēbra ēt corporis iuicē se supportāt Roma. xij. Vnuz corp⁹ sum⁹ i xpo. singuli at alter alteri⁹ mēbra. Ite ad securādū. Mi les eni non est secur⁹ extra exercitū. nec obsess⁹ extra castrū. Sic nec fidelis extra cōgregatiōnē bono⁹. ¶ Ite valet ad cō gaudēdū. Multi⁹ eni rei sine socio iocūda ē possessio. Apis eni plurū florū hūorē i vnū cōgregat vt mellificet. Vñ i vita eterna vere erit pfecta vnitas z pfecta iocunditas. Nam ibi erit vna vox letātiuz vnus ardor cordiuz amor perfect⁹ z vn⁹ omnium spirit⁹ Johañ. xvij. vt sint vnū sicut z nos vnum sumus.

¶ Capitulum lxxxviij

Metio spūalis. gre q̄ttuor signis ostendit cum est interi⁹ in corde. ¶ Primum ē si mandata dei seruat Ei gna. n. z ligmē oleo uncta igni facili⁹ accēdit z vit. i. Jo. ij. Vnctōez quā accepistis maneat i vobis. q. s. ad ob seruāda dei mādata cor ipleat z inflāmat. ¶ Scōz ē si vinculū diaboli. i. peccatū to talit euadit. Pugil. n. bñ vnctus nō diu a socio tenet Eccli. xlviij. Qui vngis reges ad pniam. ¶ Tertiū ē si lucide ō reb⁹ iudicat. Res. n. vncta lucidior ē. Sic aia gra vncta clare ac lucide z vere iudicat ō mūdanis. i. Joh. ij. Vos vnctōes habetis a sācto. Vbi glosa. nō ē necesse vt doceamini. sz vnctio vocet vos q. s. tenēda sūt. z que nō. ¶ Quartū ē si onera tribulatōuz z infirmitatū z pnie z hmōi patiēt z sine murmure portat. Quadriga cui si ē bñ vncta currit sine stridore Eccli. xxx viij. In his curās mitigabit dolorē. Vnguēta⁹ faciet pigmēta suauitat⁹. z vnctōes ōficiet sāitat⁹. Sz nota q vnctū locū iuadit musce z ignāt. Sic demōes illos q̄s viderit habē gratiā nitunt inquinare prauis cogitationib⁹. Eccli. x. ¶ Muscе mouentes. i. immunde cogitationes perdunt suauitatez vnguēti. bonoz operū meritū vel ōuotiones orationis.

¶ Capitulum lxxxix.

Oluntari pprie marime cō sueuerūt inuti hoies asturi z flagiosi vl̄ pigri. Mā pellis quāto ē subtilior tāto ē difficilior ad excoriādū. Sic q plus hūt de subtilitate ingenij vel religōis difficili⁹ exuunt ppria volūtate. ¶ Ite caput alalis difficilius excoriatur q̄ alia mēbra. Per caput vbi magis vigēt sēs⁹ corporis q̄ i alijs mēbris significatur pīati z illi q pl⁹ videt habere discretōis. Tales difficili⁹ excoriātur a ppria voluntate q̄ simplices. eo q i multa sapiētia multa sit indignatio. ¶ Ite anguilla pellē lubricā hz z vix teneri pōt ad excoriādū. Sic multi ita lubrici z mobiles sunt q̄ pelle ppie volūtatis expoliari nō possūt sep rōnes ad excusādū vl̄ ctradicēdū habētes. Vel fūt pelles cōtradictōis quib⁹ ominat dñs per Abac. ij. dicens. Turbabuntur pelles terre madiam sez in presenti seculo vl̄ i futuro iudicio.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Capitulum.xc.

Vsurarius q̄diu detinet alienū bonū ipse a diabolo detinet. Vas .n. plenus aqua in fundo firmius tenetur .⁊ hoc nō esset nisi aquā i se teneret .⁊ tādiu tenebitur q̄diu aquā ptinebit. Sic qui tenet alienus tenetur ipse a diabolo. ¶ Itē vsurarius qui per vsuras extorquet super seipsum accipit idest super animā suam .⁊ dum pignus accipit a proxio aias suā impignerat diabolo. Vñ qcḡd ḋ vsurario lucro expendit super seipsū expendit. Et ideo filius est aialib⁹ emptis a carnificib⁹ que ad occidendū ipinguant. pro qb⁹ qcḡd carnifex expēdit sup ea expēdit Hiere. xii. Congrega eos tanq̄ gregem ad victimas. ⁊ sanctifica eos in die occisiōis .i. sepāra eos tāq̄ ea que solēt immolari

¶ Capitulum.xci.

Christus assimilatur statere Quia vt Grego. dicit ad pēsādū vite nostre meritū venit ac secū iustitiā simul ⁊ misericordiā detulit. sed misericordie lance prepōderāte culpas nostras parcēdo leuiauit. In manu etenim patris q̄si statera miri libramini⁹ fact⁹ hic i se calamitatē nostrā ⁊ illinc peccata suspendit. Sed grauis ponderis calamitatē morīēdo innotuit. ⁊ apud misericordiā suā deus lene esse peccatū relaxando mōstrauit. q hoc primū gr̄e cōtulit: q⁹ penam nostrā nobis cognoscibilem fecit. Nā q̄n ta pena nostris deberetur peccatis ex penis ⁊ morte apparuit ipſi⁹ redemptoris. ¶ Item christus figurat⁹ est in lege veteri per illa que ptinebātur in tabernaculo mo⁹ſi. Ipse enim figurabat p ea q̄ erant i tabernaculo interiori. p propiciatorīū. q⁹ ipse est propiciatio p peccatis nostris. vt dicit. i. Jo. ij. Et cōuenienter p̄ppiciatorīū a cherubin portabatur. q⁹ de ipso scriptū est. Adorent eum omnes angeli eius ps. Qui sedes super cherubin ꝛc. Ipse etiam figurabat per arcā. q⁹ sicut arca erat ꝓstructa de lignis sethym ita corpus christi de membris purissimis cōstabat. Erat autē deaurata. q⁹ christus fuit plenus sapiētia ⁊ charitate que auro signantur. Intra arcam autem vrna aurea erat. i. anima hūs manna. i. omnem plenitudinem deitatis. Erat etiam in arca virga. i. potestas sacerdotalis. q⁹ ipse factus est sacerdos in eternū. Erāt etiam ibi tabule testamēti ad designādū q⁹ ipse christ⁹ est legislator. ¶ Item xp̄s figurabatur per ea que erāt in tabernaculo exteriori. scilicz per candelabrum. quia ipe dixit. Ego sum lux mundi. Et p septem lucernas septem dona spiritus sancti notātur que fuerunt in eo. Ipse etiā figurabatur per mensam quia ipse est spiritualis cibus ſm illud Joh. vi. Ego sum panis viuus. Duodecim autem panes figurabant duodeciz apostolos vel doctrinā eorū. Vel per candelabrum ⁊ mensam potest significari doctrina ⁊ fides ecclesie q̄ illuminat ⁊ spiritualiter reficit. ¶ Ipse ēt xp̄s figurabat per duplex altare. s. holocaustor⁹ ⁊ timiamatis. q⁹ p ipsum oportet nos offerre omnia virtutuz opa sine illa quibus affligimur. que offerebant in altari holocaustor⁹: sine illa que maiori mentis perfectiōe. s. spiritualia pfector⁹ ōsideria deo offerunt in xp̄o quasi in altari timiamatis ſm illud Hebre. vlti. Per ipsum ergo offeramus hostias laudis semp deo. Et nota q⁹ Exodi. xx. dominus mandauit. q⁹ fieret altare de terra. vel saltez de lapidibus non sectis. Et itez q⁹ etiam nō facerent altare excelsū. ad quod oporteret ascēdere per gradus ad designādum q⁹ in christo domino nostro qui est verus altare debemus cōfiteri veram carnis naturam quātum ad humanitatem quod est altare de terra vel lapide facere: quantum ad deitatez debemus in eo confiteri patris equalitatez quod est non ascendere per gradus ad altare. Ipse enim christus nō minor patre ē aut spiritu sācto. sed coeternus ⁊ coequaliter vtriq; viuens ⁊ regnās de⁹ in secula seculorum Amen.

¶ Explicit liber nonus de exemplis et similitudinibus rerum.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

¶ Incipit prologus eiusdē li. x. de exemplis ⁊ similitudinibus rerum.

Or suū habit in ꝓsumatōez opm Eccli. xxxviij. Qui oē agēs agit pp finez generaliter. operaꝰ oē ceptum appetit opꝰ pficere. maximeqꝫ qđ laboribꝰ plurimis lōgisqꝫ ꝓsecutum ē studijs fine desiderat debito felicit cōsūmare. Postq̄ igit in p̄cedētibꝰ libris exēpla de rōnis opibus q̄ hoies aut lege iubē te aut arte dirigēte pducūt quāplurima sūt inducta ad reliquoꝝ ꝓsumatiōem opm humanoꝝ de qbꝰ exēpla pmisimus libet cor ⁊ stilū ꝓuertere. ⁊ de reūdis humānis opibꝰ q̄ ad vite necessitatē vel cōmodū rōnabiliter p̄ter legis hūane decretū vl p̄ter artis habitū hoies opant. ac de moribus ⁊ ꝓsuetudinibꝰ varijs. ⁊ q̄ ex rōnabilibꝰ causis int hoies obseruāt. ⁊ interdū ēt de fortuitis casibꝰ in ḥ vltimo nr̄i opis libro exēpla vel similitudines ponere. ac ea vt de alijs fecimꝰ ad moralē instructionē inflectere. Cū his insup inducenē exēpla de moribꝰ ⁊ actibꝰ fideliū israelitici populi. ⁊ de qbusdā pticularibꝰ actibꝰ insignū psonaꝝ q̄ in illo fideliuz populo celebres extiterūt. De moribus quoqꝫ ⁊ actibꝰ clericoꝝ ministrātiū ⁊ populi xp̄iani: ⁊ ḥ his rursū q̄ ad femineū sexū vel puerilez etatē ptinent. ac de his q̄ ad defectuz spectāt aī corpalis q̄ spūalis vite: necnō ⁊ que ad dānum vel tediuz plerūqꝫ inter hoies fiunt nōnulle similitudines introducēt. Dabit itaqꝫ hui⁹ opis auctor in ḥ libello cor suū iuxta vbū ꝓpositū i ꝓsumādis exēplis opm hūanoruz: vt vꝫ hmōi opm similitudinibꝰ ꝓsumaī labor suscepti opis totalit̄ terminet. Cetez ne ordie dispari a prioribꝰ posteriora degenerēt ꝑ modū obseruatū supꝰ diuersoꝝ capituloꝝ materias volo sub alphabeti lr̄is ⁊ ordine disponere.

¶ Capitulum. j.

Electos a mūdo xp̄s plexq̄ suscipit. sic nōnūq̄ vna ciuitas suscipit ⁊ honorat expulsoꝝ ab alia. Et sic ēt vnꝰ hō misericors famulū suscipit paupez ⁊ infirmū ab alio crudeli domio derelictū. sic legitur. i. Re. xxx. de quodā egyptio puero i via fatigato quem amalechita egrotū i itinere dseruit. dauid vo inuēit. cibo refecit. ducē sui itineris fecit. amalechi tā psequit: expulit: reperit ⁊ extinguit. Quid eni ē sic Greg. dicit q̄ egyptꝰ ab amalechite puer in itinere lassat nisi q̄ amatoꝝ p̄fētis seculi peccati sui nigredine operatꝰ. sepe ab eodē seculo infirmꝰ despectusqꝫ reliquit vt cum eo nequaq̄ currē valeat ꝛ fractus aduersitate torpescat. Sꝫ hūc dauid inuenit qꝫ redēptor noster veracit manu fortis nōnūq̄ quē fractū a mūdi gloria reperit in suo amore cōuertit. cibo pascit qꝫ vbi sciētia reficit: ducē itineris eligit: qꝫ suū ēt p̄dicatorem facit. Et q amalechitam sequi nō valuit dux dauid efficitur qꝫ is quē indignū mūdꝰ deseruit nō solū ꝓuersus in sua mēte dominū recipit ꝛ etiā p̄dicādo hucusqꝫ ad altena corda pducit. Quo vꝫ duce dauid amalechitā ꝓuinārē inuēit ⁊ extiguit. qꝫ ipis xp̄s p̄dicatiōꝰ mūdi letitiaꝫ ostrait q̄s mūdꝰ comites habē desperat.

Capitulum. ij.

Blatio ⁊ ꝓuario tpaliū alicui ēt inocēti facta diuino iudicio nō ostēdit deū eē i instum cū ipe ea dederit ⁊ omnia sua sint. Cuiꝰ exemplum est. qꝫ nec aliqñ iniustus ē creditor qui dum p̄fixo requirēdi tpe non cōstringitur qñ vult exigit qđ feneratur. Ita dñs dat et aufert que dedit nō aufert nostra ꝛ recipit sua. Dñ dicitur Job. i. Dominus dedit dñs abstulit sicut domio placuit ita factum ē sit nomē domini benedictuz. Seneca ad marcelū. Nō est qđ nos suscipiamus tanq̄ inē nostra positi. mutuata accipim⁹ vsufructusqꝫ nr̄ est. Cū ipse arbiter sui mūeris ꝑeraꝝ nos oportz i p̄pr̄s

UNIVERSIDAD DE MURCIA

habere q̄ incertuz die data sūt ⁊ appellatos sine querela reddere. pessimi debitoris est creditori facere iniustū.

¶ Capitulum. xij.

Dulatores similes sūt pdi toribꝫ. qz. ſ. osculo oris tradūt homiez hostibꝫ suis. vt iudas xp̄z ⁊ Joab amasā ij. Re. xx. ¶ Itē ipi sūt lactatrices diaboli lactātes peccatores ⁊ ipeccatā dormire faciētes cātādo eis. placebo cā tibi diaboli. Prou. i. Fili mi si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. ¶ Itē ipi sūt diaboli ioculatores nō ꝑmittētes suos in aliq̄ cōtristari. Osee. vij. In malitia sua letificauerūt regē ⁊ in mendaciis suis principes. ¶ Item sūt diaboli icātatores. qz faciunt hominibus credere q̄ sint id qđ nō sūt. ⁊ vbi nihil sūt aliqđ eē ostēdūt. ¶ Itē sunt diaboli aucupes Prouerbi. xx. Qui blandis bleſisqꝫ sermonibus loquit amico suo rete expandit greſſibus suis.

¶ Capitulum. xiij.

Mor sui pꝫ mozdinat q̄ aliqs nimis sibi parcit est ei causa pditiōis. Sic q nimis diu fuat frumētū suū perdit illō qz corrūpitur. Job. xxj. nisi granū frumēti ꝛc. dic. Insi piēs qđ tu seminas non viuificat nisi ꝑ mortuꝫ Job. xij Qui amat aiaz suā perdet eā Aug. Si male amaueris odisti. si bñ oderis tūc amasti. ¶ Itē amic⁹ qui amat proximū causa vtilitatis tantuz adheret quidem ei ip̄ prosperitate. sed ipm in aduersitate reliquit. Homo eni arboꝛi diligēter seruat ⁊ frequēter visitat. q̄diu i ea fructꝰ fuerit ſz ablatis fructibꝫ sine custodia reliquit. Sicut patet i vieis ⁊ ortis q tempoꝛe fructuū clauduntur ⁊ custodiūtur. sed amoris fructibus exponunt Isa. i. Relinquetur filia sion sicut umbraculum in vinea ⁊ sicut tugurium in cucumerario scilicet cum non sunt fructꝰ. ¶ Itē amator mundi similis est homini qui inebriatur ex aliqua re amara. qui scilicet ꝑpter ebrietatem nō sentiret amaritudiem vnde Thren. Inebriauit me absinthio. Ebrius quippe sicut dicit Grego. quod patitur nescit. Absinthio ergo est ebrius. qui pro amoꝛe presentis seculi a sensu rationis est alienus. qui dū quicquid ꝑ mūdo sustinet leue reputat. laboris amaritudinem quam tolerat ignoꝛat. quia nimiruz delectabiliter ad omnia ducitur i quibus penaliter fatigatur. At contra vir iustus ad mundi pericula pro mūdo tolerāda eē debilis studet. finem suum cōspicit vita presens q̄ sit transitoria attēdit. ⁊ ꝑ ea labores perpeti exterius renuit. cuius intrinsecus delectationem vincit.

¶ Capitulum. v.

Vari cuz magno bāno aie sue lucrāt illicita. Lucis. n. i ludo stultoꝝ parnoꝝ pozeꝝ ad lacerādū trahit. ⁊ cū eeꝰ credit scidē porcū scidit manū socij ⁊ ille suā ⁊ reportat modicū fructū ſz magno stipēdio vulnerꝫ illō emit. Sic cupidi modicū lucrū tpale acquirūt mētēdo. iurādo. ⁊ alia illicita dicendo. vel faciendo: sed magna vulnera peccatoꝝ q̄ ñ attēdūt cōtrahūt. Et hē qz ceci ſt. Excecauit. n. eos malitia eoꝝ. Sap. i. ¶ Itē auarꝰ est filius ei q̄ ē sūmerſ⁹ i aq̄ q̄ q̄d māu tenet ita fortit tenet q̄ ñ vult dimittē ſz secū sūmergi. Sic auarꝰ diuitias et male acquitas ꝑ q̄s ēt totā familiā secū sūmergit. ¶ Itez si caput homis sit extra aq̄m ⁊ totū coꝛpꝰ sit i aq̄ ñ sūmergit. Sic si hō sit i diuitijs mulq̄ coꝛ nō sit ibi ñ no cet. ſz si coꝛ sit ibi pit. Thre. iij. Innūdauerūt aq̄ sup caput meū ⁊ dixi pij.

¶ Capitulū. vi.

Vdire ꝺz hō libēte q̄ loq. Mā. n. vnicuiq; dedit vnū oſ ⁊ duas aures vt velociores simꝰ ad audiēdū q̄ ad loq̄ndū Jac. ij. Sit oīs hō vlor ad audiēdū tardꝰ ⁊ ad loquendum. ⁊ tardus ad iram. ¶ Item aures ꝺz hō erectas. i. tēdētes ad celestia ⁊ dei verba nō pēdētes ad terrā vt alia

Sz multi cōtra legē pl⁹ hñt aures ad ter
rena pēdētes q̄ ad eccliā erectas. ij. Thi.
iij. Erit enī tēp⁹ cū sanā doctrinaz ñ sustie
būt sz a vrute qde auditū auertēt. ¶ Itē
audit⁹ debēt attēdē ñ ad dicētē sz ad id
qō dr. Stult⁹. n. ē ille q vult emē frumen
tū vl vinū z pl⁹ attēdit ad saccū vl ad do
liū vñ erit q̄ ad ipz frumētū vl vinū. Sic
ē ille q attēdit i sermōe nō qō dr. sz a quo
dr cū tñ Johis. xvi. dñs dicat. Sermonē
quē auditiz ñ ē me⁹ Sene. Nō te moueat
dicēs auctoritas nec qz dicat sz qd itēdas
Luc. x. q vos audit me audit. ¶ Itē audi
unt qda vba doctrie ñ vt faciāt sz vt sci
ānt loq̄ q sīles sē leccatorib⁹ q gustāt plā vi
na ñ vt emāt sz vt possint dicē alīs illō
bōuz illō melⁱ⁹. Sic ūtī audiūt ñ vt faciāt
sz vt loq̄nt z dtrahāt. ¶ Itē sīles sē multi
b⁹ z clerj cūtib⁹ ad nūdiaſ ñ vt emāt aut
vēdāt sz vt ide loquāt. ps. Firmauerūt ñ
di ſmonē nequā. ſ. vt referrēt: sz pōuz fli
q̄rūt. Eze. xxxiij. Audiūt ſmōes tuos z ñ
faciūt eos ꝛc. ¶ Itē auditoz oblitos⁹ sīls
ē cribro qō ñ pōāt i aquā stati iplet: sz cū
extrahit mhil ſmāet. Sic multi cū ſmōez
audiūt aī ꝓpūcēdis z duotōis plēi ſt: sz cū
recesserit vacui remanēt z auditoꝝ mēo
riā nō hñt Eccli. xxi. Doi fatui q̄si vas cō
fractū oēz sapiētiā nō tenebit. ¶ Itē sicut
nihil ꝓdest cib⁹ q stanz sūpt⁹ emittit z ꝓ
lis cōceptio quā stati motꝰ segt vel ipz
mē figuras i aquā cū eas ñ retineat vl ca
pe anē ñ stati emittit. Sic nō ꝓdest audiſ
vbū dī z pūcē illō Aggei. i. Qui congreganit
mercedes misit eas i sacnlū ptusū. ¶ Itē
audit⁹ dō hō vba dī cū fuerētia z auiditā
te. Mā cū magna fuerētia z ōsiderio iret
ihīrm⁹ ad fligas sctoꝝ p q̄s crederet sana
ri. Tales āt fligē sē vba dī q̄ expellūt oēz
lāguorē Sap. xvi. neq̄z herba neq̄z mala
gma sanauit eos dñe. sz ſmo tu⁹ q sanat
oia. Et qz vbū dī maioris efficatie ē q̄ ali
ā fligē sctoꝝ mirabile ē quō aliqs ihīr
m⁹ ſmāet vbi a ſmōe curaret. Solēt ēt
hoies ad religas sctoꝝ alīqd offerre sz
ad istas reliquias mhil penē nisi intētio
z operatio. ¶ Itē si aliquis haberet la
pidē pciosum qui prealeret oi auro z
argēto z oēm infirmitatē curaret nō pū
ceret illuz sz diligēter custodiret. Sic neq̄z
hō debet proijcere verbū dei sed diligen
illō custodire. qz prealet omni auro z ar
gēto sicut dr in. ps. Bonū mihi lex oris
tui sup milia auri z argēti. Glosa. Pl⁹ di
ligit charitas dei legem q̄ cupiditas mi
lia auri z argēti.

¶ Capitulum. vij.

Beneficia per christum no
bis exhibita figurata fue
runt in illis festiuitatibus
quas inder cōsueuerāt cele
brar. Mā i veteri lege erāt
septē solēnitates tēporales vel speciales
z vna ꝓtiua vt pōt colligi Nūeri. xx viii.
Erat enī quasi festū cōtinuū quod quot
tidie mane z vespere imolabatur agnus
ad repzesentādum ppetuitatez diuie bea
titudinis. Alie aūt erāt festiuitates specia
les. Inter quas ꝑma erat sabbatū in qua
libet septimana i memoriā creatōis vni
uersalis. Secūda erat neomenia in quoli
bet mēse in innouatōe lune ad cōmemo
rādū op⁹ diuine gubernatōis. qz inferio
ra precipue variant ſm motū lune. Alie
vō quiqz fiebant tñ semel in anno scili
cet fase in primo mense ad cōmemoran
dū beneficiū liberationis ō egypto. Et fe
stū pētecostes. i. die ad recollendū bñficiū
legis date. Alia tria celebrāt mēse septio
q quasi totus erat solēnis sicut dies vn⁹
In prima eni die mensis septimi erat fe
stuz tubaꝝ in memoriā liberatiōis Isaac
quādo abrāā iuenit arietē herentē corni
bus quē repzesentabāt p cornua qb⁹ buc
cinabant. Sed decia die celebrabāt festuz
expiationis ad rememorādū beneficiū p
piciatiōis dei sup odoratiōe vituli ad pre
ces Moysi. Post b aūt celebrabāt festū
scenophegie. i. tabernaculoꝝ septē dieb⁹
ad cōmemorādū beneficiū ꝓtectionis z ō
ductiōis p ōsertū vbi in tabernaculis ha
bitauerūt. Vñ in hoc festo debebāt habe
re fructū arboris pulcherrime sez buxū z
lignū densarū frondiū. i. myrtū que sunt
odorifera z spatulas palmaꝝ z salices de
torrēte q̄ diu ſtinēt suū viroꝛē: z hec ine

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ntuntur in terra ꝓmissiõis ad significãdũ ꝙ per terrã aridã deserti eos duxerat deus ad terrã deliciosam. Octaua aũt die celebrabãt festũ cet⁹ atq; collecte i quo colligebãt a populo ea q̃ necessaria erãt ad expẽsas cult⁹ diuini. Et figurabat aduentio populi ⁊ pax prestita in terra ꝓmissionis. ¶ Figuraliꝫ aũt ꝓ iuge sacrificiũ significabat ꝑpetuitas xp̃i q̃ ẽ agn⁹ dei Heb. vltio. Jesus xp̃s heri ⁊ hodie ipe ⁊ i secula. Per sabbatũ aũt spũalis requies nobis data per xp̃m. Per neomenĩa ãt q̃ est iccio lũe noue significabat illuminatio ꝓmitiue ecclesie ꝙ xp̃s eo predicãte ⁊ miracula factẽte. Per festũ aũt pẽtecostes descẽd⁹ spiritus sãcti in apostolos. Per festũ expiationis emũdatio a peccatis populi xp̃ani. Per festũ tabernaculoꝝ peregrinatio eoꝝ in hoc mũdo. in quo ambulãt in virtutibus pficiendo. Per festũ aũt cet⁹ ⁊ collecte cõgregatio fideliũ in regno celoꝝ. Et illud festũ dicebat sanctissimus Et hec tria festa erãt cõtinua adinuicem quousq; expiatos a vitijs pficere i virtute quousq; puenãt ad dei visionem. Vnde dicit in. ps. Jbũt de virtute in virtutẽ, videbitur de⁹ deoꝝ in syon.

¶ Capitulum. viij.

Onũ corrũpit ex admixtõe mali. Sicut legit Lu. xiii. q̃ pilatus miscuit sãguinẽ cũ sacrificio galileoꝝ. qõ fit q̃ si id qõ ꝑs spiritum diligi debet sim carnez diligit vt in beghinagio vbi sub ꝓtextu dilectionis spũalis que est quasi sacrificiũ dõ latet sanguis carnalis affectõis. ⁊ de pallio religionis operit latrina vitioꝝ. ⁊ de xp̃o fit ostiũ lupanaris. cũ ꝓpter deũ dilectõ simulat. Gal. ii. Sic stulti estis vt cũ spiritu ceperitis nũc carne consũmamini ¶ Capitulum. ix.

Aro domanda est in iuuentute ⁊ in seruitutem
c spiritus redigẽda. Stult⁹ eni esset q̃ non domaret equũ suũ vsq; dum senex esset. Sic qui non domat carnẽ suã in adolescẽtia. ꝫ nutrit eã delicate. ita q̃ nõ pot eã postea tenere. ꝫ ꝓcit eoz in iurũ peccati. Pro. xxix. Qui delicate a puericia nutrit seruũ suũ. i. corpus suũ postea illũ sentiet ꝓtumacem. ¶ Item ignis ꝓcupiscẽtie extinguẽd⁹ est dũ puus est. q̃ tũc de facili pot extingui. Fatuus reputaret ille q̃ expectaret ignẽ amouere a domo sua donec eẽt magn⁹ ⁊ fere tota domus cõbusta. Sic qui in adolescentia non restringit carnẽ suã. Bern. absccõdisꝫ ignez i sinũ tã veste defluẽte exusto tã latere adhuc ꝙsulendũ est an extinguas illũ. Nunqd pot hõ abscõdere ignẽ in sinu suo ⁊ vestimẽta illi⁹ nõ ardeãt. ¶ Jtẽ caro quantũ cũq; luxuriosa pot vinci. abstinẽtia. Non est. n. adeo forte castrum qõ nõ pot capi si victualia subtrahãt. nec adeo magn⁹ ignis q̃ ꝑ subtractionez lignoꝝ nõ extinguatur Pro. xxvi. Cũ defecerint ligna extinguet ignis. i. luxuria ex defectu deliciaꝝ ¶ Jtez caro est sicut mulier q̃ blãdiẽdo⁹ attrahit hoies ad peccãdũ. Pro. vii. Dr de muliere q̃ multis sermonib⁹ ⁊ blãditijs labiorum ꝓtraxit iuuenẽ statim secutus. est eã qua si bos ductus ad victimã. ¶ Jtez est sicut latronissa q̃ peregrinis obuiãs in silua vl ãbiguo die ꝓmittit se ducturaz eos ad rectã viã vel ad bonũ hospitiũ ⁊ postea, ducit eos ad malũ ⁊ pũitẽos ad man⁹ latronũ. Jdeo dr Eccli. xviii. Post cõcupiscentias tuas non eas ⁊c. ¶ Cap̃m. x

Lericoꝝ perfectio ⁊ dignitas. oñditur ex tonsura ⁊
c rasura capitis eoꝝ. Fit enim eis tonsura ⁊ rasura i modũ corone. q̃ corona est in signum regni ⁊ pfectionis cũ sit circularis. Illi aũt q̃ diuinis ministrijs applicant adipiscunt regiã dignitatez ⁊ pfecti in vtrumb⁹ esse tenent. Oportet ẽt eis rõne subtractiõis capilloꝝ. ⁊ ex parte supiori ꝙ rasuram. ne mẽs eoꝝ tpalibus occupationib⁹ a cõtemplatiõe diuinorum retardet ⁊ ex pte inferiori ꝙ tõsurã ne eorũ sensus tpalib⁹ obuolnant. ¶ Jtẽ clerici ⁊ ministri ecclesie xp̃i debẽt se lauare et sanctificare spũaliter sicut ministri ⁊ leuite i veteri lege faciebãt corpaliter. Nam oñ.

intrabant tabernaculū laudabāt sacerdotes manus ⁊ pedes. Radebāt sacerdotes oēs pilos carnis sue aspergebant ēt aqua lustratiōis. ¶ Item cōsecrabant que scz cōsecratio fiebat isto modo. Nam pōtifices ⁊ sacerdotes prio postq̄ ablūti erāt induebant qbusdam vestimētis spālibus. Spāliter aūt pontifex oleo vnctiōis in capite vngebatur. Leuite vo nō habebāt aliam cōsecrationem q̄ qō offerebantur domino a filijs israel per manus pontificis q orabat pro eis. ¶ Minorum vo sacerdotū singule manus consecrabant. ⁊ de sanguine alialis immolati tingebatur extremus auricule dextre ipsorum ⁊ pollices pedis aut manus dextre. Aspergebātur ēt ipsi ⁊ vestimenta ipsoꝝ sanguine alialis immolati. Offerebātur ēt in consecratione iporum huiusmodi sacrificia. vitulus p peccato. aries in holocaustō. aries etiā consecratiōis. canistra panum. Imponebantur autem super manus eoꝝ adipes arietis. ⁊ torta panis vnius. ⁊ armus dexter. Leuite vo applicabantur ad ministeria per hoc qō intromittebātur in tabernaculuz federis. quasi ad ministranduz circa vasa sanctuarij. Similiter ergo clerici qui sūt consecrandi ad spirituale ministeriuz xpi sunt primo purificandi per mysteriū baptismi. i. lachrymarū in fide passionis xpi que est expiatiuū ⁊ purgatiuū sacrificiuz ⁊ debēt radere pilos carnis. i. oēs prauas cogitatiōes. Debent ēt ornari vestib⁹ virtutum ⁊ p̄fecrari oleo spūssancti ⁊ aspsione sanguinis xpi. ⁊ ita debēt esse intēti ad exequēda spiritualia ministeria.

¶ Capitulum. xi.

Cogitatiōes ma'e preparāt locū diabolo. Maz quādo aliqs magn⁹ dns vult hospitiū hēre i aliqua domo ꝓmittit nunciū ad pparandū sibi hospitiū ⁊ vbi reciplt ibi desedit. Sic diabolus ꝓmittit malas cogitatōes vt ei pparēt hospitiū ⁊ vbi recipiunt ibi declinat dicēs q vos recipit me recipit ⁊ q vos spnit me spnit. ¶ Jtez parui latrūculi p paruū foramē dom⁹ intrātes aperiunt domū magnis latronib⁹ Sic vane ⁊ inutiles cogitatiōes p sui frequētiam aperiūt domū ꝓscie magnis peccatis p consensum mētis ⁊ captiuā ducūt aiam spoliatā gratuitis sicut dr. iiij. Regū v. Latrunculi syrie captiuā duxerunt de terra israel puellam. ¶ Cap. xij.

Onfiteri dz homo añ mortem. Latro enim sentēs venire iudicem ad domum suam furtū eūat de domo anteq̄ iudex veniat. Sic peccatū est per confessiōes eijciendū de domo anime ante mortem. Eccleſi. xxxi. Precurre prior in domū tuam ꝛc. Et in eodem. Confiteberis viuēs viuus ⁊ sanus cōfiteberis. ¶ Jtez cōfessiōnem precedere dz peccatoꝝ premeditatō Nam dispēsator domus vel villic⁹ expēsas corā dño suo cōputaturus pu⁹ per lapillos ꝓputat anteq̄ dño suo appareat ⁊ diem ⁊ causam. Sic ⁊ tu peccatorū tuorū cōputationē facias anteq̄ dño tuo in cōfessione appareas. ¶ Item orator vel advocatus anteq̄ coram iudice veniat rōes suas vel allegationes ordinat ⁊ affirmat Sic ⁊ tu ad forum cōfessionis premeditatus accedas. Ecclesiastici. x viij. ante iudicium para iustificam tibi. ¶ Cap. xiij.

Ompunctio q̄ pueuit ex desiderio supne patrie assimilatur lotioni q̄ fit cum niue. Nam nix man⁹ mulcz mūdat ⁊ ablūit. desup ꝓcedit ⁊ in terrā descēdit. Sic lachrymarum cōpunctione manus sordide. i. opera feda vitioꝝ mundantur vnde Job. ix. Si lotus fuero quasi aquis niuis ⁊ fulserint velut mūdissime manus mee. Cū enim p cōpunctiōis fletum lauat aia man⁹. i. opera efficiūtur fulgida ⁊ mūda. ¶ Item illa cōpunctio bene aiam ablūit que desup ꝓcedit. Nā sicut dicit gre. Sunt pleriq̄ qui per orationū lamenta se cruciāt. sed tñ cum totis lamentoꝝ laboribus ad sola terrena desideria erudāt cōpunguntur in fletib⁹ vel pcibus: sed felici tatis trāsitorie gaudia exgrūt. Vos itaq̄

UNIVERSIDAD DE MURCIA

niuis aqua nō abluit. qz eoz fletꝰ ab imis venit. Qui vo iccirco plorāt. qñ supna p̄mia ōsiderāt: aqua niuis hos diluit. qz celestis cōpunctio infundit. Nam cū perēnem patriā per lamēta appetūt eiuscz accensū desideriis plangūt a sūmis accipiūt vnde mūdēt. ¶ Item nix inferius ad terram descēdit. in quo designat cōpunctionum humilitas. Vñ Giego. Aque niuis sunt lamēta humilitatis. Sūt. n. nōnulli q lamenta hūt: sed humilitatē nō habēt q afflicti plangunt: sed tū in ipsis fletibus cōtra p̄ximoz vitam supbiunt vel cōtra ordinatiōez cōditoris erigūtur. Hi nimirum aquas habēt sed aquā niuis nō habent z ideo mūdi esse nequeūt qz humilitatis fletibus minime lauant. ps. Mine dealbabunt in selmon. selmon eniz interpretatur sensus. Et nix ergo in selmō est in sensu mentis humilitas cōpunctiōis q̄. dealbātur qui vitioz nigredine fuerāt offuscati. Item cōpunctiōis feruoꝛez diabolus impedire conat imittēdo aliq̄ affectionē z occupationē terrenā. Sicut hō qñ vinū siue mustū multum bullit z feruet. ita q̄ timet ne forte dolium rumpat tunc imittit intus caseum terrestrez: tūc recipit vapoz z feruoꝛ in potis casei z celsat periculū z ebullitio remisso feruoꝛe. Quid est enim vinū seu mustū bulliēs nisi cōpunctio feruens de quo ps. ait. Potasti nos vino cōpunctionis. Qui nimiꝝ diabolus feruoꝛem tollit cuz caseū terrestrem imittit. Quia dum cōpunctā mentē ad terrenā affectionē vel occupationem trahit feruētez spūz citiꝰ frigefacit. ¶ Itē cōpūctiōis lachryme diabolū cū exercitu suo sūmergunt. Vñ Exodi. xiiij. Pharao cū exercitu suo sūmersus est in mari. ps. Cōtribulasti capita draconū in aquis.

¶ Capitulum. xliij.

Onsolatiōes diuine hūlibꝰ dant nō supbis. Nā mat dat lac filio quando parvus est. sed quando magnus est subtrahit ei. sic deus humiles cōsolat nō supbos. ps Si nō hūiliter sentiebā sed exaltaui aiaz meā. sic ablactatꝰ e sup matrē suā ita retributio i aia mea Judith. viij. Expectem⁹ hūiles ꝓsolationem ei⁹. ij. Corin. vij. Qui cōsolat humiles cōsolatus est nos. ps. Hec me ꝓsolata est in hūilitate mea. ¶ Itē ꝓsolatiōes spūales fi dant peccatoꝝ ꝓgrentiꝝ cōsolatiōes mūdi vel carnis. Nā mr nō lactat filiū cū comedut alia cibaria Ber. Delicata est diuina ꝓsolatio nō ꝓcedit admittētibꝰ alienā. Jō filijs israel nō est datū māna dōec defecit farina quā tulerāt ō egypto. Itē clamatores vini vel tabernarij nō dāt gustare de vino suo porcis vel canibꝰ vel leprosis. Sic ēt deus nō dat de ꝓsolatiōe sua luxuriosis gulosis detractoribꝰ z alijs pcōribꝰ Et sicut dicit Aug. Impi⁹ dulcedinē dei nō sentit. qz de febre iniquitatis palatū cordis amisit. ¶ Itez ꝓsolatiōes celestis dulcedinis dant sanctꝝ in mūdo isto q̄si ad p̄liandū vt magis ad plenitudinē gre feruescat desideriū. Nā vini vēditores aliquā tulū dant gustare volētibꝰ emere vt suauitate vini p̄gustata ad emēdū alliciant. Augu. Gustaui te z esurio tetigisti me z exarsi in pacē vel ꝛcupiscentiā tuā. silr aucupatoꝛ parū plibat accipitrē suū vt ardentiꝰ volet ad p̄dā. Et ille q vult vēdē bladū suū parū portat ad forū z dicit mercatoribus. de tali satis vēdā vobis. hēo n. atria mea plena. Sic deꝰ amicis suis in vita ista dat paꝝ de dulcedie sua vt eos alliciat ad eā. ps. Preuēisti eū in bñdictiōibꝰ dulcedis Et tō Apo. aliquātulū de glia sua ondit i trāsfiguratōe. ¶ Itē ꝓsolatiōes dine dant tribulatis z amaricatis. Dicit. n. Boetius in libro de ꝓsolatiōe q̄ in palatio Jonis erāt duo dolia vini vnū de optio vio aliud ō amarissimoꝛ qcūq; volebat bibere de bono oportebat q̄ priꝰ biberet de amaro. Sic q vult bibē de vino dine ꝓsolationis. ꝛz q̄ priꝰ bibat de vino amaritudinis q̄ ō vio ꝓsolatōis Gre. ñ mēs appetit qō demulcet priꝰ gustet qō dolet. ¶ Ca. xv.

Ontēplatiui viri dormiētibꝰ assīlant. qz sicut dicit gre. Frequēter hoies dū in lecto gescūt sōnioꝛ visiōe turbant Quāñ. n. somnia vel visiōes

sunt imaginatiões vltimi districtiq; exa-
minis qõ iam vtiq; p tumorẽ cernim⁹ sed
tñ z veraciter non videmus. Beati itaq;
viri ad cordis semp secreta redcũt. cũ ab
hoc mundo vel vitra votũ pspera vel vi
tra vires aduersa patiuntur: atq; a terre-
nis laboribus fessi ẽsi stratũ vel lectũ cubi
le mentis petũt. Sed dum qbusdã imagi
nibus cogitationũ ẽsint subtilia iudicia
diuina cõspiciũt: quasi intra status sui re-
gem somnij visione turbãtur. Contẽplã-
tur enim ẽ districtus iudex venire q duz
vi imense magnitudis cordiũ secreta illu
minat: oẽs ante oculos culpas reuocat.
pensant quãta illa sit verecundia in pspe-
ctu tãc totius humani generis angelorũ
oiuz archangelorũq; confundi. ppendũt
qs post confusionẽ cruciat⁹ maneat cum
z reatus aiam imortaliter morientẽ z in-
deficientẽ carnẽ gehẽna cõsumat. Cũ ita-
q; tam pauida imaginatiõe mens quatk.
qd aliud miñ triste somniũ videt. Vñ Job
vij. Si dixero psolabit̃ me ectulus meus
z releuabor loquẽs mecuz in stratu meo
terrebis me p sõnia z p visiones horrore
concutis.

¶ Capitulũ. xvi.

Ontinentiã seruare volẽs
z a gule delectatiõibus nõ
c abstinere nõ ẽs et qui do-
mum suã illesam custodire
disponit z tñ ignem z ligna
ppriis manibus apponit. Nam cibi z po
tus calidi sũt ꝓcupiscẽtie z ignis luxurie
vehemẽter inflãmatiui Eccl. xxviij. Secũ
dum ligna silue sic ignis ardescit. Vñ talis
ẽ de luxuria tentat nõ inuit⁹ sed volũtari
us vrit. Debet ẽt q vult eẽ ꝓtinẽs mulie-
rũ vitare ꝓsortia aliqn filis ẽst et q suo-
ruz hostiũ insult⁹ formidat. z tñ sic̃ fatu⁹
coz loca vel ꝓsortia nõ vitat. Talis ergo
ẽ tentat ab eis qsi ipse seipz occidit. Et ta-
lis ẽst cõtinẽs q mulierũ ꝓsortijs sedulo
se imiscet. Eccl. xi. Qui amat piculũ i illo
pibit.

¶ Capitulum. xvij.

Oz suũ nõ dz aliqs alicui rei
apponẽ nisi prio bñ videat
c vbi apponat. Vnde n. scacũ
a scacario subleuatũ diu te-
net in manu z cũ magna deliberatiõe pũ
det vt in tali loco affideat ne ab aduersa-
rio capiat. Sic dz hõ facẽ de corde suo ca-
uẽdo ne in loco turpi z piculoso z aduer
sario discoopto illud ponat sed in deo q
est securitatis locus z custos inuiolabilis.
¶ Itẽ cor aperiendũ est deo sicut schola
apicẽ magistro ad audiendũ Job. xxxvij.
Adapit aures viroz z eruditẽ eos instruit
disciplina. Sz multi claudũt ei aures cor-
dis vt ñ audiãt more aspidis surde z ob
turãtis aures suas ne audiat vocẽ incan-
tãtis. ¶ Itẽ apiendũ est fiẽ fenestra lumi-
ni ad videndũ. ij. Macha. i. Adapiat dñs
cor vestrũ in lege sua. Sed multi claudũt
vt qeti⁹ dormiãt Job. xxiij. Ipsi fuerẽt re-
belles lumi z tales sibi sunt noctuis z illi
ceco q fugerat beatũ Martinũ vt nõ illu
minaret. ¶ Itẽ aperiendũ ẽ sicut talam⁹
sponso ad recipiendũ Apo. iij. Ego sto ad
hostiũ z pulso. pulsat. n. de⁹ manu bñficio
rũ. vt vga flagelloz. Solet. n. dici q q pul
sat magno strepitu nõ venit manu vacua
sed aliqd portat: z tõ hilarit̃ recipit. Quã
to ergo magis sponso apiendũ est q cũ ma-
gna multitudie donoz venit vtraq; ma-
nu plena s. sinistra tpalib⁹ z dextra spũali
b⁹ Cãt. v. Surrexi vt aperirẽ dilecto meo

¶ Capitulum. xviij.

Ristus xpi est fiẽ virga Moy
si q̃ pharao. i. diabolus mul
c tipliciter flagellat. Crux est
tropheũ aduersus diabolũ
vt nõ appropinq̃t vastator.
¶ Itẽ qua magoruũ spũtes. i. demonũ ten
tationes deuorãt. ¶ Itẽ est fiẽ lignũ Moy
si oñsuz quo aq̃ amare. i. tribulationuz z
aduersitatũ amaritudis dulcorant. Eccl.
xxvij. Nõne a ligno idulcorata est aqua.
¶ Itẽ est sicut vga assueri q̃ ad regis anlã
. i. ad dei gloriã iter ꝓparat. Hester. ij. Mu
lus trãsibat ad regẽ nisi virga deosculata

¶ Capitulum. xix.

Vstodia sui malus z debilis est
cã morz̃ z pditiõis aie fiẽ ille q
c hẽret inimicos feroces z capi
tales cũ q̃rentes si ostiũ dom⁹
in q̃ gesceret aut aptũ vnitate

ret aut ibi debilē custodē ponēt facilit oc
cideret. sicut p̄z. ij. Reg. iij. exēplo isboset
q ad custodiā dom⁹ nō ostiariū posuit vñ
venētes filij Rēmon berochite Rechab
⁊ banaa ingressi sūt domū isboset q dormi
ebat sup̄ stratū suū meridie ⁊ ostiaria do
mus purgās triticū obdormiuit. Ingressi
sūt aūt domū latenter assumētes spicas tri
tici ⁊ percusserūt eū in inguine. sicut. n. dicit
Bre. Ostiaria triticū purgat cū mētis cu
stodia discernēdo vtutes a vitijs separat
q̄ si dormiat in morte ꝑpetuū dñi insidiato
res admittit. qz cū discretiōis sollicitudo
cessauerit ad interficiendū alam malignī
spiritus ⁊ ter pādit q ingressi spicā tollūt. qz
mox bonaꝝ cogitationū germina auferūt
atq; in ingnine ferūt qz vtutē cordis dele
ctatiōe carnis occidūt. In inguine q̄ppe
ferire est vitā mētis carnis delectatiōe ꝓfo
rare. Nequaq̄ aūt isboset iste hac morte
succūberet. si nō ad ingressum dom⁹ mulie
rē. i. ad mētis aditū mollē custodiā depu
tasset. Fort̄ nāq; virilisq; sensus ꝑpōit cor
dis fortis⁹ dz quē nec negligētie sōnus op
primat nec ignorātie error fallat. Vñ bñ
isboset appellat⁹ ē qz a custodia femie ho
stilis⁹ gladius tradit. isboset q̄ppe vir ꝑfus
sionis dr. Vir aūt ꝑfusionis ē q fortis mētis
custodia munit⁹ nō ē. Qz dū vtutes se hē
re estimat subitr̄ānea vitia nesciētes necāt.
Tota itaq; vtute munīēd⁹ ē aditⁿ mētis ne
q̄ eā ifidātel hostes penetrēt foramie ne
glecte cogitatōis. ¶ Capl'm. xx.

Delectatōes p̄ue vite ḡrēs
affligat ei q cōmedit vuam
acerbā. Filii. n. q cōmedit ꝓ
mo vuaz acerbaz obstupe
scūt dētes. ira q; nō bt po
stea altos meliores q̄ bos
cōterere. Et sic illi q sumit p̄ntis vite dele
ctatiōes mētis sensus ligant vt nō possit
cape delicias spūales. Dicit. xxxi. Dis q cō
mederit vuā acerbā obstupescēt dētes ei⁹
Bre. Vua acerba est fructⁿ aūt tps. Quisq;
. n. p̄ntis vite delectatiōib⁹ satiari desiderat
quasi fructⁿ ante tps commedere festinat
Qui igitur vuā acerbam cōmedit dentes
ei⁹ obstupescūt qz q ꝑntis mūdi delecta
tionib⁹ pascit interni ei⁹ sensus ligantur
vt iaz spūalia intelligē neq̄nt qz
vñ in exteriozib⁹ delectati sūt inde in intī
mis obstupescūt ⁊ cū de peccato aia pasci
tur panes iustitie edē non valet qñ ligati
dentes. i. sensus ex peccati ꝓsuetudine iustū
qđ intus sapit cōmedere nequaq̄ ꝓsūt.

¶ Capitulum. xxj.

Jabolus filius est mulieris
volēti capere muscas que
linit ollam suam intrinse
cus cuz lacte ⁊ tunc muscę
intrant ⁊ cū multitudo in
trauerit includit eas ⁊ suc
endit. Sic diabolus delectationem pecca
ti offert ⁊ hominē capit q consensum pec
cati ⁊ captum ligat per cōsuetudinem. de
inde in ignem inferni trahit. Ideo in pri
cipio tentationis clamandum esset sicut
dicitur. iij. Regū. iij. Mors in olla mors
in olla scz corporis ⁊ anime in delectatio
ne venenosa. ¶ Item diabolus est sicut la
tro qui promittit cōductum viatoribus
⁊ postea iugulat diuertere facīēs a via re
cta. Sicut patet exemplo iuuenis q vole
bat ire ad amasiam ⁊ inuenit pontem ru
ptum sup̄ magnam aquam ⁊ astitit dia
bolus ei super magnum equū ⁊ fecit eum
ascendere post se promittens ei cōductū
bonum: ⁊ statim insiliens in aquā precipi
tauit eum ⁊ suffocauit.

¶ Capl'm. xxij.

Juitie sunt cause timoris
⁊ plectionis ⁊ paupertas ē
cā securitatis. Nam si ar
bor nō haberet fructⁿ non
inuenirēt qui p̄icerent la
pidem sup̄ eam vel ramus
traheret. Cum aūt abundat fructib⁹ vix
transit aliqs q nō p̄iciat sup̄ eam lapides
vel ramū frangat. Sic q diuitias hz insi
dias latronū ⁊ oppressiones principum ⁊
exactiōes violentoꝝ officialiū nō cuadet
a qbus pauperes sunt immūes. Vbachuc
ij. Vhe ei qui multiplicat non sua vsque
quo ⁊ aggrauat contra se densum lucum
zē. ¶ Item diuites qui hēre volunt abū
dantiā mundi hēbunt penuriam inferni

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Bñctū est enī q̄ qui abūdāter p̄ās est vel cōtinuauit vt paruꝫ supersit et qō cesset. Diuites ergo mali in hoc mūdo cōtinuāt abūdāter ⁊ tō iustū est vt parū supersit qō p̄ i diuite epulone Lu. xvi. Modicū enī splendide in mane hui⁹ vite comedit. ⁊ ideo merito in vespere huius vite. s. i fine p̄x cenauit. q̄ ad cenā suā guttā aque habere nō potuit. Sz ecōuerso sācti pauperes in mane hui⁹ vite comedūt parū. i. paruā vl nullā hui⁹ mūdi delectatōez habēt ⁊ tō iustū ē vt i vespa hui⁹ vite habeāt magnaz cenam.

¶ Capitulū. xxiii.

Fatto ejcit a mēte aduēnte tētatōe. sicut tyrānus ejcit ō ciuitate aduenīte forti hoste. Mōs enī cū inclatoez se erigit ḡsi i tyrannidem erūpit. habet autez tyrānidis sue satellites fauentes sibimet cogitatiōes suas. sed cum sup tyrannuꝫ hostis irruit fauoz mor satellitū cessat. Intrāte nāq; aduersario satellites fugiūt cūq; territi deserūt. quem in pace positi calida persuasione laudabāt. subductis vo satellitib⁹ hostis solus remanet. Qui recedentibus elatis cogitationibus pturbat⁹ animꝰ se solūmodo i tētatōe videt. Et iccirco pia cōditoris dispēsatione agit. vt de se cōfidēs aia, tētatōe pulsa q̄ infirmata qd sit inueniat. ⁊ p̄suptiōis fastū ōponat vt dic̄ Gre.

¶ Capitulum. xxiiij.

Lecti dei assimilāt seruis dū se in vita p̄senti triplici rōne sez subiectionis affectōis ⁊ passiōis. Et hec triplex rō tangit Job. vii. Sicut seruꝰ ōsiderat vmbrā. sic ⁊ ego habui mēses vacuos ⁊ noctes laboriosas enumerauī mihi. In eo enī q̄ dicit seruꝰ tāgit subiectionē. Sūt.n. electi dei suiuti corruptionis subiecti q̄usq; ad libertatez perueniāt glorie filiox dei. Dñi sicut dicit Gre Electꝰ q̄sq; q̄usq; infirmitatis corruptione astrigit sub dominātē corruptōis iugo quasi sub est⁹ ārietate retinet. Qui nimirū cū corruptōe exutꝰ fuerit. tūc sibimetipsi libē trāgillus notescit. Vñ Ro. xvi. dr̄ qō ipsa creatura liberabit a seruitute corruptōis i libertatē glīe filiox dei. Ac si apte diceret pena corruptōis nūc aggranat. sz tūc icorruptōis gloria exaltat. Et quātus ad p̄sēt necessitatis pōdera nūc i filios dei de libertate nihil oīdit. tm ad subsequēs libertatis gloriā tūc in famulis de seruitute nihil appebit. Creatura ergo seruitute corruptōis exuta. ⁊ dignitate libertatis accepta i filiox dei gloriā vnt. q̄ vnita deo p spīm ēsi h ipsa q̄ creatura ē trāsisse ac subegisse declarat. ¶ Scdo tāgit rō affectiōis siue ō sideriū. q̄ desiderat vmbrā. Mā electꝰ dei q̄usq; iugū misere corruptiōis portat sub angustia tētationū estuat ⁊ tō vmbrā. ⁊ refrigeriū getis desiderat. vñ Gre. Vmbras desiderare ē post tētatōis estū sudoremq; opis etni refrigerij getē q̄rere. Hanc nāq; vmbrā seruꝰ ille desiderabat q̄ dicebat. Sitiuit aīa mea ad deū vīuū ⁊c. ¶ Tertio tāgit rō passiōis cū addit. Sic ego habui mēses va. et noctes lab. enu. mihi. Mā seruꝰ multa incōmoda patit siue i victꝰ defectu siue in laboris excessu. Sic electi, put dicit Gre. q̄uis rex ꝓditor deseruāt. sepe tñ eos rex iopia coangustat. p amoꝛ deo in herēt ⁊ tñ subsidio vite p̄sentī egēt. Qui ergo pactōes suas p̄sentia ñ q̄rūt. a mūdi cōpēdijs vacuos mēses ducūt noctes q̄q laboriosas tolerāt q̄ aduersitatū tenebras ñ solū vsq; ad iopiā sz sepe vsq; ad corpis cruciatū portāt. Despectū nāq; egestatēq; ppeti laboriosū mētib⁹ bōis ñ ē. Sz cū vsq; ad afflictōez carnī aduersitas vtīq. labor puldubio ex dolore sēnt. Vl forte tō dei seruꝰ mēses vacuos hēre dr̄ q̄ laborē iā sustinet sz p̄mū nōdū tz: tolerat illō expectat. Noctes vo laboriosas enumerat. q̄ aduersitates sibi p̄sentī tpis sepe in vtribus exercēdo coacernat. Mā si p̄ficere i mente nūc appetit min⁹ fortasse aspera q̄ mundi sunt sentit.

¶ Capitulū. xxv

Rubescētes bñ facere debēt e facere sic sit ego vmbraticis. Equi.n. vmbratici sonitu tinabuli vel folij vel vmbra arborum terrentur ⁊ non

audēt trāsire. Sed armigeri q eos eqtāt faciunt eos trāsire frequēter p loca que formidant. Sic ⁊ illi facere debent. vt ea que magis formidāt frequentius faciant ¶ Item tales sunt sicut pueri q timēt latratum catulorum qui adhuc mordē nesciunt. Sed mater pueri ⁊uz securat catulum capiendo ⁊ ad puerum adducendo. Et sic talibus illa opera que stulte erubescunt vel timēt precipue sunt iponenda.

¶ Capitulum. xxvi.

De hac ritte sacramentū q̄ te sit dignitatis. quātāq; idoneitatis gre in se habeat repesentat sacerdos in his que dicit siue facit in missa que sūt octo. Nam primo premittit pparatio quedam continens quattuor partes. ¶ Prima enī ps ei⁹ est laus diuina in introitu misse. ¶ Secunda vo ps cōtinet cōmemorationē presentis miserie inuocando dei misericordiā ter dicēdo. kirieleison prima vice pro p̄sona patris. scā filij. tertia spūssancti. Et hoc ꝫ triplicē miseriā ignorantie. culpe ⁊ pene. ¶ Tertia ps cōmemorat celestē gloriam ad quā tendimus post p̄sentem miseriā in gloria in excelsis. qō in festis dicit. in q bus predicta gloria recollit. Intermittit aūt in officijs luctuosis que ad cōmemorationē p̄sentis miserie spectāt. ¶ Quarta vo ps cōtinet orationes quas sacerdos pro populo facit. vt digni tanto misterio habeātur. ¶ Scdo vo loco premittit instructio fidelis populi. q; hoc sacramentum est signū vel sacramētū fidei. Et hoc dispositiue fit per doctrinā pphetarum ⁊ apostolo⁹ que in eccīa legitur. ꝫa subdiaconibus vel diacōb⁹ predicata. Sed q; xp̄o credim⁹ tāq̄ veritati diuine lecto euāgelio symbolū fidei cantat. Cantatur aūt in festis de q̄bus fit aliqua mentio in symbolo vt in festis xp̄i beate ꝫ Marie ⁊ apostolo⁹ q hāc fidē fundauerūt. ¶ Tertio populo p̄parato ⁊ instructo ꝫ sūr accedit ad celebrationē mysterij. q̄ quidem offert vt sacrificiū. ⁊ ꝫsecrat ⁊ sūt vt sacrm. Vñ p̄mo pagit oblatio scdo ꝫsecratio materie. Tertio peptio eiusdē. Circa primū duo agunt. ꝫ laus ppli in cātu offertorij ⁊ oro sacerdotis petentis vt oblatio ppli sit deo accepta. Deinde in cōsecratiōe q̄ supnāli vtute agit p̄mo excitat pplus a vōratiōe in pfatiōe. vñ monet sursum hre corda ⁊ lō p̄fationē. pplus laudat deitatē xp̄i cū angel⁹ dicēs. Sanct⁹ sanct⁹ sanctus. ⁊ humanitatē cū pueris dicēs. Bñdict⁹ q ꝛc. Trina aūt crucis signatio. q̄ fit super illa vba. Hec dona hec mūera hec sancta sacrificia illibata. signat xp̄i traditiōes q̄ facta ē a iuda. ⁊ iudeis ⁊ gētibus. Scda est xp̄i vēditio q̄ facta est sacerdotib⁹ scribis ⁊ phariseis ⁊ hec signat p aliā crucis signatiōem sup illa vba. bñdictā ascriptā ratā ad ostendendū pciū venditiōis. xxx. den̄. Addūtur aūt due cruces sup illa vba vt nobis corp⁹ ⁊ sanguis ꝛc. ad designandū p̄sonas iude vēditoris. ⁊ xp̄i vēditi. ¶ Tertio autem duo fuerūt in cena. ꝫ panis ⁊ vinū p̄figurativa passiōis xp̄i. Ad q̄ signādū fiūt due cruces. vna in ꝫsecratōe corporꝫ alia in ꝫsecratiōe sanguis. ¶ Quarto fuit ipa passio xp̄i vñ ad repsentandū q; plagas fit q̄nto q̄nq; crucis significatio sup illa vba. hostiā puram ꝛc. ¶ Quinto representat extēsio corpis. ⁊ effusio sanguinis ⁊ fructus passiōis p trinam crucis signationē. q̄ fit sup illis vbis. Corp⁹ ⁊ sanguinem sūpserimus ꝛc. ¶ Sexto repsentatur triplex oro quā fecit in cruce. vnā p̄ p̄secutoribus. cum dixit. Pater ignosce ꝛc. ¶ Scdam p liberatiōe a morte cuz dixit. Deus deus me⁹. ¶ Tertia ptinet ad adeptionē glorie cū dixit in manus tuas cōmendo spiritū meū. Et ad hoc repsentandū fit trina crucis signatio sup illa verba sanctificas: viuificas: benedicis. ¶ Septio repsentant hore tres q̄bus xp̄s pepēdit in cruce. ꝫa sexta vsq; ad nonā. Et ad hoc repsentandū fit iterū trina crucis signatio sup illa vba. p̄stas nobis q ipm ꝛc. ¶ Octauo repsentat separatio aie a corpe p̄ duas cruces ex calicem factas. ¶ Nono representatur resurrectio tertia die facta per tres cruces. que fiūt ad illa verba. pax domini ꝛc. Nota ēt q; extēsio brachiorum

quā facit sacerdos ostendit extensionem brachioꝝ xpi in crucem. Qđ aūt manus interdū iungit ⁊ inclinat suppliciter ⁊ humiliter horās. designat humilitatē ⁊ obedientiā xpi ꝑ qua passus est. Qđ aūt digitos tenet vnitos post ꝓsecrationē. fit hoc vt si aliqua ꝑticula adhēsisset si dispgatur Nota ēt q̄ sacerdos se ꝙnges vertit ad populū. ad dēignādum q̄ christus in die resurrectionis quinges apparuit. Episcopus aūt qui repūtat psonaz xpi dicit. pax vobis. primo ad populū. sicut dominus dixit post resurrectionē apostolis. Nota q̄ fractio hostie dēignat ꝓprio ipsam diuisionem corpis xpi que facta est in passiōe secūdo distinctionem corporis mistici ꝑm diuersos status. tertio distributionē gratiarum ꝓcedentiuz a passione xpi. Nota ēt q̄ pars hostie in calicez missa dēignat ipm xpm ⁊ beatissimā virginē. ⁊ si qui alij resurrexerūt cum eo. pars cōmesta ambulantem adhuc sup terraz. pars reseruata vsq̄ in finem misse corpus xpi in sepulchro. Nam corpora sanctoꝝ vsq̄ in finē erūt in sepulchris. Hoc aūt ho die nō seruat. s. reseruādo partē vsq̄ in finē misse. Tū signatio ꝓtū manet Dñs versus. Hostia diuiditur in ꝓtes tricta beatos. Plene sumpta notat viuos. seruata sepultos.

¶ Capitulum. xxvij.

Amiliaritas multa virorū cū mulieribus ꝑiculosa est Qz sicut papilio iuxta candelā tñ volitat q̄ tandē se cōburit. Sic hō iuxta mulierem sedēdo ⁊ colloquēdo. vñ Hiero. dicit Osculū tuū mulierū pedes nunq̄ intrēt. Sed si videris mulierē bñ ꝙuersantē mente dilige nō corpali fruētia. q̄ nō est securū feno ⁊ stuppe esse iuxta ignē Bern. Cū muliere semp esse ⁊ eā nō cognoscē mat̄ē q̄ mortuū suscitat ⁊ si qđ min⁹ē nō potes qūo qđ magis est credā: Terra bōa ē in se. ⁊ aq̄ bona ⁊ mūda tñ si sūl apponant faciūt lutū ⁊ seimuicem polluūt. Sic est de hoie ⁊ muliere.

¶ Capitulum. xxviij.

Idem ꝓ cēteris aliis cauēdum est diabolus hoi auferre. qz est lumē aie sicut latro q̄ intrat domū lumē extinguit ⁊ fenestras claudit ne videatur. Et sicut mercator deceptor tenebras querit vt decipiat. Jo. v. Qui male agit odit lucē. Hec ē ēt oculus dexter quē naas ámonites qui interpūtat serpens. i. diabolus petebat eruere viris tabes galaad. i. Re. xi. Est. n. diabol⁹ sicut corvus q̄ primo eruit oculū cadaueris. Nec mirū qz hostis est inuisibilis: ⁊ sine fide nō vt. Bz in vitis patrū q̄. qñ operiuntur oculi aialis circuit ad molēdum. Sic diabolus si operuerit oculos mēris idest fidē humiliat ad oē peccatū. Judicū xvi. Sanson eruerūt oculos ⁊ molē fecerunt. Jō dicit Señ. Qui fidē pdit nihil ꝑficit.

¶ Capitulum. xxix.

Lagella tribulationū assimilant virgis scoparū. Qz sicut vgūl scoparū nodosis ⁊ dur̄ pueri castigātur. ita de earū fasciculis domoruz habitacula a sordib⁹ purgātur. Sic ex tribulationū flagellis insipiētes peccātes expliāt ⁊ meliorati ex eis ad deū ꝑ pniam redeūt vitā suā in meli⁹ cōmutātes. Flagellū. n. tūc diluit culpā cum mutauerit vitā. Nā cui⁹ non mutat mores nō expiat actiōes. ¶ Caplm. xxx.

Ratia dei nō infundit nisi cordi dispōsito. Mull⁹. n. sapiēs in vase imūdo vel pleno vel ꝓfracto ꝓpriuz liquore ifundit. Sic nec ōnus cordi hūano ꝑ luxuriā ingnato vl̄ vēto supbie pleno. vl̄ ꝑ discordiā fracto. vl̄ ad terrena ⁊ curuato gram suā ifundit. Et tō dicit Apo. j. Thi. iij. scīat vnusq̄z vas suū possidē in sanctificatiōe ⁊ honore. si. n. vasa in qb⁹ relige sanctoꝝ ponunt mūde ⁊ honorabiliꝝ ponunt quāto magis vas cordis in quo tā ꝓciose relige gre. s. ⁊ corpis xpi ponunt. Idcir co dr̄. Pro. iij. Omni custodia serua cor tuum ⁊c. ¶ Caplm. xxxi.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Vmilitas mētis assimilatur illi sterquilinio in quo legit Job sedisse Job. vij. Vnde Bre. ibi dicit qꝫ i sterquilinio sedere est vilia ō se quēpiā ⁊ abiecta sentire. ¶ Itē diē qꝫ i sterquilinio sedē ē mētis oculos ad ea que illicite gessimus pentēdo reducere. Cū. n. ante nos peccatoꝝ stercora cernimus oē qꝫ in aio de elatiōe surgit inclinamus. ¶ Item in sterquilinio sedet. qui infirmitatē suā solicite respicit ⁊ sese de bōis que p gratiā perceperit nō extollit.

¶ Capitulum. xxxij.

Recipiendꝫ ⁊ adhuc ſpūbꝰ debilibꝰ debēt imponi leuiora. Quod exemplū est. qꝫ boies prime etatis nō frugibus aut carnibꝰ ⁊ solidis cibis sed cibis leuioribꝰ scilicet oleribus ⁊ pomis nutriebātur. Vnde olus ab alendo est dictū ſm Ysido. qꝫ oleribꝰ ante dilunū boies alebant sicut animalia herbis. Et ideo in olere lenis institutio accipitur que infirmioribus tradi debet. Vnde Rom. xiij. Qui infirmus est olus manducet.

¶ Capitulum. xxxiij.

Nō stans ⁊ mutabilis hō similis est infirmo in graui ⁊ afflictiua infirmitate constituto. qꝫ nocte aduenīente optat qꝫ cito trāseat ⁊ dies ad surgendū fiat. ⁊ rursus in die afflictus vesperā ⁊ nocē expectat. sperans. s. ex varietate tēporis minui viz dolorꝭ. In nocte. n. qđ est dormiēdi tps accipit torpoꝝ ocij. per diē vō qđ ē tps operis exercitatio actionis intelligit. Sic in vespere qꝫ somno cōgruit rursus ocij desidia significat. Incōstans ergo aius in nocte diē querit. qꝫ in qete exūo exercitium actiōis appetit. ⁊ rursus in die vesperam expectat. qꝫ in exercitio positus ocioꝝ qetis exoptat. Vnde dī Job. vij. Si dormiero dicā qn surgā ⁊ rursuꝫ expectabo vesperā. Humanꝰ. n. aius vt Aug. dic. qꝫ illa in qua fuit p dei ꝭstitie soliditate nō figit alternātis semp desiderij motu variatur. vt qet⁹ actione desideret ⁊ occupatus ad otiū anhelet. Vñ si dormiero. s. p qet⁹ otiū qn surgā. s. ad actiōis exercitiū. Et rursus in exercitio posit⁹ expectabo vesperam. i. qetis desidiā. Posset tn hoc exemplū dri Job ⁊ alit intelligi vt. s. p dormire accipiamus statū peccatoris Pro. vi. Vsq quo piger dormis Bre. Dormire nanqꝫ est in peccatis iacere sed p surgere accipiamus penitere. p qꝫ. s. ad lumē iusticie transitur Eph. v. Exurge q dormis exurge a mortuis ⁊ illuminabit te xps. Sed p vesperā ꝓpter tenebras aduersitas vel tētatio signat. Dicit ergo si dormiero. s. in peccati somno. dicā. s. cōpunctus interius qn surgam. s. vt per pniam lumē iustitie vide a Et rursus in lumie iustitie posit⁹ ⁊ ſuperbie tentatione pulsat⁹ expectabo vesperā id. est aduersitatē que. s. mentem humiliet ⁊ liberet a peste ſuperbie. vñ Greg. dicit. In ea virtutū ꝓspera mēte elauata aduersitrix aduersitas desiderat vt. p fecto anim⁹ cuꝫ virtutū suarū gaudio pluſq̄ dz attollit p ſuetatem pēnis vite edito merore solidetur. Vñ ⁊ nequaq̄ formidabo vesperā dī sed expectabo. Expectamus etenim ꝓspera ⁊ formidamus aduersa. Vir igit iustus vesperā expectat. qꝫ cum exteri⁹ hz tribulationem intus ipsa ei sit aduersitas ꝓspera. Vel dicit expectabo vesperā. i. tentationem. Expectabo. s. nō optādo sed incurrēdo. qꝫ qn violētius a peccati sōno ad iusticie lumē exurgit. tanto antiqui hostis tētatio vehementioꝝ ⁊ obscurioꝝ sequitur. Et hinc est qꝫ Gen. j. cū ordo rpis creationis rerum narrat. primo mane ⁊ post vesperū nominatur. qꝫ primo dicit factum est mane. ⁊ postea dixit factuꝫ est vespere vbi subdit Bre. qꝫ creator omniū humane culpe prescius tunc expressit in tēpore qđ nunc versat in mente. Mane quippe ad vesperam ducitur. qꝫ nimiruꝫ lumen rectitudinis vmbra sequitur tentatiōis. Sed qꝫ electoꝝ lux tentatiōe nō extinguitur nequaq̄ nox ſz vespera facta perhibetur. Quia nimiꝝ sepe tētatio in corde electoꝝ lumē iustitie abscōdit sed ꝺ in

UNIVERSIDAD DE MURCIA

terimit quasi ad pallorē trepidatiōis per trahit sed fundit⁹ nō extinguit. Electi ergo post somnū surrectionē appetūt. post surrectionē vesperā prestolant: q; de peccati tenebris ad tusticie lumē euigilant. q; in ipso tusticie lumine positi semp se ꝫ ille cebras tentationū parāt quas nimirū nō timēt ſz expectāt q; vtilitatis sine rectitudinis ēt tētamēta ꝓficere nō ignorant.

¶ Capitulum. xxxiij.

Mcōtinētes q; illi qui non se tenēt in eo qō est bm rōnē rectā deliberatuz. ſ. pp passionē supueniētē vt sic accipiat incontinēs nō trī circa luxuriā sed large pro oi eo q; recedit a rōne recta pp tētationē. Tales inquā assimilant eis q; inuoluū itineribꝰ pgūt. Vñ vt Grego. dicit. Oē qō in uoluit in seipso replicat. Et sūt nōnulli q; seducētibꝰ vitijs obuiare ēſi tota intētiōe deliberāt: sed irruēte tētatōis articulo in ꝓpōsito nō pdurāt. Alꝰ nāq; prauo vsu supbie inflatꝰ cū magna cē ꝓmia humilitatis ꝓsiderat aduersus semetipm se erigit exhibere se in qbuslibet ꝓtumelijs hūilez ꝓmittit. Sz cū repēte hūc vnꝰ iuuria vbi pulsauerit ad ꝓsuetā ꝓtinꝰ elationē redit. sicq; ad tumorē rducit vt nequaq; q; bonū humilitatꝭ ꝓcupierat recordet. Alꝰ quoq; p anaritiā estuās augēdis facultatibus anhelat. Is cū ſterire oia velocit cōſpicit vagantē p ꝓcupiscētias mētez figit decernit iam nihil appetē q; adepta tātūmō sub magni moderamis freno possidē Sed cū repēte fuerint oculis oblata que placeāt in ambitionē ꝓtinus mēs anhelat semetipam nō capit: adipiscēdi ḃ occasionē q̄rit q; oblita cōtinētie quā secū pepigerat cogitationū se stimulis p desideria acquisitōis ingetat. Alius luxurie tabe pollutꝰ q; longa iam ꝓsuetudie captus tenet. Quāta aūt sit castitatꝭ nūditia cōſpicit q; carne vinci turpe deprehēdit. Restringē ergo voluptatū fluxa deliberat: q; resultare cōſuetudini se totis viribus parat: sed vel obiecta oculis specie: vel ad memoriā reducta cū subita tentatiōe cōcutitur ꝓtinus a pristina ꝓparatione dissipat. Et q; cōtra hāc clypeum deliberatiōis erexerat delectatiōis iaculo ꝓfossus iacet: sicq; eius luxuria eneruē supat ac si nulla cōtra eaz intentiōis arma ꝓparasset. Alius ire flammis accēdit. eiusq; stimulis ad inferēdas ꝓximis cōtumelias effrenat. Cū vo nulla furoris occasio aium pulsat quāta sit mā suetudis vtus. quātaq; patiētie altitudo ꝓsiderat. secq; ēt cōtra ꝓtumelias patiēter parat. Sed cū parua q̄libet cōmotōis occasio nascāt repēte ad voces q; ꝓtumelias medullitus iſlāmat. ita vt nō solū ad memoriā patiētia ꝓmissa nō redeat sed q; semetipsam mēs q; ea q̄ loquitur ꝓtia nō agnoscat. Cūq; furori plene satisfecerit ꝙſi post exercitiū in tranquilitatem redit. q; tūc se ad silentū claustra recolligit lingue nō patientia sed ꝓcacitatis sue satisfactio frenū ponit: vix tgit sero post cōuitia ulta se cohibet. Quia q; a cursu sepe ſpumātes equos nō ꝓsidentis dextra sed campi terminus coercet. De oīb⁹ ergo hmōi talibus dicit Job. vi. Inuolute sunt semite gressuum eoz. Quia recta quidem deliberando appetūt: sed ad cōſueta mala semp replicant: q; quasi extra se extēſi ad semetipsos per circuitū redeūt. Et bona quidē cupiunt: sed a malis nunq̄ recedūt. Esse qppe humiles. sed tñ sine despectu. Esse cōtenti ꝓprijs sed sine necessitate. Esse casti sed nō sine recreatiōe corporis. Esse patientes sed sine cōtumelijs volunt. put Grego. dicit.

¶ Capitulum. xxxv.

Nfernalis pene meditatō valet ad cōtemptū mundi Nam sicut in vitis patruz dixit q̄dam senex. Nutrix qñ vult ablactare puerum q; a dilectie lactis amouere ponit aliq̄ amarū in mamilla qō sentiens puer retrahitur a mamilla. Sic q; tu amaritudinem inferni delectationibus mundi opponas q; retraheris ab eis Job vij. Nūquid gustare potest aliquis quod gustatum affert mortē. quanto ergo magis si afferat homini mortem eternam. Consumit etiam infernalis ignis medios

UNIVERSIDAD DE MURCIA

mos hoie carnalē effectū. Sic.n. bacul⁹ q̄ ē saſ in igne ꝓsumit in eo cortex ita necesse est vt consumat in eo carnositas q̄ sepe de inferno meditatur.

¶ Capitulum.xxxvi.

Ypocrite assimilāt falsis nūcijs q̄ portāt arma regis picta in pixide sz intrō hñt lras vl sigillū eius. Tales ſt hypocrite q̄ ſi opāt itētōe placēdi dō sz mūdo. Et iō opa eorum z ipſi cōdēnabūtur vt falſi testes in iudicio q̄n libri cōſcientiaꝝ aperti erūt z dicetur eis. nescio vos. ¶ Itez hypocrite q̄ de suis opibus z laboribus in pñti vitā remunerari cupiūt ſiles ſūt illis q̄ fructus suos maturari nō ſinūt. ſed ante maturationē colligūt. Et leccatoribus q̄ non ſinūt cibos suos diligenter preparari. z illis qui segetes suas in verba colligūt q̄ nihil hñt tūc in autūno. Sic q̄ nō expectāt remunerationē suā a dō sz volūt ꝺ remunerari p vanā laudē vl corpis ſanitatē vl tpalē ꝓſpitatē nō remunerabūt i iudicio futuro Matth. vi. Amē amē dico vobis receperūt mercedē ſuā. Jac. v. Ecce agricola expectat preciosum fructū terre patienter ferēs donec accipiat tpaneus z serotinum. Patiētes ergo estote fratres vſq̄ ad aduentum domini.

¶ Capitulum.xxxvii.

Racundi sunt ſiles illi magistrīs in quib⁹ homo ignē accēdit. Maz ſic dicit Sic. Quidā iracūdox ſūt accensis calamis ſiles qui dum vocibus ꝓſtrepūt q̄ſi ādas accēſiōis sui sonit⁹ reddūt. Citō gdē flāmā faciūt ſz ꝓtin⁹ ad fauilla frigescūt. Alii ät lignis grauioꝛib⁹ ouriozibusq̄ ñ dispares accēſionē tarde ſuſcipiūt. ſz tñ accensi semel difficili⁹ extinguūt: z qi tardi i aspitate ſe cōcitāt furous sui diuti⁹ igne ſuāt. Alii ät qō ē neq⁹ z citi⁹ iracūdie flāmas excipiūt z tardi⁹ deponūt. Nonulli vo bas z tarde ſuſcipiūt z citi⁹ amittūt. In qb⁹ nimiꝛ ōnoz mōſ ligdo lectoꝛ agnoscat qz ad trāſlitaꝝ bonū vltim⁹ plusq̄ ſm⁹ apropinq̄t z in malo ſecūdū tertiū ſupat.

¶ Capitulum. xxxviii.

Vdicū diuinū affilat ſtatut hūano. Qz ſic dic Grego. Nos cū flam⁹ aerē ab exterioꝛib⁹ itroꝛſ⁹ trahim⁹ z itroꝛſ⁹ tractū hūc exti⁹ reddim⁹. Quaſi igit flat i vidi ete retributione vt qui ab exterioribus cauſis itroꝛſus iudicii conſilium cōcipit z ab intimo conſilio extroꝛſus ſuiaz amittit. quaſi enim flante deo ab exterioribus aliquid inꝛroꝛſus trahit quando foras mala nra ꝓſpicit z it⁹ iudiciū diſponit. Et rurſū q̄ſi flāte dō ab iterioꝛibus ſpūs extroꝛſ⁹ emittit q̄ ab iterioꝛi ꝓceptū ꝓſilū exteri⁹ iudiciū dānatōis ſfert.

¶ Capl̄s.xxxix.

Vdicij dies cū venerit reddent homines de omnib⁹ rationē. Nam ſicut in fine hebdōade ſolēt pueri recitaſ lectōes. tot⁹ ſeptiane z q̄ nescit rddē vberat z q̄ ſcit euadit. z oparij ſolēt recipe mercedē ſ⁹ opib⁹ ſuis. z ꝺ ſicētib⁹ nūdis vadūt mercatores ad pagaſitū Sic ēt i fine mūdi oportebit reddē rōnē de oib⁹ z recipere mercedē iudicatā. Eccles vltimo. Cūcta q̄ fiūt adducet dē⁹ i iudiciū ꝓ oī errato ſiue bonū ſit ſiue malū. ¶ Itē in iudicio oiuz hominū opa patebunt. Vñ ſicut creditoꝛ plebat debitum ſuū p̄ litteras patētes quas habet a debitore. Sic diabolus ꝓbabit in iudicio se actorem eoꝛ coꝛā ſummo iudice ꝓ opera mala que fecerūt que tūc oibus apparebūt Apoca.xx. Judicati ſūt mortui ex his que ſcripta erāt in libris.

¶ Capitulum.xl.

Vdicēs alioꝛ vitia dz ipſe immūnis ēe a vitijs. Et corrigens alioꝛ delicta dz ipe mūd⁹ eſſe a delictis z peccare ab aſpectu z affectu terrenoꝛ. Qz ſic dicit Sic. Nequaq̄ pure in mēbrio maculā cōſideraꝛ oculi⁹. qui pulueꝛ gravat z ſupiecias ſordes tergere

nō valet mā⁹ q̄ lutū tenēt. Et hic ē q̄ dō
nus iudicio adultē iudeis dixit Joh. viii.
Qui sine peccato est vestrū prim⁹ in illaz
lapidem mittat. ¶ Capl̄z. xli.

Lingua cōtumeliosa. as
similat flagello secūduz
illud Job. v. A flagello
lingue absc̄deris. vbi
Grego. dicit q̄ flagel
lum lingue est exprobra
tio illate cōtumeliche. Fla
gello enī lingue bonos ferunt qui eoruz
opera irridēdo persequūtur. Sepe enī li
gua a bono opere dū virtupat revocat. a
quā flagellū se erigit. qz dolsum rumde
mentis credit. Sancta aūt anima a flagello
lingue absc̄ditur. qz dū i hoc mūdo bo
norem laudis nō querit. nec cōtumelias
detractionis sentit.

¶ Capitulum .xlij.

Oquī irrepichēsibilit vo
lens debet ipe p⁹ exami
nare q̄ dicit. Nam sicut q̄
dissidentes arbiter medi⁹
sistitur q̄ vtrūq; pūs me
rit discussis eo ad rectitudinē equitatis re
ducat. Ita q̄ i dictis suis reprobari metu
it. ipe p⁹ examinādo q̄ dicit iter cor et li
guā ēt equ⁹ q̄dā instructusq; arbiter se
deat vtilit pēsās si recta vba cor offerat
q̄ vnliter suscipiēs ad auditoz iudiciū li
gua perducat sicut Grego. dicit.

¶ Capitulum .xliij.

Yrurie ignis accēdit per
ēptū maledictaz vetula
rū. Nam quando aliquis
ignē nō pōt icēdere i viri
dib⁹ lignis accipit lignū sic
cum vt facilius succēdatur. Sic facit dia
bolus quādo nō pōt in iuuenibus accēde
re ignē lururie accipit vetulā siccā et per
eā facit q̄ per se facere nō pōt. Vñ dia
bol⁹ decepit primā mulierē per serpētē
habētē vultū virgineū simile sibi. ¶ Itē
accēditur ignis iste per ornatū. Sicut etiā
raptores et predones quando volunt
vnam villam comburere ponunt ignem
in vna domo et per illam alie succenduntur. Sic diabolus ignem luxurie ponit
in vna oculatrice que ornata discurrens
per contrariam omnes in se aspicientes
comburit. Hec sunt vulpecule cantiones
habentes ignem in caudis. ¶ Item accen
ditur ignis iste ex appositione combusti
bilium. s. lignorum vel olei vel picis. Si
gnis luxurie ex appositione ornatuum et
potuum. Luxuriosis enim bonus mor
sellus aut sciphꝰ vini est quoddam incen
dium luxurie. Non ergo videtur habe
re bonam voluntatem extinguendi illū
ignem qui bonos morsellos et potatuum
ita frequentat. sicut nō videretur habere
bonā voluntatē extinguendi domuz suā
cēsam q̄ oleū et lignā in ignē ꝓiceret. Vē
ter enim et gemalia vicina sūt luxurie. Vē
ter mero estuās facile delpumat in libidi
nez. ¶ Item ātendūtur ignis iste familia
ritatibus mulierum et colloquiis. Eccle
siastici. xlī. Colloquium illius ēst ignis ex
ardescat. Videt legis albam pellem iuxta
ignē cōburē et papilio iuxta candelā voli
tans comburit se. Sic homo iuxta mulie
rem sedens. Nulla securitas est feno vel
stuppe iuxta ignē sē. sic hoī iuxta mulie
rē. Dicere. xl. Dis caro senū. ¶ Itē accēdit
hic ignis flatu oris. i. suggestiōe diaboli.
Job. xli. Halitꝰ ēꝰ pūas ardere facit.

¶ Capitulu m. xliij.

Andata dei debēt haberi i
meditatione et opatōe cū re
ctitētōe. Hos. n. pharise
orū erat portare mādata le
gis scripta i mēbraīs i frō
te ēt coronā vt ad oculos moueret. et
ligatas ad mān⁹ in angulis ēt palliozipi
et etiam cōtēr iudei iacinctinas fimbrias
inserebant. Sic n. ꝓcepū fuerat Deut. vi.
scz q̄ ligarent ꝓcepta dei ēt signū in ma
nu sua. et q̄ scriberēt in limine ostiorū et q̄
p angulos palliorum facerent fimbrias i
quibus ponerent iacinctinas vittas i me
moriā mādatorum dei. vt habet Mume.
xv. qō. s. māda tū pharisei ad litterā intelli
gebāt et seruabāt. sz intentio dei mandan
tis fuit. vt ligarentur in manu. i. opatōe
et essent ad oculos i meditatione. Iniaci

UNIVERSIDAD DE MURCIA

cētis autem vitiis que pallijs inserebantur signatur celestis itentio que omnib⁹ operibus nris debet adiungi.

¶ Capitulum.xlv.

Iseria & quedo hūane vite ostēdit a ōfectib⁹ corpis & ex varijs medicāent⁹. Mā ppt. hoc q⁹ corp⁹ diuersis infirmitatib⁹ & febrib⁹ & doloib⁹ frequēter affligit. ēt ipa hec nr̄i corporis q̄ sal⁹ vocat egritudo ē. vt dic Bre. Mā ocio tabescit: ope deficit. Jnedia deficiēs cibo reficitur vt subsistat refectiōe lassescens abstinēcia relenat vt vigeat. aq̄ Pfunditur ne arescat. linteis tergit ne ipa nimis perfusiōe liquefiat. labore vegetat ne quiete torpeat. quiete refouet ne laboris exercitatione succumbat. faugata vigiliis sōno reparatur. oppssa sōno vigiliis excutitur ne sua peius quiete lassef. vestibus tegit ne frigoris aduersitate penetretur. q̄ si estus sit caloze deficiens auraz flatu refouetur. Cūq; inde molestias iuenit. vñ vitare molestias q̄rit male saucia & vt ita dixerim de ipo suo medicamine languescit. Remotis ergo febribus cessātibus doloribus. ipa nra salus egritudo ē cui curandi necessitas nunq̄ deest. Quot enim solatia ad viuendi vsum querim⁹. quasi tot nostre egritudini medicamētis obuiamus. Sed ipz quoq; medicamē in vuln⁹ vertit. q: exquisito remedio paulo diutius inherentes ex eo graui⁹ deficimus. q⁹ proni ad refectionē param⁹. Sic nimiz debuit psumptio corripi. sic superbia elidit. q: enim elatū semel supbim⁹ spiritū ecce defluēs quottidie portam⁹ lutū

¶ Capitulum.xlvi.

Ors citi⁹ aliq̄n inuadit iuuenes q̄ senes. imo forte plures morūtur iuuenes q̄ antiq. Sicut de aialibus accidit q⁹ plures occidūt agni q̄ pecudes & ita cito frāgit vas nouū sicut antiquū. Et sil⁹ scinditur citius arbor iuuenis q̄ antiq̄. Jsa.xxx. subito dū non sperat veniet contritio illi⁹. ¶ Jtē mors timēda ē pp necessitatē. Qui cūq; n. in carne viuit opz q⁹ mortal. Terra n. cū hoie transit ad homiez & sic caro cū mortalitate. Eccli. viij. Non est hois pāte phibere spīm nec hz potestatem in die mortis. Qui videt domum proximi sui ardere non dz multū de sua cōfidere Eccli.xxxviij. Memor esto iudicij mei. sic n. erit & tuū. mihi hieri tibi hodie. ¶ Jtē viri sancti quāto plus appropinquāt morti. tanto feruētiores fūt sicut q̄rentes thesaurz eo ardētius fodiūt. quo intra q̄stū auz magis appropinquādo pertingunt. Et corpus nāli meatu tanto mouetur velocius quāto plus ad sue qetis terminuz appropinquat. ¶ Caplm.xlvij.

Ortuus est hō mūdo & mūdus ei q̄n nec mund⁹ curat de ipso. nec ipse de mundo. s. n. in vno loco sit mortu⁹ & viuēs. & si mortu⁹ viuum nō videt viuus tū mortuū videt: si vo mortui sūt vtriq; alter alterū nequā videt. Ita q taz mundū nō amat. sz tū ab illo vel nolēs amatur. & si ipse velut mortu⁹ mundū nō videt. hūc tū mundus adhuc mortu⁹ nō videt. si vo nec ipe in amore mūdi retinet. nec rursus i amore mūdi retinef. vicissim sibi vtriq; extincti sūt: q: dū alter alterz si appetit. q̄si mortuus mortuū nō attēdit. Et talis erat paulus q̄ dicebat Gal. vi. Mihi mūdus crucifixus ē & ego mūdo. ¶ Jtē q est mortu⁹ mundo odit. & eijcitur a mūdo. Mā sicut mortua corpa mare a se expellit: viua vo sibi retinet. Sic mūdus detinet suos amatores tāq̄ sibi viuētes. & eijcit cōtptores tāq̄ sibi defūctos. Job. xv. si de mūdo fuissetis mūd⁹ q̄d suū erat diligeret. nūc vo q: de mūdo n̄ estis ppterea odit vos mūdus. ¶ Jtē mortificātes spūaliter se ipos assimilāt fodiētib⁹ thesaurz. De qbus dr Job. iij. Quasi effodiētes thesaurz gaudēt q; vehemēt cū inuenerit sepulcrū. Mūdo. n. sicut dicit Bre. p inuisibiles sapiam mortui. Que thesauro assimilat pro. ij. si q̄sieris eā quasi pecuniā. & sic thesauros effoderis eaz. Sapiētia quippe in re rūz superficie non latet. quia in inuisibili.

bus latet. ⁊ tūc mortificationes nostrā sapiētiā contigētes apprehendimus si relictis visibilibus i inuisibilib⁹ abscōdamur si sic hāc corde effodiētes q̄rim⁹. vt rōne oē quod terrenū mēs cogitat a semetipsa manu sācte discretionis ejciat. thesauꝝ virtutū q̄ latebat i se agnoscat. Facile. n. ip̄ se thesaurū inuenit. qui eaꝝ que se male p̄sserat molesta se terrene cogitatōis repellit. Quia aūt quēlibet mortē fiē thesauꝝ dicit recte subiūgit gaudentqꝫ vehemēt cū inuenerit sepulcrū. Sic̄ eni sepulcrū loc⁹ ē quo abscōdit mortu⁹. ita diuina cōtēplatio quoddāꝫ sepulcrū ē quo abscōdit aia. Quasi eniꝫ huic adhuc mūdo viuim⁹ cū mēte i cū foras vagamur. Sꝫ mortui i sepulcro abscōdimur cū mortificati exteri⁹ i secreto iterne cōtemplatōis celamur. Sancti igit̄ viri ab importunitate desideriorū tēporaliū a tumultu inutiliū curarū a clamore perstrepentiū perturbationū semetipsos sacri verbi gladio mortificare non desinunt. atqꝫ int⁹ ante dei faciez i occulto mentis se abscōdūt. Col. iii. ¶ Mortui. n. estis et vita vr̄a abscōdita est cū xp̄o i deo. Qui ergo mortē querit gaudet dū sepulcrū inuenit quia q̄ mortificare se appetit valde ad iuētā regem contēplatōis hilarescit. vt exut⁹ mūdo lateat ⁊ a cūctis exterioꝝ rerū pturbatōib⁹ itra sinū se intimi amoris abscōdat. Sciēdū ēt q̄ p̄tiq̄ mortuos cū diuitijs sepeliebāt. Et ideo q̄ thesaurū q̄rit gaudet cū sepulcrū inuenerit q⁹ sapiētiā p̄grētes cū sacre scripture paginas volumi⁹ cuꝝ exēpla precedētium sanctorū perscrutamur. quasi ex sepulcro gaudium sumimus quia mētis diuitias apud mortuos inuenimus quia q̄ huic mūdo p̄fecte extincti sūt in occulto cum diuitijs requiescūt. Sepulcro ergo diues efficitur q̄ p exēpla iustorū contemplationis virture sublenatur.

¶ Capitulum. xl viii.

Mundū sequēs assimilat fatuo q̄ sūmo mane surgebat vt se queret vmbrā q̄ sp eum fugiebat ⁊ nūq̄ ea apḥēdere bat Eccli. xxxiij. Quasi q̄ apprehēdit vmbrā ⁊ p̄sequit vētū. Sic q̄ attēdit ad visa mēdacia. tires tpales. q̄ aliud p̄mittūt ⁊ aliud solūt. sicut mēdacia aliud sonant ⁊ aliud cōtinent. Itē mundū sequens assimilatur. puero qui sequit papiliones quē non capit sed ab eo fugit vl ip̄m dimittit Eccl. xi. Si secutus fueris nō apḥēndens.

¶ Capitulum. xlix.

Mouera debēt manus iudicis renuere. siē renuūt serpentē rāgere vl venenosū vmes sup se tenere. Si eni vmis venenosus sup manū ascenderet ꝓtinus ip̄m excuteret ne eū venenaret. vñ dr̄ Act̄. xxviij. q̄ paulus viperā q̄ manum suā inuasit ⁊ ad ip̄am pendebat in ignem excussit. Tunc. n. vipa vel venenosus vermis manū iudicis intuadit vt vitā eius veneno extinguat q̄n aliqs eū muneribus tentat. vt cupiditatis veneno iusticiā corrūpat. Sed ꝑbus iudex eā in ignē excutit. q⁹ hanc cū quodā quasi furore ⁊ indignatiōe repellit vñ dr̄ Isa. xxiij. Beatus q excutit manus ab oi. s. munere Quia triplex est munus. cuius acceptio vel expectatio corrumpit non solū manus iudicātis. sꝫ ēt interduꝫ cuiusꝫ bona opantis. vñ Gre. Tres sūt acceptiōes munerū ad q̄ ex fraude festinat. ¶ Munus nāq̄ ex corde est vana gr̄a per cognitionē. ¶ Mun⁹ ab ore ē vana gl̄ia p fauorē. ¶ Munus ex manu est p̄mū per dationē. Sꝫ iustus q̄ꝫ ab oi munere manus excutit. q⁹ i eo q̄ recte agit. nec ab humano corde vanā gr̄am. nec ab ore laudē nec manu dationē accipe q̄rit. Solus igit̄ in dei opatione fraudem nō facit. q̄ cū ad studia bone actionis inuigilat. nec ad corporalis rei p̄mia. nec ad laudis verba. nec ad humani iudicij gratiaꝫ anhelat.

¶ Capitulum. l.

Bedīēti deo obedīūt oia ⁊ creatori ⁊ creatura. Ꝺō ꝑ exēplo iosue q̄n mādauit soli q̄ staret ⁊ stetit. vñ Josue. x. Non fuit postea tā lōga dies obedīēte dño voci hois. Gre. Si obedientes fuerimus

preceptis diuinis obediet dominus ora tionib⁹ nostris. ¶ Itē assuefactio ad ope ra obedientie facit ea videri facilia. Equ⁹ eni assuefactus circumuolutionibus de facili ad volūtatē sessoris flecti pōt. Pro uer. xxv. Equus parat ad diem belli. dñs aūt salutem tribuet. Equus. iste religios⁹ est. cui frenum obedientie imponit. quia parat⁹ est per assuefactionē ad obedientiā vt ad dexteram vel sinistram vertat ps. Paratus sum z non sum turbatus vt cu stodiam mandata tua:

¶ Capitulum. li.

Pus bonum debet of ferri deo pure z com plete. Sicut in debebatur offerri hostia in lege. Nam in lege iudeis p ceptum erat vt subtra cta pelle hostie artus in frusta conciderent. Pellē nāq; hostie si cut Grego. dicit subtrahim⁹ cū a mentis nostre oculis supficiē virtutis amouem⁹ cui⁹ art⁹ i frusta cōcidim⁹ cū distinguētes subtiliter ei⁹ itima mēbratiōq; cogitam⁹. Itē. Leui. lij. Preceptū ē vt cauda hostie l altari offerret. vt videlz oē bonū qō in cipim⁹ ēt pseueráti fine cōpleam⁹. ¶ Itez opantes bōa propter difficultatē affiant ascēdētib⁹. mala vo propter facilitatē de scēdētib⁹. Nā sicut dicit Grego. ois ascē sus in labore est. descēsus in voluptate. Quia per nixum gressus ad superiora tē ditur. per remissionē vo ad iferiora decli natur. Ad montis eni vticem ipz saxum subuehere magni laboris est ipmq; a sū mis ad ima dimittere laboris non est. Si ne mora videlicet prorsit. quil magnis conatibus ad summa peruenit. longo stu dio seges seritur soli atq; imbri diu com mittit. Iz tamen vna z subita scintilla con sumitur. Paulatim edificia ad alta proficiunt sed repentinis casibus terram pe tunt. Robusta arbor in aere per tarda incrementa se erigit. sed quicquid diu ad alta ptulit semel z simul cadit. Sicq; fit vt iusti ad summa per tarda incremen ta pficiāt. sed iniqui ad vitiorum ima fine vllo obstaculo ac difficultate descendant.

¶ Itē op⁹ bonū regrit de⁹ ab hoie sicut homo de qualibet arbore que est i orto suo vult habere bonum fructum: ad hoc enim plantauit. z si non portat fructum bonum scindit z comburit. Sic deus de quolibet homine quem posuit in mūdo. fructū bonor opuz regrit. Aliogn sciebat z i ignē eternū mittet. Matth. vi. Ois ar bor q ñ facit fructū bonū excidet z i ignē mittet. ¶ Itē mā mollis cito dissolui. sic op⁹ molliū z tepidor cito dficit. Prou. xv. Qui molli z dissolut⁹ ipē i ope suo. frat ē sua opa dissipātis. ¶ Itē bōa opa faciēs z a malis se nō custodiēs filis ē fatuo q mittit aquā i cisternā pforatā: vl vinū po nit i vegetez fractū: frumētū i saccū ptu sū. Qr quātū ex vna parte ponēt tātū ex alia extiet. Ita talis qcqd lucrat ex opib⁹ bōis cōsequē pdit ex malis. Aggei. i. Et q mercedes cōgreganit misit eas i sacculū p tusū. De ptuso. n. sacculo sic dic. Gre. aliū ō exit qō aliūde mittit qz idiscrete mēres mercedē quā ex bono acqrūt ñ aspicūt quo ex malo ope pdūt. Alī⁹ nāq; cassitatē corpis suat seqz vigilāt circūspicit ne qd foris reprehensibilis admittat. suis ptēt⁹ ē alīena nō diripit. Iz tñ odiū fortasse i cor de cōtra primū seruat cū scriptū sit. Qui odit fratrē suū homicida ē. Cōsiderat. n. q; sit mūd⁹ foris i ope. z nō ppēdit q; sit crudel i mēte. Alī⁹ tā aliēa ñ diripit tā cor p⁹ ab imūditia custodit. tā mēte pura pri mū diligit. z malor pteritor cōsci⁹ lamētā do se pcib⁹ afficit. Iz finita pce leta de qb⁹ i hoc mūdo gaudeat exqri. tpalib⁹ gau dijs negligēt animū dimittit: nec curat ne i eo lachrymar mēsurā imoderata gau dia sequant. Fitq; vt bonū nimis ridēdo pdat qō plāgēdo lucrat⁹ ē.

¶ Capitulum. lij.

Rnat⁹ corpis ē signū me retricij z luxurie. Faciūt. n. de tēplo dei papiliōes me retricis. Qr sic papilio si gnū ē sconi. sic ornat⁹ ex terior. Prou. vij. Ecce mulier occurrit il li ornatu meretricio pparata. ¶ Itē solet

eḡtū vēditores ego suis iponere ramus vel stramē supᵖ capita eorū vel in caudis i signū qᵖ volūt eos vēdere. Ita mulieres iponūt ornamēta capitibᵒ suis i signū qᵖ corpa eoꝝ venalia sūt. Si qs alicui⁹ nobil equo iponeret signū vēditionis ꝛ p villā circūduceret ꝛ ū ipſi venalē multū offēderet. Sic offēdit deᵘ ō spōsa sua. i. de virgine. ꝛ marit⁹ de vxore sua offēdi deberet Prou. vi. zelᵒ ꝛ seruoꝝ viri nō parcet ꝛc.

¶ Itē mulieres se ornātes sūt icēdiarie diaboli tēpla dei cōburētes. ferētes ignē i caudis vt vulpes sālōis. ps. Incēderūt igni sāctuariū tuū. ¶ Itē mirabile esset si mulier vēiret ad missā i morte mariti sui vl prīs ornata floribᵒ. Sic ē de illis q̄ vēiunt ad missā ornate cū ois missa celebret i mēoriā xpi crucifixi. cui corōa spinea iposita ē ꝛ tu ipōis tibi corōnā ō floribᵒ ꝛ rosis Sap. i. Coronemᵒ nos rosis. ꝛc.

¶ Capitulum. liii.

Liotᵒ hō locū facit diabolo ſz i hōine occupato ſi hz diabolᵒ locū fiē res pfecte occupata ñ ē capax alteriᵒ. Vñ Idē ſi. dicit Semper aliquid boni facito vt diabolus inueniat occupatuz. ¶ Itē hō ociosus ē sicut signū ad sagittā qđ vndiqz a sagittarijs. i. demonibus sagittatur sagittis tentationuz malorum. Thre. iij. Tetendit arcum suum ꝛ posuit me quasi signum ad sagittam. Sed occupatio est velut clypeus ꝓtra sagittas diaboli. Eccli. xxix. Super scutum potentis. i. viriliter operātis. ꝛ super lanceā aduersus inimicum tuum pugnabit.

¶ Capitulum. liiij.

Assio xpi iflammat corda frigida ad amoꝝ. Nō enī est lignuz sic frigidum vel aquosū quod si homo mulserit in clibanū vl fornacē ardentem non succendatur. Similiter ēt nec cor est aliquod ita tepidū. quod si ponatur in fornace amoris diuini intuēdo quātū er arsit in passione qui accēdāt ad amādū ipm. ps. Carbōes succēsi sūt ab eo Berñ. Supᵖ oia te reddit mihi amabilez bōe Jesu calix passiōis quē bibisti opᵖ redēptōis. Dic. n. amoꝛē nr̄z factle sibi vēdicat totū. ¶ Itē passiōis xpi memoria generat ꝓfūctionē q̄ expellit oēs prauas cogitatōes. Vñ āgelus raphael dixit filio tobie ō pisce quē ceperat. particulā illiᵘ pōe supᵖ carbōes. ꝛ fumᵘ illiᵘ fugabit dēmōem Dic. n. piscis est xps. q exēterat qñ ſterioꝛa passiōis ei⁹ cōsiderāt. ꝛ quo deitas latuit. Sz fel reseruat. qñ amaritudo illiᵘ mēorie cōmēdat. Coꝛ rebuat qñ charitas eiᵘ ꝓsiderat. Particula supᵖ carbōes pōit. qñ ō illa dilectione cogitat ꝛ ide fumᵘ ꝓfūctionis gñat. q fugat oēs gen⁹ demoniox. Quois strepitᵘ praue cogitatōis obmutescit.

¶ Capitulum. lv.

Atietia dei assilat grauiō mulieri. q. s. cōceptū quem diu portauit postea cū magno dolore ejicit. Sic deᵘ diu qdē peccatoꝛē tolerat p patietiā ꝛ expectat ad pniam ſz diu expectatū ꝛ nō emēdatū qñ subito penitit ꝛ cū magno vidicte feruoꝛe ipſi cū magno dolore proijcit quē diu tolerauit vñ dr Isa. xlij. Tacui. sēp silui. patiēs fui. siē parturiens loq̄r. Nō ē. ergo dei patietia cōtē nēdā ex dilatōe. ſz ápliᵘ formidāda. Quia sicut dicit maximᵘ valeriᵘ. li. i. Lēto gradu ad vidictā diuina. pcedit ira tarditatē qz iudicij grauitate pensat.

¶ Capitulū. lvi.

Atietia hois ōtra siē ñ nisi p i tribulatōe cognoscit. Nā siē aliquis hñs ōrtanal vl tertianas ſi dr curat ee si i dieb⁹ in qbus nō ē accessio ſi febriciter. Siter nullᵘ dz dici patiēs p eo q ipe nō turbat cū nulla sit ei molestia ſz ſi istāte tribulatōe vl miseria patiēs eēt tūc diceret patiēs. sicut ille q i rpe accessiōis nō febricitat diceret ee curatᵘ ꝛ sanᵘ a febre. ¶ Itē si nullᵘ esset ventᵘ arbor q̄ tūc ñ moueret ñ diceret pp hoc i mobilis. Siliter lignū qđ non ardet igne absēte nō diceret pp hoc icōbustibile. Et sic de aliis. Sic homo sine tribulationeñ debet dici patiēs. Grego. Qualis quisqz

UNIVERSIDAD DE MURCIA

apud se lateat illata cõtũelia probat Saꝑ
ii. Per tormenta interrogemus eum ⁊ ꝑ
bemus patientiam illius. ¶ Cap. lvii

Peccato homo non solũ ñ
dz cõsentire. sed neq; i ei⁹
p delectatione vel aio ꝺtineri
Sicut malum ⁊ venenosũ
cibum homo nõ solũ non
vult commedere. sed nec ẽt gustare. Dicit enim gustare ⁊ cõmedere. sicut delectari ⁊ cõsentire. Mã gustare est sine glutione super lingua tenere sicut qñ gustatur cibus si bene sit sallitus sed comedẽ
ẽ cũ it⁹ cibus in corpore trahitur. Sic q
intentione non vult consentire. sed tñ immoratur in delectatiõe cogitatiõis. iste ⁊
si nõ comedit tñ gustat: sed ille comedit q
peccato consentit Col. ij. Neq; retinerit ꝑ
cogitationem. neq; gustauerit ꝑ delectationem. neq; contrectauerit is per cõsẽsũ
vel operationez. Et nota q multiplicata
gustatio cõmestiõi vel haustui equipollet
sicut ꝓz in his q vina ꝓbant. Sic frequẽs
delectatio plerũq; inducit cõsẽsũ. Si ergo
mortẽ aie quã facit cõsẽs⁹ times: time tale
gustaꝝ qõ disponit ad mortẽ. ¶ Itẽ pecca
tũ creaturas q̃ i se bõe erãt facit hoi nocivas. Mã venenũ ẽ mors hoi ⁊ tñ ẽ vita ser
pẽti. sic ergo de⁹ res a se bñ cõditas nobis
flagellũ formar vt ea ipa ⁊ ꝑ dolorẽ q̃ feriũt obliquitib⁹ mala sint. ⁊ ꝑ nãs q̃ existũt
bõa fiẽ dic Gre. ¶ Itẽ petrũ on⁹ multũ
granat aiaz ꝓs. fiẽ on⁹ grane granate si ꝑ
me. s. iniqtates mee. ſz miser hõ ñ sẽtit
mõ on⁹ illõ ſz sẽtit post ea fiẽ ille q portat vt trahit on⁹ i aq̃ ñ sẽtit bñ põd⁹ donec exeat ꝺ aq̃. Sic on⁹ peccati i aqs ꝺlitiaz nõ sẽtit bñ ſz qñ exierit ꝺ aq̃. i. peccato vl mũdo i morte sẽtiet. Jõ h ꝺponẽda
essẽt peccata tãq̃ onera grauissima i ifernũ trahẽtia. Ille. n. q hz magnum onus
sup collũ suũ nõ cessat currẽdo ire vt vẽi
at ad locũ vbi dz ꝺpõere. sic dz hõ festinare cõfessiõez. ⁊ ibi on⁹ peccati ꝑicere. Dñ
Deb. xii. Deponẽtes oẽ on⁹ ⁊ circũstans
nos peccatũ. ¶ Itẽ ille q dz portare aliqꝺ
on⁹ rẽtat pu⁹ q̃ntũ põderet. ⁊ q̃ntũ portabit. ⁊ stipendiũ ꝓsiderat: sic hõ qñ vult
peccare ⁊ onus peccati sibi assumere debz
cõsiderar on⁹ peccati pu⁹. qõ tantũ põderat q̃ decedẽtes cũ eo i puncto ad iferna
descendũt. Tãtũ. n. põderat q̃ neq; firmamẽtũ ipm hoia vna potuit sustinere. Luc. Videbã sathanã sicut fulgur de celo cadẽtẽ. Et q̃diu portabit. q; forte fine fine.
qõ nescit q assumit. ⁊ q̃ nõ poterit deponere ꝓs. Laborabit i eternũ ⁊ viuet adhuc
in finẽ. Et stipẽdiũ peccati qõ ẽ mors eterna. Ro. vi. Finis eoꝝ mors ẽ. Et ibidẽ dr.
Stipendia. n. peccati mors. ¶ Item peccator affligat ceco sedẽti ad solẽ. Mã cecus cũ
in sole ꝓsistit. ipse radijs solis ꝑfundit. ſz
tñ lumẽ nõ videt q̃ illustrat. Sic peccator
cũ peccat ſz peccati delectatione ⁊ ardore
cecatus ipe non videat deuz neq; attẽdat
ad ipm. deus tñ cui oia patent bñ conspicit illũ. Dñ de peccatoribus cecatis dicit i
ꝓs. Supercecidit ignis. i. ardor peccati. ⁊ nõ
viderũt solẽ. ¶ Itez peccator assimilatur
defuncto sepeliẽdo. Mã defunctus ad tumulum aliqñ cũ magna honoris pompa
deferr. sed postmodũ in terra sepultus in
putredinẽ ⁊ cinerẽ vertit. In põpa igr honoris ad tumulũ. i. exterminium mortis
breui de trãsitu deferuntur supbi sicut ꝺ
quodaz ꝓs. dicit. Vidi impium supereral
tatũ ⁊ eleuatũ sicut cedros libani transiui
⁊ ecce nõ erat. ſz in carnis putredinẽ fetidã quertunt luxuriosi. Dñ pñt luxuriosi
dicere illud Job. vii. Induta est caro mea
putredine. ſz in puluerem terre redigũt
anari. qui dũ sagaci solicitudine terrenis
actionib⁹ subdunt quasi subtili terre pulnere aspergunt. Job. vij. ſz dibus pulueris cutis mea aruit. Cutis. n. q̃ puluere respergit. ⁊ q̃ arescendo atterrit mẽtes aquoꝝ signat. que tunc puluere respergunt
qñ terrenis affectibus replenk. sed iõ arescunt qr a celestibus desiderijs vacue quasi subtracta pinguedine inanescũt ꝓtra ꝓs
ꝓs. petijt dicẽs. Sic adipe ⁊ pinguedine repleat aia mea. Adeps qppe pinguedis aiaz
replet cũ hanc ꝺ ꝓsentiaz desideriox estũ
supne spei infusio refouet. Cutis ergo arescens ꝓtrahit cũ coꝝ rebus exterioꝝ⁹ deditũ atq; ex dispẽsatiõe illaꝝ i actoris sui

amore nō tendit. ſz in ſemetipſo vt ita dicerim rugoſa cogitatiōe replicat. ¶ Item ſicut ſtult⁹ eēt electus in epiſcopū ſi añ cō firmationē aliqd cōmitteret. vñ epiſcopatū pderet. Sic q̄ peñ mortale cōmittit vñ vitā eternā amittit. Eph. i. Elegit nos ante mūdi ꝯſtitutionē. vt eſſem⁹ ſancti ⁊ imaculati i ſpectu ei⁹ in charitate. Cāp. lviij.

PEna gehenne licet ſit i dānatis oībus ab eodē igne. non tñ eodē vel pari mō oēs cruciat. Cui⁹ exēplū apparet in hoibus q̄ ſtant ad eſtū ſolis. Quia ſz aliq ab eodē ſole caleſiant. non tñ pari mō eſtuant. q̄ iuxta qualitatē corpis ſentiē pondus caloris. Sō ergo reſpectu ſolis facit diſpar valitudo corpo⁹ hoc facit ſpectu gehēne diſparitas merito⁹. Vñ in eodē igne eſt diuerſitas cruciatū ſm diuerſitates ⁊ gradus meritorum.

¶ Capitulum. lix.

PEnitēs dz eē parturiēti ſimilis. Mulier. n. cū delectatione ꝓcipit. ſz cū dolore vehemētiſſimo pturit q̄ ñ ē ita minimū mēbrū in parturiēte qō nō doleat. Ita nullū dz eē mēbrū in corpe qō penitentiā nō faciat. Q̄ cū oia mēbra fuerit inſtra vitio⁹ debēt ſilr eē inſtra pnie. Sic fuit magdalena q̄ tot ex ſe exhibuit holocauſta. quot habuerat oblectamenta. Ro. vi. Sicut exhibuiſtis mēbra vra ſeruire iſtūdicie ⁊ iniqtati ad iniqtatē. ita nunc exhibete ea ſeruire iuſtitie in ſanctificationē ¶ Itē penitēs vel tētat⁹ dz ſtudioſe opa ſua diſcernere ⁊ corrigere. Cui⁹ exēplū eſt q̄ mos antiquo⁹ fuit in dolore veſtimēta ſcindere. Veſtimenta. n. ſicut Greg. dicit ſcindimus. cū diſcernēdo nra opa ptracta mus. Si. n. apud deū nra opa nos ꝯſi veſtimēta non tegerēt nequaq̄ voce angelica diceret. Beatus q̄ vigilat ⁊ cuſtodit veſtimēta ſua ne nudus ambulet ⁊ videāt turpitudinem eius. Turpitudo enim tūc nra cernitur cuꝫ vita noſtra ante iuſtorū oculos repehēſibilis monſtratur. Tāq̄ .n. ſubſequentis opis tegmine velamur. q̄ culpa tentati ad lamenta accendimur atq̄ ipſis lamētis excitati ad pſpiciendū lumen iuſtitie ſubtil⁹ oculos mēt apim⁹. Quaſi in dolore veſtimēta ſcindimus. q̄ ex fletu diſcretiōe creſcente cuncta q̄ agimus diſtrictius irata manu iudicamus. ¶ Itē ſicut dicit Gre. Penitentiū corda ſterquilinio aſſimilantur q̄ dū mala ſua flendo cōſiderant quaſi añ ſe ſtercora ſeſe abūciendo coarcuāt. ¶ Itē penitens dz deſtruere vetuſtatē vitio⁹ vt habeat nouitatez virtutū. Pueri. n. veſtes veteres laniāt vt nouas recipiāt. ⁊ amiger deſtruit malū equū vt hēat melioꝛem. Et hō diſſipat domū veterez vt faciat pulchꝛiorem. Silr dz hō per pñiam deſtruere veterem hoiem vt induat nouū. ij. Cor. v. Scim⁹ q̄ ſi terreſtris dom⁹ nra diſſoluat. domū nō manufactā habem⁹ ꝛc. ¶ Itē differens pñiaz vſq̄ ad ſenectutē filius illi ē q̄ hēret ꝛtuoz aſſinos. ⁊ debilioꝛ eoꝝ torū iporū iij. onus ponēret. q̄ talis ꝓfecto ipius ⁊ ſtultus reputaret. Sic eſt ille q̄ totū onus pñie ſue vult in ſenectute⁹ ſua portare q̄ iā non pōt laborare. Vñ Malach. i. Dedictus doloſus q̄ hz in grege ſuo maſculū ⁊ votū faciēs imolat dño debile. ¶ Itē pñia accelerata ⁊ in etate iuuenili incepta ꝓſeruat a putredine carnaliū deſideriorū Nam ſicut carnes cuſtodiunt⁹ ex ſalis appoſitiōe alias putreſcerent ⁊ ſcaturirent vermes qn̄ ſal cito apponeret. Sic caro hois vmes peccati ⁊ prane delectationis ſcaturit niſi in etate iuuenili domet et in ſeruitutem ſpiritus redigatur. ¶ Itez oē onus leuiatur ex cōſideratione mercedis Nam portitoꝛ lignoruꝫ vel bladi maius onus libenter aſſumit in humeris ſuis vt maiorem mercedem habeat. Sic debet facere penitens maiora ſez onera laborum ⁊ ieiuniorū ſibi aſſumere. vt magis remuneretur. Vnuſquiſq̄. n. mercedez accipiet ſm laborem ſuū. ¶ Item q̄ indiſcrete per pñiaz ſe affligit filius eſt illi q̄ vermē vult excutere de arbore ⁊ excutit florez vl fructum cum verme. Et lotrix que pannos lacerat lauādo ſuper lapidez ⁊ percutiens

do. Et monacho qui tantus equitauit q̄ oportuit equū remanere in crastino instabulo. ¶ Item ille q̄ aufert vitā alicui qui victurus erēt p annū homicida iudicatur. Quāto magis ille q̄ nimijs ieiunijs z afflictionib⁹ efficit vt. x. annis ciuis moriat q̄ erēt moriturꝰ. Ber. Non hꝫ calidꝰ hostis efficatius machinamentū ad tollendū de corde charitatē. q̄ si efficere posset vt i ea caute z sine discretiōe ambulet. ¶ Itē tardius pniam faciēs filis est ei q̄ debitū incurrit ad vsurā q̄ q̄to plus differt solue re mutuū tanto plus crescit debitū super eū. z tāto plus oꝫ eū dare tpe solutionis. Sic quāto diuti⁹ fuerit aliqs in peccatis tanto plus soluet in pena. Ro. ij. Scōm durittā tuam z ipenitēs cor. ac. Vere enim magna est vsura q̄ p vno peccato soluit pena infinita. i. p vna delectatione peccati pena eterna. ¶ Itē pūia est appetēda. z si nō pp penā quā infligit saltez pp gram q̄ acqrit. Solet. n. hō aliqs nobilis vetulaz mulierē ducere z ignobilē in vxorē. non pp se sed pp diuitias magnas q̄s hꝫ z pp magnā hereditatē quā possidet. Sic z tu pniam assume tibi in vxorē z si nō pp se: qz tibi videt grauis z turpis. tū pp thesaurū gre z virtutū quē secū defert z hereditatē eternā q̄ promittit Sap. viij. Hāc amaui z exquisiui a iuuētute mea z q̄siui illam spōsam mihi assumere. z amator factus sum formē illius. Et ibidē sciens q̄m cōmunicabit de bonis suis. Et sapiē. viij. Venerunt mihi oia bona pariter cū illa.

¶ Capitulū. lx.

Erfecti viri studēt resecare supfluas cogitatiōes vt .s. in diuino amore fiāt ferp uentiores. Cuius exēplus qdez ostendit in nazareis q̄ i veteri lege capillos eorum quos in deuotiōe nutrierāt expleta deuotiōe radere z in ignem ponere iubebant. Quid est. n. vt Gre. dicit q̄ nazarei capillos nutriūt nisi q̄ p vitā magne continentie p̄sumptionū cogitatiōes crescūt Et qd est deuotiōe cōpleta capillos radere nisi q̄ tunc ad pfectiōis sūmam continuimus cū sic exteriora vitia vincimus. vt et cogitatiōes supfluas a mēte resecemus Quas nimirū sacrificij igne cōcremare est flāmis amoris diuini incendere. vt totaliter mens in amore dei ardeat. z cogitationes supfluas concremās quasi nazarei capillos deuotiōis perfectione cōsumat.

¶ Capitulum. lxi.

Erseuerātia necessaria est in ope bono sic̄ cauda aialis in sacrificio. Dñi cauda hostie inbet offerri i sacrificio. Leui. iij. Indecēs ē. n. aial sine cauda. i. opus incptū sine fine vel cōplemento. Dñi dr q̄ puo quis q̄ amisit caudaz nō audet apparere pre verecūdia. Sic sine cauda pseuerantie nō audebit aliqs corā deo in iudicio apparere. ¶ Item pseuerātia ipetrat gram. Nam si hō tm̄ pseuerat in oone q̄rum paup ad hostiū diuitis p elymna ci ti⁹ ipetraret spūales elemosinā q̄ ille corporalem. Dñi apostoli pseuerantes in oratione spiritū sanctū acceperunt.

¶ Capitulum. lxij.

Iger hō filis est castro pluribus vsozib⁹. inter quos ille q̄ remissus est totū amittit. Alius. n. paulati auferet eius sanz. Sic si spiritus remissus fuerit caro que aduersus spiritū cōcupiscit quottidie aliquid cōtra ipsum acqrit. Pro. xij. manus fortiū dominabit. q̄ aūt remissa est tribuē seruiet. ¶ Item piger hō filis est agro neglecto q̄ herbas inutiles pfert si in pace dimissus nec fossus nec purgat⁹ sepe fuerit z bonis seminib⁹ seminat⁹. sic hō vitiorum spinas z tribulos generat. nisi vtilibus occupet laboribus. ¶ Ca. lxij.

Redicatores q̄ dicūt z nō faciūt files sūt cecis z claudis q̄ sedēt in introitu ciuitatis medicātes q̄ trāseūtib⁹ viam oñdūt. sed nūq̄ in ea pedē ponūt. Cōtra illud Ja. ij. Sic loqmini z sic facite. ¶ Itez si esset deridēd⁹ q̄ argēto vas fictile ornare velet decorare lutū vt fordidare argē

tum. Sic irrisiõe dignus est q cũ malus sit bõa dic. Pro.xxvi. Quõ si argẽto solido ornare velis vas factile. sic tumẽtia labia cum pessimo corde sociata.

¶ Capitulum.lxiiij.

Roscere dz hõ cõtinue in opibus suis bonis. Mã volẽti ditari nõ sufficit sibi nõ pdere. ni si ãnuati crescat in aliquo. Similiter desideras ditari in bonis spũalibꝫ dz annuari q quottidie bona sua ampliare vt dr.i. Thes.iij. Ambuletꝫ vt abũdeꝫ magj. ¶ Itẽ nullus velet semẽ suũ terre cõmittẽ nisi crederet illud multiplicatuꝝ colligẽ. Ergo sicut laborare hõ ad multiplicandũ sca. sic dz laborare ad multiplicandũ merita qõ est ẽm deũ, pficere Apostolo. In oi ope bono fructificãtes q crescẽtes.

¶ Capitulum.lxv.

Prospantes i pctis filles sũt illis q p pulchra itinera ad p suspẽdiũ ptrahunt vel q p amena prata ad carcerẽ dãnatiõis ducũtur vñ Gre. ꝺ peccatore pspitatꝫ mũdi florẽte dic. Monorat in via in puẽtiõe dãnabit. q ẽsi p amena prata ad carcerẽ puenit q p pñtis vite pspa ad interitũ tẽdit. ¶ Itẽ pspitas peccatorũ exultatiũ in pctis filis est insanis. qz tales vt dicit Gre. nõ pspitate erigunt sed insania quã subeũt. vñ affligi debuerũt. q exinde miseri in exultatiõe defluũt vñ alti⁹ flẽdi sũt. ¶ Itẽ pctores tales sũt freneticis filles q insaniã virtutẽ putãt. qz ex morbo eẽ nesciũt hoc q ampli⁹ sanis pñt. q ẽsi creuisse viri⁹ se estimant dũ ad vite terminũ p augmẽta doloris appropiquãt qz rõnis sensuꝝ nõ hñtes flẽt q ridẽt q tãto magna estimatiõe se dilatãt quãto insensibiles malũ qõ patiunt ignorant.

¶ Capim.lxvi.

Atio dz regere cogitatões sicut dña regit ancillas q familiã. Mã videm⁹ sicut dic Gre. q abũte dña familia deordinat: qz ancillarũ lingue pstrepũt silentiũ deserunt deputati opis officia negligũt totuꝝ ordinẽ sibimet ꝓfũdũt. At vbi repẽte domina venerit mox pstrepẽtes lingue reticẽt officia vniuscuiusq opis repetũt sicqz ad op⁹ ppriũ ac si nõ recesserit reuertũtur. Sic q si ad momentuꝝ rõ discedat ẽsi abũte dña cogitationum se clamor velut garrula ancillarũ turba multiplicat. Vt aũt rõ ad mentẽ redierit mox se cõfusio tumultuosa cõpescit q ẽsi ancille se ad iunctũ op⁹ tacite reprimũt dũ cogitatões ꝓprius cautis se ꝓpriꝰ ad vtilitatez subdunk.

¶ Capitulum.lxvij.

Eligiosus dz eẽ mortuus mundo. i. ad modũ mortui se hẽre. Mã mortuus in sepulchro absc̃dit. q sic religiosus dz abscondi in claustro q nõ discurrẽdo vagari. Col.iij. mortui. n. estis q vita vra abscõdita ẽ cũ xpo in deo. ¶ Itẽ aia mortui a carne sepat. Et sic religiosus dz a carnali amore separi. Eccl.xlvij. quasi adeps sepat⁹a carne. In adipe. n. signat devotio spũalitũ q dz eẽ in religioso separata ab amore carnalitũ. ¶ Itez caro mortui a vmib⁹ ꝓsumit. s. in sepulcro. Qz religiosus p penitentiã dz ꝓsumẽ corp⁹ suuꝝ in hõ mũdo mẽte aũt dz eẽ in celo Job. vij. Elegit suspẽdiũ aia mea. i. desideriũ eternoꝝ q mortẽ ossa mea. i. mortificatiõẽ carnalitũ desideriorꝝ. ¶ Itẽ mortu⁹ nõ sentit si pũgat vel deijciat vel cleuet. Et sic vẽ mortuus mũdo. i. Reg.xix. Sic angel⁹ pñi dñs me⁹ nec bñdictiõe nec maledictiõe mouet. Itẽ mortu⁹ oia tpalia reliqt. Et sic religiosus oẽm ppietatẽ dz resignare q oia coram deo q fratrib⁹ repũtare q mhil sibi arrogare prie Col.iij. Quid hẽs qõ nõ accepisti. Ber. ¶ Monacho hñti ppriũ negabit deus suũ ppriũ. s. celũ.

¶ Capi.lxviij.

Acerdotes christi q clerici imunes debẽt eẽ ab illis maculis spũaliter a qbus g clericos seu sacerdotes in deoruꝝ oportebat esse immunes corporaliter. Pro

hibetur eni esse cecus.i.ne sit ignorās claudus.i.instabilis & ad diuersa inclinās. Et ne sit quo vl grādi vel curto naso.i.ne habeat defectū discretiōis ne plus vel min⁹ aut aliqua prauа exerceat. Per nasū enī signat discretiō qz est discretiu⁹ odoruz. ¶ Itē ne sit fracto pede vl manu.i.ne amittat vtutē operādi bñ vl pcedēdi ō vtute in vtutē. ¶ Itē repudiat si habeat gibbū añ vl retro p quem signat superbiā & mor terrenoz. ¶ Itē si lipp⁹.i.si p carnalē affectū ei⁹ ingentū obscurat. Lōtigit.n. lippitudo ex fluxu hūoris. Repudiatur ēt si hēat albumen i oculo.i.pūptōez cā dānatiōis iusticiē i sua cogitatōe. ¶ Itē si hēat iugē scabiē.i.petulātiā carnis. Et si fit hñs ipetiginē que sine dolore corp⁹ occupat & mēbra corporis fedat p quā auaritia dignat. Et ēt si fit hernios⁹ vl pōderos⁹. q.d.gestet pōd⁹ turpitudis in corde licet ñ exerceat opere. ¶ Capitulu⁹ .lxix.

Ancti viri assimilant mercenarijs. ¶ Prio rōe temporis qz tēp⁹ pñs cito finiri exoptat vt.s.ad vite pmia puenīat. Sīc mercenarij p stolā.finē dieī vt labor cesset & recipiāt pmiū operis sui. Job. Sīc dies mercenarij dies eius. Vbi dicit Grego. Dies suos mercenarij⁹ euolui citi⁹ exoptat. vt ad laboris sui pmiū sine tarditate puenīat. Dies itaqz hois a vera & eterna sapiētia recte dieb⁹ mercenarij cōputāt qz pñtez vitaz exiliū nō patriā militiā ñ palmā deputat & eo lōgi⁹ a pmio se cōspicit q tardius ad finē venit. ¶ Scdo rōne laboris. Mā sicut dicit Grego. Mercenarius i alienis laboribꝰ exsudat ſz tū sibi pmiū ppriū preparat. Oēs ergo q spe celestiuz pditi exercitatōe vite pñtis atterimur in alieno laborā⁹. Mā sepe & reprobis seruire cogimur mūdo q mūdi sunt reddē coartamur. & aliēo qdē labore fatigamur sed tamē premia nostra percipim⁹ & p ls peruenim⁹ ad ppria qz pure ministram⁹ aliena. ¶ Tertio rōne operis. Nam sicut dicit Grego. Macernarius solicite curat inspicere ne vnq̄ dies vacuus labatur ab opere & expectatus finis temporum inanis veniat ad remunerationē. In laboris namqz studio conspicit qd pcipere in tempore remunerationis possit. Mā cuz op⁹ crescit pmij fiducia ꝓficit. Cū vo op⁹ torpuerit spes a remuneratione lassascit. vñ & electꝰ qsqz vitā suā quasi mercenarij dez pēsans tāto fidentius ipe tēdit ad premium quāto nūc robustius pdurat ad laboris incremētū q sit decurs⁹ pñtis tēporis pēsat: dies cū operib⁹ numerat. ne a labore vacua trāseāt vite mōēta formidat: aduersis gaudet. passiōe reficit. mero refouet qz sequētis vite pmiis tāto se largi⁹ rēunerari conspicit quāto p amore illi⁹ quottidianis se mortib⁹ veri⁹ ipēdit. ¶ Quarto rōne mercedis. Quia confidet ratio mercedis hoi mercenario leuiat pōdus laboris. Et sīc sāctis viris cōsīderatio pmii minuit laborē exercitij. Vnde Grego. dicit. Mercenarius cum faciēda opa cōspicit mērē ptiꝰ ex lōgitate & pōdere laboris adijcit. Cū vo lassascērē aliuz ad cōsiderādū opis pmiū renouat vigorē mox animi ad exercitiū laboꝛ reformat. & qō graue ppēdit ex ope leue estiat ex remuneratōe. Sic electi qqz cū mūdi hui⁹ aduersa patiunt cū honestati cōtumelias rerū dāna cruciat⁹ corpis tolerāt eē gratiā qb⁹ exercēt pēsāt. Sz cū mētis occulū ad eterne patrie cōsideratōez tēdūt ex cōparatione premii q̄ sit leue qō patiunt inuenīūt. qō eni valde esse importabile ex dolore ostēditur cōsideratōe puida ex remuneratōe leuiat. ¶ Itē sācti viri assimilantur illis q corpaliter suspendunt. Qz sicut ille q suspēdit corpe ad alta sustollitur vt ibi moriatur. Sic quoqz viri sācti ad alta p cōtēplationē se subleuāt vt affectibus terrenis intereāt. vñ Job. vū Elegit suspēdiuz aia mea & mortez ossa mea. Grego. Sancti viri certissime scīūt. quia habē in hac vita regem nequaq̄ pñt. Et idarco suspēdium eligūt qz nimirū deleria terrena deferentes ad alta animuz tollūt. suspēsi aūt mortē suis offibus inferunt qz amore supne patrie in vtutū studijs accincti. hoc qō fortes pius in mū-

do fuerāt vinculo humilitatis insequūt. ¶ Ite sācti post hāc vitā liberātur ab oi penalitate ⁊ molestia quā patiunt in hac vita. Mā licz cardui ⁊ vrtice granis in cā po ſocient tñ cū pōunt i horreo ſocietas illa ſepat. Et ſic affectiōes ⁊ tribulatiōes qb⁹ mō sācti piūcti ſt i cāpo mūdi oēs ſe parabūt ab ipis cū reponēt i horreo celi. Apoc. xi. Absterget de⁹ oēz lachrymā ab oculis eoꝝ ⁊c. ¶ Capitulū. lxx.

Scripture sacre intelligen tia mystica affidua eius le ctōe apit Qui⁹ exēplū ē ſc̄s Bre. Sic ignotoꝝ hoiuz fa cies cernim⁹ ⁊ coꝛda neſci m⁹ ſz ſi familiari eis loca ꝓiūgimur vsu colloq̄ i eoꝝ ⁊ cogitatōes i dagam⁹. Ita cū i ſacro eloqo ſola hiſtoria aſpicit nihil aliō ꝙ facies videt. Sz ſi hu ic aſſiduo vſu ꝓmūicam⁹ itimā mētē ex collocutōis familiaritate penetram⁹. Dū n. alia ex alīs colligim⁹. facile i ei⁹ vbi co gnoſcim⁹ aliō eē qō itimāt aliō qō ſonāt. ¶ Āto āt qſq; illi⁹ notitia extrāe⁹ reddit ꝙ to i ſola ei⁹ ſupficie ligat. ¶ Cap. lxxi.

Silentium ſeruoꝛem ouo tiōis ſeruat. Soleꝛ enim obſtrui vas i q̄ē vinuz vt viuz foꝛti⁹ fiat vl̄ ſit. ⁊ po t⁹ cooperē⁹ coloꝛē ſuuz ⁊ mūdiciā ꝓſeruat. Sic, qui vult deuotionē coꝛdis ⁊ mūdiciā conſer uare debet os clauſum tenere. ꝑs. Conca luſi coꝛ meum intra me ⁊c. ¶ Item ſilen tium ſeruare eſt os vnde exit ignis ⁊ flā ma omnia comburens obſtruere Jaco bi tertio. Lingua ignis eſt ⁊c. Ecce quan tus ignis ꝙ magnam ſiluam incendit. i. virtutem bonoꝛ operum conſumit.

¶ Capitulum. lxxii.

Ymoniac⁹ aſſimilatur leo ni quia ꝓcurat ꝙ eccle ſia que eſt ſponſa chriſti aliunde grauida ſit ꝙ de ſuo viro que de ſolo ſpi ritusſancto concipere de beꝛ ſed ſymoniac⁹ facit q ꝙcipit de ſpū maligno. ⁊ ſic eā facit nutrix filios adulterinos ⁊ filios ꝓprios exhere dat a patrimonio xpi cōſtituēs heredes filios diaboli. Eccli. xxiij. Ois mulier re liquēs vir ſuū peccabit ⁊ ſtatūēs heredi tarē ex alieno matrimonio. ¶ Ite ſymo niac⁹ affiliat latrōi. Facit. n. ſymōia hoies eē latrōes ⁊ ſacrilegos q. ſ. ſacra ſt ea circa q̄ latrocinū exercēt. Abſurdū ē. n. dicē eū q furat vl̄ capit calicē alicuius eccleſie ſacrilegū vel furē eē ⁊ nō eū q furat tā ec cleſiā ꝙ q̄ ad eā pertinent Joh. x. Qui nō intrat p oſtiū in ouile ouiū ſed aſcēdit ali unde ille fur eſt ⁊ latro.

¶ Capitulum. lxxiij

Ocietatē bonoꝝ fugiūt ma li ne coꝛ malitia appeat. Si cut mulier turpi ñ libēt ſe dēt iuxta pulchrā ne turpi tudo illi⁹ magi appeat qz oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt. Sic mali non ſociantur bōis libēt ne malicia ſua coꝝ bōitate ma gis euidēs fiat Jo. iij. Oiſ q male agit odit lucē ⁊ ñ vēit ad lucē vt ñ ꝛgulētī opa ei⁹ ¶ Ite ſocieras mala trahit ad peccatū ſic accidit ō ſpinz q vna trahit aliā. Prouer ij. Fili mi ſi te lactauerit peccatoꝛes ne ac geſcas eis ⁊c. Et idcirco ſic ñ ē tutū egro to eē i aere coꝛrupto. qz ex hoc cito recidiuū pateret. ſic ñ ē tutū bōis eē i ꝓſortio pcōꝝ. ex h eni ad peccatū iducūt. Pro. xiij. Amicus ſtultoꝝ efficiet filius. Pñ ſicut nō eſt ſecura ouis iuxta lupū nec ſtuppa iux ta ignē nec ſagimē iuxta cattū. Sic nec in ſt̄ iuxta pctoꝛē. nec mlier iuxta leccatoꝛē i. Coꝛiñ. xv. Coꝛrūpūt moꝛes bonos col loqa mala. ¶ Ite ſocietas mala ē vitāda. Mā q nō vult eē lepꝛoſ⁹ ds vitare ꝓſortiū lepꝛoſoꝝ. Sana poma ſociata putridis citi⁹ coꝛrūpūt. ſani cū infirmis citi⁹ infirmā tur. ꝑs. Cū puerſo puerteris. Pro. xiij. Nō ōlecteris i ſemitis ipioꝝ. nec tibi pla ceat maloꝝ via. ¶ Ite ſocietas mala ñ ē tollerāda pp vtilitatē tpalē. Nam ſi quis eſſet in domo ſuccēſa vbi nō eſſz niſi vna feneſtra per quā nō poſſet exire indutus ⁊ onerat⁹. pon⁹ omnia ſua dimitteret an teq̄ non exiret. Sic glibet diſpendiū ſuo

rū ⁊ sue carnis ꝯtūcūq; potius deberet sustinere ꝙ in cōsortio malorū remanere in periculo suo. Vñ Gen. xxxix. Joseph relicto pallio in manu femine fugit. ⁊ hō de periculo maris libēter nudꝰ enadit. ¶ Item socius malus abijciēdus est. sic̄ dens putridus ⁊ ouis morbida de grege alia. ⁊ leprosus de cōsortio hoium. Et pomū putridū de acervo alioꝝ. i. Cor. v. ¶ Modicū fermentū totam massam corrūpit. ¶ Capi. lxxiij.

Sollicitudo ipaliū est viro spūali contenenda. Ma ꝙ ad fontē vadit nō est solliciti⁹ qd bibat. Quid ergo times stulte puidētia dei maior ē fonte? Cogita ꝙ seruus ds cē sollicit⁹ qūo dñ seruiat dño suo ⁊ dñi est puidere mistro suo. Vñ pet. v. Oēm sollicitudinē vestrā pjicientes in eū qm ipi cura est de vobis. ¶ Mat. vi. Nolite sollicti esse dicētes. qd mādu cabimus aē. Luc xij. So. Escam corpis si solliciti⁹ nō fueris habebis. iustitiā vo si solliciti⁹ nō fueris nō habebis. Quis est pr qui nō puideat filijs suis cū viderit eos egere ¶ Mat. vi. Scit pr vester qr his oib⁹ indigetis. ¶ Capm. lxxv.

Pes iuuat ex bonis opib⁹ securus. n. ds esse de re. ꝙ s hs bonū pignus apud se. Securi itaq; sūt de regno futuro q hñt bona opera que quasi pignora sūt regni celestis. Gre. Cum opus pficit regni celestis fiducia crescit. ¶ Item spes iuuatur ex tribulationibus. Certus. n. pōt esse de re venali q pretium apud se hs. Sic ds esse certus de regno eterno q multas tribulationes sustinuit qb⁹ regnū celoꝝ emit. Act̄. xiij. Per multas tribulatiōes oz nos intrare in regnum dei. ¶ Item sperandū est in deo. qr sperantes in se sustinet ne cadāt. Māliter eni q debilis est ⁊ timet cadere alicui rei adhereat vt ps in puero vel infirmo. Sic nāls rō dictat aīe cognoscenti debilitatē suā qd fortiori se initi debeat. s. deo. Quia ō facili trāsit malū passum q hs bonam appodiationē. s. deū qui bene pōt eum ex malum passu⁹ ejicere. Veritatis. n. est pstā re fulcimentū innitēti sibi; sed vanitatis est negare. Vñ cū dño veritas sit intenti sibi nō se subtrahit. sicut solent facē mali garriones eis ꝙ appodiant se sibi. qr subtrahunt se vt cadant Isa. i. Speret in nomine dñi ⁊ inveniatur super deum suum.

¶ Capitulum. lxxvj.

Verbire de gra a deo data monstruosum est. Mā sicut ſ mōstruosum esset qō ex muliere nasceret bufo. Sic mōstruosum est qō aliqs ex gra dei sibi data a deo efficiat superbus. Et tal ēt de vita mouit de sanitate egrotat ō medicamēto interfic̄t. Bre. Qui de virtutibus se extollit, nō de gladio sed medicamento se interficit. ¶ Item supbi difficulter flectūtur a ꝓpria volūtate. qr carent hūore gre. Virgula. n. quāto plus hs d hūore tāto citius flectit. Sic ꝙ plus hs de gratia citius obedit. sed lignū aridū cito frangit dum flecti crediť. sic supbi ꝙ sine humore gre sunt flecti nō pñt. Eccles. vi. Mō te extollas in cogitatione aīe tue velut taur⁹. ne forte elidat per stultitiā virt⁹ tua ⁊ cōmedat folia tua ⁊ fructus tuos pdat. ⁊ relinquaris velut lignū aridum in deserto id est sine merito. ¶ Capm. lxxvij.

Entat diabolus hoiem de illa re q̄ magis ꝓsueuit deci pe sciens ꝙ mēbrū cicius frangit vbi prius fractum fuerit ꝙ alibi. Et citi⁹ incēditur lignū ꝙ aliquando fuit in igne ꝙ si nunꝙ fuisset. Et citius cadit hō in infirmitatē quā aliqñ habuit ꝙ in aliam. Sic hō facile inclinat ad peccatū qō aliqñ fecit. ¶ Item rērationis delectatio corrūpit sinceritatē aīe ét sine ꝓsensu opis. sicut mulier nō dicit casta que libenter audit vba corruptoris. dato ét ꝙ ei in ope nō ꝓsentiat. ⁊ q̄ appetit diligēt ét si corrumpi nō appetat. Aug. Non solum appetere: sed appeti vele crimiosum ē. Sic nō est reputāda casta aia que tētatōes diaboli recipit ⁊ in eis delectat ꝙuis peccatū

facere nō velit. ¶ Item tētat diabolus ꝛ impugnat maxie illos q ipm deserūt ꝛ ad deuz se cōuertunt vt pharao filios israel fugientes psecutus est. Glosa. Qui ab illecebris mūdi abstinere ꝛ i xpo pie vult viuere psecutionem patit. Dum enim diuino seruitio cōstringi exoptat bellum diaboli ꝓtra se excitat. sicut rex sibi subditos nō impugnat sed aduersarios. ¶ Item tētationibus ꝛ suggestionib⁹ nō resistentes nō pñt cōiūgi deo. Dñ assimilant illis mulieribus cū qb⁹ in veteri lege nō poterat sacerdos matrimoniū cōtrahere. Ma Leuit. xxi. Preceptū est sacerdoti vt virginem tñ duceret vxorē. sed viduā ꝛ repudiatam sordidam ꝛ meretricē nō acciperet. Per viduā eni itelligit aia. cuius mortu⁹ est carnalis vsus. sed nō affectus. quā sola necessitas retrahit a malo nō charitas Et talis pōt dici vidua de vno marito. q̄ lambit vbi mordere nō pōt. i. delectatōes preteritas quas bēre non pōt cupit sicut canis lingit hastile. ꝛ scutelā post cibu⁹.). Thim. v. Vidua in delitijs viuēs mortua est Glo. morte peccati vel morte aie. Talis. n. vidua quādo contingit ei aliqd qō tedet sēp recogitat maritū mortuū. cuius pessimus fuerit ꝛ talis est aia cui qñ contigit aliquid aduersi semp suspirat ad ea q̄ dimisit vt filij israel ad ollas carnius in egypto. Per repudiatā significant illi q̄s negotia mūdana repudiant. ꝛ ad illa se ingerunt nō vocati. ꝛ a mundo cōtēnunt ꝛ opprimūtur. ꝛ tñ mundū nō cōtemnūt Sicut meretrix ad leccatores suū accedit lz ab eo frequēter verberet. ꝛ cū eo multas molestias sustineat. Aug. Ecce turbat te mundus ꝛ amat. qd si tranqllus esset: quō inhereres formoso q sic amplecteris sedū. Tales ēt tales sūt leccatorib⁹ q in cuius principū bonis nutriti morsellus. licz fastidiētur ꝛ licentient tñ expulsi p vnum hostium redeūt p aliud. Sic quidam ita sunt allecti illecebris ꝛ delectatiōibus mūdi q̄ lz aduersitatib⁹ ꝛ molestijs impugnent ab eo tñ nō recedūt. Per sordidā itelligit aia q̄ immundis affectiōib⁹ maculat. Si vis ergo despōsari xpo auferas tibi vestimēta sordida vt oi tpe vestimēta tua. i. opa sint cādida Ro. xiii. abijciamus opa tenebraꝝ ꝛc. Per meretricē autē q̄ cuilibz pz libidini itelligit aia q̄ cuilibet cedit tētationi Hiere. ij. In oi via psternebaris meretrix. Nulla ergo talis aia est deo conuigi apta. ¶ Item tētari ꝛ tribulari de⁹ hoiez pmittit. ēt postq̄ ei magna dona contulit Dñ Salomō. sicut dicit Gre. diuinit⁹ sapientiā accepit ꝛ stati post meretricū mulierum ꝛstionē pulsatus fuit. Qō igit Salomon mox post tantā reuelationē certaīa turpiū mulierū pertulit designauit q̄ mētem nostrā sepe cōcessis virtutib⁹ respect⁹ intime largitatis illuminat sed hāc ptin⁹ ēt lubrice cogitatiōes turbāt: vt q̄ sublenata imenso munere exultat ēt tentatiōe pulsata qd sit inueniat. Sic helias diuia grā pditus sermone celos aperit: ꝛ tñ ꝓbatus subito infirm⁹ p deserta fugiēs vnam mulierē expauit. Sic ꝛ paulus ad tertiuz celū ducit. paradisi penetrās secreta ꝓfide rap. ꝛ tñ ad semetipm rediēs ꝝ carnis bellū laborat legē aliā in mēbris sustinet cuius impugnatiōe in se fatigati spirit⁹ legē dolet. ¶ Item tētat diabolus pio blādiēdo quasi ꝓcando. sicut leccator ꝓio salutat mulierē ꝓcando. sed postq̄ fuerit ab eo corrupta semel. seq̄t eū nō rogata. nec hz audaciā postea aliqd ei denegare. sed plerūq; ꝝ cor suū obedit ei in oibus. Sic aia diabolo semel exposita p cōsensuz peccati nō hz amplius audaciaz ei resistendi sed dicit illud Hiere. ij. Adamaui alienos post eos ambulabo. ¶ Item tentatio mala est statim a principio repellēda sic ignis aq̄ crescat extinguēd⁹ est ꝛ infirmitas aq̄ radicet sanari pōt Gre. Si tentatiōi in corde nascēti festine nō resistit: eadē mora q̄ nutrit roborat. Jacobi. iij. Resistite diabolo ꝛ fugiet a vob. Esto ergo sicut dāgerosus expulator q abos imundos seu nō bñ paratos vertit vel reijcit in faciē apponent. Sic cū indignatiōe tentatiōes reijciens q̄s scutella sua diabolū in frōte pcutit Jtez q pānos suos cōburit sentiens ignē

amonēt ⁊ miser hō se sentit cōburi igne cōcupiscentie male ⁊ luxurie. ⁊ pedē mentis nō retrahit. ¶ Item tētatio mala vincit ofone. Exod. xvij. Cū leuaret Moyses manus ⁊ oraret vincebat israhel. Judith. iiij. memores estote serui dei Moysi q amalech nō in ferro pugnādo. sed pcibus sanctis orādo electi. Plus eni valet vnus sanctꝰ orādo q̄ multi peccatores pliando. Ité tentatōes repellunt p cōfessionem. Latrones. n. fugiūt eos accusantes. Sic demones fugiūt peccata reuelātes ⁊ pfitentes. Hiere. Reuelata traditiōe cōfusus fugiet inimicus. Eccle. xxvij. q reuelat archana amici fidē pdit. Item vincit tentatio carnis spūaliter p fugā. sicut extinguitur ignis p separatiōez lignoꝝ. i. Cor. vi. fugite fornicationem.

¶ Capitulum. lxxviij.

Empus abbreuiat hoi pp peccatū. Nam si aliqs hē ret seruū vel filiū cui dedisset pecuniā ad negociāduz ⁊ totā cōsumeret filiꝰ pdigus: vel ēt de pecunia sua ipm impugnaret nō plus ei daret sed potiꝰ resiliū ei auferet. Sic facit deus plerumq; peccatori de tpe qō dedit ei ad penitentiā. ⁊ ille abutit eo in supbiā ⁊ deum impugnat. Prouer. x. Timor dñi apponit dies ⁊ anni impioꝝ breuiabunt. sicut medietas mēbri abscindit ne totū corrūpat hs. Viri sanguinū ⁊ dolosi nō dimidiabūt dies suos. ¶ Capi. lxxix

Epiditas irā dñi puocat. sicut aqua tepida puocat vomitū. Apocalipsis iij. Qz tepidus es incipiaz te euomere de ore meo. Tepidus a deo euomit cum in deterius labi pmittit. vl cū impunitēs morit. ¶ Item tepiditas fiduciā tentandi diabolo prestat. De multis. n. tentat tepidum de quibus non auderet tentare feruentem. Oleo. n. feruēti musce nō insidēt Item tepiditas reddit hoiem impotentem ⁊ contractum. vt pz in illis qui cum fortes sint corpore tamen possunt vix p tem pēitentie facere quā facit vna vetula totam. Quod accidit ex tepiditate eorum quia paruum habent desiderium: Bernardus. Forsitan non possumus. qa non multum volumus.

¶ Capitulū. lxxx.

Imor est sicut ostiarius anime. Nobiles enim in egressibus hūt ostiarios cū baculo turbaz arcētes ne comprimāt eos ⁊ personas suppositas ne super collaz suum se ingerant expellunt. Sic anima iusti quādo exit ad loquēdum vel videndum timorem habet pro ostiario cuius baculus est totus infernus ad expellendū turbas malarū cogitationum. ne ab eis comprimatur Jesus. i. salus anime per cōsensum. Vnde turbe te cōprimunt dictuz est ei. Et ideo non est exeunduz sine ostiario Sed timor seruilis nō est ostiarius viuus sed pictus qz manet in timore seruili peccandi volūtas ⁊ sequeret opus si putaretur impunitas vt dicit Augu. Est ergo timor seruilis vel mūdanus sic vere sicut ostiarius pictus in portis diuitū: qui eleuata claua videt pcutere igredientes ⁊ ingressum pbibere qō nō facit. sic timor q sine charitate est vī peccatū expellere: sed nō expellit. Itez timor bonꝰ preparat cor hois deo. Qñ. n. aliqs magnꝰ vult hospitari in aliqua domo pmittit nunciū q domum mundet ⁊ preparet. sic deus facit immittēdo timorem. Eccle. ij. Qui timet dominum pparabūt corda sua. s. ad recipiēdum eū. ⁊ in cōspectu illius sanctificabūt animas suas. Item timor mūdanus quo qs magis eligit malū aie quā corporis facit eū similem rustico. qui eūdo ad forum portat fotulares suos in collo suo magis eligens ledere pedes suos q̄ fotulares.

¶ Capi. lxxxi.

Tribulatio separat hoiem ab amore mundi ⁊ pcti. est eni velut absinthium quo viri spirituales a tpali con

ſpiratiõe ſeparãt. ſicut pueri allq̃ amaritudine a lacte matris ſeparãtur. Electis enĩ ſuis deus iter aſperus facit. ne dum delectantur in via obliuiſcãtur eoꝝ que ſunt in patria. ſed ſicut pulmẽtum adheret olle in qua decoquit niſi ſepe moueatur. ſic coꝝ hois adheret mundo niſi tribulationibus pulſetur. Augu. Ecce turbat me mundus ⁊ amat. qd ſi trãq̃llus eſſet: quo modo inhereres formoſo qui ſic ampleteris fedum. ¶ Item tribulationes ſimiles ſunt flagellis ſeu virgis ſcoparũ nodoſis ⁊ duris quibus pueri caſtigãtur: ⁊ cum earundem ẽt faſciculis domoꝝ habitacula a ſordibus ⁊ imundicijs expurgãtur. ſimiliter etiam ex tribulationuꝫ flagellis caſtigantur inſipienter peccantes: ⁊ purgãtur q̃ humiliati ex eis ad deum per penitentiam redeũt vitam ſuã in melius cõmutãtes. Flagellum. n. ſicut Grego. dicit diluit culpam cum mutat vitam. Maz cuius nõ mutat mores non expiat actiões. ¶ Item tribulari permittit deus hominem vt liberet eum a pena. ⁊ vt pficiat in diſciplia Sicut pueri quãto plus verberanꝫ tanto magis addiſcunt ⁊ melius faciunt cõmodum ſuum q̃ ſi dimitterentur voluntati ſue. Iſa. xxvi. miſeramur impio ⁊ nõ diſcet facere iuſtitiam. ¶ Item tribulationẽ faciens in mũdo iſto magis tribulabitur in alio nam ribaldus qui nõ vult vel nõ poteſt ſoluere ꝺ ſua taberna ſpoliatur vl verberatur ad valorem. Sic peccator qui non vult modo facere penitentiã ⁊ ſoluere qꝺ ꝺz verberatur in pſenti infirmitate vel alia tribulatione vel ſoluet in centuplum in inferno vel purgatorio. Vñ Iſido. Mequaq̃ delinq̃ẽti parcit quoniam peccatores aut flagello temporali ad purgationem ferit aut iudicio eterno puniẽdum reliquit. aut ipſe in ſe homo penitẽdo punit qꝺ male admiſit. ¶ Item tribulatio temporalis ad libertatez eterne glorie pducit. Sicut hõ diu tenet beſtiã quã emit ligatã i domo ſua dõec fuerit domeſtica. ⁊ tũc dimittit eã libere ire p domuz. ſic ligat deus nos tribulatiõibꝰ mõ ⁊ infirmitatibꝰ in pñti. ſed poſt dimittit nos libere ire in domo ſua celeſti. cũ creatura liberabitur a ſeruitute corruptiõis in libertatem glorie filiorũ dei. vt dicit Rom. viij.

¶ Item tribulatio a peccato retrahit ⁊ ignem cõcupiſcentie extinguit. Eſt enĩ ſuccurſus homini miſſus a deo. Si enĩz domus alicuius eẽt igne ſuccẽſa ſi quis eĩ aquã ad extingnẽdum illuz ignẽ afferret obſequiũ ⁊ ſubſidiũ reputaret ⁊ nõ nocumentum. Tribulatio. n. aqua eſt q̃ domũ ꝓſcientie igne cõcupiſcẽtie ſuccenſam extinguit. Eccle. iij. Ignem ardẽtem extinguit aqua. ¶ Item ſi qs ab hoſtibꝰ ſuis duceretur ſup equũ velocez vbi eẽt occidẽdus gratum haberet ſi qs equũ illũ occideret vel necaret. vt ſic ab hoſtibꝰ liberaret. Quantum ergo gratũ ꝺz eſſe ei q̃ corpus ſuum a quo ad mortẽ ducit infirmitate vel tribulatiõe aliqua ꝺbilitet. vt ſ. a demonibꝰ ⁊ a pena liberet. Grego. Burũ nõ eſtimes qꝺ pateris dum ab eternis cruciatibꝰ in tua paſſiõe liberaris. ¶ Item ad vitam rectam errantes reducit. Qñ. n. aliquis porcum ſuũ vel ouem ducit ad paſcua vel ad forum ⁊ nõ vult ſequi ligat eum fune vel virga pcutit. ⁊ ſic inuitum ducit. Sic deus ligat nos infirmitatibus ⁊ aliis ꝺfectibus qz aliter nolumuſ eũ ſequi niſi ligati Oſee vndecimo. In funiculis adam trahã eos in vinculis charitatis. ¶ Itẽ tribulatões fugientes. ⁊ gloriã xpi adipiſci cupientes ſimiles ſũt his qui ſociãt ſe mercatoribus in lucro tñ ⁊ nõ in dãno. ſic tales volunt eẽ comites xpi in cõſolatõe nõ aũt in paſſione. cum tñ dicat Apoſt. ij. Cor. j. Sicut ſocij paſſionũ eſtis. ſic eritis ⁊ ſocij ꝓſolatiõis.

¶ Capitulum. lxxxij.

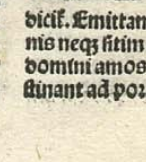

Erbi dei carentia aſſimilat fami. Vnde Grego. Sicut fames carnis eſt ſubtractum ſubſidiũ corpis. ita fames mẽtis eſt ſilentiũ diuine locutiõis. Vñ recte p ꝓphetã dicit. Emittam famẽ in terra. nõ famẽ panis neq; ſitim aque: ſed audiendi verbuz domini amos. viij. ſicut ergo pauperes feſtinant ad portam diuitis vt habeãt refe-

UNIVERSIDAD DE MURCIA

ctionē corporalē vnius diei & multū infir
mus ē vel debilis q illuc nō ꝓperat. sic ad
refectionē ālie multo magis debem⁹ curre
re. Jacāj. sit aūt ois hō velox ad audiēdū

¶ Capitulum. lxxxiij.

VIta eterna erit in visione dei que liberabit ab omni malo. Nam si visio serpē tis enei liberabat ab omni morsu serpētino quanto magis dei visio liberabit ab omni nociuo. ¶ Item replebit oi bono. Maz si visio helie in curru igneo sub leuati impleuit oēz petitionē heliseī & vo tum multo magis diuina visio & fruitio implebit omni boño ōsideriū cordis hu mani. Et si mane degustario in deserto da bat ois saporis suauitatem. multo magis dei fruitio in celo dabit ois delectationis voluptatē ps. Donēte voluptaī tue po tabis eos. ¶ Item vita eterna debet nob jure hereditario. Dñi sicut turpe est quan do terra aliqua vendit & ab eis qui sunt de cognatōe vendētis nō emat. sic cū nos hoies simus fratres xpi hereditatem regni celestis quā venditioni nobis expo nit emere debemus. Jud. xxxij. Eme agꝝ meū q est in anach. tibi. n. cōpetit ture he reditatis. Item deus oñdit multū valere gloriā vite eterne qñ eam taz dure vēdit amicis quos nullo mō deciperet. Petrus .n. emit eaz martyrio crucis. Paulus am putatiōe capitis & sic de alijs. Et ipe filius dei emit eā amicis suis effusione sanguis. magna ergo insania videt eē illi⁹ q credit ad melius forē hēre rem venalē ꝙ filius aut seruus vel ꝙ ipse paterfamilias. Sic q paradisum ad melius forez vult hēre ꝙ sancti virt aut ipse xps Lu. vltio. Nō ne xpm oportuit pati &c. Sic. Quis san crorū sine tribulatiōe coronatus est. facta precedētium recolamus & nō erunt gra uia que toleram⁹.

¶ Capi. lxxxiij.

DEat deus hoiez multiplı citer. solet. n. in hoies fieri vocatio. s. ꝑ litteras. ꝑ nu tū. ꝑ vocem ꝑ nūcios. Lit tere igit dñi offeruñ tibi ꝑ ꝑdicatorez. q̄s litteras dei sui audit vel legit q audit verbū dei. si aūt seruus alicu ius magni dñi cū litteris dñi sui veniret & apportaret bonū nūciū cū deuotione & honore susciperet. sic & ꝑdicator dz recipi Lu. x. qui vos recipit me recipit. sed mul ti litteras dñi sui non recipiūt nec audire volunt nec ad citatōes eius veniūt. Is ōia teneāt ab eo. sed ad citatiōes mundi & dia boli. s. ad q̄s nō tenent ire vadunt. Pro. j. Vocaui. s. per litas ꝑdicatorū & renuistis.

¶ Iterū sicut gallina vocat pullos suos ꝑ miluū qui ad ipam currūt & abscōdit eos sub ala. Sed miserrimus pullus aliq̄ est intētus circa spicam vnā & nō venit & ca pit a miluo. Sic miser hō intētus nimis rebus tpalibus nō vult ad deū venire qñ vocat a deo. & ideo rapit a diabolo. Wier. viij. Apprehēderūt mēdaciū & noluerūt reuerti. ¶ Mirabile est ꝙ canis vocatus a dño statim venit & currit ad eū. Et factu ra ad creatorez. filius ad patrem beatificā dus ad beatificatorez. infirmus & egrotus ad medicū & sanatorem. egenus & pauper ad ditatorē & locupletatorē. seruꝰ ad do minū ire cōtemnit. Jō ꝙquerit dñs Job xix. Seruū meū vocaui & non rūdit mihi ore ꝓprio deprecabar illū. Glo. ore ꝑdica torū. Si rex vocasset pluries seruū suū & cōtemneret venire multū indignaret. Et quō nō iracet rex celi q totiēs vocat ho minez & ventre non vult. Isa. lxv. Oēs in cēde corruetis ꝑ eo ꝙ vocaui & nō respō distis mihi. ¶ Secūdo vocat nos nutu ma nus vel signis creaturaꝝ. q̄ nobis innu unt vt ad deū veniamus. ¶ Malus est mo nachus q nō intelligit signuz abbatis sui Prouer. j. Extendi manū meā & nō fuit q aspiceret. Extendit. n. deus manū suā bñ ficia largiendo inuendo ꝙ hoc vt ad eum veniamus. sicut vocat accipit vel canis ci bum oñendo. Sed nota ꝙ accipit satu ratus nō redit ad dñi nutū. sed famelic⁹. Et ita nō diuites ad deum sed pauper fa melici veniūt. Et iō ad dit. nō fuit q aspice ret. stultus reputaret ille q signū q̄ ponit tur ad vnū. i. circulū velet cū vino por tare sic q illa visibilia que sūt signa regni

celestis vult hēre cū regno vel pro regno Aug. De illis q diligunt nutus tuos p te. ¶ Item volūt hēre ova et obulū vnum et nūmū pro regno Hiero. Impossibile ē vt qs fruat bonis pñtibus et futuris vt hic vētrē et illic mentē impleat: vt de diuitijs ad diuitias. et de delicijs ad delicias transeat vt in celo et in terra gloriosus appareat ¶ Tertio vocat voce. i. inspiratione Isa. xxx. Aures tue audiēt verbū post tergus monentis ps. Audiasq qd loquatur in me dñs deus q stat ad ostiuz cordis et pulsat. Sed multi ei nō aperiūt. qō est magna ruticitas nō apire dño suo. Et ideo segtur desperatis oē cōsiliū meum. Audires cōsilium amica tui de rebus tuis seruādis et ō salute aie tue cōsiliū dei nō audis. ¶ Item vocat per nūcios. i. per flagella q deferūt nobis signa salutis Sap. xvi. Ad correctōnem in breui turbati sunt signū hūtes salutis. Libēter recipit hō nūcios ab amico suo sibi trāsmissos. Sic debemus amplecti tribulatiōes a fideli amico nobis trāsmissas Prouer. iij. Quē diligit dñs corripit et q̄si pater in filio cōplacet sibi Glosa. Tanto minus de flagello quo castigamur murmurare debemus q̄to in eo paterne dilectiōis munus accipimus. Isti ergo nūcij deferūt nobis aras salutis Deb. xij. flagellat oēm filium quē recipit. Istis nūcijs debemus rūdere p confessionē et satisfactionē. nō turpiter ejicere: nec sine honore remittere. sicut dr. ij. Reg. x. ō nūcijs dauid ad amon missis. Isti nuncij cōpellunt nos intrare ad nuptias eternas. Dñ dicit Luce. xv. Cōpelle intrare. Sic. q tribulatiōibus tracti ad amorē dei redeunt cōpellunt intrare. Et nota quō solicitus est de nobis. Qñ aliqs inuitat aliquē ad prandiū velet forte q̄ nō veniret: sed deus nō ita. imo vix infert vt secū manea mus. et inuitat nos vsq ad vestiū laniatōnem vel lacerationē. et trahit p subtractōnem tpalū et infirmitates. qō est vestes lantare. Osee. xi. In funiculis adā traha eos in vinculis charitatis. q: multos seduxit pperitas quos aduersitas reduxit. Hoc p̄z in Paulo quē cecitas hūliauit: et in filio pdigo quē fames reuocauit. et in mhasse quē aduersitas puertit. ij. Paral. vltimo.

¶ Capitulū. lxxxv.

Oluntatē bona qdā nūq̄ hūt. Et isti sūt sic mulieres steriles q̄ nunq̄ cepiūt. q dā vo bonū ppositū cōcipiūt. sed nō ad op⁹ producūt Et hij sic sūt mulierib⁹ q̄ cōcipiūt et nō pariūt. sed pt⁹ in vtero suo focat. Et qd pdest plē cōcipe q̄ stati emittitur vel mouit: vel auē cape et tati dimittere. Osee. ix. Effraz quasi auis auolauit Isa. xxxiij. Cōcipietis ardorē et paries stipulam. Stulte⁹ est ille cui rex frācie velet dare ciuitatē vel castrū si differret p mensem vel p annū accipe. Posset. n. rex voluntatē suā vel cōsiliū mutare. sed magl fatuus ē ille. cui rex celi vult regnū eternū vel gr̄az suā dare qñ differt accipe. ne forte accipiat alius et ipse vt indignus repellat. Math. xxi. auferet a vob⁹ regnū dei et dabit gēti facienti fructus eius. ¶ Itē tales sic̄s sunt sacerdoti q̄ ppōebat ire romaz. Et dicebat q̄ nō poterat in estate pp calorē ire: nec in hyeme pp frig⁹ et malas vias: nec in vere pp cultū agroz et vineaz nec in autūno pp messem et vindemias. Augu. Ligatus erā non ferro alieno. sed mea ferrea volūtate. Vele meuz tenebat inimicus et ide fecerat mihi cathenā et cōstrinxerat me. Quidā vo bonū cōcipiunt sed nō pficiūt. q sic̄s sunt mulierib⁹ q̄ pariunt et nō nutriunt. Isa. xxxvij. Facti sūt sicut herba tectoz q̄ exaruit añq̄ maturesceret. Quid pdest ignē accēdē q statim extinguit. nec lignis aut flatu nutrit. Bebz eni feruoz volūtatis bōe nutriri sic ignis nutrit lignis Prouer. xvi. Cum defecerit ligna extinguet ignis. ¶ Cap. lxxxvi.

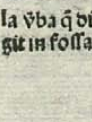

Iustus nobis tradit tria multū virtuosa. q̄ sūt in illis trib⁹ in qb⁹ dr̄ cōit eē magna vt⁹. s. vōbis lapidib⁹ et herbis. Que tria qdam exptus est semel dū pp mala vba q̄ dicebat socio suo soci⁹ ipm impegit in fossatū. vbi pūctus est ab vtica: et la

pis ō muro in capite suo cadēs ipm vsq; ad effusionē sanguis vulnerauit. z tūc recognoscēs errorē suū a sotio petijt venā dicēs q̄ nūc didicerat verū esse q̄ virtus erat in verbis que ipm impigerant z in herbis que ipsum pupugerant z in lapidibus q̄ ipm cruentauerāt. Mos igitur a xpo dño habem⁹ vba doctrine lapides. i. exēpla solida iustitie. z herbas. i. medicamina siue sacra gre. Et his herbis aia nō solū sanat ⁊ ēt pascit z vegetat. Sicut patet pcipue de eucharistia Ezc. xxxvij. Reg escent in herbis viremb⁹.

¶ Capitulū. lxxvij.

Elo bono corripiēs aspe-
rius ō debeat affligat et q̄
lignū cedēdo hoiem pret
intentionē peutitit z occi-
dit. Et de hoc ēt dr Deut.
xix. Si qs abierit cū ami-
co suo simplr in siluā ad ligna cedenda. z lignū securis fuerit de manu ferrūq; lapsum de manubrio amicū eius peusserit z occiderit hic ad vnā supradictarū vrbiū confugiet z viuet. Ne forte primꝰ. tius cruꝰ effusus est sanguis. doloris stimulo pseqtur z apprehēdat cū z peutiat aiām eius Tunc. n. vt Grego. exponit. hō ad silnam cū amico abit. qñ cū quolibet primo suo uerūt ad sua delicta inuēda. Et tunc ligna simplr incidit. qñ relinquentis vitia pia intentiōe corrigendo resecat. Sed tūc lignū de manu exit quādo asperius ō debeat corrigit. Et tunc ferrū de manubrio prosilit cum de correptore sermo durior exit vel pcedit. Et qñ amicus percutiens occidit. qui auditorem suū prolata contumelia a spiritu dilectiōis interficit. q; dum aliqs plus iusto corripit ad odiū pronocatur. Sed talis necesse est vt ad tres vrbes fugiat. vt in vna earū defensus vinat q; si ad penitētie lamēta cōuersus in vnitate sacramēti sub fide spe z charitate abscondit reus ppetrati homicidij nō tenetur. Et ideo occisi fratris. i. durius correpti z ad odiū puocati primus. i. xps qui nobis primus factus est per nature consortium eum nō occidit. i. pro huius correptionis excessu non eternaliter punit. Magne ergo virtutis est zelus spūalis. q. i. venā recipit. Vnde Gre. dicit q̄ apud misericordem iudicē nequaq̄ sine venia culpa relinqtur cum per feruorem zeli ex eius amore peccat. ¶ Item qui gratiam z dignitate acgrit. i. Mach. ij. phinees pater noster zelando zelū dei accepit testamentum sacerdotij eterni. ¶ Item q̄ ad celestem gloriā finaliter pduxit. Quod fuit figuratum in helia de quo dicit in eodē q̄ helias dum zelat zelum dei raptus est in celum. In quo. s. datur intelligi q̄ quicūq; tenuerit spiritualis amoris zelū incōcranter admittēdi sunt ad ce estis glorie premiuz. vbi. s. vt Aug. testatur. Quicqd amabitur aderit nec desiderabitur quod non aderit. Nam omne ibi erit bonum z qō est omnino beatissimum ita semper stare certum erit. Ibi vacabimus z videbimus. videbimus z amabim⁹. amabim⁹ z laudabimus cum q erit finis sine fine. Nam quis alius noster est finis nisi peruenire ad regnum cuius nullus est finis. Ad quod nos regnum pducere dignetur qui trinus z vnus viuit z regnat deus in secula seculorum amen.

Explicit liber decimus z vltimus de exēplis z similitudinibus rerum. Et in hoc finitur totum opus de exemplis z similitudinibus rerum intitulatum. In quo similitudines inter creaturarum pprietates z inter virtutes vitia ceteraq; de quib⁹ in sermonibus [illegible]io fieri solet reperte pulcherrime declarantur.

Impressum aūt Venetijs per Johannes z Gregorium de Gregorijs. MCCCCXCV die. xij. Julij.

FINIS.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z z
2 2 A B C D E F G H J K L M
O P Q R S T V X Y Omnes sūt quaterni exceptus Y qui est quinternus.

UNIVERSIDAD DE MURCIA

UNIVERSIDAD DE
MURCIA

UNIVERSIDAD DE
MURCIA

UNIVERSIDAD DE
MURCIA